

Articella nuperrime impressa cum quamplurimis tractatibus pristine impressioni superadditis: vt patet in pagina sequenti.

Petri pomarii Valentini Hispani ad lectorē Decastychō.

Parua licet: non sunt spernenda volumina lector,
Quisquis es: infixo lumine siste gradum.
Inuenies medici varias vel Apollinis artes:
Crede mihi sacro est charta referta sale.
Candide Neruose lector cui cura salutis:
Non careas auro: Ditius istud opus.

¶ Incipiunt hysagoge Joannitij in medicina.

Medicina diuiditur in duas ptes: scz in theoricā z practicā. Quarū theorica in tria diuiditur scilicet in cōtēplatione rerū naturaliū: z nō naturaliū: z earū q̄ sunt ɔtra naturā: ex qb⁹ egritudis: z sanitatis z neutralitatis z suar cārū z significationū sciētia ꝓcedit: qn̄ extra cursum naturalē q̄tuor hūores excrescūt: ex q̄ occasiōe vel ex qua significatione egritudo hēat.

¶ De rebus naturalibus.

Res ꝟo naturales sūt septē scz elemēta: ɔmixtiōes: cōpositiones: mēbra: ꝟtutes: operationes: z spirit⁹. Et alij addiderūt his alia q̄tuor scz etates colores: figuras: z distantiam inter masculum z feminam.

¶ De quatuor elementis.

Elementa sunt q̄tuor scilicet: ignis: aer: aqua: z terra. Ignis calidus z siccus. Aer calidus et humidus. Aqua frigida et humida. Terra frigida et sicca.

¶ De commixtionibus.

Commixtiones sunt nouē: octo inequales: z vna eq̄lis. De inequalib⁹ vero q̄tuor sunt simplices: hoc est calidū: et frigidum: et humidum z siccum. Et quatuor ex his composite: scilicet calidū z humidum calidū et siccum: frigidū z humidū: frigidum et siccū. Equalis vero est quando cum moderatiōe corpus incolume ducit.

¶ De humoribus.

Compositiones sunt q̄tuor scz sanguis: flegma: colera rubea: z colera nigra. Sanguis est calidus et hūid⁹. Flegma frigidum et humidum. Colera rubea calida z sicca. Colera nigra frigida z sicca. ¶ De flegmate. Flegmatis aūt quinq̄ sunt modi. Est autē flegma salsū calidi⁹ z sicci⁹ ceteris: ifectū hūore colerico. Et ē flegma dulce ptinēs ad caliditatē z humectatiōē: ifectū hūore sāguineo. Est z acre ptinēs ad frigiditatē z siccitatē: ifectū melācolico. Est etiā flegma vitreū qḋ nascit̄ ex magna frigiditate z coagulatione: sicut i senib⁹ nāli calore destitutis. Et ē aliḋ frigidū z hūidū: illḋ ꝟo saporē nō hȝ: sȝ ppriā retinet frigiditatē z hūiditatem. ¶ De colera rubea. Colera rubea q̄nq̄ mōis ɔstat. Est colera rubea clara vł pura nāłr z sbstātiałr calida: cui⁹ origo ē ab epate. Alia ē citrina: cui⁹ exordiū ē a cōpositiōe aq̄si flegmat̄ z colere rubee pure: iōq̄ ē calida min⁹. Alia ē vitellina sīlis vitellis ouorū q̄ nascit̄ ex cōmixtiōe flegmatis coagulati z colere rubee clar: q̄ ē min⁹ calida. Alia ē colera prassina ad modū prassij viridis: cui⁹ origo magis ē a stomacho q̄ ab epate. Est z alia erugi nosa ad modū viridis eris: z vrit in modū veneni: q̄ nascitur ex nimia adustiōe q̄ ppū hȝ colorē: ppriāq̄ ei⁹ ꝟtutē z malitiā. ¶ De colera nigra. Colera nigra duobus mōis ɔstat. Uno mō ē nālis in modū fecis sanguinis z eius de zperturbationis: z cognoscit̄ eē a colorib⁹ nigris cū inferius vel superius extra manat: z iste

modꝰ est veracit̃ frigidꝰ ꝛ siccus. Est ꝛ alius modꝰ extra naturalē cursum: cuiꝰ origo est de vstione colerice cōmixtiōis: et hic veraciter appellat̃ niger: ꝛ est calidior ꝛ leuior a superiori mō habēs i se ipetū pernecabilem: ꝛ qualitatem perniciosaȝ.

¶ De modis membrorum.

Membroꝝ modi sūt q̄tuor. Eorum enim sunt quedā principalia: ꝛ sunt q̄si materia et fundamenta: scȝ cerebrū cor: epar: ꝛ testiculi. ¶ Et sunt alia q̄dā q̄ predictis principalibus deseruiunt: vt sunt nerui qui cerebro ministrant. Arterie q̄ deseruiūt cordi. Uene q̄ dseruiūt epati. Et vasa spermatica que deseruiūt testiculis: ꝛ illis sperma ministrāt. ¶ Sūt ꝟo de mēbris aliā propriā virtutem habentia: vnde eadē mēbra regūtur ꝛ eoꝝ qualitas ꝯstat: vt sūt ossa: ꝛ cartilagines: ꝛ membrane: q̄ sunt inter coriū ꝛ carnē: et musculi: et pinguedo: et caro. ¶ Alia sūt q̄ ꝓpria virtute enixa: tamē principium habent et vigorē a ꝑncipalibꝰ fūdamētis vt est stomachꝰ: renes: intestina: omnesq̧ lacerti: hec eñ sua virtute ꝓpria appetunt cibum et mutant: ꝛ operant̃ suos actꝰ ſm naturā: habent et alias ꝓprias virtutes decurrētes a principalibꝰ fundamentis: de quibus pricipalibus cōstat sensus ꝛ vita cum volūtario motu.

¶ De nūero ꝟtutū ꝛ diuisione.

Uirtutis itaq̧ trina fit partio. Est virtꝰ aialis. Et spiritualis. Et naturalis.

¶ De virtute naturali. Uirtus siq̄dē naturalis vna est q̄ ministrat: altera cui ministrat̃. Sed naturalis viriꝰ cui mistrat̃ modo generat: modo nutrit: modo pascit. Uirtus autem que ministrat ꝛ nō ministratur ei mō appetit: ꝛ retinet: ꝛ digerit ꝛ expellit que deseruiūt pascētivirtuti: quemadmoduȝ pascens virtus nutribili. Et generanti virtuti deseruiūt alie due. Una que immutat cibū: altera que iformat que in se differūt. Nā prior virtus immutat cibū ꝛ ministrat ꝟtuti generāti sine informatiōe. Secūda vero immutat ꝛ ministat generanti virtuti cuȝ informatione. Sed informatiue virtutis operationes sūt quinque. Assimilatiua: concaua: perforabilis: aspera: et lenis. ¶ De virtute spirituali. De virtute spirituali duo procedunt. Unuȝ operatiuū: aliđ ab hoc opatū. Operatiua ꝟtꝰ ē q̄ cor dilatat ꝛ arterias ꝛ iterū ꝯstringit. Ab opata hec nascūtur: ira: indignatio victoria: dominatio: astutia: ꝛ sollicitudo. ¶ De ꝟtute aiali. Zodiaca virtꝰ tria ꝯplectit̃. Est vna ꝟtꝰ aialis q̄ ordinat ꝛ ꝯponit et discernit. Scđa q̄ mouet̃ volūtario motu. Tertia q̄ sensibilis vocat̃. De ordiatiua ꝛ discretiua ꝛ ꝯpositiua ꝟtute hec ꝓcedūt. Fātasia in frōte. Cogitatio vͦ rō ī cerebro. Memoria in occipitio. Uirtꝰ vero voluntarie mobilis lacertos q̄bꝰ cetera mēbra mouent̃ mouet: q̄ volūtario motu mouent̃. Uirtꝰ itaq̧ sensibilis ꝯstat visu: auditu: gustu: tactu: ꝛ odoratu.

¶ De operationibus.

Operatiōes duobus modis sūt. Sunt operatiōes quaꝝ vnaqueq̧ singularit̃ qđ suū est ꝑficit. Ut est cibi appetitus ꝑ caliditatē ꝛ siccitatem. Digestio ꝑ

caliditatē & humectationē. Retētio per frigiditatē & siccitatē. Expulsio per illud qđ est frigidū & hūidū. Sūt & cōposite que a duob⁹ cōponūtur: vt est desideriū: & deportatio. Nā desideriū virtute duplici cōponitur. Quarū vna est que appetit: altera q̄ sentit. Stomachus eni suā māsionem sentit. Deportatio vero duplici virtute vel amplius cōponitur. Una que expellit: altera que attrahit vel sentit: altera que appetit.

¶ De spiritibus.

Spirit⁹ igitur sūt tres. Primus naturalis q̄ sumit principium ab epate. Secundus vitalis a corde. Tertius aialis a cerebro. Horum primus ab epate per venas q̄ nō habēt pulsum in totū corp⁹ diffundit. Scđs a corde p arterias in totū corp⁹ dirigit. Tertius vo p neruos i totū corp⁹ a cerebro dirigit q̄ in septima parte rerū naturalium id est in spiritu cognoscuntur.

¶ De numero etatum.

Quatuor sunt etates. s. adolescentia: iuuētus: senect⁹ & seniū. ¶ Adolescētia complexiōis vcȝ calide & hūide est: in q̄ crescit & augetur corp⁹ vsq; ad xxv. vel. xxx. perueniēs annum. ¶ Hāc iuuēt⁹ sequit q̄ calida est & sicca: pfectū sine diminutōe viriū corp⁹ ɔseruās. q̄. xxxv. vł. xl. āno finit. ¶ Huic succedit senectus frigida & sicca: in q̄ q̄dē minui & decrescere corp⁹ incipit: tñ virt⁹ nō deficit: q̄nquagesimo q̄nto āno. vel sexagesimo persistēs ¶ Huic succedit seniū collectōe flegmatis hūoris frigidi & hūidi: i q̄ vtutis appet defectus: qđ suos ānos vite termino metit

¶ De colore cutis & diuisione.

Color cutis duobus mōis fit. Aut enim hunc interiora subministrant. Aut exteriora deducunt. ¶ Ab interiorib⁹ aūt duobus modis accidit. Uel ex abundantia. Seu ab equalitate humoꝝ. Ab equalitate est ille qui est compositus ex albedine & rubore. Ab inequalitate vero procedunt niger: citrinus rube⁹: glauc⁹: & alb⁹ color. Color nāq; rube⁹: & niger & citrin⁹ significāt hūorē corpi dñantem Citrinus vo solus significat colerā rubeā. Niger vo solus colerā nigrā. Rube⁹ sol⁹ abundātiā sanguinis. Alb⁹ nāq; & glaucus abūdātē frigiditatē corpi dominātē. Sȝ glauc⁹ ex melācolia: albus ex flegmate sui causas hre sigt. ¶ Ab exterioribus nēpe colores adueniunt: sicut ex rigore scotis: & ex calore ethiopib⁹: et ex aliis multis accñtib⁹. ¶ Sūt et alij spāles vel spūales colores: aut ex tiore: aut ex ira: aut ex tristitia: vł aliis ai motibus.

¶ De coloribus capillorum.

Capilloꝝ colores sunt quattuor. s. niger: rube⁹: glaucus: & canicies. Niger fit ex abūdantia colerici incēsi vel combustiōe multa sanguis. Rube⁹ a nimietate caloris nō adusti: vñ sp fiūt rubei capilli. Glaucus ex abūdātia melācolie. Canicies vo fit ex nimia defectōe caloris nālis: & ex effectu putridi flegmatis: hoc plurimū fit in senibus.

¶ De tunicis oculorum.

Oculorū tunice sunt septē: & hūores tres. Prima tūica dicitur retina. Secunda secūdina. Tertia scliros. Quarta tela aranee. Quinta vuea. Sexta

cornea. Septia coniunctina. ¶ Humorum vero primus est vitreus. Secundus cristalinus. Et tertius albugineus. qui est ante vueam tunicam.

¶ De coloribus oculorum.

Oculorum colores sunt quatuor. scilicet niger: subaldibus: varius: et glaucus. ¶ Nigredo fit ex defectu visibilis spiritus: vel ex perturbatione ipsius aut ex penuria cristallini humoris: vel quia plurimum recedit interius ipse cristallinus humor: aut ex humorum abundantia: qui est similis albugini oui: aut ex perturbatione ipsius: aut ex abundantia qualitatis vuei humoris. ¶ Subalbedo fit ex septem rebus superioribus contrariis. scilicet ex abundantia spiritus visibilis vel claritate ipsius: aut ex magnitudine cristallini humoris et eminentia ipsius: aut ex minorantia albuginei humoris et claritate ipsius. et defectione qualitatis vuei humoris. ¶ Varius vero color et glaucus fit: si conueniunt cum rebus que accidunt nigredini et subalbedini. ¶ Varius vero color significat spiritum visibilem magis abundare et clarescere in sua varietate. ¶ Glaucus vero color significat spiritum visibilem magis abundare et subnigrescere in sua glaucedine.

¶ De modis qualitatum corporis.

Modi qualitatis corporis quinque sunt scilicet crassitudo nimia: et extenuata macies: sinthesis: squaliditas. et equalitas.

¶ Crassitudinis due sunt species. scilicet abundantia carnis: et pinguedo. Abundantia carnis fit ex abundantia caloris humorum. Pinguedo fit ex friditate et humiditate intensa.

¶ Pinguedinis diminutio vel extenuata macies fit ex caliditate et siccitate intensa. ¶ Sithesis fit ex frigiditate et siccitate intensa.

¶ Squaliditas nempe fit ex frigiditate: et intensa humiditate: aut simul vtrisque intensis. Equalitas itaque fit ex humorum equalitate. Corporis hec sunt forme.

De differentia inter masculum et feminam.

Masculus a femina differt in eo quod hic calidior et siccior est illa vero est econtrario frigidior et humidior.

¶ Incipit tractatus rerum non naturalium. Et primo de aeris mutatione.

Aeris mutatio fit quinque modis: aut enim fit ex anni temporibus: et ex ortu stellarum: et occasu ventis: terris et earum suositatibus.

¶ De temporibus anni.

Anni tempora sunt quatuor. scilicet Uer equale calidum et humidum. Estas calida et sicca. Autumnus frigidus et siccus. Et hyems frigida et humida. Ex stellis immutatur aeris natura. Nam cum appropinquauerit sol stellis vel ipse illi. calidior fit aer. His quidem a se separatis frigiditas aeris mutatur. scilicet aut augetur: aut minuitur.

¶ De numero ventorum et eorum qualitatibus.

Uenti quatuor sunt. scilicet subsolanus fauonius: septentrio: et auster. Quorum vnus habet virtutem frigidam et siccam. Alter calidam et humidam. Ceteri vero duo equalis virtutis sunt. Quorum vni. scilicet subsolano caliditas et siccitas. Alteri vero fauonio frigiditas et humidias attribuuntur. Et auster paulo calidior et humidior. Septentrio vero frigidior et siccior.

¶ De motis terrarum et earum qualitatibus.

Terrarum modi sunt quatuor: altitudo: profunditas: vicinitas montium et maris: equalitas ter-

rarum seu locorum quibus terra a sedisserit. Altitudie z pfūditate: qm̄ altitudo frigiditatē p funditas huic cōtrariū reddit. Propinquitate montium eueniūt hec: qm̄ si ipsi fuerint a parte meridiana terra erit frigida Nam mōtes calidis meridiani obstātventis: septētrionales vēti frigidis eaz perūt flatibus: si vo septētrio mōteshabuerit: superiori terre cōtraria erit. Uicinitate maris: qm̄ meridies calidā z siccā: septentrio frigidam et siccam terram prebet. Preterea terre sui natura inter sedisserūt. Nā si fuerit terra petrosa: frigida z sicca si vo pinguis et crassa: calida z hūida: lutea aūt frigida z humida erit. Immutatur quoqꝫ aer fumositateveꝫ paludū siue putredinisalicuiꝰ: vn̄ fiunt morbi ac pestes in hoibꝰ.

¶De exercitio corporis.

Exercitiūimmutat corpus. Quia qn̄ equale ē: equalē prestat calorē. Cum vo ampliꝰ fit: magis calefacit: sed postea infrigidat et desiccat. Ociositate corpus immutatur: qꝛ si inequalis est: frigiditatē facit z humectationem inequaleꝫ: sivero equalis equaliter.

¶De diuisione balnei.

Balnea autem dulcis sunt aque: aut non dulcis. Sed dulcis aque balneum remollit: calidum calefacit: et frigidum infrigidat. Non dulcis vero aque balneum desiccat corpus. Quod si ex aqua salsa vel amara siue sulphurea fuerit calefacit et desiccat. Sivero aluminosa et gipsea infrigidat et desiccat.

¶De modis ciborum.

Modi ciboruꝫ sunt duo. Est enim cibus bonus qui bonū gignit humorem. z est malus q̄ malū gignit humoreꝫ. Bonum aūt gignit qui bonuꝫ sanguinē creat: z equalē in cōmixtione z opere: vt est panis mūdus: z recens et fermentatus: z caro aīalis agni et hedulina. Malus aūt ꝯtraria operatur: vt est panis opirꝰ nō recens z bouina et hyrcina caro vetusta. Preterea bonū malūqꝫ humorē creantiū ciboꝝ duo sunt modi: grauis atqꝫ leuis. Grauis est caro porcina z bouina. Leuis pulloꝝ vel pisciū; caro mediocrium magis mobiliū z minꝰ piguiū et squamosorū. Estz oleꝝ genꝰ qꝫ malū gnat humorē.s. colerā rubeā: vt nasturtiū sinapis z alliū. Sūt q̄ generāt meliam: sicut lens: caulis: caro caprina vetꝰ et bubulina. Et sunt q̄ generāt flegma: vt est caro porcelloꝝ: z agnoꝝ portulaca: z attriplex Preterea grauis cibus gignit flegma z colerā nigrā. Cibus leuis colerā rubeam: z vterqꝫ malus.

¶De modis potationum.

Modi potationū sunt tres. Est potus q̄ nihil aliō est qꝫ potꝰ vt aqua. Est z aliud q̄ est potus z cibus: vt vinum. et est alius potꝰ duobꝰ ꝑtinēs supioribus: vt potio q̄ daī cōtra morbi vitiū aliquod: vt mellicratū: vel mulsa: vel conditū. Cibꝰ vo huiusvtilitatis ē qꝛ reparat integritatē corporis recto ordie. Potus vo hācvtilitatē pstat qꝛ reportat cibum p corpus. Sed illius potus que potioni diximus pertinere: corporis naturam ad se conuertit.

¶De somno.

Somn⁹ corporis naturã im mutat. Primoq; infrigidat exteri⁹: ⁊ calefacit iteri⁹. Qui si plixus fuerit: ifrigidat ⁊ humectat. Uigilijs quoq; imutat cor pus: q; extrinsecus calefaciunt intrinsecus autem infrigidant ⁊ exiccant.

¶ De coitu.

Coit⁹ hoc pstat corpori. sic cat corp⁹: ⁊minuit naturalem virtutem: ideoq; infrigidat multoties vero ex multa concussione corpus calefacit.

¶ De accidentibus anime.

Sunt qdã accidẽtia aleque faciũt intra corp⁹ aliqd: sicut que cõmouent naturalẽ calorẽ ab interiori parte ad supiorẽ seu supficiẽ cutis. Aut impetuose: vt ira: Aut leuiter cũ suauitate: vt delitie ⁊ gaudiũ. Sũt aũt q̃ ad caliditatẽ ꝯhũt ⁊ celãt Aut ipetuose vt terror vł timor Aut leuiter vt angustia. Et sunt que cõmouent naturalem virtutem int⁹ ⁊ extra: vt est tristitia.

¶ Incipit tractatus rerum contra naturam.

Tria ergo ꝯ naturam sunt morb⁹: morbi cã: ⁊ accidẽtia morbũ sequentia. Morbus est q̃ principalr corpori⁹ nocet nullo mediatore q̃ eũ adiuuet: vt calor in febre succedente.

¶ De febribus.

Febris est calor innaturalis: cursũ supergrediens nature: procedens a corde in arterias: suoq; ledens effectu. Cuius sunt tria genera. Unũ i anima: ⁊ dicitur ephimera. Aliud dõ humoribus qui putrescũt ⁊ putrida nũcupaꝛ. Tertiũ ledit mẽbra solida: ⁊ ipa ẽ ethica. Quartũ ephimera nasciꝛ ab accidenti occasiõe. Putrida quoq; a putridis reb⁹: cuiusmodi sunt simplices atq; singulares: ⁊ sũt quatuor. Prim⁹ mod⁹ est q̃ fit de putredine sanguinis ꝯburẽs vtrãq; partẽ interiorẽ ⁊ exteriorẽ vt est sinoch⁹. Scđs q̃ fit de putredine colere rubee: vt ẽ trithe⁹. Teti⁹ fit ex putredie flegmat vt est q̃tidian⁹. Quartus vero q̃ fit ex putredine melãcholie: q̃ itermissis duob⁹ diebus affligit infirmum: ⁊ dicitur quartanus.

¶ De modis ⁊ spẽb⁹ febriũ.

Modi preterea febriũ ex putredine accidẽtiũ tres sũt. Est febris q̃ quotidie minuiꝛ vt paugmastic⁹. i. decrescẽs. Et est que augetur vt augmastic⁹ donec recedat. Est qui in eodẽ statu permanet dõec itez recedat vt homothen⁹. Cõtinua febris de putredine venarum fit declinans quidẽ extra venas in aliquibus corporis partib⁹. Horripilatio fit in febrib⁹ ex infusiõe putredinis i sensibilib⁹ mẽbris mordẽs ⁊ ifrigidãs. Ideoq; horripilatio fit in febrib⁹ illis que habẽt anesim. i. iterpollationez q; putredines extra venas sũt.

¶ De modis apostematum.

Apostematum autem quatuor sunt modi simplices. Aut enim fiunt ex sanguine et dicuntur flegmones. Aut ex colera rubea ⁊ dicuntur herisipile. Aut ex flegmate quod est coagulatuz: ⁊ dicuntur vndimie vel cimie idest tumor. Aut ex colera nigra: ⁊ dicuntur cancri flegmonum. ¶ Ex sanguine signa sunt hec: rubor: duritia pulsus: dolor: calor: ⁊ tumor. ¶ Ex colera flegmonum signa sunt hec. calor: rubor mixtus citrino colo

ri: magnitudo doloris cum punctione et velox augmentatio. ¶ Ex flegmate flegmonis signa sunt hec: albedo: mollities: vt si digitum impresseris: quasi signum facit foraminis: et est sine dolore. ¶ Ex colera nigra flegmonis signa sunt hec duritiés ingēscū nigredine absqꝫ sensu.

¶ De re naturali in humano corpore.

In humano corpore vnaqꝫqꝫ res naturalis si propriā naturam retinuerit facit sanitatē. Si vero eā dimiserit: aut facit egritudinem: aut neutrum.

¶ De generibus egritudinum.

Genera egritudinum sunt tria. s. consimile: officiale: et vniuersale. ¶ Est quidem egritudo consimilis similibus mēbris cōtingēs que similia sortiunt vocabula cū eadem passione: vt ꝑ caput dolēs. ¶ Et ē officialis egritudo q̄ accidit officialibꝰ membris: sicut sunt pedes manꝰ lingua dentes ꝛc. Que noīa sibi sumūt ex sibi accn̄te īfirmitate vt podagra pedū: et chiragra manui. Uel q̄ noīa sumunt ex membris q̄bꝰ accidūt vt chiragra et podagra. ¶ Et ē dnīqꝫ vniuersalis egritudo q̄ sociatur supradictꝭ duabus: vt est membrorū disiunctio et paralysis.

¶ De egritudinibus similibus membris.

Egritudines ergo que partiū habent similitudinem octo sunt quatuor simplices: et quatuor composite. Simplices sūt aut ex sola caliditate: aut ex hūiditate: aut frigiditate: aut siccitate. Ex his inter se iūctis sunt quatuor cōposite. s. fri. et humi. fri. et sic. ca. et humidum. ca. et sic. ¶ Harum octo per singulas duo modi sūt egritudinis. Aut em̄ fit ex qualitate simplici. aut ex humoris alterius cōmixtōe. Ex simplici vero qualitate cōtigit infirmitas q̄ solidis accidit mēbris q̄ grece ethica dr̄. Egritudo calida q̄ ex humore accidit est febris ex putredine: vt superius dictū est. Egritudo frigida que sine aliquo humore accidit est vt algor ex nimia frigiditate aeris seu niuis. Et est egritudo q̄ cū aliquo humore frigido accidit: vt paralysis q̄ fit in toto corpore: aut in parte. Modꝰ humectati morbi est q̄ fit ꝓprie vt non indigeat alterius humorū admixtione: vt est frigidum vulnus: vel vacuū: vel feridissimuꝫ cū tabiditate corporis: quēadmodū inflata caro hydropicorum vacuo squalore torpens. Morbus vero hūidus est alios trahens ad se humores: vt hydropisis. Morbus siccus est cū humore: vt cancer durus et siccꝰ.

¶ De morbis in officialibus membris.

Morbi in officialibꝰ mēbris accn̄tes quatuor sunt. Ipsi sunt qui accidunt in plasmatione. i. forma creature: et in quātitate membrorum: et in naturalis numeri superfluitate: et in membrorum positione.

¶ De morbis in plasmatione.

Morbi officialium in forma hominis quinqꝫ modis fiunt. Membrorum inconuenientia: et vt est feda capitis longitudo. In concauitatibus: vt si manuum pedumqꝫ concauitas carne repletur. In poris: vt eorūꝫ strictura aut largitas. In asperitate: vt gutturis: aut pulmonꝭ canaliū

asperitas. In lenitate: veluti ma-
tricis lenitas vel stomachi.

¶ De morbis in quantitate mē
broꝝ. Morbi in quātitate mem
brorum fiunt ex abundātia super
matis cū mēbra crescūt amplius
ꝙ decet. Sicut videmus fieri in
magno capite: ꝛ in lingua grossa.
Aut vel ītia paruitate ꝛ indecētī: vt
paruū caput: stomachus ꝛ epar.

¶ De morbis in nūero mēbroꝝ
Morbi in nūero mēbroꝝ fiunt:
aut ex augmēto: aut ex diminu
tiōe. Scōm augmētū quidē: aut
ex cursu nature: vt superfluus di
gitus. Aut extra cursū: vt lūbri
ci ascarides ꝛ cruce: ꝛ acro cordi
nes idest magne carnꝫ additio
nes: vel verruce magis late: vel
pori. Scōm diminutionem ꝟo
aut vniuersaliter vt omnium di
gitorū abscissio. Aut particula
riter vt vnus digitus.

¶ De morbis in situ mēbrorꝫ.
In positiōe mēbroꝝ fiūt morbi
aut pp mēbri motionē de loco
suo: aut ex dispōne vicini mēbri:
vt sunt digiti ꝛ labia: q̄ cōgluti
nant: vel adherēt ꝛ nō separant:
aut q̄ separātur et nō congluti
nentur. Sed separatio adherē-
tis mēbri vniuersaliter fit: aut
in mēbris ꝯsilibus: aut officiali
bus. Cōsilibus membris vt ossi
bus: ꝛ neruis: carne: venis lacer
tis: ꝛ cute. Qd̄ si acciderit ossi:
fractura dr̄. Si carni ex recenti
tpe: plaga dicit̄. Si vero ex vete
ri: nō tm̄ plaga sed putrida pla
ga nuncupatur. Cōsi venis: ner
uis. ꝛ arterijs alio atꝗ alio no-
mine nūcupat̄. Si aūt euenerit
medijs lacertis: cōtusio siue cō
tritio nuncupatur. Si vero in
cute: excoriatio dicitur. Que si
inueterauerit putrida plaga nū
cupatur. In officialibus ꝟo mem
bris ppetua fit separatio: vt est
manus vel pedis abscissio.

¶ De qualitatibus cor-
porum.

Corporis q̄litates sūt tres
scʒ sanitas: egritudo: ꝛ neu
tralitas. ¶ Sanitas est tpamen
tū perficiēs vel custodiēs res na
turales sm cursum nature.

¶ Infirmitas ē intēperantia ex
cursū nature naturā ledēs: vñ
fit lesionis effectus sensibilis.

¶ Neutrum q̄dē est quod nec sa
num nec infirmum dicitur.

¶ Sʒ neutralis q̄litas tribus mo
dis cōstat. Ut si in vno corpe sit
cōueniāt infirmitas ꝛ sanitas.
In diuersis mēbris: vt ē in corpe
ceci ꝛ claudi: siue in corpe senis:
cui nec vnū membrū remanet qꝺ
nō malū fiat ꝛ patiat̄. Et si cor-
pus hois aliquibus horis sanuʒ
fuerit: alijs ꝟo infirmū: vt eoꝝ q̄
estate ifirmant̄: hyeme sani sūt.
Qui āt frigidioris nature fue-
rint: hyeme ifirmātur: estate sa
ni sunt. et q̄ hūidā naturā ha-
buerint: i pueritia ifirmātur: in
iuuentute ꝛ senectute sanantur.
Qui ꝟo siccā habuerit naturā: i
pueritia sani sūt in iuuētute āt
ꝛ senectute infirmantur.

¶ In tribus inuenitur rebus sa-
nitas ꝛ infirmitas et neutrum.
Aut in corpore in quo triū qua
litatum vnaqueꝗ reperit̄. Aut
in causa faciente illas: ꝛ regēte
ꝛ cōseruāte. Aut in significatio
nibus eas significantibus.

¶ De modis occasionum.

Occasionis vero duo sūt ge
nera: vnum est naturale: et
est aliud extra cursum nature:
Occasiones autem naturales:
aut faciunt sanitatem: aut ꝯser

nat. Occasiões cõseruãtes ptinent ad sanitatẽ. Faciẽtes vero pertinẽt ad infirmitatẽ expellẽdã. Occasiones non naturales sunt q̃ vltra naturã ꝓcedũt: alie pertinẽt ad infirmitatẽ: alie ad neutralitatẽ. Sed egre occasiones faciũt infirmitatem: ꝛ sunt res easdẽ infirmitates ꝯseruantes. Ille v̾o q̃ ptinẽt nec ad sanitatẽ nec ad infirmitatẽ: cõstituunt neutrum atq; conseruãt.

De occasiõibus sanitatis et egritudinis vel infirmitatis.

Omniũ occasionũ societatẽ hñtiũ cũ sanitate ꝛ infirmitate sex modi sunt. Quoꝝ vnus est aer. q̃ hũanũ corp⁹ circũdat. Cib⁹ ꝛ pot⁹. Et mot⁹: ꝛ quies: Somn⁹: ꝛ vigilie. Inanitio: ꝛ repletio. Et accidentia aie. Que oĩa si cũ moderatiõe decẽti fuerint: ꝛ in q̃titate: qualitate: tpe: ꝛ ordine: custodiũt sanitatẽ ab accidẽtib⁹. Quod si cõtra hoc aliquid fuerit: accidunt infirmitates: ꝛ permanent.

Modi occasionũ infirmitatẽ facientiũ sũt tres. Nã alie sũt q̃ vocant̃ ꝑmitiue q̃ exteri⁹ accidũt corpori vt calor ꝛ frig⁹. Sũt ꝛ accidẽtia q̃ admouent̃ intrinsec⁹ in corpe: vt repletio: ꝛ inanitio. Sũt ꝛ alie q̃ vocant̃ ꝯiuncte q̃ cũ adsunt: adest infirmitas: ꝛ abeuntibus his infirmitas abest vt putredo in febribus.

De diuersitate egritudinum.

Egritudinum ſm aliã diuisionem modi sũt duo. Cõiter aut ꝓpꝛie. Que cõiter accidũt aut accidẽtalr̃: vt ꝑcussio: cõbustio: mors⁹: deceptio: ꝛ cetere res nociue. Aut necessario vt alia superius memorata q̃ vt dictũ est sunt socia sanitati ꝛ infirmitati. Que vero ꝓꝑe sunt egritudines: aut sunt in ꝯsimilibus membris ꝛ conseruant egritudinem: aut officialibus: aut in continua diuisione.

De modis morborum ex caliditate procedentium.

Modi morboꝝ ex caliditate ꝓcedẽtium q̃nq; sũt. Primus fit ex cõmotione spũs: aut ex cõmotione corporis. Ex commotiõe spũs vt ira. Ex cõmotione corporis vt labor vel sup̃bia. Scd̃s vt est concursus visibilis caliditatis cũ effectu: vt hypanthasis. i. expositio ad solẽ. Terti⁹ ex caliditate corpi aduenĩete cũ potestate q̃n recipit caliditatẽ ex vsu acruminum. Quartus fit ex interclusione poroꝝ: vt ex frigiditate hyem̃s. Quintus fit ex putredine humorum: vt in febribus.

De causis frigidorum mẽbrorum.

Occasiones frigidorũ morborum octo sunt. Prima est occursus frigoꝛ visibilis cũ effectu: vt frigiditas nimis. Scd̃a vt frigiditas opij adueniẽs fortiter humano corpori. Tertia ex abundantia ciborum corpori adueniente atq; replente ꝛ extinguẽte naturalẽ calorem. Quarta ex paruitate ciboꝝ: vnde calor naturalis extinguitur. Quinta v̾o ex abũdãtia frigoris vel humoris frigidi poros obturãtis: vnde naturalis calor minuit̃. Sexta ex dissolutione ꝛ apitiõe corporũ ad dissoluẽdũ ꝛ euacuãdũ naturalẽ calorẽ. Septia ex ꝯmo

tiõe z exercitio nimio.vñ fit mlʼta dissolutio hũoꝝ z euacnatio z sudoꝛ:vnde corpꝰ attenuatʼ.
¶Octaua fit ex requie z occasione multa.

¶De causis siccoꝝ morborum.

Siccoꝝ morboꝝ occasiones sunt q̃tuoꝛ. ¶Prima ẽ occursus aliene siccitatꝫ visibilis ac manifeste cũ effectu:vt veneni siccitas. ¶Scđa ṽo ex aduentu sicce rei ĩ corpe cũ fortitudie vt acetũ sal sinapis. ¶Tertia puitas cibi z potus. ¶Quarta cõmotio nimia z exercitium.

¶De causis morboꝝ hũidoꝝ

Occasiões morboꝝ hũidoꝝ q̃tuoꝛ sũt. ¶Pria vt occursus rei afferẽtꝫ hũorẽ cũ effectu vt balneũ. ¶Scđa vt ingressio rei afferẽtis hũorẽ cũ virtute ĩ corpe:vt recẽtes pisces. ¶Tertia ãt vt nimietas cibi et potꝰ. ¶Quarta sicut requies z ociũ.

¶De modis morborum.

Modi morboꝝ ex innaturali malitia cum aliq̃ hũore decurrẽtiũ ad infirma loca quatuoꝛ sũt. ¶Primꝰ est virtꝰ mẽbri impellẽtis z debilitas mẽbri suscipiẽtis. ¶Scđs mltitudo hũoris. ¶Tertius debilitas virtutis nutrientis. ¶Quatus largitas vie pororum.

¶De malitia egritudinis.

Malitia egritudis ĩgreditʼ z supuenit in ꝯsimile mẽbrũ naturale quiq꜃ modis. Aut ꝯtingit ĩ vtero materno. Aut ĩ tpe natiuitatis. Aut em̃ ꝯstrigitur fascia. Aut ex malo nutrimẽto:siue ex aliq̃ ĩfirmitate adueniẽte p̃dictis tpibꝰ vlʼ postea. Si tpe ꝯceptiõis in vtero debilitatur aliq̃đ cõsimile mẽbrum fit ex abundãtia spermatꝫ:aut ex paruitate z indigentia cõuenientis ꝗ̄litatis spermatis: vt si fuerit grossũ z pingue.vel aq̃sum:z tenue. ¶Quãdo ṽo nascitur infans debilitatur aliq̃đ ĩ eo mẽbrũ si egressus fuerit nõ equa sed mala egressione vt supinus:aut sup genua incuruꝰ. ¶Cũ igitʼ fascia cõstringitʼ icõuenienti ꝯstrictiõe duplicatꝰ debilitatʼ. ¶Qñ aũt nutritʼ male z incõueniẽter lac suggendo vel accipiẽdo debilitatʼ. ¶His vero tpibus vel postea ĩfirmitate accidẽte egritudinis malitia ꝯsimili mẽbro superuenit ex cuiuslibet nerui incisione. Et si passꝰ fuerit ex aliq̃ accidẽti.siue debilitatẽ seu vlnꝰ.vel apostema.

¶De egritudinibus mẽbrorum consimilium.

Ingreditʼ egritudo ꝯsimile mẽbrũ naturale septẽ modis. Aut ex obstetrice si culpã habuerit cũ tꝫ infantẽ. Uel si pmiserit ãbulare añ debitũ tp̃s seu cõgruũ. Uel ex medico:si ꝯfacta z collisa mẽbra ignoꝛãter cõstituerit z ꝯstrinxerit. Ex ĩfirmo si ea ꝯmouerit a medico cõposita anteq̃ solidentʼ et firma sint. Ex fractura:vt si supmusculũ vertebri qđ ĩ femore est cõtorqueatʼ coxa. Aut ex ꝯcussiõe:vt si cõpmatʼ nasus z accidet vt fiat chimꝰ. Aut ex malo hũore q̃ accidit leprosis:siue ex paruitale hũoris accidentis ptisicis

¶De modis constrictionis. et largitatis pororum:lenitatis z asperitatis.

Constrictio poroꝛuꝫ fit tribus modis vel occasionibus. Aut ex constrictione attenuatoꝛia. Aut ex carnositate. Siue ex coartatione. ¶Con-

strictio vero fit: aut ex nimietate virtutis retinentis. Aut ex debilitate virtutis expellentis. Aut ex abūdātia frigoris. Aut ex abundanti constrictione cōprimente aliquam partem loci vt sepe fit ex ligatura cōstricta Aut ex abundantia siccitatis. ¶ Ex carnositate vero cōstrigūtur pori: vt si acciderit aliquod apostema: et fiat carnositas: aut si prius euenerit aliquod vuln⁹ ¶ Ex coartatione vero cuȝ deciderit aliquid in poris: vt hūor siue lapis seu coagulatus sanguis: aut aliquod latitans i eis vt supflua caro et scabies. ¶ Largitas quoq̧ pororum q̄tuor fit modis. Aut ex multa cōmotiōe impellentis virtutis. Aut ex debilitate retinentis. Aut ex abūdantia colorum et humorꝝ. Aut ex medicamentis aperientib⁹. ¶ Lenitas accidit duobus modis: videlicet deintus et deforis. Sed intus ex humore viscoso liquefacto. Foris vero ex cera liquefacta cū vnguēto. ¶ Asperitas aūt duob⁹ modis fit: deint⁹: et deforis. Intus nāq̧ ex supfluo humore et acuto. Foris vero ex fumo et puluere.

¶ De superfluitate membrorum in numero.

Superfluitas mēbrorū i numero accidit duob⁹ mod. Nā supfluitas si fuerit naturalis erit ex supfluo hūore naturali et bono: vel ex abūdātia virtutis iformatiue. Que si fuerit extra cursum naturalē erit ex humore nō naturali et incōuenienti aut ex abundantia virtutis vel debilitate.

¶ De diminutione membrorum.

Diminutio mēbrorꝝ in nūero duob⁹ sicut fit mōis: aut interi⁹: aut exteri⁹. Interi⁹ ꝑ diminutionē humorꝝ. Exterius ex ꝯbustiōe ignis: aut ex frigore siue putredine: siue incisiōe. Putredo aūt accidit: aut ex potiōe mortificāte: aut putredinē faciēte aut ex ꝯstrictione et retētiōe illius humoris qui soluit. ¶ De magnitudine membrorꝝ.

Magnitudo mēbrorꝝ trib⁹ modis fit. Aut ex multitudine hūorꝝ. Aut ex abūdātia v̄tutis. Aut ex ꝯmixtiōe vtrorūq̧. ¶ Paruitas fit trib⁹ modis sicut Aut ex debilitate virtutꝫ. Aut ex incisione. Uel combustione ignis vel ex frigore niuis.

¶ De commotione membri.

Commotio mēbri de suo loco duob⁹ mōis fit. Aut ex cōmotiōe volūtaria. Aut ex humore vicino equitati dissoluēti mēbrū et lubricū faciēti. ¶ Membrū vt os egredit a sua iūctura et mutatur duobus modis sicut. Aut ex iūctura in q̄ nō cōuenit separatio. Aut ex sepatiōe vbi nō cōuenit iūctura. Si ex ꝯiunctiōe hoc fuerit sine separatiōe aut erit ex humore acuto patiētis: aut ex accidēti vulnere: aut spasmo. Si vero fuerit ex sepatōe vbi nō cōuenit coniūctio: aut ex grosso humore: aut ex accidenti vulnere: aut ex spasmo.

¶ De separatione iuncture.

Sepatio iūcture duob⁹ modis fit: aut itrinsec⁹: aut extrinsec⁹. ¶ Intrisec⁹ vero fit: aut ex hūore acuto et icidēti. Aut ex vētositate pingui distendēte vel dissipāte. ¶ Extrinsecus vero fit aut cum scissura: aut fractione aut exercitio nimio: aut icisiōe.

vt ensis: aut quod distendit vt funis. aut qd cōtundit vt lapis.

¶ De modis & numero significationum.

Genera significationū sunt tria. Alia em̄ significāt sanitatē. Alia egritudinem. Alia neutrū. Quarū sigtionū vnū qd qz gen⁹ in duo ptit. Sūt em̄ q̄ significātur de officialib⁹ mēbris. & sūt q̄ sigant de ꝯsilib⁹ mēbris.

¶ Consimiliū ptiū significationū duo sūt mōi. Alie em̄ sūt substātiales. Alie accn̄tales. Substātiales ꝟo vt est calor: frigiditas: siccitas: & hūectatio. Accidētales aūt q̄dā sigant: aut p tactū vt durū: molle. q̄dā p visū vt coloratū. quedā p perfectionē virtutum. vt sunt operatiōes plene et perfecte.

¶ De signis officialiū mēbrorum.

Significationū mēbrorum egritudis officialiuz duo sunt modi silr. s. substātiales: & accn̄tales. substātiales sigtiōes q̄tuor sūt ars: mod⁹: nūer⁹: & positio. Accidētales significationes silr quatuor sunt: bonū: malū: perfectū: & imperfectum.

¶ De generibus significationum.

Genera sigtionū pficientiū suū gen⁹ tria sunt. Quedā sūt q̄ significāt p̄teritā rē q̄ iam abijt. & dr̄ cognitiua. vel agnitiua vt vidētes corp⁹ humiduz agnoscimus q: sudor precessit. Alia significāt p̄ntia que a Galeno dr̄ demōstratiua: & agnoscunt p sigtiones veluti cū inuenit puls⁹ magn⁹ & citat⁹ itelligim⁹ qd sigt calorē superantē. Sūt & alia q̄ significāt futurū & an̄cedit agnitio: vt cū viderim⁹ labiū iferi⁹ citari pcipim⁹ vomitū accidere: q̄ postq̄ acciderit vocat̄ precessio significatiua. Sed inter significationes et accidētia distat quoniam est diuisio cū augmento inter eas. Quod si vnam quamqz diuisionum scrutari volueris. vnā habet habitudinē: sz infirmo hec sunt accidentia: medico autem significationes.

¶ De signis accidentium et numero.

Accidentia & significatiua tria sūt. Aliud em̄ est virt⁹ opatiua mutata: sicut indigestio. Aliud autē corporis qualitas mutata: vt icteritia. Aliud exiēs a corpore: vt nigra vrina.

¶ De virtutis operatiue immutatione.

Virtutis opatiue immutatio triplex est. Aut em̄ ex toto est: sicut indigestio. Aut ex parte: sicut oculorum obscuritas vel tarda digestio. Aut de qualitate in qualitatē. veluti de bona digestione in fumosā vel acidam vel quasi sicut musca: vl' ligna in oculis apparentia: aut ex parte visus vel obscuritas.

¶ De modis mutatiōis qualitatis.

Qualitatis mutate corpis significatio q̄tuor modis fit. Aut em̄ per visum sicut icteritia vel morphea: & nigredo lingue & silia. Aut p odoratum: vt anhelitus fetidus vel sudor: vl' polipus: vel hyrcus: & silia. Aut per gustum: vt salsum: amarū: vel acidum. Aut per tactum: vt molle et durum.

¶ De exeuntibus a corpore.

Exiēs a corpe bipartita est significatio: vna cū sonitu

altera sine sonitu. Cũ sonitu vt oris ruct⁹: vel itestinoꝝ rugit⁹: vel p anũ vẽt⁹. Ei⁹ ṽo q̃ est sine sonitu innaturali triplicẽ habet. Alia q̃titate: vt lienteria. Alia q̃litate vt vrīa nigra. alia vtraq̃ꝫ vt sanguinis fluxus.

¶ De motione membrorum.

Membroꝝ mutatoꝝ significatio bifarie diuidit: itrisecus vez et extrinsec⁹. ¶ Intrisec⁹ sex mõis. Alia em̃ a mutatione opatiue ṽtutis i mẽbro. Alia ab exeũtib⁹ a corpe. Alia ex dolore i mẽbro vicino ptinẽti. Alia ex ꝓpo loco. Alia ex innaturali semotiõe de loco: alia ex patiẽtis iudicio. ¶ Extrinsecus fit trib⁹ mõis. Aut p visum vt albũ vel nigrum. Aut per tactum vt durum ⁊ molle: calidũ et frigidum. Aut per vtrumq̃ꝫ: vt magnum vel paruum: plus vel minus.

¶ De occasionib⁹ egritudinũ.

Occasiões egritudinũ sunt tres. Nature mutatio. Officialis mẽbri icõueniẽs habitudo. Iuncture separatio.

¶ De operatione medicine.

Operatio medicie hꝫ triplicẽ effectũ. Aut em̃ custodit sanitatẽ ƀm multitudinẽ suaꝫ. Aut ex infirmitate facit sanitatẽ. Aut ecõtrario.

¶ De regimine sanitatis.

Regẽdoꝝ sanoꝝ triplex est mod⁹. Egrotare parati. Incipiẽtes ĩfirmari. ⁊ defecti. ¶ Infirmari paratos supradictoꝝ sex ꝯpetẽti moderatõe regim⁹. Incipiẽtib⁹ infirmari duplicẽ curã adhibem⁹. Aut eniꝫ chimi supabũdãtiã trahimus. Aut nature defectionem reparando p̃dictoꝝ sex q̃ sunt necessaria adhiberi ꝑcipim⁹. Defectorũ alij infantes: alij senes: alij ex ĩfirmitate ꝯualescẽtes.

¶ De diuisiõe medicie i gñali.

Omnis medicina aut ẽ vl'is aut pticularis. Vl'is ẽ sex ꝑcedẽtiũ recta ordinatio. Particularis p ꝯ̃riũ fit triplex. Alia ei i ꝯsilib⁹ mẽbris. alia i officialibus mẽbris. Alia i iũcturaꝝ separatiõe. Assimilatiua mẽbra mutata reddim⁹ silitudini ⁊ i sua q̃litate stare colligãdo cõpescim⁹. ¶ Cõcaua si ꝑter modũ ãpliata fuerit ad sui modũ ꝯstrigim⁹ ⁊ q̃etẽ iducim⁹. si minus: ꝯ̃riũ. In largis ãt silr addito ꝯ̃rio cause: vñ vitiũ acciderit foramia strictiora suo mõ facimus. si defectu ꝯtẽtiue ṽtutis ꝯtigerit fomẽtis ⁊ cataplasmate mollim⁹. q̃d si d̃ expulsiue ẽ defectu: dyaforeticis ⁊ ꝯfortatiuis. Si d̃ stiptica cã: mollificatõe. Si d̃ sicca: humectatiõe. Si de ꝯstrictiõe. solone. Ea ṽo q̃ d̃ nãli dispositiõe fuerit mutata suo loco restituim⁹. Si de apate apamaturãdo sanam⁹. Si de nãli iũctura: eã aut apitiuo medicamine: aut chirurgia disiũgim⁹ Si de q̃libet nascẽtia: ipaꝫ delemus. Si d̃ asperitate: lenitate. Si de lenitate: asperitate.

¶ De ablatiõe superfluitatis.

Superfluitatẽ i nũero aut tollemus ex pte: vt scrophulas. Aut ex toto: vt cãcrũ. separatiõnẽ i nũero sanamus. Si ex abũdãtia sanguis fit: in omni etate tollim⁹. Si ex spermate i pueritia tñ sanam⁹. Paruitatẽ mẽbroꝝ motib⁹ ⁊ fomẽtis ad modũ augmẽtam⁹. Magnitudinẽ ṽo cõprimẽdo quiete minuimus et minuimus.

¶De mutatione membrorum.

Mutationē mēbri de suo loco reddim⁹ loco ꝓpo duobus modis. Aut eñ separatuʒ iūgim⁹. Aut iūctū separamus. ¶Necessaria ad separatoꝝ iūcturā q̄tuor sunt. Separata iūgere. Iūcturā custodire. Ne rescindatur defendere. Naturam loci custodire.

¶De sufficientia et diuisione medicine.

Omnis enim medicina est: aut eorū sex modis que supra diximus temperata exhibitio aut potio. Aut chyrurgia. ¶Opratio medicine hʒ triplicē effectū. Intus vt ea q̄ ore: aut narib⁹: auribus: siue ano: siue vulua itromittam⁹. Foris vt epithima: cataplasma: ēplastra: et silia q̄ foris opant. ¶Medicine interioris opatio i tria diuidit. Aut eñ soluit vt farmacia. Aut cōprimit vt coctana. Aut mutat q̄litatē: vt aq̄ frida in febribus. ¶Ei⁹ āt effect⁹ q̄druplex est. Aut ei minuit abūdātiā vt farmacia. Aut replet inopiā: vt caro vel sanguis. Aut ꝯstrigit solutū: vt stipticū. Aut mutat q̄litatē: vt frida aq̄ in febribus.

¶De chyrurgia.

Chyrurgia duplex est: i carne ⁊ osse. In carne: vt incidere: suere coq̄re. In osse: vt solidar̄: aut inectere: aut radere:

¶De specierū cognitione.

Specieruʒ cognitio quinq; modis fit: q̄litatis: quātitatis: temporis: ordinis: boni malive discretio.

¶Libri ysagogarū Joannitii cum dei laude.

FINIS.

Articella.

¶Incipit liber Philareti de pulsibus.

Intentionem habem⁹ i p̄nti cōscriptiōe d̄ pulsuū negotio ꝯpēdiosaʒ exponere traditionē ⁊ dicere p̄muʒ q̄d sit pulsus: ⁊ q̄ vtilitas pulsus: ⁊ q̄d est arteria: ⁊ q̄re dicatur arteria: ⁊ vnde exoritur.

¶Quid est pulsus.

Incipiēdū a p̄rio. Puls⁹ est motio cordis ⁊ arteriaꝝ q̄ fʒ diastolē ⁊ sistolē fit ad īfrigidationē caloris inati: ⁊ egōnē vel electionē fumosaꝝ sup̄fluitatū.

¶Quot sunt efficiētia pulsuū.

Efficiētia pulsuū sunt tria virt⁹ faciēs motionē: vtilitas idicēs ⁊ instr̄m obediens.

¶Quid est arteria.

Arteria ē corp⁹ oblōgū rotūdū ad istar canalis: duabus tunicis ꝯsistēs: a corde icipiēs: ⁊ in oē corp⁹ diuisuʒ: aerē ⁊ sp̄m vitalē cōtinens.

¶Unde dicitur arteria.

Arteria dr̄ a para topyr: id est seruare aerē vitalē.

¶Unde oritur arteria.

Hec vero a sinistra auricula cordis q̄ dr̄ adorti exorit: q̄ scidit dupl'r. Et h̄ q̄dē fert deorsū p̄ iteriora: ⁊ diuidit in dextrā ⁊ sinistrā: ad coxas ⁊ vsq; ad pedes ⁊ digitos. Altera vo rursus fert sursuʒ: ⁊ diuidit sil'r i dextrā ⁊ sinistrā: i man⁹ ⁊ caput. ⁊ q̄ q̄dē ad caput fert: facit arterias q̄ dn̄r parotide. Que vero in dextrā ⁊ sinistrā itrisecus fert tēdit ad brachia: ⁊ cubitos: ⁊ vsq; ad extremos manuum digitos. Intentioneʒ vero hʒ presens ꝯscriptio: ad pulsuum

sau monitionē z cognitiões et causas exponere.

¶Quoties mutatur pulsus.

Triplr ab his enī q̄ s̄m naturā: z q̄ ɔ̄ nāz: z q̄ nō nā: velut crasib⁹ viroꝝ z mulieꝝ: z etatib⁹ z alijs ɔiugatis. Hoim enī hi q̄dē mares he vo femine Et hoꝝ ipoꝝ hi q̄dē calidiores s̄m crasim: hi vo frigidiores. z hi q̄dē graciles nā: hi vo pingues z carnosi. Et viri q̄dē mulierib⁹ oino calidiores z fortiores s̄z naturā sunt. Merito igitur puls⁹ in eis velociores z vehementiores sunt: mulierū vt frigidaꝝ tardiores z leniores. In vtrisq3 vo hoꝝ: dico autem viris z mulierib⁹ itēsa crasi intendit z pulsus. ¶In calidiori q̄dē maiores z velociores sunt. calidū ei velocit mobile. In frigidiore vo minores z tardiores: frigidū ei tarde mobile. ¶Habitudines vo in vtrisq3 iueniūtur: velut gracile z carnosū. In gracilioib⁹ enī mltū subiacēt tactui pulsus: in piguib⁹ vo et carnosis humiliores. ¶Cōsiderādū ergo est ad ɔiugata velut regiones z tpa/ z etates particulares ɔstitutiões: z est dicere i tpib⁹ quatuor anni q̄ndez existētib⁹: vere/ estate/ autūno z hyeme. Hoꝝ duo sūt bn̄ tpata: ver et autūnus: distēperata vo hyems z estas. Merito ergo vere z autūno pulsus sunt magni z fortes valde pp tēperamētū q̄litatꝫ: manifestū ē qm̄ s̄m etates ꝓportionantur. In estate enī velociores z spissiores sunt s̄m vnāquāq3 etatē necessitatē inducēte: propter cōtinentis nos exteri⁹ caliditatem aeris. In hyeme vo rariores z tardiores pulsus fiunt propter aeris ɔtinētis frigiditatē aut constrictionē. ¶Silr aūt et in vnaquaq3 regiōe s̄m illi⁹ crasim z pulsus ɔmutaſ. Calidior siquidē magnos z veloces facit pulsus. Frigidior est ecōtrario. ¶Dicam⁹ aūt de etatib⁹. Si igitur etates differētes sūt: z pulsus earū differētes mouebunt. Pueroꝝ siquidē puls⁹ veloces sunt z leues z spissi: s̄z vo magnitudinē z fortitudinē medū: veloces q̄dē qm̄ s̄m iubstātiaꝫ abundat in eis naturalis calor: spissi pp abūdantē i eis s̄m quātitatē caliditatē. leues vo qm̄ ipfecte sunt in eis virtutes. Dicim⁹ enī qm̄ leues ex imbecillitate virtutū fiūt. Senū vero ecōtrario tardiores et rariores: q̄tū ad pueros ꝓpter imbecillitatē z frigiditatē q̄ in eis est. Augumasticoꝝ vo magni z fortissimi eo q fortes in eis magis virtutes sūt. Silr āt et s̄m tpis q̄litatē cōmutāt crases z pulsus. sicut enī p̄dictum est cōtinēs mutat cōtentū ad ꝓpriā ei⁹ crasim. In p̄gnātibus vo mulierib⁹ sunt parui: spissi et veloces. parui vo eo q grauaſ virt⁹ ex fetu. spissi vo z veloces pp inducētē necessitatem pregnātis z fet⁹. In somno vo sunt pulsus minores z leniores manifestuꝫ est: qm̄ fit naturali calore ingrediēte ꝓfundū. In superuenientib⁹ vo crasib⁹ ad supueniētia mutantur z puls⁹. Silr autez z in gracilib⁹: vt qn̄ s̄m naturam virtus patiſ: aut secundū substantiam alicuius principalis partis: aut ab aliquo faciente vel grauāte eam. ¶Veniam⁹ igiſ ad ea que nō

natura. Hec vero sūt gymnasia: balnea: cibi: mlti vini potio: et aq̄ mlte potatio. ¶ Siliter in his q̄ pter naturā hoc ē causis egritudinib⁹: ⁊ accidētib⁹ silr s̄z p̄dcā ꝯsiderare op₃. Sciēdū em̄ qm̄ q̄ s̄m naturā ⁊ q̄ nō nā: si imoderate fiāt: in id qđ pter naturā est vertuntur pulsus.

¶ Quot sunt obseruāda in cognitione pulsus.

Cum ergo ad egrotū igrediers quē nūq̄ vidisti: attēde pri⁹ q̄dē si mascul⁹ aut femina ē. Et si masculus ꝯsidera pulsū masculi. si vero femia: femine. Deide nā₃ laborātꝭ ⁊ etatē ei⁹. Et post h̄ tp̄s anni ⁊ regionē. Et ꝯparās oīa ⁊ ꝯiectās q̄lē pulsū laborātē h̄re oportuit qñ san⁹ erat: tūc cognosces diligēter magnitudinē p̄ter natura₃ facte cōuersionis pulsus.

¶ Quot sunt genera pulsuum.

Genera pulsuū sunt decem. ¶ Primū gen⁹ s̄z quātitatē triū dimēsionū ꝯsiderať. s. s̄z lōgitudinē: latitudinē ⁊ pfūditatē. Cōueniēter igiť iste augumētat⁹ s̄m tres dimēsiones trāscēdēs modū dr̄ magn⁹ puls⁹. ¶ Scđ₃ gen⁹ pulsuū ē s̄m quātitatē motiōis arterie diastolꝭ ⁊ sistolꝭ. i q̄ ꝯsiderať velox tardus ⁊ mediocrꝭ. ¶ Tertiū gen⁹ pulsuū s̄m gen⁹ virtutꝭ: in q̄ cōsiderať fortis debilis ⁊ mediocris. frequētia em̄ accipiēs magnitudinē facit validū. qñ vero dñať virt⁹ cārū: tunc magis fit validus pulsus: ⁊ econtrario. ¶ Quartū gen⁹ pulsuū s̄z ꝯsistētiā arterie corporꝭ. Dico āt arterie corporꝭ: i q̄ ꝯsiderať durus: mollꝭ ⁊ mediocrꝭ. ¶ Quītū gen⁹ pulsuū s̄z quātitatē q̄etꝭ: in q̄ spissus ⁊ rar⁹ cōsideratur. Breue em̄ tp̄s q̄etis significat spissū: lōgū vero rarū. ¶ Sextu₃ gen⁹ pulsuū p̄p eq̄litatē ⁊ ineq̄litatē q̄ ꝯsiderať i vno pulsu in plurib⁹. In vno q̄dē vt i caprizāte. Que vero i plurib⁹ fit dr̄ cōsistēs ineq̄litas vbi vero ineq̄litas: ibi fit iordiatio vt i oibus. aut ei ꝯcidit vna pcussio: aut icidit. ⁊ h̄ fit ḡuata ⁊ afflicta vtute aliq̄ cā. ¶ Septimū gen⁹ s̄m plenā ordiationē ⁊ iordinationē₃ est. icisio ei ab eq̄li pulsu facit ineq̄lē ineq̄lis s̄z periodos ordinat⁹ fit: ⁊ iste rursus ꝯsiderať s̄z vnā pcussionē ⁊ s̄m plures reditiōes. ¶ Octauū gen⁹ pulsuū s̄m plenū ⁊ vacuū: h̄ est s̄m arterie figurā. oē eni₃ vas: aut plenu₃: aut vacuū. ¶ Nonū gen⁹ pulsuū s̄z ꝯcordiā in q̄ mēsurať proportio tp̄is ad tp̄s. vñ cognoscunť deficiētes ⁊ icidentes. ¶ Decimū gen⁹ pulsuū cōsiderať s̄m calorē q̄ reddiť per totū corp⁹ arterie in q̄ cōsideratur q̄litas suppositę materie corporis p tactum veluti distēperata et mordax.

¶ De causis ⁊ differētijs pulsuū

Dictis ergo decē generib⁹ pulsuū dicamus breuiter paucas cās ⁊ differētias eoꝝ. Si quis enim ad diligētiā eoꝝ peruenire voluerit: sciat q. xvj. libri sunt de pulsuum negocio. Ego em̄ lōgitudini parcēs in paucis capitulis paucas quasdam differētias ⁊ causas pulsuum in breui dicam.

¶ Propter quā causa₃ pulsant arterie.

Pulsant arterie vt serueť moderat⁹ s̄z naturā calor cordi ⁊ omnibus partibus.

¶Quid differt saltus a pulsu.

SAlt⁹ a psu differt: qm qde pp icidete spm fit salt⁹ i ol corpore: puls⁹ vo i operatiõe vtut̃ mouet et in solis arteriis.

¶Quid differt pulsus magn⁹ a valido.

PUlsus magn⁹ a valido dif fert: qm quide secudu tres dimensiones magnus psidera tur: validus vero secudum mo tionem: tenorem enim virtutis significat.

¶Quid differt pulsus spissus a veloci.

PUlsus spissus a veloci dif fert fm cotinuu z discretu. Spissum em cotinuu dicim⁹ ve loce vo discretu veluti si currat aliquis velocius et stet.

¶Quid differt rarus pulsus a tardo.

RAr⁹ puls⁹ a tardo differt: qm rar⁹ ex infirmiore ma gis vtute fit. Rari em puls⁹ dif ficiliores. Tard⁹ ex solo dfectu fieri potest caloris. Rar⁹ autez maiorem defectu significat vir tutis.

¶Quot differentie pulsuu fiut in dyastole.

OCto sut puls⁹ differetie in dyastole: scilz magnitudo puitas validitudo dbilitas veloci tas tarditas duritia z mollicies

¶Quot sut iudicatiua pulsus.

DUo: Intellect⁹ et sensus. Sesus qde iudicat psen tia. Intellect⁹ facta z futura.

¶Quot sunt efficientes cause pulsus.

DUe. Uirt⁹ facies z moues corpus vasis. Et vtilitas propter quam mouetur.

¶Quot modis psideratr mode rat⁹ z immoderatus pulsus.

QUadrupliciter: secundum magnitudinem: fm velo citatem: fm valitudinem: et se cundum spissitudinem.

¶Quid differt pulsus inequa lis ab immoderato.

QUoniam inequalis quide in vno pulsu psideratr: z in pluribus: aut em fm vna dyasto le z sistole aut fm plura cogrega ta: q dr cosistens inequalitas in multitudine pulsuu cosiderata. Immoderat⁹ vero fit fm rithmo id est numeru: vt si post tres ma gnos z vnu paruum sequantur duo magni.

¶Quid differut deficietes pul sus ab incidetibus.

QUia deficietes ex infirmio ri magz vtute fiut: aggra uata ei z deficiete deficiut. Inci detes vo pugnate z resistete: pti net em seipsam virt⁹ excitas vo les repellere ptria. Et videt ee ptru deficietes incidentibus.

Quid differt spasmos⁹ a ramo.

QUonia in spasmoso qde te dit arteria ad instar chor de tese. In ramoso vero trasfer tur dextra in sinistra.

¶Quomodo fiunt fluctuantes pulsus.

EX abudantia contenti ma gis humoris infundentis corp⁹ arterie: sicut hyposarca i hydropisi.

¶Quid differt caprizans a bis pulsante.

SEcudu pcaprizas quide i vna dyastole differeter mo tioes facit: vt capra sursuz saliens bis saltat pedib⁹ in vere hic vo fit coacta vtute grauata ab ali qua ca tribulate ea. bispulsans vero bis: z fm ide pulsat pcussio ne hic vo fit ppt duritie corpis

arterie: repcutiēte eñi ꝛ rursus currēte violēter spiritu i secū= dam venit percussionē: vt i in= cude malleus.

¶Quid differt vermiculosus a formicante.

Quoniā vermiculosꝰ q̄dez plurimuz ꝯuertit ꝛ venit ad meliꝰ: ꝛ manifestā magꝭ hꝫ ineq̄litatē. Formicās vo nō cō tēta iam virtute: sed dissoluta ꝛ deleta fit ꝛ mortē significat. Et hec vobis de pulsu ad p̄sēs sufficiant.

Explicit liber pulsuū philareti

¶Incipit liber vrinarum. Theophili.

De vrinarum differētia negotium multi veterū medicorū aggressi sūt scribere. Quoꝝ p̄mꝰ olim fuit hypo. choꝰ: cuꝰ libris isueniꝰ. post hꝰi vo tp̄a Gale. mirabilꝰ medicꝰ aggressus ē ꝛ scripsit. De hic post hūc magnꝰ medicꝰ sophista. Hi ḡ viri laudibꝰ digni sūt: q̄m p̄mi studuerāt aliq̄d vtile inenirī i vita. Nullꝰ tñ hoꝝ viroꝝ pfectā ꝛ ñ diminutā doctrinā fecit. Nā hypocrates choꝰ đ vrinis exponēs alið alibi i suꝭ tractatibꝰ sparsim tāgēs gn̄a ꝛ sp̄ēs ꝛ dr̄ias vriarū: ꝛ ex eis cognitiōes i futurꝭ partuū dispositiōibꝰ p̄ter naturā: ꝛ i sanꝭ corporibꝰ: ꝛ i acutꝭ egritudibꝰ minus habētē doctrinā reliq̄t. Et silr ēt post eū Gale. i tractatu suo phycriseos ꝯponēs ꝛ docēs valde mlta ꝛ indeterminata ꝛ obscura reliq̄t s̄m genera ꝛ species: ꝛ dr̄ias. Cōsequēter his supuenīēs magnꝰ medicꝰ Rome: inexptꝰ vo rē aggressꝰ est: ꝛ ip̄e de his artē s̄ꝫ diuisionē icipiēs ꝛ dr̄ias earū ꝛ sp̄ēs ꝯscribere: et ꝓnostica signa q̄ ex eis fiūt: aut futura sunt fieri multa p̄termittēs: impfectā ꝛ ip̄e disciplinā tradidit ita vt multa q̄rant ab his q̄ postea facti sūt medici: ꝛ nullo mō solutionē valētes inuenire: q̄rere cogunt aliā doctrinā ꝛ nō vane q: ex hisq̄ didicerūt discernūt obseruare ꝛ autumare vel cōiicere ex ipsis manifestis obscuras res ꝛ intellectꝰ. Nā vrinarū apta īspectio manifesta fctā nō apparētes ꝛ patiētes locos cognoscit: ꝛ quō dispositi sūt: ꝛ s̄m q̄lē crasiꝫ eoꝝ singuluū: aut s̄ꝫ naturā dispositi sint: aut p̄ter naturaꝫ ꝯstituti sint: aut dispositi ex̄ naturā. Etꝰ eñi q̄ sanguinē opat virtutis q̄ūolibet s̄m opꝰ ꝓpriū ipedite nūciꝰ nō falla vrinaꝝ diligēs īspectio nata ē eē. ¶Igit̄ optimū nobis est de vrinis volētibꝰ tractare inuocare Christū dn̄m nr̄m verū adiutorē ꝛ ducēꝫ fieri in hmōi doctria: vt mereamur nō diminutā ꝛ idefraudatā hāc pficere. ¶Opꝫ igit̄ nō diffinire q̄d est ip̄a vrina. Deide manifestare locū i quo nascit̄. Dehinc locū in q̄ discernit̄. Et deinde sic icipere doctrinā s̄ꝫ genera ꝛ species ꝛ differētias earū.

¶Diffinitio vrine.

Urina est colamētū sanguinis ꝛ alioꝝ humoꝝ. Hanc aūt aliꝗ supfluitatē sero similēꝫ vocauerūt. Aliꝗ aq̄sam. Aliꝗ putredinē sanguinis. De nominibus ergo nulla sit cōtentio.

¶De loco in quo nascit̄ vrina.

Nascit̄ igit̄ vrina in ramosa vena circa simā epatis expāsa: in q̄ sanguinē virtꝰ faciens opus suū pficit. ¶Est aūt gn̄a

tio ei⁹ talis. Sanguine formato & ptrurbatiõe facta in eo qđ cũq; q̃dẽ leue est supiora petẽs qđ ex colera rubea supfluitas natũ est esse. Accipit illud susceptrix chistis fellis per suũ meatũ posita ppe epar. Terrenũ ãt velut fecẽ sanguinis trahit splẽ per suũ meatũ. Relinquit̃ ergo aquosa supfluitas cũ sanguie: hãc accipiẽtes rhenes p mediã chilim.i. pfundã venã & formãt illud in vrine ↄstitutionẽ. Dicit ãt aliqs & merito: vt q̃d fellis receptaculo: & splene exsimis epatis recipiẽtib⁹ sanguinis superfluitates: nõne & lũbi ppe positi acceperũt aquosã superfluitatẽ. Et dicim⁹ propter magnã necessitatem: hoc natura retinuit Nam ramosa vena q̃ sanguinẽ operat̃ in sima epatis posita cõfert per ramos suos chili vene iuxta curuaturas epatis explicate p quosdã meat⁹ angustos & rotũdos. Sãguie ergo ẜm ↄstitutionẽ pigui existẽte: & nõ valẽte ãgustas sine ipedimẽto vias ptrãsire: op⁹ fuit adesse cũ ea aq̃sã supfluitatẽ: vt subtilitate aquose supfluitatis facile cũ ea trãsiret sanguis ad chiliz venã qm̃ dũ impellit̃ aquosa supfluitas ad ramũ chilis vene q̃ adiacet spine dorsi a sursuz vsq; deorsum: & p ipsum: & p meatus lũborũ: & dexter & sinister ẜm labdã literã grecorũ positi in impositione sua trahũt p ipsos meat⁹ a chili vena lumbi hui⁹ superfluitatẽ. Deiñ sic formãtes illã: & i vrine essentiã trãsmutãtes p vrinales meatus trãsmittũt ad vrine susceptricẽ chistiz. Et si q̃dẽ sincer⁹ & pur⁹ sanguis & pfect⁹ fuerit: manifestũ est qm̃ & ei⁹ supfluitas talis erit. Si vo ẜm aliquẽ casuz sanguis operãs vo tus ipedita fuerit op⁹ suũ pficere: hmõi fit aq̃sa supfluitas q̃ nã & vrinã vocam⁹. Propt̃ hoc q̃ aliqñ q̃dẽ subtiles vrine & albe apparẽt. Aliqñ aũt pigues & albe crudiore sanguine facto: & ipsecta sanguine opante digestiõe facta & velut crudiore. Alia ãt supincẽso & velut feruẽte sãguine talis & eius supfluitas fiat. Itaq; ppter hmõi causas & vrine ẜm species immutantur.

¶De notificatione naturalis vrine.

Dicam⁹ igr̃ de ea q̃ ẽ ẜz naturã vrina q̃ ẽ ex pfecta ea rõe sanguis fctã q̃lem oporteat eẽ. Et diffiniam⁹ bonã vrinã: q̃ & ẜz naturã eñs noiat̃: & excedẽtẽ hãc aũt min⁹ hñtem: nõ ẜm naturã: s; p̃ter naturã reputem⁹.

¶Est ergo ei⁹ diffinitio talis. Que ẽ ẜm naturã vrina bona? Est sicut dicit hypocrates: albã & planã & equalẽ hypostasim habens. Manifestũ quidez est qm̃ p̃nte suba moderata & colore opportuno: q; sit diffinitio diffiniens perfecta.

¶De substantia vrine.

Urina est bona: substãtia q̃dẽ moderata hypostasi vero alba & plana & equali: colore vo ruffa: aut subruffa: & ruboꝝ paululũ participãs ppter limpitudinem & tps similiter cõsequẽs. Galenus q̃dẽ subruffam & subrubeã bonã esse dicit. Magus vero ruffam et subruffam. Nos aũt ex cõtẽperantia vtrorũq; fecimus. Quecũq; aũt ẜm aliquod istorum quatuor aut abundat: aut minus hab; : hãc ẜm naturam dicimus non esse.

De coloribus ergo: et hypostasibus nō presentis ē dicere tēporis: pcedēs em̄ sermo docebit. Scd̄z vero presens tempus dicamus de effusione qm̄ omnis vrina fz substātiā ipsam effusio est. substātia em̄ vrine humiditas est: hāc hūiditatē multi sapiētū me dicoꝝ effusionē vocauerūt qm̄ quid in mēbris effusum est i ea inspicit: vel pcipit. ¶ Huiusmodi aūt effusionis differētie pme due sunt: subtilitas: et pinguedo et ex his mixtis est cōtēperātia: ipsa aūt cōtēperātia q̄ fm natu ram est nō diuidit. ¶ Subtilis igit aut mingit tenuis et manet tenuis. Aut mingit tenuis: et fit luculēta et pinguis: et est prior q̄dē idigesta vltime: luculēta vo facta et i pinguedinē trāsmutata digestiōis pricipiū significat ac cipe. Sil'r āt et i pinguis diuidit du plr. Aut mingit pinguis et manet talis. Aut mingit q̄dē pinguis residēs vero fit tenuis. ¶ Et mō strat quidē prior pturbationē in corpore factā validā humoꝝ secundario turbationē quidē determinari: sanguinis vo opa rationis digestionē resurgere. ¶ Jūgam⁹ igit coloꝝ substātiā et determinem⁹ ea q̄ ex ipis fiūt cōplexiōis signa: et i sanis hoib⁹ et q̄uolibz egrotātib⁹. Et qm̄ al bus color pcedit alios colores et tenuis effusio pcedit alias i effusiōe q̄litates: pponam⁹ pri⁹ tenuē et albā substantiam.

¶ De tenui et alba vrina: vel de vria cū tenui sbā: et albo colore

Tenuis ḡ et alba substantia vrine multa significat Urina ergo veniens multū te nuis et alba i sanis hoib⁹. mltā potationē significat cū largo ci bo: et maxime si est vinū exile et leue. ¶ Urina vo talis i pueris mala: nā vrine aquose i pueris pessime sunt. ¶ Urina talis ve niēs significat debilitatē vtutis vt in senectute q̄ est fm naturā: significat: et debilitatē exoriuntur na egritudine q̄ appellata ē a sapiētibus medicoꝝ ex egritu dine senect⁹. ¶ Urina tenuis et alba et multum micta et similis dyabetē significat quā sapiētes medicorū sanidā vocauerūt: et q̄dā sapientū maxim⁹ i vrinis dyariā vocauit. Aliq̄ autē dipsa tion nō scd̄z naturā hn̄te se ho mie sz pter naturā dispō appet scd̄z calidā distēperātiā lūborū Infinita ergo attractiōe lūboꝝ pter naturā dispositorum talis vrina venit. ¶ Uria tenuis et al ba multū micta i febrib⁹ āphi me rinis deficientē febrē signifi cat p hmōi humorē: et i ea q̄ scd̄z naturā frigiditatis distēperan tiā epatis tenues et albe mingū tur vrine et pp emphraxim ve niūt siles vt in nefreticis: et vt i quartanis in principijs. ¶ Uri na tenuis et alba in hydropicis venit pter abūdātem causā. ¶ Urina tenuis et alba in iesis collū et caput et humeros gra uatis. scorosim et lipothomiā si gnificat. Significare aūt i futu ro tpe hyposta: et in pterito: si cut dicit vtit. Sudor mult⁹ ex io no sine manifesta cā fact⁹ signi ficat qm̄ corp⁹ pluris cibo vtit. ¶ Urina multa in febrib⁹ acu tis tenuis et alba veniēs q̄etē significat. ¶ Urina tenuis et al ba veniēs in fine eaꝝ q̄ valde acuunt febriū discessū fore si gnificat: i eas q̄ sunt sub freni b⁹. ptes. vrina simil'r veniēs i ca

febris signat frenesim. Nam causon febris a multitudie rubei fellis fctā vrina nō colorata sup9 lata fellea supfluitate existēte excel sū locū capitꝭ occupauit. Et si q̄dē i āterior cerebri loco flegmo nē faciēs: i his q̄ i eo sūt mirigi frenesim facit. & si q̄dē pp aliquā cām vt i fluxu sāguinis p nares: aut pp sudorē multū i capite factū vrina subtili et alba veniētē q̄etē significat. Si eīm talis existēs vrina adest & frenesis pmanet: ita disposit9 morit tps igit ē enarrare d color differētia: & dicē q̄t sūt & q̄les & cū q̄li effusiōe psit cōpleri: aut omnes: aut quidam.

¶ De colorib9 vrinarū significantibus indigestionem.

Est igit de colorib9 prim9 alb9 & huius latitudo i eo pcēta est christallus enim & nix et calx & aqua purissima q̄dem alba sunt: sed nō in summo: oia. Impfectior aūt his color lacte9 q̄lis est ex ipsa denominatione. Deide remissior hoc glauc9: vt cornu lucidū aut ictidōes .i. cornee tunice oculorum. Deinde hoc glauco adhuc remissior karopos q̄lia camelorum vellera subalbida: aut vt lapis onichinus: hi ergo colores albi sm q̄litatē & sm magis & min9 sunt. Si vo infectionē aliquā recipiat fellis alba vrina: sm ordinē q̄dē rōnem subpallida sit vt decoctio semicrude carnis. Si vo permaneat tpe aliq̄ decoctio: infectionē maiorē faciēs pficit colorē pallidū: significās abūdātius fel priore aq̄sam vrinā suscepisse. ¶ Post hūc aūt ponit subrufus siliis auro a celtica veniēti. Deinde vo ruffus vt est sm veritatē chrison aurū. Deinde subruffus remissior pārū. Deide rube9 q̄ assimilat vo croco. Deide hyperiterō factū ab ipso aq̄so sanguie vt ex albo colore splēdore adueniēte quē tinctores flāmeū nomināt: q̄ vo sm Galenū finicon dr: id est similis dactilorum colori maturorum. Supponere eīm vel pponere suppositionē in colorib9 oib9 nō oēs psueuerūt silr arbitrari. Alij tm pponunt: alij supponūt Eridū vo sicut ipse sāguis pur9 & sine dolo. Nam intēsior hoc & remissior nō est san9 sz not9. Inopos aūt vt vinū nigrū: aut pfundior vt purpure9 sanguis: sicut est color epatis. Kyanos vt putrefact9 sanguis ex felle rubeo & supadust9 & i colore vt gar9 & ictericorum vrine. Regla aūt kyani talis est colori sm Galenū albo splēdidū aduenies & i nigrū plurimū icidēs kya n̄ facit. Fuscus vo ex albo & nigro piūctis iuicē sit sicut roisgadia. Clorō vo idest color viridis vt caulis virēs & vt gramē latitudo aūt i eo psiderat. Nā violace9 & smaragdin9 & hysothodis: oia sunt clora idest viridia sm magis et min9. Hec oia a calore plurimo facta sunt. ¶ Pelithinō vo pfundi9 ē fusco vt plūbū: & q̄ sūt ex accidētib9 plagꝭ corpi: & q̄ ex cassatiōib9 nigrātes colores. Hic aūt aut a frigor fit aut a plaga. p9 hūc āt magꝭ indicās aliq̄n q̄dē frigiditatē: aliq̄n calorē. si vo ex viridi pcedēte calorē si vo ex liuido: frigiditatē. Est aūt nigredo sup illa gn̄a oiz colorum: & nigredo latitudinē mltū hūs sm magꝭ & min9: mlta ei nigra alijs intēsiora dissimilia sūt. Et d colorib9 quidē sufficiēs doctrina est collecta a disciplinis ātiqua

rum philosophoꝝ ꝛ medicoꝝ. Hoꝝ vo coloꝝ qui possunt cõiungi cum pingui effusione ꝛ tenui: ꝛ que ex his signata siue in sanis corporib⁹: siue i egrotātibus ꝓcedēs sermo docebit. Qm̄ aūt de colorib⁹ docētes ꝓdixim⁹ ab albo nudissimo distātiā: ꝛ lacteū: ꝛ glaucū: ꝛ karopos: nō vt aliquē coloꝝ iconiugatū ꝑmittam⁹ cū tenui effusiōe ꝯiūgam⁹: ꝛ ea q̄d significāt exponamus.

Tenuis lactea ꝛ alba vrina.

In principiis febriū huiusmodi veniēs mala: qm̄ cronicitatē febriū seu egritudinis significat. In declinationib⁹ vo si multa: solutionē significat.

Tenuis glauca ꝛ karopos vria.

Quoniā igiṫ tenuis substātia: ꝛ alba indigesta ē: manifestū est ex his q̄ ante nos fuerūt sapiētib⁹. Colores aūt hi cōuenientes ei qui primi sunt albo ꝛ ipsi indigestionē significāt: nō em̄ colorati sunt aliqua ībecillitate naturalis coloris. Igiṫ tenuis cum his colorib⁹ cōsistens indigestionē significat.

Tenuis pallida ꝛ subpallida vrina.

Principiū digestiōis hmōi vrine significāt. Nā substātiā quasi difficiliorē naturalis calor nō potuit densare. Colorē vo quasi faciliorē in principio digestionis mutauit.

Tenuis subruffa ꝛ ruffa vrina.

Hec melior a priori. significat em̄ hmōi vrina naturalem calorē cōualuisse eo ꝙ ꝑim colorē vrine ꝯcessit: qm̄ non potuit materiā dēsare: vocamus ꝛ hāc indigestā. Et vrina talis veniēs i hydropicis periculosa est quēadmodum aquosa vtilis.

Tenuis hyporanthos ꝛ xanthos. i. subrubea ꝛ rubea.

Esto tenuis quidē vt ponebaṫ ſʒ hyporāthos: aut xāthos: he tales ſm substātiā quidē indigeste: ſm colores nō solum extra naturā extiterūt ſʒ ꝛ materie indigētiā demōstrant. abstinēte em̄ aliquo adolescēte ſm naturā ſm etatē ꝓpter indigentiā materiei vrine apparēt hyporāthe aut xāthe: eo ꝙ abūdet in ꝓfundo calor quidē ꝑter naturā abūdātiā fellis generāſ qm̄ multo calore in fel mutatur sanguis: ꝛ maxime ꝓlōgaṫ causa in tꝑe estiuo in quo ꝛ tertiane plurimū suꝑueniūt etem̄ eorūʒ vrine xāthe sunt ꝓpter has causas: ꝛ vigilie ꝛ solicitudo ꝛ labor rubeas ostēdūt. Et de cōplexionib⁹ tenuis substātie cū q̄b⁹ colorib⁹ possit cōponi: sufficiant q̄ dicta sunt. Reliquū est vt in descriptiōe ꝓpter manifestationē exponam⁹ eas sic. Tenuis enim alba. Tenuis lactea. Tenuis glauca. Tenuis karopos. Tenuis hyporāthos. Tenuis xanthos. Tenuis pallida. Tenuis subpallida. Tenuis ruffa. Tenuis subruffa.

De colorib⁹ vrine cum grossa substantia.

Quoniā aūt oēs cōplexiōes tenuis substātie cū quib⁹ possunt cōiūgi colorib⁹ sufficiēter fecim⁹: ꝛ q̄d significēt dixim⁹ ꝛ descriptiōe eas exposuimus: trāseamus ad cōplexiones pinguis substātie ꝛ dicam⁹ cū q̄b⁹ colorib⁹ possunt coniungi.

De pingui alba.

Talis cōplexio ꝯstat ꝛ monstrat crudum humorē ꝑim abūdare in vasis: ꝛ diuersas dis=

ferētias flegmatis: vt est vitreū flegma: ꝛ salsuꝫ: ꝛ sine qualitate huiꝰ vrina pinguis multa ꝛ alba veniēs in egritudinibꝰ acutis liberat apata in articulis nata: his q̄ dolebāt eos ꝛ his q̄ quodāmodo i egritudine erāt: his q̄ diu fuerāt in multitudine pinguiū humorum.

¶De vrina pingui ꝛ lactea.

Et huiusmodi cōstat. Et si in fine talis venit: lithiasiꝫ vesice aut renum significat.

¶De pingui karopos ꝛ glauca vrina.

Hec cōplexio ꝯstat. Et si inturbata manet demōstrat tales humores multos i corpore esse. Si vo turbate hmōi vrine fuerit quales sub ingaliū: demonstrāt capitis dolorē: aut p̄sentē aut futuꝝ. Quo aūt apparēt: si turbate iā sunt ꝛ clare residētes manifestāt exteriori igne ꝓbate. Calefacte eñ ampullas in sup̄ficie demōstrabūt. Aliter aūt pīguis existēs eadē substātia si accidit febribꝰ trūbos ec: hāc sequēs multitudo vrine tenuis solutionē febris significat.

¶De pingui subrubea vrina.

Talis ꝯstat. Et si ē hypostasis hmōi diuturniorē egritudinē declarat ꝛ laudabilē vel sanabilem.

¶De pingui rubea vrina.

Talis ꝯstat ꝛ declarat mltū humorē sanguineū esse in corpore quēadmodū i sinochis et in acutis febribꝰ. Talis paulatim micta periculū significat Silr autē hmōi vrina. In talibꝰ febribꝰ si turbulēta micta est cū surditate ꝛ capitis ꝛ colli ꝛ hypocūdriorū dolore: ictericū fore aute septē dies significat.

¶De pingui inopos vrina.

Et hmōi ꝯstat. Et si euenerit in febre causon capite dolente ꝛ circūdolente fit crisis ꝛ fert crisim.

¶De vrina pingui kianos.

Talis ꝯstat. Et in sanis supueniēs significat laborē vꝫ aut cursū multū significat factū esse. Seniorībꝰ vo supueniēs q̄bus ex mlto tpe tales fiūt a malis humoribꝰ immutari vesicā vt i pluribꝰ significat. In fine vo si tales facte in lithiasi ꝯstituuntur: strāguriā significāt futurā.

¶De vrina pingui viridi.

Talis ꝯstat. Et in fine febris hmōi veniēs ictericiā sigāt

¶Pinguis liuida vrina.

Talis vrina in febribꝰ ꝛ nō residēs ꝑ acrusticū.i.mēte alienatū significat. Significat ꝛ aliud: i febre ei causō talis vrīa apparēs strāguriā futurā sigāt

¶Pinguis nigra vrina.

Et ea cōplexio ꝯstat ꝛ declarat purgationē melācolici humoris vt in declinatiōe q̄rtanarū: ꝛ solutiōe melācolie: ꝛ pp frigiditatē veniūt tales ꝛ ꝓpter erustionē sāguinis. A talibꝰ vo causis dēsata substātia significat tales colores cū dēsitate sbstātie fieri. Qm vo vera est rō ꝙ tres dīe nigre vrine pīguiores sūt ea q̄ s̄m naturā est vrina s̄m substātiā ꝛ hinc manifestū est ꝙ q̄rtanario soluto ꝛ melācolico humore ꝑ vrias exeūte: vrie pingues apparēt ꝛ nigre. Silr ꝛ q̄ egritudo melācolica soluit. Et ꝑ vrias exit cā q̄ fecerat melācoliā: qm vo melācolicꝰ hūor terrenus ꝛ pīguis ꝛ niger est: pp hoc ꝛ vrias facit ꝛ nigras ꝛ pīgues. Silr ꝛ q̄ ex adustiōe sanguinis

facit nigre sūt queadmodū pdi ctū ē:dēsitatē possederūt sbe eo q eā q iuasit ex hūiditate exhau rit adustio rfrigiditas māifeste dēsat mā rōne ꝯstrictiōis. ¶ Si gnificāt āt tales vrie ifebre spas mū ex siccitate. ¶ Sigant at ta les r alēō i febrib' ei pacut3 tales venitēs cū sudore capit3 r colli r dorsi r cū suspirio male sūt: ꝓ pter exustionē. ¶ Sigant aūt r aliō. tales eīn venietes i febrib' acutis cū fetore nihil mali hāte vesica:mortē sigant. ¶ De ꝯple xionib' & tenuis sbe cū qb' colo rib' pnt ꝯstare pscripsim': r siga ta ea ꝑdixim' r cās ꝓpt q̄s facta sūt māifestauim': r i descriptiōe eas exposuim' hoc mō. r i pigui sba cōponētes r ꝯiūgētes eos q cū ea pnt colores ꝯueire ꝯuenie ter scripsim': r sigata eoꝝ dilige ti' iq̄siuim': r cās eoꝝ enarraui mus. Reliquū ꝟo est vt ꝑ descri ptionē eas apponamus.

pigu3 alba: pigu3 lactea: pigu3 glauca: r karopos: piguis sub russa: pigu3 viridis: pigu3 liuida piguis nigra: pinguis kyanos.

Relinquit & dō mediocri sba dicere: r manifestare cū qb' colorib' possit ꝯuenire. Ea ei est ꝺm naturā substātia: cū hac igit substātia vt Gale. dicit in pery crileon. subrussū r subrubeū ꝯsi stūt magn' ꝟo ruffu3: r subruf fu3. Nos aūt viros tātos r tales rephēder veremur: tñ ab vtrisq ꝑtermissa ꝯiūgētes cōplebim': cōueniētēq mixtionē mediocri substātie cōmisceam' ita: qm cū in mediocri substātia pōt aliqs coloꝝ ꝯuenire except3 subruffo r subrubeo in medio habētib' ruf fum. ¶ Isti & colores sūt medio cris substātie. s. subrube' ruffus r rubicūd'. Et vt sit manifestā ratio reliquū est: vt i descriptōe exponam' ita hoc.

¶ Pinguis alb': pinguis lacte' karopos pinguis subrube': pi guis inopos: pinguis kyanos: pinguis viridis: pinguis liuid'

Cum hic ergo ꝯuenienter ex posuerim': r ꝯueniētē ordi nem in hisq scripta sūt seruaue rim': r in descriptiōe ea manife stauerim': r clara oib' discētib' fecerim': de hypostasib' dispu tem' ostēdētes q bona hyposta sis: r q ē ab hac siue intēsa: siue remissa: r q ex ea aut ex eis pñt pfici: r q piculose r minores ha ru3: r q ad sanitatē ꝯueniētes & cōpositurus: r hypostasim r sub stātie r colorib' r mixtas vt pfe ctū terminū assignem': inuoce m' xp3 vez deū nr3 ducē fieri vt hui' ꝯmissiōis nihil pmittam'

¶ Hic determinat de hypostasi in generali.

Incipiam' igit bone hypo staseos ex expositiōe: meli' aūt a sapiētissimo hypo. hāc di cere r neq a dictionē: neq ablā tionē aliquā faciam': appositio eñ r defect' non ꝺm naturā. Est ergo dictio sapiētis hypocr. de ea que ꝺm naturā hypostasi.

Hic defiat dō hypostasi i spāli.

Urina aūt bona est qñ talis alba hypostasis fuerit: r le uis: r eq̄lis ꝺm omne tps. Et ita vir sapiēs r amicus breuitatis existēs ex cōtento diffinitione3 protulit: contēnens substātias r colorē quasi par ticularia. Nos autē ab eoꝝ termissa apponam' vt omnes appropinquātes lite re non qualecūq habeant gau dium: multoꝝ eñ intellect' nō perfectā diffinitionē audiētes r

quasi sapientē summū expositorē opinātur. Est ꝗ perfecta diffinitio eiꝰ ſm naturā vrine talis.
¶ Hic ponit diffinitionē cōpletam hypostasis: ꝛ de hypost. alba leni ꝛ equali.

Urina bōa est ꝛ laudabilis cū alba hypostasis fuerit ꝛ leuis ꝛ eq̄lis p oē tps: ſm substātiā ꝟo moderatā. colore ruffo ꝛ subruffo parū aliq̄d ꝑticipās rubor;. Et q: diffinitio ita sigāuit inspicere opꝫ i vrina hec q̄tuor hypostasim: colorē substantiā: ꝛ tps. Dicamꝰ aūt vnūquodq; in vnoquoq; eoꝝ q̄le oportet esse.
¶ Hic declarat hypostasim naturalē penes suas conditiōes.

Que q̄dem ꝗ ſm naturā hypostasis hꝫ albū colorē et inferiorē locū ꝛ est leuis ꝛ indiuisa ꝛ equalis in multos dies talis ꝑmanēs hoc ei est equale in tpe seruatū. Quecūq; ergo ex his q̄tuor hmōi quidē que ſm naturā sediminis ꝯuertūtur in ꝯtrariū: siue vnū: siue duo: hoc tale nō ſm naturā. Queadmodū añ ꝯpōnē supius de substantijs ꝛ coloribus fecimꝰ: ꝛ sic nūc omnia cū hypostasi componentes exordiri habeamꝰ. Conuertamꝰ autem ex his que obseruātur in hypostasi omniū vltimū qđ est equale: ꝛ tribus ſm naturā manētibꝰ ineq̄le sit quartū.
¶ Quid significat alba hypostasis ꝛ continua ꝛ inequalis.

Huiusmodi infirmitatē virtutis digestiue sigt. Nō ei omnino potuit digerere natura: sed reliq̄t vnum indigestum eo qđ oibus diebꝰ digestio non fit: sed aliquando quidem digestum sedimē: aliquando vero indigestum. ¶ Rursus igiť cōuertamus ꝛ continuum: vt sint cōuersa illa duo in vnū: vt nō sit hypostasis cōtinua: neq; eq̄lis.
¶ Quid significat alba hypostasis nō cōtinua ꝛ nō equalis.

Hec priori minus digesta ꝛ deficientibus ſm digestionē duobꝰ: non solum eñ equale amisit: sꝫ ꝛ leue: vt non sit continua sed discreta. Incidit autē continuum sedimen spūs indigens pinguis: ꝛ nō dimittens illud esse equale: propter has igiť causas reliquuꝫ sedimē ab his duobus minus digestū vno est. Uertamus autem rursus in ꝓncipio quod concessum est.
¶ Quid significat alba hypostasis nō continua ꝛ equalis.

Est sedimen nō leue sꝫ diuulsū: eq̄le ꝟo. ꝧ tale malū eo ꝙ nulliꝰ spūs fit: ꝛ nō possit a nā dyaforesim hr̄e vt sit digestꝰ
¶ Quid significat alba hypostasis nō cōtinua ꝛ nō equalis.

Rursus aūt est vrina nō ꝯtinua ꝛ inequalis hec melior priore nō eñ quotidie dissipať queadmodū equalis: aliquādo tamē disꝑergitur: aliquādo vero nō: ꝛ ꝓpterea declarat minorē esse spm̄ diuellentē cōtinuitatem. ¶ Hoc aūt ostendamus in exemplo deficiētis pulsus si eñ deficiēs pulsus vsq; ad multos dies ideꝫ ꝑmanet: maius malū est ꝙ quotidie permutari. hoc ei est ineq̄le. igiť meliꝰ ē diuulsum inequale diuulso equali: ꝛ ꝙ stupor est audiētibꝰ. Et đ hac quidē cōplexione tāta sufficiāt
Quid sigt continuū eneorima.

Si igiť sedimē albū q̄dē trāsmuteť āt a loco suo vt sit ī medio qđ vocať eneorima a potu yenorime qđ ē pēdere. Est ꝟo

ⁿ continuū ꝛ equale hoc medio criter indigestū nō valuit eū natura digerere vt īferiorē acciperet locū. hoc eñ est digestū: sed participatione alicui⁹ spūs incidētis eleuatur illud circa mediam regionem.

¶ Quid significat alba nubes: ꝛ cōtinua: ꝛ equalis.

SI vero mult⁹ spirit⁹ fuerit impellit sedimē ꝛ sup mediā fert regionē occupās superiorē supficiē ꝛ vocat nubes: q̄si a metaphora nubiū. ¶ Ea nubes q̄ superiorē locū occupat alba existēs in feb. acutis spumosis colericos hūores significat. Et aliter. Si in febre continua alba vrina nubes spumosas habēs malū valde: significat enī3 dextrū hypocun. dolere. Si ī febre causon nigras nubes h3 in quartanarū trāsmutari significat. Si ꝟo nō oīno fuerit spūs ac inferiorē accipit locū: ꝛ dēmōstrat pfectā digestionē q̄ est s̄m naturā. ¶ hypostasis itaq3 ꝛ q̄cūq3 de hypostasi dicta sunt totidē de eneorimate: ꝛ d̄ nube dicta oportet arbitrari: huiusmodi eñ positiōe sola tātū differētia. ¶ Itaq3 manifestu3 est: q̄m ex loco āpli⁹ nihil dicem⁹ c̄ꝑmēsuram signatoꝝ ꝛ significatoꝝ. Permutatur igit alb⁹ color ex hypostasi ꝛ fit niger.

¶ Quid significat alba hypostasis nō cōtinua ꝛ equalis hoc docet cognitionē malā hypost. s̄3 magis et minus.

HOc tale malū si fuerit q̄dē ī nube nigrū: minus malu3. Si ꝟo ī eneorimate: mai⁹ malū Si ꝟo ī hypostasi: pfecte malū.

¶ Quid significat alba nubes nō cōtinua. et inequalis.

SImiliter ꝛ in alba. Si eñ alba ꝛ ɔtinuū ꝛ eq̄le fuerit hypostasis bonū. Si ꝟo nubes mai⁹ bonū. Si ꝟo eneoria manifestū: ꝛ meli⁹ bonū. Et de triū q̄dē positiōe sufficiēter dcm̄ est.

¶ Notificatio hypostasis a pte coloris.

QUoniā aūt diximus d̄ tpe ꝛ substātia ꝛ loco. reliquu3 apponam⁹ de colore. Erat aūt scd̄m naturā: color sediminis alb⁹. hoc igit nō fit albū s̄3 nigrū aut liuidū: aut pallidū: aut subruffum: aut rubeū: aut viride.

¶ Quid significat rubeum aut subruffum sedimen.

SUbrubeu3 ergo ab aquoso sanguie fit vt supi⁹ dcm̄ est: ꝛ significat indigestionē sed nō mortē. Rubeū ꝟo factū a sincero sanguie significat digestionē: ꝛ siq̄dē fuerit moderatū: neq3 abūdātiā habēs: neq3 indigētiā: sine periculo ē maxime. Qm̄ igit neq3 subrubeū adducit piculū materie familiare est: propriū ꝟo materie aquosi sāguinis primi existens sanguini vt amicū corpori nō adducit periculū. Qm̄ ꝟo idigestionē significat pp hoc ꝛ tēp⁹ expectare op3 Et hoc manifeū est qd̄ sequitur tēp⁹ humorū. hi q̄dē sanguine fiūt prius. vt flegma ꝛ liquor hi ꝟo post sanguinē vt colera ꝛ melācolic⁹ humor: sincer⁹ ꝟo sanguis ī medio āborū est. Quādo igitur subruffa apparet vrina significat ab aquoso sanguie habere colorem. Aquosus ꝟo sanguis prior est sincero sanguine ꝛ pp hoc idigestionē significat Nō eñ pfectū apposuit natura aquosū colorē: manifestū ē igit q̄m neq̄q̄ digest⁹ ē. Indiget ꝫ

tye natura ad digestionē aquo
ā sanguis. Rubeū vero sedimē et
crisiz futurā i.vij.die sigt. Si ei
in q̄rta die superi⁹ nubē hz vri
na rubea et alia digestōis signa
vij. die manifestū q̄m egritudo
indicabitur. Qd ergo significat
subrufum et rubeum dictuz est.

Quid sigt sedimen liuidum.

Rigiditatē et mortificatio
nē manifestat virtutis. Est
autem dicere et aliter. in acut
enim febribus vrina liuidā hy-
postasim habens in superuenie
ti die non sine periculo.

Quid sigt sedimen viride.

Viride vero sigt calorē pluri
mū: et cacoeticū egritudis

Quid sigt sedimen subnigrū

Subnigra vrina deficiat a
pfecto nigro. In febre em̄
causon vrina subnigra eneori-
mata hn̄s excelsa isaniā sigt: et
oēs flux⁹ sanguis plurimū sup-
ueniēs crysis cū rigore et sudore

Quid sigt sedimen nigrum.

Nigrū aliqn̄ q̄dē idicat fri-
giditatē: aliqn̄ vo calorē:
determinem⁹ illō ita. Si q̄dē p-
cesserit liuidū: deinde sic factū
est nigrū: frigidā hz sigtionem.
Si vero viride p̄cesserit. secutū
aūt est nigrum manifestū est q̄
niam a calore factum.

Hic docet quandā cantelam.

Quoniā āt albus color bo-
ne ypostasis creditur esse
signum nosse oportet quoniam
calor multoties deludit artifi-
cē q̄si alba hypostasis bona sit:
cū nō sit: sz crud⁹ humor albus
in sedimine apparet et post albū
decipit artificē q̄si alba hypo-
stasis bōa sit. Sz hoc q̄dē odore
discernit: fetidū em̄ est. Sz et lū-
bis vlceratis et vesica: aut epate
aut aliqua particula per vias
euacuatis: pus emittit: queād-
modum dicit hypocrates. Si
sanguinē migit q̄s: aut p⁹: lūbo
rū: aut rhenū: aut vesice vlcera
tionē significat. Et rursum. Qui
buscūq; in vrinali virga pustu-
le nascunt: his sanie facta et eru
pta solutio fit.

De sedimine crudi humoris.

Manifestū q̄m sanies p ean
dē viā euacuata est: crud⁹
vo hūor ex inequali substantia
determinat sediminis. nō enim
est ɔtinuū ipm sedimē crudi hu
moris: sz velut dissolutū in mini
ma velut harena. Hec q̄dē dctā
sūt: vt nō dcipiat medic⁹ colore
sz discernāt hypostasiz et a sanie
et a crudo hūore. Si em̄ sangui
nē et pus mingat et squamas: et
odor grauis ē: aut lūboꝝ: aut rhe
nū: aut vesice vlcerationē sigt.
Hec q̄dē dicim⁹ vt nō decipiat
artifex. Sz et harenosa i vrinis
sedimia: et diuturna vesicā aut
lūbos lithiasim hr̄e sigñt. et ali
ter. Si sanguinē mingat: lūbo-
rū et vesice significat vlceratio-
nē. hoc q̄dē dicim⁹ vt nō decipia
tur artifex inspectione sedimis
facti et a sanie et a crudo hūore.
Et q̄tuor q̄dem dr̄ia sedimis ex
posuim⁹: et colorē: et locū: et sub-
stantiā: et tp̄s. Et reliquū est vt
hoc scd̄z quatuor partes demō
stremus in descriptione sic.

Alba hypostasis cōtinua eq̄lis
Alba hypostasis ɔtinua ieq̄lis
Alba hypostasis n̄ ɔtinua eq̄lis
Alba hypostasis n̄ ɔtinua ieq̄lis

Hec sunt q̄tuor differētie de
scriptiōis sedimis. Qm̄ āt
sedimē dicim⁹ tres hr̄e locos: et
significata eoꝝ dicim⁹: et i dscri
ptiōe ei⁹ queādmodū et appens

ratio manifestat. Aut em̄ inferiorem locū habꝫ ⁊ hypostasis noiat̄. Aut mediū ⁊ eneorima dr̄. Aut superiorē ⁊ nephilis vocabit̄. Et cās oīm propter quas acceperūt locos ⁊ signavl̄ significata eoꝝ diximꝰ: ⁊ descriptionē eius q̄ inferiorē locū accepit hypostasis. Differentias exposuimꝰ ad eūdē modū: ⁊ i media hypostasi q̄ eneorima vocatur faciamꝰ eiusdē differentias. In descriptione dicamus ita.

Articella.

Albū eneorima ꝯtinuū equale.
Albū eneorima ꝯtinuū iequale
Albū eneorima n̄ ꝯtinuū ieq̄le.
Albū eneorima n̄ ꝯtinuū eq̄le.

ISte ergo eneorimat̨ differētie sunt quas ⁊ in descriptiōe exposuimꝰ. Procedēs sermo docebit significata vniuscuiusq̧ differētie q̄d significēt. Secundū v̄o tertiā differentiā sedimīnis suꝑiorem locū tenētis q̄ ⁊ nubes noiat̄: ⁊ huiꝰ differentias in descriptiōe exponamꝰ: ⁊ q̄d significent subsequēti: ōnez dicemꝰ ⁊ siḡata hmōi n̄ ꝑtermittemꝰ. Est igr̄ ⁊eiꝰ descriptio sic.

Alba nubes nō ꝯtinua equalis
Alba nubes nō cōtinua ineq̄lis
Alba nubes continua equalis.
Alba nubes ꝯtinua inequalis.

ET de ꝯplexiōibus q̄dē differentiaꝝ triū hypostaseō diximꝰ nihil pretermittētes: et in descriptione exposuimus.

Diuersitas vrine a ꝑte corpis.

QUoniā humanū corpus ex tribꝰ ꝯsistit: scꝫ ex spiritibꝰ humoribꝰ: ⁊ ex terreis .i. firmis partibꝰ. Humida vero corpꝰ cōstituētia sunt humores ⁊ eoꝝ superfluitates: quecūq̧ quidē ex putrefact̨ hūoribꝰ ꝑ vrinas exeūt sufficiēter exposuimꝰ. Dicamꝰ igit̄ nūc q̄ ex ipis ꝑtibus firmis corpis mingūtur: vt ꝑfecta ⁊ nō minus hn̄s de vrinis doctrina fiat. Etem̄ eaꝝ partiū meliores q̄dā sūt liq̄facte i olei substātiā aut in aliquā aliā formā assimilant̄. Qm̄ ḡ pinguedo molliora firmarū ꝑtiū sunt ⁊ humidiora. Primū q̄dē resoluit piguedinē ⁊ oīm firmaꝝ partiū solubiliorē deinde carnē. Pinguedine ḡ liq̄facta i olei substātia trāsmutat calidū. Et quoniā eadē non simul resoluit̄: sꝫ hꝫ quoddam principium resolutionis ⁊ ascēsum ⁊ statum temporum: eius cognitionem dicamus.

Quid siḡt vrina oleaginosa: ⁊ q̄ differētijs oleaginaꝝ vriaꝝ.

PRincipiū q̄dē oleaginarū vrinarū ē cū olï colorē hn̄tes: augmētū v̄o apparētes vt oleū. Statꝰ vero est: q̄ sūt oleagine. Ergo olei colorē hn̄tes ꝑncipiū liq̄factiōis declarātes q̄si aquose apparēt. Que v̄o apparent vbi oleū tpis augmento facte mixtionē perfectiorē olei ad vrinā hn̄t. Oleagine vero facte q̄ in statu sunt vrine tote oino: ⁊ i colore ⁊ i substātia velut oleū sunt. Urina i febre oleagia sub nigra veniēs icēsionē ex spasmo ⁊ mortē significat. Qm̄ autez pinguedo vniuersalis est scd̄m plures diuidit̄ partes. Aut em̄ secundū lumbos ⁊ circūuoluitur: ⁊ q̄si operit .i. cooperit eos. Aut scd̄m omnes corporis partes circa lūbos pinguedine resoluta ⁊ ꝑ vrinas exeūte magis simul exitus fiet q̄ꝫ ea q̄ in toto corpore est pinguedie: eo q̧ hec q̄dem ꝓpe vrinales meatus sit hec v̄o lōge ab his hypocra. v̄o

discrete ɔsiderās scripsit ita in aphorismꝭ. Quibuscūq pigue sedimē ⁊ mltū: his nefreticā significat. manifestū qm lūborum pinguedie resoluta. Et aliter. Urina in causon pinguē hypostasiz habēs: mortē sigat. Sine febre vero senib⁹ hoc tale factum peraplīgiā sigat. i. solutionem partis. ¶ Et de oleaginis qdez vrinis ex liqfactiōe pinguedis factis sufficiāt que dicta sunt.

¶ Quid significant petaloides in vrina.

Quoniā igit solide partes corporꝭ habēt i seipsis ex lōgitudine ⁊ latitudie ⁊ pfunditate. Quicūq vero i latitudie dilacerant vł i supficie radunt: q̄si qdā petala i vrinꝭ apparentia: vesice vitij talia sūt demonstratiua: dnoiationē āt hnt ex his q̄ sūt silia petalis: q̄ ex detritꝭ tritricꝭ sūt. Scd̄z vero supra dictū modū ex lūbis ɔterminātur. Si em̄ fuerit febris ⁊ vrina petaloides substātiā hns: totū patit corp⁹. Si vero nō sit febris vesice passio est. hec p digestionē ⁊ idigestionē terminant. Si em̄ cū idigestiōe toti⁹ corporis malum est. Si vero fit digestio vesice malum est.

¶ Quid significāt furfuree hypostases.

Quando vero febrꝭ occupat corp⁹ s̄z pfūda vasorꝫ hypostases furfuree fiūt ⁊ grossiores: ɔ petaloidib⁹ sūt. Et tales igit vrine p̄dictis hypostasib⁹ s̄z eūdē modū significatiue sūt ⁊ vesice passionē eē ⁊ toti⁹ corporꝭ. Si ei adsit febrꝭ: toti⁹ corporꝭ malū. Si vero nō: vesice. Et si qd indigestū sit: toti⁹. Si vero digestū: vesice; sic hypocr. dt. Quibuscūq i pingui vrina furfurea cōueniūt: his vesica scabit.

¶ Quid significent crinoides.

Si vero occupet febrꝭ s̄z tres dimēsiones corporꝭ. s. lōgitudinē: latitudinē ⁊ pfūditatē: hmōi furfurēꝭ grossiores fiūt et vocant crinoides. Scias āt tale h̄ fieri si aliqd sublenās molā triticū molētē in grossiores ptes tritici opat tales grossiores ptes tritici crinoides nominant. ex his igit ⁊ q̄ ivria apparēt dnoiationē accepert. ¶ Sūt āt hmōi crinoides vrine: aut pter liqfactionē solidorꝫ vehemēter pp exustionē sāguis. Sz si qdē albe fuerit: solidorꝫ ē passio. Si vero rubee sāguinis: quēadmodū dt hypocrates. In febrib⁹ acutꝭ vria colerica crinoides ⁊ albā hypostasim habēs malū. Et alit. In febrib⁹ diuturnis vria crinoidē hypostasiz habēs alijs salutarib⁹ exñtibus discessū significat. Uria i febribus eneorima crinoidē habēs diuturnā significat egritudinē ¶ Et de grossiorib⁹ qdē hypostasib⁹ q̄ in vrinis sunt et apparent sufficiant premissa.

¶ Quid significent fetide vrine et diuerse.

Fetida vero vria differētias significat. Uria mali odoris ⁊ mordax: humorꝫ putredinē significat. Et rursum. In febrib⁹ vrina aqsa ⁊ alba ⁊ multa cum albis eneorimatib⁹ fetida peracopin sedat: id est maniam. Et aliter. Urina i acutis febrib⁹ piguꝭ nigra ⁊ fetida: vesica nihil mali habēte mortem sigat: sigat vero putredinē: ⁊ mortificationē nature. ¶ Et de hu

iusmodi quidẽ vrinis sufficiãt que dicta sunt.

¶ De sedimibus & colorib⁹ et substãtijs simul coniunctis.

Quoniã aũt pri⁹ et substantie tenuis & pinguis cum colorib⁹ ꝯpositiões fecim⁹: nũc cõiũgam⁹ effusionẽ ex sedimie cũ cõpetentib⁹ colorib⁹: & qđ significat hoꝶ singulũ apponamus. Et qm̃ sedimẽ ſm substãtiã est pigue manifestũ aũt qm̃ a digestione tale factũ est: aut ex abũdãtia pinguiũ & crudoꝶ humorũ. Ceteꝶ sedimẽ hoc cũ tenui substãtia cõuenire nõ p̃t. Iungam⁹ igit̃ ip̃a effusionem pinguẽ cũ hypostasi & cum colore rubeo & subrubeo. In ꝯpositiõib⁹ eñi his idigestionẽ significãtes colores ꝯuenire nõ possunt. Incipiam⁹ ergo cõpositionẽ facere cũ subrubeo colore: qm̃ hoc ab aquoso sanguine fit: hic ꝟo ex pfecto. Oportet aũt cognoscere qm̃ q̃dẽ colores cõiũcti in substãtijs effusionis: ipsi etiã in hypostasib⁹ nõ tñ perfecti quidã in substãtijs fiunt: sed in hypostasibus imperfecti.

¶ Quid sigãt sedimen pingue subrubeũ cũ pigui sbia vrine.

Hec ꝯpositio cõstat queadmodũ superi⁹ dictũ est: & significat lõgitudinẽ egritudis velut si sit vria subrubea & hypostasis subrubea & cõtinua et equalis: sedimen pingue et rubeũ cũ pingui substãtia vrine.

¶ De sedimine pigui nigro cũ pingui substãtia vrine & nigra.

Et ea ꝯstat cõpositio: & significat mltitudinẽ sanguinis & ex sbia & ex sedimie.

¶ De sedimine nigro et pingui cum substantia pingui.

Ex h̃ ꝯpositio ꝯstat & monstrat adustiõe: & ſꝫ subaꝫ & sedimẽ. Sit̃r ãt & cũ colorib⁹ cõtigẽtib⁹ cõiũgi substãtie & sedimini eadẽ significata declarant̃ supfluitatis & idigẽtie excepta m̃diocritate vtroꝝ substãtie & sedimĩnis cuꝫ ſm nãm colorib⁹ scꝫ cũ ruffo & subruffo et ei hec significãt pfectã digestionem. et in substãtia: & in sedimine: & in colore. ¶ Et de vrinarũ quidẽ disciplina & secũdũ genera et species & differẽtias conuenienter exposuimus.

¶ Explet⁹ est liber vrinaꝶ Theophili.

¶ Liber hyppocratis de lege qui itroductori⁹ dicit̃ traduct⁹ per Arnaldũ de villa noua de greco in latinum.

Medicina artiũ p̃clarissima & excellẽtissima pp̃ indisciplinam vtẽtiũ & indicãtiũ talis vana in defectu est vtiqꝫ magis oĩb⁹ artib⁹: horũ ãt peccatũ maxie mihi vr̃ habere cãm hãc: q2 & ꝯ meritum medicie soli⁹ i ciuitatib⁹ nullũ determinatũ est p̃ter ingloriatiõnẽ. hoc aũt nõ vulnerat̃ ꝯpositos ex ea. simillimi eñi isti sũt itroducti i tragedia: etenĩ illi figurã & indumentũ & faciẽ et speciẽ hypocrite habent nõ sũt aũt hypocrite. sic aũt et medici noie q̃dẽ mlti: ope aũt valde pauci. ꝯgruit eñ & si q̃s dꝫ medicialẽ sciaꝫ ꝟe doceri hoꝶ p̃ticipẽ eẽ nature disciplĩne doctrine loci altitudinis laboꝶ & tp̃is. P̃rimũ q̃dẽ op⁹ ẽ nãꝫ: sup oĩa habeat hãc hac ei ꝯ opãre vana sunt

vana sunt

vana sunt oia. natura vo itroducta ars doctrinalis fit: quaz cũ sapiẽtia facere opz disciplinatũ scḿ i h loco q apt9 natus fuerit ad disciplinã: ãpli9 ãt inducere laborẽ i tpe mlto curãdo qten9 disciplina i nãm conuersa apte z bñ crescat z fruct9 afferat qlis ãt ẽ speculatio vegetabiliũ q sũt i tra talẽ ẽ z medicine disciplina: nrã ei nã ẽ qlis ẽ regio: doctrine ãt docẽtiũ qlia semia: disciplina ãt qꝫ ipa cadat i terrã cultã sm tps loc9 in q ẽ disciplina ẽ qle nutrimẽtũ qd est ex cõueniẽti aere scḿ vegetabilib9: labor ãt cultura. tps aũt corroborauit oia et fecit nutriri pfecte. hec autẽ qb9 idigẽt medicie artẽ ad discẽtes z vere ipi9 noticiã accipientes ita p ciuitates eũtes: ñ vbo sz ope medicos reputari faciunt ignorãtia ãt ẽ mal9 thesaur9 z mala rpositio hñtib9 ipaz z somniũ z visio hilaritat z gaudij exps: timiditat z audacie nutritio: timiditas ifirmitatẽ sigt audacia vo iartificialitatẽ duorũ ei h qdẽ scir fc: alter vo nescire: opinio ãt ignorare. sacre aũt res existẽtes sacr hoibus ostẽdunt: prauis autẽ nequaqꝫ priusqꝫ perficiat secretis scia.

¶ Incipit iusiurañ. hyppo.

TEstor Apollinẽ et Esculapiũ: higinẽqꝫ z Panacem Esculapij filias z deos z deas oẽs: me qtũ i me erit z qtũ ingeniũ meũ valebit: hec oia obseruatur: q h iureiurãdo atqꝫ his tabulis ptinet. Tributurũ me pceptori meo a q hãc artez sum edoct9 ñ min9 qꝫ parẽti a q sũ genit9. vitã cũ eo cõicaturũ. Res oẽs qs illi necessarias eẽ itelligã p virib9 meis subministratur. Progeniẽ ei9 fratrũ loco habiturum. hãc artẽ sine mercede z sine pactionib9 edoctur. Precepta oia libẽter z fidelit traditur meis z pceptoribus meis liber ceterisqꝫ discipul q se legib9 medicie astrixerit atqꝫ iurati fuerit: alij ptereã nemini. In curãd egrot p virib9: z p igenio meo necessarijs reb9 vsur. Nemini egritudinẽ dilatur. Nihil p iiuriã factur. Rogatũ mortale venenũ nemini datur: neqꝫ id cuiqꝫ psultur. Neqꝫ pgnãti mlieri ad iterficiẽdũ pceptũ fetũ potõez porrecturũ. Uitã meã atqꝫ artẽ meã purã atqꝫ itegrã suatur. Laborãti lapillo haud quẽqꝫ excisur: sz expt ei9 art h negociũ permissur. Quãcũqꝫ domũ igress9 fuero dũtaxat liberãd egrot operã datur. oẽz iiuriã: oẽz corruptelã: oẽ gen9 rpitudis: res ẽt venereas spõte mea euitaturũ. Siue muliebria corpa curauero siue virilla: siue hois liberi: siue sui: q iter curãdũ vl videro vl audiero vl ẽt ex curã i vita hoiz cognouero. q reticẽda eẽ itelligã: nemini apitur: sz intemeratã taciturnitatẽ suaturũ. Pñs igit iusiurãdũ integre atqꝫ icorrupte suãti mihi oia tã i vita qꝫ i arte mea pspa feliciaqꝫ succedãt z glia ieternũ parata sit. trãsgrediẽti vo atqꝫ piuro ptria oia eueniãt. iurisiurãdi domini hypocratis finis.

¶ Incipit. j. liber pnosticorũ.

OMnis q medicine art studio seu gloriã: seu delectabilẽ amicor copiam consequi desiderat: adeo prudẽtũ regulis rationem suam muniat. z.

Ut i singulis valitudinib⁹ pte rita presentia ꝛ futura cognoscat. Et egro reuelet q̄ de ipso eger mime p̄ſcſerat. Si ei ie p cognoscat: totū se illi certius committet. 3.
Finiſq; medicīe laudabil; extitit: cū actor futura in singul' p pēdit q̄ͦuis oēs minime curare possit. 4.
Qḋ si posset: iā nō futuri p̄uisor ſʒ diuinis pphetis diceret nobilior. 5.
Uerū q: vi ꝛ acumie egritudis hūc repēte mori subito ꝯtingit aliū ꝟo medicie appat⁹ p̄uenit vt vix dieculā: vite adducit. 6.
Interest artificis vt vires egri atq; egritudinis bñ ppēdat. 7.
Est etiā quoddā celeste i q̄ opʒ ipm medicū p̄uidere: cui⁹ si tāta sit prudētia: mirabilis ē nimiū q; stupēda. Nōne illi⁹ est vt futuꝝ periculū vel oīno phibeat vel ꝯpetēti adminiculo tolerabili⁹ fiat. Et si morituro finem: aliȷ ꝟo salutē pnunciet: nunq̄d accusationē in altero meret? 9.
Opʒ ergo te circa acutas egritudies solicitū fieri. Primum etem faciē egri pernotab;. vtrū sit sil'is sano. Et ēt si sibi sano similis sit: qḋ optimū est. Si ꝟo cōtrariū: pessimū est. 9.
Et si nares acute. 10.
Oculi cōcaui: tpa plana: aures frigide ꝛ ꝯcte: ꝛ pulpe earū inuerse: frōs arida ꝛ tēsa tot⁹ faciei color viridis seu niger aut pallidus aut plumbeus. 11.
Que si sic fuerit i pricipio egritudinis: opʒ inq̄ri an vigilie p̄cesserint: aut vētris solutiōes: aut ieiunȷ labores p⁹ affuerit. Et si aliq̄d hoꝝ cognoueris p̄cessisse: min⁹ piculosū ꝟeberis.
Qḋ si die ac nocte p̄cedētib⁹ q̄cq̄ͦ hoꝝ substinuerit: nō mltū piculosū spabis. Si ꝟo nihil hoꝝ cognouer; mort; signū spab;. 12
Et si hmōi egritudo triduana fuerit qui precesserūt labores nō min⁹ perscrutaueris: ꝛ oīa q̄ sunt inquirenda circa corp⁹: perquirere debes etiam circa oculos. 13.
Et si lumē effugerit nolētesq; lachrymas effuderint: atq; foras tāq̄ͦ i suffocato pminuerit: aut alter altero minor appuerit: et alba eoꝝ i sanguiea ꝯmutata fuerit: ꝛ tāq̄ͦ vene nigriores vel pallor;: it⁹ i se fuerit: ꝛ lippitudinē habeāt. ꝛ istabiles aut tremlt fuerit: aut ex nim; extiterit aut it⁹ multū delituerit: ꝛ tota facies horribil; appuerit: oīa piculosa ꝛ mortalia idicab;. 14.
Opʒ ēt te videre q̄d de oculis i somno videat: si eni sola alba videant subclusis palpebr;: nec solutio: aut p se: aut p catarticū p̄cesserit: neq; ex ꝯsuetudine h̄ euenerit: mort; signa fieb;. 15
Et si palpebre inuerse fuerint aut liuide: siue labia sil'r fuerit liuida: aut nares distorte: his signis siue solis siue cū p̄dictis: mortē proximā iudicabis. 16.
Bonū ē egrū iuenire iacētē in later̄ dxtro aut sinistro: ꝛ man⁹ ꝛ pedes ꝛ ceruicē ñ vt i spasmo distēsa ꝛ totū corp⁹ i sua positione flexibile ꝛ mime rigidū: q̄ hītudo san; ē familiar; ꝛ amica: ꝛ iacere i modū sani ē meli⁹. 17
Quia nō est signum laudabile egrum supino corpe iacere brachiis rigidis ꝛ pedibus. 18.
Et si repēte se a capite lecti ad pedes iactauerit: malū esse nō dubitabis. 19.

Et si pedes nudos & tepidos i= uener[ist]: & iordiat e cũ labore cer uicẽ atq pedes iactauerit: est pessimũ & ãgustie signum. 20.
Et si eger iacuerit deiecta cer= uice & aperto ore. 21.
Et reiecta ceruice: pedibusq tortis. 22.
Et si sup ventrẽ preter solitũ ia cuerit malũ est & alienationem significat siue dolorẽ vẽtr[is]. 23.
Et si i augmẽto egritudin[is] re= pẽte surgens steterit: malũ i oi acuta egritudine & pessimũ est in peripleumonia. 24.
Frendere dẽtib[us] i febrib[us] pter solitũ neq a pueritia mortẽ vel maniã significat. Qd si frẽdat cũ isania mors sequit[ur] vicina. 25
Si in egro corpe fuerit antrax aut carbũcul[us]: siue pcesserit: si ue egritudini supuenerit: op[us] est attendere. Qd si exiccatus fuerit & colorẽ viridẽ vel citri= nũ vel liuidũ pertulerit: mortẽ dicit proximam. 26.
Manuũ mobilitatis signa sic p notabis in febre acuta: in peri= pleumonia: & in frenesi nõ vera & i capit[is] dolore: si man[us] ad fa= ciẽ tulerit tãq quidl[et] positur[us] vl qsi collectur[us] aliqd hac illac qsierit: vel de vestib[us]. qsi pilos euulserit: vel quasi festucas de pariete decerpserit: pessimũ est et mortale. 27.
Spũs si frequẽs sit sigt dolorẽ & successionẽ i his q sunt super dyafragma. Qd si magn[us] & cũ intermissiõe sigt alleuiationẽ. Et si idẽ per os & nares frigid[us] exierit mortale. 28.
Spirit[us] vero bon[us] cognoscitur ordine suo pprio: & habet eui= dentem salutis ostensione[m] in acuta egritudine: q cũ febre est cuius termin[us] est in quadragin ta diebus. 29.
Sudor bon[us] & laudabilis existit in oi acuta egritudie: q idie cre tica fit & egrũ liberat. Est aũt bo nus q fit in toto corpe: & eger ex eo suauior & fortior efficit[ur]. Qui vo nihil hor[um] fecerit: his ẽ inutilis. Frigidus aũt malus: peior si in ceruice & in capite solo: qui qdẽ in acuta febre significãt mortẽ Cũ lenta vo prolixitatẽ signifi= cat egritudinis. 30.
In hypocundrijs si sine dolore fuerint: si mollia: si bñ cõposita: hic & inde bonum sit erit. Si vo feruentia: aut dolentia vel quo dã spasmo distẽta: aut inter se dissimilia i his ↄsiderandũ ẽ. 31.
Si em̃ in aliqua parte earũ pul sus fuerit: angustiã vel aliena= tiõe[m] significat. 32.
Oculi tñ sunt in hac egritudie intuẽdi: q si velociter mobiles apparuerit: maniã significãt. 33
Acuta existẽte passiõe collectio si affuerit i hypocũdrijs cũ tu= more & dolore malũ est cũ ãbas cõplectit[ur]. Si vero in altera ear[um] que i sinistra est melior est. 34.
Que collectio si in principio su bitã mortẽ nõ intulerit. 35.
Et si vsq i diẽ vigesimũ pmanse rit: neq febris dciderit: neq do lor defecerit: i pus ↄuertet[ur]. 36.
Solet huic acute egritudini in fra septẽ dies sanguis fluxus ex naribus vtilit[er] supuenire. Perq= rẽdũ est aũt an dolor adsit fron ti: et scotomia: q si affuerit: san= guis fluxũ ex narib[us] nũciab[is]. 37
In his tamen qbus etas. 33. an= norum est. 38.
Apostemate vo molli exñte sine dolore & sub tactu mutabili: cõ tingit egritudinẽ terminari in

predictis tamen sepius. 39.
Qd si vsq3 i die. 40. sic manserit febre nõ deficiẽte: in pus cõuertet: z oẽ apa circa vẽtrẽ ad hũc modum diiudicabitur. 40.
Apostema vo solidũ cũ dolore horrẽdũ ẽ: z cito mortiferũ. Qd aũt molle sine dolore z sub tactu cursile: tardius. 41.
Apostema vo circa vẽtrẽ min9 colligit humorẽ q3 qd i hyppocundriis. Minime omnium qd sub vmbilico est. 42.
Elegantius oib9 signis signa3 est sanguinis effusio ex his apatibus que insunt in prenotatis locis. 43.
Omne apa diuturnũ i pdictis locis in pus vertetur. 44.
Oportet ergo te eẽ attẽtũ i his q cũ putruerit s3 hmõi disciplinã. Quod eminet z oino extra est: z int9 min9 est z pacutũ: laudabile. Qd vero spatiosum et minime acutũ: pessimũ. 45.
HOrũ ãt q int9 crepuerunt: si qua qdẽ exteri9 apparẽt pessimũ. Quor vo nihil signi est extra: meliora. 46.
PUtredo ea laudat: q alba est z eqlit p totũ: neq3 insuperficie ineqlis: neq3 mali odoris. Que vero cõtraria pessima.
Explicit liber primus pronosticorum.
Incipit. ij. liber pnosticorũ.

OMnis hydrops i acuta egritudie malũ. infestat eñ fere z grauedie membrorum z dolore. Consurgit autem ex lumbis et hyliis et epate. 2.
COnsurgẽs ex lũbis et hyliis significat ex pedũ infla tiõe: z diuturna vẽtris effusiõe non tñ cũ defectu doloris: seu vẽtris tumoris. 3.
CUius vo origo ẽ ab epate sit cũ tussicula: nec pſciũt qcq z tumẽt pedes: nec egerũt nisi modicũ zcũ ãgustia: z circa vẽtrẽ fiũt apata: ñ ↄtinue ex manãtia s3 qñq3 veluti fugiẽtia. 4.
ET si caput z plante pedũ z vole manuũ frigide fuerit vẽter vo z latera z mãdibule caluerint: malu3 est. 5.
Bonũ ẽ ãt egrũ ex toto calere z mollẽ z suauẽ ↄuenienter esse. 6.
BOnũ ẽ modeste se hrẽ z nõ laboriose: z non repẽte eũdẽ latera commutare: z si sibi leuis videatur. 7.
Grauis vo si fuerit man9 q3 et crura põderosa: horrẽdũ. 8.
QUod si liuor admixt9 viri diunguib9 digitisq3 affuerit: mortẽ aduẽtare ñ dubitab. 9
Et si color h vngues nõ ifecerit l3 cetera mẽbra corripuerit: spei loc9 nõ deerit. Proderit vo cũcta signa ppẽdere. Qd si egrum sufficiẽtẽ videris: z vna boni significatio affuerit: termin9 tibi pmittet cũ qlibet exteriori apate z futura salute: s3 caloris i pdictis locis picula nõ deerit. 10.
SI testes z vgã pter solitu3 diminui ↄhsq3 apparuerit aut minui: doloris aut mortis aduentum pnũciabis. 11.
Sõnus vt moris est cõueniens z naturalis vt noctẽ nõ effugiat z diẽ nõ impediat: laudabilis. Cõtrari9 vo iprobãd9 minus tñ si a mãe vsq3 ad ftiã tenuerit. 12
PEssimũ est aũt nõ dormire aut ẽm magnitudinẽ doloris sigt: aut alienationẽ. 13.
Stercoris egestio sineq3 exsicca

ta:neq3 liuida oino:s3 iūcta z hora solita:signū ē ea q̄ sūt sub dyafragmate eē salubria. 14.

Si liq̄da:bona est si sine sonitu vētoso fuerit: nec inordinate manauerit. Si ei freq̄nt manat: egrū mario labore acvigiliis afficit:z in defectū adducit. 15.

Utile ē sterc⁹ s3 q̄ntitatē ciborū assumptorꝫ euenire:z bis vel ter i die. In nocte vero semel z iam luce prima: aut solito more contingere. 16.

Utile ē ētappropīquāte iā terio egritudis idē sterc⁹ dēsari. 17

Et colore subcitrino fieri:nec in solidum densari. 18.

Bonū est etiā si lumbricos admixtos habuerit. 19.

In oī acuta egritudie vētrē nō plenū s3 vt vacuū tractari: et non tenuem sed carnosum inueniri:bonum. 20.

Aquosum ꝟo sterc⁹z liquidum siue albū:aut nimis citrinum aut spumosum:malū est. 21.

Item modicū sterc⁹ z viscosum z lene siue albū seu citrinum aut spumosum:malum. 22.

Pessimū aūt z mortale ē viscosum nigrū fetidū z viride. 23.

Uariūꝟo pductionē sigt egritudinis:neq3 min⁹ signū ē mortis q̄s qd loturā intestinorum profert:aut colorē porrorū siue nigrū. Contingit ēt colores istos simul euenire. 24.

Uētositas sine sonitu laudabilior ē. Queꝟo cū sono melior q̄s illa q̄ intus clauditr:significat tñ amētē aut dolore laborantē:nisi sit volūtarie. 25.

Dolor sub hypocūdriis hāc pprietatē h3:si recēs z sine calore fuerit:si rugit⁹ supuenerit z cum egestione vel vrina eruperit:soluitr: alioq̄n ad inferiora transmittitur. 26

Urīa laudabilis ē que hypostasim albā subsidētē z eq̄lē z cōtinuā atq3 leuem habebit. Et si permanens vsq3 in crisim erit. est em̄ fidelis nūcia salutis:z sigt breuitatē egritudinis. Qd si modo cū hypostasi pdicta: mō ꝟo sine ea fuerit: diuturnitatē sigt egritudis: neq3 oino fidelis est. 27.

Urina rubea nimis cū sua simili hypostasi:egritudine3 magis supioribus diuturnā dicit: est tñ nūcia certa et fidelis sperande salutis. 28.

S3 si eadē hypostasis furfurea fuerit mala est. Pessima vero si spumosa. Alba aūt z liquida z leuis mala. Peior tñ que dicta est furfurea. 29.

Nebula pēdēs ivrina si alba bona est nigra vero mala. 30.

Cū fuerit vrina citrina clara indigesta:egritudinem sigt. 31.

Timēdus q̄ ē ifirmi defect⁹. 32.

Urina mortis significatiua fidelis z certa ē aq̄sa:aut fetens: aut nigra: aut lutosa. 33.

In vtroq3 sexu nigra pessima ē in puerꝫ ꝟo aq̄sa malū. 34.

Urina cruda clara et diuturna cum aliis signis bonis:certū est apostema futurū sub dyafragmate. 35.

Crassicies vt aranee tela supnatās i vrina vituperāda est: significat em̄ liquari egrū. 36.

Bonū ꝟo est z ordinē i nebula nō negligere vtrū supremum aut mediū teneat locū:silr et colore3. Que etem̄ media est cum pdicto colore laudabili laudabilis:suprema vero et

nigra vituperabilis. 37.
Cauēdū ē tñ ne vesicce vitio capiaris:vt qđ ab ea est alienum diiudices. 38.
Laudabil' ē vomit⁹ cui flegma admixtū colorib⁹ fuerit:neq; nimis viscos⁹ q̄to ꝟo a simplicitate remotior:tāto suspectior.39.
Uomit⁹ si sit sicut succus porri: aut viridis:aut plumbeus: aut niger:malus est. 40.
Si oibus his infect⁹ fuerit: est nūcius mortis et:infirm⁹ morti est contiguus. 41
Qđ si vomat hōs vnus oēs istos colores:tunc illud erit mortale valde. 42.
Omnis ordor malus in quocūq; vomitu malum est. 43.
Sputū in egritudine pulmōis seu coste ē vtile.si sit velox:si facile sine labore. 44.
Si subrubeum z sano sputo ad mixtum. 45.
Si ꝟo tardū i doloris pncipio:z rubeū:aut citrinū:neq; sano sputo admixtū:z cū laboriosa tussi malum nunciat. 46.
Et rubeū oino molestū:z albū viscosum globosū; inutile est.47.
Uiride spumosū;:malum. 48.
Si nigrū est mortale est. 49.
Si i pl'mōe coherēs sonuerit:nec q̄cq; inde exierit malū ē.Sternutatio cū reumate i oi egritudie pulmonis z coste malū est: siue eñ illa sternutatio pcedat:siue coequa sit egritudini malē ē.50
Sternutatio ꝟo sine reumate ī oi acuta egritudine bonū ē. 51.
Sputū sub sāguineū clarū i pulmonis valitudie i pricipio nullo colore turbatū:saluiē signt.Sz si vsq; in diē septimū aut āpli⁹ idē sputū māserit suspectū ē.52.
Omne sputū pseuerante dolore malū est.Sputū nigrū pessimū est Et oē sputū cū doloris diminutione bonum. 53.
Ois dolor pdictoꝝ locoꝝ si supueniēte sputo vel solutiōe ventris vl' flōia adhibito:vl' q̄libet ꝯpetēti medicamie ñ fuerit diminut⁹,pus ibi futuꝝ ꝯnūciat.54.
Putredo colerica sputo ad mixta.z sine sputo malū est. 56.
Si tñ a die septimo ꝯtigerit.56.
Mortē nāq; in q̄rtodecio nūciabis:nisi signū qdlibet aliđ sperā de salutz adēe ꝯsideraueris:57.
Qđ si hmōi est robur z ꝯstantia egri z bon⁹ spūs z facilis proiectio putredinis cū tussi:z equalitas toti⁹ corpis i hitudine caloris z multitudis:nec sitierit z si vrina z sterc⁹,z sudor z somn⁹ bñ se habuerint.q̄ si bñ se sūt habētia vitā sūt pollicētia.ex q̄b⁹ si plura defuerit.post diē. 14.
mortē futurā ꝓnūciabis.Et ꝯrariū q̄ dē qđ ē mortis signū hmōi ē.s.debilitas egri. spūs anxius magn⁹ z dēsus. dolor pmanēs: ꝓiectio cū laboriosa tussi.sitis pseuerās.corpis circa calorē ieq̄litas.vētris z laterum calor magn⁹ sz z frōtis z manuū z pedū rigor.z vrina z sterc⁹ z sudor z sōnus vt dixim⁹ sūt mināntia mortē.hec si pdicte ꝓiectiōi colerice putredinis supuenerint.z mortē futurā añ diē.14.ñ dubitabis vel i.9.vel i.11.Ex hac ꝗ ꝯsideratiōe sputū dices esse mortale.et si vitalia mortisq; signa cognoueris.pronosticoꝝ rectitudine iosfense ꝓgredieris. 58.
Et illa signa sūt laudabilia.s.robur.z ꝯsistentia egri z bon⁹ spūs 59.Apata q̄dā in.20.q̄dā in.40. q̄dā in.60.rupturā differūt.60.
Opz ergo medicū diē pricipijnō

ignorare et in qua hora corpus primum habuerit calere: aut rigere: aut per infirmum cognoscere quando incepit in eodem loco dolere: et compunctiones sentire. hec ei sunt prima collectionum indicia. Ex quo erunt tibi dies computandi: et inde eruptionem expectabis in predicta tempora. 61.
Et si hec collectio in uno latere contigerit aut ambobus euenerit, utiliter percunctaberis. Et si in altero magis caluerit: dehinc iacere super alterum videbis. Et si pondus in alio sentiat: interrogabis. Et ex hoc apostema in altero latere et non ambobus esse diiudicabis. 62.
Et ex signis huiusmodi que sunt putribilia coniecturabis: febris enim indeficiens erit sed in die modica: in nocte vero magis accensa: et sudor multus: et in tussiendo falsa quies: et oculorum reductio: atque in eorum angulis rubor. et unguium constrictio: et digitorum calefactio. Amplius tamen in eorum dem digitorum summitatibus: et in pedibus fiunt et recedunt minuta apostemata fastidium patiuntur: et per corpus eorum vesice nascuntur: et non morantur. Illi empici fiunt in quibus hec signa sunt. 63.
Qui vero velocius empici fiunt: utrumque ex eis que dicta sunt aliquid contigerit: considerabis an spiritus sit frequens et sputum cum tussi indeficiente: et utrum cum excreatur cepit dolor fiat amplius et in talibus rupturam ante .20. diem expectabis. 64.
Et quos febris in die rupture dimiserit: eos euasuros enunciabis tunc ipsi cibum appetunt: et non sitiunt et modicum atque coniunctum est quod egerunt: pus quod eiiciunt album est et leue et per totum equale et sine labore: et cum modica tussi et in breui sanantur. Propter hos sunt quia propria signa his signis habuere eorum. Quos autem febris in apostematis ruptura non deserit: et quasi furtiua postmodum inuaserit. et afficiuntur siti et fastidio cibi et egerunt molle: et post quod iactant liuet et viret flegmati admixtum atque spumosum. his signis contractatis: perituros non dubitabis. 65.
Qui vero quedam horum et non omnia habuerint: eorum quidem hi moriuntur hi etiam in vita manebunt: utrique tamen difficilem exitum consequuntur: hi tamen tuo providenti iudicio discernuntur. 66.
Quibus peripleumonicis supra aurem vel infra apostema contingit et putredinem fecerit: et cum crepuerit fistulam parit et sic euadit. 67.
Interest autem tua diligenter secundum hec precepta perpendere quando febris permanet: neque dolor minuitur: et sputum est inconueniens: et egestio non est colerica: neque liquida: urina modica cum hypostasi plurima et alia cuncta signa boni sunt nuncia: tunc sub aure ut diximus apostema futurum expectabis. 68.
Sepius innascitur apostema hoc his quibus dolor aut calor est sub hyppocundriis. Quibus vero peripleumonicis hyppocundria neque dolent: neque calent: et spiritus est densus sine causa manifesta his apostema super aurem nascitur. 69.
Apostema vel vesica in pede natum peripleumonicis salutem promittit: melius tamen si in principio sputi proiectio ex rubeo in album mutatur quia his signis certa salus promittitur. Sed quod reiicitur non est ut oportet neque in urina est hypostasis: timendum est ei membro cui superuenit apostema periculum. 70.
Quod si idem apostema euanuerit: atque sputum putredinis non

euenerit : neq̄ febris defecerit:
malū est: ⁊ egro amētiā mortis
preuiam expectabis. 71.

PLures ex his q̄ grandeui
sūt: piplemonica depereūt
collectione. Alij vero alijs colle
ctionibus magis. 72.

ACutis febrib⁹ existētibus
si dolor a lumbis ⁊ femore
ad dyafragma ascenderit: mor
tale est. Alijs tamen signis pre
missis: ex quoꝝ pluralitate siue
paucitate dijudicabis. 73.

VEsica dolens atq̄ frigida
febrib⁹ nō deficientib⁹ ma
lū pnunciat: magis tñ cum ven
tris strictura. 74.

Sed si puenerit vrīa sicut pus
cū hypostasi: dolor soluit. 75.

SI vō vrina nō sic fuerit: et
vesica nō mollescit. neq̄ fe
bris deciderit: mors in prima
peryodo aderit. 76.

HEc aūt morbi species am
plius pueris a septimo an
no vsq̄ in decimū quintum eue
nire consueuit.

¶ Explicit Scd's pnosticorum.

¶ Incipit terti⁹ lib. pnosticoꝝ.

IN febrib⁹ idē
terminus q̄busdam
ad vitā: q̄busdā ad
mortem. 2.

ILla dies idē i q̄b⁹ ex hoīb⁹
saluatq̄ saluat: ⁊ perijt qui
pijt. 3.

IN q̄b⁹ febrib⁹ si cūcta signa
bñ pcesserint: ⁊ spes mali i
q̄dā non heserit: in die q̄rta aut
pri⁹ terminū vile indicabis. Sz
in quib⁹ cūcta signa male pue
nerint. neq̄ boni spes vlla affue
rit: in quarta die vel ante mor
tem obibit. 4.

Prima piod⁹ hoc nūero ptinet:
scd'a in septio: tertia in vndecio
q̄rta in q̄rtodecio: q̄nta i decio
septio: sexta i vigesimo. Qui nu
mer⁹ p q̄ternariū augmētādo i
acuta egritudie vsq̄ i vigesimū
diē decurrit: neq̄ ē pputari i cō
pleto nūero dieꝝ: quēadmodū
neq̄ āni: neq̄ mēses: ad q̄rū for
mā tres septianas i vigintidieꝝ
spatio terminamus. 5.

ET piodus pma ex piodis
eaꝝ apud hoc pueniet. 6.

DEinde s₃ hāc rōnē augmē
ti euenit pma piod⁹ i vige
simo die: scd'a in q̄dragesimo: ⁊
tertia in sexagesimo. 7.

IN q̄b⁹ valitudinib⁹ deter
minatio ē tarda: pnostica
i illis in initio sūt latētia: earū
ei pncipia pfusa sūt iccirco cau
ti⁹ inuigilādū ē: ⁊ i singul' q̄tnis
dieb⁹ studiosi⁹ intuēdū: q' si fece
ris aut vix aut nūq̄ falleris. 8.

Et finis quartane hmōi est. 9.

QUe vō i breui finiuntur:
facilius cognoscunt. Dēia
enim illarū est euidentissima.
Euasuris q̄dē spūs suauis: neq̄
dolor aliq̄s minuit: ⁊ nocturna q̄es
naturalis: ⁊ reliq̄ signa cūcta boni
ordinis: vt diximus. Morituris
vero spūs anxi⁹: ⁊ turbat⁹ aius
vigiliarū instātia: ⁊ ois signifi
catio mali nuncia. 10.

COnsiderabis igit augmēti
tpa vsq̄ in statū: an sint vt
supra disposuimus. 11.

SEcūdū hanc q₃ rōnē ⁊ i pa
rientib⁹ cautus eris: ⁊ non
parientibus similiter. 12.

SI dolor in capite acutissi
mus cū febre fuerit: ⁊ signū
aliquod mortis apparuerit.
mors cito aderit. Et si signum
mali non affuerit: ⁊ dolor vsq̄ i
xx. diē pmāserit: neq̄ febris ab

ierit: sanguinē de narib⁹ expectabis aliqd̄ apā iferiorib⁹ ptib⁹ corpis. Sȝ dolore adhuc restāte: sanguinē de narib⁹ expectabȝ: aut apā expectabis magȝ tñ dolore frontem ac tpa non relinquēte. 13.

ET sanguinē spabis plus ī illis q̄ sunt minus. 35. ānorum: apā vero magis in his q̄ sunt amplioris etatis. 14.

AUriū dolor acut⁹ cū acuta febre pmanēte malū ē. Expectabis ī eo alienationē ꝛ mortē graue ei ē ꝛ molestū. Interest ḡ tua vñ oīa a pncipio egritudinis pscrutari ꝛ attēdere signa. 15

IUuenes em̄ q̄ sūt ī hac passiōe: ī septio vel pri⁹ peunt. Senes vō tardi⁹ qꝛ febres ꝛ alienatio min⁹ eis q̄ iuuenib⁹ ptingūt: atq̄ aures eoꝝ erūpunt et pus emittūt. In senili tñ etate valitudo resurgit ꝛ iterimit. Iuuenes vō anteq̄ rūpat apā pereūt. Qd̄ si crepuerit: ꝛ signū qlibet apparuerit boni: aliq̄d boni sperabis. 16.

APostema ī gutture cū acuta febre malū ē. Et si aliud mali signū ex iā dictis visuȝ fuerit: mortale est. 17.

SQuināntia pessima ꝛ cito mortifera est q̄ ī gutture n̄ apparet nec extat in ceruice cū rubēti timore: dolore tñ acutissimo existente ꝛ spū orthōie. 18.

HEc mali spēs ī pma die suffocat aut scd̄a: aut tertia: aut q̄rta. Altera hui⁹ mali spēs est cū ī gutture apā rubet: ꝛ ipa mortifera est: tamen pigrior est prima. 19.

TErtia vero in qua ceruix ꝛ guttur rubēt priorib⁹ diuturnior est: ꝛ nisi tumor ad interiora redierit: spei locus omnino non resistit. 20.

ET si delituerit: nō tñ ipsa die cretica: neq̄ pp aliqd̄ apostema rubentē tumorē alio trāsduxerit: neq̄ putredinē patiēs expuerit: vl' ad modicū dsecerit: ꝛ si dolor requiēmētis: mortē ad ītatiōis laborē pmittit. 21

BOnū est aūt tumorē ꝛ rubo rem foras pmineri: qd̄ apā si ad pulmonē intus lapsuȝ fuerit: ꝑus ibi efficit et amentem reddit. 22.

QUā tumidā ꝛ rubētē incidere timendū est: qꝛ vel lisanies inde sequit. vel sanguinis flux⁹ nimi⁹. Laborabis igit ad aliā curā pfugere. Et si neq̄ sic poterȝ icisionē effugere: ꝛ āpli⁹ crescit ꝛ liuescit: ꝛ si cp palato adheret subtiliat: tūc ide: sȝ p̄us īto tū corp⁹ festinabis purgare: tpe fauente: ꝛ suffocationis timore minime reluctante. 23.

QUoꝝ febris p modicū lētescit: nec signū finiēde egritudis habuerit: nec febris defect⁹ ī die cretica fuerit: iterōneȝ egritudinis habetis. 24.

QUib⁹ febrib⁹ pmanet: neq̄ labore grauāt: neq̄ mltuȝ molestāt vue dolore: his apā futuꝝ ē ī iūcturis iferioꝝ ptiū p⁹ diē. 20. q̄b⁹ febres lōge: his pustl'e aut ī articlis dolores fiūt. 25

Transactis. 20. dieb⁹ post febrē opȝ vt expectet exitura cū ptrāsit egritudo vigesimū diē. 26.

Hec aūt apā min⁹ euenit illis q̄rū etas est iferior a. 35. āno. 27.

Quibus vō etas est plixior: fiet apā febrib⁹ manētibus. 28.

FEbrib⁹ vō inordinate vagātib⁹ q̄rtane sunt future certius tñ circa autumnum. 29.

ET sicut illis q̄s p̄diximus apa oriunt: sic q. 35. ānū p̄terierūt quartanarij efficiunt. 30.

OMne apa magis in hyeme q̄ i alijs tpib⁹ euenit: ⁊ amplius morat: ⁊ si sanat non reciprocat. 31.

QUib⁹ adsunt febres n̄ mortifere: attestāt i capite dolores ⁊ patientes aū se putāt tāq̄ muscas volitare: vl' aliq̄ nigra. Et si dolor i vitalib⁹ supuenerit rubeā colerā vōituros sperab: Et si rigor vl' frig⁹ affuerit: ⁊ ſb hypocūdrijs fridū sentit: certior ⁊ subitū vomitū sperabis: ⁊ si cibū assumunt reijciunt. 32.

QUib⁹ ille dolor a p̄mordio febris i capite ē ⁊ dolor q̄rta die aut q̄nta augeт i septia euadūt. Quib⁹ v̄o die tertia dolor incepit ⁊ crescit vsq̄ i q̄ntā ⁊ septimā finit i nona vl' vndecia. si v̄o ptigat i decia ⁊ vria pōt filiis est: in q̄rtadecia die liberant. 33.

QUe v̄o dixim⁹ tertianarijs eueniūt eq̄lit viris ⁊ mulierib⁹. Junioib⁹ v̄o eueniūt i febrib⁹ diuturnis ⁊ i viris ⁊tian. 34.

IN febrib⁹ si ē dolor capitis neq̄ aū oc'los q̄buslibz nigris apparētib⁹. s veluti flāma lāpadib⁹ ⁊ ſub hyppocūdria dextra vel sinistra sūt tēsiōes ⁊ tumores ⁊ tetani sine dolore his sanguis fluxur⁹ est de narib⁹. 35.

PUeris i acuta febre spasm⁹ ptigit: ⁊ maxie aūt si vētres ⁊stipati sūt ⁊ vigilēt ⁊ expaueāt ⁊ plāgāt ⁊ colorē variēt: vt mō citrini. mō rubei: mō liuidi: mō virides fiāt. hec veniūt puer vsq̄ in septimū ānū: maioib⁹ v̄o hī ⁊ iuuenib⁹ spasm⁹ i febrib⁹ non cōtingit. nisi magnis existētib⁹ infirmitatib⁹ vt ē frenesis. 36.

Interest ḡ tua vt m'lto studio p̄ eūtes ⁊ euasuros siue pueros siue iuuenes discernas: nec i q̄libz egritu. te negligēt offeras. 37.

HOnestū ē q̄ illō est q̄ sanitatē huic vult pmittere: illi v̄o mortē vult p̄nūciare. Et in breuis i plura egritudie oēs vt diximus significatiōes opz dignoscere ⁊ eā rōne ppēdere atq̄ vires eaꝝ cōferre: cauti⁹ tn̄ hec in vrinis ⁊ sputis facere. 38.

Et hec est nr̄a doctrina in acutis passiōib⁹ ⁊ in epidimic egritudinib⁹. i. lōgis vt in cācro ⁊ similib⁹ piculis: ne torpeas ⁊ tpa p̄sentesq̄ morbos attēdas. 39.

Scito oēs valitudies posse euenire oib⁹ tpib⁹ q̄sdā tn̄ q̄busdā magis ē euenire ⁊ q̄rū signa mala sunt malas esse: q̄rū v̄o bona sunt econtra se habere. 40.

Adhuc significatiōes q̄s diximus in ethiopia ⁊ hesperia ⁊ septentriōe experti sumus. 41.

Nec despatio aliq̄ te pturbet: q2 locupleti⁹ q̄ existimes tibi arridebit signoꝝ series si vt monuimus nr̄e rōni inuigiles. 42.

Neq̄ ad al's egritudies ⁊ alias p̄ceptiōes ab hac p̄ceptiōe velis diffundere q2 q̄cūq̄ determināt nr̄o nūero certo dieꝝ creticorū nr̄o quoq̄ sint exposite ordine preceptorum.

¶ Explicit liber tertius pronosticorum hypocratis.

¶ Incipit liber. i. aphorism. dn̄i hypp. scdm̄ āntiquā trāslationē.

UIta breuis. ars v̄o longa. Tps aūt acutū. Experimētum fallax. Judicium autē difficile. Opz aūt nō solū seipsu p̄bere facientē q̄ opz: sz ēt egrotātē ⁊ presentes ⁊ ea que extrinsecus sunt. 1.

In pturbatiōib⁹ vētris ⁊ vomi
tib⁹ q̄ spōte fiunt: si q̄dē qualia
opz purgari purgent̄: ⁊ ɔfert: ⁊
bene ferunt. Si vo nō: cōtrariū
¶ Sic ⁊ inanitio si quidē qualē
opz fieri fiat: ⁊ cōfert ⁊ bn̄ fert.
Si vo nō: ɔ̄riū. ¶ Cōtēplari igr̄
oz ⁊ tp̄s ⁊ regiōez: etates: ⁊ egri
tudines: i quib⁹ opz aut nō. 3.
In exercitantib⁹ ad summū bo
ne habitudines sunt fallaces si
i vltimo fuerint. Non em̄ p̄nt
manere in eodē: neq̄ quiescere
Qui vo nō q̄escūt: neq̄ q̄ possūt
in meli⁹ addere. relinq̄t̄ ergo
ad pei⁹. Horū igit̄ cā bonā ha
bitudinē soluere cōfert ⁊ nō tar
de: vt rurs⁹ p̄ncipiū nutrimenti
accipiat corp⁹. Neq̄ cōp̄ssiōes
ad vltimū ducere: fallax em̄ est.
Sed qualis natura fuerit susti
nētis ad hoc ducere. Similiter
⁊ inanitiōes ad vltimū ducētes
sūt fallaces. Et iterū resūptōes
in vltimo existētes fallaces. 4.
Tenues ⁊ certe diete i diutnis
sp passiōib⁹ ⁊ i acutꝫ egritudib⁹
q̄b⁹ nō ɔueniūt: difficiles Ad vl
timū tenuitatꝫ q̄ adducūt̄ diete
difficiles. Et iterū resumptōes
i vltimo exn̄tes difficiles. 5.
In tenuib⁹ dietis peccāt egro
tātes: ⁊ iō magis ledūt̄. Oē em̄
pctm̄ q̄ntūcūq̄ sit magnū fit ma
gꝫ i tenuib⁹ dietꝫ q̄ i grossiorib⁹
Propter hoc ⁊ i sanis fallaces
sunt valde certe ⁊ ɔstitute diete
q̄m peccātia difficili⁹ ferūt. Pro
pter hoc igit̄ tenues ⁊ certe die
te fallaces sunt amplius paruꝫ
solidioribus. 6.
Ad vltias egritudies vltie cura
tōes ad p̄fectionē sūt potētes. 7.
Ubi vo hꝫ acumē egritudo ɔti
nuos vltios labores hꝫ vltia ⁊
tenuissima dieta necessariū est
vti. vbi āt n̄. nō: sꝫ ɔuenit grossi⁹
reficer̄: ⁊ tm̄ subcōdescēdere q̄ntū
egritudo mollior fuerit vltis. 8.
Qn̄ i statu ē egritudo: tūc tenuis
sima dieta necessariū est vti. 9.
Cōtēplari oꝫ igr̄ egrotātē si suf
ficiat dieta ad statū egritudis:
⁊ vtrū ille deficiat pri⁹ ⁊ nō suf
ficiat dieta: aut egritudo deficiat
⁊ obtundatur. 10.
Quib⁹ ḡ ɔtinu⁹ ē stat⁹ ɔtinuo ⁊
tenuit̄ reficere opz. Quib⁹ vero
posterior stat⁹ ad id ⁊ añ id pa
rū afferēdū. Pri⁹ vo vberi⁹ refi
ciēdū: vt sufficiat egrotās. 11.
In paroxismis subtrahere ci
bū opz apponere ei lesio ē. Et q̄
cūq̄ ꝑ circuit⁹ exacuūt̄: i exacer
batiōib⁹ subtrahere opz. 12.
Paroxismos vo ⁊ ɔsistētias de
clarāt egritudies: ⁊ tp̄a āni: ⁊
circuituū adinuicē icrementa:
siue q̄tidie: siue p̄ter diē. siue p
āpli⁹ tp̄s fiāt. Sꝫ ex post appa
rētib⁹: quēadmodū i pleuretico
sputū subrubeū si ɔtiuo appeat
ichoātē q̄dē abbreuiat si vo po
steri⁹ appeat p̄lōgat. Et vrie ege
stiōes ⁊ sudores ⁊ descriptas ⁊
eucritas lōgas ⁊ breues egritu
dines apparētia declarāt. 13.
Senes facillime ferūt ieiuniū.
Scdo ɔsistētes. Min⁹ vo pueri.
Horū vo oim maxime infantes
Horū vo ipsoꝝ q̄cunq̄ sunt ani
mosiores existentes. 14.
Qui crescūt p̄lm hābēt inatū ca
lorē: p̄lo igit̄ idigēt nutrimento
Si vo nō ɔsumit̄ corp⁹. Senib⁹
vo puus calor ineit: pp hoc igit̄
paucis fomētis idigēt: a multꝫ
cibis em̄ extinguit̄ calor ꝓpter
hoc igr̄ ⁊ febres senib⁹ n̄ sīc acu
te fiūt: frigidū ei corp⁹ hn̄t. 15.
Uetres hyeme ⁊ vere calidissimi
sūt nā: ⁊ somni lōgissimi. In his
ergo temporibus oblatōes plu
res dāde sunt. Etenim innatus

calorē ē mult⁹:nutrimēto igr̄ ampliori indigēt. Signum ⁊ etates ⁊ athlete. 16.
Humide diete oib⁹ febricitātibus ꝯferūt: maxime ꝟo pueris:⁊ aliis sic assuetꝫ refici.17
Quibus semel:aut bis:aut amplius:aut min⁹:aut ſm ptem. Quādūꝟo ē aliqd tpi:⁊ hore⁊ regiōi ⁊ etati:⁊ꝯsuetudini.18
Estate ꝟo: ⁊ autūno cibos grauissime ferūt. In hyeme ꝟo facile. Uere vero secundo. 19.
His q̄ in circuitib⁹ exacuūtur: nihil dare:neqꝫ cogere:sꝫ auferri ex appositꝫ añ crisiꝫ. 20.
Ea q̄ꝫ crisis fit:⁊ q̄ꝫ fctā ē eqr̄ nō mouere neqꝫ nouū facere: neqꝫ farmaciis:neqꝫ aliis prouocatiōib⁹ vti:sed sinere. 21.
Que ducere opꝫ vbicūqꝫ nā maxime reperit:ide ducere p cōuenientes regiones. 22.
Digesta medicari:⁊mouere nō cruda:neqꝫ in principiis:nisi sint furiosa : multa vero non sunt furiosa. 23.
Que egerunt nō multitudineꝫ ꝯsiderare opꝫ:sꝫ quō egerūt. Et si qualia opꝫ purgari purgētur:⁊ ꝯferre:⁊ bñ ferūt. Et vbi opꝫ vsqꝫ ad defectionē ducere : ⁊ hoc facere si sufficiat egrotans. 24.
In acūtis passiōib⁹ raro ⁊ i p̄ncipiis farmaciis vti. Et h̄ p̄us bñ dijudicantes facere. 25.
Si qualia opꝫ purgari purgentur:⁊ cōfert:⁊ bñ ferūt. Si ꝟo contrariū importune. 26.
Explicit liber primus aphorismorum hypocratis.
Incipit liber Secūdus aphorismorum.

In q̄ morbo somnus laborē prestat mortale. Si ꝟo somnus iuuerit:nō mortale. 2.
Ubi desipiētiā somn⁹ sedat:bonū. vbi ꝟo p̄stat:malum. 3.
Somn⁹ ⁊ vigilie vtroqꝫ mō magis facta:malum. 4.
Nō plenitudo:nō idigētia:neqꝫ aliō qōcunqꝫ magis natura fuerit nihil bonū. 5.
Labores spōtanei narrāt morbos. 6.
Quicūqꝫ dolētes aliqd corpis: plurimum dolorem non sentiunt:his mens egrotat. 7.
Quecūqꝫ multo tpe extenuāt corpora:tarde reuertiꝯsueuerūt Que ꝟo modico modice. 8.
Si ex egritudine cibū accipiēs qs nō cōualescat signum est ꝙ corp⁹ plurimo cibo vtit. Si vero nō accipienti hoc fit sigt qm̄ corp⁹ ianitiōe indiget. 9.
Corpora vbi qs vult purgare: oportet fluxa facere. 10.
Nō pura corpora quantūcunqꝫ nutries magis ledes. 11.
Facili⁹ ē repleri potu q̄ꝫ cibo. 12
Que reliquūt i morbis post crisim:subuersiones facere consueuerunt. 13.
Quibuscunqꝫ crisis fit: his nox difficilis est añ acumē. supueniēs ꝟo leuior:vt in plib⁹. 14.
In ventris fluxib⁹ mutationes egestionū iuuāt si nō ad mala transmutantur. 15.
Ubi fauces egrotāt aut pustule in corpe nascūtur cōsiderare opꝫ egestiones. Si em̄ colerice fuerit. corpus egrotat. Si vero sanici similes: certū est corpus nutriri. 16.
Ubi idigētia ñ opꝫ laborare. 17
Ubicūqꝫ cib⁹ p̄ter naturā itrat: hic egritudinem facit. Manifestat vero sanatio. 18.
Eoꝝ q̄ nutriunt copiose ⁊ velo

citer: veloces secessꝰ fiūt. 19.
Acutorum morbor̄ nō omnino certe sunt sanitatis pnunciationes neqꝫ mortis. 20
Quibuscūqꝫ iuuenibꝰ exn̄tibus ventres fiunt humidi: his senescētibꝰ exsiccant. Quibꝰ vētres iuuenibꝰ fiūt sicci his senioribus factis hūectātur. 21
Potus indigentiā soluit. 22.
Ex plenitudie q̄cūqꝫ egritudies fiūt euacuatio sanat. Et quecūqꝫ ab euacuatione plenitudo. Et alior̄ cōtrarietas. 23.
Acute egritudies i quatuordecim diebus iudicantur. 24.
Septime quarta est indicatiua ꝛ altiꝰ hebdomade octaua ē principiū. Cōtemplaria vero vndecima: hec eīn q̄rta secunde hebdomade. Contēplaria rursꝰ septimadecia hec est ei quarta a quartadecia septia vero ab vndecima. 25.
Estiue ꝟo quartane vt multum fiūt breues. Autūnales ꝟo lōge. Maxime ꝟo q̄ ad hyemē coniunguntur. 26.
Febrē in spasmo melius est fieri q̄ꝫ spasmum in febre. 27.
Nō ſm rōnē alleuiatis non opꝫ credere: neqꝫ vereri valde mala q̄ fiūt irronabiliter. Multa eīn taliū icerta sunt ꝛ non valde permanere neqꝫ morari cōsueuerunt. 28.
Febricitātibus nō fortiter: neqꝫ oio i supficie pmanere ꝛ nihil minuere corpꝰ: aut tabescere magis eo quod ſm rōnem fit malū est: hoc eīn longitudinē egritudinis sigt: hoc aūt ibecillitatem virtutis sigt. 29
Inchoātibꝰ morbis si q̄d vꝫ mouere moue. In statu vero habere silentium melius est. 30.
Circa pncipia ꝛ fines oīa imbecilliora. Circa ꝟo status oia fortiora. 31.
Ex egritudie ꝟo bn̄ reficiēti et nihil addere corpꝰ malū. 32.
Plerūqꝫ oēs male se habentes ſm pncipia q̄dē bn̄ recipiētes ꝛ nihil addētes i fine rursus abstinēt. Scōm pncipia q̄dē abstinētes fortit. Posterius vero bene reficientes melius commutant. 33.
In oī egritudie: ꝯfortari mēte: ꝛ bn̄ se hr̄e ad oblatiōes bonū. Cōtrariū ꝟo malum. 34.
In morbis minꝰ piclitant egrotātes. Quibuscūqꝫ ppriē nature: ꝛ etatꝫ: ꝛ hitudis: tpis ꝛ regiōis: ꝛ hore egritudo iest magis q̄ꝫ q̄bus non ppria ſm aliquid horum inest. 35.
In oibꝰ morbis ea q̄ circa vmbilicū ꝛ pectinē sūt ipissitudinē hr̄e meliꝰ ē. Nimis ꝟo tenue ꝛ tabefactū malū. Fallax eīn hmōi ad inferiores purgationes. 36.
Sana habētes corpora farmacijs purgati exoluunt. Celeriꝰ ꝟo malo cibo vtētes. 37.
Sana habētes corpora farmacijs vti difficile est. 38.
Parū deterior cibꝰ ꝛ potꝰ delectabilior vero melioribꝰ quidem in delectabilibus magꝫ appetendus. 39.
Senes iuuenibꝰ plerūqꝫ egrotāt minus. Quecūqꝫ ꝟo egritudines eis cronice sint: multoties cōmoriuntur. 40.
Brāchi ꝛ corrize i valde senibꝰ non maturantur. 41.
Qui exoluūtur freq̄nter ꝛ fortiter sine manifesta occasione: repente moriuntur. 42.
Apoplexiā soluere fortē ipossi-

bile ē. Debilē vero ñ facile. 43.
Strāgulatorum et dissolutorum non dū mortuorum: ñ refert quibuscū que spuma fuerit circa os. 44.
Crassi valde sm naturā cito mo riantur magis gracilib⁹. 45.
Epilēticorum iuuēib⁹ alteratione mutatiōes marie etatis horarum locorum: faciūt et vitarum. 46.
Duorum dolorum q̄ simul fiunt: non sm eundem locū: maior deni grat alterum. 47. Circa gñatione sanie dolores et febres accidūt mag q̄ fcā sanie. 47
In oi motiōe corporis cū cepe rit quis dolere: quiescere sta tim remedium est. 49.
Assueti assuetos labores ferre: et si fuerit ibecilles aut senes insuetis et fortibus et iuueni bus facilius ferunt. 50.
Ex m'lto tpe ꝯsueta: et si fuerit d teriora insuet: min⁹ molesta re ꝯsueuerūt. Oportet igitur ad incōsueta trāsmittere. 51.
Scdm multū et repēte euacuare aut rplere: aut calefacere aut ifrigidare: aut aliter quolib corpus mouere: fallax est et oino nature inimicū. Paula ti vero certū. Et ex alio ad aliud transire decet: non aliter. 52.
Oia sm rōnem facienti: et ñ eueni enti sm rōnem nō op trāsire ad aliud manēte eo qd visum est a principio. 53.
Quicūque vētres hñt hūidos iu uenes qdem existētes: siccos hñtibus melius ꝯmutant. In senectute vero deteri⁹ ꝯmutāt siccantur em vt in pluribus se nescentibus. 54.
In magnitudine vero corpis iu uenescere qdē decēs est, et non insuaue. Senescere vero inuti le: et peius minoribus.

Explicit liber secundus.
Incipit lib. iij. aphorismorū.

Utationes tē porum marime gñant morbos. Et i horis magne mutationes aut frigiditatis aut estus. Et alia sm rationem sic. 2.
Naturarum hec quidē ad esta tem: hec vero ad hyemē: bene aut male nate sunt. 3.
Egritudinum alie ad alias bñ aut male nate sunt. 4.
Etates qdā ad regiōes: et horas et dietas bñ aut male et nate sſt. 5
In horis qñ eadē die: aliqñ qdē estus: aliqñ vero frig⁹: autūna les egritudies expectarī oz. 6.
Austrini flat⁹ grauāt auditū: ca liginosi caput grauantes: pi gri dissoluētes. Si vero boreas fuerit: tusses: fariges: vētres duri: dissurie: horrores: dolo res: et pectorū et laterū: qñ isti preualuerint talia in morbis expectare oportet. 7.
Cū estas sit vti silis: sudores m'l tos i febrib⁹ expectare op. 8.
In siccis tpib⁹ febres acute fiūt Et si quidē ann⁹ talis existēs amplius fuerit: qualē cōsti tu tionē fecerit in plurib⁹: et ta les egritudines qñ isti preua lēt talia in morbis patiūtur egrotantes expectare op. 9.
In moderat tpib⁹ si tpa'r tps reddiderint: boni stat⁹ et bo ne egritudinis determinatio nes fiunt. In imoderatis vero marime imoderate: et diffici les determinationes.. 10.
In autūno acutissime fiūt egri tudines: et marie mortifere: vt in plurib⁹. Uer vero saniſ simū: et minime mortiferū. 11.

Autumnus ptisicis malus. 12.
De tpib⁹: si q̄dē hyēs sicca ⁊ borealis fuerit: ver ꝟo pluuiosū ⁊ austrinū necesse ē estate febres acutas ⁊ obtalmias: ⁊ dissinterias fieri: maxime mulierib⁹: ⁊ humidis natura. 13.
Si ꝟo austria hyēs ⁊ pluuiosa ⁊ trāq̄lla fiat: ver ꝟo siccū ⁊ boreale mulieres siq̄dē q̄b⁹ pt⁹ ad ver iest ex oi occasiōe abortiūt. Si ꝟo genuerit: morbidos pueros ⁊ ibecilles pariūt: vt aut stati resoluant̄ aut morbidi ⁊ tenues viuāt existētes. Alijs ꝟo iūiorib⁹ q̄dē dissinterie: ⁊ obtalie sicce fiūt. senioribus ꝟo catarri celerit̄ dissoluētes. 14.
Si ꝟo estas sicca ⁊ boreal' fiat: autūn⁹ ꝟo pluuios⁹ austrin⁹ capitꝭ dolores i hyeme: tusses brāchi ⁊ corize fiūt q̄b⁹dā ꝟo ⁊ ptisis. 15
Si ꝟo autūn⁹ boreal' fuerit ⁊ i aq̄s⁹ hūidꝭ nā ⁊ mulierib⁹ ꝯfert Reliq̄s ꝟo obtalmie fiūt sicci: ⁊ febres acute: ⁊ corize diurne Quibusdā ꝟo ⁊ melācolie. 16.
Cōstitutiōes āni ꝟo oino q̄dē sicce pluuialib⁹ sūt saniores et minus mortifere. 17.
Egritudies ꝟo i pluuialib⁹ vt mltū fiūt: ⁊ febres lōge ⁊ vētrꝭ flux⁹ ⁊ putredies: ⁊ epilepsia: ⁊ apoplexia: ⁊ sq̄nātes. siccis ꝟo cōsūptōes: ptisis ⁊ obtalmie: artetice: strāgurie. ⁊ dissintirie. 18
Quotidiane ꝟo ꝯstitutiōes boreales corpa ꝯstituūt q̄dē fortiora ⁊ bn̄ mobilia: ⁊ bn̄ colorata ⁊ meli⁹ audiētia faciūt: ⁊ vētres siccāt: ⁊ oc'los mordēt ⁊ circa thoracē faciūt: ⁊ si q̄dē prius est dolendum magis dolet. 19.
Austrie ꝟo corpa dissoluūt ⁊ humectāt: ⁊ capitꝭ ⁊ audit⁹ grauitates faciūt: ⁊ vertigines i oculis et corpore difficilē motū et ventres humectant. 20.
Scdm̄ horā q̄dē verꝭ ⁊ extreme estatꝭ pueri ⁊ eoꝝ affines etatib⁹ ⁊ bn̄ degūt ⁊ maxie sani sūt. Estate ⁊ autūno vsq; ad aliq̄d q̄dez senes. Reliq̄ ꝟo autūno et hyeme medij etate. 21.
Egritudines q̄dā oēs in oib⁹ horꝭ fiūt: q̄dā ꝟo maxie s3 q̄dā eaꝝ fiūt et exacuuntur. 22.
Vere siq̄dē manie: ⁊ melie: ⁊ epilepsie: sāguis flux⁹: sq̄nātes corrize: brāchi: tusses: lepre: lichines: alphi: rubores vlcerosi plurimi: pustule: ⁊ artetice. 23.
Estate ꝟo q̄dā horū febres ꝯtinue: ⁊ causon: ⁊ tertiane plurime ⁊ vomit⁹: ⁊ dyarie: ⁊ oculoꝝ et auriū dolores: orꝭ vlceratiōes: ⁊ pudēdoꝝ putredies: ⁊ dissudationes. 24.
Autūno ꝟo ⁊ estiuoꝝ mlta ⁊ febres q̄rtane ⁊ errātes: ⁊ splenes ⁊ hydropes: ⁊ ptisis: ⁊ vlceratōes ⁊ strāgurie ⁊ liēterie: ⁊ sciades ⁊ sq̄nātes: ⁊ q̄helit⁹ ⁊ hyiei et epilepsie: ⁊ manie ⁊ melie. 25
Hyeme pleuretides: pipleumonie: corize brāchi tusses dolores pectoꝝ: lateꝝ ⁊ lūboꝝ. dolor capitꝭ. ꝟtigines ⁊ apoplexie. 26.
In etatib⁹ ꝟo talia accidūt puerꝭ q̄dē ⁊ nouit̄ genitis vlceratōes orꝭ: vomit⁹ tusses: farriges vmbilici flegmōes: vigilie: tumores ⁊ auriū hūiditates. 27.
Cū ꝟo dētes ꝓducūt: gingiuarū prurit⁹: febres: spasmi: dyarie ⁊ maxie qn̄ ꝓducūt caninos dētes ⁊ piguissimꝭ pueroꝝ ⁊ duros vētres habētib⁹. 28.
Seniorib⁹ vero factꝭ pithimia spondilis s̄m colū int⁹ ipulsiones: asmata: lithiases: lumbrici rotūdi: ascarides: a crocordi

nes sathiriasis, scrophule ꝛ alie pustule. 29.
Senioribꝰ ꝟo ꝛ ad iuuẽtutẽ accedẽtibꝰ. ꝛ hoꝝ multa. et febꝛes diuturne magꝫ: ꝛ ex naribꝰ sãguinis fluxus. 30.
Plurime ꝟo puerꝫ passiões terminant. hec q̃dẽ ĩ q̃dragita diebꝰ. hec ꝟo ĩ septẽ mẽsibꝰ hec ꝟo ĩ septẽ ãnis. H̃ ꝟo ad iuuẽtutẽ accedũt: q̃cũq ꝟo pmanẽt pueris ꝛ ñ soluũt circa iuuẽtutẽ: aut femis circa mẽstruoꝝ eruptiões, vetera scere cõsueuerunt. 31.
Adolescẽtibꝰ ꝟo sanguis sputaptisis: febꝛes acute: epilepsie ꝛ alie egritudies: ꝛ maxime predicte. 32.
Ultra ꝟo hãc etatem asmata: pleuretides: pipleumonia: litargie: frenesis: causõ: dyarie diuturne: colere: dissinterie: lienterie: ꝛ emoꝛroydes. 33.
Senioribꝰ disnie: catarri cũ tussi: strãgurie: dissurie: articuloꝝ doloꝛes: nefreses: ꝟtigines: appoplexie: cacesie: prurutꝰ totiꝰ coꝛpis: melancolie vigilie: vẽtris ꝛ nariũ hũiditates: ocloꝝ habetudo: glaucositas: ꝛ grauitas auditus.
¶ Explicit. iij. lib aphoꝛismoꝝ.
¶ Incipit lib. iiij. aphoꝛismoꝝ

Pregnãtes si cõuenit purgare: a. iiij. mẽse vsq ad. vij. Minꝰ ꝟo has. Minoꝛa ꝟo ꝛ senioꝛa vereri opꝫ. 2.
In farmaciis talia ducer̃ ex coꝛpoꝛe q̃lia spõte veniẽtia sunt vtilia. Que vero cõtraria venientia quiescere. 3.
Si q̃lia opꝫ purgari purgenẗ: ꝛ ꝯfert ꝛ bñ ferũt. Cõtraria ꝟo grauiter. 4.
Purgare q̃dẽ estate superioꝛa: hyeme vero inferioꝛa. 5.
Sub cane: ꝛ ante canẽ moleste sunt purgationes. 6.
Gꝛaciles ꝛ facile vomẽtes purgare supius: timẽtes hyemẽ. 7.
Difficile ꝟo vomẽtes ꝛ mediecarnosos iferiꝰ: timẽtes estatẽ. 8.
Ptisicos ꝟo metuẽtes ad superioꝛes farmacias. 9.
Melãcolicꝫ ꝟo iferiꝰ ea. rõne vehemẽtius ꝯꝛia apponẽtes. 10.
Medicari in valde acutis si expedit eadẽ die differre eñ in talibus malum est. 11.
Quibuscũq toꝛsiões: ꝛ circa vmbilicũ doloꝛes ꝛ lũbos ꝛ doloꝛ nõ solutꝰ sit: neq farmaciis: neq aliter in hydropẽ siccaꝫ perficitur. 12.
Quibꝰ vẽtres lienterici hyeme supius medicari malũ. 13.
Ad elleboꝛos hisq̃ nõ facile sursum purgãẗ: añ bibitionẽ oꝫ ꝓhumectare coꝛpoꝛa plurio nutrimẽto ꝛ requie. 14.
Cũ biberit q̃s elleboꝛũ ad motiões q̃dẽ coꝛpꝰ magis oꝫ ducer̃. Ad sõnos ꝟo ꝛ imobilitates minꝰ. declarat ãt nauigatio: q̃m motꝰ coꝛpa turbat. 15.
Cũ volueris magis ducer̃ elleboꝛũ moue coꝛpꝰ. Cũ ꝟo statuere: fac sõnũ ꝛ noli mouere. 16.
Elleboꝛꝰ piculosꝰ ẽ sana carnes hñtibꝰ: spasmũ ei facit. 17.
Nõ febꝛicitãtibꝰ exñtibꝰ si fiat fastidiũ ꝛ coꝛdis moꝛsus ꝛ tenebꝛositas oculoꝛũ ꝛ os amaricatum: sursum farmacia ĩdigere significat. 18.
Supꝛa dyafragama doloꝛes sursum farmacia indigere significat. Quicũq vero inferius: significant inferius. 19.
Quicunq

Quicũq₃ i farmaciis ñ sitiũt cũ purgãt: ñ qescãt dõec sitiãt. 20.
Nõ febricitantib⁹ existẽtib⁹ si fiat stroph⁹: vł genuũ grauitas ⁊ lũboꝝ dolor deorsũ farmacia indigere significat. 21.
Egestiões nigre vł q̃lis sãguĩs spõte veniẽtes: ⁊ cũ febre ⁊ sine febre pessime. Et quãtũcũq₃ fuerit colores plures malũ. Cũ pharmaco vero meli⁹. Et quãto plures fuerit colores nõ malũ. 22.
Egritudinib⁹ q̃buscũq₃ icipiẽtib⁹: si fel nigrũ: aut sursũ: aut deorsũ exierit mortale. 23.
Quibuscũq₃ ex egritudib⁹ acutis: aut mlti tpis: aut abortib⁹ aut aliť extenuatis si fel nigrũ exierit: aut q̃lis sanguis niger sequẽti die morientur. 24.
Dissinteria si a felle nigro inceperit mortale. 25.
Sãguis sursũ q̃dẽ q̃liscũq₃ malũ: deorsũ vero si niger exierit bonũ. 26. Nigre egestiões si a dissinteria habito vt itestinoꝝ carnes egerant mortale. 27.
Quibuscũq₃ in febrib⁹ sanguis fuit mltitudo: vñcũq₃ i rsũptiõibus vẽtres his humectant. 28.
Quibuscũq₃ felle egestiões sũt: surditate supueniẽte q̃escũt. et q̃buscũq₃ surditas felleis egestiõib⁹ supueniẽtib⁹ q̃escũt. 29.
quibuscũq₃ i febrib⁹ sextãis existẽtib⁹ rigores fiũt discreti sũt. 30.
Quibuscũq₃ exacerbatiões fiũt si qua hora febris acceperit: in crastinũ eadẽ hora incipiũt discrita. 31.
Laboriosis in febrib⁹ circa articulos ⁊ circa maxillas maxie apostases fiunt. 31.
Quibuscũq₃ resurgẽtib⁹ ex morbis si aliq̃d doluerit: ibi apostases fiunt. 33.
Si vero ⁊ pri⁹ doluerit: aliq̃uiđ ante egritudinẽ: illic cõfirmat egritudo. 34.
Si a febre habito tumore non existẽte i faucib⁹ suffocatio repẽte superuenerit mortale. 35.
Si a febre habito collũ ꝯuertatur vt vix possit dglutire: tumore nõ existẽte i collo: mortale. 36.
Febricitanti si ceperit sudores boni sũt tertiani: q̃ntani: septeni. ⁊ q̃ nono die. 7. 11. ⁊. 14. ⁊. 17. ⁊. 20. ⁊. 21. ⁊. 24. ⁊. 27. ⁊. 30. ⁊. 31. ⁊ 34. ⁊. 37. ⁊. 40. Isti eñ sudores egritudines indicant. Qui vero ita nõ fiũt: dolorẽ significãt et lõgitudinem egritudinis et cõuersionem. 37.
Frigidi sudores cum febre acuta quidẽ facti mortẽ significãt. Cum molliori vero febre lõgitudinẽ egritudinis significãt. 38.
Et vbi i corpore sudor: ibi egritudinẽ narrat. 39.
Et vbi in corpore calidũ vel frigidũ: ibi egritudo regnat. 40.
Et vbi i toto corpore mutationes: ⁊ si corp⁹: aut infrigidat: aut stati calidũ fit: aut calor alter ex altero fit: significãt lõgitudinẽ egritudinis. 41.
Sudor mlt⁹ ex somno sine aliqua manifesta causa fact⁹ significat qm̃ corp⁹ plurio cibo vtit. Si vero cibũ non accipienti hoc fiat: significat quoniã indiget euacuatione. 42.
Sudor multus frigid⁹ vel calid⁹ semper fluens: frigid⁹ maiorem. calidus vero minorẽ egritudinẽ significat. 43.
Febres quecũq₃ non deficiẽtes tertia die fortiores fiũt periculose. Quecũq₃ vero sic defecerint: significãt quoniam non periculose. 44.

Quibuscūq3 febres longe sunt: his dolores: z pustule fiūt i articulis. 45.
Quibuscūq3 ex febrib⁹ resurgētibus aut pustule aut dolores fiunt in articulis: hi āpliorib⁹ cibis vtuntur. 46.
Si rigor inciderit febre nō deficiēte: iaz debili existēte ꝟtute mortale. 47.
Excreatiōes si i febrib⁹ nō deficiētib⁹ liuide: vel sanguinee et fetide: z fellee sint: oēs male sūt Egeste ꝟo bn̄: bone sūt z ſm secessum: z ſm vrinas. Si ꝟo nō aliq̄d vtiliū egrediať p hec loca: malum est. 48.
In nō deficiētib⁹ febrib⁹: si q̄dā extra frigida fuerit: que ꝟo intus ardeāt z sitim habeāt: mortale. 49.
In nō deficiētib⁹ ꝟo febrib⁹ si labiū: aut ocul⁹: aut supciliuz: aut nas⁹ distorqueať: aut nō videat: aut ñ audiat: iā debili existēte corpore: q̄dcūq3 horū fiat prope mors est. 50.
Ubi febre nō d̄ficiēte: disnia superuenerit: z desipiētia mortale est. 51.
In febrib⁹ apostema nō solutū ad p̄mas crises: longitudinem egritudis significat. 52.
Quibuscūq3 i febrib⁹ aut i aliīs egritudinib⁹ volūtarie ocl'i lachrymantur: nihil incōueniēs. Quibuscūq3 ꝟo non ſm voluntatem inconueniēs. 53.
Quibus in dentib⁹ in febrib⁹ limositates fiūt fortiores z diuturniores fiunt febres. 54.
Quib⁹ plerūq3 tusses sicce et modice p̄uocate i febrib⁹ z vrētib⁹: non valde sitiētes sunt. 55.
In bubonib⁹ febres facte oēs male: exceptis ephimeris. 56.
Febricitāti sudor superueniēs nō deficiēte febre malum: prolongatur enim morb⁹ z humorem plurimū significat. 57.
A spasmo et tetano habito febris superueniēs soluit egritudinem. 58.
A causone habito rigore supueniente solutio fit. 59.
Tertiana vero si nō iudicatur in septem periodis: longissima erit. 60.
Quibuscūq3 aures i febrib⁹ surdescūt: sanguis ex narib⁹ fluēs aut vēter turbatur: soluit egritudinem. 61.
Que iudicantur in parib⁹ diebus discrita sunt: z amica ꝯuersionis. 62.
Quibuscūq3 i febrib⁹ quotidie rigores fiunt; quotidie febres soluuntur. 53.
Quibuscūq3 in febrib⁹ icteritia supuenerit ante septimū diem malum. 64.
Quibuscūq3 i febribus in septimo: aut sexto: aut vndecio: aut decimoquarto die icteritia supuenerit bonum si non dextruz hyppocūdriū durū fiat: si ꝟo sit non bonum. 65.
In febrib⁹ circa ventrē cauma forte z cordis morl⁹ malū. 66.
In febrib⁹ ex somnis timores aut spasmi malum. 67.
In febrib⁹ sp̄us offendēs malū spasmū enim significat. 68.
In febrib⁹ acutis spasmi: z circa viscera dolores fortes malum. 69.
Quibus vrine grosse: globose: pauce: nō sine febribus multitudo veniēs: ex his tenuis iuuat marie ꝟo talia veniūt: q̄bus ex p̄ncipio aut celerius hypostases fiunt. 70.

Quib⁹ vrine in febrib⁹ conturbate ꝛ ꝯuerse velut subiugaliũ his capitis dolores: aut adsũt: aut aderunt. 71.
Quib⁹ in septima terminãtur: his nubẽ hꝫ quarta dies vrinã rubeã vel alia sm rationẽ. 72.
Quib⁹ vrine limpide aut albe male: maxime si ĩ freneticis appareant. 73.
Quibus hypocũdria suspensa sunt ꝛ subrugiẽtia lũbi dolore supueniente: vẽtres his humectant̃ si nõ ventositates erũpãt aut vrine mltitudo supueniat: in febrib⁹ vero fiunt hec. 74.
Quib⁹ spes ad articulo ap̃a cõuerti eruet ab apostemate: vrina grossa ꝛ mlta ꝛ alba fctã velut ĩ laboriosis febrib⁹: et maxime si quartanis quibusdaꝫ incipit fieri. Siꝯo sanguis ex narib⁹ fluat valde ꝛ celeriter soluitur. 75.
Si sanguinẽ aut pus minxerit rhenũ aut vesice vlcerationem significat. 76.
Quibuscũqꝫ ĩ vrina grossa: q̃si carniũ frusta: vel sicut pili sũt his de rhenibus exeunt. 77.
Quib⁹ ĩ vrina pingui exñte fursura minguntur: his vesica scabit. 78.
Quicũqꝫ sanguinẽ sponte mingunt: his de rhenib⁹ vene rupturam significant. 79.
Quibuscũqꝫ in vrinis harenosa substãt sedimina: his vesica ãt rhenes lithiasim habẽt. 80.
Si sanguinẽ mingunt: aut trũbos ꝛ stranguriã habent: ꝛ dolor incidit in pectinẽ: ꝛ sub vẽtre: ꝛ perithoneõ circa vesicaꝫ: dolorem significat. 81.
Si sanguinẽ aut pus mingũt: aut squamas: ꝛ odor grauꝫ vesice vlcerationem significat. 82.
Quibus in vrinali via pustule nascuntur: saniẽ facta ꝛ erupta solutio fit morbi. 83.
Urina multa facta noctu: modicũ secessuꝫ significat: ꝛ ecõuerso.
❡Explicit liber quartus aphorismorum.
❡Incipit Quintus liber aphorismorum dñi Hypocratis.

Spasmus ex eleboro mortale. 2.
In vl̃nere spasm⁹ superueniẽs mortale. 3.
Sãguie mlto fluẽte spasm⁹ innatus aut singult⁹ malũ. 4.
Spasm⁹ innat⁹ ꝛ singult⁹ post nimiã inanitionẽ malũ. 5.
In imoderata purgatione spasmus autem/singultus innatus malum. 6.
Si inebriatus aliquis repente sine voce fiat: spasmo inato moritur: si non febris acceperit euꝫ autem ante horam secundum quam crapule soluunturlocut⁹ fuerit. 7.
Quicunqꝫ a tetano apprehẽdũtur: in quatuor diebus moriuntur. 8.
Si vero hos effugerint: salui fiunt. 8.
Epilepsie quibus ante iuuentutem nascuntur mutationẽ habent: quib⁹ vero post vigesimũ quintum annum commoriunt̃ vt plurimum. 9.
Quicũqꝫ pleuretici facti in quatuordecim dieb⁹ non purgãtur hi in empima transeunt. 10.
Ptisis fit maxime in etatibus a decemocto annis vsqꝫ ad vigesimũ quintũ annum. 11.

Quicūq squinātiā effugiūt:et ad pulmonē eis cōuertit:in septem diebus moriunt. Si vero hos effugerint:empici fiūt. 12.
Qui a ptisi molestantur si sputū q̄lecūq expuunt graue fetet sup carbones effusum ꝛ capilli a capite defluūt:mortale. 13.
Quibuscūq ptisicis capilli defluūt:diaria supueniēte moriū tur. 14.
Quicūq sanguinē spumosum expuunt:his ex pulmone eductio fit. 15.
Ptisi habito diaria supueniēte mortale. 16.
Quicūq ex pleuretide empici fiūt si purgent i.40.diebus a q̄ die ruptura sit q̄elcūt.si ꝟo nō: in ptisim transeunt. 17.
Calidū nocet h̄ frequēter vtētibus carniū effeminationem facit:neruorū incōtinētiā: mētis stuporē:fluxū sanguinis:ꝛ defectiones spiritus.quibusdā ꝟo et mors sequitur. 18.
Frigidū ꝟo spasmos ꝛ tetanos ꝛ nigrores ꝛ febriū rigores.19.
Frigidū inimicū neruis ossib⁹ dētib⁹ cerebro spinali medulle Calidū vero vtile ꝛ amicū. 20.
Quecūq infrigidata sunt:recalefacere opꝫ: except꜑ q̄buscūq sanguinē manare futurū ē. 21.
Ulcerib⁹ frigidū mordax:cutē īdurat:dolorē sinesanie facit: nigrores:rigores:spasmos:tetanos:et febres. 22.
Est āt vbi i tetano sine vulnere iuuene bñ carnoso estate media aq̄ frigide mlta ifusio:caloris reuocationē facit:calor ꝟo hoc liberat. 23.
Calidum saniem faciens ī omni vulnere maximum signū ad certitudinē cutem mollit ꝛ attenuat sine dolore:rigorum:tetanorum ꝛ spasmorum mitigatorium est. Eorꝫ vero q̄ in capite sunt soluit grauedinem plurimuꝫ confert ossium fracturis magis vero denudatis. Horuꝫ aūt maxie in capite vulnera habētibus:ꝛ quecūq a frigiditate oriuntur:aut vulnerant:ꝛ herpetis vulneribus comedentibus: ano pudendo vesice:ꝛ matrici. Ca[illegible]um quidē determinans ꝛ amicum. Frigidum vero cōtrarium:ꝛ occidens. 24.
In his ꝟo opꝫ frigido:vti vñ sāguis fluere futur⁹ est: non sup loca sed circa ea. Et quecūq flemones:aut inflāmatiōes in rubeū aut subsanguineuꝫ colorē sunt tēdētes ex recēti sanguine quoniā veterat ꝛ denigrat:ꝛ iuuat heripilā nō vulneratā quoniā vulnerate nocet. 25.
Frigida velut nix vel christall⁹ pectori inimica:tusses cōmonētia sanguinē fluere facientia:ꝛ catarros. 26.
In articlis dolores ꝛ hūores sine vlceratiōe podagrā ꝛ spasmū ꝛ horꝫ plurima frigida aq̄ infusa refrigerat ꝛ attenuat et dolorē soluit. Stupor enim mediocris dolorem minuit. 27.
Aqua que cito calefit ꝛ cito ifrigidatur.leuissima est. 28.
Quibuscūq bibere desiderium est noctu valde sitiētibus:si superdormierint bonū. 29.
Muliebria educit calefactio ex aromatib⁹. Multoties ꝟo ꝛ ad alia vtilis esset si nō grauedinē capitis faceret. 30.
Mulier in vtero habens flobothomata aborsuꝫ facit:sꝫ magis cuius maior est fetus. 31.
Mlieri lyfohñti ab aliq̄ acutaꝝ

egritudinū accipi mortale. 32.
Mulieri sanguinē vomēti men
struis supueniētib⁹ soluo fit. 33.
Mulieri mēstruꝫ deficiētib⁹ san
guinē ex narib⁹ fluere bonū ē. 34
Mulieri i vtero hñti: si vēter mul
tū fluat: piculū est abortiēdi. 35.
Mulieri q̄ a matrice molestat:
aut difficile generāti sternuta
tio superueniēs bonū. 36.
Mulieri mēstrua habēti sine co
lore ꝑprio ꝛ non ẜm se semp fa
cta purgatiōe īdigere sigt. 37.
Mulieri in vtero hñti: si subito
māmille gciles fiāt abortit. 38.
Mulieri in vtero hñti: si altera
māmilla gracilis fiat. geminos
hñti: alteꝝ abortiet. Et si quidē
dextra gracilis fiat masculū si
vero sinistra feminam. 39.
Silr q̄ neq̄ pgnās neq̄ gñauit
lac hꝫ: h⁹ mēstrua defecerūt. 40
Mulierib⁹ q̄b⁹ ad māmillas sā
guis cōuertitur: maniā sigt. 41
Mulierem si vis scire si ꝯcepit:
mellicratū qñ dormitura est: da
bibere ei: ꝛ si q̄dē torsiones ha
buerit circa vētrē ꝯcepit: si v̄o ñ
Mulr si q̄dē mascꝫ (minie. 42.
ꝯcepit: bñ colorata ē: si v̄o femi
nam: discolorata. 43.
Si mulieri pgnāti herisipila fit
in matrice: mortale. 44
Que p̄t nāꝫ tenues exñtes ꝯcipi
unt: abortiūt añq̄ grossescāt. 45
Quecūq̄ corpa moderate hñtes
abortiūt scd̄o mēse: aut t̄tio. si
ne oī occasiōe manifesta: his co
tilidōes mucillaginibus pleni
sunt: ꝛ nō pñt pre grauedine te
nere fetum: sed abrumpunt. 46
Quecūq̄ existētes p̄ter naturā
crasse nō cōcipiūt: his piguedo
os matricis obturat: ꝛ pusq̄ ex
tenuētur nō concipiunt. 47.
Si matrix i v̄tebro posita fece
rit saniē: necesse est ꝯmotū fieri
Fet⁹ maris q̄dē i dextris. (48.
Femie v̄o i sinistris magꝫ. 49.
Ad mr̄icis p̄cipitatiōes obtal
micū apponēs apphēde os ꝛ na
Mulieri in vtero hñti. (res. 50.
Tenasmō inat⁹ abortire fac. 51.
Mlierꝫ mēstrua si velꝫ retinere
sitiā. maiorē ad māmillas appo
Quecūq̄ i vtero hñt his (ne. 52.
cōcluditur os matricis. 53.
Mulieri i vtero hñti lac ex mā
millis multū fluens fetū sigt de
bilē. Si vero vbera dura fuerit
sanum fetum significat. 54.
Quecūq̄ corrupture sunt fetus
his vbera gracilia fiūt. Si v̄o
rursus dura fiunt. Et si dolor ē i
vberib⁹ aut i vertebus: aut i ge
nib⁹: aut ī oclis ñ corrūpūt. 55.
Quibuscunq̄ os matricis durū
est: his necesse est os matricum
concludi. 56.
Quecūq̄ i vtero hñtes a febrib⁹
accipiunt: ꝛ fortit calefiunt sine
occasiōe manifesta: generāt pe
riculose ꝛ difficulter: aut abor
tiuntur periclitantes. 57.
In fluxu mlrebri spasm⁹ ꝛ ai de
fectio si supueniat malum. 58.
Menstruis plurimis euenienti
bus accidūt egritudines: ꝛ nō
venientibus a matrice: accidūt
egritudines. 59.
In ano flegmōes patiēti: ꝛ ma
trice flegmonē hñti: strāguria
supuenit. In epate v̄o flegmo
nes patiēti singultus supuenit
Et in rhenibus hñtibus saniez:
stranguria accidit. 60.
Mulier si nō cōceperit: velis āt
scire si cōcipiet: cōtegēs vestimē
tis suffumiga deorsum: ꝛ si q̄dē
trāsire videatur odor p corpus
ad os ꝛ nares: cognosce qm̄ ea
nō propterse nō generat. 61.

Mulieri in vtero hñti si purgationes exeūt īpossibile est fetū sanum esse: 62
Si mulieri purgatiões n̄ exeūt neq; febre:neq; rigore supueniēte:angustie vero:abhoīationes defectiões ai ei acciderit:reputa hanc in vtero habere. 63
Quecunq; frigidas ⁊ dēsas matrices hñt:nō cōcipiēt. Et q̄cūq; humidas hñt matrices nō cōcipiūt:extiguit enī in eis semē. Et q̄cūq; siccas ⁊ magis ardētes:n̄ ɔcipiūt:idigētia enī nutrimēti corrūpit semē. Et q̄cūq; ex vtrisq; tēperiē hñt moderate fiūt huiusmodi generātes:anxietates abhominatio. 64.
Simil̄r ⁊ i. marib⁹:aut enī ꝑ raritatē corpis spūs extra fert vt nō incidat semē:aut ꝑpter debilitatē humidū diffūdit extra aut ꝑpter frigidū nō calefit:ita vt cōgreget ad hūc locū:aut ꝑpter caliditatē ipsu; hoc fit. 65.
Lac dare caput dolētib⁹ malū ē Malū vo ⁊febricitātib⁹:et q̄bus cūq; hyppocūdria :suspensa rugiūt:⁊ siticulosis. Malū vero q̄bus fellei secessus:⁊ in acutis febrib⁹:⁊ q̄bus sanguinis multa egestio facta est. Cōuenit vero ptisicis nō valde febricitātib⁹. Dare vo ⁊ i febrib⁹ lōgis nullo ꝑdictoꝝ signorū p̄sente:⁊ extra rōnē tabefactis. 66
Quib⁹ tumores i vulnerib⁹ apparēt nō valde spasmātur:neq; insaniūt. his vo nō apparentibus repēte:quibus quidē retro spasmi et tetani fiant: Quibus vero in priori parte:mania ⁊dolor lateris acut⁹:aut empima aut dissinteria si rubei fiunt tumores. 67.
Si in vulneribus malis ⁊ fortibus existentibus tumor non appareat:magnū malū:laxa bona cruda mala. 68
Posteriora capitis dolētia : in frōte recta vena icisa iuuat. 69.
Rigores mulierib⁹ incipiūt ex lūbis magis:⁊ ꝑ dorsu; ad caput ⁊ viris retro magis q̄ i ꝑori parte corporis:velut cubitoꝝ coxarū:⁊ propter cutem rara;. declarat pilus. 70.
A quartanis habiti nō valde a spasmis appreh̄edunt. si vo apprehendunt pri⁹ ⁊ supueniat quartana soluuntur. 71
Quibus circūtēdit cutis dura ⁊ sicca sine sudore finiēt. Quib⁹ vero laxa ⁊ rara cum sudore finient. 72.
Icterici non valde fiunt iflati.
¶ Explicit lib. v. aphorismorū

¶ Incipit lib. vi. aphorismorū.

In diuturnis lienterijs oxiremia superueniēs prius nō exñs bonū signū. et Quib⁹ nares humide naturaliter. et semē humidum cito in firmant. Quibus vero contraria salubrius. 3.
In diuturnis dissinterijs abstinētia malū. ⁊ cum febre pei⁹. 4.
Circumfluentia vlcera male cōsuetudinis. malum. 5.
Dolores in lateribus ⁊ pectoribus:⁊ in alijs corporis partib⁹ si multū differūt ad discernendum mali sunt. 6.
Nefretici ⁊ circa vesicam dolores laboriose sanantur i senibus. 7.
Dolores ⁊ tumores s̄m vētre; existētes:supiores q̄dē leuiores inferiores fortiores. 8.
hydropicis q̄ vulnera in corpe

nascuntur: non facile sanant. 9.
Late pustule non valde pruriginose sunt. 10.
Caput dolēti vel circūdolēti: sanies aut aqua: aut sanguis defluens sm̄ aures & nares soluūt egritudines. 11.
Melancolicis & freneticis emorroydes innate bonum. 12.
Emorroydas sanāti antiquas si non vna fuerit relicta: periculū est fieri hydropē: aut ptisiz: aut maniam. 13.
A singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem. 14.
Ab hydrope habito sm̄ venas in ventrē aqua fluente solutio fit. 15.
A dyaria habita diuturna spōtaneus vomitus superueniens soluit egritudinem. 16.
A pleuretide habito & peripleumonia dyaria superueniēs malum. 17.
In oculis patientem dyaria accipi: bonum. 18.
Uesicam incisam: aut cerebruz: aut cor: aut dyafragma: aut epar aut vētrē: aut rhenes: aut intestinorum aliqđ gracilium: mortale. 19.
Quando incisum fuerit os: aut cartilago: aut nerv⁹: aut maxille tenues: aut pputiū: neq crescit: neq cōglutinatur. 20.
Si in ventrē sanguis fluat pter naturā necesse est in saniem cōuerti. 21.
Maniacis emorroydib⁹ aut varicibus innatis: manie solutio fit. 22.
Quibuscūq dolores a dorso in cubitos trāseunt: flobothomia soluit. 23.
Si timor & pusillanimitas multum habeant tempus: habētem melancholicū perficiunt. 24.
Intestinoz si incidatur aliqđ gracilium: nō cōglutinat. 25.
Perisipilam extrinsec⁹ factam: intus cōuerti non bonū: intrinsecus vero extra bonum. 26.
Quibuscunq in cause tremores fiunt: alienatio soluit. 27.
Quicūq empici aut hydropici vrunt: aut incidunt: his effluēte sanie aut aqua multa & repēte omnino pereunt. 28.
Eunuchi non podagrizāt: neq calui fiunt. 29.
Mulier non podagrizat: si menstrua non defecerūt in ea. 30.
Puer nō podagrizat ante affrodisiam. 31.
Dolores oculorum meri potio aut lauacrū: aut pyria: aut flōmia: aut farmacia soluit. 32.
Trauli a dyaria maxime capiūtur longa. 33.
Acidum ructātes nō valde pleuretici fiunt. 34.
Quicūq calui fiūt: his varices non nascunt magne. Quibuscūq vero innascūtur rursus capillati fiunt. 35.
Hydropicis tussis superueniēs malum. Preexistens vero sine malo. 36.
Dissuriam flobothomia soluit incidere vero venam que intus in talo est. 37.
A squinante habito tumorē fieri in gutture bonū. Extra enim cōuertitur morbus. 38.
Quibuscunq absconditi cancri fiunt: non curare melius est. Curati enim pereunt citius: non curati multum tempus perficiunt. 39.
Spasm⁹ fit ex plenitudine aut euacuatione. Ita singult⁹. 40.

Quibuſcũq; dolor circa hyppocũdria ſine flegmone: his ſupueniens febris ſoluit dolorẽ. 41.
Quibuſcũq; ſanies facta in corpore nõ manifeſtaẽ: his propter ſpiſſitudinẽ ſaniei aut loci groſſitudinẽ nõ manifeſtaẽ. 42.
Icteriticis ſi epar durũ fiat malum. 43.
Quicũq; ſplenitici a diſſinteria capiunẽ: his ſupueniẽte longa diſſinteria hydrops naſcitẽ aut lienteria: ꝛ pereunt. 44.
Quibuſcũq; ex ſtranguria ileos innaſcitẽ: hi in ſeptẽ diebus pereunt: ſi nõ febre ſupueniẽte multa vrina fluxerit. 45.
Uulnera quecũq; annua fuerit vel lõgius tp̃s habẽt: os neceſſe eſt emitti ꝛ cicatrices fieri cõcauas. 46.
Quibuſcunq; gibbi ex aſmate fiunt aut tuſſi ante iuuentutẽ pereunt. 47.
Quibuſcunq; flobothomia aut farmacia ꝓfert: hos vere flobothomare aut farmaciãdare cõuenit. 48.
Spleneticis ſuperueniẽs diſſinteria: bonum. 49.
Quibuſcũq; tumores podagrici fiũt in quadraginta dieb⁹ de feruefcẽte reſident. 50.
Quibuſcũq; cerebrũ ſurſum cõcutitur: neceſſe eſt febrẽ ꝛ fellis vomitũ ſupuenire. 51.
Quibuſcũq; ſanis dolores repẽte fiunt in capite: ꝛ cõtinuo ſine voce fiunt ꝛ ſtertũt pereũt in ſeptem dieb⁹. ſi non eos accipiat febris. 52.
Attẽdere oportet ꝛ iudiciũ oculorum in ſomnis. Si enim quid albi appareat cõmiſſis palpebris: non ex dyaria exiſtẽte aut farmacie potiõe mortalũ ſignũ: et mortale valde. 53.
Deſipiẽtie cum riſu quidẽ facte ſecuriores. Cum triſtitia vero moleſte. 54.
In acutis paſſionib⁹ cum febre luctuoſa ſuſpiria malum. 55.
Podagrica ꝛ maniaca vere ꝛ autũno mouenẽ vt in plurib⁹. 56.
In melãcolicis egritudinib⁹ periculoſe eruptiões: aut apoplexiam: aut epilepſiã: aut ſpaſmũ aut cecitatẽ: aut maniã ſignificant. 57.
Apopletici maxime fiũt etatib⁹ a quadraginta annis vſq; ad ſexaginta vel ſeptuaginta. 58.
Si omẽtum eruperit neceſſe eſt putrefieri. 59.
Quibuſcũq; a ſciatica moleſtatis ꝯtebrũ reſilit foras ꝛ rurſus incidat in locũ ſuũ: his muſcilagines facte ſunt. 60.
Quibuſcũq; a ſciatica moleſtatẽ vertebrũ reſilit foras: his tabeſcit crus ꝛ claudicãt ſi nõ vrãẽ.
¶ Explicit liber ſextus aphoriſmorum

¶ Incipit liber ſeptimus aphoriſmorum.

In acutis morbis frigiditas extremitatũ malũ. In oſſe egrotãti caro liuida malum. 2.
In vomitu ſingult⁹ ꝛ oculi rubei malum. 3.
In ſudore rigor malum. 4.
In mania diſſinteria: aut hydrops: aut extaſis: bonum. 5.
In egritudie diuturna: abſtinẽtia ꝛ egeſtiões colerice malũ. 6.
Ex multa potione rigor ꝛ deſipientia malum. 7.
Ex apatis ſit⁹ ruptura: diſſolutio

vomit⁹: ꝛ defectio animi fit. 8.
In sanguinis fluxu desipientia aut spasmus: malum. 9.
In yleon vomitus: singultus: spasm⁹ ꝛ desipiẽtia: malũ. 10.
In pleuretide peripleumonia: malum. 11.
In piplemõia frenesis malũ. 12.
In vulnerib⁹ fortib⁹: spasm⁹ aut thetanus malum. 13.
In pcussiõe in capite stupor aut desipiẽtia malũ. 14.
In sanguinis sputo saniei sputum malum. 15.
In saniei sputo ptisis ꝛ flux⁹ malum: vbi ṽo saliua tenet: moriũtur. 16.
In flegmone epatis singultus: malum. 17.
In vigilia spasmus aut desipiẽtia malum. 18.
In ossis denudatione herisipila malum. 19.
In herisipila putredo aut sanies malum. 20.
In litargico tremor malũ. 21.
In forti pulsu in vulnerib⁹ emorosagia malum. 22.
In dolore diuturno circa vẽtrẽ sanies malum. 23.
In colerico secessu dissinteria: malum. 24.
In ossis fractura desipiẽtia si in vacuũ acceperit malũ. 25.
In farmacie potiõe spasm⁹ mortalis. 26.
In dolore forti circa vẽtrẽ frigiditas extremitatũ malũ. 27.
In vtero habẽti tenasm⁹ supueniens abortitur. 28.
Quibuscũq; os aut cartilago incisũ fuerit ĩ corpe nõ auget. 29.
Si ab albo flegmate habito dyaria supuenerit fortis soluit egritudinem. 30.
Quibuscũq; spumose egestiões in dyaria: his a capite flegma defluit. 31.
Quibuscũq; in febrib⁹ in vrinis crinoides hypostases fiũt: lõgã egritudinẽ significat. 32.
Quibuscũq; cholerice hypostases fiũt superi⁹ ṽo tenues acutã egritudinẽ significat. 33.
Quibuscũq; vrine distãtes fiũt: his ĩ corpe turbatio sit fortꝫ. 34.
Quibuscũq; i vrinis ampulle supnatãt: nefreticã significãt: ꝛ lõgam egritudinẽ fore. 35.
Quibuscũq; piguis hypostasis ꝛ cõglobata: his nefreticã ꝛ acutam egritudinẽ fore. 36.
Quibuscũq; nefreticis existẽtib⁹ pdicta signa accidũt ꝛ dolores acuti circa musculos spinales fiũt si qdẽ circa extrisecos locos fuerit apostema futurũ expecta extrisec⁹. Si ṽo dolores magis circa interiores locos apã futurum expecta magis intus. 37.
Quicũq; sanguinẽ vomũt si qdẽ sine febrib⁹ salubre. Curant ṽo stipticis ꝛ ifrigidãtib⁹. Si ṽo ex febre: pniciosum est. 38.
Catarri in supiori vẽtre ĩ saniẽ ꝯuertunt in viginti dieb⁹. 39.
Si sanguinẽ ꝛ trũbos mingit ꝛ strãguriã hꝫ: ꝛ dolor icidit ĩ peritoneon ꝛ sub vẽtrẽ ꝛ pectinẽ: ea que circa vesicã sunt egrotarĩ significat. 40.
Si ligua intẽperata repẽte fiat aut appoleticũ aliqd corpis vł melãcolicũ hmõi efficit. 41.
Si sup purgato seniori singult⁹ supueniat nõ bonũ. 42.
Si febris ñ a colera habeat: aq multa calida infusa a capite solutio fit febris. 43.
Mulier vtrasq; dextras habens non sit. 44.
Quicũq; empici vrunt aut inci=

dunt: si q̄dē sanies plura fluxe-
rit et alba euadūt. Si ṽo cenu
lēta ⁊ male olens pereunt. 45.
Quecūq; in epate ꝑpter saniez
vrūtur: si quidē saniespura flu
xerit ⁊alba euadunt. In tunica
eñ illius sanies est. Si ṽo velut
amarca fluxerit pereunt. 46.
Oculoꝝ dolores: meri potio ⁊la
uacrū ⁊flobothomia soluit. 47.
Hydropic⁹ si tussim habeat: de-
speratus fit. 48.
Strāguriā ⁊ dissuriā vini po-
tio ⁊ flōmiā soluit. Incidere ṽo
venā q̄ int⁹ ī talo est bonū. 49.
Squināte habito tumor ⁊ rubor
ī pectore supuenīēs bonū: foras
eñ ꝯuertit egritudo. 50.
Quicūq; spachilō in cerebro pa
tiunt: in trib⁹ dieb⁹ peūt. Si ṽo
hos effugerint: sani fiunt. 51.
Sternutatio fit a capite ex ce
rebro calefacto ⁊ humectato: q
est ī capite vacuo: aere d̄scēdēte
ī illud vacuū ⁊ faciēte sonitū: qm̄
exitus est ei per angustū. 52.
Quicūq; circa epar dolēt: his fe
bris supueniēs soluit egritudi
nem. 53.
Quibuscūq; ꝯuenit sanguineā au
ferre ex venis: hos oportet flo-
bothomare in vere. 54.
Quibuscūq; iter rhenes ⁊ vētrē
flegma ꝯcludit ⁊ dolorē p̄stat: nō
habēs exitū ī neutrū vētriū: his
ꝑ venas ī vesicā ꝯuerso flegma
te solutio fit morbi. 55.
Quibuscūq; epar aqua impletū
in omētū eruperit: his aqua vē-
ter implet ⁊ moriunt. 56.
Halices: oscitatiōes: rigores: vi
nu ꝫ mēsurate bibitū soluit egri
tudinem. 57.
Quibuscūq; cerebrū motū fue-
rit ab aliqua actione necesse fie
ri siue voce statim. 58.
Corporib⁹ humidas carnes ha
bentib⁹: famē adhibere ꝯuenit:
fames eñ desiccat corpora. 59.
Si a febre habito tumore ñ exi-
stente in collo: suffocatio repēte
innascit: vt deglutire non possit
mortale. 60.
Si a febre habito torqueat col
lū ut deglutire nō possit ⁊ trās
glutiēdo angustiet sine tumore
manifesto: mortale. 61.
Si a febre habito: tumore ñ exi
stēte ī faucib⁹ suffocatio repēte
venerit mortale. Si a febre ha-
bito collū ꝯuertat ita vt vix de-
glutire possit: tumore nō existē-
te in collo: mortale. 62.
Sudore multo frigido calido
superfluēte oportet mitti humi
ditatē a corporib⁹ fortib⁹ supe
rius: debilib⁹ ṽo inferius. 63.
Febres quecūq; non deficiētes
tertia die: sunt fortiores ⁊ peri-
culose. Quecūq; ṽo sic defecerit
significat qm̄ nō periculose. 64.
Quibus febres longe: his pustu
le diuturne: aut in articulis do
lores fiunt. 65.
Quibuscūq; ex febrib⁹ aut pu-
stule diuturne: aut ī articulis do
lores fuerint: hi amplior ib⁹ ci-
bis vtuntur. 66.
Cibus quem accipiūt febricitā
tes sanis est virtus: infirmis ṽo
morbus. 67.
Premissis aliquibus exeuntib⁹
non motis: sed quasi rasura in-
testini supnatauerit parua: par
uus est morbus. Si multa mul
tus. Horum ṽo multa necessa-
ria est vētris solutio. Si ṽo ven
ter non mūdificabit: sed potius
inscula dabunt: quanto magis
dabis: tāto magꝭ pl⁹ peiorabit.
¶ Expliciūt Aphorismi Hypo-
cratis ꝯm veterē translationē.

¶Incipit liber Aphorismorum domini Hyppocratis a dño Theodoro gaza medico e greco in latinum de nouo translatorum.

Ita breuis ars longa. Occasio pceps. Experimentum fallax. Iudicium difficile est. Nec solum seipsū officio fungentem exhibere oportet: sed etiam egrum ꝛ assidentes et exteriora. 2

In pturbationibus vētris ꝛ vomitibus spontaneis si tale purgat̄ quale purgari opꝫ res bñ cedit ꝛ facile fertur. Sin minus cōtra. Simili modo cōceptaculoꝝ inanitio si fiat q̄lis fieri opꝫ res bene cedit ꝛ facile fert̄. Sin minus cōtra Igitur ꝛ tempus ꝛ terraꝫ ꝛ etatē ꝛ genera morborūꝫ in quibus oportet necne conspicari officium est. 3.

Habitus athletarū ad modum boni tuti non sunt si ad summū deuenerint. Non eñ in eodem subsistere possunt aut quiescere. Quod si non quiescūt nihil proficere in melius possunt. Restat igitur his de causis vt i deterius labant̄. Quãobreꝫ soluere habitum expedit sine mora: vt denno refici corpus incipiat Nec idcirco compressiões in extremum ducende sunt. Haud eñ tutum hoc est: sed pro eius qui corrigitur natura ducendū vt tollere. Omnino euacuationes in extremum deducte cum periculo sunt. Rursusq; recreatões extreme ad pickꝫ agūt. 4.

Tenuis exquisitaq; victus ratio in affectibus tum diuturnis omnibus: tum etiam acutis q̄bus non competit: grauis molestaq; est. Itemq; vict⁹ qui in extremū tenuitatꝫ deuenerit: grauis est. Nam satietas quoq; in extremum acta molesta est. 5.

In tenui vict⁹ rōne egri peccãt quo fit vt maiore afficiantur detrimento quicq̄d eñ committit̄ grani⁹ obuenit q̄ꝫ in aliquãtulū pleniore. His igit̄ ꝛ sanis tuta nō ē illa admodū tenuis diligens exq̄sitaq; ratio victus ob eam reꝫ q̄ꝫ difficilius errore qui committitur ferūt. Ita fit vt tenuis ꝛ diligens vict⁹ periculosior maxima ex pte sit eo q̄ paulo plenior recipiatur. 6.

Sūmis morbis summa diligẽtissīe remedia adhibẽda sūt. 7.

Ubi morb⁹ pacut⁹ est statiꝫ ꝛ labores summi fatigãt ꝛ tenuissimo victu vti necesse est. Ubi nō ita est: sꝫ pleni⁹ agere lꝫ. Tãtū indulgẽdū est cibo quanto morbus ipe sit summo leuior. 8.

Cuꝫ vero morbus consistit suo vigore: tenuissimo victu vt necesse est. 9.

Colligendum etiaꝫ est an eger possit eo victu quē pceperis durare ad consistendū vigorē vsq; egrotatiōis: ꝛ ille vt potius deficiat: nec durare possit ea ipa victus ratione: an morb⁹ añ deficiat atq; hebetescat. 10.

Quib⁹ igit̄ ꝯsistẽtia iuxta ē: his tenuis vict⁹ iuxta pcipiẽd⁹ est. Quib⁹ aūt cōsistẽdi vigor postea futurus est: his in eo ipso vigore ꝛ paulo ante de cibo subtrahendum est. Tempore vero superiore vberius agendum est vt eger sufficiat. 11

In accessiōib⁹ abstinẽdū ē assumere eñ cibū nociuū est. ꝛ q̄b⁹ p

circuitū veniūt accessiōes: his i ipa accessiōe abstinendū est. 12.
Accessiōes vero ↄditionesq̄ iudicant a morbis ⁊ anni tpib⁹ atq̄ ēt circuitū successiuis īcremēt sive q̄tidie: sive vno interposito die: sive ēt p internalla āpliora eueniūt: necnō ex his q̄ superueniunt iudiciū accipi pōt. Verbi gratia i morbo costalli si screatio purulenta statim iter initia extitit: breuē egritudinem fore oñdit. Sin postea paruit lōgā. Quin ēt vrina: alu⁹: sudor: morbus aut difficile aut facile nullo pacto iudicari finitiue posse aut breues. aut longos fore significabunt. 13
Senes facillime ieiuniū tolerāt mox q̄ firma etate sūt min⁹ adolescētes. oiꝫ minime pueri eorū q̄ ipor q̄ oio sūt ppēsiores. 14.
Qui increscūt plīm caloris inati obtinēt: itaq̄ plurimo cibo idigēt alioq̄n corp⁹ absumit. Senibus vo pax caloris ie: ⁊ ob eā rē paucis egēt fomitib⁹ q̄ppe q̄ a mltis oppssi extinguant: hic ēt feb. n eq acute senib⁹ accidūt corpus em eor frigidū est. 15.
Vētres hyeme ⁊ vere natura calidissimi sunt ⁊ somni lōgissimi Itaq̄ per eat ēpora cibi dari copiosi⁹ debent. Caloris em natiui copia magna inest: vt cib⁹ p inde plenior requiratur. Argumento etates sunt ⁊ athlete. 16.
Victus omnis febricitantibus humid⁹ pficit: sed p̄cipue pueris: ⁊ his qui ita viuere consueuerunt. 17.
Ex quibusnam semel aut bis assumendū sit: ⁊ plura ne an pauciora: particulatiꝫ animaduertendum. Tempori etati ⁊ ↄsuetudini impartiendum aliquid est. 18.
Cibos estate ⁊ autūno difficillime ferūt: hyeme facillime mox vere. 19.
Quipircuit⁹ accessionū exacuūt his nihil est dandū nec assumere q̄cq̄ cogendū: sed adiectioni subtrahēdū ē an̄ iudicatōeꝫ. 20.
Que iudicant aut iudicata sūt integre: nō mouere neq̄ nouare vel medicamentis: vel alijs i citamētis: sed sinere debes. 21.
Que euanda sunt eo duci debꝫ qua maxie nā cōmode tēdit. 22.
Concocta euacuare mouereq̄ nō cruda opꝫ nec i pncipio nisi turgēt. Sed magna ex pte non turgent. 23.
Deiectiōes nō copia estimāde sunt: sed eo qd talia deijciūtur q̄lia deijci opꝫ ⁊ facile eger fert. Atq̄ vbi ad aie defectionē vsq̄ ducendū est: ita agendū modo eger durare possit. 24.
In affectib⁹ acutis raro ⁊ inter initia vtēdū medicamēto euacuatorio est: idq̄ adhibito diligēter examine faciendū est. 25.
Si quale purgari opꝫ tale purgat: prodest ⁊ facile fertur. Si contra difficulter. 26.
¶ Incipit liber scds aphorismorū dñi hypocratis a dño theodorio gaza medico e greco in latinum nuper traductorum.

N quocunq̄ morbo somnus laborem affert letalis est. At si iuuat letalis nō ē. 2.
Vbi somn⁹ delirū tollit bñ ē. 3.
Sōnus aut vigilia si alterutrū modū excesserit: male est. 4.
Nō satietas: n̄ fames: n̄ aliud q̄cq̄ bonū ē qd naturā excedit. 5.

Lassitudines sponte euenie͂tes morbos pronunciant. 6.
Quicu͂q3 parte corporis aliqua laborantes laborem ipsum magna ex parte non sentiunt: his mens egrotat. 7.
Que longo temporis spatio extenuantur lente reficienda su͂t. Que breui breuiter. 8.
Si qs a morbo cibu͂ assume͂s n͂ corroborat: plus cibi q̄ satis sit assumi significat. At vo si non assume͂ti ita euenit: euacuatione opus esse sciendum est. 9.
Corpora quacunq3 purgare libuerit: fluida eo facies. 10.
Corpora ipura quo magis nutris: eo magis offendis. 11.
Potu q̄ cibo expleri facili⁹ e͂. 12
Que p morbos reliquunt: ab iudicatione faciu͂t recidiuam. 13.
Quib⁹ iudicatio instat: his nox difficilis est q̄ accessione͂ p̄cedit subseque͂s au͂t nox facilior magna ex parte accedere solet. 14
In pfluuijs alui mutatio͂es dierctionu͂ iuua͂t nisi i p̄ua mutet͂. 15
Ubi fauces egrota͂t aut tubercula i corpe oriu͂t͂ excreatio͂es ꝯsidera͂de sunt na͂ si biliose su͂t corpus egrotat: si similes sanis corpus alere tutum est. 16.
Ubi fames e͂: labora͂du͂ no͂ e͂. 17.
Ubi plus cibi p̄ter natura͂ igestum est: morbum id facit: patet hoc ex ip̄a cura͂di ratione. 18.
Eoꝝ q̄ vniuersim atq3 celerit͂ alu͂t excretio͂es q3 celerit͂ fiu͂t. 19.
Morboꝝ acutoꝝ p̄dictio͂es non admodum tute sunt neq3 mort̄ neq3 salutis. 20.
Quib⁹ iuue͂ib⁹ adhuc alu⁹ hu͂ida e͂: his senesce͂tib⁹ siccat͂. ꝯtra quibus iuuenibus adhuc alu⁹ sicca est: his senescentibus humectatur. 21.
Fame͂ vini potio soluit. 22.
Quicu͂q3 morbi ex repletio͂e fiu͂t euacuatio͂e cura͂t͂. Quicu͂q3 euacuatio͂e: repletio͂e. Eode͂q3 mo͂ ceteroꝝ ꝯt͂ria remedio sunt. 23.
Morbi acuti intra quartu͂decimu͂ die͂ iudicari solent. 24.
Dies q̄rt⁹ septimi index e͂. Octauus p̄ncipiu͂ altert⁹ septe͂narij exordit͂. Undecim⁹ etia͂ considerandus est. Quartus enim scd̄i septenarij est. Item decimus septimus ꝯsiderandus est. Quartus enim a quarto decimo ꝛ septimus ab vndecimo est. 25.
Quarta͂e estiue breues magna ex parte sunt. Autu͂nales lo͂ge p̄sertim q̄ hyeme͂ attigerint. 26
Febre͂ conuulsioni superuenire melius est q̄ conuulsionem febri. 27.
His que no͂ ex ratione leua͂t: co͂fidendum non est: nec pre metu omittendum soluere: ea que p̄ter ratione͂ incidunt mala: hec enim magna ex parte infirma sunt nec perseuerare aut immorari diutius solent. 28.
Febricita͂ti no͂ admodu͂ leuiter ꝛ p summa͂ corpis forma͂ si corpus p̄stat nec vllo modo collabit͂: aut ꝯ si magis consumitur q̄ ratio postulat: vitiosum e͂ alteꝝ e͂m lo͂gitudine͂ morbi: alteru͂ imbecillitate͂ significat. 29.
Cu͂ morbi incipiu͂t: si quid mouendu͂ est moue. Cu͂ cosistunt ꝛ vige͂t: quiescere melius est. 30.
Omnia cum incipiunt ꝛ finiunt leuiora sunt. Cu͂ consistunt grauiora. 31.
Si cui ab egrotatio͂e bene assume͂ti cibu͂ corpus nihilo p̄ficit signum est vitiosum. 32.
Omnes fere q̄ sese male habe͂t principio bene assume͂tes cibu͂

nec quicq̃ proficientes: in fine medicinam exigunt. At vero q̃ principio vehementer exigẽtes postea bene assumunt: hi meli⁹ euadunt. 33.

In quouis morbo mente constare & cibũ appetere bonũ est: contrarium vero vitio dat. 34.

Per morbos minus hi periclitantur quorum nature morbus conuenit aut etati aut habitui aut tempori q̃ quibus vno conuenit aliqua ex his ratione. 35.

In quauis egritudie partẽ vmbilici & imũventrem esse pleniorem melius est: admodum extenuari atq̃ tabescere vitiosum est. Ad inferas et purgationes hoc idem tutum non est. 36.

Qui salubri corpore sunt: celeriter per euacuationes oppressi dissoluũtur atq̃ etiam qui prauo cibo vtũtur. 37.

Qui corpore bene constant: difficulter ad vsum veniunt medicamentorum. 38.

Potus & cibus paulo deterior mõ suauior sit q̃ melior: sed q̃ insuauior: anteponẽdus est. 39.

Seniores magna ex parte minus egrotãt q̃ iuuenes. Attamen qui longi his acciderint morbi: magna ex parte isanabiles tota vita comitantur. 40.

Raucedines & grauedines maioribus admodum cõcoqui nequeunt. 41.

Qui sepe & multum exsoluũtur sine causa manifesta: hi de repẽte moriuntur. 42.

Stupor attonitus vehemẽs solui non potest. leuis non de facili potest. 43.

Qui strangulantur & euertuntur citra mortem: si ore spumãt non reficiuntur. 44.

Qui obesi admodum sũt ex natura celerius moriuntur q̃ qui graciles. 45.

Qui morbo comitiali laborat: si iuuenis est liberari mutatiõe potissimum: etatis: loci: victus & vite munere potest. 46.

Si dolor geminus non eodẽ in loco infestat: qui vehementior est alterũ leuiorẽ obscurat. 47.

Dolores & febres accidũt magis cum conficitur pus: q̃ vbi confectum iam est. 48.

In omni corporis motu cum fatigari incepit cessasse protinus lassitudinis leuatio est. 49.

Qui assueuerũt ferre labores ẽt si inualidi sunt aut senes facilius ferunt: q̃ q̃ nõ sunt assueti quãuis robusti & iuuenes. 50.

Quecũq̃ longo tpe assueta sũt etiã si deteriora sint min⁹ isestare solẽt q̃ q̃ insueta sũt. Igit ad insueta q̃z mutasse ꝯueniet. 51.

Nimis repenteq̃ euacuare aut replere aut calefacere aut refrigerare aut alio q̃uis mõ corp⁹ mouere: tutũ nõ est. Atq̃ nimiũ omne inimicũ nature est. Cõtra paulatim lẽteq̃ agere tutũ est. Deniq̃ de alio trãsire in aliud prestat. 52.

Si cũ oia ratione feceris: non id ꝑuenit qd ratio postulat: noli in aliud trãsire dum maneat quod principio visum est. 53.

Quorum aluus est humida: hi quãdiu iuuenes sunt meli⁹ degũt q̃ quibus sicca est. At in senectute deteri⁹. Siccat enĩ alu⁹ magna ex pte hisq̃ senescũt. 54

Magnitudo corpis in iuuenta quidẽ formã liberalẽ affert nec iniocundam. Sed in senectute vsu difficilis est: atq̃ deterius euadit quod procerius est.

¶ Incipit liber terti⁹ aphorismoꝝ hypocratis a dño Theodoro Gaza nuper e greco in latinum traductorum.

Temporū mutationes potissimū pariūt morbos. magneq; temporū mutatiōes: aut frigoris: aut estus et reliqua ex ratione grauius incidunt. 2.
Naturarum alie ad estatē: alie ad hyemē bene maleve sese habent. 3.
Ex morbis aliꝗ ad alia tpa loca ⁊ victus gña bñ maleve sese habēt eodē modo etates. 4.
Per tpa quoties eadē die mō estus: mō frig⁹ existit morbos autūnales expectari oportet. 5.
Austri hebetāt auditū: caliginē obducūt: corpa diffūdūt: pigriora: acq; faciunt. caput aggrauāt. vbi tēpestas ita ꝑualuerit: affect⁹ eiusmodi existunt. At si tps aqlonū ē: tusses: fauces: alui dure: difficultates vrie: dolores horrifici costaꝝ ⁊ pectoꝝ accidūt. Ubi tēpestas ita eruperarit: affect⁹ hmōi expectato. 6.
Quoties estas fit similis veri sudorū copiā in febrib⁹ expectare oportet. 7.
Per sqlores febres acute fieri solēt: ⁊ si magna ex pte talis fit ann⁹ qlē fecerit ꝯditionē: morbos q₃ tales expectare magna ex parte oportebit. 8.
In tpib⁹ nature legitim₃ quūq₃ tēpestiua tēpestiue rddūt: morbi ꝯstātes sinceri ⁊ faciles subeūt. At ꝟo iniqs incōstātes ⁊ iudicatu difficiles existūt. 9.
Per autūnū morbi acutissimi ⁊ exitiosissimi accidūt magna ex pte ver saluberrimū est minimeq; exitiosum. 10.
Autūn⁹ tabidis mal⁹ est. 11.
Qđ ad tēpoꝝ attinet rōnē. Si hyems squalida ⁊ aqlonia fuerit ver pluuiū australeq;: febres acutas fieri estate necesse ē: et lippitudines ⁊ itestinoꝝ difficultates maxie mulierib⁹ ⁊ his q̄ humidā habēt naturā. 12.
Morbi aūt per imbres fiūt magna ex pte febres lōge: alui fluores: putredines. 13.
Si hyems australis pluuia et tepida fuerit: ver calidū aqlentūq;: mlieres q̄rū pt⁹ iuxta ver ꝑperāt: abortū ex q̄libet causa faciēt. Que āt pepererit: imbecilles aut morbidos edēt ifantes: ita vt aut stati pereāt aut tenues atq; valitudiarū vināt. Ceteris difficltates itestinoꝝ ⁊ lippitudines aride accidēt. seniorib⁹ ꝟo distillatiōes q̄ cito interimāt. 14.
Si estas squalida aqlētaq; fuerit: autun⁹ pluuius austrinusq; dolores capitis: tusses: raucedines: grauedines existunt. Tabes etiā nōnullos inuadit. 15.
At si autūn⁹ aqloni⁹ sit ⁊ sicc⁹: viris natura humidis ⁊ mulierib⁹ ꝓderit: reliqs accidēt lippitudines aride ⁊ febres acute et grauedines: nōnullos etia₃ atra bilis exercebit. 16.
Cōditionū anni squalores salubriores qđ i totū dixeri q̄₃ ibres minusq; mortiferi sūt. 17.
Morbi ꝑ ibres magna ex parte ꝯsistūt: febres lōge: alui fluētes: putredies: attoniti: āgine per squalores tabitudines: lippitudines: articuloꝝ dolores: stillicidia vrie: difficultates itestinorum. 18.

Cōditionuz q̄tidianarū aquilones corpora ɔstipatiora: ɔtētiora: mobiliora: coloratioraqꝫ faciūt. auditū etiā adiuuāt: sꝫ aluū exiccāt: oculos mordēt: ꝛ si in pectore dolor aliq̄s preeēst acri⁹ excitatur. 19.

Austri corpora dissoluūt ꝛ humefaciūt: caput aggrauāt: auditū obtūdūt: ꝟtigies mouēt: oclis ꝛ corporib⁹ afferūt tarditatē: aluos ēt humefaciūt. 20.

Per tpa anni pueri ꝛ qui etate his ꝓximi sunt: vere atqꝫ pria estate optie degūt: ꝛ maxie valēt. Senes estate ꝛ autūno aliquādiu reliq̄ autūni tpe ꝛ hyeme q̄ media sūt etate meli⁹ valent. 21.

Morbi q̄dē oēs tpib⁹ oib⁹ accidere solēt. Sed nōnulli certis q̄busdā ꝛ oriunť ꝛ irritanť. 22.

Uere em̄ atre biles: furores comitiales: ꝓfusiōes sāguis: angine: tusses: grauedies: lepre: impetiglees: vtigines: pustule: vlcerose plurie: tubercula: articulorum dolores. 23.

Estate nōnulli ex his ac febres continue: ꝛ ardores ꝛ tertiane plurime: vomitiōes: ēt alui ꝓfluuia: oculoꝝ ꝛ auriū dolores oris vlcera: genitaliū putredines et sudamina. 24.

Autūno magna pars estiuorū atqꝫ etiā febres q̄rtane ꝛ erronee: lienes aq̄ iter cutē: tabes: stillicidia vrine: leuitates itestinoꝝ: coxēdices: angine: anhelationes: voluuli: comitiales: atre biles furores. 25.

Hyeme costales: pulmonie: grauedies: raucedines: tusses: dolores lateꝝ: pectoꝝ: lūboꝝ: capitꝭ dolores ꝟtigies: attoīti. 26

Per etates hec accidūt. ꝑuꝭ et recēs natꝭ puerulis vlcera oris vomit⁹: isōnie: pauores: isl̄amatōes vmbilici: hūores auriū. 27

Paulo etate ꝓgrediētib⁹ cū dētire icipiūt: gigiunt̄ ꝓurigies febres: ɔuulsiones. alui fluores maxie cū caninos edūt: et his potissimū pueꝭ q̄ corpulētissimi sūt ꝛ aluos hn̄t astrictas. 28

Adultiorib⁹ iā tōsille. ꝟtebre i occipitio siue luxatio i ꝑtē iteriorē: ālhelatiōes: calculi: lūbrici teretes: ascaride: ꝟruce: satirie strume: ꝛ reliq̄ abscess⁹: sed ꝑcipue q̄ enumeraui. 29.

Adolescētib⁹ iaꝫ ꝛ ꝑbescētib⁹ magna eoꝝ ꝑs accidit: atqꝫ ēt febres diuturne poti⁹ ꝛ sāguinis e narib⁹ ꝓfusiones. 30.

Plurimi ꝟo affect⁹ puerilꝭ etatis iudicāť siue finiunť: aut intra q̄dragesimū diē: aut itra septimū mēsē: aut itra septimum ānū: aut cū ad pubertatē itur. Qui āt ꝑdurarit nec solui potuerint. pubescēti aut femie cū menstrua erūpūt: hi ɔsenescere assolent. 31.

Adolescētib⁹ sanguinis screatiōes: tabes: febres acute: comitiales ꝛ reliq̄ morbi: sꝫ ꝑcipue q̄ numeraui accidunt. 32.

Qui hāc excesserť etatē his anhelatiōes: costales: pulmonie: obliuiarū: delitia: ardores biliares: alui flores lōgi: difficultates itestinoꝝ: leuitates itestinorum: marisce. 33.

Seniorib⁹ difficltates spirādi distillatōes: tusses stillicidia vrie difficltates vrie: articloꝝ dolores: rhenū dolores ꝟtigies attoniti: mali habit⁹. ꝓurigies corpoꝭ toti⁹ isōnie: alui oclorū et auriū hūiditates. hebetudies oculoꝝ: grauitas aurium. 34.

¶Incipit

¶ Incipit liber q̄rtus Aphorismorū dn̄i hyppocratꝭ a domio Theodoro gaza nup̄ e greco i latinū traductorum.

Mulierē vtero gerētē purgabis m̄dicamēto si mā turget q̄rto mēse: ꝛ ad .vij. vsq₃: sꝫ eas min⁹: ab recētiore aūt ꝛ ab auctiore cauebis. 1.
In m̄dicamētoꝝ vsu si talia ducunt ex corpe q̄lia vl' sponte exeāt: vtile ē. si ꝯ: cohibēda sūt. 3.
Si quale purgari oportet tale purgatur: prodest ꝛ facile fert. Si ꝯ: difficulter. 4.
Estate poti⁹ supra: hyeme īfra ducēdū medicamentis est. 5.
Sub cane ꝛ an̄ canē medicamētoꝝ vsus difficilis. 6.
Macilētos ꝛ ad vomituꝫ faciles purgādos. s̄. curabꝭ cauendo hyemem. 7.
Qui āt ad euomēdū difficiles sūt ꝛ corpore mediocriter ꝯstāt īfra purgabis cauēdo estatē. 8.
Tabi obnoxios caue ne vnq̄ȝ ad sup̄nas ducas euacuatōes. 9
At vero atra bili cōmotos plenius infra eadēq₃ rōne contraria afferas. 10.
In valde acutis stati ꝛ die primi euacuādū ē si materia turget. Supsedere em̄ in eiusmodi morbo. malo est. 11.
Quos tormia vmbilicū fatigāt ꝛ labor atq₃ lūborū dolor infestat: nec medicamēto aut vllo alio mō solui cruciat⁹ pōt: his in aquam inter cutē siccam decumbitur. 12.
Quorū a sui leuitate ītestinoꝝ infestant: hiberno tp̄e eos supra purgare malum est. 13.
Qui nō de facili supra veratrū purgantur: eoꝝ corpora an̄ potionē humectāda sūt cibo pleniore quieteq₃. 14.
Cū q̄ veratrū biberit ad corporis motiōes magꝭ ad somnos q̄etesq₃ min⁹ ducito: motiōe corpus turbari. indicio est nauigatio. 15.
Cū libuerit vt veratrū āplius ducat: corp⁹ mouebis. Cōtra cū sistēdū cēsuerꝭ somnū molieris nec quicq̄ȝ mouebis. 16.
Ueratrū periculosuꝫ his est q̄ corpore integro sunt: facit enīꝫ conuulsionem. 17.
Si q̄s nō febriēs inedia exigit et cordꝭ dolore aut caliginosa ꝟtigine infestat ac oris amaritudinē sentit: purgationē se egere p̄te supiore siḡat. 18.
Dolores qui supra p̄cordia infestant purgationē supra: q̄ infra infra requirunt. 19.
Qui in medicamentoꝝ potiōe nō sitiunt cū purgant. hi nō desinūt piusq̄ȝ sitiunt. 20.
Si tormina acciderūt nō febricitāti ꝛ genuū grauitas ꝛ lūborū dolor: purgatione infra op⁹ esse significatur. 21.
Deiectiōes nigre: mō sanguis atri spōte veniētes siue cū febre siue sine febre pessime sunt: ꝛ q̄ plures sūt praui colores: eo peius. Sꝫ si ex medicamēto tales egerunt: meli⁹ ē ꝛ q̄ plures non praui colores sūt eo meli⁹. 22.
In quocūq₃ morbo incipiēte si atra bilis vel supra vl' īfra exierit: letale est. 23.
Quicūq₃ ex morbis acutis aut diuturnis ꝟulnerib⁹ aut alio quouis mō extenuati atrā bilē sanguinei atro similē emiserit postridie moriunt. 24.
Difficultas intestinoruꝫ si ab atra bile iceperit: letalis ē. 25.
Sāguis supra emissus q̄liscū-

q est mal⁹ ē: īfra aūt bon⁹ ē. 26.
Si difficultate itestinoꝝ laborāti carūcule exeūt: letale ē. 27.
Quib⁹ p febres sanguis alicūde large exierit: his i recreatione alui humide reducunt. 28.
Quib⁹ deiectiōes biliose exeūt surditate superueniente finiuntur. Et qb⁹ surditas precesserit desinit si deiectiones sequunt biliose. 29.
Quibus febricitātib⁹ die sexto frigora accidūt: his difficulter iudicantur. 30.
Quib⁹ accessiones veniūt si febris quacūq hora dimiserit: eadē altero die repetit: his difficile iudicatur. 31.
Qui p febres lassantur: his in articulos z maxillas potissimū abscessus decumbunt. 32.
Quib⁹ cōualescentibus a quauis egritudie pars aliqua corporis dolore vexatur: his eā in partē absceditur. 33.
Quin z si pusq egrotassent pre aliq sui corporis pdoluerit eodē morbus decumbit. 34.
Si febricitāti nllo tumore faucīū strāgulatio accidit subito letale est. 35.
Si febricitāti collū puertit vt vix deuorare possit sine vllo colli tumore mortiferū est. 36.
Sudores febricitāti si stati inceperit bono sūt. Et tertio die z.v.z.vij.z.ix.z.xj.z.xiiij.z.xx.z.xxiiij.z.xxvij.z.xxx.z. xxxiiij his eñ sudorib⁹ morbi iudicātur. Qui autem nō ita veniunt laborem significant: et longitudinem morbi z recidiuam. 37.
Sudores frigidi si cum febre acuta accidunt: mortē significāt si cum mitiore: longitudinem morbi. 38.
Et qua pte corporis sudor est ibi morbum esse significat. 39.
Et qua parte corporis frigor aut calor est: ibi morbus ē. 40.
Ubi toto i corpore mutatio fit: et modo corp⁹ frigescit: modo calescit: aut colorem alium ab alio recipit: longitudo morbi significatur. 41.
Si per somnū sudoris copia sine causa manifesta euenit: vl⁹ cibi plenioris significatur. Sz si non per cibuz id accidit: inanitione corpus egere significatur. 42.
Sudor multus modo frigid⁹: modo calid⁹ assidue fluēs frigidus magis: calidus minus: morbum significat. 43.
Quecūq nō intermittētes tertio die vehementiores reddūt magis periculose existūt. Sz si quouis modo intermittunt securitatē inesse significat. 44.
Quos febres longe exercēt his vel abscessus i articulos: vl dolores decūbunt. 45.
Quos febres diutine habent: his in articulos abscedit si labor accidit. Quib⁹ autem in articulos abscedit si labor ex febre: hi cibo pleniore vtūt. 46.
Si rigor accidit per febrem cōtinuam egro iam debili letale est. 47.
Excretiones in febribus non iterpollatis liuide aut cruēte aut fetide. omnes sunt male. sz si bene excernit salutares sunt deiectiones etiam z vrine iuuant que commode exeūt. At si nihil commode p ea loca excernitur: malo est. 48.
In febrib⁹ nō interpolatꝫ si exteriora frigēt interiora vrunt z sitiunt. letale est. 49.

In febre nõ iterpolata si labiũ aut ocul⁹ aut supciliũ aut nas⁹ peruertitur: si visus: si audit⁹ defecerit egro iam debili: quicquid ex his accidit: mors i propinquo est. 50.
Quibus i febre nõ interpolata difficultas spirãdi cũ dlirio accidit letale est. 51.
Per febres abscessus nisi p̃mis soluat᷑ iudicatiõib⁹ morbi longitudinem indicat. 52.
Quib⁹ in febribus aut in aliis morbis oculis volẽtib⁹ illacrimant᷑ nullũ est periculũ: sꝫ qb⁹ inuitis: periculosius est. 53.
Quib⁹ p febres lentore dentes opplent᷑: his febres incidũt vehementes. 54.
Quib⁹ tusses sicce leuiter irritantur in febrib⁹ arduis: hi nõ admodum siti afficiuntur. 55.
Febres que per accessuꝫ inguinuꝫ accidũt: male sunt nisi gñe ephimere hoc est dyarie continentur. 56.
Febricitanti si sudor accedit febre nõ itermittẽte malo ē. morbus eñi protogat᷑: plusq̃ humiditatis esse significatur. 57.
Qui ꝯuulsiõe aut distẽsiõe tenetur si accidit febris morbum leuat. 58.
Qui ardore tenetur si frig⁹ acciderit soluetur eo malo. 59.
Febres tertiane septenꝭ circuitib⁹ iudicãt᷑ qđ lõgissimũ ē. 60.
Quib⁹ per febres aures obsurduerit: his sanguinis e narib⁹ fusus aut aluus perturbata soluit morbum. 61.
Quib⁹ per febres morb⁹ regi⁹ añ septimũ accidit: malo ē. 62.
Febris nisi die pari desierit solet recidiuare. 63.
Quib⁹ p febres q̃tidie frig⁹ accidit: febres q̃tidie soluunt᷑. 64.
Quib⁹ p febris morb⁹ regi⁹ die septio: aut q̃rtodecio acciderit bono ē: nisi illa obduruerit. nã si hoc in ita accidit: nõ bñ ē. 65.
In febrib⁹ si circa aluũ calor vehemẽs ac dolor vẽtriculi vexat male est. 66.
In febrib⁹ acutis si cõuulsiões aut viscerũ dolores vehemẽtes acciderint: male erit. 67.
In febrib⁹ si pauores p somnũ aut conuulsiones accidunt male est. 68.
In febrib⁹ spũs subsistẽs malo ē qm̃ ꝯuulsionem significat. 69.
Quibus vrine crasse: grumose: pauce sũt: ñ sine febre: si tenues copiose prodierint: proderunt maxie vero tales exeunt his q̃ statim aut breui sedimen habeant. 70.
Quibus vrina turbulenta qualis iumẽtoꝝ ē: his dolor capitis vel adest vel aderit. 71.
Quibus septimo die iudicatur ad salutẽ: his vrina quarto die nubeculã hꝫ rubicundam ꝛ reliqua ex ratione. 72.
Quib⁹ vrina plucida alba emittitur malo est: deliris potissimũ talis euenit. 73.
Quib⁹ ilia suspẽsa murmurãt: si lũboꝝ dolor accesserit his alui ad modũ hũectãt᷑: nisi flat⁹ erũpat aũt vrine copia ꝓdeat idq̃ in febribus. 74.
Quib⁹ i articulos abscessurũ ē his eximit abscessũꝫ vrina cassa copiosa alba q̃lis i febrib⁹ laboriosis quarto die nõnullis exire icipit. sꝫ si sanguis q̃ꝫ erupit breui admodũ leuabunt. 75.
Si sãguis aut pus efluit p vrinã: exulceratiõnẽ aut rhenũ aut vesice significat. 76.

Quib⁹ cū vrina crassa carūcule exigue: aut veluti capillamēta exeūt ex rhēib⁹ his excernit. 77
Quib⁹ cū vrina crassa furfurea q̄dā exeūt: his vesica scabie affecta est. 78.
Quicūq; spōte sāguinē mingūt his venulam ruptam esse i rhenibus significantur. 79.
Quib⁹ in vrina decidēt harenosa: his calculo vesica laborat. 80.
Si q̄s sāguinē migit ⁊ grumos ⁊ guttati emittit vrinā ac dolorē ad vētrē imū ⁊ pectinē ⁊ semē vitiis vesice laborat. 81.
Si q̄s sanguinem aut pus aut squamulas migit: ⁊ cū graue olētia in vrina exulceratio vesice significatur. 82.
Quib⁹ i vrinario meatu tubercula oriunt: his suppuratione facta ⁊ eruptiōe leuat dolor. 83
Mictio noctu copiose fctā exiguā fore deiectionē sigat. 84.
¶ Incipit liber quint⁹ aphorismorū qui hyppocratis a dño theodoro gaza nup e greco in latinum traductorum.

Conuulsio a veratro letalis ē. 2.
Conuulsio a vulnere letalis est. 3.
Sanguinis multe profusionis conuulsio aut singultus supueniēs malo est. 4.
Ex purgatiōe cōuulsio aut singult⁹ supueniēs malo est. 5.
Si ebri⁹ q̄piā obmutuerit cōuuls⁹ emorit nisi p̄hens⁹ a febre sit aut cū ad eā venerit horā q̄ crapula soluitur facultatē recipiat loquendi. 6.
Qui a distentione p̄hēdunt: intra quartū diē intereūt. Si tn̄ hos dies euaserit: ꝯualescēt. 7.
Cōnutiales q̄bus ante vbertatē accidūt cōmutatiōe ⁊ recipiūt quib⁹ āno vigesimo quinto cōmoriuntur. 8.
Costales nisi intra q̄rtūdecimū diē repurgant in suppuratiōe vertuntur. 9.
Tabitudini maxie etas obnoxia ē ab āno decimooctauo ad trigesimumquintum. 10.
Qui tabe īfestant: si q̄d despuūt ⁊ extussiūt grauit olet ⁊ capilli defluūt: letale signū ostēdūt. 11.
Qui anginā euaserūt: his i pulmonē abscedit ⁊ intra septimū diē moriūtur. si tn̄ hos dies euaserint suppurantur. 12.
Quib⁹ p tabē capilli defluūt. hi alui fluxiōe supuētē moriūt. 13
Qui spumātē sanguinē despuūt his de pulmone educitur. 14.
Tabem detēti fluxio alui accedens letalis est. 15.
Qui a costali supant si itra quadragesimū diē a quo ruptio facta est repurgētur leuātur: alioqn trāseūt in tabem. 16.
Calida si immodica sit detrimēta hec infert: corpis effeminationē: neruoꝝ icōtinētiā: mētis torpedinē: sanguinis ꝓfusionē aie defectionē: quib⁹ mors seq̄t. 17.
Frigidiora conuulsiones distētiōes: liuores algores febriles. 18
Frigida ossib⁹: dēti b⁹ neruis: cerebro: medulle dorsali inimica ē Calida cōtra: amica est. 19.
Que p̄ frixerit calefaciēda sunt exceptis his que sanguinem ꝓfundant. 20.
Frigida vlcerib⁹ mordax est cutē obdurat: dolorē īsepabilē mouet: liuorē trahit: algores febriles ꝯulsiōes distensionesq; inuehit. 21.
Nōnunquam per distēsionē si=

ne vlcere inueni bñ corporato estate media frigide aq̃ larga perfusio reuocat calorẽ: calor autem mala hec tollit. 22

Calida suppuratoria vulnerũ oim summũ securitatis iudiciũ p̃stat: cutẽ mollit: extenuat dolorẽ: lenit rigores: cõuulsiones distensiões mitigat: capitis autem grauitatem soluit: ossibus fractis plurimũ prodest: sꝫ precipue his que exuta sunt eorũq̃ maxie his q̃ vlcera hñt capitis: ⁊ q̃ ab algore vel moriunt vl vlcerant: ⁊ necnõ repẽtib⁹ cõessis: sedi gñali vtero: vesice opitulatur: his calor amicus ⁊ decretoriu⁹ est: frigus inimicum atq̃ interimens. 23.

Usus frigide vbi sanguis p̃fũdit: attamẽ nõ q̃ effluat sꝫ iuxta iniiciẽda est. Quinetiam vbi inflãmatiões sunt aut inflãmina ad rubrũ cruẽtũve tẽdẽtia sanguine recẽti. Nã veterib⁹ quidẽ nigredinẽ affert: ignẽ ẽt sacruꝫ nõ exulceratũ iuuat: exulceratũ ledit. 24.

Frigida qualis nix aut glacies pectori inimica sũt: tusses mouẽt ⁊ sanguinẽ ⁊ distillationem. 25.

Tumores articulorũ ⁊ dolores sine vlcere atq̃ etiam podagricos dolores ⁊ cõuulsa aqua frigida large effusa magna ex p̃te leuat: soluit: dolorẽ extenuat torpor enim mediocris dolorẽ mitigat. 26.

Aqua que cito calescit ⁊ cito frigescit leuissima est. 27.

Qui noctu bibere cupiunt: his admodum sitiẽtibus si obdormierint bono est. 28.

Mẽstrua ducunt suffitu aromatũ: q̃ sepe vel ad alios vsus reciperent nisi caput tẽtarẽt. 29.

Mulierẽ vtero gerentẽ purgabis medicamẽto si materia turget quarto mẽse ⁊ ad septimũ vsq̃: sꝫ eas min⁹ a recẽtiore aute ⁊ ab auctiore cauebis. 30.

Mulieri grauide capi ab aliq̃ morbo acuto: letale est. 31.

Mulier pregnãs sanguine emisso ex vena abortũ facit: ⁊ magis si fetus auctior est. 32.

Mulieri sãguinẽ euomẽti si mẽstrua eruperint: leuatio mali cõtingit. 33.

Mulieri mẽstruis deficiẽtib⁹ si sãguis e narib⁹ fluxit bono ẽ. 34.

Mulieri p̃gnãti si alu⁹ nimium fluxit piculũ faciendi abortum imminet. 35.

Mulieri quã vitia vteri infestãt: aut que difficulter parit: si sternutamẽtũ supuenit: bono ẽ. 36.

Si mulieri mẽses decolores nec semp eodem tempore p̃ueniũt purgatione opus esse significatur. 37.

Si muliere vtero graui mãme subito extenuãt abortio seq̃t. 38

Mulieri grauide gemis si altera mãma extenuet alterũ amittit ⁊ si dextera mamma extenuata est marem: si sinistra feminã amittit. 39.

Si mulier nõ pregnãs nõ puerpera habet: lac: menstrua ei⁹ defecerunt. 40.

Quib⁹ mulieribus sanguis in vbera colligit insaniã idicat. 41.

Si nosse libuerit an mulier grauida sit mulsum ei bibendũ dabis cuꝫ itura cubitũ est: post deide si venter torquet grauida est si minus: nõ est. 42.

Mulier si marẽ gerit probe colorata est: si feminam decolor est. 43.

Si mulieris pregnãtis vterum

ignis facer infestat letale est. 44.
Que preter naturã tenues vterũ gerũt: abortũ faciunt donec crassescant. 45.
Mulieres q̃ mediocriter corpulẽte abortũ faciũt scđo mẽse aut tertio sine cã mãifesta: his accetabula vteri plẽa m..cois sunt ita ne fetũ ꝯtinere possint: sꝫ pre suo pondere ꝑrũpat elabatqꝫ ꝑtus necesse sit. 46
Que preter naturã crasse cõcipere nequeũt: his vteri os abomẽto cõprimitur: itaqꝫ impleri donec extenuent non possunt. 47.
Si vter⁹ in coxa positus suppuratur liciamentum recipiat necesse est. 48.
Fet⁹ q̃ mares sũt ꝑte vteri dextra ꝯtinẽt: qui femine magis sinistra. 49.
Si scđa ꝑcidit sternutatorio apposito: nar̃s ⁊ os apphẽdim⁹. 50
Si mẽstrua sistere placet cucurbitulã grandem appõe ad mammas. 51.
Que vterum gerunt: his vulua se comprimit. 52.
Mulieri grauide si lac effluit e mãmis fetũ ibecillẽ eẽ sigt. At si mãme sũt firme ac solide: fetũ esse validiorẽ significatur. 53.
Que abortũ facture sũt: his mãme extenuãtur. Sꝫ si denuo durescãt: dolori mãmis fatigauit aut in coxis: aut i oculis: aut in genib⁹: itaqꝫ n̄ faciet abortũ. 54.
Quib⁹ vteri os durũ est: his cõpressum id esse necesse est. 55.
Que vterꝰ gerẽtes a febrib⁹ capiũtur: valdeqꝫ extenuãtur sine cã mãifesta hec difficulter piũt ⁊ cũ piculo: aut abortũ faciẽtes periclitantur. 56.
Si ꝓfluuio mlieris cõuulsio aut aie defectio supuenit: malũ. 57.
Si mẽstrua immodice fiũt: morbi accidũt. Et si nõ fiunt: morbi matricarũ accidunt. 58.
Uteri aut recti itestini inflãmatiõe vrine stillicidium accidit. Rhenibus ẽt purulentis vrine stillicidium sequitur. 59.
Si mulier nõ cõcipit ⁊ scire plꝫ an cõcipere possit veste obuolutã suffles infra. Nã si odor trãsmitti p os ad nares videbit̃ nõ esse sua culpa sterilẽ cogsces. 60.
Si mulieri grauide mẽstrue purgationes ꝓdeunt fieri non põt vt fetus bene valeat. 61.
Si mulieri mẽstrue purgatiões nõ prodeũt: nec horror aut febris supuenit ⁊ fastidia accidũt grauidã esse arbitrare. 62.
Mulieres q̃ p̃ humidos habẽt vteros cõcipe nequeũt q̃ ẽt frigidos spissosqꝫ habẽt nõ cõcipiũt: fet⁹ eñ extiguit. Necnõ sicci et admodũ calidi cõcipe nõ possũt genitale ei semẽ corrũpit̃ ꝑpter inopiã alimẽti. que aũt modice temperatos obtinent vteros he valent fecunditate. 63.
Pari mõ vl̃ marib⁹ euenit: aut ei pp corpislaxitatẽ difflat̃ euãescitqꝫ spũs. ne semẽ genitale trãsmitti possit. aut ob spissitudinẽ hũor nõ foras decedit. aut pp frigiditatẽ foueri nõ patit̃ vt ad eũ colligat̃ locũ. aut pp nimiũ calorẽ hoc idẽ accidit. 64.
Lac febricitanti dari aut caput dolẽti malũ ẽ ⁊ q̃b⁹ ilia suspensa murmurãt. ⁊ his q̃ sitibũdi sũt Nocet ẽt q̃b⁹ p febres acutas biliose deiectiões ꝓdeũt ⁊ q̃b⁹ sanguinis multi deiectio facta est ⁊ Cõpetit tabe ꝯfectis nisi admodũ febriũ. Dãdũ ẽt i febrib⁹ lõgis tussibũdis. si nec vllũ exꝑdictis vrget pt̃ rõnẽ eger ꝯsũit. 65

Quib⁹ tumoresin vulnerib⁹ apparẽt:hi nõ maxie ꝯuellũt neq₃ isaniũt:s₃ deletis tumorib⁹ aliis de repẽte ꝯuulsiões a tergo ꝫ distẽsiões accidũt aliisaũt isania aut lateris dolor acut⁹ ꝫ võica aut difficu̾tas itestinoꝝ si tumores sunt rubicũdi. 66.
Si ivulnerib⁹ validis:ꝫ prauis tũo: nõ appet malũ ẽ magnũ.67.
Vuln⁹ molle ꝫ cedẽs bonũ:ẽ:crudũ ꝫ remitẽs malũ. 68.
Dolẽti ptẽm capitis posteriorẽ frõtis venam surrectã incidisse prodest. 69.
Mulierib⁹ frigora ichoant a lũbis ꝫ p dorsu₃ ad caput ꝯueniũt viris ẽt in pte posteriore corpis poti⁹ q̃ ꝯ̃ priore:vbi g̃ra cubitoꝝ aut femorũ cutis etiã rara est: qꝺ pilus declarat. 70.
Qui a quartanis capiuntur nõ admodũ cõuulsiõib⁹ capiunt̃ ꝫ si antea capiebãtur:q̃rtana supueniente liberant̃. 71.
Quoꝝ cutis obtẽdit̃ squalida ꝫ sicca:hi sine sudore moriũt̃. Cõtra quoꝝ cutis laxa solutaq₃ ẽ: hi obeũt cũ sudore. 72.
Qui regio laborant:hi non admodum inflantur.
¶Incipit lib.vj. Aphoris. Do. hyp.a.d.Theodoro gaza egreco in latinũ nup traductorum.

In longis leuitatib⁹ itestinorum ruct⁹ acid⁹ supueniẽs q̃ nõ extitit prius signũ est bonũ. 2.
Quib⁹ nares humẽt aut genitura:hi valitudiarij degũt q̃b⁹ cõ̃rio ẽ melius valent. 3.
In lõgis difficultatib⁹ itestioꝝ fastidiose iedie male sunt:peiores si accidũt cũ febre. 4.
Vulnera obglabrata praua sũt.5
Dolores aut pectoris aut core aut cuiusuis mẽbri an multũ infestent aiaduertendũ est. 6.
Vitia rhenu₃ ꝫ vesice seniorib⁹ difficulter sanantur. 7.
Dolores ventris si suspensi sũt leuius:si non suspensi grauius infestant. 8.
Ulcera aq̃ inter cutẽ que in corpore fiũt nõ facile sanant̃. 9.
Pustule late nõ admodum pruriunt. 10.
Dolẽti caput ꝫ vehemẽt̃ laborãti pus aut aq̃ aut sanguis effus⁹ per nares aut aures egritudinem tollit. 11.
Vitiis atre bilis ꝫ rhenũ si mariscẽ supuenerint bene erit. 12.
A mariscis diuturnis sanato: nisi vna seruet̃ piculum vel aque inter cutem vel tabitudinis imminet. 13.
Singultiẽti si sternutamẽta supuenerit:tollũt singultũ. 14.
Ab aqua iter cute detẽtus si aq̃ p venas in ventrem defluxerit morbo soluetur. 15.
Fluore alui diutino detento vomitus sponte superueniens tollit fluorem. 16.
Costali aut pulmonia detẽto si alui fluor supuenerit malo ẽ.17.
Lippientem deprehendi alui fluore bono est. 18.
Si vesica ꝑcidit̃:aut cerebrũ aut cor:aut ꝑcordia:aut aliqꝺ ex tenuiorib⁹ itestinis;aut vẽter;aut iecur letale est. 19.
Cum precisu₃ os est:aut cartilago:aut genepticula tenuis:aut preputium:nec augeri;neq₃ coalescere potest. 20.
Si sanguis preter naturã in vẽtre₃ transfunditur suppuretur necesse est. 21.

Si varices aut marice insanientis superuenerint: insania soluet. 22.
Quecunque rupta de dorso ad cubitum descendunt: sanguine detracto soluunt. 23.
Si mestitia et metus longo tempore tenent atra bilis in vitio est. 24.
Si quod intestinum ex tenuioribus precisum est nunquam coalescit. 25.
Ignem sacrum deforis verti introrsum non bonum est: interius foras bonum est. 26.
Qui per ardores contremiscunt his delirium affert solutionem. 27.
Qui suppurati aut aqua inter cutem laborantes vrunt aut secant: omnes intereunt: si pus aut aqua vniuersa effluxerit. 28.
Spadones neque podagra laborant neque calui efficiuntur. 29.
Mulier podagra nunquam laborat nisi menstrua defecerint. 30.
Puer podagra non laborat antequam concubere incipiat. 31.
Dolores oculorum soluit aut meri potio: aut balneum: aut fomentum aut vena incisa. aut medicamentum epatum. 32.
Qui vitio lingue balbutiunt. hi maxime ab alui profusione longa capiuntur. 33.
Qui acida ructant: non admodum costali morbo laborant. 34.
Qui calui sunt: his varices grandes non fiunt. Quibus autem caluis varices superuenerint: his capilli denuo subnascuntur. 35.
Aqua inter cutem laboranti si tussis superuenit malo est. 36.
Difficultatem vrine vena incisa soluit incidende sunt interiores. 37
Ab anginam detento si tumor in collo extitit: bono est: foras enim morbus decedit. 38.
Quibus cancri occulti fiunt eos non curari melius est. quam cum curantur celerius pereunt. quam non curantur diutius durant. 39.
Conuulsio fit vel inanitione vel repletione eodemque modo singultus. 40
Quorum ilia dolores fatigant sine inflammatione: his febris superueniens soluit dolorem. 41
Quibus suppuratum quid in corpore abditum non innotescit: id propter crassitudinem vel puris: vel loci delitescit. 42
Arquatis iecur effici durum malum est. 43
Lienosis quam a difficultate intestinorum capiuntur: si ea ipsa difficultas longa et aqua inter cutem superuenerit: aut leuitas intestinorum atque ita interimentur. 44
Quibus per stillicidium vrine superuenerit volumlus: intra septimum diem moriuntur nisi febre superueniente vrina effluat satis. 45
In vlceribus annuis aut etiam diuturnioribus os discedere cicatricesque effici cauas necesse est. 46
Qui gibbi ex anhelitu aut tussi efficiuntur ante pubertatem intereunt. 47
Qui leuandi sanguine aut sunt medicamento purgandi. his verno tempore vel cultello soluenda est vena: vel medicamentum adhibendum est. 48
Lienosis difficultas intestinorum superueniens bono est. 49
Podagrici morbi inflammatione sedata intra quadragesimum diem desistunt. 50
Quibus cerebrum precisum est his febrem et bilis vomitum superuenire necesse est. 51
Quibus bene valentibus dolores subito accidunt capitis statimque obmutescunt et stertunt intra septimum diem pereunt: nisi febris prehendat. 52
Oculorum suspectiones etiam per somnum obseruasse consilium est: nam si quid candide partis inspicitur palpebris non vndique sibi commissis nec alui fluori aut medicamenti potioni causa est prauum hoc signum: letaleque admo

dum est. 53.
Deliria q̃ cũ risu accidũt tutiora sunt q̃ que serio. 54.
In affectib⁹ acutis q̃ affligãt cũ fe. suspiria luctuosa mala sũt. 55
Podagrici morbi vere z autũno magna ex pte mouentur. 56.
Attibiliariis morbis in picula hec decũbitur: stupores corpis: aut cõuulsionẽ aut furorẽ indicãt aut cecitatem. 57.
Stupores attoniti potissimũ veniũt a. xl. ad sexagesimũ ãnũ. 58
Si omentum decidat putrescat necesse est. 59.
Quibus a coxendice infestatis coxa recedit z redit: his mucores ea in pte gignũtur. 60.
Quibus a coxendice infestatis diutina recesserit coxa: his crus cõtabescit z claudicat nisi aduratur. 61.

Incipit liber septimus aphorismorũ dñi Hyppo. e greco in latinũ nuper a dño Theodoro gaza translatorum.

In morbis acutis frig⁹ partiũ extremarũ malo est. 2.
In osse egrotante caro liuida: malo est. 3.
A vomitu singultus z oculorũ rubor. malo est. 4.
Horror a sudore nõ bono est. 5.
Ab insania difficultas intestinorũ aut qua inter cutẽ aut mentis alienatio: bono est. 6.
In morbo diuturno inedia z deiectionis: sincere malo sunt. 7.
Ex multa potione rigor aut delirium malo est. 8.
A vomice ruptione interna resolutio aut vomitio aut aie defectio euenit. 9.
A sanguis pfusiõe mentis commotio aut cõuulsio malo est. 10.
A voluulo vomitus: aut singultus: aut mentis commotio: aut cõuulsio accidẽs malo est. 11.
A costalli pulmonia: malo ẽ. 12.
A pulmonia delirium malo ẽ. 13.
Per estus vehementes conuulsio aut distensio malo est. 14.
In capitis ictu stupor aut mentis commotio malo est. 15.
A sanguinis sputo puris sputũ malum. 16.
A puris sputo tabes z fluor: cũ q̃ saliua substitit moriũtur. 17.
A iectoris inflãmatione singultus malo est. 18.
Ab i somnio conuulsio aut mẽtis cõmotio: malo est. 19.
Ab ossis erutione ignis accidit sacer. 20.
Ab igne sacro putredo aut suppuratio sequitur. 21.
A forti vlcerũ pulsu sanguinis profusio sequitur. 22.
A ventris dolore diutino suppuratio sequitur. 23.
A deiectione sincera sequit difficultas intestinorũ. 24.
Ab ossis precisione stupor z delirium incidet. 25.
Conuulsio ex medicamenti potione letalis est. 26.
In vẽtris dolore forti algor partium extremarum: malo est. 27.
Si mulier vterum gerenti tentia acciderit abortũ patiet. 28.
Quodcũq̃ os aut cartilago precidit in corpe increscere non potest. 29.
A pituita alba detento si alui fluor superuenerit vehemẽs egritudinem tollit. 38
Quibus per alui fluorem deiectiões spumãt his pituita a capite defluit. 31.
Quibus febricitantibus vrine sedimentũ speciem farine crassioris refert: longã egritudinẽ

forte significat. 32.
Quibus sedimen biliosum de-
super tenue est: acutum signifi
cat morbum. 33.
Quibus vrina deducta disiecta
q; est: his perturbatio vehemẽs
in corpore est. 34.
Quib⁹ vrīa bullat: his fore mor
bū rhenalẽ ꝛ lōgū significat. 35
Quibus sedimen pingue cōge-
stumq; est: his rhenale vitium
acutum indicatur. 36.
Quib⁹ igit̃ vitio rhenali deten
tis predicta accidūt signa: eos
dolores circa musculos spine fa
tigāt: qui si locis exteriorib⁹ ac
cidūt abscessus q̃z futuros eo dẽ
existimato. Sed si interiorib⁹
magis laboratur. int⁹ abscessus
quoq; fore expecta. 37.
Vomitio sanguinis sine febre
salutaris est cum febre malo est
curandum acerbis ꝛ refrigerā-
tibus. 38.
Distillatiões in vẽtrẽ supiores
suppurant̃ intra dies viginti. 39
Si q̃s sanguinẽ migit ꝛ grumos
atq; vrine stillicidio affligitur ꝛ
dolore femorum ventris imi pe
ctinisq; infestatur morbū circa
vesicā esse significatur. 40.
Si lingua subito incontinẽs fa
cta est aut pars aliq̃ corporis stu-
pore elanguit vitium hoc esse a
tre bilis certum est. 41.
Si mestitia ꝛ metus longo tpe
tenẽt atra bilis in vitio est. 42.
Si natu maioribus ꝑpurgatio
nem singultus supuenit nõ bo-
no est. 43.
Si feb. ortum nõ ex bile trahit
cale copia capiti affusa tollit fe
brem. 44.
Mulierem fieri ambi dextram
natura non patitur. 45.
Qui superati adurūtur: si pus
effluit purum ꝛ album euadunt
si cruentum feculentum et feti-
dum pereunt. 46.
Quorum iecur suppuratū ꝛ adu
ritur si pus effluit purum ꝛ al-
bum euadunt: his enim conclu
sum in membrana est pus sed si
qualis amurca est tale effluxit
intereunt. 47.
In oculoꝝ doloribus sanguinẽ
detrahe cum prius vinum ꝑ po
tionẽ exhibueris ꝛ ex calida aq̃
multum dilueris. 48.
Qui aqua inter cutem laborat
si a tussi tenetur desperandus
est. 49.
Stillicidium ꝛ difficultatez vri
ne potio vini ꝛ detractio sāgui
nis tollit: incidende sunt vene
interiores. 50.
Ab angina detẽto si tumor aut
rubedo pectoris superuenit bo
no est. 51.
Quib⁹ cerebrū sphacelatū hoc
est sideratū est: intra tertiū diẽ
moriunt̃. At si ab his dieb⁹ eua
serint sanitati restituent̃. 52.
Sternutamentum fit ex capite
cerebro calefacto aut humefa-
cta pte capitis inani. Aer enim
vbi cõtentus erumpit ꝛ cū stre
pitu: quoniam per angusta exi
tus datur. 53.
Qui dolore iecoris admodū cõ
flictantur: his febris supueniẽs
leuat dolorem. 54.
Quib⁹ sanguinẽ trahi prodest:
his vere detrahendus est. 55.
Quib⁹ inter ventriculū ꝛ venas
pituita constituta infert dolorẽ
vt pote que ad alterutrum ven
trem exitu careat: his pituita ꝑ
venas in vesicam de lapsa mor
bus leuatur. 56.
Quibus iecur aqua repletuz in
omentuz erūpit: his vẽter aqua

impletur atq; ita moriuntur. 57
Pandiculationē oscitationē horrorē vinū par pari ingestū tollit egritudinem: 58.
Quibus tubercula in vrinario meatu oriunt: his suppuratiōe factā et eruptiōe leuat dolor. 59.
Quorū cerebrū cōcussū aliqua ex cā: eos repente obmutescere necesse est. 60.
Corporib⁹ humidis fames afferēda est fames eñ corpora reddit sicciora. 61.62.
Ubi in toto corpe mutatio fit: et mō corp⁹ frigescit: mō calescit: aut calorē aliū ab alio recipit: longitudo morbi significat. 63.
Sudorꝫ copia calidi aut frigidi fluētis humorē deduci robusto supra: debili īfra signt. 64.
Quecūq; nō intermittentes tertio die vehemētiores reddūtur magis periculose existunt: sꝫ si quouis mō intermittunt securitatem inesse significatur. 65.
Quos febres diutine habēt: his ī articulos abscedit: si labor accidit. Quib⁹ aūt ī articulos abscedit: si labor ex febre accidit hi cibo pleniore vtuntur. 66.
Quib⁹ tubercula diutina aut ī articulos dolores ex febre decūbunt. 67.
Si cibū febricitāti des: vt vires sano: sic morbū egro dederꝭ. 68.
Que per vesicam excernunt cōspiciēda sunt an talia sint qualia exeunt sanis. 69.
Quorum defectionib⁹ si stare sinas nec moueas subsistūt quasi strigmēta: si pauca sunt parū morbi cōtractū est. si mlta. multū his aluū purgasse ꝯducit.
Qd si aluo non purgata dabis sorbitiones nocebis. et quo pl⁹ dederis eo magis nocebis. 70.
Excretiōes in febribus nō interpollatis liuide cruēte biliose fetide male sunt oēs. At si bñ excernitur bene est: et qd tum p vētrē tum per vesicam et quacunq; secedēs aliquid subsistit nō purgatum malo est. 71.
Corp⁹ efficere fluidū oportebit quocūq; euacuandū censueris si supra firmari aluum: si infra solui necesse est. 72.
Somnus aut insomnia si alterutrum vltra debitum fiat morbus accidet. 73.
In febribus nō interpollatis si exteriora frigent interiora vrūtur et sitiunt letale est. 74.
In febre nō iterpollata si labiū aut ocul⁹ aut supciliū aut nas⁹ puertit: si visus si audit⁹ defecerit egro iā debili q̄cq̄d ex his acciderit. mors in propinquo est. 75
A pituita alba aqua inter cutē sequitur. 76.
Ab alui pfluuio difficultas itestinorum. 77.
A difficultate itestinoꝝ leuitas intestinorum accedit. 78.
A sideratione abscessus accidit ossis. 79.
A sanguis vōitōe tabes et purꝫ purgatio supra: a tabe fluctio d capite: a fluctione pfusio alui. a profusione alui astrictio purgationis superioris: ab astrictiōe mors. 80.
A sanguinis sputo puris sputū et [illegible] cūq; saliua subsistit moriuntur. 81.
Qualiscūq;: aut per vesicā aut per aluum: aut per carnem excretio fit quacunq; omnino corpus excedit naturam: si parum excedit pua est egritudo: si multum magna: si admodum multum letalis est.

¶ Diui hypocratis medici aphorismorum finis: a dño Theodoro gaza medico nup e greco in latinū trāslator. Deo gratias.

His tamen ad tollēdū studētiū laborē addere decreui aphorismos medicine ptinētes: nō solū eos qui ad curandū morbos pncipalr cōferre decernūtur: verū z pronosticos q in curis morborū etiam magni sunt adiuuamenti.

¶ De egritudinibus capitis. Caplm.j.

De dolore capitis.

Quibuscunq3 in febribus vrine conturbate velut subiugalium: his capitis dolores assunt. Apho.71. quarte particule.

Lac dare caput dolentibus malum. 64.5.

Posteriora capitis dolētia: vena frōtis incisa iuuat: z maxime pōt poni ex eadem causa. 67.5.

Duo⁊ dolo⁊ qui sil' fiunt: z nō fm eodē locū: maior denigrat minorē faciūt etem hip canone qui est diuisio. 40.2.

Dolores in laterib⁹ z in pectoribus: z i alijs ptib⁹ si multū durāt ad discernēdū mali sūt. 56.

Dolores z tumores circa vētrē existētes: superiores quidem leuiores: non superiores vero fortiores. [illegible]7.6.

Caput dolenti: z circundolenti sanies aut aqua: aut sanguis defluens: fm aures: aut fm nares aut fz dissoluit egritudinē. 10.6

Quibus dolores a dorso in cubitos transeunt, flobothomia soluit. 21.6.

Quibuscunq3 sanis dolores repente fiunt in capite z cōtinue sine voce fiunt z stertunt: tūc pereunt in septem diebus si nō febris eos accipiat. 51.6.

¶ De litargia.

In erisipila putredo aut sanies malum. in litargico tremor malum. 20.7.

¶ De subeth.

In quo morbo somnus laborē prestat mortale. 1.2.

¶ De vigilia superflua.

Somn⁹ z vigilia vtraq3 magis modo facta: malum. 3.2.

Apopletici maxime fiūt in etatib⁹ a.40. ānis vsq3 ad.60. 57.6.

Soluere apoplexiā fortē impossibile ē: debilē vo nō facile. 42.2

Strangulatorum z dissolutorū nondum mortuorum non referuntur quibuscunq3 spuma fuerit circa os. 43.2.

¶ De melancolia.

Si timor z pusillanimitas multum tempus habēt perficit melancolicum hmōi hñtem. 24.6.

In melancolicis egritudinib⁹ periculose eruptiones apoplexiam aut spasmum aut cecitatem significāt: aut maniā. 56.6.

Melancolicis z nefreticis emoroydes innate bonum. 11.6.

Melancolicis vero vehementius inferius eadem ratione cōtraria apponentes. 9.4.

¶ De mania.

Maniacis varicibus et emoroydibus inatis manie fit solutio. 21.6.

In mania dissintheria aut hydrops aut extasis: nonū. 5.7.

¶ De amentia.

Desipientie cum risu quidē facte securiores: que vero cum solitudine moleste. 53.6.

¶ De permixtione sensus.

Ubi desipientiā somnus sedat bonū. vbi vero ꝑstat malū. 22.

¶De epilentia.

Epilenticorum iuuenibus mutationes etatum temporū ⁊ locorum euitare faciunt. 46.2.

Quibus epilentie ante iuuētutem nascuntur mutationem habēt q̄bus ꝟo a.25.an. fiunt plerunqꝫ cōmoriuntur. 8.5.

¶De dispositionibus neruorum. Cap.ij.

¶De paralisi.

Frigidū vero neruis inimicum ossibus dentibus cerebro spinali medulle; calidum vero vtile ⁊ amicum. 18.5.

¶De spasmo ⁊ tetano.

A spasmo ⁊ tetano febris superueniēs soluit egritudinē. 57.4.

In febre ex sōnis timores aut spasmi malum. 66.4.

In febre spūs offendens malū: spasmum enim significat. 67.4

In febribus acutis spasmus et circa viscera dolores fortes malum. 79.4.

Spasmus ex elleboro mortale. 1.5.

In vulnere spasmus superueniens mortale. 2.5.

Sanguine multo fluente spasmus innatus malum. 3.5.

Spasmus ⁊ singult⁹ post nimiā innationem malum. 4.5.

Si inebriatus aliq̄s repēte sine voce fiat spasmo innato moritur. 6.5.

Quicūqꝫ a tetano cōprehēdunt in quatuor dieb⁹ pereūt si vero hos effugiūt sani fiunt. 7.5.

Frigidū ⁊ tetanos ⁊ frigores: et febrium rigores. 18.5.

Est aūt vbi i tetano sine vulnere iuuene bñ carnoso estate media frigide aque multa infusio caloris reuocationem facit: calor vero hoc liberat. 17.5.

Calidum saniem faciēs in omni vulnere maximū signū ē adcertitudinē: cutē mollit ⁊ attenuat sine dolore: rigorum spasmorum tetanorum est mitigatorium. 23.5.

Spasmus fit ex plenitudie aut ex euacuatione: ita et singultus. 39.6.

In sanguinis fluxu: desipiētia ⁊ spasmus malum. 9.7.

In ilion vomit⁹ singultus spasmus ⁊ desipientia malū. 10.7.

In vulnerib⁹ fortibus spasmus aut tetanus malum. 13.7

In vigilia spasmus aut desipiētia malum. 18.7.

In farmacie potione spasmus malum. 26.7.

¶De stupore.

In plaga vel percussione in capite stupor aut desipientia malum. 14.7.

¶De iectigatione aut saltu nihil.

¶De tortura.

In nō deficiente vero febre si labiū aut ocul⁹ aut superciliū aut nasus distorqueatur aut nō videat vel vt natura audiat: iā debili existente corpore: quecunqꝫ horꝫ fiāt iā ꝓpe est mors. 49.4.

¶De dispositionibus oculorum. Cap.iij.

In tpibus vero si quidem hyēs sicca ⁊ borealis fiat: ver ꝟo pluuiosum ⁊ austrinū: necesse ē estate obtalmias fieri. 12.3.

Si vero hyems austrina ⁊ pluuiosa fiat: ver vero siccum ⁊ boreale: obtalmie sicce fiunt. 13.3.

Si vero borealis fuerit autūn⁹ ⁊ inaquosus humidis quidem natura ⁊ mulieribus cōfert ire

liqs vo obtalmie erīt sicce.14.3
In siccis temporibus obtalmie fiunt. 18.3.
Cōstōnes vo q̄tidiane austrine vtigines faciūt i oculis. 17.3.
Estate vo quedā horū oculorū ꝛ auriū dolores. 22.3.
In nō deficiēte febre si ocul⁹ distorqueat ꝛ nō videat debili existēte corpe iā ppe mors ē.49.4
Quibuscūq3 iferiorib⁹ aut alijs egritudinib⁹ volūtarie ocli lachrymant:nihil icōueniēs. qb⁹ vo non fm voluntatē: inconueniens. 52.4.
In oculis patiētez a dyaria accipi bonum. 17.6.
Dolores ocloꝝ meri potio aut piria aut flobothomia aut farmacia soluit. 31.6.
Attēdere aūt oportet ꝛ iudicia oculorū ꝛ somnia si eñ quid albi appareat ɔmissis palpebris nō ex dyaria existēte aut farmacie potatione:malū est signū:et mortale valde. 52.6.
Oculorū dolores meri potiōes ꝛ lauachra multa calide ꝛ floborhomia soluit. 47.7.

De dispositionibus aurium. Cap. iiij.

Quibuscūq3 fellee egestiōes surditate supueniente q̄escunt:ꝛ q̄buscūq3 surditas fit:felleis supuenientibus egestionibus quiescit. 2.81.4.
Aut nō audiat iā debili existēte corpore:quecūq3 horū fiāt iā prope est mors. 4.9.4.
Quibus in febribus aures surdescūt:sanguis ex narib⁹ fluēs aut venter turbatus soluit egritudinem. 9.4.

De dispositionibus nasi. Cap. v.

Quibus nares humide natura ꝛ semē humidū sanis egrius q̄bus vo cōtraria salubri⁹. 2.6.
Branchi ꝛ corrize in valde senibus non maturantur. 40.2.
Senioribus vero catarri celeriter dissoluentes.in fine aphorismi. 23.3.
Si vo estas sicca ꝛ borealis fuerit autummis ver o pluuiosus et austrinus capitis doloresin hyme tusses branchi et corrize fiunt. 14.3.
Si vo borealis ꝛc.ꝛ corrize diuturne. 15.3.
Senioribus vero disnie catarri ꝛc. 32.3.
Catarri in supiori vētre.i.pectore isaniem conuertuntur in.20. diebus. 36.7.
Frigida aut nix aut cristall⁹ et cetera catarros faciētia. 25.5.

De fluxu sanguis nariū.

Seniorib⁹ vo ꝛ ad iuuentutez accedētib⁹ ꝛc.ꝛ ex naribus sanguinis fluxus. 37.3.
Quibuscūq3 i febrib⁹ sāguinis fluit multitudo vndecunq3 i resumptionibus ventres his humectantur. 27.4.
Quibuscunq3 febribus aures surdescunt:sanguis ex naribus fluēs aut vēter turbatus:soluit egritudinem. 60.4.
Quibus spes ad articulos apostema conuerti ꝛ cetera in fine.
Si vero ex narib⁹ sāguis fluit valde ꝛ celerit soluit. 75.4.
Mulieri menstruis deficientibus sanguinē ex narib⁹ fluere bonum est. 32.5.
Caput dolenti et circundolenti sanies aut aqua aut sanguis defluens secūdū aures aut nares aut secūdum os soluit egritudinem. 10.6.
In sanguinis fluxu desipientia

aut spasmus malum. 9.7.

De sternutatione.

Mulieri que a matrice molestatur: aut difficulter generanti sternutatio superueniēs bonum. 34.5.

A singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem. 12.6.

Sternutatio fit a capite excalefactō cerebro aut hūectato qd est in capitis vacuo: effunditur eñi aer intus existens foras. sonat vero qz perangustus est ei exitus. 52.7.

De variis dispositionis et lingue. Cap. vj.

In etatibus ho talia accidunt pueris et nouiter genitis vlcerationes et vomitus etc. 25.3.

Trauli dyaria maxie capiunt longa. 32.5.

De dispositionibus dentium. Cap. vij.

Unicū repio aphorismū de medicina dentiū et pnosticū pterillū q̄ posit⁹ est d̄ difficili exitu dentium: et est. 26.3.

Quib⁹ in dentib⁹ in febrib⁹ limositates fiunt: fortiores et diuturniores fiunt febres. 53.4.

Cū vero dētes producūt gingiuaruz pruritus. febres spasmi: dyarie: et maxie qñ pducunt caninos dentes. 25.3.

De dispositionib⁹ labiorū et gingiuarum. Cap. viij.

De egritudinib⁹ labiorum et gingiuar̄ in aphorismis nihil reperio vltra que dicta sunt de egritudine oris.

De dispositionibus gutturis. Cap. ix.

Autūno vero et estiuorū multa strāgurie lienterie et squinantes et anhelitus. 23.3.

Si a febre habito tumore non exñte i faucib⁹ suffocatio repēte supuenerit mortale. 34.4.

Si a febre habito collū ɔuertatur vt vix d̄glutire possit tumore ñ exñte i collo mortale. 37.4

Quicūq3 sq̄nātiā effugiūt et ad pl'monē eis ɔuertit: i septē diebus moriuntur. Si vo hos effugiunt empici fiunt. 11.5.

A squināte habito tumore et rubor in pectore supueniēs bonū foras enim conuertitur egritudo. 37.6.

Si a febre habito tumore non existente suffocatio repente nasciturvt deglutire ñ possit mortale. 60.7.

Secund⁹ taliter inenit. Si a febre habito torq̄at collū vt deglutire ñ possit: et trāsglutiēdo angustiet sine tumore manifesto mortale.

De dispositionib⁹ pectoris et pulmonis. Cap. x.

De anhelitus cōstrictione siue difficultate ei⁹: vt i q̄rto aphorismo. vt iam clarebit.

In febribus spiritus offendēs malum: spasmum ei fieri significat. 68.4.

De asmate.

Quibuscunq3 gibbi ex asmate fiunt aut tussi ante iuuentutez pereunt. 46.6.

De tussi.

Quadragesim⁹ sextus dictus.

De voce.

Si inebriatus aliquis repente sine voce fiat: spasmo inaucto morit̄ si non febre acceperit eū aut ad horam veniens f3 quā crapule soluuntur locutus fuerit etc. 6.5.

Quibuscunq3 dolores repente fiūt in capite ɔtinuo sine voce

flūt ꝛ stertūt peūt i.vij.dieb⁹ ꝛ si ñ eos febꝛ accipiat. 51.5.

Quibuscūq₃ cerebꝛū ꝯmotū fuerit ab aliq̄ cā necesse ēt statī₃ sine voce fieri. 48.7.

De sputo sanguinis.

Adolescētib⁹ ꝟo sputa sanguinis: ptisis: febꝛes acute: epilētie ꝛ alie egritudines: maxime vero predicte. 30.3.

Quibuscūq₃ i febꝛib⁹ sanguinꝫ fluit mltitudo vñcūq₃ in resumptionib⁹ vētres his humectantur. 67.4.

Excreatiōes i febꝛe nō deficientib⁹ liuide ꝛ sanguinee ꝛ fellee ꝛ fetide oēs male sūt: egeste ꝟo bone. Bone ꝟo sunt ꝛ ſm secessū ꝛ vꝛinā ꝛc. 47.4.

Quicūq₃ sanguine₃ spumosum spuūt: his ex pulmone eductio fit. 14.5.

Caput dolēti ꝛ circūdolenti sanies aut aq̄ aut sāguis ꝯfluens ſm nares aut aures aut os soluit egritudinē. 10.6.

In sanguinis sputo saniei sputum malum. 15.7.

Quicūq₃ sāguinē vomūt si q̄dē sine febꝛe salubꝛe: si ꝟo ex febꝛe pniciosū curare ꝟo o₃ stipticis aut īfrigidātib⁹. 37.8

De pleuresi.

Paroxismos ꝛ ꝯsistētias ꝺclarāt egritudīes ꝛ tpa āni ꝛ circuituū adiuicē icremēta. siue q̄tidie sine pt diē siue p āplius tp̄s fiat. S₃ ex appentib⁹ post: queadmodū pleureticꝫ sputū si ꝯtinuo appet subꝛubeū ichoātē q̄dē moꝛbū abꝛeuiat. Si ꝟo post apparet subꝛubeū plongat. 12.1.

Austrini flat⁹ grauātauditū. et ꝯdiuit. Si ꝟo boꝛeas fuerit: tusses: fariges: vētres duri: dissurie: hoꝛroꝛes: laterū₃ doloꝛes. 6.3.

Hyeme ꝟo pleuretides: pipleumonie: coꝛi₃e: bꝛāchi. tusses pectoꝛis laterū ꝛ lumboꝛum doloꝛes. 24.3.

Quicūq₃ pleuretici fci ñ purgātur i q̄tuoꝛdeci dieb⁹ hi i empima transeunt. 9.5.

Quicūq₃ ex pleureticꝫ ēpici fiūt si purgant i.xl. dieb⁹ aq̄ die ruptura fuit: soluit. Si ꝟo ñ: in ptisim trāseūt. 16.5.

A pleuretide supato aut piplemōia dyaria supueniēs malum. 16.6.

Accide eructuātes ñ valꝺ pleuretici fiūt. In pleuretide piplemonia malum. 33.6.

De peripleumonia.

Dictus est de pleuresi. 34.6.

Dictus est de pleuresi. 16.

In peripleumonia frenesis malum. 12.7.

De empimate.

Quicūq₃ empici aut hydropici vꝛūt aut icidūt: si sanies q̄dē pura fluxerit ꝛ alba euadūt si ꝟo cenulenta ꝛ male olēs fuerit pereunt. 27.6.

De ptisi.

Autūn⁹ ptisis malus. 11.3.

Si ꝟo estas sicca ꝛ boꝛeal' fuerit autūn⁹ ꝟo pluuios⁹ ꝛ austrin⁹: capitꝫ doloꝛes i hyeme ꝛ tusses ꝛ bꝛāchi ꝛ coꝛi₃e fiūt q̄busdā ꝟo ꝛ ptisis. 14.3

Autūno ꝟo ꝛ estiuoꝝ mlta ꝛ febꝛes q̄rtane ꝛ errātes ꝛ splenes ꝛ hydropes veniētes et splenes ꝛ ptisici. 23.3.

Dict⁹ ē ꝺ sputo sanguis. 30.3.

Ptisicos ꝟo metuētes ad superioꝛes farmacias. 8.4.

Ptisis fit maxie etatib⁹. a. xviij ānis vsq₃ ad. xxv. ānos. 10.5.

Qui a ptisi

Qui a ptisi molestant̄ si sputuz q̄lecūq3 spuūt fetet sup carbones effusū: ꝛ capilli a capite defluunt: mortale est. 12.5.
Quibuscūq3 ptisicis defluūt capilli. si dyaria supuenerit mortale. 13.6.
A ptisi habito dyaria superueniens mortale est. 16.5.
Lac dare caput dolētib9 malū. Malū ꝟo ꝛ febricitātib9 ꝛ q̄b9 hyppocūdria suspēsa rugiūt et siticulosi. Malū ꝟo ꝛ q̄b9 fellei secessus: ꝛ i acutis febrib9: ꝛ q̄bus sanguinis mlta egestio facta ē. Cōuenit ꝟo ptisicis non valde febricitātib9. Dare ꝟo ꝛ in febrib9 lōgis nullo p̄dictorū signorū p̄sente ꝛ extra rōnē tabefactis. 64.5.
In saniei sputo ptisis ꝛ fluxus malū. vbi saliua retinet̄ moriūtur. 16.7.
De dispositionib9 cordis. Et primo de tremore. Cap̄. xj.
In febrib9 circa ventrē cauma ꝛ cordis morsus vel tremor malum. 66.4.
Qui exsoluuntur fortiter ꝛ frequenter sine manifesta occasione repente moriuntur.
De mām̄illis ꝛ dispositionibus earum. Cap̄. xij.
Mulieri in vtero habenti si subito mammille graciles fiunt abortitur. 36.5.
Mulieri i vtero geminos habēti: si altera mām̄illarū gracilis fiat: alterū abortit̄: ꝛ si quidem dextra gracilis fiat masculū: si ꝟo sinistra feminam. 37.5.
Si mulier q̄ neq3 pregnans est: neq3 generauit: lac h3: huic mēstrua defecerunt. 38.5.
Mulierib9 q̄b9 conuertit̄ sanguis ad mām̄illas: maniā significat. 39.5.
Mulieri si vis mēstrua retinere siciam maiorē ad mām̄illas appone. 50.5.
Mulieri i vtero h̄nti lac ex mām̄illā multū fluēs debilē fetum siḡat si ꝟo dura fuerint vbera: sanū fetū significāt. 52.5.
Quecūq3 corrupture sunt fet9: his vbera gracilia fiūt. si vero rurs9 dura fiāt: ꝛ si dolor est in vberib9: aut ꝯtebr3: aut i genub9: aut i ocl'is n̄ corrūpūt̄. 54.5.
De meri ꝛ dispositione stomachi.
De dispōnib9 stōachi. Ca. xiij.
Uētres vere ꝛ hyeme calidissimi sūt nā ꝛ sōni lōgissimi. 15.1.
Estate ꝛ autūno cibos grauissime ferūt: hyeme ꝟo facillime mox vere. 18.1.
In oī egritudīe ꝯfortari mēte ꝛ bene se habere ad oblatiōes bonū: ꝯtͥū ꝟo malū. 33.2.
De difficultate trāsglutiēdi.
Si a febre habito collū ꝯuertatur vt vix ōglutit̄ possit: tūore n̄ exn̄te i collo r̄pēte inascit̄ vt ōglutire n̄ possit: mortale. 35.4.
De dolore stomachi.
In febrib9 circa ventrē cauma forte ꝛ cordꝫ mors9 malū. 66.4.
Pot9 indigentiā soluit. 21.2.
De siti.
Quibuscūq3 bibere desiderium nocte valde sitiētib9 si dormiuerint bonum. 37.5.
De dispositionib9 mirach et hyppocūdriorum.
Quibus hyppocūdria suspēsa sūt ꝛ subrugiētia: ꝛ lūbi dolore superuenīēte vētres his humectāt̄: si nō vētositates erūpāt aut vrine multitudo nō supueniat: i febrib9 vero hec fiunt. 64.4.
De vomitu.

In pturbatiōib⁹ vētris ꝛ vomitib⁹ q̄ spōte fiūt si qdē q̄lia opz purgari purgenꝫ ꝯfesti ꝛ bene ferūt. si vo non cōtrarium. 2.1.
Difficile vomētes ꝛ medie carnosos iferi⁹ timētes estatē. 7.4
Ex egritudinib⁹ qbuscūq; si fel nigrū sursū aut deorsū exiuit mortale. 22.4.
In iliō vomit⁹ singult⁹ spasm⁹ desipientia: malum. 10.7.

De singultu.

Spasm⁹ ꝛ singult⁹ post nimiā purgationē malum. 4.5.
A singltu habito sternutatio supueniēs soluit egritudinē. 13.6.
A dyaria habito diuturna spōtane⁹ vomit⁹ supueniēs soluit dyariam. 15.6.
In flegmone epatis singultus malum. 17.7.

De dispositionib⁹ epatis. Cap. xiiij.

De dolore epatis.

Cuicūq; epar circūdolet: his febris supueniens soluit egritudinem. 53.7.

De apostematib⁹ epatis.

In epate vo flegmones patiēti singult⁹ superuenit. 50.5.
Uesicā icisā aut cerebrū aut cor aut dyafragma aut rhenes aut itestinoꝝ aliqd graciliū aut vētrē aut epar mortale. 18.6.
Quicūq; in epate pp saniē vrūtur: si qdē sanies pura fluxerit et alba euadūt: in tunica enim illic sanies est. Si vero velut amurca fluxerit pereunt. 46.7

De hydrope.

Autūno vo ꝛ estiuoꝝ mlta: ꝛ febres q̄rtane: ꝛ errātes: ꝛ splenes: ꝛ hydropes venientes ex splene ꝛc. 23.3.
Hydropicis si nascunꝫ i corpe vulnera: nō facile sananꝫ. 8.6.
Quicūq; empici aut hydropici vrunꝫ aut scindunꝫ: his effluēte sanie aut aqua multa etiā repēte omnino pereunt. 22.6.
Quibuscūq; torsiōes ꝛ circa vmbilicū dolores ꝛ lūbos ꝛ dolorē nō soluit neq; farmaciū neq; aliter: in hydropē siccā pficiꝫ. 11.4.
Hydropicis tussis superueniēs mala: pcedēs n̄ sine malo. 35.6.
Quicūq; splenetici abissinteria capiunꝫ: his supueniente disnia longa hydrops nasciꝫ aut lienteria ꝛ pereunt. 43.6.
In mania dissinteria: aut hydrops aut extasis bonū. 5.7.
Hydropicus si tussim siccam habet desperatus est. 48.7.
Quib⁹ epar aqua impletū erūpit: hi aqua vēter impleꝫ ꝛ moriuntur. 46.7.

De hypocūdrijs.

Quib⁹ in febricitantib⁹ in septima aut nona aut vndecia aut decimaquarta die icteritia supueniens bonū: si non ad dextrū hypocundriū durum fiat. si vo non: nō bonum. 64.4.
Quib⁹ hypocūdria suspensa et subrugiētia: lūbi dolore supueniēte vētres his humectāꝫ: si nō vētositates erumpāt aut vrine multitudo supueniat: in feb. hec fiunt. 74.4
Lac dare caput dolentib⁹ malū malū vo ꝛ febricitātib⁹ ꝛ quib⁹ hypocūdria suspēsa rugiūt ꝛ siticulosis ꝛc. 64.5.
Quibuscūq; dolor fit circa hypocūdria sine flegmōe: his supueniēs febris soluit dolorē. 40.6

De dispositionib⁹ fellis et splenis. Cap. xv.

De ictericia.

Quib⁹ in febrib⁹ i septima aut nona: aut vndecima: aut deci-

ma quarta die icteritia supuenerit bonum nisi dextrum hypocundrium duruз fiat: si vero non bonum. 64.4.
Quibuscũq₃ in febrib⁹ icteritia supuenerit ante septimum diẽ malum est. 63.4.
Icterici nõ valde inflant. 71.5.
Ictericis si epar durum sit malum. 42.6.

De splene.

Autũno vero estiuorum multa et febres quartane et errãtes et splenes et hydropes venientes ex splene. 33.3.
Quicunq₃ splenetici a dissinteria capiuntur: his superueniẽte disnia lõga hydrops inascit aut lienteria et pereũt. 43.6.
Splenetica dissinteria supueniens bonum. 48.6.

De fluxu oĩз modoꝝ. Ca. xvj

In ventris fluxib⁹ mutatiões egestionũ iuuant: si nõ ad malum transmutentur. 14.2.
Egestiones nigre vel quasi sanguis sponte venientes ꝛ cũ febre ꝛ sine febre pessime sunt: q̃tũcũq₃ colores plures fuerint magis malũ. cũ farmaciјs vo meli⁹ est ꝛ quantũcũq₃ plures colores fuerint nõ malũ ẽ. 21.4.
Egritudinibus quibuscũq₃ incipiẽtib⁹ si fel nigrũ sursũ aut deorsũ exiuerit mortale ẽ. 22.4.
Quibuscunq₃ ex egritudinib⁹ acutis: aut multi tẽporis: aut abortibus: aut aliter extenuatꝭ si fel nigꝝ q̃si sãguꝭ exiuerit: sequẽti die cretico moriet. 23.4.
Dissinteria si a felle nigro inchoauerit mortale. 34.4.
Nigre egestiões si a dissinteria iam habito vt intestinorũ carnes egerantur mortale. 26.4.
Quib⁹cũq₃ fellee egestiões fiũt surditate superueniente q̃escũt ꝛ quibuscunq₃ surditate superueniente quiescunt et quibuscunq₃ surditas fit felleis superuenientibus egestionibus quiescũt. 28.4.
Mulieri in vtero habenti tenasmon innat⁹ abortũ facit. 49.5.
In diuturnis liẽteriјs oxiremia veniens prius non existẽ. signuз est bonum. 1.6.
In lõgis dissinteriјs cibi abstinẽtia malũ: ꝛ cũ febre peius. 3.5.
Trauli a dyaria capiuntur longa. 32.6.
Quicunq₃ splenetici a dissinteria capiuntur: his superueniẽte disnia lõga hydrops innascitur aut lienteria ꝛ pereũt. 43.6.
Spleneticis superueniẽs dissinteria bonum. 48.5.
In mãia dissiteria aut hydrops aut estasis bonum. 5.7.
In colerico secessu dissiteria malum. 24.7
Si ab albo phlegmate habito dyaria supuenerit fortis soluit egritudinem. 30.7.
Quibuscunq₃ spumose egestiones in dyaria: his flegma a capite defluit. 31.7.

De doloribus intestinorum.

Quibuscũq₃ torsiões ꝛ circa vmbilicum dolores ꝛ lumbos: dolor nõ soluit neq₃ a farmaciјs neq₃ aliter in hydropẽ siccam perficitur. 11.4.
In febrib⁹ acutis spasmus ꝛ circa viscera dolores fortes malum. 49.4.
Dolores in laterib⁹ ꝛ pectorib⁹ ꝛ in aliјs ptib⁹ si mltũ differunt ad discernẽdũ mali sunt. 5.6.
Dolores ꝛ tumores circa vẽtrẽ existentes superiores quidẽ leuiores non superiores. 7.6.

¶De ilios.
Quibuscūq ex strāguria ilion innascitur: hi in septem diebus pereunt si non febre superueniēte vrīa mlta fluxerit. 44.6.
In ilion vomitus singult⁹ spasmus desipientia malum. 107.
¶De colica nihil.
¶De dispositōib⁹ ani. Ca. xvij
Melācholicis et freneticꝭ emoroydes innate: bonum. 117.
Emoroides habēti antiquas si non vna relicta fuerit periculum est hydropisim aut ptisim aut maniam fieri. 127.
Maniacis varicib⁹ aut emoroydibus innatis manie fit solutio. 11.6.
¶De dispositionib⁹ rhenum. Ca. xviij.
Quicūq nefretici sunt non sanantur post. 40. annos: intelligendo per nefresim passionem rhenū oēm indifferenter. 64.
Quibuscūq in vrinis arenosa subsistant sedimina: his vesica aut rhenes lithiasiꝫ patiū. 80.4
Nefretici et circa vesicā dolores laboriose sanātur in senibus. Et p nefresim hic intellige vlcerationem et in fine commenti Galenus sicut alibi dixit. hypocra. senes his passiōibus comoriuntur. 76.
Quibuscunq in vrinis ampulle supernatant nefreticaꝫ et longam egritudinem fore significant. 35.7.
Quibuscūq pinguis hypostasis et conglobata: his nefreticā significat: et acutam fore egritudinem. 30.7.
Quibuscunq nefreticis existētibus pdicta signa acciderint et dolores acuti circa musculos spinales sint si quideꝫ circa lūbos intrinsecos sunt apostema futurum extrinsec⁹ signt. Si vero dolor magis circa interiores locos fuerit: apostema futuruꝫ expectabis magis intus. 37.7.
Quibuscunq inter rhenes et vētrem flegma concluditur et dolorem prestans non habet exitū in neutrum: his secundum vesicam conuerso flegmate solutio fit morbi. 55.3.
¶De dispōnib⁹ vesice. Ca. xix.
Egritudines vero in pluuialibus vt multum fiunt: et febres lōge: et ventris fluxus et putredines: epileptici: apopletici: et squinātes. In siccis vero ptisici obtalmie: aretice: strangurie: et dissurie. 17.9.
Autumno vo et estiuoruꝫ multa febres quartane et errātes et splenes hydropes et ptisis: et stranguri: et lienterie. 23.3.
Senioꝛib⁹ vo factꝭ perithimia spōdilis et lithiases lūbrici. 27.3
Senioꝛib⁹ dispnie: catarri cū tussi strāgurie: dissurie: articulorū dolores: nefresis: vtigines: apoplexie: cacesie: pruritus toti⁹ corporis: melancholie: vigilie: vētris et nariū humiditates: oculoꝝ hebetudo: glaucositas. grauitas auditus. 32.3.
Quibuscunq vrine grosse globose pauce nō sine febrib⁹ multitudo veniēs ex his tennis iuuat: maxime vero talia eueniūt quibus ex principio vel post pn̄cipium aut celerius hypostases fiunt. 70.4.
Quibuscunq in febribus vrine conturbate velut subiugalium his capitis dolores aut ad sunt aut aderunt. 71.4.
Quib⁹ se cōtinuo egritudo terminat: his nubē oꝫ rubeaꝫ q̄rta

dies in vrina et alia signa secundum rationem. 73.4.
Quibus vrine liuide aut albe: male vero i freneticis appet. 72.4.
Quibus hypocundria suspensa et brugientia lumbi dolore superueniente: ventres his humectantur: si non ventositates erumpant: aut vrine multitudo superueniat. 74.4.
Quibus spes est ad articulos apostema conuerti: eruet ab apate vrina grossa et multa et alba facta velut [illegible] laboriosis febribus et maxime si in quartanis quibusdam incipit fieri. Si vero sanguis ex naribus fluat valde celeriter soluuntur. 75.4.
Si sanguinem aut pus mixerint: renum aut vesice vlcerationem significat. 70.4.
Quibus in vrina grossa quasi carnium frustra vel sicut pili sunt: his de renibus exeunt. 76.4.
Quibus i vrina pingui existente fur fura minguntur: his vesica scabit. 77.4.
Quicunque sanguinem sponte mingunt his de rhenibus vene rupturam significat. 75.4.
Si sanguinem mingunt aut trumbos et stranguriam habent et dolor incidit in pectinem et sub ventre et peritoneo circa vesicam dolorem significat. 80.4.
Quibuscunque i vrinis harenosa obstant: his vesicca aut rhenes lithiasim habet. 80.4.
Si sanguinem aut pus mingunt aut squasmas et odor grauis vesice vlcerationem significat. 82.4
Quibus in vrinali via vel virga pustule nascuntur: sanie facta et erupta solutio fit morbi. 83.3
Urina facta multa noctu modicum secessum significat et econuerso. 84.4.
In ano flegmones patientiu et matrice flegmonem habente: stranguria supueniet. In epate vero flemmones patienti singultus supuenit: et in rhenibus habentibus saniem stranguria accidit. 58.5.
Nefretici et circa vesicam dolores laboriose sanantur i febribus alias in senibus. 6.6.
Uesicam incisam: aut cerebrum aut cor: aut diafragma: aut epar aut ventrem: aut rhenes: aut intestinorum aliquod gracilium mortale. 19.6.
Quibuscunque ex stranguria ileos innascitur: hi in septem diebus pereunt si non febre superueniente multum vrina fluxerit. 44.4
Quibuscunque in febribus in vrinis crinoydes hypostases fiunt longam egritudinem significat. 32.7.
Quibuscunque vrine distantes fiunt: his in corpore turbatio fit fortis. 34.7.
Quibuscunque in vrinis ampulle supnatant: nefreticam significant: et longam egritudinem fore. 35.7.
Quibuscunque pinguis hypostasis et globata: his nefreticam signi. et acutam egritudinem fore. 36.7.
Si sanguinem et trumbos mingant et stranguriam habeant: et dolor incidit in peritoneo et sub ventrem et pectinem: ea que circa vesicam sunt: egrotare significant. 40.7.
Stranguriam et dissuriam vini potio et sic flobothomia soluit: incidere vero venam que intus in talo est bonum. 49.7.

De dispositionibus membrorum generationis in viris. Cap. xx.

Similiter in maribus: aut enim propter raritatem corporis spiritus extra fertur vt non incidat semen: aut propter densitatem humidum non diffundetur extra aut propter frigidum non calefiet ita vt congregetur ad hunc lo

cū:aut propter caliditatē3 hoc ipsum fit. 63.5.
Quādo icisu3 fuerit os aut cartilago:aut neru9: aut maxille tenues:aut ꝓputiū.neq3 crescit neq3 conglutinat. 19.6.
¶De mēbris generatiōis in femellis. Ca.xxi.
Si vero austrina hyems ꝛ pluuiosa ꝛ tranq̄lla fiat ver ꝟo siccū ꝛ boreale mulieres si quidē q̄b9 part9 ad ver inest:ex omni occasiōe abortiūt. Si ꝟo genuerit:morbidos pueros ꝛ imbecilles pariūt:vt aut stati resoluantur:id est moriant:aut morbidi et tenues veniant existentes. Alijs vero iunioribus quidem dissinterie et obtalmie sicce fiūt senioribus vero catarri celeriter dissoluentes. 13.3.
Pregnantes si cōuenit purgare a quarto mēse vsq3 ad septimū min9 vero has:minora vero ꝛ seniora vereri oportet. 14.
Muliebria educit ex aromatib9 calefactio:multoties vero et ad alia vtilis esset si nō capitis grauedinē faceret. 28.5.
Mulier i vtero habēs flōtbomata abortum facit:sed magis cuius maior est fetus. 29.5.
Mulieri in vtero habēti:ab aliqua egritudinum acutarū accipi mortale est. 20.5.
Mulieri sanguinem vomenti menstruis superuenictibus solutio fit. 31.5.
Mulieri menstruis deficiētibus sanguine3 ex naribus fluere bonum est. 32.5.
Mulieri in vtero habēti si venter fluat:periculum est abortiēdi. 33.5.
Mulieri que a matrice molestatur aut difficulter generāti ſter nutatio supueniēs bonū. 34.4.
Mulieri menstrua habēti sine colore proprio et nō ſm se semp facta purgatiōe indigere significat. 35.5.
Mulieri in vtero habenti si subito mammille gracles fiāt abortitur. 36.5.
Mulieri in vtero habenti si altera mām̄illa gracifis fiat:geminos alterū abortietur. ꝛ si q̄dē dextra gracilis fiat:masculū si vero sinistra:feminā. 37.5.
Similiter q̄ neq3 pregnās neq3 generauit lac habet:huiusmodi:mēstrua defecerūt. 38.5.
Mulieribus quibus conuertit sanguis ad mammillas:maniā significat. 39.6.
Mulierē si vis scire si concepit: mellicratū quādo dormitura ē da ei bibere ꝛ si quidē torsiōes habuerit circa ventrē cōcepit. si vero nō minime. 40.5.
Mulier si quidē masculū cōcepit bene colorata est si ꝟo feminā discolorata. 41.5.
Si mulieri pregnanti erisipila fit in matrice mortale. 42.5.
Que preter naturā tenues existētes cōcipiunt:abortiunt antequā grocescant. 43.5.
Quecūq3 corpora moderate hn̄tes abortiunt scdo mēse aut tertio sine omni occasione manifesta:his cottilidones mucillaginibus pleni sunt:ꝛ non possunt pregrauedine tenere fetū:sede abrūpuntur. 44.5.
Quecunq3 existentes preter naturam crasse nonconcipiūt:his pinguedo os matricis obturat ꝛ priusq3 extenuentur non concipiunt. 45.5.
Si matrix in vertebro posita fecerit saniem:necesse est commo

tum fieri. 46.5.
Fet⁹ maris quidē in dextris: fe mine vero i sinistris magis. 47.5.
Ad matricis pcipitatio nes ob: tal micū appone apphēdens os ꝛ nares. 48.5.
Mulieri in vtero habēti tenas: mon inatus abortiri facit. 46.5
Mulieris menstrua si vis retine re: sicciam maiorē ad mamillas appone. 50.5.
Quecūqꝫ in vtero habēt: his cō: cluditur os matricis. 51.5.
Mulieri in vtero habēti: lac ex mamillis multū fluēs fetū signi ficat debilē. si vero vbera dura fue rint: sanū significāt fetū. 52.5.
Quecūqꝫ corrupture sunt fetus his vbera gracila fiūt. Si vero rur sus dura fiūt: ꝛ si dolor fit i vbe rib⁹ aut in vertebris: aut i geni bus: aut in oculis non corrum: puntur. 53.5.
Quibuscūqꝫ os matricū durum est: his necesse est os matricum concludi. 54.5.
Quecūqꝫ in vtero habentes a fe bribus accipiūtur: ꝛ fortiē cale fiunt sine occasiōe manifesta: ge nerāt piculose: ꝛ difficulter aut abortiūtur periclitātes. 55.5.
In fluxu mlieb:u spasm⁹ ꝛ ai de: fectio si supueniat malū. 56.5.
Mēstruis plurimis euenietib⁹ accidūt egritudines: ꝛ nō veniē tib⁹ a matrice accidūt egritudi nes. 57.5.
Mulier si nō ↄceperit: velis aūt scire si ↄcipiet: ↄtegēs vestimen tis suffumiga deorsum ꝛ si q̄dē trāsire videat odor per corp⁹ ad os ꝛ nares cognosce q̄m ea non propter se nō generat. 59.5.
Mulieri in vtero habēti si pur: gatiōes exeūt: impossibile est fe tum sanū esse. 60.5.
Si mulieri purgatiōes n̄ exeūt neqꝫ febre: neqꝫ rigore supueniē te anxietates abhominationes defectiōes animi ei acciderint: reputa hanc in vtero habe: re. 61.5.
Quecūqꝫ dēsas ꝛ frigidas matri ces hn̄t nō ↄcipiēt. Et q̄cūqꝫ hu midas habēt matrices nō cōci: pient. extinguit eni in eis semē. Et q̄cūqꝫ siccas ꝛ magis ardētes nō ↄcipiūt idigētia eni nutrimē ti corrūpit semē. Et q̄cūqꝫ ex vtrꝭ qꝫ tēperiē hn̄t moderate hmōi fiunt generātes. 62.5.
Mulieri in vtero habenti te: nasmus superueniens aborti: tur. 28.7.
¶ De dispositionib⁹ apparēti: bus in extremitatib⁹ membroꝝ Cap̄. 22.
Duorum doloꝝ qui simul fiunt non s̄m eundem locum vehemē tior denigrat alterū. Posit⁹ est hic aphorism⁹ ad euidentiā do lorum iuncturarū. 46.2.
Non febricitātib⁹ existentib⁹ si fiat strophus vel genuuꝫ graui tas ꝛ lumboꝝ dolor: deorsuꝫ far macia indigere sig̃nat. 20.4.
Laboriosis in febrib⁹ circa arti culos ꝛ circa maxillas maxime apostases fiunt. 31.4.
Si vero prius doluerit aliq̄d an: te egritudinē: illic ↄfirmat egri tudo. 33.4
Quibuscūqꝫ feb. longe: his dolo res: et pustule fiunt in articu: lis. 44.4.
In articulis dolores ꝛ tumores sine vlceratione podagram: et spasmum: ꝛ horum plurima: fri: gida aqua īfusa refrigerat ꝛ at tenuat: ꝛ dolorē soluit. Stupor enim mediocris: dolorem mi: nuit. 25.5.

Maniacis emoroidib⁹ aut varicibus innatis manie solutio fit. 21.6.
Quicūqз dolores a dorso in cubitos trāseūt:flobothomia soluit. 22.6.
Eunuchi non podagrizāt neqз calui fiunt. 28.6.
Mulier non podagrizat si menstrua non defecerūt in ea. 29.6.
Puer nō podagrizat añ aphrodisiam:idest ante coitū. 30.6.
Quicūqз calui fiunt:his varices nō nascunt magne: quibuscūqз vero innascūtur rursus capillati fiunt. 34.6.
Quibuscunqз gibbi ex asmate fiunt aut tussi:ante iuuentutez pereunt. 49.8.
Quicūqз tūores podagrici fiūt i quadraginta dieb⁹ deferuescētes resident. 49.6.
Podagrica ꝛ maniaca vere ꝛ autūno mouent vt i plurib⁹. 55.6.
Quibuscūqз asciatica molestatꝫ vertebrū resilit foras:ꝛ rursus incidat in locū suū:his mucillagines facte sunt. 59.6.
Quibuscūqз asciatica molestatꝫ vertebrū resilit foras:his tabescit crus ꝛ claudicāt si non vrantur. 60.5.

Finis

Tabulam itaqз febrium sm morē solitū sic meo facili ingenio ꝯscribam:si prius eos numerauero Aphorismos de febrib⁹ ipsis loquētes:vt añ oculos tuos ponā:que in ipsis te doctissimū reddant.

Paroxismos ꝛ ꝯsistentias declarant egritudines:ꝛ tēpora anni et circuituū adinuicē incremēta. 12.1.
Qui crescūt plurimum habent innatū calorē ꝛc. in fine. Et propter hoc ꝛ senibus nō similiter febres fiunt acute:frigidū enim habent corpus. 14.1.
Acute egritudines in quatuordecim diebus iudicanꝫ:qđ ꝛ de febribus intellige. 23.2.
Estiue quartane ꝛ multum sunt breues:autūnales vero longe maxime vero que ad hyemem cōiūguntur. 25.2.
Febrem in spasmo meli⁹ est fieri ꝙ spasmū in febre. 26.2.
Febricitātib⁹ nō fortiter neqз omnino in supficie ꝑmanere:ꝛ nihil minuere corp⁹ aut tabescere magis:eo ꝙ sm rationē fit:malum est:hoc eñ lōgitudinē egritudinis significat:hoc autē imbecillitatem. 28.2.
Circa principia ꝛ fines oīa imbecilliora:circa stat⁹ omnia fortiora qui de febrib⁹ intelligendus est ꝛc. 30.2.
In morbis minus periclitātur egrotātes q̇buscūqз ꝑprie nature ꝛ etatis ꝛ habitudinis et horꝫ egritudo inest magis ꝙ q̇bus non ꝑpria sm aliquid horum inest. 34.2.
Cum estas sit veri similis sudores multos in febribus expectare oportet. 7.3.
In siccis temporib⁹ febres acute fiunt:ꝛ si quidem annus talis existēs amplius fuerit qualem constitutionē fecerit in plurib⁹ ꝛ tales egritudines expectare oportet. 8.3.
In autūno acutissime fiūt egritudines ꝛ maxime mortifere vt in pluribus. ver vero sanissimū ꝛ minime mortiferū: quos duos etiam de febrib⁹ intellige. 10.3.
De temporibus siquidē hyems sicca ꝛ borealꝫ fuerit:ver vero plu

niosum ꝛ austrinam: necesse est estate febres acutas ꝛ obtalmias ꝛ dissinterias fieri: maxie mulierib⁹ ꝛ humidis natura. 12.3.
Estate vo quedam horum ꝛ febres cõtinue: ꝛ causon ꝛ tertiane plurime ꝛ vomit⁹ ꝛ dyarie: ꝛ oculorum: ꝛ aurium dolores: oris vlcerationes: ꝛ pudendoꝝ putredines: et desudationes. 22.3.
Quibuscũq; in febrib⁹ sextanis idest in sexta die rigores fiũt difficiles sunt. 29.4.
Laboriosis in febribus circa articulos ꝛ maxillas maxime apostases fiunt. 31.4.
Febres quecũq; non deficiẽtes tertia die sunt fortiores periculose: quecũq; vo sic defecerint significant quoniam non periculose. 44.4.
Quibuscũq; febres lõge: his dolores et pustule fiunt in articulis. 45.3.
Si rigor inciderit febre nõ deficiente iam debili existẽte virtute mortale. 46.4.
In non deficiẽtibus febribus si que quidem extra frigida fuerint: que vo interius ardeant ꝛ sitim habeant mortale. 48.4.
Quibuscũq; in febribus resurgẽtibus: aut pustule: aut dolores fiunt i articulis: hi amplioub⁹ cibis vtuntur. 45.4.
In non deficientibus vo febribus si labium aut oculus aut supercilium aut nasus distorqueatur: aut non videat aut non audiat iam debili existente corpore quecunq; horum fiant prope est mors. 49.4.
Ubi in febre non deficiente dispnia superuenerit: et desipientia mortale. 50.4.
In febrib⁹ apostema nõ solitũ ad primas chrises: lõgitudinẽ egritudinis significat. 51.4.
Quibuscũq; in febrib⁹ aut aliis egritudinib⁹ volũtarie oculi lachrimanť nihil icõueniẽs. Quibuscũq; vo nõ secũdũ volũtatẽ inconueniens. 52.4.
Quib⁹ in dentib⁹ in febribus limositates fiunt fortiores: ꝛ diuturniores fiunt febres. 53.4.
In bubonibus febres facte: oẽs male exceptis ephimerꝭ. 54.4.
Febricitãti sudor supueniẽs nõ deficiente febre malũ. plolõgatť eñ morb⁹ ꝛ humorẽ plurimum significat. 56.4.
A causone habito rigore superueniẽte solutio fit. 57.4.
Tertiana vo: si nõ indicať in septẽ piodis lõgissima erit. 58.4.
Quibuscũq; aures in febribus surdescunt sanguis ex naribus fluens aut venter turbatus soluit egritudinem. 60.4.
Quibuscunq; in febribus quotidie rigores fiũt: quotidie febres soluuntur. 62.4.
Quibuscũq; in febrib⁹ icteritia superuenerit ante septimũ diẽ malum. 63.4.
Quibuscũq; i febrib⁹ i septimo aut nono: aut vndecimo: aut decimoquarto die icteritia superuenerit bonũ: si nõ dextrũ hypocũdrium durum fiat. Si vero fit: nõ bonũ. 94.4.
In febribus circa vẽtrẽ cauma forte ꝛ cordis morsus vľ tremor malum. 66.4.
In febribus ex somnis timores aut spasm⁹ malũ. 67.4.
In febribus spiritus offendens malum: spasmum enim significat. 68.4.
In feb. acutis spasmi. ꝛ circa viscera dolores fortes malũ. 68.4

Quib⁹ vrine in febrib⁹ ↄturbate ꝛ cōuerse velut subiugaliū his capitis dolores aut adsunt aut aderunt. 71.4.
A quartanis habiti non valde a spasmis apprehēdunt si vero apprehēdant ꝛ supueniat: q̄rtana soluitur. 66.4.
Quibuscūq₃ in causone tremores fiunt alienatio soluit. 26.6.
In acutis passionib⁹ cum febre luctuosa suspiria malū. 54.6
Febricitāti si ceperint sudores bōi sūt: tertiani: q̄ntani: septeni ꝛ qui nono die ꝛ.xj.ꝛ.xiiij.et xvij. ꝛ.xx.ꝛxxj.ꝛ.xxiiij.ꝛ.xxvij.ꝛ.xxx ꝛ.xxxj.ꝛ. xxxiiij.ꝛ. xxxvij. ꝛ.xl. isti em̄ sudores egritudines iudicāt.qui vo ita non fiūt dolorē significāt ꝛ lōgitudinē egritudinis ꝛ ↄuersionem. 35.4.

¶ Finis

¶ De dieta in febribus ipsis conuenienti.

Aphorismi.

Tenues ꝛ certe diete in diuturnis semp passionib⁹: ꝛ in acutis egritudinib⁹ quib⁹ nō cōueniūt difficiles. Ad vltimū tenuitatis que adducūtur diete difficiles. Et iterū resumptiōes in vltimo existētes difficiles. 4.1.
In tenuib⁹ dietis peccāt egrotātes: et iō magis leduntr. Omne enim peccatū quātūcūq₃ sit magnū fit magis in tenuib⁹ dietis q̄ grossiorib⁹ ꝑpter hoc ꝛ in sanis fallaces sūt valde ꝛ certe ꝛ cōstitute diete: q̄m peccātia difficili⁹ ferūt: ꝑpter hoc igit tenues ꝛ certe diete fallaces sūt ampli⁹ parū solidiorib⁹. 5.1.
Ad vltimas egritudies: vltime curationes ad perfectionē sunt potentes. 6.1.
Ubi vo sꝫ acumē egritudo ↄtinuos ꝛ vltios labores hꝫ: vltia ꝛ tenuissima dieta necessariuꝫ est vti. vbi aūt nō: nō sꝫ ↄuenit grossi⁹ reficere ꝛ tm̄ subcōdescēdere q̄tū egritudo mollior fuerit vltimis. 7.1.
Cū i statu steterit egritudo. tūc tenuissima dieta necessariuꝫ est vti. 8.11.
Cōtemplari igit opꝫ egrotātē si sufficiat dieta ad statū egritudinis: ꝛ vtrū ille deficiat pri⁹ ꝛ nō sufficiat dieta: aut egritudo deficiat ꝛ obtūdatur. 9.1.
Quib⁹ ergo ↄtinu⁹ est stat⁹: ↄtinuo ꝛ tenuiter reficere opꝫ. Quibus vo posterior stat⁹ ad id ꝛ añ id paꝝ auferēdū: pri⁹ vo vberi⁹ rficiēdū vt sufficiat egrotās. 10.1
In paroxismis subtrahere opꝫ: apponere em̄ lesio: ꝛ q̄cūq₃ sꝫ circuit⁹ exacuuntr: in exacerbatiōibus subtrahere opꝫ. 11.1.
Senes facillime ferūt ieiuniū: secūdo ↄsistētes: minus vo pueri: hoꝝ vo omniū maxime īfantes: horum vo ipsoruꝫ quicūq₃ sunt animosiores existētes. 13.1.
Qui crescunt plurimū habēt innatum calorē plurimo igit idigent nutrimēto: si vo non: cōsumitur corpus. Senib⁹ vo paru⁹ calor inest propter hoc igit paucis fomentis indigēt. A multis enim cibis extinguit calor: propter hoc igitur febres senib⁹ nō similiter acute fiunt: frigidū ei corpus habent. 14.1
Uentres hyeme ꝛ vere calidissimi sunt natura ꝛ somni lōgissimi. In his temporib⁹ oblationes plures dande sunt. Etenim innatus calor est multus: nutrimento igitur ampliori idiget. Signum ꝛ etates ꝛ athlete. 15.1

Humide diete oibus febricitāti
bus cōferūt:maxime ꝓo pueris
⁊ aliis sic assuetis refici. 16.1.
Quibꝰ semel:aut bis: aut āpliꝰ
aut minꝰ:aut sm ptē:dandū ꝓo
est aliq̄d tpi ⁊ hore et regioni ⁊
etati ⁊ consuetudini. 17.1.
Estate ⁊ autūno cibos grauissi
me ferūt:hyeme vero facile: ve=
re vero secundo. 18.1.
His q̄ in circuitibꝰ exacuūtur:
nihil dare neqꝫ cogere:sꝫ aufer=
ri ex appositionibus vel ex ap=
positis ante crisim. 19.1.

¶Incipit liber regiminis acu=
torum primus.

Ui de egrotanti
um accidēti=
bꝰ i singulis egri
tudinibus tractā
tes notiꝰ cōsensis=
se ferūt:eos quidē
in his qui tradiderūt:inuenisse
quiddā non est dubiū:pōt em̄ ēt
quāuis medicꝰ quis eadē face=
re:vbi egri accidētia pcipiēs de
notauerit.Sed ⁊ eorū etiā que
cū his medico scire necesse est ⁊
absqꝫ egri iudicio nota fieri de=
bēt:pluria intacta omiserunt.2.
Que quidē in diuersis egris di
uersa sunt ex parte: obscuras ⁊
intelligi difficiles habent signi
ficationes. 3.
Si em̄ sagaci ⁊ oportuna inue=
stigatione collisa discutiant in
vniuscuiusqꝫ morbi typo nōnul
la ab eoꝝ sententiis discrepan=
tia poterunt inueniri. 4.
In quo tn̄ nō solū eos nō laudo
verūetiā quia medicine p pau=
ca numero atqꝫ vulgaria:ꝑterqꝫ
in acutis passionibꝰ exercuerūt
vt catarticū ⁊ seruo tpibꝰ suis.5.
Sed posteriores eorū corrigen
tes dicta medicinali vie quod=
dā sequacius vel sagaciꝰ ⁊ egru
tāti familiarius relinquerūt.6
Sꝫ antiqui prorsus de dieta le=
uia viribusqꝫ carētia inutiliter
ediderunt:eo quod multa dimi
nute prescripserunt: prorsus de
dieta nihil vtile tradiderunt.7
Inde leuia viribusqꝫ carētia in=
utiliter ediderunt:non tamē in
hoc errauerunt quoniam ipam
vel ipsorum partium vel partē
variorum morborum eorumqꝫ
multiplicitatē ignorarent. 8.
Sed potius numerum palā tra
dere conantes non inuenerūt:
aut quoniā fortasse difficile cō=
prehendi : siquidē ex altissimis
inuestigandū sit aut quia non
alius morbus ab alio vt cunqꝫ
differre videtur : nec idem esse
sentiuntur: nisi eodem nomine
vocitentur. 9.
Si ergo quādo epidimie vl' epi
dimialis morbi q̄litas aut quā
titas : aut vniuersal'r mortalis
est sed ipsi morbi varii aut ieq̄=
les sunt:⁊ afficiūt plerūqꝫ pluri
mos vt diximꝰ ⁊ interimūt. 10.
Sed vulgus peritū ab imperi=
to huiusmodi cognoscentiū di=
scernere nequeunt. 11.
Alia laudantes ⁊ alia vituperā
tes. 12.
Quorū ⁊ in iis morbis eorumqꝫ
medela ignorātia hac ptꝫ ma=
xime quā dicturi sumꝰ significa
tione.Expertis nāqꝫ totiꝰ medi
cialis sciētie ab iis peritissimꝰ
huius egritudine causa ablata
putat:que enim medicina in eo
iuuare videt: eius nomina sūt
habilia qui ergo ea dignouerit
ptisanā vcꝫ ⁊ sirupū aquā quo=
qꝫ mellis ⁊ hmōi:⁊ illiꝰ a vulgo
medicꝰ habet q̄ incipiēs itidē
vt sapiens iudicare putatur.13.

Scripturũ itaqȝ me esse que ha cten⁹ ignorata fuerunt necessa riuȝ duco: quorꝫ itaqȝ doctrina excellẽtissima est in ijs q̃cũqȝ iu uamen vel lesionẽ sunt paritu-ra. Id aũt qđ ignoratura medi cis est cur medicorꝫ pars toti⁹ vite sue nõ desistit dieb⁹ ꝓpina re in acutis passiõib⁹ ptisanã ordeaceã nõ colatã vtiliter ope rari consisi. Alij vero vt nec vnũ ordei granum trãsglutiãt egri summopere student. Quo si fie ret ꝛ nõ collata eẽt maximũ cre dunt esse nocumentum egroto Alij autẽ nec colatã nec nõ cola tam dãt: quorꝫ rursus pars nũ q̃ nisi septimo die transacto. Alij vero morbo deficiente i cre tica. 14.

Ad hec vero: aut interrogasti: aut nõ interrogasti: ne q̃cq̃ ido neum respondere solent. 15.

Sue res itaqȝ iam demũ ita ad hoc deducta eũ vt etiam vulgo liquidissime clare videat: ꝛ me dicine ars omnino ars esse non videatur. 16.

Cum ergo huius dissensionis magnitudo de acutis passioni bus inter curatores eo vsqȝ in-creuerit: vt quod vni egrotãti tanq̃ profecturum alicui alteri videatur nociuũ: sic ars medici ne in diuinationis vanitatẽ re dacta est. Qui eñ diuinatiões exercent vt auspices: quas qui dẽ aues in sinistram parteȝ vo lare viderunt: malum quas ve ro in dextrã bonum presagiũȝ protendere iudicãt. Similiter antẽ ꝛ aruspices hic hoc: ille ve ro hic contrarium videt. 17.

Quorum vero oim adeo intẽdi tur studiũ: vt ĩfirmo sanitatẽ sa no vero crasin ꝛ henestatem cũ hũana volũtate lucrent. 18.

Ptisãa ꝓo ordeacea merito me iudice super omne de grano fa ctum cibaruȝ in his acutis pas sionibus excellentissima habe-tur: eiqȝ qui eam primo ac pre-cipuum omnibus alijs pretulit collaudando assentior. Primũ quippe quia vtilis viscosa est ꝛ lenis iũcta: quoqȝ ꝛ mollis: nec non ꝛ lubrica temperatãqȝ ha-bens humiditateȝ sitimqȝ extin guit. Atqȝ si op⁹ fuerit ablui fa cilius nequaquam ptisana sti-ptica: ꝛ nõ ad tussim nec ad la-borẽ furiosa. nec inflatur stoma cho nec acescit: que vtraqȝ nimi rum in decoctiõe dũ in ptãte ha beret expleuit. 19.

Quapropter cum eã i his mor-bis cõgruã dixerim exhiberi ca uendũ est: vt nec vna die venas exinanire ꝑmittas: sȝ absqȝ vlla interpollatiõe dare nõ desistas nisi fortasse quãdo portiõe vel clisteri fuerit necesse. 20.

Si ergo bis in die sumere cibũ consueuit bis ꝛ ptisanã dabis: similiter ꝙ si semel ꝛ semel pri ma die postmodũ si poterꝫ bis assuesce si illũ repleri videaris necesse habere. 21.

Itaqȝ primo hoc modo vł hui⁹ quantitatis dãdũ est ꝙ nec mł tuȝ nec parum fuerit. neqȝ gros sum vel nimis subtile fuerit. vt videlicet corpori ea que nõ fue rint necessaria vt cõsueta intro ducantur: nec vene nimiũ exina niantur. 22.

Secundo vero si eger siccior sit q̃ oporteat nõ multũ iuris dã-duȝ est: sed ante illud aquãmel litam propinandum siue vinũ vtrumqȝ videlicet quod iuuati uum videris esse: vtrum auteȝ

iuuantius sit in sequētibus ex=
planabimus. 23.
Quod si tunc demū os humidū
factū fuerit: ꝛ de pulmōe oppor
tune expuerit: eis iuris tunc se
cunda repletio deneganda nō
ex toto. Qui em̄ citiore nimiaq̄
humiditate abūdat eius citior
est terminꝰ. Qui em̄ tarda ꝛ p̄
ua fminꝰ tardior expectat̄. 24.
De his aūt que p̄misimus qua
liter quidē dictū est maxime cō
tingit. Atvero quedā pretermi
simus q̄ elegātiora magis ꝛ ne
cessaria: nec ignoranda postmo
dum exequemur. 25.
Sed quādo sputi plus est scd̄m
quātitatē refectionis quoq̄ plꝰ
aliquid dandū est his: hoc aūt
ita vsq̄ ad termini sui tempus
ꝛ postea duobꝰ diebꝰ exequen=
dū est. deinde vo cuiꝰ terminū
videbis. 5. vel. 6. die vel. 9. et vt
etiā parē ꝛ iparē numerū ꝯside
ratio tua amplectat̄ eis ius ad
prandiū da: ꝛ ad cenā illū cibū
grossiorem muta. 26.
Sed hoc eis maxime cōuenit q̄
ptisanā ab initio i tempore to=
to exercuerint morbi. 27.
In pleureticis: si a pricipio ad
sit facilis sputi diectio etem̄ do
lor mox ꝛ pus expuere ceperit:
vltro quiescendo meliorat̄. pur
gatio aūt ad p̄fectionē curatio
nis vēturā p̄ducit̄: virus vo mi
nꝰ coadunat̄: q̄ si ab hac diuer=
sa dieta tradit̄ necnō ēt termi=
nus lenior: atq̄ purgatiōis effi
cacior: minusq̄ reciduus vētu=
rus est. 28.
Ptisana vero ex optimo ordeo
facta bene ad perfectionem ex=
cocta esse dz: precipue aūt si nō
colatam dare volueris similiter
autem ꝛ si colatam. 29.

Cum enim omnes alias hz bo
nitates lubrica etiā est: vn̄ ꝛ no
ciuum ordeum si quis transglu
tierit ꝛ illud secū illabēdo sub
ducit: neq̄ enim inherens trās=
meando vsq̄ locorum erecti pe
ctoris remanet vel inuiscat̄. 30.
Quippe em̄: q2 lubricissima etiā
est sitim amputat: facile digeri
tur. valde enim leuis est si per=
fectā habuerit coctionem qui=
bus vcz oībꝰ necesse hz eger. 31.
Nisi ergo medicꝰ in oībꝰ his q̄=
cūq̄ in accipiēda ptisana neces
saria sunt egro curā adhibeat:
vbi vcz in illis que sibi ad opꝰ
sunt sit perfecta: sit p̄culdubio
multis modis nociua. 32.
Quibuscūq̄ em̄ ciborū reliq̄as
in ventrē hn̄tibꝰ ea anq̄ purgē
tur porrigit̄ eis: si dolorem ha
buerint augmentat̄. si aūt non
efficit̄ necnō flatꝰ crebrius duci
tur: ꝛ qd̄ malū est excitat̄ pulmo
nāq̄ desiccat̄ sub hyppocūdrijs
ꝛ dyafragmate laboratur. 33.
Adhuc vo q̄bꝰ latꝰ dolētibꝰ ca
lefactoriū adhibitū dolorē non
alleuiat: nec erit sputū bonū: sz
potiꝰ viscosius ꝛ idigestibilius
efficit̄. Rursus vo nisi catartico
aut flobothomia: vtrū. s. magis
necessariū videris dolor dissol=
uat̄ i huiꝰ egritudinis statu po
sitis: si ptisana det̄ in breui mor
tis imperio subiungātur. 34.
Ex quibꝰ nimirum oībus ꝛ his
similibus causis cōtingit eos q̄
ptisanā cū toto recipiunt in se=
ptimo aut āte necessario inter
ire. Quorum quidam vtiq̄ men
te patiūtur: alij vero orthomiā
vel stertendo suffocātur. 35.
Quos quidem vtiq̄ oēs celitus
esse percussos āntiqui arbitrati
sunt: quia in eis cū mortui fue=

runt:latus virescere aut nigrescere sicut in percussis solet fieri locis reperiebant. 36.
Quod quidem eo contingebat quia anteq̃ dolor dissolueret morte preuenti fuerunt propterea quia continuo desiderium magni anhelitus incurrerunt. 37.
Sputum quippe qd nõ excreãt aerem introductũ contrahit et velocius exire cogit. 38.
Quoniam vtrunq̃ alterum alteri ad periculum suggerit cõplementum:sputum nãq̃ viscosum flatum inspissat:flatus spissus autem sputi viscositatẽ augmẽtat viscositas vero elabi vetat et erumpi. 39.
Quod non tantum cũ ptisana si non suo tempore detur cõtingit:verũtamen ꝛ multo magis cum alij cibum potumve min⁹ ea aptum sumere pmittũt. 40.
Uia autem substentanditã eos qui colatam q̃ eos qui nõ colatam et qui neutrum illorum: sed potum alium sibi assumũt et qui non sepissime vna eadẽq̃:interdum autẽ diuersa. 41.
Quapropter vt ibi dicam facere oportet:incipiẽte itaq̃ febre siue cum dolore:siue sine dolore paruo post sumptum cibum tempore transacto nondum vẽtre exinanito:ergo ius cõtradicendum est accipere vsq̃ dũ videlicet cibum ad inferiora itestinorũ noueris descẽdisse. 42.
His autem qui pleuretici sunt de potibus oximellis dandum est si hyemis tẽpus fuerit calidum:si autem estatis fuerit frigidũ si nimia siti laborauerint dãda ẽ mulsa mellis cũ aq̃. 43.
Quo sumpto si dolor loco ignuerit:egroq̃ accidentia inesse videant timẽda:expedit vt hui⁹ q̃titatĩ ptisana detẽ q̃ neq̃ sit grossa:neq̃ sit multa:ꝛ hoc post septimũ diẽ si virt⁹ eius hoc tolerare queat. 44.
Quod si antiqu⁹ cib⁹ nõdũ descenderit ac breuis tẽporis mora post cibũ nouissimũ trãsierit neq̃ ferre valeat patiens si ei⁹ virtus ꝛ etas pmiserit clisteris op⁹ hꝫ:si aũt defect⁹ sit virtutĩ vel etatis suppositoriũ limitãdũ ẽ:nisi cibi sponte sua bonoq̃ exitu egerantur. 45.
Et vidẽdũ ẽ quo tpe ius dari debeat in primordio vel i oib⁹ tpib⁹ morbi:qñ eñ pedũ plãte frigide fuerit:tũc ius maxime ꝛ omnis alius potus patienti denegãdus est sꝫ cũ iã calor in calcaneũ descẽderit dandũ est: nouim⁹ eñ viꝫ tpis hui⁹ i morbis q̃dẽ oib⁹ q̃ magna sit:ꝛ in acutis marie. In his ei q̃to pl⁹ calorĩ ẽ tãto magis cũ fallacia sunt. Porro succũ ptisane pmo deinde vero grossũ adhibeas opꝫ aũt post hoc pspicaciorẽ rõnẽ pdictarũ significationũ ꝛ cõditionum operari.

¶ Domini hypocratis liber secundus regiminis acutorũ morborum feliciter incipit.

In pleuresi vero accidente dolore siue cõtinuo siue post moram primo quidem calefactoriuꝫ est adhibendũ dissoluendi intentione doloris:non fit secundũ inutile. 2.
Est autem iuuatiuuꝫ calefactorium vel vitreum vas:aut eneũ siue terreũ aq̃ calide plenũ. 3.

Sed antea quodlibet liq̄dorũ apponẽdũ lateri ẽ:vt videlʒ calefactoriũ succedẽs leuiꝰ tolereturquoꝝ vtiqꝫ meliꝰ ẽ:spõgia spatiosa aq̄ calida īfusa ꝛ postea expressa. 4.
Deinde calefactoriũ ex oī latere et omni parte coopericẽdũ: quasi q̄dã vestis circũdet opʒ vt qđ factũ ibidẽ diutius immoret. Cauẽdũ ẽ etiã ne fumꝰ inde ad egri nares vt id odoret ascẽdat nisi q̄ñ sibi iuuamẽtum videbit nam et hoc ßʒ tẽpus ipsum interdũ iuuat. 5.
Postea ordeũ ꝛ orobũ ī aceto infusa aque mixto:q̄ mixtura ita fortiuscula sit q̄ꝫ homo possit bibere fac bullire. post bullitõeʒ ṽo ī sacco missa lateri suppone:silr etiã et de furfure. 6.
Siccoꝝ ãt calefactorioꝝ ea cõuenientia sunt:que cũ sale ꝛ cũ milio simul assatis ī sacculo recõdita apponunt miliũ quoqꝫ qđ pondere leuius atqꝫ subtilius est. 7.
Nam huiusmodi calefactoriũ illũ quoqꝫ qui vsqꝫ ad furculas idest spatulas ascendit dolorẽ dissoluit. 8.
Incisio aũt non fit nisi tũc tñ cum iam vsqꝫ ad spatulas ascẽderit dolor. 9.
Nisi ꝫ calefactorio dolor dissoluatur nõ in eo diutius imorandũ est pulmonẽ nãqꝫ desiccat: et empima coadunat. 10.
Q̄ñ ꝫ dolor ad spatulas ascendẽdo iam saltum cõpleuerit si grauitas q̄ʒ in brachio vel circa pectus vel dyafragma contigerit de basilica vena est flõbãdus. Flobothomo ergo adhibito nullatenꝰ reuoces quin tantam minuas q̄ãtitatẽ sanguinis:vsqꝫ dum videlʒ illũ in splendidũ colorẽ vel ex splẽdido in rubeũ:aut ex rubeo ī nigredinẽ videas ꝯuerti:q̄ vtriqꝫ colores ī sanguine accidũt. 11.
Porro si passio sub dyafragmate fuerit:dolorqꝫ vsqꝫ ad furculas nõ ascẽderit:naturã cũ helleboro nigro fellichino lenias oportet helleboro nigro daucũ vł siseleos aut ciminũ siue anisum:siue quodlibet aliđ odoriferum:fellichino aũt assam cõmisceas quod si vtraqꝫ commisceant idẽ opus faciũt. Sed tñ ex helleboro nigro solutio fit vtilior et ad crisim prouocandam efficacior. Illa vero que ex fellichino est ad dissoluẽdũ inflatiuã ventositatẽ p̄põtior est. 12.
His itaqꝫ factis post solutionẽ de ptisana dandũ est:minꝰ quidem q̄ꝫ cõsueuerat:sed irrephẽsibilẽ expedit minuas quantitatem. 13.
Tempore enim solutiõis nullum ius ꝯuenit ꝑpinari solutione ṽo cessante:p̄mũ quidẽ de ptisana minus sumere q̄ꝫ cõsueuit dandũ est deinde ṽo sp ascẽdẽdo vsqꝫ dum plus detur si dolor quieuerit:neqꝫ q̄dlibʒ aliud contrarium occurrẽs obstiterit. 14.
Iste sermo etiã est meꝰ ꝛ si necesse fit vti aqua ordei. 15.
At ṽo vbi ptisanã opꝰ fuerit accipere:illã dare a p̄icipio cause vel morbi fateor eẽ meliꝰ q̄ꝫ venarũ exinanitionẽ precedere postmodũ ṽo ī die tertia:morbi autẽ quarta vel quinta siue sexta:siue ī septima dari icipere oportet:nisi tantũ crisis tũc tp̄is fuerit peruentura. 16.

In qb⁹ etiā pparationis prīn=cipiū maxime ſꝫ ſimile fieri vt dictum eſt oportet. 17.
Similiter aūt ꝛ de potib⁹ illis quos bibi ꝯuenit quos etiā dicturi ſum⁹:nāq3 eoꝝ q̄ diximᵘ plurima eadē ſunt. 18.
Scio nāq3 multos medicos q̄ extra q̄ opportunū ē operātes in morbi principio duob⁹ vl' tribus vl' plurib⁹ dieb⁹ cuſtodiūt egros poſtea ꝟo ius ꝛ potum illis ſumere pmittūt qḋ ēt paruipēdūt. Cū eñ corp⁹ maxima mutatiōe muteꝫ ei maximū ꝯ=riū illi⁹ mutatiōis opus eſſe dicūt:maximū āt illi⁹ mutatiōis ꝯriū optimū eſt:ſed ſm vtilitatē ꝛ cōcordiſſime ſecuritati ex=hibēdū:ꝛ maxime ī dādo cibū his que media ſunt. 19.
Nociu⁹ ꝟo in mutatione derelinqt q̄ ptiſanā cū fece miſtrat nocet ēt ꝛ qui tm̄ ſuccū ei adhibet:nocet ēt q̄ ſolū ꝓpinat po=tum:ſed nocumētū ei⁹ ad illos non eſt tantum. 20.
Jam ꝛ ꝯſuetudines ī dieta:dū ēt ſanitas adeſt ſm iuuamētū ꝓcedere debēt. Cū ergo ex dieta in ſanis maxima diuerſitas ꝛ alia hmōi videanꝫ:quātomagis neceſſe eſt fieri ī morbis et maxime in peracutis. 21.
Quod quidē facile eſt ꝯprehendi:mala nāq3 dieta cibi et pot⁹ q̄ ſm ſile fit ſecurior eſt ī omni tēpore tueri ſanitatē q̄ ea que melior eſt ſi in ea mutatio ſubita fiat. 22.
Qui eñ ſemel vel bis in die ſu=mere cibū ꝯſueuerūt ſi a ſolito vſu in aliū ſubito muteꝫ nocumētū eis generat ꝛ defectionē. Quib⁹ āt nō eſt ꝯſuetudo prā=dere ꝛ prādēt:moꝝ ꝺficiūt ꝛ aggrauanꝫ corpora eoꝝ ac torpēt atq3 molleſcūt:ſi cenāt poſt eructuāt acidū. Aliȷ̄ aūt ſūt q̄ na=ture mollitiē patiunꝫ ppea qḋ ſtōach⁹ eoꝝ ꝯtra curſuꝫ ſue nature aggrauaꝫ cuivideliꝫ ex inanitio fuerit aſſueta:nō aūt bis ipleri:ꝛ bis dirigeꝫ pñt ī die. 23
Si quoq3 oxiremiā emittāt pt fieri vt adiuuenꝫ ſic alleuiādo ſe ab his q̄ ex mutatiōe diete ī ꝯtrariū patiunꝫ:oportet itaq3 vt poſt cenā p integrā dormiāt noctē. ſi hyems fuerit a frigo=re ſi eſtas a calore tuti q3 ſi non dormiāt diutiſſime ſuauiter deambulādo nō ceſſent deinceps ꝟo aut nihil:aut leuia:aut minime nociua cenent bibātq3 parū vini nec aqua cōmixti. 24.
Similiter autē et qui bis ī die comedere cōſueuerūt:ꝛ ſi prandium dimiſerint corpora eorūꝫ in ſe deficiunt atq3 ab oī opere exeunt precordia dolent adeo vt eorū viſcera ſibi ſuſpēſa eſſe videanꝫ. vrina colerica viridiſq3 coloris ſtercus incēſum:qui=dam autem oris amaritudinē oculos obductos tēpora formicantia frigidos ſentiūt articu=los. 25.
Plurimi ꝟo qui prandiuꝫ ob=miſerūt cenam nequeūt exple=re qui ſi cenauerint ſtomach⁹ eis grauatur:ſomnum ꝟo mo=leſtiorem q̄ ſi pranſi fuerūt ducunt. 26.
Que accidentia ſi quidē etiaꝫ ſanis cōtingūt ex immutatio=ne diete diei medie in cōtrariū q̄ ſolebāt. Juſtum eſt apud me vt ne quicq3 in egritudine ſub=iungatur. aut ſubtrahaꝫ. 27.
Si eñ ei qui ſemel in die cōtra conſuetudinē ſuam comedēdo

tota

tota die venas euacuauerit:et post solito more cenauerit cor=pus grauatꝰ scꝫ post ꝑtermissuꝫ prãdiũ vexatiõe corporis ac defectione:post cenam vero gra=uedine sequente. 28.

Si iteꝝ cenent post largiorem venaru exinanitionem multo=magis corpus aggrauatur. 29

Iuuat itaqꝫ corpꝰ ꝛ venas pre=ter solitũ exinanitio : si ab his que in eadẽ die patiꝛ:tuẽdo se a frigore et calore atqꝫ labore alleuiet qꝛ illiꝰ passio i his qꝫ duplicatur:cena qꝫ sua leuior sit solito:nec sicca sed humida sit.potus vero non sit aqua mixtus nec cibi quãtitate minor postera autem die prandiũ al=leuiet:sicqꝫ gradatim ad solitũ reuertatur vsum. 30.

Quorũ ꝟo in summo corporis colera dñaꝛ ipsi plurimum hoc molestius patiuntur. 31.

Quoꝝ aũt flegma eis dñans ẽ maxie si ieiunent cõtra ꝯsuetudinem suã leuius ꝛ faciliꝰ ieiunium ferũt ꝗre semel in die preter vsum comedere facile sustinent. 32.

He autẽ nostre ad hoc signifi=catiões sufficiunt ꝙ maxia mutatio his que nostre nature accidũt corporũqꝫ figure generat morbos. 33.

Nõ igiꝛ opꝫ multũ exinanitio=nẽ venaꝝ fieri añ suuꝫ tps nec dari cibum in statu ꝛ acumine morborũ nec dietã subito i his: neqꝫ in illis nec in aliis semper permutari. 34.

Sed alia his ꝯueniẽtia dicemꝰ de his ꝙ stomachꝰ patiꝛ ꝙ vi=delꝫ cibos solitos ẽt si sint il=laudabiles leuiꝰ ferret:ꝛ potꝰ silr isolitos ẽt egriꝰ ꝛ si nõ sint mali cibi ꝛ potꝰ silr. 35.

Quapropter eos q̃ mltã carnẽ ꝛ allia ꝛ similia magnã vim habentia cõtra vsuꝫ recipiunt nõ vehementer admiror huiꝰ esse qualitatis:ꝛ in stomacho quedam plus faciunt dolores aliis ꝛ alia minꝰ:sed si ea que sequũtur perpendẽdo perceperis necesse est vt i hac nr̃a ꝑportione nostrorum ciborum vehemẽtiꝰ admireris. 36.

Hoc enĩ cõtra illõ est:immuta=tio ergo diete fit in his tantuꝫ cum corpus non fuerit ꝛ dieta immutatũ nisi ad vegetationẽ virtutis:vnde necesse est vt addamus in cibo:et non in defe=ctiõe vñ necesse sit subtrahi.37

Cũ quo etiã morbi cuiusqꝫ dis=positionẽ egriqꝫ virtutẽ atqꝫ naturam:et in dieta tam cibi ꝙ̃ potus consuetudinem oportet vt cognoscas. 38.

Necnõ etiã i mutatione tua sp minime adiungẽdũ est.minui nãqꝫ maximũ iuuamentũ est:si tñ egro tolerabiliꝰ sit ꝛ morbꝰ in statu sit vsqꝫ dũ statũ ꝯpleat et digeratur. 39.

Quod est qꝛ diminutio vniuersaliter est magis iuuatiua ſm plurimũ qñ infirmꝰ est magis tolerãs dum ꝑmanet egritudo eiꝰ stans vsqꝫ quo cõsequaꝛ statum suũ vt maturetur. 40.

Quod autẽ in quibꝰ morbis ꝛ etatibus opꝫ fieri dico. 41.

Et alia his necessaria atqꝫ ꝑci=puas significationes subiungere parũ post oportet. 42.

Neqꝫ morbi sentẽtiã mobilem subiũgere in quo plurimũ ser=mo nr̃ continetꝛ:sed qõ ꝑcellentissimũ est ibi dicẽdũ ẽ:morbꝰ aũt acutꝰ eadẽ die qua initiũ

hꝫ vel postea q̄tūcūq; cibi aliq̄ recipiūt aliꝫ aut q̄liscūq; iuris partem assumunt. Ceteri vero potum in quo panis fuerit īfusus q̄ quidē oīa peiora sunt q̄ si his contrariis ditarent: sed tamē minus nociuum hoc tpe: q̄ duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ venas exinanire: transactis ꝟo q̄tuor diebus vel quinq; hmōi dieta: impartiri: peior vero his oib⁹ venarū euacuatio. In fine aūt hmōi diete añ morbi digestionē facta exhibitione: q: ⁊ hac ⁊ illa dieta vtentib⁹ celeri⁹ mors plurimū incēdit nisi qñ morb⁹ impfecta fuerit salute: nec ēt errorꝫ i pricipio morbi facti emēdatio sicut hec ipossibilis est sed medicabilior est: 43.

Ecce em̄ iuuamētū i q̄ mihi videor tibi marie ꝓfuturū: cauēdū itaq; ē ne i pmis dieb⁹ a pricipio morbi ab aliq̄b⁹ iuriū q̄ ēt diuersa ꝯuenit eē egrū ꝓhibeas paulop⁹ eisdē reflectur⁹. 44

Sūt em̄ q̄ ptisanā grossam dāt i pncipio morbi ⁊ nocituā ignorāt cū rurs⁹ dederīt eā post venarū inanitionē duob⁹ dieb⁹ vl trib⁹ seu plurib⁹ factā: sūt ⁊ aliꝫ q̄ succū ei⁹ dāt sitr nociuum nesciūt esse si dādi pricipiū ꝑ vtilitatē nō fuerit nec q̄cq̄ attendūt aliō aut intelligūt nisi q: si ptisane grossuꝫ añ morbi digestionē fuerit datū ei q̄ secum sumere cōsueuit: maxima lesio inde contingit. 45.

In q̄b⁹ plurimū ipi errare ꝯtinent: q̄ppe q̄ sepi⁹ egros euacuatis venꝫ ad accipiēdū ius trāsmutāt: cū poti⁹ ab accepto iure ad euacuādas venas eēt mutandum maxime si tūc molest⁹ fuerit morbus. 46.

Multoties autem ⁊ a capite ⁊ partibus circū pect⁹ crudi de genere colerum attrahunt humores: vnde ⁊ illis vigilie accidunt q̄ ꝑfecto digestioni morbi repugnāt et angustia super abundant: ⁊ murmurant ⁊ mēte perturbantur: oculi quasi subito splendore obtūduntur auricule vocum tinnitibus implētur: articuli frigent: vrīa idigestat ⁊ sputū subtile: ⁊ salsum ⁊ paruuꝫ sanisq; colore tīctū circa collū sudor: inq̄etant stat⁹ ⁊ tract⁹ inde sic pmutant: forti⁹ atq; crebri⁹ ducit: ꝑpa planant si cui defect⁹ spūs acciderit: ꝑ peius est a pectore coopertimēta repeliūt: manus tremunt: vt plurib⁹ aūt inferiora labia palpitant. 47.

Que quidem accidētia si in pricipio morbi appareant: nimiā mentis alienationeꝫ significāt et egrorū plurimi inde moriūtur. 48.

Qui ꝟo euadūt aut nato apāte aut sanguine p nares fluente: aut grosso empimatis sputo liberantur alioquin nō. 49.

Neq; ēt q̄spiā medicoꝝ mihi repert⁹ est q̄ habitudinē egroꝝ cognoscere queat: sic opꝫ si videlicet virtutis defectionē patiunt: aut si ex ipa venaꝝ īanitiōe ex alia iuria: aut ex labore egrū efficiēte: seu quouis alio torpore nature corporis accedēte vel sitib⁹ accidētib⁹. 50.

Malū ē nimirū qñ egrū i doloris vel morbi acumine defecrū i diuortiū die potū aut cibū aut ius accipere permittunt: quia ipsam defectioneꝫ ex inanitione estimant eam et rursuꝫ ecōtra malū est ꝟtutis defectionē

ex inanitiõe eẽ qđ ignorãs medic⁹ cibũ restrigit:q̃ vtroq̧ errore egri molestãt:verũtñ h̃ vltimũ ẽ nimĩ malũ p̃ore:vñ tibi familiari⁹ eẽ opꝫ. Si q̃s ei ali⁹ medic⁹ siue plebei⁹ ad egrũ ingress⁹ h̃ accidẽs itellexerit:eiq̧ ea cibi vl' pot⁹ q̃ a p̃ore medico vetita fuerãt accipe p̃ceperit:ñ ẽ dubiũ qm̃ egro iuuamẽtũ sit: qđ hmõi magno hoi dedec⁹ ẽ: qꝛ his posterior siue medic⁹ vulgaris fuerit:velut mortuum suscitasse videtur. 51.

Et ego q̃dẽ suꝫ dicẽs significationes q̃b⁹ opꝫ significari sup vnumquodq̧. 52.

Vicine ãt sunt he res ꝛ his q̃ accidunt stõacho si em̃ corpora ꝯ ꝯsuetudinẽ suã magna torpuerint q̃ete nõ p̃nt stati ꝯfortari. Qđ si q̃euerit atq̧ req̃euerit p lõgũ tp̃s:postea ṽo ad laboris exercitia fuerit subito trãslata malũ ẽ:sili ṽo mõ ꝛ singula corporꝫ mẽbra vt vꝫ pes vl' q̃libꝫ artuũ q̃escer solit⁹:si qñ subito ad isolitũ trãsferat laborꝫ exercitiũ:eodẽ mõ ꝛ i dẽtib⁹:ꝛ i oculis accidit:nullũ deniq̧ iuenit mẽbꝝ cui nõ itidẽ ꝯtigat molli ẽt iacere culcitra p̃ter solitũ vsum fatigat corp⁹:sup cutẽ durã ꝛ ẽt sub diuo idurat:si insolitum est. 53.

Verbigratia homo quiuis in crure dubiũ vuln⁹ habẽs cũ cõmiserit se in initio laboris ad medicandum:ita vt nec pedeꝫ a loco dimouerit: abiit itaq̧ apostema hac ope atq̧ multo citius sanus efficitur quam si in medicando iuerit ꝛ rediuerit: quod si supra pedes stando sexta vel septima die vel citius vel circiter:plus illico accidit sibi doloris q̧̃ si a principio in medicando iuerit ꝛ rediuerit:si quoq̧ aliud opus exercuerit:fit eius causa grauior q̧̃ si hoc modo in medicando eundẽ laborem eisdem assueuerit diebus. 54.

Que itaq̧ iam dicta oĩa ad se iuicẽ testificanẗ:qꝛ videlicet immutatio subita in ꝯ̃rium tam i iis q̧̃ in aliis nocumẽto magno constat esse. 55.

Plus tamẽ leditur stomachus: ex subita mutatiõe ab inanitis venis ad accipiẽdum cibũ multo magis q̧̃ consueuerit;vel cũ totum corpus commutatur subito a nimia quiete ad multuꝫ laborem:q̧̃ ex mutatione ab accepto cibo multo ad euacuandas venas necesse est ãt corp⁹ vt q̃escat ꝛ req̃escat ꝛ si mutatio ei⁹ fit subita de labore i q̃ete opꝫ iter stomachuꝫ:ab accepto cibo multo cessare:qđ nisi fiat corp⁹ vexatur atq̧ fatigatur. 56.

His aũt oĩb⁹ de immutatione q̃dẽ repletiõis ꝛ inanitiõis maxime agiẗ:valẽt aũt ad olꝫ accidẽtium cognitionem:ꝛ ad eam vnde sermonẽ habui in acutis scꝫ morbis ad modũ dandi cibũ ḃm vtilẽ immutationẽ ad furie q̃ꝫ significationẽ necnõ sicut apparent a loco q̃ est sub dyafragmate:sicut datur⁹ sum:opꝫ ei vt fit pmutatio,sicut precepi de ea, deide vt nõ admistraẗ aliq̃d de sorbitiõe donec digereẗ egritudo:aut vt appeat i intestinis signũ prouocãs ad dimittenduꝫ p̄hibitionẽ ab vsu cibi. 57

Multe vigilie faciũt contra cibi potusq̧ digestioneꝫ. Similiẗ aũt mutatio in diuersa ꝫ parteꝫ eius mollit instrumentum ip-

sumq3 quasi coctū reddit ⁊ grauat caput.

¶Finit liber secundus.

¶Dñi hyppocratis regiminis acutorum liber Tertius feliciter incipit.

Otus autem dulcis vel vinū siue albū siue nigrū ⁊ aq̄ mellis et aq̄ oximellis: siue secaniabin acutis morbis exhibenda sunt post multā considerationem in his. 2.

Dulcis autem potus min⁹ aggrauat caput q̄ vinū mentem percutit min⁹ intestina vtraq3 magis expurgat: sed viscera inflat: splenem vcȝ ⁊ epar opillat colerā autē habentib⁹ ineptus est q: eis sitim infert: superioribus quoq3 intestinis est iuuatiuus. nec tñ contrari⁹ inferioribus. lȝ inflatiu⁹ sit preserti cū eius inflationi facilis minime sit descensus: sed poti⁹ in locis qui sub dyafragmate sunt immoratur. 3.

Mentem leuius ⁊ minus q̄ fortiora vina percutit. 4.

Cuius ergo dispositio ē hec ex vinis ipsum etiam inflat. 5.

Sed plurimū in vrina min⁹ penetratiuū q̄ vinum albū. 6.

Et eam que cū sputo fit excreationē plusq̄ ali⁹ pot⁹ iuuat. 7.

Qui aūt hmōi vinū bibēdo patiuntur sitim: minus screant q̄ si aliud biberēt vinū: qui vero non contrarium. 8.

De vino aūt albo vtruȝ sit laudabile vel illaudabile prio dictū est i his que de dulci potu tractauim⁹: sed eius trāsit⁹ in vesicā facilior est q̄ cuiuslibet alteri⁹ pot⁹ cū quo ēt vim aperitiuam hr̄e dignoscit̄ q̄ in eis morbis sp iuuatiua est vẽ etiā i aliis min⁹ alio vino cōueniēs est: sed tñ si q̄d in corpore mūdificat p viā vesice ē necesse a morbo liberet sic prout op3 ptinet̄ q bonū est cognoscere illam significationē vini q̄ iuuamēti et nocumēti ē mōstratiua cui⁹ q̄dē toti⁹ notitie oēs q̄dē medicine priores expertes fuere. 9.

Palme⁹ pot⁹ q̄dem niger ⁊ ponticus in his morbis vtilis est si non fuerit capitis grauitas ac mēti nō timeas: nec fuerit difficilis sputi screat⁹ ⁊ exit⁹ vrine nō est difficilis. ⁊ sterc⁹ hūidū ⁊ liquidū: ⁊ simile loture intestinorū: hos em̄ si q̄d lȝ affuerit album vinū ⁊ oia vinoꝝ similia nō dare bonum est. 10.

Sciendū est etiā tibi q superioribus ⁊ inferioribus mēbris min⁹ nociuū est si aq̄ supmisceat: circa aūt intestina salubrius si fuerit purum vinum. 11.

Hydromel si oibus temporib⁹ morbi bibitur in acutis egritudinib⁹ ei⁹ cōueniētia plurimuȝ minor ē eisq̄ colerā habēt amaram quiq3 magna habent viscera q̄ nō habentib⁹. 12.

Hydromel aūt plurimū minus sitis furiā accēdit q̄ vinū dulce q: pulmonē humefacit ⁊ad sputū excreandū iuuamētū tēperatum p̄stat: tussim sedat: hoc aūt ideo q: virtutis hȝ q̄ddā lauatiue: ⁊ sputū viscosuȝ plusq̄ oportet reddit. 13.

Aqua mellis multum prouocat vrinā: nisi huic aliqd viscerū cōtradicat. 14.

Humores de genere colere purgat ab īfra: q aūt purgat aliqñ est bonum in colore: aliqñ satis

plusq̃ dz tinctū plusq̃ spumosū qđ maxime colerā hn̄tibus q̃cq̃ magna viscera hn̄t ꝯtingit. 15.
Screat⁹ opportun⁹ cū sputo ac pulmōis hūectatio maxime fit ex potu aq̄ mellis pl⁹ mixte. Sz egestio stercoris colerā habentiū ꝛ calorē fit ex potu aq̄ mellis cui⁹ mixtio puro vicina fuerit multo plus q̄ ei⁹ cui⁹ cōmixtio ni aqua dominatur. 16.
Sed etiā cui⁹ egestio hanc habuerit qualitatē ipsi maximo nocumēto est: neq̧ em̄ ardorē qui sub diafragmate est extiguit sz poti⁹ furorem ꝛ feruorem stimulat: atq̧ infirmo infert morbi intolerantiā: membrisq̧ generat molestiam: l intestinis aūt ꝛ in stomacho vulnera generat. 17.
Diuersitatē aūt medicamentorū necessariorꝫ ad hos morbos medicādos postea itimabo. 18.
Sed si in his morbis acutis ꝑ iure vel potu aquā dederis mellitā vtile tibi in multis opar s nec multū delinquis: quem autem oporteat illā bibere ꝛ quē non dictum est: vt oportuit diximus etiam cur denegetur infirmo. 19.
Sed q̄dā iam dimittūt dare illā q꞉ vcz debilitat illā virtutem bibentiū vnde ꝛ illi⁹ causa citā mollē credūt impendere qđ ita esse idcirco videtur sibi q꞉ is q̄ bibit minime pōt sustentari: debēt em̄ quidā ea tm̄ vtēres q̄ ꝛ si opportune vtunť ea. 20.
Nō tamen hic sensus hoc modo perfectus est. 21.
Que tn̄ fortior est si sola bibať nisi ventrem soluerit. 22.
Est etiam q̄nq̧ illud forti⁹ illo leui vino q̧ aquam sustinere nō potest est ꝛ q̄nq̧ debilius. 23.
Differentia autem que est inter virtutē vini aquosi ꝛ mellis vel vtriusq̧ nō cōmixti magna est qui enim duplū vini puri biberit q̄ mellis eius virtutē magis illud mellis ꝯfortat nisi naturam hūefaciat: stercoris etiā duplum egerit. 24.
Post ptisanā vero si aqua mellis bibať saturat nimis replectione ꝛ īflat ꝛ eis q̄ sūt sub diafragmate locis minime iuuat. Antea vo nō sit adeo nociua: sz etiā iuuamēto humilior hr̄. 25.
Coctum autē mel vsui appet melius: q꞉ subtile ꝛ albū lucidū q̧ vr̄ perforabile. Sed eam bonitatē illud habere qua crudo preferatur dicere nō possum: nō em̄ saporosior crudo si mel ante coctionē bonū inueniť. sed ēt plus defectū ꝛ ad egerendū stercus inalidius comprobať: quorū neutrū quantū ad iuuamentum necessarum est. Ad q̄d aūt coq̄ expediat iudicabo. Si ergo mel malū fuerit aut immūdum inepti odorꝫ: nigriq̧ coloris coctio eius malignitatē minuit aut turpitudinem. 26.
Pot⁹ autē oximel dr̄ in hyeme datus in acutis passionib⁹ plurimū iuuātior est: q̄bus enim necesse est screare iuuat flatum bonum facit. 27.
Hore vero q̄bus vtitur eo sunt iste. 28.
Acidissimus vero his quibus sputum screare est necesse nō parum facit iuuamenti q̧ si id qđ inclusū est adiuuat excreari lubricum faciēs atq̧ canalia pulmonis dilatans pulmoni ꝑstat quiddaz quietis: q꞉ illud humidum reddit itaq̧ maximum impendit iuuamētū: quandoq̧ ve

ro pl'm:vcȝ acidissim⁹ opportu-nū screatū p sputū fieri amit-tēs adiuuare n pōt:quare sputi viscositas augmentatur:vnde ꝛ opus illius impeditur. 29.
Accidit autē hoc illis maxime quorum morbus periculosus ē: vndecūqꝫ fuerit.neqꝫ tussire neqꝫ ea que in pulmone sunt clausa screare possunt. 30.
Quod si ita fuerit vires infirmi necesse vt cognoscas ꝛ an sibi cū illud dederis sal⁹ speret 31.
Sed egroto oximel qn̄ dare volueris illud i vltimo tūc tepidū esse oportet atqꝫ paulatim dari:neqꝫ multū necesse est. 32.
Parum acidissimū datum:os ꝛ palatum humidū facit:sputuȝ adiuuat excreari:sitim extiguit locis q̄ sub diafragmate sūt. visceribus aptū est: atqꝫ lesiōi q̄ ex melle acciderit repugnat ꝛ amaritudinē ab eo procedentē mortificat. 33.
Rursus ventositatē relaxat:vrinam ꝓuocat. 34.
Sed in inferioribus intestinoꝝ vltra qꝫ opus sit humiditatem infert eaqꝫ excoriat. 35.
Quod maluȝ in acutis plerūqꝫ accidit morbis:maxime qꝛ vētris ventositas exire prohibet: sursumqꝫ remittit:ꝛ quia debilitat virtutem articulis etiam frigus importat. 36.
Itaqꝫ qđ nocumētū ex oximelle nascatur: illud necessarium est. 37.
Bonum quidē est bibere egrū inde parū de nocte ieiunus ante accipiendū ius:nec quicqꝫ inde prohibet dari post cibū sed post longum tempus. 38.
Qui autem solo potu dietātur. nō grossa ptisane quicqꝫ accipiē-tes nō illis oximel cōuenit:solum precipue cum constet qđ excoriet intestina ad hoc enim agendum cum vene inanes sūt sua maior preualet potētia. q̄ppe non habȝ fecē sȝ aqua mellis minuit eius ꝟtutem. 39.
Si ergo infirmi iuuamē oximellis omni tpe morbi noueris eē necessariū aceti parum aq̄ mellis immiscere ꝓut tibi.s. adiuuamentū tm̄ videtur posse sufficere:qđ eius q̄dē minuit nocumentum:ac iuuamentuȝ impedit necessarium. 40.
Uniuersaliter aūt acredo aceti eos iuuat q̄ hn̄t colerā amarā: nō aūt qui nigrā:colera aūt ena nescendo in materiā flegmatis trāsfertur:cū ab aceto trahit nigra ꝟo bullit ꝛ crescendo multiplicatur. Acetum eni colerā nigram adiuuat multiplicari ꝛ procreari. 41.
Acetū femellis plusqꝫ masculis inimicat:qꝛ vulue nociuū. 42.
Aque vero nullum opus inueni nisi quia in acutis bibit morbis neqꝫ eñ i pleuresi vel pleripleumonia sitim vel tussim sedat sputum non adiuuat screare et in his omnibus alijs potibus operat:maxie si eger omni tempore morbi vtitur ea. Si vero de ea parum inter oximel bibat ꝛ aquam mellis screatui sputui adiutoriū largitur cuius rei causa est potuū ipsoruȝ qualitatis mutatio q̄ ab ea fit. Aliter eñ nullo modo reperim⁹ eā sitī sedare verū magis furiā icitare.ꝛ aq̄ potū in colericis ꝛ i q̄b⁹ sub dyafragmate colera dn̄atur i colerā mutat. Qui aūt eā bibūt vētre eoruȝ exn̄te ianito:eoꝝ corpa iđ fectio

nē adducit: magnitudinez sple nis ꝛ epatꝭ auget: si icensionē habeāt rugitū facit: ꝭ stomachō natat q₂ transire moraꝛ: quod inde est. q₂ frigiditati ptinet: ꝛ indigestibilis est neq₃ fecem descendere facit nec vrinā pvocat nociuior est: q₂ naturaꝛ nō hꝫ fecē sed si cui pedes frigēt aquā bibat ei⁹ nocumentū augmentaꝛ multo magis. 43
Si dolorē capitis timeas mētisq₃ percussionē abvsu vini sūmopere tibi cauēdū est: dandū ergo pro eo tm̄ aque aut vinū pal maꝛ colori simile sine odore ad sum ꝛ pl⁹ mixtū: post qđ etiā aq̄ ppinādū ē paꝛ qđ ei⁹ ꝟtutē minuat in capite ꝛ in mēte. 44.
Cui aūt solā aquam vni bibere expediat: cuiq₃ mltū aut parū: ꝛ cui calidum aut frigidum parum iam diximus: quod vero restatꝭ suo tempore subiungemus. 45.
Dicam quoq₃ quo tempore debet dari potus: sicut ille qui ex ordeo est factus ꝛ qui cū herbis q̄ quoq₃ de vuis passis: ꝛ qui de frumēto: ꝛ qui de melle: ꝛ q̄ de iure: ꝛ q̄ de malis granatis: ꝛ q̄ de alijs factis cū specieb⁹. 46
Balnea vero in quibusdā morborū iuuant: in quibusdam ꝟo minime: rursus bona quidez in quibusdā locis plus: in quibusdā minus si videlicet necessaria aliquādo presto nō sint. Cū vtiq₃ huic instrumenta operi necessaria fiue vtilia: aut idonei ministri raro inueniuntur. Cū vero infirmus nō bene balneaꝛ maximum inde patitur nocumentū necesse est enim huic officio locus coopert⁹ ꝛ a fumo tut⁹ ꝛ maxima aque plenitudo: sī aūt crebro balneandum est: nisi fuerit forte necesse. 47
Ubi autē corpus egroti deponēdū est nō nisi calidusq₃ ipse consueuit esse oportet: primo itaq₃ parū aque: deinde crebrius supponendū est. 48.
Uia ergo breuis sit ad soliū. 49
Introitus vero ꝛ exitus esse facilis debet. 50.
Qui aūt lauaꝛ quiet⁹ tacit⁹: neq₃ quicq₃ agens: sed aquā alius supponens corpus diligēter fricando pertractet. 51.
Deinde multe aque permixte preparatio. 52.
Multū deinde sup versa. 53.
Postq₃ loco fricatorꝭ vtere spōgia ad desiccādū corpus. 54.
Neq₃ oleū qñ multū sicci sunt adiunge. 55.
Sed caput quantū pl⁹ possit cū spōgia desiccādū est. 56.
Et cauendū est ne articuli ꝛ caput neq₃ quicq₃ totius corporis frigescat. 55.
Sed neq₃ balneandū est parua temporis mora transacta post acceptum ius vel quemcūq₃ potum. 58
Neq₃ q̄cq₃ potū circa ipsam horā balnei ppinandū est. 59
Qui balneū amāt vel sani consueuerūt eis maxie adhibēdū ē ij nāq₃ desiderāt ꝛ iuuat si ergo dimiserint nocet. 60.
Balneare in periplemonia iuuāti⁹ est q̄ in acutis febrib⁹: in latere em̄ tenero coste atq₃ iter spatulas existentem dolorē mitigat. Itē excoquitur quod p sputum necesse est excreari ꝛ adiuuat flatū etiā bonificat ꝛ screat⁹ aufert laborē quia artus mollit: cutē hūidā facit vrinā expellit capitis releuatꝭ grauitatē na

res humidas reddit. 61.
Balneare humidũ vltra modũ ventrez habentibus nõ est plurimũ necessarium: neq; eis q̃ stiptici sunt plꝰ defecto nisi vẽtre prius purgato: neq; defectis cõuẽit neq; fastidio vomẽtibꝰ neq; eructꝰ de genere colere emittẽtibus: neq; fluxũ sanguis p nares habentibꝰ: nisi illud minus opportunũ fuerit. Tu quoq; scꝫ quãtũ oporteat eẽ: si ergo minꝰ sit balneũ est adhibẽdũ: si tñ videtur corpi necessariũ. 62.
Balneare nõ nocet amãtibꝰ: ꝛ si bis in die preceperis. 63.
Balneũ multo ꝯueniẽtiꝰ est ptisanã fece sumẽtibꝰ q̃ꝫ eis qui accipiũt solũ succum. quibꝰ tñ interdũ conuenire videt̃ quãdoq; rursus ꝛ in his minꝰ congruuꝫ est qui solo potu dietant̃: sed in illis aliquãdo conueniens est.

Regiminis acutorꝫ liber quartus incipit.

Causon aũt fit: cũ resiccate venule estiua hora euulserit drimeos i. acres ꝛ colericos hycores. i. liq̃res ad ipsos. 2
Sꝫ ꝛ febris mlt̃a defiet corpꝰ: sicut ab osteocopo. i. ossiũ labore habitũ: laborat ꝛ dolet. 3.
Fit aũt q̃ꝫ multũ ꝛ ex ãbulatiõe longa: ꝛ siti lõga: cũ resiccate venule drimia. i. acria ꝛ calida reumata euellunt ad seipsas. 4.
Fit aũt lingua aspera ꝛ sicca et nigra valde ꝛ q̃ ẽm indicõ. i. ventrẽ morsus dolet ꝛ subegestiões hũide ꝛ acre fiũt ꝛ sitis vehemẽs inest insunt ꝛ vigilie aliq̃ñ vero ꝛ alterões frenũ. i. sapientie. 5.
huic bibere aquã ꝛ mellicratũ coctũ da aquosum q̃tũ vult. 6.
Et si amaruꝫ os fuerit vomere cõfert ꝛ ventrẽ clisterizare. 6.
Si ꝟo adhuc ñ soluat̃: lacte asine coquens purga. 7.
Salituꝫ aũt nihil neq; drimi. i. acre offerre. nõ eñi subducet. 8.
Sorbitiões aũt donec ex crisim dies facta fuerit ne des. 9.
Et si sanguis ex naribꝰ fluxerit soluit̃ passio ꝛ sudores supuenerint cretici guisi. i. ppriĩ: ꝛ certi ꝛ cũ vrinis albis ꝛ grossis lenibꝰ subsistentibꝰ hypostasibus. 10.
Et si apa aliqđ factũ fuerit. 11.
Si ꝟo sine his soluta fuerit reuersio rursus erit egritudis vel ꝯtebri crurũ dolor ꝯtingit: ꝛ expuet grossa si dꝫ sanꝰ esse. 12.
Causi genꝰ aliud vẽter subducẽs sitiq; plenꝰ: lingua aspa: sicca: salsa: vrine defectio: vigilie: extremitates infrigidate. 13.
Tali causo nisi sanguis ex naso fluxerit vel apa circa collum factũ fuerit vel crurũ dolor ꝯtigerit: vl' sputa grossa expuerit hec eñi ꝯsistẽte vẽtre fiũt vertebrorꝫ dolor vl' pudẽdorũ liuor nõ iudicat̃ cuꝫ testiculis tensis creticum. 14.
Et hic idest vẽter subducẽs scdꝫ eũdem dictũ est modũ. 15.
Rosmata vero. i. sorbitiões epispaticas. i. euulsiuas da. 16.
Acutas aũt passiones flebothomabis si fortis appareat egritudo. ꝛ q̃ habẽt iuuenescũt etate ꝛ robur aderit eis. 17.
Igr̃ q̃dẽ si q̃s sq̃nãticꝰ electro electuariorꝫ mũda siue aliq̃d pleureticorꝫ: si vero imbecillior appareat si ꝛ plus sanguinis auferas: clisteri ẽm ventrem vti per tertiũ diem donec in fallacia fa

ctus fuerit egrotans ꝛ fame in-
diget. 18.
Fleuminantia hypocundria
nõ spirituũ assumptõe fremõ.i.
dyafragmatis incẽsiõis vel spi
rituũ accẽsiones orthomie sicce
qb⁹ non pus subit:sꝫ ad defensio
nem spirituum passiones he su
perueniũt:maxime vo ꝛ epatis
dolores ꝛ cõuersiões egritudi-
nũ nõ possunt solui:si quis pri⁹
tentauerit farmacare.i.farma
cũ dare:sed flobothomia taliuꝫ
hygenionicũ.i.pncipale ẽ. De-
inde vo in clisterib⁹ nisi magna
ꝛ fortis fuerit egritudo:si vo nõ
postea farmacia indiget aut in
fallacia:ꝛ moderatiõe post flo
bothomiã farmacia. 19.
Quicũqꝫ vo fleuminãtia in pri-
cipio egritudinũ mox conãtur
soluere farmacia ꝯtẽti qd ẽ ꝛ fleu
minãtis nihil auferũt neqꝫ re-
mittit cruda existẽs passio:resi
stẽtia vo egritudini sana colli-
quãt imbecilli vero corpe fiente
egritudo dñaṫ cũ aũt egritudo
dñaṫ corpori hoc tale insanabi-
liter habet. 20.
Si vo assonũ.i.innocalẽ repẽte
venarꝫ assumptiões fiũt:si sano
hoc homini cõtingat sine occa-
siõe vel alia causa forti. 21.
Et auferre sanguinẽ ꝭm habitũ
ꝛ etatem excogitans quidẽ qd
plurimũ ꝛ qd minus. 22.
Accidũt aũt plurimis eorꝫ talia
rubores faciei:ꝛ oculorꝫ statio-
nes distãtie manuũ stridores dẽ
tiũ puls⁹ maxillarꝫ coactio infri
gidatio extremitatũ spirituũ d
fectiones in venas. 23.
Quicũqꝫ dolores ꝓgenite.i.ad
uenerit nigre colere ꝛ drimeo-
rũ.i.acriũ reumatũ influxiões
fiũt:pollẽt aũt.int⁹ morsa:mor-
se vo vel sicce facte vene tẽdunt
ꝛ fleuminãtes euellũt influẽtia
vñ corrupto sanguie ꝛ spiritib⁹
nõ potẽtib⁹ in eo vias q̃ ꝭm na
turã ãbulare ifrigidatiões fiũt
accẽsiões ꝛ scotosies.i.tenebrosi
tates ꝛ affonia.i.innocalitas:ꝛ
caluaria.i.capitis grauitas et
spasmi si iã in cor vel epar vł in
venã venerit:vnd epileptici fiũt
vel parapliges.i.apopletici: si
in loca ꝯtinẽtia inciderint spũs
ꝛ a spiritib⁹ non potentib⁹ trãsi
re desiccatus fuerit. 24.
Et opꝫ hos tales ꝓfomẽtantes
flobothomare in pncipio ꝯfesti
sublimib⁹ existẽtib⁹ oib⁹ circũ-
stãtib⁹ spiritib⁹ ꝛ reumatib⁹ fa
cile eñ auxiliabiliora sunt. 25.
Et resumẽtẽ ꝛ criseos sup cõside
rãtẽ pharmacare:si nõ alleuiaṫ
sursum. Inferiorẽ aũt ventrẽ si
nõ subegerit clisteř asine lac co
ctum da ꝛ bibat nõ minus.16.co
tilis.i.pugilis si vero robur cir
cuntenet nõ min⁹ sed pl⁹.12.26.
Sinanches aũt fit vel squinan
tes:cũ reuma ex capite multũ ꝛ
ꝯglutinosũ hora hyemali vel v-
nali ad fagitidas.i.occisiuas
venas supfluat ꝛ spiritum am-
pleriorem propter latitudineꝫ
epispason euellent. Cuꝫ reuma
autem frigidum existens ꝛ ꝯglu
tinosum est eufractabit.i.opila
bit transitus spiritus ꝛ sanguis
epefractãs coagulat eas queꝑ
ptie sanguinem ꝛ imobilem et
stabilem facit natura frigidum
existens ꝛ euphratticũ.idest opi
latiuum ꝛ propterea coagulaṫ:
lingua liuida effecta ꝛ rotũda-
ta ꝛ recuruata propter venas q̃
sub lingua sunt:succise enim ve
ne hi vero columnulã vocãt al-
era trunqꝫ venam grossaꝫ. Cũ

igitur plene existẽtes he ad lin
guam firmantur ⁊ terminãtur
rarã existentem ⁊ spongiosam
propter siccitatez:deinde hec a
violentia humidum quod ex ve
nis suscipiens ex lata quidẽ ro
tũda fit ex bene colorata vero li
uida:ex molli vero dura ex bene
vero curuabili incurabilis vt
cito suffocet nisi quis cito auxi
liabitur flobothomiam faciẽs
a brachijs ⁊ venas que sub lin-
gua succidens ⁊ pharmacijs at
tractiuis ⁊ gargarismis calidis
⁊ caput radens ⁊ cerotum collo
⁊ capiti circumpone:⁊ lanis cir
cumuoluere ⁊ spõgijs mollib⁹
⁊ aqua calida experimente fo-
mentare ⁊ bibere aquam ⁊ mel
licratum non frigida:succuȝan
tem offerre cum crisis in falla-
cia iam fuerit. 27.
Cum vero in estiua vel autũna
li hora et calidum reuma deflu
xerit ⁊ nitrosum seu ab hora dri
mi.i.acre ⁊ calidũ factũ mordet
aũt hoc tale ex n̄s ⁊ vlcerat ⁊ spu
to iplet ⁊ orthomia aduenit et
siccitas multa ⁊ q̃ inspiciunt hy
sophia.i.subtilia apparẽt. 28.
Et posterior est tẽtanosi collo tẽ
dit ⁊ videt vt tetan⁹ tẽdit ⁊ vox
aposoge ⁊ spũs paru⁹. 29.
Et antipasis spiritus spissa et
violenta fit. 30
Sȝ ⁊ arteriã vlcerat his q̃ ita di
sposi sunt:erit autem propter
drimica:id est acredinẽ humo-
ris videlicet. 31.
Si febris assũpserit veteri ster-
core subeũte vel nouiter comesto
ri existẽti sine cũ dolore coste si
ue nõ:quietẽ agere donec descẽ
derit cibus primum ad inferio
rem ventrem. 32
Potu aũt vti oximelle. 33

Si vero lappato.i.fluxibili existẽti
causus supuenerit:si tibi videbi
tur farmacie apte habere i ho-
ris triũ dierũ nõ pharmacare de
bes sȝ quartanum. 34.
Cum autem pharmacaueris sor
bitionib⁹ vtere obseruãs paro
xismos febriũ:vt nunq̃ offeras
existentibus neq̃ debẽtib⁹ esse
futuris:sed desinẽtib⁹ vel quie
scentib⁹.i.cessantibus ⁊ vt lõgis
sime a principio. 35
Quibuscunq̃ vero diathelos.i.
finaliter venter humidus in fe
bribus:his differẽter pedes ca-
lefaciens ⁊ pistellens.i.cõstrin-
gens cerotis ⁊ coronis circũvol
uens caue vt non sint frigidio-
res alio corpore:calidis vero exi
stentibus calefactiones nullas
offeres sed obserua vt nõ infri-
gidentur:potu vero vtantur q̃
minima aqua frigida vel melli
crato. 36
Quibuscũq̃ in febribus venter
humidus ⁊ mens turbata:⁊ mul
ti taliũ croidas id est vellera au
ferunt ⁊ nasos fodiũt ⁊ sm par
quidem respondent ad interro
gata ipsi vero ad seipsis nihil di-
cunt rectũ:videtur igitur mihi
hic talia melancolica esse si vero
talib⁹ existẽtibus venter humi-
dus fuerit ⁊ colliquat:videt mi
hi sorbitiões frigidiores ⁊ gros
siores offerre ⁊ pot⁹ stipticos.i.
cõstipatiuos ⁊ vinosiores vel cõ
pactiores. 37.
Quibuscũq̃ vero febriũ versio-
nes a principio ⁊ pulsus capitis
sunt ⁊ vrina subtilis his op3 ex
pectare ad crises exacuiturã eẽ
febrẽ:nõ admirari vero si desi-
puerint. 38.
Quibus vero in principio vrine
nebule formes vel grosse:hos ta

les subpurgare & si alia pferti: q bniscuq3 vero in principio vrine subtiles ne pharmaces hos tales: sed videtur vtile clisterizare hos confert ita curari. 39.
Corpori quidē quietē ducentez et vngentem.i. perisellonata.i. circum constringentem homales: idest equaliter: pota vo melicrato aquoso & sorbitione succo ptisane ad vesperā vētrē aūt subducit secundū principia clistere pharmaca vo ne adducas his in principio: si em aliqd mouebis secundum ventrem vrina non matura sed amedros.i. insudabilis: & acrithoy.i. incrisibilis febris per multum temp9 erit. 40
Sorbitiones āt cū prope crisiz fuerint ne des si turbet cuz aūt remiserit & addiderit ad meli9 custodire vero oportet & olm febriū crises & auferre sorbitiōes fm hoc tempus. 41.
Didicerūt aūt he longe febres fieri & apata.i. abscess9 habere siquidē inferiora frigida fuerit sed habent trāsmutatiōes: fluit aūt sanguis ex narib9 & ventres talibus turbantur. 42.
Quicūq3 vo febres assodes.i. ante fiūt & hypocūdria.i. pcordia tenduntur & iacētes nō sustinēt in eodem & extrema ifrigidata oia pluria diligētia & custodia indigēs: deducere vo eis offerētes nil aliud q̄ oximel aquosū sorbitiōes aūt nō offerri donec desinat & vrīa digesta fuerit. 43
Accubare vero ad obscuras domos & accubare i mobilissimis stratis multo tēpore ad eandez desinētem: & vt minime reijciet se: maxime vero hoc tale tales iuuat. 44
Hypocundrio vero lini semen gens appone: cauēs vt nō frixerit.i. frige appositū sit aūt summe tepidū coctū aq & oleo. 45.
Coniecturari vero ex vrinis qd futurum est esse: nam si quidem fuerit grossiores & occothere.i. flauiores sunt meliores: si vero subtiliores & nigriores pniciosiores. 46
Si autem transmutationes habuerint: & tps significāt: necesse est egritudinē transmutari ad deteriora & meliora anomaliā id est inequalitatem. 47.
Inconsistentes autem febrium finere donec stant: cū vero steterint obuiare cū dieta & cura decēti fm naturā cōsiderās. 48.
Sunt aūt visiones multe laborantium. 49.
Jō attendēdū est sananti vt nō obliuiōi tradatur aliqua occasione. 50
Neq3 eorum que fm mentē. 51.
Igitur maxime quidē oportet i parē numerū vereri qd hi dies heteropes.i. artero repetentes faciunt laborantes. 52.
Custodire igitur op3 pmā diē q̄ incipit ibecillis esse q̄ laborat scientē pncipiū ex quo & qd ancedit ei hoc em primū scire: cuz aūt interrogauerit eū & scrutatus fuerit oia: primū quaīr qdē caput h3 si indolorosum & non grauedinē h3 in seipo: deiñ hypocūdria & costas si indolorosa nā hypocūdriū q dē si dolorosum est vel eleuatū vl scolionia .i. puersionē h3 vl sacietatē: vel coste dolor insit & simul cū dolore vl tussicula vl tortio vl dolor ventris cū aūt qd hor affuerit hypocūdrio: tūc maxime solue re vētrē clisterib9 bibat āt melli

cratū calidū coctū. adducere vero siue surrectiōib⁹ si lipporomizat et si spūs eufozia. i. bōa paciētia cū hʒ: videas āt egestionē ne aliquē forte nigrū egesserit colorē vel eu ... ales ... hoies egestiōes et febris ēt i tertiā diē superacerbata ispiciēs valō bn̄ tales i his egritudinib⁹: tertianas adhuc iā et alia ɔspiciēs si q̄rta tertie diei sile q̄d hʒ: qō ho rū ipsoꝝ piculosi⁹ sit signa vero nigra q̄dē egestio mortē sigt simulis aūt sano cum oibus vtiq̄ dieb⁹ appareat salubre. 53.

Cum aūt nō obedit balnano. i. suppositorio: isit autē spiritus eufozia. i. bona patientia: surgēs in thorū vel thronū vel ibi i lectulo: si absithia. i. inaiositas isit: hoc aūt cū: aderit laborāti masculo vel feie et ... pncipia ina scūt ... ɔsipiētiā expecta futurā. 54

Attēdere vero et manus si vero tremule fuerit expecta tali distillationez sanguinis per nasum futuram. 55.

Inspicere vero oportet ipsas nares si silr spūs p vtrasq̄ trahat et si mult⁹ ferat ex narib⁹ amat fieri spasmus. 56.

Si vero in febre hyemali lingua aspera facta fuerit: et ab sichie. i. inaniositate si sint amat huic tali et remissio esse febris sed tamē hūc talē custodire ī famē velis et aq̄ potu et mellicrati potu et etiā in succis custodi: neq̄ credes remissioni febris huic: q: qui q̄dē talia habent signa piculosi sūt mori. 57.

Cū in febrib⁹ terribile q̄d factū fuerit q̄ntanis exītibus vel venter repēte hūida egesserit: vel absinthia. i. isaniositas fctā fuerit: vel affonia idest inuocalitas assumpserit: vel spumosus factus fuerit vel singultuos⁹: in ijs assodis. idest anxi⁹ amat fieri et circa hyppozino. i. quod sub nares et frōtē sudores et collū retrorsuʒ capitis. Qui vero hec patiuntur morauntur inflati. nō i longum. 58.

Quibuscūq̄ aūt in febrib⁹ crura fiūt hysmadra idest vlcerosa et morantia nō maturant existētib⁹ in febrib⁹ si et acciderit suffocatio pharigis idest faucib⁹ subtilib⁹ existentibus que circa pharingam: et neq̄ digeritur neque extinguit: sed amat huic talis sanguis fluere ex naso. et si quidez mult⁹ fluxerit solutionē significat egritudinis: si vero non longam q̄ƺtocunq̄ vero paucior fluxerit: tāto deteriorē et longiorem: si vero alia facillima facta fuerint huic expectare ad pedes dolores: si vero tetigerint pedē: et dolorosus fact⁹ pmaneat ignit⁹ fact⁹ et nō solut⁹ fuerit paulatiʒ vēiēt ad collū dolores et ad clauū et humerū et ad pect⁹ et articulū et hoc idigebat sima thodis. i. vlcerosi⁹ fieri extinctis autem ijs si man⁹ cōtra hūc vel tremule facte fuerit crasmus hunc talem suscipit et desipientia. sʒ ephligaria. i. ampulle supercilior: rubores hʒ et palpebra altera circa alterā palastrarij. i. germiat durus flegmō detinet: et hydent. i. tument oculi et desipiētia multū supaddit: noctes autē magis supsignificāt q̄ƺ dies ea q̄ circa desipiētiā signa vero maxima multa fiūt in imparē numerū q̄ƺ parē. quicūq̄ vero horum numerorū fiunt periculosi superueniunt. 58.

Hos autem tales a principio

pharmacare eligens ante quintam si vorvorisat. i. gurgulizat vēter si vero nō finere apharmalitos. i. ipurgatos eē si vero diano riste et egestiones cholerice fuerit scamonea suppurga moderate alia vero cura q̄ minios offerre pot⁹ et sorbitiōes vt meli⁹ sorbeat. si vero nō supuenerit quartādecimā excedentes. 60.
Cum febricitāti quartadecima existenti affonia. i. innocalitas affuerit: nō amat solutionē citā neq̧ egritudinis electionem fieri: sz tempus hoc tale significat cū autē apparuerint in die hac .i. q̄rtadecia lōgius accidit. 61.
Cum aūt febriēdi quartano lingua turbata v̄ba loq̄r et venter colerica subegerit hūida: amat delirare hic talis. 62.
Estiua et autūnali hora et i acutis sanguis distillatio repente fiēs synconiā. i. fortitudinē et mltam inflāmationem secundum venas ondit: et i posteriore subtiliū vrinarū sup apparētias et si tendit ad statū etate et corp⁹ ex ginasijs vl' eusarchia. i. bonā carnositatē habeat vel melācolicū: vel ex potu man⁹ tremule bonum hz: desipientiā predicere vel spasmum. 63.
Et si q̄dez in parib⁹ supuenerit meli⁹ in crisi vero pniciosum nisi multus abūdāter excurs⁹ sāguinis exitū faciet superabūdātie s̄m nares vl' anū epyseesvl' apostases vl' dolores hypocundriorū vl' ad testē vl' ad crura: solutz aūt his exit⁹ fiūt p sputa vl' sputor̄ et grossarum vrinar̄ leuiuz albarum exitus. 64.
Febri siticulose opūvel opos. i. succū silphij oximel daucum terēs bibere da et gulbanū in melle et ciminū electicū. i. electuariū et succum ptisane in his sorbere afflictos. i. impassibilis aūt hic talis: nisi sudores cretici vl' somni humales superuenerit et vrine grosse et drimies decurrant: vel in apostemata firmentur. 65.
Corallus et mirtha elicton. i. electuariū: bibere aūt his talibus oximel da q̄ minimum. 66.
Si vero siticulosi vehemēter fuerit ordeacee aque bibāt q̄dē. 67
Peripleumōica et pleuretica ita oportet scrutari si acuta febris fuerit et dolores lateris vel aborū et spū sursum delato si doleat tusses insint et sputa expuit igneavl' liuida et subtilia et spumosa et anthira. i. florida vl' crocea et si quid aliud diuersuz hz p̄ter ea q̄ reducta sunt hos ita oportet deducere. 68.
Si vero dolor sursum finiat ad clauū vl' circa vbera vl' brachia incidere oportet i brachio venā que intus ad qualescūq̧ partiū fuerint s̄m hanc. 69.
Subauferre vero s̄m habitū corporis et horā et etatē et calorē pl⁹ aūt audens si acutus dolor fuerit ducere ad lipothosim. i. defectionem animi. 70.
Demū subclisterizare p⁹ hoc. 71
Si vero subt⁹ inferi⁹ thorace dolor fuerit et rēdit valde pleureti coventrē subpurgare. in medio vero purgationis nihil da post purgationem aūt oximel pharmacare vero quatarnum. 72.
Si vero non facile erectus fuerit: minorem potum et sorbitionem paucum succum subtilem et semel in quacunq̧ hora meli⁹ agit cognosce autem ex vrinis. 73.
Matura vero sunt pariscella. i.

putacũ fcã fuerit sitiapyro.i.pu rivtie vo matur sũt q̃ ypostales hñt subrubeas q̃les orodũ. 74.
Peripleumonie electuariũ co rallũ galbanũ attractiuum cum melle attico abrotanũ i oximel le pip hellebor vel electuarium nigrũ decoquẽs ⁊ pleuretico et piplemonico in principio circũ doloroso exñte da bibere: bonũ aũt ⁊ panaces i oximelle bulliẽ tem ⁊ colantem da bibere. 75.
Dissenteria apostema aliq̃d vl' eleuationẽ q̃escẽs.i.cassãs facit nisi in febrib⁹ ⁊ sudores ⁊ vrine grosse ⁊ albe ⁊ lenes sup appa rent in tertianis dieb⁹ vl' achir son.i. varicẽ vel ad testẽ vel ad crura dolor vel ab hyschion.i. vertebrum firmetur. 76.
In febre colerica ante septimũ cũ rigore hycterus super inat⁹ soluit febrẽ: sine rigore vo si su perinnascatur extra tẽpora per niciosum. 77.
Thetani vo lumbor ⁊ in melã colicum per venas spiritum de fectiones cum fuerint flobotho mia soluit. 78.
Cum aũt tetanib⁹ anterius ve hemẽter spasmãtur: ⁊ circa col lũ ⁊ facies sudores a dolore in teri⁹ mortis ⁊ siccatis tenẽtib⁹ vrodeib⁹.i.caudatis vl' grossio res dorsum cõtinent vel medie colligationes innate vt pedes desinit huic tali nisi febris ⁊ sõ nus supuenerit: ⁊ frequẽtes vri ne digestionẽ habẽtes venerint ⁊ sudores cratici: bibere vinũ ci trinũ vinosũ: ⁊ alicio.i. pullẽtã coctã comedere ⁊ cereto vngere crura circũuoluere vsq ad pe des calidos ⁊ ĩfundẽtes schape .i.cathino ⁊ brachia deuoluere ⁊ lũbos a collo vsq ad v̄tebra.i. scyam incerãs vt ⁊ anteriora cõ tineat ⁊ dimittẽs fomẽta vitreo lis calidã autem aquam infun dens ⁊ extendẽs lintheo' accu bans eum ⁊ ne ventrem soluas nisi balano.i.suppositorio si mł to tempore existens non egesti bilis. 79.
Egritudines aũt soluũtur oẽs vel sm os vel sm ventrem vel se cundum vesicam. 80.
Helleborizare, op3 eos quibus a capite fertur reuma. 81
Quibuscũq ex apostematib⁹ vl' fleborogia.i. vene scissione vel propter aliam fortẽ causam em pici fiunt: ne des hellebor neq enim proderit ⁊ si quid patia tur: causa videbiť hellebor⁹ esse si vero dyalipite corpus vel do lor in capite vel implastrate au res vel nasus vel expuitio vel geniculor grauedo vel corpis tumor preter ↄsuetudinẽ quod cunq contigerit helleborizare oportet neq a potibus neq a venis vel venereis: neq a tristi cia neq a solicitudinibus neq a vigilijs hoc si quid quidẽ ho rũ hẽat cãm ad facere curã. 82.
Que ex itinere dolores laterum dolorosi histhion.i. vertebrorũ et quecunq respirantes dolent occasionem habentes multo ties enim didicere venire ex cra pulis: ⁊ escis ventosis dolores ⁊ ad lumbum et ad hyschium et hilum quibuscunq autem ho rum fuerint talia dissurie.i. dis suriantur.i.difficulter mingun tur: horum autem item causa ⁊ corizarum ⁊ branchorum. 83.
Quecunq vero a dyamatib⁹.i. dietis sunt multa q̃dẽ vnusq̃sq sicut vtiq p̄ter cõsuetudinẽ die tatis fuerit maxime insignit:

etem ɋcunqꝫ nõ distãtes prãdere ⁊ prãderint vel pransi fuerit eis tumor vẽtris erit multus ⁊ rictasm⁹.i.plectio ⁊ plectoria i.multitudo:⁊ si cenauerit vẽter turbať:mihi ꝟo nõ necessariũ i talibus ꝓlongare sermonem. 84.
Ecce ꝟo maxime insigniũt nõ ex ratione aliqua:sed experiẽtia docet iudicare cibariorum virtutem. 85.
Aleuꝫ sisam.i.ventositatẽ ⁊ calorẽ ad thoracẽ et capitis grauitatẽ:⁊ si quidẽ aliium dolorẽ didicerat ante exacuit vrcticũ autem est:et hoc habet bonũ: optimum autem et id comedere debenti ad potuꝫ ire vel ebrio. 86.
Caseus autem sisam.i.ventositatem gestora.i.strictionẽ ⁊ cibarioꝝ accensionẽ facit crudũ autẽ adhuc ⁊ indigestum pessimum aũt potu comedere repletis. 87.
Legumina ꝟo oĩa ventosa et cruda ⁊ cocta et frixa minime ꝟo infusa ⁊ viridia:⁊ his ãt ñ vti nisi perysmon.i.cibaria:hꝫ aũt ⁊ ꝓprias malitias singulũ horum. 88.
Cicer sysam.i.ventositatẽ quidem crudum ⁊ frixuꝫ ⁊ laborẽ facit. 89.
Lens ãt stipticat.i.stipat ⁊ aridũ facit si cũ cortice fuerit. 90.
Lupinũ aũt hoꝝ minime mala habet minima. 91.
Silfium aũt ⁊ opos idest succ⁹ est quidem quib⁹ maxime:in expertis autem non transit vẽtrem. 92.
Et causodes.i.estuosũ hoc. 93.
Maxime vero fit si cum multo caseo mixtũ fuerit vel ꝯmixtione bouinarũ carnium. 94.
Melancolice quidem exacuũtur passiones bouinis carnib⁹ aniperblitos .i.isepabilis natura earum ⁊ nõ contingentis ventris est digerere. 95.
Optime ꝟo vtiqꝫ exipienť sicut si ⁊ coctis vtãtur ⁊ vt veratissimis. 96.
Caprine ꝟo carnes et ɋcũqꝫ in bouinis sunt male oĩa em̃ hñt ⁊ idigestionẽ ⁊ vẽtosiores ⁊ eructuosiores ⁊ colerã faciũt:sunt aũt bñ odorabiles solide ⁊ delectabilissime:he optime cocte et frigide:ɋ vero indelectabiles fetide ⁊ dure he pessime ⁊ i recẽtes:optime ꝟo sunt estiua hora autũnali ꝟo pessime. 97.
Chiri idest porci pniciose cum enorme.i.crude vł sãguinee.i.circũ asse:colerice ꝟo vtiqꝫ erũt et turbatiue:suine ꝟo omniuꝫ carniũ optime validissime vero omniũ que nõ fortiter crasse neqꝫ subtiles macre neqꝫ etate ierũ idest sacrificũ veterꝫ:comedere ꝟo ⁊ sine forma vł sub frigidas. 98.
A colera ꝟo sicca vẽter inflať ⁊ sonit⁹ insunt ⁊ dolor costaꝝ et lũbi:egerũt em̃ nihil iferi⁹:sed constringuntur. 99.
Hunc talẽ custodi vt ñ vomat sꝫ venter subducať clisterizãs ꝙ cito aɋ̃ calida ⁊ pinguissima et etiã aquã vngens.plurimã imitte calidã i scapha.i.pelui accubať faciẽs:⁊ calide aɋ̃ parũ supinfunde:⁊ si calefact⁹ ei venter subducitur soluiť. 100.
Confert autem ⁊ dormire huic tali. 101.
Et bibere vinum subtile:⁊ vetus et acresteron.idest meracius. 102.

Et oleū da vt q̄escat ⁊ vēter sub eas.i.egerat ⁊ soluit̄ dolor. 103
Acibis āt ⁊ potib⁹ abstineāt q̄ bus idigētia q̄dē nulla ē h̄z cor pus neq̄ op⁹ appositiōe:idige sta ꝟo q̄dā ꝯtinent̄ digōne idigētia:huic q̄dē q̄ete ē op⁹ cibarūs āt nō añq̄ꝫ digerant̄ moderate q̄ cōtinent̄ si ꝟo nō remiserit dolor lac asine da bibere vt purgetur. 104.
Si ꝟo humid⁹ vēter fuerit:et colera subit.i.egerit ⁊ torsiōes ⁊ vomit⁹ ⁊ mordicatōes hisvalidissimū q̄escet biber̄ mellicratū ⁊ ñ vomere:subducere āt fm cū moderamine ⁊ quiete. 105.
Et hydropū due sunt sp̄es siue nature:q̄rū h̄ q̄dē hyposarchidi⁹ conās fieri ineffugibilis.h̄ ꝟo cū istātiōib⁹ nitra bona fortunatiōe idigēs maxime ꝟo afflictōe ⁊ pyria.i.fomētatiōe et eucrasia.i.ꝯtinentia cibi:sicca ꝟo ⁊ drimia.i.acria cōedat ita em̄ vritotar⁹.i.vrinatissimus erit ⁊ fortꝫ erit maxie:si ꝟo dispnus.i.difficile spirabilis fact⁹ fuerit:⁊ hora ꝟnalꝫ exñs cōtigerit:⁊ etas i statu suo sit et robur fuerit a brachio sanguinem auferre.Deiñ panes calidos ex vino nigro ⁊ oleo ifundēs cōedat:⁊ q̄ꝫ mime bibēs q̄ꝫ plurimū laboret:⁊ carnes suinas carnosas cōedat cū aceto coctas vt ad difficiles ābulationes obuiet id est sufficiat. 106.
Quicūq̄ꝫ vētres ifirmos iferiores calidos h̄nt et drimie.i.acres egestiōes ⁊ anomale.i.ineq̄les exeūt a colliq̄tione eis fit si q̄dē potētes fiāt elleboro ātispalse.i.r̄ueller̄:si ꝟo ñ succ⁹ frumētarū tritici gross⁹ factus et sabbatiu⁹ ⁊ etnos.i.fabe integre aq̄ cocte iurꝫ pīguamē:et panes eucitꝫ.i.subcinericū ⁊ pisces febricti q̄dē cocti:i febricti ꝟo exñti assi ⁊ vinū nigrum ifebricti si ꝟo ñ aq̄ a nespulis vel mirthib⁹ vl̄ mal̄ g̃natꝫ vel finico balanis.i. dactilis vel anathos.i.florē vineaꝝ vitis. 107.
Si ꝟo febrē habeat ⁊ torsiones fuerit lac asininū paucū ⁊ calidū plurimū deiñ ex inductiōe pl⁹ ⁊ linospma.i.semē lini ⁊ tritica alphita.i. polētas.i.faria noui tritici vl̄ ordei tosti ⁊ cocti:⁊ egyptiaꝝ fabaꝝ:aufercēs amara excoriās semia bibat vl̄ oua semi coagulata comedat assa ⁊ similaginē ⁊ miliū ⁊ coriādrū coctū vl̄ ꝯdriū i lacte cocto frigida cōedere ⁊ q̄ his sitia ⁊ pot⁹ ⁊ cibaria offerantur. 108.
Dietarie vl̄ dietatiue maximū ē obsuar̄ ⁊ custodire sic̄ i acutꝫ et i lōgis egritudinib⁹:⁊ intensiōes febriū ⁊ remissiōes vt tpa custodiat qñ opꝫ cibaria offerre ⁊ ifallacit̄ qñ oporteat afferre sciāt adhuc āt qñ plurimuꝫ distāt ab intentione. 109.
Scit̄ ꝟo cephalargicos.i.capite dolorosos ex gymnasūs vel cursib⁹ vel ābulatiōib⁹ vl̄ venatibus vel aliq̄ alio labore i tpaneo vel ex venereis decolores brācosos spleneticos liphemios.i.sanguie defectos ⁊ sisoderas.i.istatos et sicce tussiētes.i.siticulosos venis ꝺfectos ⁊ tēsos hypocundrūs ⁊ lateribus et metaphrenis.id est scapulis torpentes ⁊ obtuse vidētes q̄bus sonit⁹ aurium incidūt et vrinationē nocturnam in continēri dispositos ictorodes:⁊ q̄rum ventres cruda emittūt emorrogētes ex naribus vel fm

anum

annũ vehementer vel in ephise matib⁹ exñtes vel in eis labor occurrit vehemẽs:ꝛ nõ cõtinẽt: horũ nullũ pharmacare:etem̃ pericula:q꞉ em̃ acuta ꝛ nihil iu uat ꝛ eas q̃ ad curã electiones et crises auferes. 110.
Si ꝟo sãguinẽ alicui ꝯfert au ferre solidũ facer̃ vẽtrẽ ꝛ ita au ferre ꝛ fame cruciare ꝛvinũ au ferre ab eis dein dieta ꝯueniẽ꞉ ti reliq̃ eoꝝ ꝛ pyria.i.fomenta tione et ignis.i. immissionib⁹ cura. 111.
Si ꝟo tibi vẽter dẽsus videat̃ esse molli clisteri clisteriza. 112.
Si vero pharmacare opꝫ hele boro infallaciter sursum pur꞉ ga:inferi⁹ aũt nulli taliũ. 113.
Calidissimũ aũt ad vrinatiõeꝫ ꝛ ad sudores ꝛ ambulationes ducere:ꝛ fricatiõe q̃eta vti vt ñ dẽses habitũ:si ꝟo chinopees i.sedẽs fuerit aliį fricẽt eũ.114.
Et si q̃dẽ i thorace sup frenas idest dyafragma cõtristat pas꞉ sio eũ:resedeat ꝙ multoties ꝛ mime acclinẽt:donec valentes fuerit et sedẽtẽ fricẽt m̃lto tpe multa aq̃ calida:si ꝟo in infe꞉ riorevẽtre suffrenes habeat do lores ei iacere ꝯfert ꝛ nullo mo tu moueri tali corpi extra fri꞉ cationem. 115.
Que ex iferiorevẽtre soluunt̃ p vrinas ꝛ sudoresvt lubricitate ẽcidãt moderate a casu soluũ꞉ tur q̃ parua:q̃ ꝟo vehementia pniciosa:tales em̃ vł pereũt vł sine malis aliįs nõ fiũt sani:sꝫ cõsistũt huiusmodi morbi:post hydropem cãtarides tres au꞉ ferens caput vniuscuiusꝙ ꝛ pe des ꝛ alas terens trib⁹ ciatꝭ: idest pugillus aq̃ corpora.Cuꝫ autẽ doluerit qui bibat calida infundant̃:vnct⁹ autẽ prius ie꞉ iunus aũt bibat ꝛ comedat pa nes calidos ex aliphato:idest oleo. 116.
Opũ idest succũ fici in lana ap ponere int⁹ ad venã.i.narẽ vel piterã.i.coagulũ conuoluente bize.i.obstruere in nasuꝫ vł de calchãdide.i.vitriolo circũuel lẽs cõprime:ꝛ cartilagines ex꞉ trorsum cõprime alter vtriꝙ:ꝛ vẽtrẽ solue asine lacte cocto et caput radẽs stiptica.i.ꝯstipati ua offer si hora calida fiat.

¶Domini hypocratis libri re giminis acutorum finis.

¶Liber epydimiaruꝫ diui hy pocratis.

Quibuscũꝙ ex dissolutiõe circa ma tricem:ꝛ tumor est i capitis grauedinem conuertuntur:ꝛ iuxta bregma dolores maxime ꝛ q̃cũꝙ alie a matricib⁹ istis i.viij.vel.x.mẽsi bus in hischiam terminat̃. 2.
Figure he q̃dã tenaces ceruī꞉ ce fortes:ꝛ alia ꝛ ossib⁹ fortes he ꝟo õbiles vł capita dolẽtes et aurib⁹ fluẽtes his hyperoe concaue et dentes pmutati. 3.
Quibuscũꝙ osseũ ab hyperoa discessit his medi⁹ inducit̃ na꞉ sus:quibusdã ꝟovñ dẽtes sum matim signantur. 4.
Infantiũ epilepsie vel inflãma tiones simul pubertatib⁹ qui꞉ busdam et permutationes ha꞉ bent et alia. 5.
In rhenem dolor põderos⁹ qñ replent̃ cibo:vomũt fleg.cũ au tẽ ampliant̃ dolores veneno꞉ sa:ꝛ facile quidẽ fiunt:soluunt̃ vero qñ cibis euacuant̃ hare꞉ nosa rubeaꝙ subsistunt ꝛ san꞉

guinē mingūt: stupor femoris cōsequēter sequit: qescere non cōuenit: sȝ exercitare: nō replerī: iuuenes heleborizare venā scidere diureticꝭ purgare: subtiliare: ꝛ mollificare. 6.
Muliebria quib⁹ aquosus si in multū permanēt: qn̄ ꝟo non cito inerint inflantur. 7.
In cranone ātiqui dolores frigidi: noui ꝟo calidi. Sāguine ꝟo plurime et que ab hyschia frigida. 8.
Que in rigores fortes eūtia n̄ oīno an̄ alleuientur sed prope statum. 9.
Ante rigorē retētiones vrinaꝝ si in vtili ierit: ꝛ vēter si ꝓcesserit ꝛ somni affuerint: parit autē ꝛ mod⁹ febris: pariter aūt et que ex laboribus. 10.
apostases n̄ oīno qb⁹ rigores. 11
Tibiaꝝ effeminatiōes aut an̄ egritudinē ābulāti aut ex egritudine cōtinuo pp qō forte qō ex laborib⁹ i articlos dimittit: pp hoc ꝛ cruꝝ effemiatiōes. 12.
Phimata extrisec⁹ manēdū et ex acuta ꝛ capitata ꝛ qualr cō maturātia ꝛ n̄ circūdura: ꝛ dorsūtēdētia ꝛ n̄ bicipitia ꝯꝟo mala: quāto āt pl⁹ ꝯria pessima. 13
Qō ferinū autūno ꝛ cordꝭ dolores ꝛ ꝙ frictile: ꝛ qdē melācholicū ad pricipia cōmotiōes speculari ꝛ ī omni mēbro vt i occasū exacui ꝛ lūbrici ꝛ ascarides. sic sī ann⁹ in occasum. 14.
Pueroꝝ tusses cū vētrꝭ ꝑturbatiōe ꝛ febre ꝯtinua significant determiatiōnē exn̄ti duoꝝ mēsium vt mltū vel.xx. ꝛ tumores in articulos si qd iferi⁹ vmbilico ꝯstituerit vel sursum i articulos bonū si ꝟo superi⁹ nō similit soluūt morbū nisi putrescāt. Que ꝟo in humeris putrescētia ꝑfectis galiāꝯones facit. Solutiones aūt ꝛ vlceꝝ dispositioni si rotūda ꝛ ꝓfunda sint: talia ꝟo pessima: ꝛ alit. Solutiones ꝟo ꝛ sāguinis flux⁹ magis qdē ꝑfectiorib⁹ apparet. 15
Lachryme i acutꝭ morbis moleste volētiū qdē vtile inuitoꝝ autem existens malū. Et qbus circūrēdunt palpebre malum: malū aūt ꝛ sup desiccatū velut spuma ꝛ caliginosū malū ꝛ aridū: ꝛ sordidi introrsū et stupidi ꝛ vix ꝯuertibiles ꝛ ꝯcaui: et alia que relinquuntur. 16.
Febres he qō demordētes manū: he ꝟo mediocres: he ꝟo nō demordētes superreddētes ꝟo. he ꝟo circūurētes ꝯfesti: he ꝟo ꝑ totū lēte sicce: he ꝟo salsuginose. he ꝟo ex rubicūde: et he āt excrocee. he ꝟo liuide. he ꝟo liuide et alia talia. 17.
Distēsiones corporꝭ: ꝛ durities articuloꝝ ꝛ idē dissolut⁹ malū et ꝯfractiōes articuloꝝ malū. Oculi virilitas repcussiui. ꝛ reiectatiōes: ꝛ ꝯfractiōes malū.

¶ Diui hypocratis epydimiarū particula secūda incipit.

Adapire coāgustare hec qdē: illa ꝟo nō. humores hos qdē exercere: hos āt apponere. illos aūt exsiccare: ꝛ huic qdē illi ꝟo non. 2.
Attenuare: ipiguare corp⁹ cutē carnē ꝛ alia. hec qdē illa ꝟo n̄ tenere exalpar. Indurar mollificare ħ qdē illa ꝟo nō. Suscitare stupefacere ꝛ alia mlta talia qcūqꝫ. Coeffūdere subducta eꝯ euellē ꝯfesti eꝯ distēta sꝰducē. 3
Aliū huorē nō eūtē agere: eūtē autē coeffūdere: cōmoueri sim=

pliciter:vt dolor dolorẽ soluat. Dissimilia si repũt sursum erecta dorsuz soluit:ꝛ cõtraria eadẽ dolor dolorẽ soluit vt capitꝫ purgatio flobothomia quãꝗ nõ est auferri. Apostasies vt bubonis signũ q̄dẽ blastinata habẽtiũ etiã alioꝝ:maxime autẽ eorũ que circa viscera male cõsueti verbo isti. 4.
Spiritib⁹ parui spissi: magni rari exteri⁹ magni itror⁹ parui introrsus magni exteri⁹ parui. Illud quidem extẽdẽs hoc vero contendens:condensans. Dupla introrsus respiratio et reiteratio vt respirãtibus calidum:calidum frigidum. 5.
Medicamẽtũ ꝯtinuarũ oscitationũ ꝑlixe inspirantes.in nõ bibẽtes ꝛ laboriose vel prolixe breuiter anhelantes. 6.
Consequẽtia ꝛ laterũ dolores ꝛ distensiones hypocũdrioꝝ ꝛ splenis ꝛ sublevatiões et ex naribus relectatiões et aures ſꝫ ordinem istorũ pꝛima hec et in oculos. Utrũ ne oĩa deorsũ aut hoc q̄dẽ deorsum supi⁹ q̄lia q̄ circa maxillã vł circa oculũ et aurẽ vł circa faucẽ erithina:q̄ ãt sursũ deorsũ nõ ſm ꝯñtiã vt inferius epate oĩa deorsũ attribuẽtia vt q̄ i testes ꝛ tirsos speciãda ista quo ꝛ vnde et q̄b⁹ ꝛ propter quid. 7.
Uene temporũ nõ trãquille neꝗ viriditas splendens si spũs derelinquitur. 8.
Tussis sicca nõ ferina i articulos cõfirmari speret ſꝫ ordinẽ extensorũ eorum que circa vẽtrem vt multum ꝛ clauda facit membra. 9.
Habẽt aũt pꝛima q̄cũꝗ nõ finaliter determinanꝛ ꝑ inanitionẽ reuertentur per aꝑa determinãtur ꝛ exrubicũ da:ꝛ natura alboris mõi.ꝛ ñ sanguinẽ fundũt ſꝫ nares aut modice sanguinẽ fundũt.ei siq̄dẽ flẽtiũ derelinquiꝛ pꝛõptũ. Sitis derelicta ꝛ oris desiccatio ꝛ insuauitas ꝛ fastidiũ. feb.vero nõ acute:tales vero reditantes. 10
Derelicta post crisim reditãtia Ista namꝗ est interceptio vtrorunꝗ.et hypostrophe ex istis. quãdoꝗ. Apostasim igitur facere eum incipientem. Eam recipere:si omni fuerit conueniẽtes vt opꝫ:ꝛ quõ opꝫ:ꝛ quantũ opꝫ ꝛ quando opꝫ.qñ autẽ nõ satis coopandum. Maxime quidem factas si aũt nõ mox iceptas. 11.
Quartane emorosa ice descripte intermittẽtes aũt vnam altera: tũc rigescunt sił crisi ex q̄nꝗ in vij.quicũꝗ tritophie his difficilis nox q̄ est añ peroxismũ recedens bene ferẽs vt in multũ. 12.
Tusses sicce breuiter incitãtes vt a febre circũurentes non ſm rõnem siticulose neꝗ lingue desiccate nõ ferio ſm spũ:manifestum aũt qñ loquunꝛ vel diffundũt tũc tussiũt:qñ vero nõ. Hoc in laboriosis febrib⁹ maxie fit. Nihil frustra:nihil despiciẽduꝫ. Que vero ex inductiõe cõtraria inferre ꝛ quiescere. 13.
Posteriora capitis dolẽti in frõte recta vena incisa ꝑdest. 14.
Susceptiones hypocũdrioruꝫ ex qualꝫ q̄lia soluũt et viscerũa flegmonũ q̄rta pñt siue ex epate ad splenẽ ꝛ ecõtrario. 15
Cõtra euellere q̄dẽ opꝫ reclinari si non vbi repit:si aũt vbi opꝫ his aperire vt singula repũt. 16
Lata exãthinata nõ valde pruriginosa qualia si mõ hũt hye-

me stetit iuxta ignē calefactiōe fcā sunt exanthinata. Uomit⁹ ñ iuuar scio sʒ excalefactio. 17.
Quecūqꝫ maturañ opʒ obturare forti ꝟtutē q̄ ꝟo neqꝫ diafreneticꝫ neqꝫ amplius pausant: sʒ subito nigrescūt nouū fac. 8.
Oculorū habentiū riandā si aliter appet ꝯuenire ecōtra euellendū in faucē. Et vbi eructuationes solutio finalis. 19.
Egressus adaperire vt nares ⁊ alios. Quomō opʒ et vt opʒ et qualia oportet: ⁊ qñ opʒ: ⁊ quātū opʒ. Ut sudores sicut nares et alia vtiqꝫ omnia. 20.
In magis malis facies si sit cōgrua bonū signū. modicis ꝯtra signans hōc ōsignatiōi malū. 12
Circa magnū locū mulier q̄ retro iecori icterico facto. Parat ieneo sorori sic nigre colorate vel sic q̄ cū timeo sorore hoc nigre coloratus. 22.
In pirithꝫ o velut semē vrina talis qꝫ determinatiua ⁊ hūidoꝝ ⁊ talia qꝫ vrine fiunt. neqꝫ enīʒ ventositates multe: neqꝫ stercoris mlti viscosa veniēte malasabatur non enim magnū erat hypocundriū sine bonū. 23.
Brassicam tenus comedit difficulter spirans existens et tumor circa pectinem quieuit et bene spirans statim factus est.
De sanguine hycorodeos. 1.
hycor sanguis mediocris nigreqꝫ colere acutus quidem et agrestis in timentibus. Siue molestum. 24.
Quib⁹ spē procliuius pedes et genua calida: manus aūt ⁊ aures ⁊ nares frigide an pp h̄ dixit subtilis sanguis: an ꝑpter hoc ⁊ tumores hi habēt. 25.
In putrefactionibus videndū quidem futura ex putrefieri vētres commouentur. 26.
Splē dur⁹ inferiora superiora rotūd⁹ lat⁹ grossus tenuis. 27.
Min⁹ a capite corrizātib⁹. 28.
Que circa egrum ꝑcuratio ⁊ in egritudine interrogatioq̄ manifestat qualia recipiendū sermones que circa egrotuʒ circa coastātes circa exteriora: qꝫ calidiori ⁊ firmiori masculi ⁊ nigri propter hoc exterius vene. 29.
Que circa egruʒ ꝑcuratio ⁊ inegritudie interrogatioq̄ manifestat qualia vt recipiendū sermonesque circa egrotum circa coastātes circa exteriora quia in calidiori ⁊ firmiori qō in dextris musculi nigri ꝑpter hoc exterius vene. 30.
Magis commiscetur cōstat. 31.
Acutius mouere q̄escit: ⁊ tardi⁹ q̄ crescit. ⁊ p ampli⁹ crescit. 32.
Et amplius tp̄s qꝫ firmatū: est ⁊ magis colericū ⁊ magis sanguineum est hoc: ⁊ ꝑpter calidior est locus animalium.

¶ Diui hypocratis epydimiarum ꝑticula. ij. incipit.

Si cutꝫ raritas vētrꝫ dēsitas cutis ꝯcessio carniū icremētum ventis stuporoim confusio vasculorū imūdicia: cerebri dissipatio ꝑpter qō ⁊ caluicies organorum ⁊ contritio. 2
Expurgatio cursibus luctationibus repausationibus multis deambulationib⁹: excitatis his elixa massa plīmqꝫ panis modicus. Expurgatōis signū lapsus ex subleuatiōe. Eādē horā diei fuañ. ō subito nāqꝫ labiř subeūdo labores. illr ei totū corruit. 3
Quando aūt corruit offerř porcinas assas quando ꝟo replenř lignuʒ eis color floridus fit. 4.

In gymnasiis signũ sudor qui fluẽs deguttationẽ ỏfert quasi ex imbribus. 5.
Mulieris ꝙ prius curaui i carnone splen natura magnus fe. causonidis ex rubicunda. Spiritus decima die fact⁹ est sudor circa superiorem partẽ. xiiij. vero factus est sudor minus. 6.
A capite corrizãtib⁹ ⁊ brãchosis super febrientibus vt scio: ergo redite rationes. 7.
Omne exputrescens irreditãs. sic. fin. maturatio: ⁊ crisis simul ⁊ apostasis est. Eis q̃dẽ q̃ spũascunt inflat vẽter vt dãnagore: quibusdã vero ⁊ in hoc tumor. archescia aũt sic. 8.
Uẽtosum cõcausale alatisetem sunt alati. 9.
Frigidũ valde venaꝝ eruptiuũ ⁊ tussiculosum vt nix crystallus ⁊ cõuersiũ. Ut furea ⁊ gãgrene: cõcãle ⁊ durities fiunt. 10.
Post vrine coadunatio pueris magis an q̃ cali. 11.
Figuras mitigantes velut sarmenta manu plicans vel distorquens pre doloribus iacens accipiẽs furculis extremũ desup infixi: retinuit ⁊ liberat⁹ est. 12.
Quem ex montano labore vidi ego circa gephirã iactare crura tibiã alterã minime extẽuauerũt: femora aũt valde vrina ⁊ semen nõ sunt retenta. 13.
Que velut alate nature costarũ ꝓpter virtutẽ occasionis. 14
In catarris male cõsuetis si expurgatio fuerit vel non fuerit malum. 15.
Rigores inchoant mulieribus quidem magis ab ofros. i. a lũbis ⁊ per dorsum ad caput: ⁊ viris magis retro ꝙ añ frigescũt exteriora magis ꝙ iteriora corporis vt cubitoꝝ femorũ etiã ⁊ cutẽ rariorẽ manifestat pil⁹: ab his aũt aliis rigescũt recte ab vlcerib⁹ icipit ex occasioĩb⁹. 16.
Capitellũ ex generatiõe ⁊ occasione ⁊ plurimis rationib⁹ sed modica cogit colligunt ⁊ addiscũtur paria ⁊ impia sicut enim parib⁹ paritas fit vna: sicutiq; erat via deorsum ⁊ recte habẽtiũ experimentũ ⁊ nõ recte. 17.
Sanguinis fluxus ex naribus aut a subuiride nigrũ: aut a rubicũdis: aut a subuiridib⁹. 18.
Breuia subducta impinguare. aliis aũt min⁹ impinguatio: sicco vero oportet albo stiptiria galla. 19.
Cum spumascũt aut rancescũt sanguinẽ fundũt minus. 20.
In processionib⁹ sunt q̃ sonant minus vt archiselaus. 21.
Hi vero facti friculẽti: hi aũt cũ ꝓcedũt inflant ventrẽ vt dãnagoras. 22.
Permutationes conseruabiles modicũ nutrimentũ illaboriosum insiticulosum. 23.
Omne extenuatũ deponit cutẽ deinde vero distendit nutrimẽtum cõtraria. 24.
Corporis iactura collabẽtis distensio nutriti. 25.
Frictile continuum alterius signum. 26.
Subairide subrubeum. 27.
Sic deprimi mãmas graciles vero substolli et circuntendi: ⁊ quidez nequaꝙ quis dignoscit ꝓpter hec sed incarnati hoc fieri valde repletio. 28.
Clauis apparens vene manifeste. 29.
Iredic⁹ febrientes interficitcirculis luctationibus multis calefactionibus. 30.

Malum febrire fame oppugnãtes dolorem dolore ipsisq̃ñ. 31.
Tenarũ rubedo liuior viriditas laterũ dolores molles. 32.
Quũ cõuenit insitientẽ seruare os: tacẽdũ vẽtũ cũ potu infrigidum inducere. 33.
Occasiones vnde ceperint laborare cõtẽplãdũ siue capitis dolor siue auris siue lateris signũ dẽtes & bubones. 34.
Ulcera facta determinãtia febres & firmata q̃b⁹ hec nõ fiunt distemperantijs vero derelinq̃tur certissime reiterationes & pessime. 35.
Rotundum sputum repercussorium. 36.
Emorosagias habẽtes nõ pleuresi exagitant nõ periplemonia neq3 cũ medẽti fagedene: equaliter vero neq3 leperis qualiter autẽ neq3 alphis. 37.
Medicãtes qd intẽperate de siccatorijs istis nõ tarde dereliq̃rũt & pessima sic: et alie apostases vt fistulate reuelatiões. 38.
Reuelationes & cõtemplatio ex his facte ea liberãt: his ante factis impediunt. 39.
Alterius loci loca suscipiẽtia siue dolor siue põd⁹ siue aliud q̃ liberãt ad inuicẽ cõmemores cõmuniones ꝓpter cõmixtionez.
Et nõ rursus sanguis ꝓcedit: s3 secundũ humoris cõmunitatẽ talia expuunt. 40.
Est quib⁹ sanguinẽ dimittũt in tpe in his vel in alijs qd vult i his hoc nãq3 fit impedimentũ i sanguine aspuentibus tpibus pleuresis colera.

Diui hypocratis epidimiarũ particula q̃rta icipit.

O existẽtibus dubia crisis generata si repausator nõ putreferis hoc depresso reiteratio fit sicut feb. reiteratiões in simili periodo istis sperãs i articulos dimitti. 2.
Urina piguis & alba vt antigeneos in laboriosis quartanis ẽ q̃ñ icipit liberat apate si ᵱo añ hãc & a naribus sanguis fluit sufficienter. & valde. 3.
Cui intestinũ i dextro artetico factũ est licet quietior: cũ vero hic curat superdolentior. 4.
Agasij qd puella existẽs dẽsati spũs erat mulier ᵱo fcã exipturitiõe supdolẽs nõ valde s3 i superficie eleuauit põd⁹ magnũ cõfestim aliq̃d sonare visum ẽ iuxta pectus posteriori aũt asma habuit & dolebat isciã dextrũ. vti capite enẽ pri⁹ adaptata est stiptitia checaumene. 5.
Aliõ apostema equaliter: q: aufertur ide erat apatizari affluit sexagessimum. 6.
Sola hñt q̃lia cõis aut cõiter maiors vero dicunt mesocolis. hec etiã ex latẽtibus circa vẽtrẽ a spina. 7.
Cõcessiones ad infirmos vt mũde agere vel pot⁹ vel cibus intuetur si videt molliter que attingit. 8.
Que nõ multum ledunt: q: non magna inde ledit fri. et vbi op3 parum deterior cibus. 9.
Aquam elixã hoc quod vt recipiat aerẽ hoc vero nõ plenũ eẽ & suppositionũ habere. 10.
Quoniam ex emorosagijs inaquatur. 11.
Si qualia op3 purgari purgẽt & confert & bene ferunt. 12.
Ineno legumina comedẽtes i fame ꝯtinue femina masculina crurib⁹ icõtẽptibilia facta sũt & finaliter etiã: rorobos come-

dentes genua dolentes. 13
Manifeste vigilās calidior exte
rius interi⁹ frigidior dormiens
econtra. 14
In calido natura frigiditas po
tus aqua causare. 15
Sōnus infrigidat invelato. 16
Sōn⁹ sedilis erecto soporifer. 17
Debiles diete frigide. fortes ꝟo
none calide. 18
Aquarꝫ mertiū hoc qdē ab ethe
re deducta vel tonitrualis bona
globatilis autē mala. 19
Aqua vorabilis et vigilia vora
bilis. 20
Percalido natura in calidam ā
sione frigida māsio impiguat i
calida subtiliat. 21
Studiū salutis repletio nutri=
menti impigricies laborū. 22
Invigilādo sitis et superficies som
nus medicamētū cui ꝟo ex som
no erectio. 23
Quib⁹ plurim⁹ calor magne vo
cis etenim frigidus aer plurim⁹
duob⁹ ꝟo magnis magna z pge
nita fiunt. 24
Qui calidi ventrib⁹ frigidi car=
nibus z subtiles isti sunt supue
nenosi z acuti furoris. 25
Siccitate in terra auium gen⁹
multiplicatur. 26
Tragos qs apparet exterior te
stis si dexter masculū si ꝟo sini
ster feminam. 27
Oculi vt habeāt fortitudinis sic
et membrorꝫ z oculorꝫ: sic z totū
corpus. 28
Signa mortalia: sine dubio cali
dissim⁹ fum⁹ prius nares frigidi
spm̄ dimiserūt vitali ꝟo eꝫ. 29.

¶ Diui hypocratis epydi
miarum particula quinta
incipit.

Sapores cibis pre dispone
bantur.

Natura morborꝫ medicina. 2
Inuenit ipsa eadē natura q̄ sūt
dispositionis introit⁹ z exit⁹ nō
ex doctrina zc. vt palpebrizare li
gua aut subministrare z qcunqꝫ
alia talia. 3
Bene docta natura existēs non
addiscēs cōueniētia facere. 4
Lachryme nariū humiditas ster
nutationes oris auris sordicies
saliue deductio. 5
Spiritus introit⁹ z exitus osci
tatio tussis singultus. 6
Non eodē oia oibus modo. 7
Urine exitus z vētositatis hui⁹
z alterius nutrimēti z spiraculi
mulieribusqꝫ istis z scꝫ aliud cor
pus scordissim⁹ z pruritus. 8
Hominis anima semper oritur
vsqꝫ ad mortem: si ꝟo ignescit si
mul cum egritudine corpus de
pascitur. 9
Morbi connutriti in senectute
deficiūt z per maturationē z dis
solutionē z raritatem. 10
Salus dissentiēti non cōsentire
passioni frigidum z distēdit z su
percurat. 11
Quecunqꝫ ex ira hic acutus fu=
ror eleuat cor z pulmonē ad ca
put calidum z humidū z ad au
res trāquillitas fit cum hoc re=
sidet. 12
Labor articulis z carnicib⁹ som
nus visceribus. 13
Anime exercitiū meditatio ho
minibus. 14
In scissuris sanguis confluit: au
xiliandum igitur vt vacuum re
pleatur. 15
Si auris doluerit effundere vn
ctionē calidā: oportet ꝟo super=
ponere stupā naturali organo.
Et videbit quidē exire: z nō ob=
stupefieri: deinde in ignē proij=
cere fallacia 16

Lingua vrinā designat liguev=
rides colerice. 17.
Cholericū vo a pignoso:rubee
a sāguie:nigre aūt a nigra cho
lera:aride aūt abexustiōe. Fuli
ginose vo a matric3 parte:albe
vo a flegmate. 18.
Uria similis colori corpori zpo
tui zvt intrinsec⁹ existēs. Pot⁹
humectatio colliquatio. 19.
Lingue similes colori descēsio=
ni humoꝝ ꝑpter q de ea cogno
scim⁹ hūores si salse carnes fue
rint gustāti supflui signum. 20.
Sumāmarū capitella z rubeūz
viride est morbidū vas. 21.
Hominib⁹ in auribus sordicies
dulcis q̄dē mortalis:amara;vo
non. 22.
Terram demutare ꝯnutriētē in
prolixis passionib⁹:terrā demu
tare connutrientē. 23.
Debiliora nutrimēta modica3
vitam habent. 24.
Pruritū in auribus retro venas
incidere. 25.
Libido a flegmate egritudinū
profreutrea. 26.
Calidis vētre validi cibi zpot⁹
perturbatiui. 27.
Nigre colere i simul sanguinis
fluxus. 28.
Superauctiles morbos cōiun=
ctio infrigidat. 29.
Frigiditas aque iuxta ventrem
indurat. 30.
Helebor bibentē cito purgatsi
vis lauare vel comedere. 31.
Flux⁹ z intrinsec⁹ zextrisec⁹. 32
Sanguinis in somno introrsus
recepit magis. 33
Rigor a superiori venire:ignis
vo ab inferiori magis. 34
Attractio pulmo siccus cauma
superuacuū gracilitat somnus
multus. 35
Frigidissim⁹ cibus lenticule mi
lium chentri cucurbite. 36
Ulcera apponunt zexoriūtur si
impurgatus existens laborauе
rit. 37
Femina capra ex electerio:z cu
cumerē agrestē comedēs purga
tio pueris. 38
Percalido nutrimēto infrigida
tio intrinsec⁹ labor extrinsecus
solis calore sensibili parte esti=
uo cōtrario autem cōtraria. Ci
bi hi quidem velociter tenētur
hi vero tarde.

Diui Hypocratis epydi=
miarum particula sexta
incipit.

Carnes trahūt zex vētre in
terius z exteri⁹ manifestū
sensui z inducētes spiritū zedu
centes. 2
In calidiorib⁹ venis sanguinis
mltitudo subleuat causonides
z confestim expellit. 3.
Quib⁹ pinguis quidē colerā ru
beam sanguis vo nigrā. Ratio
ne memoria odoratu z alijs:et
fame organoꝝ studiū labores
balnea cibi potus somni libidi
nes:z omnia mēsurata. 4
Perfrigidior aer in frigido tpe
z in regiōe ꝑcalidior erit. 5
Dolorū proximū ventrē purga
re sanguinis vo ventrē diuidet
incisione exustio:est⁹ frigidatio
sternutatio plantarū humores
ex quib⁹ virtutē habēt z chiceō:
male operātiū lac:allia:vinum
feruidū:acetū:sales. 6
Non ex laborib⁹ ex itinere debi
litat⁹ zpōdus expuit extussiuit.
nāq3 ex vertice feb. acuta adma
nus submordēs:secūdo vo capi
tis grauedo ligua exarsit:nas⁹
vngula scalptus non egessit san
guinem:sinister splen magnus

durus dolnit. 7.
A quartanis cōmoti magno morbo non accipiunt: q si declinent prius et superuenit quartan⁹ pausat. 8
A quibus morbi. 9
Choleram vt dixi aut quoniaz colerica. 10
Caliditas acredinis signū grauedinis et trāsitus. 11.
Alienātib⁹ deficiūt doloreslaterum est antē et quib⁹ feb. est aūt et quib⁹ nō: sed cum sudorib⁹ est aūt quib⁹ cuz grauedine est vo quib⁹ aridū et distēsum corium et salsuginosum. 12
Stupores quales ex aurib⁹: et quales hyschiam in aurib⁹ et ex aurib⁹ multa occidūt. 13
Quib⁹ coria circū tendunt sicca et dura sine sudore. quib⁹ vo relaxata et mollia cū sudore finiūtur. 14.
In mutabilib⁹ pmutationes iuuant his pmutare priusq̄ maligentur incongrua vt cherioni cōmouētia ex quib⁹ excreationes. 15
Diffinitio quidē quib⁹ sanis efficiūt relinquit sublate occasionis vel mundandū vel educendum vel abscindendū vel nectēdum vel exurendū quib⁹ vo nō non. 16
Quibus sanguis fluit multus et multoties ex narib⁹ quib⁹ quidez mali colore pura modice psunt quib⁹ vo rubei colores dissimiliter et quib⁹ capita bene ferentia purum prodest: quib⁹ vo non: non. 17
Aut q̄b⁹ nares humidiores natura: et semē humidius et plus sani sunt hi morbidiores quib⁹ et econtra. 18
Rotūda sputa repcussoria vt in plinthio adiacēte a calore: et q̄nto die fluxu sāguinis ex narib⁹ bene determinat⁹ est morb⁹. 19
Urina multā hypostasiz habēs liberā repcussionem. Ut que dexippi cum lapsu. 20
Quartanus vo ad vnū annū. 21
Quicq̄ estatis tactus quint⁹ est aūt et q̄n et plirius. 22
Que circa gingiuas et liguā putrescēt septēnis: maxime vo hec iuxta naresputrefactiones. 23
Quib⁹ in dētibus dolor a supcilio subtilis venit his apipere cōuenicti pinguiori posteriori deuenit: siquidē alia non obtinet magis vo iterū et pualuit et violentus. 24
A capite ossium natura: deinde neruoꝝ et venarū. Et carnium et alioꝝ. Et humoꝝ et alioꝝ. Et superioꝝ et inferioꝝ ventriū. Et rationis et modoꝝ et factoꝝ ſm annum tēpore quodā tunc intēpestiui⁹ anni. Ut exāthinata et similia: simile q̄busdaz quotidie tēpestiuius occupatis aut tardius similiter. 25
Per cholericū et per sanguineuz corpus melācholicū non habēs extractionis. Licino vitia splen magn⁹ dolens in q̄rta vel q̄nta

¶ Diui hypocratis epydimiarū particula septima incipit.

Tusses ceperunt circa solis trophas hyemales niualibus psistētijs factis vel quinta: vel decima: vel vigesima die ex mutatione densa australis et borealiū ventoꝝ et niualiū. Ex his hinc quidē breuiora. hic vo pliriora facta sūt. Et peripneumonica a cōdensa. Post hoc aūt circa ismerinaz mox reiterauerūt plurimis vt multū q̄dragenis

ab initio z q̄busdā qd̄ nimisbre nia z eucrita facta sunt his vo fauces flegmonē passe sunt illis aūt chinānche: his vo perapligi ca. Quibusdā vo nictilopes ma gis aūt pueris peripneumoni ca vo nimis breuia facta sūt. Ni ctilopes quidē non tussierūt po stremo sed nimis breuia p tussi facta sūt. fauces aūt breues: ma gis autē noctilopes chinanchie aūt z peraplígica aut dura z sic ca vel parua z modice rationa ta. hi ergo pl⁹ voce exercitātes vel rigētes i chināchias magis finiebāt: manu vo laborātes in manū solū paraplígici hi aūte q̄ tātes aut viam ambulantes aut aliud q̄d crurib⁹ exercitātes his in lūbis vel crura circa vel circa irretētiones perapligice z in fe mur z tibias: z labor: z dolor du rissimi vo z fortissimi in vicina agētes oīa aūt hec. multis autē hor̄ū inseparabiles tusses in me dio cōualuerūt z non demutate sūt cito: sed post hypostrophin quib⁹ voces rūpebant in tussicu losum hor̄ plurimi nō febricita bant. aliȷ̄ q̄dē breuiter etiā neq̄ peripneumoniaca facta sūt nul li hor̄ neq̄ peraplígia neq̄ ali⁹ nullus fact⁹ est morb⁹. Quibus voces abscisse sunt. s; in voce de terminata est. Nictilopica vo se derunt: vt ex aliȷ̄s occasionibus sunt facta. 2.

Facta sunt autem nictilopica pueris maxime oculor̄ aūt per nigra z subuaria q̄cūq̄ pupillas q̄dē paruas habēt oīno aūt ni grū in multū. magnor̄ oculorū aūt magis z non rector̄ z paruo rum z rector̄ crinium plurimi z nigrorum. 3.

Mulieres non similiter labora uere a tussi sed pauce passe sun z modice i peripneumonicā v nerūt: z ipe vo q̄ passe sunt vet stiores erāt z oēs circūaduenie bant causabāt aūt z hoc z nō ex re similiter viris z q̄ neq̄ aliter similiter occupant viris et q̄b⁹ virtus debilis existit z mēstrua purgatio nequaq̄ facta est z i eisdē mulierib⁹ deseruiētes m gis: dominarū vo aut nec pass est aut vna aut due solum: z ips chināchiā secute sunt boni m ris hanc vo non oīno valentes trāsglutire solū nimis boni m ris z bene ferēda: grauiora z p riora. hi nāq̄ z disputātes cum his in manifeste grauiora z p riora quib⁹ autem z vene circ tēpora z collum subleuant mal ciora: his aūt z spirit⁹ subleua malus. hi nāq̄ suptepefacti sū vt scriptū est neq̄ ꝯtingētie pa sionum fuerūt prima quidē scr pta siue posterius scriptis facta sunt: que vo posterius non sine priorib⁹. 4.

Ditissime vo nō moriebant q̄b rigor i febrib⁹ supuenit hos de pressos nō dignū sermone nil i ui tūc vsus sum flobotomia e purgatione z nihil ꝑfeci sed f niti sūt isti vt superior causa e vt celestis cohabuit circul⁹. N q̄ ventris turbatio. 5.

Incidi aūt z sub lingua venam hos vo superi⁹ curaui. hec igi omnino in estate vt z superiecta multa. 6.

Primū in siccis opthalmiȷ̄s oc currere cum dolore. 7.

Uenarū sanguinis discursus li pothomia figura irrepens. 8.

Sed interceptio. 9.

Bubonū aūt neq̄ pleraq̄ ꝓpter qd̄ epatica si aūt z arterie male

cõsuete malũ signũ. Sicut possidonie sanguinẽ emittẽtes. finientes nõ sudaret i fronte sanguinem emittẽtes sz icidẽtes z cõcidentes. 10.
Finiebãt aũt cõcidẽtes: z pneumatie et qz sudorib⁹ dispse laboriosum. 11.
Uentriũ bone sufferentie turbationũ sicut possidonie in pturbatiõe vẽtriũ bõe sufferẽtie declarãt ꝙ fiãt secũdũ naturam vt possidonie et ferina qualia procreãtur. 12.
In tẽuitate circũtẽsio añ faciẽ z vmbilic⁹ pduct⁹ vlcerũ eius añ faciẽ z fetida abeũtia circa dentem. 13.
Qz multa de vnoquoqz est recte determinare: hic qdẽ eadẽ valẽtia. hic vo q̃lia sunt hmõi. p caliditatẽ qdẽ diffũdere educere p frigiditatẽ vero condensare z vbi oportet. 14.
Et stratũ demutare vbi opz nõ temerarium. 15.
In que post posuerunt. 16.
Aquosos cito incidere pthysicos incidere continuo secare capita z talia. 17.
Hidropicũ nõ ɔtigit medicone ꝙ itrorsus. silrz ei gẽiculis. 18.
Que circa cor xenarcho z calidũ sufficiẽs flatũ attrahere in vlcus pro euersione calefacere conuenit a primordio. 19.
A signo furoris z taliũ zc. Uox q̃lis furibũd⁹ si talis ẽ nõ furẽtibus natura z oculi qb⁹ vtiqz fuerũt nã mobiles z quales quõ irascũtur nõ tales z alia scz rõnẽ z morbũ q̃lẽ ptisicã fecit spẽm vel si talis natura fuerit in tali egritudine aderit z alia ita. 20
Tussis laboriose attingũt debilia sed maxime articulos. 21.
In laboriosis fe. tusses sicce fiũt Cũ febre fieri si dereliquũt. 22.
Spiritas ptisicis absconsi mali z sterilib⁹ q̃cũqz alia talia ex eadẽ instantia. 23.
Ptisicis autũnus malus. malũ aũt z ver cũ fic⁹ folia cornicis pedibus adequantur. 24.
In pir!tho ṽe p̃limi ɔcãle vero tussis hyemal ṡicõsueta pualuit z aliis q̃cũqz lõgeua: etei qb⁹ dubitãter habuerũt affirmata sũt ẽ nãqz qb⁹ plixoꝝ nõ supuenit vt nephreticos dolores hñtib⁹ sed etiã in aliis sicut hõ ad quẽ ciniscus indurit. 25.
Dolorũ in costis z in pectore z i aliis tpa si ṽo magnũ distãt ad discẽdũ: qz qñ meli⁹ hñt cõfesti peius habebũt licet nihil offẽdentes. 26.
In diuturnis dysenterie malũ fastidiũ malũ aliter qdẽ: z si sup febricitauerit. 27.
Circa desluxiua vlcera male cõsuetudinis. 28.
Osphi dolẽti excursus ad lat⁹ z phiatha q̃lia putredo vocãt. 29
Nephreticas nõ vidi sãatas sup q̃nquaginta annos. 30.
Que i somnis cõmota z qb⁹ sũmitates circũfrigescũt z mens turbat: z alia q̃cũqz circa sõnũ talia z quib⁹ cõtraria. 31.
Quib⁹ nihil qdẽ ẽ ifra ordiatũ tpe singulis part⁹ fe:⁹ fiũt. 32.
Apparẽtia i qb⁹ mẽsib⁹ fiũt. 33.
Labores in periodis quia i septem mouentur triplicibus finiuntur: z quia in nouem mouentur etiam i triplicitate terminantur. 34.
Qõ post muliebria dextra finistra quidẽ effundens. 35.
Humorositates p pcedẽtia dieta desiccatoria. Quia citius de

terminatum commotum augetur tardius. 36.
Labores trino quino:septimo vel q̄rto vel sexto vel octauo.

¶Diui hypocratis epydimiarum particula octaua & vltima incipit.

Que ex parua tabula pscrutāda diete fiat repletio inanitio ciboꝝ & potuū pmutatio horum ex qualibus i qualia vt habet. 2.
Odores releuatoꝝ delectabiles replentes proficientes pmutationes ex qualibus vt hnt. 3.
Incidentes & intrātes spiritus et corporum. 4.
Audit⁹ hi melius sunt peiores hi vero mestificantes. 5.
Et lingue gust⁹ ex qualib⁹ qualia aduocantur delectabilia. 6.
Spūs similiter calidior siccior frigidior pinguior subtilior siccus humidus minuens replēs et plus vnusquisq; quibus permutatiōes qualia qualibus vt habent. 7.
Habentia vel habita:vel mobilia. 8.
Sermones silentiū non pferre que vult vel quibus loquitur si magni si multi si parui si pauci si veri si friuoli. 9.
Procedētia sudoꝝ vñ incepit sine quo pausauit vel quib⁹ extirpauit colorē his vel calidiores vel salsuginem aut dulcedinē aut pinguedinē aut equalr aut inequaliter corpus tempus. 10.
Permutationes quales ex qualibus habent. 11.
Obtinuit & non obtinuit. 12.
Lachrime volūtarie & inuolūtarie multe pauce calide frigide pinguedo. 13.
Gustus sputum vnde excreatū vel extussiuit vel vomitus. 14.
Molestus frigus liquor desiccatio. 15.
Labores ocia sōni & vigilie. 16.
Que in somno somnia. 17.
Mansiones in quibus et a quibus. 18.
Animi vel mentis noticia deficit ipsa secundum eadem absq; organis:et rebus delectatur et tristatur & timet & cōfidit & sperat & desperat vt passa vt domestica hyppotoi mētis sine secūdum eandem sciens existēs superuenientiū in egritudine. 19.
Etas quidē etatis & etatē prius vel posterius conuenientē. Dentium depunctiones pilorum ortus semē. Magis et minus. Capillorum augmentum. Impinguatio cōtinētia diminutio. 20.
Quod affine & quidem secundum seipsum. 21.
Animi tempus in quo & mane aliud & vespere aliud tp̄s factū pluuiosum aut siccum aut frigidum aut calidum cū vento aut sine vento & qualium ventoꝝ superuenientes aut frigus aut calor temporis et vbi temporis aut medio aut vltimo aut p totū:aut preterito aut p̄sente. 22.
Tempus in quo gn̄atum est. 23
Tempus egritudinis superuenientia. 24.
Periodi & periodotum maiores & vel per multitudinem supdatio:& aut totius morbi superdatio:vel distensio vel status & quibus quidem maius:et quidem minus determinauimus:& quando qualiter et in quo tempore estate. 25.
Epydimicoꝝ morborum modi. 26.
Et si quis inceptoꝝ inceperit

vix vomens aut bene vomens & siue bibentes quidem: siue continentes: siue tarde purgati. 27
Ignitum forte qui exalbati quarum et labia. 28.
Qualis modus que tēpora. 29.
Opus corp⁹ in speculatiōe agere visus auditus nasus tractatus lingua rōne addiscere. 30.
In palpebris superioribus derelicti tumores aliis circūgracilitatis redit rationes in somno. 31.
In extremo vero subrubea dura: & minus his molesta. Et extantia et inhibita vel habita. Inhibita vero vt farsali & polimedi. 32.
Deiectatorios tumores vel litiores siue i opthalmiis siue in vlceribus: sed etiam que exfematibus et epimatibus delata: quia signa. 33.
Messio torsiones circa vmbilicum & dolores est quibus a porris etiam et alleis et hoc posterius. 34.
Hersipila est quibus a ceruice & eorum que circa ipsam in facie determinata est nigra. Nigra & quibus ceruices mala: & quib⁹ fictene mala & quibus cōmouētia mala. 35.
Melancolicus adomantus a peplis vomuit quandoque nigra aliquando a cepis. 36.
Febres quibus vlcerātur labia forte intermittentes quidem & tertianis infrigidationes que vero circumurentes ꝯfestim ad manum solute semper. 37.
Qualis est in articulis videndū incisionem non experiaris si nō in saniem sunt. 38.
Consuetudinem vero ex quibus sanissimus dietis operimētis laboribus somnis libidinibus mente. 39.
Qualiter egritudines a quib⁹ quas figuras. Ex quib⁹ modis et locis generātur inchoāt. imminent. pausant. 40.
In quibus incontinens pauendus. 41.
Contrarie in morbo diete. 42.
Qd bñ fertur qd vix fertur. 43.
Dieta quantum cognoscere nō inconspicere. congrue natura malte. 44
Bonis vero medicꝫ similitudines errores ad deriuatiōes sed econtra occasio. Scio quia difficile est rōcinari speculātes vias aut figurā si mō subaridus cholericus bene vomēs vel vix vomens color dieta existens certe simul hic ad alia cōfiteri & i magis & minus difficile. 45
Quod fistulosuꝫ super iactauit impediuere tusses manere. 46.
Cui iam simitas epatis duplicata est cum tussi continuo dolor pausauit. 47.
Satirus in thaso apud numus vocat⁹ grippalopix circa ānos 5. & 20. ex quibus effundit multoties: processit ꝟo & in die plerūque. factus est autem circa annos. 30. ptisic⁹ & mortu⁹ est. 48.
In abdirus palestre cōseruator clysteneus factus pugnās plus versus fortiorem & ruens super caput abiēs bibit aquam multam frigidam & eivigilia facta est & āgustia & infrigidatio extremitatuꝫ. Posteriori vero adueniens: intulit ei suppositoriū & mediocriter egessit et minxit prius aut nō minxit: in nocte vigilauit non minus vigilia & facta: in mala sufferentia. existēti auteꝫ tertia die infrigidatio ex

tremitatum postea febriẽs ⁊ su
dās. ⁊ mellicratum bibens mor
tuus est. 49.
Melancholici ⁊ epileptici soli
ti sunt fieri plerūq; ⁊ epilepti-
ci melācholici. Horū aūt alterꝝ
magis fit sup q̃ repserit morb⁹:
si quidē in corp⁹ epileptici. si ꝯo
in noticiam melancholici. 50.
In abditis faethusa hyppotoy
mulier supsecūda existens an-
teriori parte. viro autem eius
fugiēte: pudica manens omni-
no muliebria defecerūt ⁊ pilos
emisit. ⁊ virilis facta est postea
fctā ē ei arthetis ⁊ multa feci-
m⁹ vt mēstrua ei vēirēt ⁊ nihil
ꝓfecim⁹ sȝ tpe disperijt. Et vox
ei exasperata est. 51.
Contigit ⁊ notaui gorippi mu
lieri in thaso eadē visum. ē aūt
oibus medicis quos ego noui
spē vnā esse effeminati: ⁊ i hac
multa fecimus ⁊ nihil ꝓfecim⁹
q: nō oino mlieres oēs curant.
¶ Diui hypocratis epydimiaꝝ
particula octaua ⁊ vltima finit
¶ Eiusdē de natura fet⁹ siue na
tura embryonis aut puerorum
libellus vnicus incipit.

I sperma
ab vtrisq; pmāse-
rit i matrice mu-
lier; pmū qdē mi-
scet: simul tāq; mu
liere nō qescēte ⁊ colligit ⁊ in-
grossat calefactū. deinde qñ re
plet: spm̄ hȝ sicut exñs i calido
pma matrice spirāte. deide qñ
repletur spiritu viam sibipsi
extra facit: ⁊ fȝ mediū spmatis
spūs erit. cū aūt via fit extra spi
ritui calido existēti iterū alius
frigid⁹ spirata mrice. ⁊ hoc fa-
cit p totū tps calefit qdē sicut i
calido exñs: frigidum aūt hȝ a
mrice spirāte oia aūt q̃cūq; ca-
lefiūt spm̄ hñt: spiritus aūt frā-
git ⁊ facit sibipsi viā ⁊ tēdit ex-
tra: spm̄ aūt qd calefit attrahit
ad seipȝ spm̄ fridū p fractiōeȝ
a quo nutrit: hoc āt fit ⁊ i lignis
⁊ in frōdibus ⁊ cibis ⁊ potib⁹
q̃cūq; vehemēter calefiūt: itelle
ctū aūt pbēt ligna cū adurunt
oia em̄ ligna faciēt hoc marie
aūt subuiridia emittūt fm̄ se-
ctionē spm̄: spūs aūt qñ extra tē
dit reuolutur circa sectionē: vt
fieri videmus: manifesta igit
rōtinatio ē spūs q; in ligno exi
stēs calide attrahit alterū fri-
dū a q̃ nutrit ⁊ a se dimittit: si-
qdē ei nō attraheret nō vtiq; re
uolueret spūs extra tēdēs oē ei
calidū frigido nutrit modera-
to ⁊ qñ calefit hūidū qd i ligno
existit spūs factus tēdit ex ⁊ ita
exiēs ex calidū qd i ligno ecō-
tra attrahit aliud fridū a q̃ nu-
trit. Faciūt aūt hoc ⁊ frōdes vi
rides qñ vrunt. spūm em̄ habēt
deinde erūpit spūs ⁊ facit viā:
⁊ tēdit extra reuoluēs se tēdēs
aūt sonū pbet: fm̄ qd inspiratio
nē pbet: ⁊ legumina: ⁊ frumē-
tū ⁊ fruct⁹ calefacta spm̄ habēt
⁊ extra vēit ruptionē faciēdo: ⁊
si hūidiora fuerint pl⁹ spm̄ ha
bēt ⁊ emittūt: ⁊ ruptionē maio
rē faciūt: ⁊ qdē opȝ plōgare ser
monē: oia ei q̃cūq; calefiūt spm̄
emittūt: ⁊ alterꝝ frigidū hȝ hoc
ecōtra attrahūt quo nutriūt.
Et hmōi necessitates iducte sūt
a me q; sperma calefactū i ma
trice spm̄ hȝ ⁊ emittit: simlr āt ⁊
a matrice spirātē spm̄: hȝ ⁊ sp-
ma qñ ei matrix frigidū attra
heret ab aere ad se iflat spma
calidū āt ē tāq; i calido exñs. ⁊ tūc

vtiq3 spm̄ h3 ꝛ emittit: et sperma īflatū facit pāniculū: extēditur aūt circa ipm exteri⁹ continuus fact⁹ sicut viscosus tāq3 ī pāno assato subtile ī specie pāniculi stat supficialit͂ calefact⁹ ꝛ inflat⁹ pānis eleuat͂ ſm q̄ inflatur sicut pānicul⁹ fit. Spermati aūt calefacto ꝛ inflato toto pāniculis exteri⁹ circūsit: iuxta mediū āt spmat3 spūi trāsitus ꝛ int⁹ ꝛ extra fit p pāniculū ꝛ hoc pāniculo distat tenui ꝛ spma in se parum est: hoc aūt aliud sperma rotūdū est ī pāniculo: at ꝓo sex dieb⁹ manēs in matrice ꝛ spma extra cadens. ego vidi: ꝛ q̄le mihi videbat͂ ī mēte: tūc ab illis reliq̄ argumēta feci. qualr āt vidi spma sex dieꝝ existēs ego narrabo. Mulier3 ppa famula erat: pcio ad viros iens: quā ñ opoꝛtebat cōcipere ī vtero qualr nō eēt ihonoꝛata audiebat aūt cātatrix q̄lia mulieres dicūt adiuicē cū mulier d3 ꝯcipere in vtero non egredit͂ sperma: sed iteri⁹ manet hec audiēs intēdebat ꝛ obseruabat sp: ꝛ postea vt nō sensit exire semē: dixit dñe sue: ꝛ ꝟbū ꝑuenit vsq3 ad me ego aūt audiēs ꝑcepi ipa3 salire ad terrā ꝛ son⁹ fact⁹ ē illa vidēs aspiciebat ꝛ admirata ē. Quale āt hoc erat: ego dicā: vt si q̄s oui crudi exterioꝛē coꝛticē circūauferat: ꝛ ī iterioꝛi pāniculo iteri⁹ hūidū appareat: mod⁹ q̄dē talis fuit sufficienter vt dicere op3. erat āt rubeū ꝛ rotūdū: in pāniculo āt videbant͂ existere fila alba ꝛ grossa cū grosso sanguine ꝛ rubeo ꝛ circa pāniculū exteri⁹ vestigia: ī medio āt pāniculi distabat subtile qꝺ mihi videbat͂ eē vmbilic⁹: illū āt spiritū iteri⁹ ꝛ exteri⁹ fere ꝑmū: ꝛ pānicul⁹ ex illo tēdebat͂ totus cōtinēs spma: tale āt ego vidi sextū existēs spma. Dicā aūt ꝛ aliā cognitionē: ꝛ ī hoc posteri⁹ apparētē cuilibet volēti scire de hoc: ꝛ ad argm̄ non oīno meo sermoni qui est virt⁹ vt dicat hō de huiuſmodi re: et hec q̄dē adhuc dicta sunt a me: qꝺ aūt spma in pāniculo est: ꝛ spiritū h͂ interi⁹ ꝛ exteri⁹: ꝛ augetur a sanguine matricis descēdente ad matrices. Mēstrua āt egrediunt͂ qñ mulier cōcipit a se si debet puer sanus esse: si nō est quib⁹ supersignat ſm ꝑmū mēsem quātū modicū: sed descēdes sanguis a toto coꝛpoꝛe mulier3 circulariter stat circa pāniculū exteri⁹: simul aūt spū attractio interi⁹ sanguis p pāniculū ſm perfoꝛatū ꝛ distans coagulatur: ꝛ auget qꝺ d3 fieri animal qñ aūt tp̄s fiet rursus alij pāniculi eq̄liter pꝛimi pāniculi subtiles circūtendūtur multi tali modo quo et pꝛim⁹ pānicul⁹ fact⁹ est: tensi aūt sūt et isti ex vmbilico ex adinuice3 ligamēta habēt qñ vtiq3 hic fieri descēdēte sanguine a matrice ex coagulato ꝛ caro fit: scꝺm mediū autem carnis vmbilic⁹ distat per quem spirat ꝛ augumētū habet. mulier aūtē qñ in vtero habet a menstruis non descendentib⁹ ꝑꝑ hoc nō dolet quia sanguis non perturbat͂: ꝛ affluenter descendens: quolibet mēse sed tēdit quiete paulati3 sine doloꝛe q̄tidie ad matrices et in matricib⁹ existens auget͂ quotidie aūt hmōi causa tēdit: sed nō semel ſm men=

sem: quoniã in matricib⁹ sperma existẽs attrahit a corpe sp quõ vtiq; ꝛ potẽtie hꝫ: sic spũs et pꝛimũ q̇dẽ paruus spũs fit. ꝛ sanguis modic⁹ tendit ad matricẽ: qñ aũt spirit⁹ in plus fit: magis attrahit sanguinem: et in pl⁹ descẽdit sanguis ad matrices. Non habẽtibus aũt in vtero qñ mẽstrua nõ egrediũt ppea doloꝛ fit. Pꝛimũ quidẽ pturbat sanguis in corpoꝛe ẜm quẽlibet mensem a necessitate huiusmodi: qꝛ menses a mense differũt multũ: et ẜm frigiditatẽ et caliditatẽ ꝛ hoc sentit mulieris corp⁹ hũidi⁹ eñ est q̃ꝫ viri ꝛ pturbato sanguine ꝛ replẽte venas descendit ab ipso. Et qualiter hic a pꝛincipio nature fuit q̃re si quidẽ euacuat a sanguine mulier cõcipit i vtero si aũt repleta fuerit nõ vacuis ãt matricib⁹ ꝛ venis factꝫ a sanguine ↄcipiũt a se mulieres pueros post mẽstruoꝝ siq̇dẽ purgationẽ mulieres maxime cõcipiũt in vtero. cã autem qȯ dr̃ qñ aũt pturbat sanguis ꝛ nõ tẽdit extra segregat⁹. sed ad matrices: matrices aũt nõ remittunt: calefacte aũt a sanguie diuturno matrices parãt alteri corpoꝛi caliditatẽ: est ãt qñq; ꝛ tm̃ de sanguine in venis corpis vt ꝛ vene replete doleãt ꝛ tumoꝛẽ p̄beãt est ãt qñq; ꝛ piculũ ex h̃ purgari: ẽ aũt qñq; ꝛ ad vesicã pcõsistũt: ꝛ ↄpꝛimũt ꝛ claudũt vesicã. ꝛ strãguriã pꝛebẽt ẽ ãt qñ replete sãguie exñtes matrices declinãt: aut ad ischiã aut ad lũbos: ꝛ doloꝛẽ p̄bẽt. Est ãt qñ ꝛ diuturn⁹ fuerit sanguis q̇nq; mẽsib⁹. aut sex i m̃ricib⁹ putrefactꝫ putredo fit: in q̇busdã ãt ẜm testiculũ egrediet. ẽ aũt q̇b⁹ iuxta femur: sic apa fit. ex ide sanies fctã egressa est: ꝛ alia multa huiusmodi mulierib⁹ fiunt cũ non purgãt mẽstrua: sed non opoꝛtet dicere hoc hic: dictũ eñ ẽ i mulieribus egritudib⁹: sed vñ dimisi sermonẽ cõplebo. Qñ aũt fit caro tunc panniculi aucto eo qȯ est in matricib⁹ augent: et ipsi cauant maxime exterioꝛes et sanguis q̇ est a matrice descendens: qȯcũq; caro fuerit spirãs attraxerit: et augmẽtũ fit et si vtile nõ fuerit i ↄcauitates panniculoꝝ segregat ꝛ qñ cauant et sanguinẽ recipiũt: tunc aũt nominant regio: hec aũt a me in hac parte dicta sunt. Caro autẽ aucta a spiritu articulat: et venit in ipsa singulũ simile: vt simul: ꝛ dẽsum ad densum: ꝛ rarũ ad rarũ: ꝛ humidũ ad humidũ: ꝛ vnũq̇dq; venit in pꝛopriã regionẽ: ẜm cognatũ a q̇bus ꝛ factũ est q̃cũq; a dẽsis sũt et fiũt. ꝛ q̃cũq; ab humidis humida sunt ꝛ alia ẜm eãdẽ rõnẽ fiũt: ꝛ augumẽtatis et ossa idurescũt a caliditate coagulata et iã ramificant vt arboꝛ melius iterioꝛa corpoꝛis ꝛ exterioꝛa ꝛ caput fit distãs a spatulis ꝛ bꝛachia ꝛ cubiti a laterib⁹: ꝛ crura distãt ab iuicẽ: ꝛ nerui iuoluũt circa nãs articl̃oꝝ ꝛ ipꝫ hꝫ os: ꝛ nas⁹ ꝛ aures eleuant i carne: ꝛ pfoꝛãt ocl̃i replent hũido puro ꝛ testicl̃is manifest⁹ fit q̃le ẽ ꝛ viscera articulant: ꝛ iã a supioꝛib⁹ spirationẽ fac̃ oꝛe: et naso: ꝛ vẽter iflat: ꝛ itestina iflata ẜꝫ supioꝛa accipiũt spm̃ q̇ ẽ p vmbilicũ ꝛ obthurat: ꝛ ad intestinũ via fit a vẽtre: ꝛ ab itestinis

stinis extra. Singula ãt horũ articulant a spũ singula iflata q̃dẽ cũ distant oia. Scdʒ cognitionẽ etem̃ si volueris fistulaʒ ligare ad vesiccã: ꝛ p fistulã immittere i vesiccã trã ꝛ harenaʒ ꝛ plũbi frusta subtilia ꝛ aquã infundens fistulã inflare p̃muʒ q̃dẽ illa miscent aqua: deiñ tpe inflata: veniat plumbũ ad plũbũ: ꝛ harena ad harenã: ꝛ tra ad trã: ꝛ si q̃s ipa desiccare dimitteret: ꝛ circũfrãget vesiccã inueniet: ꝛ videbit ipoꝝ simile sicut ad sile veniẽs: itaq̃ aũt ꝛ spma ꝛ caro articulat: ꝛ veniet vnũq̃d̃q̃ sile ad sile. hec ãt ad huc dicta sunt a me: ꝛ factꝰ est vtiq̃ puer ꝛ ad h̃ accidit femina quidẽ in.xl.diebꝰ ad lõgissimũ sicut eĩ accidit i plꝰ i hoc tpe aut paulo plꝰ aut paulo minus hoc articlari. etem̃ purgatio fit i mulieribꝰ post ptũ aut i plꝰ accidit ãt i puella q̃dẽ.i.i mulier pariẽte puellã i diebꝰ. xliiij. ita q̃dẽ durissima ꝛ finalꝛ piculũ vtiq̃ erit ꝛ i.xxxv.diebꝰ purgaret i masculo ãt mũdificatio fit i diebꝰ.xxx. ita diuturnissima ꝛ finalꝛ piculũ vtiq̃ eẽt ꝛ si i.xx.diebꝰ purgaret: postremo aũt tpe nimie egredit purgatio i iuuenibꝰ ãt paucꝛ diebus purgant i vetustiorib ãt pluribꝰ. Marie ãt dolẽt mulieres in partu et in purgatione partus: primo pariẽtes: ꝛ i mora pariẽtes magis dolent: purgationes aũt mulieribꝰ ex ptu hmõi cã fiunt q2 in prioꝛ tpis vsq̃ ad quadragesimũ diem ꝛ duos in puella. in puero autẽ vsq̃ ad.xxx. diẽ minus sanguis descẽdit in augumentũ puero. hic autem in his plus quousq̃ pariatur: opoꝛtet vtiq̃ purgationẽ retribui in purgatione partus: ꝛ exire foras secunduʒ purgationem dierum. Principium autẽ sit huiusmodi mulieribus i doloꝛe perturbatur sanguis mulieris. ꝛ calefit totꝰ a motu pueri foꝛti existẽte: perturbatꝰ aũt prio q̃d venit extra post puerũ autẽ putredo grossa sanguinea: ꝛ meatꝰ egressus factꝰ est chimꝰ sicut aq̃ immensa: deiñ post illud secundũ plurimos dies egreditur purgatio vsq̃ ad dictũ tempus scdm similitudinẽ hoꝛe mẽsis cotile.i. pugilli aut tota aut media: primo ãt paulo plꝰ: aut paulo minus ſm rõnẽ hmõi quousq̃ finiat. Egredit ãt sanguis vt ab occisa victia si sana fuerit mulier ꝛ dʒ sana esse: ꝛ cito coagulatur: si aũt mulier nõ fuerit sana neq̃ debet sana esse egreditur purgatio minoꝛ ꝛ ſm speciẽ prauioꝛ ꝛ nõ coagulabilis: ita aũt hoc hʒ si qua mulier in vtero habẽs egritudinem habuerit ñ cxñtẽ cognatã purgationi ptꝰ destruit nisi purget i anterioꝛibꝰ diebus i vtero habẽs moꝛ sana exñs moꝛ intꝰ si mãserit aũt ipsi purgatio siue a medicis siue a spõtanea subito ſm rõnẽ dieꝝ egrediet: q̃bꝰ nõ egrediet: in semel vl' simul. Si ãt ñ purgata fuerit mulier purgatõe ptꝰ: egritudo ipi magis ꝛ piclitabit moꝛi: neq̃ si curã hũerit i breui: ꝛ ipa deoꝛsuʒ agat purgatiõe: h̃ ãt reduxi h̃ ppea q̃alr ennunciẽ q̃ pueroꝝ sit seggatio mẽbroꝝ lõgissima in puella q̃dem in.xlij.diebꝰ in puero ṽo i.xxx. diebus diuturna. Debeo aũt ſm nunc noiare

cām explanatiōis:dico nō retri
bui φ i matricib⁹ exñti spmati
min⁹ sāguis venit a mulier̄ ad
matrices hñte femineū spma i
xlij.dieb⁹:in his aūt dieb⁹ ar-
ticulant̄ mēbra isantiū ab hoc
aūt tpe ipsi in plus venit san-
guis in puero ſm ipm numeꝝ
et rōnē.xxx.dieꝝ:sicut aūt hꝫ
aliud argm̄ hic φ hec vera sūt
pimis aūt.xxx.dieb⁹ qñ spma
in matricem cadit minim⁹ san
guis venit ad matrices a mu-
liere deinde in pl⁹:si em̄ coadu
natus:et mult⁹ venerit:nō vti-
q₃ sperma posset spiritū habe-
re:suffocaretur vtiq₃ a sangui
ne vehemēte multo.Retribuit̄
aūt i purgatiōe ecōtrario egre
ditur aūt purgatio part⁹ i pri-
mis dieb⁹ plurima.deīde i mi-
nus donec finiatur multe vtiq₃
mulieres corruperunt puerum
pauloante.xxx.diē:z inarticu-
lat⁹ apparuit:qcūq₃ ꝟo poste-
ri⁹ aut sit.xxx.dieb⁹ articulata
apparebant exñtia:z in puella
ſm rōnē.xlij.dieꝝ.qñ corrūpūt̄
videtur articulatio mēbroꝝ:
siue prius corrūpatur puer si-
ue posteri⁹ sic videt̄ z rōne z ne
cessitate articlatio exñs i puel
la quidē in.xlij.dieb⁹ i puero.
in.xxx.testat̄ em̄ aborsus infā-
tium z immundificatiōes pt⁹.
causa autē est.q2 femia coagu
latur posteri⁹ z articulat̄:q2 sp
ma infirmius z humidius mu
lieris q̄₃ viri:z necesse ē ſm hāc
rōnem posteri⁹ feminā coagu-
lari q̄₃ masculū:et mundifica-
tio diuturnior hmōi cā,cū in fe
mina magis de suba fit q̄₃ i ma
sculo.Redibo āt iterū retro vn
de discessi:qñ aūt articulat̄ in
fans ſm formas mēbroꝝ ipso
aucto ossa z membra duriora
fiunt z cauant̄:z aut hec a spū
fiūt cōcaua āt exñtia attrahūt
ad se a carnib⁹ sāguis pinguis
simū:z tpe pcedēte ramificant̄
iteꝝ extrema ossiū sicut arbo-
ris extrema postremo ramifi-
cant̄:ita z pueri distāt:adiuicē
digiti manuū z pedū:i extremꝫ
āt vngues oriunt̄:finiūt āt ve-
ne hois:oēs i digitos manuū z
pedū:z grossissime q̄dē sunt in
corpe z q̄ i capite:deiñ āt i cru-
rib⁹ z brachijs.z cubitis:in pe
dib⁹ āt z manib⁹ subtilissime z
dēsissime z plime vene sūt z ner
ui subtilissimi z dēsissimi plimi
digitꝫ āt manuū z pedū hi ma
xime sūt ex̄ dixit āt sic ex hñti-
b⁹ dēsa ossa pua z venas z ner
uos:ita z vngues oriūt̄ ex ipis
subtiles z dēse:z accipiūt extre
ma venaꝝ φ nō āpli⁹ augeant̄
ipse neq₃ emineat aliq̄ alia:q̄-
re nō ē mirādū φ vngues i ex-
tremo corpis dēsissimi sunt sit̄
aūt z vnguib⁹ z capilli in capi
te radicant̄.hꝫ āt i capite sic q̄
sunt de natura capilloꝝ:oriunt̄
em̄ maximi z plurimi vbi cor-
poris cutis rarissima est:z hoc
vbi capilli moderatā hūiditā-
tē in nutrimentū hñt z vbi cu-
tis posteri⁹ rara fit:et ibi pili
posteri⁹ oriunt̄ in mēto z pecti
ne z sicubi:simul em̄ spermate
fctō caro rara fit:z cutis z vene
apiunt̄ magꝫ q̄₃ i pore tpe pue-
ro exñti subtilib⁹ ei venꝫ exñti
b⁹ ñ descēdit p ipsas spma z de
mēstruꝫ puelle eadē cadit rō:si
mul āt via fit z mēstrualib⁹ et
spermati ꝟginib⁹ z capillat̄ pe
cten pueri z puelle rara fctā cu
te z simil̄ crinis vel cutis hūidi
tatē temperatā in nutrimētuꝫ

hz:nō minorē:ita z barba viri hz:rara ei fit cutꝫ tēdēte i ipaz humiditate a capite:simil' qdē em̄ z i coitu:pariter aūt z i medio tpis crinib⁹ mēsuratam hz hūiditatē i nutrimētū:tūc maxime qn̄ tps fit humido descendēti a capite:et in coitu descendēdo a pectore ad barbam:significatio āt:ꝙ i rarissimis cutis oriunt pili:si quis voluerit aduerere cuti z crustā solū facere z sanare dēsa fctā cutꝫ i cicatrice pilosnō pducet. Quicūꝗ āt eunuchi pueri extātes fiūt pp̄ h̄ neꝗ pilos hn̄t in pectore neꝗ i mēto lenes fiūt toti:quia via nō fctā spmati rarificat cutim i toto corio. ¶ Secāt āt viā spmatis sicut mihi dictū ē paulo ante:z mlieres āt lenes fiūt fm̄ mentū z corpus:qꝛ in coitu ipsaꝝ humidū siliter iectigatū sicut id qđ id est viri cutiꝫ non facit rarā:quicūꝗ āt calui fiūt isti autē flegmatici sunt:et i capite ipsoꝝ simul coitu iectigatū z calefactū flegma cadēs in cutivrit capilloꝝ radicez fluūt capilli. Eunuchi pp̄ hoc nō fiūt calui:qꝛ ipsoꝝ nō fit mot⁹ vehemēs neꝗ calefactum flegma in coitu vrit capillorū radices:cani aūt pp̄ hoc fiunt:qꝛ mlto tpe descēdēte humido in hoie seqstrat albissimū et cadit ad cutim:z crinis albiorē hūiditatē habens ꝙ in priori tpe albior fit:et cutis vbi cani sunt albior altera fit z q̄cunꝗ ex genitura caniciē quādā hābēt i capite: illis vbi canicies' ē albior alia est:illic ei albissimū hūidū est: hz āt z hoc fit vbivtiꝗ caro humiditatē attrahit siue albā siue rubeam siue nigram:tales

fz colorē z pili fiūt hec aūt dicta sunt a me. Adhuc veniam autē ad residuum sermonis:qn̄ vtiꝗ extrema corporis pueri ramificant extra:z vngues z capilli ramificabūtur:tūc vtiꝗ z mouet z tēpus ad hoc fit masculo quidē tres mēses:femine vo. iiij. sic ei in plurimū accidit:ē aūt z quosdam puerorum ante hoc tēpus moueri:mouetur aūt an̄ masculus:qꝛ est fortior femina:z ante coagulatur masculus a grossiori em̄ z fortiori spermate sit masculis femina:qn̄ autē monebit' embryo tunc vtiꝗ z lac super signat matri : māmille enim eleuantur z pupille quiescunt lucescūt aut liuescunt:lac vo non egreditur et feminis densatur carniū posteri⁹ lac supsignat et venit:z rarum autem carnium ante pꝑter hanc necessitatez fit lac quando matrices tumorose fuerit a puero comprimunt ventrē mulieris huiusmodi autem quando repleta repressio fit:resilit pinguissimū a cibis z potibus ex ad omētū z carnē:sicut si q̄s coriū inūgat oleo multo. z pmittat imbiberez postꝗ ibiberit repmat coriū repressō corio resilit extra oleū ita vtiꝗ z ventre habēte i ipō pingue a cibis z potib⁹ repsso a mr̄icib⁹ resilit pigue ad omētū z carnē. z si fuerit mulier rare carnis citi⁹ sentit saltū:si vo nō posteri⁹:et bestie invtero habētes siq̄dē non egrotauerūt ab eodē cibo z potu piguiores fiunt pꝑterea. silr autē et femina a pingui calefacto z albo exn̄te quod dulcoratū a caliditateq̄ est in matricibus repressū venit ad māmillas z ad matrices parū venit p easdē ve

nas: pcedũt ei vene ad mãmillas ꝛ ad matrices ꝛ he alie similes ꝛ qñ accidit ad matrices lac puer ab ipõ augeť paꝝ: mãmille ṽo ꝛcipiẽtes lac eleuãť replete: ꝛ qñ parit pꝛio motu fetõ tẽdit lac ad has mãmillas si lactauerit: hꝫ eñ sic lactãtib⁹ mãmillas ãpliores fiunt vene ꝫm mãmillas ãpliores aũt facte vene a vẽtre attrahẽtes pigue tradũt mãmille etem̃ si vir coierit multũ ãpliores fiũt vene ꝛ magis ducũt coitũ hꝫ aũt ꝛ hoc sic. Nutrimẽtũ ꝛ augmẽtũ puerorũ fit qñ in matricib⁹ vadũt q̃ sũt a matre: ꝛ quomodo mr̃ hꝫ sana ꝛ ĩfirma: ita ꝛ puer hꝫ quẽadmodũ ꝛ q̃ i terra vegetabilia nutriunť a terra. ꝛ q̃lit vtiq̃ terra se hñt: ita ꝛ vegetabilia se habẽt ꝛ q̃ i terra: semen eñ qñ deponitur in terrã humiditate repleť a terra hꝫ eñ in seipsa terra humiditatẽ omnimodã qua nutriunť vegetabilia: hũiditate ãt repletũ semen inflatur et tumescit et cogitur ab humiditate conuerti ṽtus q̃ est leuissima in spermate: cõuersa aũt virt⁹ a frõde et humiditate facta frõdes rũpit sperma: et oriunť pꝛio exterius frondes: orientia autẽ qua nõ ampli⁹ possunt nutriri frõdes ab hũiditate que est ĩ spermate rũpũtur inferi⁹ sperma ꝛ frõdes. ꝛ coactũ a frondib⁹ transmittiť a pondere in dorsũ aut in ipso delinquiť propter grauitatem. ꝛ fiũt radices ex frondibus dẽse. qñ autẽ dorsũ firmiter radicatũ fuerit vegetabile et nutrimentũ a terra faciet. tunc vtiq̃ euanuit oẽ: et qđ consumptum est et vegetatum

preter corticẽ. q꞉ solidissimus est: iterum aũt cortex putrescẽs in terra immanifest⁹ fit tẽpore vtiq̃: ꝛ ramificãtur quedã frõdium ex spermate igitur sic ab humido factum: tamen momẽtale existens ꝛ aquosum ꝛ augumẽtũ motum ꝛ in deorsum ꝛ in sursum nõ põt fructum emittere nõ enim ipsi est virtus fortis et pinguis ex qua semen cõuertetur. quando autem infirmabitur magis vegetabile ad gen⁹ a. tẽpore tunc vtiq̃ et venas hꝫ amplas ꝛ in sursum ꝛ deorsũ ꝛ tunc vtiq̃ ex terra extrahiť non amplius aquosum sed grossius ꝛ pinguius ꝛ plus vt calefactũ a sole ebullit ad extrema: et fit fruct⁹ ꝫm cognitũ ex quo ꝛ factum est ꝛ multus ex medico: ꝛ propter hoc sit: q꞉ attrahit vnũquodq̃ vegetabilium ex terra potentiam magis q̃ ex quo factum est: ꝛ extra viuit nõ ꝫ vnũ sed ꝫm multa. Quando aũt fructus egreditur: nutritur a vegetabili attrahens enim vegetabile a terra fructũ trahit: sol autem maturat ꝛ solidat fructum attrahẽs ab ipso ab aquoso ad se. Et hec dicta sũt a me de vegetabilib⁹ a terra ꝛ aqua ꝛ seminibus. Que autem plãtatur ex arboribus plante fiunt hoc modo. Ulnus autem vnus habet ram⁹ in infirmo versus terram ꝫ q̃ ab arbore ruptũ ẽ vñ radices emittũtur: hoc modo dicto trãsmutanť qñ plãta que ẽ ĩ terra humiditatẽ sumit a terra inflať ꝛ spm̃ habet: que aũt sup terrã vñ spiritus hic ꝛ humiditas ꝯuertunť ad inferi⁹: plãte virtute quecunq̃ erat grauissima rũpit in deorsũ: ꝛ fiũt ex ipõ radi

ces molles: quādo autē iferius accipiantur tūc attrahit a radice humiditatem: et tradit existēti sup terra et tūc rursū superius inflatur: et spiritū hz: et quāta virt⁹ in plāta leuis est cōuersa frondes facta germinat: et in superi⁹ augmētū facit. et ad iferi⁹ ita in cōtrariū accidit vtiqȝ eoꝝ q̄ fiūt ex semine et plātarū de germine. Primū eī ex semie frōdes oriūt. deinde radices ad inferi⁹ emittunt arbor āt radicat prius deinde frondescit: pp hoc qr in semine quidē ipso humiditatis multitudo inest. et in terra oī existenti nutrimentum inest primo sufficiens frōdi: vñ frons nutriat quousqȝ radicet: i ramo autem non sicut: non eñ fit ex alia: inde frons primū nutrimentuȝ habet: sed ipē ram⁹ est sicut et arbor se hz: et hic super terram est multa. quare nō poterat sup terrā repleri hūiditate nisi ex iferiori magȝ virtus quedā veniens extra det ꝙ superius est humiditatis et primo qd plātat necesse est i seipso nutrimentum facere a terra radicibus: deinde fit a terra attrahens sursum tribuere et frōdes mouere in germen et augumētū. quādo autem auget plāta ramificat ab huiusmodi necessitate: quā dicā qñ pl⁹ hūiditatȝ ipi adueniat ex terre extra cte a multitudie rūpit sȝ ꝙ plurima erat et sic ramificat plāta auget aūt et i latitudinē et i supi⁹ et i iferi⁹ pp hoc qr iferi⁹ terre hyeme q̄dē calīn ē estate ꝯ frim: hoc aūt pp hoc ē: qr terra hūida hyeme ab aq̄ q̄ a celo descēdit: et repmit i se sicut grauiori existēte hūiditate: dēsior aūt ab hac: et nō hȝ aliquā respirationē nō eī ampli⁹ inest magnū rerū: et pp hoc isti⁹ terre hyeme magis ē calīn. etem sim⁹ collect⁹ q̄dē calidior est sȝ ꝙ rar⁹ existit: et alr. hūida aūt repssa a seipis calide fiūt et i veloci valde a caliditate cōbusta putrefiūt: nō eī trāsit respiratio p ipsa tā q̄ dēsa existētia. Si āt sicca fuerint et rare posita multomin⁹ calefiūt et nō putrefiūt. sic āt et frumēta et hordea hūida exñtia et fusa calidiora sūt q̄ sicca fuerit et rare posita. Et idumenta colligata et cōpressis fortiē inuoluta: vrūt a seipā sicut ego vidi tā tāq̄ ab igne: et alia si q̄s voluerit estimare: oīa q̄cūqȝ reprimūt a seipis calidiora inēit q̄ rare posita: ñ eī respirare fridū a vētis ita āt et terra iferi⁹ repleta exñtēte: et ipā a seipā repressa tāq̄ graui et dēsa exñte ab hūiditate calidū ē hyeme: ñ eī ē ipsi⁹ exalatio aliq̄ calidi: sȝ qñ ceciderit ex celo aq̄ in ipsaȝ qñ respirat in terra ab ipso nō trāsit añ tāq̄ tra exñte dēsa sȝ spūs retro ad aquā venit. et pp hoc fōtes calidiores sūt hyeme et maiores q̄ in estate: qr respirāte spū retro venit ad aquaȝ tāq̄ terrra dēsiori exñte et non trāsit p eā spūs et aq̄ mlta exñs inq̄tū si cōtingat: hic aūt rūpit distēdēs et viā sibi ipsi facit ampliorē q̄ si modic⁹ fuerit: aq̄ eñ in terra nō stat. sȝ sp tēdit i decliuū: si aūt transiret hyeme ab aqua spūs terre p se minor aq̄ pcederet ab ipō ex ipā et fōtes ñ essent vtiqȝ hyeme magni: hec aūt dicta sunt a me: et terre iferi⁹ calidi⁹ vr existēs hyeme q̄ estate. Nūc autē volo dicere: qr

estate iferi⁹ terre frigidi⁹ vt extris q̃ hyeme estate em̃ rara ẽ terra z leuis tanq̃ sole atrahente ad se ab ipa humiditatẽ:hz aũt terra i se aquã plus aut min⁹:spũs aũt oẽs sũt nobis ex aqua:hui⁹ aũt simile ẽ q̃ ita se hz:ab oib⁹ enim fluminib⁹ znubibus spũs ꝓcedũt q̃tidie z cõtinue:nubes autẽ sũt aq̃ ↄtinua in aere:ztũc vtiq̃ terra rara ẽ z leuis estate z tãq̃ ipsa hñs z aq̃ fluit ad decliuia decẽdẽte aũt aqua sp expirat exinde ali⁹ spũs ex alio:q̃ ãt erat p terrã venit leuẽ z rarã existẽtẽ:z frigidus terre facit.z ipsa aqua similiter infrigidatur.hz autem sic queẽadmodũ si q̃s in vtre aquã existẽtẽ represserit fortiter z exalationẽ aq̃ fecerit i pũcta vel in puncturas:aut magna aut pua ac⁹ z vẽtrẽ pẽdẽs subleuet nullus spũs p perforãtũ procedet se aqua:non enim habet amplitudinẽ qua expirat aqua sicut aũt habet hyeme de aqua in terrã:si aũt aqua i vtrẽ amplitudinẽ fecerit z pendẽs subleuabis vtrẽ spũs ꝓcedet p perforatũ.amplitudo em̃ est spũi ab aq̃ mota exire p vtrẽ z p perforatũ spũs pp hoc ꝓcedit.Sic aũt habẽt se aque estate terra:ãplitudo em̃ est ipsi tãq̃ terra rara existẽte z sole atrahente ab ipa humiditatem ad se: z transit spũs tãq̃ frigid⁹ existẽs ab aq̃ ipaz rarã extẽtẽ et leuẽ pp hoc iferi⁹ ipi⁹ existẽs frigidũ estate. et aq̃ magis spiritu q̃ est i terra frigido existẽte:et ipa dimittit sibĩipsi spiritũ ad terrã et parit q̃dẽ q̃ haurit in puteo semper mouet spm̃ tanq̃ flabellum et ipsum facit frig⁹ prebere aque: que autem nõ hauritur aq̃ estate sz ẽ stãs dẽsuz extẽs nõ similit recipit spm̃ ad se a terra:neq̃ in terrã ad se tradit:z pariter a sole z aere nõ dispso i puteo:sz stabili extẽte calefit prio supficiale ipi⁹:deĩde alterũ ab altero adiferi⁹ tradit caliditatẽ:z pp hãc aq̃ q̃ nõ hauritur estate calidior est ea q̃ haurit.Fõtes aũt ꝓfundi aquarũ estate valde sunt frigidi z aqua hausta hyeme a terra calida existente cõfestim em̃ calida est qñ ãt tẽpus fit frigida est ab aere frigido existente exarescit enim a vento z spiritus per ipsam transit quemadmodum z aqua que hauritur estate qñ hauritur frigida confestiz fit calida ꝓpter hoc q: terra rara existẽte z spiritu existẽte i ipa infrigidat:qñ aũt hauritur tempus fiat stabilis:calefit enim ab aere calido existẽte quemadmodũ z aqua q̃ nõ haurit in puteo estate:z ꝓpter hoc calida fit:q̃dẽ adhuc dicta sũt a me. Resumã iterũ quare estate terre iferi⁹ frigidi⁹. ẽ hyeme aũt calidũ:supi⁹ aũt terre ↄriũ hu i⁹.z op3 arbori duo nõ calida fieri neq̃ duo frigida. simul si dz sana eẽ.sz si ex supiori aduenit.ex iferiori op3 frigidũ aduenire sibi radices aũt qñ attraxerit arbori retribuũt z. arbor a radicib⁹.z ita fit ↄseruatio z frigidi calidis tãq̃ z hoib⁹ itrãtib⁹ i vẽtrẽ cibis q̃cũq̃ digesta calefaciũt oportet infrigidare tradendo arbori a loco z arbori. ita z arbori ex iferiori op3 retribuere ad supiora et ecõuerso.z auget arbor et supi⁹ z iferi⁹ pp hoc q: nutrimẽtũ ẽ z ex supiori z iferiori z quousq̃ mollis fuerit vehemẽter nõ fructificat.nõ em̃

& ipsi piguis sit neq; grossa q in fructu pferunt qle est. qn aut tps fit tunc vtiq; in ipsa veneample facte faciut in ipsa ex terra pinguem & grossum fluxu. sol aut diffundens spm ipm facit extra vivere vl exire sicut leuem existentem in extremitatibus & fructificare & subtile qdem humiditatem a fructu aufert grossa aut maturans sol et calefaciens: dulcorat. Arbores vo q no fructificant no hnt pinguedinem in seipsis cpta in fructuz tradant extra. ois aut arbor qn atpe firmabit & sumat ex iferioribus vtiq; a radicib9 terre cessat augeri qbuscuq; aut arborib9 ab aliis arborib9 oculi insiti sunt. et arbores facti in arborib9 viuunt & fructificant fructu: no siles quibus isite sunt tali modo hoc fit Accidit oculo primu quidem germinare. alimentu em habuit. pmu qde ab arbore qui decisus e deinde in qua situs est: qn aut germinabit ita transmittit i arborem radices ab ipsa subtiles in primum augetur ab humiditate que est in arbore in qua isitus est: deinde tempore facto mittit radices in terra ppterea q i q situs est eleuat a terra attrahens humiditatem & nutrimentu ipsi: & exinde est qre no admirandu insitas arbores alteri9 fructus ee: viuunt em a terra. hec aut dicta sunt a me de arborib9 & fructib9: ppter hoc qz non est possile mihi sermonem semper factu derelinquere. Redibo aut iterum retro cui9 sermonis ca hic de his dicta sunt dico em vegetabilia in terra oia viuere ab humiditate terre: & qualiter se habz terra humiditate: que est in ipsa: ita et vegetabilia habere ita et puer viuit a matre in matricib9 & quomodo mater sana se habz & ita puer se habet: si quis aute voluerit intelligere ea que dicta sunt de huiusmodi inueniet ex principio ad finem. natura oez similem existere vegetabiliu enim ex terra & humana natura & hec a me ad hoc dicta sunt. puer aut in matricibus existens manus hz apud mentum & caput prope pedes: & no est vere iudicare neq; videbis in matricib9 puerum vtru caput superi9 hz aut inferi9 ex vmbilico distensi sunt paniculi positi sibi: nunc aut dico cognitionem qua dixi enunciare paulo ante sicut possibile est humane menti manifesta existentem cuilibet volenti scire de hoc: qz spma in paniculo est. & scdm mediu ipsius vmbilicus est exinde pmu spirationem attrahit ad se & transit ex ex vmbilico paniculi sunt i alia natura pueri sic se hntem qua dixi inuenies tota vsq; ad hec qlr a me in sermonib9 no fuerit assertu. si voluerint em aliquib9 testibus quib9 debeo dicere vti. Si qs em voluerit oua. xx. aut plura qlit excorianti supponere gallis vel gallinis siue duob9 aut plurib9 & icipiens singula die a scda vsq; ad vltimu scdm q deficiet ouu auferat frangendo intendens inueniat oia hntia scdm meaz rone vt pgruit auis natura coparare nature hominis. q enim panniculi sunt ex vmbilico distensi: & alia quecuq; dicta sunt de puero multa se habere i ouo auiculari iuenies ex pncipio vsq; ad fine: & et si qs nondu sciuit admirabit in ouo auis existere vmbilicu. hic aut sic se habent: & hec a me dicta sunt: qm autem mulie

ri ptus aduenit accidit tūc pue ro moto ⁊ calcitrandi manib⁹ ⁊ pedib⁹ rūpere aliquē interiorꝫ pāniculorū: rupto autē vno aliū vtiqꝫ infirmiorē fortitudinē hñt ⁊ rūpuntur: primus quidē illi⁹ continui deinde postremus. qñ autem franguntur vel pannicu li tunc soluitur a ligamento em bryo: ⁊ tenditur extra iectigatū venietib⁹ enim pāniculis ante= rius ⁊ his apertis matrices nō hñt amplius potentiā puerꝫ re tinere: simul capiunt vel coope riūtur em̄ ⁊ pāniculi matricū qñ puer circunuoluitur nō multo post. qñ autē egreditur puer co git ⁊ dilatat matrices in exitu molles existētes egreditur aūt ad caput si scd̄m naturā exierit grauiora em̄ sunt ipsi supiora ex vmbilico liberata existens in manib⁹ incōtinens magis fit ex panniculis secūdum ruptionē simul. x. mēse qñ part⁹ matri ad uenit. Si aūt violentā passionē passus fuerit puer ⁊ ante hoc tē pus ruptis panniculis egredit ⁊ hoc si nutrimentū prius fiat a matre puero. ⁊ sic prius partus mr̄i aduenit: veloci⁹ aūt. x. mēsi bus egreditur. sed quicūqꝫ opi nati sunt habere puerū tp̄s pl⁹ x. mensibus. iam em̄ multoties hoc audiui: extraxerūt hoc mō quo ōbeo dicere. Quādo matri ces spiritū acceperūt in seipsas a ventre vētositatē prebente in flabūtur: si em̄ hoc poterāt ⁊ pu tant vti mulieres ad se habere: tūc ⁊ si mēstrua nō existētia con uertant in matricibus ⁊ fuerint diuturniora: semp defluūt i ma= trices est quidē qñ a ventosita= te q̄ est a ventre est aūt quando qꝫ ⁊ calefacta: sed etiam tunc in

vtero putant habere mulieres tanqꝫ menstruis nō egredienti bus ⁊ matricib⁹ inflatis: dein= de qñ menstrua rumpūtur spon tanea: aut aliis sup descēdētib⁹ ad matrices ⁊ ducētibus deorsū priora ⁊ ventositas egressa est ⁊ mulieris vtiqꝫ cōfestim post pur gationē matrices aperte sunt. ⁊ ad testiculū cōuerse sunt ⁊ coeū tes cū viris mulieres cōceperūt ad se eodē die aut simul paucis dieb⁹ putāt mulieres in expte harū rōnē ⁊ cārū illo tpe in ven tre habere tūc qñ menstrua nō egrediebant ab ipsis et matri= ces inflate erant. Qd̄ autem nō est diuturnū. x. mensib⁹ habere i vtero dicā nutrimētū ⁊ augmē tū quidē a matrice descendētes non ampli⁹ sufficiens puero est qñ. x. menses aduenerint ⁊ em= bryo augeat attrahit em̄ ad se sanguinē dulcissimū pariter āt ⁊ a lacte auget paꝝ: cū aūt ipsi rariora hoc fiūt ⁊ grossior exñs puer petēs pl⁹ nō existēte nutri mēto calcitrat ⁊ pāniculos rum pit ⁊ mulieres prio parientes hi patiunt magis: deficit em̄ nutri mētū pueris ad sufficientiā vsqꝫ ad. x. mēses plus deficit aūt his ꝓpter q̄ hoc sūt aūt hic purgāt a mēstruis plurimis alie vero paucioribus hoc aūt sp fit. ⁊ nā ⁊ in genere matricū est. q̄ aūt me strua modica trāsmittūt: nutri mētū rarius se prebēt pueris i vltimo. tp̄is. quando vtiqꝫ ergo superiori nutrimēto indigēt fa ciūt calcitrare: ⁊ ante. x. mēsem egredit: parū em̄ ab ipsis egre dit sanguis: sic aūt in plus acci dit ⁊ sine lacte magis eē has mu lieres q̄ modica menstrua mit tūt duriores em̄ carnis et dens

carnis sunt hac aũt rõne q: defi ciente nutrimento egredit em bryo: nisi aliqua passio violẽta accidat: testimoniũ aũt est auis q̄ fit ex vitello oui hoc modo ac cubãte mr̃e calefit ouũ, et: q̄ exi stit in ouo a matre mouet. cale factũ aũt quod existit i ouo spi ritũ hz z attrahit aliũ frigidum ab aere p ouũ eñ rarũ ita tanq̄ apertũ spm̃ attractũ sufficiẽte z ire existẽte inferi⁹ z auget auis in ouo z articulat hoc modo z si mili quo z puer: sicut z prius di ctũ est a me: fit aũt ex vitello oui nutrimentũ autẽ z augmentuz est ab albo quod ẽ in ouo z hoc vtiq̄ manifestum est omnibus factũ quicũq̄ z intellectũ inten dũt: quando autẽ deficit nutri mentũ auicule ex ouo nõ habẽs sufficiens a quo viuat mouetur fortiter in ouo appetẽs nutrimẽ tum plus z pãniculi circum frã guntur: z qñ mater sentit auicu laz moueri fortiter rumpens e x trahit: z hec accidunt sibi i. xx. diebus: z manifestum est qd̃ ita se habet qm̃ enim sculpsit auis in cortice oui: nihil est humidũ quod sit dignum ratione. con sumptum enim est in auiculaz. Ita autem z puer quãdo auge tur non amplius potest mater p̄bere nutrimentũ sufficiens ap petens igitur pl⁹ nutrimentum presente embryone calcitrans frãgit pãniculos z solutũ a liga mento tendit pariter foras hec fiũt in. x. mensibus ad lõgissi mũ. Et scdm̃ hãc rõnẽ z bestijs z feris part⁹ aduenit tpe in quo singulũ parit ad longius. Uni cuiq̄ eñ aĩaliũ necesse est tp̄s in quo nutrimentũ rarius est em bryoni, z deficiet z partus adest z que quidem habent min⁹ nu trimẽtũ embryonib⁹ minus pa riũt q̄ vero plus posterius: z hec quidem ad hoc dicta sunt a me. Puer aũt qñ circũfrãgunt pãni culi siquidẽ vtiq̄ in exitu ad ca put facile parit mulier si aũt s̃z latus aut s̃m pedes egredit fit eñ hoc si ita egressus accidat fa ctus aũt ab amplitudine matri cũ z si mater in dolore nõ q̄escat primũ aũt si ita egreditur diffi cult er pariet mulier multe q̄ vti q̄ aut ipse destructe sũt aut pue ri aut simul. Parientes autem mulieres maxime dolent q̄ pri mo pariũt p̄pter inexperientiã dolorum: z maxime dolẽt q̄dam secundũ lumbos z anchas. do lent aũt z totum corpus distant z anche ipsarũ que autẽ maxie experte partus minus dolẽt pri mo parientib⁹ que vero multo ties minus dolent. Si a capite terit embryon caput p̄mo extra egreditur deinde alia mẽbra cõ sequentia postremo aũt vmbi licus: ex vmbilico aũt regio tẽsa est: post hoc autẽ putredo venit sanguinea a capite z ab alio cor pore segregata coactiõe z labo re z caliditate z fecit vel facit viã purgationi part⁹ post exitũ pu tredini mũdificatio fit s̃z tp̄s p̄ mo dictũ z mãmille z alia mẽbra mulierũ quecũq̄ hũidiora sunt rũpuntur minus quidẽ in p̄mo partu. deinde tanq̄ plurib⁹ cor rũpũtur partib⁹ adhuc magis rũpunt euacuatis venis a mun dificatiõe pt⁹. hec aũt a me di cta sunt ad hoc Gemelliãt fiũt ab vno coitu: hñt eñ vẽtres z si nus matrices densos hos q̄dez lõgiores: alios vo p̄pinquiores testiculi et multorũ generantia

aialiũ plures hñt paucorũ gña tiuis: silr aũt oues ⁊ bestie ⁊ aues. Qñ aũt mulieri accidat diuersa aut diuisa accidẽs ad duos vẽtres ⁊ mr̃ices rapiãt sperma ⁊ vẽtriũ necꝫ alr ad alterũ vẽtrẽ relaxet diuisũ aũt ĩ vtroꝫ vẽter ꝑticulat̃ ⁊ viuificat̃ eodẽ mõ quo ⁊ nũc dictũ est. q̃ aũt ab vno coitu gemelli fiũt hoc est signum canis ⁊ sus ⁊ alia aialia sunt q̃cunꝫ ab vno coitu pariũt ⁊ duo ⁊ plura ⁊ singulũ aialiũ in matricibus in vẽtre ⁊ panniculo sũt. ⁊ hic nosipsi dicam⁹ fieri ⁊ hec pariunt eadẽ die olavt multũ sic autẽ ⁊ mulieri ab vno coitu pueri facti. vterꝫ in ventre ⁊ regione est. ⁊ pariũtur eadẽ die vtriꝫ et p̃mũ alt̃ egreditur foras et regio ipsius. Qđ aũt femina ⁊ masculus gemelli fiũt. dico in femia et viro ⁊ ĩ vno quoꝫ animali sperma esse ⁊ firmius ⁊ fortius nõ insimul egreditur sperma: sed in duas ⁊ tres erectiones vel electiões et non est possibile semp simile esse totũ forte. qđ p̃mo egredit̃ ⁊ qđ posterius siquidẽ ꝯtingat grossum ⁊ forte sperma intrare ĩ alteꝝ ventriũ illic masculus fit. si vero in alterũ humidius ⁊ imbecillius ibi femina fit. si ṽo in vtroꝫ forte ingrediat̃ vtriꝫ masculi fiunt. si vero infirmũ vtreꝫ femine fiũt. Iste sermo sic dictus totus finem habet.

Deo gratias.

¶ Et hic finis imponitur libello hypocratis de embryõe siue natura fetus.

¶ Eiusdem liber secretorum incipit.

Dixit hypocrates cum in somnis apparet ap̃a nigrum in posteriori p̃te auris morietur infirmus. 18. die.

¶ Et cũ ĩ iũcturis hydropisexi uerit ap̃a aut in pede liberabit̃ post mẽsem a die q̃ apparuit. 3.

¶ Sup nasũ aũt si apparuerit pustula sicut pãnus lineus mũdus aut nigra morief̃ ĩ fine ãni a die apparitionis. 4.

¶ Et qñ febriens habuerit dolorem sub hypocundriis sinistris: ⁊ apparet in loco ap̃a: ⁊ deliuerit subito morietur in die quarta. 5.

¶ Et si pustula nigri coloꝝ aut pauonis coloris in poplite sinistri pedis: scias quod est pestilentia. 6.

¶ Si patiens alienatus fuerit ante tertiũ diẽ morietur añ. 7.

Et si exitura pustule nigra in lingua fuerit febrientis in die non cretico ꝑnosticatur mortẽ. 8.

Alienatio cito post dolorem totius corporis et cardiacam statim post somnũ significant abũdantiã hu. in corpore ⁊ ꝑnosticantur mortẽ subitaneã. 9.

¶ Cũ exierit in palpebra patiẽtis apostema quasi auella nasi ne dolore ⁊ grauitate morietur in. xxxiij. die. 10.

¶ Cũ exiret in summitate nasi apostema nigrum subito cum forti dolore: morietur in tribus mensibus. 11.

¶ Qui carent odoratu sine reumate fe. ꝑnosticantur. 12

¶ Dolores iuncturarum in iuuẽtute breuitatem vite significant. 13.

¶ Tremor genuũ post somnũ

cum remanentia virtutis pronosticatur paralisim. 14

¶ Cum in ancha appuerit apostema acutum morietur i trib⁹ mensibus. 15.

¶ Grauitas ligue post ei⁹ leuitatem in iuuentute: significat mortem subitaneam. 16.

¶ Cũ in auris cartilagine exierit apostema fortis doloris morietur in tribus mensibus. 17.

¶ Qui patitur ephimeram: et fluxerit sanguis ab eius naribus: morietur trigesimo tertio die. 18

¶ Qui dormierit oculis apert⁊ absq₃ consuetudine epilepsiam significat. 19.

¶ Quando febriẽs huc illuc manibus quesierit et viderit mortuos quintodecimo die morietur. 20.

¶ In quo febriẽte apparuerint dispositiões insuete si discooperit pudenda absq₃ pudore et loquitur verba turpia morietur omnino. 21.

¶ Alienatio in omni egritudie pessimum. 22.

¶ Permanẽtia sensuũ nõ significat euasionem oino. 23.

¶ In cui⁹ crure apparuerit pustula cerulei coloris et flammei omnino morietur primo mense. Et si fuerit sine ardore ⁊ pruritu in septem mensibus morietur. 24.

¶ Pustule nigre ⁊ virides mortale maxie si fiãt cum febre. 25.

¶ Tortura mãdibule vel obliquatus visus in febre acutam significat mortem statim. 26.

¶ Cuius oculi fuerint obliqui cito alienationẽ significãt. 27.

¶ Cui⁹ sens⁹ odorat⁹ subtilior sit isueto surdũ pnosticat. 28.

¶ Qui appetit comedere in horis non assuetis humores in ei⁹ stomacho pronosticatur: qui si fuerint sparsi vel congregati inferunt mortem. 29.

¶ Qui multũ studuerit i libris philosophor̃ pnosticat vigiliã maniam vel melancolicam. 30.

¶ Qui loquitur subito turpia: ⁊ appetit subito cibaria nociua debilitatem significat membrorum principalium. 31.

¶ Qui multũ sufferũt fortis sũt complexionis. 32.

¶ Acuitas malitiã significat intelligentie: sed tẽperantia magis est conueniens. 33.

¶ Qui trãsierint ſm ãnũ ⁊ acciderit eis dolor renũ non curantur s₃ q̃ magis psũt: sunt medicine a virtute occulta opantes qui si trãsierint primum ⁊ acciderit eis frenesis moriẽtur. 34.

¶ Cũ acciderit febris cũ tussi ⁊ subito tussis recesserit pnosticatur aprea in aliqua iunctur̃. 35

¶ Iuuenis cui acciderit pleuresis magna morietur. 36

¶ In cui⁹ corpore acciderit sepe dormitio mẽbror̃ sigt ipsum mori subito pp̃ter paucitatem spirituum in corpore. 37.

¶ Qui piger est ad motũ pnosticat dolorem iuncturarũ. 38.

¶ Cui⁹ sudor assellarũ fetet pronosticatur lepram. 39.

¶ Quicũq₃ iuuenis hñt febrem cũ dolore capit⁊ icurrẽs cardiacã morietur q̃ subito p tres vl q̃ttuor dies post pncipium febris.

¶ Prologus haly in librum hypocratis de esse egrorum secundum lunam.

Dixit hypocras medicorũ optimi cuiusmodi medic⁹ est q̃ astronomiã ignorat: est em

tãq3 cec⁹ viã baculo examinãs: huc illucq3 miserabilr cespitãs p qualibet boni malive apparẽtia fantastica ꝛ inanivt fatu⁹ trepidãs ꝛ exultãs. Null⁹ hõ se mittere deberet in man⁹ illi⁹: qꝛ nõ est medic⁹ pfect⁹ nec noie medici meret̃ decorari. Cognoui ꝙ q: op⁹ erat sciẽdi astronomiã: ꝛ asperi in libro hypocratis: et inueni librũ paruũ sed optimũ quem qui bene sciuerit efficit̃ magnus: ꝛ est valde necessari⁹ omnibus medicis.

¶ Incipit libellus diuin⁹ quẽ hypocras de esse egrorũ ſm lune existentiam ac dispositionem edidit.

¶ De hora ꝛ crisi recumbentium ſm lunam.

Hypocrates dixit ꝙ primum aspice lunã qñ est plena lumis ꝛ tũc crescit sanguis ꝛ medulla in oi homine ꝛ bestijs oib⁹ ſm augmẽtũ: ꝛ in mari ꝛ in cũctis reb⁹ mũdanis. ¶ Cũ igit̃ ifirm⁹ cadit in lecto op⁹ ẽ ei videre si luna exeat de ↄbustione: tũc eñ crescit infirmitas ꝗusq3 venerit ad oppositiõis ꝗdũ: ꝛ qñ itrat i oppõnẽ vide si fuerit cũ malo planeta aut in malo loco: ꝛ si asperit dñ3 dom⁹ mortis: ꝛ p hoc poter̃ scire vtrũ hẽat mori an nõ: ꝛ si hẽbit longã infirmitatẽ aut nõ. Nũc videam⁹ naturã oim signoꝝ iuxta pñtiam lune i eis.

¶ De luna in ariete.

Quum infirmitas cuiq3 acciderit cum luna fuerit in ariete cum sole erit infirmitas in capite ꝛ pp calorẽ solis ꝛ dolebit ei puls⁹ capit̃ h3 ꝗ3 febres calidas ꝛ ñ vadit caliditas ab eo patit̃ ꝗ3 ãxietatẽ ꝛ vix loq̃t: in pectore nimiũ calorẽ patit̃: ꝛ dolorẽ i pulmone. ꝛ h3 vehemẽtissimũ pulsum. Necesse est ꝙ ei vt minuat̃ sibi sanguis de vena cordis: ꝛ op3 vti reb⁹ frigidis i potu ꝛ cibo ꝛ minuẽtib⁹ vtiq3 calorẽ: ꝛ hec infirmitas deuenit in frenesim nisi pueniat medicina ꝛ periculũ ẽ mortis. ¶ S3 si cũ fuerit mars aut saturn⁹ moriet̃ ex hac ifirmitate infra. vij. dies a die cũ luna fuerit cũ sole per 4. aspectũ ꝛ pl⁹: hoc ẽ si luna addat suo lumini. ¶ Si luna fuerit in ariete ꝛ in fortuna asperit eã ex q̃dratũ vl' oppositionẽ Si fuerit saturn⁹ cũ ea ista ifirmitas erit i capite ꝛ ducet eũ ex mentẽ ꝛ isanit. ei tũc crescit nũc minuit̃: ꝛ ẽ silis illi q̃ videre nõ põt ꝛ si astronomiam nescis nõ poter̃ ei⁹ iudicare infirmitatẽ. ¶ Et si lũa fuerit i diminutione ꝗduũ vl' luis qñ reuertit̃ ad primũ aspectũ satni. i. qñ eũ dimisit: ꝛ p aliũ aspectũ eũ asperit termiat̃ ifirmitas i bonũ siue i malũ: qꝛ si insperit aliã infortunatã moriet̃: ꝛ si nõ asperit meliorabit̃: ꝛ qñ luna dimiserit istos aspect⁹ de ꝗb⁹ dixim⁹ ꝙ d3 terminare ꝛ iuenerit iouẽ vl' venerẽ p aliquẽ aspectũ añq3 vẽiat ad ↄbustionem ifirmitas stabit supra eũ donec luna venerit in aspectũ vl' oppõnẽ sol': ꝛ si istos nõ iuenerit ꝛ mercuriũ iuenerit moriet̃: ꝛ si iuẽerit martẽ meliorabit̃: ꝛ hec ifirmitas erit ab aliq̃ flegmate albo. Et qñ ifirm⁹ p̃mo sentit ifirmitatẽ ꝛ fuit luna addẽs suo lumine ꝛ gradib⁹ et mars ꝛ sol i ariete erit ifirmitas

in capite et insanit et nascitur apa in capite de flegmate albo: et exit sanguis de naribus et os eius vti frigidis et est opus ei facere medicinam vnde apa remoueatur. ¶ Et si luna fuerit cum mercurio in loco solis euadet infirmus: sed prius erit in magno periculo. Ideo mercurius concordat cum marte in vno negocio: sed mars non facit sicut saturnus sed morietur quando saturnus est in loco solis. ¶ Sed si fuerit iupiter cum eadem vel mercurius vel venus habebit infirmitatem diuersam. Si aspexerit eam mars vel saturnus aliquo aspectu opus est vt des ei leuem medicinam et leuem dietam quamque sedeat: quamque se voluat: et pone eum sedere in aliquo loco vt possit per totum videre: et balneo vtatur: et fac eum sedere plane et dormire et da ei bibere aquam frigidam: et da ei manducare quod vis: quia quando est aspectus: non est ei opus dare medicinam secundum physicam nisi sicut volet.

¶ De luna in thauro.

Quando incidit infirmitas et luna est in thauro et aspicit eam mars ab oppositione vel quadrato illa infirmitas est ex sanguine et sentit caliditatem et siccitatem: et dolet in nocte et non potest dormire: et habet voluntatem bibendi vinum aut res frigidas: et est necessarium ei minuere sanguinem et dare ei medicinam que reddat eum frigidum et humidum. Sed si fuerit in isto aspectu saturnus cum luna aut venerit ad eum: et non inuenerit fortunam morietur infra .14. diem a die quando inceperit ei prius infirmitas. Et si fuerit luna addens in suo lumine et numeris: et inspexerit eam mars ex trino vel ex quadrato et luna venerit ad saturnum et mercurius cum hec infirmitas ex frigiditate et siccitate erit: et erit totus fractus et diruptus: et vix etiam pauca loqui poterit: et stomachus eius non potest digerere: et interius calorem non habebit: et medicina laxatiua erit ei necessaria quia ista frigiditas est de colera alba. Aspice ergo lunam quando venerit ad oppositum loci in quo fuerat: et cum ibi fuerit habebit magnum periculum et laborem et morietur si non inuenerit cum luna fortunam aliquam in vno signo et si inuenerit cum ea fortunam euadet vsque ad .8. dies. ¶ Sed quando accidit alicui infirmitas et luna fuerit in thauro et mars et sol ibidem cum ea: habebit istam infirmitatem in nocte in pectore: et lingua sibi erit combusta: et habebit magnum calorem in ore et in oculis citrinitatem: vadit etiam ad sellam et balbutiet et habet febres ex sanguine et siti nimiam patitur est ei opus medicina laxatiua et sanguinis minutione et manducet quicquid vult: et bibat de frigido: et caueat a calido. Et aspice quando luna fuerit in trino aspectu ad solem: si minuatur infirmitas viuet. et si crescat morietur quando erit luna erit in oppositione solis. Sed si inuenerit iouem vel venerem non morietur: et si est in fortuna morietur.

¶ De luna in geminis.

Si luna fuerit in geminis quando alicui acciderit infirmitas et aspexerit eam mars aut saturnus ex quarto vel septimo: est illa infirmitas ideo quia perdidit somnum aut quia habuit aliquam tristitiam vel habuit nimiam cogitationem de aliquo negocio: quia amisit aliquid de rebus suis et dolebit totum corpus: et durabit hec infirmitas per centum dies et plus: postea vero habebit calorem in corpore sed cum iacet in nocte se multum extendit: et dolorem habebit in epate. Et si non fuerit cum luna vna ex

fortunis morietur vsq3 ad dies
triginta. ¶Cū luna aūt fuerit
i gemis addēs i suo lumine et
gradibus ⁊ mars aspexerit eā
ex quarto vel septio: erit hec i
firmitas ex colera rubea: ⁊ h3 fe
bres ⁊ pulsus est vehemēs. Mi
nuat itaq3 sibi ita sāguinē fri
dis vtaꝛ cibis. S3 si fuerit sa
turn⁹ i isto aspectu: ⁊ nulla fue
rit fortūa cū luna morieꝛ qñ lu
na venerit ad oppositionē illi⁹
i q̄ erat qñ incepit infirmitas.
Et si aliq̄ fortuna eā aspexerit.
euadet: s3 i magno piculo erit.
¶Si fuerit luna i gemis ⁊ sa
turn⁹ i ea: hec ifirmitas ex hūi
ditate ē: ⁊ friditas ei⁹ erit i ca
pite ⁊ iō diligēter aduertas ne
minuas tali ifirmo sāguinē: et
ne vtaꝛ reb⁹ fridis ⁊ hūidis: s3
da hmōi infirmitatē patiētires
cōueniēter tēperatas. Et aspice
qñ luna venerit i oppositione3
ipsi⁹ solis: si iuenerit aliquā for
tunā aspiciētē viuet debilitat⁹:
si āt nullā fortunā iuenerit mo
rieꝛ infirm⁹. ¶Si vo in gemis
fuerit luna ipa ⁊ aspexerit ea3
alia fortuna ex bono aspectu su
puiuet ifirm⁹. S3 ei⁹ ifirmitas
in aliā infirmitatē mutabiꝛ. S3
qñ dimiserit istā fortunā ⁊ nō
inuenerit aliā fortunā quousq3
venerit i aliā oppositionē loci
in quo erat nō pōt scire medic⁹
quā ifirmitatē habebit. S3 tūc
euadet ab infirmitate sua cum
luna fuerit i oppositiōe pdicta
¶Si aūt luna sit in geminis ⁊
cū ea sol ⁊ mars ⁊ ceciderit ali
qs i ifirmitatē. H ifirmitas erit
magna: ⁊ vn⁹ ei ocul⁹ lachryma
bitur. Ueniet quoq3 in frenesi3
⁊ inest ei magnus timor: ⁊ ap
parent ante faciem eius diuer
se figure ⁊ imagines horribiles
⁊ eius pulsus nō inuenietur: et
puls⁹ capitis dolet ei. Caue igi
tur ne minuas ei sāguinē ⁊ da
ei cibū leuē ⁊ nō multū: fac eū ia
cere i loco ꝯpetēter tpato. Aspi
ce igiꝛ qñ lūa fuerit ad aspectū
q̄rtū loci in quo pmo erat: ⁊ tūc
morieꝛ infirm⁹. Si luna fuerit
ifortunata. Si vo fortūata tūc
viuet. ¶S3 qñ luna fuerit cum
sole ⁊ marte: ⁊ aspexerit eā for
tunata ex bono aspectu: ⁊ luna
sit addēs suo lumini ⁊ gradib⁹
cū luna venerit ad quartū aspe
ctu3 loci in quo prius fuit: vide
ne des ei potione3 aliquā: sed
etiam vtaꝛ leui cibo ⁊ balneo:
⁊ sedeat in loco alto ⁊ eminēti.

¶De luna in cancro.

Si luna fuerit i cācro qñ ali
qs i ifirmitatē iciderit: et
aspexerit eā saturn⁹ ex q̄rto vl
septio: ei⁹ ifirmitas erit q̄ frig⁹
itēsum eū inuaserat post exitū
balnei ipo nō sentiēte: ⁊ nō sen
tit odorē aliquē: dolebit q̄3 ei
pect⁹ ⁊ tussi3 patiꝛ ⁊ pax h3 ca
loris pulsus q̄3 in eo exigu⁹ re
piꝛ aut null⁹: dolēt ei ēt lumbi
⁊ stomach⁹: ⁊ est ei medicina p
necessaria ad mūdificādum pe
ctus ⁊ ad tussi3 repmēdā. ¶Si
vero nō fuerit cū luna ⁊ etiā nō
aspexerit eā aliq̄ fortuna bono
aspectu donec venerit ad q̄rtū
aspectū loci i quo fuerat qñ in
cepit eum infirmitas molesta
ri: aut ad oppositum illius: tūc
h3 mori hinc vsq3 ad decē dies
infallēter. Sed si aspexerit ea3
fortuna aspectu bono: tūc rema
nebit i vita: s3 magnā hēbit fa
tigationē. ¶Si ēt luna fuerit i
cācro ⁊ mars eā aspexerit ex a
spectu q̄rto: vtēt exo ppositoille

quādo īfirmitas cepit p̄mū nimiū vomit: vel alit euacuationis: ꝛ malū stōachū hꝫ valde: ꝛ est ei mltū necessaria medicīa frigida ꝛ stōachi sui restrictiua: ꝛ si n̄ aspexerit eā aliq̄ alia fortūa ꝯueniēs ꝛ bōa ī ipo loco infirmus morieť an̄q̄ ad q̄rtū aspectū veniat. ¶ Si v̄o luna ī cancro ꝛ cursu suo sit vacua: h̄ debilitas siue īfirmitas orta fuit ex nimio potu ex q̄ vene iplete sūt sāguie ꝛ se nimiū distēdūt. hꝫ q̄ꝫ dolorē nō modicū ī nocte hꝫ etiā volūtatē sedēdi in altū cōtinuoq̄ appetit stare discoopert⁹ ꝛ nō vult audire loq̄ntē iuxta se aliquē. vtať q̄ꝫ reb⁹ frigidis: tēperat̄ tn̄ q̄ eū ifridēt. Qn̄ āt luna venerit ad oppositū cācri tūc ifirm⁹ euadet: si eā fortūa bōa aspexerit. Sꝫ si ipa īuenerit martē aut solē infirmitas h̄ ꝯuertiť ad febres calīas: ꝛ puls⁹ et⁹ nō ꝯmisceť sꝫ sp vn⁹ est ei. Igiť minutio ei foret necessaria q̄d pit⁹ medic⁹ moderare sciet ꝛ duret ſm īfirmitatē: si fuerit vt dixim⁹ ī loco vbi fuerit ad q̄rtū ḡdū vľ appositū. si ēt īuener̄. a. 90. vsq̄ ad oppositū hꝫ tūc ad ifirmū: q: habebit malū ī nocte: ꝛ clamabit et nimiū fatigabiť: sꝫ qn̄ venerit ad aspectū trinū ifirm⁹ euadet. sꝫ si īuenerit aliquā fortunā ī illo bonā: nec ei r̄sidua īfirmitas ī aliā infirmitatē ꝯuerteť ꝛ euadꝫ qn̄ illa fuerit r̄uersa ad locū suū ī q̄ fuerat qn̄ ifirmitas eū īuaserat. ꝛ si aduersātē sibi fortunā īuenerit ifirm⁹ morietur. ¶ Sꝫ si fortūa eā aspexerit aliq̄ aspectu bono r̄māebit ifirm⁹ viu⁹ ꝛ euadet. ¶ Si āt lūa ī cācro fuerit ꝛ satn⁹ cū ea vna cuꝫ Ioue morbuꝫ hēbit p spacium triū diez ꝛ tādē ꝯualebit ꝛ viuet. si āt lūa ī cācro fuerit ꝛ satn⁹ ꝛ mars venusq̄ cū ea et aliq̄s icepit ifirmari: h̄ ifirmitas ꝯsurget ex nimia fatigatōe itiner̄: ꝛ post suū aduētū ex itinere nimiū se cū muliere exercuit voluitq̄ se hicide ꝛ mltū fact⁹ ē debilis: ꝛ ꝑꝑea neq̄q̄ minuere ei d̄beas. Sꝫ fac vt vtať carne assa ꝛ pulľ: ꝛ maxie vtatať cibo ꝯfortatiuo. ꝛ caueas ne ei des res fridas: ꝛ cū exierit a loco illo ꝛ venerit ad oppositōeꝫ ꝛ nō īuenerit aliquē planetā ifirm⁹ euadet qn̄ veniet ad oppositionē loci ī q̄ erat. ꝛ si fortunā bonā īuenerit valde breui in tpe euadet. ꝛ īuenerit malā fortunā cr̄scit ifirmitas ꝛ q̄ꝑmū morieť. Si āt lūa ī cācro sit: ꝛ satn⁹ ꝛ mars ꝛ mercuri⁹ cū ea: ꝛ īfirmitas aliquē īuaſit: ifirmitas taľ ꝑcedit ex nimio labore scribēdi ꝛ legēdi: ꝛ ꝓuēit ēt ex sup̄fluitate coleř nig̃. taľ vti dꝫ m̄dicia vtiq̄ tpata coler̄ ī nigrā diuidēte. qn̄ āt fuerit egssa d̄ loco illo ꝛ īuēerit fortunā euadet cū lūa vēerit ad q̄rtū aspectū illi⁹ fortūe. sꝫ si īuenerit aliquē plāetā bonū euadet qn̄ vēerit ad oppositōeꝫ loci ī q̄ fuerat qn̄ ifirmitas eū īuaserat. sꝫ si īuenerit ifortunā durabit taľ ifirmitas q̄usq̄ venerit ad locū ī q̄ fuerat p̄io ꝛ tādē euadet. sꝫ si īuenerit ifortunā ꝑꝑ malū aspectū: tūc qn̄ luna se reuoluet ad oppositionē talis infirm⁹ efficiť vesan⁹: furiosus: ꝛ mēte captus. Si v̄o fortunā aliquā inuenerit ifirm⁹ cadet ī aliā infirmitatē sed tamē euadet.

De luna in leone.

Cu3 luna fuerit i signo leonis z aspexerit eã saturn⁹ ex q̃rto vl' oppositiõe: z aliq̃s icideri i ifirmitatẽ ifirmitas h̃ erit ex flegmate albo: z habebit dolorẽ itẽsũ i capite: ita q̃d est⁹ veniũt: z h̃ebit febres multas: z nimiũ durabit hec ifirmitas: z maior erit iteri⁹ q̃ exteri⁹ z erit q̃ maxie stiptic⁹: et si penit⁹ nullã fortunã aspexerit morief q̃ primũ ad q̃rtũ leõis aspectũ applicuerit d̃ loco cõputãdo i q̃ fuerat qñ eũ ifirmitas iuaserat. Sz si fortunã aliquã ispexerit euadet. ¶ Si vo luna i leone fuerit z eã aspexerit mars ex q̃rto vl' septio: z aliq̃s iciderit i aliq̃ ifirmitatẽ tal' ifirmitas erit ex abũdãtia sanguis: z calorẽ nimiũ patief z eũ due feb. fortes iuadẽt: vitet res fridas z siccas. z si aspexerit eã fortuna bono aspectu euadet post fatigationẽ magnã. Sz si fortuna bono aspectu eũ ñ aspexerit absq̃ dubio morief qñ veniet ad oppõnẽ loci i q̃ fuerat qñ eũ ifirmitas illa cepat. Cũ iter luna sit i leone z aspexerit eã mars aut sol ex aspectu opposito h̃ebit calorẽ maximũ iteri⁹ i pectore z h̃ebit pedes z man⁹ itẽsissime z excellẽt fridas z dolorẽ i capite: op⁹ ẽ ei vti minutõe sãguis: si potes qñ luna ẽ i illo signo. sz si i illo ñ potes minuef: dimitte eũ donec i medietatẽ sui lumis vnge sibi pedes vnctõe q̃ tollat sibi ifrigiditatẽ. ¶ Sz si mars vl' sol sit cũ ea i vno signo: erit h̃ ifirmitas ex dolore cordꝫ. qñ vo luna venerit ad q̃rtũ aspectũ loci in q̃ fuerat euadet. qñ vo luna recedet d̃ vno ex locꝫ q̃s dixi z inuenerit ionẽ i itinef ad venerẽ añ q̃ venerit ad q̃rtũ aspectũ: op⁹ ẽ ɔponef z balnea z i alto loco sedef. Si vo satnũ iuenerit cõuertif h̃ ifirmitas i vitiũ vesice euadet q̃z cũ luna vẽerit ad locũ i q̃ fuerat p̃mũ. z qñ luna iuenerit solẽ aut martẽ z fuerit cũ ea saturn⁹ aut mercuri⁹ erit infirmitas sicẽ diximus ex dolore cordꝫ z erit lõga: z timẽdũ ẽ q̃z ne veniat i mẽtꝫ obliuionẽ. vtaf q̃z reb⁹ frigidꝫ: z caueat a calido z ne iaceat in loco lucido. aspice qñ venerit luna ad q̃rtũ aspectũ loci i q̃ fuerat z si h̃ ifirmitas crẽscit morief: si minuaf: euadet dõec luna pgat tm̃ q̃tũ vsq̃ ad locũ qñ venerit i oppositõe. sz si fuerit i fortuna euadet donec luna tm̃ pgat q̃tũ ẽ vsq̃ ad locũ i q̃ fuerat qñ ifirm⁹ eũ cepit.

¶ De luna i v̾gine.

Cum luna fuerit i v̾gie z saturn⁹ aspexerit eã ex q̃rto vl' septio qñ ifirmitas ei accidit h̃ebit dolorẽ stõachi: z vẽtris tele sustinẽtis itestina: z iteri⁹ h̃ebit apã de flegmate albo: interi⁹ q̃z calorẽ patief: z d̃bil' puls⁹ ẽ ei: z nemo põt astrologice de ifirmo cogitare. Utatur q̃z reb⁹ frigidis z ɔpetẽter tẽperatꝫ z op⁹ ẽ vt sanef apate ita q̃ nõ apiaf. Et ista infirmitas ẽ lõga. Si vo fortuna eam aspexit euadet post multos dies: et si in fortuna eã aspexerit morietur ad dies. 40. ¶ Cum luna fuerit i v̾gine et aspexerit eã mars aut sol ex q̃drato vel septimo erit infirmitas cũ magno calore iterius: z nimiũ ascẽdit ad sellã: z proĳcit sanguinẽ z venenũ et pulsus est ei fortis: z qñq̃ nõ inuenif: anxietatem

tatem quoq patit: hz et maluz stomachu. Est igit medicina ei necessaria cstipatiua z stoachi cofortatiua: vtat quoq reb9 leuib9: medicia etia leuis ei det. Sed si no aspexerit ea fortuna aliq morie vsq ad.xxx.dies et si aspexerit ea fortuna aliq viuet. ¶ Cu luna fuerit i virgie z cursu infirmitas vacua erit: na stomach9 erit debilis. habebit quoq fluxu vetris: z qn facit vrina pugit eu vesica: hz quoq colore viride z vix facit vrinam. Sz si fuerit cu ea mars vl mercuri9 seu sol erit ifirmitas magna z vix loquit op9 e ei medicina q paulatim fluxu vetrz restringat habebit qz magnum periculu qn luna venerit ad loci oppositione in q fuerat. et si aspexerit ea fortuna viuet: sin vo morie: z si fuerit sic z inenerz saturnu cu luna vl mercuriu aut venere aut ioue hec ifirmitas erit min9 longa: z habebit dolore capitz z n euadet donec luna venerit ad locu i q fuerat quando infirmitas cepit.

¶ De luna in libra.

Cum luna fuerit i libra et venerit ad qdratu aspectu z saturn9 aspexerit ea ex qdrato vl oppositoe erit hec infirmitas ex nimia potatioe et maior ifirmitas qn luna erit i diminutoe luminis z graduu z tpa ei dolent pect9 qz strictu ei fit: z hz flegma albu i pulmone z sternutat multu. hz qz fe. leues op9 est ei medicia tpata z cibo tpato z leui vtat. Si vero aspexerit ea mars ex malo aspectu morie. z si n aspexerit viuet qn luna venerit ad oppositione loci in q prio fuit. ¶ Si aut fuerit luna i libra z aspexerit ea mars ex qdrato vl oppositioe: hec ifirmitas erit de sanguie z hebit magnas feb. z pulsus sut vehemetes: z i nocte videt pessimas visioes: z n pt dormire: z hz apa ex flegmate albo: z e ei necessaria minutio: z est ei op9 medicia tpata. Sz si n aspexerit ea aliq fortuna morie vsq ad.xxiij.dies: sz si aspexerit ea aliq fortuna euadet cu luna venerit ad oppositione loci i q fuerat. ¶ Cu luna fuerit i libra pegrina e z ifirmitas e ex dolore pedu z manuu iteri9 hz calore z oclos gues qsi violetos: z balbutit cu loqt: z medicina est eide necessaria z dieta frigida z huida z minutio sanguinz. Cu at luna exiuerit d loco illo z inuenerit fortuna aut fuerit cu ea euadet cu luna venerit ad oppositoez: sin aut morie. ¶ Cu at luna fuerit i libra z fuerit mars: z sol i oppositione ei9 erit infirmitas in capite valde magna: sz si fuerit mercurius cu luna erit dolor i capite z oculi ei9 lachrymant: z minutio est ei necessaria z medicina laxatiua. z si luna inuenerit ioue aut venere qn egredie d loco illo euadet alioqn morie.

¶ De luna in scorpione.

Luna cu fuerit i scorpione et aspexerit ea saturn9 ex qdrato vel oppositioe erit ista infirmitas ex sanguie putrido aut de veneno: z si fuerit luna i diminutoe sui luminz z sui gradus et no aspexerit ea fortuna morie z si fuerit addes lumini z gdui z fortua aspexerit ea viuet. ¶ Cu at luna fuerit in scorpione z mars in scorpioe cu ea

et incipit aspexerit eā ex q̄drato vel oppositiōe hēbit feb. et valde necessaria ē ei medicina laxatiua et tpata dū exiuerit lūa d lo co illo et iūget se Joui et euadet ¶Cū āt luna i scorpione pegrina est. ifirmitas erit qñ pmū icipit eē leuis et p nihilo hr̄ et vadit et mutat̄ i malū: postea v̄o patit̄ ivesicca et pustula ei nascitur i narib⁹. Cū āt lūa venerit ad septimū aspectū loci i q̄ fuerat patiet̄ febres mltas. et cū luna fuerit ad q̄rtū aspectū loci et ñ iuenerit fortunā moriet̄. Sin aūt iuenerit fortunā nascet̄ ei spa i aliq̄ illoꝝ et viuet. et ē op⁹ ei medicia ad illā ifirmitatē vt apiat̄ i balneo nec i loco calido vel frido moriet̄. ¶Cū āt luna i scorpiōe fuerit et cū ea mars et saturn⁹ iste ifirm⁹ habebit febres calidas et al's fridas et renascet̄ flegma: et fac vt in die vadat ad sellā et nō minuas ei sāguinē. qñ v̄o lūa egrediet̄ d loco illo et aspexerit eā fortūa euadet vsq ad diē. xiiij. si āt ñ aspexerit durabit vsq ad diē. lx.

¶De luna i sagittario.

Cum āt luna fuerit i sagittario et aspexerit eā satn⁹ ex q̄drato vel oppositiōe erit ifirmitas i flegmate et hēbit dolorē in iecore: pedes q̄z erūt ei fridi: durabitq hec infirmitas q̄usq luna iunget̄ cū saturno bis. Si iuenerit fortunā nō durabit āpli⁹ q̄usq luna venerit i oppōnē loci in q̄ fuerat. ¶Cū āt lūa fuerit i sagittario et aspexerit eā mars ex q̄drato vel oppōne: et addiderit i suo lumie et gdu est hec ifirmitas quā medic⁹ scire ñ pt nisi astronomiā habuerit q: mō dicet q dolet ei caput: et tota psona: mō alit̄ q̄ ita ei accidit qm̄ nimiū fuit i balneo: et nimiū itrouit i pect⁹ suū et i caput: vomit q̄z mltū et assellat: op⁹ ē ei m̄dicia ɔstipatiua: et vtat̄ dieta et leui sirupo p̄t acetosū. qñ v̄o lūa exiuerit d loco illo et iuenerit saturnū morietur sz si iuenerit fortunā viuet sz maximā hēbit fatigationez. ¶Cū lūa fuerit i sagit. cū ioue vel vēere et erit ifirmitas ex tussi et dolorē i pectore hēbit et qñ exiuerit d loco et aspexerit sagittariū ex q̄drato euadet. et est ei medicina mollificatiua necia: caueat aūt balnea ne intret.

¶De luna in capricorno.

In capcorno lūa cū fuerit et aspexerit eā satn⁹ ex q̄drato vel oppōne et fuerit i lumis diminutōe et gd⁹: ē ifirmitas ex nimia fatigatōe sudorꝫ et frig⁹ eū accepit: et nimꝫ ē claus⁹ et sternutat mltū et stōach⁹ q̄z et pect⁹ ei dolēt: hz q̄z febres ex sanguie: vtat̄ rb⁹ tēpatꝫ: et sirupo tēpato. qñ āt lūa iispexerit fortunā euadꝫ: sz hēbit magnā fatigatōez si v̄o fortūa ñ aspexerit morietur vsq ad. 30. dies. ¶Cū āt lu. fuerit i capcorno et aspexerit eā mars ex q̄drato vel ex septio erit h̄ ifirmitas ex vomitu et mlti calorꝫ et hz vētrꝫ fluxū et ardet stōach⁹ et ifiat: et hz magnā febrē et sudat mltū et pl'i⁹ ñ iuenit̄ sp vni⁹ manerie i: op⁹ ē ei medicia frida. si āt lūa aspexerit fortunā euadet: et si ñ aspexerit morietur vsq ad dies. vj. ¶Cū āt lūa i capcorno fuerit et mars et sol cū ea fuerit i firmitas ex nimia fatigatōe et calefactōe ad ignē et accepit cā fe. ex colera citria caueat a balneo et se ñ ifūdat i aq̄ frigi

da.sʒ si exierit ide lūa euadet vsq3 ad dies.7. ¶De lūa i aq̄rio

Luna cū fuerit i aq̄rio addēs in lumine ꝛ gradib⁹ ꝛ aspexerit eā saturn⁹ ex q̄drato vel septio erit ex nimio labore et parcit sanguinē: ꝛ ista infirmitas q̄nq3 crescit. q̄nq3 minuit̄ cauendū est eo: aspice q̄n venerit ad oppositionē si meliorez̄ viuet. Sin autē morieẗ vsq3 ad q̄tuor dies. ¶Cū āt luna i aq̄rio fuerit peregrina p̄mū habebit malū ꝛ dolebit interi⁹ hʒ q̄ʒ febres calidas ꝛ durabūt mlt̄ tū. ꝛ habebit magnā infirmitatem siue anxietatē: sed q̄n luna fuerit cū sole habebit se meli⁹ aspice lunā q̄n egredieẗ ꝺ sole. si inuenerit fortunā an̄q̄ venerit ad locū in q̄ cepit ifirmari i firmus euadet. si naūt iuenerit morieẗ. ¶Cū āt lūa fuerit i aq̄rio: et saturn⁹ vel mercurius. alias mars cū ea est ifirmitas ex colera nigra. Sʒ si luna erit addēs lumini ꝛ gradib⁹ ꝛ iuenerit eā fortuna an̄q̄ sit i oppōne loci i quo erat euadet: si āt fortuna nō iuenerit morieẗ infirm⁹. ¶Cū aūt luna fuerit in aq̄rio addens in suo lumine et gradib⁹ et saturn⁹ aspexerit ex q̄drato vel oppositiōe ē ifirmitas ex frigore qꝺ eū accepit: et hʒ dolorē i capite ꝛ vētre: ꝛ op⁹ est ei medicina calida q̄ frig⁹ expellat: ꝛ si aspexerit fortunā euadet: sed vene nodi: ꝛ nerui: dolebūt ei. ¶De lūa i piscib⁹.

Cum luna fuerit i pisce addens suo lumini ꝛ ḡdib⁹ ꝛ saturn⁹ aspexerit eā ex q̄drato vl̄ ex septio est hec ifirmitas ex terrore quod eū suscepit: et habet in capite dolorē et in vētre: ꝛ ē ei opus medicia calida que frigus expellat. ꝛ si aspexerit fortunam viuet ꝛ postq̄ euadet: tn̄ nodi dolebūt ei. ¶Cū vo luna fuerit i pisce addēs lumini ꝛ gradib⁹: ꝛ aspexerit eā mars ex q̄drato vel oppositiōe erit ifirmitas ex nimio cibo ꝛ nimio sanguine ꝛ colera ꝛ opus ē ei vt minuat sanguinē ꝛ maiorē dolorē habebit in nocte q̄ȝ in die. sʒ si nō aspexerit eaʒ fortuna in loco illo in quo accepit eū ifirmitas morieẗ. si aūt aspexerit euadet quādo venerit ad locū illū in q̄ incepit infirmitas. ¶Cū aūt luna in pisce est: ꝛ ven⁹ ꝛ iuppiter cū ea infirmaẗ q: sudauit et bibit aquā ꝛ habebit dolorē i oculis: ꝛ habebit febres cū frigore: ꝛ postea cū calore. opus est ei medicina laxatiua ꝛ caloris expulsiua: et cum luna venerit ad oppōnē illi⁹ euadet. ¶Cum luna est i pisce ꝛ mars cum ea: erit ifirmitas ex nimio calore. ꝛ opus est ei vt minuat sanguinem. ꝛ si fortuna eam aspexerit viuet. si n autē morietur.

¶Explicit libell⁹ diuin⁹ hypocratis ch̄ū: quē de eē egroꝝ ƀm diuersā lune dispositiōeʒ edidit

¶Liber hypocratis dictus capsula eburnea. Qui in ei⁹ sepulchro inuentus fertur.

¶Prologus in librum.

Peruenit ad nos qꝺ cuʒ hypocrates morti appropinquaret p̄cepit vt virtuteʒ ista scripte ponerentur in capsa eburnea: et poneretur capsa cum eo in sepulchro suo ne aliquis eaʒ detegeret. ¶Cum ergo voluit

cesar videre sepulchrum hypo. peruenit ad ipsum aperuit ipm: erat aūt valde abiectū pcepit & ipz renouari z fabricari z corpus ei⁹ si itegrū iueniret dferri sibi: cūq; foderet sepulchrū inēta est in eo hec capsa eburnea z i ea iste virtutes: delata est & cesari: qui in ea aspiciens Missos amico suo fideli tradidit.

Quando in facie infirmi fuerit apa cui nō inuenitur tact⁹: z fuerit manus sinistra posita sup pectus suum sciat q moueturvsq; ad. xxiij. dies: z pcipue qñ i egritudinis sue principio palpat sepe nares suas. 2. ¶ Qñ fuerit i vtrisq; genib⁹ apa magnū cum vehemētia sit; sciat q morieť vsq; ad octauū diē: z pcipue qñ i egritudis sue pricipio sudauerit sudore mlto. 3. ¶ Qñ fuerit sup venā q̄ est sup cervicē q̄ generat somnū: pustula pua sup ipaz sicut forma pulueris: sciat q ifirm⁹ morieť. 52. die a die q ifirm⁹ est: z signū ē qd fit i pricipio sue egritudis sitis vehemēs 4. ¶ Qñ fuerit sup linguā pustula siē naurati. z est naurea q̄ dr musca canina aut sicut grana pētadactili sciat q morieť in die illo: z signū ē q desiderat i pricipio sue egritudis res calidas i suis naturis. 5. ¶ Qñ fuerit sup aliquē digitoꝝ pustula nigra pua silis horobo z dolebit sciat q morieť i duob⁹ dieb⁹ ab egritudie sua. z signū erit qd fuit i gñatiōe sua sāguis corporis. 6. ¶ Qñ fuerit in pollice man⁹ sinistre pustula parua similis fabe fusci vł pallidi coloris q̄ nō dolet: sciat q in sexto die morieť i pricipio egritudis Et signū ē q a pncipio egritudinis assellauit assellatiōib⁹ multis valde. 7. ¶ Qñ in digito medio sinistri pedis fuerit pustula cui⁹ color est sicut tersiōis auriscis sciat q habēs eā morieť xij. die apncipio egritudis. Et signū ē q desiderat ipncipio egritudinis res habētes acrimoniā desiderio vehemēti. 8. ¶ Qñ fuerint vngues digitoꝝ fusci vł pallidi coloris: z in frōte fuerit pustula sanguinea sciat q morieť in scda die a pncipio egritudis z signū illi⁹ est: quia erit multe sternutatōis in pricipio iceptionis sue egritudinis z multarum oscitationum. 9. ¶ Qñ fuerit in pollicibus duoꝝ pedum pruritus vehemens z fuerit color ceruicis fuscus valde sciat q morieť qnto die egritudis añ occasum solis: z signū ē q minxit in principio sue egritudinis vrinā multā exuberantē. 10. ¶ Quando fuerint super palpebram infirmi tres pustule: quarū vna sit nigra: z alia fusci coloris z pallidi z alia subalbedini declinās sciet q habēs eā morieť. xxvij. die a pncipio egritudis sue: z signū ē q i pncipio erit sputi multi. 11. ¶ Qñ fuerit sup palpebrā vni⁹ oculoꝝ pustula sicut auellana lenis fusci coloris: sciat q morieť scda die sue egritudinis: z signum q: in pncipio sue egritudis dormit somnū multū z grauem. 12. ¶ Qñ fluit ex narib⁹ ifirmi sanguis trahēs ad subalbedinē z rufedinē z appet i mān ei⁹ dextra pustula alba q̄ nō dolet sciat q morieť. iij. die apncipio sue egritudis. z signū ē q nō osiderat cibū oīno. 13. ¶ Qñ appebit i cora ifirmi sinistra rubedo vehemēs

q̄ nō dolet scias q̄ morief in .ij. die sue egritudinis. & signū ē q̄ in pn̄cipio iceptiōis sue egritudinis habuit pruritū vehemētē & desiderat comedere olera. 14. ¶ Qñ fuerit post aurē sinistram pustula nigra scias q̄ morietur xxviij. die sue egritudinis: et signū ē q̄ desiderat potare aquā frigidā desiderio vehemēti. Et si fuerit dura q̄uis alba similis grano frumenti: scias q̄ morief vigesima die a pn̄cipio sue egritudinis i illa hora i qua appuit pustula: & signū ē q̄ mingit ī pn̄cipio sue egritudis vrinā multā. 15. ¶ Qñ fuerit post aurē dextrā pustula rubea ca. similis cōbustioni ignis scias q̄ morief. vij. die a pn̄cipio sue egritudinis. & signū est q̄ vomit in pn̄cipio egritudis sue vomitū multū. 16. ¶ Qñ fuerit sub mēto pustula rubea i magnitudine febre egyptiace scias q̄ morief. 52. die ab iceptiōe sue egritudinis & signū ē q̄ spuit ī sue egritudis pn̄cipio sputū multū. 17. ¶ Qñ accidit dolor alicui i p̄putio & in pellicula. q̄ coopit caput v̄ge deīde appet i cubito pustula fusci colorꝫ scias q̄ morief. v. die egritudis: & signū ē q̄ d̄siderat vrinā bibere in iceptiōe sue egritudis. 18. Qñ fuerit sup lat⁹ dextrū pustula ñ dolēs fusci colorꝫ: scias q̄ morief. ix. die egritudis añ ortū solis & signū est q̄ i egritudie sua facit multas oscitatōes. 19. ¶ Qñ fuerit in titillico sinistro pustula fusci colorꝫ i magnitudie citōij: scias q̄ morief. xv. die egritudinis: & signū ē q̄ accidit ī inceptiōe egritudis somn⁹ mult⁹ & grauis. 20. ¶ Qñ fuerint sup calcaneum pustule nigre mīte scias q̄ morief. xxij. die egritudis & signū ē q̄ desiderat ī pn̄cipio aerē friꝫ & cibos fridos desiderio vehemēti. 21. ¶ Qñ fuerit supra pectus sinistrū pustula subalbida scias q̄ morief. iiij. die egritudis & signū ē q̄ accidit ī pn̄cipio egritudis prurit⁹ vehemēs in oculis: & nō sufficit scalpere oculos suos. 22. ¶ Qñ fuerit in medio capitis pustula nigra sicut nux nigra lenisq̄ ñ dolet morief. xl. die a pn̄cipio egritudis: & signū ē q̄ accidit ei ī pn̄cipio egritudis d̄sideriū melonū & exuberatio vrine. 23. ¶ Qñ sub ceruice fuerit pustula pua & ī palpebra iferiori ocli sinistri pustula etiā alba: scias q̄ morief. xi. die egritudis sue & signū est q̄ accidit ei in inceptiōe egritudis desideriū dulciū vehemens. Finis.

¶ Hypocratis de hūana natura vel de elemētis liber.

Quicunq̄ aūt cōsueuit audire dicētes de natura humana vlteri⁹ q̄ꝫ q̄ntū ipa ad medicinā ptinet: huic q̄des nō est cōueniēs q̄ audiat hūc sermonē. Nō eīm esset totū aerē hoieꝫ dicēdo esse ptra neq̄ ignē neq̄ aquā neq̄ terrā neq̄ aliq̄d aliud. Nāq̄ hoc manifestū est exn̄s i hoie: sꝫ volētib⁹ hoc d̄re pmitto. 2. ¶ Uidenf aūt mihi nō recte cognoscere q̄d sit q̄ huiusmodi dicūt itētiōe q̄dē eadē oēs vtunf dicūt āt nō eadē. Sꝫ itētiōis q̄dē rōtinationē eādeꝫ faciūt. Dicūt eīm q̄dāq̄d ē & hoc esse vnū quidā & hoiem: s̄m vero nomina non consentiunt. di

cūt eñi ipsorū hicquidē asserēs aerē esse hoc vnū τoēs alius āt ignē: ali⁹ aūt aquā: ali⁹ vo̅ terrā τassert vnusq̄sq; suo sermōi testimōia τ argumēta q̄ nihil sūt. 3. ❡Q̄ð q̄dē igit̃ eadē intētione oēs vtūt: dicūt aūt nō eadē manifestū est his q̄ cognoscūt ipa. Sciet aūt vtiq; aliq̄s hoc maxime adueniēs ipis ɔ̄dicētib⁹. 4. ❡Idē eñi hoīes sibi inicē ɔ̄dicūt eisdē audiētib⁹ ɔ̄riū. Nūq̄ eñi infra ɔ̄hr idē hō accedit ieo dē sermōe. Sʒ q̄nq; q̄dē iste obtinet: q̄nq; vo̅ ille: q̄nq; aūt ɔtigit lingua labēs ad ppl̄ʒ τ iustū ē vel ppl̄m cognoscere recte dicētē p̄bere sermonē suū semp vincētē cū reb⁹ siquidē ea q̄ sunt cognoscit τ recte asserit. 5. ❡Sed mihi q̄dē videnẽ hm̄oi hoīes dicere seipsos in oībus ipsoꝝ sermonū ab insciētia. 6. ❡Mellisi aūt τ parmenidis sermonū dirigere. 7. ❡De his quidē igit̃ sufficiāt mihi ea q̄ dicta sunt. Medicoꝝ vo̅ aliq̄ dicūt q̄ð hō q̄dē sanguis solū ē: aliqui vo̅ horuʒ aiunt colerā esse hoīem: q̄dā vo̅ flegma. Rationē nō faciētes. Et isti omnes eādē quidē esse aiūt quod vnusquisq; eorum noīare voluerūt et hoc vnum existens permutare scd̄ʒ formā potētiā coactū a calido τ frigido et fieri dulce τ amarū τ albū τ nigrū omnimodū: mihi aūt nō videnẽ hec sic habere. ❡Plurimi q̄dē igit̃ talia quedā τ adhuc ꝑria horum asserunt.

❡Capitulū secundum.

Ego autem si vnus esset homo nunq̄ vtiq; doleret: nō est eñi a quo doleat vnum existēs: si igitur et doleret necesse est et quod sanatur vnum esse. nunc autem multa. 2. ❡Multa enim sunt in corpore que quando ab inuicem preter naturaʒ calefiunt τ infrigidātur τ desicātur τ humectantur egritudines generant. 3. ❡Quia multe sunt quidem species egritudinum: multa autem et medicatio ipsarū est. 4. ❡Dignior aūt ego dicerem sanguinē solum esse hominem et non aliud ostēdere ipsum nō paruitantē formā: neq; fieri omnimode: sʒ aut hoc secundum tempus aliq̄ð anni aut etatis hominis. i quo sanguis existens videtur solū in homine conueniens est eni aliquod tēpus esse in quo videẽ ipsum in eodē esse: hoc autē dico τ de eo qui dicit hominē flegma esse τ de eo q̄ dicit colerā. 5. ❡Ego quidem de morbo quocunq; dixero secundum legem et scd̄m naturā si hec sūt similia τ iuuēe existēte: τ sene τ tpe τ frido τ calido existente: τ argumēta prebebo τ necessitates nunciabo: per quas singulū augetur τ diminuitur in corpe. 6. ❡Primum quidē igitur necesse est generationem fieri nō ab vno. Quomō ei vnū existēs vnū generabit nisi alicui misceatur deīde nisi eiusdē generis sint q̄ miscentur et eandē habeant potentiā nō generāt: neq; in hoc nobis cōferunt. Et iterū nisi calidu ʒ frigido τ siccum humido moderate se habeant adinicē et eq̄liter: sʒ alterū alteri multū preemineat et fortissimū in firmissimo generatio nō vtiq; fiet q̄re quō cōueniēs est ab vno aliq̄d generari. 7. ❡Quod aūt neq; a plurib⁹ generaẽ nisi contingat bn̄ se habētia cōplexiōe

que est ad inuicē.8. ¶ Necesse est igit̄ natura tali existēte z aliorū z ea q̄ hois humorē nō ē vnū: sz vnūquodq̄ q̄ ɔferunt in generatiōe habere aliquā potentiā in corpore ſm quā ɔueniūt: z iterū necesse est vnūquodq̄ eorū discedere in sui naturā fiēte corpore hois humidū ad humidū: siccū ad siccū: calidū ad calidū: frigidum ad frigidū.9. ¶ Talis aūt z aialiū natura est: z aliorū oim: sunt aūt silr oia: ɔsistit n. eīn ipsorū natura ab ipsis p̄dictis oib⁹ z finit ſm p̄dicta in hoc: vn̄ cōsistit singulū hoc: z accessit.10. ¶ Corpus v̄o hois h3 in se sanguinez flegma.co.rubeā: z ni.co. z hec ē natura corporis: z ppter hoc dolet z sanū est.11. ¶ Sanū q̄dē igitur ē qn̄ moderate se habēt hec cōplexioni q̄ est ad inuicē: z potētie multitudine: z maxime ſz q̄d mixta fuerūt: dolet āt qn̄ aliq̄d horū min⁹ aut plus fuerit in corpore: aut discedat z nō mixtū fuerit oibus.12. ¶ Necesse ē qn̄ aliquid horū discedit ɔstat vn̄ discedit in se non solū egregie egrotat: sed qn̄ supfundit̄ sup repletum laborē z dolorē prebere.13. ¶ Etenim qn̄ aliquid horū extra corpus effluit plus supabūdāte dolorē p̄stat euacuatio.14. ¶ Si aūt iterū intus faciēt euacuationez z trāsmutatiōnē z expulsionem ab aliis necesse est duplicez laborē p̄bere ſm p̄dicta vn̄ differunt z quō supabūdāt. dixi aūt vtiq̄: quecūq̄ dixero hoiem asserere esse sup hec existētia ſm nām.15. ¶ Dico aūt esse sanguinem z flegma z colerā rubeā z nigram.16. ¶ Et horū q̄dā p̄mū ſm legē noia determinata dico: z nullus eorū idē nomē esse deinde ſm naturā formas diuisas esse: z neq̄ flegma non assimilari sanguini: neq̄ sanguinē colere: neq̄ coleram flegmati. Qūo eīn hec vtiq̄ assimilātia erūt ad inuicē.17. ¶ Horū colores neq̄ similes vident̄ neq̄ manu tāgēti similia vident̄ esse neq̄ frigida similiter sunt neq̄ sicca: neq̄ humida: necesse ē igit̄ ex q̄ iterū differūt ad inuicē ſm formā z potētiā ipsa nō est vnū.18. ¶ Si q̄dem ignis z aq̄ nō idē sūt: scies vtiq̄ his q̄ hec oia nō idē sunt sed vnūq̄dq̄ ipsorū h3 naturā et virtutē ppriā: si eīn cuidā homini dederis pharmachū quod flegma agat: euomet tibi flegma. Et si dederis pharmacū colagogū: euomet tibi colerā.19. ¶ Secūdū h̄ aūt z co.ni. purgabit: si dederis pharmacū q̄d coleram nigrā agat: z si pcusseris partē aliquā ipsi⁹ corporis ita q̄ vulnus fiat: fluet ex eo de sangu3.20. ¶ Et hec oia faciet tibi tota die z nocte: z hyeme z estate: q̄usq̄ potēs fuerit spiritū attrahere i se: z iterum remittere z nō potēs fuerit si in aliquo eorū q̄ ɔstiterit p̄uabit̄ ɔstiterūt hec p̄dicta qūo eīn cōstiterint.21. ¶ Primū aūt manifestū est q̄ hō h3 in se hec oia semp q̄usq̄ viuit z̄ ei de facta sūt ex hoie habēte: h̄ oia postea insigunt̄ i hoie habēte hec oia quecunq̄ ego dico z demonstro.22. ¶ Qui aūt dicūt q̄ vnū est hō vident̄ mihi hac itētiōe vti aspiciētes eos q̄ bibūt pharmaca z destruūt̄ i supflua purgatiōe: hos q̄dē colerā vomētes alios v̄o flā hoc singulū ipsorū cogitauerūt eē hoiez q̄ cū purgaret̄ videbāt ipm mori: z dicētes sāguinē esse hoiez eadē intētione vtunt̄ aspi

ciētes hoīes iugulatos ꝛ sāguinem fluentē ex corpore: hāc estimant esse animā in homine ꝛ testimonijs vtūt i suis rōnibus. 23
¶ Et primū quidem in superfluis purgationib⁹: nullus mortu⁹ est solā colerā purgat⁹: sed q̄re aliquis bibit pharmacū qd̄ coleram vomit deinde flegma. 24.
¶ Postea i colera coactivomūt co. ni. finiētes aūt ꝛ sanguinē vomunt purū hec autē patiunt: et a pharmacijs agentibus flā. 25
¶ Primū quidē eñ flā vomunt: deinde colerā rubeā: postea nigram. Finiētes aūt sanguinē purum ꝛ in hoc moriunt pharmacum eñ cū ingredit corpus primum q̄dē agit qd̄cūq₃ eorū que sunt in corpore: si ꝫ naturā maxime fuerit: demū aūt ꝛ alia attrahit ꝛ purgat. 26. ¶ Queadmodū vegetabilia ꝛ seminalia: qñ in terram venerint attrahet vnūqd̄q₃ ꝫm naturā qd̄ inest in terra. 27. ¶ Inest aūt ꝛ acceſū₃ ꝛ amarū ꝛ dulce ꝛ salsum ꝛ omodum. 28. ¶ Primū q̄dē igit plurimū hui⁹ attrahit in se qd̄cūq₃ vtiq₃ maxime fuerit sibi ꝫm naturā demū attrahit ꝛ aliā. ¶ Tale aūt q̄de ꝛ pharmaca faciunt in corpore q̄cunq₃ vtiq₃ coleram agūt: primū quidē immixtā purgauerūt colerā: deīde mixtā. 39
¶ Pharmaca flegmatis etiā primū q̄dē immixtū flegma agūt deinde mixtū ꝛ interfectis sanguis fluit. 30. ¶ Primū q̄dē calidissim⁹ ꝛ valde rube⁹ deide fluit magis flegmatic⁹ ꝛ coleric⁹ augeꝫ aūt i hoīe flegma q̄dē i hyeme: hoc eñ in hyeme maxie ꝫm naturā corꝫ q̄ sunt in corpore frigidissimū est. argumēta aūt horū₃ qd̄ flegma q̄dē frigidissimū si volueris tāgere flegma ꝛ colera₃ ꝛ sanguinē flegma inuenies frigidissimū existeꝛ. ꝛ etiā viscosum est: ꝛ violētia maxime ducit post colerā nigrā. q̄cūq₃ aūt violētia veniūt calidiora fiūt coacta a violētia: attñ ꝯo ꝛ ad h̄ oīa frigidū est flegma: videtur a sui natura: qd̄ hyems replet corp⁹ flegmate: scies vtiq₃ hi hoīes spuūt screāt flegmaticū hyeme ꝛ tumores albissimi fiūt maxime ꝫ₃ hoc tp̄s ꝛ alie egritudies flegmatice: vere aūt flegma q̄dē est fortissimū i corpore ꝛ sāguis augeꝫ: ꝛ frigora exeūt ꝛ aq̄ superueniūt. 31. ¶ Sāguis aūt ꝫ₃ hoc augeꝫ ab ymbrib⁹ ꝛ calidis diebus: ꝫm naturā eñ ipsorū hec sunt maxime annū humidū aūt est, ꝛ calidū: scies autē his hoīes vere ꝛ estate: occupant maxie a dissenterijs ꝛ ex narib⁹ sanguis fluit ipsis ꝛ calidissimi fiūt et rubei estate ꝯo sanguis potēs est ad hec ꝛ colera excitaꝫ in corpore ꝛ descēdit vsq₃ ad autūnū. 32.
¶ In autūno aūt sanguis modicus fit ꝯri⁹ ei ipsi⁹ autūn⁹ naturaliter fit. 33. ¶ Colera aūt estate ꝯtinet corpus ꝛ autumno. 34
¶ Cognoscēs aūt his homines spōte hoc tp̄e colerā vomūt ꝛ in accessionib⁹ medicinarū colere purganꝫ. 35. ¶ Manifestū aūt et in febrib⁹ ꝛ in colorib⁹ hoīm flegma aūt estate infirmi⁹ ē ipsum seipso: ꝯriū ei est tp̄s nature ipi⁹ siccū nāq₃ est ꝛ calidū. 36. ¶ Sāguis autē in autūno fit min⁹ in hoīe. 37. ¶ Sicc⁹ eñ est autūn⁹ ꝛ ifrigidare vtiq₃ incipit hoīe₃. 38. ¶ Nigra aūt colera autūno multa est ꝛ fortissima. 39. ¶ Qñ aūt hyems aduenit colera ifrigidata modica fit ꝛ flegma au-

get iterū a multitudine eorūdē et a lōgitudine nociuū habēt: q̄ igit hec oīa sup corp⁹ hoīs a tpe aūt circū imittēte qñqʒ q̄dē plura fiūt ipsis ipa qñqʒ minora singula sm partē et sm naturā: quēadmodū ann⁹ tot⁹ participat oībus et calidis et frigidis et siccis et humidis. Neqʒ em̄ vtiqʒ manet illo tpe aliq̄d hor sine oib⁹ que sunt in hoc mūdo. Sed si aliq̄s deficeret oīa perirēt: ab hm̄oi ei necessitate oīa ɔstiterūt et nutriūtur adinuicē. ita aūt et si q̄dē ab hoie deficiāt ex his cognatʒ nō vtiqʒ posset viuere hō. dñat em̄ in anno qñqʒ hyems maxie: qñqʒ aūt ver: qñqʒ vo estas: qñqʒ vo autūn⁹. 40. ¶ Sic aūt et in hoie qñqʒ q̄dē dominat flegma: qñqʒ aūt sanguis: qñqʒ vo colera. 41 ¶ Pmo q̄dē rubea deinde nigra dicta: testimoniū aūt manifesti⁹ si volēs eidē homini dare id pharmacuʒ iter i anno vomet tibi. hyeme q̄dē flegmatice: ver aūt humidissime. Estate aūt colerice: autūno nigerrime: debēt igit his ita se habētib⁹ quecūqʒ quidē egritudinū hyeme augētur: estate finire. 42. ¶ Quecūqʒ vo estate augent hyeme finire 43. ¶ Quecūqʒ ipsarū in peryodo dierū nō pmittant: peryodū autem dierū iterū dicem⁹. 44. ¶ Quecūqʒ aūt vere supueniūt egritudines expectare ɔuenit i autūno pmutationē esse egritudinis. 45. ¶ Quecūqʒ vo autūnales egritudines harū pmutationē necesse est esse. 46. ¶ Q̄d aūt sʒ hec tpa excedit morb⁹ scire opʒ ꝙ ān⁹ ipe sit et medicū sic opʒ curās facere: ad egritudies vt singula harū dñatur i corpore sm q̄d tps q̄d est sm naturaʒ ipsi⁹. Maxime aūt ɔgruit scire et hoc cū illis ꝙ egritudies ex repletione fiūt: has euacuatio sanat. 47. ¶ Quecūqʒ vo egritudines ab euacuatiōe fiūt: repletio sanat. 48. ¶ Quecūqʒ a botio egritudines generant labor sanat. ¶ Uniuersaliter autē scire oportet medicum.

¶ hypocratis de aere et aqua et regionib⁹ Liber.

Quisquis ad medicie statū accedere curat necesse ē pri⁹ anni tpa et q̄ i eis gñant attēti⁹ reqrat. 2. ¶ Que q̄dē ñ solū dissimilia adinuicē sepe distar vident: verū etiā et singula se in se variādo sibimet alterant: i annis nāqʒ sua tpa eorūdē complexiōib⁹ suū tēperamētū custodiētib⁹ qui morbi nascunt non ab eisdē degenerare: sed similes et cōcreari vident. 3. ¶ E contra vo tpa inter se dissonātia a se aliena dissolui que difficiles pcreāt egritudines: hyems vo ē frigida et humida: ver vo calidū et humidū. Estas vo calida et sicca: autūn⁹ vo frigid⁹ est et sicc⁹: q̄ causant vtrūqʒ si decreuerit sʒ magnitudinē eiusdē cōplexiōis ac paruitatē in tātā vt neutrū natur e sue familiare existat tps q̄d i eis tpib⁹ q̄ diuersa sunt accidere solet. 4. ¶ Est etiā qñ hyēs frigidiorē humiditatē suā i sua retinet q̄litate. 5. ¶ Est qñ esta scalidiorē et sicciorē hec iō ɔtigūt: qr a vētis tā calidis q̄ frigidis: sine vniuersales siue locales sint corporū mala tēpora mutant. 6. ¶ Oportet aūt te esse attētū circa virtutes aquarū: vtpote q̄ di-

uerse in pōdere ꝛ sapoꝛe sint: de
hac enim qui bibūt eoꝛū vētres
calidi ac tumidi fiūt: coꝛpa ma
cra: cubiti ꝛ spatule tenues. Silr
faciesq; maximū carnis ad sple
nem ꝯfluere cogit vn̄ malꝰ san=
guis ꝑcreat. 7. ¶ Illam ꝟo bibē
tes multa supabūdāt comestio
ne. esuries em̄ illis pseuerat at
q; crescit: sitis quoq; silr: supioꝛa
vētriū cū media īflant. qua pꝛo
pter foꝛtibꝰ catarticis vtēdū est
illis hac egritudie hyeme ꝛ esta
te ꝯtinēt accidit aqua illis citri
na: ꝛ intereūt estate ꝟo dissinte
ria: lictia lōga q̄rtana laboꝛāt q̄
moꝛbi naturā ꝑuertūt. ꝛ mutāt
ꝛ ī aquā cadūt citrinā ꝛ peūt. 8.
¶ Iuuenes illoꝝ pulmōis dolo
re aliisq; passiōibꝰ eoꝝ mētes ꝑ
turbātibꝰ affligunt. 9. ¶ Senes
acuta febꝛe ardētiꝛ ex vētriū cō
strictiōe accidēte vexātur. 10.
¶ Mulieribꝰ apostemata de ge
nere flegmatis albi innascunt:
neq; ꝯcipiūt neq; pariūt nisi cū
magna difficultate atq; mole=
stia coꝛpoꝛa eoꝝ magna ꝛ gros
sa. quāto plus ꝑtendunt in lōgi
tudine: tāto graciliora fiūt: mē=
strua nō ḡm q̄ d' opꝫ ꝑfluunt. 11.
¶ Pueris hernia. viri causō cru
rium vulneribꝰ infestant. Sed ꝛ
q̄ hmōi nature sunt eis impossi
bile est vitā extēdi. Sed intēpe
stiua senecta p̄rapiūt. 12. ¶ Mu
lieres sibi grauide vident: cum
ꝟo partꝰ aduenerit tp̄s vteri fe=
tu īanes tumoꝛe relaxant: hmōi
passiōe decepta matrix q̄cūq; a q̄
citrie coadunatiōe intumuerit
laboꝛat. 13. ¶ Ad hāc itaq; quā
p̄diximꝰ aquā princꝑs est: ꝛ ea q̄ a
calida terra surgit: aut a ferro:
metallo: vel ere: siue argēto: vel
auro: vl sulphure: aut alumine
vel pice: vel nitro: q̄s oēs ab in=
gēti ꝯstat exire calor huic erg
aquaꝝ vel terraꝝ generi nulla
oīno species iuuatiua vel salu
bris: sꝫ dure oēs habent atq; bi=
bentibꝰ strāguriā nimiāq; im=
poꝛtāt solutionē. 14. ¶ Uerum
ea q̄ in altis locis aque sine pul
uerulēt; mōticulis aliaꝝ ꝛ opti
ma ꝛ saluberrima sapoꝛata ta
lis neq; multa vini cōmixtione
indigēs est hyeme calida estate
frigida: silr quoq; ꝛ illa q̄ a pꝛo=
fundiusculo exurgit fōte aq̄rū
etiā melioꝛ ē ea q̄ ab oꝛtu solis
ꝛ maxime estiuo tēpoꝛe decur=
rit alba: perspicua atq; ꝑculdu=
bio odoꝛifera est. 15. ¶ Que ꝟo
est lēta ꝛ grauis currēs: ea sicca
atq; bibētibꝰ nisi opus fuerit mi
nime est iuuatiua: q̄busdā enī
naturis ꝛ egritudinibꝰ ꝑfutura
videt. 16. ¶ Dephēdimꝰ ꝟo hoc
ex lapidibꝰ qui in pueris nascū
tur. sed ꝓpterea quia vrina cla
ra ꝛ subtilis est emittunt: qđ ꝟo
grossum ꝛ turbidū remanet: ꝛ la
pis efficit: lac etiā si malū est la
pidē in vesica lactētis facit. Ma
xime aūt si calidissimū coloꝛibꝰ
rubeis pertinēs est. ventrē em̄ ꝛ
vesicā calefacit ꝛ vrinā incēdit ꝛ
lapides facit. quapꝛopter hmōi
infantes vinū subtile bibere iu
uat qꝛ nec venas scindit nec ex
coriādo disrūpit. 17. ¶ In mulie
ribus aūt nō crescit lapis: quia
ea quibꝰ mingūt loca parua sūt
larga lata: nec foꝛtiter fricāt vel
scalpūt ea nec tractādo manibꝰ
cum illis sicut masculi ludunt:
neq; enim ad eoꝛum oꝛa que in
tra vuluam latēt longius remo
ta tangere possunt. 18. ¶ Cete=
rum masculi mictoꝛium in sum
mo est virge. 19. ¶ In feminis

vero longius est os vesice. 10.
¶ De temporib⁹ vo expedit cō-
tēplationē tuā adhibeas vt an
ni habitudo si salutifera sit vel
aut egrota cognoscas. Si enim
ort⁹ stellar. put dz fuerit z occa
sus i autūno aq multe. 21. ¶ In
hyeme vo pauce: neqз serenū: ne
qз frigidū pl⁹ opportuno. Uere
qз z estate aquar. cōtēperantia
annū sanū atqз saluberrimū ne
cesse ē eē. 22. ¶ Si vo signa secū
dū qp debēt in ortu z occasu non
fuerit opportuna: hyems vo sic
ca z borealis. Uer aūt pluuiosū
et australe febres acutas: atqз
lyēterias in estate necesse est ve
nire: qz vel intrans autūnus vel
estas terrā vernalis pluuie non
in estate infusam inuenit sic qз
austrinū duplicare necesse fue-
rit: ppterea qui terra insula sit
z alios ardore calida vētres igi
tur graues molles humidi: vn-
de z multa egestione abūdant.
Cerebra aūt tenera fiunt in hac
itaqз qualitate dū aer habetur
mordet carnē z corpus: acutis-
sime febres tūc ingruunt vel ir-
ruūt z maxime his qui flegma-
tici sunt. Lyenteria vero mulie
rib⁹ z quibuscūqз viris natura-
lis cōplexio humida est. Si aūt
caniculare temp⁹ pluuiale fue-
rit multū z hyemale ventiqз sup
sanuas irruūt morbi extiguunt
atqз autūnus speratur futur⁹ sa
lubris multoties pueri z mulie
res commoriūtur sed z sensum
pauci quor. qui euadūt in quar
tanā febrem: a quartana vo in
aquā citrinā deueniūt. 23. ¶ Qd
si ecōtra hyēs austrina nimisqз
pluuiosa fuerit. Uer aūt siccū: z
boreū: mulieres pregnātes i ve
re abortiūtur si tūc eis tps pa-
riēdi fuerit. 24. ¶ Si quoqз fet⁹
emiserint ānihilatos atqз defe-
ctos emittūt: q aūt ptinuo mo-
uent: aut viuūt semp ānihilati
atqз defecti. hominū lyenteria:
oculorūqз dolorē. Alij catarrū d
capite i auriculā patiunt: sz de
licatis z mulierib⁹ lyēteriā: i de
licatis nāqз a capite i ventrē de
scēdit eis flegma. Eis āt q cole-
rici sūt fum⁹ ascēdit ad cerebrū
z cir tegit illō. 25. ¶ Mlieres eo
rū sp egrote mlti fluis mēstruis
redūdant nunqз pinguescūt q vel
nō illis naturalr sz ex morbo cō
tingit: sz cuz concipiūt plurime
abortiunt. nati vero eor. pluri-
mū spasmo z anhelitu: morboqз
yleos afficiuntur. 26. Hunc aūt
locū viri inhabitantes lyēteria
z colerica disinteria z ephydimō
id est febris longa et vetus ac
emorroys affligit: pleuresis vo
aut peripleumonia aut causon
morbi ve acuti: ppterea qz ven-
tres liquidos hūt oculi eorum
cacesia infestātur: nec tn fortiv'
longa nisi quando super illos
vniuersalis accidit morb⁹ voto
vel austro aerēqз mutātem eor.
capita nebula z fumo implent
Et si deniqз ad quinquaginta p
uenerint annos in os a capite
reuma ipsi q in epilepsiam ca-
dūt que cui aduenerit totū cor
pus possidebit: z maxie si caput
subito calore vel frigore pcutiat
qsqs vo loc⁹ frigidorū ventorū
locis oppositus est siue ortui p-
tinens siue occasui illi venti sui
locales vēti sunt a calidis āt ob
tegit: aq itaqз sue sicce graues
digeri plimū dulces sūt. hitato
res duri z fortes sz eor. crura g-
cilib⁹ totisqз sūt ptinētia: vētriū
vo iferiora hūt durissima supio

ra vo lenia et mollis atque currē tia plurimūque cōtra colera nō flegma te capita sana durissima: sed ipsi plurimi rūpunt: vñ et hernia one rant plurimū vero i pleuresis mor bosque acutos necesse ē icidāt quia vētres cōstricti sunt sicque ex q̄ cūque morbo i ēpima ducunt eius rei cā ē tetanus corporis et cōstipa tio vētris i quibus etiā vene rūpūt ex frigiditate sue aque multū comedūt nec tñ multū bibūt quia vtrique sufficere neqūeūt nō illis obtalmia facile euenit: sed si eue nerit oculi cōcrepāt. 27. ¶ Iuue nes eorū cū ad annorū trigin ta etatem peruenerint multū i estate sanguis p nares fluxū q̄ multū patiunt nōnulli i epile psiā cadūt si tñ ceciderit fortis sima est: aliū diutius viuunt quia quecunque exeunt super corpora eorū nō infunduntur neque dolēt habitus rudis animique minime modesti sūt quotique locales mor bi nunque in huiusmodi morbi loci incolis adueniunt nisi qñ vniuersales affuerint. mulieres ibidē steriles ex frigiditate aq̄ et siccitate cū tarda digōne neque enim mēstrua illis p oppo rtūo: sed parua et mala adueniūt que cū cōceperint difficiles ex maligni tate aque parturiūt: neque ei plu rimo abortiūt. q̄ aūt pariūt fi lios lac hr̄e nequeūt: sed hoc ppter cōgelationē ac frigiditatē aq̄ et asperitatē: spasmusque accidit il lis: dolor quoque pulmonis atque consumptio qd grece epiletos nominat et maxie in parturien do: et ex eiusdē partus difficultate quia videlicet nerui et vene que in pulmōe sūt disrūpunt: pueri ea rū et puelle ex aq̄ citria laborāt pueri q̄dē i testiculis: sed cū ado leuerit euanescit ac dissoluitur pueri tandem polliuntur.

De vētis calidis et frigidis et vrbibus q̄ in eis site sūt eadē intētiōe cōtinent. Itaque de omni vrbe q̄cunque est iter estiuū ortū et hyemalē sita: et q̄cūque huic cōtra posita sic est accipere om nis vrbs q̄ in ortu solis posita ē securior est q̄ que in septētriōe est vel in calidi venti flatu sedet in illa ei calor et frigus minora et sicciora. 2. Morbus q̄z minor et leuior. necnō et aqua q̄ sm solis est ortū clara leuis et hūida ne pe aer ibi nūque grossus habet quia nimiū a solis pñtia phibet qd ex hoc dat intelligi: quia aer hūi dior in mane grossior et spissior repit: ea vero que apposita ē i so lis occasu: humiditatē semp hz aeris. habitātiū facies pulchre ac lenes colores splēdidi perlu cētes nisi his q̄libz aliud acci dēs obstat. 3. ¶ Masculorū voces sūt clare et acute hi vero facile ira scunt nec obtēperant germina nascētia loci meliora aliis atque salubriora. 4. ¶ Aq̄ salsugini p tinētes male sunt ac nociue: aq̄ fontiū sm ortū solis existentiuz omniū sunt meliores: scdo vero omniū eorū q̄ inter estiualem et hyemalē ortū sunt: quorū etiam meliores sunt oriētes ortui pti nētes. Postea vero q̄ inter occa sum estiualē et hyemalē existūt sz harū oim peiores meridiane sunt hyemalē ortū et hyemalem occasuz existentiū: ille vero que i septētriōis parte sunt aliis me liores. Quarū illas q̄ currūt q̄s q̄s sanus fuerit et fortis bibere si ne timore pōt: de q̄bus nimirū si cut egrotāti bibere opus fuerit illa q̄ sue egritudini cōueniat ē

eligēda qd̄ si ita fecerit non de uiat a salute: ventrē durū hn̄tē aqua saporata leuis ꝛ clara iuuat. 5. ¶ Mollem vero vnctuosum atq flegmaticū dura ac tarda digerit omnis aq̄ q̄ cito digeritur vētrē facit mollē ꝛ humidū: tarda aūt ꝛ dura calefacit atq ꝯstringit. praue aūt itelligūt palāq delinquūt: qui p aquam salsam vētrē mollire ex sue sciētie paruitate estimāt. illa ei cōtra solutionē q̄ dura est ꝛ tarde digerit vētrē desiccat postq̄ hūidū reddūt. 6. ¶ Aq̄ pluuiales leues saporate ac lucidissime sūt pmo nāq sol ab aq̄s qd̄ subtilius ꝛ leuius est attrahēdo assumit qd̄ inde dephēdimus: qꝛ id qd̄ graue ꝛ salsuz fuit i suo mō remanere videmus sꝫ sol qd̄ leuius ꝛ subtilius est nō solū d̄ fluminibus attrahit sꝫ ēt de naribus ꝛ q̄buscūq locis hūidis humiditas nāq i rebus hūidis inuenit: necnō i oibus qd̄ hūiditatis subtilius: ac leuius est a sole desiccari sic cōprobatur: si q̄s ei sedeat ad solē optus etiā vestimētis sudat eq̄liter. 7. ¶ Si vero in vmbra est inequaliter: qꝛ est longinquus a sole ꝛ remotus vnde ꝛ aque pluuiales putrent malūq odorē exhalāt: qꝛ ex multis cōgregate sunt aq̄s: ꝛ iō leuiores aliis putrescere solēt ac mutari. cū aūt sol accepit eas ꝛ in altū suspēdit frigescūt ꝛ aeri cōmiscent: turbidū vero suum nigredinem reddit seorsum in nube iungit: quod vo leuius est purgat atq dulcescit. Qꝛ de sole decoquit sicut ꝛ oē cum coquit saporitū dulce efficit. 8. ¶ Hac ergo humiditate fit a sole dispersa in aere atq suspēsa: sꝫ eā in vnū coadunatā venti ex diuersis ptibus cōcurrētes collidūt dissoluētesq corruit: ꝛ rursus maxie cū ea tracte fꝫ q opꝫ fiūt q vcꝫ plimū nūq fit nisi cū nubiū grex a vētis in vnū pfecte ē coadunatus: atq aliis vētis pcurrētibus interceptus dispgit: ꝛ idē subsequēs nubes illā pmit: ꝛ hūiditas cadit. Cū nubibus grossis nigrescētibus spissis atq grauatis obuiā vēti veniētes ꝯfligēdo cōprimūt. hūiditas cadit sicq pluuia crebra dścēdit. He itaq oēs aq̄ putribiles q̄dē sunt sꝫ nō dn̄t habere odorem: qꝛ si contingit odor: bibentes brācosi fiunt atq tussim: vocisq sustinēt grauitatē: he aque sicoquātur nihil ꝓsunt. 9. ¶ Aqua vero glacialis atq niualis omnis mala est: postq̄ ei semel fuerint cōgelate nunq̄ in pristinaz ꝯuertunt naturā. qcq̄d em̄ aq̄ saporitū ē ꝛ leue clarūq fuerit ac purum id gelu adueniēte totū recessit: qd̄ vo turbidū pmāsit: qd̄ sic poteris probare si em̄ aquā in vase ad mēsurā positā sub celo ꝯgelari dimiseris cūq cōgelata fuerit in sole vel quolibet alio calido loco liq̄facta eadē remetieris mēsura: mltominus iuenies eē. 10. ¶ Silr autez de gelu ꝛ niue: ex q̄bus nimiꝝ oibus significat: q sol aque subtilitatē ac leuitatē accipit ꝛ dispgit gelu sup eā nihil pōt. grossum vo nō dissoluit aut de loco remouet. 11. ¶ Ois q̄ d̄ niue ꝛ silibus peior ē oibus aq̄ multiplicat bibētibus strāguriā: ꝛ ivesica petra: atq i sub: henalibus dolorē: ꝛ i. coxis ꝛ herniā i testiclis gignit ꝛ maxie ea q̄ de magnis fluminibus alioꝝ lacuū stagna recipiētibus: vel ex multis ꝛ diuersis ri

nis fluentibus est similiter ꝛ ea que de altis locis currunt. nō ei omnes similes sūt: est eñ sapo rita ꝛ dulcis ꝛ salsa hyemalis: ꝛ que de calidis currit locis. harꝫ ergo cū alie alijs cōmiscent̄ mo do vincit fortior modo minor se cundū vētos. Hec ei septētrionali ꝯfortat̄ vēto. illa ꝟo meridiano: q̄ q̄dē si in vase morā fecerit: fecē quoqꝫ necesse est vt faciat: ꝛ harenā. bibētes aūt hmōi quos dixim⁹ morbꝫ afficiūt̄. ¶ Quib⁹ ꝟo vēter mollis est ꝛ lenis: neqꝫ vesica multū calida: neqꝫ i collo iūcta: hi sine difficultate mīgūt neqꝫ q̄cq̄ꝫ turbidi in vesica relinquūt: ꝛ q̄rꝫ vesica iferiora hꝫ calidissima: necesse est vt collū habeat tortū: q: ergo illa i calore naturā excessit: ei⁹ inde collū intumescit: quapp ꝛ vrina nō egreditur: sed in inferioribus retenta cōburitur. Et quod itaqꝫ leue est ꝛ subtile mictu emittit̄: qđ turbidū ꝛ grossum est ibidē congelatur. Sed congelatio illa in primo quidē āno fit parua: postea vero capit augmentū: quunqꝫ abundantius mingūt: quodcūqꝫ grossum in vesica retinet̄: ꝛ sic ibi inuiscatum in lapidē conuertitur. Cum ergo mingere volunt: in os vesice lapis descēdēs obstruit̄: ꝛ vrina refragat̄: tūc ꝟo dolor augmētat̄: quāobrē iuuenū virge pruriūt. Uñ ipi scalpūt ꝛ excoriant eas: causam illā ibidē esse putātes: vis aūt hui⁹ rei varia est. 13. ¶ Si quis ꝟo ignotā sibi adeat vrbē: illius sitū inq̄rat opꝫ ergo quomodo vcꝫ erga ventos ꝛ ortum solis posita habeat̄: nō ei i oib⁹ hoc equal̄r est septētrionalis nāqꝫ ꝯ naturam meridianā est: atqꝫ sit⁹ orietalis non sicut occidentalis est. Sꝫ illi ciuitati que contra solis ortū ac septētrionalis situm ventum habet ꝛ aquā saporitā parū inter alia supradicta loca ab aeris mutatione nocet̄: econtra ꝟo cuiuscunqꝫ humiditates ꝛ aq̄s saliares bibūt atqꝫ paludestres nec aperta est secūdum orientē nec liberum hꝫ odorēꝫ eis multū est aeris nociua mutatio. Et etiā maximū est studiū adhibēdū bonitati aquarꝫ vel malignitati earū. 14. ¶ Si paludestris vcꝫ aut stagnea aut mollis aut grossa aut ne ab orientuꝫ locis decurrat: siue petrosa siue salsa sit: aut digeri dura. 15. ¶ Sed nec in terris negligentiā hēat: si sicca sit ꝛ inaquosa vel humida ꝛ aq̄sa aut cōcaua aut arcta vtrū edita ꝛ eminēs. 16. ¶ Silr aūt est ꝛ inhabitātiū dieta vtrū illis amabili⁹ vel saporosi⁹ sit pot⁹ ne an cib⁹ an q̄es an exercitiū vl̄ labor vl̄ māducare. đ his āt oio iq̄rēdū ē. Sciēdū nāqꝫ q: si q̄s hec oia vel horꝫ plīma q̄ dixim⁹ cognouerit. 17. ¶ Si i aliqđ oppidū igrediat̄: qđ nūq̄ꝫ antea adiuerit vl̄ sciuerit quicq̄ꝫ ex eo nihil aliđ latebit: tā de ciuili morbo: q̄ꝫ de corporꝫ habitatorū naturis: ꝛ cuiusmōi sint: morbū itaqꝫ curare poterit: neqꝫ in subtilitatē opportune curatōis errabit: neqꝫ ei hec ignorāsq̄cq̄ꝫ curare: vl̄ arbitrio poterit operari. postq̄ꝫ q̄ꝫ aliqđ tporꝫ trāsierit accidētia vl̄a ꝛ accidentalia loci in locis in hyeme ꝛ estate ventura predicet: necnō ꝛ singulos morbos q̄ singulis hominib⁹ accidere debeāt ex eorꝫ dieta: nisi ꝟo morbi ex aerꝫ prauitate pcederēt: nō q̄dē vniuersal̄r sed pti

cularit er igererēt.18. ¶Cū igitur medic⁹ tēperātiā aeris tēporūq̧ discordiaȝ pnotauerit. sciētia sua semp vtilis ⁊ ad sanitatȝ igeniū ꝯuenit morbi:ea ꝟo q̄ ōre altissima tractauim⁹ recta tenēt ⁊ credūt noīt astronomiā nō minimā ptē eē medicine q̄ q̄ppe hoies pmonet mutatiōes ptis tēpoꝝ.19. ¶Itē ciuitas q̄ cōtra posita est calidis vētis.s.q̄ inter ortū ⁊ occasum eq̄noctialis mediū tenet:ea sp ab eis incutit̄:aq̄ ꝟo illi⁹ multe et calide sunt:aq̄ salse calesiūt in estate ⁊ refrigescūt i hyeme.20. ¶Habētiū capita humida ⁊ flegmatica vētres sp salubres ⁊ defectio sp possidet corpora multo cibo vel potu.sufficere pp corpoꝝ defectioneȝ nō possunt.⁊ ideo multū recipiūt potū:q: eius multus est alcensus:que quidē ciuitas tēporis vernalis est similis in tēperamēto caloris ⁊ frigoris. Egritudo i ea minor ac iualidior. Silr aūt ⁊ oīs ciuitas invētos parum caloris sita habet.

¶De diuersitate aquarū que est inter bonitatem ⁊ maliciā ⁊ diuersitate terrarum.

Hic etiā dicturi sum⁹ q̄ aq̄rū sunt meliores vel salubriores q̄ peiores plusue nociue ⁊ q̄cq̄d iuuaminis vel nocumēti eas comitet̄.q̄ videlȝ sciētia multa est:⁊ ad corporee sanitatis ingenium.

¶Aque igit̄ turbulēte stagnātes salmares ⁊ palustres:estate calide sunt:⁊ grosse:austeri odoris ppter q: nō currūt:sed pmanēt pluuia supueniēte:atq̧ solis splēdore ppetuo eas cōburente. Itaq̧ necessario fiunt male:et absq̧ calore colerā rubeam generant.

¶He q̄dē in hyeme frigide cōgelate atq̧ turbide sunt ex niuibus et earū cōgelatione:q̄re flegmatice deueniūt. Brāchos et colerā pcreātes.dolor q̄ȝ accidit oculis ex caloris ⁊ siccitatis in corporib⁹ dominatiōe senibus catarrus:ex defectione neruorum ⁊ cōsumptione:q̄dā vero moriuntur:alijs autē latera desiccantur dextera.

¶Si eñ hyems calida pcesserit:⁊ austria:neq̧ a natura corpora induruerint et vene. Uer aūt subsequit̄ siccū:⁊ septētrionale:cuȝ itaq̧ id supflui qd̄ hȝ cerebrū cū reumate:⁊ tussi deberet dissolui:tūc poti⁹ cōgelatū reddit̄:atq̧ coagulatū:postea ꝟo itrāte estate cū suo calore sic magna mutatio fiat:pdicte accidūt egritudies. Sed et illi ciuitati q̄ ꝯtra solis ortū ac septētriōis ventū siccū hȝ:⁊ aq̄ saporita:paꝝ iter alia supradicta ⁊ ab aeris mutatiōe nocere ꝯ ꝟo ⁊ cuiuscūq̧ habitātes salmares aquas bibūt:atq̧ palustres:neq̧ posita ē ḃȝ oriētē neq̧ liberꝝ hȝ odorē:eis multum est aeris mutatio nociua.

¶Si ꝟo estas sicca nimiūq̧ calida fuerit morbi cito euanescūt.si ꝟo pluuiosissima extēdētur.q̄cūq̧ ei morb⁹ occasiōe aduenerit illū i putredinē necesse est ꝯuerti:q̄s q̄dē morbos mollicies vētrꝭ quā greci vocāt:et aq̄ curina sp cōsequit̄:q: nutriti sunt non cito vel leuiter:nec grauiter desiccantur.

¶Si ꝟo estas nimis pluuiosa fuerit ⁊ austria ⁊ autūn⁹ simili

ter hyemē egrā ē necesse futurā. flegmatici ergo ꝛ qui. xl. annoꝝ sūt in causon. Colerici in pleuresiȝ ac pipleumōiā cadēt
¶ Qđ si estas sicca: ꝛ austria: autūnus ꝟo sīlr pluuialis sit atqꝫ septētrionalis: in hyeme dolores capitꝫ facillimeqꝫ cerebri atqꝫ tussis: raucitas qꝫ accidit ꝛ reuma quibusdā ꝟo ꝛ ptisis.
¶ Si āt septētrionalis sit: neqꝫ dieb⁹ canicule pluat: neqꝫ arturi euadūt flegmatici ꝛ ꝯfortārˀ.
¶ Sīlr āt et qui hūide nature sunt atqꝫ mulieres. Colericis ꝟo est valde nociuū: qꝛ eoꝝ siccitas suscipit incremētū: accidūt itaqꝫ illꝫ accidētia febrisqꝫ acuta ac diuturna.
¶ Aliꝗs ꝟo colera nigra: qđ em̄ est ex colore rubeo subtili ꝛ adḋso icēdiť: qđ ꝟo grossū relinqˀt. sīlr quoqꝫ et de sanguine: ꝗ ꝑꝑ hec ꝑnotata passio contigit in flegmaticis aūt contra est.
¶ Iuuenū corpora n̄ mollia sꝫ sūt sicca ꝛ spissa. itaqꝫ ꝗ ea ꝗ diximꝰ bn̄ ꝑscrutādo nouerit ꝑ pēdere: poterit ꝑnūtiarˀ ꝗ morbi sūt vēturi ex tpis mutatiōe. Cōsiderādo ipsaꝫ ꝛ mutatiōis essentiā ꝛ rursꝰ maxime ꝗ fortior sit ꝛ superās i ꝗ videlꝫ medicū n̄ vltro darˀ catarticū opꝫ: neqꝫ coqre ānqꝫ decē dies vľ plures trāsacti sint: fortior autem plusqꝫ nociua ea mutatio ꝗ solꝫ: ē mutatio estiua. mutabilior hyemali et autūnali. Hec vero duabꝰ đ causis. Cōsiderādū qꝫ ꝛ arturi ortū ꝛ occasū pleiadū his nāqꝫ tpibꝰ morbi ꝓlōgātur: sed qdā magis: aliꝗ ꝟo minus: aliꝗ aūt mutantur in aliū.
¶ Dicēdū quoqꝫ est a nobis de asie et europe distantia quotqꝫ diuersitates adiuicē hn̄t: in oībus āt rebꝰ nature: ꝛ in forma in ꝗ etiā n̄ parū distare noscūt de ꝗ re: qꝛ multa sunt ꝗ referimus ad eas ꝗ plurime sunt et ad fortiores resolutiones sermonē redigere volo. Asia europe valde ꝯria est i oībꝰ nascentium hominūqꝫ naturis.
¶ In illa qꝫ quecūqꝫ meliora qꝫ in ista sunt: atqꝫ ꝑcipua hominū ꝟo ꝗlitas māsuetior: atqꝫ modestior ē necnon ꝛ aīe vires excellētiores ibi qꝫ vsqꝫ locorū sint: qꝫrū itaqꝫ oim bona ipsorū cōplexio cā est: illiꝰ em̄ loci regio in medio solis ortu est. vn̄ inhabitantes neqꝫ calore neqꝫ frigore superabūdāt: qđ ꝟo mľtitudo ibi rerū ac magnitudo maior qꝫ vbiuis locoꝝ est inde venit ꝙ forte ē id qđ a natura est: qꝛ cōplexio equalis est: non tamē omnis asie terra equalis est cōplexionis: sed varia est.
¶ Que ꝟo ciuitas iter calidū ꝛ frigidū: ibi media locata ē eiꝰ cōplexio tēperata: arbores igētes ꝛ excelse: ꝛ aq̄ sapoꝛite: ꝛ apte siue de celo descendētes siue de terre fontibꝰ surgētes: neqꝫ nimio exardēt calore neqꝫ multa exardent siccitate.
¶ Semina qꝫ ꝛ plante ibidem mľtiplicanť: necnō ꝛ ab ip̄a terra vltro generanť hoīes etiam suoꝝ arborū fructibꝰ vescunť: qꝛ đ locꝭ suꝭ ad alia sibi magis cōgrua trāsplantanť: atqꝫ gn̄are faciunt pecora sua castrāt et armenta: ideo qꝛ nimis quieta sunt: bonū quoqꝫ habent alimētum: homines ipsi beniuoli nobiles habitu: carnosi corporis atqꝫ magni: formosi parum dissimiles magnitudine voce et pulchritudine:

pulchritudie nā loci ⁊ regiōis illi⁹ cōtēperātia: tēporū vicine vernalis cōplexionis ꝯsimiles sunt. qui ergo hui⁹ nature sūt sollicitudini apti atqꝫ labori ñ inuite: sed voluntatis effectu.

¶ Et sciēdū ꝙ ex temperamēto abūdāt aīalia ⁊ eoꝝ forme variant egypt⁹ q̄dē de nuberib⁹: sufficit hec nr̄a ī hoc sn̄ia ꝑtinētiā ad dextrā hyemalis ort⁹ vsqꝫ ad illū trāsitū q̄ michonitus noiat europe siłis est. Ubi enim multa tēpoꝝ mutatio ē illa regio aggrestis: ⁊ ineq̄lis lōgos mōtes ⁊ altos hn̄s multāqꝫ arboꝝ varietatē. Ubi ꝟo ꝑua mutatio: illic ineq̄lis regio est. Si q̄s āt hoim q̄litate ⁊ hitu timetur q̄sdā eoꝝ excelsis mōtib⁹ nimiūqꝫ aq̄sis siłes eē repiunt q̄litate. alios āt subtili⁹ parūqꝫ aq̄sis ꝑtē ꝟo palustri terre mł'tū herbe fieri alios sicce ac grosse

¶ Adhuc q̄ꝫ si tp̄a iter se variātur ⁊ eoꝝ forme diuerse efficiūtur: de gēte ꝟo illa q̄ parū inter se distat vł'r dixim⁹ restat vt de illis iter q̄s multū diuersitatis est natura ac siłitudine sicut ē loq̄mur: ab his igiꝉ q̄ capita lōga hn̄t exordiū capiam⁹: quia aliis nullis similes sunt.

¶ Causa ergo lōgitudinis capitū pmū a mł'ierib⁹ ē habita. i. cōsuetudo: deiñ ꝟo nā ꝯsuetudinē est cōsecuta. qđ io factū ē vt illi hoies aiosi eē atqꝫ audaces isinuarent: cōsuetudo autē hec adoleuit ꝙ vꝫ mor vt nascebaꝉ ifās illū accipiebāt: ei⁹ q̄ꝫ caput i lōgitudinē aptabāt sicqꝫ ligabant ingeniātes rotūditatē amitteret. q̄ res eoꝝ capita in lōgitudinē adduxit q̄r vꝫ ipsaꝫ nāꝫ ad h̄ cogit postea ꝟo lōgioris tp̄is mora vsū i naturā cauillādo iseruit. Jam nūc itaqꝫ nō ē cā lōgoꝝ capitū cōsuetudo: sꝫ sola nā ē. Qr vero spma ab oib⁹ mēbriꝫ corpis descēdit: sanū q̄dē a sanis: ifirmū q̄dē ab egriꝫ currēs: ⁊ rursus q̄dē sic opatiōes fiūt vt calui caluos: varii oculos varios: strabo q̄ꝫ generat strabonē. Cur ꝗ̄ q̄ lōgū caput hꝫ siłr nō ꝓcreet longū: sed iam parua est capitū longitudo ad priscoꝝ comparationem: eo qđ nūc cōsuetudo remota est: et ipsa gens est aliis cōmixta. Qui vero habitant in terra phephynos: eoꝝ regio paludestris ⁊ całа vn̄ filios ꝓcreant multos fortes. cibaria ex paludib⁹ habēt mansiones calamis ⁊ viminib⁹ i ipsis paludib⁹ moliunꝉ. q̄propꝉ ex ip̄is pauci ad ałs trāseūt regiones: trabes itaqꝫ summis ⁊ imis: cōstruētes minuēdo semper ineq̄litatē loci machinanꝉ bibūt āt aq̄s całas nō currētes putrefactas a sole ac pluuiarū nimietate: sꝫ. ⁊ hoc mare quod phephynos dr̄: stās est nūqꝫ currens ꝑterqꝫ quidē in illud flumina ꝯcurrūt qđ si currat paꝝ ac pigrū est: atqꝫ subtile: q̄r maximū chaos illud cōcurrēdo: ꝑ pluuiā ꝯscēdit: q̄re forme habitantiū phephynos inter hoiuꝫ formas prodigales sunt i crassis quidē crasse in corporeꝫ corporee. Jūcture q̄ꝫ illoꝝ ⁊ vene i carne latētes: nō appent. colore q̄dē citrino siłes sunt aquaꝫ citrinā hn̄tib⁹: hui⁹ itaqꝫ regionis vēti austri sūt: hn̄t etiā quēdā aliū localē flatū vehemētē: ⁊ corrūpētē caliditatē exhalātē incole piceon dicunt.

¶Septētrionalis vero nō eis insufflat:qꝛ eos plene ꝑtiger minime pōt.qđ si sufflat:sufflat đfecte. Hec itaqꝫ nr̄a ē snīa de diuersitate naturaꝝ atqꝫ formaꝝ in asia habitantium.

De iracūdie āt eoꝝ et audacie puitate subiūgendū est.min⁹ bellatores sunt qꝫ illi q̄ europam colunt qꝛ q̄etiores atqꝫ modestiores cuius rei cā tpa sunt q̄ in calorē quidē vl' frig⁹ nō multū permutant sed sēm similitudinē atqꝫ vicinitatē:neqꝫ enim eoꝝ aīos perturbāt:vel corpora plena de cōplexione in complexionē ꝑmutant quamobrē nō facile irascūtur. Mutatio nāqꝫ aeris cā est commotionis hominis ad iram:neqꝫ illū quiescere permittit.hac quidē de cā asiani quieti sūt atqꝫ modesti:sed etiā aliqua consuetudo est vniuerse nanqꝫ asie nō suis dominant.quidā ergo asiani nō aliis obsequunt quēadmodū hellēi ꝛ trabi sibimet ipsis fortasse dn̄antes nulli ob tēperādo discunt prodesse:qui vtiqꝫ fortiores ꝛ animosiores ꝛ audaciores oīb⁹ sunt:qui pugnatorib⁹oppugnātes sibimet capiūt predā vn̄ ꝛ ruffe alias iuste dedec⁹ ꝯportāt ineniunt etiā asiani diuersi:quidā ei iusti:alii iniusti:diuersitate tēporū sicut diximus cā qui etiā nubiam tenēt eleni.s.edaces sunt atqꝫ molles pigri pugnare ex tēperantia temporum. 2.

¶Et i europa q̄dā gens tracorum:trachi tamē plusqꝫ quelibet alia gens sibi consimiles sunt. Similiter vero egyptii in calore.turchi vigēt in frigore: terra turchoꝝ viridꝫ ē ꝛ petrosa ac mollis:tpa vero eoꝝ ac forme ab omni gente diuerse:sibiqꝫ consimiles sunt.regio misera sub polo ē i mōtib⁹ vn̄ septētrio insufflat:ꝛ ad quā sol cū occidit estiuo tpe appropinq̄t paruo q̄dē tēpore paruoqꝫ calore calefaciens eā:ad hāc aūt vēti ex calidis partibus spirantes minime peruenire possunt nisi minores atqꝫ frigidiores valeāt a parte vero poli frigidi turgēt ꝑꝑ niues geluqꝫ:ꝛ aq̄rū multitudinē:sine q̄bus illa mōtana non sunt:vnde et inhabitata deseruntur. 3.

¶Aer illi⁹ regiōis ml'toties i die nebula occupat:quaproꝑt hoīum forme crasse sunt et carnolente:ita vt neqꝫ iuncture i eis appareant:humidi et molles ꝛ inualidi ventres humidissimi nimiūqꝫ currētes:q̄s quidē desiccari iꝑossibile ē.in huius regione nā nostra ē aerea atqꝫ tpa habente:que enim corpora humide atqꝫ frigide sunt cōplexionis ex eis parū dissoluitur:presertim si in humida sūt ꝛ frigida pariter regione.ceterūqꝫ cibaria in ventre aut i mēbris prout expedit nō ꝺcurrūt qꝛ colere rubee ad id opis deficiunt:sicqꝫ corpora eoꝝ grauissima necesse fiunt:sꝫ ꝛ i figuris vtriusqꝫ sexus mascul⁹ vꝫ masculo.femina vero femine similes sunt eadē causa:qꝛ eorū tempora vicina sunt:nullo modoqꝫ sperma corrumpitur:nisi abūdātie siue morbi accidens incurrat:hi itaqꝫ crassi sūt ꝛ lati qꝛ ifantulos suos pānis sicut egyptii nō inuoluunt:qđ iđ fit vt sup eq̄s fixis natib⁹ latisqꝫ ꝑstare possint etenī mascl'i illoꝝ

semp in:currib⁹ deportant. vsq3 dū ad eq̄tādi puentū fuerit tps sit āt paulatim eorū de loco in locū i excess⁹: nasoꝝ vo latitoꝝ iam dictum est esse. 4.

¶ Turchoꝝ āt gēs rubeū h3 colorē: neq3 ei sup eos sol cum suo ascēdit calore. Albedo vo cū frigore itēdit i rubore mutatur. H āt nā n̄ mltū ē pcreatiua filioꝝ neq3 ei masclina volūtas i coitū fit: q̄re ⁊ min⁹ generāt q̄ vo femie raro pariūt: hoc ē q2 matrix spma attrahere n̄ pt: in q̄ et subtilr⁹ ituerí op3: mēstrua ei illis n̄ oportune: s3 parū post q3 lōgū tps aduenīūt. vis. n. matricū: ex mlta eis corrupta est crassicie: ociose nāq3 ac dlicate gerētes ex nlla iq̄etāt motiōe vētres vo eoꝝ frigidi ⁊ hūidi st i q̄ re magnā fictionē dephēdim⁹ q2 cliētes ⁊ famlas frequēti⁹ mox vt masclo coierit: guidas pcepisse inuenim⁹. qd pfecto ex mlta exercitij pmotione corporūq3 attenuatiōe euenit. mlti et trachz castratz sūles sūt. neq3 coire pnt. feminas q3 feminei corporz exercitio atq3 locuticis mō imicātes. Quibuscūq3 vene d post auriclas icidūt eis vltra pcis⁹ ab oi gñatōe orbāt. illa vo alia gēs q̄ europā t3 mltū adinicē magnitudie lōgitudie atq3 forma p suoꝝ tēporꝝ varietate differt q̄ꝝ q̄dē tēporꝝ varietas magna ac valida est ac crebra i calore nimio vl hyeme forti: mlta vo pluuia postmodū vo nebula subseq̄nte crebrz vētz. hac q3 diuersitate ppetua spmatz q3 coagulatio: atq3 pcreatōes diuerse fiūt alio nāq3 mō coagulāt i estate: alio vo i hyeme alio vo pluuiaꝝ effluētia alio vo i nebla vl pluuia pua itaq3 q̄ europā pl⁹ ab iuicē differūt q3 q̄ asiā colūt. Differt q̄dē i vltu: q2 forme nimiꝝ i ipa spermatū cōceptiōe ppter diuersitatē ipsoꝝ diuerse figurantur. 5.

¶ Et queadmodū i forma corporee differunt figure: ita q3 necesse ē eos differre ai q̄litate. sūt em iracūdissimi duri iculti atq3 aggrestissimi. Hoc aūt ex mlta pmutatione pua q3 stabilitate sic hitatores europe fortiores ai q3 q̄ asie sūt. ociū q̄ppe ac pigritia ex aeris eq̄litate puenit: p quā ieq̄lē aie ⁊ corpis: laboris ⁊ exercitij tolerātiā pstat. Quies aūt ⁊ req̄es timorē ⁊ ignauiā labor vo exagitatio aiositatē: ministrat: q̄re europes ⁊ militia gaudēt: ⁊ pugna: cui q3 subijci: vl hūiliari respuētes. Differūt hac pmo varietate: scdo vo q2 eiusdē europe: terre ps alta ē ⁊ magna illa vo parua. Hic aūt pfunditas: hic q3 planicies. rursus ⁊ in temporibus mutatio parua. 6.

¶ Sili vo mō i puulis. Ult āt q̄cūq3 siccā ⁊ altissimā multumq3 aquosā ⁊ habitāt regionē tpa. q3 multū habēt diuersa: necesse est q3 hos formas hr̄e diuersas: ad laborē duricie aiorū firmā asperā ⁊ angustā q̄ vero loco profunda incollunt: ⁊ petrosa eos kaltdi plusq3 frigidi venti sufflant aquas tepidas bibunt corpora eoꝝ nō magna nec bene pposita s3 lata sunt ⁊ carnosa: pili nigri silr q3 caloris albi flatici. colerici aute neq̄q3 patiētes sūt labores nisi fortassis i psuetudine fiāt neq3 ei naturalr hnt. Qui aūt flumina hnt in q̄ pluuiales ⁊ alie psluāt aq̄: hi magis icolumes sunt illi ac meliores q̄ vo

nō: sʒ post sibi fontes sūt pigreq̄ paludes siue salsaꝝ. fluit vnda bibēt̄ i vsuʒ. oēs hos mlte et varie faciūt distare figure. sunt q̄ʒ citrini: vēter eis larg⁹ multū q̄ʒ ꝛ splenis habetur. 7.

¶ Qui ꝟo i alta habitāt regione eq̄lis odore atq̄ aq̄sa: eoꝛuʒ forme: ꝛ corpa bona magna: cō similes vsu: atq̄ natura boni tē peramenti audaces. 8.

¶ Quelibet ꝟo t̄ra macra atq̄ subtilis inaquosa ꝛ aspa aer̄ cōplexio intēperata illi asperi sunt forma ꝛ tetanosi colore q̄si citrini: ꝛ nigri iracūdi rigidi. Ubi nimia mutatio: mlt̄aq̄ diuersitas habitātiū forme ꝛ aie atq̄ nature mlte sunt diuerse. variant̄ ei ꝛ nature ex varietate tēpoꝝ. deide regionū: e q̄b⁹ cib⁹ est postea ꝟo aq̄rū iueniūtur ꝛ forme hoim varie sʒ q̄litatē nature regionis. vbi em̄ ē terra crassa ꝛ hūida p ser aq̄sa ea q̄dē est in estate fri. cal̄ ꝟo i hyeme: tpa bōa ꝛ sibi ꝯuenientia: hñt habitantes crassos nā fortes hūidos i labore illis exercitio minime pdurātes animi segn̄ ꝛ ociosi i artificiis: ingenij duri ꝛ grauis: non sunt aūt acuti siue subtilis. 9.

Quib⁹ vero regio leuis ē ꝛ pfunda: pfundit̄ aūt i hyeme ꝛ a sole icēdit̄ in estate ꝛ hi corpis aspi sunt ꝛ tenū ad laborē fortis ad imodicā irā veloces: nihil illis p̄ter suū vr̄ aspitati animi viciniores q̄ȝ modestie siue quieti i artificiali igenio subtiles: audaces: atq̄ pugnātes: sʒ regiōis nascētia huic natur̄ sūt vicina. Et sciēdū q̄ nature ꝛ forme mltū ꝯue sūt: atq̄ diuerse.

¶ De his āt q̄ diximus ita ē si q̄ʒ q̄ras: q̄ d̄ naturis restāt illa contēplare ab his ꝛ nō errabis a veritate.

¶ De aqua ꝛ aere Finis.

¶ Hypocratis de pharmacijs libellus incipit.

De pharmacijs antē cause nō vt estimant̄ sunt: eadē eim pharmacia purgant̄ ē qm̄ alta purgat q̄ȝ q̄ ꝯsueuit purgare: est āt qd̄ suppurgauit: ē q̄ et cōuenietia facit: q̄re nō vt ꝯtigit pharmacie debēt dari. Arbitrari em̄ opʒ ꝛ cibos nutriētes non pharmacas esse min⁹ autē illis hoies em̄ hos recte quidē appetētes salui sūt: nō ꝟo recte laborāt si pdātur aut purgantur sicut a puris medicinis manifestum igit̄ ē ꝛ hos pharmacias min⁹ ꝛ tardi⁹ pur̄ pharmacijs. Ueꝝ hi tardiores ꝛ ꝯsueti nob̄ sūt q̄tidie itrātes i corp⁹. Uane aūt ꝛ negligēt̄ traditi cibi ꝯturbāt hoies egrotare faciūt q̄dā mō ꝛ puras ꝛ acutas si absq̄ passiōe ꝛ absq̄ cā tradat aliq̄s ñ dʒ opari aliq̄d ꝯferēs. Opʒ igit̄ pmū trader̄ colerici q̄dē q̄ colerā purget fl̄atic̄ āt qd̄ flegma: hydropicis qd̄ aquā: melācolicis ꝟo qd̄ nigrā colerā. Si vero ex hui⁹ purgaueris cōueniētia ꝟo nō purgas: q̄ ꝟo nō ꝯueniūt purgas: q̄re ad vtraq̄ peccare ē. qn̄ igit̄ d̄bes alicui medicinā tradere supi⁹ siue inferi⁹ iterrogar̄ ipʒ opʒ si vtiq̄ bibit medicinā: ꝛ vtꝝ vēt̄ i iferiorib⁹. pharmacijs acut⁹ ē. ꝛ obedit cito aut dur⁹: ꝛ si acut⁹ ꝛ bñ solubil̄ fuerit: mollioꝛib⁹ ꝛ minorib⁹ pharmacijs idiget: si ꝟo dur⁹ fuerit fortiorib⁹

eget. Idē aūt mod⁹ ad supiora si vo nūq̃ dicat neq̃ supi⁹ neq̃ interi⁹ purgatū fuisse: aut potas se pharmaciā scire opʒ si ad ingrediētia sano exñti bñ solubilis erat v̄l ēter ad iferiora aut bñ vomēs ad supiora: ꝛ si ad repletionē quādā vfact⁹ diaria supuenit ipi. huius oia opʒ inquiri quō possis recte ꝯsulere: malū em̄ ē accidēs tradētē pharmaciā hoi interficere. Quicūq̃ q̄dē igit a febrib⁹ vehemētib⁹ occupat̄ neq̃ oportet his medicinas purgatinas tradere est vtiq̃ post feb. si vo nō in quatuor ꝛ i decē dies: colere em̄ carnes exñtes ipoꝝ ꝛ vētres accipiūt pharmaciā ꝛ nil purgat ꝛ feb. fit maior ꝛ color mutat̄ ꝛ yctericí fiūt. mota em̄ corpa ꝛ nō purgata neq̃ comedere volūt neq̃ bibere: sed oia horrēt: ꝛ vt frequēter peunt Si vo accipiat̄ pharmacia ꝛ añ meridieʒ nil purgat: a meridie vo purgās subtilis fit ꝛ finit. Si vo hūc diē circūsiat ꝛ sit purgatiōe post fe. san⁹ fit. Si vo feb. iterū occupet ipm destruit̄ non ꝯuenit fortib⁹ passionib⁹ pharmacias purgatiuas offerre: sʒ siquē opʒ clisterizare ꝯgruit q̄tiescunq̃ volueris vt periculosuʒ ei ē. Scdm aūt eādē rōnē et in estiuo tpe a canis ortu dies. 60. obseruare opʒ non tradere pharmaciam sed clisterijs vti id est enim periculum.

De pharmacijs finis.

Hypocratis liber de insonijs.

Ex isomnijs ea vcbꝫ bona sūt que ad vltimā nocti's partē itelligētie repñsentēt res eo q̄ interdiu agebant mō: aut de illis deliberatōes atq̃ ꝯsilia Sanitatē em̄ signāt: q: diurnis in ꝯsilijs anim⁹ pmanet nulla ipletiōe nulla exinanitiōe: nulla alia deniq̃ re externa aut aduētitia supat⁹. Que vo his ꝯtra ac interse repugnātia sunt: si vehemēter vehemētē si modice infimā in corpe pturbatiōnē esse testāt. An igit a negocijs abstineri oporteat necne iudiciū nō fero. Uerūtñ corp⁹ iō purgādū eē ꝯsulo ꝙ ex mā quapiā superāte ꝯtingit secretio aim ꝛ intelligētiā pturbās. Qđ si vehemēter discrepēt: p destvomitū mouere: ꝛ i q̄ntū diē modicos ꝛ leuescibos sumere. Exin cū deābulatiōib⁹ mltis ꝛ acrib⁹: tū mediocribus exercitatiōib⁹ vtēdū. Sin min⁹ vomit⁹ ociū: ꝛ tertia ps cibis demēda. Rursusq̃ eadē vict⁹ rōne q̄ntū vsq̃ diē vtere: adiecta deābulatiōis ꝛ vocis exercitatiōe Deide postea dijs imortalibus supplicādū. Sol luna celū stelle ex ꝯsuetudie pure lucide splēdide ꝯspectui subiecte i bonis sūt idicātes q̄ppe oi ex pte corp⁹ bñ valere. Quare hic hit⁹ pñti victu ꝯſuādus ē. Si q̄d vo ꝯ apparuerit: morbū corpi a validꝫ validiorē: ab ifirmis leuiorē instare māifestissimū ē. Atq̃ si stellaꝝ extern⁹ circuit⁹: solis medi⁹ lune: q̄ causis adiacet: extingui q̄d aut ledi aut occultari aut oino ipediri visus fuerit: eidē circuit⁹ pti morbum supuenire: tenuiorē q̄dē: si ab aere vel nube stellaꝝ aliq̄ afficiat̄: si ab aq̄ seu grādine: vehementiorē. Signo nāq̃ ē hūiditatꝫ ꝛ pituite excretionē in interiorē circūferētiā icidisse. Huic igit expedit i vesti

mētis sudoris q̄ʒ marie euocandi cā p̄mo q̄dē sensim. deide vehemēter currere post v̄o exercitationē m̄ltis subinde deābulatiōib⁹ vti prādio itermittēdo. Ac tertia demū cibis ablata p̄te i q̄ntū diē p̄uū assumere. tū si maior offensa appet: fouere. Si q̄dē ea de re corp⁹ p̄ suffiçiē expurgari ꝯfert: q̄ꝛ i exteriore circūferētia detrimētū lesit. Preterea cibis siccis: acrib⁹ austeris: meracis: ⁊ exercitatiōib⁹ marie siccis vti. At v̄o si q̄d eiuscemodi pati l̄ūa videat̄: int⁹ euulsionē fieri p̄dest ab acrib⁹ salsis: lenibusq̄ʒ cibis vomitū excitare magna vi currere: vocē exercere: p̄rādiū itermittere vtiq̄ʒ cibi detractiōe ⁊ vict⁹ moderatiōe h̄ita. Deide vomitu iterū facto i q̄ntū diē modicū cibū adhibere Ubi āt sereno celo circuit⁹ a siccitate affligi laborare supari vr̄ egrotatiōis p̄iculū ē. Igit̄ op⁹ ē laborib⁹ d̄mere: victu h̄ūidiore leni balneis maiore q̄ete sono multo: donec cōsistat vti. Si igneū q̄d ⁊ icēsū stellis illis repugnās ꝯspicit̄: bilis excretionis nota ē. Si victe demū occultet̄ p̄iculū ē ex egrotatiōe mori Si in fugā aut v̄rtūt̄: aut v̄se celeriter fugiūt aliјs deiceps isequētib⁹ future nisi h̄ō curet̄: isanie met⁹ ē. His itaq̄ʒ oib⁹ veratro i p̄miscuinci: victū moderari cōuenit: aliter victū ab aq̄ repeti n̄ alienū ē: vinū neq̄q̄ʒ gustare p̄t̄q̄ʒ tenuissimū lene dilutū. Itē ab acrib⁹ siccātib⁹: salsis calefaciētib⁹ abstinere: nec n̄ exercitatiōib⁹ nālib⁹ ⁊ cursib⁹ i vestimēto vti q̄ʒ plurimis absit frictio: lucta: saltatio: ⁊ vehemēs exagitatio molit̄ cubet de

sideat p̄terq̄ʒ nālib⁹ laborib⁹. Post cenā deābulet. Bonū ēt ē foueri s̄ʒ fomēta subide vomere. Ad trigesimū diē: ne ipleat̄. iplet⁹ bis i mēse vomitū a dulcib⁹ h̄ūidis ⁊ lenib⁹ prouocet. Que aliūde alio n̄lla necessitate autvi vrgēte: vagant̄: aīm solicitudie ⁊ cura affici docent huic nēpe p̄dest ex toto ꝯq̄escere: ⁊ aīm ad spectacula risū p̄cipue mouētia v̄tere. Si min⁹ ad id saltē q̄d p̄ biduū aut triduū spectādo mēs exhilaret̄. post sistet. si id n̄ p̄derit: egrotationē eē metuēdā. Diuo stelle q̄ circūferētia pure ⁊ splēdide d̄labi ac oriētis p̄tē petere videt̄. bōe valitudis testimōia sūt: p̄pea q̄d q̄cq̄d vl̄ i corpe ē spatū: vl̄ i aluo excretū vl̄ i carne pululās id p̄ hec oē occidui circuitu cui recte adheret excidit. Que v̄o ex illis nigre ⁊ obscure siue ad occiduū siue i mane siue i t̄rā siue paulo supra deferri videt̄ morbos denūciās. Que. s̄. ꝯuedies q̄ i mare: malos alui h̄it⁹: q̄ in terrā: tubercula in carne marie nascētia his ꝯfert tertiā portionē cibis d̄mere exercitatoq̄ʒ vomitu i q̄ntū diē victū tēperare alio deiceps q̄nto die cuiuslib̄ʒ gn̄is cibū adhibere. Tū iterū f̄cō vomitu ad eūdē superiorē victū redire. his deniq̄ʒ celestib⁹ isidere q̄cq̄d tibi videbit̄ pur ⁊ h̄ūidū: bonā valitudinē oñdit Q̄m id ab ethere d̄scēdisse i hominē. Tale āt aio rep̄sentari q̄le hoies itrauerit. Ecōtrario nigrū q̄dlib̄ʒ i purū ⁊ minie illustre: mali morbi: nō ab ipletiōe certe aut exināitōe: s̄ʒ ab externa cā instantis iudiciū habet̄ huic ergo cōducit multa vt cur

rere: vt q̄ minima corpis liq̄factione: ac spiritu spissimo visus aduētitiū malū ꝑpellat: ptinus q̄ s̄m cursus acrib⁹ deambulationib⁹ vtendū: vict⁹ aūt in q̄rtū diē mollis ⁊ leuis adhibeat. Quodlibet tibi a deo puꝝ dari visum: secūde valitudinis signū est q̄ ingredientia corpus pura sint. Cuiuscūq̄ horū ↄ̄riū inspectio extiterit: nō est bonū. Morbū em̄ corp⁹ iuasisse ↄ̄stat. Jdq̄ hūc sicut priorē curari opus est Aquā lenē sereno celo sine vehementi quidē madefactione aut graui tempestate pluere videri bonū: tēperatū nāq̄ ⁊ purū e celo spm̄ intrasse demōstrat. Ecōtrario magnā ipure aq̄ vi₃ cū ꝓcella ↄ̄grādie pluere: morbū ab aduētitio spū notat. Silr̄ hūc tenui victu ⁊ cibis oī modo perq̄ paucis vtiq̄ oportere. Si q̄ celestiū astroꝝ signa cognoscēdi iudicio ꝑdit⁹ fuerit: debebit ex ill̄ cū sibi suiq̄ valitudini vict⁹ genere ꝑspicere: tū etiā dijs supplicare. Pro bonis q̄dē. Soli ioui celesti ioui t̄restri. Minerue terrestri Mercurio ⁊ apollini: Pro ↄ̄rijs aūt Dijs maloꝝ auersoribus terre ⁊ heroib⁹ vt oīa grauia ⁊ aduersa a nobis auertant Jnsup ēt ex sōno ꝓpinquāt q̄d acriter itueri: aut audir̄: tuto icedere secure ⁊ sine vlla formidie currer̄. Jtē terrā planā bn̄q̄ cultā arbores florētes ⁊ fructuosas ⁊ mites fluuios ꝑ more aq̄ lipida: nequaq̄ iusto pleniores mio resue fluētes fontes itidem ⁊ puteos insōnio aī oculos obseruari: his oīb⁹ indicijs cū corp⁹ bn̄ hr̄e tū ꝓ oēs circuit⁹ ⁊ vict⁹ atq̄ excremēta ꝑ nā eē cognoscūtur q̄cq̄d istoꝝ ↄ̄riū appareret: mali de

trimenti est. Nā auditum ledi: circa caput esse noxā docet. Jgitur matutine: quinetiā s̄m cenā aptissime erūt deābulatiōes additō superioris vict⁹ genere. Cruriūm offensa vomitu cōuellēda est pleniore lucta ⁊ ītēdū: seruata eadē in cibis rōne. Aspera corp⁹ impurū esse dicit. rex amat plures post exercitationē deambulatiōes. Arboꝝ sterilitati hūani corporis ꝑnicies ostenditur. Siq̄dē sine folijs arbores ab humidis ⁊ frigidis detrimētū: cu₃ folijs aūt sed sine fructu a calidis ⁊ siccis: vtilr̄ vict⁹ rōne hec refrigerāt ⁊ humefiūt: illa siccāt ⁊ calefiūt. Fluuij non pro natura fluētes sanguinis circuitū significāt: largi⁹ quippe excessū: minus defectū. Cōmodū igit̄ ē victu hoc iplere: illud tenuar̄. Si ipuri fluūt: ꝑturbationē significāt. purgāt āt a cursib⁹ ⁊ deābulationib⁹ multo spū citati. Nocturne fontiū ⁊ puteoꝝ imagies ventos circa vesicā esse idicio sunt. Res igit̄ vrinā mouentes ad purgatione₃ aptissime sunt. Mare turbatū aluis malu₃ subesse testimonio est. Auxilio sūt res aluum soluētes leues ⁊ molles. Terra vl̄ dom⁹ mouēs sano aduersa₃ valitudinē. Egro sanitatē ⁊ instātis mutationē pollicer̄. Valēti ideo victum mutare perutile ē: q̄d totū a pn̄ti corp⁹ afficitur. Egrotāti aūt in eodē persistendū: q̄r ab instante corpus mutatur. Terrā vl̄ a mari: vel ab alia quapiā aquaꝝ multitudine inundari: egrotatiōe₃ multe q̄ in corpore inest humiditatis expectandā esse testar̄. Quare vomit⁹ prādij intermissio exercitationes sicci vict⁹ per

necessarij sunt. Deinde ex modicis et parū assumēdo ad ꝯsuetudinem reuertendum. Uticꝫ nec id i bonis ē i somno terrā nigrā aut crematā videre. Qñdo qdē in vehemētē et mortiferū morbū incidere piculosissimū est. Siccitatis eni exuperantiā carni istā tē deprehendit. Laborib⁹ ergo. Itē in cibis quicqd sicci calidi aeris et vrinā monētis: demēdū. vict⁹ esse optisane decoctū ius res denicꝫ oēs molles leues et modice qdē: potuivinū dilutuꝫ albū copiosi⁹ dādū ē. balneo frequētiore et calido vtēdū. Sꝫ ꝟo minime ieiuno: emolliat: cōqescat. frigus solē caueat. Telluri mercurio heroib⁹ diuinā rē faciat. In palude siue mari flumi nib⁹ natare videri: nō bonū. Qr humidi excessuꝫ testat opꝫ hūc ꝑperare victui et se exercer: febricitāti aūt bonū qꝛ calidū ab humidis extinguit. Quicqd necꝫ maius minusue: sꝫ ex cōsuetudine et ꝑ sui natura eē apparuerit ꝑ bono valitudinis habet. Uestē candidā siue pulcherrimos calceos indui bonū. Qd ex mēbris mai⁹: nō bonū: vticꝫ qd minus opꝫ, vict⁹ rōne hoc augeri: illud minui. Nigra oīno morbida atcꝫ piculosa sūt. Utilr emolliūtur et humefiūt. Nonā mutationē ꝑdicūt. Puros et i albis veстimētis mortuos videre: bonū Itē ab illis aliquid puri accipere in nobis ē. Nā et corpis et rerꝫ ingrediētium integritatem declarant. Ex mortuis quippe nutrimenta incremēta et semina ꝓficiscūtur. ꝓpterea cꝫ hec si plura in corpus serpunt: sanitatis sūt. Rursū nudatos vł pullatos vel sordidos vel e domo qd ca-

pientes auferētesue cōspici: nō aptum. Morbuꝫ ideo arguit qꝛ res corp⁹ ingrediētes noie sūt. Confugienduꝫ ergo ad cursus atcꝫ deābulationes: ac vomitu facto alimentum molle et leue adhibēdū. Corpora quecūcꝫ in somnijs deformia in cōspectum veniūt: hominēcꝫ terrēt insoliti cibi satietatē: excremētum: cholerā: denicꝫ morbum piculosum exponūt. Necesse itacꝫ erit vomitū monere: et in quintum diē cibis ꝙ leuissimis et modicis minimecꝫ acrib⁹ siccisve aut calidis: ꝑsertimcꝫ laborib⁹ naturalib⁹: preterꝙ sꝫ cenā deambulationib⁹. Item balneis: sed vero calidis ac quiete vti a sole preterea et frigore cauēdū ē. In somno videri qd assueti potus aut cibi sumere: alimēti inopiaꝫ ac animi laborē ꝓbat atcꝫ carnes validissime qd maximi excessus infirmissime aūt minoris. Ut e qd assumit bonū: itacꝫ est quod apparet. Cibis ideo demēdū quod alimēti exuperātie id testimoniū sit. Similiter etiā panes caseo et melle confecti i somno edi si videant: eiusdem sign sunt. Aq pura epota: bonū ali ꝟo oēs noxie. qcqd assueti hosp ctare vr: animi desideriuꝫ test tur. Quodcuncꝫ vero fugit per territus: sanguinem a siccitat infestātez detegit. Utilissime corp⁹ refrigerat et humefit. Pu gnare vulnerari: cruētari vinci corpori secretionē circuit⁹ iimi caꝫ ptigisse signo sunt. Optim igitur est attenuare deābulari cibis facilibus vti. Tum scōn vomitum intra quincꝫ dies sib tēperandū. Quinetiam ex visi errores: vagatiōes ascēsus ma

li ꝛ graues ꝯtigūt. Fluuioꝝ traiect⁹: armati hostes: diuersi generis mōstra: egrotatōis siue isanie argumēta sunt. Pernecessariū igit̃ sic errātib⁹ sūt cibi modici leues ꝛ molles. Tū porro ꝑ multe: ꝓterq̈ post cenā exercitatiōes. Necnō ad q̈ntū diē cū vomitu vict⁹ paulatim tēpat⁹ sit. Insup a calidis balneis desidia frigore sole cauēdū. Hec q̈ seruare voluerit: ꝓut vict⁹ rō dictata vobis quantū ꝑ hominē deo iuuāte fieri potuit: excogitata inuentaq̈ his semp in vita bn̄ valere poterit.

¶ Et ad dei oīpotentis laudez cū libro de insomniis īponit̃ finis oibus operib⁹ hypocratis que ad manus nostras peruenire potuerunt.

¶ Joannis Damasceni medici clarissimi Aphorismi icipiūt.

Iberet te deus fili amātissime a deuio erroꝛe ꝛ invia cōseruet ꝓspitatis: atq̈ meū velle de te mihi dignet̃ posse cōcedere: atq̈ in eodē agilez facere: sic desiderium tuū iunctum meo compiat in te. Nouerit dilectio tua fili mi: q̈ꝛ petitionem tuam de aphorismis medicine scribendis propter nihil aliud prolōgaui nisi quia verebar ne aliquādo fastidires tui ꝯsideriū meam longitudinem velle tētare: ꝛ ꝯctādo cognoscere. Jā nūc vero quantum inde cognouerim sufficere videatur: quia cuz maiores nostros peritissimos viros quemq̈ fastidiosuz noueris sepe arguisse non egre tibi ferendū est. Ceterū ipse presensisse potes me semp vtilitatem tuā quesiuisse: ꝛ nunq̈ te deserēdo plus aliū coluisse. Deus oīpotens dirigat mentē tuam in beneplacito suo ad vtilitatē seruoꝝ suoꝝ. Ecce iā aphorismos quos me scribere rogasti: tue dilectioni mando.

¶ Vere in medicina immēsa ꝓfunditas est. 1

¶ Opari aūt scdm̄ libros absq̈ perfecta rōne ꝛ solerti ingenio: molestum est. 2.

¶ Ingeniū aūt naturale adiuuat artē ꝛ naturā regentē: ꝯuuz autem contraria. 3.

¶ Abūdāter aūt libros pitoꝛuz veteꝝ relegere: ꝛ secreta eoꝝ diligēter discutere: iuuat oēm sapientem ꝛc. 4.

Vita breuis est ad cognoscēduz vires oim terre nascentium. 5.

¶ Tu aūt ea q̄ palā sūt: ꝛ i q̈b⁹ oēs ꝯueniūt ꝛ maxie q̄ ꝓbasti tene. Que ṽo i dubio sūt ꝛ in q̈b⁹ dissentiūt omitte. 6.

¶ Illud ṽo nō d3 nos cōmouere qd̄ in sapientū dictis hr̄. 7.

¶ Quedā sunt q̄ nōṽn̄ nobis ad plenū rō attestari: ꝯpoti⁹ credulos habere. 18.

¶ Illd̄ q̈ppe q̄ medicamur subtilisuba est: neq̈ em̄ hūana nā erroꝛis piculū incurrere nō pōt: ꝑsertim in subtilibus. 9.

¶ Qui dedit⁹ oīno secularib⁹ negotiis: alas deliciis: negligit fūdamētū medicine: philosophie ꝛ artiū doctrinā nō ei fides adhibēda est: ꝛ maxie i eavbi Gal. ꝛ Aristo. ꝯcoꝛdāt: vbi discoꝛdāt difficile veraz inuenit̃. Animal scdm̄ frigidū ꝛ hūidū nutrit̃: scdm calidū ꝛ humidū viuit. 10.

Virt⁹ siue ṽtutes nāles vl̄ spūales varia noia hn̄tes vna eadēq̈

est.s.virtus. 11.
¶Sed s3 diuersa i subiect3 mẽbris officia: diuersis vocabulis nuncupantur. 12.
¶Cõplo nālis s̄m vicinitatẽ q̄ dẽ ẽ sepabil: actu tñ ẽ isepabil. 13. Quẽadmodũ tā vitia aĩ q̃ figur corpis ab auis parẽtib⁹ cadũt z hr̄ditant ita q̄3 morb⁹ diuturn⁹ z maxime si fuerit i principali membro. 14
¶Medicina q̄ tẽperamẽto vicina est z est odorifera si cibus q̄3 fieri possit optimum est. 15.
¶Colligatio corpis z aĩe s3 ordinis naturalis cõsonantiā facta ẽ vt subsistat. Uñ cauẽdũ est ne des ei fortẽ medicinā q̄ fortiẽ mutet eā: vt ea q̄ ẽ i tria pte. 16.
¶Cõplexio corpis aiati ad figurā nerui cõsona est. Non igit temerarius sis in medicina forti: que eam dissoluat: z aperiendo corpus in aliam complexionem mutet. 17.
¶Medicīa stiptica z odorifera z tẽpamẽto ppinq̄ custodit z cõfortat pncipalia mẽbra z virtutẽ naturalẽ hmõi tibi sic sẽp vtendum vt confortes naturā3. Si enim naturam cõfortaueris morbum medicãdo iuuat curari. Si vero eā neglexeris z neglectam deficere permiseris nihil prodest. 18.
¶Epar z stomachus sunt posita inf efficacia naturẽ vt nutriāt sicut istrumẽta: q si accidẽti aliquo amiserint cõplexionẽ z minuet cursum nature. 19.
¶Calidi morbi pl⁹ frigidis sũt mortiferi propter ignei motus velocitatem. 20.
¶Qñ corpi aliq̄d acciderit non ei dandũ est q̄d noceat pncipalibus mẽbris. Qd si feceris inde nociuus eris: z magnu3 iuuare non videberis. 21.
¶Uitiũ animi seq̄tur cõplone3 corpis: cũ igit corp⁹ patitur: et maxie pncipalia mẽbra medicinā maxie aie exhibere minime negligas: vñ v3 gaudeat vt odoratu: visu: z auditu: quod nõnulla medicine pars est. 22.
¶Medicinaz q̄dā z maxie q̄ faciũt in summo capitis: post cenā: z qñ itur dormitu z dãde sũt vt natura ad interiora intenta ab altissimis membris attrahẽdo sensus alleuiet. Silr aũt vbi morb⁹ iā pualuerit z maxie in principalibus mẽbris. 23.
¶Nulli medicine mẽbrũ ꝯmittendũ est aliq̄d nisi ei que ad cõplexionẽ ei⁹ aut ex parte: aut ex toto ptineat ad similitudinem medicine nutriẽtis mẽbrũ: que medicina si nutribilis q̄3 fuerit vtilis est. 24.
¶Medicina ꝯtria ad contrariũ deponendũ est: z non s̄m cõplexionem eandem. 25.
¶Infirmis defectis nulla medicia aut cibaria danda sunt nisi ea q̄ facile possit natura pati: z ppue tẽperamẽtũ in quātitate z qualitate sit. 26.
¶Medicamia pauca tibi tenẽda sunt: nisi quoz iuuamẽto se pl⁹ expt⁹ ꝯsiderare possis: toti⁹ eñ mltitudis notitia icõprehẽsibilis est. Ne cũ p singla volueris iq̄rẽdo discurrere mltiplici diuersitate sensuũ distractus i nullo possis fidẽ habere. 27.
¶Rerum proprietas dubia est. ¶Ea nãq multi olim experiẽtes arbitrati sunt facere a proprietate quod plerim faciebāt natura. 28.
¶Unde vidẽdũ ẽ ne i ppetatis

purgatione negligas naturam que notior est. 29.
Humores in hyeme natura plus dispergit: et vere int⁹: estate aũt et autũno min⁹: tunc itaq̃ opz vt medicinemur qñ potior est. 30.
Frequẽtatio morbi in pncipali mẽbro dissolutionẽ corpis pnũciat. Hũores calefaciẽdo: et dissoluẽdo: et nãz cõfortãdo: salubrius purgantur q̃ per catarticũ: aut per vomitũ: quoꝝ neutrum sine detrimẽto fit nãe: si tñ eos calefaciẽdo dissolutos ad pncipalia mẽbra defluere nõ ptimetur Qđ si timetur ad qđlibet aliud ingeniũ recurrendũ est. 31.
Cauendũ est ne ab egritudine cõualescẽtib⁹ innatũ aq̃a ad interiora medicamento redire cogatur: ppter pncipaliũ mẽbroꝝ defectionẽ: sed aliter dissolutuz expellatur: qđ leui⁹ fieri potest q̃ tm̃ addi: nec qꝫ sibi sufficiat ad distributionẽ minuendoruz principaliũ membrorum. 32.
Habitãtes in q̃nto aut sexto climate pl⁹ minuere sanguinẽ expedit q̃ septio: aut in pmo: aut in scđo: aut in tertio. 33.
Aq̃a in membro principali sine dolore naturam in regimẽ dimisisse sigt: marie si ex co. ru. aut ex sanguie est qđ rarum est. 34.
Corpora naturaliter frigida et hũida parũ i vẽtre recipiũt. minus ṽo reddũt: vẽtres quoq̃ eorũ plurimũ liquidi sunt: et infirmitas diuturna. 35.
Calidis enim et siccis contrariũ conuenit. 36.
Ab infirmitate surgẽtibus cibaria sibi nociua petẽtibus nõ negãda sũt: sed ingeniãdũ in q̃litatẽ sibi vtilem mutando. 37.
Opz aũt in infirmo salutẽ pro mittere semper: nec vnq̃ illuz a spe deponere et si ipse desperet. Cõplexio em̃ corporis animi affectui semper inheret. 38.
Ingeniũ naturale medici cum puo artis fundamento adiuuat naturã in naturale cõsiliũ. 39.
Medicorũ illiteratorũ simpliciũ: adolescentiũ luxui subiacẽtiũ vt plurimũ homicide. 40.
Opz etiã egrotũ de oĩbus vnde egritudo nasci solet tã exterioribus q̃ interioribus inq̃ri: et ẽz potiorem partem iudicare. 41.
Gloriosoꝝ supbiã: et ad naturale multiloquiũ si sapias contẽnas nec te egrũ ĩterrogare p oia pudeat. vrina em̃ vbi morb⁹ intra venas existit fallax est. 42.
Si interrogatus sp velociter rñdeas: dubitandus es. 43.
Circa infirmũ cõstitut⁹ sui sanitatẽ ai affectionẽ cõuenit cognoscas eã ṽo q̃ illũ noueris amasse p ceteris aut cõcupiscere ad memoriã reuocando laudare: et si licitũ sit añ ocl'os pñtare aut se mox facile hituꝝ cõstãter pmittere: et sic in eoꝝ spe illum animare non desinas. 44.
Multũ iuuat paliticos ad eoꝝ latera nãlẽ calorẽ apponere nõ tñ igneũ: sz adolescẽtis puelle.
Una medicinaꝝ i iuuamẽto eq̃liũ: et sapore odorifero et lenior eligenda. 45. 46.
Mutare consuetudinẽ nociuũ et pessimũ ẽ et maxime veterẽ. 47.
Quõ nulla cõuenientia sit inter aquã et calorẽ nãlẽ ita nõ est purgãdũ nisi medicina q̃ nõ sit longe a temperamento. 48.
Timendũ est em̃ ne horrẽs eaz nã reĩciat: et nõ misceat humoribus: nec corroborata nociuum expellere possit. 49.

¶Opz q̃vt ad purgãdũ itercluſos hũores i ſilitudinẽ ſibi ↄuertat medicia p igeniũ vt natura eã recipiat apte: ⁊ receptã p venas depoꝛtet: ⁊ ſic ↄfoꝛtata facili inimicũ ſuũ excludat. Nã ſi i q̃litate foꝛtioꝛ fuerit deficit nã: nam contrariatur ei. 50.

¶Ante purgationẽ vero p aliq̃t dies hũoꝛes cõmouẽdi ſũt ⁊ diſſoluẽdi cũ medicia cibali ⁊ cibo medicinali. ⁊ ſic cũ p̃ntis diei abſtinẽtia ſunt purgandi. 51.

¶Balnea nõ ſũt neceſſaria nobis ad refrigerandũ calidũ aut calefaciẽdũ frigidũ: ſz vt diſſoluãt ⁊ ſudare faciãt: ⁊ deſiccẽt ⁊ humectent. 52.

Tyriaca magna neceſſaria ẽ vt diſſoluat ⁊ diſpgat ⁊ mũdet. Sz pueris adoleſcentibus ⁊ ſenibus ⁊ defectis parũ dandũ eſt inde. 53.

¶Moꝛbi exterioꝛes vere ⁊ eſtate magis ſunt curãdi. Interiores vero per cõtrarium. 54.

Moꝛbi ex penuria q̃ntitatꝫ vł qualitatis nõ minus q̃ȝ de plenitudine nimia naſcũtur: vñ medici mlti i temeraria purgatõe delinquent plerunq̃ȝ. 55.

Medicina data ſi victa natura nõ eos q̃s q̃rim⁹ expulerit humoꝛes remanet in coꝛpe: ⁊ i humoꝛũ mutata q̃litate moꝛbos inde intendit generare. 56.

Coꝛpoꝛa frigida ⁊ hũida oſſa ⁊ neruos inualidos habẽt. vñ ſana egritudini: ⁊ egra ſãitati habilioꝛa ſunt. 57.

¶Cẽpa in pueris cũ ſumma diligẽtia ⁊ cautela curandũ ẽ: neq̃ȝ ei intr oꝛſuz violẽta medicia redigẽdũ ne natura i modũ valida ex hũoꝛe quẽ hꝫ adhuc a matrice copia repſſa ſuccũbat. 58.

¶Moꝛbido coꝛpoꝛi nõ foꝛte ↄ̃riũ. vł eadẽ die p⁹ nimiũ aeris cał. dandũ eſt ⁊ contrario. 59.

¶Acute egritudies pl⁹ in ſenibus q̃ȝ iuuenib⁹ timẽde ſũt citiuſe m̃ in bonũ malũve firmãt cibaria q̃ppe q̃ recipiũt mutat natura eoꝝ in ſimilitudinẽ frigiditatis: vñ celeri⁹ ad ſanitatẽ reuocant timẽde vo ſũt: q: defect⁹ caloꝛis nãlis acumẽ egritudiuis ſuſtinere non põt. 60.

¶Frigidi moꝛbi in ſenioꝛibus difficilius: in iunioꝛib⁹ facilius curantur. 61.

¶Balnea ⁊ tẽpata potio iuuat cauſam ⁊ cõtrarium cauſe. 62.

¶In nimio exercitio poſitos añ cibum paꝝ q̃eſcere ocioſos aut parũ exerceri opoꝛtet. 63.

¶Laboꝛ ⁊ exercitiũ q̃dã doloꝛẽ vñ i eo poſiti ñ dolẽt ꝺ plurib⁹ moꝛbis illaboꝛioſi etẽm̃ ſũt ad cõpatõez illi⁹ laboꝛis niſi cũ doloꝛ moꝛbi laboꝛẽ exceſſerit. 64.

¶Iuuenib⁹ ſpmatis emiſſio raro ex frigiditate accidit. 65.

¶Iuuẽib⁹ epilepſia ⁊ ſpaſm⁹ i p̃mo ⁊ ſcđo ⁊ tertio ⁊ q̃rto climate ex nãlis caloꝛꝫ iopia ⁊ tẽpamẽti defectõe ẽ vñ ſanitas eoꝝ ex caloꝛe ⁊ tẽpamẽto cõſtare dꝫ magis euenit raro ex nimia frigiditate ſub q̃litate vel quãtitate multiplici tẽperamẽti vñ purgãdo ꝓuidẽda eſt medicia calidiſſima nõ ad vltimã ſubtilitatem pducẽda. 66.

¶Cum q̃s vult caput purgare aut cerebꝛũ aut iſtra ſenſuũ. pillulis maioꝛib⁹. i. groſſioꝛibus: et poſt cenã eũti doꝛmitũ datis faciendum eſt. 67.

¶Ad nimiã hũiditatẽ i ſtomacho ſubtilẽ puluerẽ dam⁹. 68.

¶Si cui p̃ncipalia mẽbꝛa defe

cta habēti aut debilitata catarticum necessariū fuerit clistere faciamus. 69.

¶ Abūdātia stomachi pillulis puis ⁊ recentib⁹ hūidis ieiuno stomacho datis purgāda est: et his qui biberunt deambulādo commouendum est. 70.

¶ Pillule veteres et desiccate prius q̄ dētur humectande sūt per noctē in aqua calida. 71.

¶ Omne catarticum necessario corru. commouet. 72.

¶ Qui. 60. annoꝝ aut plurimū sunt: in medicina eoꝝ nō est insistendū q cole. rub. purget: q2 ipsa p se facit ⁊ humectatio corporis fundamentum est. 73

¶ Principalia membra naturaliter defecta hñtibus cauēdum est ne acutā medicinā: sed ad vicinitatē temperamenti redactā accipiant. 74.

¶ Due species si simul mixte bibite sint necessario tanq̄ si separati: vtraq3 lacertos ⁊ carnē generādo suū nālē reddit effectū. (75.

¶ Cōualescētes ẜm ifirmitatē suā: dēt quidē tractari: non tñ ex toto pmittātur haberi ꝑut aū consuerunt sani. 76.

¶ Op3 medicinā fieri ad similitudinē opantꝭ nature: ⁊ si dura aut tarda fuerit: ⁊ non ẜm q̄d videat iuuamentū absq3 rōne: absq3 ratione quidem fallax est. 77

¶ Eger diu fideli medico ꝯmittēdus est: cuius error a recti distantia rarus est.

¶ Qui si plurimos cōsulit in singuloꝝ errorē plerūq3 cadit. 78.

¶ Nūq̄ in senib⁹ nō retrorsū medicamine cogat̃. Uidēdū est em̄ ne natura deficiat ad dispergēdū illā: ⁊ q̄d expulsiōe totas vires cōsumpserit extrahēdū q̄pe est: s3 nō cū forti medicia ne natura cū eo exiēs corp⁹ exinaniat: mediocriter igr̃ ē extrahēdū. Est nēpe q̄d deperdit̃ i senibus multū: ad differentiā illi⁹ q̄d restaurat̃. Similiter ⁊ i pueris vis nāq3 medicine fortior ē natura eorum. 79.

Infirm⁹ ad solitū statū ex quo i egritudie ceciderit is tm̄ reuocandus est: nō aūt ad tēpamentū in omni substantia. 80.

¶ Cuius qualitatē cōplexiōis nō nouim⁹ sani: eius infirmitatē an grauis sit necne: nō bñ ꝑpendimus infirmi. vñ medicia incerta queq3 subsequit̃. Reddere em̄ sanū ad cōplexionē tēperamenti morbus est ad sui sani qualitatis opationē. Nā virt⁹ est causa motionis. 81.

¶ Uñ in purgādo corpe si forte sit ip̄m cōmouēdū est forti medicina ⁊ illi manifesta. 82.

¶ Singulis ifirmitatib⁹ ꝓpria fieri medicamina ad ingeniū ⁊ ad arbitrium medici: perfectiōi propinquū est. 83.

¶ Nulla res sub lunari globo vel circulo posita: quocūq3 gradu mutet circul⁹: vltra reuocat̃ i eternū ad illā qualitatꝭ vl' quātitatis in quo fuerit in ipso circuli motu. 84.

¶ Nulla medicina leuis ē in cōtēplatione ⁊ opatōe ea em̄ que leuis vr̃ grauē: que aūt grauis leuem: si attentius eam ispexeris comprehēdes. Nō igitur leuiter vel absq3 rationis cōsideratione determinandū ē. 85.

¶ Credere experimento sine rōne fallax est. 86.

¶ Nulla egritudo est que non habeat opus interrogari ifirmum. 87.

¶ Ois fe. calor extra naturā est Sed inter fortē et leuem differt ſm ſuā materiā qua ꝓpter ei q̄ ex co. ru. est fortiter: quevero ex co. nigra lēte resistam⁹ opȝ. 88.

¶ Quodcūq; mēbrū susceperit detrimentū aliquod seu naturali morbo seu quouis exteriori accidenti: nō vlterius priori statui perfecte reddi potest. 89.

¶ Morbū diuturnū: et ↄfectionē mēbrorꝫ hereditat q̇dem filius: sꝫ differēter: aut minorē si alter pater parentū fuerit san⁹. 90.

¶ Nulli etiā credendū ē studioso medico: nisi etatꝫ et ꝓbato. 91

¶ In morbo diuturno cui⁹ vrina vrine sani similis fuerit: et in vna eademq; qualitate permāserit: nō euadet egritudinē. 92.

¶ Medicus mediocris qualitatis est: et ne nimis mundū admiretur: neq; ex toto aspernatur oportet. 93.

¶ In tpe veris si ex multa humectatione fiat mutatio aeris estate nascūtur variole: apā ta: frenesis: et febres: nec solutione purgatiua curantur. 94.

¶ Mulier in dextera pte concipiēs raro feminā pariet. 95.

¶ Catartico dato pregnāti: deficiūt pncipalia mēbra nati oībus diebus vite sue. 96.

¶ Qūo nascūtur morbi ex hūorū q̄titate vel q̄litatis abūdantia. Silr est ex defectione. Propterea ꝓo medicū purgando et exinaniēdo errare ↄtingit. 97.

¶ Olfact⁹ et maxime si saliat fumus in caput celeri⁹ q̄ bibitur cerebrum iuuat. 98.

¶ Ex mutatione stellarū i lōgitudinē et latitudinem: vitia et cōsuetudines mutantur. 99.

¶ Ex diuersitate spaciorꝫ regionū variantur q̄q; cōplexiones et vitia nature etiā et cibaria atq; medicine: adeo vt ea que fiunt in. 2. ascendant in. 4. et econuerso. velut herba hortulana et agrestia seu syluatica et domestica differunt. 100.

¶ Emplastra atq; vnguenta ſm vicinitatē qualitatis ↄplexiōis in similitudinem illius membri cui apponuntur. 101.

¶ Co. ni in iuuenibus forti medicina purgare noli. Eorꝫ nam q; quātitas parua: et equalitas defecta. neq; enim corpori coherentia sunt. 102.

¶ Si poterit medicus medicari cum dieta absq; portione prospera euenient. 103.

¶ Si quis per multum tempus neq; vomitum neq; solutionem habuit: et eueniat illi subito impetu: videndum est ne restringere festines. 104.

¶ Fumus in corpore aliud ē q̄ ventositas: et pauci nouerūt discernere. 105.

¶ Urina sanitatem significās in oī hoīe nō est eq̄lis: nec in quātitate: nec in qualitate nec in liquore. 106.

¶ Cui⁹ vrinā nō prenoueris sani: i ei⁹ medicina nō appropriabis virtutem egroti. 107.

¶ In conualescētib⁹ apā sic medicare vt nō ingrediatur intus sꝫ foras: nō fortiter quidē sed leniter extrahatur. Silr quoq; in pueris: et in senibus. 108.

¶ Si dementia ex frigiditate et siccitate procedens ad cerebrū incutiens sit fumum odoriferica. et hu. tam itus q̄ foras ei adhibemus. et excitandū calorem ad iras quoq; interdum patientem prouocamus. 109

Cōpositio cōplōnis sanitatem significās in omni hoīe nō ē eq̄lis: nec in quātitate nec in q̄litate. 110.

Quib⁹ in iuuētute q̄ter i anno tm̄ flebothomari ꝯsuetudo fuerit hmōi. 40. ānoꝝ erūt aut ter in. 50. aut. 60. semel cōferēdū ē. Ulteri⁹ vero ex toto dimittendum est. 111.

Senes a. 40. āno cephalicā venā. 50. medianā: post. 60. basilicam incidere designant. 112.

Qui in iuuētute ꝯstituti mltū ꝛ frequēter sanguie minuti fuerint annos. 60. calor eorum in frigidum et siccum conuertetur: maxie si fuerit frigide nature. 113.

Custodia virtutis principalia membra confortat: ꝛ a morbis tuetur. 114.

Principalia vero membra confortata ꝟtutes q̄ꝫ vices reddēdo confortant et a morbis defendunt. 115.

Nati iuuenib⁹ patrib⁹ principalia membra fortiora et sana naturaliter habent: ꝛ econuerso. 116.

Sicut ignis ad ea q̄ sunt ca. ꝛ hu. semper intendit: ita et morbus ad huiusmodi complexionem. 117.

Qui aromatū abhorrēt odorē nec saporitam sentiunt dietā vitium est corrupte complexionis illorum. 118.

In omni regione quibuscunq̄ ex ventis nubes procreari videntur: ex illis habitantiū capita fumo replentur: et sic corrize nascuntur: ꝛ sensus aggrauantur. 119.

In q̄cūq̄ ꝓuicia q̄cūq̄ āno muscule supabūdauerit: putredines q̄ꝫ morboꝝ supabūdabūt i corporib⁹ habitatoꝝ. 120.

Jeiunare in estate corp⁹ dēsiccat colorē citrinat: melācholiā ꝓcreat necnō visuꝫ ad defectum perturbat. 121.

Sāguinē mox vt exierit i aerē ꝯgelare: fre abūdātiā dēsignat et q̄to magis ꝯgelat: tāto magꝭ contrarium contingit. 122.

Ois ꝓuincie q̄ lōgi⁹ est a mari remota nō i meridiē ꝓtēsa habitantium cor. sunt sicciora. 123.

Nō ē eadē nā tpis i oi regiōe. qn̄ sol ē i q̄drāgulocirculo: q̄ꝓpe extat h̄ estas: et hyēs alibi. ver q̄ꝫ i alio loco: ꝛ autūnus in alio: ad q̄rū diuersitatū silitudinē differt: ꝛ ꝯplexiōes: ꝛ vitia ꝯsuetudies habitatoꝝ qn̄ enīꝫ ver ē i egypto ē estas i idia veꝝ ꝛ habitātib⁹ sub eq̄li die due hyemes: ꝛ due estates: et duo ꝟa: ꝛ duo autūni i āno sūt. vn̄ illis fruct⁹ abūdātes ꝓcreāt arbores: memoria est subtilis: et alia huiusmodi multa. 124.

Deficiēte ꝟtute dēficiūt ꝑīcipalia mēbra ꝛ morbꝭ afficiunt: neq̄ illā defendere possunt. 125.

Ubi plurimi ꝯcordāt: ꝛ rō attestat: ꝛ experimētū ꝯprobat: illud añ oculos pone. contrario ꝟo contrarium. 126.

Medicinaꝝ q̄dā ꝛ maxie q̄ faciūt i sūmo capitis post cenā: ꝛ qn̄ itur dormitū dā de sūt: vt nā sic itēta circa iteriora ab altissimis mēbris attrahēdo scl'⁹ alleuiet. ꝛ sic vbi morb⁹ ꝑualuerit h̄ est obseruādū maxie i ꝑīcipalib⁹ membris. 127.

In nullū medicie aliqd̄ ꝯmittēdū ē morbū q̄ ad ꝯplexionē ei⁹ aut ex toto: aut ex pte n̄ ꝑtineat vł ad silitudinē cibi mēbra nu-

trietis. q medicina si sic fuerit nutribilis q̄z vtilis est. 128.
Accipe nūc fili carissime postulatos a te aphorismos qb⁹ sp fidus pmanēs &z eoꝝ autoritatē opare cōsiderer. Ad q̄s put potui sudās ob tuā discretionem solicite laboraui. 129.
Nā te diligentē sapientiam noui pre omnia. 130.
Preterea valde ceptū op⁹ n̄ negligere hortor p qd me nim; letificasti. Et qz libꝝ Galeni glorisissimi trāstulisti: cui⁹ titulū ei placuit vocari mega tegni: q liber ē vbi maxia ē ppietas medicoꝝ. Nūc āt deo grās ago: qz te hmōi pmū trāslatorē iueni.

¶ Expliciūt aphorismi Joannis damasceni.

¶ Flosculi medicinales extracti ex libris Cornelij celsi medicorum omnium ornatissimi. Ex primo libro.

T alimenta sanis corporib⁹ agricultura: sic sanitatē egris medicina promittit. 2.
Morbi non eloquentia: sed remedijs curantur. 3.
Cui⁹ rei n̄ ē certa cognitio: ei⁹ opinio certū remediū habere nō pt. Veꝝ ē q ipaz curādi rōez nihil pl⁹ ꝯfert q̄ expiētia. 4.
Interest ei an fatigatio morbū an sitis: an frig⁹: an calor: an vigilia: an fames fecerit: an cibi viniq̄ abūdantia: an intemperantia libidinis. 5.
Neq̄ ignorarī medicū opz q sit egri nā: hūidū mag: an mag siccū corp⁹ ei⁹ sit: validi nerui: an ifirmi: freqūēs valitudo: an rara eaq̄ cū ē vehemens eē soleat an lenis: breu; an lōga. 6.
¶ Quā par scia sit: tn̄ vtiliorez medicum esse scias amicum q̄ extraneum. 7.
¶ Ignauia q̄dē corp⁹ hebetat labor āt firmat illā naturā senescentem: hic lōgā adolescentiam facit. 8.
¶ Bis i die poti⁹ q̄ semel cibū capere homo potest. 9.
¶ Cōcubit⁹ neq̄ nimis cōcupiscēd⁹: neq̄ nimis ptimescēd⁹ ē: rarus excitat corpus: frequens soluit scire lz eū nō inutilē esse quē corporis neq̄ languor: neq̄ dolor sequit̄. idē iterdiu peior ē noctu tutior: ita tn̄ si neq̄ eū cibus neq̄ hūc cū vigilia labor sequitur. 10.
¶ Imbecilli stomacho q̄ i nūero magna ps vrbanoꝝ est oēsq̄ pene literarū cupidi obſuatio maior ē necessaria: vt qd vl corporis vel studij vel loci rō detrahit cura restituat. 11.
¶ Ex hoib⁹ q nocte bn̄ cōcoxit mane tuto surgere q̄ vo parū qescere debet qui non cōcoxit ex toto qescere dz: ac neq̄ labori neq̄ exercitationi: neq̄ negotio se credere. 12.
¶ Si lucubrādū ē: n̄ post cibū id facere sed post concoctionē facere oportet. 13.
¶ Quē iterdiu vl domestica vl ciuilia officia tenuerīt huic tps aliqd ſuādū ē curatiōi corpis sui: pria corpis curatio ē exercitatio q sp antecedēr dz cibū: exercitatiōis āt plerūq̄ dz finis eē sudor: aut certe lassitudo q citra lassitudinem fit. 14.
¶ Nūq̄ vtilis ē nimia satietas Sepe inutilis nimia abstinentia. Sepe si q itēperātia ē dnrior in potione q̄ in esca est. 15.
Scda

¶Scda mensa bono stomacho nihil nocet: ibecilli accessit. 16.
¶Post satietatē nihil est agendum. 17.
¶Ubi qs est explet⁹ facili⁹ concoqt si qcqd assumpsit potiōe aq̄ frigide includit: tñ paulisp inuigilat: deinde bñ dormit. 18
¶Neqꝫ ex salubri loco i grauē neqꝫ ex graui in salubrē trāsit⁹ satis tut⁹ est. ex salubri i grauē prima hyeme. ex graui i eum q̄ salubri⁹ est pria estate trāsire melius est. 19.
¶Neqꝫ vo ex mlta fame nimia satietas: neqꝫ ex nimia satietate fames idonea est. 20.
¶Periclitat̄ et q̄ semel: ꝛ q̄ bis die cibū incōueniēter assumit cōtra cōsuetudinem. 21.
¶Neqꝫ ex nimio labore subitū ociū: neqꝫ ex nimio ocio subit⁹ labor sine graui noxa est: ergo cū qs mutare cōsuetudinē volet: paulatim debebit assuescere. 22.
¶Omnib⁹ fatigatis aptū ē cibū sumere: eoqꝫ humido vti: aq̄ vel certa diluta potione esse cōtentos. 23.
¶Illō quoqꝫ nosse opꝫ ꝙ ex labore sudāti frigida potio pniciosissima ē: atqꝫ etiā cū sudor se remiserit itinere fatigatis inutilis. 24.
¶Qō ē ꝯ ꝯsuetudinē nocet. 25.
¶Qui vomere bis i mēse vult meli⁹ ꝯsulet si biduo euomuerit q̄ si post. xv. diē vomuerit. 26
¶Purgatiōes vt iterdū necessarie sūt: sic vbi frequētes sunt piculū afferūt: assuescit ei n̄ alit corpus: ꝛ ob hoc ifirmū erit. 27
¶Uinū diluti⁹ pueris: senibus mercacius conuenit. 28.
¶In autūno pp celi varietatem periculum est maximū. 29
¶Hyeme ven⁹ nō pniciosa: vere tutissima: estate ꝛ autūno n̄ vtilis: tolerabilior tñ p autūnum: estatē totaꝫ si fieri potest abstinendum.

¶Ex secundo libro.

Saluberrimū ver est: deide ab hoc hyems: piculosior estas: autūn⁹ longe periculosissimus. 2.
¶Ex tēpestatib⁹ pessime sūt q̄ variāt marie: quo fit vt autūnus plurimos opprimat. nā fere meridian⁹ tpibus calor nocturnis atqꝫ matutinis: sil' etiā vespertinis frig⁹ ē. corp⁹ ergo estate: ꝛ subide meridianis calorib⁹ relaxatum subito frigore excipit̄: sꝫ vt eo tpe id marie fit: sic qn̄cūqꝫ euenire noxiū ē. 3
¶Saluberrimi sūt sereni dies meliores pluuij q̄ꝫ tantū nebulosi. 4.
¶Nā fere vētus vbiqꝫ a mediterraneis regionib⁹ veniēs salubris a mari grauis est. neqꝫ solū in bono tēpestatū habitu certior valitudo est: sꝫ priores morbi qꝫ si q̄ inciderūt: leniores sunt: ꝛ prompti⁹ finiuntur: pessimū ergo celū est qd egrūꝫ fecit adeo vt i id qꝫ gen⁹ qd natura peius est: in hoc statu salubris mutatio fit. 5.
¶Lōgis morbis senect⁹: acutꝫ adolescētia magis patet. 6.
¶Lōga statura vt i iuuēta decora ē: sic matura senectute cōficitur. 7.
¶Gracile corpus infirmū: obesum hebes est. 8.
¶Si plenior aliqs ꝛ speciosior et colorarior fact⁹ est: bona sua suspecta habere debet queꝫ qꝫ in eodē habitu subsistere: neqꝫ

vltra pgredi possūt:fere retro quasi ruina quadā reuoluunt. peius tñ signū ē vbi qs ꝯ ꝯsuetudinē emacruit ⁊ colorē deco rēq amisit:qm̄ in his que supe rant est qd morb⁹ demat:i his q̄ desunt non est qd ipsuз morbum ferat. 9.
Facile secur⁹ est aliqs in his q̄ sepe sine periculo euasit. 10.
Ille solicitari dз cui hec noua sunt:aut qui ista sine custodia sui tuta habuit. 11.
Neq terrere dз ea feb.q̄ eodē die finita est:ac nec ea quidē q̄ quis longiore tpe euanuit:tamen ante alteram accessioneз quieuit. 12.
Pessimū ē si somn⁹ neq noctu neq interdiu accedit:id em̄ sine ꝯtinuo dolore esse non pōt. eque ꝟo signū malū est:somno vltra obitū vrgeri:peiusq quo magis se sopor interdiu noctu q continuat. 13.
Mali etiā morbi testimonium est vehemēter ex cerebro spirare. 14.
Sanguinem incisa vena mitti nouū nō est:sз nullū pene morbum esse i quo nō mittat:nouū est.Interest nō que etas sit ei⁹ a quo sanguз mittēd⁹:neq qd in corpore int⁹ gerat:sз q̄ vires sint.ergo si iuuenis imbecill⁹ est:aut si mulier q̄ grauida nō est:parū vз:male sanguis emittitur:emorit em̄ vis si qua sup erat:hoc mō erepta est.At firmus puer ⁊ robust⁹ senex ⁊ grauida mlier valēs tuto curant.15.
Tenuiorib⁹ magз sāguis:plenioribꝰ magis caro abūdat.facili⁹ itaq illi ꝺtractōeз sanguinis sustinēt celeriusq ea si nimiumest pinguis affligit. 16.
Sati⁹ est anceps experiri auxilium q̄ nullum. 17.
Si morbi ratio patit:sanguinis detractiōi tps aptissimū ē dies aduerse valitudinis scōs aut terti⁹:sed aliqñ ⁊ prio die sanguinē mittere est necesse.si vehemens febris vrget:in ipso ipetu ei⁹ sanguinē mittere:hominē iugulare ē:ergo remissio expectāda:⁊sanguinз ꝺtractio fere diuidēda in biduū. 18.
Satius enim est primo leuare egrum: deinde propurgare:q̄ simul omni vi effusa fortasse pcipitare. 19.
Cū ex vena incisa sanguis erūpit:colorē ei⁹ habitūq opз attēdere.nā si is crassus ⁊ niger est:vitiosus extat:ideoq vtilr effundit.si rubet iteger est eaq emissio alio nō pdest:vt etiā nō noceat protinusq is supprimendus est. 20.
In acutis qbusdā cucurbicula sanguinē extrahim⁹ cū ex vena vires nō patiunt:idq auxiliuз vt min⁹ vehemēs:ita magis tutū:neq vnq periculosum est ēt si in medio febris impetu:etiā si in cruditate adhibeat: idq vbi sanguinē mitti opus est incisa vena preceps periculū est. huic poti⁹ cōfugiendū cū eo tñ vt sciam⁹ vt hic nullū periculū ita leue presidiū esse neq posse vehemēti malo:nisi eque vehemens auxiliū succurrere. 21.
Initia morborū primū famē:sitimq desiderant:neq vlla res magis adiuuat laborātē q̄ tēpestiua abstinētia. 22.
Plus alimenti est in carne q̄ in nullo alio cibo. 23.
Brassica subcruda aluum mouet biscocta stringit. 24.

¶ Ex tertio libro.

Natura repugnante nihil medicina proficit. 2.
Magis ignoscẽdũ medico parum proficienti in acutis morbis ꝙ i lõgis. hic em̃ breue spatiũ est itra qd̃ si qd̃ auxiliũ nõ profuit eger extinguit: ibi ⁊ deliberationi: ⁊ remediorũ mutatiõi tp̃s ptꝫ: adeo vt raro si iter initia medic⁹ accessit obseqñs eger sine illi⁹ vitio pereat lõg⁹ tñ morb⁹ cũ penitus isedit quo ad difficultatem ptinet: acuto par ẽ: ⁊ acut⁹ q̃ vetustior long⁹ aũt quo recẽtior facili⁹ curat.
Ignorari nõ opꝫ ꝙ non oibus egris eadẽ auxilia cõueniũt. 3.
In acutis morbis serius eger alẽdus est: neꝗ nisi iã inclinatis vt prio dẽpta materia ipetũ frãgat: i lõgꝭ maturi⁹ vt sustinere spatiũ mali affecti possit. 4.
Multũ interest ab initio quis recte curatus sit: an pperam. 5.
Sola abstinentia sine vllo periculo medetur. 6.
Asclepiades ait officiũ esse medici: vt tuto. vt celeriter: vt iocunde curet. 7.
Id votum est: sed fere periculosa esse nimium ⁊ festinatio ⁊ voluptas solet. 8.
Medicamẽtorũ potiões: et aluũ duci n̄ nisi raro dẽre ꝯcedi. 9
Ex egri imbecillitate summuꝫ periculum est. 10.
Infirmus neꝗ nimium potet: neꝗ nimium siti crucietur. 11.
Optimum medicamentum est opportune cibus datus. 12.
Vbiꝗ seruandũ vt egri vires medicus inspiciat. 13.
Ab vno medico plures curari non possunt. 14.
Scire oportet optimũ cibo tẽpus esse febre finita. 15.
¶ Semper egros securos agere conuenit vt corpore tantũ nõ etiam animo laborent. 16.
¶ Periti medici est nõ ptin⁹ vt venit apprehẽdere manu egri brachiũ. sꝫ pmũ residere hilari vultu: pcõtariꝗ queadmodũ se habeat: ⁊ si quis eius metus est eũ pbabili smone lenire: tã deinde eius corpori manum admouere. 17.
¶ Medic⁹ neꝗ i tenebris neꝗ a capite egri residere dꝫ: sꝫ i loco illustri aduersus eũ vt oẽs notas ex vultu pspiciat. Cũ i summo incremento morb⁹ est: vtiꝗ nõ ante diẽ quartaꝫ magna siti antecedẽti frigida aqua copiose pstãda ẽ: vt bibat etiam vltra satietatẽ: ⁊ cũ iã vẽter ⁊pcordia vltra modũ repleta satisꝗ refrigerata sunt vomere dꝫ quidem nec vomitũ q̃dẽ exigũt: sꝫ ipa aq̃ frigida tm̃ ad satietatẽ data p medicamẽto vtũt. vbi vtrũlibet factũ est: mlta veste cooperiend⁹ est: ⁊ collocãd⁹ vt dormiat: fereꝗ post lõgã sitim ⁊ vigiliã: p⁹ multã satietatẽ: post ifractũ calorẽ plen⁹ somn⁹ venit: p quã ingẽs sudor effundit: idꝗ pstãtissimũ auxiliũ est: sꝫ in his tm̃ in q̃b⁹ p̃ter ardorẽ nulli dolores: null⁹ p̃cordiorũ tumor nihil phibẽs vł in thorace: vel in pulmone vł in faucib⁹: nõ vlc⁹: non deiectio: nõ alui profluuium fuit. 18.
¶ Sẽper ptinacia iuuantis: corporis malum vincit. 19.
¶ Quartana se. neminẽ iugulat Vet⁹ q̃rtana raro nisi v̾e soluit.
¶ Facili⁹ i s̃uis ꝙ in liberis tollit hydropisis: q: cũ dsideret famẽ siti: mille alia tedia: lõgã patiẽtiã ꝓpt⁹ h̾ꝭ succurrit q̃ faci

le coguntur quam quibus inutilis libertas est. sed ne hi quidē qui sub alio sunt: si ex toto sibi tēperare non possunt: ad salutem perducuntur. 20.

¶ Et ideo nō ignobilis medic⁹ chrisippi discipul⁹ apud antigonū regē: amicū quēdā note intēperātie mediocriter hydropico morbo implicitum negauit posse sanari. Cū alter medic⁹ epirotes philipp⁹ se sanaturū polliceret. rūdit illū ad morbū respicere: se ad egri aīm: neqȝ ei res fefellit. Ille enī cū summa diligentia nō medici tantummō sȝ etiā regis custodiretur: tñ malignitate sua deuorādo bibēdoqȝ suam vrinā se pcipitauit.

¶ Ex quarto libro.

Uno die fluere aluū sepe p valitudine est: atqȝ ēt pluribus: dū fe. absit: et intra septimū diē id conquiescat: purgat enī corp⁹: et qd intus lesurum erat vtiliter effunditur. 2.

¶ Uerum spatiū periculosum est. interdum enim tormina ac febriculas excitat vtrisqȝ cōsumit: interdum euenit vt fluxus diu neglectus curari difficili⁹ sit. 3.

¶ Medicamentis vti nisi in vehemētib⁹ malis superuacuū est.

¶ Ex quinto libro.

Quib⁹ articulorū dolor certis temporib⁹ reuertitur. hos ante et curioso victu cauere opȝ: ne inutilis materia corporū supersit: et crebriore vomitu. 2.

¶ Cū omnia fere medicamēta stōachū ledāt: non sine causa asclepiades ad ipsi⁹ victus rationem potius omnem curam transtulit. 3.

¶ Uerū vt illud in plerisqȝ morbis vtilius est sic multa admodum corporib⁹ nrīs incidere cōsueuerūt: q sine medicamētis ad sanitatem peruenire nō pnt. 4.

¶ Uti sōni ferisnisi nimia necessitas vrget alienum est sunt enī ex vehemētibus medicamentis et stomacho alienis. 5.

¶ Est enim prudentis hominis primum eum qui seruari nō potest nō attingere: nec subire speciem eius vt occisi: quē sorsipsi⁹ peremit. deinde vbi grauis metus est sine certa tñ desperatione indicare necessariis piclitantis in difficili rē eē vt si victa ars malo fuerit vel ignorasse: vel fefellisse se videat. Sȝ vt hec prudēti viro conueniūt: sic rursus histriōis est paruā rem attollere quo pl⁹ pstitisse videatur. 6.

¶ Dubia spes certa desperatione est potior.

¶ Expliciūt floscli cornelij celsi.

¶ Incipiūt aphorismi siue parabole vniuersales Arnaldi de villa noua medici clarissimi: et sunt doctrine. vij.

¶ Doctrina prima.

Omnis medela procedit a summo bono. 1.

¶ Qui iuste volnerit ac vtilit medicari figat in animo suo nobilem appetitum. 2.

¶ Elegans appetit⁹ aut feruet i cultum dei aut in commodū pximi. 3.

¶ Qui non vt sapiat sȝ vt lucret adiscit in facultatem quā eligit efficitur abortiuus. 4

¶ Solicite vacās cōmō temporali nō solū inutilis sȝ nociu⁹ est

plaries in medendo. 5.
¶ Uagus animus ꝛ voluptatibus irretitus artis peritiā sterilitate fedat. 6.
¶ Omnis motus animi vel appetitus inordinatus mētem lacerat operantis: ꝛ impedit rectum opus. 7.
¶ Cū determiato lāguēs iuuamento indigeat: necesse est medicantē ad ſpecialē effectū dirigere opus artis. 8.
¶ Ex effectib⁹ preintentis tota ratio agibiliū deriuatur. 9.
¶ Cū exēplar exterioris op͡is in mente geraꝫ artificis: necesse est vt sit claꝝ speculū mētis ei⁹. 10.
¶ Mēs informata cūctis p̄betibus directionē ad op⁹ claro mōstrat intuitu quid agendū. 11.
¶ Corporum nās morboꝝ spēs causaꝝ varietatē ꝛ vires istroꝝ agnoscēs cū rōne medebiꝫ ꝛ arte iuuabit egros. 12.
¶ Proprietates indiuiduales: corporū sanabiliū lꝫ scribi non valeāt necesse est tñ vt operari⁹ non ignoret. 13.
¶ Per ignorantiā idiuidualis nature propriū regimen cuiuslibet corporis ignoraꝫ. 14.
¶ Propria natura cuiuslibet indiuidui formā ꝓprij regiminis determinat exquisite. 15.
¶ Proprietas incognita ratiōe vel syllogismo reuelatione vel experimento iuuantiū ꝛ nocentium innotescit. 16.
¶ Artificialis noticia passionū non acquiriturr nomine sed diffinitione ipsarum. 17.
¶ Notitia noīm proficit ad doctrinam rebus aūt significatis medela perficitur. 18.
¶ Noīa morbis iposita ſm mēbroꝝ diuersitatē vtrorūq͡ꝫ p̄bēt noticiā cognatiui ſmonis. 19.
¶ Conuenit medicū efficacē eē in ope nō loquacē: qꝛ morbi nō vocibus sed rerūꝫ essentijs aut viribus expelluntur. 20.

¶ Doctrina secunda.

Uitando nociua ꝛ vtendo iuuantibus prosperaꝫ in egris opus curationis. 1.
¶ Anteq͡ꝫ innotescant egritudines species aut proxime cause: tēperatis aut neutris regēdus est patiens. 2.
¶ Sicut ex singulis corpis mēbris toti⁹ ꝯstat substātia: sic alterū alteri⁹ auxilio gubernaꝫ. ꝛ iō totū corp⁹ in curatione cuiuslibet morbi cōuenit aliquo beneficio procurare. 3.
¶ Medicus fidelis ꝛ sapiens cognitis agnoscēdis q̄to celeri⁹ poterit subueniet egrotanti. 4.
¶ Illa opatio breuior est q̄ paucioribus instrumētis effectū cōsequitur preoptatum. 5.
¶ Opus rectissimū nō efficacioribus tantum: sed tutiorib⁹ consummatur. 6.
¶ Quicūq͡ꝫ nature subiecti sūt magis amicabilia securi⁹ mouent ipsum. 7.
¶ Prudens ꝛ pi⁹ medicus morbum expellere satagit ante cibis medicinalib⁹ q̄ medicinis puris. 8.
¶ Cuicunq͡ꝫ potest per alimēta restitui sanitas: fugiendus est penitus vsus medicinarum. 9.
¶ Medicatio que purꝭ agitur medicinis aut diu non poterit tolerari: aut non est diu continuanda. 10.
¶ Modestus et sapiens medicus nunq͡ꝫ properabit ad pharmaciam nisi cogente necessitate: cum etiam debilia quibus

corp⁹ nō īdiget sint nociua. 11.
¶ In pueris ꝛ decrepitis verēdū est pharmacare: iuuenib⁹ quoq₃ suspectū est crebro sumere pharmaciam. 12.
¶ Quicūq₃ in iuuentute sepius pharmacātur cito deflebūt incōmoda senectutis. 13.
¶ Fallax aut ignorās est medicus querens inusitata et rara: cum possit communib⁹ langnido subuenire. 14.
¶ Potens mederi simplicibus composita medicamina dolose aut frustra querit. 15.
¶ Simplicē medicinā species rerum elementalium administrant: compositā vero ex illis ars preparat. 16.
¶ Morbis simplicibus medicina couuenit in virtute simplex compositis vero multiplex in eadem. 17.
¶ Cum in simplicibus non occurrit amplexus virium debitarū composito lapsui: necessitas vrgeat preparare compositas. 18.
¶ Motiua precipua cōponēdi medicinas surgūt a morbis vel mēbris aut medicinis. 19.
¶ Morborū pluralitas aut cōtrarietas cause ad ipsum morbū vel accidentis ad eū diuersitas vrget diuersas coniūgere medicinas. 20.
¶ Ut ducatur ad membrum distans vel penetret in compactū aut si communis est plurib⁹ vt ad vnum determinetur. aut adhereat ei: aut immoret: vna res aliū societur. 21.
¶ Ne vis medicine corpi necessaria virtutem eliminet membri nobilis aut offendat ab ea mēbrum passibile vel acuti sensus in termino vel in via: ne vis ipsius nociua cuiq₃ ingerat lesionē aut horribilitate ꝯturbet ne cito pereat virt⁹ eius vt cōfortetur vel vt repssa qualitas proposito conformetur medicine alterius copulā necessario sustinebit. 22.
¶ Quāto plura sunt componētia medicine: tanto est cōponēti minus certus effectus eius. 23.
¶ Sicut medicine cōposite basim permutare nō licet: sic neq₃ medicine a proprietate iuuantis eam vel eius maliciam corrigentis. 24.
¶ Quorumcunq₃ componentiū iuuamina sunt plura vel pauciora conuenienter eorū pondera maiorantur. 25.
¶ Sicut cōponēs efficax ad iuuandū augetur in q̄titate: sic efficax ad nocēdū a quibuslib₃ mēbris necessario minorat̄. 26.
¶ Licet componens excellētis fuerit iuuamēti vt aurū respectu cordis: tñ q₂ grauitate sua diuertere pōt cōpositū ad secessum: ideo q̄tūlib₃ ei⁹ quātitas nō auget̄ ꝛ sic de similibus. 27.
¶ Sicut i medicinis ordinatis ad membra longinqua pōdus augetur: hec debet cōueniēter in oppositis minorari. 28.
¶ In componentibus quorum sapor austerus vel odor extiterit: aut qualitates prime fuerit excellentes rationabiliter pondus minuitur: in oppositis vo potest augeri. 29.
¶ Quecūq₃ solēt ꝯtristari sumētē rōnabiliter minorant̄: q̄ vero delectāt poterāt augeri. 30.
¶ Quarumcunq₃ medicinarum virt⁹ corpori necessaria potest resolui celeriter augeri: conue

nit quātitatē.in oppositis autē minuit̄ cōpetenter. 31.

¶In cōponēte cui⁹ potētia iuuatiua ceteris est cōis lz minuere quātitatē cum plures habeat adiutores. si vo ppria sit eidez cōueniēter augetur. 32.

¶Testiū vniuersoꝝ ꝯcordia clarum ꝓcessum indicat operāti. discordātib⁹ signis declinādū est semp ad plura vl' fortiora. 33.

¶Cū significatiōes augēdi vel minuēdi pares fuerint numero seu virtute mediocris erit quātitas cōponentis. 34.

¶Mediocris quātitas medicine dosis terminū respicit: seruata proportione medicine cōponentis ad componentē. 35.

¶Inter salubres causas illa potiꝰ est eligēda sanabili que plura pōt iuuamēta ꝯferre. 26.

¶Medicina q̄ plures cōgregat per naturā virtutes accōmodas mēbro vl' corpori ceteris est semper eligibilior. 37.

¶Medicina tyriacalis pre ceteris sui generis est eligēda. 28.

¶Motiua ꝑcipua cōponēdi medicinas surgūt a morbis. 39

¶Medicina potēs a ꝓprietate cōferre melior est ꝯferente virtute cōplexionis. 40.

¶Effect⁹ ꝓueniens a ꝑmis medicinarū virtutib⁹ etiā vulg⁹ attendit cōiter. Sed in his q̄ ꝓ ueniūt a secūdis ⁊ tertijs ꝑpollere debet consideratio sapientis. 41.

¶Doctrina tertia.

Grauioribus morbis obuiādum est studiosius non expedit tamen leuioribus non mederi. 1.

¶Morbis malignis ⁊ ipetuosis subita ⁊ fortis medicatio corre spōdet: mitibus vo atqꝫ tardis debilis ⁊ diuturna. 7.

¶In virtute medicaminis cuiuslibet mensurāda est non vis morbi: sed corpoꝝ ⁊ mēbroꝝ diuersitas vigilāti⁹ attēdat̄. 3.

¶Sicut etas ⁊ habitudo diuersificāt regimē nō solū i quātitate sꝫ etiā qualitate: sic ⁊ cetera particularia quib⁹ corpoꝝ virtus differt. 4.

¶Sicut infans ⁊ mulier nō tm̄ corpore differunt sed virtute: sic per eandē distāt rationē. 5.

Iuuenis calid⁹ mollis corpe.
atqꝫ senex ⁊ frigid⁹ atqꝫ dur⁹.
Tenuis porosus audax
⁊ spissus ac dēsus ⁊ pauidus
estiu⁹ vrbe rure laboriosus
⁊ hyemal' qꝫ degēs ⁊ ociosus.
Solit⁹ pati atqꝫ insolitus.

Sicut isoliti parce viuere ieiunio tabescūt velocius: sic isoliti crebro pati vi passionis aut medicaminis citi⁹ ꝓsternūtur. 6.

¶Sicut mēbra mollissima velociter a forti medicamine resoluūtur nisi ꝓtegant̄ testudine velut cerebrū: ita qꝫ sensibilissima vt os stomachi ⁊ ocul⁹ eo qꝫ grauiter indignātur. 7.

¶Sicut mēbra sensus acuti diu non tolerant medicamē forte: similiter mēbris obtusi sensus parum aut nihil prodest admotū celeriter. 8.

¶Medicamē appositū mēbris obtusi sensus amoueri nō dꝫ saltem quousqꝫ sentiat̄ ab eis. 9.

¶Mēbra q̄ medicine grauē sarcinā diu tolerāt priusqꝫ idignētur vt pulmo splen ⁊ iurb⁹: hebetem sensum habent. 10.

¶Medicamē corpori applicatum absqꝫ mora sufficiēti nō ꝑficit opus suum. 11.

¶ Doctrina quarta. Cap. j.

Humoris vitio carens discrasia solum corrigitur alterantibus causis. opposita vero cogit vt plurimũ excludere vitiosum humorem. 1.

¶ Morbi quos generat euacuationis ↄsuete cessatio: eadẽ redeũte vel reuocata cessabũt. 2.

¶ Nihil phibet vim alterantis adequare si leuis extiterit discrasia. 3.

¶ Mẽbris tabefactis aut marcidis vires alterãtiũ in intẽsis discrasijs nõ ↄuenit adequare: sed hoc est cum virt⁹ est fortis ꝛ mẽbra sunt solida. 4

¶ In ueteratis discrasijs ꝛ maxime principaliũ paulatim mẽbra sũt tẽperamẽto restituẽda. 5

¶ Mẽbra ↄgelata si repẽte camino approximent̃ nõ effugiũt dolouis acerbitatẽ ꝛ in posterũ scabie fedabuntur. 6

¶ Signata frigiditas circa scu... ruptorijs aut pfũditatis cauterijs extirpat̃. 7

¶ Mẽbrũ qđ substãtialiter exsiccatur velut in senio ↄtabescit: atq destruit̃ naturali caliditate. 8

¶ Lactis alimẽtũ solũmodo: vl̃ humectãtia similia mẽbra pristica per se fouent. 9.

¶ Sup humectatis mẽbris aut nimiũ tãtũmodo calefact: leuiter in oppositũ, alterantib⁹ subuenitur. 10.

¶ Capitulum. ij.

Secundũ speciẽ ꝛ locũ peccãtis humoris eius exclusio variatur. 1.

¶ Intercutane⁹ humor si subtilis fuerit vel aquosus resoluit̃ per sudorẽ: grossus ꝟo atq mediocris cutis incisiõib⁹ sanguisugis aut ventosis. 2.

¶ Intercutane⁹ sanguis nitrosus aut eruginosus vel purulentus vẽtosis euacuãtib⁹ cõueniẽter extrahit̃ maxie si grossus extiterit: aut profundus superficialis aũt atq subtilis sanguisugis 3.

¶ Ubi prauo sanguie sola cutis inficit̃: sufficit vt multis incisionib⁹ flobothomi perforet̃. 4.

¶ Ille vẽtose tm̃ euacuãt sensibilit̃ q̃ sensibilib⁹ poris ac naturalib⁹ applicant̃: vt auri saniez cõcludẽti: vel artificialib⁹: vt incise cuti. 5.

¶ Uẽtosa q̃ solũ trahit aut reuocat sanguinẽ effluẽtẽ aut dislocati mẽbri sitũ rectificat: vt in matrice pcipitata: vel mẽbro infrigidato calorẽ adducit: vt in paralitico: vel mẽbri dolẽtis hebetat sensum ↄstringẽdo ꝛ diuertẽdo: sicut i colicis: vel submersũ facit emergere vt i emorroydarum capitibus. 6.

¶ Uẽtose que turno vel suctiõe trahũt parũ aut nihil ↄferũt mẽbris infrigidatis: plurimũ ꝟo q̃ cum igne sunt applicate. 7.

¶ Cutis icisio tãto pfũdior esse debet quãto est grossior ipsa cutis: atq sanguis euacuãd⁹ profundior. 8.

¶ Si sanguis itercutane⁹ aquosus fuerit aut subtilis cutẽ sufficit cararare.

¶ Si grossus fuerit aut pfund⁹ non supficialiter incidenda est: sed profunde quod greci vocãt scarificare. 9.

¶ Sanguis immoderat⁹ venarum incisione vl̃ naturali fluxu minuitur. 10.

¶ Cum sanguis arterialis acumine suo mẽbrũ sagittat vt oculum nõ solum per incisionem

arterie debet euacuari:sed etiã ipsa detruncatur vtiliter maxime reumatismo inueterato. 11.

¶Chimus prauus abundãs in concauitatib⁹ viscerũ aut in venis:medicinis excludit educentibus ipsum per exitus breuiores ac securiores. 12.

¶Capitulum.iij.

Euacuationes vniuersales particularibus premittũtur nisi particulares ad tollendum prohibens ordinetur. Sicut interdum clistere flobothomie premittitur cum eam prohibeat cõstipatio fieri. 1.

¶Euacuatio ministrãtis debet eius cui ministratur euacuationẽ precedere quapropter visceribus non purgatis aut venis ventosatio fit nociua. 2.

¶Prauo chimo cum immoderato sanguine abundãte debet flobothomia p̃cedere pharmaciam. 3.

¶Capitulum.iiij.

Pharmaciam et flobothomiam eadem die verendũ est exercere. 1.

¶Fortis euacuatio taz in eadẽ specie q̃ in diuersis nunq̃ geminabitur vna die. 2.

¶Ubi multus est sanguis z prauus z timetur virtuti secundat flobothomia seu fiat apophoresis. 3.

¶Triduum recreationis expo scit flobothomia notabilis in quo fortis medicatio perdit locum. 4.

¶Post pharmaciam notabilez infra triduuz flobothomia non sequatur. 5.

¶Capitulum.v.

Omni euacuationi pre ceteris anni partib⁹ est electissimum vernum tempus. 1.

¶Urgens necessitas nec prebet inducias expectandi tẽpus electionis neq̃ tardandi opus expediens. 2

¶Sicut dispositio continentis arefacientis corpora flobothomiam p̃hibet vt feruor estiuus. similiter et infrigidans vt hyemis algor. 3.

¶Quibus est sanguis grossus timendum est in algoribus exercere flobothomiam ne solũ euacuet quod subtile est:propterea si cogatur sub frigore minui: si igne sed tolerabili motu mẽbra contemperabunt. 4.

¶Capitulum.vj.

Secundum lunarem influẽtiã et as lunationis ad flobothomiam eligitur cuz passio tribuit inducias expectãdi. 1.

¶Influẽtia stellarũ prouenieñs a virtute specifica fortior ẽ illa que prouenit a virtute communi. 2

¶Uirtus lucis solaris q̃ ceteris stellis communicatur recipit informationem a propria natura ipsarũ:quia quod in altero recipitur sequitur modum recipiẽtis. 3.

¶Cum ex propria virtute luna mouet z extendat aquosas substantias z augmento disponat quanto fortius irradiabit tanto magis augebitur reumatismus. 4.

¶Cum effectiue sit luna frigide complexionis z humide in nulla etate poterit ab effectu p̃prio calida vel sicca denominari. 5

¶Et eadem ratione qua p̃ricipales etates in viuentibus distinguuntur per similitudinem

notantur in luna. 6.
¶Sicut prīa etas est in qua cre mentū inchoat ⁊ ꝓcedit vsq̄ ad notabilē mēsurā stature viuen= tis. Sic ⁊ luna i prima etate ici pit augeri vsq̄ ad mediā. Et si= cut etas scd͂a viuentiū est i qua cremētū ipsoꝝ ꝯ notabile termi natur. Sic ⁊ in luna. Silr̄ quoq̄ tertia viuētiū est in qua viuens icipit occulte decrescere. s. in vir tute lꝫ in processu manifestetur Quarta v͂o est in qua decremētū sensui manifestū in ipsa substā= tia ꝯseq̄r terminū: silr̄ ⁊ i lūa. 7.
¶Licet cremētū ⁊ decremētū in inferiorib⁹ sequat̄ varietatē su periorꝝ ⁊ non ecōuerso: tñ q̄: no biora sunt nobis inferiora supe riorib⁹ variationē superiorꝝ ab inferiorib⁹ nominam⁹. 8
¶Cum calida ⁊ humida cōple xio sit cremēto promptissima: ꝓ pterea prima etas lune in q̄ cre mentū nullaten⁹ sistit: ab ea de nominat̄: quia v͂o notabile cre mentū etatis secūde viuētū effi cit caliditas: ⁊ siccitas termiat: ideo calida ⁊ sicca denominat̄.
¶Q̄ nomē etati scd͂e lune accō modat̄ ꝓpter similitudinē sup̄ dictā: ⁊ sic in alijs. 9
¶Etas lunaris in qua min⁹ aq̄ sitates reumatice multiplicant̄ aut fluitāt: ⁊ in qua minus obdi minutionē aquositatis dēsatur sanguis magis est flobothomie conueniens. 10.
¶Cum in tertia quadra luna= tiōis moderate minuant̄ aquo sitates ꝯstat ꝙ electio in flobo thomia debetur ei. 11

¶Capitulum. vij.

SI membri ū cretica non gra uetur collatione vel mate ria venenosa: flobothomād⁹ est eger per venas lōginq̄ores op= positiōis vni⁹ diametri: vel mul tarū si fuerit corpus plectoricū. Morbo v͂o ꝯfirmato ⁊ fluxu ces sante per venas ꝓpinquiores. 1
¶Infra primū dyatritū rarissi me fluxus cessat ⁊ plectoria fre= quēter occurrit: qua propter vt plurimū oppositio lōginquior seruit flobothomie. 2.
¶In creticis ⁊ venenosis mate rijs exercet̄ flobothomia per ve nas ꝓpinquissimas mēbro leso nisi fuerit nobile. 3.

¶Capitulum. viij.

QUib⁹ vna vena secūdat̄ ea dē die flobotham⁹ iūct⁹ cu stodiet incisiōis apertionē. Cū incisionis foramē cōsolidatione minuit̄: tantū excludit qd̄ subti le est. Quib⁹ sanguis est grossus aut flobothomādi necessitas in valido frigore paget̄ flobotho mia larga incisione. Quib⁹ v͂o ecōtrario cōstricta. 1.

¶Capitulum. ix.

PRonis ad syncopim maxi me frigiditate cordis apa phoresis est amica sanguine iā fluente. 1
¶In pronioꝛib⁹ ad defectū vt in melācolicis fluxus sāguinis intercipit̄ sepius in eadē flobo thomia. 2.

¶Capitulum. x.

A Tenore virtutis queq̄ cir cūstantie variāte seū noti ficant: ⁊ ab exhuberātia sangui nis eius euacuatio mēsurat̄. 1.
¶Quibuscūq̄ fortibus ⁊ auda cibus vna die geminatur flobo thomia conuenit vt prima eua cuatio maiorētur. In debilib⁹ ⁊ meticulosis gradatim est pro cedendum ad multi sanguinis fusionē: qua propter in illis flo=

bothomia succedens maior est precedenti. 2.

¶Cap.xj.

Liquor gustui suauis et redolens ad infrigidanduz fornaces corpis atq; venas sanguine fluente sugitur competenter. 1.

¶Quicunq; sunt propti ad cacochimiā stomachalem flobothomati deficiūt nisi premūdet stomach⁹ z corroboret os eius. 2.

¶Quecunq; resistunt fluentib⁹ chimis ad stomachum facta flobothomia mox poterunt sumi competenter. 3.

¶Cap.xij.

Quemadmodū estas i euacuādo colerā preuenit: sic i hyēs purgatio flegmatis z nigri humoris precedere debz. 1.

¶Sicut euacuatio frigidi humoris invultu estatis parit acutos morbos. sic z i introitu hyemis euacuatio calidoꝝ gignit diuturnos. 2.

¶In exacerbatiōibus aut diebus paroxismoꝝ verēdū est farmacare seu flobothomare: i die tranquillitatis fortes euacuationes conuenit exercere. 3.

¶Cap.xiij.

Sicut exclusionez peccātis humoris alteratio sequit corrigens discrasiā derelictam. Sic praui chimi eductio pcedere dz ad illius malitiā emendādam vbi extiterit furiosus. 1.

¶Si prauus chimus ad exituz compellaturvitio per digōnem non emendato aut difficulter euacuabitur: aut offendet membra per que transibit. 2.

¶Ex grossis humoribus nō digestis: aut impfecte subtile tantū euacuat farmaciā residuum compingendo. 3.

¶In chimis furiosis z q̄ pervrinas euacuant emendatio vitij z eductio fiunt simul. 4.

¶Alleuiata purgatio nō expectat digestionem sed eradicās chimum prauum. 5.

¶Alleuiatiua purgatio clysteribus fitvt plurimum aut leniētibus medicinis. 6.

¶In materijs aq̄sis vel fluidis vitanda sunt liquida digestiua nisi vim habuerint educēdi peccantē humorē: vt serū in hydrope: aut ꝯsumēdi vt aqua ardēs in palyticis non repletis. 7.

¶In reumatismis ꝑpter aquositatem distillātibus in guttur aut pectus: ingrossatiuum syrupum absq; mixtura limphe conuenit exhibere. 8.

¶Ad suitatē purgationis atq; suauitatem nō sufficit corpora flura facere digestiuis humorꝫ euacuandi: sed apertiuis z lenitiuis ac dilatantibus. 9.

¶Sicut balneum lauans corp⁹ z excludens reliquias nociuoꝝ sequitur farmaciam. Sic prehumectās z corpora flura reddēs precedere debet: maxime si fuerint chimi terrestes. 10.

¶Colera cinerea z eruginosa z nigra terrestreitate sua possident immobiliter cauernas interiores. 11.

¶Terrestres chimi ꝓfūda corporis occupantes etiā post aliorum emissionem repentinis alterationibus z improuisis pturbant medicatū z medicantē. 12.

¶Qui a fecum duricie constipantur: nisi clystere premiserit farmacie tortionibus vexabuntur. 13.

¶Cap.xiiij.

FArmacia leptoniens et maxime ardēs ut euforbium et dyagridiū per grossas portões siue p se: siue cū aliis glutiēda. 1.
¶Acutum pharmacum nisi lubrico velatu deglutiatur offendit guttur et si fuerit macilentū et aridum perpetuo ledit ut plurimum. 2.
¶Pharmacū violentum prohibendum est cibis occurrere nisi necessitas perurgeret. 3.

¶Capitulum. xv.

EMplastris vel vnguētis attractiuis chimorum verendū est pharmacare pcipue cum occurrit euidens plectoria. 1.
¶Exteriorib⁹ locis plectoricorum trahētibus pharmacis appositis vel āpatis idignatio vel scabiei feditas preueniet ea. 2.
¶Parmacie trahētes applicātur exterius vrgente necessitate videlicet cū omnino respuit pharmacandus applicationem eam per partes conueniētes. 3.
¶Attractiuis exterius applicatis repercussiua et confortantia conuenit sociare. 4.
¶Licet chim⁹ eradicet a pharmacia: tamen eius expulsio pficitur a natura. 5.
¶Chimū cōmotū a pharmacia expulsiua mēbrorum obuiāq inclinabit ad exitus naturales si spualuerit pharmacie. Qpropter oportet interiora mēbra et exteriora sint fortia cū pharmacia trahens exterius applicatur. 6.
¶Nunq̄ tabefactis corpibus cōuenit solutiuū trahens exterius applicare. 7.

¶Capitulum. xvi.

PHarmaciis venenosis vt dyagridio et elleboro sup dormire nō cōuenit: aut per modicū ne principalia mēbra conclusis vaporibus offendātur: et maxime si debilia fuerint.

¶Caplm. xvii.

HUmoris euandi per pharmaciā nequit quātitas certis rationibus mensurari. 1.
¶Ex regulari ventris officio et vi medicine atq dosi et humorum digestione numerus assellandi frequenter estimatur vltra necessitatem. 2.
¶Tandiu solutio proficit quā diu peccātis humoris euatio sine defectu et āgustia tolerant. 3.

¶Caplm. xviii.

POst pharmaciā ꝯuenit alimentis exitus retinere mediocriter laxos ne nouam procuret offensam constipatio fortis et repentina. 1.

¶Caplm. xix.

DIscrasia membrorum post pharmaciā et maxime fortem nunq est corrigenda excellenti alteratiuo. 1.
¶Mēbra discrasiata multiplicant superfluitates ꝯformes eorum discrasie: qūuis eucrata fuerint alimenta. 2.
¶Corpora quorū interiora discrasiantur oppositis qualitatibus sunt vt plurimum cacochima. 3.
¶Oppositas discrasias in interioribus patiētes leuiter offenduntur distincto vsu cōtrariorum si sumātur interi⁹: ideo media debent sumi vel commixta contraria. 4.
¶In oppositis membrorum discrasiis nociuior semper āpli⁹ impugnatur. 5.
¶Discrasia fortior: aut mēbri nobilioris apta est plus nocere. 6.

¶ Inueterata discrasia trāsit in habitum. & respuit extirpari. 7.
¶ Hereditarie passiões inextirpabilis sunt radicis: & sufficit ne pullulent in deterius conuenienti regimine prohibere. 8.

¶ Capitulum.xx.

Iuxta morbor͡ꝝ durationem sunt tempora mensuranda perfecte curationis. 1.
¶ In morbis annū trāsgredientibus cūcta sanationis opa nequeūt in minori tpis spatio terminari. 2.
¶ In annualibus morbis nō solū in quadris anni ꝓportionaliter medicari opꝫ: sed etiā in quolibet mense. 3.

¶ Caplm̄.xxi.

Languor diuturn⁹ peregrinationibus aut loci mutatione fugatur. 1.
¶ Morbi diuturni & humorales extirpantur cauterijs aut thermalibus aquis. 2.
¶ Omnis medicina pollens viribus opiate congruit excellenter i morbis diuturnis cacochimia diminuta. 3.
¶ Febres mlt̄iplicat vsus opiataꝝ cacochimia dn̄ante. 4.
¶ Sub eadē specie febres vt plurimū opiata multiplicat vt duplādo vel triplādo quartanā. 5.
¶ Quocunqꝫ regimine patiens emendat eodē proportionabiliter obseruato cōsequitur possibilem sanitatem. 6.
¶ Quāto plus egritudo minuitur tanto minus forti mēbro vl̄ corpori medicamen est applicādum. 7.

¶ Doctrina quinta. Cap̄. pmū.

Malitia compositionis aut exhibitiōe medicinaꝝ aut chyrurgia corrigit̄ aut vtroqꝫ. 1.
¶ Mēbris qbus nequeūt applicari manus aut instrumenta q̄ manus officio regi possunt: manualis operatio nūqꝫ ꝓdest. 2.
¶ Innata malitia figure nūqꝫ ī adultis corrigitur in crescentibus autem raro. 3.
¶ Malitia figure accidētaliter superueniēs corporibus adultorum cum deperditione substantie incorrigibilis est vt plurimum: que vero sine deperditione substantie contingit sepe corrigitur vt in dislocationib⁹ iuncturarum. 4.
¶ Sicut obliquitatem dislocationis aut spasmi mollificatio prius aut resolutio deinde pulsio vl̄ tract⁹ aut extēsio dirigūt
¶ Sic tortura mollificationis exiccantibus & contrahentibus aperte corrigitur. 5.
¶ Rectificata figura mēbri congrua ligatura situatio quieta & firma parūper cōstringentia medicamina seruant eam. 6.
¶ Utilis ligatura neqꝫ vexat cōstrictiōe: neqꝫ fluitat laxitate. 7.
¶ In situatiōe firma vel astellis fulcit̄ membrū vel suspenditur linteo vl̄ tabulis coartatur aut gerit̄: vel stuellis ipositis subleuatur vt in naso & virga. 8.
¶ Quibuscunqꝫ puulis aut passibilib⁹ dislocatio spondilū corrūpit figurā dorsi vel pectoris vt plurimū nequit rectificatio solidari. 9.
¶ Passibilia membra et maxime calida si diu a sensibilibus coartentur aut suffocatiōis periculum: aut febriū incōmoda non euadent. 10.
¶ Superficies tabularum absqꝫ plumaceolis nequit vtiliter superficiei membri coaptari vl̄

corporis. 11.
¶ Quibuscunque relaxatione ligamentorum spondilia dislocantur precunctis exiccatiuis efficacius balnea sulphurea: vel cauteria conferunt iuuamen. 12.

¶ Capitulum.ij.

Quicquid preter naturam replet concauitatem membri vel minuit eius capacitatem debet quantum possibile fuerit congruis exitibus ab eodem expelli. 1.

¶ Capitulum.iij.

Quod meatum obturat et impedit transitum naturalem expellendum est ab eodem. 1.
¶ Secundum diuersitatem corporis opilantis et membrorum in quibus transitus obturantur conuenit de opilantia preparare. 2.
¶ Sicut intestina deopilantur a stercore duro clisteribus mollificatiuis: sic et rursus meatus renum a calculo medicinis comminuentibus calculum aut facientibus lubricare. 3.
¶ Sicut humor opilans multitudine sola detrahitur tamen ad apertionem meatus vt in venarum repletione sic et opilans viscositate iuuante siue grossicie debet incidi vel subtiliari vt detrahatur. 4.
¶ Medicina apritiua meatuum occultorum quanto subtilioris substantie fuerit tanto pre ceteris eligibilior. 5.
¶ Sicut medicina resoluens absque stipticitate non conuenit epati: sic nec fortiter aperiens meatus ipsius carere debet pauca stipticitate. 6.
¶ Sicut in pustulis aut ragadiis vlceribus membrorum interiorum acuta et incisiua per se vel cum aliquo introducta: mordicationis ingenerant cruciatum sic lenitiua et frigida sine tormento illorum sumentur vt plurimum. 7.
¶ Inter lenitiua communia ragadiarum et vlcerum occultorum plus lac ptisana tertie decoctionis vendicat sibi gradum. 8.
¶ Quod opilat meatus si nequit expelli a membro vel corpore transponendum est: et quantum possibile fuerit elongandum ab eodem vt calculus a collo vesice vel a pupilla catharacta deponitur. 9.

¶ Cap.iiij.

Meatus innaturalis qui diu manauit vt in fistulis antiquitatis nequit obturari absque timore grauioris incommodi nisi manatio consueta deriuetur ad proxima. 1.
¶ Innaturalis manatio congrue permutatur ad exitum naturalem vt fistula lachrymalis ad calamos narium in osse corrupto. 2.
¶ Quibuscunque superfluitas manans adducitur a proximo et naturali meatu sicut vrina distillans per foramen incisionis vesice in calculo nunquam timendum est claudere foramen innaturale. 3.
¶ Quicunque meatus innaturalis potest absque timore claudi si fuerit strictus et antiquitate suspectus ad immundicias coartatas elargandus est in incisione vel medicinis vt a profundo sincera consolidatio procuretur. 4.
¶ Manatio que diuerti nequit ad exitum naturalem vicinis cauteriis abducitur competenter. 5.
¶ Euacuatiua cauteria sup in fontanellis vbi lacertus a lacerto manifeste disiungitur: aut non fieri subsistit consideratio recta iubet. 6.
¶ Cauteria que distrahunt fluxus inueteratos efficacius operantur si propinque sint magnis venis sicut que di

uertũt a ptib⁹ capitis:cephalee debẽt appropinquare. 7.
Quãdiu vixerit fistula nũq̃ poterit obturari humiditas dominãs ⁊ ãcilla frigiditas fistule vitam prebet. 8.
Quãdiu sanies fistularis aq̃sa vel glutinosa seu prave q̃litatis extiterit fistula viua manet. 9
Ex q̃cũq̃ sui parte fistula saniẽ perfectã ⁊ purã emiserit:ibi est iam extincta. 10.
Fistula tortuosa ⁊ itricata nũq̃ ꝓpimit nisi felleis aut nitrosis liquorib⁹ imbuat. 11.
Fistula inossata nũq̃ medicationi obediet donec extirpatũ fuerit os corruptum. 12.
In cũctis vlcerib⁹ os infectum respuit incarnari:virulẽtas intus cauernulas gignens. 13.

Capitulum.v.

Ossis asperitas radendo corrigit vel liniendo. 1.
Cutis innaturaliter aspera lenitiuis vnguẽtis aut balneꝫ vł mũdificatis lotõib⁹ emẽdat.2.
Cõcauitatib⁹ interiorꝫ mẽbrorũ humectantia infusiua: aut mucilagies:aut q̃cũq̃ nitrosũ vel terrestrẽ chimũ euacuãt et naturaleꝫ restituũt sanitatẽ.3.
Exasperata cõcauitas pluralitate ragadiarũ:infusiuꝫ lenit mucilaginosis aut glutinosis precipue lactis vsu. 4.
Nutritiuis exasperatis p̄ſalitate verucarꝫ limantia subueniũt vt puluere metallini vel abstergentia incisiua. 5.
Pustulis exasperãtib⁹ mẽbra interiora lac subuenit:aut vnctuosa quecũq̃ parꝫ mũdificãt et exiccant. 6.
Sicut i pustulis aut ragadijs vel vlcerib⁹ membrorꝫ iteriorꝫ acuta ⁊ calida mordicationis ingeniãt cruciatũ.sic lenitiua ⁊ frigida sine tormẽto illorũ sumuntur vt plurimum. 7.
Inter lenitiua cõmunia ragadiarũ ⁊ vlceruꝫ occultorꝫ post lac ptisana vẽdicat sibi g̃dũ.8

Capitulum.vj.

Lenitas innaturalis quaꝫ mucilagines inferũt emẽdatur incisiuis ⁊ abstersiuis.1.
Concaua mẽbra quorꝫ superficiem intrinsecam cicatrices vl cerũ lenierũt cõuenienter ponticis mordicatione carentib⁹ incrispantur. 2.

Capitulum.vij.

Quicquid p̄ter naturã addit numero vel mẽsura si ture fieri queat totũ est auferẽdum. 1.
Incisio:⁊ vstio:⁊ corrosio:⁊ cõsumptio auferũt q̃d excedit.2.
Ubi vene sunt et arterie notabiliter magne corrosio ⁊ icisio propter emorosagiã sunt verẽde. 3.
In excrescentijs membrorum passibilium et sensus acuti corrosiua non mordicãtia sũt applicanda. 4.
Ustio vel igne p̄ficitur:aut cõburentibus medicinis. 5.
Metallis ignitis breui⁹ ⁊ efficacius cõpletur adustio ⁊ certius regulatur. 6.
Meticulosos tãtũmodo ꝯuenit vrere medicinis. 7.
Ferrũ ignitũ efficaci⁹ auro et argẽto r̄soluit sup̄flua:pelliteq̃ frigiditatẽ ⁊ crustã obuianteꝫ emorrosagie facit solidiorẽ.8.
Circa mẽbra multis irradiata spiritib⁹ ⁊ resolui ꝓ̃ptissima quales sunt oculi tuti⁹ fit auro vel argento cauterium. 9.

¶Exercitari fortiter aut cibū et fames et sitis et duricies stramētorū atqȝ vigilie:solicitudinis spinis angariātes cōsumūt excessū piguedinis atqȝ carnȝ. 10.
¶Tenuis dieta ꝯcurrēs cum balneo termarū celeriter macerat corpora nimis crassa. 11.
¶Excedēs moles vni⁹ membri vt māmillarū assiduata cōstrictione seruat humiditatē. 12.

¶Capitulum octauum.

Alimēta resumptiua et humectātia bal. quies mētȝ et corporis habitudinē reparat accidentaliter diminutam. 1.
¶Mēbrū extenuatū diminutione piguedis atqȝ carnis abundātia sanguinis et qete ꝑseuerantibus ingrossatur. 2.

¶Capitulum nonum.

Cum his qui corrigūt figure maliciā rectificat̄ i ꝑte membrum naturalr̄ situatū. 1.
¶Mēbrū discedēs a sede ꝓpa sine lesiōe figure vel pulsiōe reducit̄ sicut an⁹ vel horrido vapore fugat̄:vel allicit̄ placido: aut ventosatiōib⁹ trahit̄ sicut matrix. 2.

¶Capitulum decimum.

In vulnerib⁹ et figurā mēbri et sitū partiū ei⁹ vt plurimū oportet rectificare. 1.
¶In quibuscūqȝ vulnerib⁹ mēbri substātia n̄ deꝑdit̄ sola coequatio et cōglutinatio restituunt sanitatem. 2.
¶Labia vulneris glutinant̄ si nihil alienū intercidat:et naturalis membri cōplexio fuerit custodita. 3.
¶In magnȝ vl̄nerib⁹ ligatura nequit absqȝ sutura labia vulneris contiguata seruare. 4.
¶Filuȝ sericinū labia distīcta nodās in moderata distātia suturam efficit meliorem. 5.
¶Festina ꝯsolidatio vulneꝝ potissime causat̄ a sanguine pauce aquositatis:quapropter aquosos potus vulneratis conuenit euitare. 6.

¶Capitulū.xi.

Potio q̄ cōsumit atqȝ seq̄strat aquositatē a sanguine non aqua sed vino et stipticis diureticis cum aromaticorū cōmixtione conficitur. 1.
¶In vulneratis flegmaticis et in hyeme mel ꝯiūgit̄ potiōi. 2.

¶Capitulum. xij.

Venter stipticus et viscera opilata vel tumida spūalia sicca vel toti⁹ ariditas prohibēt vulneratis offerre potiones stipticas et acutas. 1.

¶Capitulum.xiij.

Quanto vulnerati maiorē fuerit emorrosagiā passi tāto securi⁹ pigmētis aromaticis imbuuntur.

¶Capitulum.xiiij.

Sicut vulneratis emorrosagiā passis merū ꝑcipue cōgruit:sic pronis ad eā derogat omne vinū:et q̄c̄q̄d acuit sanguinē vel stimulat ebullire.

¶Capitulum.xv.

Sicut iflāmatiua et subtiliatiua cogūt effluere sanguinē:sic et infrigidātia et ingrossantia ꝓhibēt emanare. 1.
¶Sicut inq̄etudo et clamor et ira sanguinē faciūt ebullire sic eū retinēt q̄es et taciturnitas et pax cordis. 2.
¶Ubi vena corrodit̄ prauo chimo vel putrefactione dissoluit̄ absqȝ cauterio dissoluente cām apertionis eius nō sistit̄ fluēs sanguis. 3.

Medicina

Medicina cōburēs cū manifesta stipticitate vt attramentuȝ nō solū corruptioneȝ extirpat. sed escarā seu crustā fluxui obuiantem efficaciter generat. 4.
Arteria vulnerata quāto plus dilatat̄ plus sanguinē euomit q̄ circa necesse est vt ei⁹ dilatatio quantuȝ possibile fuerit remittatur. 5.
Latitudialis arterie sectio prōptius solidatur q̄ȝ apertura secundum longum. 6.
Modica vene pulsatilis aptura i corpe molli ꝛ hūido vt puerili ꝛ mľiebri sanari ꝑt: magna ꝟo vix aut nūq̄ȝ in sicco ꝛ calido corpore. 7.
Ubi san. arteriaꝝ pre vulnere cogit̄ scaturire necesse ē stipticis exterius applicatis iūgere glutinosa. 8.

Capitulum. xvj.

Quibuscūq̄ȝ vulneratꝭ itra corpus recēter sanguis coagulat̄ his potio resolutiua sudorem prouocans confert cito. 1.

Capitulum. xvij.

Consolidat efficaciter suppositū medicamē vehemēter exiccans ꝛ vim glutinādi gerēs. 1.
Lotio vulneris exiccātib⁹ tepidis exerceri dȝ vt vino vľ aq̄ vini. 2.
Recentia vulnera cū aq̄ ardēti lota sanationis effectū citissime consequuntur. 3.
Non solū aquositas omni vulneri: sȝ frig⁹ inimicantur ꝛ cuiusq̄ȝ ꝯplexionis malicia: q̄ppropter opȝ medicinā variare ſm diuersitatē corpoꝝ et mēbroꝝ: lȝ exiccantia cōiter exiccant̄. 4.

Capitulum. xviij.

Saníes et marie in vulnerib⁹ concauis deperdite carnis prohibet substantiam generari. 1.
Alimētū attractū et non incorporatū in saniē cōuertitur: ꝛ iō vulneratis obest sup̄fluitas alimenti. 2.
Sicut aquositati debent̄ exiccatiua: sic vulnera saniosa mūdificantibus indigent medicinis. 3.
In vulnerib⁹ q̄ nō saniant vel corp⁹ nō aliť aut pre ꝺ̄fectu naturalis caloris deficit attractiua vel immutatiua. 4.
Saniatio vulneris vbi est op⁹ debilis cōuersiue nullo mō dȝ a medico procurari. 5.
Minister nature supplere tenetur defectū ei⁹ non facere ꝑpea saniē ex vulnerib⁹ eijci. nō inducit nisi sup̄fluitas prohibēs ipsoȝ sanationē nequeat aliť extirpari. 6.
In q̄buscūq̄ȝ vulneribus cruda sup̄fluitas ꝯglobat̄ cassatione vel extrīsecoꝝ alterātiū obuiatione seu aliis causis ꝛ putrefactiuis cogenda est saniare nisi nerui prohibeant. 7.
In neruosis vulnerib⁹ calefactiuis leptomeris nō putrefactiuis aut sanientib⁹ est superfluitas resoluenda. 8.
Sup̄fluitas vulneris nisi ꝟtatur in saniē aut alr resoluat̄ vľ cōglobata ḡnat ap̄ata vel spasmum accelerabit. 9.

Capitulum. xix.

Ulcera sordida non tm̄ emittūt saniē sȝ virulētꝰ lachrimātur: ideo exiccāda sunt abstersiuis. 1.
Sordidis vlcerib⁹ tumefactis exiccatiuū congruit absq̄ȝ mordicatione resoluens vt psidia vel plantago in vino decocta. 2.

Ulcerib⁹ corrosiuis q̄ spōte di= latant ac ꝓfundantur:stiptica mordicatiōe carētia dbent exic catiua.Si ꝟo fuerint venenosa vt lupus et cācer tyriacalia debent esse. 3.
Ulcera deābulatiua stipticissimo medicamine cōpescunt. 4.
Ulcera q̄cunq̧ partim a grosso chimo ꝛ ignito causant̄ pti ꝟo a subtili ꝛ calido sicut noli me tāgere:manifeste resoluētib⁹ ꝛ pure stipticis indignantur.
Et ideo solūmodo cōgruit medicamen has vires eq̄tas hn̄s fortiter colligatas. 5.
Ubicūq̧ subtilis ꝛ grossus humor inequaliter causant vlcus p̄dominā̄ti c̄ obuiādū fortiori virtute. 6.
In quibuscūq̧ vlcerib⁹ caro ē mortua ꝯputrescit:ꝛ iō vl̄ ferro secari vl̄ igne cōburi dꝫ aut medicinis. 7.
In vlcerib⁹ caro moriēs ꝛ iam par̄ vite retinēs vt cācrene iudiciū subit cū ceter̄ auferēd̄.
q̄ vero incipit adhuc mori carxationibus ꝛ scarpellis ab humore mortificante conuenit vt purgetur. 8.
Sicut sclirosis diu radicit⁹ incalescens trāsit in herperē:sic in vlcerib⁹ calidor̄ mēbror̄ caro mortua nisi radicit⁹ euellat̄ et prope festinabit gignere sacrum ignem. 9.

Capitulum.xx.

Punctura neruosi mēbri fomētis oleorū subtiliū perdit doloris acerbitatem. 1.
Uirulētia q̄ cōcludit̄ in pūctur̄ acerbo dolori potissime cāꝫ prebet. 2.
Oleū terebētine p se vel oliuarū cū euforbio moderate cōfectū efficaciter subtrahit erugīnem a puncturis. 3.
Par est iudiciū i pūcturis neruor̄ ꝛ chordar̄ ligamenti ꝛ pā niculorum. 4.
Neruus oīno sect⁹ infrigidatiōe veloci spasmabit̄ nisi cauterio vel fomētis oleor̄ subtiliū p̄seruet̄:ꝛ q̄lib; vitiat⁹ aq̄ ī fusione celeriter ꝯputrescit. 5.
Neruū infrigidatū ꝯhens frigus nō spasmat tm̄ ſꝫ supfluitas vaporosa in eodē multiplicata. 6.
Si vulneratí sub hūer̄ a spasmo ceperit app̄hēdi cauteriuꝫ ꝓfundū in spōdilib⁹ colli mortis piculū aufert vel tardabit: et vbi spasmus gignit̄ a pūctura:cōfestim est dilatanda ꝛ fortiter expurganda. 7.

Capitulum.xxj.

Rimula cranei q̄ interi⁹ terminat̄ opꝫ scalpello ꝛ trepano dilatet̄ vt possit educi saniesaut virulentia subdistillans. 1.
Sanies aut virulentia distillās in durā matrē incōmoda letifera multa parit. 2.
Absq̧ poro sensibili possibile est fracturam infantium solidari. 3.
Nunquam ī dura parte ſꝫ molli sicut extremitatib⁹ ossis pecia alias fractura solidat̄. 4.

Doctrina sexta.Cap.j.

Diuertendo fluentia et dissoluēdo coadunata vel extirpando curantur apostemose collectiones. 1.
Fluxū diuertit humorē:q̄d retrahit ac repellit. 2.
Euacuantibus aliunde q̄ per partem apostematam ꝛ maxime sensibiliter fluentia retrahuntur. 3.

Pullulantib⁹ in corpore bubonibus aut furũculis detractio sanguinis ⁊ refectio tenuis exterminant exituras. 4.
Absq; cibi tenuitate nũq; humoralis collectio cõmode resoluetur. 5.
Non solũ repellit mēbrũ vt potē fluxui resistēdo: sʒ medicina repercussiua refrigidādo ⁊ stipticando. 6.
Ubi calid⁹ mediocris aut subtilis humor ad collectionē nō fluxerit repcussio fit nociua. 7.
Euaporatiua moderata caliditate dissoluũt insensibiliter globum collectionis. 8.
Magna collectio pcipue grossi hũoris tuti⁹ in saniē vertitur q̃ euaporatione dissoluatur. 9
Collectiones q̃cũq; fuerint intra craneũ ⁊ thoracē nunq̃ itētione directa vertit in saniē artifex erudit⁹: sʒ indirecte cũ cogitur lenire maturatiuis doloris acerbitatem. 10.
Euaporatiua ⁊ sanatiua nisi notabili caruerit siccitate periculũ est in sclirosim verti collectionem. 11.
Collectio saniosa p incisionem dissoluit ⁊ saniei exclusionē. 12.
Ne corde vel nerui putrescant in collectionibus iũcturarũ cõpleta generatio saniei preueniatur incisione. 13.
Multa parit incommoda tardare apertionem saniose collectionis. 14.
Cõglobata sanies ⁊ maxime q̃ in sclirosim vertit cancrũ: aut lupũ: aut fistulā machinat: aut transit in bocium. 15.
Turnia scrophularũ colli securius extirpat corrosione medicinali ⁊ sanatione q̃ ferro. 16.
Quelibet extirpatio pestis inguinarie vl' subassellaris plurĩũ scrophularũ i pueris ⁊ debilib⁹ ēverēda maxie i estate ne corpora febrib⁹ aut nimia purulētia cõtabescant. 17.
Scrophularũ extrīseca multitudo clamitat earũ pluralitatē ītrīsecā ⁊ iō talib⁹ scrophulis nihil pficit exterius operari. 18.
Bocium colli verendũ est incisione vel corrosiõe dissoluere vel extirpare. 19.
Usus aquarũ mineraliũ ⁊ maxime sapor is tartarei vel acuti: nō solũ interiora bocia sʒ extrinseca valde extenuare. 20
Glandulosa collectio nō ihērēs neruis aut magnis venis vt nodus extirpari debet incisiõe cũ cisti sua. 21

Doctrina septima. Capitulum primũ.

Era conualescētia nec morbũ patit nec radices eius. 1.
Declinādo a primitiuis causis abscissi morbi cõualescentia solidatur. 2.
Tranquillus et purus aer solummodo conualescentibus est amicus. 3.
Mansio quam infecit egritudinis preterite longitudo conualescentis profecti squalore carceris aduersatur. 4
Conualescens incautus recidiuat festinanter. 5
Sobrietas et perfecta digestio corroborant membra conualescentis. 6
Puritate alimentorum et potibus aromaticis conualescentiā incommoda reparātur. 7.

Dulcibus melodijs et amenis aspectib⁹ conualescentiũ anim⁹ reflorescit. 8.
Stellarũ sublimitas: gẽmarũ varietates: plãtarũ viriditas: aq̃rũ puritas. ituitũ rfocillãt. 9
Exteriori corporis lotiõe et maxime capitis nõ solũ alleuiantur mẽbra cõualescẽtis verum animus recreatur. 10.
Lotio crebra pedũ: capiti conualescẽtis et visui pbet sinceritatem. 11.
Exercitia consueta et placida q̃ morbũ pteritũ nullo mõ cãuerũt: si resumantur paulati et moderate plũt cõualescẽti. 12.
Aromatice ɔfectiões et tẽperate studio peritorũ facte: ɔualescentes viuificãt matutinis horis et vespertinis. 13.

¶Capitulũ secundũ.

Debiles et icauti pmptissime recidiuant. 1.
Graue recidiuũ in ɔualescẽtia superueniẽs minat pichũ. 2.
In grauib⁹ debiliũ recidiuis perplexus est medicus. 3.
Impugnare morbum et virtuti subministrare foměta i recrudatis debilib⁹ valde graue. 4
In validis recrudatis aut cibis medicinalibus erit subueniendũ aut leuissimis antidotis conueniet medicari. 5.
Suaues fricatiões debiliũ i recidiuis ɔuenit frequẽtare. 6.
Prudẽtia medicãtis in grauibus recidiuis nũq̃ omittit periculũ protestari. 7.

¶Capitulum tertium.

Parabole salomonis ostẽdunt q̃ q̃ sapiẽtes i cõside rationib⁹ naturalib⁹ ptulerũt conueniẽti methaphora moralibus adaptantur. 1.
Doctor gratiosus et efficax parabolis vtitur ad occulta p sensibilia declaranda. 2.
Eterni doctoris euãgelica lcõ testat eũdẽ fuisse pabolanũ. 3.
Sapiens igit ad exemplum illius premissa reducet in parabolas opportunas. 4.
Egritudines capitis vel cerebri sunt: vel in tegumentis aut in ramis eius. 1.
Quecũq̃ passiões in capite sũt ɔtinue a p̃uata cã capit͡ɔriũt. 2
Que vero a causis exteriorib⁹ interpolant ab alijs mẽbris eis cõmunicantur. 3.
Malitia stomachi et intestinorum atq̃ matricis: vt plurimũ caput ledit. 4.
Oẽ nocumẽtũ actionis cuiuslibet mẽbri significat inesse passionem aut morbũ priuatũ vel ab alio cõmunicatũ mẽbro. 5.
Oẽ nocumẽtũ singularis actionis ɔtinuũ: cãm nocumẽti significat esse priuatam mẽbro cuius actio leditur. 6.
Nocumenta continua plurium actionũ habentiũ ad se inuicem ordinẽ significãt mẽbrum prime actionis pati imediate. Et posteriorum actionũ lesiones ab ea procedere. 7
Ablatio repẽtina cuiuslibet actionis absq̃ causa extrinseca testat exhuberare hũiditates. 8.
Oẽ nocumentũ actionis interpolatũ: nõ tñ interpolans propter causam primitiuam nisi sit paroxismale: sicut epilepsia sigt causam passionis esse intrinsecã materialẽ. Et aliunde mãdari particule patienti. 9.
Causa passionis ab eo membro communicatur patienti cuius immutatio pcessit vel cõcomita

tur lesionē patientis ad quā se
quitur immutatio eius. 10.
Si membrū aliqđ patiaꝛ ꝑpter
cām cōicatā a mēbro vicino vel
colligato: ꝓculdubio aliqualr
immutanꝛ cetera mēbra sibi vi
cina vel colligata ꝑter naturā
mēbro mandati precipue si fue-
rit sensus acuti. 11.
Omne nocumētū vicinū i ramis
alicuius membri significat cām
passionis in toto ramo contine
ri vel radice. 12.
Nocumentū oē ex radice ꝓue-
niens indicatiuū est cōe mēbris
ortis ab illa radice. 13.
Nocumentū diuturnū qđ in so-
lo ramo manifestaꝛ nō prouenit
a radice: sed ꝓpriū illius est. 14
Oīs materia cōmunicata mem
bro patienti: vel humor est: vel
aliquis vapor. 15.
Omne nocumētū subitum ⁊ mo
mentaneū si ab iteriori ꝓcesse-
rit oriꝛ a vapore: si vō talr non
fuerit oritur ab humore. 16.
Si morbo aliquis aggrauatur
pñte ꝯrio vel precedente per ac
cidēs illud ꝯrariū est causa ag
grauationis: sicut accidit epile
pticis colicis nefreticis ex frigi
ditate nā i feb. aut post febrem
grauius molestantur per visum
aque aut aliquorū infridantiū
contra febrem. 17.
Si morbus aliqs abijciatur pñ
te simili vel presente per accñs
illud contingit. 18
Quibus sudor aut cōsueta eua-
cuatio diu cessauerit necesse est
digestionē grauari i organo vel
impediri: ⁊ nocumenta digestio
nis in interioribus appere. 19.
Omne nocumentum actionis
repentinum ⁊ sine causa exterio
ri attestaꝛ repletioni veteri vel
antique. 20.
Cerebrū qđ iuuatur calefactio
nibus excellenter frigidū est. 21
Quod iuuatur calefactionibus
moderate vel frigidum est vel
leditur ab humore quem mode
ratus calor resoluit. 22.
Quod iuuatur ab infrigidanti
bus calidum est. 23.
Quod iuuatur humectantibus
siccum est ⁊ econuerso. 24.
Quod ab euacuātibus leditur
vt flobothomia vel coitu ⁊ cete
ris siccum est. 25.
Quod velociter calefit calidū
est. vel rarum. 26.
Quod tarde calefit frigidum ē
aut densum. 27.
Quod tarde abundat humidi-
tatibus spissis siccum est. 28.
Quod satis abūdat supfluita-
tibus tēperātis humidū est. 29.
Qđ cito abundat humiditati-
bus spissis acutis fetidis velut
putridis calidū est ⁊ hūidū. 30.
Cuius calidum trahendo mul-
tiplicat humiditates frigidius
maxime in gulosis et multum
potantibus. 31.
Qđ tarde leditur a vaporibus
vini fortis ē in vtute ꝯpactū et
quasi durum in substantia. 32.
Quod cito leditur ab eo debile
est et molle. 33.
Dolor q̄ sentiꝛ in profundo ven
tre vsqꝫ ad radices oculorum vl
oculos causam doloris in sub-
stantia cerebri aut in ventricu-
lis eius contineri sigt. 34.
Dolor qui non sentitur in pro-
fundo: sed magis extra in alijs
partibus capitis a cerebro cau
sam doloris contineri signifi-
cat. 35.
Dolor profunditus peryodi-
cus in fronte vel prora: maxie

me in altero cornu fiest cã ꝑmitiua causam doloris significat oriri a stomacho. 36.

¶ Dolor peryodic⁹ in fundo se pe ⁊ sepi⁹ eueniẽs in ieiunio maxime si acut⁹ fuerit vaporẽ acutũ a stõacho ꝓcedere ad caput significat: ⁊ stomachũ esse calidũ naturalit aut calidis ⁊ acutis humorib⁹ aggrauari. 37.

¶ Dolor peryodic⁹ ⁊ ꝓfundus maxime eueniẽs in ieiunio ⁊ totã prorã occupans ac diuidens frontẽ per lineam circũquaq ꝓtensaꝫ dum tñ sine ponderositate sit ⁊ acumine significat cãm doloris siccitatẽ eiusdẽ partis ab inanitione ieiunij vel coit⁹ vel alterius inanientia impressam. 38.

¶ Dolor peryodicus ꝓfundus in capite maxime lẽtus sine cã primitiua significat qđ ꝓcedit a flegmate vł vapore resoluto a mẽbro flegmatis copiam continente. 39.

¶ Quib⁹ craneũ spissum aut cerebrũ medullosuꝫ ⁊ temperamẽtũ quoq miringe solide talib⁹ vt plurimũ est caput forte ⁊ nõ leuiter patiunt dolorẽ i eo. 40.

¶ Grauissima cephalea ⁊ maxime in repletis futurã predicat apoplexiam. 41.

¶ In omnibus cephaleis quotidiana fecum expulsio iuuat egros. 42.

¶ In omnib⁹ capitis passiõib⁹ fricatio pedum ⁊ tybiarum prestat remedium. 43.

¶ Ab omnibus vaporosis ⁊ maxime generantibus grossuꝫ fumum conuenit cephalorgicos abstinere. 44.

¶ Humor viscosus qui solũ in capite continetur vel fomentis extrinsecis ⁊ odoribus tantum digeritur vel aromaticis absq potu sumptis post cibum preci pue ne ab ore stomachi elongẽtur. 45.

¶ Chimus opprimens capitis regionem vel pillulis in somno ad stomachum trahitur: vel ad palatum ⁊ nares dissoluẽtibus obtalmicis inclinatur aut lotionibus cõsumptiuis resoluit in vaporem. 46.

¶ Pillule capitales debẽt aromaticis abundare. 47.

¶ Uehemẽtia resolutiua nõ cõuenit capiti applicar̃ sine stipticorum cõmixtione. 48.

¶ In emigranea violẽta ⁊ subita ꝺclinãti ad alterũ tẽporũ nisi vena frõtis celeriter icisa fuerit: ⁊ mult⁹ exinde sanguis efflu xerit. aut secetur arteria tẽporũ periculum est oculuꝫ eijci a sua cõcauitate vel rupta cornea humores effluere aut intus corrumpi aut cõturbari. 1.

¶ De vertigine et scothomia.

¶ Quib⁹ vertigo ⁊ scothomia causantur a stipticitate intestinorum: hos grauius in ieiuno vexant fumositates caput grauantes. 2.

¶ Fumositates in capite generantur propter cibi humiditatem: ⁊ eius impositione prohibentur ascendere. 3.

¶ Scothomia quã causant sq̃bala inclusa in intestinis i exercitijs frequenter exacerbanť. 4

¶ Scothomatic⁹ nauseãs ⁊ sapale luteo molestat⁹ i orenec cibũ abhõinãs: imo copiose mãducãs ⁊ auide proculdubio gignit multitudinẽ hũoꝝ nec a ꝑdictis liberabiť accidẽtibus do

nec ab eis fuerit emundatus et quotidiana letetur secū expulsione. 5.

Sicut in ventibus stomachū colericū esuries lōga vertiginē parit ꝛ scothomiā: sic in vētib⁹ flegmaticū refectio festinata. 6

Qua rōne iubet̃ i passiōibus capitis vaporosis ꝛ subitis fricatio mamillaꝝ in feminis: eadē cōuenit in marib⁹ fricatio testiculorum illesa dicensa sicut in pueris. 7

Scothomia fortis apopleriam pnosticat cū a parua epilepsia non differat.

¶ De epilepsia.

Epilepsia que seq̄t motū lune si ꝯiūctionē seruauerit ac vicinos aspectꝰ pncipalr a frigiditate causat̃: q̄ vo in plenilunio commouet̃ nascitur maxime ab humiditate. 2

Epilepsia cōcutiēs in sōno et cū tremore medicinā aut curam non recipit mortalium medicorum. 3.

Epilepsia ꝯsurgens a mixtura chimoꝝ p̄cipue ruffi ꝛ nigri silr maligna ē curari difficilis. 4

Guloſi ꝛ infrenati ꝛ maxime violēti sicut ab epilepsia tardissime liberātur: sic ab eadē facillime capiuntur. 5.

Epilepticus negligens a potibus abstinere nūq̄ opprobriis carebit epilepsie. 6.

Epilepticus v̄s ꝯ̄riis q̄litatib⁹ ei⁹ iterioꝛa discrasiata: ꝛ maxie nutrientia nō multum poterit emendari. 7

Qui vero q̄nq̄ mania torquentur: quādoq̄ epilepsia nunq̄ sanabūtur.

¶ De frenesi ꝛ litargia. 2

¶ Frenesis et litargia permutantur alterutrū sine contrario nā frenetici peūtes fiūt litargici: sꝫ hi frenescēdo salutē recuperant. 2

Intuitus picturarū ꝛ multū diuersoꝝ ꝛ splendoꝛ ꝛ sonitus freneticos nimis turbat. 3

Multa lux ꝛ tumultus ꝛ q̄cq̄d euigilare facit litargicis multū confert. 4

Sicut freneticū non ligatum exterminat inquietudo: sic ꝛ litargicū quietatum pernecat sopor mendax. 5.

Uenter stipticus ꝛ nimis solutus ambo litargicū ipellūt aut impedire dicuntur. 6

Ubi cerebrum cōprimit apa tūc ꝛ fumoꝝ illuc directio ꝛ naturalis caloris abinde subtractio festinat pniciē maxime q͂ manet eger immobilis.

¶ De maniaca ꝛ melancolica passione.

Maniacis ꝛ melancolicis frigidus aer semp inimicat̃: ꝛ q̄cq̄d in eoꝝ corpib⁹ fumos cōcludit horribiles: somn⁹ tñ ꝛ humectatio prosunt eis. 2

Sicut timor est a melancolicis extirpādus, sic est incutiēd⁹ terror maniacis minarum ꝛ flagellorum. 3.

Quātū melancolicis obest habitaculū tenebrosū: tm̄ pōt cōferre maniacis potissime si ad fletum eos induxerit: 4

Melancolicoꝝ fantasmata subuertēda sunt igenio: nō dānāda ne pꝛouocati respuāt medētibus obedire. 5.

Melancolici non curati sepius trāseunt in maniam. 6.

Maniaci quoꝝ aures falsis vocibus crebre sonant si ligati nō fuerint seipsos extermināt.

¶De paralysi ꝛ apoplexia.
Paralysis totius corpis ē mortis imago apoplexiā vicariam ei⁹ pretendit pcessisse aut vetere ī immoderatam attestatur repletionem. 2
Non solū refectio nimia: sꝫ inanitio stomachi pcipue cali pōt fumositatibus incubum generare. 3.
Infelix terminus apoplexie vꝫ impotētia semicorpis lateralis demōstrat repletioneꝫ immoderatam. 4
Immoderata ꝛ vtilis repletio sine hydropisi nunq̄ caret exuberātia sanguinis.

¶De passione membrorum neruosorum.

Quocunq̄ hūido replēte vēas ceterosq̄ meat⁹ imoderate pn̄t ꝛ nerui ꝛ lacerti ꝛ corde mollifi cari suꝑflue. 2.
Lacertus ibibitus aq̄sa hūiditate vel ifusiua sedib⁹ correspōdet nimiū demollitis. 3
Corde remollite cedūt: sꝫ non obediūt pulsantis ipio nā regere nequeūt ad mouēdū aerē vel sanādū p̄ nimia laxitate. 4
Lacertus mollificat⁹ pdit ꝯstātiā naturalis firmitatis ꝛ laxitate cadit a naturali situ. 5.
Corruēs lacert⁹ pre nimia laxitate seq̄it via centri. 6.
Lacertus ꝓstrat⁹ lax⁹ seu nāl'r ꝓlōgat⁹ neq̄t sursū seu lateral'r moueꝛ iūcturā cui suꝑiacet aut deputat ad mouēdū. 7
Membra relaxata pre nimia laxitate non solū impotētia sunt ad motum sed etiam ad sensuꝫ inepta. 8.
Quia temperamento spiritus animalium perficitur: ideo sensus deficit vbi non admiscentur aut eorum temperantia corrūpitur. 9.
Mēbra que corruerūt spūs non recipiunt vt solebāt: ꝛ suscepto extinguunt artādo ꝛ humectando. 10.
Quanto digniora sunt opa spiritus animalis tanto temperamentum eius melius est q̄ in ceteris. 11.
Quod magis elongat ab excellentijs semper facilius vincitur ab extremis. 12
Cuius tēperātia magis declinat in alteꝝ extremoꝝ corrūpit leuiter ab illi⁹ oppositis. 13.
Pre cunctis spiritib⁹ ē aīal' subtilior atq̄ lucidior ꝛ min⁹ calid⁹ quapropter imoderata caliditas ꝛ frigiditas velocius eū distēperat ceteris. 14
In medicatiōe vlcerum diuturna iguinaliū aut vicine regiōis nisi coxe ꝓtegant opimētis piculū ē in posterū spasmari lacertos eoꝝ ac tm̄ infrigidari vt sint admodū inepti. 15.
Qđ aūt obtenebrat ꝛ ingrossat citi⁹ extinguit ꝛ sterilē efficit. 16
Membrū paralyticū lꝫ sensu p̄ueꝛ ꝛ motu calere pōt vt in sanguineis q̄ venarū ꝛ arteriaꝝ bn̄ficio nō priuantur.

¶De spasmo.

Repletio vaporosa ſm̄ latum offendens organa motionis et longitudinē contrahenda spasmat. 2.
Replicatio infusiua vel aquosa mollificās omnes partes istrumenti motiui paraliticat ipsum. 3.
Spasmo repletionis resolutiua magis palysi exiccatiua magꝭ cōueniūt ꝛ ruptiua. 4.
¶Uniuersalis ablatio vel di-

minutio subita mot⁹ volūtarij frigiditatē et humiditatem cerebri significat. 5.
¶ Ablatio hūiditatū repletionē vt in apoplexia. 6.
¶ Diminutio et laxitas siue stupor frigiditatē et humiditatē significat. 7.
¶ Permutatio mot⁹ vel inālitas mot⁹ et spasmositas oim mēbrorū subiecta corruptā hūiditatē cerebri vel vaporē venenosum aliūde venientē in epilepsie spēbus significat. 8
¶ Spasmositas vlis paulatim mēbrorū siccitatem sigt. 1.

¶ De visu.

¶ Lapsus cerebri nerui optici tunicarū oculi vel humoris eius aut spūs ingerunt visui nocumentum. 1.

¶ De mēbris organicis et primo de passionib⁹ oculorū.

¶ Illesis organis pōt spūs viciari vaporib⁹: vt cōfirmat scotomia et vertigo. 2.
¶ Non patit luce solis oculus plenus aquositate. 3.
¶ Quibuscūq vapores colerici aut calidi a stomacho resoluti visum obtenebrāt his i fine refectiōis expedit aquā sumere frigidā cū manifesta siti et maxime circa somnū. 4.
¶ In hñtibus palpebrā scabiosam vel pilorū reflexionē pūgentē oculus pfluit lachrymis icessanter. 5.
¶ Quib⁹ cerebrū reumatizat et cibus ingurgitātur vel potib⁹ oculi quis aura leuissima promptissime lachrymātur. 6.
¶ Quibus palpebra supior pre magnitudine cōplicat i oculum necesse est orbem eius pungere suis pilis. 7.
¶ Rugosa palpebra fit et turbet in medio cessabit cruciare. 8.
¶ Si ruga supueniēs in medio palpebre forpicib⁹ aut diu cōstricta cū macellis iflexibilib⁹ decidat arefacta mātica palpebral oculo poterit cōfirmari. 9.
¶ In palpebra moderata si pli reflectant oculū cū fuerit extirpati mor puenit sitū eorū cū acu pfūde cauterizare. Sanato cauterio meat⁹ vni⁹ pili cauterizandus est alt poris: et interim ceteri reflexi cū exterioribus glutinetur. 10.
¶ Palpebra scabiosa cū inuersa tur granosa rubea fit sempest grauis. 11
¶ Piguedo cōgesta iter itrisecā tunicā et extrinsecā et nodus et scabias palpebrā grauāt et oculum phibent aperiri. 12.
¶ Uenositates i cornea inaturales sempp cedūt a cōiunctina et ideo cū extirpant ab ea macescūt in cornea. 13
¶ Uulnerū cicatrices in cornea semp albe: q vero in coniūctina vt plurimum rubee. 14.
¶ Uidere clare res puas tm̄ ex ppiquo claritatē cerebri sigt cū siccitate et paucitatē spirituū. 16.
¶ Uidere turbide res grossas tm̄ ex propinquo turbiditatem cerebri significat ex materia vaporosa in venis eius imo in rethi. 16.
¶ Quib⁹ vterq oculus caligat altero clauso clarus videt. 1.

¶ De auriū passionibus.

¶ Ablatio auditus et diminutio frigiditatē cerebri vel instrumēti significat. 2.
¶ Permutatio audit⁹ audire ipetū ad cāpanas sufflatiōes vētorū maleatiōes cōcussiones ar=

borũ tonitrua fricationes imo
deratã siccitatẽ in media pte ce
rebri aut velaminũ sigẽ res gros
sas vapores aut vẽtositates aliũ
de venientes vel ibi generatas.
Audire quasi a remotis humi-
ditatem. 3.
¶ Quibuscũq3 post obturatiõe3
auris reminiscit audit⁹ hũc p-
culdubio friditas hebetauit. 4
¶ Densatio reumatis intra ca-
put nõ solũ parit grauedinẽ: s3
tinnitum. 5.
¶ Sarditas magna antiq̃ me
dicamis auxilia nõ admittit. 6
¶ Surditas paulatĩ supueniẽs
ꝛ cõtinue cũ fe. vel sine feb. ppe
tuaꝛ maxime q̃bus etas decli-
nat manifeste. 7.
¶ Queadmodũ naturales efflu
xiões auriũ fellee surditate sup
uenieẽte curantur: ita ꝛ surditas
fellis emẽdaꝛ liquorib⁹ ꝛ maxie
aurium. 8
¶ Olea nitro cõdita vel acutis
apitiuis fellibus cõparanꝛ. 9
¶ In vulnerib⁹ auris p̃cipue lõ
gi tpis fabularũ auditus vitan
dus est ꝛ sonorum. 10.
¶ Fluores aurĩũ diuturni tẽpe
randi sunt non cõstringendi et
maxime subito.

¶ De passionibus narium. 1.
¶ Ablatio odorat⁹ siue strictu-
ra ꝛ eius dimissio sine opilatio
ne narium frigiditate3 cerebri
significat. 2.
¶ Permutatio odoratus fetor
siue immũdiciã nariũ humores
corruptos significat i cerebro. 3
¶ Olfactus recenter amissus a
cutis odoribus ꝛ obtalmicis re
stauratur frigidis ꝛ humidis li
quorib⁹ ꝛ viscosis diminutis. 4
¶ Quibus olfactus triennio de
fuit semp deficiet. 5

¶ Carẽtes olfactu nec delecta-
ri nec tristari possũt odorib⁹. 6
¶ Quicũq3 diligẽtius vigilãdo
q̃s dormiẽdo caput operiũt his
vt plurimũ sanguis e narib⁹ cre
bro instillat. 7.
¶ Si fluens aquositas in cori-
3am subito restringatur non so
lũ grauabitur prora capitis: s3
auditus et visus recipient no-
cumentum. 8.
¶ Indecens rubedo nasi et ma
xillarũ cum manifesta ventosi-
tate illarum partium nequit ex
tergi quousq3 ruptoriis corrosi
nis. vultui proportionatis ex-
tirpatio venarum premittaꝛ: ci
catrix ibidem equalis solida p
curetur.

¶ Doctrina de conserua-
tione memorie et aliarum
virtutum sanitatis cerebri

Exterior ex-
cedẽs frigiditas
ledit memoriam
p̃cipue nocturna
propter mala3 ca
pitis coopertu-
ram. 1.
¶ Caliditas intẽsa valde q̃nq3
pmiscet rõnẽ ꝛ memoriã: ꝛ illa3
inde ledit. 2.
¶ Excedẽs cibi ꝛ pot⁹ quãtitas
memoriã multũ ledit. 3.
¶ Cibo℞ fumoso℞ comestio et
pot⁹ vt allio℞ porro℞ ceparu3
porri casei ꝛ leguminũ virtuti
nocẽt plurimũ memoriali. 4.
¶ Et frigidis fructib⁹ atq3 hũi
dis ꝛ aliis crudis refectio ledit
memoriã atq3 corpus. 5.
¶ Fructuũ stiptico℞ vel p nãm
aut p artẽ post comestionẽ tẽpa
ta acceptio phibẽdo fumos ele
uari memoriã iuuat valde. 6

¶ Fructibus aliquibus per assationem stipticis bonitas acquirit sicut sunt pira hyemalia regulata. sicut et sunt auellane castanee nuces atque ficus. 7.
¶ Carnium nō castrati arietis medulleque mutonis frequēs comestio a tota ꝓprietate memoriam debilitat atque ledit. 8.
¶ Temperatorum ciborum et potus sicut gallinarum et perdicum: precipue cerebellorum: earum temperata refectio nō tantum confortat memoriā: sed ēt totum corpus. 9.
¶ Potus excedētis vini vel aq̄ specialiter excedētis frigiditatis actualis corpore nimis calido calorē naturalē d̄paupat stomacho: et per consequēs memoriam debilitat atque ledit. 10.
¶ Potus post comestionem dū cibi fiat ebullitio digestionē interrumpens memorie et cerebro nocet valde. 11.
¶ Ante refectionem corporis ꝓcurare moderatum et conueniēs exercitium nō tantū memorie: sed ceteris virtutibus prodest valde. Spatiari em̄ et delectari sensui sunt intellectus. 12.
¶ Quies aūt supflua calorē debilitat: superfluitates retinet et aggrauat: quare ledit memoriam et vsurpat. 13.
Somnus superfluus et vigilie nimie caput et etiam memoriam valde ledunt. 14.
Somnus comestioni ꝓpinqu⁹ priusque cibus ad fundum stomachi descenderit surripit memoriam atque aufert. 15.
Superfluitatū per itestina per nares per palatum per vrinam per os per aures: et per fricationem capitis cum pectine cōuenienset debita expulsio ꝯfert virtuti plurimū memoriali: et hoc est post somnum et exercitium faciendum. 16.
Solicitudo visorum seu auditorum frequens recordatio memoriam corroborat et confirmat. 17.
Gaudium temperatum et honesta delectatio nō solum memoriā: sed virtutem intellectiuam et ceteras virtutes corporis ēt iam augmentat. 18.
Sepe lauare pedes in aqua calida in qua bullierint mellissa et folia lauri: camo. et similia memorie capiti et oculis valde cōfert. 19.
Dormire calciatis pedibus p̄cipue sotularibus memoriam impedit atque sensum. 20.
Lauare caput de decimo in decimū diem cū lixiuio in quo calefacta fuerit camomilla: melissa: vel saluia: vel maiorana vel lauri folia et similia: memoriam corroborat et confirmat. 21.
Stare pedes post comestionem suauiter deambulare multum expedit atque confert. 22.
Coriandri preparati post comestionem assumptio prohibendo fumos ad caput ascendere memoriam multum iuuat. 23.
Masticatio masticis cum modico .33. facta ieiuno stomacho ab hūiditate flegmatica sine molestia caput purgat: et inde impedita memoria confortatur. 24.
Pliris cum musco passule et anacardina confectio mirabolani quoque conditi cōfortant memoriam et restaurant.

¶ Doctrina prima.
Capitulum primum.

Tisici et qui cunque extenuati celerrime caliditatibus aeris in profundo corporis alterantur: maxime si rari fuerint naturaliter vt colerici: vel accidentaliter vt qui diu febribus languerunt. 2.

¶ Quicunque febricitantes exposuerunt membra nuda frigido contineri vt in laboriosis febribus dolorem in articulis patiuntur et molestam incurrunt tussim. 3.

Extenuatos precipue iacentes in mansione frigida vel reumatica tussis infestat nisi tunicatis brachiis et torace iacuerint et capite pileato maxime si rasum extiterit. 4.

In extenuatis corporibus panniculi spirituales et animales et cerebrum repente et imoderate leduntur a frido aere vel a quibuscunque actualiter frigidis. 5.

Repentina panniculorum spiritualium quae fridatio subitam introducit anhelandi difficultatem quae si nimium contrahentur imoderatum causabit dolorem et interdum sincopi atque mortem constrictis capsulis cordis. 6.

Tunica lanea quare sensibiliter calefacit et angustiat patientem: bombicina vero vel sericia vel linea interclusa bombace, sufficienter a frigore protegit neque estimatione vexat infirmum.

De sudore.

Quotiescunque sudauerint tunicati maxime graciles expedit mutare tunicam ne corpus ledatur in frigidato sudore. 2.

Quanto tunica calidior aut minus fuerit spongiosa tanto copiosius reflectit sudorem. et ideo conuenit in predictis festinantius deponere

De epate calido.

Quibuscunque caliditas epatis causat constipationem ab acquisidulcibus velut vuis et cerasis fortius constipatur maxime si fuerit meleraice late nam terreum fortiter exiccatum constipat intestina. 2.

In habentibus meleraicas latas et epar calidum multitudo potus. sit tamen imoderata constipationem prohibet solum frigidioribus et intestinis nimium mollificatis nequeunt inferiora superiorum constrictione iuuari. 3.

Si vero imoderata fuerit nec epar attrahere: nec intestina potuerunt retinere.

De febribus.

Qui in multis temporibus in contemplatione vixerit: et maxime cibo paucissimo celerit eos feb. vitali depauperat spiritu.

De administratione vini in febricitantibus.

Quibuscunque febricitantibus arterie sunt anguste mediumque spirituum continentes necesse est vino subtili et nobili spiritus fouere vitales. 2.

Febricitantes quae penuriam spirituum patiuntur nisi vino caute refocilentur: cito deficiunt. 3.

Quibuscunque febricitantibus stomachus fuerit frigidus caput autem forte et vix passibile vinum congruentius ministratur. 4.

Soluit sudoris ablatio tam in sanis quam in lapsis: et maxime febricitantibus opilatos aut clausos indicat poros cutis. 5.

Febricitantes ex putrida carnosos necesse est ad aerem subtilem et liberum transportare: maxime si poros habuerit opilatos ab esu quoque carnium conuenit eos abstinere penitus.

De voce.

Diminutio vocis euanescens per clamorem et loquendi conatum aut per sudorem et calefactionem ex motu a

frigiditate causatur et partim ex humiditate. 2.
Uox rauca in loq̄ndo ꝛ nō i clamādo vl' i loq̄ndo submisse ꝛ nō alte hūiditatē tm̄ circa epiglotū esse significat: q̄ p clamorem excutitur aut consumitur. 3.
Rauca vox in clamando sig̃t humiditatem dissolutā ex conatu ad organū vocis ꝓcedere: si cū rascatione ex capite: si cū tussi aut cū subito saltu granoꝝ ad guttur intercipientium vocē a pulmone procedit. 4.
Quoꝝ caput humidū est ꝛ reumatismis abūdās i acutis vocibus festinanter mutescunt. 5.
Raucedo quā introducunt fortes ꝛ subite alterationes q̄litatū oppositarum vt plurimū est perpetua. 6.
Quicūq; masticabilia bene deglutiūt: potabilia vo trāsglutire nō pn̄t vl' difficil'r his vocalis arteria neq̄t obturari sufficienter ab epigloto ex vno q̄dē latere si difficil'r aut ex ambob⁹ silimodo valeat deglutire. 7.
Si trachea arteria prohibeat obturari ex vno latere p ptē oppositam lateris ingeniatur natura potum traijcere. 8.
Nimi⁹ ꝛ assidui cantandi vsus vl' alte clamādi pectoris meat⁹ dilatat: ꝛ panniculos spūalium membrorum relaxat. 9.
Quibuscūq; spūaliū meatus nimiū dilatāt his attract⁹ aer ab eoꝝ pectore cito egreditur. 10.
Aer inspiratus si moderata dispēsatiōe nequeat expelli vocis offm̄ nō poterit diu ɔtinuari. 11
Quibuscūq; cātātibus inferior cliban⁹ aut stomach⁹ estuat: alias resonat his m̃lta vētositas ꝛ subtilis ibidē icludit circa frenē aut circa stomachū hn̄tes tunicas siccas ꝛ tenues. 12.
Quibuscunq; sanguis flegmaticus dn̄atur ꝛ viscera sua natural'r sūt calida ꝛ robusta his flegmatica supfluitas ad cutē copiose ꝓpellit ꝛ cādida morphea sepius maculātur. hoc aūt illis precipue contingit. 13.
Sicut anhelit⁹ ꝛ insufflatio cū ictu ꝛ vox ꝛ loq̄la sūt actiōes p ordinē se hn̄tes cū ledit ex prioib⁹ necessario ledit q̄olib; illi posterior ꝛ nō ecōuerso. Sil'r in digestiōe pria scd̄a ꝛ tertia necnō in sensu ꝛ ymaginatiōe estimatiōe ꝛ memoria ꝛ sic de aliis. 14
Sicut anhelitu leso ledūt lacerti pect⁹ ābiētes: sic lesa tm̄ isufflatōe pmo necessario patiūt lacerti q̄ sūt itra costas. Et lesa solū ictuali patiūt gule lacerti: lesa ꝗ; voce tm̄mō ledunt solū musculi gutturis hoc est regionis epigloti. Si tm̄ loq̄la ledit sine ꝓcedētib⁹ tm̄ ledit lingua vl' aliq̄d coadiuuātiū mēbroꝝ ad loq̄lā labia: dētes: palatu; ꝛ nares.

¶ De passionibus membrorum nutritiuorum: ꝛ prio meri et stomachi.

¶ Quibuscūq; subito ꝛ sine nausea glob⁹ aut nod⁹ ab ore stomachi ad guttur ascēdere videt ꝛ cibi trāsitū ipedire his grossa vētositas iter ysophagū ꝛ lacertos ɔcludit: aut iter tūicas meri si cum dolore ascenderit. 2.
Quib⁹ vo cū fastidio ꝛ nausea glob⁹ ascēdit glomeratos lūbricos superius pelli significat. 3.
Quoscūq; solicitudo imoderata vexauerit: somnū ipediēs naturalē: si copiose reficiāt necesse est eos indigestione grauari et reumatismis refluere: q̄propter

timēdū est ydropisim aut obliuionē.i.litargiā aut scrophulas aut glādulosas collectiōes gñari nisi supuenerit fluxus vētris. Quod si solicitudines importunas sepe timor concomitatur alienationem vel cardiacaȝ periculum est oriri. 4.

Importuna solicitudo corp⁹ macerat ⁊ extenuat: precipue si crebra tristitia vel illud concomitetur. 5.

In pruritu et pustulis saniosis pedū ⁊ tybiarū expedit calciamenta deponere saltem stricta ⁊ lanea. 6.

Fomētationes aq̄ calide sūt vitāde: sed carnosis est vtile balneum aque frigidę. 7.

Quibus epar calidū ⁊ stomachus frigid⁹ necessariū ē venas eorꝫ crudis hūoribus ⁊ flaticis abūdare pcipue si copiose reficiātur nā cruditas chili p actionē epatis nequit corrigi. 8.

Quibuscūq̄ sitis ex salso flegmate causatur his vinum purum vel aqua calida sedat efficacius eam quā mixtum vel frigida. 9.

Quibuscūq̄ tendit cutis imoderate: sicut hydropicis vł sudare nequeūt vel difficilr: ⁊ eīn pe ritensione strigūtur ⁊ obliquātur. 10.

Quoscūq̄ sine feb. vexauerit amaritudo si deliquerit sūpto cibo necesse est hos aut induratis ⁊ aridis fecib⁹ ꝯstipari vł p̄ter solitū ad pilorōn.i.ad fūdū vētris effluere colerā. Si vo sūpto cibo ⁊ maxie humido nil remittat aut parū necesse est i venis ori stomachi concludi coleram. 11.

Quibus in ore stomachi colera cōcluditur: ał's cōculcat. hos dolor pregrauat in prora capitis ⁊ amaritudo ⁊ siccitas colerico molestatur. 12.

In crapulosis hñtibus vētrē stipticum vt plurimum scrophe multiplicantur. 13.

Quibuscūq̄ strop⁹ abūdat intus vt exteri⁹ his extrema cito infrigidātur ḡuissima q̄ȝ sūt corpora ⁊ mox i labore deficiūt. 14

Uorāces ⁊ q̄cūq̄ deglutiūt vt plurimū cibū imasticatum non euadūt capitis nocumenta: nā visus caliginē aut dolorem aut putredinē dentiū patiūtur: aut aliquam cephaleam. 15.

Quib⁹ cor est parum et epar anguste sunt oēs vene. 16.

Quibuscūq̄ febricitātib⁹ stomach⁹ fuerit frigid⁹ caput aūt forte vix passibile vinum ꝯgruētius ministratur. 17.

Quib⁹ craneū spissum ⁊ cerebrū medullosuȝ ⁊ tēperatū miringe q̄ȝ solide talibus vt plurimum caput forte nec leuiter patiuntur dolores in eodem.

De epate.

Quib⁹ epar est calidū necesse est chimos corpis quantūcūq̄ crudi extiterint aliqualiter sint acuti. 2.

In habentibus epar calid*uȝ* et miseraicas latas vt plurimū sicce sunt egestiōes ⁊ velut aduste. 3.

Corpora que crudis ⁊ acutis abundant chimis contrariarū qualitatum mutationibus alterantur: ⁊ cum exercitiis incalescunt punctis: id est pustulis rubeis prius maculata cutis tandem albescit. Calidi enim et acuti humoris impressio vaporosa preuenit frigidi et compa

cti humoris impressionem. que tardius illo dissoluitur. 4.
In quibuscunque corporibus abundauerint chimi crudi si cti et acuti humoris impressio excedens superuenerit in aliqua parte corporis immoderatam illius ondit malitiam q nimis est fortis ignis q vi get i aqs vl q i aq no extiguit. 5
Epar hns calidu et colericum si ceciderit in asclite vel hyposarcham: neque calidis neque frigidis poterit emedari: sed sufficit medico retardare periculum. 6.
Colerici et i qb epar e calidu i moderato potu vl vsu fructuu aqsoz i hyposarcha: iterdu et sepi icidut i alchlite. his pro assistetib ignis: sicut exigit cocorum offm crebro percutiut arthetica vagatiua cruda aquositate petete iucturas q sepi motu dilatant vt spondile lubozu. 7.
Quibuscunque languetib aschlite vel hyposarcha superuenerit carbunculus vel antrax proculdubio mortevicina ee denuciat. 8.
Quibuscunque iuuenib epar clm ostipatione iducit his pot aq frigide subuenit precipue si sumat circa pncipiu refectiois. 9.
Quib vapores a stomacho colerico vel clo resoluti visum obtenebrat: his in fine refectionis expedit aqua sumere frigidam cu manifesta siti: et maxime circa somnum. 10.
Qui lacticiniis cibis et piscib atque olerib vescunt vt plm necesse est horu sanguine abudare flegmate: maxime si cu his fructibus aquosis vtant. 11.
Quibuscunque saguis flegmatic dnat et viscera sua naturalr sut clara: et robusta: his flegmatica superfluitas ad cute copiose pellitur: et cadida morphea sepius maculant. hoc aut illis pcipue cotigit quibuscunque sub vestib crebro sudor concluditur. 12.
Circa vetre vbi sudor maxie coartat morphea sepi icipit: et ad supiora sepi ptedit vapore flegmatici motu sequens. 13.
Purgati et alimeta flegmatis euitantes a morphea celeriter emedat aqs sulphureis et ardetibus atque ruptorijs medicinis.

¶ De intestinoru et partiu ventris passionibus.

In diuturnis vetris doloribus nisi caute ptegat ancharu regio patiesque sederit i sella panis calidis circutecta vexabit i postez nefresi vl dolore lubor. 2.
Quibuscunque vexatis torsioibus aut alijs vetris doloribus absque feb. vl vlcere n remediat p calefactoriu vl clistere vl balne. aq calide: his philonium aut alia ex magnis opiatis recetib aut n recetib senib aut iuuenib couenit ministrare. 3.
Quibuscunque vēter fuerit stipticus et chimi crudi atque acuti multiplicant i venis vt plm scabie vexant et imudicijs cutis. 4.
Iuuenes q a fluxu colerico molestat et maxie i estate copios pot aq frigide liberat si sumatur vigete sibi pcipue circa refectionis principium. 5.
Iuuenib colericis i vijs vrinalib vlceratis fluxu patietib vrinale expedit abstinere a potu vini: et maxime acuti. 6.
In assuetis diu sedere quoru mes studio distrahit: pcipue qn diuersoria sut remota nimis retēta coartant egestio et vria. 7.
Quib egestiois et vrine superfluitates diuti retinent necesse est

lūboꝝ aut circūiacētiū mēbro-
rū passiones incurrere. 8.
Assuefactio simplicis supposi
toriū vł clisterūs i illis q̄ a ꝯsti-
patione grauanť q̄tidiana nō
offendit naturam. 9.
In rłr cōstipatis obseruantia
diete laudabilis vilius nocumē
ta ñ corrigit: sȝ ꝓhibet augmē
tari: ⁊ iō meli⁹ ē vt corrigať ſꝫ
ꝙ nature cursus pmiserit. 10.
Intentiones rerū cōspectaruȝ
tpe gñationis efficaces i geni-
tis relinquūt impressiones. 11.
Uigilie vespertine solēnitatis
vētralis leuitatē strāgulāt ma
tutinam. 12.
Quibuscūꝗ venter imoderate
tumescit absꝗ dolore vel ipre-
gnatiōe his iter sifach ⁊ nutri
tiua multa coartať aq̄sitas ve
lut i asclite sicca: ⁊ multa vēto
sitas vt i tympanite: sȝ si młier
fuerit a matrice extensa a vēto
sitate mediocriȝ tumor cāri po
test. 13.
Uenter q̄ mediocri ventosita-
te tumescit exteri⁹ pcussi⁹ tym-
panizat anterius. 14.
Si ventus clausus in matrice
tetēderit mulieris vētrē tunc
exit⁹ femine .i. vulue sepius ru
ctuabunt. 15.
Quibuscūꝗ vēt⁹ a siphach his
sumptis apitiuis ructuat p os
sursum. 16.
Tumor q̄ delitescit fomentis
moderate calidis: ⁊ infra dieȝ
nālē resurgit: aut circa ea tenui
vł mediocri vētositate cātur.

¶De cōseruatione sanitatis.

Conseruatio sanitatis in lapsis corporib⁹ cū his q̄ lapsum corrigunt leuiter secu rius exercetur. 2.
Etas et inata cōplexio atꝗ cō-
suetudo sp attendi debēt mo-
derāda ꝟtute correctiuorū. 3.
Ubi cōplexio naturalis cū eta
te cōiūgiť declināda pcipuū est
vsus tēperatorū i qualibet an-
ni quadra. 4.
Sicut calidiora modicū tēpe-
ratis cōueniūt vsui tpe hyema
li: sic estatis tpibus frigidiora
conceduntur.

¶De cōferētib⁹ ⁊ nocētib⁹ iūcturis ⁊ prio d̄ nocētib⁹.

Possibilitas iūcturarū ne-
q̄t vsum nocētiū i q̄titate
notabili tolerare: pedes corpo
rū p̄dictoꝝ offēdit excellēter i
frigidās ⁊ faciēs estuare: oīs
fatigatiua deambulatio ledit
eos: ⁊ maxie sūpto cibo: plira
ꝗ iuspensio pedū facit idē. 2.
Hyemalia pira ⁊ mala cocta-
na castanee: vue brumales et
substātie leguminū ⁊ raparuȝ
iūcturis oibus aduersanť. 3.
Lactās porcellus aut fluuia-
les aues ⁊ vetuste gallie pdi-
cialiter feriunt iūcturas infe-
riores cū modico iteruallo. 4.
Minas terribiles ifert iunctu-
ris lesis ⁊ capiti q̄ lac aīalium
cum cibis et vino frequenter
sumit. 5.
Pisces bellnales vt murex et
anguilla iūcturis inferioribus
semp inimicantur. 6.
Potus q̄ nō expectat iudiciuȝ
vere sitis iūcturis mistrat gra
uamina lesionis. 7.
In dormiētib⁹ nimis ledit ar-
ticulos decubit⁹ resupin⁹. 8.
Sicut auarus venter oppmit
oēs art⁹ sic ei⁹ q̄tidiana largi
tas fouet eos. 9.
Extremis artub⁹ naturałr ex-
citat iracūdia tempestatem.

¶De cōferentib⁹ iuncturis.

Flores

Flores amigdali: necnon mirti et camomille melliloti atque rose sp iuncturis possunt ɔuenieter administrari. 2.
Achorus et edera nō arborea: sed terrestris iuncturis oibus specialiter amicantur. 3.
Nux indica iūcturis et neruis pre ceterꝭ terre nascētib⁹ multipliciter est amica. 4.
Saluia parū cocta et crebro sūpta in fine refectiōis ministrat eis inestimabile iuuamētū. 5.
Qui sepi⁹ calcat vuas ac musto recēti balneat pedes suos rarissime podagrizat. 6.
Florib⁹ alcāne lari pedes fragiles ppetuo roborantur. 7.
Uerbena gestata recens circa colūnas pedū virib⁹ occultis prebet iuuamentum eisdem. 8.
In terris aluūinosis pedib⁹ nūq̄ deest robur ꝓsperitatis. 9.
Fomentationes q̄z aq̄ calide sunt vitande: sed carnosis est vtile bal. aque frigide. 10.
Celeste sigillū dolores pedum fugat in eternum.

¶ Aphorismi eiusdē materiam febriū concernentes: cū annotatione propriorꝫ locorū quo facili⁹ reperiri possint.

Qui in multis tpibus ꝛc. de febribus. 1.
¶ Quibuscūq̄ febricitātib⁹ arterie ꝛc. Apho. 1. ca. đ administratiōe vini in febricitantib⁹.
¶ Febricitātes q̄ penuria spirituū ꝛc. 2. de administratione vini in febricitantibus.
¶ Soliti sudoris ablatio ꝛc. 4 de administratione vini ꝛc.
¶ Febricitātes de putrida ꝛc.
¶ Quintus de administratiōe vini in febricitantibus.
¶ Quibuscūq̄ febricitātib⁹ stomachus fuerit frigid⁹ ꝛc. 3. de administratione vini vt supra.

¶ De apostematibus.

¶ Quibuscūq̄ strophus abundat ꝛc. 13. de passionibus membrorum nutritiuorum.

¶ De sudore.

¶ Quotiescūq̄ sudauerit tunicati ꝛc. de sudore. 1.
¶ Quāto tunica calidior ꝛc. de sudore. 2.
¶ Soliti sudoris ablatio tā in sanis ꝛc. de administratiōe vini in febricitantibus.
¶ Quibuscūq̄ tendit cutis ꝛc. de passionibus membrorū nutritiuorum. 9.
¶ Circa ventrem vbi sudor ꝛc. de epate. 12.
¶ Purgati et alimenta flegmatis. ꝛc. de epate vltimus.
¶ Expliciūt Aphorismi particulares ab Arnaldo đ villa noua editi ingenij nocuis curatiuis et ꝓseruatiuis morborū spirituales ptes corporis humani respicientes.

Deo gratias.

¶ Incipit Liber primus Tegni Galeni.
¶ Prima pars primi libri.

Tres sunt omnes doctrine que ordine habentur. 2.
Prima quidē est finis notione que secundū dissolutionem fit. 3.
Secūda vero que ex cōpositione est s̄m resolutionē inētorꝫ. 4.
Tertia vo ex termini dissolutione: cui nunc insistim⁹. Appellare āt lꝫ huiusmodi doctrinā nō solū termini dissolutionē: sꝫ

etiā aptionē vt q̄dā noiauerūt: aut rſolutionē: aut diuerſionē vt alij q̄dā: aut explicationez: aut expoſitionē vt alij. 5.
Conati ſt ḡ q̄dā herophiloꝝ hmōi facere doctrinā queadmodū eraclides ⁊ herithe⁹. 6.
Conati ſunt ⁊ eā q̄ ſm cōpōnez ipſi herophili: ⁊ q̄dā eraſiſtratoꝝ: ⁊ athenieſis athaleus. 7.
Null⁹ tñ añ nos ſcripſit eā q̄ ex finis notiōe icipit: ex q̄ oēs artes cōſiſtūt ſm ratiōnē. 8.
Sed ⁊ illā quidē alibi pertrāſiuimus. 9.
Hic ꝟo diffinitiuā faciem⁹ doctrinā q̄ q̄rtū reliquit ab ea q̄ ē ſm diſſolutōez ⁊ dignitate ⁊ rōne: tñ abūdās ē ad cōphēſionē toti⁹ ⁊ memo. eoꝝ q̄ ſz ptē. Facile ei memorabilia ſūt latē ex ſmini diſſolutiōe oia: eo ꝙ ↄtineat i ſe toti⁹ artē capl'a ⁊ optimū ſminū: quē ⁊ ſbalē q̄dā nomināt eↄuo diuidentes his q̄ notiōes appellāt. et ille ſi q̄dē ab accñtib⁹ diffiniunt reb⁹: hi ꝟo in ſubſtātia ipſa ↄſiſtūt. 10.
Que ꝟo ſz ptē ē tractatio vniuerſe medicinalis ſpeculationis: i multis alijs a nobis ſcripta eſt negocijs. Quib⁹ expedit vti ad tres doctrinas. 11.
Sz nūc a diffinitiua icipiem⁹ tñ adhuc epponētes ꝙ ſola capitl'a ⁊ velut ↄcluſionē: ſz explicatiōez dmōſtratoꝝ dicet nūc.

Secūda pars primi libri Tegni Galeni de tpe.

Medicina ē ſciētia: ſanorū: egroꝝ: ⁊ neutroꝝ. 2.
Sciētie ergo nomē cōiter ⁊ nō proprie audire opoꝛtet. 3.
Sanū aūt ⁊ egrū ⁊ neutrū tripliciť vnū q̄dq̄ dr̄: hoc q̄dez vt corp⁹: h̄ aūt vt cauſa: hoc ꝟo vt ſignū. Etem̄ ſuſceptibile ſanitatis eſt corp⁹. ⁊ efficiēs ⁊ ↄſeruās eā eſt cā. Et declarās eam ſignū. oia āt hec vocāt helenes ſana. Scōm ꝟo eūdē modū et egra: ⁊ ſuſceptiua egritudinū corpoꝛa ⁊ efficiētes ⁊ ↄſuātes egritudies: cās: ⁊ ſigna declarātia: ⁊ neutra ſm eādē rōnē: ⁊ corpora: et ſigna: ⁊ cauſas. 4.
Et ſm primā q̄dem rōnē ſciētia cārū ſanaꝝ medicinalis ē poſt illā aūt ⁊ aliaꝝ: ſcdo ꝟo ⁊ egrarū: ⁊ tertio neutrarū: ⁊ poſt hoc corpoꝝ. Primū q̄dē eſt ſanorū: deinde egroꝝ: deinde neutroꝝ. Et de ſignis ꝟo ſm eādē rōnē.
In actiōib⁹ ꝟo pri⁹ q̄dē corpoꝝ cognitio ex ſignis māifeſta ē: p⁹ hec ꝟo ⁊ eaꝝ cārū iuētio. 5.
Sz qm̄ efficiēs: ⁊ declarās: ⁊ ſuſceptiuū dupl'r vnūq̄z dr̄ h̄ q̄dē ſimpl'r. h̄ ꝟo vt nunc: ſciēdū eſt vtroꝛūq̄ ſciaz eē mdicialē. ⁊ ipz ꝟo ſimpl'r dupl'r dr̄: hoc q̄dē vt ſp. hoc ꝟo vt multū. ⁊ ē vtroꝛūq̄ ēt hoꝝ ſcia medicinalis. 6.
Neutroꝝ ꝟo ⁊ cā: ⁊ ſignū: ⁊ corpus. ⁊ qd̄ ſimpl'r dr̄: ⁊ qd̄ vt nūc tripl'r vnūq̄d q̄ dr̄. h̄ q̄dē eo qd̄ neutro ↄ̄riōꝝ pticipet. hoc q̄dē eo qd̄ vtriuſq̄ ↄ̄rioꝝ eq̄l'r. h̄ aūt eo ꝙ aliqñ q̄dē hoc: aliqñ illa. Hoꝝ vero ipoꝝ ſz duos modos dr̄. Aliqñ q̄dē pticipādo vtroꝛūq̄ ↄ̄rioꝝ equal'r. Aliqñ ꝟo ampli⁹ altero. 7.
Eſt aūt de toto termino dubitatio q̄dā ſm locutionē: quā ⁊ ipſam opz determinare. In eo em̄ qd̄ dicit medicinā eſſe ſciētiā ſanoꝝ egroꝝ ⁊ neutroꝝ: ſignificať quidē ⁊ omniū ptiuz. Significať aūt ⁊ quarūdā. Significať etiaz ⁊ q̄libʒ. Sed oim quidē incōprehēſibile eſt ⁊ im-

possibile. Quarũdã vero ipfectũ: ꝛ nõ artificiale. Qualiũ ꝟo ꝛ artificiale simꝉ et sufficiẽs ad oẽs partes artis quas cõtinerı dicimꝰ i medicie diffinitiõe.

¶ Tertia pars libri primi Teg. Gal. de corpore.

Incipiamꝰ igit a corporibus. Primo quidẽ q̃lia sana ꝛ egra et neutra ꝯtingat eẽ existẽtia: post hec vero d̃ signis et causis orõnẽ percurramꝰ. 2.

Sanũ est aũt simpl'r corpꝰ eucratõ q̃dẽ exñs ex generatiõe simplicibꝰ ꝛ primis particulis coequale ꝟo his q̃ ex his cõponunꝉ organicis. Sanũ vero vt nunc est corpus quod secundũ presens tẽpꝰ est sanum. Est aũt et hoc qd̃ secundũ tempus sanum est corpꝰ eucratũ et coeq̃le non secunduꝫ optimam eucrasim et coequalitatem sed secundum propriam ipsius sani corporis essentiam: vel secũdũ ipsius propriam sani corporis qualitatẽ. Semper est tale maxime eucratum et maxime coequale. Ut multuꝫ vero ab optima compositione derelictũ est: non multum tamen. 3.

Egrum vero corpꝰ simpliciter est quod ex generatiõe est aut distemperatuꝫ in his que similes habent partes: aut nõ coequale in organicis: aut vtrisq; simul. 4.

Egrum vero vt nunc est corpꝰ egrotãs in tempore in quo dicitur tale existens. Manifestuꝫ est autem quod ꝛ hoc quod secundum tẽpꝰ dicitur esse egrũ aut distemperatum est in similes habentibꝰ partes: aut inequale i organicis: aut i vtrisq;. ¶ Et semper quidem egrũ est quodcũq; ex generatiõe aut distẽperatum satis existens i simplicibus particulis: aut in omnibus: aut in quibusdã: aut maxime dominantibus: aut etiam inequale in organicis. ¶ Ut multum vero egrũ est corpus ab huiusmodi malitia derelictum: nõdum vero in medio neutralitatis constitutum. 5

Quoniam autem ꝛ neutruꝫ corpus tripliciter dicebatur: hoc q̃dem in eo ꝙ neutra extremarũ dispositionũ participet: hoc vero vtraq;. hoc autẽ eo ꝙ aliquãdo quidem hac: aliq̃n vero hac Secũdũ primũ q̃dẽ significatuꝫ neutrum erit corpus mediuꝫ vere existens sanissimi corporis ꝛ egerrimi. 6.

¶ Et hm̃oı q̃dẽ: hoc simpliciter tale est quoniam ex generatiõe tale constitutum est: hoc vero vt nunc quodcũq; in p̃senti tẽpore mediuꝫ vero existit et sanissimi corporis ꝛ egerrimi. ¶ Eius ꝟo quod simpl'r est. hoc quidẽ semper tale: q̃m i oibꝰ etatibꝰ semp maxie permanet tale. hoc vero vt multũ q̃m mutatõesq̃sdã est accipiẽs. ¶ Scd̃ꝫ ꝟo secundũ significatũ neutrum erit corpꝰ cõtrarijs simul dispositionibꝰ participans ex generatione aut secundum vnã partẽ: aut sꝫ duas differentes. Secũdũ vnã q̃dẽ: vt si sm̃ alteram oppositionem eucratuꝫ fuerit effectiuaꝝ qualitatũ: aut sꝫ vtrasq; q̃dẽ oppositiones: sꝫ circa formationem: aut magnitudineꝫ: aut nũerũ p̃ticularuꝫ: aut positionẽ lapsuũ: aut ecõuerso. In his q̃dẽ correctuꝫ: aut i oibꝰ: aut i q̃busdã. In crasi ꝟo derelinquẽs: in differẽtibꝰ ꝟo partibus ꝛ sm̃ oẽs oppositio

nes pōt aliqd ꝯtrarioꝝ partici
pare simł. ¶ Et sꝑ qdē tale est
ſꝫ oēs etates manēs simile. Ut
multū vo est qđ ꝛ ꝑmutat ſm
aliqd. ¶ Ita vero ꝛ qđ vt nunc
neutrū erit corp9 ſm significa-
tū: aut eo ꝙ ſm vnā ꝑtē: hec ha
beat sana: hec vo egra: aut in-
herentiū ei: aut circa ꝑtes dif-
ferētes. ¶ Scđm vo tertiū si-
gnificatū neutrū erit corp9 qđ
qdē mō sanū sit mō egrū in ꝑte
tꝑis: queadmodū inheret ali-
quib9 puerꝫ qdē exñtib9 sanos
eē: adolescētib9 vo factꝫ egros
vł ecōuerso. In vno vo tpe ita
neutrū vere ꝯtigit qdē ꝯsiste-
re: ſm vo latitudinē nō ꝯtigit.
Scim9 vo qm nunc dupłr. 7.
Sanū vo ꝛ egrū ꝛ neutrū cor-
pus qties dr ꝛ qle vnūqđqꝫ est:
sufficiēter determinatū est. De
signis vo deinceps dicēdū est.

¶ Incipit secundus liber
Tegni Galeni.

¶ Incipit pũa ps li. Gal. đ cāis

¶ Prima pars de capite.

Unt autē ꝛ
hoꝝ signoꝝ sana
qdē qcūqꝫ ꝑsentꝫ
sanitatis sunt si-
gna demōstrati-
ua: et future prenostica et pri9
facte rememoratiua. 2.
¶ Egra vo signa pñtis egritu
dis đmōstratiua sūt ꝛ future ꝑ
nostica: ꝛ p9fctē remēoratiua. 3
Scđm vo h ꝛ neutra: ꝛ q neu-
traꝝ dispositionū demōstrātia
sūt: ꝛ ꝑnostica: ꝛ rmemoratiua
Et sūt signa ſꝫ aliqd qdē sanā
ſm vo aliqd qdēegrā declarā-
tia dispositionē. Et hec qdē ſm
tꝑa sanis ꝛ egris insunt. 4.
Appellant autē hec oīa qdem
signa a veterib9 medicis prono
stica ꝛ si ꝑsentiū aut preteritoꝝ
aut futuroꝝ declarātia sunt. 5.
¶ Et vtilitas qdē magna est: et
demōstratiuoꝝ ꝛ ꝑnosticoꝝ: mi
noꝝ vo rememoratiuoꝝ. 6.
¶ Existentib9 vo corporib9 sa-
nis: his qdē simpliciter: his vo
vt nūc q ꝛ sana dicunt. Simpli-
citer sanoꝝ corpoꝝ duplicē dixi
mus eē differētiā. hec qdē seorū
sꝑ eē talia. hec vo vt multū. Sē
ꝑ qdē talia qcūqꝫ hñt optimam
cōpositionē. Ut multū vo qcūqꝫ
ab hac non multum deficiunt. 7.
¶ Cognitiōes vo eoꝝ: ꝛ ab ihe-
rētib9 ſꝫ substātie eoꝝ rōnē opꝫ
fieri. ꝛ ab his q necessitate hec
ꝯsequunt effectibus ꝛ casibusq
et accidētia vocamus ꝓprie. 8.
¶ Substātia qdē ipa eoꝝ q i op
tima ꝯpositiōe sūt ꝯtēperātia si
miles qdē ꝑtes habētiū i calidi
tate ꝛ frigiditate: ꝛ siccitate: et
hūiditate: organicoꝝ vo i quā-
titate ꝛ qlitate ꝯponētiū ea: ꝛ ad
huc iformatiōe ꝛ positiōe ꝑticula
rū vniuscuiusqꝫ ꝛ toti9 organi. 9.
¶ Ab his vo q ex necessitate hec
sequunt: siles qdē ꝑtes habētia
qtū qdē ad tactuꝫ in duritie et
mollitie mediocritas qtū ad vi
sum bonus color ꝛ ſm lenitatē ꝛ
asperitatē mediocritas. 10
¶ Secūdū vo effect9 operationū
ꝑfectio quā ꝛ ꝟtutē noīamus. 11
¶ Eoꝝ vo q organica ꝯsequūt
in coeqlitate ꝛ pulchritudie om
nis corporis organicoꝝ: āplius
ꝛ inherētiū eis effectū in ꝟtute
Optime: ergo ꝯpositiōis corpis
demōstratiua signa sūt hec. 12.
¶ Eoꝝ vo q qdē deficiūt ab hac
sana vo sunt: hec qdē in similes
partes habētiū lapsa sunt con-
tēperātia ſm quedā ꝑuū lapsuꝫ

hec vero z l coeqlitate orgãicorum parum aliqd: z hic laps⁹ aut ē oiz: aut aliqrum: sz aut vtrūq₃. 13.

¶ Signa aūt lapsuū eadē sunt cū his q̄ vtutē eorum cōplēt: tparantia in hñtib⁹ siles ptes: nūer⁹ vero z formatio z magnitudo: z positio i organicis. vtrisq₃ vero cōe vnitas: quā z cōtinuitatē eorū nominamus. 14.

¶ In eisdē vero ipis sgñib⁹ lapsuū z egrorum corporum ē vitiū sm singulū egri significatū. Termin⁹ vero vtriusq₃ discretiu⁹ est operationis sensibilis lesio. 15.

¶ Ab optima vero deficiētia cōpositiōe: corpa qdē breue lesa sunt z ipsa sm veritatem: non tamē sensibile est hoc. 16.

¶ Determinat aūt ea magis z minus in operationib⁹ z egris causis repugnare. 17.

¶ Simpliciter vero egra corpa determinata sunt eo qd facilius ab egris causis vincant: z ab eo qd sm mltū aliqd sz vtutē operationū delinquat. 18.

¶ Sunt vero horū vtrorūq₃ i medio neutra: z q̄ vero dicūt neutra z que cū latitudine quadā. 19.

¶ Et diuidit toti⁹ sanitatis latitudo i tres ptes latitudinē habētes z ipas multā: quarum pma qdē erit sanorum corporum: secunda vero egrorum: tertia neutrorum. 20.

¶ A quib⁹ deinceps sunt egrotātia corpora lesionis sensibilz opationū determinata. 21.

¶ Dolētia vero z quorū motiōes sunt deliquētes: aut oino perierunt manifestos hñt terminos.

¶ Quecūq₃ vero ifirmas hñt opationes in maximis quidem discessibus facile discernūtur sm vero minores ambigue sunt: et propter hoc sm hoc gen⁹ lesio nis neutro cōtrio participās cōsistit in illa dispositōe quā z ipaz neutrā dicim⁹ noiari. 22.

¶ Omnib⁹ his dijudicatis non sm ipsaz rerū naturā sensu periculūei est sempiterne passiōis irrepere dogma. 23.

Signa vero horum q̄ sanant corporū z egrorum z saniorum vt nūc expñtiū q̄titate distātie differt. 24.

¶ Ponētib⁹ nobis duos extremos terminos cōtrarios alterutrū optimā cōpositionē z nūc factā egritudinē. Cōsiderātib⁹ vero cui horum sunt viciniora: z q̄ pbātur corpora: ppinqui⁹ enim optime cōpositioni sanū. Qd vero ab hac lōgi⁹ iam vero egrotanti ppinqui⁹ egrū. Utrorūq₃ vero mediū equaliter ab vtroq₃ ab esse apparēs: neutrū erit hoc. Optime ergo cōpositionis corporis dicte sunt cognitiōes. Deficientiū vero ab hac equalia quidē nūero sunt his genera: z magis z minus diuidi potentibus z separatis in tres latitudines. 25.

¶ Signa vero egri corporis simpliciter dicemus: ex his enim erunt relique due latitudines manifeste. Secundum ergo genus dictum est prius in optime compositionis oratione: secundum vero speciem nunc dicetur pri⁹ nobis diuidētib⁹ ptes. 26.

¶ Quatuor aūt sunt earū differētie oēs. Quedā enī earū sunt principales. Quedā vero ab illis exorte sunt. Quedā vero neq₃ aliarū dominātur neq₃ alie earum innatas habentes virtutes z regentes eas dominātur. Quedā vero z innatas simul habent et influentes. 27.

¶ Principalia igit sunt cor: cerebrum: epar: z testiculi. 28.

¶Ab illis vero exorta sũt: et illis famulant: nervi et spinalis medulla cerebro Cordi vero arterie. Vene epati. Semialia vasa testiculis. 29.
¶Ipsa vero seipã regũt cartilago: ossiũ coiũctio: mẽbrana glãdula: pinguedo: caro. 30.
¶Alie vo oẽs ptes cõe his habẽtes ad susp̃si9 regimẽ arterijs et venis et nervis indigẽt. 31.
¶Capillorum vo et vngniũ nec rgimẽ ẽ aliqd: lz gñatio sola. 32.
¶Hec q̃ dẽ partiũ sunt differẽtie: signa vo vniuscuiusq crasseos deinceps dicent. 33.
¶Pricipiũ aũt a cerebro nobis facientibus. ¶Sũt enim quinq̃ inata genera cognitionũ eius. Primum quidem totius capitis dispositio. Secundum vero sensibiliũ operationũ virtus et vitium. Tertium operativorum Quartũ pricipaliũ. Quintũ naturalium. Aliud est gen9 i his oibus generib9 ab his q̃ extrinsecus ei accidũt alteratio. 34.
¶Totius quidẽ capitis dispositio ex magnitudie et figura ei9 et capillorũ accipitur. 35.
¶Parvũ vo caput prave cõpositiõis cerebri pprium ẽ signũ. 36.
¶Magnũ vo ex necessitate bõe cõpositionis est signũ. Si enim propter vehemẽtiã factũ ẽ magnum eius que inest virtutis i materiã multã et bonã operãtis bonũ est signũ. Si vero pter solã materie multitudinẽ n̄ bonũ ẽ signũ. Determinãdũ ergo est ex ea figura et ex his q̃ ab eo nata sunt. Figura quidẽ si bõe forme est: semp enim bonũ est signũ. Ab his vo q̃ ab eo nata sũt vt si collũ forte ẽ: et i alijs ossib9 optime dispositũ est: et si oẽ q̃d ẽ ei9 nervosum est et plenũ et viuidũ. Propria vo capitis figura est velut si videas sphẽrã perfectã cereã ex vtraq pte leviter cõpressam. Necesse est enim huiusmodi talis gibbosa quidẽ secũdum sphẽrã posteriora fieri et anteriora rectiora vero fieri q̃ ex vtraq parte. 37
¶Si vo sm occipitiũ eminẽtia fit minor alicui: cõsidera et nervos et collũ cũ alijs ossib9. Scdz naturã siquidẽ his se habentibus idigẽtia materie nõ virtutis imbecillitate taliter factuz est hoc. Ineptiorib9 vero existib9 infirmũ ẽ principiũ. In plurib9 vo scdz occipitiũ indigẽtiã imbecillitas eorum que dicta sunt sequit et rarũ valde et tale cõtigit ¶Grossus vo sm occipitiũ cõsidera caput eodẽ mõ eisdẽ in toto magno nato determinatis. In plurib9 et hec bona figura facta p acephalidos bonũ signũ quã q̃dã medicorum posteri9 cerebrũ nomĩnãt: queãdmodũ igit et ẽ posteri9 dtermiatũ: forma velut lauda hñte cõmissurã. Spie vo pncipiũ hec ps ẽ corp illã oim sz totũ alalis corp9 fiũt nervorũ actiões. Cpa vo posterior ps sm se in oibus paucorũ sensibiliũ pticipat multorũ vo operativorũ. Itaq hec et bene disposita pfectas habẽt nãs sz vnũqđ q pprias. ¶Eadẽ vo et i anteriorib9 capitis eorum q̃ sũt sz frõtẽ determinatiões sunt his que sunt sz posteri9 ad pvitatẽ et magnitudinẽ ei9 nobis respiciẽtib9 et figurã: et que sunt i his sensus: scz visum gustũ et odoratũ. Alterutrũ eni sunt cognitiões et sibi invicem attestantes. Ex a principio nata pricipij virtutis et

vitio. Et pricipiū his que ab eo nata sunt. 38

¶ Pricipaliū tñ operationū virtus ꝛ vitiū eiusdē principij soli⁹ ſm seipsum sunt cognitiones. Voco aūt principales operationes ea q̄ a solo pncipio fiūt. 39.

¶ Facilis igit̃ itellect⁹ subtilis substātie cerebri ē cognitio. tarditas vo itellect⁹ piguioris. 40.

¶ Facilitas vo discēdi est mollis. ꝛ memoria pmanētis. 41.

¶ Sic vo ꝛ difficultas discendi dure. Obliuio vo fluctis. 42.

¶ Et bene mobile i opinionib⁹ est calide. manēs vo frigide. 43

¶ Adhuc vo mihi videtur duo deesse genera cognitionū q̄ ex principio suscepi dicere. Unum q̄dē naturaliū. Alterū vo extrinsecus accidentiū. Erit aūt cōmunis deutrisq; ratio. 44

¶ Nā si eucratū cerebrū existit ſm quatuor qualitates: oia que dicta sunt habebit cum modo ꝛ mensura ꝛ supfluitates quecūq; per palatū aut nares aut oculos purgant̃: ꝛ hec habebit moderate minime ledit̃ ab omnib⁹ quecūq; extrinsec⁹ calefaciūt ꝛ infrigidāt ꝛ desiccāt ꝛ humectāt. 45.

Talib⁹ quidē infantib⁹ existentibus capilli fiūt subrufi. Pueris vo subrubei. Perfectis vo rubei. Mediū vo quodāmodo existētes crispoꝝ ꝛ simpliciū .i. planorū: neq; calui fiūt: facili⁹. 46.

¶ Audire vo oportet que dicte sunt ꝛ que dicēde sunt cognitiones vt in bene tēperatis habitationibus. 47.

¶ Quecūq; vo ſm capillos non in regionib⁹ tm̄: sed in humorū temperātia proportionē habēt temperātie eorum que sunt ſm cerebrum. 48.

¶ Si vo calidius tēperato fuerit cerebrū: ſm vo alterā oppositionē eucratō: siq̄dē plurimū fuerit calidi⁹ fortiora oia que dicta sunt ꝛ dicēda fient signa. Breui vo superabūdātia existēte leuia. Cōmunis vo hec ratio fit i omnib⁹ q̄ dicēde sunt mihi partibus earum que in omnib⁹ tēperantijs dicēde sunt cognitiones. 49.

¶ Deinceps vo signa eius que in cerebro est caliditatis in his que pri⁹ dicta sunt rubicūdiora ꝛ calidiora que sunt circa caput omnia que in oculis vene sensibiles. Capilli hoꝝ natoꝝ citius in capite nascunt̃. Multū quidē calidiorib⁹ existētib⁹ bene tēperatis nigri ꝛ fortes ꝛ crispi fiūt. Non multū vo calidiorib⁹ subrubei quidē primū fiunt: deide nigrescūt. Accedētib⁹ vo etatib⁹ calui fiūt ꝛ magis plurimū calidi. Supfluitates vo ſm palatū ꝛ nares ꝛ oculos ꝛ aures breues ꝛ digeste his sunt qñ irrephēsibiliter sani sūt. Repleto aūt aliqñ capite ꝯtinue ꝛ marie hisqñ dietā negligēter obseruāt hoc tale accidit. Plurima q̄dē sꝫ nō indigesta fiūt supflua. Replent̃ aūt ꝛ grauant̃ capita ex cibis calefaciētibus: ꝛ potibus: ꝛ odoribus: ꝛ extrinsec⁹ accidētib⁹ oib⁹ calefacictibus in quibus est et continens aer. Adhuc autē magis si non solum calida sint talium natura: sed ꝛ humida breuibus somnis huiusmodi temperantie dominantur adhuc ne profundi ipsi fiant. 50.

¶ Frigidioris q̄ oportet cerebri cognitiōes fiūt. Plurima superflua ſm pprias effusiones. ꝛ capilli rufi ꝛ recti ꝛ manentes ꝛ

post multũ tẽpus nascẽtes subtiles z exiles primũ. Et faciles a causis frigidis ledunt. Et fȝ idẽ tẽpus lesiõis catarris z coriȝis cõsumunt. Neqȝ tangẽtib⁹ calida que circa caput sunt. Neqȝ inspiciunt rubea. Et oculoꝝ vene inuisibiles. Et somnolentiores quodãmodo sunt. 51.

¶ Siccioꝝ ꝟo cerebri cognitiones. Non superfluũ est in effluxionib⁹. Et sensuũ perfectio. Uigilãtes ꝟo sunt. Et capilos fortissimos habẽt citissimeqȝ ꝓducunt nati crispos magis quã rectos. Calui in breui fiunt. ¶ Humidioꝛis ꝟo cerebri capilli sunt plani. Et nõ omnino calui fiũt. Et sensus hebetes sunt. Et supfluitatũ multitudo. Et hec q̃dẽ simplices distẽperãtie sunt.. 52.

¶ Cõposita quidẽ calida z sicca ꝑima quidẽ est fm̃ quã ñ abũdantes sunt in supfluitatib⁹. sȝ perfecti senib⁹. z vigilãtissimi. z calui fiunt citi⁹. Prima tñ generatio capilloꝝ citissima est eis z plenissima. z nigri capilli. z crispi fiunt. z calidi sunt tangẽtib⁹ caput. z rubicũdi vsqȝ ad status tempora. 53.

¶ Si ꝟo humiditas accedat caliditati: parũ quidẽ supegrediẽtib⁹ vtrisqȝ mediocritatẽ: fit bonus coloꝛ: z caliditas. z i oculis vene magne. z supfluitates plurime mediocrit̃ digeste. z capilli recti z subrubei. z nõ calui fiũt facile. Replent̃ aũt z grauant̃ capita a calefacientib⁹. Si ꝟo humectent̃ multomagis statim superabũdãtiã habẽt superfluitatum. ¶ Quando ꝟo ad plurimũ humiditatis z caliditatis venerint egrum. his caput: z supfluitatib⁹ plenũ z facile ex calefaciẽtibus z humectãtib⁹ ledit̃. Nothus ꝟo his semper ꝯius. Optime ꝟo in boꝛea degũt neqȝ excitari possent vsqȝ ad multũ: z ad somnũ ꝯuertẽtes seipsos. Similiter z grauãtur doꝛmiẽtes: z vigilãtes: z fantasias vidẽt: z sensus sunt impfecti. ¶ Si ꝟo multum tẽperato sit calidi⁹ cerebrũ parũ ꝟo humidius: remanebũt calide craseos cognitiões miscebũtur aũt eis leuiter humiditatis cognitiões. Velũt ecõtrario z si multo quidẽ sit humidi⁹ cerebrum: paulo ꝟo calidi⁹: manifeste quidẽ erunt vehemẽtis humiditatis: leues ꝟo caliditatis cognitiones. quia si qualitates intendunt̃: z signa erunt intensioꝛa. Si ꝟo remisse: remittunt̃ z signa. Cõis ꝟo ratio est hec in omnib⁹ fm̃ cõplexionẽ distemperantũs. 54.

¶ Frigide ꝟo simul z sicce craseos cerebri frigidũ z sine colore perficiũt caput q̃ntum in ipis est. Sẽper enim opoꝛtet meminisse eiusque in pꝛincipio determinationis dicta sunt. Considerandũ autem q̃ntum ex humoꝝ crasi alterant̃ q̃ circa illud sunt Statim ꝟo huiusmodi crases sine venis circa oculos sunt: et a frigidis causis cito ledunt̃: ideo inequaliter sũt sani. Aliquãdo q̃dẽ leuissima sunt capita: z non sunt supflue effluxiones. Aliqñ ꝟo coriȝis z catarris in paruis causis cito ꝯsumunt̃. Sensus ꝟo eis in pueritia quidẽ pfecti: puectis ꝟo emarcescũt citius. Et vt breuiter dicã cito senes circa caput sũt omnes: ideo canescũt citius. Capilli ꝟo eis nati q̃dẽ veniũt vix exiles z ruffi. Accedẽte ꝟo tpe dominãte quidẽ ampli⁹

frigiditate q̄ siccitate nō calui fiunt plurimū. Ecōtrario si accidat siccitatē q̄dē āpli⁹ dn̄ari humiditate: frigiditatē vero caliditate: parū hm̄ōi calui fiūt. 55.
¶ Humide vo ꝛ frigide crases cerebri grauit faciūt dormiētes. ꝛ somnolētos. ꝛ inutiles sensibus. ꝛ facile patiētes a frigore ꝛ facile repletos caput. ꝛ facile patiētes catarrū ꝛ corizā. neq̄ calui fiūt huiusmodi. 56.
¶ Hec igitur sunt signa earū q̄ in cerebro crasium. 57.
¶ Ex his ergo tendēs ad vnū quodq̄ organū sensus sciēs cognitiōes trāsferens te de alio ad aliud. Sufficiet vero in oculis tantum dicere. 58.
¶ Quicūq̄ ergo tāgētib⁹ oculi manifeste sunt calidi ꝛ mouent faciliꝰ: ꝛ frequēter: ꝛ venas latas habēt: calidi sunt oēs hi. frigidi vero q̄ his ꝯrij: humidi q̄dem q̄ molles simul ꝛ multe humiditatis fiūt. Sicci vero q̄ duri simul ꝛ aridi sunt. 59
¶ Et ledunt q̄dē a similib⁹ causis sue crasi facile. Juuātur vero a ꝯrijs: sꝫ moderato vsu. 60.
¶ Et hoc cōe in omni cognitione craseos omnis partis meminisse oportet. 61.
¶ Magnitudo vero oculorū ꝓportione q̄dē ꝛ operationū virtute multitudinē substantie eucratā ex q̄ oculi facti sunt ostendit. Que vero sine his multā q̄dē substātiā: sꝫ nō eucratā declarat. paruitas vero oculorū cū ꝓportione q̄dē ꝛ virtute operationū: paruā q̄dē sꝫ eucratā declarat substantiā: ex qua facti sunt oculi. Cum nō ꝓportione vero q̄dā ꝛ vitio operationum paruā simul ꝛ iutilē esse significat substantiā oculorum. 62.
¶ Ea vo que sunt sꝫ colores sic opꝫ determinari. Glauci quidē oculi splēdētes humiditate pura et multa: luminis splendidi sunt ꝯtinentia. Nigri vo ecōtrario. Medij aūt sunt sm̄ medias causas. 63.
¶ Glaucus vo oculus: aut propter magnitudinē aut splendorē cristalloydos: aut in somno positionē: aut ꝑ subtilis ꝛ aquosi humoris qui est sm̄ pupillā paucitatē ꝛ puritatē fit. Omnibus q̄dē simul ꝯuenientib⁹ sunt glaucissimi. Si vo hec q̄dē horū adsint: hec vo nō magis ꝛ min⁹ in glaucedine ꝯsistunt. 64.
¶ Niger vo oculus fit: aut propter in profundo positionē: aut ꝓpter paruitatē cristalloydos: aut quia splēdidū ꝛ rutilās ꝑfecte nō est: aut qm̄ subtile humidum: aut ampli⁹: aut purū non est: aut ꝓpter quedā horū: aut propter omnia natū est fieri magis ꝛ minus in eis quēadmodū dictum est prius. 65
¶ Subtile quidem huiusmodi humidū aquosi⁹ amplius factū humidiorē demonstrat oculum. Quēadmodum si spissius ꝛ minus fiat sicciorem. 66.
¶ Cristalloydes vo si quidē durius sit: sicciorē operat oculum. Si vo mollius: humidiorē. Ita vo vt si quid superaddat cōtemperātie subtilis: sicciorē. Si vo deficiat: cōtrarium.

¶ Pars secunda secundi libri Tegni Galeni que est de corde.

De cordis autem crasibus deinceps dicat. Prius hec cōmemorantib⁹ nobis q̄d vnāquāq̄ partē calidiorē: aut frigi

dioꝛē:aut sicciorē:aut humidiorem seipsa factā esse dicim⁹:non ad aliq̄ aliā cōparātes:quātūcūq; enī coꝛ fiat q̄dā natura frigidissimū:multo calidi⁹ est ſm crasim calidissimo cerebro. 2

¶Calidioꝛis ergo vt ad ꝓpriū modū referam⁹ coꝛdis signa ise parabilia q̄de; ꝛ familiaria hec sunt. Magnitudo respirationis. ꝛ pulsus velocitas. ꝛ frequētia. ꝛ audacia. ꝛ ad actōes impigrū. ¶Si vero coꝛ ad plurimū veniat caliditat;:furoꝛ est eis. ꝛ mania ca ꝯfidētia. Est aūt ꝛ pilosū; eis pect⁹:ꝛ que circa hypocūdria ꝛ his ꝓxima. In plurib⁹ vero ꝛ totū coꝛp⁹ calidū ex calido coꝛde fit: nisi maxime cōtra operet epar. Dicent aūt paulo posteri⁹ toti⁹ coꝛpoꝛis cognitiones. 3

¶Est aūt latitudo pectoꝛis calidi coꝛdis cognitio:nisi ꝛ huic aliq̄n cerebrū maxime cōtra operetur. Qn̄ autē spinalis medulle magnitudo ꝓpoꝛtiōalis est illi plurimū:spōdilia ſm magnitudinem quāta spinalis medulla. Itaq; ꝛ spina tota. Coniūgit vo thoꝛax ad posterioꝛē partē ſ; lōgitudinē q̄dē equalis methafreno:ſm latitudinē vo cū quadā ꝓpoꝛtionali grossitudine spōdiliū ꝯiūctio fit ſm illā spinā. Cū vo caliditas coꝛdis dominata fuerit augmētabit thoꝛacē. i. dilatabit ſm ꝓmā generationē ꝓpoꝛtionabilr hui⁹ caliditat;. iō etiā ꝛ cū i paruo q̄dē capite thorax posit⁹ fuerit:maxima ſm coꝛ fit cognitio caliditatis. Qn̄ vo i magno paru⁹ maxie ꝛ hoc ꝓpꝛiū signū ē coꝛdis frigidioꝛis. si vo ꝓpoꝛtionē hēat cū capite:aliis signis determinādū erit d̄ coꝛdē ita vt ex thoꝛacis quātitate nil acceptus sis. 4.

¶In frigidioꝛi vo coꝛde pulsus minoꝛes sūt ꝯplectētib⁹ ñ tñ ex necessitate tardioꝛes aut rarioꝛes. 5

¶Spirit⁹ vero siquidē tāto minoꝛ thoꝛax sit q̄to coꝛ frigidi⁹ pulsib⁹ est ꝓpoꝛtiōabilis. Si vo thoꝛax maioꝛ fuerit ſ; q̄titatē coꝛdis frigiditatē ñ mioꝛē tm̄:ſ; tardioꝛē ōclarat pulsū natura. 6

¶Tales ꝛ timidi ꝛ curiosi. ꝛ nudum eis pilis est pectus. ¶De paruitate vo ei⁹ determinādū est:vt prius dictū est. Scōm hoc vo ꝛ de toti⁹ coꝛpoꝛis q̄litate. 7

¶Siccū vero coꝛ pulsus operat durioꝛes. Et furoꝛē nō ꝓꝛōptum q̄dē ſ; ferocē ꝛ difficile placabilē;. Ut multū vo ꝛ totū coꝛp⁹ siccū si nō epar ꝯopet. Humidioꝛis vo coꝛdis signa sūt. Pulsus molles. Et ꝯsuetudo facile mobil' ad irā. ꝛ facile placabilis. ꝛ totū coꝛpus humidius:nisi ea q̄ ſm epar contra operentur. 8.

¶Secundū cōpositionē vo primarū qualitatū distēperātie coꝛdis sic se habēt. Calidi q̄dē ꝛ sicci coꝛdis signa sūt. Pulsus duri: ꝛ magni:ꝛ veloces:ꝛ spissi. ꝛ spūs sūt magni:ꝛ veloces:ꝛ freq̄ntes. Et mlt̄o mag; ad velocitatē accedūt:ꝛ frequētiā nō crescēte ſ; ꝓpoꝛtionē coꝛdis thoꝛace. 9.

¶Oi; pilosissimi sūt hi ſ; pect⁹ ꝛ hypocūdria. ad actiōes vo parati. ꝛ aiosi. ꝛ veloces. ꝛ tyrānici moꝛib⁹. et ei furiosi sūt ꝛ difficile placabiles. ¶De toti⁹ vo coꝛpoꝛis crasi adhuc:ꝛ thoꝛac; āplitudine ꝓpoꝛtionalr d̄ his q̄ pri⁹ dicta sunt determinādū est. 10.

¶Si vo hūiditas obtinuerit cū caliditate. Pilosi q̄dē min⁹ his q̄ pri⁹ dicti sunt huiusmodi. Et pari ad actiōes nō min⁹ illis nō

tū ferociores in furore: sz in irā tm̄ parati. Pulsus vō molles ⁊ magni ⁊ veloces ⁊ frequētes: et spūs thorace q̄dē pportionalr se hn̄te cordi sz eādē formā erit sil's pulsibus. Minore vō exn̄te tāto velocior ⁊ frequētior ē p̄dictis spūs q̄to ⁊ thorax minor. Mlta vō ɔuersiōe sm crasim scā ⁊ marie si sm hūiditatē accidit hec p̄terea q̄ dicta sūt adhuc ⁊ in putridas egritudines ex corruptis ⁊ putrescētib⁹ i eis hūorib⁹ icidūt. Et expiratiōes maiores ⁊ velociores inspirātib⁹. Et in pulsib⁹ sistoles velox. 11.

Humidioris vero ⁊ frigidioris cordis signa sūt. Puls⁹ molles. Et ɔsuetudo timida: ⁊ formidolosa. ⁊ pigra. Sūt vero ⁊ nudi pilis hi sm pectora. Et minime irascūtur. Et in irā nō sūt parati. Q̄d vero circa thoracem ⁊ totū corpus his que prius dicta sunt similiter determinandum est. 12.

Frigidū vero ⁊ siccū cor pulsus q̄dē duros opat ⁊ paruos. Spūs vero siquidē proportionaliter frigiditati paruus thorax sit cōpetentes. Si vero maior: rarum ⁊ tardū. Minime vero omnium iracūdi hi: coacti tamen aliquibus irasci seruāt memoriā. Sunt vero ⁊ hi nō pilosi pectora omniū marie. De prauitate vero thoracis ⁊ toti⁹ corporis frigiditate similit determinandum est. 13.

Unū cōe in oibus his q̄ dicta sūnt cōmemorātes q̄ q̄cunq̄ de moribus aut nūc scdm aliā aliquā scripta sūt orōnez ad agnitionē in craseos: nō p bonis aut prauis morib⁹ ex philosophia exercitatorū: sed pro naturalibus vnicuiq̄ dictum est.

Tertia pars Scdi libri Tegni Galeni. que est de epate.

Epatis vero calidi cognitiōes sunt. Uenarū amplitudo. Colera rubea multa. In tpe vero augmastice etatis nigra. Calidior enim est sanguis eis. Et propter hoc vniuersum corpus calidius nisi ea que sm cor cōtra operentur. Densitas vero eorū que sm hypocūdriū et ventrem. 2.

Frigidioris vō epatis cognitiones. Angustia venarū. Flegma plurimū. Sāguis frigidior. Et vniuersa corporis habitudo frigidior nisi ea q̄ circa cor calida fuerunt. Nuda pilis hypocūdria ⁊ venter. 3.

Siccioris vero epatis cognitiones. Sanguis quidē spissior ⁊ paucior. Uene dure. Et vniuersa corporis habitudo siccior vl durior. 4.

Humidiores vero epatis cognitiones. Sanguis quidē plurimus ⁊ humidus. Uene autem molliores. Ita vero ⁊ vniuersū corpus: nisi ea que circa cor cōtra operentur. 5.

Calidi q̄dē simul ⁊ sicci epatis signa. Pilosum hypocundrium dextrum. Sanguis spissior ⁊ paucior. Amara colera: multa circa augmasticam vero etatem nigra. Uenarum amplitudo et duritia. Ita vero ⁊ vniuersum corpus. 6.

Caliditas siquidem a corde prorumpens potest prorumpentem ab epate frigiditatē. Quēadmodum ⁊ frigiditas quidez caliditatem. 7.

Siccitatē vō impossibile est ad contrariū a corde: humidia

ri facto adduci. 8.
¶Media vero est que ab epate hu- miditatis eorum que dicta sunt. Et magis siquidem ab ea que in corde est vincitur siccitate quam siccitas ab humiditate. 9.
¶Minus vero caliditate. Amplius autem minus frigiditate. Facile enim vincibilis est hec eorum que ab epate prerumpunt qualitatum. 10
¶Manifestum est ergo quoniam si in id ipsam concurrant principiorum utrorumque crases: totum corpus perfecte circa eas disponetur. Dicentur ergo paulo posterius totius corporis cognitiones. 11.
¶Humidum quidem simul et calidum epar minus quidem calido et sicco ea que circa hypocundria sunt operatur pilosa. Plurimum vero sanguinem: et venas magnas. Et corporis habitudinem humidam et calidam si non ea que circa cor sunt contra operantur. Si vero amplius utrisque qualitatibus avertatur ab eo quod secundum naturam propterea consumuntur a cacochimiis et putrefacientibus egritudinibus. Adhuc vero magis si plurimum augeatur humidum paululum vero calidum si vero contrario parum quidem humidum plurimum vero calidum: minime cachimi fiunt. 12.
¶Humidius vero et frigidius epar sine pilis quidem habet hypocundrium Sanguine vero magis operatur flegmaticum cum venarum gracilitate. Et universum corpus similiter se habens: nisi ea que a corde sunt ad contraria illud transducant. ¶Frigidum vero et siccum epar pauci sanguinis et gracillum venarum efficit corpus. Et frigidius. Et hypocundrium nudius pilis: nisi et hic vincat cor.
¶Quarta pars secundi libri Tegni Galeni que est de testiculis sequitur

Testiculorum vero crasis calida quidem maxime venerea est. et masculorum generatrix. Et citius pubescunt eis partes genitales. 2.
¶Frigida vero crasis est contrarie. 3.
¶Humida quidem et multi seminis et humidi est. Sicca vero et pauci seminis: et mediocriter spissi est. 4
¶Calida vero et sicca crasis et spissi seminis est. Et maxime generatrix masculorum. Et citissime ad coitum excitat. A principio ergo et huiusmodi citissime pubescunt in partibus genitalibus et in omnibus in circuitu sui sursum quidem usque ad regionem circa umbilicum: deorsum vero usque ad medium coxarum. Petulca igitur est huiusmodi crasis satis ad ventrem. Citissime vero satiatur. Si cogatur nocet. 5.
¶Convenientibus siquidem caliditate et humiditate pilosi quidem minus huiusmodi his que dicti sunt. Multi vero seminis magis. Non concupiscunt vero magis aliis. Sufficiunt vero sine lesione magis venereis plurimis. Si vero satis augeatur utraque et calidum et humidum: non sine lesione abstinent a venereis. 6.
¶Si vero frigidi et humidi secundum crases fiunt testiculi: nuda fiunt qui sunt in circuitu pilis. Et tarde coire incipiunt. Neque vehementes sunt ad operationes. Aquosum vero et tenue semen eis: et parum generans vel non generans et si generat: feminas generans est. 7.
¶Sicca quidem et frigida crasis similis quidem plurimum ei que predicta est crasi. Spissum vero semen eis: et omnibus magis exiguum. 8.
¶Totius vero corporis habitudines dicte quidem sunt prius in

his que assimilantur cordi: dominatur vero similitudo vehementiorē habentis mēbri quālibet primaruȝ qualitatū quas et operatiuas nominamus. 9.

¶ Totius vero corporis habitudo i illis maxime discernitur partibus quecūq; videntib⁹ primo subiacent. Musculi vō sunt his omnibus ossibus circūuoluti ꝛ cōposite quedā carnes sunt ex simplici ꝛ prima carne ꝛ neruis quibus he circūuolute sunt. Pro prima em̄ musculorum substantia hec est vtraq; ad eos vero conuenientia hec vasorū velutriui quidam sunt non cōplectentes eorum substantiā: sȝ seruientes ad conseruationem. 10.

¶ Discentur igit̄ ꝛ eoꝝ craseos cognitiones secundum bene tēperatam habitationem. permutant enim distēperātie regionū cates secundum se formantes ꝛ corrumpunt quasdam cognitiones. Ita vero ꝛ secundum bene temperatam regionem tpe messis seipsum soli aliquis nudum exponat ꝛ ꝑmutabit eas cognitiones quecūq; ſm colores sunt ꝛ in mollicie ꝛ in duritia: scdm consistentiam. Si vero vt bene temperata est regio: ita ꝛ ipē bene temperata dieta vtatur. Neq; exut⁹ i sole iaceat nud⁹ vnaquaq; die plurimum. Neq; vt q̄dam more virginis in vmbra degens perfecte craseos demonstrabūtur signa. Quasi i his igitur in orōne futura intēdamus iam intellectum est. 11.

¶ Competētis vero craseos cognitione ſm totā animalis habitudinem sunt. Color quidē ex rubeo ꝛ albo cōmixtus. Capilli vero rubei ꝛ mediocriter mixti crispi vt i pl'ibus. Mediocritas vō carnositas in q̄titate ꝛ q̄litate. Mediū em̄ ꝑfecte est hōīs corp⁹ oīm suꝑfluitatū: vt hec dicat̄ ꝛ itelligat̄ ad hoc necesse est em̄ spissum corp⁹ ad hoc dr̄ spissum. Et tenue sil'r adhuc. Et ml't tā carnē hn̄s ꝛ paucā carnē. Et crassum ꝛ macruȝ: ꝛ molle ꝛ durum: ꝛ pilosum ꝛ nudum pilis. Nihil igit̄ hoꝝ est mediocre: sȝ q̄si policleti regula ad summū venit mediocritatis vniuerse. vt tāgentibus q̄deȝ neq; molle: neq; duꝝ appareat. Neq; calidū neq; frigidū. Uidentibus vero neq; pilosū neq; nudū pilis. Neq; grossum: neq; gracile. Neq; aliā hn̄s intemperantiam. 12.

¶ Quecunq; vō tpato calidiora q̄dē sunt: non tn̄ humidiora aut licciora ſm carnē: de his em̄ presens rō ē. Appent q̄dē ꝛ tangentib⁹ calidiora tāto q̄nto ſm crasim sunt calidiora. Et pinguedinis minus hn̄tia. Colore vō rubea. ꝛ nigros capillos hn̄tia. 13.

¶ Frigidioꝝ craseos corpis signa. Nō pilosū: ꝛ pigue. Frigidū tangentib⁹. Color vō eoꝝ cū capillis magis ruffus. Ml'ta vero frigiditate existēte liuida q̄dāmodo ē caro: sȝ vocare cōsuetudo quibusdam medicorū est hos tales plumbei coloris. 14.

¶ Sicca vō crasis gracilior est ꝛ durior bene tēperata tanto q̄nto siccior: ꝛ alia vero proxima signa sunt his. 15.

¶ Et humida vō alia signa quidē similiter. Magis carnosa vero: ꝛ mollior. 16.

¶ Et ſm ꝯpilationē primaꝝ qualitatū qua fiūt distēperātie cōpositam cognitionū formā hn̄t. Calida quidem ꝛ sicca crasis pi

losior: ꝛ durior: ꝛ calidior: ꝛ minꝰ piguis est: ꝛ gracilis: ꝛ nigri capilli. Si vo ad amplꝰ caliditas. veniat ꝛ nigri coloris cutis. 17.
¶ Humida vero ꝛ calida crasis Mollior. Et calidior. Et multo carnosior: optima crasi inquantū aucte fuerint vtreqꝫ qualitates.
¶ Ad plimū vo aucte. putridis ꝯsumitur egritudinibꝰ. Et cacochimi cito fiūt. ¶ Si vo parꝫ quidē hūidior sit mltō vo calidior Molliores quidē parꝫ tpato hi tales: ꝛ magis carnosi. Pilosiores nō modicū. Et tāgētibꝰ nō parꝫ calidiores. Nigri vo his sūt capilli: ꝛ caro nō sine pinguedie.
¶ Si vo parꝫ quidē sit calidior mltō vo hūidior. Mollis est his caro. ꝛ mlta. Et color ꝯmixtꝰ ex albo ꝛ rubeo. Et tāgētibꝰ paululū calidiores. Uniuersaliter vo est dicerē qꝫ copulatiua craseos sp dñantiū qualitatū dñabūt signa. 18.
¶ Frigida vo ꝛ humida crasis. Paululū quidē vtrisqꝫ augmētatis. sine pilis ē. ꝛ alba: ꝛ mollis: ꝛ spissa: ꝛ piguis. ¶ Si vo amplꝰ alia qualitas augmentet: considerant signa quidē sm pportionē augmētatiōis qualitatū. Color vero cū capillis magis ruffus: quēadmodū plīm vtrisqꝫ augmētatis liuidꝰ fit vt i eis cutiū color. Si vo iequalis sit augmētatio qualitatū: dñabunt magis augmētate qualitatis ppria signa. 19.
¶ Si vo frigidū cū sicco equalitate augmētet: naturaliter durū ꝛ gracile habetur corpus. Et nō pilosuꝫ. Et tāgentibus frigidū. Pinguedo vero similiter est in eis. Et gracilibꝰ existentibus dispersa est per carnem. Capilli vero ꝛ color pportionaliter sūt mensure frigiditatis. 20.
¶ Decidēte vero calida ꝛ sicca crasi tpe paugmastice etatis in frigidā ꝛ siccā: hitudo vo taliū gracilis qd sit ꝛ dura ꝛ melancolica est ꝛ ppterea nigra sit et pilosa. Dñante vo altera qualitate mltū: altera vo parꝫ a mediocri mutata. Dñabunt quidē dñantis signa: mediocres vero erunt alterius cognitionis. 21.
¶ In oibꝰ vo q pdicta sunt et q dicēda sunt oisagnitio craseos siquidē facile frigescēs sit ps: aut frigiditate: aut raritate fit. Si vero difficile frigescēs: aut calore: aut spissitudine. Si vo ex desiccātibꝰ sit aridū ꝛ siccū ꝛ difficultate mobile fiat: ex siccitate fit. Quēadmodum si grauet humidus ab humiditate. 22.
¶ Considerare vo opꝫ similem adinuicē oēs musculi: aut nō similē crasim habent simul. 23.
¶ Silr opꝫ ꝯsiderare in oibꝰ quantitatē inuolutoꝝ ossiū. Aliqn em gracilior vr ec ps nō exñs gracilior qntū ad musculos: sꝫ ppter angustiā ossiū talis vr ec apparēs. Silr aūt ꝛ spissior vr eē multoties nō pp amplitudinē ossiū: sed pp carnis multitudinē. 24.
¶ Que aucta ꝛ diminuta et durior ꝛ mollior duꝫ fit siccior aut humidior apparet parū ps siquidē pauca ꝛ dura siccior. Si vero multa ꝛ mollis humidior. 25.
¶ Similiter vo ꝛ medie regiones similes ptes hñtiū corporū aut amplioꝛē: aut minorē humiditatē in seipsis: continētes aut tenuiorē: aut hūidiorē: aut sicciorē demōstrant partē: humida quidē ps est vbi tenuior ꝛ amplꝰ ē hūiditas. Sicca vo vbi spissior ꝛ sit minor. Ipas tñ corpis solidas ptes vē solidas ꝛ pmas hꝫ

nullū modū possibile est humidiores facere:sȝ satis est si qs phibeat eas siccari ñ cito eas vo ptinētes regiones:lȝ replere humiditate aut tali. Id vo pprīū est nutrimētū silēs partes habentiū ex appositiōe nō per vasa factū. Cōmunis vero hec ratio est oīm partiū. Et de hoc dicet postea in sanarū et egrarū causaꝝ doctrina. Nunc vero que sequuntur dicamus.

¶ Quinta pars secundi libri Tegni Galeni de ventris dispositiōe sequitur.

Ventrꝭ cognitiōes natura quidē sicciorís. Velocius sitiētes fiunt. Et paruꝰ eis suf ficit potꝰ. Et grauant āpliorí. Et fluctuationes habēt:ꝛ supnatat superfluū in eis. Cibisqꝫ gaudent siccioribus. 2.
Humidioris vo vētris signa. Si neqꝫ sitiētes fiāt. Et āpliorem humiditatē moleste ferāt. Cibisqꝫ gaudēt humidiorībꝰ. 3
Calidior vo natura vēter digerit qdē melius qꝫ appetat et magis quecūqꝫ dura sunt naturaꝛ difficile mutabilia. Gaudet vo calidis cibis ꝛ potibꝰ. Neqꝫ a frigidis nihil ledit ſꝫ moderatum vsum. 4.
Frigidꝰ vo natura vēter appetere quidē bonus:digerere vo non bonꝰ:maxime quecūqꝫ dif ficile mutabiles ꝛ frigidi ciborū fiūt. Acescūt eñ cito in eo. Propterea ꝛ acide eructuās ē hmōi venter. Et gaudet qdem frigidꝭ:ledit vo facilꝰ imoderate vtēs. Ita vo extrisecꝰ eñ accidētibꝰ nō fert eoꝝ diuturnā dispositionē:queādmodum neqꝫ calidus calidorum. 5.
Ex egritudinibꝰ tamē i ventre distēperātie in hoc differunt a nālibꝰ:ſꝫ qd ɔ̄ria ɔcupiscūt ꝛ ñ silia:queādmodū ꝛ nāles. 6.
Scdꝫ cōplexionē vo in ventre distēperātie ɔposite per simpliciū cognoscunt cōpositiōes. 7.
Diligēter vo opꝫ adhibere intellectū hꝭ q̄ dicta sūt discernētes ea ab his q̄ dicēda sūt. Nō solū eñ vēter sitiētes ꝛ nō sitiētes operat:ꝛ frigidū ꝛ calidū potū desiderātes:sȝ etiā ea q̄ circa thoracēꝛ epar ꝛ cor ꝛ pulmonem. 8.
Sed pp̄ter hoꝝ caliditatē sitiētes inspirāt āpliꝰ. Et exsufflant lōgiꝰ:ꝛ sentiūt ſm thoracem cauma:nō queādmodū q̄ pp̄ter vētrē ſm hypocūdrium patiunt calorē. Hi quidē bibētes nō stati qēscūt. Et frigidus potꝰ sistit magis eorū sitim qꝫ multū calidꝰ. Refrigerat autē eos ꝛ frigidꝰ aer inspiratꝰ nihil alleuiās ex ventre sitiētes. Ita vo ꝛ ecōtrario habētes a frigida ispiratiōe sensibilit ledunt:ꝛ maxie hec est cognitio in pulmōis frigiditate. queadmodū frigidū ispirātes sētiūt manifeste lesionē ꝛ ifrigidationē:ita calidū est eis amicū:sed etiā flegmaticas supfluitates loquētes ꝛ cū tussi expuunt. 9.
Sicci. vo pulmōis sine supfluitate sit ꝛ pure a flāte ꝛ vocē hñt clarā: queādmodū et hūidir. obscurā qdē ꝛ raucā operant vocē. icurrūt āt eis supfluitates magꝭ ꝛ acutiꝰ loq volētibꝰ. 10.
Nō vo ipa vocꝭ magnitudo a caliditate fit queādmodū neqꝫ puitas a frigiditate fit. sȝ h̄ qdē ab āplitudie trachee arterie fit:ꝛ ex exufflatiōe vehemētiori. Paruitas vo ɔ̄ria seqt. 11.

¶ Itaq; neq; semp: neq; principaliter: sed sm accidēs & ex solis naturalib⁹ crasib⁹ supueniētibus non sequitur vocis magnitudo et paruitas. 12.
¶ Quoniā vero huiusmodi organa pp crasim fctā sunt talia scz ampla vel stricta: talis vox cōsequit: & ppea ex voce est aliqd de naturali crasi colligere.
¶ Etenim vox leuis: leuitatez trachee arterie seqt. Et aspera aspitatē. Leuitas vero arterie cōtēperātiā craseos seqt. Asperitas vero siccitatē. Aspitas siquidē inequalitas qdā est sm corpus durū. Arteriā vero opat duram omiomerū partiū ei⁹ siccitas. Inequalē vero ei⁹ disperse humiditatis indigētia. ¶ Ad eūdē vero modū neq; acuta vox nā: sine angustia gutturis: neq; grauz sine latitudie fieri potest. Angustia eñ naturalis filia est frigiditatz. Amplitudo vero caliditatz. Proportionalit vero naturalib⁹ differētijs vocū q̄ sz passionē pficiunt cognitiones exñtes efficientiū causarū sunt: de qb⁹ oib⁹ de his que de voce dicta sunt sufficienter determinatum est. 13.
Alie vero animalis partes q̄ intrinsec⁹ sunt nō leues habent craseos cognitiones. Tētādū est tñ ea q̄ adiuuatiua & nocētia cognoscere. Ampli⁹ & sz naturaliū potētiarū operatiōes. Dictū est aūt in tertio loco de causis q̄ vniuscuiusq; potentie virtutis & vitij dñatrix ē crasi. Craseos igitur cognitiones & species dicte sunt. 14.
Que vero pp̄ter magnitudinē: aut plasmationē: aut numerū: aut positionez labuntur: ita se habēt. Quecūq; igit cadūt sub sensus cognosci facilia sūt. eoz vero que nō cadūt sub sensu: hec quidē difficilia sunt ad cognoscendū: hec vero ignota sunt. 15.
Capitis igit magnitudo et figura & cū eo cerebri manifesta est: vt prius dictū est. Scdz hoc vero & thoracis. Ita vero & q̄cūq; labunt. ¶ Secūdū homoplatas: aut humeros: aut brachia aut cubitos: aut sūmas man⁹: aut hyschion: aut suras aut pedes: nō est difficile cognoscere: siue sm plasmationē lapsuz sit aliqd taliū: siue sm magnitudinē: siue sm numez: aut ordinationē cōponentiū ea manifeste vero & operationū invnoquoq; sunt lesiones. 16.
Ea vero que intra corpus sunt: non omnia sunt cognosci possibilia. 17.
¶ Uentrem siquidē cuiusdam ita paruū & rotūdū & propēsuz iuxta hypocūdriū vidi vt manifeste apparet & sm circūspectionē ppiā vt videntib⁹ & tāgentib⁹. Silr vidi & vesicā cuiusdā extra positā: & paruā: ita vt si aliqñ tardaret ad egestionem vrinarum tumor circūscriptus appareret manifeste: non tñ aliorum que intrinsec⁹ sunt manifestā dedit mihi cognitionē aliquādo. Tentare tamen oportet cognoscer vt possibile est p virtutē & vitium eorū: et si nō sm disciplinā certā: sed sm cōiecturā quādā artificialē. 18
Uelut si ita accidat epati. Uidi quosdā iā & mltos graciles qdē venas habētes. Si colore vero vniuersuz corp⁹: & si paulo āpli⁹ cibi intulerit vt magis si sunt inflātia & spissa & glutinosa: hos

sa:hos q̄dē velut quodā pōdere ſꝫ dextrū hypocundriū sentiētes i ꝓfūdo:hos vo cū extēsione quadā dolētes. In his ꝙ cōueniēs paruū esse epar ⁊ angustū in suis exitibus. 19.
Alterū aūt vidi flegmaticū totū ſm habitudinē:vomētē vo q̄tidie colerā citrinā. Agnoui ꝙ oportere me egestiōes ei⁹ videre:⁊ minime habuerūt fellꝫ. Cognoui ergo ex hoc signo felleū humorē emittētē poꝝ nō ꝑ ꝑuā ei⁹ ꝑtē in pilleron vētrꝫ trāsmittere vt in q̄busdā apparet animalibus. 20.
Ex quib⁹ manifestū est ꝙ in remotis a sensib⁹ valde ꝓficit ad cognitionē ex anathomijs apparētiū mēbroꝝ noticia ⁊ opationū ⁊ vtilitatū inuētio. Quicūꝗ igiꝰ cognitor eē vult sicͭ dictū ē nūc lapsoꝝ corpoꝝ i anathomijs ei exercēdū ē ⁊ opationū ⁊ vtilitatū inuētiōib⁹. scriptū ē āt de oib⁹ his separati i alijs negocijs de q̄b⁹ i fine toti⁹ orōnis diceꝰ grā cognoscēdi amātes discere singuli q̄tum desiderant scire ex quo maxie negocio eligere opꝫ. 21.
Quecūꝗ vo i p̄nti egra sūt corpora cognoscere opꝫ:sꝫ ⁊ q̄deꝫ sensib⁹ subiacētia imutatione eoꝝ cognoscunꝰ q̄ ſm naturā:eis insunt i magnitudine:⁊ colore ⁊ figura:⁊ nūero:⁊ positione:⁊ mollicia:⁊ duritia:⁊ caliditate:⁊ frigiditate dr̄ia. 22.
Nō apparētia vo ⁊ vir q̄dē discere sit lesionib⁹ opationū aut egestiōib⁹:aut dolorib⁹. aut tumorib⁹ p̄ter naturā:aut q̄busdā horū:aut omnib⁹. 23.24.
Scd̄m vero partē ſm cerebrū q̄dē egre dispōes:aut desipientie specieb⁹:aut sensibiliū:aut fantasiarū lesionib⁹:aut appetituū mouēdi:aut egestionib⁹ p palatū ⁊ aures ⁊ nares ⁊ oculos:aut ſm illud doloꝝ differentijs. 25.
Ea vo q̄ ſꝫ cor patiūꝰ ex disnie spēb⁹:⁊ motib⁹ ſm ipm:⁊ arterijs ⁊ aiositatib⁹:⁊ pusillanimitatib⁹ ⁊ febrib⁹ ⁊ ifrigiditatiōib⁹:⁊ i colore dr̄ijs:⁊ dolorib⁹ q̄ circa ip̄m et circa arterias. 26.
Ea vo q̄ ſm epar ⁊ humoꝝ idigentia et abundātia:⁊ conuersiōe caloris in nō nāles discolorātiōes:⁊ adhuc ex his q̄ sunt ſm digestionē aut nutrimētuꝫ aut supfluoꝝ ſm gestionē imutatis:sed pōderib⁹ ſm ipsum ⁊ tumorib⁹:et dolorib⁹ non in regione epatis tantū:sed ſm cōpassiones quecūꝗ fiunt alicui membro:vt sunt disnie species et tussis. 27.
Ita vo ⁊ ſm vētrē circa digōsnē ⁊ orexi hūide aut sicce oblatiōis supfluoꝝ egestiōib⁹ peccātib⁹:silr vo ⁊ nauseis:⁊ singultib⁹:⁊ eructatiōib⁹:⁊ vōitib⁹:⁊ ipis eoꝝ q̄ vomunꝰ formꝫ:⁊ dolorib⁹ ⁊ tumorib⁹:⁊ disnijs. 28.
Ea vo q̄ ſm pect⁹ ex disnijs:et tussib⁹:⁊ dolorib⁹:adhuc et ex eorū que expuuntur differentijs oportere cognoscere in p̄senti egra. 29.
Et ſm tracheā arteriā egritudines disnia ⁊ tussis:⁊ ſm locū dolor ⁊ sputū et vocis lesio innotescunt. 30.
Proportionaliter vo his et in oibus alijs partib⁹ ex tumore et dolore ⁊ lesiōe operātiū:aut ampli⁹ ⁊ egestionū differētijs cognitiones erunt. 31.
Ex tumoribus quidem preter

naturã:vt in flegmonibus:⁊ in chirosi ⁊ herisipilis inspiciendum est. 32.
Dolores vero quẽ incũbũt locuꝫ aut ꝯtinuitatꝫ solutionẽ aut alterationes subitas ostẽdũt. Solvit igit ꝯtinuitas:incisiõe:⁊ comestiõe.i.corrosiõe:⁊ fractura: et tẽsiõe. Alterat vero substãtia: caliditate:frigiditate : siccitate:⁊ humiditate. 33.
Nocet aũt⁊ opatio:aut leuiter aut mediocrit:ãt oĩno ñ fit. 34.
Quecũqꝫ vero egrediunt hec quidẽ vt particule coꝝ q̃ patiunt: hec vero vt in ipsas cõtẽta ſm naturam. 35.
Et ostẽsionẽ ꝓpriã vnũquodqꝫ faciet. 36.
Dictũ est autẽ de hmõi omnibus ampliusin patiẽtiũ locoꝝ negocio:nullo hoc in artẽ pri⁹ redigẽte aut perfecte assignante:quẽadmodũ igitur aliud nihil eoꝝ que incipiunt perfecerunt veteres. 37.
Egrotãtiũ q̃dẽ corporũ ex illo negocio discere opꝫ cognitiones. Egrotatiuoꝝ vero ⁊ sanãdorum ex presenti sunt facultate. 38.
Ea quidẽ q̃ sunt signa egrotatiuoꝝ in medio ſm formã eoꝝ sunt q̃ sanis ⁊ egrotantib⁹ accidunt. Scdm naturam quidem omnia sanis sunt. Preter naturam vero egrotantibus inquãtum egrotant. 38.
In medio vero his sunt declaratiua egritudinum. Quedam ex gñe exñtia eoꝝ q̃ sunt ſm naturã:sed in quãtitatib⁹ aut tpibus ꝑmutata. Quedã vero ex his q̃ sunt preter naturã q̃dem sed minora his q̃ in egritudinibus sunt. 39.
Et propter hoc et dispõnes he corpoꝝ q̃cũqꝫ egrotatiua eẽ vident:neutroꝝ sunt:⁊ declaratiua vero ipsa sunt signa. Primo q̃dẽ hec sanitates designãt. Secũdo vero egritudines. Et fiũt eadẽ signa ſm primã habitudinẽ ⁊ sana egra et neutra. 40.
In eo q̃dẽ qđ iã exñtẽ dispõnẽ demonstrant neutra: in eo vero quod futuram declarant egra. 41.
Secũdũ vero eandẽ rationẽ q̃cũqꝫ apparẽt in egrotãtibus signa sanitatꝫ. Dicent q̃dẽ sana eo ꝙ futurã sanitatẽ denũciãt. Dicent vero ⁊ egra inq̃tũ egritudinẽ existentẽ ostendunt. Et manifestũ est quidẽ ꝙ si vtroꝝ qꝫ sunt declaratiua. dicunt neutra ſm vnũ aliqđ significatoꝝ neutroꝝ voce. 42.
Nihil vero mirãdũ est eadem signa tres hr̃e rõnes in differẽtibus habitudinibus:et sana:et egra et neutra dici. 43.
Secũdũ vero alterũ significatuꝫ q̃cũqꝫ ex egritudinib⁹ ꝯualescẽtib⁹ sũt signa dicim⁹ neutra ſꝫ ꝙ arbitror:⁊ ea q̃ sũt i senectute:hac igit rõne oĩa sub p̃ses'cadũt intellect⁹ ⁊ rationes. 44.
Quecũqꝫ vero signa perfecte sanis insunt sub sola sanoꝝ cadunt cognitione. 45.
Et quecunqꝫ egrotãtib⁹ nõ sũt manifestantia futurã sanitatẽ: sub sola et hec egroꝝ cadunt cognitione. 46.
De his q̃dẽ deinceps dicet. 47.
Futur vero egritudinis signa ꝓnostica ꝑcurram⁹ pri⁹ duplici vero existente eoꝝ differentia. 48.
Aggrediamur pora q̃titatib⁹ aut q̃litatib⁹ aut tpib⁹ nõ ipsis

ꝓpriis formis ꝑmutata ab his que secundū naturam. 49.
Uelut orexim ciborū intensam aut remissam: aut que non secū dū tp̄s consuetum fit. 50.
Aut nō ſm cōsuetā ciboꝝ egestionē supfluoꝝ: s₃ scd̄ꝫ egestiones esce paucoꝝ aut plurimoꝝ aut humidioꝝ: aut durioꝝ. 51.
Ita vero ⁊ hūidorū supfluorū indigentia: aut abūdātia p̄ter naturā: aut coloris: aut cōsistētie permutatio aut temporib⁹ euacuationis. 52.
Et vigilie et mult⁹ somn⁹: aut in tpe nō ꝯsueto. Scd̄m hoc ṽo ⁊ supfluitas aut āplior: aut minor. Aut calidi aut frigidi ꝯcupiscētia p̄ter ꝯsuetudinē. Quēadmodū ⁊ circa venereoꝝ vsū imēsurata ⁊ nō ſ₃ tpa ꝯcupiscētia. Et sudores plures q̄ꝫ oporteat: aut pauciores. Aut pigritia ad motionē. Aut tētātibus moueri aggrauatio. Aut dissolutio maxia ⁊ valida. Mēstruorū ēt ꝓtētio: aut āplior: aut minor eūatio. Sic ṽo ⁊ q̄ p emorroydas. s₃ ⁊ ſ₃ eūdē cibū ⁊ potū n̄ siꝫ̄ ei q̄ prior fuit d̄lectatio cognitio ē future egritu. Siꝫ̄r ⁊ itellect⁹ hebetudo n̄ ſ₃ nāꝫ: aut obliuio i n̄ ꝯsuetis: aut fantastici somni mag꜡ q̄ꝫ pri⁹. Et si q̄dē audit⁹ odorat⁹ ⁊ visus hebetiores ⁊ ifirmiores. ¶ Et simpliciꝫ̄ diceꝫ̄ est q̄cūq̄ ſm naturā sūt. hec q̄dē aucta: ħ ṽo diminuta: hec ṽo tpib⁹ q̄busdāꝫ aut q̄ātitatib⁹ ꝑmutata: ⁊ corporis tumor ⁊ mīor ⁊ maior fact⁹: et rubicūdior aut albior āt liuidior āt nigrior. ⁊ eructationes ⁊ sternutatiōes ⁊ vētositates plures aut pauciores ⁊ nālib⁹: signa sūt futuꝫ̄ egritudis.

¶ Ita ṽo ⁊ q̄cūq̄ per nares ⁊ aures ⁊ palatū q̄b⁹ cerebrū expurgaꝫ̄ quantitatib⁹ aut q̄litatib⁹ aut tpib⁹ ꝑmutata. hec igiꝫ̄ oia gn̄is sūt eoꝝ q̄ sūt scd̄ꝫ nām. 53.
¶ Torsio ṽo i vētre aut scd̄ꝫ stomachū aut ſ₃ aliq̄d intestinorū aut in egestiōib⁹: aut i hisq̄ euomunꝫ̄: aut mingunꝫ̄: aut ali⁹ aliq̄s mediocris dolor de gn̄e ē eorū q̄ sunt p̄ter naturā. Nondum ṽo egrotare ita se habentes dicuntur. 54.
¶ Quēadmodū grauati caput: aut dolētes caput: aut vigilātes aut dormiētes: q̄n nōdū pp hec a ꝯsuetis oꝑationū ipediūꝫ̄. Et termin⁹ q̄dē iste ē egritudinis i talibus dispositionibus discretiuus. 55.
¶ Et ꝓpterea ad aliq̄d eādē dispōnē ⁊ egrā ⁊ neutrā dicim⁹. Ad huc ⁊ pp vigorē eīn ferētis facili⁹ q̄ꝫ iāvicte ṽtutis: aut egra ē: aut neutra dispositio singulaꝝ eaꝝ que dicta sunt. 56.
¶ Ita ṽo ⁊ alia nocumēta q̄cūq̄ fiūt ſm sensus: nō i eo q̄d ē ⁊ magis ⁊ min⁹ differūt alterutrū s₃ toto gn̄e p̄ter naturā sunt: ⁊ hec sūt egritudinū signa: quādiu tn̄ fuerint pua: ⁊ nōdum a ꝯsuetis vnicuiq̄ actiōib⁹ impedire sufficiētia dicimus neutra. 57
¶ Talia ṽo sꝫ̄ ſ₃ gustū q̄dē q̄n salse: aut amare: aut alicui⁹ alteri⁹ q̄litatis manifestatio ē i comestis ⁊ bibitis oīb⁹: aut sine acceptiōe cibi salina eis vꝫ̄ talis. 58
¶ Scd̄ꝫ odoratū ṽo q̄n aliq̄n sētim⁹ vnā q̄litatē odoratui nullo p̄nte odorabili: aut afferētes plurima ⁊ diuersa oia vt similia sentim⁹. Plerūq̄ ṽo oino sensus nobis est null⁹: aut fetoris alicui⁹ licet nullo presente fetore. 59.

S'm auditū vero sonitus et strepit⁹ generis eorū q̄ p̄ter naturam sunt. 60.
Quēadmodū et ſm visū q̄cūq̄ apparere vident̄ aū nigra ⁊ alba ⁊ rubea ⁊ ruffa:hec q̄dē rotūda:hec v̄o oblōga:hec q̄dez gracilia:hec v̄o grossa:⁊ p̄ternolare omnia videntur. 61.
Scdm tactū v̄o qn̄ ineq̄litas q̄dā:aut spissitudo:aut g̃uitas:aut tēsio:aut stupida:aut dolēs dispositio apparet secūdū totam habitudinem. 62.
Itaq̄ v̄o ⁊ ſm quālibet partē tēsio aut tribulatio:aut pūctio aut grauitas:qn̄ pue q̄dē fiūt ⁊ nō manētes dispositionē q̄dez neutrā esse declarāt:p̄nūciant v̄o egritudinem futuram. 63.
Quicūq̄ v̄o iā egrotātib⁹ sunt signa:hec q̄dē sanitatem demōstrāt:hec v̄o mortē.Sana q̄dē priora:altera v̄o gn̄e quidem egra:ſm speciē v̄o pniciosa dicunt̄.Accipiunt̄ v̄o vniuersalit̄ q̄dē dr̄ie ex operationū v̄tute et vitio.Scdm v̄o partē ex his que sunt secundum partē operationibus. 64.
Earū gn̄a pri⁹ dicta sūt.Primū q̄dē pricipaliū.Scdm v̄o eorū q̄ ab illis nata sunt.Et tertiuz quidē p̄priū habētiū regimē a principijs v̄o q̄dā supplemēta recipiētiū.Quartū v̄o gen⁹ eorū q̄ dicta sūt ex se q̄dē inutile est ad cognitiōes.Secundū accidens v̄o ex his erit aliq̄n prenotatio quēadmodū ⁊ ex sup fluitatib⁹:⁊ ex his quidem ratione cōpassionis:et ex supfluitatibus vero semper:quoniaz digestionis et indigestionis in his erunt signa.Itaq̄ nō cōtingit nō demōstrare ea semp:aut naturam superare materiā:aut materiā superare naturam:aut neutrū neutrū.Sana igit̄ dicēt signa superante natura.Egra v̄o supata natura.Neutra vero inequalibus pugnis. 65
Manifeste quidē digestionis signa sanorum sunt. 66
Quēadmodum ⁊ indigestionis egrorum signa. 67
Neq̄ digestionē v̄o:neq̄ indigestionē manifeste indicātia natūre neutrorū.Sūt neutra v̄o et quecunq̄ nunc quidē hoc nunc v̄o cōtrariū declarāt:quēadmodum denigrati digiti:tales v̄o sūt ⁊ cretice supfluitates. 68
Dictuz est aūt de his oībus in his q̄ de crisib⁹ quemadmoduz ⁊ de vniuscuiusq̄ virtutis operatiōe in libro de causis accidētiū morborū dictū est.Ex his ergo op⁹ ſm partem oēz naturam signorum colligere. 69.
Ego autē iam lōgitudini pcens hic quidē finio de signis orationez:trāseo v̄o ad eā q̄ de causis

¶Libri scdi Tegni Galeni finis de signis.

¶Incipit liber Tertius Tegni Galeni de causis.

Quoniam vero ⁊ harū causarū q̄dā sūt salubres q̄dā egre:q̄dā neutre Primū de cāis sanis sermo erit. 2
Quoniā vero ⁊ harum ipsaruz hec quidem conseruantes sunt hec v̄o efficiētes sanitatē:sūt v̄o ⁊ dignitate ⁊ tpe priores ꝯseruātes facientibus. 3
A seruātibus icipiēdum est. 4.
Cum igit̄ sit non vnū sanū corpus sed plura corpora:quemad

modum prius determinatū est secundū vnūquodq; eorum erit cōseruatiua causa qm̄ ⁊ omnis causa est ad aliquid. 5.

¶Rursus igitur principiū hic ab optima cōpositione corpis faciendū est considerantes que sunt ad hanc salubres. Inuentionem earum rei ipsius natura demonstrat. 6.

¶Si em̄ esset impassibile ⁊ immutabile corp⁹ ⁊ semp maneret in optima ꝯpositione: tūc nihil indigeret arte constituente ipsū. Qm̄ vero immutatur ⁊ corrūpitur ⁊ cōuertit non seruās quaz habuit ex pncipio ꝯsistentiā pcuratione ſm hoc idiget. Scd̄z hoc igitur quot modis alterat corpus: totidē ⁊ genera pcurationū habebit: hoc est conseruātium causarum. 7

¶Que manifesta sunt iā ex his que dicta sunt vt corrigētia ex gn̄e accidit existere. in eo vo qd̄ velociter faciūt correctiōes pus q̄ simul occurrat lesionū ꝯseruatiua a futuro malo appellata sunt a medicinis: sed seruantia presentem consistentiam. 8.

¶Alteratur igit corp⁹ a quibusdā ex necessitate: ⁊ a quibusdā nō ex necessitate. Dico aūt ex necessitate quidē q̄bus impossibile est ipsum non approximare. Nō ex necessitate vo vt sūt reliq̄. Nāq; semp incōtinēti imorari ⁊ comedere ⁊ bibere ⁊ vigilare necessariū est ei. Gladijs vo ⁊ bestijs nō necessariū ē vti. Un̄ in priori quidē gn̄e causaꝝ circa corpus ars ꝯficitur: circa ſm vero nequaq;. 9.

¶Quot igitur ex necessitate alterantia sunt corpus diuidētes ſm proprium vnūquodq; eoꝝ aliquod genus causaꝝ salubriū inueniamus. 10.

¶Est igitur vnū quidē ex continente nos aere. Alterū vero ex motiōe ⁊ quiete ⁊ totius corporis ⁊ ſm partē. Tertiū vero ex somno ⁊ vigilijs. Et quartu3 ex his que offerūtur. Quintum ex his q̄ egerunt ⁊ retinent. Sextum ex anime passionibus. 11.

¶Sub his em̄ oibus necesse est corpus quodammodo disponi. Sub cōtinente q̄dē: aut calefactū: aut infrigidatu3: aut humectatum: aut siccatum: aut ſm cōplexionē eorum aliquid patiēs aut ſm totam substantiam alteratum totum. 12.

¶Et motione vo ⁊ quiete imoderatis vtrisq; existentibus: aut calefactū aut infrigidatu3: aut siccatū: aut humectatū: aut ſm copulationem eorum aliquid patiens. 13

¶Ita vo ex sono ⁊ vigilia necesse est pati ip3 ſm eandē rōnē. 14.

¶Et ex his que offeruntur. 15.

¶Aut egerūtur: aut retinētur. Et ex anime passionibus. 16.

¶Omnia enim hec: hec quide3 manifeste: hec vero per medias causas alterant corpus. 17

Et corrumpunt salutem. 18.

Et scriptū est de his omnibus separatim per singula in salubrium causarum negocio. 19.

Hec igitur oīa nunc dicta gn̄a salubriū causaꝝ materie quedā sunt ⁊ cū ꝯpetenti vsu cause sūt cōseruātes ⁊ salutem prestantes peccātes vero a cōtemperantia egre constituuntur. 20.

Itaq; vero ex hoc iam manifestum est q̄ nō alias q̄dē substantias earūq; extra has rex sanas nobis. Als vo egras arbitrādū

est. Sed easdem in aliquid aliquando quidem sanas aliquando vero egras factas. 21.

¶ Quādo siquidē motione idiget corp⁹: gymnasiūquidē sanū quies vo egra. Quādo vo qete: quies quidē sana: egrum vo gymnasiū. Similiter vo i cibis z in potib⁹ z in aliis oibus Singulū em si corpi adducat z cuz cōpetēti quātitate z qlitate salubre fit. Nihil vero indigenti omnino oblatū aut non in cōpetenti mensura et quantitate egrum constituit. 22.

¶ Et he sunt due cōsideratiōes circa salubre z egrum scz qualitas z quātitas ei⁹ qd offert. 23.

¶ Etem tps velut alterū aliqd ab his tertium inducere i hisq dicta sunt contemptum et non bene dictum est. 24.

¶ Si em indiget corp⁹ tāta et tali oblatiōe manifestū ē qm z bz tempus opportunū offert. Et gnatio idigētia tpis ē ex eo qd fluxū ē z mutabile. Et mortale corp⁹ indiget bm mutationes alias alterātiū: z alias adiuuātiū. Itaq nō est qdē gne tertiū i his q dicta sūt tps. Ad doctrinam vo plerunq qsi tertio vtimur ppter eā que dicta est causam. 25.

¶ Qm aūt in his ɔsiderationibus duab⁹ sūt alie z alie cāruz salubriū z nūc nobis ppositū ē hoc genus earū rursus repetamus eas. 26.

¶ Perfecte igit cōpōnis corpis qn siqdē bn tēpatū fuerit ɔtinēs cōuenit vt si tēperātia z aliorū perfecta: de quibus modo diximus qetis. s. z motionis z sōni z vigilie z ablatorum: z egestorum. 27.

¶ Quādo vo distēperatum fuerit cōtinēs in tātū z contēperātias minui opz inquātuz eucrasia corrupta fuerit. 28.

¶ Considerationes vo cōtēperātie i cōtinēte hec quidē sūt vt neq rigere p frigus: neq sudare propter estum. 29.

¶ In gymnasiis vo qn primuz icipit dolere corpus: qescere statim remedium est. 30.

¶ In cibis vo pfectio digestiōis et egestiōis modus secundum quantitatem et qualitatem. 31.

¶ Equatur vero quodāmodo i his oreris digestiōi: ita vt pcetptore nō idigeat quātitatē in oblationib⁹ metiēte: optia em natura tantuz appetit quantū digerere pōt. 32.

¶ Ita vo z somni quātitatē metit ipanā i his q sunt i optia cōpositiōe. Et qescūt stati dormiētes cū nō amplius indiget corpus. 33.

¶ Et ita eis dieta vtētib⁹ i egestionib⁹ nihil derelinquitur circa ventrē z vrinas z totū corp⁹ has eni egestiones temperātia metitur oblationū: bm vo totū corpus gymnasiorū mediocris z salubris efficit vsus. 34.

¶ Abstinere vo manifestū ē qm ab itēperātia opz oium anime passionū scz: ire: tristitie: z gaudii: z furoris: z timoris z inuidie z solicitudinis. Extermināt eni hec z mutant corpora ab ea q est bm naturā cōsistētia. 35.

¶ Venereorū vo bm epicurum null⁹ vsus salubris. bm vo verū epicurū ex interuallis tātis vt i vsibus coitus neq dissolutionē sentiat: z leuior seipso videat factus: z melius dormiens. 36.

¶ Tempus vero vsus est quādo

perfecte mediū fuerit earū q̄ extrinsec⁹ oīm circūstantiarū: neq̧ sup repletū corp⁹: neq̧ idigēs neq̧ sup infrigidatū: neq̧ supcalefactū: aut exiccatū: aut hūectatū imoderate. Si vo peccet aliqñ corp⁹ paruū esto pctm̄: meli⁹ vo est calefacto magis q̄ īfrigidato: z repleto magis q̄ euāto z humectato magis q̄ exiccato corpore vti venereis. 37

Qualitates vero singulorū eorū q̄ dicta sunt eligere ī hisque sunt optime compositiōis opz. Gymnasiorū quidē in q̄bus oēs partes corpis proportionaliter moueantur vt hoc mēbrū quidē nō superdoleat: hoc vero min⁹ doleat. 38.

Eorum vero que comedūtur aut bibūtur maxie eucrata eligere: hec enim maxime sunt cōuenientia eucratis naturis. 39.

Similiter vero z in aliis. 40.

Si vero sm aliquid ab optia cōpositione deficit corpus non multū vero huic z cōseruantes sanitatē cause sm proportionē mutabuntur. 41.

Pluribus vero talibus existētibus corporibus singulum genus separatim dicendū est. 42.

Crasi igitur permutatū corpus in organicarū vero partiū conuenientia non permutatū duplicem habent formam salubrium causarum: alteram quidem seruantium eius crasim: alteram vero earum que ad optimam ducunt. 43.

Seruantes vero eius crasim tantum permutantur ab eucrata natura cause quātū z totius corporis crasis ab illa perfecta mutatur. 44.

Calidiora vero corpora calidioribus indigent adiutoriis: frigidiora frigidioribus: z sicciora siccioribus: humidiora humidioribus. Et scd̄m complexionē calidiora z sicciora calidiorib⁹ z siccioribus. Et his proportionabiliter in reliquis tribus cōplexionibus. 45.

Utetur vero z materiis causarum recte innatas virtutes earum sciens. 46

Cū motio quidē z indigētia z vigilie z egestio z oēs aīe passiones siccant corpus. 47

Cōtraria vero his hūectāt. 48.

Ita vo z in calefactionib⁹ et infrigidātibus studiis vtet z cibis z potibus. 49

Et simpliciter est dicere oīb⁹ his que sm corpus sunt cognoscēs aliquas materias z vtutes salubribus causis vtet: similia similibus offerens quando seruare vult corporis crasim q̄lē accipit. 50.

Si vo pmutare vult z trāsire ad melius aliud est genus salubriū cāuū ꝯriū q̄dē supradictis: eq̄le vero distans ab altera crasi eucratarum z mediarū quas optimis naturis cōuenire dicebamus. 51.

Calidiorē eñ z sicciorem crasim nō calide z sicce diete faciūt eucratā perfecte: sed que tm̄ eucrata crasi frigidiora z humidiora quantū natura eius erat calidior z siccior. 52.

Hoc siquidē genus causarū corrigit innatas discrasias. Alterum vero prius dictum conseruat. 53

Utilitas vo vtrorūq̧ est ī pte medicis corrigere quidem ex multo studio paulatim transferentes in melius. Non enim su-

stinet natura repentinas mutationes. Seruare vero in eiusdē kz necessarias occupatiōes. 54.

Quomō igit̄ z hmōi spērum cārū conseruātem noiam⁹ conueniebat enim magis eam forsitan permutantem z curantem: et innata peccata corrigentem vocari. Quoniam vero ad totū genus sanitatis referētes: nō ad eas que kn speciem sunt in ea differentias. Quecūq̄ q̄dē sanos custodiūt seruātes oēs vocabim⁹: siue conseruādo salutē ad melius ducant totā crasīz: siue cōseruent existētē a pricipio. Quecūq̄ vo deteriorem faciūt consistentiam egre. 55.

Similē igit̄ discrasiā hn̄tib⁹ oībus corporis partib⁹ silis est procuratio: dissimilem vero dissimilis. 56

Potest eñ vēter alicui q̄dem frigidior q̄ oporteat esse: caput vo calidi⁹ z idigere adiutorijs pprijs singula. Scđm vero hoc z aliar vnaq̄q̄ ps aut hūidior: aut siccior: aut fridior: aut calidior exñs pter modū pprijs distēperātie idiget dietis. Nō igr̄ exercebim⁹ eq̄liter oēs hmōi corpis ptes: neq̄ silr̄ humectabim⁹ aut siccabim⁹: aut aliq̄d hor faciem⁹. Ampli⁹ vo dicet de his in negocio de salubribus causis. 57.

Organicor vo cause salubriores scđm lapsus. z hec ab optia cōpōne adinuicē differūt. Alie si q̄dē sunt salubres circa plasmationē lapsuū. Alie vo eor q̄ circa magnitudinem: aut numerū aut positionem. 58.

In plasmatiōe q̄ sunt plures lapsus. Etem figure partis. Et si alicubi in ea curuitas aliq̄ est aut cōcauitas ei⁹ q̄ scđz naturā Aut pori ɔstrictio. Aut orificiū. Aut aspitas aut lenitas q̄n cali q̄d ex ppriā cōtēperātiā. Paruz q̄dē hoc patiēs corp⁹ sanor corpor appellationem hēbit. Ampli⁹ vo z neutror. Si vo sit tm̄ vt noceat opatiōi i egrotare videtur. 59.

Scđm q̄titatem vero superfluitas z defectus: ad easdez deducunt differentias. 60.

In nūero vo deficiēs aut abūdās velut omiomeron vnū aut plura hmōi gñis sunt: z q̄cūq̄ p̄ter nām i nobis sube ɔsistūt. 61.

Reliquū vo gen⁹ pp vniuscuiusq̄ positionē simpliciū ptiūm q̄ z ipse q̄tuor sunt oēs drīe. Prima q̄dē optima. Scđa vo parū pmutata z ppter hoc sanū adhuc pficiēs corp⁹. Tertia vero neutrū q̄n ampli⁹ extra naturā fit. Quarta vero iā egrotans q̄ plurimum. 62

Quecūq̄ igit̄ peccauerūt partes scđz figurā q̄dē queadmōm q̄cūq̄ distorte itus vl̄ ex̄. Et hec recēte nate q̄dē existētes: z molles plasmatiōe z superligatiōe ad id q̄d scđm naturā est reuertunt̄. Pure vo z si contingat ad augmentū peruenire: ad correctionē nō perueniunt. 63

Et q̄cūq̄ q̄dē circa curuitatē peccauerūt: z hec silr̄ p̄nt corrigi q̄dē adhuc augmētāde. Perfecte vo nō possunt. Paruas igitur curuitates alligatio z q̄es. Magnas vero operatio ptium z retentio spūs operatur. Ita vero z quecunq̄ secundum poros aut orificia. 64.

Et q̄cūq̄ quidē maiora q̄ oporz quies z alligatio apta nata est maiora efficere. Maiores vero

efficit ptes motio ẜm naturā cū fricatiōe moderata ⁊ aliis q̄cunq̄ nata sunt ad supficiē ⁊ sanguinem trahere multū. 65.

¶ Deficiētiū vo ptiū q̄cūq̄ q̄dē ex sanguine hn̄t generationem nō ipossibilis est eoꝝ correctio. Quecūq̄ vo ex semie pauco hn̄t generationē: eaꝝ ipossibilis est correctio. Est tn̄ p his aliq̄n facere alia proxima his habentia vtilitatem. 66.

¶ Omniū aūt horum natura q̄dem operatrix: medicus vero minister. 67.

¶ Quecūq̄ vo abūdāt ẜm nūez ablatio eorū cā salutis est. Cōsiderādū vo in q̄b⁹ possibile est. Si vo impossibile appareant transponere: tentare opꝫ. 68

¶ Eadē vo eoꝝ q̄ ẜm positionē peccant est correctio. 69

¶ Manifestū est aūt q̄d duo vel tria plerūq̄ pctā consistere pn̄t circa eandem vnamquanq̄ partem. 70.

Queādmodū i hn̄te vētrē puū sit ⁊ rotūdū ẜm dyafragma positū peccauit em̄ in eo ⁊ magnitudo ⁊ plasmatio ⁊ positio. Si vo ⁊ natura frigidior: hūc in id q̄d est ẜm naturā ducere ipossibile est. Qn̄ aūt difficulter respirāt repleto vētre paucIora ⁊ nutriētia ⁊ nō tardi⁹ exeūtia offerant bis vel ter in die. 71.

¶ Aliis vo eufrasiꝫ in epate hn̄tib⁹ pp̄ter angustiā vasoꝝ cōtinue factā salubris cā inuenta ē extenuās dieta. 72

¶ Reliquū igitur adhuc genus vnū commune est omiomeron ⁊ organicorum solutio continuitatis. 73.

¶ Quā forsitā aliq̄s nō cōcedet pfecte sanis inesse: alioq̄n enim esse sp passionē diceret: nesciens similem esse dubitationē p oib⁹ lapsum gn̄ib⁹ futurā. Si enim opatiōis sensibilis lesio nō determiat egritudinē a sanitate. sꝫ ẜꝫ q̄litatē cuiusq̄ dispositiōis agnoscit̄ tm̄: tūc necessariū est sempiterne passiōis irrepe dogma: nullo optias hn̄te opatiōes oēs Sꝫ hoc quidē ergo vt subtilior cōsideratio secūdum se tractatū habeat. 74.

¶ Ad manifestos vo egros: salubres causaꝝ deiceps pcurram⁹ adiscrasie icipiētes gn̄e. Determinādū est igit̄ pus hic q̄d oēs fere medici ptermittūt: q̄d alie q̄dē sūt salubres iā facte discrasie. Alie vo eius q̄ adhuc fit: quē admodū ⁊ future. 75.

¶ Et hmōi q̄dē vltime. de q̄dē ꝫ in preseruāte parte artis sunt: hec vero in salubri. 76

¶ Prime vero omnium in curāte parte sola. 77

¶ Utrarū vero medie dicte in pseruante ⁊ curante. 78

¶ Iā si q̄dē factā ex̄ntem ⁊ egritudinē medicari opꝫ. 79

¶ Nōdū vo ex̄ntē: futurā vo ex dispositiōe q̄ est ẜm corpus phibere fieri. 80

¶ Eius vo q̄ adhuc fit sanateq̄ iā factū est: q̄d futurū est phibere fieri. 81

¶ Prohibetur igitur dispositione in qua nata est fieri ablata: nominatur autem huiusmodi dispositio causa precedēs. 82.

¶ Facta vero egritudo curabitur dispositione a qua principaliter que ẜm naturam operatio leditur ablata: quam et ipsam dicimus esse egritudinis causam. 83

¶ Curatio q̄dē vnū hꝫ modū: ⁊

marie cōmunē intētionē.s.ei q solvēdū est cōtrariū huiusmodi em̄ generis sunt oēs pficientes salutē cause. 84.

¶Scōm vero partē sunt ex singulis contrarijs. 85

¶Calide igit̄ dispositiōi frigida cū contraria est. Frigide vero calida ꝛ sic in alijs pportionaliter. 86

¶Si em̄ immoderatū est oē pter naturā: moderatū vero ſm naturā necesse est oē immoderatū ab imoderato ſm ɔtrariū ad moderatū adduci. 87.

¶Manifestū vero q ſm virtutē nō ſʒ apparitionē calefaciēs ꝛ infrigidās: ꝛ q̄cūq hmōi alia accipiēdū est. Dico aūt ſm virtutē qd essentialiter ꝛ pprie ꝛ vere est vt dr. Scōm vero apparitionē qd ſm presentem sensum hmōi esse videt̄: essentialiter vero nō existēs hmōi. Quomodo vero opus cognoscere ea in negotio de simplicibus farmacijs dictū est. 88.

¶Ad inventionē vero salubriū cārū quecūq quidē cause ad iā factā egritudinē sunt salubres illa rōne vtendū est qua illud q ſm apparitionē determinat̄ ab eo qd est ſm virtutē. 89.

¶Quecūq vero cause ad eaʒ q̄ adhuc sit ipsa eadem cōsideratione vtendum: ꝛ adhuc ſʒ quā inveniūtur egritudinū cāe. 90.

¶Ferūt em̄ si ita cōtingat i humorib⁹ putrefactis accēdi febrē demonstratio in talib⁹ est evacuatio ꝛ alteratio. Alteratio q̄dem est faciens cessare putredinem manente substantia. Evacuatio vero totā a corpore educēs substantiā. 91

¶Sed dicta quidē species alterationis digestio est quā aq̄bus dā causis cōtingit facere scietes erimus in illis si habeamus iā cognitionem ita causarum salubrium. 92

¶Evacuationes vero per flobothomiā ꝛ p clystere ꝛ per vrinā ꝛ per respiratiōes ſm cutē fiūt Amplius vero ꝛ per ɔtrariā detractionē ꝛ deriuationē ad alia. Huiusmodi enim generis sunt ꝛ mēstrua mover̄: ꝛ emoroidas aperire. Et per nares ꝛ per palatum purgare. 93

¶Scientes igitur et hic materias ꝛ virtutes quibus in tempore ꝛ qualitate ꝛ quantitate ꝛ modo vsus oblatis evacuatio fit. 94

¶Scōm hāc partē artis invenimus salubria. Et scripta i oiʒ inventio in terapētico negotio Scōm eūdē vero modū ꝛ i alijs tribus discrasijs. 95

¶Unum cōmune habētes pceptū efficiētē vnāquāq eaꝝ cāꝝ opʒ abscindere prius: deinde sic venire ad eā discrasiā q̄ facta ē ab illa egritudine salubriū cāꝝ intentionē facturos. 96.

¶Scōm vo ɔposita s discrasias ex simplicib⁹ ɔpositio ostēdūtur salubria pcepta. ꝛ hic habētib⁹ nobis medicamē pportionale magnitudini discrasie ad illā cōveniēs invenire. 97

¶Velut si ita accidat. Si decē q̄dē numeris ſm calidi⁹ excedit aliquid ab eo q ſm naturā: septē vero ſm siccius esse oportet ꝛ salubrem causaʒ in talibus dispositionibus: frigidiorē q̄dem decē numeris: septeʒ vo humidiorem. 98

¶Si igit̄ ipsi parti patiēti adducas hmōi medicamentum in

tim frigidi⁹ sit ꝛ humidi⁹: inquã tũ partis patiẽtis manifestatio precessit. 99.

¶ In ꝓfundo vero posita q̃ patitur parte opꝫ ꝯsiderare hmõi efficere e salubre vt non cõtingat erolui in via. 100.

¶ Si igit̃ calidi⁹ esse opꝫ moderato: nõ in tanto sit solũ calidi⁹ quanto indiget passio: sed supmodũ apponat̃ ꝑpter positionẽ necessario aduenientẽ. 101.

¶ Si vero frigidius sit non simplr opꝫ tanto facere illud frigidius: sed materiã medicaminis ꝯsiderare prius. Si enim parachimeres est non perueniet vsq₃ ad ꝓfundũ multũ. Cõtrariũ ꝟo operatur aliquãdo spissam supficiẽ. Si ꝟo leptomeres sit: possibile est peruenire vsq₃ ad plurimum profundum. 102.

¶ Ita vero ꝛ in humectãtibus ꝛ desiccantibus parachimeres ꝛ leptomeres substantie considerande sunt. 103.

¶ Ex positione quidẽ patientis loci manifestatio inuenit̃ salubre vt dictum est nunc. 104.

¶ Ex plasmatione vero ꝛ positiõe qñ fluxus sensibilis habet cõsuetos ad aliud membrũ aut nullũ hꝫ. Nanq₃ ad pncipalia q̃ ferunt̃ fluxus aduertemus ꝓuocabimus vero eos ad nõ princi palia. 105.

¶ Manifestũ ꝟo qm̃ facientium causaꝝ discrasiã ꝑ euacutioneꝫ sanatio est: ipaꝝ aũt discrasiaꝝ alterario sanatio est. 106.

¶ Soluta ꝟo cõtinuitate curationis q̃dẽ intentio vnitio ẽ. In organicis q̃dẽ partib⁹ ipossibilis est. In omiomeris ꝟo nõ oino ĩpossibilis est: sed in q̃busdã possibilis vt in carnosis et conglutinatio est sanatio. 107.

¶ Nõ differt ꝟo si consolidationem nomines. 108.

¶ Precedit aũt eã qñ mai⁹ fuerit vuln⁹ adductio distãtiũ partiũ ex gñe plasmatõis exñs. 109

¶ Ut ꝟo ea fiat pmanens: suplĩgatio ꝯducẽs distãtia labia ꝛ cõsuture vtiles sunt ad hoc. 110.

¶ Cõglutinat ꝟo distãtiã ꝛ eã q̃ est in pncipio vnionẽ reddit natura. Nrm ꝟo op⁹ ẽ pmũ q̃dẽ vt dictũ est cõducere in idipꝫ distãtia labia. Scḋm opus ꝟo suare in q̃ ꝯducta sũt. Et tertiũ vt nihil incidat itra labia ꝓuidere. Et quartũ ipam partis substantiam sanam seruare. 111.

¶ Primũ q̃dem ꝛ sm̃ opus qũo aliquis faciat dictũ est. Tertiũ ꝟo in ꝯducẽdo distãtiã fiet q̃dẽ si nihil extrinsec⁹ incidere pmittam⁹ sicut plurimum pilus aut oleũ aut hũiditas alia i medio cõstituta ꝯglutinandoꝝ ꝓhibet eoꝝ vnitionẽ. In posteriori ꝟo tpe ꝑ effluxiões tertie intẽtiõis custodia est. Ad effluxiões vero ipsas ex subdiuisiõe ꝛ ꝯtra diuisiõe ꝛ figura apta accedendũ ẽ. Substãtia vero ptis sana seruabitur ꝑ mediocriter desiccãtia. Hec q̃dẽ curatio est ꝯtinuitatis solutionis in carnosa parte facte eius sm̃ seipsam solius. 112.

¶ Si ꝟo alicui alteri misceatur egritudinũ erũt plures intẽtiones ꝑceptoꝝ curationũ quas in compositorum doctrinis deinde dicemus est. 113.

¶ In presenti vero ad reliquas intentiones solutionis cõtinuatis veniendum 114.

¶ Fractura igit̃ in osse est quidem ꝯtinuitatis solutio. insanabilis quidem quantũ in prima

cōſideratione. Juxta vo ſcdam ſm quedā modū curabilis quo dāmodo fit. Pria igr ↄſideratio eſt cōſolidatio ipotens pp durici partꝫ fieri. Scda vo ligatiō cōtingēs fieri p porū ligantē in circuitu fracturam. 115.

¶ Generatio vo pori inquantū ex materia ꝛ natura fit cōis ē ad alia inquātū vo ppe eſt formā oſſis ex illi⁹ eſt alimēto. 116.

¶ Molle vero ꝛ puerile os ↄſolidari quidē poſſibile eſt. 117.

¶ Raro vo ꝛ hmōi paſſionis generatio ſine cōpaſſione alteri⁹ mēbri eſt. Sepiſſime em circumpoſiti muſculi cuꝫ aliis partib⁹ corpis ↄpatiunt fractis oſſib⁹: itaqꝫ ꝛ intētio curatiōis duplex eſt altera quidē in oſſib⁹: altera in his que circa ea ſunt corporibus hec qdē talis in carnoſarū partiū diſpoſitionibus dicet: de fracturis vo dicendū eſt. 118.

¶ Qm vo harum curatio eſt ex poro: vt vo hic fiat ppriū alimēti oſſis eſt opus. Opꝫ igitur ſuperfluitatē nutrimēti ad pori generationem nature ſubmitti. 119.

¶ Superfluitas vo hec ꝛ quātitate ꝛ qualitate moderata eſſe debet. 120.

¶ Propterea deductione indiget talem ꝛ tantum influentem ſanguinem oſſibus preparantē ex quali ꝛ qto fiat porus. Quoniam vero pertranſit hic per cōcaua fracti oſſis attēdere oportet eius multitudinē etiaꝫ qualitatem ꝛ ita ſicciorē oportet facere deductionē vel magis humectantem. Qꝫ amplius in terapentice facultatis litteris ſunt dicta. 121.

¶ Nerui vero ꝛ tenanthos punctura pp plm ſenſū ꝛ pp hoc qd ↄtinua ē ſꝫ pncipiū pticulas parata ē aduocare ſpaſmū ꝛ maxie cū nō reſpiret exteri⁹ execata cutis pforatiōe. Hāc igit oꝫ aperire ꝛ exiccar ſubſtātia leptomeri ptrāſire potēti ad pfunduꝫ vſqꝫ ad pforatū neruū. Dictū ē āt de hoc pfecte i terapētice facultatꝫ lrīs. In ſimplicib⁹ igitur hmōi gnis diſpōnibus ſalubrium cauſa ꝑ ē forma talis quā dixi. 122.

¶ Scdm ↄpoſitas vo complexe vt in vlcerib⁹. Prima qdē eſt cōcauitas quā qdē nō aliā diſpōnē: ſꝫ vlceris tm arbitrant differentiā. Eſt aūt nō tm differētia hoc tale: ſꝫ alterꝫ quoddā gen⁹ egritudinis toti⁹ in quo ſubſtātie ipſi⁹ eſt pditio. Et igit curatio ipius in duplici paſſione duplici idiget itētiōe: cōtinuitatis em ſolutio vnione ſubſtātie vo perditio gnatiōe indiget. 123.

¶ Dicte vo ſūt paulo pri⁹ generationis intentiones. 124.

¶ Et qdē oportet curare primū hāc diſpoſitionē deide aggredi vnire: ſicut ipſa nā rerꝫ iudicat. Quādo igit repletum fuerit qd cōcauū ꝛ equale vlcus extiterit tunc alterā intentionem afferri opꝫ. Media ei noua carne exiſtente labiorū vlceris vniri qdē impoſſibile eſt diſtantiā. 125.

¶ Intētionē ergo curatiōis aliā inuenire opꝫ. Inuentionē vo ex eo qꝫ ſm naturā habebimus qd circūfacere pti ↄuenit. Scdm naturā vo erat eā cooperire cute. Hoc igit nobis ē faciēdū: aut ſi īpoſſibilis ē intētio: aliqd ſimile cuti carnē. ſ. calloſam faciēdū eſt. Erit autem hmōi caro ſicca ſimilis priori cuti ꝛ calloſa. Siccantibus igitur ꝛ ſtipticis ſine mordicatiōe erit opus pharma

ctis ad cicatrizationes. 126.
Ita vero si vlcus in putredinem ꝑtat: itētio qdē ē purgare: pharmacū vero salubre repticū. 127.
Dieta ē aūt hoꝝ in his que de pharmacijs materia. 128.
Et quidē si flegmō ⁊ cassatio et sclirosis aut tumor cū vlcere fuerit: curādū illa pri⁹ ꝑ eas: que dicte sunt rōnes. Ita vero ⁊ si influat aliquid vlceri: curādū est ſm influentiū curationē. Similiter vero ⁊ si discrasia aliq̄ fiat ſm vlceratū locum: ad discrasie prius ire opꝫ adiutoria. 129.
Et de his quidem sufficiēter dictum est. 130.
Ad id vero qd̄ ꝑpter plasmationē veniēdū iā gen⁹ ē in plures differētias diuisum. Sꝫ a manifestissimo principiū orōni ponēdum est qd̄ ſm figure permutationem fit. 131.
Foꝝ igit̄ q̄ adhuc crescūt possibile est figurā plurimaꝝ ꝑtium corrigere: horum vero q̄ excreuerūt nequaq̄. 132.
Intentio vero vt si possibile est curari ad contrariū adducere distorsiones. 133.
Si vero fractura non recte plasmata peccauerit alicui⁹ membri figura si adhuc recēs porus existat frāgere iterū: ⁊ hoc plasmare cōfestim recte: deinde porum fieri. 134.
Est autem ⁊ emphrasis ex hoc genere egritudinum. 135
Hec quidem a glutinosis ⁊ pinguib⁹ humorib⁹ fit: vnā quidēꝫ ⁊ eādē intentionem hn̄s contrariā passiōi ēphrasis. Cause vero salubres ripticā ⁊ incisiua pharmaca. 136.
Que vero ex stercore duro quod adhesit in intestino priorē qdēꝫ habebit in duritie correctionēꝫ ex hūidis ⁊ pinguib⁹ clisterib⁹: deide vero euacuationem ex acribus. 137.
Que vero ex lapide circa vesicā est: ꝑnti quidē trāspositione indiget. Curatiōis vero ꝑfecte gratia ꝑ incisionē cura est. 138.
Eius vero q̄ preter naturā i ꝑtē ꝯtinetur humiditas est curatio in ꝑfecta euacuatione: quemadmodū in putredinibus. 139
Immoderata vero repletio idiget imoderata euacuatiōe: quēadmodum est in sanguine circa venas. 140
Quibuscūq̄ vero circa vētrē venas ⁊ intestinū ⁊ tracheā arteriā ⁊ pulmonē putredo aūt sanguis cōtinetur perfecta euacuatione indigent. 141.
Amplioris vero cibi ⁊ potus recentis adhuc ſm euacuationēꝫ corruptio est. 142
Quecūq̄ igit̄ in pulmone ⁊ thorace cōtinentur: cū tussibus qdē euacuatio ē ⁊ pharmacijs extenuantibus. 143.
Quecūq̄ vero ſm epar: aut venas: aut arterias: aut lumbos: aut ꝑ vrinas: aut ꝑ ventrem dn̄t euacuari. Sed ꝑ vrinas qdē ab extenuātib⁹ vehemēter. Per vētrem vero attrahētibus ⁊ aperientibus. 144.
Quecūq̄ igitur ſm superiorem ventrem per vomitū. Quecunq̄ vero ſm inferiorem per subductionem. 145.
Quecūq̄ vero sub cute per incisionē aut ꝑ cauteriū aut pharmaca caustica. 146.
Ita vero ⁊ quecunq̄ scd̄m concauitatem naturalem: vt in thorace. 147.
Uno vero capitulo breuiter me

expediã. horũ qdẽ q̃ a toto genere sunt p̃ter naturã in q̃busdam ptibus ↄtentoꝝ intẽtio curationis ablatio est. Si ṽo impossibile est ita fieri: transpositio fiat ad min⁹ piculosum locum. 148.

¶ Quecũq3 ṽo nõ sunt a toto genere p̃ter naturã: s3 ẽm q̃titatẽ intẽtio hoꝝ sanandoꝝ tm̃ supflui euacuatio est. 149.

¶ Intẽtio ṽo sanãdoꝝ ẽm ptez q̃dẽ aliquã ex ip̃a accipit̃ dispositione. Plurima ṽo cũ patientibus particulis. 150.

¶ Quecũq3 ṽo aspera facta sũt p̃ter naturã: ad ea q̃ ẽm naturã eis adducẽdũ ẽ leuitatẽ. Scd̃m os q̃dẽ radẽtes. Scd̃m tracheã arteriã aut linguã leniẽtẽ p hũida sine mordacitate ⁊ per glutinosa. 151.

¶ Quecũq3 ṽo leuitatẽ p̃ter naturã hñt ad eam q̃ ẽm naturam est eis adducendũ asperitatem p pharmaca sufficiẽter ruptica: ⁊ per breuẽ facientia rasurã. 152

¶ Quecũq3 ṽo emphraxes ⁊ angustatões egritudines alias sequũtur curãdu3 ẽ pri⁹ illas per eas que dicte sunt rões. 153.

¶ Oñsum est aũt in tractatu de egritudinũ differẽtia q̃ de flegmonib⁹ ⁊ sclirosi ⁊ inflationib⁹ ⁊ siccatiõib⁹ imoderatis adhuc ⁊ ineptis figuris ipoꝝ ↄtinẽtiũ corpoꝝ ↄsequũtur plerũq3 ea q̃ dicta sũt: quẽadmodũ ⁊ i timoribus q̃uasdã eorũ sunt in circuitu corporum. 154.

¶ Si ṽo adinuicez eoꝝ q̃ dicta sunt amplectunt̃: aliqua ondsiones habebunt varias. 155.

¶ Sufficiet aũt manifeste vt in exẽplo faciam⁹ orõnẽ: ampli⁹ ei de his oib⁹ i terapẽticis d: lr̃is.

¶ Subiaceat igitur i exemplo alicui influere pti multitudinẽ sanguis vt distẽdant̃ q̃ ẽm ptez sũt vasa nõ magna solũ: s3 etia3 pua pri⁹ effugiẽti visionem: ex plẽitudĩe ṽo nũc apparẽtia quẽadmodũ i oculis vr̃ manifestu3: ꝓpter albedinẽ tunice oculoꝝ: cõueniẽs ṽo ẽ alia vasa minora his q̃ dicta sunt vasis distãdi repleta nondũ ṽo ea apparere pp puitatẽ: ⁊ piculũ ẽ effũdi aliq̃d magnũ r̃fudãs ex vasis i has q̃ i medio sũt regiões vacuas: aut effusu3 iã esse aliq̃d paruũ. 156.

¶ Huiõi ṽo passiõis curatio habebit q̃dẽ ↄsiderationẽ per euacuationẽ: aut ṽo dicam⁹ manifestius ex pte euacuationem q̃m passio erat i eo q̃ repleta esset pars immoderate. 157.

¶ Necessariũ aũt ẽ aut p recurrẽs euacuari supfluũ aut p ip̃a3 patientẽ ptẽ. Rursus igit̃ recurrere: aut p pulsum: aut p tractũ aut per transmissu3: aut ẽm aliq̃d horum: aut ẽm omnia. 158.

¶ Per ipsa3 aũt q̃ patit̃ ptẽ euacuabit̃: hoc q̃dẽ manifeste ⁊ sensibilr̃: hoc vero per euaporationes extenuatum. 159.

¶ Si igit̃ fuerit totũ corp⁹ plectoricum: nõ op3 p ip̃sa3 ptẽ patientẽ euacuare. Si ẽm carraxationib⁹ ⁊ incisionib⁹ sensibiliter euacuauerim⁹ ptes dolẽtes: attrahem⁹ pp dolorẽ ampli⁹. Si vero calefacientib⁹ dyaforesim aggressi facere fuerimus: trahemus p calorẽ amplius in ptẽ patientẽ quã dyaforesim faciam⁹. Si ṽo velim⁹ recurrere cogere q̃d influxũ est: nõ recipiẽt plenũ corpus existẽs. Abvtraq3 igitur hec op3 euacuare totu3 corpus Aut ecõtrario trahere oĩno ad alias regiões q̃d est influxũ pa-

tienti pti. hoc ei patiente repellere a pte pri⁹: dein dyaforesiz facere aggredi: paratior em̄ euatio quāto per maiora. 160.
Repellemus aūt a patiēti pte si infrigidemus ꝛ stiptica apponam⁹: sz euacuata ipsa vasa qd̓ repellitur ad seipsa attrahēt. Ostēsuz est em̄ ꝛ hoc ꝑ phisicarū virtutū orationē. ꝛ trāsmittūt vase cōformata stipticis pharmacijs. Si igit omne ita recurret rursus bn̄ se habebit pars. 161.
Relicto vero aliq̄d supfluo i pte opz q̄dē significari hoc ꝯglutinosum esse aut spissum: ꝛ pp̄ h̄ cōpactū eē indissolubilit. Pōt igit ꝛ non tale exn̄s in eas q̄ in medio sunt regiones effundi: tunc igit iam est tēpus venire ad euacuandū illud per partē patientē supponētib⁹ supra iacētib⁹ partib⁹ apocrusticas influentium virtutis. 162.
Euacuatio ṽo fit maxie si ꝭm medias regiōes significet ꝯtinere aliq̄d ꝑ carraxatiōes: sil' ꝛ ꝑ pharmaca dyaforetica. 163.
Sed q̄m dyaforetica oia calis sunt virtutib⁹: eius ṽo craseos est op⁹ mordere q̄n imoderati⁹ fuerūt calida. Obseruādū igit i his ne oia sint nimis calida: ꝛ maxime si in supficie corporis fuerit mēbrū qd̓ patit: dolebit em̄ nō si simul patit et mordet. Et ois dolor prouocat reuma. Mediocriter igit calido anodinorū his vtendū est. Et magis si humidum sit. 164.
¶ Et tn̄ sufficiēs est dyaforesim facere i supficie: si nō vehemēs sit dyaforeticū pharmacū. Si ṽo ea q̄ i supficie sūt sine passione oino existāt i ꝑfundo ṽo sit pars euacuatiōe indigēs intēdere ꝛ augere opz dyaforetici pharmaci virtutē ꝛ caliditatē. euanescet em̄ deficiēs pri⁹ q̄ȝ ad ꝑfūdū veniat: neq̄ tn̄ ledet aliq̄d ea q̄ i supficie sūt q̄ attiget: q̄m nō passa sunt. Itaq̄ em̄ i id ip̄m vtraq̄ accidūt ad calidorꝫ sil' ꝛ acrium vsuz medicaminū ꝛ q̄ in supficie ꝯsistētia sunt: ꝛ q̄ in ꝑfundo idigētia: hāc igit expositiōe partis accipiam⁹ ostēsionem. 165.
¶ Dehinc vero intēdam⁹ si de est aliq̄d ad curationē. 166.
¶ Videt aūt deesse nō parꝫ ipsorum em̄ mēbrorū in quib⁹ q̄ patiunt est supfluitas reumatis quedā rara ꝛ laxa mollia ꝭz naturā sunt: q̄dā vero spissa ꝛ stricta ꝛ dura. 167.
¶ Priora igit facile euacuant: altera ṽo acriorib⁹ indigent euacuatorijs et medicaminib⁹ euacuātib⁹ ea: ꝛ eis q̄ sūt leptomera. Si ṽo ꝛ ꝭz multā posita sunt ꝑfunditatē: ampli⁹ aūt et magis indigēt his hec igit rursus ostēsio altera est ꝛ substantia patientis partis. 168.
Alia vero a plasmatione ꝛ positione. 169.
Supponat em̄ si ita accidat in epate p̄dictā esse disp̄onē in angustis finib⁹ vasorꝫ constrictis humorib⁹ aut ꝯglutinosis aut spissis aut mltis: igr̄ p̄rōptū est vti cibis ꝛ potib⁹ extenuātib⁹. Spissitudinē q̄dē p̄mū glutinositatē tenuē efficere. Scd̓o nō ꝑ inuisibiles vias ꝛ angustas solū vt in alijs ptib⁹: sed ꝑ poros et ꝑ venas amplas euacuare. Amplissime ṽo sunt ꝭm eparvene: queadmodū ꝛ plurie finiūt: he q̄dē in gilbis ad kilin: he ṽo in

simis ad pilã. Itaq; iã tibi fa-
cillimũ i qbuscũq; fuerit ꝯstri-
ctiões euare ꝓpte eas trahẽ-
ti qdẽ i vẽtrẽ ꝑ trahẽtia medi-
camina qcũq; humoꝝ cõstricti
erãt ſm eas q i simis sunt ve-
narũ. Ad vrinas vo cõuertẽti
ꝑ kilin venã qcũq; ſm eas q in
ea sunt venas. 170.
Altera vo ꝯsideratio i his q ꝑ
dicte sunt oñsionib⁹ ab epate
qsi a pricipio venaꝝ. qm vo nõ
seipz solũ queadmodũ plurie
aialis ptes regere natũ ẽ: sz im-
mittit suã vtutẽ venis. piculũ
em ẽ si dissolnam⁹ ei⁹ vtutẽ em
broc; ⁊ cataplasmatib⁹ calasti
cis: ⁊ ipz pricipiũ dbilitare cir
ca opationẽ ⁊ ibecilles oẽs ve-
nas efficere: vñ admisceri opz
stipticoꝝ aliqd pharmacoꝝ in
curationibus eius. 171.
Sz qm ẽ i pfũdo piculũ ẽ dissol
ui stiptici vtutẽ si nõ reducat
ab aliq sba leptomeri qle aro
matũ ẽ meli⁹ vo si ipz stipticũ
pharmacũ stati sit ⁊ aromati-
cũ. Insitas em duas hñs qlita
tes ⁊ vtutes forti⁹ opabit. 172.
Igit euet qd qdẽ ꝑter naturã i
ptẽ illatũ ẽ: vt hẽat contẽperã-
tiã hũoꝝ ſm nãm. Cõsiderãdũ
igit nobis i hoc. ne aliqd a reu
matis qlitate imutatũ sit scdz
crasim. Si igit magis erit fleg
maticũ ifrigidatũ ẽ. Si vo est
magis colericũ calefactũ ẽ. Ut
⁊ hãc ei⁹ distẽperãtiã sanãtes
pfecte sanũ reliqm⁹ illd: sanabi
mus vo ꝯtre adducẽtes qlita-
tẽ queadmodũ in distẽperãtia
rũ dictũ est curationibus. 173.
Inquãtũ vo vnũqdq; scm ẽ ca-
lidi⁹ intm ifrigidãtes itaq; h
rurs⁹ necessariũ ẽ scire eã q ſm
nãm eucrasiã ei⁹. Quõ ei scie-
mus ꝯtrũ ab eo qd ſm nãm est
fridi⁹: aut qñ ifrigidãtes cessa
bim⁹: nõ cognoscẽtes modũ ei⁹
q ſm nãm caliditatis? Ita vo
et si frigidi⁹ scm ẽ calefaciam⁹
ñ cognoscẽtes modũ ei⁹ q ſz na
turã frigiditatꝫ ipossibile ẽ no
bis neq; calefaciendi inuenire
medicamẽ cõueniẽter neq; cale
facientes cessare. 174.
Qm vo et de his sufficiẽter di-
ctũ ẽ: trãsire iã tps ẽ ad ea que
ſm numerũ non ſm naturã se
habent. 175.
Duplici vo exñte eoꝝ dria: q-
buscũq; qdẽ deficit particula:
opari hãc intẽtio est seruiẽtes
vcꝫ nature ſm modũ quẽ pau-
loante diximus. 176.
Quib⁹ vo supabũdat pticula
itẽtio ẽ hãc abscidere ipaz: aut
ꝑ noulã: aut ꝑ ignẽ: aut ꝑ phar
macũ causticũ. 177.
Hac igit rõne possibile ẽ fere
oia curare: gignere vo oia nõ
ẽ possibile: vt i ea q de semine
ostẽsum est oratione. 178.
Quedã vo ⁊ si ea nõ possibile
ẽ gignere: possibile ẽ tñ aliqd
facer ꝓ eis: vt i osse pfecte abla
to alterã sbam: ſm eũdẽ locuz
differẽtẽ ab osse ⁊ carne ẽ ei sba
q fit ſz locũ ei⁹: vt qdã caro po
roidis aut por⁹ sarcoidꝫ: ⁊ tpe
ꝓcedẽte i duri⁹ trãsmutat ſm
pricipiũ vo sarcoidos magis
existens. 179.
Scdm vo quãcunq; ptẽ ꝑdictã
nec eãdẽ sbam ſm spẽm: neq; si
milẽ opari possum⁹: tertia no-
bis itẽtio ẽ iuenire aliquã ꝯpo
sitionẽ vt i decorationib⁹. 180.
Epiche nõ vo manifestũ est qm
gen⁹ ẽ totũ hoc eoꝝ q ſm ꝯtrũ.
Quãtũ em ei⁹ circa hoc qd ſm
naturã ẽ appropinqt illi: h vo
qd in

qđ in genere pter naturã sepa ratum est tantum. 181.
In quo quidẽ prima intentio est ablatio. Si vero ipossibilis ẽ: ista trãspositio est scđa intentio vt in infusionibus. 182.
Quecũqꝫ vero non in totis partibus: sed in partib⁹ partiũ deficiunt ⁊ supabũdãt ab eo qđ sꝫ naturã nutrimẽtũ qdem ⁊ gñatio in deficientib⁹: ablatio vero ⁊ purgatio i supabũdãtib⁹. 183
Unde nec intẽtio in eis altera nec forma medicaminum altera sm genus. 184.
Sed ad reliquũ adhuc genus veniẽdũ salubriũ cãrũ quidem qđ est correctiuũ eoꝝ q pp positionẽ lapsa sunt corpoꝝ: vt ex archimetra: ⁊ qñ labunt iestina in oxeum. 185.
Fit aũt hoc quidẽ in ꝯtrium ex violẽta tẽsione aut impulsiõe: hoc vero ex raritate: aut ex ruptura continentis. 186.
Itaqꝫ curõ qdẽ huic ex ꝯtraria tensione ⁊ in contrariũ impulsione huic vero si fiat soliduꝫ ex eo continens. 187.
Ex quib⁹ vero facultatib⁹ aliqs ea que sunt sm partẽ inueniat per terapentice facultatis declaratum est negocium. 188.
Deinde vero dicẽdũ est de eis q cũqꝫ sm priorem orationẽ accipiebam⁹: vocãt autem ea pseruatiue. 189.
Triplex vero est ⁊ hoꝝ sm gen⁹ differẽtia. Prima qdẽ perfecte sani hois. Secũda imperfecte. Tertia vero egrotãtis. Primuꝫ igit gen⁹ ex salubri negocio duplex existẽs vt pri⁹ dictũ. Scđꝫ vero ex pseruatiuo. Tertiũ vero ex terapentico. 190.
In humorib⁹ vero maxime hꝫ cõsistentiã omne hoc gen⁹. 191.
Quos neqꝫ glutinosos opꝫ eẽ: neqꝫ spissos: nec aquosos: neqꝫ multos: neqꝫ calidos amplius neqꝫ frigidos: neqꝫ mordaces: neqꝫ putridos: neqꝫ venenosos. 192.
Augmẽtati vero mali humores cause cõsistũt egritudinũ. 193.
Augmentant vero aliqñ quideꝫ ab eadẽ causa q eos genuit primum est aũt qñ sunt nõ cõmutãtes eos sibi qui sm corp⁹ sũt humores. 194.
Intentio vero in his curationibus duplex est: alteratio ⁊ euacuatio. 195.
Alterant igitur aut digesti ab ipso corpe: aut a qbusdã pharmaticis vtutib⁹ in quib⁹ sunt ⁊ qdã virtutes q vir⁹ venenatoꝝ aĩaliũ curãt ad hꝫ delynria pharmaca recipientes. 195.
Euacuant vero sufficiẽter a calidis pharmacijs ⁊ purgationibus et clysterib⁹ sudoribusqꝫ ⁊ võitib⁹. ¶ Hec igr hoꝝ sũt cõmunes euacuationes. 197.
Proprie vero ex loco in q cõgregati fuerint accipiunt queadmodũ in salubrib⁹ declaratũ ẽ sm tertiũ ⁊ quartũ: maxie nobis de laborib⁹ tractãtib⁹ ⁊ qcũqꝫ adiacẽt alijs laboriosis dispositionibus. 198.
Euacuant eñ prompti⁹ q qdẽ in primis venis per ventrem. Qui vero in his que sm eparper vrinas. Qui vero sunt sm totam habitudinẽ p sudorẽ. Queadmodũ ⁊ q sm caput aut p palatũ: aut p nares: aut p vtraqꝫ. Qui vero in thoracis latitudinibus purgant p guttur cũ tussibus. Qui vero sm rhenes ⁊ vesicam per vrinas. 199.

Antipaseos vero cois omnium partiu ostesio ad ea q longissima sunt. 200.
Deriuatio vero ad proxima loca. 201.
Omnia igit quecuq curat huiusmodi dispositioes salubres vocantur cause. 202.
Quemadmodum euacuentia egre. 203.
Neutre vero neq ledetia:neq adiuuantia. 204.
Potest aut aliqs eas neq causas appellare oino q les sunt mlti sophistaru negligetes q de ipsaru reru inuenire differetia:in nominib' vero plurimum temporis consumentes. 205.
Dictu est aut amplius in aliis negociis aduersus eos. ¶ Preseruatiua qde species artis talis est. 206.
Resumptiua vero z enutries i ꝯualescetib' ex egritudib' z senib' qlis vero e z eoꝝ dispositio et a qb' causis maxie ad id q sm natura est reuertunt. 207.
Perfecte qde in terapetice facultat lris demostratu est p capitula vero dicat et nunc. 208.
Si igit dispositio e talis bon' qde est sed pauc' sanguis:z cu eo vitalis q appellat spus et aialis. Ipse vero solide ptes sicciores. Et ppea virtutes earu debiliores z ifirmiores. Et pp has totu corp' frigidi'. 209.
Cause vero salubres ea q dca e corrigetes dispositione vno qde capitulo vt apphedat qcuq pfecta z veloce digestione operatur. sm prte vero imoderatis motioib' z cibis z potib' z somnis sut materie qde motionu: sunt suspesiones z deabulationes z fricatioes z lauacra. 210.
Et si multum meliores adhuc fiant:ad cosueta opa paulatim attingat. 211.
Ciboru vero in principio quez humidi z bene digestibiles et no frigidi:postea vero magis nutrientes. 212.
Potus vero apt' vinu est:etate qde mediu:forma vero puru lucidu:in colore vero aut albu aut subrubeu:odore vero suaue:i gustu vero nec adstum oino nec aliquam vehemete qualitate ostedens:nec stipticam: nec amara:nec dulcem. 213.
Dictum est aute vt modo dixi in terapetica facultate ampli' super his.

Finis.

¶ Galeni Pergameni ars parua interpte Laurétio Laurétiano Floretino viro literatissimo.

¶ Laurentius Laurentianus Francisco Pandulphino. S.

Cum his diebus tecu vba facere de nro Galeno dixisti te ei' definitioes medicinales vertisse in latinu sermone: qd sane no potui no magnopere comedare:rat' fore vtilissimu si vna cu aliis ei' voluminib' q feci latia imprimerent. est em liber nodu Romanis cognitus hoib':q tn adeo e necessari' vt nemo sit q medeti ptia discere fere sine ei' notitia possit:cu sint dfinitioes oiz scietiaru pricipia necessaria. cura igr mi Fracisce vt absolut' pdeat i vsu latinum:vt hec ec Galeni scripta bnficio ac labore tuo ab iiuria obliuiois asserat. Interi legas arte pua no em hec loge absit a studio sapietie vbi reru definitiones mlte existut.

tam tuo nomini dicaui qui acri polles igenio: et i hac nra ciuitate pria mūera sis merito obitur⁹: nā et parēts tui Pet. Phili. maria i ipā rē.p. bnficia nēo ē qn sciat. Idib⁹ Febru. M.ccccc.

¶Liber prim⁹ icipit feliciter.

¶De triplici gne doctrinarū. Nec visū ātea rsoluēdi doctrinā excoluisse. Et vt hoc libro sit diffiniēdi rōnē factur⁹. Cap.i.

Tres sūt oēs doctrine ordinē subsequentes. Prima ex finis cognitiōe p resolutionē efficitur. Secūda ex cōpositiōe eo q sunt p resolutionē inuēta. Tertia ex diffinitiōis dissolutiōe de qua nūc tractamus. At licebit talem doctrinā appellem⁹ nō solū diffinitionis dissolutionē sed ēt explanationem: qūo aliq noiauerūt. Aut resolutionē: aut diuisionē: aut qūo aliq qdā explicationē: aut enarrationez qūo alij. Nonnulli igit Herophili sectatores talē doctrinā efficere sunt aggressi: velut Heraclides erithrensis. Cōponēdi vo doctrinā sunt ipsi Herisipili sectatores efficere aggressi: et aliqui qui ab Erasistrato fluxert: atq etiam Attales atheniēsis. Nemo tamē ex maiorib⁹ scripsit doctrinā ex cognitione finis incipientē ex qua artes omnes vtentes docendi via et rōne cōsistūt. Sed illā alibi docuim⁹. Hoc loco diffiniendi doctrinā sum⁹ facturi. Qnātū em superat a sciētia resoluēdi dignitate: docēdiq via et rōne: tm supat ɔpēdio art ac mēoria pticlariū pceptor. oia ei pcepta sat i mēoria herēt ex diffinitionis dissolutiōe: qz optia diffinitio capita toti⁹ artis seipa ɔplectit: quā nōnlli noiant essentialē: ex aduerso diuisa accidētalibus appellat. Ille ei ab accidētib⁹ re qsi diffiniut. Hec ab ipa eēntia ɔsistūt. Ceterū i multis alijs cōmētarijs oēm medendi ɔtēplationē pticulatim excoluimus: qb⁹ vtaris ad hāc triplicē doctrinā licebit. Sz hac pte diffiniēdi orōnē pseqmur. Id ptea adiciētes nos h libro esse dictu rosola capita: ac veluti ɔclones eo q lati⁹ explanata iā sunt.

¶Quidnā sit medicina: et q pacto corpa cause: ac signa sana egra neutraq nomient. Cap.ij.

Medicina ēst sanabiliū sciētia egrotabiliū: et neutro. Nec iterest si dixeris valitudinario. Igit scie nomē ɔmuniter: et nō ppue itelligere op⁹ est. Sanabile vo egrotabile ac neutrū vnūqdq trifariā dr. Tū corpus: et cā: tum ēt signū. Et ei corpus suscipiēs sanitatē: et cām efficientē: atq custodiētē eā: et itē signū indicās. Hec oia autores medicine sana appellāt. Simili rōne noiant egra suscipiētia egritudinē corpora: atq etiam cās efficiētes et custodiētes egritudinē et indicantia signa. Nec secus neutra pari mō vocāt: corpora: causas: signaq. At vo medicina primaria rōne sanarū cā rum sciencia est deinde egrarū: ac demum neutrarum. Tūc autem corpo in primis sanorum deinceps egrorū: postremo neutrorum. Itidē de signis dicendum. In actionib⁹ aūt pōr corpo. s. cognitio ex signis ē. Postea vero causarum inuētio. Por

ro cū indicās suscipiensq̧ ⁊ effi ciēs: ac custodiēs vnūquodq̧ bifa riaʒ dicatur simpliciter ac nunc. Sciendū est de vtrisq̧ scientiā medicinalē tractare. Quinetiā cū id qđ simpliciter est bifariā dicatur sp ⁊ plerūq̧ de ābob⁹ sciē tia medicinalis cōmunit. Cete rū neutra cā: signū corp⁹ tū sim plr tū ēt nūc appellatū: vnūqđ q̧ trifariā đr: aut q: neutri ꝯrū aut q: vtriusq̧ aut q: iterdū hu ius: itđū illi⁹ pticeps est. Atq̧ ex his ipsis sm duob⁹ đr modꝫ aut q: vtriusq̧ ꝯtrarij equalit: aut q: alteri⁹ magis cōpos ē. Ceterū de tota diffinitiōis di ctione ābiguitas q̄dā ē quam q̄dē soluere necesse est. Qđ eniʒ đr medicinalē sciētiā eē sanabi liū: egrotabiliū: ac neutrorꝫ si gnificatur eā ipsaʒ sciētiā medici nalē de oib⁹ pticularib⁹ doce re: atq̧ etiā de quibusdā: ⁊ iteʒ de q̄lib⁹. Sʒ ipaʒ de oib⁹ pticu larib⁹ agere: indefinitū ⁊ iposſi le est. De quibusdā autē i perfe ctū nec artificiale. De qualib⁹ ꝟo artificiale parit ē atq̧ abū de: cūctis artis pticularib⁹ sa tisfacit: qđ i diffinitiōe medici ne dicim⁹ ꝯtineri. In p̄mis igi tur ordiemur a corporib⁹ ostē dētes q̄nā sanabilia: egrotabi lia: ac neutra existāt: mox de si gnꝫ ⁊ causis pcurrem⁹ orōnē.

¶ De corpore sanabili. Quid nā corpus sanabile sit. Ca. iij.

Sanabile simpliciter corp⁹ est qđ ab ortu nature mo dice tēperatū ē i simplicib⁹ pri misq̧ partib⁹: moderatū vero in mēbris que ex his cōposita sunt instrumētalibus. Sanabi le vero nunc corpus est qđ i p̄ sens bn̄ valet. Porro hoc corp⁹ quo tempore bene valet modice tēperatuʒ moderatūq̧ est: nō op timo tēperamēto ac moderatio ne: sed proprio ⁊ suo. At vero ip sius sanabilis simpliciter corpo ris sp tale est: q̄ maxime tpatū moderatūq̧: plerūq̧ ꝟo tale ab optia q̄dē ꝑpatōe n̄ mltū absistit

¶ De corpore egrotabili. Quid nā corp⁹ egrotabile sit. Ca. 4.

Egrotabile corpus simplici ter est quod ab ortu natu re aut imodice tpatū in simila rib⁹: aut imoderatū in istrumē talib⁹: aut vtroq̧ modo affectū. Egrotabile nūc corpus est egro tās: eo tpe quo đr tale eē. At cō stat: vt hoc q̄ʒ eo tpe quo đr esse egrotabile sit immodice tēpe ratū in similarib⁹: aut immode ratū in instrumētalib⁹ aut vtro q̧ mō affectū. Quinetiā egrota bile sp corp⁹ est qđcūq̧ existit ab ortu nature aut imodice tpatū in simplicib⁹ primisq̧ partibus oib⁹ aut quibusdā: aut pricipa lissimis: aut etiā istrumētalib⁹ similiter immoderatū: aut oib⁹ aut quibusdā: aut principalissi mis. Corpus aūt plerūq̧ egro tabile ē: qđ ad hoc vitio absistit q̄dē nondum tamen est in me dio collocatū.

¶ Quot modis neutrum corp⁹ appelletur. Capi. 5.

Cum neutruʒ corp⁹ trifariā dicatur: aut quia neutre affe ctiōe extreme sit pticeps: aut q: vtriusq̧: aut q: iterdū hui⁹: iter dum illius cōpos sit. Neutrum corp⁹ ex p̄ma significatiōe erit qđ diligēter mediū existit: sana bilissimi corpis egrotabilissimi q̧ ⁊ itē ex eo ipso simplr tale q̄ cūq̧ ortu natur ita ꝑparatū nūc ꝟo tale qđcūq̧ p̄senti tpe mediū

diligenter extitit sanabilissimi corporis egrotabilissimiq;. Porro simpliciter neutrũ semp̄ ē tale si cũctis etatib⁹ tale pmaneat plerũq; ṽo si quasdã suscipiat mutatiões. Ceterũ ex scda significatiõe corp⁹ neutrũ erit: si ꝯtrarũ dispositionũ simul sit particeps ab ortu nature: aut in vno mẽbro aut ẽt duob⁹ differẽtib⁹: i vno q̃dẽ si p alterã oppositionẽ efficiẽtiũ qualitatũ modice fuerit tẽperatũ: aut p ambas q̃dẽ sꝫ orta figmẽtũ: vel magnitudinẽ: vel numerũ ptiũ: vel positionẽ fuerit affectũ: aut ecõtrario i hꝫ q̃dẽ impressũ oib⁹ vel q̃busdã sꝫ tẽperamẽto perpessũ. In mẽbris aũt differẽtib⁹ fieri põt: vt aliq̃d simĺ p oẽs oppões ꝯtrioꝝ pticeps sit: ac semp tale erit si p oẽs etates maneat. Plerũq; aũt si aliq̃tenus pmuteť. Nec secus neutrũ nũc corp⁹ erit ex scda significatiõe: si aut circa vnũ mẽbrũ pti sanabile sit ptim egrotabile: aut circa differẽtia mẽbra. Neutrũ aũt corp⁹ ex tertia significatiõe erit: qđ iterdũ sanabile interdũ egrotabile inuicẽ redditur queadmodũ nõnulli extiterũt pueri q̃dem sanabiles: puectiores vero etate egrotabiles: aut ꝯ. At vno tpe ita neutrũ ꝯsistere nõ ꝯuenit. Porro cõstat vt illud nũc bifariã dicať. Igr̃ corp⁹ sanabile: egrotabile: neutrũ quot modis dicať ⁊ qđnã vnũquodq; sit abũde definitũ iã est. Restat vt de signis agamus.

¶ Liber secundus incipit feliciter.

¶ De signis quibus affectiões corporũ cognoscũtur ⁊ quo pacto talia signa trifariam diuidantur. Cap. j.

Indicãtia sanitatem signa sunt si pñtem sanitatẽ ostẽdũt. Pronostica si futurã. Cõmemorãtia: si pteritas in aim reuocãt. Nec secus egra signa si pñtem egritudinem demõstrant indicãtia existunt. Si futurã pnostica. Cõmemorãtia ṽo si preteritã in mẽtẽ reponũt. Pari mõ signa neutra idicãtia ac pronostica: item cõmemorantia hñt: aut vbi nulla penitus idicent affectionem: aut nihilo magis sanã q̃ egrã dispositionẽ: aut aliquatenus sanã: aliq̃tenus egrã dispõnem: aut vbi iterdũ sanã: interdũ egrã. Nã ⁊ hec quoq; pro triũ tpoꝝ diuersitate similiter idicãtia: pnostica ac cõmemorãtia cẽsenť. Atq; vocãtur interdũ hec oĩa signa ab antiq̃s medicis pnostica: quãuis pñtẽ aut pteritã significẽt dispositionẽ: ac maior vtilitas est idicãtiũ ⁊ pnosticoꝝ: minor ꝯmẽorãtiũ. Cũ igiť corpa sint sanabilia simpĺr ⁊ nunc: q̃ etiã beneualẽtia noiant: simpliciter sanabiliũ corpoꝝ duplicem haberi differẽtiã docuim⁹: eo qđ hec semp talia: illa plerũq; existãt: semp quidẽ quoties optimã habeãt pparationẽ: plerũq; ṽo quoties ab ea ipsa optima preparatiõe non longe absistant.

¶ Quibus indicijs optima corporis preparatio cognoscatur. ¶ Capľm. ij.

At cognosci talia opꝫ ab his q̃ insunt sm substãtie rõnẽ: ⁊ actionib⁹ necessario subsequẽtib⁹ ⁊ casib⁹: q̃ ppie accidẽtia noiam⁹. Ab ipsa q̃dẽ substãtia optime pparatiõis corpa

dignoscũt quoties ptes simila res: calore frigore: siccitate: humiditate: modice cõstet. Instrumẽtales vero mediocrit accõmodent q̃titate: ac nũero eaꝝ q̃b9 cõponunt: atq3 cõfigmẽto singulaꝝ ptiũ: totiusq3 istrumẽti. Porro ab his q̃ necessario subsequũtur: tactui q̃dẽ: duritiei ac mollíciei mediocritas. Visu vero si nec oino lenis nec admodũ hirt9 apparet. Si colorat9 existit. Si actiones pfectas hz. Si instrumentales ptes se hñt mediocriter. Si decore instroꝝ toti9 corpis ɔspicue sũt ɀ actionũ virtute pollẽt. Atq3 hec optime ꝑparatiõis corpis indicia sunt.

¶ Quibus indicijs cognoscãt corpora q̃ ab optima ꝑparatiõe absistunt. Capi. 3.

Ceteꝝ q̃ ab ea absũt corpa sed insup sana sunt: pti similariũ tẽperamẽto impedita sunt exiguo quodã impedimẽto ptim instrumẽtaliũ lesiõe affecta sunt: exigno q̃q3 ipedimẽto aut oim aut q̃rũdã ptiũ. Impedimẽtorũ vero gñã eadẽ habẽtur his: q̃ virtutẽ eoꝝ absoluũt Tẽperamentum in partibus similaribus. Numer9 aũt figmẽtum magnitudo: ac positio in istrumẽtalibus. Vtrisq3 aũt cõis vnio ẽ quã sane ɔtinuitatẽ eaꝝ noiam9. Porro i his ipsis generib9 egrotabiliũ corporũ vitiũ habet ex vtraq3 egrotabilis corporis significatiõe. Termin9 ãt iter stiguẽs ẽ sensibilis actionũ lesio. Que vero ab optima ꝑparatiõe absunt paululũ corpa: ipa ẽt reꝯ a lesa sũt: attñ id sensibile neq3 a q̃ est. Igit dfinit iõ qd magis minusq3 ex actiõib9 morbosis causis obstãt. Simplr vero egrotabilia corpa definita sunt ppea qd facile de causis morbosis vicãt: ɀ q: mltũ ex opatiõnũ vtute absistãt. Igit i medio vtroꝝq3 neutra dilige̅ter corpa collocãt: necnõ et q̃lati9 neutra dicũt: secabitq3 toti9 sanitatis latitudo i ptes tris latitudinẽ isignẽ habẽtes. Ex q̃b9 pma sanabiliũ corpoꝝ erit. Scda neutroꝝ. Tertia egrotabiliũ. q̃b9 deiceps habẽt corpa iã egrotalesiõe opationũ sẽsibili itersticta. Igit dolorifica corpa q̃q3 motiõesobtinẽtipeditas: aut penit9 abolitas ɔspicuos termios hñt q̃ vero ifirmas gerũtactões si marie abscedũt facile indicãt: sin parũ ãbigua remanẽt: ɀ ob eã rẽ hoc lesiõis gñe nature ɔ̃rie opatiõis pticeps affectio cõsistit: q̃ dixim9 neutrã cognoiari. At cũcta hec sẽsu itersignari dbẽt ñ ipa reꝝ nã alioq̃n ɔ ꝓbes oportebit medẽdi facultatẽ nũ q̃ ñaffecta corpa ɔsideraẽ. ceteꝝ idicia bñ valẽtiũ corpe: s3 aut egrotabiliũ: sanabiliũq3 distãtie q̃titate iuicẽ discrepabũt: vbi ɔstituerim9 extremos termios sibi iuicẽ ɔ̃rios: tũ optiã ꝑparatiõe3 ac nup ɔfectã egritudinẽ ɔsiderãtes huicne an illi fuerit ꝓpiq̃ora. Si ei fuerit ꝓpiq̃9 optie ꝑpatiõi sanabile ẽ. Si lõgi9: s3 iã egroto corpi ꝓpiq̃9 egrotabile ẽ si vero i medio ãboꝝ fuerit eq̃lit ab vtrisq3 recedẽs neutrũ id erit itaq3 optie ꝑpatiõis indicia dicta iã sunt. Coꝝ vero absunt ab ea ipa ꝑpatiõe: gñã nũero paria sũt: maioris minorisq3 rõne inuicẽ disticta. Porro cu3 hec diuisa sint trifariã: simplr egrotabilis corporis idicia exponem9. Ex illis ei due reliq̃ la

titudines pspicue erūt. Generatim igit antea dictū est: dum de optima ageremus pparatione. Speciatī h loco dicem⁹: si pꝰs partes corpoꝝ diuiserimus.

¶ Quenam partiū differentie sint. Cap.4.

Omnes earū differētie quatuor sunt. Quedā eñ preci pue partes existūt. Alie ab illis nascunt. Nonnulle vo nec alias gubernāt: neqꝫ ab aliis gubernant: insitas habētes quib⁹ gubernāt se vires. Alie vo insitas habēt pariter ⁊ influxas. Preci pue ergo sūt cerebrū: cor: iecur: testes. Ab illis vo nascunt: illisqꝫ subseruiāt nerui: ac dorsalis medulla cerebro: cordi aūt arterie: vene iecori seminaria vasa testibus. Porro seipsas gubernāt cartilago: ossa copula: membrana: adeps: pinguedo: caro simplex. Et alie oēs ptes cōem hñtes gubernationem: arteriis venis: ac neruis egēt. Piloꝝ vo et vnguiū nulla gubernatio. Sed generatio sola cēset. He igit ptiū dñe sunt. Indicia aūt vniuscuiusqꝫ tpamenti deinceps dicētur sumentes initiū a cerebro.

¶ Quenam propria indicioꝝ genera habeantur. cap.5.

Propria signoꝝ genera qnqꝫ existūt. Primū toti⁹ capitis dispositio est. Scd̄m sensibiliū operationū virt⁹ ⁊ vitiū. Tertiū vo admistrātiū. Quartū pncipaliū. Quintū nāliū. Demum aliō gen⁹ ab his oib⁹ ē alteratiū: quā extrisec⁹ icidētia ꝯuehūt.

¶ Ex quib⁹ signis vniuersa capitis dispositio ducatur. Ca.6.

Uniuersi capitꝭ dispō ex magnitudine: figura: capillisqꝫ ducit. Igit paruū caput praue crebri pparatiōis peculiare indiciū ē. Magnū vo ñ necessario bone pparatiōis idiciū ē. Sed si p robore extitit facultatis ibi existētꝭ materiā pbā multāqꝫ pparātis indiciū bonū est. Si vo pp̄ter solā materie multitudinē bonū est. Id āt diffiniri dꝫ tū figuratim ēt ānexis membris. Figura quidē si idonea fit hoc eñ bonū signū semp hētur. Mēbris vo ānexis: qties ceruix valida sit: ac reliq ossa optime sint disposita: atqꝫ ēt pars ois neruosa vegeta firmaqꝫ sit. Capitis porro Figura ppa hētur velut si cogites spherā diligent cereā vtrūqꝫ lenit astrictā ita nāqꝫ fiet: vt pora sphere posteriora qꝫ pmineāt. Lata vo rctiora reddāt. At qties occipitiū minnat: cōsideres oportebit neruos ac collū vna cū ceterꝭ ossib⁹. Si eñ habeāt p nāꝫ: iopia māe haud qqꝫ facltatꝭ ifirmitas: si vitiosa debilis facultas existit. sꝫ magna ex pte occipitio icertioꝝ pdictorū ifirmitas comitat: raroqꝫ alr accidit. Nec sec⁹ pminēs occipitiū ꝯsiderabꝭ parit cū aliis oib⁹ finitiōib⁹. Si eñ cerebelli figura idonea sit idiciū bonū ē. Quidā medici noiant cerebꝝ postremū Ut igit postremū est: futura ad spēꝫ labde.a. lre dñitū: ita dorsalis medulle iitiū ē p quā ⁊ neruo ꝭ i vniuerso aiali mouētes ordit. Pars āt ipa posterior exsepenit⁹ paucꝭ pticipat sētiētib⁹ mltꝭ mouētib⁹ quēadmodū por altera sentiētib⁹ mltꝭ mouētib⁹ paucis. Quo circa si pbe affecte sint: firmas vtraqꝫ suas appēdices hēbūt: atqꝫ he ipē i ptecapitꝭ pore finitiōe existūt vt circa frōtē: vbi parua fuerit aut magna.

Itidē ĩ sensib⁹: vbi grã: visu gustu odoratu. Hec eĩ sibi inuicē indicia sunt: ac sibi inuicē astipulantur: tum que ab aliquo mēbro principali oriunt᷑: virtuti vitioq̃ principalis: tum etiã principale his que ab se oriũtur.

¶ De virtute ac vitio principalium operationum. Cap. 7.

Principaliũ operationũ virtus ac vitiũ membri pricipalis vnius per se indicium est. Intelligo aũt pricipales operationes: que ab aliquo mēbro pñcipali tãtummodo efficiunt᷑. Si quis igit᷑ solers ē cerebri materia tenuior indicat᷑. Si tardus crassior. Si docilis est: substãtia cerebri mollior est. Si memoria pollet stabilis est. Nec sec⁹ si indocilis fuerit: cerebrũ duri⁹ est. Si obliuiosus fluens. Ceterũ quoties opiniones facile mutet caloris: quoties retineat frigoris indiciũ existit. Atduo signorũ genera video: dimisisse: que statim ab initio docere pmisi. Unum ex actionib⁹ naturalib⁹ ductũ: alterũ ab hisque extrinsec⁹ incidũt. Sed de vtrisq̃ promiscue sermo erit.

¶ Quenam cerebri bene temperati indicia sint. Cap. 8.

Si cerebrũ bene tēperatum existit in quatuor qualitatib⁹: omnia pdicta mediocriter obtinebit ⁊ oĩa excremēta q̃cũq̃ ex palato: aut aurib⁹ excernũtur mediocrit᷑ obtinebit ac minime ledet᷑ ab oĩbus que extrinsecus incidũt: q̃cunq̃ calefaciũt refrigerãt exsiccãt: humefaciũt In talib⁹ capilli quidē si infantes sint subrufi: si pueri subflaui existũt: mediũ quodãmodo ĩter crispos simplicesq̃: nõ tñ facile caluescũt. Sꝫ ĩtelligere opꝫ dicta ac dicēda indicia in regionib⁹ moderatis. Que vo de capillis dicta sunt nõ in terris solum moderatis: sed quoties humoꝝ tēperamētũ cerebri tēperamēto pportione respõdeat. Qḋ si calidi⁹ fuerit moderato: in altera aũt oppositiõe bene tēperatũ. Si admodũ fuerit calidi⁹ indicia dicēda cunctavalidiora reddunt᷑. Si vo excessus paru⁹ exista t debiliora. Atq̃ hic sermo pmiscue sit pdit⁹: in cũctis partibus quarũ temperamēta sumus indicaturi.

¶ Quenã cerebri calidioris indicia sint. Cap. 9.

Restat vt ab his q̃ dicta sũt calidioris indicia nominemus. Caput igit᷑ vniuersum rubet: caletq̃. In oculis vene sensibiles existũt. Capilli vo ĩ talibus celeriter oriunt᷑. Qḋ si multo calidiores fuerint q̃ qui modice ꝯstant nigrescũt ac validi ⁊ crispi reddunt᷑. Si vo nõ multũ calidiores existant: in primis q̃dem subflaui sunt: deinde nigrescũt: ac pcedēte etate caluescũt maximeq̃ q̃ admodũ calidi sunt Excremēta aũt per palatũ oculos ⁊ aures exigua cõcoctaq̃ excernũt quoties ad ĩtegrũ ⁊ bene valēt. Ubi vo caput ĩpletur. Sepe eñ eis potissimũ si negligenter viuãt id accidit multa q̃deꝫ sed nõ cruda excremēta reddũtur. Caput aũt ĩplet᷑ grauatur q̃ ex calido cibo: potu: odore: ⁊ oĩbus que extrinsecus ĩcidũt ĩ q̃bus est circũueniēs aer. Presertim si talia nõ solũ calida ex natura: sed etiã humida sũt: et vt somn⁹ per hm̃oi tēperamēta breuis ita neq̃ pfũd⁹ sufficiet.

¶Quenam frigidioris cerebri indicia sint. Cap.10.

Frigidioris q̃ ꝯuenit cerebri indicia sunt. excremēta multa ex ꝓpriis emissaculis: capilliq; recti: ruffi: plapsi: ꝛ q̃ tarde erūpāt tenues: exiles: facileq; ex frigidis causis offendunt at tātisper dū offendunt: defluxione ꝛ grauedine afficiunt: nec tāgēti caput calidū apparet: neq; cernēti rubrū: ac venule oculoꝝ visum effugiūt: ꝛ somnolētiores quodāmodo sunt.

¶Quenam siccioris cerebri indicia sint. Cap.11.

Siccioris īdicia cerebri sūt si emissacula vacant excremētꝫ. Si sensus diligētiores existunt. si isomnes existūt: si capillos validissimos habēt ac ocyssime erūpētes magisq; crispos q̃ rectos. Si cito calui efficiūtur.

¶Quenam cerebri humidioris indicia sint. Cap.12.

Humidioris aūt capilli ; simplices sunt: ac nullo modo calui efficiunt porro sensus marcidi sūt: atq; excremētoꝝ affluit multitudo. Sōnus mult⁹ ꝓfundusq; est: atq; he simplices cerebri intemperies sunt.

¶Quenā calidi siccíq; temperamēti i cerebro īdicia sint. Ca.13

Composite vero prima q̃dē calida siccaq; est ī q̃sensus diligētes existunt: atq; excremētis vacant: maximeq; insomnes agūt: ac cito calui efficiunt: At q̃ pria capilloꝝ generatio celerrima atq; abūdātissima ē capillos nigros crispósq; habent: caputq; calidū: atq; rubens ad vigoris vsq; etatem.

¶Quenā calidi hūidiq; tēperamēti ī cerebro īdicia sint. C.14.

Quod si hūiditas cū calore adfuerit: nec admodū vtraq; q̄litas excedat modū: colorationes: calidioresq; sūt: ac vene ī oculis grādiores: atq; excremēta plura mediocriterq; ꝯcocta ꝛ capilli recti subflauiq; nec facile calui efficiunt. Caput ꝑterea replet ac grauat ex causis calefaciētib⁹. Q̄ꝺ si humefiat multomagis id accidet: ꝛ vbi multitudine abūdet excremētoꝝ. At q̄ quoties plurimū calidi ꝛ hūidi fuerint: his caput morbosuꝫ est atq; excremētosuꝫ facileq; ab humidis ꝛ calidis causis ledit. Auster illis nūq̄ nō inimic⁹ existit: sꝫ optie degūt flāte aq̄lone. Nō tn̄ vigilare diuti⁹ queūt: sꝫ ꝑuersi in somnū pariter somnolēti vigilesq; existūt ac isomnia vidēt Visus marcid⁹ est: ac sensus īdiligētes. At si cerebrū multo calidi⁹ moderato fuerit sꝫ paulo humidi⁹ exuperabūt calidi tēperamēti īdicia: ꝑmiscent illis signa humiditatꝫ interiora: queadmodū si multo hūidi⁹ fuerit: paulo vero calidi⁹ hūiditatꝫ signa validiora erūt: caliditatis debiliora. atq; hic sermo ꝑ vnāquāq; ītemperiem cōpositā cōis est.

¶Quenam frigidi: sicciq; temperamēti indicia sint. Cap.15

Frigidū simul ac siccū tēperamētum: caput efficit frigidū decoloręq; q̄tū in seipso est Semp eñ meminisse dicte definitiōis opꝫ: vt capitis partes q̄tū est ex humoꝝ natura afficiāt porro tale tēperamētū venis in oculis vacat ꝛ ex causis frigidis facile offendit: q̄ ꝑpter ine q̄lr sani degūt: iterdū capite lenissimi: ꝛ emissaculis purgatissimi: interdū grauedine ac defluxiōe

ex leui cãp:õpte afficiũt. Sẽsus aũt i eis i iuuẽtute diligẽtes ⁊ i tegri ex toto sunt pcessu vo cito emarcẽt: et vt semel dicat. caput vniuersũ cito senescit: q̃circa ci to canitiẽ sentiũt. Capilli vi ab ortu erũpũt exiles: ruffi. Proce dẽte aũt tpe si frigiditas pl⁹ su perat caliditatẽ q̃ siccitas hũi ditatẽ: haud q̃q̃ calui efficiunt. Ẽ̃trio vo si siccitas plurimũ sup hũiditatẽ: frigiditas aũt calidi tatẽ parũ: tales calui efficiunt.

¶ Quenã humidi: frigidiq̃ tem peramẽti indicia sint. Cap. 16

Humidũ p̃terea ac frigidu temperamẽtũ obstupidũ cõ mittit sõnũ: redditq̃ hoies soni culosos ac sensus vitiosos: ⁊ ex cremẽtis redũdãtes: atq̃ etiã ca put efficit frigiditati: repletõiq̃ paratũ: ⁊ õfluxiõi grauedinĩq̃ ñ tñ calui efficiũt: atq̃ hec tẽpera mẽti in cerebro signa sũt. Ex h ãt dict signis ad vnũq̃dq̃ opificiũ sẽs⁹ cognoscẽdũ te ɔferas licebit

¶ De signis quibus oculi co gnoscuntur. Cap. 17.

Eocul differuisse sat erit. Si igit ocli calidi pspicue sint ac facile moueant: ⁊ sepe: ve nasq̃ latiusculas habeãt: calidi oẽs sũt. Frigidi vo qui ɔ̃ habẽt Quicũq̃ vo molles parit sũt at q̃ hũiditat plẽi: hũidi sũt. Qui cũq̃ aũt squalidi parit sũt ac du ri: sicci sũt: ac ledũt hisq̃ tẽpera mẽto silia habẽt: iuuãt ɔ̃rũs mo derato vsu. Sz h pmiscue de cu iuslibet tẽperamẽti cognitiõe p ditũ esse intelligi oportebit.

¶ De magnitudie oclo. C. 18.

Agnitudo oclo si idonea sit: ⁊ ocul⁹ suo mũere ⁊ offi cio pbe fũgat: multitudinẽ sub stãtie de qua sint ɔfecti bene tẽ peratam ostẽdit. Si vo sine his sit: substãtie copiã quidẽ sz ma le temperatã ostendit.

¶ De paruitate oculo. Ca. 19.

Paruitas oculorũ si idonea sit: ⁊ ocul⁹ suo munere ⁊ of ficio probe fungat exiguã q̃dez substãtiã sed minime vitiosam designat. Si vo nõ: ɔparuã ⁊ vi tiosam substãtiaz designat. De colore vo ita agendum.

¶ De ceseitate oculo ⁊ q̃nã mõ oculi cesij efficiãtur. Cap. 20.

Cesi⁹ ocul⁹ mũdo lucid⁹ hu more nec mlto splẽdidi co pia hũoris ɔsistit. Niger ecõtra rio. Medi⁹ vo ppt medias cãs. Cesi⁹ ergo ocul⁹: aut pter ma gnitudinẽ: aut splẽdorẽ christal loidis ita a glacie noiati: aut p pẽsaz positionẽ: aut ppt tenuis ⁊ aquosi in pupilla hũoris par uitatẽ mũditiãq̃ efficit. Si igit cũcta simul ɔcurrant q̃ maxime cesius reddit. Si vo quedã ad sint: quedã desint: magisq̃ ⁊ mi nus cesius euadit.

¶ De oculo nigro. Cap. 21

Niger ocul⁹ aut pp parui tatẽ christalloid ita a gla cie noiati: aut pter in pfundo positionẽ: aut q: splẽdid⁹ clarus q̃ exq̃site nõ ẽ: aut q: tenuis hu mor: aut abũdãs: aut imũd⁹ est aut pp hor aliq̃: aut oĩa fieri so let atq̃ ea i re: magisq̃ ⁊ min⁹ ẽ: vt antea docuim⁹. Itaq̃ tenuis humor si aq̃sior sit ⁊ abũdãs hu mectiorẽ oculũ rddit: queadmo dũ si crassior sit: aut icertior: sic cior ẽ. Christalloides aũt ita di ctũ q glaciei silis est. Si durior fuerit sicciorẽ oculũ fac: sin mol lior humidiorẽ. Nec sec⁹ si supe ret tenuis mediocritatẽ hũoris siccior est: si superet ecõtrario.

¶De corde.

¶De signis calidi in corde temperamenti. Ca.22.

Hoc cordis temperamento deinceps agam⁹ id prius in animũ reuocãtes: vt vnãquãq; ptẽ: aut calidiorẽ: aut frigidiorẽ: aut sicciorẽ: aut humidiorez esse cõparantes: nõ ad aliquam aliã sz ad seipãz dicam⁹. Ita ei fit: vt cor frigidissimum natura multo calidius tẽperamẽto: sit quã cerebrũ calidissimũ. Calidioris ergo cõparatione ꝓprie moderatiõis idicia sũt iseparabilia ac ꝓpa: si spiratio magna ac pulsus vel ox spissusq; ẽ: si audax hõ atq; ipiger ẽ. Qd̃ si caliditas plimũ augeť: iracũd⁹: efferus: furibũdusq; est. Thorax pterea hirt⁹ maxieq; pect⁹ ẽ. atq; etiã in aliis loca quecũq; prope posita sunt: ac magna ex pte totũ corp⁹ calidũ ex corde calido redditť: nisi iecur admodũ ↄtra egerit. Sz paulopost oia corporis indicia dicenť. Quinetiam thoracis ãplitudo caloris indiciũ cẽseť: nisi cerebrũ admodũ ↄ egerit. Cũ dorsalis magnitudo medulle magna ex parte illi ꝓportioneť. Uertebrorũ aũt magnitudo tãta q̃ta dorsalis medulla: pindeq; tota spia ẽ. Thorax ei annectiť dorso: veluti nauigiũ carine: quocirca necessario lõgitudinẽ hẽbit parẽ dorso: latitudinẽ aũt ꝓportionalez corpulẽtie vertebrorũ: vbi ꝓ natura illarũ innex⁹ sit. Sz vbi cordis calor exuperãs isset ãplificetq; statim a pma origine thoracẽ: ꝓportionalẽ calori illi⁹ latitudinẽ obtinebit: ⁊ ob eã rẽ: q̃ties capite puo thorax ãplior hẽť: indiciũ caloris in corde est maximũ. Quoties vero magno capite paru⁹ existat: id q̃z est indiciũ frigiditatis i corde maxie peculiare. Sed si ꝓportionale caput habeat: ceterꝭ idicũs diffiniri cor ipm oportebit: pinde q̃si de thoracis q̃titate: nullum sis indicium accepturus.

¶De signis frigidi in corde temperamenti. Ca.23.

In corde frigidiori pulsus mior q̃ moderat⁹ est: nõ tñ tardior necessario rarior ve. Spiratio ṽo vbi tãto mior thorax existit: q̃to cor frigidi⁹ pulsui ꝓportiõe rñdet. Ubi ṽo minor fuerit q̃ frigiditatꝭ q̃titas postulet: nõ solũ miorẽ sz ẽt tardiorẽ rariorẽq; naturã ostẽdit. Tales timidi: sũt obliuiosi ⁊ cogitabũdi. In his pect⁹ leue est ac pilis nudũ. De paruitate pterea diffiniendũ quẽadmoduz ante a dictũ est. Itidem ⁊ de totius corporis qualitate.

¶De signis sicci in corde temperamenti. Ca.24.

Siccius ṽo cor pulsuz efficit duriorẽ: atq; iracundiã nõ prõptã quidẽ: sz efferã: ac cũctãtem: ⁊ qd̃ ꝓpe dixerim corp⁹ oẽ siccius redditur: nisi iecur contra egerit.

¶De signis humidi in corde temperamenti. Ca.25.

Humidioris cordis indicia sunt si pulsus mollis est: si facile moueť ad irã sz faciliter sedatur. Si corp⁹ omne humidius est nisi iecur ↄ egerit. Tẽperamenta autẽ composita cordis in pmis qualitatibus ita se habent.

¶De signis cordis calidioris ac siccioris. Ca.26.

Calidi ac sicci cordis puls⁹ dur⁹ magnusq̃ est: et velox et spissus ac spiratio magna velox spissa ac multo magis in velocitatem crescit et spissitudinẽ quoties thorax cũ corde nõ ex proportiõe augeat. Ubi ex oib⁹ pect⁹ habent quã maxime pilosum: et ilia: ad actiões obeũdas prõpti animosiq̃: et celeres sunt: ac moribus imitant tyrãnos iracũdi efferi. De toti⁹ aũt corporis tẽperamẽto: atq̃ etiã thoracis amplitudine: quod proportione respõdeat supradictis agendũ est.

¶ De signis cordis calidioris et humidioris. Cap. 27.

Si caliditas simul cũ hũditate exuperet: pilosi min⁹ pdictis sunt. Ad actiões aũt obeũdas nihilomin⁹ prõpti: nõ tñ fera iracundia est: ad irã pni dũtaxat. Puls⁹ pterea mollis: magnus: velox ac spissus ẽ. Et spiratio quoties thorax cordi proportiõe rñdeat: perinde vt mulsus existit. Quoties vero minor sit tãto velocior ac spissior pdictis: qãto thorax minor hr. Ceterum vbi multum a mediocritate tẽperamenti receditur: maximeq̃ si accidat p hũiditatẽ ad ea q̃ sunt prodita: putride egritudines corruptis humorib⁹ putrefactisq̃ icidẽt ac spiratio maior velociorq̃ et in pulsu distractio velox.

¶ De signis cordis frigidioris et humidioris. Cap. 28.

Humidioris frigidiorisq̃ cordis pulsus mollis ẽ. Ubi pterea timidi: meticulosi pigriq̃ sũt: ac pect⁹ nudũ pilis: minimeq̃ irascũt vt pote q̃ etiã ad iracũdiã prõpti non sint. De thorace pterea ac toto corpore perinde ac de predictis agendum est.

¶ De signis cordis frigidioris ac sicciois. Cap. 29.

Cor frigidi⁹ et sicci⁹ pulsum duriorẽ efficit: ac paruum. Spirationẽ vo si paruitas thoracis pportiõe frigiditati moderatã: si maior fuerit: rarã ac tardã. Tales ex oibus minime irascunt: sz vbi irasci cogant cõseruãt irã. Tales preterea oim maxie pectus habẽt nudũ pilis De thoracis vero paruitate: atq̃ etiã toti⁹ corporis frigiditate similiter agendũ est id vnum promiscue in cunctis preterea addentes vt quecunq̃ de moribus hoc loco aut alio libro dissseruim⁹ in cognitionẽ temperamenti: haud quaq̃ de illis dctã sunt quos sapientie studiũ bonos aut malos inuerit. Sed de his quos natura statim ab ortu vnicuiq̃ iniecit.

¶ De signis iecoris calidioris. Cap. 30.

Iecoris calidioris signa sũt amplitudo venax: flaua bilis mlta: ac sub ipso vigoris tpe etiã nigra. Sãguis pterea calidior: pinde totũ corpus hr: nisi cor ẽ egerit. venẽtrẽ ilia pilosa

¶ De signis iecoris frigidioris. Cap. 31.

Frigidioris vero signa sũt angustia venarũ: multa pituita. Sãguis frigidior: atq̃ ẽt vniuersa corporis hitudo frigidior: nisi calefiat ab ipso corde. Nuda autem pilis ilia et venter

¶ De signis iecoris siccioris. Cap. 32.

Siccioris vero signa sũt vbi sanguis crassior ac parcior sit: itẽ vene duriores: et vniuersa corporis habitudo siccior

¶ De signis iecoris humidioris. Cap.33.

Humidioris signa sunt: vbi sanguis hũidior et abũdantior sit ac vene hũidiores: atq; etiam corpus vniuersũ nisi cor contra egerit.

¶ De signis iecoris calidioris ac sicciorís. Cap.34.

Calidioris sit ac siccioris iecoris idicia sũt: ilia q̃ maxime pilosa. Sanguis paucior sit ac siccior. Flaua bilis plurima ac sub ipso vigoris tpe etiã nigra: amplitudo venarũ: ac durities. Itidẽ vniuersũ corp⁹ existit. Caliditas eñ de corde pcedẽs vincere pt d iecore pcedẽtẽ frigiditatẽ queadmodũ frigiditas caliditatẽ. Siccitas vo a corde humidiori in ɔ̃riũ duci neq̃q̃ põt. Media vo ẽ de iecore pcedẽs humiditas: magis enĩ a cordis vincit̃ siccitateq̃ siccitas ab hũiditate. Min⁹ vo q̃ caliditas itẽ minus q̃ frigiditas. hec ei ex q̃litatib⁹ a iecore pcedẽtibus maxime vincit̃. Quo circa pspicuũ ẽ: vt si tẽperamẽta ãborum mẽbrorũ pncipaliũ in idem cõcurrãt: vniuersum corp⁹ p illarũ natura afficiatur: ac paulo post illarũ indicia exponemus.

¶ De signis iecoris calidioris et humidioris. Cap.35.

Calidioris simul et humidioris iecoris idicia sũt: q̃ calidi et sicci: ilia min⁹ pilosa: sanguis vero plurim⁹: ãplitudo venarũ maxia: toti⁹ tẽperamentũ calidũ et hũidũ: nisi cor ɔ̃ operet̃ Si vo plurimũ his q̃litatib⁹ auget̃ ab eo q̃ ƀm naturã mediocritate: putrid; propte corripiũtur egritudinib⁹ q̃n malis hũoribus repleti sũt: adhuc magis si plurimũ auget̃ hũidũ supra calidũ. Si vero ecõtra: paulo. s. humidi⁹: multo calidi⁹ moderato min⁹ replẽtur malis hũoribus.

¶ De signis iecoris hũidioris ac frigidioris. Cap.36.

Humidi⁹ rursus ac frigidi⁹ iecur ilia h; nuda pilis ac sanguinẽ efficit pituitosiorẽ cũ angustia venarũ: atq; etiam vniuersum corpus similiter affectũ nisi in ɔ̃riũ ab ipo corde ducat̃.

¶ De signis iecoris frigidioris ac siccioris. Cap.37.

Frigidi⁹ vero ac sicci⁹ iecur sanguinẽ efficit parciorẽ venulasq; angustas: ac corp⁹ frigidius. Item ilia nuda nisi cor ipsum vincat.

¶ De calido testium temperamento. Cap.38.

Calidũ testiũ temperamẽtũ veneris appetẽtissimũ est marẽ gignit ac fecundũ ẽ. Pili in ptib⁹ genitalib⁹ cito nascuntur: et attingũt mẽbra q̃ circiter sũt. Fridũ aũt ecõtrario h;. hũidũ vo semis efficit multũ. Siccũ vo paucũ seis: ac modice crassũ

¶ De calido et sicco tempamento. Cap.39.

Calidũ et siccũ tpamẽtũ crassum obtinet semẽ et q̃ maxime fecundũ: atq; ocyssime extat statim ab initio aĩal ad concubitũ. Porro tales ĩ ptibus genitalib⁹ celerrime pilos hñtes et in cũctis mẽbris q̃ circa sũt supra vsq; ab vmbilici sedẽ ĩfra vsq; ad media femora. hoc nanq; tpamẽtũ ad remvenereã nimiũ cõmouet̃: s; ocyssime implet̃: atq; offenditur vbi inferas vim.

¶ Quenam signa sunt vbi caliditas cum humiditate concurrunt. Cap.40.

Ubi caliditas cũ hũiditate ↄcurrat: tales pilosi min⁹ existũt: sȝ magꝭ abũdãt semine nõ tñ magis ꝙ aliȷ̃ appetũt minusqȝ offendunt̃ vbi sepi⁹ cõcumbãt. Qð si ãbo nimiũ creuerint: tũ calor: tũ ẽt hũiditas nõ sine lesiõe a reb⁹ venereis abstinẽt.

De signis humidi ac frigidi testiũ tẽperamẽti. Ca. 41.

Ubi testes frigidiores hũidioresqȝ tẽpamẽto sint: ptesq̃ circũ sũt pilis vacãt: ac tarde cõcũbere icipiũt: nec ad tale mun⁹ admodũ cõmouent̃. Aquosum preterea ac tenue semẽ est: atqȝ infecũdũ: ⁊ feminã gignit.

De signis sicci ac frigidi tẽperamenti. Ca. 42.

Frigidũ ac siccũ tẽperamẽtũ: sil'r qdẽ in reliquis predictis est. Sed semẽ crassius ac penitus exiguum est.

De totius corporis habitudine. Ca. 43.

Totius corpis habitudo vt antea diffinitũ iaȝ est: sil'r redditꝰ cordi: iecoriqȝ. Exuperat aũt similitudo hñtis quãlibet primarũ q̃litatũ fortiorẽ q̃s sane actiuas cognominãt. Toti⁹ vero corporis habitudo d̾ illis potissimũ dr̃ partib⁹: q̃cũqȝ cernẽtib⁹ prie subiacẽt. Tales ṽo musculi sunt cũctis ossib⁹ obuoluti: cõposite q̃dã carnes ex simplici primaqȝ carne atqȝ etiã fibris: q̃b⁹ he ãnexe sunt. Propria em̃ suba musculorũ hec vtraqȝ est. Uasa aũt ad eos ptinentia velut aq̃duct⁹ q̃dã sũt nequaq̃ absoluẽtes substãtia: sȝ seruientes ad salutẽ. Horꝫ igr̃ idicia dicent̃ i regiõib⁹ moderatis. Immoderata eĩ regio pmutãdo cutẽ p nã sua format ac nõnulla signa corrũpit. Pari mõ si q̃s i regione moderata p estatẽ seipm̃ soli nudũ exponat: idicia q̃cũqȝ ducunt̃ ex colore: ac mollitie: et duricie variabũt. At si queãdmodũ regio moderata habet̃: et ipe moderate viuat: neqȝ extus i sole nud⁹ vnoq̃ȝ die plurimũ. Sȝ nec istar ṽginis vt q̃dã i vmbra nutrit⁹: signa tpamẽti diligẽtiora reddent̃. De his igr̃ disputãtes idicia moderati in vniuerso aĩal'r corpe ↄsiderem⁹.

De signis corporis temperati. Ca. 44.

Color ex rubro cãdidoqȝ ꝑmixt⁹ ẽ. Capilli modice flaui ac magna ex pte crispi reddũtur. Caro modica i q̃litate existit. Tale em̃ corp⁹ mediũ oĩm excessuũ q̃dãmõ ẽ vt q̃ hui⁹ ipi⁹ cõpatiõe pingue ⁊ gracile noĩatur. Itidẽ cõpatiõe hui⁹ obesuȝ macilẽtũ durꝫ molle pilosuȝ nudũqȝ dr̃ nullũ ꝫ tale moderatũ est sȝ q̃si r'ra polycleti sũmã obtinuit mediocritatẽ vt attractãti neqȝ molle appeat neqȝ durũ neqȝ cal'm neqȝ frigidũ. Cernẽti ṽo neqȝ pilosuȝ: neqȝ nudũ: neqȝ pigue: neqȝ gracile neqȝ aliqua alia immoderatione affectum.

De signis corporis calidioris. Ca. 45.

Quecũqȝ ṽo carnẽ moderato calidiorẽ hñt: nõ tñ siccĩorẽ: aut hũidiorẽ. De tali ei p̄sens sermo est. Apparet em̃ attractãti tãto calidior q̃to etiã tẽperamẽto calidior est: tãto p̄terea pilosior ꝙ tertio calidior pinguedinis ṽo minus habebit. Colorem vero rubrũ ac capillos nigros.

De signis corporis frigidioris. Ca. 46.

FRigidioris tēperamēti indicia sunt: si pilis vacat: si pigue corp⁹ est: si frigidū attrectātu apparet: si color rubidus vna cū capillis ē. Ubi vo mlta frigiditas habeat: liuid⁹ q̄dāmō est: ac plerique medicorū solēt tales hoies liuidos nominare.

De signis corporis siccioris. C.47.

SIcci⁹ pterea tēperamētū tāto gciliēti⁹ ac duri⁹ moderato est quāto sicci⁹ fuerit moderato: i reliqs subsimile est.

¶De signis corporis humidioris. Cap.48.

HUmidi⁹ vo tēpamētū i reliqs subsile est: carnosius aūt ac molli⁹ est. Ceterū ɔposita primarū qlitatū tēpamēta: ɔpositā quoque speciē habent.

¶De signis corporis calidioris et sicciorus. Cap.49.

CAlidi⁹ ac sicci⁹ tēpamētū pilosi⁹: calidi⁹: duri⁹: atque extenuatū ē & gracile: capillosque nigros habēt & corp⁹ nigrū si calor admodū augetur.

¶De signis corporis calidioris et humidioris. Cap.50.

CAlidi⁹ ac hūidi⁹ tēpamētū molli⁹ & carnosi⁹ optio tēpamēto tāto est quāto qlitatib⁹ augef. vbi plurimū augef putridis ppter corripif morbis qn malis rplef hūoib⁹. Ubi vo fuerit mlto calidi⁹ paulo vero hūidi⁹ moderato: tales carnosiores: nec paulo pilosiores existūt: nec sec⁹ attrectāti n paulo calidiores hnt. Capilli vo nigri sūt nec sine piguedie caro ē. Qd si paulo calidi⁹ fuerit mlto aūt hūidi⁹ in his caro mollis mltaque est: ac color ex rubro cādidoque pmixt⁹: ac tāgēti paulo calidiores apparēt: & vt semel dicaf i tēpamētis cōpositis sp exuperantis qualitatis indicia exuperabunt.

¶De frigidiori & humidiori tēperamento. Cap.51.

FRigidi⁹ vo atque humidi⁹ tēpamētū quoties ābo parū augent sine pilis est candidū molle crassū pingue. Quoties vo ampli⁹ augef in aliis qdē qd pportionef augmēto qlitatū. color āt sit cū capillis ruffus: quēadmodū si plurimū augeanf liuid⁹ est. Qd si augmētum ineqle fuerit qlitatū indicia auctioris qlitatis ppa exuperabūt. Sz si sit frig⁹ cū siccitate ex q augeaf: nā durū & gracile corp⁹ hnt: ac nudū attrectāti frigidū. Pinguedo vero ipsis alioqn extenuatis carni disp sa est. Capilli vo ac color mensure frigiditatis pportionanf. Ceterū vbi calidū & siccū tēpamētū i ipso vigoris tpe vtif ad hitū frigidiorē ac sicciorē. Corp⁹ taliū: gracile: durū ac melācolicū: pindeque nigrū sit piloſūque ē. Sz vbi altera qlitas mltū exupat: alta par a mediocritate euariet: exupabūt q̄ deexuperātis: alti⁹ vo signa reddēf debiliora. At vo pterea qcūque dcā sūt: aut dicēda cōe tēpamēti idiciū ē: vbi mēbrū facile refrigeref friditatis aut raritatis: vbi difficile rfrigeref caliditatis āt dēsitatis. si vo ledaf ab exiccātib⁹: reddaturque siccū: sqlidū: rigidū siccitatis quēadmodū si gueref ab hūectātib⁹ hūid. ɔsiderādū pterea vn oēs muscli sile an dissile iuicē habuerit tēpamētū scrutātes i oib⁹ subiectorū ossium quātitatē. Nā interdum pars gracilior videf q haud

quaq̃ graciles: quantũ ex mu=
sculis est. Sz propter angustiã
ossiũ talis appet. Jtidẽ crassior
interdũ videt̃ nõ pp ossiũ ãpli=
tudinẽ: sed propter carnis mul
titudinẽ que et crescens et de=
crescẽs: z durior: z mollior effe=
cta: partem modo sicciorẽ: mõ
humidiorẽ facit. Si igit̃ pau=
ca puraq̃ fit: ptẽ efficit durio=
rẽ. Si mlta ac mollis hũidio=
rẽ. Nec sec⁹ similariũ corpoꝝ in
terceptiõis plus humiditatis
aut minus in seipsis cõtinẽtes
partẽ reddunt aut crassiorem:
aut graciliorẽ: aut humidiorẽ
aut sicciorem. Humidiorez q̇ui
dẽ quoties humiditas tenuior
multaq̃ sit. Sicciorẽ vero quo=
ties crassior: paucaq̃ habeat̃.
Jpsas eñ partes corporis soli
diores que ꝟo solide primeq̃
sunt: nl'lo pacto fieri põt vt effi
cias humidiores: sz satis erit
si ꝓhibeas eas cito neq̃q̃ exic=
cari. Sedes autẽ interceptas
repleas humore tali vl' tali li=
cebit. Tale ẽ ꝓpriũ alimẽtum
ptiũ similariũ ex adiectõe ñ p
venas attractũ. Atq̃ hic sermo
cũctis ptib⁹ silarib⁹ cõis ẽ: ac
rursus dicet̃ dũ de causis sanis
aget̃: nũc ad reliq̃ veniamus.

¶De signis ventriculi natura
siccioris. Cap. 52.

VEntriculi signa nã siccio=
ris sunt si cito sitiat ac p=
uus pot⁹ sufficiat ac mlto gra
uetur z dolorẽ sentiat: quate=
nus supfluus fluitat esculẽtisq̃
gaudeat siccioribus.

¶De signis hũidior. Cap. 53.

HUmidioris vero signa sũt
si nõ sitiat: ac potũ ãplio=
rẽ inocue ferat: esculẽtisq̃ gau
deat humidioribus.

¶De signis ventriculi calidio
ris natura. Cap. 54.

CAlidior pterea vẽtricul⁹
cõcoquit meli⁹ q̃ appetat
ac mltomagis q̃cũq̃ dura sũt:
et alterari difficili⁹ queũt. que
eñ facile alterant̃ in eo corrũ=
pũtur. Porro gaudẽs calidis
esculẽtis z poculẽtis minime le=
dit̃ a fridis ex vsu moderato.

¶De signis vẽtriculi natura
frigidioris. Cap. 55.

FRigidior natura vẽtricu=
lus bñ appetit q̇dẽ: sz nõ
bñ ꝯcoq̇t potissimũ q̃cũq̃ escu=
lẽta frida sũt atq̃ alterari dif=
ficulter queũt: vt q̃ celerit̃ i eo
acescãt: z ob eã rem talis vẽtri
cul⁹ ructat acidũ: z gaudet fri=
dis: qb⁹ nisi sernet modũ facile
ledit̃. Nec sec⁹ ea q̃ extrinsecus
incidãt diuti⁹ adhibita neq̃q̃
tolerat: queadmodũ neq̃ cali=
dus vẽtricul⁹ tolerat calidiora
Jntẽperies eñ pp egritudinẽ
i vẽtriclo h̃ dissidẽt ab his que
natiue existũt: q̃ ꝯtra appetũt
non sitia. queadmodũ natiue.
Jntẽperies ãt ꝯposite ex sim=
pliciũ ꝯpositiõe cognoscet̃. At
ꝟo diligenter ꝯsiderare opor=
tet q̃ sunt dicta interstinguen=
tes ab his q̃ diceda sũt. Nõ so=
lũ eñ vẽtriculus facit vt sitias
aut nõ sitias aut vt appetas fri
gida aut calida: sed etiam vi=
scera in thorace condita cor ac
pulmo aliq̇d tale efficiunt. Sz
qui pre caliditate taliũ partiũ
sitiũt: aerẽ ispirãt pleniorẽ lõ=
gumq̃ efflãt: atq̃ i thorace sen
tiũt estũ: ñ circa ilia: queadmo
dũ qui pre caliditate vẽtricu=
li sitiunt. Quinetiã bibẽtes nõ
statim q̇escũt: ac frigidus po=
tus sitiz eoꝝ poti⁹ sistit q̃ mlt⁹
calidus.

calidꝰ. Frigidꝰ preterea aer iſpiratꝰ refrigerat eos: nequaꝗ̄ leuãs eos qbꝰ vētriculi calor ſitim affert. Itē ꝗ ecōtrario hñt ab iſpiratōe frida iſignit afficiunt: idꝗ̄ frigiditatis i pl'mone ſignū ē maximū ⁊ queadmodū iſpirãdo fridū pſpicuã ſentiūt friditatē ac leſionē: ita calor illis amicꝰ ē. Excremēta ꝑterea expuūt pituitoſa ac cum tuſſi excreãt. Atꝗ pulmōis ſiccitas excremēt vacat ac pituita neꝗ̄ hꝫ vocē clarã queadmodū hūiditas obſcurã raucãꝗ̄ vocē emittit atꝗ̄ excremēta incurrūt: vbi clarꝰ loꝗ libeat: nō tñ voc magnitudo calore efficit queadmodū nec paruitas frigore ꝯſiſtit. Sꝫ h̄ ãplitudinē aſpe arterie efflationēꝗ̄ vehemētiorē: paruitas ꝟo cōtraria comitat. Quocirca vocis magnitudo paruitaſꝗ̄ nec ſꝑ: nec pmaria rōne: ſꝫ ex accidēti ſolūꝗ̄ natiuū tēpamētū ñ aduētitiū ſequit. Opificia eñ tēperamento tali extiterunt. Idcirco talis vox comitat ex voce: pterea natiuū tēpamētū colligas licebit. Et eñ vox leuis arterie ſeqt leuitatē: quemadmodum aſpa aſpitatē. Arterie igit leuitas tēpamēti ſequit mediocritatē: aſpitas ſiccitatē Aſpitas eñ corpis ineq̄litate efficit ſiccioris. Arteriã ãt durã ſiltariū ipſius partiū ſiccitas. Ineq̄leꝫ ꝟo diſpſi humoris inopia fac. Sil'r mō neꝗ̄ acuta vox p nãm ſine anguſtia fauciūt: neꝗ̄ grauis ſine amplitudine fieri ꝑt. Anguſtia igit natiue frigiditatis alūna ē: amplitudo caliditatis. Cetez diſcrimina vocū p affectiones efficiunt: qđ ꝓportione rñdeãt naturalibꝰ. Nã ⁊ illa efficiētiū cãrū idicia ſūt de qbꝰ i libro de voce abūde ꝓpēſuꝫ iã eſt. At alie corporiſptes aialis interiores abſcura tpamēti idicia hñt. Sꝫ enitēdū tñ eas cognoſcere ex his ꝗ iuuãt ac nocēt: atꝗ̄ ēt naturalium virtū actōibꝰ. Dcm̄ ē tertio libro de cauſis accñtiū: vt ꝑgreſſū tēperamētū ꝟtꝰ ac vitiū vniuſcuiuſꝗ̄ facultatis exiſtat. At de tēpamētoꝝ ſignis dictū iã eſt.

¶ De ptibꝰ cognitu faciliorib9 ac difficilioribꝰ ⁊ đ eis ꝗ nullo pacto cognoſci poſſint. Ca.56.

PArtes ꝗ magnitudie: aut figmento: aut nūero: aut poſitiōe ſūt ipedite: ꝗcūꝗ̄ ſubiacēt ſēſibꝰ cognoſci facile pñt ꝗcūꝗ̄ ꝟo nō ſubiacent ſenſibꝰ aut difficult cognoſci aut nullo pacto pñt. Capitis igit magnitudo ac figura ſil' cū cerebro pſpicua ē vt ãtea docuimꝰ atꝗ̄ etiã figura: magnitudoꝗ̄ thorac. ſil'i mō ſcapule: hūeri brachia: cubitus ſumme manꝰ coxe: femora: tibie: pedes vtrū ſint figmento: nūero: magnitudine an poſitiōe ſimpliciū ipedita: cognitu neꝗ̄ difficille ē. Itē leſiōes opationū: in vnoꝗꝫ pſpicue ſūt. At ptes corpis interioris cognoſci nō oēs pñt: Uidi eñ vētriculū cuiuſdã ita puū rotūdū ac ꝓpēſū i illia vt ꝓpria circūſcriptio pſpicue appareret ſpectanti ⁊ attrectãti. nec ſecꝰ vidi veſicã ita poſitã vt ſi qñ vrine ſecretio cunctaret: moles circūſcripta pſpicue appareret. Nulla alia ps iterior pſpicuã aliqñ mihi ꝑbuit cognitōe: ſꝫ eniti ꝟtutē cognoſcere ꝓut fieri ꝑt ac vitiū eaꝝ:

q̃p nō firma sciētia sed artifi-
ci cōiectura ꝯueniet. Agamus
de iecore grā exempli. Uidi nō
paucos iā habere venas angu
stiores ac totū corp⁹ decolor. q̄
si paulo pl⁹ accepissent cibi po
tissimū inflātis crassi ꝛ glutino
si: q̄si pōdus positū ac pēdēs cir
ca dextrū iliū ī ꝓfundo sentie
bāt: āt tristē extēsionē ī his sigit
par est: vt iecur paruū angustū
q̄ meatib⁹ habeatur. Uidi pre
terea aliū pituitosum q̄dē tota
habitudie vomere singulis die
bus croceā bilem. Noui igitur
oportere scrutari excrementa
ipsi⁹ ac paꝝ bilis hēbāt: existi-
maui igit meatū emittētē hūo
rē felleū nō parū sui partem ad
ostiolū vētriculi piloꝝ: nō iant
transmittere: quēadmodū in q̄
busdā accidit aīalib⁹. Ex q̄b⁹
ꝑspicuū est vt in his q̄ sensu co
gnosci nō queūt: cognitio disse
ctiōis opationū ꝛ vs⁹ ptium ad
modū ꝯducat. Sicut ꝗ lib3 vt ē
dictū cognoscere ipedita corpa
dissecādi: exerceat artē ꝛ opa-
tōes: vsusq̄ ptiū cogcoscat. S3
de vtrisq̄ seorsum dicato volu-
mine docuim⁹ de q̄bus in fine
libri dicet: vt arti studiosi scire
valeāt ex quonā libro talia p̄-
cepta colligere cōueniat. Sed
de his satis.

¶ Quibus signis cognoscatur
corpus egrotum. Cap. 57.

AT q̄cūq̄ corpa nūc egrota
bilia sunt. i. q̄cunq̄ egro-
tāt cognosci oꝫ si sensib⁹ subia
cēt mutatōe naturaliū affectio
nū veluti coloris: figure: nume
ri: positiōis: mollicie: duricie:
caliditatis: frigiditatis: ꝛ vt in
totū dicat lesiōe opationū aut
excretione humoꝝ: aut dolore:
aut tumore p̄ter naturā: aut oī
bus his: aut q̄busdā. Particulā-
riꝫ ꝟo cerebri affectōes morbo
se cognoscūt delirio sensuum:
aut cogitatiōis: aut motuū le-
siōe: aut excretiōe hūorū expa-
lato naso oculis aurib⁹: aut do
lore q̄ in ipso fatiget. Cordis
ꝟo egritudines cognoscuntur
difficultate spirādi: subsultiōe
cordis pulsu arterie: iracūdia
placiditate: febrib⁹: frigore: co-
lorū diuersitate ac dolore qui
in ipso fatiget. Jecoris disposi
tiones cognoscunt humorū in
opia aut copia ac mutatōe ad
habitū p̄ter naturā: pallore: itē
distributiōe: cōcoctiōe: aut ex-
cremētoꝝ mutatiōe: atq̄ ēt pō-
dere: loci tumore dolore n̄ solū
q̄ ibi affligat s3 q̄ rōne cōsensus
spiratiōis afferat difficultate3
aut tussi3. pari mō vētriculi egri
tudines inotescūt ꝯcoctiōe ap
petitu hūidi sicciq̄: ꝛ excremē-
toꝝ secretōe euariātiū. Jtidē3
singultu ructu: nausea: vomitu
ac spē matie reiecte p vomitū:
dolore: tūore: ꝛ spirādi difficulta
te. quietiā thorac disp̄ones co
gnoscunt spiratiōis difficulta-
te tussi dolore loci: screatione.
morbi ꝟo aspe artie cognoscūt
spiratōis difficltate: tussi ac do
lore loci: screatōe: voc lesiōe at
q̄ ī reliq̄s oīb⁹ qd ꝓportiōe rn-
deat: ex tūor dolore: lesiōe opa
tionū: atq̄ ēt excretiōe hūoruꝫ
indicia ducūt. Tū āt p̄ter natu
rā iflāmatiōe: duritie: tūore de
scribit. dolor q̄uis loco fatiget
aut solonē ꝯtinuitatis: aut alte
ratione significat subitā. Cōti-
nuitas ꝟo soluit vbi mēbrū ero
su3 sit aut icisū aut collisū aut
extēsu3. Substātia alterat ca-

liditate:friditate:humiditate: siccitate. Uirt⁹ pterea aut dbilē faĉ opatiōez:aut mēdosaz.aut nullā. at q̄cūqz excernūt:siue ptes affectaꝝ ptiū siue excremēta siue materie i mēbris ɔdite ppā exhibebūt significationē. Sz de his libro de affectis ptib⁹ lati⁹ definitū iā ē:quē null⁹ ex maiorib⁹ viā docēdi et rōnē redegit aut ad itegrū tradidit nec aliquā aliā ɔmētationem quā ātiquiores ichoarūt q̄dē: sed neq̄qꝫ absoluerunt.

¶Quib⁹ signis cognoscat corp⁹ egrotaturū ꝛ ɔualiturū. C.58.

Egrotātiū igit indicia ex illo volumine pducūtur. Egrotaturi v̄o conualituriqꝫ signa hac via et rōne discunt. Egrotaturi igit signa media quodāmō sunt inter ea q̄ sanis egrisqꝫ accidūt. In sanis enim cūcta p naturā existūt:in egris pter naturā iquātū egri sūt:in cōfinio hoꝝ sūt ea q̄ significāt egritudinē. Quedam qꝫ p nām q̄dē existūt sz q̄litate aut quātitate:aut tpe euariāt:q̄dā pt nām sūt q̄dē sed minora q̄ꝫ in morbis hn̄t:ꝛ ob eā rē corporū dispōnes q̄cūqꝫ egrotatura sūt neutre cēsent:ac signa eaꝝ primaria rōne indicāt sanitatem scdaria egritudinē. Ita fit vt h̄ ipsa ꝓ diuersitate hitudis tū neutra:tū ēt egra dicant. Neutra q̄ten⁹ p̄sentē idicāt affectionē. Egra q̄ten⁹ pnunciāt futurā. Silr mō se hn̄t q̄cūqꝫ signa sana in egrotis appēt:vt sana sint qꝫ futurā significāt sanitatē. Egra v̄o iquātū pn̄tē dispōnē ondūt. ita efficit vt q̄cūqꝫ signa ābas significāt dispōnes neutra existāt ex vna neutre vocis sigtione. Porro neq̄qꝫ videri mirabile debzvt ea ipa signa p habitudinē diuersaꝝ tres obtineāt rōnes tū sana ꝛ egra tum ēt neutra:ac vt ex vtraqꝫ significatiōe q̄cūqꝫ signa in cōualescētib⁹ existūt neutra vocēt:queadmodū signa q̄ i senectute hn̄tur hec & cūcta plurib⁹ notiōib⁹ rōibusqꝫ subiacēt. Quecūqꝫ v̄o i sanis ad itegrū sūt:soli sanoꝝ subiacēt notiōi. Itē q̄cūqꝫ i egris hn̄tur nequaq̄ꝫ p̄remōstrantia sanitatē futurā. Sz de his deinceps dicemus.

¶De signis pnosticis. Ca.59

De signis pnosticis i pmis agēdū est. Cūqꝫ duplex eorū differētia sit i pmis aggrediemur ea q̄ q̄titate aut qualitate aut tpe n̄ ipa forma euariāt ab indiciis naturalibus verbi grā appetitū cibi intensum aut exolutū aut tpe nō cōsueto aut non soliti cibi aut excretionē materie hūidioris aut durioris. Itidē excremētoꝝ humētiū iopia aut exuperātia pter naturā aut colorꝫ ɔditiōis ve mutatio aut tēporis euatiōis ꝛ isomnia ac somnus plurim⁹ aut in tpe minime ɔsueto. Pari mō circa potū multū aut paruū aut calm aut frigidū cupiditas minie ɔsueta quēadmodū circa rei venereę vsum imoderata aut iportuna cupiditas sudoris āplior iusto aut mior. Pigritie scirca motū:aut tētāti moueri grauitas:aut exolutio fortis:mēstruoꝝ supp̄ssio: maior ve aut mior euatio:nec sec⁹ vacuatio ex mariscis. q̄n etiā circa edulia aut potionē n̄ silr is supiori voluptas futuri morbi idiciū ē. eodē mō mētis hebetudo nō naturalis aut insolita obliuio:aut i

somno visa ħ ꝯsueta:atq̄ ēt auditꝰ olfactꝰ ac visꝰ hebetiores marcidioresq̄:ꝛ i vniuersū q̄cūq̄ ꝑ nām extiterūt ꝑtim crescentia ac discrescētia ꝑti:ꝑtim t̄pe aūt q̄ititate variātia. Jtidē corpoꝝ moles maior aut minor.ꝛ vbi maior sit:rubidiorq̄:ꝛ albidior:aut velut liuidior:nigriorq̄. Nec secꝰ ructꝰ:sternutamentū:ac flatꝰ āplior aut icertior:q̄ q̄ ꝑ nām est. Pari rōne q̄cūq̄ ex naribꝰ aut auribꝰ:aut palato excernūt q̄bꝰ cerebrū expurgat q̄titate q̄litate aut t̄pe varitātia. Jtaq̄ħ oia subnāli gn̄e ꝯtinent. Mordicatio vo vētris aut stōachi aut intestinoꝝ aut deijciēdo aut vomēdo aut mingēdo aut aliq̄s alꝰ dolor moderatꝰ sub gn̄e ꝑter nāꝫ ꝯtinēt. Nōdū tn̄ egrotare ita se hētes dicunt queādmodū neq̄ q̄uati caput:aut dolētes:q̄ties nōdū ab illa solita opatiōes ipediāt atq̄ egrotādi t̄minꝰ talibꝰ dispōnibꝰ tal̄ ē. Quocirca ex habitudie eadē dispōnē morbosā neutrāq̄ dicimꝰ istar ꝯpatōe robor̄ ferēt̄ aut eniere facultat̄: vnaq̄q̄ dispositio ꝑdicta: aut morbꝰ aut neutra dispō ē. Nec secꝰ vbi sensꝰ nō maiori:minori q̄ rōne a se iuicē dissidēt:ſꝫ ꝑter nāꝫ existūt:idicia morboꝝ st̄q̄ ad exigua fuerit:nec dū solitas adducere queāt opationes vo bi gr̄a.i gustu q̄ties salsā aut amarā aut aliquā aliā q̄litatē sētiat:sꝑ cōedēdo:aut bibēdo:aut ēt nl̄la re tali igestat saliua ipa talis appareat. Jn odoratu vo q̄ties aliquā vnā sentiamꝰ q̄litatē nl̄lo odorabili pn̄te:aut ēt pn̄tibꝰ plura ac diuersa cūcta ꝑinde q̄si simi lia sentiamꝰ. Sepe vo nullꝰ sensus aut rei male olētis efficitur nulla re pn̄te male olēte. Jn auditu vo sonitꝰ ac strepitꝰ preter naturā queādmodū in visuque cūq̄ obuersari vident nigra turbida cerulea:ruffa flaua:rotunda:oblōga:extenuata:crassa cūcta ob oculos volitātia. Jn sensu vo tāgēdi q̄ties inequalitas q̄dā:aut dēsitas:aut q̄uitas aut extēsio:aut stupor:aut vlcerosa affectio vniuersa corpis habitu dic appeat:queādmodū i q̄uis pte extēsio:aut collisio:aut mordicatio:aut grauitas q̄ties exigua fuerit:nec diutiꝰ immorent dispositionē q̄dē neutrā eē ostēdūt:prenunciant vero morbuꝫ.

¶ De signis corporū iā egrotātiū quo pacto mortē aut sanitatem ostendant. Ca.6o.

Quecūq̄ vero signa i egrotis appēt indicātia sanitatem ac mortem. Pma quidē sana:alia vero generatim q̄deꝫ egra sunt:speciati exitiosa dn̄r. Ducūt vt in vniuersum dicat ex opationū vtute vitioq̄:ꝑticulatim ex opationibꝰ ꝑticularibus q̄rū gn̄a antea docuimꝰ. Pmo genere continent partes principales. Scd̄o vo ptes illi ānexe. Tertio gn̄e collocāt ptes q̄s eip sas gubernāt:ſꝫ a mēbris pncipalibꝰ appēdices q̄sdā suscipiūt. Porro quartū genꝰ eoꝝ q̄dicta sūt ad ꝑsentiendū iutile est. Sꝫ ex accedēti interdū ꝑsensio fieri pt queādmodū ex oibꝰ excremētis:ex his q̄dē rōne cōsensus excremētis:q: cōcoctionē cruditatēq̄ indicāt. Quocirca neq̄uaq̄ fieri pt:vt nō sꝑ aut naturā dn̄ari materie:aut materiā nature aut neutrū alterius indicēt. Si

igit̃ dñet natura: sana signa di cunt̃. Si natura vincatur egra: neutra v̄o q̃ties equal̃r pugnēt Perspicue igit̃ cõcoctiõis signa sana sũt: queadmodũ cruditat̃ indicia egra. Ubi v̄o neq3 cõcoctionē ꝑspicue indicēt: neq3 cruditatē neutra dicant̃. Neutra p̃terea sunt: q̃cũq3 mõ hoc modo cõtrariũ indicãt: queadmoduz digiti nigrescētes signa decretoria. Alia sũt de quib⁹ lib. de idicũs ꝓpēsum iam est: queadmodũ de singulis oꝑatiõib⁹ lib. de causis accidētiũ. Ex his igit̃ locis ꝑticularē materiã oēm colligere cõuenit ipe breuitati studēs hic sisto sermonē de signis: deinceps de causis agemus.

¶ Artis pue Galeni liber terti⁹ iterp̄te Laurētiana medico De causis sanis custodiētib⁹ ꝛ efficiētib⁹ sanitatē. Caput.i.

Cum cãe sane: egre. neutre q3 sint: in primis de causis sanis agem⁹. Cũq3 earũ ipsarũ he custodiant sanitatē: ille efficiãt sintq3 custodiētes ꝑores efficiētib⁹ tp̄e ac dignitate: a custodiētib⁹ exordiemur. Cũ g̃ sanũ corp⁹ nõ simplex sit: s3 multiplex vt antea definitũ ia3 est: in vnoquoq3 eorum causa custodiēs ꝓpria erit: quãdo quidem causa ad aliq̃d est. Rursus igitur hoc loco ab optima corpis ꝑparatiõe petito initio cãs ꝯparatiõe illi⁹ sanas ꝯsideremus. Eoꝝ inuētiõe rei ipsius natura subministrabit. Si eñ corp⁹ nõ possz pati: nec alterari sꝑ optia ꝑparatio ꝑmaneret nec indigeret arte gubernãte. S3 cũ alteret̃ corrũpat̃: ac ꝑmutet̃ minime custodiēs quã omissio obtinuit cõditionē: idcirco auxilio eget. Ergo q̃t modis alterat̃: tot gña auxilioꝝ hēbit. i. cãrũ custodiētiũ sanitatē: q̃ vt ꝯstat ex dictis corrigētes cãe gñe sc̃. S3 q: paulatim corrigũt ꝑusq̃ lesio vniuersim icidat: medici neq̃q3 dñt futuꝝ ꝑcauere malũ: s3 ꝑñtē custodire ꝑparationē. Corp⁹ igit̃ alterat̃ a q̃busdã necessario: a q̃busdã nõ necessario. Intelligo necessario alterari ab illis q̃b⁹ abstieri nõ p̃t. Nõ necessario v̄o q̃b⁹ p̃t abstiere. Ergo i aere circũeũte necessario diuersat̃ cõedit: bibit vigilat: dormit necessario. Gladio non vtit̃ necessario nec bestũs. Quocirca i p̄mo cãrũ gñe ars circa corp⁹ ꝯsistit. in scđo mime ꝯsistit. Si igit̃ q̃cũq3 corp⁹ alterãt necessario diuiserim⁹ i vno q̃3 eoꝝ ꝓpũ gñs cãrũ iueniem⁹. Primũ itaq3 ē aer circũueniēs. alteꝝ mot⁹ ac q̃es toti⁹ corpis ac ꝑtiũ. Tertiũ sõn⁹ ac vigilia. q̃rtũ ea q̃ ingerũtur. Quintũ ea q̃ excernunt̃ ac subsistũt. Sextũ aiales affectiones. Corp⁹ igit̃ ab aere circũeunte: aut calefit: aut frigescit: ãt exiccat̃. aut humectat̃: aut ꝯiũcti afficit̃. ãt ex tota substãtia alteratur. Porro ab ipo motu q̃eteq3: si vtrũq3 fuerit imoderatũ calefit: aut frigescit: aut siccat̃ aut hũectat̃: aut ꝯiũcti afficit̃. Itidē ex sõno ac vigilia necessario afficit̃. Simili mõ ex his q̃ igerũt̃ aut excernũt̃ aut subsistũt: ꝛ ex aialib⁹ affectiõib⁹. Etem̃ cũcta hec prim ꝑspicue ꝑtiz ꝑ medias cãs alterãt corp⁹ corrũpũtq3 sanitatē. At de his seorsum ꝓpensum iã est libro q̃ est d̃ tuēda valitudine. Cũcta g̃ dicta gña sanarũ causaꝝ materie quepiam sũt ꝯgrue q̃ adhibite ꝯseruãt sa

nitatẽ icõgrue vo'lmorbos cõmittunt. Quo circa pspicuũ ex his est: vt non alia substãtia cã sana sit: alia egra: sz eadẽ substãtia exhabitudie iterdũ sana iterdũ egra reddat. Ubi eñi corp⁹ idiget motu: exercitatio sana qes egra hr. Ubi qete idiget qes sana est: exercitatio egra. Nec sec⁹ de cibo potu ⁊ aliis oib⁹ dicẽdũ est. Unũqdq; eñi vbi egẽti corpi adhibeat cũ ppria qtitate ⁊ qlitate sanuz efficit. Ubi vo aut nullo pacto egẽti corpi pcipiat: aut neqq; ɔgrua mẽsura morbosũ cõsistit ac duplex itẽtio circa sanũ egrũq; ẽ rei adhibite qlitas ac qtitas. Iferre aũt tps ceu tertiũ ab his diuersũ: alienũ ẽ a rõne qñ qdẽ in his ipsis ɔtineat. Si eñi re tali ac tãta opus est scz ɔgruo tpe adhibeat neceẽ ẽ: atq; idcirco tps inducit. qz corp⁹ morti obnoxiũ est ac facile mutat: ⁊ fluit: ac p diuersitate mutatio nũ aliasaliis subsidiis indiget Quapp tps in his qsũt dictagenere tertiũ nequaq; est: sz ad faciliorẽ doctrinã sepenumero tã q̃ tertiovtimur ob cãz pdictã. Sed cũ in his intentionib⁹: tũ alie cause sane: tũ etiam pposi tum genus est rursus eas ipas causas recensebimus. Optime igitur preparatiõis corpi: vbi circũueniẽs aer fuerit moderatus cõgruẽt ẽt alie cause moderate: qs maxie docui: puta qes motus: somn⁹: vigilia moderata: ⁊ q igerunt atq; egerunt moderata. Sz vbi fuerit imoderat⁹ tñ a mediocritate recedẽdũ quantũ a mediocritatevariat. Intẽtiões mediocritatis sũt in aere qdẽ circũeũte: vt minie rigeas pp frig⁹: neq; sudes ppter estũ. In exercitatiõe aũt vbi p mũ ceperit sudare corp⁹ statiz qescat necesse ẽ. In eduliis ɔcoctiõis diligẽtia excremẽtiq; mediocritas i quãtitate ⁊ qlitate Ceterũ in his appetit⁹ equat q damñ cõcoctioni. Quo sitvt nõ op⁹ sit pceptis ac regul' quãtitatẽ adhibẽdorũ dimetiẽtib⁹. Nã optia nã quãtũ appetit tm bñ cõcoqt. Simili mõ nã ipa sonimetit qtitatẽ i habẽtib⁹ optimã pparationẽ: ac excitant a sono qñ corp⁹ nõ isup idiget. quĩ etiã ipis ita viuẽtib⁹ p excremẽta: aut excretiõesalui: vrine: ac toti⁹ corporis nihil cõmittit. illa nãq; mediocritas adhibẽdorũ sana reddit. Toti⁹ aũt corpis spirationẽ exercitatio moderata efficit salutarẽ: vi pter ea fugẽt. f. opz excessũ oim aiã liũaffectionũ. ire: tristitie: furoris: timoris: ⁊ iuidie. Hec eñi remonẽt nãlẽ ɔditionẽ: corpusq; alterãt. Atq; rei veneree vsus apd Epicurũnull⁹salutarishr. Sz reva san⁹ ẽ ex tãto tpis iteruallo: vt corp⁹ i vsu neq; sẽtiat exolutionẽ: ac leni⁹ spiratiusq; reddit. Porro ɔcũbẽdi tps ẽ qñ corp⁹ diligẽtermediũfuerit oiz exteriorũ intẽperierũ. neq; nimiũ repletũ neq; ieiunũ. neq; nimiũ refrigeratũ neq; nimiũ calefactũ aut exiccatũ aut hũefactũ imoderate. Qd si interdũ peccet exiguum estpeccatũ sed prestat vt repletũ calefactũ ac humefactum potius q ieiunũ aut refrigeratum exiccatũ corpus vtatur concubitu. Ceterũ qualitatem vniuscuiusq; eorũ q dicta sũt in optima natura eligere oportet. Exercitatiõis qdẽ

in q̃ua oẽs corporis partes ex ꝓportione moueãtur: neq́ȝ hec nimiũ laboret: illa pcius laboret. Cibus aũt ac potus maxie moderat⁹ adhibeat̃ necesse ẽ. Ille eñ ꝓpri⁹ moderate nature existit. Itidẽ in alijs dicẽdũ ẽ. Ubi vero corp⁹ ab optia ꝑparatiõe recedat: nõ mltũ tñ cãe q̃ȝ custodiẽtes sanitatẽ ꝑmutãde sũt q̃ ꝓportione rñdeat. Sed cũ hec corpora multa sint: de vnoquoq́ȝ eorũ seorsum agendũ est.

¶De causis q̃bus intẽperies insite custodiunt̃ q̃buſq́ȝ corriguntur ꝛ ad habitũ optimũ perducũtur. Ca.2.

Corpus igit̃ tẽperamento variãs: mediocritate aũt partiũ officialium non variãs duplicem habet formã sanarũ cãrũ. Alterã custodientiũ ipsi⁹ tẽpamẽtũ alterã ꝑducẽtiũ ad optimã preparationẽ. Cause igit̃ custodientes temperamẽtũ tm̃ variabunt a causis nature optime cõgruẽtib⁹ q̃ntũ toti⁹ corpis temperamentuȝ ab illa variet. Corpus eñ calidius victu indiget calidiori: frigidi⁹ frigidiori: sicci⁹ sicciori ꝛ humidi⁹ humidiori. Siĉ mõ copulatiȝ calidi⁹ ac siccius: calidiori ac sicciori: ꝛ in reliquis trib⁹ copulis: q̃d ꝓportione rñdeat. Utet̃ eñ materia causarũ recte: qui vires eaꝝ insitas agnoscit. verbi gr̃a: vt mot⁹ media insomnia excretio ꝛ oẽs affectiones aiales exiccẽt corpus. Contraria vero ijs hũectent. Eodẽ mõ de calefacientibus ac refrigerãtib⁹: studijs: poculentis: esculentis: ꝛ vt simplr̃ dicetur: q̃ oim circa corp⁹ causarũ agnoscit materiam ac vires causis suis vtetur. Similes sibi bus adhibẽdo quoties p̃stinũ corpis libuerit custodire tempamẽtũ. Quoties vero libuerit ꝑmutare: ꝛ ad habitũ ducere meliorẽ: aliud est cãrũ genus sanum predictis cõtrariũ equaliter in diuersum recedẽs a causis tẽperatis ac medijs: q̃s optime naturo cõgruere documus. Calid⁹ eñ ꝛ sicc⁹ vict⁹ nequaq́ȝ efficiet bene temperatã diligenter calidius ac sicci⁹ tẽpamentũ. Sȝ victus tãto frigidior ꝛ humidior moderato quãto natura fuerit calidior siccior q́ȝ. Tale eñ cãꝝ genus natiuas corrigit intẽperies. Alterũ vero q̃d est predictũ custodit: ac medici vtroq́ȝ cãruȝ genere inuicẽ vtũtur. Uerũ corrigere insitam intemperiem ex multo ocio opus est paulati deducendo corpus ad habitũ meliorẽ. Natura eñ nõ tolerat subitã alterationem. Per negotia vero necessaria in eadẽ dispõne custodire opȝ. Sed quodãmõ tale causarũ genus custodiens appellauim⁹. Forte eñ rectius dixeris alterãs curã ꝛ ipedimẽtũ insitũ corrigẽs appellari q̃ ad vniuersum gen⁹ sanitatis respiciẽtes nõ ad spẽales ei⁹ differẽtias: quecũq́ȝ custodiũt sanitatẽ custodiẽtes cunctas cãs noiauim⁹: siue adeo custodiãt sanitatẽ: vt ẽt deducãt ad habitum meliorẽ: siue p̃stinã corpis preparationẽ tm̃mõ custodiat ꝛ cõseruẽt. Quecũq́ȝ vero dispõnem efficiãt deteriorẽ morbosas. vbi igitur oẽs corporis partes male temperate similiter sint: similia adhibeãtur subsidia: vbi dissilr̃ dissimilia necesse est. Fieri eñ potest vt ventriculus frigidior iusto existat: caput aũt ca=

lidius: & vtrūq3 ꝓpꝛijs remedijs egeat. Itidē3 & alia ꝑ vnaqueq3 ꝑtiū aut humidioꝛ: aut ſiccioꝛ aut calidioꝛ: aut frigidioꝛ moderatoq3 victu idiget ꝓ ꝓo itēpe riei. Non igiẗ eq̄liter exercebimus oēs tales coꝛpis ptes: neq3 ſiſr humectabim⁹ & exiccabim⁹ aut aliq̄d aliud tale efficiem⁹. At de his libꝛo de tuēda valitudine latius diffinitū iā eſt.

¶ De cauſis q̄b⁹ impedimēta ſigmēti coꝛrigūtur & vẗ quatuoꝛ coꝛpoꝛum diſcrimina habeantur. Caput. 3.

Cauſe partiū officialiū ſane ꝑtim īpedimentoꝝ ſigmēti partiū magnitudinis numeri poſitiōis exiſtūt. In ſigmēto igẗ multa īpedimēta hn̄tur. Nā figura ptis: & ſicubi ī ea cauū ē ꝑ naturā aut oſtiolū: aut meatus aut aſperitas q̄dā: aut leuitas: quoties exceſſerint pꝛopꝛia mediocritate paruū quidē affecta ſana coꝛpoꝛa noīantur. Multū vero perpeſſa dn̄r egrotabilia. Quoties autē tm̄ affecta ſint vt offendāt operationē: iā egrota vocantur. In quātitate ergo exceſſus ac defectus ad eas ipſas deducūt differentias. In numero vero excedēs aut deficiēs q̄libet ſimiliariū partium aut ptes hoc genere continetur. Item q̄cunq3 ſubſtātie in nobis pꝛeter naturam cōſiſtunt. Reſtat aliud genus poſitionis cuiuſlib3 ſimplicis ptis: in quo quatuoꝛ differētie exiſtūt. Pꝛima inquā optima eſt. Scōa paululū q̄ddam variat: & ob eā rem ſanū adhuc efficit coꝛp⁹. Tertia egrotabil3 eſt vbi multū exceſſit. At q̄rta iā egroti coꝛpis vbi pl'm remoueẗ Quecūq3 ergo ptes peccāt figura queādmodū vbi leſi: vari: diſtoꝛti: ſi recēs affecte ſint fingēdo ac ligādo ad habitū nālē reuocātur. Si durioꝛes effecte ſint coꝛrigi minime pn̄t. Eodē mō q̄cunq3 peccant cauo ſiſr increſcētes coꝛrigūtur: vbi pfecte ſint emēdari nō pn̄t. Itaq3 deligatio ac quies paꝝ efficit cauū: functio partiū ac ſpiratiōis cohibitio magnū. ſiſr mō oſtiolū aut meatus quoties fuerint equo maioꝛa: q̄es ac deligatio minoꝛa efficere ſolēt. Maioꝛes efficiūẗ partes motu nāli ſimul cū moderata frictione & alijs quecūq3 plus ſanguinis trahere aſſolent. At ꝑtiū deficientiū q̄cūq3 ex ſanguine gignūtur nequaq3 ipos emēdatio eſt. Quecūq3 vero ex ſemie creātur ꝓpe impoſſibilis ē. Veruntamē interdū loco eaꝝ alia efficias ſimilē hn̄tia vſum licebit. At oīm earū natura opifex: medic⁹ miniſter eſt. Quecūq3 vo exuperant numero: ſublatio cā ſana eſt. Sed cōſiderandū eſt in quib⁹ id fieri: aut nequaq3 fieri poſſit: q ſi nō cōmutare tēdādu3 eſt, ſimili modo poſitionis vitia emēdātur. Ceterū cōſtat. vt duo aut tria ſepenumero impedimēta circa vnā partē cōſiſtant: quēadmodū in eo qui habebat ventriculū paruū ſimul ac rotundū ac ſuper ſepto trāſuerſo poſitū peccabat eī ī eo magnitudo ſigmētū ac poſitio: q̄ ſi frigidioꝛ temperamento extiterit ad habitū naturalē reuocari minime pōt. Quippe qui ab ipō tēperamento ledaẗ. Cū eni3 difficulter ſpiraret repleto vētriculo: parū cibi: & q̄ nō grauet ac multū nutriat bis aut ter in die afferẗ neceſſe eſt. In alio vbi infartio in

recore subide existeret ob angustiā vasorū victus extenuās curauit infartionem.

¶De causis sanantib⁹ solutione continuitas. Caput.4.

Sequēs est vt agam⁹ d̄ solone ꝯtinuitatisq̄ inest similarib⁹ ptib⁹ ac officialib⁹ cōis ē ac forte q̄s nō ꝯcedet iterdū eā inesse itegre sanis: q̄ppe q̄ sp affectio sit nequaq̄ vidēs similez dubitationē sup vnoq̄z gñe futurā. Nisi em̄ sensibilis opationis lesio morbū iterstigat a sanitate: sz ex q̄litate dispōnis tātūmō ꝯsideret assidue affectionis dcretū admittas necesserit cū nemo sit: q̄ operatōes cūctas optimas habeat. Sz hec q̄stio vt pote contēplationē requirēs diligētiorē p se seorsum dicato ope tractabit. De causis corporū cōfecte egrotantiū deinceps agenduz est ab intemperie petentes initium.

¶De causis corporuz confecte egrotantium. Caput.5.

Desiniendū antea est id q̄d oēs fere medici pretermitūt: vt alie cāe sint intēperieiā cōfecte: alie ei⁹ q̄ p̄terea ꝯficiat queādmodūalie future. Supreme ḡ intēperiei: q̄ futura est: cāe ptim sub ipsa p̄cautiōis diligētia: ptim sub ipsa sanitatis ꝯseruatiōe ꝯtinent. P̄ria sub ipā tm̄ curatiua collocat. Intēperiei āt iter vtrāq̄ medie cause sub ipa precautiōis vigilātia: ac curandi rōne collocatū. Morb⁹ em̄ si iā existat confectusq̄ sit curetur opz p̄hibeat aūt si nōdū existat sed futuris sit ex dispositione in corpore. Ubi vero ꝯficiat: q̄d ꝯfectū est curet. Q̄d vero futurū est p̄hibeatur necesse est. Porro p̄hibebit dispositiōe: qua fieri solet sublata: ac tal' dispositio nominat cā p̄gressa. Morbus vero qui iā confectus est curabit dispositiōe qua primū naturalis operatio ledit soluta: quā egritudinis cām nōiam⁹. Sanatio vero vnā habet ac primā ꝛ maxime propriā itētionē dispositioni que est soluenda in ꝯriā. Hoc em̄ genere oēs cause efficientes sanitatez continētur: particulatim pro natura dispōnum ꝯrie eligant cōueniet. Itaq̄ calide dispōni frigida cā contraria est frigide calida: ꝛ in aliis eodem mō dicendū. Si em̄ quicq̄d est preternaturā: imoderatū est: q̄c q̄d vero per naturā moderatū: quodlibz imoderatū ab imoderato contrario ad habitū naturalē reuocet necesse est ac ꝯstet vt calidū ac frigidū potētia nō ipsa imaginatione sumēdū sit. Intelligo potētia tale quod p̄ prie vere q̄ tale est. Ipsa āt imaginatione q̄d primore sensu tale eē videat: sz vere tale minime sit. Sed q̄nāmō talia cognosci ꝯueniat libro de simplicib⁹ medicamentis perpensuz iā ē. Ad inueniēdas igit causas sanas in morbo qui iā confect⁹ est docēdi via vtēdū est qua talia potētia interstinguantur ab hisq̄ imaginatione talia videntur. In morbo vero qui pretereacōficit: ea ipsa docendi vis vtēdū est atq̄ etiam ea qua morborū cause parue stinguent. Fingamus putridis humorib⁹ accēdi febrē indicatio l his est alteratio euacuatioq̄. Alteratio q̄dē sedās putredinē manēte causa. Euacuatio omnē de corpe educēs subam. Sed p̄dicta species

alterationis cõcoctio est:quã a nõnullis causis fieri cõuenit inueniẽtes in illis an habeamus ita sanorũ cognitionẽ. Euacuatio efficit sanguis missiõe clisterio:rina ꝛ ſpiratiõe p cutẽ atq; ẽt auocãdo deriuãdo ad aliũ locũ hoc gñe cõtinent mouere menstrua: apire mariscas: purgare ex naso palato inueniẽtes mãs qbus qualitate ꝛ q̃titate ꝛ mõ vsus adhibit;euacuatio efficiatur:i hac artis pte cãs sanas inueniem⁹:ac de mõ inueniẽdi tales cãs libro de curãdi via ꝛ rõne dictũ iã est. Simili mõ ꝛ per alias tres itẽperies. Etem vnuz cõeq; habẽdo p̃ceptũ vnãquãq; cãm efficientez excidere. tũ aũt irc ad egritudinẽ:q cõfecta est: causarũ sanarũ inuẽtionẽ adipiscemur. Itidẽ per intẽperies cõpositas simpliciũ cõpositio p̃cepta sanitatis idicabit:si studuerimus vt magnitudini intẽperiei qd pportiõe rñdeat:cã sana peruestiget:verbi gratia: si qs decẽ numeris recessit a natura si in dispõnẽ calidiorẽ septez in sicciorẽ:cã sana p talẽ dispõnem decẽ numeris recedat in habitũ frigidiorẽ septẽ in humidiorez opz. Si igitur tale medicamentũ affecte parti adhibeat tanto frigidi⁹ ac humidi⁹ erit quãtũ indicatio p̃cipit:at vbi ps affecta posita fuerit i pfundo moltiri opz:tale efficere medicamẽtũ quo min⁹ in itinere pu⁹ exolvat. Si igit op⁹ sit medicamẽto calidiore moderato ñ solũtãto sit calidi⁹ quãto idiget passio:sz ex supabũdãti abĳciat id qd pp positionẽ fuerit necessariũ. Si frigidiore nõ simplicit tãto frigidi⁹ efficere opz:sed etiã mãm

ꝯsiderare necesse est. Si emcras sio: fuerit nequaq; pfunde admodũ penetrabit sed exrio efficiet cõdensando cutẽ. Si vo tenuior fuerit fieri poterit vt pfũde admodũ se insinuet. Itidẽ i humefaciẽtib⁹ ꝛ exiccãtib⁹ crassior ac tenuior sba sumẽda ẽ:ac ab affecte partis positione idicatio sanã vestigat cãm:queadmodũ hoc loco definitũ iaz est. A figmento vero ac positiõe q̃ties emissacula sensibilia habeat peruia tendẽtia aliorsum aut quoties nihil eiusmodi habeat. Emissacula igit deferẽtia in mẽbra p̃cipua aduocabimus ac in nõ p̃cipua mẽbra irritabimus:Cõstatq; vt sanatio efficiẽtiũ intẽperiez cãrũ:per euacuationẽ existat. Ipsarum enim intẽperierũ tantummodo alteratio sanatio est. Ceterum vbi soluatur continuitas sanatiõis intentio vnio est:que inq; i partibus officialibus ipossibilis est. In similaribus vero non semp possibilis est. Sed in qbusdã vt in carnosis agglutinatio sanatio est:nec interest vbi libeat appellare cohalitum. Atq̃ ipsam antecedit:quoties vulnus grãde extiterit:adductio dissidẽtiũ partiũ:que sub ipo figmenti genere cõtinuetur. Ut vo deligatio adducens dissidentes ptes stabilis maneat:ꝛ habẽde ac future vtiles sunt. Natura autem agglutinat dissidentes partes ac pristinam reddit vnitatem. Medici vero officium est in primis vt est proditum adducere in vnum dissidentes partes:deinde custodire quemadmoduz adducte sunt. Postea prouidere quominus inter labia aliqd

incidat: ac demum ipsam ptis substantiã sanã custodire. Primũ ac scdm: quonãmodo facere liceat dictũ iam est. Tertiũ ad ducẽdo ptes dissidẽtes fiet si nihil extrĩsec⁹ incidere sinamus: queãdmodũ sepenumero pilus aut oleũ aut ali⁹ humor cadẽs inter ptes agglutinãdas earũ prohibuit vnionem. Postea vo tpe sequẽti tertia intentio perficit: si materia effluat. Effluet aũt materia incidẽdo ac ɔgrue figurãdo. Porro substãtia mẽbri sana custodiet p ea q̃ medio criter exiccent: atq3 hec curatio est solonis ɔtinuitatis i mẽbro carnoso q̃ties ipa p se sola exi stat. Qñsicui alteri ɔmiscet morbo plures idicationũ intẽtiões hñt: q̃s deinceps docebim⁹: vbi de ɔpositis aut incomplexis pce ptis agemus. Hoc loco ad reliq̃s ɔtinuitatis solones eũdũ est.

De fractura. Cap. 6.

Fractura ergo ɔtinuitatis solo in osse ẽ: q̃ inq3 curari nõ potest quantum ex prima in tentione est: sed secũdo quodãmodo curari aliquatenus põt. Prima igitur intentio vt in vnũ coalescat: fieri minime põt propter duriciẽ partis. Scda vero delegatio est: quam facere põt porus.s. tophus lapis ligatus circa fracturã. Porus.i. tophus lapis inq̃tũ ex mafia z a natura efficitur cõis cum ceteris est. Inq̃tũ vo prope formã ossis ex alimẽto illius fieri debet. Ceterum molle ac puerile os coalescere potest. Sed raro huius affectionis generatio est: sine iplicatiõe alioꝝ. Nam magna ex pte musculi adiacẽtes simul cum alijs corporibus patiuntur effracto osse. Quocirca curatiõis intentio duplex est. Altera in osse: altera in corporibus que circa sunt. Sed de tali intentione implexis affectibus partiũ carnosarum dictum iã est. De fractura hac parte agendũ est. Cũ igitur affectiõis sanatio ex poro: idest topho lapide sit: pprio ossis alimento opus est. Cuius excrementum ad pori idest tophi lapidis generationẽ subijciat nature oportet. Quod moderatum quantitate et qualitate sit: necesse est z ob eam rẽ sanguis talis ac tantus eo ducendus est: quali quãtoq3 porus.i. tophus lapis fieri possit. Cũq3 ille effluat p fistulas effracti ossis considerare ɔuenit ipius q̃ titatẽ ac q̃litatẽ z ita ducere sicciorẽ aut humidiorẽ. Sz de his oĩbus libro de curandi via z rõne diffusius dictum iam est.

De punctione nerui ac tẽdonis. Cap. 7.

Nerui preterea ac tẽdonis pũctio ppter exuperãtem sensum z q2 pars cõtinua origini est prompte aduocare potest conuulsionẽ: maximeq3 quoties nihil possit foras efflari: occecato vulnere cutis. Igit apire op3 ac siccare materia tenuiore que se insinuare in profundum possit vsq3 ad neruũ vulneratũ. At de hoc libro d curãdi via z rõne satis iã dictũ ẽ. Hacten⁹ de simpliciũ dispositionũ cãis sanis.

De iplexa dispõnũ. Cap. 8.

De implexis deinceps agendũ est. In vlcere ergo iplicatur in primis quidem cauum quã nõ aliam dispositionem sz vlceris differentiam esse existimãt. Est autem nõ vlceris diffe

rentia: sz alter genus toti⁹ morbi in q̄ substātie corruptio facta est. Itaq3 sanatio duplici affectu duplici eget intētione. Nā cōtinuitatis solutio vnionē substātie corruptio gnationē requirit ac gnationis intentiones pauloante explanate iam sūt. Quin etiam rerū natura ostendit: vt i primis talē sanare dispositionē deinde venire aggredi op⁹ sit. Quoties ergo pars lanis repleta fuerit: vlcus vo equale extiterit alterā intētionē auferri ɔtingit. Interposita eni recens geni ta carne intervlceris labra: partes vniri dissidētes impossibile est. Sz aliā intentionē curationis inuenire opz. Inuenim⁹ autē si naturā ipsam ɔsiderem⁹ ptis cui p naturā inest tegi cute. Igit a nodis efficiendū est. Qd si impossibilis intentio est: simile aliqd cuti.i.carnē cuti subsimilē efficiēdū. Talis vo sicciorr atq3 astrictior est. Quocirca siccantib⁹ ac stringētibus medicamentis minime mordētibus cohalescendo vlceri opus est. Nec sec⁹ vbi sordes affuerint intētio est detergere. Medicamentū vo salutare detersoriū ē. At de his libro de medicamētis dictū iam est. Quinetiā vbi inflāmatio qdā: aut effractio: aut durities: aut tumor ex vlcere fatiget: illa prius curari p̄dicta via opz. Itidem si qd vlceri affluat sand⁹ antea fluor est. Eodē mō si intēperies quedā in vlcere affligat intēperiei auxilia antea adhibēda sunt: sed de his satis.

De curatiōe figmēti. Cap. 9.

De figmento deincps agendum est qd in plures differentias secari pōt. Sz ab eidē ti incipiendum est: qd ex figure mutatione efficit. Corporis igitur si increscat figura multarū partiū corrigi pōt: sin increuit emendari vlterius nō pōt intentio aūt in his que curari pnt: in diuersum abducit distorsionis. Quod si fractura nō recte explanata alicuius mēbri figura peccet ɔcto iam poro.i. topho lapide. Si p̄terea porus.i. toph⁹ lapis recēs fuerit: effringēdo rursus recte fingere: deide inducere porum.i. tophū lapidē opz. Infartio preterea hoc gñe morbi continetur. Ubi igitur ab humore crasso ac glutinoso efficiatur: vnam habebit intentionem ɔtra3 affectioni: intelligo infartionem. Causa autem sana detergens atq3 incidens medicamentū existit: vbi a stercore duro efficiatur opilato intestino. In primis quidem habebit duritiei ei emendationē ex humido ac pigui clysteri: deinde euacuationem ex acriori. Ubi vero a calculo invesicca efficiatur tā tisp ppellēdus est. Gra vero oimode curationis: ex icisione cōuellendus. Ceterum humoris p̄ter naturam ɔtenti sanatio oimoda euatione efficitur: quemadmodum in purulentis. Sed immoderata repletio immoderata euatione discutit quemadmodum sanguine in venis condito. Sili modo si quibus in vētre aut intestinis aut arteria: aut pulmone pus: aut sanguis ɔtinetur omnimoda idiget euatione. Quibus vero plus cibi aut potus adhuc recentis cōtinetur euatio sanatio est. Quecunq3 ergo in pulmone aut thorace ɔtinet cum tussi euacuatio

ac cū medicamentis extenuantibus fieri dȝ. Quecūq vero in iecore: aut venis aut arteria aut renib⁹ aut p vrinā aut p aluū euacuari conueniet. Per vrinā qdē adhibitis medicamentis vehemēter extenuātibus. Per aluū vero adhibitis medicamentis trahentibus atq aperiētibus. Quecunq in ventre superiore continentur vomitu. Quecunq inferiore deiectione euacuāda sunt. Quecunq sub cute incidēdo: purēdo aut adhibitis medicamentis perurentibus. Simili modo quecūq in cauo aliquo naturali condūtur velut in thorace. Et vt semel dicat: eoꝝ que preter naturam in quibusdam partib⁹ cōtinentur intentio sanationis sublatio est. Talia inueniūtur ptim ex ipa dispositione: sed magna ex parte ex ipsis locis affectis. At qcunq preter naturam sunt rōne asperitatis ducunt ad habitū naturalē p leuitatē. In osse qdem radēdo in arteria vero aut lingua leuigādo adhibitis humidis minime mordētibus ac glutinosis. Porro quecunq recedunt a natura sua ratione leuitatis asperitas naturalis inducenda est ex medicamētis admodū detergētib⁹ ac paululum reprimentib⁹. Uerum quoties infartio aut angustia aliis comitetur morbis: hi prius curādi sunt. Ceterū in libro de morborum differentia dictum iam est: vt dicte dispositiones inflammationi ac duritiei: tumoriq siccitati interdū imoderare: et item prauis figuris cōtinentium corporum sepenumero comitentur: quemadmodū quibusdam tumoribus corpoꝝ que circa sunt. Quod si inuicem quidem talium morborum implicantur: indicationes varias obtinebūt. At sufficiat sup vno veluti exemplo facere orationē. Nā de his omnibus libro de curandi via et ratione lati⁹ ppēsū iam est. Subiiciatur ergo sanguinis multitudinē cuidā parti affluere: ita vt vasa i parte illa extēdantur: non maiora solū sed etiā minora: que antea effugiebant visum: nūc apparentia quia repleta sint: quēadmodū i oclis perspicue cernit interdū ppter albedinē tunicule: ac par est vt alia vasa que non videtur extendant repleta: nondū tn̄ apparentia ppterea q exigua sūt. Sane mā resudās ex vasis effūdit: aut ēt aliqd effusuȝ iā est ad iterceptas sedes inanes. Huius igit affectio intentionem habebit eūationem. Cunq affectio fit: q: pars immoderate repleta fuerit: necesse est excrementum euacuetur: aut recurrendo aut per ipsam affectam partem. Recurret igit: aut pellēdo: aut trahēdo: aut trāsmittēdo: aut aliq hoꝝ: aut oib⁹ modis euacuādo. Per ipaȝ vero ptē eūabit: aut pspicue et euidēter: aut i vapores extenuatū. Si igit totū corpus fuerit repletū p ipm affectū: locū eūare minime ꝯuenit. Si eñ icidēdo ac secādo euidēter euacuem⁹: iferētes dolorē pl⁹ materie attrahem⁹ ppter dolorē. Si vero calefaciētib⁹ discutere aggrediamur: trahem⁹ p calorem magis ad affectā ptē quā discutiam⁹. Qd si rursus libeat cogere: vt materia q fluxit recurrat: corp⁹ vt pote plenum nequaq admittet. Ut ergo ambo hec fie

ri possint totũ corpus euacuare oportet: aut oino auocare ad alium locum materiam que in partem affectã influit: atq ita efficiendũ vt de pte affecta pri⁹ expellatur quo fieri põt per loca ãpliora. Nã euacuatio promptior est. Euacuabim⁹ autẽ de pte affecta. si reprimam⁹ aut refrigerem⁹. Sz etiã loca euacuata ad se attrahũt. Idẽ eñ libro de virib⁹ naturalibus diffinitũ iã est. Et trãsmittent vasa corroborata reprimẽtib⁹ medicamẽtis. Si igitur cuncta ita recurrãt res bene se habet. Si quod aũt in parte remãserit: cõijciendũ est glutinosum existere aut crassum. Proindeq stipatũ vehemẽter. Quinẽt fieri potest vt neqꝫ tale sit: sz ad interceptas sedes effusum. Id igr̃ per locũ affectũ euacuari necesse est adhibẽdo medicamenta repellẽtia. Porro euacuabis potissimũ: si i locis itercept͡ꝫ ɔieceris aliqd cõtineri sacrificãdo parit ac discutiẽdo medicamẽtis. Sed cũ oĩa medicamẽta discutiẽtia calida virib⁹ existãt mordẽt qties imodice calida fuerint. Cauẽdũ igr̃ est a nimia maxieq qties affecta ps summoten⁹ fuerit: nõ parũ eñ dolebit. Si loc⁹ simul fuerit affect⁹ ac mordeat: oisq dolor irritat fluctiões: modice ergo calidũ sedat doloꝝ: maxieq si hũidũ extiterit. Ceterũ sufficit discutere positã sũmotenus materiã qꝫqꝫ discutiens medicamẽtũ vehemens minime fuerit. Qd si sũme ptes ĩppesse penitus existãt. Qd aũt idiget eũatione si fuerit in pfundo: intẽdere atq augere opꝫ discutiẽs medicamẽti caliditate: qꝛ piculuꝫ foret ne prius exolueret qꝫ iret in pfundũ: non tñ afficeret summas qs tãget ptes: etq minime affecte sũt. Quocirca ambo in idẽ ɔcurrunt ad medicamẽti calidioris acriorisq vsum: cũ summe ptes admittãt ac pfunde indigeant hãc itaq expositione duximus idicationẽ. Deiceps ɔsiderem⁹ si qd restet ad curationẽ. Uidẽt eñ nõ pauca restare affectaruꝫ partiũ in qb⁹ est excremẽtũ fluctiõis. Quedã ergo ptes rare laxeq: ⁊ molles nã sũt: alie dense ⁊ astricte ac dure. Priores ergo facile euacuãtur. alie acriorib⁹ egẽt euacuãtib⁹. Itẽ tenuiorib⁹ ac multo magis id fieri dꝫ: vbi in pfundo ponũt. Atq hec rursus alia idicatio erit a substãtia affecte ptis alia ducit a figmento simul ac positiõe. Subijciat eñ iecore pdictã esse dispositionẽ i ãgustis finib⁹ vasoꝝ stipatis hũorib⁹: aut glutinosis: aut crasis: aut multis: nõne prõptũ erit esculẽtis aut poculẽtis extenuãtib⁹. Crassitudinẽ qdẽ i primis simul cum lẽtore facere tenuiorẽ: mox nõ p iuisibiles atq ãgustas vias sz ãplas materiã nocuã euacuare. Ampliores eñ in iecore vene queadmodũ plurime sunt: ac desinũt he i gibbo ad venã cauã: ille i simo ad portã. Quocirca facillimũ erit vtro uis loco stupent hũores prõpte euacuare trahẽdo i ventrẽ hũores qcũq in simo: per vrinã vo quicũq in gibbo cõdant. Ceterũ alia indicatio ducit a iecore cũ sit initiũ venaꝝ cum eñ non seipꝫ solũ quemadmodũ multe aĩalis ptes solent gubernare: sz influit vires venis periculum est quoties prohibeamus ipius

firmitatem rigādo aut laxādo cataplasmatib⁹ i p̄m; iecur ip̄z d̄bilitare circa actiōe; ac debiles venas cūctas efficer̄: q̄p͛ropter p̄miscere reprimens aliq̄d medicamētū curādo ip̄z necesse est. S; cū p̄funde admodu; positū sit p̄iculū est ne vires medicamēti reprimētis exoluant̄ nisi manu ducat̄ ab aliq̄ alia mā tenuiore: q̄lis arōatū ē. Ac recti⁹ ē si ip̄m reprimēs medicamētū stati aroma extiterit i sitas ei habēdo duas q̄litates ac vires vehementius opabit̄. Ubi igit̄ supuacu⁹ hūo: fuerit eūat⁹: ac mēbrū habeat nālem humoꝝ mediocritatē: ꝯsiderari op; nā q̄litatē aliquā fluctio intulerit: vt si pituitosa sit fri:ditatē: si biliosa caliditate;: vt hac sublata sanā p̄tē īntegre efficiam⁹. Curabim⁹ v̄o ꝯuā imprimētes q̄litatē q̄ueadmodū dū de curatiōe intēperiei ageret̄ docuim⁹: quāto aliq̄d calidi⁹ extitit tm̄ refrigerādo: q̄ fit vt necessariū sit cognoscere naturalē ip̄i⁹ tēpiem. Nā q̄ pacto sciri possum⁹ quāto nā calidi⁹ fuerit: aut q̄n calefacer̄ d̄sinas. Nō cognoscētes em̄ mensura; naturalis caliditat; fieri minime p̄t vt abūdes copia medicamentoꝝ calefacientiu; aut calefacere desinas.

¶ De morbo numeri. Ca.10.

SEd cū de his abūde dictū iam sit: t̄ps est vt ad egritudies morbi veniamus. Cūq; duplex earū d̄ria sit: in quibus pars q̄piā deest: eā efficere intētio est subseruiēdo .s. nature q̄uo antea diffinitū iam est. In q̄bus exuperat eā excidere vel gladio vel igne vel medicamēto purēte p̄positū est. Cuncta igit̄ hec fere sanar̄ possibile ē. Cūcta āt gignere impossibile est queadmodū libro d̄ semine docuim⁹. quedā v̄o ꝛ si ea ipossibile ē gignere: possibile tñ est aliq̄d alterū facere. Ergo loco ei⁹ suba; aliā efficere possibile est: vt in q̄b⁹ pars quepiā ossis integre sublata ē substātiā alterā loco ei⁹ diffidentē ab osse carneq;. que v̄o loco ei⁹ gignit̄ substātia caro ē. Tophi lapid; institutiōe ꝯsistēs: aut tophus lapis carnis istitutiōe ꝯsistēs ac t̄pe p̄cedēte topho lapidi simillima efficit̄. inter initia v̄o carni subsimilis poti⁹ h̄r. Ceterū q̄uis arte sublata neq; eādē suba; s̄m speciē: neq; similē efficere possum⁹. Tertia intentio honestamētū quoddā inuenit vt in mācis. Ad hoc gen⁹ eādē cū quātitate init rōnē. Q̄d enī; circa nature dispōnē v̄sat̄ illi p̄piquat. Q̄d aūt gn̄e p̄ter naturā ē: illi īmmodo dissidet: in quo p̄ria q̄dē intētio sublatio est. Si v̄o ipossibilis sit: sequēs ē vt trāsferat̄: queadmodū per suffusiōes. Porro q̄cūq; nō i totis p̄tib⁹: s; p̄tib⁹ p̄tiū desunt: aut exuperāt: si d̄sint: reficiēda sūt gn̄atiōe. si exuperēt: excidēda auferēdaq; s̄t. Ita fit vt neq; alia itētio: neq; sp̄s alia medicamētoꝝ gn̄e sit. s; ad aliō cārū salutariū gen⁹ eūdū est q̄d positiōis ipedimēta emēdat vt luxatiōes itestinoꝝ ac testiū. He fiūt aut q: violenter tēduntur: aut pelluntur: aut q: membrū continens laxat̄ aut effringitur. Quocirca curatur partim quia econtrario tenduntur aut in diuersum pelluntur

partim qr mēbrū ptinēs angu-
stiꝰ efficiat. Sȝ q̄ via ptictaria
q̄s vestiget pcepta: libro d̄ curā
di via ꝛ rōne ppēsum iam est.

¶ De precautione. Ca. ii.

Sequit vt dicamꝰ q̄cū q̄ i p-
cedētē distulimꝰ orōnem:
hāc medici noiant pcautionē.
Uex triplex corpoꝝ d̄ria est.
Quoddā em̄ integre sanū est.
Quoddā nō integre. Aliqd̄ ṽo
egrotat. Primū igit genꝰ sub
sanitatis pseruatōe cōtinet: ac
duplex ē vt antea docuimꝰ. Sm̄
ad pcautiōis vigilātiā. tertiū
ad curatiōis diligētiā relegat
atq̄ totū hoc genꝰ i humoribꝰ
potissimū psistit: q̄s minime cō
uenit glutiosos eē: neq̄ crassos
neq̄ mltos neq̄ admodū cali-
dos aut frigidos: neq̄ morda-
ces: neq̄ putres: neq̄ veneno-
sos. Increscētes ei cā morboꝝ
psistūt. Increscūt āt ifdū ab ea
aē cā q̄ eos pmū genuit. Est qn̄
sciuicē i corpe alterāt. Intētio
ṽo sanatiōis hoꝝ duplex ē: al-
teratio. eūatioq̄. Alterāt igit:
aut ab ipso corpe pcocti: aut a
q̄busdā medicamētis i q̄bꝰ cō-
tinent medicamina curātia ve
nena aialiū venenatoꝝ. Item
medicami a venenosa pmutāt.
Euacuant āt a medicamētꝫ ad
modū calidꝫ: ac purgatōe: ꝛ cly
steri: ac sudore: ꝛ vomitu. Atq̄
hec ōes eūatiōes existūt. Prope
ṽo ex locꝫ i q̄bꝰ colligunt cōsi-
stūt queadmodū ētio ꝛ q̄rto vo
lumie d̄ tuēda valitudine dixi-
mus dū d̄ dispōnibꝰ laboribꝰ ꝛ
āner ageremꝰ. Eūant em̄ prō-
ptiꝰ si i pmꝫ venis sint p aluū.
Si i iecore p vrinā: Si i habitu
totiꝰ p sudorē: queadmodū si i
capite existāt p palatū: aut na
res: aut p vtrūq̄ meatū. Si in
thorace: p fauces sit ac tussiꝫ. si
in renibꝰ aut vesica p vrinam.
Ceterū mā auocat pmiscue ab
oibꝰ ptibꝰ. Indicatio ē vt ꝛ ad
loca q̄ maxie lōginq̄. Deriuat
vero ad loca vicina. Quecūq̄ ḡ
curāt tales dispōnes: salutares
cās appellamꝰ queadmodū q̄
augēt morbosas ac neutras: q̄
cūq̄ nec ledūt neq̄ iuuāt: ac fie
ri pt: vt eas ne causas q̄dē no-
minēt: queadmodū pleriq̄ so-
phiste ptēnētes q̄dē iuestigare
d̄rias reꝝ: plurimū tpis i s̄mo-
nibꝰ pterētes. Sȝ aduersū eos
alibi diffusiꝰ disputauimꝰ. At
pcauēdi ars ita se habet.

¶ De modo recreādi cor-
pora. Cap. iii.

Deinceps de mō recreādi re
ficiēdiq̄ corpꝰ agēdū est.
Sȝ q̄ nā hoꝝ dispō sit ꝛ a q̄bus
causis ad habitū nature reuo-
cet: sūmati hoc loco dicet. Di-
spō igit talis ē. Sāguꝫ q̄dē bo-
nꝰ ac exiguꝰ ē. Itē spūs vital
noie: ꝛ aial. Itidē se hnt ptes
ipe solide sicciores: pīde vires
eoꝝ d̄biliores existūt ꝛ ob eā rē
vniuersū corpꝰ fridꝰ est. Porro
cause salutares hmōi corrigē-
tes dispōnē vt semel dicat: sūt
q̄cūq̄ celerē q̄dē ac securā effi-
ciūt nutritionē. Particulatiṽo
motu moderato: ac cibo: potu
sōno. Sña motuū sūt: gestatio:
deābulātio: frictio: balnea. Ac
mlto meliora st si paulati fiāt:
ꝛ actiōes solitas paulatim at-
tingāt. Cibꝰ inter initia hūidꝰ
ac pcoctio facilis eē d3: nec fri-
dꝰ pcedēte tpe magis nutriēs
potꝰ idoneꝰ: vinū ē etate mode
ratū ac puꝝ ꝛ splēdidū āt albū
aut s̄bflauū: ita: vt odore suaue
moderate

moderate gustui sit: neqꝫ ex toto aq̃sus nec vehemētē aliquā indicās q̃litatē: neqꝫ dulcedinē neqꝫ acrorē: nec amarorē. At de his queadmodū diximꝰ paulo ante libro de curādi via explanatū iā est. Hoc loco nō decreuimꝰ docere oia particularia: sed capita rerꝫ tātūmō pcurrerē de q̄bꝰ alijs librꝫ latiꝰ disseruimus q̄s scribēs quot q̄qꝫ sint finem faciam orationi.

¶ Quo ordine libri legēdi sint. Cap. 13.

Itaqꝫ supra dictū iā est: vt aliꝰ liber sit in q̄ de statuēda medēdi arte tractemꝰ. Hūc duo alij de statuēdis artibus añcedāt. Sed hi silr cū eo quez nūc absoluimꝰ summatim sūt effecti. Illi vo hunc ordinē habent. De elemētis hypocratis vnꝰ liber est. Deiñ tres libri ō tēpamētis. Quorꝫ duo de aialiū tēperamētis. Tertiꝰ de tēperamētis medicamētorꝫ exposuit: ꝛ ob eā rē librū de viribꝰ simpliciū medicamētorꝫ nō bñ itelliges: nisi tertiū de tēperamētis diligēter euolueris. Aliꝰ p̄terea liber paruꝰ est sequens duos primos libros de tēperamētis q̄ de inequali intēperie inscribit. Itidē alij parui sunt. Alter de optima corporis p̄paratiōe. Alter de bono habitu. Porro aliꝰ liber est i tria volumina diuisꝰ q̄ de viribꝰ nālibꝰ est: quē post duos libros de tēperamētis: aut ēt post librū de elemētis euoluas licebit. Post hūc i mltis libris de actiōibus aialibꝰ disputamꝰ. Cūqꝫ ad eorū d̄mōstratōes ñ parū ꝯducat ex dissectiōe: cognitio in ea primū exerceri oportet. Atqꝫ vtilissimi sunt ꝯgressꝰ dissectionū: ꝛ etiā alij plures libri: vnꝰ q̄dem de discordia dissectionū: alr ō dissectiōe defunctorꝫ: q̄bꝰ deinceps existūt duo alij ō dissectōe viuētiū. In alijs q̄busdā pticulati instruēdis discipulis fecimus dissectionē ossiū musculorū: neruorꝫ: atqꝫ venarū: ꝛ arteriarū. Itē aliq̄ libri alij ex q̄bꝰ ē aliꝰ: in quo disserit vtrū sāguis per naturā in arterijs ꝯtineat. Ceterū alij indicātes actionez earū. Duo q̄dem sunt de motu musculorꝫ. Tres de thoracꝫ ac pulmōis motu. Quibꝰ deinceps est liber de causis spirationis. Quibꝰ sequit liber de voce. De parte animi ac virtute q̄ princeps est: ꝛ alijs omnibꝰ. Quecūqꝫ de naturalibꝰ ꝛ aialibꝰ actionibꝰ q̄runt: mltis editis voluminibꝰ documꝰ. Que de hypocratꝫ ac Platonis decretꝫ inscripsimꝰ. Eodē ꝯsiderādi genere ꝯtinent libri ō semine seorsū editi. Itē libri de dissectiōe hypocratis: quibꝰ omnibꝰ liber de vsu partiū sequit. In denotationē p̄terea morborum liber de locis affectis etvenis: liber ō plsibꝰ vtilꝫ est: q̄ loco etiā ꝯsensiōes docemꝰ. Antecedūt p̄terea librū de pulsibꝰ duo alij libri. alr ō vsu spiratiōis. alr ō vsu pulsuū. Liber p̄terea ō pulsibꝰ i quatuor partes distributus est. Pria est de differentia eorꝫ. Scd̄a de denotatiōe. Tertia de causis pulsuū. Quarta ō ꝯsensiōe pulsuū. Ex eodē gñe ē liber q̄ scribit de instituēdis discipulis de quo artē aut ō pulsibus cōpendiū inscribā. Utiles preterea sunt ad hāc cōsiderationem libri de pulsibꝰ aduers

sus archigenē: i quo enarro ac iudico. Porro vtilis ad p̄sensiones ē liber de iudicijs: hūc p̄cedit liber ꝺ dieb⁹ decretorijs: q̄n etiā de aspiratiōis difficultate in cognitionē p̄sent⸫ dispositionis ac p̄sensionē futuroꝶ malorū aut bonoꝶ: circa egrū vtil⸫ existit. Hi igit̄ oēs libri: ac cū eis alij q̄dā sūt libri singl̄ares: q̄s euoluere vsui ē. Qualis ē liber ꝺ causis ꝓcatarticis ac liber ꝺ ptita medicinali: ac liber ꝺ victu extenuāte. itē liber ꝺ mittēdo sanguinē aduersus erasistratū. ac liber ꝺ tumorib⁹ p̄ter nām. Itidē liber ꝺ nimietate: ⁊ alij istiusmodi. Ueꝶ maxie necessarij st ad curādi viā ⁊ rōnē liber de morboꝶ dr̄ia: ac de diuersitate accidētiū: ac terti⁹ liber i q̄ morboꝶ cās docuim⁹: a q̄b⁹ alij tres existūt: accidētiū cās enarrātes. Libri de simplicium medicamētoꝶ virib⁹ sunt. q̄rū antea fecim⁹ mētionē. Itē libri ꝺ ꝯpositiōe medicamētoꝶ q̄b⁹ libri ꝺ curādi via ⁊ rōne sequunt̄ p̄uati scripti atq̄ etiā libri ꝺ tuēda valitudie. Ceteꝶ vt añ exerceri op⁊ i libr⸫ ꝺ demonstratiōe eū q̄ sit artē m̄dēdi rōnabilē ꝓfessur⁹: libro ꝺ optima heresi diffinitū iā ē. Ceterū de alijs libr⸫ ac cōmētarijs: q̄s scripsim⁹ minie necesse ē h̄ loco ꝓseq̄. Nā de his oib⁹ alibi dicturi sum⁹: forte vno: aut duob⁹ libr⸫ edit⸫ habitur⸫ iscriptionē.

¶ Explicit Galeni Ars parua.

¶ Liber Canonis primus quē pricеps Aboali Abinsceni de medicina edidit. trāslatus a magr̄o Gerardo Cremonēsi in Toleto ab Arabico in Latinum.

¶ Uerba Aboali Abinsceni.

In p̄mis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo et beneficij ipsius multitudo meretur: cuius misericordie super omnes prophetas existūt. ¶ Et post dicā ꝙ quidā de meliorib⁹ amicis q̄s habere videor: cui in oib⁹ ꝑ q̄b⁹ me depcat⁹ fuerit satisface re debeo: de re quā possum me rogauit vt ei librū de medicina faciā ei⁹ regulas vniuersales ⁊ particulares talit̄ cōprehēdētē vt explanatio cū breuitate in eo cōiūgat̄: ⁊ s̄m plurimū afferā q̄tū ē afferēdū ꝺ declaratiōe i v̄bis paucis. Qđ eq̄dē ꝯcessi. et mihi placuit vt i p̄mis loq̄rer de cōib⁹ ⁊ vniuersalib⁹ vtriusq̄ pt⸫ medicine theoriceq̄ ⁊ practice. ¶ Postea ꝟo loq̄r de vniuersalib⁹ iudicioꝶ virtutū medicinarū simpliciū. Et post hec de pticularib⁹ eorūdē. ¶ Deide loq̄r de egritudinib⁹: q̄ in vno q̄q̄ contingunt mēbro. Pri⁹ t̄n incipiā ab anathomia illi⁹ mēbri et ei⁹ iuuamēto. De anathomia ei simpliciū mēbroꝶ: ⁊ sil̄r iuuamēt⸫ a i libro p̄io vniuersali iā tūc locut⁹ ero. Cū āt mēbri anathomiā cōsūmauero: i ꝯplurib⁹ loc⸫: demōstrare icipiā q̄uō ei⁹ ꝯseruet̄ sanitas. Deiñ sermone absoluto ostēdā ei⁹ egritudines vniuersales ⁊ causas: ⁊ semitas cognoscēdi eas: ⁊ vias eas medicādi i sermone etiā vniuersali. Postq̄ āt has res vniuersales expleuero ad egritudies r̄dibo pticulares: ⁊ in cōplurib⁹ earū etiā ꝺmōstrabo i p̄mis iudiciū

vniuersale in eius diffinitione et ipsis causis et significationibus. Dein ad iudicia reuertar particularia. Post ostendam regulam vniuersalem in medicando deinde descendam ad medicandum particulariter cum vnaquaque medicina simplici aut composita. Ad illud autem quod prius dicam de iuuamento medicinarum simplicium in egritudinibus in libro medicinarum simplicium in tabulis pictis quas bonum est fieri: sicut in disciplinae modo aspicies cum ad ipsum perueneris: non reuertar ad dicendum nisi modicam rem. De medicinarum quoque compositarum quam mihi videbuntur in antidotario melius ponende in iuuamentis: et quomodo misceantur: vsque ibi loqui dimittam. placet autem mihi vt postquam hunc librum consummauero. alium librum componam de rebus particularibus in quo sit proprietas nominandi egritudines: que cum acciderunt non sunt vni eidem membro proprie in quo etiam de pulchritudine loquimur: et vt in hoc libro eo calle procedam quo in libro particulari quod est ante ipsum processi. ¶ Quod si mihi deus auxiliatus fuerit: et hunc consumauero librum: addam postea in vno libro antidotarium. ¶ Non est autem bonum vt huius libri plurimum non sit apud vnumquemque: et in eius memoria qui huius doctrine nomine vocari et per eam lucrari desiderat. Minus namque quod medico necessarium est comprehendit. Quod vero super ipsum auditum: incomprehensibile est. ¶ Quod si deus meum prolongauerit terminum: et secunda successerit fortuna: me ad alia preparabo. nunc autem componam librum quem in quinque sic diuidam libros.

¶ Fen prime: Doctrine prime: Libri primi de diffinitione medicine. Ca. j.

Dico quod medicina est scientia qua humani corporis dispositiones noscuntur ex parte qua sanatur: vel ab ea remouetur: vt habita sanitas conseruetur et amissa recuperetur. ¶ Potest autem aliquis dicere quod medicina diuiditur in theoricam et practicam: sed tu totam ipsam posuisti theoricam cum dixisti quod est scientia. ¶ Nos autem respondebimus et dicemus quod artium quedam est quod est theorica et practica. Et de philosophia quod est theorica et practica. Et de medicina dicitur quod est theorica et practica. ¶ In vnaquaque autem harum diuisionum aliud volumus dicere cum dicimus theoricam: et aliud cum dicimus practicam: non tamen nobis necesse est declarare diuersitatem que inter eas existit nisi in medicina. ¶ Cum ergo de medicina dixerimus quod eius est theorica et ex ea est practica: non est existimandum quod velimus dicere quod vna diuisionum medicine est scire: et altera operari: quemadmodum multi hunc locum perscrutantes existimant. ¶ Sed debes scire quod illud quod volumus est aliud et quod nulla duarum diuisionum medicina est nisi scientia. Sed vna earum est ad scienda principia. Et altera ad sciendum operandi qualitatem. Post vero primam earum nomine scientie aut theorice appropriauimus: et alteram appropriauimus nomine practice. ¶ Per theoricam vero ipsius volumus quod quando eam sciuerimus scientiam tantum acquiremus: ita quod inde claratione qualitatis operationis nos non immittemus. Sicut dicitur in medicina quod genera febrium sunt tria: et complexiones sunt noue. ¶ Et per practicam ipsius volemus non operatione in effectu neque labore motionum

corporeaꝝ: sed diuisione operationis medicine: que cum eã sciuerim⁹: auxiliabitur nobis ad inquirendum sciẽtiã vel sententiã: ⁊ ipa scientia erit ĩ q̃litate opatiõis. Sicut dr̃ in medicina ꝙ apostematib⁹ calidis adhibẽda sunt ĩ pricipio q̃ repellãt ⁊ infrigidẽt ⁊ inspissẽt: ⁊ postea r̄pellẽtia cũ resoluẽtib⁹ tẽperabim⁹. Et post stati. Post ea in declinatione: sufficienter mollificãtia resoluẽtia. Preter q̃͂ in apostematib⁹ q̃ sunt d̃ materijs q̃s mẽbra expellũt principalia. Hec igit̃ doctrina ĩ sententia tibi auxiliat̃. Et hec sentẽtia est d̃claratio quãtitatꝫ operationis. ¶ Cũq͂ duaꝝ diuisionũ q̃litatẽ sciueris iã sciẽtiã sciẽtialẽ ⁊ sciẽtiã opatiuã adept⁹ eris ⁊ si nũq͂ opat⁹ fuerꝭ. ¶ Neq͂ ẽt aliq̃s dispositiões corporꝫ hũani sũt tres egritudo: sanitas ⁊ dispõ: q̃ neq͂ est sanitas: neq͂ egritudo cũ tibi due suffecerit. possibile nãq͂ ẽ vt cũ hmõi dictor bñ ꝯsiderauerit nõ ĩueniat vnã duaꝝ reꝝ affirmãtem hãc trinitatẽ neq͂ negãtẽ. Ampli⁹ si hꝫ trinitas necessaria fuerit: qđ dixim⁹ tibi remoueri a sanitate colliget ĩfirmitatẽ et dispõnẽ t̃tiã: quã nõ habere sanitatis diffinitionẽ posuerũt q̃ est habit⁹ aut dispõ ex q̃ opatiões subiecti ipsi⁹ sane prouenĩũt. Neq͂ hui⁹ diffinitiõis oppositũ: nisi sanitatẽ diffinierit queadmodũ ꝯsiderauerit ⁊ posuerit ĩ ea ꝯditionẽ q̃ nõ indiget. ¶ Preterea cũ medicis in hoc nõ litigem⁹. Neq͂ em̃ sum q̃ cũ eis ĩ huiusmodi disputare debeam. Neq͂ litigiũ hoc eis neq͂ illis q̃ contra eos sunt in medicina auxiliabitur. Huius enim rei certitudo alterius doctrine pncipis pertinet.

¶ De subiectis medicie. Ca. ii.

Quoniã medicina corp⁹ humanũ ex pte vnde sanat̃ ⁊ a sanitate remouet̃ considerat: ⁊ cuiusq͂ reĳ sciẽtia ñ acq̃rit̃ neq͂ cõpletur cũ causas habuerit: nisi p suas cãs sciat̃: ergo debem⁹ in medicĩa scire sanitatis ⁊ egritudinis causas. ¶ Et q: sanitas ⁊ egritudo ⁊ earum cause plerũq͂ sunt manifeste: plerũq͂ occulte que nõ sensu neq͂ nisi p significatiões accidẽtiũ cõprehendũtur debem⁹ etiã in medicina scire accidẽtia q̃ ĩ sanitate accidũt ⁊ egritudine. ¶ Iã aũt declaratũ fuit in sciẽtis veridicis ꝙ rei sciẽtia nõ acquirit̃ nisi p sciẽtiã causarũ: ⁊ principiorũ ipsius si cãs habuerit ⁊ principia: aut nõ cõpletur nisi ex parte sciẽdi ei⁹ accidẽtia ⁊ ꝯcomitãtia essentialia. ¶ Causaꝝ ꝟo q̃tuor sũt species materiales: efficientes: formales: ⁊ finales. ¶ Cause vero materiales posite ĩ q̃b⁹ sanitas ⁊ egritudo mẽsurant̃ sũt. Subiectũ q̃dẽ ppiquũ: mẽbꝝ: aut spirit⁹: Et subiectũ q̃dẽ longinquũ hũores. Et eis lõgiora sunt elemẽta. Et hec duo sũt subiecta fꝫ ꝯpositionẽ lꝫ sint cũ alteratiõe. ¶ In cuiusq͂ aũt rei cõpositiõe ⁊ alteratiõe q̃ sic componit̃ ad aliquã hmõi puenit̃ vnitatẽ: ⁊ hec vnitas ad quã hmõi reuertit̃ mltitudo: aut ẽ ꝯplexio: aut forma cõplexio ꝟo est fm alterationeꝫ ⁊ forma fꝫ ꝯpositionẽ. ¶ Efficiẽtes aũt cause sũt cã ꝑmutãtes ⁊ conseruantes humani corporis dispositiones: sicut sunt aeres ⁊ que eis continuantur. Et come-

stiones et aque pot' et q̄ eis continuāt. Et euacuatio: et retētio. Et regiões et ciuitates: et loca habitabilia: et q̄ eis ɔtinuāt: et mot' et qetes et corporei aiales: et ex eis sūt somn' et vigilie. Et alteratio i etatib' et diuersitasi eis: et i gnīb': et in artib': et in morib' et in reb' q̄ in humano superueniūt corpore ipm tāgentib': siue sint ɔ naturā: siue non sint ɔ naturā. ¶ Formales vero cause sunt cōplexiones et ɔtutes q̄ post eas eueniūt et cōpositiões. ¶ Cause aūt finales sunt opationes. Et in sciētia quidē opationū est sciētia virtutū pculdubio et sciētia spirituū q̄ sunt virtutū subiecta: queadmodū nos declarabim'. ¶ Hec ḡ sunt subiecta doctrine medicinalis vñ aliqs inquirit de corpe hūano qūo sanat aut infirmat. ¶ Hui' aūt inquisitionis pfectionē scȝ vt sanitas cōseruet et egritudo remoueatur opȝ etiā hre partes ŝm istaꝝ duaꝝ dispositionū et suoꝝ instrumentorū causas. ¶ Et huiusmodi quidē cā est regimē cum comestiõe et potu. Et electio aeris. Et mēsura motus et quietis Et medicatio cum medicina. Et medicatio manualis. ¶ Hoc autē totum apud medicos est ŝm tres spēs: sanoꝝ et egrorū: et mediorū quos mō nominauimus: et dicem' qūo inter duas diuisiones inter quas pculdūbio nō mediū media vocentur. ¶ Et postq̄ iam diuiserimus has demōstrationes: tūc iā collectū est nobis q medicina tractat de elemētis: et cōplexionibus et humorib': et mēbris simplicib' et cōpositis: et spiritibus et virtutib' eoꝝ naturalib' et animalib': et vitalib': et operationib': et dispositionib' corporis. s. sanitate: et egritudine: et medio: et causis earū: scȝ comestiõe et potu: et aerib': et aqs: et regionib': et motib': et quietibus corporis: et animalibus: et etatib': et generib' et extrinsec' accidētibus q̄ corpori eueniūt ex rebus extraneis et regimine cū comestionib' et potib': et medicinis: et manuū opationibus ad sanitatē cōseruandā et vnāquāqꝫ egritudinē medicādam. ¶ Harū vero rerū qdaȝ sunt de qb' medico nihil aliud est agēduȝ nisi vt qd sint tm̄ essentiali formatione informet: et vtrum sint vel nō sint doctori sapiētie physicalis credat. ¶ Et earum sunt de qb' in sua arte rōcinari debet. ¶ Que ergo earū sunt sicut pncipia vtrū sint vel nō sint credere dȝ. Scientiarū nāqꝫ pticulariū pncipia credita recipiūtur et in aliis scientiis que ŝm ordinē sunt ante eas ratiocināturː et ita fit donec sciētiaꝝ oim principia ad phiam primā que methaphysica nūcupat eleuentur. ¶ Cūqꝫ aliquis medicorū loq̄ iceperit et affirmare elemēta et cōplexionē et q̄ ista sequunt ex eis: q̄ scientie naturali subiecta existūt aggress' fuerit: errabit ideo q in scia medicine mittit qd ei' nō est: et errabit qꝛ se aliqd declarasse existimabit cū nihil declarauerit. ¶ Ei' vero de quo medic' formare dȝ qd sit: et vtrū sit vl nō sit cui' eē nō ē manifestū credere hec est summa. ¶ Elemēta an sint: et quot sint et qūo sint: et que sint. Et cōplexiones q̄ sint: et quot sint. Et humores an sint: et q̄t sint: et qūo sint.

Et ꝟtutes: vtrū sint: ꝛ q̄t sint. Et spūs vtrū sint: ꝛ quot sint: et vbi Et queq̄ mutatio habet dispositione ꝛ eius mora habet causam. Et cause quot sint Mēbra aūt ꝛ eoꝝ iuuamēta sēsu ꝛ anathomia discernere debet. ¶ Ea aūt de q̄b⁹ formādo ratiocinari debet sunt egritudines ꝛ earꝫ cause particulares ꝛ eaꝝ signa ꝛ q̄lit egritudo remoueat ꝛ sanitas ꝯseruet. Et cuiuscunq̄ earū eē occultū fuerit ad aliud declarādū demōstrationē afferre debet ipsum diuidendo numerando ꝛ cōplēdo. ¶ Galenus nāq̄ cū demonstratiuā argumētationē super diuisionē primaꝫ facere aggressus est n̄ debet aggredi inq̄ꝫtū est medicus sed in q̄ꝫtū est philosophus. ¶ In sciētia enim naturali dꝫ loq̄ sicut alphachi: qui cuꝫ affirmare aggressus fuerit q̄ cōmunitatē se qui debēt nō dꝫ loqui de hoc i q̄ꝫtū est alphachi: sed inq̄ꝫtū ipē ē mutachelin. Medic⁹ eñ iq̄ꝫtū est medic⁹: ꝛ alphachi iq̄ꝫtū ē alphachi: nō p̄t de hoc ratiocinari. Quod si nō: peruenięm⁹ ad circūitionem.

¶ Doctrina secūda.

¶ Doctrina secūda de elemētis cuius est vnū capitulū.

Elemēta sunt corpa ꝛ sunt ptes primi corpis hūani ꝛ alioꝝ q̄ i corpa diuersaꝝ formarū diuidi minime possūt: ex q̄ꝝ cōmixtiōe species diuerse generatoꝝ fiūt. ¶ Medic⁹ āt physico credere dꝫ q̄ sunt quatuor: ꝛ n̄ plura quoꝝ duo sūt leuia: ꝛ duo grauia. leuia sunt ignis ꝛ aer. Grauia terra ꝛ aqua. ¶ Terra ē corp⁹ simplex cui⁹ loc⁹ naturalis in medio toti⁹ existit i quo naturalit manet q̄eta ꝛ ad ipꝫ cū ab eo sepata fuerit naturaliter mouetur. ꝛ hec quidē ei⁹ naturalis grauitas existit. Cuius quidē natura frigida ꝛ sicca. Ipsa eñ talis existit q̄ si dimissa fuerit: neq̄ altera res extriseca eā ꝯuerterit appebit ex ea frigiditas sēsibilis et siccitas. Ei⁹ ꝟo eē i generatis iuuamētū p̄stat ad retētionē faciendā ꝛ fictiōeꝫ ꝛ ad ꝯseruādas figuras ꝛ formas. ¶ Aq̄ aūt ēcorp⁹ simplex cui⁹ nālis loc⁹ ē vt sit circūdās terrā ꝛ circūdata ab aere cū i suis sitib⁹ nālib⁹ p māserit. Et hec q̄dē est ei⁹ grauitas cōparatiua q̄ frigida ē ꝛ hūida. s. ei⁹ natura talis existit q̄ si dimissa fuerit sicut ē neq̄ vlla cā extrinseca ei ꝯria fuerit apparebit ex ea frigiditas sēsibilis ꝛ dispō q̄ est humiditas. Et ipa quidē est eius generatio in creatione sua que reddit eā aptā ad spargendū: ꝛ extendēdū pro qualibꝫ re: q̄ꝫuis sit parca. Et recipit oēꝫ figurā que est sed nō retinet. Cui⁹ eē i gñatis iuuamētū p̄stat ad figurādas formas quas in suis diuisiōib⁹ aliq̄ figurare volūt: ꝛ ad figurādū ꝛ ad lineādū ꝛ ꝑādū. Hūidū ei lꝫ cito formas figurales amittat cito tñ eas recipit. Sic siccū lꝫ eas durit suscipiat durit tñ retiet eas. Cūq̄ hūidū ꝛ siccū se adiuicē ꝑauerit: adipiscet siccū ab hūido vt cito suscipiat tēsionē ꝛ facile figurari possit et acq̄ret hūidū a sicco vt retiat firmit q̄ i eo accidit ex rectificatiōe ꝛ eq̄tiōe. e ppⁱ hūidū ꝓhibet siccū a sua sepatiōe. Et pp siccū ꝓhibet humidū a sua fluxibilitate. ¶ Aer aūt ē corp⁹ sim

plex cui⁹ naturalis loc⁹ est: vt sit sup aquã ꝛ sub igne: hec em̃ est ei⁹ leuitas cõparatiua. Ipsi⁹ em̃ natura calida est ꝛ hũida ſm regulã quã diximus. Cui⁹ q̃dẽ esse i generat͡ʒ iuuat vt ratificent: ꝛ alleuiẽt: ꝛ subtilient: ꝛ ad supiora eleuent. ¶ Ignis ṽo est corpus simplex cui⁹ naturalis loc⁹ sup oẽs elemẽtarias existit partes: q̃ ẽ ꝯcaua celi supficies: ipẽ nãq̧ ad celũ puenit. Et hec q̃dẽ ẽ ei⁹ leuitas absoluta. cui⁹ natura calida est ꝛ sicca. Et ei⁹ esse i generat͡ʒ ꝓstat iuuamẽtũ vt maturet: ꝛ subtiliet: ꝛ pmisceat: ꝛ vt ei⁹ penetratiõe currat p ea substãtia aerea: ꝛ vt duoꝝ elemẽtoꝝ grauium frigidoꝝ purã frigiditatẽ frãgat: ꝛ vt de elemẽtaria ꝓprietate ad cõplexiõalitatẽ redeãt. ¶ Duo aũt grauia pl⁹ iuuãt ad mẽbroꝝ gñatiõnẽ ꝛ eoꝝ q̃etẽ. Et duo leuia pl⁹ iuuãt ad gñatiõe ꝫ spirituũ ꝛ motionẽ eoꝝ: ꝛ ad mouẽda mẽbra: lꝫ motor nõ sit nisi anima. ¶ Hec sunt elemẽta.

¶ Doctrina tertia

¶ Doctrine tertie de complexionibus. Cap. i.

Complexio ẽ q̃litas que ex actione adinuicẽ ꝛ passiõe ꝯtrariarũ qualitatũ in elemẽtis inuentarũ: quoꝝ partes ad tãtam paruitatẽ redacte sũt: vt cuiusq̧ earũ plurimũ ꝯtingat: plurimũ alteri⁹ puenit. ¶ Cum em̃ adinuicẽ agũt ꝛ patiunt̃ suis virtutibus: accidit in eaꝝ sũma q̃litas in toto earũ similis q̃ est cõplexio. ¶ Et q̃m̃ virtutes prime que sũt in elemẽtis ꝓdictis sũt quatuor: caliditas: frigiditas: hũiditas: ꝛ siccitas: tunc manifestũ est ꝙ cõplexiones in corporib⁹ generatis ꝛ corruptis sũt p eas.

¶ Et illud quidẽ est ſm ꝙ oportet per diuisionẽ rationalẽ cum cõsideratiõe absoluta absq̧ ulla cõparatiõe ad rem aliquã. ¶ Et est duob⁹ modis. Quoꝝ vn⁹ est vt sit cõplexio eq̃lis ita vt quãtitates qualitatũ ꝯtrariarũ in cõplexionato sint equales: nõ superãtes: neq̧ superate: ꝛ sit cõplexio qualitas in medio earum vere. ¶ Aliter ṽo modus est: vt nõ sit cõplexio qualitatũ ꝯtrariarũ media absolute: sed ad vnã magis declinet extremitatũ: aut in cõtrarietate que est iter caliditatem ꝛ frigiditatẽ: aut in contrarietate que est iter humiditatẽ et siccitatem: aut inter vtrasq̧. ¶ Quod autẽ in doctrina medicine cõsiderat̃ equale: aut extra equalitatẽ nõ est hoc neq̧ illud. Sed medic⁹ physico credere debet ꝙ equale ſm hanc intẽtiõe ꝫ quam diximus impossibile est aliquo modo iueniri quãto magis vt sit hois cõplexio: aut membri humani. ¶ Debes autẽ scire ꝙ eq̃le de quo medici in suis inq̃sitionib⁹ tractãt non est denominatũ ab equalitate i qua equalitas cum põdere equaliter existit: sed denominat̃ a iustitia in diuisione. Et hoc est ꝙ in cõplexionato in ꝓmisa attẽdit̃: siue sit corp⁹ totũ: siue sit mẽbrũ vnũ vt sit in eo de elemẽtis cũ suis quãtitatibus ꝛ qualitatib⁹ mensura quã humana natura habere dꝫ ſm meliorẽ ꝓportionis ꝛ diuisionis equitatẽ. ¶ Accidit autẽ diuisio cum homo eam habuerit vere equalitati quam primã diximus valde sit propinqua. ¶ Huic ṽo eq̃litati que ſm humana attendit̃ corpora: ꝛ que est in cõparatione alioꝝ que hanc

nō habēt equalitatē: neqȝ hñt ꝓpinquitatem equalitatis quam pri⁹ noiauimus quā hȝ hō: octo consideration ū acciduntmodi. ¶ Aut em̄ erit ſm ſpēm cōparatā ei q̄ ab ea diuersificatur ⁊ est alia ab ea. ¶ Aut ſm ſpēȝ vl' aliter ſm vnā manerię speciei ꝯparatā ei qđ est diuersuȝ ab ea ex eo qđ ē i ea. ¶ Aut erit ſm aliquaȝ ptē speciei cōparatā ei qđ ab ea diuersuȝ existit ⁊ est extra ipaȝ ⁊ in ei⁹ specie. ¶ Aut erit ſȝ ptem speciei ꝯparatā ei qđ diuersum est ab ea ex eo qđ est i ei⁹ pte sue speciei. ¶ Aut erit ſm singularē cōparatū suis dispositōib⁹ q̄ in ipso sunt. ¶ Aut erit ſm mēbrū cōparatū ei qđ ab eo diuersū existit ex eo qđ est extra ipȝ i corpore suo. ¶ Aut erit ſȝ mēbrū ꝯparatū suis dispositionib⁹ i seipso ¶ Pꝛim⁹ mod⁹ est equalitas q̄ i hoie attēdit cōparatione alioꝝ generatoꝝ ⁊ est res magnā habens latitudinem q̄ diffinitione minime pōt cōprehendi: neqȝ ēt qualitercūqȝ cōtingat existit: sȝ inter multitudinē ⁊ paucitateȝ duas obtinet extremitates: ab vna q̄rū cū egressa fuerit: nō poterit eē hūana ꝯplo. ¶ Scđs v̄o mod⁹ medialis q̄ inter duas extremitates hui⁹ late cōplexiōis exñs inueniť in idiuiduo qđ ē i vltimo equalitatis ex specie q̄ ē in fine equalitatis et in etate i q̄ augmētū ad suū ꝑuenit fineȝ. Et hec q̄dē equalitas: lȝ ēt nō sit eq̄litas certa quā in huius capituli pꝛicipio noiauimus eo qđ hanc iueniri nō est possibile: est em̄ ei ꝓpinq̄. Et hic etiā hō eq̄litati nō qualitercūqȝ vicinus existit sȝ ſȝ suoꝝ mēbroꝝ alteratio nē vl' alternationē: calidoꝝ sicut coꝛ: ⁊ frigidoꝝ sicut cerebꝛū ⁊ humidoꝝ velut epar ⁊ siccoꝝ: sicut ossa. ¶ Cū ergo ꝯ̄derabūť ⁊ eq̄būtur erit vicin⁹ equalitati certe. In ꝯsideratiōe v̄o cuiusqȝ mēbri nō nisi vni⁹ qđ est cutis: quēadmodū postea dicem⁹. In cōparatiōe aūt spirituū ⁊ mēbroꝝ pꝛicipalium ipossibile est ipsuȝ huic certe eq̄litati esse ꝓpīquū: sed egrediť ab ea tendēs ad caliditatē ⁊ hūiditatē. ¶ Vite etei pꝛicipiū sunt coꝛ ⁊ spūs: q̄ q̄dem ambo vehemēter calida existūt ad sup̄fluitatē declinātia. Et vita q̄dē existūt per caliditatē. Et augmētū per humiditatē. Et ei caliditas i humiditate existit ⁊ ab ea nutriť. ¶ Mēbꝛa v̄o p̄ncipalia sūt tria sicut declarabim⁹ Et ex eis q̄dē est vnū frigidū qꝺ est cerebꝛū cui⁹ frigiditas nō ꝑuenit ad coꝛdis caliditatē tēperādā ⁊ epis caliditatē tēperādā Et ex eis vnū est siccū aut siccitati ꝓpinquū: ⁊ ipm est coꝛ. sed ei⁹ siccitas nō ꝑuenit ad hūiditatē cerebꝛi ⁊ epatis tēperādā. Neqȝ etiā cerebꝝ tm̄ est frigidū. Neqȝ coꝛ tm̄ est siccū. Sed coꝛ cōparatione alioꝝ duoꝝ est siccū. Et cerebꝛū alioꝝ duoꝝ ꝯparatiōe est frigidū. Modi v̄o ſtū latitudo angustioꝛ est latitudīe p̄mi modi. s. eq̄litatis spālis: latitudinē tñ hȝ magnā. Et est cōplexio q̄ alicui gētiū ꝯgrua existit ſm cōparationē alicui⁹ climatis ⁊ alicui⁹ aeris. Indi nāqȝ cōplexiōeȝ habēt insimul qua sani existūt: ⁊ sclaui aliā habēt ꝯplexionē i q̄ sani degūt ⁊ vnaq̄qȝ earū per cōparationē ad suā speciē sue spei cōparatione est tēperata q̄ comparatione alteri⁹ non est ꝯtemperata. Coꝛpus nāqȝ indicū ſm

cōplexionē sclaui quale fiet: aut infirmabit: aut morietur. Et similiter cū sclaui cōplexiōe indiq̄le reddet. erit corporis dispositio 3ria. ¶ Que igitur spēs i terra habitabili cōmorātiū habebit cōplexionē eis ppriā aeri sue climatis cōueniētē ⁊ habebit latitudinē: cui⁹ q̄dē latitudo h3 duas extremitates multitudinis ⁊ paucitatis. ¶ Quart⁹ aūt mod⁹ est mediū qđ est iter duas extremitates latitudinis cōplexiōis climatis. Et ipm est cōplexio cōplexionis speciei tēperatior. ¶ Modus vo q̄ntus est angustior primo ⁊ tertio. Et est cōplexio quā d3 habere indiuiduū designatū qua viuū ⁊ sanū reperit. Que etiā latitudinē h3 ad quā due terminant multitudinis ⁊ paucitatis extremitates. ¶ Debet āt scire q̄ omne indiuiduū d3 hre cōplexionē sibi solūmodo ppriā in q̄ aliud ei associari est ipossibile. ¶ Sext⁹ aūt mod⁹ est mediū qđ est iter istos duos tminos q̄ est cōplexio: quā cū habuerit idiuiduū erit melioris cōplexiōis cuius ipm esse op3. ¶ Mod⁹ aūt septimus est cōplexio quā vnaq̄q3 mēbrorū spēs hre d3 in q̄ aliud diuersificat. Eq̄litas nāq3 ossis est vt siccitas in eo plus abūdet Et cerebri vt hūiditas i eo plurimū abūdet. Et cordis vt in eo sit plus caliditat. Et neruorū vt in eis plurimū abundet frigiditas. ¶ Modus aūt octau⁹ est cōplexio mēbri singularis: quā cū habuerit erit melioris dispositiōis q̄ habere pōt. ¶ Cum aūt spēs cōsiderauim⁹ inueniem⁹ hominē certe eq̄litati ppinquiorē. ¶ Cūq3 regiōes attēderim⁹ certificatū nobis erit q̄ si fuerit locus q̄ inhabitabit sub equatiōe diei: neq3 aliq̄ de rebus terrenis obuiādo impediuerit vc3 mōtes aut maria oportebit ibi habitātes eq̄litati certe ppinq̄ores existere q̄ alicui⁹ regionū. ¶ Iam autē nobis affirmatū est q̄ opinio q̄ accipit q̄ excessus ab eq̄litate est causa ppinq̄tatis solis est falsa. Rectitudo em̄ solis sup capita min⁹ ibi malū operat: ⁊ min⁹ mutat aerē q̄ rectitudinis propinq̄tas apud nos aut apud eos qui sunt in maiori latitudīe q̄ nos: l3 rectitudinē nō habeamus. ¶ Ampli⁹ aūt oēs dispositiōes morātiū in linea eq̄noctiali sūt dispositiōes nobiles siles. Neq3 aer ibi ipedit ipedimēto sensibili: s3 eorū cōplexiōib⁹ semper est similis. Et ad hāc sniam affirmādā iam fecim⁹ dictionē. ¶ Post istos aūt qui in q̄rto morant climate magis tēperati existūt. Non em̄ adurunt pp̄ter moram rectitudinis solis sup eorū capita. Neq3 elōgat ab eis parū queadmodū fit in clima secūdo ⁊ tertio. Neq3 cōgelant sicut cōtingit his qui in extremitate q̄nti climatis habitāt: ⁊ qui ex3 latitudinē sunt remotiores pp̄terea q̄ sol ab eorū capitib⁹ est remotus. ¶ In mēbris vo iam manifestū fuit q̄ mēbra p̄ncipalia nō sunt eq̄litati certe multū ppiq̄. Imo oportet vt scias qđ caro ē mēbrū illi eq̄litati magis ppinquum q̄ cetera mēbra. Cutis tn̄ carne ppīqor est. Quasi em̄ nō patit ab aq̄ equalr tēpata cui⁹ medietas sit nix: ⁊ altera medietas sit aqua feruēs. Et forsitā caliditas venarū ⁊ sanguinis neruorū frigiditati in ea equat. Similiter quoq3 non patitur a cor

pore q bene tẽperatũ existit ex sicciorib⁹ corporib⁹ & humidiori bus cũ in eis eq̃lia fuerint. ¶ Et nos q̃dẽ scim⁹ q nõ est causa q̃re non patiat̃ nisi quia nõ sentit il lud. Neq3 est tale q̃le illud: nisi quia ꝑpter ipsu3 nõ patit̃. Nisi em̃ tale esset quale illd propter illud pateret̃. Res em̃ que vnius sunt originis & in naturis oppo nunt̃: vne ab aliis patiunt̃: s3 ab eo qđ ei in qualitate cõmunicat res non patit̃. ¶ Qđ aũt in cute magis existit tẽperatũ est cutis man⁹. Et qđ in cute man⁹ tẽpe ratius est est cutis vole. Et tẽpe ratius eius est qđ est super digi tos. Et tẽperati⁹ ei⁹ qđ ẽ sup indi cem. Et qđ tẽperati⁹ eius est qđ est in pulpa extremitatis eius: & ꝑpter illud est melioris sensibi litatis. Et qđ in cute vole mag3 existit tẽperatũ: est qđ in digito rum extremitatib⁹ inenit̃. Qua pp extremitates digitorũ alio rum quasi indices existũt q̃lita tũ natura tactualiũ. Debet em̃ declinatio indicis eq̃lis existere ad vnãquãq3 extremitatũ: ideo vt egressum ab eq̃litate & a me dietate pcipiat. ¶ Debes aũt sci re vltra hoc qđ sciuisti q cũ dici mus de medicina q est tẽperata nolum⁹ dicere q sit tẽperata cer te: q̃m illud est impossibile. Ne q3 volum⁹ dicere q tẽperamẽto humano in sua cõplexiõe sit tẽ perata. Si em̃ ita esset: tũc esset ex ipsamet humana substantia. ¶ Sed volum⁹ q cum ꝑpter ca lorẽ naturalẽ qui in corpore exi stit humano patiet̃ qualitate af ficietur que hominis qualitatẽ non supergredit̃ in aliqua dua rum extremitatũ equalitatẽ ex cedẽtium. Non ergo in ipo ope rabitur effectũ qualitatẽ excedẽ te3. Cõsideratione igit̃ sue ope rationis in corpore humano est equalis. ¶ Et similiter cum dici mus q ẽ calida aut frigida: no lumus dicere q in sui substãtia sit in vltimo caliditatis aut fri giditat3: aut in sui substãtia sit calidior corpore humano aut fri gidior. Si em̃ ita foret: cui⁹ cõ plexio esset sicut hois cõplexio: esset tẽperatũ. ¶ Sed volum⁹ di cere q ꝑpter ipsa3 in corpore ꝑ uenit caliditas & frigiditas ma ior illa quã ex se hẽbat. ¶ Qua propter vna medicina plerũq3 est frigida humani corporis cõ paratiõe & cõparatiõe corporis scorpionis calida & humani cor poris cõparatiõe calida: & frigi da corporis serpẽtis cõparatio ne. Imo q̃nq3 et vna medicina existit calida cõparatiõe corpo ris Petri magis q3 cõparatione corporis Pauli. Ideo q3 precipit̃ eis qui medicant̃ vt cum cõple xionem mutare voluerint & vnã adhibuerint medicinã que non ꝯtulerit ab ea discedãt. ¶ Post q3 igitur de cõplexione tẽperata que dicẽda erant cõpleuim⁹: ad loquẽdum de cõplexionib⁹ dis tẽperatis redeam⁹. ¶ Dicem⁹ itaq3 q cõplexiones distempera tas equale est: siue cõprehẽde ris ſm cõparationẽ speciei: aut partis: aut indiuidui: aut mem bri: que sũt octo. Et sunt oẽs cõ municãtes in hoc q complexio ni tẽperate sũt opposite. Et he octo proueniũt queadmodũ di cemus. Et est q egressus ab eq̃li tate: aut est simplex qui equali tatem non excessit nisi ſm vna3 ꝯtrarietatẽ: aut est cõposit⁹ qui eq̃litatẽ ſm duas ꝯtrarietates ex

cessit. ¶ Et simplicis quidē qui fm vnā excesserit contrarietatē aut est excessus fm ꝯtrietatē agētē. Qđ est aliquo duoꝝ modoꝝ. Qm̄ aut est calidior q̄ oꝫ: sꝫ nec est hūidior nec siccior: aut frigidior q̄ oꝫ: sed neqꝫ humidior neqꝫ siccior. Aut fm ꝯtrarietatem patientē. Quod est vno duorū modoꝝ. Qm̄ aut est siccior: q̄ oꝫ sꝫ nō est calidior neqꝫ frigidior: aut hūidior; sꝫ nō est frigidior neqꝫ calidior. ¶ Iste tamē quattuor nō diu pmanēt. Caliditas nāqꝫ maior q̄ oꝫ reddit corp⁹ siccius q̄ opꝫ. Et frigiditas maior q̄ oꝫ facit corp⁹ hūidius q̄ opꝫ hūiditate extranea. Et siccitas maior q̄ oꝫ cito reddit ipꝫ frigidi⁹ q̄ opꝫ. Et humiditas maior q̄ oꝫ si valde fuerit supflua veloci⁹ reducit ipm̄ ad frigiditatē q̄ siccitas maior. Que si plurima nō fuerit: ꝯseruabit ipꝫ pliriori tpe Ad vltimū vo reddit ipm̄ frigidius q̄ debet. Tu tn̄ ex hoc itellige q equalitas ꝛ sanitas magis ptinēt caliditati q̄ frigiditati. Et he q̄dē sūt simplices q̄ttuor. ¶ Cōposite aūt sunt i q̄b⁹ fit egressus ab equalitate scđm vtrasqꝫ ꝯtrietates: velut si sit cōplexio calidior ꝛ humidior sit q̄ opꝫ aut calidior ꝛ siccior sit q̄ opꝫ: aut frigidior ꝛ hūidior sit q̄ oꝫ: aut frigidior ꝛ siccior sit q̄ opꝫ. ¶ Nō eñ pōt eē frigidior et calidior simul: neqꝫ siccior ꝛ humidior sit. ¶ Unaqꝫ aūt haruꝫ octo ꝯplexionū: aut ē sine materia. Qđ q̄dē est cū ꝯplexio corp⁹ q̄litate solūmodo afficit ita q corpus hac qualitate nō afficit ppter humorē in ipm̄ penetrantē qui hanc habeat qualitatem ad quā immutat corpus. Neqꝫ fiat nisi sicut tum caliditate ei⁹ qui calefit ad ignē aut frigiditate ei⁹ q̄ ad niuē ifrigidat⁹ est. ¶ Aut est cū materia. Qđ q̄dē ē cū corpus nō afficit q̄litate hui⁹ cōplexionis nisi ppter vicinitatē humoris in ipm̄ penetrantis in quo hec eq̄litas supabundās existit: queadmodū corp⁹ humanum causa vitrei flegmatis ifrigidatur: aut causa colerici hūoris prassini calefit. Tu aūt in libro tertio ꝛ quarto cuiusqꝫ.xvi.ꝯplexionū exēplū inuenies. ¶ Et est tibi sciendū q cōplexio cū materia duob⁹ modis est. ¶ Membrū eñ q̄nqꝫ exteri⁹ a materia madefactū ē. Et q̄nqꝫ materia penetrat ꝛ retinet in foraminib⁹ ꝛ vētriculis ipsius. Et est cū receptio ꝛ penetratio est apostemās. Et est cū nō. ¶ Hec est de ꝯplexione dictio. Medic⁹ aūt phisico credere oꝫ fm semitā positiōis qđ non est ei manifestum per se.

¶ De complexionibus membrorum. Cap. ꝛ.

Dico q deus cuiqꝫ animali ꝛ cuiqꝫ mēbro donauit ex cōplexiōe qđ magis meret ꝛ qđ eius actionib⁹ ac dispositionibus fm possibilitatē melius existit. hoc aūt certificare philosophi ꝛ nō medici. ¶ Donauit autem homini cōplexionem temperatiorem q̄ in hoc mūdo esse est possibile cum suarum virtutum cōuenientia quibus agit ꝛ patitur. Et vnicuiqꝫ membro donauit de ꝯplexione quod meretur. Posuit ergo quedā ex membris calidiora: ꝛ alia frigidiora ꝛ alia sicciora: ꝛ alia hūidiora. ¶ Qđ aūt i corpore est calidius est spiritus ꝛ cor a quo procedit Deinde sanguis: lꝫ in epate ge

neretur: qr em̄ cū corde cōtinuᵘ existit ab eo plᵘ acq̄rit caloris q̄ȝ epar habeat. Postea epar qr est sicut sanguis ꝯgelatᵘ. Post q̄d est caro q̄ minoris est caloris q̄ȝ epar: propterea ꝙ neruorū villi in ea mixti sunt q̄ sunt frigidi. Deinde sunt musculi q̄ minoris sūt caliditatis q̄ȝ caro simplex propter illud q̄d de neruis ꝛ ligamentis eius admiscetur. Postea est splen ꝑpter illd̄ q̄d est i eo de fece sanguis. Postea renes eo ꝙ non multᵘ in eis existit sanguis. Deīde arteriarū tunice: nō ꝑpter ipsarū nervosa corpa: sȝ ꝑpter illd̄ q̄d recipiūt de calefactiōe sanguinis et spūs qui sunt in eis. Postea sunt venarū nō pulsatiliū tunice ꝑpter sanguinē solū. Postea cutis vole tēperate. ¶ Frigidiᵘ v̄o q̄d in corpe est flegma. Postea pili. Deinde os. Postea cartilago. Post ligamētū. Deinde chorda. Post pāniculᵘ. Deinde neruus. Post nucha. Post cerebrū. Deinde adeps. Postea pinguedo. Postea cutis. ¶ Humidius v̄o q̄d est i corpore est flegma. Post sanguis. Postea pinguedo. Postea adeps. Postea cerebrū. Postea nucha. Postea caro mām̄illarū ꝛ testiculorū. Post pulmo. Post epar. Deīde renes. Postea musculi. Post cutis. ¶ Et hic q̄dē est ordo q̄ Galenᵘ disponit ea. ¶ Scire tn̄ debes q̄d pulmo in substātia ꝛ nō natura est humidᵘ vehemēti humiditate. ¶ Ōis ei cōplexio mēbri naturalis silis est ei q̄ nutritur. Et s̄m suā accidētalē cōplexionem similatur ei q̄d ab ipso superfluit. ¶ Pulmo autem nutrit̄ calidissimo sanguine ꝛ mixto a mixto colore ꝛ hoc q̄dē ipsemet Galenᵘ nos docet. In ipo vero multa humiditatis superfluitas colligitur propter illud q̄d ad ipsum ascendit de vapore corporis ꝛ propter illud q̄d ad ipm̄ descendit ex catarris. Post q̄ȝ igit̄ sic est res: epati mltō magis hūidū est pulmone hūiditate naturali: ꝛ pulmo magis est madefactᵘ: lȝ hūiditatis mora ipm̄ in sui ēt substātia molliorē fecerit. Et dispositiōes flegmatis ꝛ sanguinis ita intelligēde sunt Flegmatis nāq̄ȝ hūectatio est s̄m modū madefaciendi. Et sanguis hūectatio est s̄ȝ modū augmētū faciēdi in substātia: lȝ flegma naturale aqueū plerūq̄ȝ sit maioris humiditatis q̄ȝ sanguis. Ex sanguine em̄ cū q̄ntū digeri dȝ digerit̄: multū humiditatis ex eo resoluit̄ q̄ erat flegmatis naturalis aquei q̄d ad ipsum cōuersum fuit. In sequētibus aūt scies q̄d flegma naturale est sanguis q̄ aliqua cōuersus est ꝯuersiōe. ¶ Res autē siccior q̄ est in corpe sunt pili. sunt em̄ ex vapore fumoso q̄ eleuat̄. Resolutuȝ nāq̄ȝ fuit q̄d in eo de vapore mistū erat ꝛ pura fumositas ꝯgelata. Postea est os: ipȝ nāq̄ȝ oībᵘ mēbris durᵘ existit: humidiᵘ tn̄ pilis est. Ossis nāq̄ȝ generatio ex sanguine cuiᵘ fumus est siccus q̄ humores naturales exiccat locatᵘ i eis. Quapropter os multa nutrit aīalia. Pili v̄o eoꝝ nullū nutriūt. aut fortasse: si nutriunt ex eis aliq̄d valde ē raꝝ ꝛ extraneū sicut existimāt quidā q̄d vespertiliones eos digerāt: ꝛ in eis delectent̄. Nos āt cū duas q̄ntitates ossis ꝛ piloꝝ in pōdere eq̄li assum

pserim⁹ ꝛ eas i cucurbita a lēbico supposito distillauerimus egredieť ex osse pl⁹aq ꝛ pl⁹olei ꝛ remanebit minus fecis. Os ꝙ pilo hūidi⁹est. Post os aūt i siccitatē ē cartilago. Postea ligamētū. Post chorda. Post pānicu lus. Post arterie. Post nerui motiui. Post coꝛ. Post nerui sen sus. Motioēsem̄ nerui frigidiores siť existūt tēpato. Nerui aūt sensi⁹ frigidioꝛes q̄dē: sꝫ nō multū sunt tpato sicciores: ꝛ foꝛtasse sunt ei ppinq̄: ꝛ neqꝫ ēt in frigiditate sunt ab eo valde remoti. Postea est cutis.

¶ De complexionibus etatum et generum. Cap. 3.

Etates oēs sunt quattuoꝛ. Etas adolēdi q̄ vocať etas adolescētie: ꝛ est fere vsqꝫ ad. 25. ānos. ¶ Postea est etas ꝯsistēdi q̄ vocať etas pulchritudis ꝛ est fere vsqꝫ ad. 35. aut. 40. annos. ¶ Etates minuēdi cū ꝟt⁹ nō admittitur: ꝛ hec est etas senectutis q̄ fere est vsqꝫ ad ānos. 60. Et est etas minuēdi cuꝫ manifesta ꝟtutis debilitate ꝛ hec q̄dē est etas seniū ꝛ finis vite. ¶ Adolescētie ꝟo etas diuidiť i etatē infantie. Et hec q̄dē est cū membra pueri nōdū ad motiones ꝛ ambulādū sūt apta. ¶ Et i etate dētiū plātatinā q̄ est post ambulationē: ꝛ anteq̄ sit foꝛtis: et illō est cū nōdū gingiue sunt olbus dētib⁹ replete. ¶ Postea est etas ꝯcussiōis q̄d q̄dē est post vehemētiā ꝛ natiuitatē dētium et anteq̄ polluanť. ¶ Deinde est etas algulematiť alguadirre hac. i. cū ab eo egrediť sperma q̄ est q̄usqꝫ barbescat. ¶ Postea est etas foꝛtitudis q̄ est donec sinat crescere. ¶ Infantiū ꝟo solū ab infantia vsqꝫ ad iuuētutē cōplexio in caloꝛe fere tēperato ꝛ in hūiditate fere supflua existit. ¶ Medici aūt antiq̄ iter se disceptauerūt de duab⁹ caliditatibus pueritie ꝛ iuuentutis. ¶ Fuerūt em̄ eoꝝ quidā q̄ dixerunt qđ caliditas pueri est maioꝛ: ꝛ ideo ppter illā pl⁹ crescit. Ideoqꝫ oēs eius opationes naturales desiderij ꝛ digestiones sunt maioꝛes ꝛ diuti⁹ durātes: qm̄ caloꝛ innatus qui inest eis ex spermate magis est aggregatus ꝛ est minoꝛis tēpoꝛis. ¶ Et ex eis fuerūt q̄ dixerūt quod caloꝛ innat⁹ in iuuenib⁹ est valde foꝛtioꝛ qm̄ eoꝛū sanguis est maioꝛis quantitatis ꝛ magis spissus. Ideoqꝫ accidit eis flux⁹ sanguinis ex narib⁹ pl⁹ ꝛ foꝛti⁹. Et qđ eoꝝ cōplexio plus ad colerā declinat: ꝛ pueroꝝ cōplexio pl⁹ declinat ad flegma. Et qđ iuuenes vehemētioꝛū motionū existūt motus ꝟo nō est nisi ppter caloꝛē. Et ipsi ēt vehementioꝛis istimbꝛe existunt: ꝛ sunt melioꝛis digestionis: ꝛ hoc ex caloꝛe. Desideriū nāqꝫ nō est ex caloꝛe sꝫ ex frigiditate. Iōqꝫ canin⁹ appetit⁹ ex frigiditate sepi⁹ ꝯtingit. Signū autē qđ vehemētioꝛis istimbꝛe isti existāt est: ꝙ neqꝫ nausea accidit eis: neqꝫ vomitus neqꝫ fastidiū: queadmoduꝫ contingit pueris ppter digestiue eoꝝ maliciā. Et signū ꝙ eoꝝ ꝯplexio magis colere ptinet est ꝙ omnes eoꝝ egritudines sunt calide: sicut febꝛis tertiana: ꝛ eorum vomit⁹ totus est coleric⁹. Egritudines aūt plurime que pueris eueniunt sunt frigide ꝛ humide: ꝛ eoꝝ febꝛes flegmatice ꝛ plurimū qđ vomunt est fle

gma. Et augmentū qđ est ī pueris nō est pp fortitudinē caliditatis eoꝝ: neq; est nisi pp multā ipsoꝝ hūiditatē: maximū etiam eoꝝ desideriū significat caloris eoꝝ diminutionē. ¶ He q̄dē sūt duaꝝ sectaꝝ snīe ꝛ ipsaꝝ rōnes. ¶ Galenus ambabus vero sectꝫ contradicit. Dicit enim ꝙ eorū caliditates in radice sunt equales. Sꝫ pueroꝝ caliditas ē maioris quātitatis ꝛ minoris q̄litatis. s. acuitatis ꝛ iuuenū caliditas est minoris quātitatis et maioris q̄litatꝫ. s. acuitatꝫ. ¶ Et hui⁹ q̄dē declaratio sicut ipe dicit est vt opinemur vnā solā caliditatē in mēsura aut corp⁹ subtile calidū vnū in quantitate ꝛ qualitate ī substantiā humidā multā semel penetrasse sicut aq̄ ꝛ alia vice penetrasse in substātiā siccā ꝛ paucā sicut lapis. Et cū sic fuerit inueniem⁹ caliditatē aqueā maioris quantitatis ꝛ minoris caliditatē lapideā minoris quātitatis ꝛ acutioris q̄litatis. Et ita debes agnoscere caliditatem q̄ est in pueris ꝛ iuuenibus. ¶ Pueri eñ nō fuerūt generati nisi ex spermate quod est multū calidū: ꝛ huic calori nondum accidit res q̄ ipsum extinguat. Puer nanq; augeri nō cessat sꝫ crescēdo gradit̄. Neq; adhuc stetit: nedum ꝙ iam retrocedat. Iuuēibus ꝟo nihil accidit quod eorum calorem augmentet innatū neq; etiā aliquid qđ ipm extinguat: sed ille calor in eis conseruatur humiditate minoris quātitatis ꝛ qualitatis simul donec ad declinationē perueniat. Neq; tamen huius hūiditatis diminutio est adhuc diminutio q̄ caliditatē retinere nō possit: neq; est nisi q̄ augmētū facere nō vꝫ. Quasi hūiditas tanta erat pl̄us ꝙ duas res facere poterat custodire vꝫ calorē ꝛ superesse etiā ad augmentuꝫ faciendū. Ad vltimū ꝟo ad hoc deueniet ꝙ neutrā duarū reruꝫ efficere valebit: opꝫ ḡ vt in medio talis existat ꝙ possit vnā rē efficere ꝛ nō alterā. Falsum aūt est vt dicam⁹ ipm posse augmētare: ꝛ nō posse retinere caloreꝫ innatū. Quō eñ in re augmētū prestare potest qđ radice nō valet custodire? Restat ergo vt dicamus ꝙ calorē custodire pōt: ꝛ in corpe augmentū prestare nō pōt. Et scitum est ꝙ hec est etas iuuentutis. ¶ Quod autē dixit secūda secta ꝙ augmentū quod est in pueris nō est nisi propter humiditatē ꝛ nō propter calorē est dictio falsa. Humiditas nāq; augmenti est materia: Et materia nō patit̄ p se creari: imo apud operationē ꝟtutis in eam agentis. Uirt⁹ aūt hoc agēs est aīa aut natura p̄cepto dei. Neq; agit nisi cū instrumento: ꝛ illud est calor innat⁹. ¶ Qđ aūt dixerūt ēt ꝙ vehemēs desideriū qđ est in pueris nō est nisi propter frigiditatē ꝯplexiōis eoꝝ est dictio falsa. Ex malo nāq; desiderio: qđ ē pp frigiditatē ꝯplexionis nō puenit istimbre: neq; nutrimentū. Pueroꝝ eñ istimbre melior est q̄ꝫ esse potest in pluribus horis. Neq; in eoꝝ corporibus nisi foret pp hoc de ꝑmutatiōe ei⁹ qđ comedit̄ plus prouenit q̄ꝫ sit illđ qđ dissoluit̄: ꝓpter quod crescūt. Aliq̄ñ ꝟo accidit eis malitiam istimbre ꝓpter eorū gulositatem: ꝛ q̄ eorū comestiōes malis disponūt̄ ordinib⁹

et comedūt res malas et humidas: et multas et desup malis mouent motib⁹. Quapropter ď suꝑfluitatib⁹ pl⁹ in eis adunat: vñ purgatiõe indigēt et ꝑcipue eoꝝ pulmones. Ideoqꝫ eoꝝ anhelit⁹ ē spissior et velocior. Magnitudinē tñ ñ hꝫ eo qꝫ eoꝝ virtus nōdū ad ꝯplemētū ꝑuenit. ¶ Hec est dictio ď ꝯplexiõe pueritie et iuuētutis: quēadmodū Gal. declarauit cui⁹ nos sum⁹ interꝑtes. ¶ Preterea faciēdū est qꝫ caliditas post tꝑs cōsistēdi minui icipit: ꝑpterea qꝫ aer circūdās materiā ei⁹ q̄ ē hūiditas exiccat. Calor quoqꝫ innatus q̄ est int⁹ ad hoc adiuuat. Et labor ꝑueniēs ex motiõib⁹ corporeꝭ et aīalib⁹ q̄ necessarie sūt i vita. Et defect⁹ nature ad resistēdū illi toti semp. ¶ Oms ei ꝟtutes corporee sunt finite. Hoc aūt iā ratiocinatū fuit in sciētia naturali: et⁹ ergo opatio ñ sp existit i materijs. Ampli⁹ si hic virt⁹ ifinita foret et sp ꝑmutationē in corpore faceret ei⁹ qð dissoluit eq̄lit et vno mō dissolutio tñ vno modo nō eēt: imo semp q̄tidie augeretur: et corpus dissolutionem tolerare nō posset: et dissolutio humiditatū finiret quāto magis cum due res se iuuēt ad minoratiõnē faciēdā et retro cedēdum. Et postqꝫ sic est opꝫ necessario vt mā ďstruat: et calor extiguat: et ꝑcipue cū ad ei⁹ extictõeꝫ adiuuet ꝑter vł ꝑp materiei ďfectū alia cā. Et illð ē hūor extrane⁹ q̄ accidit assidue ꝑpa qꝫ cib⁹ ꝑuat digestiõe. et adiuuat ad extiguēdū ipm duob⁹ modis. Uno suffocādo et tegēdo. Alio q̄litati obuiādo. Hic ei hūor ē flegmatic⁹ frid⁹. et hec ē mors nālis cuiqꝫ idiuiduo destinata ꝯm suā ꝑmā ꝯplexionē vsqꝫ ad tminū quē i sua potētia hꝫ ad suā hūiditatē ꝯseruādā. Unuꝫ qðqꝫ eīm eoꝝ terminū ꝑfixū hꝫ q̄ i idiuiduꝭ diuersificat ꝑp cōplexionū diuersitatē. et hi q̄deꝫ sunt tmini nāles. Sūt ꝟo et alij tmini abbreuiati. Totū tñ diuino ꝑuenit ꝑcepto. ¶ Qð ğ ex hꝫ acq̄siuim⁹ est qꝫ pueroꝝ et iuuenū corpora q̄tū ad q̄litatem sūt calida. et corpa senū et decrepitoꝝ sūt frida. Sꝫ pueroꝝ corpa eq̄lit sī hūidiora ꝑp augmētū. et hꝫ q̄dē nobis insinuat experimētū qð de mollicie ossiū ē et neruoꝝ vł mēbroꝝ ipoꝝ. Et cōsideratio qm̄ parū eēt ei q̄ fuerūt spma et spūs vaporalꝭ. ¶ Senes āt et ďcrepiti ꝑpe ꝑter hꝫ qð sī frigidiores adhuc sūt sicciores. Et hꝫ q̄dē scit expimēto qð hēt ď duritia ossiū eoꝝ et aspitate cutꝭ eoꝝ. et ꝯsideratõe. Eo qꝫ ꝑlixū ē tꝑs ex q̄ fuerīt spma et sāguis et spūs vaporalꝭ. et i puerꝭ q̄dē et iuuenib⁹ ē igneitas eq̄lis. sꝫ in puerꝭ pl⁹ abūdat acritas et aq̄tas. et i senib⁹ et ďcrepitꝭ pl⁹ abūdat terrestreitas q̄ i illis duob⁹: et ē i ďcrepitis plus. ¶ Iuuēt⁹ āt hꝫ ꝯplexionē magis eq̄lē ꝯplexiõe pueri. Cōpatiõe tñ pueri ē ei⁹ ꝯplexio sicca. et senꝭ et ďcrepiti cōpatiõe ē hūida. Decrepit⁹ ꝟo ē siccior iuuene et sene i mēbris simplicib⁹. et hūidior vtrisqꝫ hūiditate extranea madefaciēte. ¶ Scðꝫ ꝟo diuersitatē ꝯplexionū generꝭ femie fridiorꝭ existūt ꝯplexiõis. Iðqꝫ sūt i creatura miores mascul. Et sūt hūidiores. Ergo ꝑp ꝯplexionē eaꝝ et friditatē mēs

plicant eaꝝ supfluitates: et pp paucū ipsaꝝ exercitiū. ⁊ substātia carniū ē rarioꝛ: lꝫ viri caro ex pte ꝯplexiōis eiꝰ qđ ei admiscet sit rarioꝛ. Sua nāqꝫ spissitudie plꝰ ꝓhibet i ipam penetrare qđ a venis ⁊ neruoꝝ vtilꝫ ad eā ꝓfluit. ℂ Qui ꝟo tras in habitāt septētrionales hūidiores sūt. Et q̄ artes exercēt aq̄as hūidiores existūt. et q̄ ab istis diuersificāt diuersi existūt. Signa aūt ꝯplexionū narrabimꝰ vbi vlīa signa ⁊ ptic. rferemꝰ.

ℂ Doctrina quarta.

ℂ Doctrine q̄rte ad sciēdū q̄d sit humoꝛ ⁊ eiꝰ diuisiōes. Ca. i.

Humoꝛ ē corpꝰ humidū liq̄dū i. qđ in primis nutriēs cōuertit. ℂ Eiꝰ ꝟo est hūoꝛ bonus. Et est illđ de cuiꝰ ꝓprietate est vt fiat ps substātie nutriti solꝰ: vl' cū alio ⁊ assimilari ei solꝰ vel cū alio ⁊ i sūma materia restaurationis eiꝰ qđ ex ea dissoluit. Et eiꝰ supfluitas est hūoꝛ malꝰ. ⁊ ē qđ istđ agere nō ꝯsueuit aut raro i bonū ꝯuertit hūoꝛ ē: vñ antea a corpe expelli ⁊ pūgari dꝫ. ℂ Dicimꝰ ꝫ ꝙ hūiditatū corpis: q̄dā sūt prie q̄dā scđe. ℂ Prie sūt q̄tuoꝛ humores q̄s paulopost noiabimꝰ Scđaꝝ ꝟo due sunt diuisiōes. Aut em̄ sūt supfluitates: aut ñ supfluitates. ℂ Supfluitates ꝟo i sequētibꝰ noiabimꝰ. ℂ Et q̄ sūt ñ supfluitates sūt hūoꝛes q̄ a pricipali dispositiōe ꝯuersi mēbris dlegati fuerūt: sꝫ nōdū alicuiꝰ mēbroꝝ simpliciū opatiōe pfecta ps effecti sūt. Quorū sūt q̄tuoꝛ spēs. ℂ Unꝰ ē humoꝛ i foraminibꝰ extremitatū puarū venarū ꝯtētꝰ mēbꝛꝫ simplicibꝰ ꝓpinq̄rū ibibētiū ea vl' eā. ℂ Aliꝰ ē hūoꝛ p oīa simplicia trāsiēs mēbra sic ros q̄ i nutrimētū cōuerti ē aptꝰ cū corpꝰ nutrimēto caret: ⁊ vt mēbra hūectet: cū aliq̄ cā fortis motꝰ aut alia exiccauerit. ℂ Tertiꝰ est hūoꝛ q̄ paꝝ añ ea ꝯgelatꝰ fuit. Et ē nutrimētū qđ in substātiā mēbroꝝ ex pte cōplexiōis conuersuꝫ est. Sed ex pte essentie ꝯplēte ⁊ silitudis cōuersū fuit. ℂ Quartꝰ ē humoꝛ q̄ est itꝰ in mēbꝛꝫ simplicibꝰ a pricipio natiuitatis: p quē partiū eoꝝ ꝯtinuitas existit: cuiꝰ pncipiū ē in spmate. Spmatis ꝟo pricipiū eit ex hūoꝛibꝰ. ℂ Et dicemꝰ ēt ꝙ hūoꝛes humoꝛosi boni ⁊ supflui vl' nō supflui q̄tuoꝛ ꝯtinēt generibꝰ gñe sanguinis q̄ oibꝰ illis melioꝛ existit. ⁊ genere flegmatis: ⁊ genere colere rubee ⁊ gñe colere nigre. ℂ Sanguis ꝟo nā calidꝰ existit ⁊ hūidus. Cuiꝰ sunt due species: nālis et nō naturalis. ℂ Naturalis āt est cuiꝰ coloꝛ ē rubeꝰ malo carēs odoꝛe ⁊ ē valde dulcꝫ. ℂ Nō nālis ꝟo sunt due diuisiones. Aliꝰ em̄ ē q̄ a cōplexione bona fuit mutatꝰ nō ꝓpea ꝙ aliq̄d ei admistū fuerit: sed qꝛ eiꝰ ꝯplexio in se viciata fuit. Ubi grā: qꝛ aut fuit infrigidatꝰ aut calefactꝰ. Et ē aliꝰ q̄ nō fuit mutatus nisi pp humoꝛeꝫ malū q̄ ei admistꝰ fuit. Qđ est ꝫ duas diuisiōes. Aut em̄ ad eū humoꝛ defoꝛꝫ venit ⁊ penetrauit i ipm ⁊ corrupit. Aut i ipsomet fuit generatꝰ humoꝛ. verbigrā. aliqua eius pars putruit et eius subtile i cholerā rubeam ⁊ spissum i colerā nigrā ꝯuersuꝫ est. Et remanserunt ambe aut vna eaꝝ i eo. Et huiꝰ q̄dē diuisiōis partes

partes fm illud qd ei admiscet. et ipi9 spes de speb9 flegmatis: speb9 colere nigre: et speb9 colere rubee diuersificat et qlitas ei9. plerumqz qz fit turbidus. Et aliqn fit ibtilis. Et aliqn niger multa ifect9 nigredine. Et aliqn alb9. Silr qz in odore sui et sapore mutat. Fit nãqz amar9 aut salsus aut acetos9. ¶ Flegmatis ãt aliud e naturale: et aliud no naturale. ¶ Nãle est qd est aptu vt i aliq tpe fiat sanguis: qm e sanguis no bñ coct9. et est qdã mod9 dulcis flegmatis qd no valde existit frigidum: imo corporis pparatiõe e frigiditatis pauce: sanguinis vo pparatione et colere rubee est frigidum. ¶ Et e et flegma dulce qd no est naturale qd no e flegma saporé no hñs qd noiauimus. qd fit cu accidit vt cu eo sanguis misceat naturalis: et qd mltoties in rheumatismis et i saliua sentit. Dulcis vo naturalis receptaculu. Dixit Galenus naturam non fecisse mebru propriu quemadmodu duabus fecit coleris. Hoc nãqz flegma sanguini propinquã hz silitudinez: et eget eo membra oia: ideoqz fecit natura vt cu sanguine vadat. ¶ Dicim9 ãt qz hec indigetia est pp duas res. Una est necessaria: et alia iuuatiua. ¶ Necessaria vero est pp duas res. Una est vt sit iuxta mebra ad hoc vt cu mebra nutrimentum qd ad ipsa psueuit venire amiserint qd est sanguis bon9 pp retetione materiei eius que a stomacho fit et epate: pp aliqs causas q acciderut operent in eo virtutes naturales eorum et coquant: et digerant: et nutriantur ex eo. Et sicut calor innatus digerit ipz et certificado facit ipm sanguine: silr calor extrane9 ipm plerumqz putrefacit et corrupit. Hanc vo necessitatis parte non hñt due colere. Due nãqz colere flegmati i hz no coicant qd calor naturalis ipz rectificant: et facit ex eo sanguine licet in hoc coicent ei qd calor accidetalis ipm mutat: et facit ex eo re putrida et corruptã. Altera est vt sanguini admisceat vt ipsum aptu reddat ad membra flegmaticaru complexionu nutrienda in sanguine: qru q ea est nutriturus opz flegma actualiter esse fz mesuram notã: sicut est cerebru. et hoc quide in duab9 est repertu choleris. ¶ Iuuatiua vo est vt humectet iucturas et mebra q mlte existut motionis: ne siccitas eis accidat ppter calorez q ex motu puenit i fricatiõe. et hoc quide est iuuametu stans i terminis necessitatis. ¶ No nãlis aut flegmatis aliud est supfluitas diuerse essentie vsqz ad sensum et istud est mucilaginosuz Et aliud est in substãtia eqle i sensu: et in veritate diuersu. et e flegma crudu. Aliud est valde subtile et ipm est aquosuz. aliud est valde grossu albu vcz. et illud qd vocatur gipsum: et ipm e cuius subtile fuit resolutu io qz i foraminib9 et iucturis diu fuit retentu qd oib9 existit grossi9. Et ex flegmate est quoddã qd est salsum: qd omnib9 flegmatis speciebus acutius est et siccius et euius. Ois vero salsuginis causa e: vt aquose hũiditati pauci saporis: aut priuate eo terree ptes aduste coplexio

nū siccarū ⁊ saporis amari eq̄li temperamento misceantur. Si eīn multe fuerint: amarꝰ sapor prouenit. Et ex hoc quidē silr fiunt sales ⁊ aque salse. Et ē etiā cū sal fit ex cinere alchali ⁊ calce: ⁊ ex aliis cū in aq̄ coquūtur: ⁊ colatur ⁊ coquitur illa aq̄ donec in salem coaguleť aut ita dimittiť donec coaguletur. ¶ Silr q̄z flegmati tenui qđ saporem non hȝ: aut cuius sapor adeo est paruꝰ qđ nō superat: cū colera sicca natura se miscuerit adusta equalitatis admixtiōe ipm faciet salsum et calefaciet: hoc igiť flegma est colericū. ¶ Galenꝰ ṽo dicit flegma hoc salsuȝ fieri ꝓpter ipiꝰ putrediñe aut aquositatem q̄ ei admista fuit. ¶ Et nos q̄dē dicimus putrediñe ipsum salsum efficere: ideo ꝙ in ipo adustionem facit ⁊ cinereitatē. que cū eis humiditate cōmiscetur. Sola autē aquositas cū ei admisceť salsediñe in ipo efficere non valet: cum ibi ṽlia alia non fuerit cā. Et mihi quidē vr̄ qđ illa aut ꝑmutationis est. sȝ continuitatis: tūc enim locutio cōpleta erit. Et ex flegmate est ꝙ est acetosum. Et quēadmoduȝ dulce est ſ͛ȝ duos modos: dulce per suā essentiam: ⁊ aliud propter rē extraneam que admixta fuit. Silr acredo flegmatis acetosi ſ͛m duos contingit modos. Uno iđ q̄ res extranea admixta fuit: q̄ ē colera nigra acrȝ quā i subsequēti noiabimꝰ. Altero ꝓpter causaȝ q̄ in ipsomet ꝯtingit: ⁊ illud quidē est ṽt flegmati dulci qđ dixīmꝰ ipso dulci exñte accidat sicē accidit aliis succis dulcibꝰ q̄ priꝰ bulliunt et postea acescūt. Et aliud pōticū cuiꝰ dispositio est quēadmodū ħ dispō. et fortasse erit eis pōticitas ꝓptea ꝙ colera nigra pōtica ei admixta fuit et fortasse erit eiꝰ pōticitas ꝓpter cām q̄ in se vehemēti infrigidatiōe. infrigidatū est: adeo ꝙ eiꝰ sapor ad pōticitatē sit cōuersus. Jdeo ꝙ eiꝰ aq̄sitas ꝯgelata est ⁊ ad siccitatē pax ⁊ terrestreitatē alta est. Et neq̄ fuit calor debilis q̄ ipm bullire faceret ⁊ ꝯuerteret i acrediñe: neq̄ calor fortis q̄ ipȝ ꝯcoqueret. Et est flegmatȝ spēs vitrei spissi grossi vitro liq̄facto silis i sui viscositate ⁊ pōderositate. Qđ plerūq̄ est acre: ⁊ plerūq̄ saporē nō hēbit. Et vr̄ ꝙ illud ex eo qđ est grossuȝ saporē non hñs sit crudū: aut cōuertiť in crudū. Et hec q̄dē est illa flegmatis spēs q̄ in principio rei erat aquosa frigida: q̄ neq̄ putruit: neq̄ res alia ei admixta fuit: sed sic ꝑmāsit recōdita donec fuit ingrossata ⁊ frigiditas fuit ei addita. ¶ Jā igiť declaratuȝ est ꝙ corrupti flegmatis modi ex ꝑte saporꝫ ipsiꝰ sunt q̄tuor: salsuȝ: acre: pōticū: ⁊ insipidum. Et ex parte sue essentie sunt quatuor aquosuȝ: vitreū: mucilaginosuȝ: ⁊ gipseuȝ. Crudū vero in collectiōe mucilaginosi cōtinetur. ¶ Colera autē rubea: alia ē naturalis: alia est q̄ est sup̄fluitas non naturalis. ¶ Naturalis ē spuma sanguis cuiꝰ color est rubeus clarus: et leuis: acuta: ⁊ q̄nto magȝ fuerit calida erit eius rubedo maior. Que cū in corpe gñať: in duas diuiditur partes: quarum vna cū sanguine vadit: ⁊ altera ad chistim trāsmittiť fellis. Jllud

vero qđ de ea vadit cũ sangui ne:cum eo penetrat cã necessitatis ꝛ iuuamẽti. Necessitas vero ẽ vt sanguini admisceatᷣ ad nutriẽda mẽbra: in quorũ complexionibꝰ magnam colere rubee ptẽ esse opꝫ ſm modũ queꝫ mereẗ de diuisiõe sicut pulmo. Sed iuuamẽtũ est vt sanguinẽ subtiliet ꝛ i itineribꝰ ipm penetrare faciat. Qđ vo đ ea colatũ ad chistim trãsmittiẗ fellis cã necessitatis trãsmittiẗ: ꝛ vtilitatis. Necessitatꝭ aũt aut est ſcđꝫ totũ corpꝰ qđ est ipm a supfluitate mũdare: aut ſm vnũ ipsiꝰ mẽbrũ qđ ẽ fel nutrire. Utilitatis vo duo sũt iuuamẽta. Unũ ẽ intestina a stercore et flegmate viscoso abluere. Et aliud itestina ꝛ ani muscłos pũgere: vt qđ sit ei necessariũ sentiat: ꝛ egestiones emittat. Jdeoqꝫ sepe accidit colica cã opilationis q̃ sit i foramine qđ a felle descẽdit ad itestina. ¶ Nõ naturalis, vo colera: alia est q̃ a natura egrediẗ ꝑpter causaꝫ extraneã que ei admisceẗ. Alia ẽ q̃ a nãegressa ẽ ꝑꝑ cãm in se: qꝛ eiꝰ substãtia est nõ naturalis. Partis pme ẽ alia q̃ est scita ꝛ famosa: ꝛ ẽ illa cui extraneũ illđ qđ ẽ admixtũ ẽ flegma cuiꝰ gñatio magis ẽ i epate. Et alia est que est minoris fame ꝛ ẽ illa cui extraneũ qđ est admixtũ est melancolia. ¶ Nota autẽ ꝛ famosa: aut est colera citrina aut est colera vitellina Flegma nãqꝫ cui admisceẗ colera: qñqꝫ est tenue: ꝛ gñatur ide pma. qñqꝫ ẽ grossuꝫ ꝛ gñatur ide ſcđa. s. colera q̃ ouorꝫ vitellis silis existit. ¶ Que aũt minoris ẽ fame ẽ illa q̃ colera vocaẗ adusta que aliq̃ duobꝫ gñaẗ modorũ. Unꝰ ẽ vt colła in se aduraẗ ꝛ accidat ẽ ea cinereitas ſꝫ eiꝰ subtile nõ separeẗ ab ipsiꝰ cinereitate imo cinereitas i ea ꝯtinuaẗ: ꝛ hec q̃dẽ ẽ peior. Et aliꝰ ẽ vt colera nigra extrinsecꝰ ad eã veniat ꝛ cũ ea misceaẗ: ꝛ hec q̃dẽ ẽ melior. Uuiꝰ aũt spẽi colere color ẽ rubeꝰ: ſꝫ nõ ẽ clarꝰ: neqꝫ floridꝰ: imo magis ẽ similis sanguini: ſꝫ nõ ẽ tenuis: ꝛ plerunqꝫ a suo colore ꝑꝑ aliq̃s mutaẗ cãs. ¶ Que vo illi substãtia extra nãm est: alia est cuiꝰ gñatio sepiꝰ ẽ i epate. Alia est cuiꝰ gñatio magis ẽ i stomacho. Et illa q̃dẽ cuiꝰ generatio magis ẽ ab epate est vna spẽs q̃ cũ qđ in sanguie ẽ subtile aduriẗ cuiꝰ spissitudo colera est nigra. ꝛ q̃ i stomacho magis gñaẗ duas hꝫ ꝑtes: ꝑrassinã. s. ꝛ viridẽ: vt erugo eris ꝛ mihi q̃dẽ vr̃ qꝫ ꝑrassina ex vitellina gñaẗ cum aduriẗ. Cũ ei aduriẗ adustio in ea efficit nigredinẽ ex q̃ cũ citrinitate mixta gñaẗ viriditas. ꝫinaria vo vr̃ mihi qꝫ gñeẗ ex ꝑrassina cũ tm̃ aduriẗ donec eiꝰ hũorositas siccaẗ ꝛ ad albedinẽ redire incipit ꝑꝑ sui siccitatẽ. Calor nãqꝫ i hũido corpe i ꝑmis nigredinẽ efficit: deide đnudat ipꝫ nigredine qñ eiꝰ oino finit hũiditatẽ. Et qñ supfluit i eo ipꝫ albificat. Et hoc q̃dẽ i lignis attẽde q̃ priꝰ i carbonẽ vtunẗ: deinde i cinerẽ. Calor. n. in hũido efficit nigredinẽ: ꝛ i eiꝰ ꝯtrario albedinẽ. Et frigiditas i hũido albedinẽ operaẗ ꝛ nigredinẽ i eiꝰ ꝯtrario. Hec tm̃ duo iudicia q̃ i ꝑrassina ꝛ ꝫinaria iudicaui estimatiua sunt iudicia. Hec aũt spẽs q̃ đr ꝫinaria oibꝰ colere rubee spẽbus calidior existit: ꝛ peior ꝛ magis ꝑniciosa: ꝛ đr qꝫ ẽ de suba ve

nenorũ. ¶ Colere ãt nigre: alia est naturalis: alia ñ naturalis supfluitas. Nãlis ẽ bõi sanguinis fex ⁊ t̃bulẽtia ⁊ supfluitas in ꝯpatiõe ad sanguinẽ: q: oẽs hũores dicũt supfluitas i ꝯpatiõez sanguis: cui⁹ sapor inter dulcedinẽ ⁊ põticitatez existit. Que cũ i epe gñat i duas sepat ptes: q̃rũ vna i sanguinẽ penetrat ⁊ alia ad splenẽ transmittit. ¶ Pars aũt q̃ cũ sanguine penetrat vadit cũ eo cã necessitatꝭ ⁊ vtilitatꝭ. Necessitas ṽo est vt sãguini admisceat eo mõ q̃ dꝫ i nutrimẽto cuiusq mẽbrorũ i q̃rũ cõplexionib⁹ magnam melãcolie ptẽ esse opꝫ sicut sũt ossa. Utilitas ṽo est vt sãguinẽ restrigat ⁊ ꝯfortet ⁊ inspisset ipsũ. ¶ Et pars ei⁹ q̃ ad splenez trãsmittitur est illud quo sanguis nõ indiguit que ad ipsuz vadit cã necessitatis et vtilitatis. Necessitas ṽo aut est scd̃m corp⁹ totum. s. vt a supfluitate mũdet: aut ꝫ vnũ mẽbrũ qd̃ est vt splenẽ nutriat. Utilitas ṽo iõ accidit q: i os stõachi q̃si mt̃ gẽdo ꝓfluit. Et hec q̃dẽ vtilitas duob⁹ ẽ modis. Uno q: os stomachi strigit ⁊ confortat: et inspissat. Alio vt i ore stõachi cõmotionẽ faciat pp acredinẽ: ⁊ excitet ad famẽ ⁊ facit desiderũ. ¶ Debes ãt scire φ colera rubea q̃ ad chistim trãsmittit fellis ẽ illd̃ q̃ sãguiꝭ nõ idiget ⁊ illd̃ qd̃ a felle egredit est illd̃ q̃ fel ñ idiget. ⁊ siĺr colera nigra q̃ ad splenẽ trãsmittit ẽ illd̃ q̃ sanguis nõ idiget: et illd̃ qd̃ a splenẽ egredit ẽ illud q̃ nõ idiget splẽ. Et quẽadmodũ illa colera rubea postrema euigilat ṽtutẽ expulsiuã iferi⁹ sic colera ista nigra postrema ṽtutẽ appetitiuã euigilat supi⁹. Uñ sit eo oib⁹ melioꝛib⁹ factoꝛ ia⁹. Melãcholia ṽo nõ naturalis nõ est admodũ hypostalis ⁊ fecis: imo ẽ admodũ adustiõis ⁊ cineritatis. Res nãq hũide cũ reb⁹ terrestrib⁹ admiscent: separat terrestreitas ab eis aliquo duoꝝ modoꝛũ: aut ad modũ hypostasis ⁊ tale q̃le illd̃ de sanguie ẽ melãcolia naturalis: ⁊ admodũ adustionis: qd̃ ẽ cũ resoluit subtile ⁊ spissum remanet: ⁊ tale q̃le illd̃ est de hũoꝛib⁹ est melãcolia supfluens: ⁊ ista q̃ dẽ vocatur colera nigra: ⁊ neq habuit hypostasiꝫ nisi sanguis. Ex flegmate eñ ꝓpter sui viscositatẽ nihil descendit. Sic ⁊ ex olĩo ex colera rubea ꝓpter sui subtilitatẽ ⁊ terrestreitatis paucitatẽ: ⁊ sui motus assiduitateꝫ: ⁊ ꝓpterea illud qd̃ de ea a sanguine separatur in coꝛpoꝛe est parũ: nõ descẽdit res de qua sit curãdũ: nec cũ separat moꝛat nisi parũ: sꝫ putrefit aut a coꝛpe expellit: ⁊ cũ putrescit ei⁹ subtile resoluit ⁊ spissũ remanet ⁊ ñt colera nigra adusta ⁊ ñ hypostasiua. ¶ Melãcholia ãt que est superfluens: alia est que est cinis colere ⁊ qd̃ de ea aduritur q̃ est amara: iter quã tñ ⁊ colerã rubeã quã adustã vocam⁹ existit differẽtia φ illa ẽ colera rubea cui cinis hic fuit admixt⁹ hec ṽo nõ est nisi cinis per se cognitus cui⁹ subtile fuit resolutũ. Alia ẽ q̃ ẽ cinis flegmatis ⁊ qd̃ de eo adustũ fuit ⁊ si flegma valde subtile ⁊ aquosum fuerit cinis ei⁹ erit salsus. ⁊ si nõ trahit ad acredinẽ ⁊ põticitatez. Alia est que est cinis sanguinis ⁊ qd̃ de eo ẽ adustuꝫ ⁊ hec q̃dẽ salsa

ad paucā trahens dulcedinem Alia ē q̄ est cinis melācolie nā:lis: q̄ si subtilis fuerit: erit eius cinis: ꝛ qd̄ de ea adustū est valdͦ acre: sicut acetū qd̄ cū sup terre faciē cadit ebullit: ꝛ ei⁹ odor est acris a quo musce fugiūt ꝛ alia ꝛ si grossa fuerit mior; erit acre dis cū pōticitate pauca. ¶ Male igiꝉ colere nigre species sunt tres: colera rubea cum aduriꝉ ꝛ eius subtile resoluitur: ꝛ due alie diuisiones quas post eā diximꝰ. Melācolia vͦo flegmatica ē tardioris impedimēti ꝛ malitie. Et melācolia colerica est q̄ ē fortioris malitie et velocioris corruptiōis: verūtn̄ est susceptibilior curatōis q̄ȝ ille. De alijs vͦo duab⁹ diuisiōibus q̄ magis acris est deterior existit. Si tn̄ i ei⁹ pncipio auxiliū psto fuerit: citi⁹ medicationē recipiet. Tertia vͦo q̄ min⁹ sup terrā ebullit ꝛ min⁹ i mēbra penetrat: tardius pimit: sȝ ad resoluēdū ꝛ ad maturandū ꝛ medicationē recipiēdū magis est effrenis. He ḡ sunt species humoꝝ nō naturaliū et supfluentiū. ¶ Inquit Gal. q̄ dixit ꝙ humor naturalis solūmodo est sanguis: ꝛ alij hūores sūt supfluitates quib⁹ nō egeꝉ: non dixit verū. Si em̄ solus sanguis esset humor q̄ mēbra nutrit: oia in suis ꝯplexionib⁹ ꝛ essentijs similia forēt. Os aūt carne duri⁹ nō existit: nisi q: sanguiseui substantia dura melācolica fuit admista ipm nutriuit. Neq̄ cerebrū mollius est carne: nisi q: sāguini q̄ ipm nutriuit: substātia mollis flegmatica fuit admixta Ipm quoq̄ sanguinē alijs innuenimus admistū humorib⁹ q̄ ab eo separanꝉ. Cum em̄ extrahiꝉ ꝛ ordinatim poniꝉ ichoatim visu discernitur qd̄ separatur in partē q̄ est sicut spuma: ꝛ est colera rubea: ꝛ pteȝ q̄ est sicut fex ꝛ res turbida etiā est melācolia: ꝛ ptē q̄ est sicut albumē ouoꝝ ꝛ ē flegma. ꝛ partē aquosam q̄ ē aquositas cuius supfluitas in vrina euacuatur. Aquositas nāq̄ non est ex humoribus scd̄is: neq̄ est nisi ex eo quod bibitur ꝛ nō nutrit: neq̄ ē necessaria nisi i nutrimenti attenuatione ꝛ penetratiōe: humor nāq̄ est quod ex ex quod bibitur ꝛ comeditur ē nutriens. Quod autem dico nutriens volo intelligi qd̄ est in potētia siꝉe corpi. Qd̄ aūt in potētia corporis. s. hūani similitudineȝ hȝ est corp⁹ ꝯmistū nō simplex. Et aqua q̄dē est simplex. ¶ Sūt autē quidā hominū q̄ opināꝉur corporis virtutē sanguinis seq̄ multitudinē: ꝛ ipsius debilitatē sequi eius paucitateȝ. Sȝ nō est ita. Qd̄ vero attenditur est dispositio ei⁹ quātitatis que de eo corp⁹ ingrediꝉ. ¶ Et sunt quidā q̄ opinanꝉ ꝙ cū humores aucti fuerint: aut diminuti postq̄ȝ corpora hūana scḋm cōparationem fuerint qua dn̄t in q̄ȝtitate vni⁹ ad alterū sanitas erit ꝯseruata Sȝ nō est ita. Humores nāq̄ pter istud mensurā i q̄ȝtitatē ꝯseruatā hr̄e dn̄t nō in compatione alteri⁹ hūoris: imo i se cū custodia mēsuratiōis quā hn̄t i ꝯpatione vni⁹ ad alteꝝ. ¶ Adhuc q̄dē remāserūt de reb⁹ humoꝝ q̄stiones: q̄ nō medicis sȝ tm̄ pertinēt phis: ideoq̄ eas ptermisi.

¶ De equalitate generatiōis humorum. Cap. 2.

Nutriens masticatiōe aliq̄ȝ habet digestionē. Supfici

es eni oris superficiei stomachi pingua existit: imo est ac si vna esset supficies: neq3 in eo virtus digestiua ex ipo: cu3q3 masticatu tetigerit: aliqua ipm pversiõe pmutabit. Et i hoc q̃dẽ auxiliatur saliua acq̃sita p digestionẽ quẽ cadit calor innat9. Ideoq3 triticu masticatu in maturatione fursiculo7 7 extura7 operatur qd nõ opat triticu cu aq̃ tritu neq3 illud q cu aqua coqtur et dixerũt q̃dã qd signũ ostẽdẽs nobis masticatum iam paru incipit digeri ẽ q neq3 pm9 odor neq3 sapor in eo inuenit. ¶ Dei de postq3 stomachu ingredit integra digeritur digestiõe: nõ pp stomachi calorẽ tm: s3 pter calorẽ membro7 que ipm circundãt: 7 a dextra q̃de3 epar: 7 a sinistra splen. splẽ nãq3 calefacit nõ pter sui substãtiã s3 pter arterias 7 venas multas q̃ i eo sunt: 7 ab interiori q̃de3 est zirbu adipinu q cito suscipit calorẽ causa adipis 7 ad stomachu reducit: 7 superius quidem cor mediãte diafragmate ab eo calefacto. ¶ Cunq3 nutrics i pmis digerit fit sua essentia in multis aĩalium auxilio ei9 qd ei admiscetur de eo quod bibit. plerũq3 chil9: 7 est substãtia liq̃da ptisane in spissitudine similis. Deinde ei9 subtile a stomacho 7 intestinis attrahit: 7 p vias venar7 q̃ mesaraice vocant ipellitur q̃ sũt vene subtiles dure: oibus intestis continue. Cunq3 p eas impellitur ad vena3 puenit epatis q̃ porta vocat: et penetrat in epar in diuisionibus et ramis porte infrãtibus 7 se minorãtib9 7 subtiliãtib9 ad modu capillo7: occurrentib9 orificijs diuisionu radicu vene que a gibo epatis ascẽdit. Et nõ facit ipa3 penetrare in illas coangustatiões nisi melior pmixtio aque bibite supra id quo indiget corp9. cu q̃ in ista7 venaru villis diuidit sic q̃si e parto taliter tãgat hui9 chili totalitatẽ: 7 pp illud tũc ei9 operatio est vehemẽtior: 7 fortior: 7 velocior 7 tunc coquit. ¶ In oi aũt decoctione que est hmõi est res q̃ est sicut spuma: et res que est sicut hypostasis: 7 res forta ssi erit cu eis aut q̃ ad adustionẽ ptinet: si decoctio supflua fuerit: aut res q̃ nõ ẽ bñ cocta 7 decoctio fuerit mior q3 decet. Spũa aũt est colera rubea. Et hypostasis est melãcolia q̃ ambo sũt naturales. Adusti vero subtile ẽ mala colera rubea. Et ei9 spissu3 melancolia mala nõ naturalis Et qd nõ bñ coctu est flegma est Quod autẽ de hoc toto res colata ẽ q̃ est bene cocta ẽ sãguis Qui tñ q3diu est in epate subtilior existit q3 debet pter aq̃sã supfluitatẽ q̃ pter rem quã diximus ẽ necessaria. ¶ Istud do qd est sãguis cu ab epate separat ab aquositate supflua illico mũdat q̃ necessaria nõ ẽ nisi pter causam quãdam q̃ iam sublata est. ¶ Extrahit ergo aq̃sitas a sãguine in vena q̃ ad renes descendit et fert secu sãguinẽ q̃ ad renes nutriẽdos sua q3titate 7 q̃litate bonus existit: nutritq3 renes vnctuositas hui9 aq̃sitatis 7 sãgueitatis: de alio qd remanet ad vesicã tendit: 7 post ad virgã. Sãguis aũt eẽntie bone p venã magnã ad gibositatẽ epatis ascẽdentẽ vadit 7 tẽdit p venas que ab ea 7

rami separat: deinde gedeguil venarũ: postea sedenechi gedeguil post in suggẽtib⁹ segnechi: deide in venis q̃ sunt sicut villi capillarib⁹ siles: postea sãguis ab earũ orificijs resudãdo labit i mẽbra ex pte diuisa. ¶ Sãguĩs ĝ cã efficiẽs calor est tpat⁹. ¶ Et cã materialis est qđ de nutriẽtibus est temperatũ ⁊ de potibus bonis. ¶ Et formalis cã ipsius est decoctio noua. ¶ Et ei⁹ causa finalis est vt nutriat corpus. ¶ Efficiẽs vero colere rubee cã est igneus calor supfluus: ⁊ proprie in epate. ¶ Et ei⁹ cã materialis est qđ de nutriẽtib⁹ ẽ subtile calidũ dulce ⁊ vnctuosum ⁊ acutũ. ¶ Et eius cã est formalis decoctionem ad superfluitatẽ pcedere. ¶ Et ei⁹ finalis cã ẽ necessitas ⁊ vtilitas quas noiauimus. ¶ Efficiens aũt flegmatis causa est caliditas attenuata. ¶ Et ei⁹ materialis cã est qđ de nutriẽtib⁹ est grossum humidũ viscosũ ⁊ frigidũ. ¶ Et ei⁹ cã formalis est decoctõis attenuatio. ¶ Et ei⁹ finalis cã ẽ necessitas ei⁹ ¶ Et vtilitas ipi⁹ q̃s noiauim⁹. ¶ Melancolie aũt hypostasine qdẽ cã efficiens est calor temperat⁹. Sʒ cã efficiẽs aduste est caliditas q̃ ab eq̃litate ẽ egressa. ¶ Et ei⁹ cã materialis ẽ ꝙ đ nutrientib⁹ ẽ vehementer grossuʒ pauce hũiditatis: ⁊ eorũ calʒ est forti⁹ illo. ¶ Et cã ei⁹ formalis ẽ fex hypostasiua ſm vnũ duorũ modorũ: vnde neqȝ labit: neqȝ resoluit. ¶ Et ei⁹ cã finalis ẽ necessitas eius ⁊ iuuamẽtũ ipi⁹ ꝙ noiauim⁹. ¶ Melia aũt fit mlta: aut propter caliditatem epatis aut splenis debilitatem: aut ppter frigoris vehementiam cõgelantis: aut ppter ꝯstrictiõis ꝑseuerãtiã: ãt pp egritudies q̃ multe ⁊ plixe fuerũt q̃re pp illõs hũores facti sunt cineres. ¶ Cũqȝ melãcholica multiplicat ⁊ inter stomachũ ⁊ epar stat: sanguis ⁊ bonorũ hũorũ gñatio cũ ea minorat. ĝ sanguis minuet. Debes ãt scire ꝙ gñatiõis hũorũ cãe calitas ⁊ frigiditas cũ alijs existũt cãis Sʒ caliditas eq̃lis sãguinẽ gñat. Et supfluẽs colaʒ gignit rubeã Multũqȝ supflua melãm gñat pp supfluitatẽ adustiõis. Et frigiditas q̃dem flegma gñat. Et multũ supflua gñat melãm pp superfluitatẽ ꝯgelatiõis. ¶ Debes aũt attendere ꝟtutes passiuas cũ ꝟtutũ actiuarũ equi distãtia. ¶ Neqȝ opʒ vt sit credulitas ꝙ ois ꝯplo sibi gñat silẽ ⁊ n̄ sui ꝯ̃riũ ꝑ accñs: lʒ nõ sit ꝑ essentiã. ¶ Cõplõni em̃ mltoties accidit vt ꝯ̃riũ gñet. Frigida nãqȝ cõplo ⁊ sicca plerũqȝ gñat hũiditatẽ ex̃neã nõ ꝑ ꝯuenictiã: sʒ ppter digestiue debilitatẽ. Et h⁹i q̃deʒ cõplonẽ hñs est hõ macer cui⁹ iũcture sunt laxe: ⁊ ẽ leuis: ⁊ ipse ẽ timorosus: ⁊ frigid⁹ tactu ⁊ suauis. ⁊ vene ãguste ⁊ silatur huic ꝙ gñat seniũ de flegmatis lʒ certa seniũ ꝯplo frida sit ⁊ sicca. ¶ Debes ãt scire ꝙ sanguis ⁊ ꝙ cũ eo labit tertiã hʒ ivenis digõnẽ. Et cũ ꝑ mẽbra diuidit vt vnũqđqȝ suũ rcipiat nutrimẽtũ hʒ digõnẽ q̃rtaʒ. ¶ Supfluitas igit digõnis prie q̃ est in stomacho ꝑ intestinorũ egredit viam. Et scđe digõnis q̃ fit in epate supfluitas plm cũ vrina egredit. Qđ aũt de ea remãet: ad splenẽ ⁊ fel tendit. Duarum vero digestionũ remanentiũ superfluitates per resolutionem q̃ non sen

ditur: & per sudore & p sordicies extrinseca egrediuntur. Cuius pars est qd per foramina egreditur sensibilia sicut p nares: & instrm auditus: aut no sensibilia sicut p poros: aut extra naz sicut p apa cu aperiuntur: aut q nascitur ex additionibus in corporib⁹ sicut pili & vngues. ¶ Debes aut scire q si alicuius huores subtiles existut: eorum euacuatio eu debilitat: cui multu nocet i sui fortitudie suor pororu amplitudo: propter qd resolone sequit debilitas & qd huores subtiles ad euacuadu & resoluendu sunt faciles. Qd aut ad resoluedu et euacuadu est facile spiritui facile associari pot in sua resolone: cu eo igit resoluit. ¶ Et debes scire q quemadmodu huores isti i suis gnationib⁹ causas hnt sic & i suis motibus habent causas. ¶ Motus naq & res calide sanguinez mouent: & coleram rubea: & fortasse mouebunt melacholia: & forte faciet eam. ¶ Quies vo flegma forte reddit & aliqs melie spes. Et et ipsemet estimationes mouet huores vbi gra: sanguine ei mouet res ituer rubeas q propter phibem⁹ illu ex cui⁹ naribus sagnis fluit: res soledore hntes rubeu aspicere. ¶ Et hec qd dicim⁹ de huorib⁹ & eorum gnationibus. ¶ Loq vero 9pteruos & deuiates debent sapientiarum opifices & non medici.

¶ Doctrina quinta

¶ Doctrine qnte ad sciendu qd sit membru & sue partes. Ca. i.

Membra aut sunt corpa que ex pma huoru generant commixtione: quemadmodu huores sunt corpora que ex prima ciborum generantur commixtione sicut cibi sunt ex prima commixtione generati elementorum. ¶ Membrorum aute alia sunt que sunt simplicia: alia sut que sunt coposita. ¶ Et simplicia qde sant quor quacuq sensibile assumpseris parte in noie & diffinitioe erit toti coicas: sicut caro in suis partibus: & os in suis partib⁹: & nerū⁹ in suis partib⁹ & his silia. Ideoq similiu vocatur ptiu. ¶ Coposita vo sunt illa quor quacuq accepis ptem in noie & diffinitione toti coicas no erit sicut man⁹ & facies: q pars faciei no est facies: neq ps manus est man⁹. Et vocatur membra instrumetalia: eo q sunt aie instra ad coplendu motus & operationes. ¶ Primu mebroru similiu e os: qd duru e creatu: qm ipm est corporis fundamentu & substetaculu motuu. ¶ Post ipz vo est cartilago q ex osse existit mollior ideoq flecti pot sz est oib⁹ alijs membris durior. Cui⁹ iuuamentu i creatioe fuit: vt ossiu cu corporibus mollib⁹ p ipsam melior fieret cotinuatio: & vt duru cu molli no absq medio opponeref: duro em molle lederet: & pcipue in hora pcussiois & pstrictiois si no eet ppositio ordiata sicut est in osse spatule & hypocudrioru & in ossib⁹ costaru: & sicut e epiglotalis cartilago: & illud qd e sub thorace & vt p ipaz etia forer melior iuctaraz se ad inuice fricatiu vicinitas: ne sua duritie ruperent: & etia vt aliqs musculus se extededo ad aliqd peruenerit mebroru in quo os no existat cui innitatur & a quo cofortetur: sicut palpebraru musculi vt fit ibi substentaculu cordis eorum: & defensio: & pleruq

etiam in multis locis est necesse rem aliquam rei inniti q̄ nō sit dura in vltimo sicut epigloti.
¶ Postea sunt nerui q̄ sunt corpora a cerebro orta aut anucha alba: ad flectēdū mollia: ⁊ ad separādū dura: ad hoc creati vt p eos mēbra sensum habeāt ⁊ motum. ¶ Post neruos sunt corde q̄ q̄dē sūt corpora q̄ ab extremitatibus musculoꝝ oriūtur ⁊ neruis similantur. ⁊ ad mēbra tendētes mobilia plerūq; sua retractione retrahūt mēbra ꝓpt musculi ↄtractionē ⁊ ↄgregationē ⁊ ꝓpter retrorsuȝ reductionē: ⁊ qn̄q; relaxāt relaxamēto sui ꝓpterea q᷑ musculus dilataꝶ cuȝ ad suū redit sitū: aut supra mēsurā q̄ ei⁹ hȝ lōgitudo: ⁊ supra dispōnē quā hȝ cū i suo naturali existit situ addit: sicut i q̄busdā videmus musculis: qui q̄dē s̄m ph̄m sunt ↄpositi ex neruis q̄ ad musculū tendūt: ⁊ ab altera parte egrediunꝶ: ⁊ ex corporib⁹ de quib⁹ post chordarū relationē tractabim⁹. Et hec q̄dē sunt q̄ ligamēta vocātur q̄ etiā s̄ȝ visuȝ ⁊ tactū neruosa existūt: ⁊ ab ossib⁹ veniētia ad musculū vadūt: ⁊ fiūt fila ip̄a ⁊ nerui in eo. Qđ ergo est supra partē muscli vocaꝶ caro. Et qđ ab eo separaꝶ ⁊ ad iūcturā vadit ⁊ mēbrū motū colligiꝶ i seipso ⁊ ꝑmutaꝶ corda. ¶ Post eas aūt sunt ligamēta q̄ p̄dixim⁹: q̄ etiā sunt corpora neruo sīlia: quoꝝ q̄dā sūt q̄ absolute ligamēta vocātur: ⁊ q̄dā sunt q̄ noīe alahachab: vl̄ alchaab approprianꝶ. Illud vo q᷑ ad musculū extēdiꝶ nō vocaꝶ nisi ligamētū. Et illud qđ ad musculū nō extendiꝶ: sȝ tm̄ qđ est inter duo extrema ossium iūcture cōtinuaꝶ aut iter alia mēbra: et vna rē aliū firmiter annectit ꝓp qđ ligamētū vocaꝶ: ⁊ qn̄q; noīe alahachab vel alchaab appropriaꝶ. Ligamētū vo nullū sensuȝ habuit: ne ꝓp motū ⁊ fricatione doleret. Iuuamentū aūt ligamēti ex eo qđ p̄missuȝ est perpendiꝶ. ¶ Et post ligamēta sūt arterie: q̄ sūt corpora q̄ a corde nascunꝶ cōcaua: in lōgitudineȝ extensa: neruosa ⁊ in sui sub̄a ligamentalia habentia motiōes dilatādo se ⁊ ↄstringendo: q̄ ex q̄etibus discernūtur q̄dē ad hoc fuerūt create vt cor euētēꝶ: ⁊ fumosus vapor ab eo expellaꝶ: et sp̄ūs mēbris corporis distribuatur. ¶ Post sunt vene q̄ arterijs similes existūt: sȝ sunt ab epate ⁊ sunt quiete: q̄ q̄dē fuerūt create ad hoc vt sanguis mēbris q̄ sunt in corpe partiaꝶ. ¶ Deinde sunt pāniculi q̄ sunt corpa de filis neruosis nō sensu ꝑcepti: texta: quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata: alioꝝ corpoꝝ supficies coopiētia ⁊ cōtinētia ea ꝓp iuuamēta. ex q̄b⁹ est vt summā eoꝝ i sua figura ⁊ factura custodiāt: ⁊ ex eis ē vt ea ab alijs corpib⁹ suspēdāt: ⁊ eis ānectāt mediātibus neruo ⁊ ligamēto: q̄ fila facta fuerūt: ex q̄b⁹ texti fuerūt sicut rhenes dorso: ⁊ ex eis ē vt mēbra s̄m sui sub̄am sensum nō h̄ntia per ipsos habeant supficiē sui essentia sentientē: q̄ illđ qđ ei occurrit sentit: ⁊ accidētaliter sentit qđ i corpore accidit qđ eis inuolutū est: ⁊ hec q̄dem mēbra sūt sicut pulmo: epar splē ⁊ rhenes: hec eī̄ sua sub̄a nullo mō sentiunt: sed neq; sentit illđ qđ in eis ꝑcussionē facit nisi qđ de pāniculis sup ea existit cuiq;

in eis accidit vētus aut apa sentit: sꝫ vētū sentit pāniculꝰ accidētaliter ꝑpter extensionē q̄ cōtingit in ipo: apa ṽo sentit pricipiū pāniculi ⁊ eius appēsiōeꝫ accidētal'r: ideoq̄ꝫ mēbꝛū apatis grauitate laxat. ¶ Postea ē caro q̄ ē locoꝛū vacuoꝝ ipletio: q̄ i hoꝛū membroꝝ situ in corpore existūt: ⁊ ipsoꝛuꝫ fortitudo q̄ua sustentat. ¶ In vno quoq̄ꝫ vero mēbꝛo ē virtꝰ naturalis q̄ ei res nutrimēti ꝯplet. Et hoc quideꝫ ē nutrimētū attrahere ⁊ retinere: ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ supfluitatē expellere. ¶ Et post hec q̄dē mēbꝛa diuersificant. Sūt eiꝫ eoꝝ q̄dā q̄ pter hanc virtutē insup aliā virtutē hn̄t q̄ ab eis ad alind ꝓcedit. Et quedā sunt eorū q̄ hoc nō hn̄t. Et aliter. Quedā eoꝝ sunt q̄ pter hāc ṽtutē insup virtutē hn̄t q̄ eis ab alio influit ⁊ sunt eoꝝ q̄dā q̄ nō. ¶ Cuꝫ ergo cōpositio fiet: sequet ꝙ est mēbꝛū suscipiēs ⁊ tribuēs. ⁊ mēbꝛū tribuēs ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbꝛū suscipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ mēbꝛū neq̄ꝫ suscipiēs neq̄ꝫ tribuēs. ¶ De mēbꝛi aūt tribuētis et suscipiētis inuētiōe nō dubitamꝰ in cerebꝛo nāq̄ꝫ ⁊ epate oēs ꝯuenerunt medici ꝙ vnūq̄ꝫ eoꝛū virtutē vite suscipit ⁊ caloꝛē naturalē ⁊ spm̄ a coꝛde et vnūq̄ꝫ eoꝝ ꝓncipiū hꝫ virtutis quam aliis tribuit: sed cerebꝛū quidē ꝓbet sensum ſm quosdam absolute: ⁊ ſm quosdā nō absolute ⁊ epar ē principiū nutrimēti ſm quosdā absolute: ⁊ ſm quosdaꝫ nō absolute. ¶ De mēbꝛi aūt suscipiētis ⁊ nō tribuētis inuētione non dubitamus: sicut caro est q̄ sentiēdi virtutem ⁊ vite suscipit ⁊ nō ē alicuiꝰ virtutis ꝓncipiuꝫ quā aliis vllo mō tribuat. ¶ De aliis ṽo duabꝰ diuisionis ptibꝰ in vna earum medici a magno pħoꝝ diuersificati sunt. Pħoꝝ nāq̄ꝫ magnus dixit ꝙ mēbꝛū tribuēs ⁊ nō recipiēs ē coꝛ: ipm est oim virtutū pꝛima radix: ⁊ oibꝰ aliis mēbꝛis suas tribuit virtutes q̄bꝰ nutriunt ⁊ viuūt ⁊ q̄bꝰ cōphendunt et q̄bꝰ mouent. ⁊ Medici ⁊ quidā pꝛimoꝝ pħoꝝ has ṽtutes in mēbꝛis partiti sunt: ⁊ nō dixerūt ꝙ sit mēbꝛū tribuēs ⁊ nō suscipiēs. Et pħi q̄dē ſmo cū subtiliter certificat est veracioꝛ. Sed medicoꝝ sermo in pꝛimis cū attenditur ē magis manifestus. Postea in alia diuisionis pte diuersificati sunt medici inter se. ⁊ pħi inter se. Una em̄ secta dixit ꝙ ossa ⁊ caro nō sentiētia ⁊ eoꝝ similia nō ꝑdurant nisi ꝑ virtutes ꝓpꝛias que sunt in eis: q̄ nō ab aliis ꝓncipiis eis influxerunt: sed ꝑ illas virtutes cum nutrimentum eis trāsmittitur sibi sufficiūt: ⁊ neq̄ꝫ ipa alicui virtutē tribuunt: neq̄ꝫ etiam aliud membꝛū eis aliā tribuit virtutem. Alia vero secta dixit ꝙ virtutes iste nō sunt eis ꝓpꝛie sed ab epate ⁊ coꝛde in generationis ꝓncipio eis influxerunt ⁊ in eis quiete ꝑmanserūt. Medico tamen non attinet vt in sequendo demonstratiua procedat argumentatione. Unde de his duabꝰ diuersitatibus ad veritatem exitus proueniat: neq̄ꝫ patet ei semita ad hoc inq̄ātū est medicus: neq̄ꝫ hoc ipꝫ in aliqua suarū ꝑscrutationum ⁊ suarum actionū impedi. ¶ Debet aūt scire ⁊ credere in diuersitate ꝓma q̄ꝺ est non ei curandum vtrū coꝛ sit ꝓncipium sentiendi

⁊ motioni cerebro ⁊ ṽtutis nutrientis epati: aut n̄ sit. Cerebrū nāq͂ siue post cor hēat p̄ncipiuz aīaliū actionū existit cōparatione alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Et epar sil'r actionū naturaliū nutrimētū p̄ncipiū existit alioꝝ mēbroꝝ ꝯparatiōe. Et de alia q̄dē diuersitate dz scire ⁊ credere ꝙ nō ē ei curādū vtrū ṽtus naturalis in tali q̄le est os in principio ḡnationis ab epate venerit: aut ꝑ suamet ꝯplexōe mereat: aut nihil sit eorum. ¶ Sed debet credere ꝙ hec ṽt⁹ ad ipsum nō ꝑfluit nisi ab epate. Nā si iter ea via clauderet ⁊ os nutrimētū aptū haberet: eius actio destrueret: quēadmodū fit in sensu ⁊ motu cuz neruus qui prouenit a cerebro stringit. Uirtus ṽo illa ossis naturalis facta est dum eius permāserit cōplexio. ¶ Et tunc quidem explanabit ei diuisiōis habitudo: ⁊ videbit membra p̄ncipalia q̄ sunt: ⁊ membra p̄ncipalibus deseruientia: ⁊ mēbra nō p̄ricipalia absq͂ seruitio. ¶ Mēbra vero p̄ncipalia sūt membra que primarū ṽtutū q̄ in corpore existūt que ad hec sunt necessarie vt singulare: aut species perdurent principia habent. Secūdum ṽo singularis durabilitatē sunt tria p̄ncipia. Cor q̄dē est principiū virtutis vite. Et cerebrū quidē est p̄ncipiū ṽtutis sentiendi ⁊ mouendi. Et epar q̄dē est principiū nutriendi. Sed s'z speciei durabilitatē sūt principalia hec tria: ⁊ etiā aliud quartū qđ speciei existit ꝓpriū. Et sunt testiculi q̄ vni rei sūt necessarū ⁊ ad rē aliā iuuatiui. Necessitas ergo est ad sp̄ma generādū qđ genealogiā cōseruat. Juuamentū vero est ad hoc vt ꝯplemētū forme detur: ⁊ ꝯplexio masculina ⁊ feminea ꝯseruetur: q̄ speciebus aīalis accidētia sūt insepabilia: ⁊ nec sūt ex reb⁹ iaīalitatis essentiam ingredientib⁹. ¶ Membroꝝ ṽo deseruientium alia sunt q̄ seruitute deseruiūt p̄paratoria: alia q̄ seruiūt seruitute latoria. Et preparatoria q̄dem seruit⁹ vocat vtilitas. Latoria vero seruit⁹ absolute vocatur. Seruit⁹ aūt p̄paratoria est anteq͂ p̄ncipale operet. Et latoria seruit⁹ postq͂ p̄ncipale opat. Cordis ṽo fuiēs p̄parator ē: sicut pulmo ⁊ ei⁹ fuiēs lator ē sicut arterie. Cerebri ṽo fuiēs p̄parator ē sicut epar ⁊ alia nutrimēti mēbra ⁊ custodie sp̄us: ⁊ lator ē sicut nerui. Epatis ṽo p̄parator seruiēs ē sicut stomach⁹ ⁊ lator ē sicut vene. Et testiculorū q̄dē fuiēs p̄pator sūt sicut mēbra q̄ an̄q͂ ipi generāt sperma. Sed eoꝝ fuiēs lator ē virga ī viris ⁊ vene q̄ sūt inter eos ⁊ ip̄am ⁊ in mulierib⁹ sil'r sunt vene que sp̄ma ad locū ꝯceptionis ipellunt ⁊ mulieres insup h̄ñt matricem per quā spermatis ꝯpletur vtilitas. ¶ Gal'. aūt dixit ꝙ mēbrorū alia sunt q̄ opationē tm̄ efficere h̄ñt: alia q̄ iuuamentū tm̄: ⁊ alia sūt q̄ opationē ⁊ iuuamētū h̄ñt primū est sicut cor. scđz est sicut pulmo tertium sicut epar. Dico aūt ꝙ ꝑ opationē opz itelligi illud qđ cū re solūmō opationū ī vita singularis igrediētiū ꝯpletur: aut in spēi p̄manentia: sicut cor in generatiōe spiritus. ¶ Et per iuuamentū opz itelligi illđ qđ preparatur ad alteri⁹ mēbri operationē suscipiēdā: ⁊ tūc erit operatio cōpleta ad q̄dam fin

gulari vitā: aut speciei pmanentiā: quēadmodū pulmo aerē p̄paratū c̄stat. Ergo inq̄stū digestionē scdaʒ adeo pfectā efficit q̄ ad sāguis ad ip̄mmet nutriēdū sit bon⁹ actionē opatus est. Et inq̄stum opationeʒ efficit q̄ in alia expectata operatiōe auxiliatur: iuuamentū efficit. Etiā denuo dicemus q̄ mēbroꝝ alia sūt q̄ gn̄antur ex spermate que sūt similiū partiū mēbra preter carnē ꝛ adipē. Et alia sūt q̄ ex sāguine generātur sicut adeps et caro. Qd tamen preter hec duo ex duobus gn̄atur spermatib⁹ masculoꝝ spermate ꝛ spermate mulierū. ¶ Sed secundū sermonē eius qui de sapientib⁹ verificauit de spermate masculi generat̄ sicut gn̄atur caseus de coagulo: ꝛ de spermate mulieris generat̄ sicut caseus gn̄at̄ de lacte Et sicut principiū coagulatiōis est i coagulo: ita p̄ncipiū coagulationis forme ē in spermate viri. Et sicut p̄ncipiū coagulatōis est i lacte: ita p̄ncipiū coagulatiōis forme. s. v̄tutis patiētis ē in spermate mulier. Et quēadmodū vnūquodq̄ duoꝝ coaguli vʒ ꝛ lact ē ps substātie casei q̄ fit ex eis: ita vnūqdq̄ duoꝝ spmatū ē ps substātie embrionis. ¶ Hoc aūt v̄bū nō parū imo mltū verbis Gal. est ꝯtrariū. Sibi nāq̄ vr̄ q̄ cuiq̄ duoꝝ spermatū ineſt virtus coagulatiua ꝛ v̄tus coagulationem suscipiēs. Et p̄pter hoc nō se prohibet quin dicat quod virtus coagulatiua in masculis est fortior: ꝛ virt⁹ coagulationem suscipiens est fortior in feminis. ¶ Qualiter aūt sermo in hoc certificet̄: inuenitur i nr̄is libris q̄ sunt de sapientūs radicalib⁹. ¶ Postea v̄o sanguis q̄ in tpe menstruoꝝ a muliere separabat̄ fit nutrimentū. ¶ Sʒ alia ps ei⁹ ē q̄ in similitudinē ꝯuertit̄ substātie spermat ꝛ mēbroꝝ q̄ ex eo generant̄ ꝛ erit nutrimētū augmētās ip̄m. Alia pars ei⁹ est q̄ non nutrimētū fit adhuc sʒ est cōueniēs vt coaguletur ad iplenda loca mēbroꝝ primoꝝ vacua ꝛ fit caro et adeps. Et alia pars ei⁹ est supfluitas q̄ nulli harū duarū rerū ē bona: et remanet vsq̄ ad horā p⁹quam vt pote natura supfluā expellit Cūq̄ infans parturit̄: sanguis quē ipsius epar gn̄at̄ huius sanguis vices supplet: ꝛ gn̄atur ex eo qd ab illo sanguine gn̄abat̄. Et caro quidē ex sanguine gn̄atur spisso quem caliditas ꝛ siccitas coagulant. Adeps vero ex eius aquositate ꝛ vnctuositate gn̄atur quam frigiditas coagulat: ideoq̄ ipaʒ caliditas resoluit ¶ Mēbra āt q̄ ex spermate sunt creata: cū solutionē continuitatis patiuntur certa cōtinuitate nō restaurant̄: nisi pauca ex eis ꝛ in paucis habitudinib⁹ ꝛ i etate pueritie: sicut ossa ꝛ rami venaꝝ parui: non eñ magni neq̄ arteriarū. ¶ Cū eñ aliq̄ eoꝝ ps seiūgit̄ nihil loco eius nascit̄: ꝛ hec q̄dē sunt sicut ossa ꝛ nerui. ¶ Illa v̄o q̄ ex sanguie sūt creata: renascunt̄ post p̄ditionē suā ꝛ ꝯtinuant̄ tali subā q̄lis sūt ipa sicut caro. ¶ Et illud q̄dē qd est creatū ex sanguine in q̄ adhuc virtus existit spermatis dū nondum inter ip̄m ꝛ sperma tp̄s intercessit nisi paruū: illud mēbrū qñ tollit̄ iterū nasci pōt: sicut dētes in etate pueritie. Cū āt sanguis ad aliā ꝯuersus fuerit con

plexionē nō iterum renascetur. ¶Et dicemus etiā φ membrorū sentiētiū mobiliū plerūqꝫ mot⁹ ꝛ sensus sit pncipiū est vn⁹ neruus: ꝛ plerūqꝫ separant: et erit pncipiū cuiusqꝫ ꝟtutis neruus. ¶Et ēt dicem⁹ φ oim interiorꝫ q̄ pāniculis sūt iuoluta: panniculus ex vno pāniculorꝫ pect⁹ aut vētrē coopientiū nascit. Sꝫ eorꝫ q̄ in pectore sunt pāniculorꝫ origo sicut dyaphragmatis ꝛ venarū ꝛ arteriarꝫ ꝛ pulmonis est ex pāniculo iteriore q̄ costas tegit ꝛ mēbrorꝫ q̄dē ꝛ venarꝫ q̄ sunt in vētre pāniculi oriūt ex ymphac q̄ interi⁹ vētris cooptūt musculos. ¶Oia q̄ꝫ membra carnosa sunt: aut villosa sicut caro q̄ est in musculis: aut villis carētia sicut epar. Et nullus q̄dē mot⁹ fit nisi p villos. Uoluntari⁹ ꝟo motus fit cū villorꝫ q̄ sunt i musculis. Et naturalis sicut mot⁹ matricis ꝛ venarꝫ. Et cōposit⁹ sicut motus trāsglutiēdi fit villis ꝓpriis p formā situ lōgitudinis ꝛ latitudinis: ꝛ trāsuersionis. Attractioni ꝟo sunt villi q̄ in lōgitudinē protēdunt. Et expulsiōi villi q̄ in latitudinem tendunt ꝯstringētes. Et retentorū villi q̄ ex transuerso vadunt. ¶Mēbrorum autem que vnam habēt tunicā sicut venarum ꝛ vesice tres villorꝫ species adiuicē sūt texte Et mēbrorꝫ q̄ sunt duas habentia tunicas villi qui in latitudinē tēdūt sp in extrinseca existūt eorꝫ tunica: ꝛ alij duo in tunica eorꝫ extrinseca. Illi tñ q̄ i lōgitudine ptēdunt ad supficiē magꝭ declināt extrinsecā. Qui taliter nō creati fuerūt nisi ne attrahēdi et expellendi villi simul existāt: imo meli⁹ ē vt villi attrahēdi ꝛ retinēdi sint sil̄ nisi in itestinis: nō eñ multa indigent retētiōe: sed attractiōe ꝛ expulsiōe. ¶Et dicemus etiā membrorum neruosorꝫ corpa a sui substātia aliena ꝯtinētiū: alia sūt q̄ vnam habent tunicam: ꝛ alia q̄ duas. ¶Que autem duabus cōsistunt tunicis nō aliter creata fuerūt nisi propter iuuamenta multa. Quorꝫ vnum est multa necessitas multe custodie fortitudinis sue corpeitatis: ne scindatur cā fortitudinis mot⁹ ei⁹ q̄d ꝯtinet i eis: sicut arterie. Scdꝫ ē multa necessitas multe custodie in recorpis quod in eis est recōditū ne resoluat ꝛ egrediatur. Resolutionis vero timor prouenit cā sue raritatis si vnā haberet tunicam. Et exitus timor est ideo φ propter hoc etiam ad scindēdū essent apte. Et hoc quidē corpus quod in eis est reconditum est sicut spiritus ꝛ sanguis qui in arterijs sunt recōditi in quorum custodia valde est studēdū ꝛ de q̄bus timetur ne pro nihilo recedāt. Spūs quidē ꝓpter resolutionē. ¶Et sanguis quidē ꝓpter fissurā. ex hoc nāqꝫ maximū timet malū. Terti⁹ ē q̄m cū alicui mēbro fuerit necessariū: vt sit ipius attractio et expl̄sio motu vehemēti: factū est vnicuiqꝫ earꝫ singl̄r instrm̄ sine pmixtione: ꝛ hoc est sicut stomach⁹ ꝛ intestina. Quartū est q̄m cū volūtas fuerit vt vnaqueqꝫ mēbri tunica opatiōi: q̄ ē ei ꝓpria sit ppata: ꝛ vnaqueqꝫ duarū opatio-nū acciderit pp ꝯplexionē ab alteri⁹ operationis cōplexione diuersam: fuit meli⁹ iter eas diuidere: sicut stomach⁹ in quo fuit volūtas sentiēdi virtutē esse: q̄d

quidem nō fit nisi in mēbro nervoso ⁊ digerēdi. qd̄ silr nō fit nisi p mēbrū carnosuʒ. ¶ Unicuiqꝫ igitur harū duarū rer̄ tunicam posuerūt p se tunicā nervosam ꝟtuti sentiēdi: ⁊ tunicā carnosā digestiōi. Et nā q̄dē itrīsecā tunicā fecit nervosam. Et extrinsecā carnosam. Pōt nāqꝫ digerentis opatio ad id qd̄ digestū ē in potentiā sine occursu pvenire. Sentiens ꝟo id qd̄ sentitur non potest sentire: nisi obviando ei sensu vcʒ tactus. ¶ Et dicemus etiā ꝙ sūt q̄dā mēbra: quor̄ cōplexio sanguini est ꝓpinqua. nō ergo indiget sanguis in eor̄ nutrimēto multoties ꝯverti; sicut carnis. Quapp̄ i ea neqꝫ foramina facta fuerūt: neqꝫ vētriculi: in q̄bꝰ aliquāto tp̄e nutrimētū qd̄ ei digerit̄ imoret̄: ⁊ deinde caro ex eo nutriat̄: imo illico cū ei nutrimētū occurrit i ip̄aʒ ꝯvertit̄. Et sūt ex mēbris q̄dā quor̄ ꝯplexio a sanguis ꝯplexiōe valde ē remota. Ideoqꝫ cū necesse fuerit sanguinē ea nutrire: oportebit vt in similitudinē substātie eor̄ multis ꝯversionibꝰ ordinati cōvertat̄ sicut os. Quapropter in creatiōe ante vnū positū fuit foramē qd̄ eor̄ nutrimēto tāto cōtineat tp̄e quāto illd̄ in eiꝰ similitudinē cōvertatur. sicut in osse cruris ⁊ adiutorij: aut foramina multa in ipsis divisa: sicut i osse mādibule inferioris. Et mēbris q̄dē q̄ sic sūt necesse est vt nutrimēto āplior̄ q̄ꝫ eis tūc sit necesse repleant̄ vt paulati ⁊ paulati ꝓcedāt illud i sui similitudineʒ ꝯvertēdo. ¶ Membra aūt fortia sup̄fluitates suas ad mēbra debilia sibi vicina expellunt: sicut cor ad ascellas: ⁊ cerebrū ad loca q̄ sunt post auriculas: ⁊ epar ad inguina.

¶ Doctria. vi. cuius est summa vna: ⁊ vnum capitulum.

¶ Summa est de virtutibus cuius sex sunt capitula.

¶ Sūme q̄ ē doctrine sexte q̄ est dictionis prime quod est de generibus virtutum ſm sermonem vniversalem.

¶ Capitulum. i.

Irtutum ⁊ operationū adiuicē alie ex alijs cognoscūtur. Ois ei virtus opationis existit initiū. Neqꝫ aliq̄ opatio pvenit nisi ex ꝟtute. Ideoqꝫ vtrasqꝫ in vno posuimus capitulo. ¶ Uirtutū aūt gn̄a ⁊ opationū ex eis pvenientiū apd̄ medicos sūt tria q̄ sūt genꝰ ꝟtutū vitaliū ⁊ genꝰ ꝟtutū nāliū ⁊ genꝰ ꝟtutū aīaliū. ¶ Et multis q̄deʒ philosophor̄ ⁊ medicis oibꝰ: ⁊ p̄cipue Gal. vr̄ ꝙ vnaqꝫ ꝟtutū mēbruʒ p̄ncipale hʒ qd̄ eiꝰ existit minera: ⁊ a q̄ eiꝰ ꝓcedūt opationes. Et vr̄ eis ꝙ ꝟtutis aīalis sedes sit cerebrū: ⁊ ipiꝰ ab eo pveniāt opatiōes. ¶ Et ꝙ ꝟtus nālis duas hʒ sp̄es. Et vna sp̄es ē cuiꝰ finis ē custodire idiuiduū ⁊ ꝯservare ip̄ʒ q̄ mistrat i re nutrimēti q̄usqꝫ ad finē crescētie eiꝰ nutriat corpꝰ. Et huiꝰ q̄dē sp̄ei sedes ⁊ opationū ipiꝰ ꝓcessꝰ est epar. Altera ꝟo sp̄es ē cuiꝰ finis ē speciē ꝯservare q̄ ē mistrās i re gn̄atiōis: ⁊ sepat ex hūoribꝰ corpis sp̄matis substātiā: deide ip̄m informat sui creatoris p̄cepto. Et huiꝰ q̄dē sp̄ei hītatio ⁊ opationū ipiꝰ pvētꝰ sūt testiculi. ¶ Uitalis ꝟo ꝟtꝰ ē illa q̄ sp̄ūs i eē cō-

seruat: q̄ sensꝰ ⁊ motꝰ vehiculū existit, ⁊ ip̄z reddit aptū ad eorū ip̄ssiões recipiēdas cū ad cerebrū puenit: ⁊ facit ip̄m potētē dādi vitā vbicūqꝫ expādit. et huiꝰ qd̄ ꝟtutꝫ sedes ⁊ opatiōis ipsiꝰ pcessꝰ ē cor. ❡Oibꝰ āt phis maiori. i. Aristoteli vr̄ ꝙ omniū istaꝝ opationū ṗncipiū existit cor. Sꝫ pmaꝝ opationū eaꝝ manifestatio i hiꝭ p̄dictꝭ existit ṗncipijs, queādmodū apud medicos cerebrū ē sentiēdi ṗncipiū. ⁊ post h̄ qlꝫ sensꝰ hꝫ mēbrū i q̄ eiꝰ appet opatio. Preterea cū ꝯsiderāt sicut dn̄t ⁊ certificāt inueniūt rē sicut vr̄ Aristoteli: ⁊ nō queadmodū ipsis vr̄: ⁊ ineniūt tractatꝰ suos exctos ex ꝓpōnibus sufficiētibꝰ ⁊ n̄ necessarijs i q̄bꝰ nō assequunt̄ nisi ꝙ ex rebꝰ appet. Medico āt inq̄tū medicus n̄ attīet vt ꝯsideret q̄ sit harū duaꝝ sniaꝝ ꝟitas: sꝫ illō; ꝯsiderare phūs aut physicus dꝫ. ❡Medicꝰ aūt cū ꝯcedit̄ ei mēbra h̄ ṗnoiata istaꝝ ꝟtutū ṗncipia existere n̄ curat i eo ꝙ ō eē medicatōis ꝯsiderat an ex alijs habeāt̄ ṗncipijs q̄ sūt ipis priora vel non: neqꝫ illud ex eis existit que phs non ei leuia facit.

❡De virtutibus naturalibus quibus ministratur. Ca. 2.

Virtutū ꝟo nālīū: alie sūt q̄ sūt ministrātes: alie sūt q̄ mistrate. ❡Et ministratarū q̄dē duo sunt gn̄a. Unū genꝰ ministrat i re nutriēt; ad hoc vt indiuiduū remāeat: qd̄ i duas ptit̄ spēs: nutritiuā: ⁊ crescitiuā. Et alterū genꝰ ministrat i nutriēte ad hoc vt remaneat spēs: qd̄ etiā in duas diuidit̄ spēs in generatiuā ⁊ formatiuā. ❡Uirtus ꝟo nutritiua ē illa que nutriēs in nutriti ꝯuertit silitudinē, iōvt p ip̄m restauratiōez eiꝰ recupet ꝙ dissolutū fuit. ❡Uirtus āt crescitiua ē illa q̄ i totiꝰ corpis diametrꝭ addit ſꝫ ꝓportionalitatē naturalē quatenus ipsum ad finē augmēti pducat p illud qd̄ ip̄m ex nutriēte igredit̄. ❡Nutritiua ꝟo virtus crescitiue seruit: eo ꝙ nutritiua qn̄qꝫ affert nutriēs ei qd̄ dissoluitur equale: qn̄qꝫ minus: qn̄qꝫ plus. Sꝫ crescitiua nō erit nisi cum qd̄ ingredit̄ plus fuerit eo qd̄ dissoluit̄. Non tn̄ totū qd̄ taliter existit est crescitiua. Impinguari em̄ post macredinē i etate ꝯsistētie est huiꝰ secte: nō tn̄ est crescitiua. Nō est em̄ augmētū nisi illō qd̄ ſm naturalē ꝓportionalitatē in oibꝰ existit diametrꝭ: q̄tenꝰ ip̄m ad crescētie pducit cōplemētū. Deinceps ꝟo post h̄ nullo mō ē ibi crescētia: ⁊ si sit ibi ipinguatio. Queadmodū añ ꝯsistētiā nō existit ēt ariditas: ⁊ si sit ibi macredo lꝫ illō lōgiꝰ existat ⁊ a necessario exiēs magꝭ. ❡Et nutritiue q̄dē opatio tribꝰ pticularibus cōplet̄ opatiōibꝰ. Una est pmutatiōis lube cōphēsio q̄ est sanguis aut hūor q̄ est i potētia p pinq̄ in effectu silis mēbro. Qd̄ qn̄qꝫ fallit queadmodū in egritudie ꝯtingit q̄ atrophia vocat̄ que est nutrimēti defectꝰ. ❡Et alia ē adherētia q̄ est vt h̄ receptū nutrimtū ꝯpleto effectū efficiat. i. vt mēbri psiat. qd̄ plerūqꝫ fallit queadmodū i hydropisi ꝯtigit carnosa. ❡Et tertia ē multitudo q̄ est vt hoc receptū ꝙ iaꝫ factū est ps mēbri ponat ei ab oibus ptibꝰ simile vsqꝫ in essentia ⁊ colore. Qd̄ qn̄qꝫ fal-

lit quemadmodū ↄtingit ī albaras ⁊ morphea. Cābiū ei ⁊ adherētia iā ibi sūt repta: sȝ silitudo n̄ ibi iuenit. Et hāc qdē opationē efficit v̄t⁹ imutatiua q̄ ē vna d̄ v̄tutib⁹ nutritiue ⁊ ē in hoie vna i gn̄e ⁊ pricipio prior: sȝ i mēbrꝭ silr̄ū ptiū diuersificatur. ¶ In vnoqȝ em̄ mēbro existit v̄t⁹ fm̄ ei⁹ ↄplexionē q̄ nutrimētū i ei⁹ ↄuertit silitudinē diuersa v̄tute q̄ nutrimētū alr̄i⁹ pmutat. Immutata v̄o q̄ ē in epate opatōeȝ efficit toti corpi cōeȝ. ¶ Gn̄atiue v̄o v̄tutis due sr̄ spēs. vna ē q̄ i mascul' ⁊ femis spma gn̄at. Alia q̄ diuidit v̄tutes q̄ sunt in spmate: ⁊ pmiscet eas tēperādo fm̄ ꝙ vnicuiqȝ cōuenit mēbro: dās neruo cōplexionē ppā: ⁊ ossi ↄplexionē ppriā. Hoc tn̄ totū ꝓuenit de spmate silr̄ū ptiū ⁊ silr̄s pmixtionis. ⁊ hāc qdē v̄tutē vocāt medici v̄tutē immutatiuā primi. ¶ Uirt⁹ v̄o iformatiua ipmēs ē illa ex q̄ p̄cepto sui creatoris ꝓcedit mēbroꝝ lineatio: ⁊ iporū figuratio: ⁊ ↄcauitas ⁊ foramina: ⁊ leuitas: ⁊ aspitas: ⁊ eorū sit⁹: ⁊ ipoꝝ ↄtinuitas: et ad vltimū opatiōes q̄ ex finib⁹ dimēsionū eoꝝ pēdēt. ¶ Et huic qdē virtuti ministrātes sunt q̄ rē nutrimēti ministrāt ad speciē custodiēdā et sunt virt⁹ nutritiua et crescitiua.

¶ De virtutib⁹ naturalib⁹ ministrantibus. Cap. 3.

Uirtutes v̄o nāles q̄ ministrāt tm̄ v̄tute nutritiue sr̄ mistrātes q̄ sūt q̄tuor v̄tutes attractiua retētiua: digestiua: ⁊ expulsiua. ¶ Attractiua vero fuit creata ad attrahēdū nutrimētū: q̄ qdē opaꝛ ꝑ villis membri i q̄ est fm̄ lōgitudinē ptēsi. ¶ Et retētiua fuit creata vt iuuatiuū r̄tineat dū v̄tutes ipm iuuātes i eo opanꝛ q̄ ab ipo alimēto suscipiūt: qđ eqdē efficit villis q̄ ex trāsuerso ptēdunt. Et ē ēt cū villi q̄ fm̄ latitudineȝ icedūt auxiliū p̄bēt. ¶ Digestiua v̄o ē illa q̄ qđ attractiua attraxit ⁊ retinuit: retētiua i essētia ↄuertit aptā v̄tutū i ea pmutatōeȝ faciētiū opatiōi: ⁊ cōplexionē q̄ ↄuersiōi nutriētis i effectu ē ↄpetēs. ¶ Hec ē em̄ ei⁹ opatio i iuuatiuo q̄ vocaꝛ digō ¶ Ei⁹ v̄o opatio ē i supfluitatibus: vt si possibile fuerit eas i hāc mutēt dispōnē q̄ ēt vocaꝛ digō. Aut vt eaꝝ egressionē a mēbro i q̄ sr̄ retēte facilē efficiat cū expulsiōe eaꝝ attenuādo essētiā si ꝙ ꝑhibȝ fuerit grossities aut igrossādo si qđ vetat fuerit tēuitas. āt icidēdo si qđ ꝑhibȝ fuerit viscositas. ⁊ hec qdē opatio vocaꝛ maturatio. est tn̄ cuȝ digō ⁊ maturatio synonima dicunꝛ. ¶ Expulsiua āt ē illa q̄ supfluitatē expellit ex nutrimēto residuā q̄ ad nutriēdū n̄ ē ↄueniēs aut q̄ excedit mēsurā q̄ sufficit ad nutriēdū ⁊ q̄ n̄ ē necessaria: aut eūat i receptaculo sibi apto sicut vrinā in vesica. Et ꝑ qdē virt⁹ has expellit supfluitates: aut p ptes ⁊ foramina q̄ sunt eis p̄parata: vel si nō fuerit ibi foramina p̄parata a nobili expellit ad ignobile ⁊ aduro ad laxū. Cūqȝ i pte expulsionis fuerit dclinatio meri supfluitatꝭ nō ↄuertit eā virt⁹ expulsiua ab illa semita iquātū possibile fuerit. ¶ His āt q̄tuor v̄tutib⁹ naturalib⁹ q̄tuor prime fuiūt q̄litates scȝ caliditas frigiditas:

friditas: siccitas: et hūiditas. ¶ Sed caliditas seruitiuꝫ omnib⁹ q̄tuoꝛ p certo ē cōe. ¶ Frigiditas vo cū alicui eaꝝ seruit accidētaliter ⁊ nō essētialiter. Qđ em̄ frigiditati iest essētial'r est vt i oib⁹ vtutib⁹ sit ɔ̄ria qm̄ oim virtutū opatiōes p motuꝫ existūt. Et hoc q̄dē i attractiōe ⁊ expulsione manifestū existit. Sꝫ i digestiōe etiā qm̄ digestio cōplet p ptes ei⁹ qđ fuit igrossatū ⁊ inspissatū ptiēdo ⁊ adiūgēdo ei qđ attenuatū fuit ⁊ subtiliatū. Et he q̄dē motiōes sūt separātes ⁊ tēpātes. Retētiua vo operat villos mouēdo trāsuersos ſm figurā ɔphēsiōis bn̄ factā. Et friditas q̄dē est paraliticū faciēs: ⁊ mortificās: ⁊ ab oib⁹ phibēs opatiōib⁹. Ad retētionē tn̄ faciēdam accidētal'r cōfert qm̄ villos ſm bone cōprehēsiōis figurā tꝫ. Nō ḡ i opationib⁹ vtutū essential'r igredit: sꝫ tali pparat istr̄m dispositiōe q̄ ipꝫ suā custodit opationē. Et expl'siua q̄dē a friditate iuuat ppea q' vētositatis phibet fieri dissolutionē q̄ ad expellēduꝫ iuuat ⁊ q2 i ei⁹ auxiliat grossitie: ⁊ ppterea q' villū q̄ ſꝫ latitudinē ptēdit exprimētē ɔ̄hit ⁊ ispissat ipm̄: ⁊ h̄ ē ēt istrumētū pparare: ⁊ nō est in ipsamet opatiōe auxiliū ferre. Et frig⁹ nō intrat i seruitiū harū virtutū nisi p accidēs. Si nō in ipsamet ingrederet: opationib⁹ noceret ⁊ motiōes debilitaret. siccitas vo i triū vtutū opatiōibus necessaria existit: q̄ sūt due mutatiua localiter ⁊ retētiua. Duab⁹ vo local'r mutatiuis: q̄ sūt attractiua ⁊ expulsiua: pbet siccitas auxiliū eo q' m̄ltā eis efficit sustētationē q̄ i motu est necessaria: motu vcꝫ spūs q̄ has vtutes ad suas dfert opatiōes ipulsiōe vehemēti quā ⁊ talem q̄lis ē ipsa hūoralis phibet fluxus cū in substātia fuerit spūs aut istrumēti. Sꝫ retētiue pp cōstrictionē. Digestiua aūt pl⁹ idiget hūiditate. ¶ Post h̄ āt cū iter q̄litates actiuas ⁊ passiuas cōparauer' iquātū iste virtutes eis idigēt repies vtuteꝫ retētiuā pl⁹ idigere siccitate q̄ caliditate eo q' tps i q̄ q̄escere dꝫ vill⁹ retētiue mai⁹ ē tpe i q̄ moueri dꝫ vill⁹ q̄ ſꝫ amplitudinē tēdit ad ɔstringēdū. Naꝫ tps qđ est ad mouēdū est illud qđ caliditate idiget ⁊ ē breue. Et totū reliquū tps ei⁹ opationis ē ad tenēdū ⁊ ad q̄escēdū. ⁊ q2 pueroꝝ ɔplexio pl⁹ dclinat ad hūiditatē: iō vt⁹ h̄ i eis pl⁹ est dbilis. Attractiua vo pl⁹ indiget caliditate q̄ siccitate: qm̄ caliditas adiuuat i attractiōe i eo q' maior ps sue opatiōis ē mouer: ⁊ pl⁹ necesse ē ei mouere ptes sui instrumēti q̄ q̄etas facer: ⁊ cū siccitate strigere. Hec ei vt⁹ n̄ tm̄ idiget m̄lto motu sꝫ plerūq3 ēt motu idiget vehemēti. ⁊ attractio q̄dem fit aut virtute attractiua queadmodū manes attrahit ferrum: aut iplēdo vacuū: sicut aq̄ trahit i azaracha: aut caloꝛe sicut in lāpade attrahit oleū lꝫ h̄ p tertia reducat necessario ad iplēdū vacuū apđ certificātes: i mo ē ipamet. Cū ḡ vt⁹ attractiua caliditat' habuerit auxiliū fortior erit attractio. Expl'siua vo min⁹ idiget siccitate q̄ attractiua: ⁊ retētiua. Nō em̄ idiget cōstrictione retētiue: neq3 infe

parabilitate attractiue ⁊ ꝯstri ctione ei⁹ ⁊ circūdatiōe attracti tenēdo ptes īstrumēti dōec ad illas alteri⁹ ptis attractio ꝯueniat. et ad vltimū nllo modo idiget expulsiua quiete sed motu ⁊ inspissatiōe pauca q̄ ad exprimēdū ⁊ ad expellendū tali adiuuet mēsura q̄ten⁹ p ipaȝ remaneat instrumētū: figuram expssiōis ⁊ ꝯstrictōis ꝯseruās. Queadmodū i retētiua tēpus longū. et in attractiua tps breue ē necessariū donec partiū attractio vnā applicet alīd idcꝗ siccitate parū idiget. Que aūt pl⁹ eis oib⁹ indiget caliditate est digestiua: q̄ siccitate nō indiget sed hūiditate vt nutriēs efficiat ad penetrādū i foramina ⁊ ad figuras rcipiēdas aptū reddat. ¶ Necꝗ pt aliq̄s dicere q̄ si hūiditas in digerēdo esset iuuatiua: pueri possent res duras digerer. Nō em ꝯuenit pueris nō posse illō ⁊ iuuenib⁹ posse ppter hoc: sȝ ppter homogeneā et homogenee elōgatiōnē. Quod ei ex reb⁹ durū existit cōplexioni pueroꝝ non est homogeneū. Uirtutes igit̄ digestiue corā eo non operant̄ necꝗ ipsuȝ recipiūt retētiue: sȝ cito ipsum expellūt expulsiue. Juuenū vo cōplexionib⁹ est id cōueniēs: et ad eos nutriēdos ꝯueniēs. ⁊ ex hoc quidē collectū est qđ retētiua idiget cōstrictiōe ⁊ figurarū ꝯstrictiōis fictione lōgo tēpore ⁊ pauco motiōis adiutorio. Et attractiua ꝯstrictione indiget ⁊ fixione ꝯstrictiōis tpe breuissimo ⁊ in motu multo idiget auxilio. Et expulsiue ē necessariū stringere tm̄ sine fixiōe de qua non est curādū. Et indiget adiutorio ad motū faciēdū. Et digestiue est necessariū eliquare ⁊ tēperare: idcꝗ virtutes iste q̄litates illas q̄tuor ieqnalr operari faciūt ⁊ eis ieq̄liter idigēt.

¶ De virtutib⁹ aialib⁹. Ca. 4.

Uirtutes āt animales itelligi volūt p illas: virtuteȝ illā que cum in mēbris recepta fuerit pparabit ad recipiēdum vtutē sens⁹ ⁊ mot⁹ ⁊ opatiōis. vite: q̄b⁹ etiā admiscent̄ timoris ⁊ ire motiōes: ppea q̄ i eis reperiūt dilatatiōnē et cōstrictiōnē q̄ accidit spūi q̄ huic cōparat⁹ est virtuti. ¶ Nos autē explanabim⁹ summā hāc ⁊ dicem⁹ q̄ queadmodū ex hūoruȝ spissitudine ſm aliquā ꝯplexionē substātia generat̄ spissa q̄ ē membrū aut pars mēbri: ita ex humorū vaporib⁹ ⁊ eoꝝ subtilitate ſm aliquā cōplexionem substātia generat̄ ⁊ subtilis est spūs. et sic apud medicos e par prime generationis est principiū: ita cor generationis secunde principiū existit. et hic spiritus cū ſm cōplexionē prouenit quā debet habere: ad hāc virtutem recipiēdā preparat̄: deide omnia illa preparat mēbra ad recipiendum omnes alias virtutes animales ⁊ etiā reliq̄s. ¶ Uirtutes eq̄dē animales in spiritu q̄dē et in mēbris nō proueniūt nisi postq̄ hec vitalis ꝓuenit virtus. Jdeoꝗ licet vtutes animales alicui⁹ mēbri destruant̄: viuum tamen mēbruȝ adhuc existit: nisi hec vt⁹ i eo fuerit d̄structa. Nōne vides qđ membrū stupidum aut paralyticū vnūquoꝗ ſm humiditatē est nō habens sensum necꝗ motū. aut propter cōplexionē que

prohibet ipm eos recipere: aut propter opilationē que accidit inter cerebrum et ipsum in neruis qui ad ipsum proueniūt et tamen ipsum est viuum. ꝛ mēbrum cui accidit est nō habens sensuȝ neqȝ motum ꝛ accidit ei vt putrefiat et corrūpatur. In membro ergo paralitico est virtus que ei⁹ custodit vitā donec cum remotum fuerit quod prohibet profluat ad ipsuȝ vt⁹ sensus et motus. Ipsum nāqȝ preparatū erat ad suscipiendū eā propter virtutis vitalis sanitatē in eo. Prohibens em̄ non ꝓhibuit nisi vt nō eam in effectu reciperet. Sed mēbrū nō sic est mortuum. ꝛ preparans non est virt⁹ nutriendi tantū: ita vt dicamus ꝙ q̄diu virt⁹ nutriēdi affuerit viuū erit: ꝛ cū destruet erit mortuū: qm̄ hoc ipm vbuȝ virtuti afferem⁹ nutritiue. Fortasse em̄ plerūqȝ in aliquo eius opatio destrueret. et membruȝ viuū remanebit. ꝛ fortasse plerūqȝ remanebit ei⁹ opatio ꝛ mēbrū tēdit ad mortē. ꝛ si virtus nutritiua inq̄tū est nutritiua esset ipsa virt⁹ q̄ pparat ad sentiēdū ꝛ mouēdū vegetabilia ppparata forēt ad sensuȝ ꝛ motū recipiēdo. Restat ergo vt si preparās alias res q̄ ppriā sequat cōplexionē q̄ vocat virt⁹ vitalis et ipsa q̄dē est prima virt⁹ que in spiritu prouenit cū spiritus ex subtilitate humorū pcedit. Deinde spūs s̄m philosophuȝ Aristotelem per eā recipit principiū ꝛ aiaȝ primā ex q̄ alie pfluūt virtutes. Harū vero virtutū opationes ab hoc prouenīūt spiritu in principio rei: sicut etiam sensus apd̄ medicos non prouenit per spiritum animalē qui est in cerebro nisi ad crystallo ydē penetrat aut ad linguā ꝛ alia. ¶ Cum ergo p spiritus in ventriculum peruenerit cerebri cōplexionem recipiet et erit pueniēs vt ex eo pueniant vtutū opatōes q̄ i eo prio repte sūt: ꝛ silr in epate: ꝛ silr i testiculis. ¶ Et apud medicos quidē nisi postq̄ spirit⁹ in cerebro ad aliā cōuertitur cōplexionē non preparat ad recipiendū animā q̄ est principiū motus ꝛ sensus. ꝛ silr in epate lȝ prima cōplexio iā iuuerit ad recipiēdū vtutē pmā vitalē. ꝛ silr in vnoquoqȝ mēbro. Apud eos em̄ vnūquodqȝ opationū gen⁹ aliā hȝ animā. ꝛ neqȝ est aia vna ex q̄ vtutes iste pfluunt: qm̄ huius summe aggregatio est aia. ꝛ siquidē pma cōplexio iā adiuit virtutē primā recipiēdā: tūc iā dedit vitalē vbi puenit spiritus ꝛ virt⁹ q̄ sunt ei⁹ pfectio. Hec aūt virtus apd̄ eos nō sola sufficit vt spūs per ipsam oēs alias suscipiat vtutes nisi ppria puenerit cōplexio. Preterea dixerūt ꝙ virtus hec preter hoc ꝙ ipa est pparās vitā: est etiam motus substātie spiritualis subtilis principium ad mēbra ꝛ principiū cōstrictionis ꝛ dilationis aeris attracti ꝛ pulsus. Affert em̄ adiutoriū in cōparatione vite quod est passio: ꝛ in cōparatione opationū anime: ꝛ pulsus prebet auxiliū quod est actio. ꝛ hec quidē virtus virtutibus naturalib⁹ similatur: ideo ꝙ non voluntate pueniunt vnde profluunt. ꝛ similatur virtutibus aialibus ppter opationū earū diuersitatē ipsa em̄ dilatat ꝛ cōstrigit. simul mo-

net ergo duobus motib⁹ ꝯtrarijs. ¶ Philosophi aũt cũ aiam terrenã dicere volũt perfectionẽ corporis naturalis istrumẽtalis: ⁊ volunt dicere principiũ omnis virtutis ex qua et ipsi motus ꝓueniũt et operatiões diuerse erit igitur hec virt⁹ secundum philosophorum sententiam virtus animalis sicut virtutes naturales quas nominauimus apud eos virtutes vocãtur animales. Quod si noluerint dicere animam ſm hãc intentionẽ sed volũt dicere virtutem que est principiũ cõprehẽdendi et mouendi qd̃ ex aliq̃ ꝓuenit cõprehensione volũtarie. et naturalem volunt dicere pro omni virtute ex qua opatio ꝓuenit in suo corpore ſcd̃m hui⁹ forme diuersitatẽ: nõ erit virtus animalis: sed erit naturalis ⁊ altioris ordis q̃ȝ sit ṽt⁹ quã medici vocant naturalẽ. ⁊ si naturalẽ vocauerint illã q̃ rẽ nutrimẽti ministrat ⁊ ꝯuertit: siue ad h̃ vt remãeat idiuiduũ siue vt remaneat species: ñ erit hec naturalis sed erit tertium gen⁹. ⁊ qr ira timor ⁊ sitia eorũ huius ṽtutꝫ sũt passiões: tũc lꝫ eoꝝ pñcipia sint sensus et estimatio ⁊ ṽtutes apprehẽdẽtes huic tñ cõparate sunt virtuti. Huius aũt virtutis declarationem certificare: ⁊ an sit vna an plures: i sapiẽtia ꝯtinet naturali q̃ philosophie ps existit.

¶ De virtutibus animalib⁹ cõprehendentibus. Ca. v.

In virtute autem animali due copulantur virtutes: q̃rũ ip̃a est sicut gen⁹ vna est sicut virt⁹ cõprehẽsiua. ⁊ altera ṽtus motiua. ¶ Et ꝯprehẽsiua q̃dẽ ẽ sicut duaꝝ virtutũ genus. Una virtus comprehẽsiua ẽ manifeste. ⁊ altera virtus cõprehẽsiua occulte. ¶ Et virtus quidẽ manifeste ꝯprehensiua est sensibilis q̃ est gen⁹ ſm quosdã q̃nqȝ virtutũ ⁊ octo ſm alios. Quod si dixerimus q̄ sint quinqȝ: erũt virtus vidẽdi: ⁊ virtus audiẽdi ⁊ virt⁹ gustãdi: ⁊ ṽt⁹ tãgẽdi: ⁊ ṽtus odorãdi. Et si dixerimus q̄ sint octo: erit hui⁹ cã: qr pluribꝰ certificatoruꝫ videt̃ q̄ tact⁹ sint plures virtutes. s. q̃tuor: et ponunt proprie vnũquodqȝ q̃tuor generũ tactus virtutẽ per se: licet in mẽbro sensibili sint cõia sicut gustus ⁊ tactus in lingua: ⁊ visus ⁊ tact⁹ in oculo. hoc aũt certificare est phi. ¶ Et virtus quidẽ comprehensiua occulte ⁊ non sentiens est sicut gen⁹ q̃nqȝ virtutũ. ¶ Una est virtus q̃ vocatur sensus cõis ⁊ phãtasia. Et apud medicos q̃dẽ sunt vna virtus. Sed apud certificãtes que sunt ex phis: due sunt virtutes. ¶ Sensus eñ cõis est illa q̃ oia sensu percepta recipit: ⁊ ꝓpter eoꝝ formas patitur q̃ in ip̃a copulãt̃. ¶ Phãtasia ṽo est illa q̃ eas custodit postq̃ȝ ꝯiũgũt̃ ⁊ retinet eas post sens⁹ absẽtiã ⁊ q̃ haꝝ duaꝝ ẽ recipiẽs alia ẽ a custodiẽte. hoc aũt certificare ẽ philosophi. Sꝫ q̃litercũqȝ fuerit ei⁹ sedes ⁊ opatiõis ei⁹ pñcipiũ ẽ anterior cerebri vẽtricul⁹. ¶ Et ſcd̃a q̃dẽ ẽ ṽt⁹ quã medici vocãt cogitatiuã. Sꝫ certificatores vocãt q̃nqȝ imaginatiuã: q̃nqȝ cogitatiuã. Si ei impauerit eis ṽt⁹ estimatiua aialis quã postea noiabimus: ⁊ ipsam ⁊ ad suã ꝓuenit opationẽ: vocãt eã imagiatiuã. Et si ṽt⁹ ratiõalis ei impauerit ⁊

reduxerit eã ad illũ qđ ei ꝓ deest vocat̃ virtus cogitatiua. Quocũq₃ tñ modo fuerit iter hãc virtutem ⁊ primã existit differẽtia ꝙ pria est recipiẽs ⁊ custodiens id qđ ad eã ꝑuenit đ formis sensu ꝑceptis: ⁊ ista ẽ illa q̃ se exercet ĩ eis q̃ in imaginatõe recõdita sunt exercitio ꝯponẽdi ⁊ diuidendi ⁊ singulas efficit formas queãdmodũ ad eã perueniũt a sensu: ⁊ alias formas ab eis diuersas sicut hoiem q̃ in mõte volat smaradino. Sȝ phãtasia nõ ponit corã te nisi q̃tũ recipit a sensu. Et huius q̃dẽ virtutis sedes ẽ vẽtriculus cerebri medi⁹. Et hec quidẽ virt⁹ est instrumentũ virtutis q̃ ꝓculdubio in aiali est occulta ꝯprehẽsiua ⁊ est estimatiua. Et ipa quidẽ est virtus qua aial indicat ꝙ lupus est inimicus ⁊ filius est dilect⁹: et qui annonã prebere ꝯsueuit est amicus a quo nõ est fugiẽdũ: ⁊ hoc iudiciũ sȝ modũ existit nõ rõnale. Amicitia eñ ⁊ inimicitia nõ sensu sunt percepta: neq₃ sensus eas ꝯprehẽdit: neq₃ eis indicat nisi virt⁹ alia. ⁊ licet nõ sit ꝯprehẽsio rationalis: est tñ ꝓculdubio aliqua apprehensio non rõnalis. Homo etiã plerũq₃ vtitur hac virtute ĩ multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ procedit queãdmodũ animal nõ rõnale. Et hec q̃dẽ virt⁹ diuiditur a phãtastica: qm̃ phãtastica sensu percepta retinet: ⁊ hec in ꝑceptis sensu intẽtionis discernit non sensu ꝑceptas. Et sepat̃ ab ea quam imaginatiuã vocamus ⁊ cogitatiuã: qm̃ illi⁹ operationes nullũ sequit̃ iudiciũ: sed istius oꝑationes nõ solũ iudiciũ: sed etiã iudicia sequit̃. Et illius operatiões sunt in sensu perceptis cõpositionẽ facere. Et istius operatio in sensu ꝑceptis iudicare intentiões extra sensum. Et queãdmodũ in aiali sensus est iudicãs de formis sensu perceptis: similiter existimatiua est iudicãs de intẽtionib⁹ illaꝝ formarũ q̃ ad existimationem perueniũt ⁊ nõ ad sensum. ¶ Quidã aũt hoim sunt qui presumũt ⁊ hãc virtutẽ imaginatiuã vocant: sed non tñ curamus q₂ de noibus nõ disputamus: sȝ intentiones ⁊ differẽtias intelligere debem⁹. Et medico quidẽ nõ est curãdũ vt hanc virtutem sciat. Impedimenta nãq₃ operationũ ei⁹ impedimẽta operationũ aliarũ virtutũ q̃ sunt anteq₃ ipsa seq̃ntia sunt sicut phãtasia ⁊ imaginatiua ⁊ memorialis q̃s postea nominabimus. Et medicus quidẽ nõ curat nisi de virtutib⁹ ex quib⁹ cũ in suis impedimẽtis accidit lesio ꝑuenit egritudo. ¶ Qđ si lesio accidit opationi alicui⁹ virtutis cã impedimẽti qđ accidit pri⁹ opatiõi alteri⁹ ṽtutis q̃ ei: fueritq₃ impedimẽtũ illud sequutũ malitiã cõplexiõis alicui⁹ mẽbri aut corruptionẽ ꝯpositiõis: sufficit medico vt sciat impedimẽtũ illud ꝓpter malitiã ꝯplonis mẽbri aut sue ꝯpositiõis corruptionẽ accidisse: ad hoc vt cuȝ medicina ei subueniat aut ipm ab eo custodiat: ⁊ nõ curat scire dispõnẽ virtutis: cui qđ accidit ñ accidit nisi nullo mediante postq₃ sciuerit dispõnẽ ei⁹ cui accidit illũ qđ accidit sine medio. Tertia ṽo illaꝝ q̃s nominãt medici est q̃nta aut q̃rta cũ certificauerim⁹ q̃ est ṽt⁹ ꝯseruatiua ⁊ memorialis Et est thesaurus ei⁹ quod per-

uenit ad estimatiuā de intētio-nib⁹ in pceptis sensu ex formas eoꝝ sensu perceptas. Sicut phā-tastica est thesaurus ei⁹ qđ per-uenit ad sensū ex formis sensu pceptis. Et ei⁹ qdē loc⁹ est po-sterior cerebri ventricul⁹. ¶ Hic vero est loc⁹ cōsideratiōis phice vtriū virt⁹ cōseruatiua et memo-rialis et virt⁹ q̄ reducit illud qđ est absens ad memoriā ex eis q̄ ab estimatiua sūt reposita sit vir-tus vna: aut virtutes due. Medi-co tñ nō est ide curañ. qm̄ nocu-menta q̄ eis qlitercūq; sint acci-dūt: sunt hōgenea. sunt. n. nocu-mēta q̄ i vētriculo cerebri poste-riori accidūt: vel de gñe cōplonis vel de genere cōpositiōis. ¶ Uir-tus vero comprehensiua que ē vna de virtutibus anime cōpre-hēsiuis est humana rationalis Et quia medici virtutē estimati-uā non cōsiderauerunt ꝓpter causā quam diximus iō hanc virtutem non considerauerūt: non enim fuit eoꝝ cōsideratio nisi in operationibus trium vir-tutum tantum ꝛ nō in alijs.

¶ De virtutibus animalib⁹ motiuis. Ca. 6.

Motiua vero virt⁹ est illa q̄ chordas cōtrahit ꝛ laxat ꝓpter qđ mouēt mēbra ꝛ iūctu-re dilatatione sua ꝛ flexione. ꝛ eius qdē penetratio est cū ner-uis qui sunt lacertis cōtinui. est ꝛ gen⁹ qđ secūdū spectificatiōes principiū motuū sigat. In vnoq̄-q; igit musculo est alia natura q̄ ē sequēs iudiciū estimatiue a qua ꝓuenit cōmunis cōsensus.

¶ Capl'm postremū hui⁹ doctri-ne de operationibus.

Dicemus qđ operationum singulariū alie sunt q̄ ab vna cōplent virtute ver bi gr̄a di-gestio. Alie q̄ a duab⁹ cōplēt vir-tutib⁹: sicut cibi dsideriū: quod cōplet a virtute naturali attracti-ua: ꝛ a virtute sensibili q̄ ē i ore sto-machi. Attractiua vero opat ex hoc qđ mouet villū q̄ sꝫ lōgitu-dinem ꝓtēdit retinēdo illđ qđ attrahit ꝛ sugendo ex humorib⁹ qđ ē sibi ꝓpriū. Sensibilis aūt opat i hoc q hāc sētit passionē ꝛ qr sentit mordicationē colere nigre q̄ ē excitās desideriū cui⁹ esse notauimus. Et hāc quidem opationē nō dicem⁹ duab⁹ com-pleri virtutib⁹: nisi iō q cū sensi-bili acciderit nocumētū dstruet itētio q̄ vocat fames ꝛ desideriū neq; dsiderabit cib⁹ lꝫ eo corp⁹ idigeat: ꝛ silr trāsglutiēdi opa-tio duab⁹ cōplet virtutib⁹: vna est attractiua naturalis: ꝛ alte-ra ē attractiue volūtarie. et p̄-ma qdē suā cōplet opatiōē p vil-lū q̄ sꝫ lōgitudinē ꝓtēdit q̄ est in ore stomachi ꝛ isofago. Et se-cūde cōplet operatio p villū la-certi trāsglutiendi. cunq; vna duaꝝ virtutū destruet: trāsglu-tiendi opatio duriter ꝓuenit: sꝫ quando non fuerit destruetur. Sꝫ cū illa nō opata fuerit erit transglutiēdi opatio difficilis Nonne vides q cum desideriū nō recte ꝓcedit duriter ꝓuenit operatio transglutiendi illud quod non desiderat. Imo cum abhorremus aliquā rem: nau-sea nobis prouocabitur. Et cū eam postea transglutire volue-rimus ꝛ tertia fuerit ab ea virt⁹ nostra attractiua desideratiua dura erit opatio volūtarie trāsglutiendi. ¶ Transitus quoq; nutrimēti perficitur virtute mē-bri impellentis a quo procedit

z attractiua membri ad qd accedit z similr supfluitatū egressio que fit per duas vias. ¶Et forsitā plerūqz existūt operationis principiū due virtutes.s.animalis z naturalis. ¶Et fortasse plerūqz existūt eius causa virtutis z qualitas sicut īfrigidatio que ꝓhibet materias: z iuuat expulsiuā ī parilitate supfluitatum que descēdūt a mēbro z vetat z in facieȝ reuerberat. ¶Et frigiditatꝭ quidē est equalitas que ꝓpter duas prohibet res.s. cum essentia substantiā eius qd effundit ingrossando z coagulando poros. ¶Et res tertia q̄ est p accidēs que est qua caliditas extinguit attractius. ¶Et qualitas caliditatis attrahit p illud qd istis opponitur modis quos ꝑdiximus. ¶Et caliditatis quidē qualitas z necessitas vacui nō attrahūt ī pmis nisi illud qd est subtile: z postea qd est spissum. ¶Uirtus vo attractiua naturalis nō attrahit nisi quod est ei magis conueniens: z qd nature eius est propriū attrahere: z plerūqz qd est magis spissum est magis proprium: et magis conueniens.

¶De eis que ꝓueniunt ex his que comedunt z bibunt. Ca.15.

Quod comedit z bibit i corpore humano trib⁹ operatur modis. Aut em̄ in ipso sola sui q̄litate opationē efficit. Aut sui materia. Aut operationē facit tota sui substātia. Et fortasse res que ex his trib⁹ intelligunt verbis ꝓpinque erūt ſm̄ lingue cōsiderationē. Sed cum de his loq̄mur intētiones exp̄mere volum⁹ quas modo nominabim⁹. ¶Sui vo q̄litate agēs est illud qd calefieri solet cum est in corpore hominis: aut infrigidari z calefac̄ caliditate sua: aut frigefacit sua frigiditate: ita q̄ nō ei assimilat. Et sui quidē operans materia est illd qd a sui cōuertitur natura: z recipit formā alicui⁹ diuisiōis mēbroꝝ hūanoꝝ. Sȝ ei⁹ materia lȝ formā illā recipiat: est tn̄ cū acciditvt aliq̄ suarū q̄litatū q̄s habebat q̄ suomodo fortior existit q̄ͣ hūani corporis q̄litas i ipsa remanere eā faciat a ꝑncipio rei: donec ꝯpleat coagulatio z assimilatio: sicut sanguis q̄ gn̄at ex lactucis: qm̄ i ip̄o est pl⁹ frigiditatꝭ q̄ͣ sit i cōplexiōe hois lȝ sit fact⁹ sanguis z fit bon⁹ ad hoc vt mēbri hois pars fiat: z sanguis q̄ ex aliīs generat huic existit p̄ri⁹. ¶Sui vo substātia operāsē forma sui specifica agēs z est illa qua ip̄ m est id qd est: z nō q̄litate sui: ꝑter q̄ corpi silr̄ fiat: aut fiat silr̄ ei corpus. ¶Cūqz dico q̄litatē: vnam q̄tuor q̄litatū itelligo. ¶Qualitate igit̄ sua operātis materia in opere ingressum non habet. ¶Sua igitur operās materia est illud cuius materia cum de substantia quā habebat alteratur alteratione quaȝ in ea fecit virtus que est in corpore restaurat illud quod ex eo fuit dissolutū primo z accēdit calorē innatum ꝓpterea q̄ in sanguine facit augmētū scdo. Et est etiā cū operatur suis qualitatibus que remāserunt in ipso tertio. ¶Et sua quidem operans substātia est illud quod forma sue speciei operatur quam acquisiuit post ꝯplexionē: q̄ cū ei⁹ simplicia se ꝯmiscuerūt: z ex eis generata fuit res vna preparauit

se ad recipiēdā speciē ꝛ formam additā sup illud ꝙ habent simplicia. Hec ergo forma nō ē q̄litatis p̄me q̄s hꝫ materia: nec cōplexio q̄ ex eis generat̄: sꝫ est pfectio q̄ acq̄siuit materia s̄ꝫ aptitudinē q̄ fuit ei acq̄sita ex cōplexiōe: sicut i magnete virtꝰ attractiua. Et sicut natura cuiuscūqꝫ spērū vegetabiliū ꝛ aialiū. s. illa q̄ habēt post cōplexionē: pp cōplexionis p̄parationē ꝛ neqꝫ est de simplicibꝰ cōplexionibꝰ: neqꝫ ipsamet cōplexio: quia non est caliditas: neqꝫ frigiditas: neqꝫ siccitas: neqꝫ hūiditas: neqꝫ simplices: neqꝫ cōmixte: sed est v̄bi gr̄a color: aut odor: aut aīa: aut alia forma q̄ nō pcept̄ sensu. Et istiꝰ forme q̄ generat̄ ex materia q̄nqꝫ est pfectio passio alicuiꝰ cū hec forma est virtus passiua. Et q̄nqꝫ est eaꝝ pfectio facere ꝛ nō aliud. Et est cū hec forma ē virtus agēdi ꝛ nō aliud. Sed cū est agēs ꝛ nō aliud est q̄nqꝫ ē eius actio in corpore hois: ꝛ q̄nqꝫ nō. Et eiꝰ q̄dē forme q̄ post cōplexionem pueniūt: aliq̄n accidit vt sit pfectio passio ab alio cū fuerit hec forma virtꝰ passiua. Et q̄nqꝫ accidit vt sit pfectio eiꝰ in aliud actio. Et q̄nqꝫ accidit vt sit hec forma virtꝰ sup operationem i aliud. Et q̄nqꝫ euenit vt sit hec forma adiuuās sup operationē in aliud. Sed cum fuerit operatrix in alio aliq̄n euenit vt sit eiꝰ operatio in corpore hoīs: aliq̄n nō. Et si est virtꝰ in corpore hoīs agēs: aliq̄n efficit operatiōeꝫ cōuenientē corpori: q̄nqꝫ operationem nō ꝯuenientē. Tota aūt operatio hec nō puenit ex eiꝰ cōplexione: imo ex eiꝰ forma specifica adueniēte post cōplexioneꝫ.

Unde pp̄ter hoc vocamꝰ hmōi opationē a tota substātia. s. forma specifica: ꝛ nō q̄litate. s. n̄ aliqua q̄tuor q̄litatū: neqꝫ eo ꝙ est earū cōmixtio. Cōueniēs v̄o est sicut peonie operatio q̄ destruit epilepsiā. Nō ꝯueniēs aūt sicut virtꝰ napelli q̄ hoīs corrūpit substātiā. Rediemꝰ ergo nūc ꝛ dicemus: quia cū dicis ꝙ res q̄ comedit̄: aut qua fit inūctio ē calida aut frigida: volumꝰ dicere ꝙ est sic in potētia ꝛ nō i effectu. Et volumꝰ dicere ꝙ est in potētia plꝰ calida q̄ corpora nr̄a: aut plꝰ frigida q̄ corpora nr̄a. Et cū hanc potētiā dicimꝰ volumꝰ dr̄e virtutem ꝯsideratā p opationē caloris quā nr̄a corpa i ea efficiūt: q̄m cū eiꝰ portitor a calore inato q̄ est i nobis patiet̄: accidet in ea tūc illō in effectu. Est etiā cū hāc potētiā dicimꝰ ꝛ volumꝰ rem aliā dicere. Et est vt sit potētia cū itētiōe bonitatis aptitudinis: sic cū dicimꝰ ꝙ sulphur est calidū in potētia. Et est cum diximus ꝙ res calida: aut frigida: ꝛ attēdimꝰ illō q̄ō in eiꝰ cōplexiōe ex quatuor elemētis primis ē magis superās: ꝛ nō cōsiderámꝰ opationē quā in nr̄is efficit corporibꝰ. Est etiā cū de medicina dicimꝰ ꝙ est i potētia sic cū fuerit ius potētia i itētiōe habitꝰ sicut potētia scribe q̄ iā dimisit scribēdi opationē: ꝛ tñ hꝫ i scribēdo potētiā queadmodū dicimꝰ ꝙ napellꝰ i potētia ē corrūpēs. Inter hoc v̄o ꝛ primā existit differētia: quia pria nisi postq̄ corpꝰ cōuersione manifesta ea cōuerterit nō exeūt ad effectū: istō aūt aut operat̄ ipsamet obuiatione sicut venenū viperarū: aut per qualibet cōuer

tionē i sui qualitate sicut napellus. Et inter potētias quidē primas: etiā inter potētiā primam quā nominam⁹ est aliqua potētia media que est sicut potētia medicinaꝝ venenosarū. ¶ Preterea dicem⁹ ꝙ medicinarū gradus iam q̄tuor positi sunt. ¶ Et gradus quidē eoꝝ primus est illud qd cū comedit̄ et bibitur ex quo fit inūctio efficit in corpore sua qualitate operationē nō pceptam: sicut cum calefit aut infrigidat: et non pcipit̄: neq̄ sentitur calor aut frigiditas: nisi postq̄ reiteratū fuerit et multū factum fuerit. ¶ Et gradus secūdus est vt sit operatio fortior ista: sȝ tñ non puenit ad impediēdū operationes manifeste neq̄ cursum earū naturalē mutat: nisi per accidēs aut cum multoties aduenit et est multum. ¶ Et terti⁹ quidē gradus est vt ex opatiōe ei⁹ essentialiter pueniat īpedimentum manifestū: sed nondū tamē peruenit ad mortificādū et corrūpēdū. ¶ Et quart⁹ est gradus vt illud ad mortificandū puenit et corrūpendū. Et est quidē proprietas medicinarū venenosaꝝ: hoc est illud qd existit per qualitatem. Cum tota vero sui substantia mortificās est venenū. ¶ Dicemus aūt denuo qd totū illud ꝙ corpori aduenit qd est ex eis iter que currit agere et pati: aut mutat̄ a corpore et nō mutat ipȝ: aut mutat̄ a corpore et mutat ipȝ aut non mutat̄ a corpore et mutat ipsuȝ. ¶ Quod vero mutat̄ a corpore et nō mutat corpus mutatione d qua sit curādū aut cōuertit̄ in similitudinem corporis aut non cōuertitur. Illd autem qd in eius ɔuertit̄ similitudinem nutrimētū est absolute et illud qd non in eius cōuertit̄ similitudinē est medicina tēperata. ¶ Quod vero a corpore mutat̄ et ipsum mutat non est possibile quin aut si cuȝ mutat̄ a corpore mutet corpus et post corpus mutet ipsum ad vltimū et destruat̄ eius mutatio: aut non fit ita sȝ ipsum mutet corpus ad vltimū et destruat ipsum. Et prima q̄dē diuisio: aut ɔuertit̄ in similitudineȝ corporis: aut non ɔuertitur in similitudinē corporis. Si in corporis ɔuertit̄ similitudinem erit medicinale nutrimētū. Et si in corporis non ɔuertit̄ similitudinē erit medicīa absolute. Secūda autē diuisio erit medicīa venenosa. ¶ Illd vero qd a corpore nullo modo mutat̄ et ipsuȝ mutat est venenū absolute. Cū aūt nos dicim⁹ ꝙ a corpore nostro nō mutat̄: nolum⁹ dicere ꝙ non calefiat in corpore p operationeȝ innati caloris i ipo: imo plurimum veneroꝝ non operatur in corpore nisi calefiat p operationē caloris innati q̄ est in ipso. Sed volum⁹ dicere ꝙ nō mutat̄ i sui forma naturali: imo nec cessat ab eo operatiōe eius virtute et forma manētib⁹ donec corpus corrūpat. Et est quidem cum eius natura est calida: et adiuuat tūc suam ppietatem natura eius ad resoluendū spiritū sicut venenū vipeparū et napelli. Et est cum natura eius est frigida: et adiuuat suam ppietateȝ natura eius ad congelandū spiritum et debilitandū sicut venenum scorpionis: et iusquiami. Totū vero illud qd nutrit in fine rei naturali motione corp⁹ mutat. Et est calefacer̄: quoniā

cum in sanguine cōuertitur pro cul dubio in calefaciēdo augmē tuз prebet ita vt lactuce ⁊ cucur bite taliter calefaciāt qualiter istud calefacere existit. Cum vo calefacere dicimus nolum⁹ cale facere istud sed illud qđ ex qua litate rei prouenit eius remanē te specie. Et medicina quidē nu triens a corpore per sui mutaẜ substantiā: ⁊ mutaẜ ab ipso per sui qualitatē: sed prima muta tur i sui qualitate. Et alia qui dem mutaẜ primo in caliditate ⁊ calefacit sicut alia. Et est alia que mutatur prio in frigidita te ⁊ ifrigidat sicut lactuca. Cūqꝫ eius cōuersio in sanguinē com pletur plurimū operationis eı⁹ est calefacere ꝓpterea ꝙ in san guine augmētum efficit. Quo modo enim non calefacit cum iā facta sit calida ⁊ sua frigidi tate se expoliauerit. Sꝫ vnicui qꝫ earum etiam aliquid innate qualitatis associatur post ꝯuer sionem in substātia quoniaꝫ in sanguie qui generatur ex lactu cis aliqua remanet ifrigidatio Et in sanguine qui generaẜ ex aliis aliqua remanet calefactio sed ex hoc vsqꝫ ad tēpus. ¶ Me dicinarū preterea nutrimētum alia est que medicationi magis existit ꝓpinqua: alia est que nu trimento ē vicinior. Queadmo dum ipsorū nutrientiū alia sūt quorum natura vicinior est sub stantie sanguinis: sicut vinuꝫ et ouorum vitelli et aqua carnis. Alia que parumper sunt lōgin quora sicut panis ⁊ caro. Et alia sunt que sunt valde longinqua sicut nutrientia medicinalia. ¶ Amplius dicemus ꝙ nutriēs mutat corporis dispositionē ꝗ li tate sui ⁊ quātitate. Qualr vo qualitate sui mutet iaꝫ sciuisti. Quātitate autem quoniaꝫ aut augmētabit ⁊ ꝑueniet ex eo ad fastidiū ⁊ opilationes: ⁊ postea ad putrefactionē: aut minuet ⁊ perueniet ex eo ad ꝓtisim. Sed augmētū i quātitate ex nutriē te semper est infrigidās: nisi ꝓ ueniat ex eo putredo: et calefa ctio que calefit: sicut eniꝫ putre do non accidit nisi ꝓpter calo rem extraneū: ita propter ipsaꝫ etiam calor accidit extraneus. ¶ Dicem⁹ etiā ꝙ nutriens aliđ est subtile: aliud est spissū: aliud est temperatū. Et subtile quidē est illđ ex quo sanguis generaẜ subtil ⁊ spissū ex ꝗ sanguis gñaẜ grossus. Uniuscuiusqꝫ aūt haꝝ diuisionū: aut est eius nutrimē tuꝫ multū: aut est paucū. Exem plum subtilis ⁊ multi nutrimēti est aqua carnis ⁊ vinū: ⁊ oua sor bilia calefacta: aut retinentia. Ista enim multi existūt nutrimē ti qm̄ plurimū substātie ipsoꝝ i nutrimentū conuertitur. Exem plum spissi ⁊ pauci nutrimēti ē caseus ⁊ caro salita ⁊ melōgia: ⁊ his similia. Res enim que ex eis in sanguinē conuertiẜ. Exē plum subtilis ⁊ pauci nutrimen ti est iulep ⁊ olera que in substā tia sui temperata existunt: ⁊ in sui qualitate: ⁊ ex fructibus ma ciana ⁊ mala granata: ⁊ que eis similantur. Exemplū spissi mul ti nutrimēti est oua lixa: ⁊ caro vaccina. ¶ Cuiuscūqꝫ etiam ha rum dictionū: alie sunt que sūt boni chimi: alie sūt que sūt ma li chimi. Exemplū subtilis mul ti nutrimenti ⁊ boni chimi ouo rū vitelli ⁊ vinū et aqua carnis Exēplū subtilis pauci nutrimē

ti boni chimi lactuce maciana et mala granata. Exēplū subtilis pauci nutrimēti et mali chimi: pulmo et caro anagaid. Exēplū spissi mlti nutrimēti et boni chimi oua lixa et caro annualis agni. Exēplum spissi mlti nutrimēti mali chimi caro vaccia et caro anatis et caro eqna. ¶ Exēplū spissi pauci nutrimēti mali chimi caro salita. In hac aūt sūma inuenies temperametum.

¶ Sūma pria dictionis scde de pulsu: cuius sunt.19.capitula.

¶ De plsu et est sermo vlis. Ca.1.

Pulsus est motus receptaculorum spiritus ex dyastole et systole composit⁹ ad regendum spiritum per aerē attractū. ¶ Consideratio aūt vel scia q̄ attēdit̄ i pulsu aut est vniuersalis: aut pticularis scdm vnāquāq3 egritudinē. Et nos q̄dē hic de vniuersalib⁹ regulis sciētie pulsus loquamur. Et pticulares ad loquendum de egritudinibus particularib⁹ in posterioib⁹ reseruabim⁹. ¶ Dicemus ergo q̄ q̄lq3 pulsus est cōpositus ex duob⁹ motib⁹ et duabus quietib⁹. Omnis nāq3 pulsus ex dyastole et systole est cōposit⁹. Post hoc vō necesse est vt inter omnes duos ɔtrarios mot⁹ q̄es interueniat. Impossibile est nāq3 vt mot⁹ vn⁹ aliȷ motui ɔtinuet̄. postq3 spacio eoꝝ applicatur termin⁹ et extremitas in effectu. Hoc tn̄ i sciētia naturali declarabitur. Postq3 igit̄ hoc ita est: ipossibile est q̄n in vnoquoq3 pulsu anteq3 alius consequatur q̄tuor iteruenīāt partes. s. mot⁹ duo: et q̄etes due. s. mot⁹ eleuatiōis et q̄es iter ipsā et depressionē et motus depressionis et q̄es inter ipsam et eleuationē.

¶ Depressionis. vō mot⁹ apud plurimos medicoꝝ nullo mō sentit̄. Sed apō alios est cū aut in forti pulsu sua fortitudie sentit̄: aut i pulsu magno pp eleuatiōes sui aut i duro mltā sui refrenationē: aut in tardo ppter lōginqnitatē tpis: sui motus. ¶ Gal. q̄3 dixit. Lōgo tpe nō fui sollicit⁹ ex depssiōe. Postea vō nō q̄eui tāgēdo dōec ex eo aliquid percepi et postea illud cōpleui. Nā3 postea porte pulsus mihi apte fuerunt. Qui vō ista studuerit vt ego pcipient illud qd cōsecut⁹ fui. Et licet sit ita vt dicit i plurimis tn̄ dispōnibus depressio nō est sensu percepta.

¶ Cā vero ob quā statutū fuerit tāgere venas brachȷ est facilitas pbēdi ip3: et q̄ hō nō ē sollicit⁹ vt ip3 discoopiat et rectitudo situs ppter rectitudinē cordis et eius quod est iuxta ipm.

¶ Et opoꝛtet quidē vt sis tact⁹ manu super latus existēte. Qm̄ si manus sup vola plante extendat̄ i latitudie augmentū pbet. et ex eleuatiōe diminutionē facit. et etiā diminuet ex lōgitudine: et ppue in macilentis. Et resupinata augmentat in eleuatione et longitudine.

¶ Op3 pterea vt tactus fiat in hora qua ille cui⁹ pulsus est sit ab ira remotus et gaudio et exercitio et oib⁹ passionib⁹: et saturitate que grauedinem facit et fame et dispositiōe relinquēdi consuetudines et renouandi vsus.

¶ Et op3 etiā vt sit de pulsu experimentū tēperati nobilis ita vt aliud ei comparetur.

¶Amplius dicem⁹ q̄ gña ex q̄b⁹ medici puls⁹ dispōnē cognoscūt ḃm q̄ ipsi referūt sunt. 10. q̄uis eis fuerit necessariū vt posuissēt ea nouē. Gen⁹ q̄dē qd ē sumptū ex quātitate dyastolis. Et gen⁹ qd est sumptū ex qualitate pcussiōis vene i digitos. Et gen⁹ qd est sumptū ex tpe cuiusq̄ motionis. Et gen⁹ qd est sūptū ex essētia instrumēti. Et gen⁹ qd est sūptū ex ei⁹ euacuatiōe: aut repletiōe. Et gen⁹ qd ē sūptū ex caliditate tact⁹ ipsius aut frigiditate. Et gen⁹ qd ē sūptū ex tpe q̄etis. Et gen⁹ qd ē sūptū ex puls⁹ eq̄litate aut diuersitate. Et gen⁹ qd ē sūptū ex ei⁹ ordinatiōe i diuersitate sui aut in ordinatione. Et gen⁹ qd ē sūptū ex pōdere ¶Gen⁹ vo quātitatis pulsus significat ex quantitatib⁹ suarū triū dyametrorū q̄ sūt ipsi⁹ lōgitudo ⁊ latitudo ⁊ ei⁹ pfunditas Sūt ergo in eo nouē pulsus dispōsitiōes simplices ⁊ cōposite. Et nouē q̄dē simplices sunt: longus: curtus: ⁊ mediocris: ⁊ lat⁹ ⁊ strictus: ⁊ mediocris: ⁊ profundus: aptus: ⁊ mediocris. ¶Lōgus aūt ille est cui⁹ partes in lōgitudine pl⁹ sentiunt q̄ꝫ naturalis absolute: qui est p certo ei⁹ qui cōplexionē habet tēperatā aut naturalis q̄ est ei⁹ q̄ huic est propinquus ⁊ est temperat⁹ cui est propriū. Et tu quidē iaꝫ pⁱus sciuisti drīam inter eos. ¶Curtus vero est ei cōtrari⁹. ¶Et inter eos est mediocris. Et tu q̄dē iudicabis ḃm hanc regulā i sex q̄ remanserūt. ¶Compositarum vero ex his simplicibus q̄dam sunt q̄ nomē hn̄t ⁊ quedā q̄ nomine carent. ¶Ille em̄ qui in longitudine ⁊ altitudine ⁊ latitudine est augmētatus vocatur magn⁹. Et q̄ i his oīb⁹ ē diminutus vocat paru⁹. Et q̄ inter eos existit tpat⁹. ¶Qui vo in latitudine ⁊ altitudīe ē augmētat⁹ vocat grossus. Et q̄ i eis ē minut⁹ dr subtilis: ⁊ q̄ ē iter eos ē eq̄lis. ¶Generis aūt qd ex eq̄litate pcussionis bene in digitos sumptum est tres sunt species. Fortis ⁊ ip̄e est q̄ apud diastolē tactui resistit: ⁊ debilis q̄ est ei oppositus. Et eq̄lis q̄ est iter eos. ¶Generis quoq̄ quod ex tempore cuiusq̄ motiōis sumptum est tres sunt species. Velox ⁊ est qui motum in breui tēpore cōplet. Et tardus ei contrarius. Et equalis inter eos existens. ¶Generis vo quod ex essentia instrumenti sumit tres sunt species. Mollis qui est recipiēs reditum ad interiora ⁊ cōpressionē facilē. Et durus q̄ est ei contrari⁹. Et inter eos mediocris. ¶Generis aūt qd est sumptum ex eo quod cōtinetur tres sunt species. Plenus ⁊ ipse est q̄ sentitur sicut si in ei⁹ foramine eēt humor implēs de quo solicitandum est: vt pure euacuet. Et vacuus est ei contrarius. Et inter eos mediocris.

¶Et generis quidem quod ex suo tactu sumptū est: tres sunt spēs: calidus frigidus: ⁊ tpatus ¶Generis vero quod est sumptū ex tempore quietis species sunt tres. Frequens ⁊ ipse est in quo tempus sensatum quod existit inter duas percussiones est breue: qui etiā vocatur ꝯsequēs ⁊ spissus. Et ei cōtrarius rarus qui etiam dicitur laxus et resolutus. Et inter eos mediocris. Et hoc quidem tempus est secū

dum qđ ex systole cognoscitur. Si vero systole nullo modo cognita fuerit: erit tempus qđ inter omnes duas diastoles continuatur: et si ipa cognita fuerit erit scḋm duo tpa duorum extremorum.

¶ Genus vero quod est sumptum ex equalitate et diuersitate est: aut equale aut diuersum scȝ inequale. Et hoc quidem est p comparationē similitudinis aut dissimilitudinis pulsuum: aut partiū vnius pulsus: aut vni⁹ partis pulsus in quinqȝ rebus: magnitudine et paruitate: aut fortitudine et debilitate et velocitate et tarditate: spissitudine: aut raritate duritie et mollitie: donec cōtingat qȝ vnus pulsus est postremus sue diastoles citius ppter vehementē calorē: aut debilior propter debilitatē. Quod si volueris dilatabis sermonē et ↄsiderabis in equalitate et diuersitate in tribus gn̄ibus predictis alias ptes: sed considerationū fortitudo ad istas reducta est. Pulsus vero equalis absolute est ille qui in omnibus est equalis qui si in aliquo eorū solo fuerit equalis: i eo solo dicetur equalis: sicut si diceremus equalē in virtute: aut equalem in velocitate. Et similiter diuersus est ille qui non est equalis: aut absolute: aut in aliqua re.

¶ Genus autē quod ex ordinatione et inordinatione sumptum est duas hȝ species diuerse ordinatus: et diuerse inordinat⁹. Ordinatus autem est ille cuius diuersitas habet ordinem conseruatum super quē transit. Et est secundum duos modo. Aut ordinatus absolute: et est cum totum illđ quod ex eo ↄuenit nō habet nisi tantum diuersitatem vnam. Aut ordinat⁹ qui est proprie et ipe est qui habet duas diuersitates aut plres: sicut si ibi esset circul⁹ et ali⁹ circul⁹ ab eo diuersus: sed ambo ad suum redirent ordinem sicut si esset vnus circulus. Et inordinatus est q̄ est ei ↄ̄u⁹. ¶ Cūqȝ certificaueris inuenies qȝ hoc decimum gen⁹ est: sicut eēt noui gn̄is species intrās sub ineq̄li. ¶ Debes aūt scire qȝ in pulsu reperit natura musice quēadmodū ars musice ↄplet p adiūctionē sonorum secundū ↄpportionē comitātē eos iter acuitatē et grauitatē p circulos casuum et tporum q̄ sunt inter eorum pcussiones: sic est dispositio pulsus: qr proportio suorum temporum in velocitate et spissitudine et debilitate et in quantitate est sicut proportio adiūctionis eius. Et quemadmodū tps feriēdi vł casus et quantitas sonorum est cum sint ↄueniētia: et est cū non sunt conueniētia: similiter est cū ibi diuersitates sūt ordiate: et est cū sūt iordinate. Et pportio ēt dispositionū pulsus in fortitudine et debilitate et quantitate ē cū ē conueniens: et est cū non imo diuersa est. ¶ Et hic q̄dē est egrediens a genere ↄsiderandi ordinem. Gal. aūt videt id qđ potest sentiri ex proportionalitatibus pōderis est scḋm vnā proportionē musicarum nominatarū aut nō nominatarū. Nominatarum vero aut scḋm pportionem toti⁹ et qn̄qȝ est pportio tripli cū est proportio dupli adiuncta cū proportione addentis medietatem: et ipa est que đr proportio per quinqȝ. Et scḋm proportionem q̄ est p totū et est dupla. Et scḋm pportionē

que est per quinq3:et est addēs medietatē3. Et est ſm ꝓportionē q̄ est ꝑ q̄tuor:ꝛ est addēs tertiā. Et ſ3 ꝓportiōe3 addētē q̄rtā. Postea nō sentit. ¶Et ego q̄dē miror qūo ꝓportiones iste ꝑ tactū discerni pn̄t. Dico tn̄ ꝙ ei ē facile q̄ i gradu tāgēdi ꝯsueuit ꝛ ꝓportioat sonos ꝑ artē: postq̄ erit ei potētia cognoscēdi musicā acq̄sita:ꝛ cōpabit factū per notū hō ēt iste cū suā intētionē ad pulsū reduxerit. hmōi poterit discernere ꝓportiōes ꝑ sensu3. ¶Sen⁹ vero qd̄ ex pōdere est sumptū est ꝑ cōparationem proportiōis quātitatū ꝓportionū q̄tuor tēpor q̄ sunt duob⁹ motib⁹ ꝛ duab⁹ q̄etib⁹. Et si sensus totū hoc discernere nō pt̄:tn̄ est ꝑ cōparationē ꝓportionis quātitatū ꝓportionū tēpor diastoles ad tp̄s qd̄ est iter duas diastoles ꝛ ad vltimū tp̄is in q̄ est motus est ad tempus in quo est quies. ¶Qui autem ponunt in hoc capitulo cōpositionē temporis motus ad tempus motus et tēporis quietis ad temp⁹ motus quietis. mittunt capitulum in capitulo: licet hmōi missio sit tolerabilis ꝛ nō sit icōueniēs l3 tn̄ non est bona. Et pondus quidē est illd̄ in quo ꝓportiōes musice cadunt. Et dicemus ꝙ pulsus aut ē boni pōderis:aut mali pōderis. Et illius quidē q̄ est mali pōderis sunt tres species. Una est illi⁹ cui⁹ pōd⁹ est mutatū ꝛ est iuxta pōd⁹:ꝛ iste est cuius pond⁹ est pōd⁹ etatis q̄ est iuxta etatē illi⁹ cui⁹ est pulsus sicut cum iuuenes hn̄t pōdus pulsuū puerorum. Et altera est separati pōderis:sicut cū pueri habent pōdus pulsus sicut senū. Et tertia est egrediens a pōdere:ꝛ ille est cui⁹ ponderi pulsus hoīs nō similat. Et multa egressio pulsus a pondere magnā in dispōnibus sig̃t mutationem.

¶De pulsu eq̄li ꝛ diuerso. C.2.

Dicunt ꝙ diuersi pulsus diuersitas:aut est in multis pulsib⁹:aut i vno pulsu. ¶S3 q̄ vno pulsu diuersificatur:aut in multis diuersificat partib⁹. sc3 in locis separatis in quibus cadunt digiti:aut in vna parte scilicet in loco vni⁹ digiti. Et multis q̄dē q̄ in multis diuersis existit ptib⁹ est diuersus gradat⁹ eq̄liter currēs:ꝛ ipē q̄dē est q̄ ab vno icipit pulsu ꝛ permutat ad maiorem eo:aut ad minore3:et ꝓcedit sic ſm regulam donec ꝑuenit ad finē in diminutiōe:aut in augmento per similē ordinē deide intersecatur. ꝛ ad primā magnitudinē redit:aut rediēs ex paruitate sua simili reditu i ambabus dispositionib⁹ ad primam regulā :aut diuersificans postquā venerit a principio qd̄ est hmōi ad finem qui est hmōi. Et est cū ad finē ꝑuenit:ꝛ est cū intersecatur ante ipsu3:ꝛ est cū addit supra ip̄m donec intersecat in medio cessando:ꝛ est cu3 agit ab hoc diuersu3:ꝛ illud est vt in medio sui iteruenitat motus. ¶Et pulsus q̄dē cessationē habēs est diuersus in quo expectat mot⁹ ꝛ venit quies. ¶Et ille q̄ in sui medio habet motū ē diuersus in quo expectatur q̄es et venit mot⁹. ¶Diuersitas vero pulsus in multis partib⁹ vnius pulsus. aut est in situ suarū partium : aut in motu suarum partiū. Sed diuersitas q̄ est in situ suar partiū ē diuersitas ꝓpor-

tionis partiū vene ad ptes. et qm̄ partes sunt sex: erit illō qđ in eis cadit ex diuersitate sīlr.
¶ Diuersitas aūt que est i motu aut est in velocitate ꝛ tarditate: aut in cōsecutione ꝛ p̄uentione scʒ vt moueat̄ pars eius sm̄ horā sui mot⁹: aut post horā: aut i fortitudie ꝛ dbilitate: aut in magnitudie ꝛ puitate. ꝛ hoc totū aut curret sm̄ ordinē eq̄lē: aut diuersū in augmēto ꝛ diminutiōe. Et illud q̄deʒ aut erit i duab⁹ ptib⁹: aut i tribus: aut in quatuor: scʒ in casu digitorū. ꝛ tu quidē cōponere poteris ꝛ ordinare. ¶ Ex diuersitate ꝟo pulsus in vna parte est ille qui est intersect⁹ ꝛ reditinus ꝛ cōtinuus. ¶ Intersect⁹ est aūt i partē vnā cum paruo motu separat̄: ꝛ partis vni⁹ q̄ ex eo itersecat̄ cū quiete est cū duo extrema diuersificant̄ i velocitate ꝛ tarditate ꝛ i sīlitudine. ¶ Reditiu⁹ ꝟo est vt puls⁹ magn⁹ redeūdo fiat paru⁹ in vna parte: deiñ i reditu subtili recti. et hui⁹ q̄dē modi est ille cui⁹ q̄dā specierū in alias igrediunt̄. et hoc est vt sit vn⁹ puls⁹ sicut duo pp diuersitatem: aut duo sicut vnus: ppea ꝙ alie in alias ingrediunt̄. et istud q̄dē est sm̄ sniam eorū qui i hoc nō cōuenerūt. ¶ Cōtinu⁹ aūt ē ille cui⁹ diuersitas est ordinata in cōtinuitate nō sensu pcepta separatiōe i eo ad qđ ip̄a mutat̄ ex velocitate ad tarditatē: aut ecōtra: aut ad eq̄litatē: aut ieq̄litatē i eis: aut ex magnitudie: aut paruitate: aut eq̄litate in eis ad aliqđ eoꝝ ad qđ mutat̄. et hoc quidē est cū sm̄ similitudinē sui pcedit. Et est cū accidit vt cū ꝯtinuatione sua sit in aliq̄b⁹ suarū partiū plus diuersitatis et in alijs minus.

¶ De specieb⁹ pulsus diuersi q̄ nomina habēt ppria. Cap. x.

Ex eis est gazallās q̄ est diuersus i vna pte cū fuerit tardatus: ꝛ deide intersecat̄ et fit velox.
¶ Et ex eis est vndos⁹: ꝛ ipse q̄dem est q̄ est diuersus i magnitudine partiū vene ꝛ earū puitate ꝛ eleuatiōe ip̄aꝝ ad supiora ꝛ i latitudie ꝛ i ꝯsecutiōe et p̄cessiōe i pricipio mot⁹ pulsus cū mollitie q̄ est i ip̄a. et ipse q̄dē nō est valde pu⁹: ꝛ hʒ latitudinē quādā: ꝛ assimilat̄ vndis: q̄rū alie alias sequunt̄ sʒ rectitudinē cū diuersitate q̄ est iter eas i eleuatiōe eaꝝ ad supiora ꝛ descēsiōe ad iferiora ꝛ velocitate ꝛ tarditate. ¶ Et ex eis ē ꝟmiculos⁹ q̄ ē illis sīlis sʒ ē paruus mlt̄e spissitudis: cui⁹ spissitudo existimat̄ velocitas sʒ nō est. ¶ Et formicās q̄ ē valde minor ꝛ vehemētiorꝭ spissitudis. ꝛ ꝟmiculosi q̄dē ꝛ formicātꝭ diuersitas i eleuatiōe ad supiora ꝛ p̄cessiōe ꝛ ꝯsecutiōe i sēsu ē manifestior ip̄oꝝ diuersitate i latitudine: imo q̄si nō apparet id.
¶ Et est ex eis serrin⁹ q̄ vndoso in ptiū diuersitate similat̄: ꝛ i eleuatiōe ad supiora ꝛ latitudine ꝛ p̄cessiōe ꝛ ꝯsecutiōe: sʒ ē durior: ꝛ cū duricie ipsi⁹ ptes i duritie diuerse existūt. ꝛ serrin⁹ q̄dē ē pls⁹ velox spiss⁹ ꝛ dur⁹ cui⁹ ptes i magnitudie diastoles diuerse existūt i duritie ꝛ mollicie
¶ Et ex eis ē cauda soricina: ꝛ est ille q̄ ordinat̄ in diuersitate suaꝝ partiū ex diminutiōe ad augmētū: āt ex augmēto ad di-

minutiōez. Et cauda q̄dē sorici na ē cū est i pulsib⁹ mult͛: z ē cū i vno pulsu i partib⁹ mult͛: aut in pte vna: z ei⁹ diuersitas ꝓpa est illa q̄ ex magnitudie pēdet: z est cū est in cōparatiōe veloci tatis ad tarditatē: aut fortitu dinis ad debilitatem.

Et ex eis est mesali⁹: z ipe est q̄ ex diminutōe ꝓcedit ad aliquē t̄minū in augmēto: postea recli nat̄ iferi⁹ ad suū ordinē donec ad p̄mū terminū diminutionis pueniat. Est ḡ sicut due caude soricine q̄ ꝯtinuant̄ apud maio res eius extremitates.

Et ex eis est bispulsans. Et in ipso q̄dē discordati sūt medici. Sūt em̄ q̄dā q̄ ipm vnū pulsum ponūt diuersū in ꝑcessiōe z ꝯse cutiōe. Et sūt alij q̄ ponūt ipm duos puls⁹ quoꝝ vnū alteꝝ cō sequit̄: z ad vltimū iter eos nō existit tp̄s qd̄ dilatet̄ ad colligē dū systolē deinde diastolē. Nō em̄ oꝫ ex quo ꝯsequūt̄ due per cussiōes opꝫ vt sint duo pulsus. Alioq̄n ille cui⁹ itersecat̄ diasto les z deide redit: essent duo pul sus. Nec em̄ oꝫ vt sint duo pul sus nisi cū icipit z fit diastoles z postea redit ad fūdū faciēdo sy stolem: deinde redit iterū z dia stolem facit.

Et ex eis sunt q̄etē h̄ñs z cadēs i medio q̄s p̄dixim⁹. Sꝫ dr̄ia i ter cadētē i medio z gazellātē ē q̄ gazellāt͛ sc̄da an̄venit q̄ cō pleat̄ p̄ria: sꝫ in cadēte i medio est pulsus q̄ venit i tp̄e q̄etis cū cōpletur percussio prima.

Et ex istis q̄dē capl̄is sunt pul sus spasmos⁹ z tremul⁹ z retor tus q̄ filo qd̄ torquet̄ assilat̄: et ē ex capl̄o diuersitat͛ i ꝑcessiōe z ꝯsecutōe z i situ z i latitudie.

Et cordos⁹ q̄dē est ex sūma re torti z silat̄ tremulo: sꝫ tn̄ in tre mulo diastoles ē mag͛ occulta z silr̄ exit⁹ ab eq̄litate sit⁹ i ele uatōe ad supiora ē i retorto oc cultior: sꝫ tēsio i cordoso est ma nifesta z ē cū ei⁹ torsiōe ad vnā ptē tm̄. Plurimū ꝟo tales accī dūt q̄les isti .s. cordos⁹ z retors⁹ ad vnū lat⁹ declinās i egritudi nib⁹ siccis. ¶ Pulsuū ꝟo cōposi toꝝ species quasi infinite sunt et neq̄ habentes nomina.

¶ De primo q̄ ex specieb⁹ pul sus est naturalis. Cap. 4.

Cuiusq̄ generis p̄noiatorū i q̄ est supfluitas augmēti vl̄ diminutiōis naturalis est eq̄ lis: nisi fort͛ qm̄ naturalis i eo ē augmētat⁹. Et si aliqd̄ alioꝝ gn̄uz augmētū ꝑbuerit nisi for titudinis augmētū seqūes: z fa ctū fuerit mai⁹. verbi grā: ipse erit naturalis ꝑpter fortē. Alio rū ꝟo generū q̄ neq̄ augmētuꝫ neq̄ diminutionē tolerāt: natu ralis est mediocris: z ordinat⁹ et qui est ponderis.

¶ De causis specierum pulsus predictarum. Cap. 5.

Causarū puls⁹ q̄dā sūt cōes necessarie essētiales i ꝯsti tutiōe puls⁹ igrediētes: z vocāt̄ ꝯtētiue. Et q̄dā sūt i ꝯstitutiōe puls⁹ nō igrediētes. et haꝝ q̄dē alie sūt iseparabiles q̄rū ꝑmu tatōe ꝑmutat̄ iudiciū pl̄s⁹ z vo cāt̄ cāe isepabiles. z alie s͛t sepa biles q̄ vocāt̄ mutātes absolute. Cōtētiue ꝟo cāe sunt tres. Uir t⁹ vital͛ q̄ ē i corde mouēs pulsū. et tu q̄dē iā sciuisti eā i capl̄o d̄ ꝟtutib⁹. ¶ Et sc̄da ē istrm̄ z ē ve ne pulsatiles q̄s iā sciuisti cū numerauimus mēbra. Et tertia necessitas extinguēdi z est ad ueniens

neniēs p quātitatē notā extinctionis q̄ renouat̄ i termino calotis opposita i suo icēdio: aut extinctiōe aut equalitate sua.
¶ Et harū quidē causarum cōtētiuarū operationes mutant̄ scdm id qd adiungitur eis ex causis inseparabilibus et mutantibus absolute.
¶ De his q̄ pueniūt ex causis cōtētiuis solūmodo. Cap. 6.
Cum istrm fuerit obediēs sui lenitate et virt⁹ fortis et necessitas ad extinguēdū vehemēs erit pulsus magn⁹. Uerūtn̄ necessitas iuuantior his tribus est ad hoc.
¶ Qd si v̄t⁹ fuerit debilis: pls⁹ puitas eā pculdubio sequat̄. z si cū hoc instrm fuerit durū: et necessitas pauca erit minor.
¶ Et etiā cū duritiesefficit puitatē: sz tn̄ paruitas cui⁹ cā est sepat̄ a puitate cuius cā est debilitas: p hoc q̄ ē dur⁹ z nō debilis. Et breuitas ei⁹ et pfunditas nō sic est mala: sicut est cū est virtus debilis.
¶ Pauca q̄z necessitas puitatē efficit: sed debilitas ibi nō erit.
¶ Et neq̄ est aliq̄ hax trium q̄ pl⁹ efficiat puitatē q̄ dbilitas.
¶ Et puitas q̄dē duritiei cum v̄tute pl⁹ est q̄ puitas puationis necessitatis cū v̄tute. Uirt⁹ nāq̄ cū puatiōe necessitat̄ nō minuit multū ex equali q̄m a diastole phibentē nō hz. Et nō declinat ad hoc vt nō mltū sup temperamentuz addat: nisi io q̄ nō multā habet necessitatē.
¶ Si vero necessitas mlta fuerit virt⁹ fortis z instrm inobediens pp̄ter suam duritiez magnitudini: nō poterit eē q̄n fiat velox z velocitate restauret id quod deest ex magnitudine.
¶ Quod si virt⁹ fuerit debilis z puls⁹ nō poterit magnificari z velocitas i eo n̄ opata fuerit nō poterit esse quin fiat spissus q̄z spissitudine restaurat illd q̄ ei defuerit ex magnitudie z velocitate: z mlte vices tenebunt locū vni⁹ vicis sufficiētis z magne aut duarū velociū. Et hoc q̄dē ē sicut cū homini necesse ē ferre rē ponderosam: quā si poterit vna vice totā feret. Si v̄o nō: diuidet eā in duas partes z festinabit. Et si non: in multas partes ipsaz distribuet et feret quāq̄ partem quocunq̄ modo poterit cū spatiositate aut velocitate. Deiñ nō cessabit iter quaslibet duas oneraturas ei⁹ lz sit i eis tardat⁹. Qd si multe fuerit dbilitat̄ stabit tunc z feret eā festine z redibit cum tarditate.
¶ Si āt v̄t⁹ fuerit fort̄ z istrumētū obediēs: sz necessitas erit maior fortitudie tēperata: virtutis augmentabit velocitatē cū magnitudie. Et si necessitas fuerit fortior: erit cū magnitudine et velocitate spissitudo.
¶ Lōgitudinē q̄z magnitudis cause p certo efficiūt cū aliq̄d phibēs āplitudinē phibuerit z eleuationē ad superiora nō pmiserit fieri sicut durities istri v̄bi grā q̄ amplitudinē phibet et dēsitas carnis z cut̄ q̄ sursū eleuari nō pmittūt. Sz ēt est cū in āplitudine addit macies.
¶ Et āplitudinē q̄dē efficit aut venax vacuitas vt p ipsā tūica supior sup iteriorē dclinet z dilatet̄: aut mlta instri lenitas.
Spissitudis āt cā ē dbilitas: āt mlta necessitas: aut caliditas.

Et raritatis q̃dē cā ē v̄t⁹ q̄ necessitatē i magnitudine supat: aut friditas mlta diminuta a necessitate: aut nimia itēsio v̄tutꝫ ꝛ aduct⁹ ꝑditiōi prim⁹.
Cāe vero debilitatis pulsus ex mutatiōib⁹ q̃dē sunt: tediū ꝛ vigilie ꝛ euacuatio ꝛ macies et humor nocu⁹ ꝛ exercitiū supfluū ꝛ hūoꝝ mot⁹ ꝛ ipoꝝ obuiatio mēbꝛꝫ fortꝫ sens⁹: aut cordi vicinis ꝛ totū illḋ quod vehementer resoluit.
Et duritiei pulsus cāe sunt siccitas corpis: vene: aut ei⁹ fortis extēsio: aut vehemēs frig⁹ cōgelās. Et ēt est cū pulsus i crisib⁹ durescit ex fortitudie pugne ꝓpterea ꝙ mēbra p ipaꝫ extēdūt ad partē impulsionis nature.
Lenitatis v̄o cause sunt: cause naturales mollificātes sicut nutriēs ꝛ egritudiales mollificātes sicut hydropisis ꝛ letargia: aut ea q̄ neq̨ sūt naturalia: neq̨ egritudialia sicut balneatio
Et diuersitatis q̃dē cā cū ꝑseuerātia v̄tutis est grauitas materiei cibi aut hūoris: ꝛ cū debilitate v̄tutis ē pugna cāe ꝛ egritudines. Et causis q̃ꝫ diuersitatis est repletio venaꝝ ex sāguine: sꝫ qḋ huic ē sile remouet minutio. Et plꝫ q̃dē fit diuersitas cū sanguis est viscosus suffocās spm̄ q̄ mouet i arterijs ꝛ ꝓprie cū densitas fuerit circa cor. Ex causis p̄terea ipsi⁹ q̄ eā i breui efficiūt tpe sunt stomachi repletio ꝛ tristitia ꝛ cogitatio i aliq̃ sꝫ cū i stōacho mal⁹ fuerit humor non cessabit diuersitas: et forsitan ex eo ꝓueniet tremor cordis ꝛ fiet pulsus tremulus.
Et serrini q̃dē pulsus cā diuersitas eius quod in corpe vene est fusū in putrefactiōe sui: aut ipi⁹ cruditate: aut sui maturatiōe: aut diuersitas dispōnū venaꝝ i duritie sua ꝛ mollitie aut apā in membꝛis neruosis.
Bispulsantis v̄o cā est virtutis fortitudo: ꝛ plīma necessitas ꝛ durities istrī q̄re nō obedit ei ꝙ v̄tutes ipsi p̄cipiūt ḋ dyastole i vna vice: sic cū q̄s vult vna ꝑcussiōe aliq̄d icidere ꝛ n̄ obedit ei adiuuat ab al'a ꝛ ꝑcipue cū necessitas subito augmētat
Soricini v̄o pl'⁹ cā qñq̨ est v̄tus debil'q̄ de labore ad q̄etē ordiate ꝓcedit: ꝛ ḋ q̄ete ad laborē sꝫ sile q̄ i vna ꝑmāet dispōne pl⁹ ē v̄tutꝫ ḋbilitatē significās. Et cauda q̃dē soricina ꝛ q̄ eis silis existit est plus significās fortitudinē alicꝫ: ꝛ ꝙ ḋbilitas est in fine. Sed eis ḋterior ē cauda finitiua. deīn māsiua. Postea cauda reditiua.
Cadētis aūt in medio cā ē virtutis lassitudo ꝛ ei⁹ defectus: aut accñs sbito veniens ad qḋ anima ꝛ natura subito r̄deūt.
Et spasmosi q̃dē pulsus cā sūt mot⁹ nō naturales i v̄tute aut malitia in essentia instrumētī. Pulsus autē tremul⁹ ꝓcedit ex fortitudine ꝛ instrō duro ꝛ necessitate forti. Sine istis em̄ nō prouenit tremor.
Undosi aūt est cū ei⁹ cā existit virtutis debilitas ſm plm̄ ꝛ nō pōt fieri dyastoles nisi paulatī ꝛ paulatī. ꝛ eq̄ ēt cū instrī lenitas ei⁹ cā existit: licet virt⁹ nō sit valde debilis. Instrumentū namq̨ molle ꝛ humidū concussionē et motū non q̄ recipit in vnamquāq̨ penetrent partem quemadmodum siccum quod est durum recipit quoniaꝫ sic-

citas percussioni est apta et tremori.

¶ Et duri quidem siccifinis sui principij motu movetur. Mollis vero humidi partem possibile est moveri et aliam partem motu ipsius non pati propterea quod cito recipit separationem et flexionem et diversitatem in figura.

¶ Et vermiculosi quidem pulsus et formicantis cum est fortis debilitas ita ut tarditas et spissitudo et diversitas in partibus pulsus coniungantur: quoniam virtus instrumentum in una hora dilatare non valet: sed paulatim et paulatim.

¶ Causa autem pulsus mali ponderis. Si pulsus quidem fuerit in dispositionibus temporis quietis est augmentum necessitatis. Et si in dispositionibus temporis motus fuerit est augmentum debilitatis aut necessitatis privatio. Sed pulsus temporis motus propter velocitatem dyastoles alius est ab hoc.

¶ Et cause quidem pleni et vacui et calidi et frigidi sursum et submersi inferius manifeste sunt.

¶ De pulsibus etatum et masculorum et feminarum. Cap. 7.

Masculorum pulsus maiores sunt et fortiores valde: propter vehementiam virtutum eorum et necessitatis ipsorum: et propterea quod eorum necessitatis magnitudine completur. Et est eorum pulsus tardior pulsu mulierum et rarior secundum plurimum.

¶ Et omnis quidem pulsus in quo prevalet virtus est spissus et oportet procul dubio quod sit velox. Est enim cum ante est velocitas quam spissitudo: propter hoc igitur sicut pulsus masculorum est tardior ita est rarior.

¶ Puerorum vero pulsus lenior propter humiditatem et est debilior et spissior quoniam calor est fortis: sed virtus non est fortis eo quod nondum sunt completi. Puerorum vero pulsus comparatione quantitatis corporis eorum est magnus: quoniam eorum instrumentum est valde molle: et ipsorum necessitas est valde fortis et eorum virtus comparatione parvitatis corporis ipsorum non est parve quantitatis. Verumtamen eorum pulsus comparatione pulsus completorum est non magnus: sed est velocior et spissior propter necessitatem. In pueris namque multiplicatur vaporis fumosi collectio propter multam digestionem eorum et frequentiam eius in eis. Et propter hoc valde est necesse ipsum extrahere et calorem ipsorum innatum eventare.

¶ Iuvenum vero pulsus est multe magnitudinis: et non est multe velocitatis: immo in ipsis est valde diminutus et in spissitudine et ad raritatem tendens. Et illorum quidem pulsus qui in principio iuventutis existunt est maior. Et eorum que sunt in medio iuventutis est fortior. Et nos quidem iam declaravimus quod calor in pueris et iuvenibus fere est similis: ergo necessitas in eis erit propinqua: sed virtus iuvenibus est augmentata. Habebitur ergo ex magnitudine quod in ipsis restaurat quod defuerit ex velocitate et spissitudine. Et principium quidem rei unde provenit magnitudo est virtus. Sed necessitas est appetens. Et instrumentum quidem est adiuvans.

¶ Senum autem pulsus est minor propter debilitatem. Et minoris velocitatis propter hoc etiam et propter diminutionem necessitatis. Et propter hoc est rarior.

¶ Et pulsus quidem senum qui iam processerunt in annos est parvus et rarus et tardus.

¶ Et est cum mollis propter humores ex-

neos et nō propter naturales.
¶De pulsu ꝯplexionū. Ca.8.
Pulsus calide ꝯplexiōis ve hementis ē necessitatis.
Quō si vir⁹ cōuenerit ꝛ istrumentum: erit pulsus magnus. Si ꝟ vnū diuersificabit: erit queadmodum dictū est in pcedentibus. Et si caliditas quidē nō male fuerit complexionis: imo naturalis: erit complexio fortis ꝛ sana ꝛ virt⁹ multū fortis. Et neq̄ existimes ꝙ calor innatus si fuerit fortis quātūcūq̄ sit minuat ex virtute: imo ex eo ꝓuenit i substātia spūs fortitudo: ꝛ in anima audacia. Calor vero cōplexiōis maliciā sequēs quāto plus augmētatus fuerit tāto i virtute pl⁹ debilitatē augmentabit.
¶Complexio vero frigida declinat pulsus ad ptē diminutiōis sicut ꝓprie est puitas ꝛ proprie tarditas ꝛ raritas. ¶Cūq̄ instrumētū fuerit molle latitudo ei⁹ augmētata erit ꝛ ei⁹ silr tarditas ꝛ raritas. ¶Quō si durū fuerit: erit min⁹ hoc. ¶Et debilitas quidem quā mala cōplexio frida hereditare facit maior est ea ꝙ̄ mala cōplexio calida facit hrditar̄ qm̄ caliditas s. calori inato magꝫ ē ꝯueniēs.
¶Complexionē vero humidā sequit̄ inūdatio ꝛ dilatatio. et siccā quidē sequitur coangustatio et durities.
¶Ampli⁹ si virt⁹ fuerit fortis ꝛ necessitas multa accidet bispulsans ꝛ spumos⁹ ꝛ tremul⁹.
Tu vero deiceps ꝯpone ꝯseruando principia.
¶Est preterea cū vni hoi accidit vt duorū laterū ipius diuersificet̄ ꝯplexio. Erit ꝟ vnū ipsorum frigidū ꝛ alterum calidum. Et accidet vt diuersitate q̄ ꝓuenit ex caliditate et frigiditate hoꝝ duoꝝ lateꝝ pulsus diuersi fiant. Eritq̄ pulsus calidi lateris pulsus calide ꝯplexiōis. Et lateris frigidi puls⁹ ꝯplexionis frigide. Et ex hoc q̄dē scitq̄ pulsus idyastole ꝛ sua ꝛ sistole nō ē ſꝫ modū accessiōis recessionis cordis imo ſꝫ modū diastoles ꝛ sistoles ipsi⁹ corpis arteries.
¶De pulsu tēporum. Ca.9.
In vere quidē est cum pulsus est paruus: non tamen in omni re ꝛ est in fortitudine augmentatus.
¶In estate vero ē velox ꝛ spissus ꝓpter necessitatē. Et puus ꝛ debilis ꝓpter virtutis resolutionē q̄ est propter resolutionē spūs q̄ fit propter calorem exteriorem dominantem superfluum.
¶Et in hyeme est maioris raritatis ꝛ tardioris debilitatꝭ: ꝛ cū hoc est pu⁹ qm̄ vir⁹ debilitat̄ ꝛ i q̄busdā corporib⁹ accidit vt calor i ꝓfundo teneat̄ ꝛ adunet̄ ꝛ vir⁹ fortior fiat: ꝛ hoc cū ꝯplexio calida ē dominās ꝛ refrenās frigus ꝛ nō p ipm̄ neq̄ patiēs neq̄ frigiditas ad fundum vadit.
¶In autūno aūt est pulsus diuersus ꝛ trahit ad debilitatem quādā. Sꝫ ipsi⁹ diuersitas ē ꝓpter multitudinē ꝯuersiōis complexionis accidētalis i autūno nūc ad calorē: nūc ad frigiditatē. Et ipsius quidē debilitas est etiā ꝓpter hoc. Cōplexio enim diuersa semper deterius efficit nocumentū ꝙ̄ similis ꝛ equalis licet sit mala. Et qr autūnus est tempus nature vite contrariū qm̄ calor in eodem debilitatur ꝛ siccitas fit fortior.

¶ Temporū vero pulsus q̄ sunt inter tp̄a tp̄ibus ꝓportionant̄ que sunt circa ipsa.

¶ De pulsu regionū. Ca.10.

Regionū quedā sunt tēperate vernales: ꝛ quedā sunt calide estiue: ꝛ quedā sunt frigide hyemales: ꝛ q̄dā sicce autūnales. Indicia igit̄ pulsuū erūt in eis sm̄ modum quem sciuisti de pulsu temporum.

¶ De pulsu qui prouenit ex cibo ꝛ potu. Ca.11.

Exteriꝰ corpi aduenientia ꝛ ipm̄ ingredietia pulsꝰ dispositionē mutāt qualitate sui ꝛ quātitate. ¶ Sed q̄litate qm̄ si ad calefaciendū declinauerint: aut ad infrigidandū mutabūt ipm̄ sm̄ illud. ¶ Et quantitate q̄dez: qm̄ si equalia fuerint: fiet pulsus in magnitudine augmētatꝰ: ꝛ velocitatis maioris ꝛ spissitudinis propter augmētū virtutis ꝛ caloris: ꝛ ꝑmanebit hec mutatio aliquādiu. Et si plurime magnitudinis valde fuerit erit pulsus diuersꝰ absq̄ ordie ꝓpter grauitatē nutrientis supra virtutē: quoniā ex omni grauitate ꝓuenit i pulsu diuersitas. Et quidē existimauit Archigenes ꝙ eiꝰ velocitas est tūc multo maior quā spissitudo. Et hec mutatio est ꝑseuerās: qm̄ causa ꝑseuerantie lz sit multitudinis minoris hac: tn̄ est diuersitas ordinata. Qḋ si pauce fuerit quātitatis erit pulsus minoris diuersitatis ꝛ magnitudinis ꝛ velocitatis: neq̄ eius permutatio diu perdurabit quoniam materia pauca cito digerit̄. Ampliꝰ si vtꝰ deficiat ꝛ debilitet̄ ex multitudine aut paucitate q̄cunq̄ fuerit: siles erūt pulsꝰ i ꝓuitate et tarditate vsq̄ i finē rei. Qḋ si natura fortis fuerit i digerēdo ꝛ ꝯuertēdo fiet pulsꝰ tēperatꝰ. ¶ Et vinū etiā ꝓprietatē hz: et est: qm̄ ex magnitudine ipsiꝰ lz sit subtile ꝓuenit diuersitas. Ex ipso tamen nō ꝓuenit ꝙ sit tantum quātū illud qḋ prouenit ex nutrientibus q̄ sibi similantur: et hoc quidē est ꝓpter raritatē substātie ipsiꝰ ꝛ subtilitatē eiꝰ et leuitatem. ¶ Cum autem vinum in actu est frigidū ꝓuenit ex eo qḋ prouenit ex aliis frigidis in minorādo ꝛ rarificādo ꝛ tardādo velocitatē sue penetratiōis. Deinde cū in corpe calefit: remouet̄ velociter qḋ ex eo prouenit. ¶ Vinū preterea cum in corpꝰ penetrauerit ꝛ fuerit calidū non elongabitur multū a natura ꝛ accidet velox resolutio ¶ Qḋ si cū est frigidū penetrauerit: fiet ex nocumēto qḋ nō fit ex aliis frigidis rebꝰ qm̄ ille tardātur donec calefiāt: neq̄ eorū penetratio est ita velox vt istiꝰ: illud em̄ velociꝰ penetrat q̄ cōpleat̄ calefactio. Et eius quidē impedimētū est magnum ꝛ precipue in corporibꝰ q̄ horripilatiōi sūt apta. Et neq̄ ē sicut impedimentū calefactiōis ipsius cū ipm̄ calidū penetrat: qm̄ eiꝰ calefactio in p̄ncipio obuiationis nō ꝓuenit ad hoc vt magnū faciat impedimentū: imo natura ei obuiat cū partitiōe ꝛ distributiōe ꝛ resolutiōe. ¶ Frigidū vero est cum naturam deficere facit: ꝛ eiꝰ virtutē extinguit anteq̄ ad ꝑtitionē ꝛ distributiōez et resolutionem perueniat. Et hoc quidē prouenit ex multitudine sue q̄titatis ꝛ calefactiōe ipsiꝰ ꝛ frigiditate. ¶ Cū aūt ipz

ꝯsideratũ fuerit vnde fortitudinē efficit: alia habebit indicia qm̃ ipsum sua essētia fortes efficit sanos ꝓpterea ꝙ velocit p̄bet augmētũ in substantia spiritus. ❡Sed lꝫ calefactio ꞇ īfrigidatio que ex eo fiũt plurimũ corpora impediãt: est tamē cũ vna queqꝫ earũ cum aliqua cōuenit ꝯplexiōe ꞇ ē cũ nō cōuenit cũ cōplexiōe. Est nãqꝫ cũ res frigide eos fortes reddũt q̄ cōplexionem calidam malam habēt sicut dixit. G. ꝙ succ⁹ granatica lefactos sēper fortes efficit: et hydromel infrigidatos semꝑ reddit vigorosos. ❡Uinum p̄terea vnde est calidum nã aut frigidum nã est cum quosdã fortes facit ꞇ quosdan debilitat. Nō tñ sermo noster ē nũc ḋ hoc imo in virtute eius q̄ velocior ad spũm ꝯuertitur: qm̃ hic semꝑ hꝫ ꝑ sui essentiã. Qḋ si vnũ horũ duoꝝ ipm̃ in aliq̇ corpore iuuerit: augmētabit ī faciēdo fortitudinē. Et si ei cōtrariũ extiterit: minus fortitudinē faciet. ❡Secundum hoc igitur ipsuꝫ pulsum conuertet secundũ hoc Quoniam si fortitudinē faciet in pulsu augmentabit fortitudinem. Et si calefaciet in necessitate efficiet augmentũ. et si īfrigidabit: minorabit necessitatē. Et ſm plurimũ ī fortitudine faciet augmētũ. Nunqꝫ aũt ī necessitate efficit augmētũ quin in velocitate addat.

❡Aqua ṽo ꝓpterea quod nutrimentuꝫ penetrare facit vigorat ꞇ similitudinē operatiōis vini operat̄. Et quoniam nō calefacit imo infrigidat: non tãtũ auget in necessitate quantũ vinum.

❡De eis que somnus ꞇ vigilie in pulsu operatur. Cap. ii.

Pulsus quidē indicia ī sōno diuersificant̄ ſm horã somni ꞇ ſm dispositionem digestionis.

❡Pulsus igit̄ in principio somni est paru⁹: ꞇ debilis: qm̃ mot⁹ caloris nãlis tũc ē ad ꝯstringendũ ꞇ submergēdũ ꞇ ñ ad dilatãdũ ꞇ mãifestãdũ: qm̃ ipe ī hora illa tot⁹ tendit ad occultũ: ꝓpea ꝙ ipꝫ aīa mouet ad nutriēs digereñ. ꞇ maturañ. superfluitates ꞇ est sicut superat⁹ et obsessus ꝓculdubio. Et pulsus etiã est maioris tarditatis ꞇ raritatis. q̇niã licꝫ in calore accidat augmētũ ſm cōstrictionem et coadunationē: tamē priuatus est augmēto qḋ hꝫ in hora vigiliarum propter motum calefaciētem. Et motus q̇dem plus ē ad īflammañ. ꞇ īclinañ. ad partē malitie complexionis. Sed cōstrictio ꞇ eoꝝ coadunatio tēperate minoris sunt inflammationis ꞇ minus extrahũt calorē ad estuationē. et tu q̇dem hoc scies ex hoc ꝙ anhelit⁹ laxi ꞇ ipsi⁹ estuatio multo maiores sũt ãhelit⁹ ꞇ estuatiōe ei⁹ cui⁹ calor ē ꝯstrict⁹ ꝓpter causaꝫ q̄ similis est sōno. Uerbigratia submersi in aqua temperate frigiditatis q̄ si expergefact⁹ licet calor constrigatur ꞇ fugiat ex hoc nō tamen augmentum anhelitus ei⁹ perueniet ad id ad qḋ peruēniet labor ꞇ exercitium q̄ sunt ei propinqua. Cũqꝫ bene considerauerꝭ non inuenies aliud quod calorem vehementius incendat q̄ꝫ labor ꞇ motus.

❡Et vigilie quidē calorē nō efficiunt motu corporis: ita vt cuꝫ

corpus quieuerit nō sit ipse necessari⁹: imo faciunt calorē propterea q spūs ad exteriora mouetur: ꝛ motus eius ad ea est fm continuitatē cū ista est ei⁹ gñatio. Cum autem cibus digestus est somno redit pulsus: ꝛ fit fortior ppterea q virtus augmentū recipit a nutriēte: ꝛ reddit illud qd ad pfundū descenderat ad regeñ. nutriēs ad exteriora ꝛ ad suū principiū. Et similiter ppter hoc etiam magnificatur tunc pulsus multū ꝛ propterea q cōplexionis caliditas ppter nutriens augetur queadmodū diximus. Et instrumenti etiam augetur lenitas per id quod ad ipsum ex nutrimento penetrat. Veruntamen sua magnitudine non auget velocitatē neqꝫ spissitudinē: quoniam hoc non est illud qd in necessitate prebet augmentū. Et hoc etiam nō est phibens restaurari ex eo q necessariū ē magnitudine sola. Deinde quādo cū dormiente somn⁹ perseuerauerit: fiet pulsus debilis ppter caloris innati cōstrictionē ꝛ virtutis cōpressionē sub superfluitatibus que euacuande erant fm euacuationis modos q̄ sunt in vigiliis ex quibus est exercitium ꝛ euacuationesq̄ nō sentiunt. Cum autē somnus in principio euacuationē inuenerit: ꝛ nec inuenerit aliqd ad q digerendum tendat: declinabit cōplexionē ad partē infrigidandi. Perseuerabunt ḡ paruitas ꝛ tarditas ꝛ raritas in pulsu: et incessanter augmentabūtur.

¶ Vigilie etiā diuersa hñt indicia vel dissimilia. Cum eñi dormiēs euigilabit: natura sui declinabit puls⁹ ad magnitudinē ꝛ velocitatē ordinate: deīde ad suā naturalem redibit dispositionē. Sed subita cū euigilatio accidit: vt pulsus eius illico cū ꝫ somno remouetur: q̄escat: qm virt⁹ corā eo quod subito euenit victa est: ꝛ deinde post hoc redibit ad eū pulsus magn⁹ velox spissus ꝛ diuersus ad tremorē. Et quoniam motus iste est similis violento: iō nō inflāmat etiā ipsū. Et qm virt⁹ subito mouetur ad repellēdū naturaliter illud qd accidit: ergo motus accidūt diuersi ꝛ tremit puls⁹: sꝫ tñ fm hoc non longo pseuerat tpe: imo ad eq̄litatē cito redit: qm lꝫ ei⁹ cā sit q̄si fortis: ei⁹ tñ durabilitas est pauca ꝛ cognitio destructionis ipsius est velox.

¶ De iudiciis pulsus exercitii. Cap. 13.

In principio q̄dē exercitii ꝛ dū est tēperatū puls⁹ fit magnus ꝛ fortis: ꝛ hoc q̄dē pp augmentum caloris innati: ꝛ fortitudinē ipsi⁹. Et fit ēt velox ꝛ spissus valde: ppter superfluam necessitatē quā facit mot⁹. Qd si pseuerauerit ꝛ fuerit plixū aut lꝫ fuerit breue: erit tñ fortissimū: ꝛ destruet qd ex fortitudine puenit. Et debilitat pulsus. Et fiet paru⁹ ppter repletionē caloris innati. Sed ipse fiet velox ꝛ spissus ppter duas res: quarū vna ē augmētū fortitudīs ꝛ necessitatis: ꝛ alia est: qm virt⁹ retrahit ne magnitudini sufficiat. Postea velocitas incessanter minuit ꝛ spissitudo augmentat fm quātitatē eius qd ex vtute dbilitat. Deinde ad vltimū si exercitiū perdurauerit ꝛ dbilitauerit: fiet pulsus formicās ppter debilitatem ꝛ spissitudinem forte. Post

ea si magis supfluum fuerit ex ipo q̄ si ad mortē pueniat: efficiet qd oia faciūt resoluētia ꝛ reducet pulsuꝫ ad hoc vt sit vermiculosus. Deinde faciet ipm declinare ad raritatem ꝛ tarditatē cū debilitate ꝛ paruitate.

¶De indicijs pulsuū balneatorum. Cap.14.

Balneatio aut erit cū aqua calida: aut cum frigida.

¶Si aūt fuerit cum aqua calida in pncipio pueniēt ex ea fortitudinis ꝛ necessitatis indicia. Cūqꝫ multū resoluerit debilitabit pulsum. G. qꝫ dixit erit tunc paruus tardus ꝛ rar⁹. Dicem⁹ ergo ꝙ debilitas q̄dē ꝛ puitas pulsus pculdubio existūt. Sed aq̄ calida cū in interioribus corporis calefactionē efficiet calore accidentali: fortasse nō durabit sed ad sui naturā que est in frigidandi redibit. Et fortasse durabit ꝛ permanebit. Qd si accidentalis qualitatis indiciū supauerit: fiet puls⁹ velox ꝛ spissus. Et si supauerit qd ex natura sui proueniet fiet tard⁹ ꝛ rarus. Et si calefactio accñtalꝫ ad tantā ꝟtutis resolutionē peruenerit vt sincopi sit ppinqua fiet etiam pulsus tardus ꝛ rarus.

¶Sed balneatiōis cū aqua frigida facte frigiditas si penetrauerit: debilitabit pulsū ꝛ faciet puū ꝛ efficiet raritatē ꝛ tarditatē. Et si nō penetrauerit: imo calorē coadunauerit: augmētabitur fortitudo ꝛ crescet parum ꝛ minueṫ velocitas ꝛ spissitudo.

¶Ex aq̄s ꝟo in thermis exñtibus q̄ sunt exiccātes duritiē in pulsu augmētāt: ꝛ ex ei⁹ magnitudine minuūt. Sꝫ calefaciētes velocitatē in pulsu augmētant. Si aūt virtutē resoluerint: erit qd iam diximus.

¶De pulsu q̄ mulierib⁹ est propri⁹ ꝛ est pulsus p̄gnātiū. ca.15.

Necessitas q̄dē in eis ē multa ppter cōitatē filiū in attractione aeris ipse enim quasi duabus attrahūt necessitatib⁹ ꝛ duab⁹ aeris attractiōib⁹. Sꝫ virtus proculdubio nō augmētaṫ: neqꝫ etiā minuiṫ nisi q̄tum opꝫ ppter latitudinē paucā: q̄ puenit ex pondere p̄gnatiōis propter hoc igitur indiciū ꝟtutis medie ꝛ necessitatꝫ fortis vicit: ꝛ augmentatur pulsus ꝛ fit velox ꝛ spissus.

¶De pulsu dolorū. Ca.16.

Dolor mutat pulsū: aut ppter fortitudinē sui: aut q̄r ē i mēbro pricipali: aut pp lōgā morā sui. ¶Et dolor quidē cū i sui pricipio fuerit: faciet ꝟtutē ebullire ꝛ mouebit ipsā ad resistendū ꝛ referādū ꝛ inflāmabit caliditateꝫ. Fiet ergo puls⁹ magnus ꝛ velox ꝛ maioris spissitudinis: qm̄ fixio magnitudinē faciet ꝛ velocitatē. ¶Cumqꝫ dolor ad finem sue fortitudinis peruenerit propter illud ꝙ dixim⁹ de modis procedet minorādo ꝛ redibit ad inferiora donec magnitudinē perdet ꝛ velocitatē ꝛ vicem earū supplebūt spissitudo fortis ꝛ paruitas ꝛ formiculatio ꝛ vermiculatio. Et si augmētatus fuerit: adducet ad raritatē ꝛ perditionem.

¶De pulsu apostematū. C.17.

Apostematū quidem alia sūt q̄ febres faciūt. Et hoc aut propter eoꝝ magnitudinē aut ppter nobilitatē membri in quo sunt: Et pulsum in toto corpore mutant ſm mutationē

febris propriam: et nos ipsaz dicemus in loco suo. Et alia sunt q̃ febres nõ faciũt et mutãt pulsum membri in quo sunt ꝓpriũ per essentiam. Et est etiam cum reliqui corporis pulsum mutãt per accidens scilicet nõ propter qđ est apostema: sed propter qđ dolorem efficit.

¶ Apostema aũt quod pulsum mutat: aut ipsuz mutãt ꝑ spẽm sui: aut per sui: tempus. aut per quantitatem suam: aut per mẽbrũ in quo est: aut ꝑ accidẽs qđ sequitur ipsum et comitatur.

¶ Quod vero per sui speciem mutat: ẽ sicut apostema calidũ ex quo per suam speciem prouenit vt mutetur pulsus ad serrinum et ad tremorem et horripilationem et velocitatem et spissitudinem nisi ei contraria sit causa humectans que proprietatem serrini destruat: et vice ipius vndositatem supplere faciat verũtñ tremor et velocitas et horripilatio et spissitudo ipsum sꝑ comitaẽ. Et quemadmodum earũ q̃dam sunt que serrini proprietatẽ ꝓhibent: silr sunt q̃daz earũ q̃ serrini ꝓprietatẽ augmẽtãt: et ipam apparere faciũt. Et molle q̃dem apostema pulsum facit vndosum. Et si fuerit valde frigidũ: ipm efficiet tardũ et rarũ. Durũ ṽo apa ꝓprietatem serrini augmẽtat. In exitura ãt cũ fit collectio: ipa pulsum ꝯuertit de ꝓprietate serrini ad vndosi ꝓprietatẽ ꝑꝑ humiditatẽ et lenitatẽ q̃ ipam sequuntur et ꝓbet augmẽtũ i diuersitate ꝑꝑ suam grauitatẽ: velocitas aũt et spissitudo alleuiaẽ ꝑꝑ caloris accñtalis quietez causa maturatiõis.

¶ Mutatio ṽo ipi⁹ cã suoꝝ ꝑtẽpoꝝ est. Q̃m duz calidũ apa existit in augmento: ꝓprietas serrini et quecunq; diximus sunt sicut in augmẽto et eius durities sꝑ augmentaẽ ꝓpter extẽsionez q̃ augeẽ: et in tremore ꝓpter dolorẽ. Cũq; ad statuz peruenerit oĩa augmentanẽ accñtia ꝓpter illud qđ fortitudinez sequitur. Ipm nãq; debilitaẽ ipulsu: et in spissitudine et velocitate augmẽtũ ꝓbet: deinde si ꝓlõgabiẽ velocitas destrueẽ et redeũdo fiet formicãs. Cũ aũt minueẽ et resoluetur aut apieẽ fiet pulsus fortis ꝓpterea q͛ ṽtus exonerabitur a põdere: et cessabit ipi⁹ tremor ꝓpterea q͛ dolor extẽsiu⁹ minuetur. ¶ Scđm q̃titatez vero sui. Quoniã magnũ facit vt sint iste dispositiones maiores et magis augmentate. Et paruum vt sint rariores et paruiores. ¶ Et fm mẽbrũ. Q̃m ex mẽbris neruosis prouenit augmẽtum in duritie pulsus et in ꝓprietate quã hꝫ serrinus ipsius. Et ex venenosis q̃dẽ ꝓuenit augmẽtũ i magnitudine sua et vehemẽtia et diuersitas multa et p̃cipue si que in eis superate fuerint arterie sicut in splene et pulmone: et nõ durabit huiusmodi magnitudo nisi q̃ꝫtũ ꝑseuerauerit fortitudo et mẽbra humefacta et lenia ipsum faciunt vndosum sicut cerebrũ et pulmo.

¶ Mutatio qua apostema mutat pulsuz aliquo mediante est. Sicut apostematis pulmonis quod facit pulsum tremulum. Et sicut apostematis epatis qđ facit ipsum mictualem. Et sicut apostematis rhenis quod facit ipsum strangurialem. Et apostema membri fortꝫ sensus sicut

stomachi ꝛ dyafragmatis facit ipsum spasum et sincopizantē.

¶De iudicijs pulsus accidentium anime. Caput.18.

Ira quidē ꝓpterea qꝺ virtutē feruere facit ꝛ spm̄ subito dilatat pulsum facit magnū ad superiora se eleuantem velocem ꝛ spissum. In quo non oportet diuersitatem cadere quoniā passio existit similis: nisi timor ei admisceatur qui vna vice superet ꝛ hoc alia superet vice. Et similiter si verecundia ei admisceat: aut contrarietas ab intellectu qui tacere precipiat ꝛ ne ferueat ad malum inferendum illi cui irascitur.

¶Et ex delitijs q̄dē ꝓpterea qꝺ ad exteriora paulatī mouēt nō peruenit ad illꝺ qꝺ puenit ex ira i velocitate ꝛ spissitudie. Imo ē cū eius magnitudo sufficit necessitate: ꝛ est tardus ꝛ rarus.

¶Et silr pulsus letitie: qm̄ ipse fit magnꝰ ſm plm̄ cū lenitate et attinet tarditati ꝛ raritati.

¶In tristitia ꝟo ꝓpterea qꝺ calor suffocat ꝛ submergit et fortitudo ꝛ virtus debilitatur opꝫ vt sit pulsus paruus ꝛ debilis rarꝰ ꝛ tardus.

¶Timor vero qui subito venit pulsum facit velocem ꝛ diuersū ꝛ inordinatū. Sed consuetꝰ ꝛ q̄ ordinate prouenit: mutat pulsum ſm modū mutationis sollicitudinis.

¶De sūma mutatiōis rerū ꝯtrarū nature eēntie pulsus. Ca.19.

Ab eis fit mutatio. Aut ꝓp hoc qꝺ accidit ꝺ eis ex malitia cōplexiōis: ꝛ tu q̄dē iā scivisti pulsum cuiusqꝫ cōplexionis. Aut ꝓpterea qꝺ virtutē cōstringūt ꝛ pulsū faciūt diuersū: ꝛ si cōstrictio valde fuerit fortis erit sine ordine ꝛ absqꝫ pondere: ꝛ cōstrictionē q̄dē faciēs est oīs materialis multitudo siue sit apa: siue non sit apa. Aut ꝓpterea qꝺ ꝟtutē dissoluit ꝛ facit pulsū debilē: ꝛ oīa hec sūt sicut dolor fortis ꝛ egritudies aīales q̄ sūt fortis resolutionis.

¶Summa scda. Doctrie tertie Fen secūde de vrina ꝛ egestiōe ꝛ est cōtinēs.13. capitula.

¶Est sermo vniuersalis de vrina. Caput.1.

Te significationis dispōnū vrine non opꝫ credere nisi postqꝫ ꝯditiones obseruate fuerint.

¶Opꝫ etem̄ vt vrina q̄ ꝯsideret sit ꝑma vrīa q̄ in mane colligit. Et nō ꝑmaneat lōgo tpe. Et nō sit ex nocte reseruata.

¶Neqꝫ sit ille cuius est q̄ aquā nō bibit ꝛ cibū non comedit.

¶Et nō sit q̄ i cibo aut potu rē tingētem accepit: sicut crocū et cassiam fistulam: quoniā vrinā tingendo ad citrinitatem ꝛ rubedinē mutat: ꝛ sicut olera q̄ tigēdo mutāt ad viriditatē: ꝛ almuri qꝺ ad nigredinem: ꝛ vinū quod mutat vrinam secundum suum colorē. Neqꝫ sit q̄ exteriora sui re tingente infecerit sicut alcanna: qm̄ cum ex ea aliquis tingitur: fortasse eiꝰ vrina ex ea inficit. Neqꝫ sit qui rē q̄ cū vrina aliquem humorē expellit: assūpsit: sicut qꝺ colerā aut flegma expellit. Neqꝫ se exercuit motibꝰ corporeis aut opationibus aut dispositionibus que sunt extra cursum nature que vrine colorem mutant sicut ieiunium

aut vigilie aut labor aut ira aut timor. Oia enim hec vrinã tingant scdm citrinitatẽ aut rubedinẽ. Et coitus vrinã valde impinguat. Et sicut vomitus et euacuatio quoniam hec colorem mutãt et substantiã que in vrina esse debet.

¶ Similiter cũ ipa multis permãserit horis. Quapropter dixerũt qdã q post sex horas ispiciẽda nõ est: qm ipius significatio debilitat et color mutat: et hypostasis dissoluit aut mutat: et fit spissior: cũ uis ego dicam q nec post horam vnam.

¶ Urina preterea tota itegre colligẽda est in vrinali magno: ne ex ea aliquid effundatur.

¶ Et eius quidẽ dispositio illico cũ mingit nõ est cõsiderãda neq nisi postq i vrinali residet.

¶ Et obseruandũ est ne sol eaz tangat: neq vẽtus ne perturbet et ne congeletur donec hypostasis separetur et separatio compleatur. non enim descendit illico cũ mingitur: neq i vltimo fine maturationis. Et nõ colligat in vrinali in quo alia fuerit nisi prius fuerit ablutum.

¶ Amplius vrine pueroz significatio est parua: et precipue infantiũ: ppterea q lacte nutriũt et q materia tigẽs i eis ẽ qescẽs et submersa in eorũ quoq natura existit ex debilitate et mixtadormitione qd maturitatis significationem pernecat.

¶ Et instrumentũ quidẽ colligẽdi vrinã est corpus peruium substantiam habens nitidã sicut vitrum clarum vt christallus.

¶ Scias aũt q vrina quãto plus eã tibi approximas tanto spissitudo augmentat: et qñto plus elõgas eã a te augmẽtat i ea claritas: et pp hoc differt ab oibus falsitatibus q sunt in ea qbus medici experiuntur cũ eis ostendũtur.

¶ Cũ vrina i vrinali colligit: custodienda est a mutatiõe frigoris et solis et venti.

¶ Et oportet vt in lumine aspiciat ita q super eã nõ cadat radius imo ab ipo tegat: et sic i ea iudicet de accidẽtibus q i ipa appẽt.

¶ Scito etiã q prima significatio quã vrina hz: ẽ de dispositione epatis et vrinarũ aquositatis et sup dispositiões venaz: et eis mediãtibus alias demõstrat egritudies. Firmior tñ eius significatio ẽ illa q de epate existit et ppe de dispositiõe gibbositas ipsius.

¶ Amplius significatiões q ex vrinis habent ex septẽ sũt accepte generibus. Genere coloris. Et genere substãtie. Et genere claritatis et turbulentie. Et genere hypostasis. Et gñe qñtitatis in paucitate et multitudine. Et genere odoz. Et gñe spume. Sũt vero qdã q iter hec gña ponũt genus tactus et genus saporis.

¶ Cũq dicimus genus coloris itelligimus illud qd visus i ea sẽtit ex coloribus. s. albedinẽ aut nigredinẽ aut qui iter eas existũt

¶ Et cũ substantie genus dicemus intelligimus dispõnem ipsius in grossitudie aut tenuitate. ¶ Et cum dicimus genus claritatis et turbulentie: intelligimus q penetratio visus i ea ẽ facilis: aut nõ est. ¶ Inter hoc ãt genus et genus substãtie existit differentia qm plerumq ẽ substãtia grossa et clara sicut albumen oui et gluten pisciũ liquatũ et vitrũ liqtũ et oleum. Et plerumq est res subtilis substãtie turbida: sicut

aqua turbida q̄ ē magis tenuis q̄ albumen oui. ¶ Turbulētie aūt cā est pmixtio ptiū colores habentiū extraneos fuscos aut aliīs colorib⁹ īfectos q̄ ab aspiciēte sēsu nō sūt pcepti ⁊ phibēt puitatē ⁊ n̄ p se pcipiūt. ¶ Inter eā vō ⁊ hypostasim existit dr̄ia qm̄ visus plerūq̄ cognoscit hypostasim. ¶ Et inter ip̄az ⁊ colorē existit dr̄ia: quoniaz color per totā humoꝝ substantiā pcedit cum maiori permixtione.

¶ De significationibus coloris vrine. Cap. 2.

Ex coloribus vrine sunt gradus citrinitatis. Sicut palearis. Deide citrinus. Post flauus. Deinde ruffus. Post ea citragularis. Postea igneus qui tincture croci assimilat: ⁊ ip̄e q̄dē est vehemēter citrin⁹. Postea croce⁹ q̄ simulatur capillis zachafarani: ⁊ iste q̄dē est quē vocant rubeū clarū. ¶ Oēs aūt qui sūt post citrinū caliditatē significāt sz tn̄ sm̄ suos diuersificant gradus. Et est q̄dē cū accidūt pp vehemētiā mot⁹ ⁊ pp dolores: ⁊ pter famē ⁊ pp aq̄ abstinentiā. ¶ Post istos vō grad⁹ p̄dictos existūt grad⁹ rubedinis. Sicut rubeus rose⁹. Et rube⁹ obscur⁹ Et rube⁹ puluerulentus. Et oēs quidē sanguis dn̄iū significant. ¶ Et in oib⁹ in q̄b⁹ est color zachafarano attinēs est significatio dn̄ij colere rubee. ¶ Et in oibus q̄ puluerulēto attinēt: est significatio dn̄ij sanguinis. ¶ Et igne⁹ q̄dē magis sig̃t calorez q̄ rube⁹ ⁊ puluerulētus sicut colera in se calidior ē q̄ sanguis. Et color q̄dē vrie egritudinib⁹ acutis incēdētib⁹ trahit ad colorez zachafarani ⁊ igneitatez. Qd̄ si ibi fuerit tenuitas: aliq̄ maturationis significat dispositionē ⁊ q̄ iā incipit et nō appareat in substātia. Si aūt citrinitas fortior fiat ⁊ vsq̄ ad igneitatis puenīat terminū ⁊ ad finē in ea significat q̄ calor incessanter processit: ⁊ iste q̄dē ē finis citrinitatis. Qd̄ si in ip̄o claritas augmētetur calor iā sm̄ diminutionez incedit. ¶ Et est p̄terea cū i egritudinib⁹ acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingit̄ aptione vene ibi existente. Et sig̃t repletionē sup̄fluā: que si paulatim mingendo emittit̄ ⁊ est cuz odore malo: ē significatio timoris, ⁊ timet̄ ex ea ne sanguis ad loca suffocātia fus⁹ deriuet̄. Et peior quidē ea est cū est subtilis in colore sui ⁊ dispositione. Cū aūt ex ea multū mingitur: est cū est significatio bona in febrib⁹ acutis ⁊ cōmixtis qm̄ cū ē significatio crisis ⁊ sanitatis nisi in principio subito attenuet̄ anq̄ sit hora crisis qm̄ tūc erit recidiuatiōis significatio. Et silr̄ si tenuitas post crisim ordinata nō fuerit. ¶ In ictericia vō cum vrina adeo fuerit maioris rubedinis donec ad nigredinē trahat ⁊ pānum taliter tingat ne remoueri possit. Et q̄to plus fuerit erit sanius: qm̄ cū vrina in ip̄a fuerit alba aut rubea pauce rubedinis ictericia in sua dispositione manēte timetur ex ea hydropisis. ¶ Fames quoq̄ est ex eis que vrinam vehementer tingūt ⁊ ip̄sam valde acuūt. Post vero sunt gradus viriditatis. Sicut vrina cuius color colori fisticoꝝ attinet: deide cui⁹ color est similis colori eruginis eris Postea illa cui⁹ est color similis

colori ireos: deinde cuius color similatur indico. Postea q̄ similis ē succo porri. ¶ Fisticalis vero significat frigiditatē. Et similiter oēs in quibus existit frigiditas pter eā q̄ erugini eris aut succo porri similat: hec nāq₃ vehemēs significat incēdiū. Veruntn̄ succo porri similis sanior est ea q̄ erugini eris similatur. ¶ Et illa q̄dē q̄ erugini eris similat post laborē signat spasmū. ¶ Viridis vero in pueris spasmuz significat. ¶ Que vero colorē ireos h₃ frigiditatē vehementē s̄m plurimū significat et an̄ ipā₃ p̄cedit vrina viridis. Et q̄dā dixerūt q̄ signat venenum in potu fuisse haustū. Et si fuerit i ea hypostasis spes erit vite. Et si nō: timetur ei. Erugini vero eris similis vehemēter significat perditionē. Gradiū aūt coloris nigri: alius est niger q̄ ad nigredinē tēdit s̄m viā coloris croci: sicut ē i icteritia: et signat colere rubee spissitudinem: et eius adustionē: et colam nigrā q̄ accidit ex colera rubea: et signat ictericiam. Et alius est q̄ ex fusco puenit ad nigredinem: et signat colerā nigra₃. Et alius niger qui puenit ex viriditate et colore indico simili: et significat colerā nigrā purā. ¶ Et ad summū q̄dē vrina nigra significat aut vehemēs incēdiū: aut forte frigus: aut mortē: aut caloris naturalis supationem: aut crisim et expulsionē nature qua ipsa colere nigre expellit superfluitates. Qd̄ aūt ex incendio est cognoscitur: q̄m illic est fortis ardor: et ante ipsam fuit vrina citrina vel rubea et hypostasis est diuulsa et ineq̄lis et incōtinua: et nō est vehemētis nigredinis: imo trahit ad colorē croci et citrinitatē: aut ad fuscitatē. Et si ad citrinitatē trahit: signat multā ictericiā. Verū: si qd̄ ex friditate fit cognoscitur vt an̄ ipm habeatur vrina q̄ ad viriditatē trahit aut ad liuiditatē: et est sedimē paucū iūctū ac si eēt sic cū et nigredo in ipsa est purior. ¶ Et ē et cū iter duas cōplones dr̄ia notatur. Qm̄ qn̄ cū vrina nigra fortis odor fuerit significabit caliditatē. Et cū fuerit cū ea odoris priuatio aut fortitudis eius debilitas significabit frigiditatem. Cū eīm nā valde fuerit supata: odor nō erit i vrina. Illud aūt qd̄ ex casu caloris accidit i nati cognoscitur: ppterea q̄ ipm sequitur fortitudis casus et eius dislocatio. Et illd̄ q̄dē qd̄ accidit s̄m modū purgatōis et crisis cognoscitur sicut qd̄ accidit in fine q̄rtanaꝝ: et cū splenis egritudies resoluuntur: et dolores dorsi et matricis: et febres melācolice: et nocumēta q̄ ex mēstruoꝝ accidūt retētiōe et retētio eius qd̄ ex sanguine fluere solebat per anū et p̄cipue cū natura et ars i puocādo mēstrua iuuāt: et sic accidit mulierib⁹ q̄rū mēstrua retinent. Et nō retinet natura sanguinis superfluitatē: ppterea q̄ ante ipam precessit vrina indigesta aquosa et propterea q̄ post ipsa₃ adiuuet corpi alleuiatio: et erit ipsius quantitas maxima copiosa. Qd̄ si non ita vrina fuerit nigra: signū erit malū: et p̄cipue i acutis egritudinibus: et quāto plus si eius quātitas fuerit pauca quonia₃ ex sua paucitate est sciēdum q̄ humorē iā destruxit adustio. Et quanto magis fuerit grossa erit deterius. Et quā to magis fuerit tenuis: erit mi

noris malitie. Et est quidē cū accidit: vt vrina nigra aut rubea obscura migat ꝑpter vini potionē qđ hui⁹ h3 colorem cū nullo modo natura aliquid i eo operata fuerit ꝛ exierit ſm suā dispositionē: s3 in hoc nō est timor. Et est cū bone crisis significatio existit ꝛ in acutis egritudinib⁹ sicut si eger ea3 tenuē minxerit ꝛ fuerit in ea suspēsio in ptibus diuersis. multoties eīm significat sonitū capitis ꝛ vigilias et surditatē ꝛ desipiētiā. Et ꝑcipue si paulati eā mixerit ꝛ i lōgo tpe fuerit suspensa ꝛ fuerit ei⁹ odor acut⁹ ꝛ fuerit cū febrib⁹: qm̄ tūc vehemētē sigficabit capitis sonitū ꝛ desipiētiā. S3 qn̄ affuerit ibi isomnietas ꝛ surditas ꝛ desipiētia ꝛ sonit⁹ capitꝫ sigficabit sanguis fluxū ex naribus. Et est ēt cū existit cā lapidis in rhene ¶ Ruff⁹ iqt. Urina nigra bona ē in egritudinib⁹ lapidis que ex humorib⁹ ꝓueniūt grossis. Et ē significatio mortalis i egritudinib⁹ acutis. Dixit etiā ꝙ vrina nigra ē mala in egritudinibus rhenū ꝛ vesice cū vehemēs ardor ibi adest. Considera ergo alia signa. ¶ Urina nigra in senib⁹ nō ē bona ꝑꝑ illud qđ scis. Neq3 venit in eis nisi ex corruptiōe mala. Et similiter i mulierib⁹ vrina nigra post laborē significat spasmū. ¶ Ad summū ꝟo vrina nigra in principio febriū est perniciosa. Et similiter in earū fine qn̄ nō cū ea fuerit alleuiatio: neq3 significauerit crisim. ¶ Urina aūt alba ſm duas intētiões ē sciēda. Una eaꝝ ē cū ipsa est tenuis trāslucēs qm̄ vulgus qđ translucens est albū vocat sicut est vitrum qđ est clarū: ꝛ cristallū clarā vocat albā. Et altera est q̄ ꝓcerto est alba cuius color est disgregatiu⁹ visus sicut lac: ꝛ pergamenū: ꝛ ista q̄dem nō trāslucent vt visus i ipsa penetret: trāslucētia enim ꝓcerto nō est nisi oim colorū priuatio. ¶ Albū igiť secūdū intētionē trāslucētis significat frigiditatē omino: et ē auferēs digestionis fiduciā. Et si cu3 grossitudie fuerit significabit flegma ¶ Sed alba pro certo non erit cu3 grossitudine. Et eius quidē alia est cui⁹ albedo est muscillaginosa ꝛ significat multitudinē flegmatis ꝛ humoris crudi. Et alia est cui⁹ albedo est vnctuosa: ꝛ significat adipis liq̄factionē. Et alia est cui⁹ albedo ē similis albule: ꝛ significat flegmatis liq̄factionē que accidit aut accidet. Et alia cui⁹ albedo est similis albedini que ē i fūgo cū tenuitate ꝛ sanie: ꝛ significat excturas vlcerosas in instrumētis vrīe. Et si absq3 sanie fuerit: erit ꝑpter superationē materie mixte crude non mature. Et est cu3 est cum lapide vesice. Et est alia que spermati similatur: que cū flegmaticorū apostematū adest crisis ꝛ laxitas interiorū egritudinū q̄ ex flegmate accidunt vitreo. Cum vero vrina spermatis similis existit: et non est ſm modū crisis est propter apostemata flegmatica. imo cū in primis ꝓuenit: pronosticabiť apoplexiam aut paralisim. Et cu3 i oib⁹ horis febris alba supuenerit vrina cito i quartanā cōuertetur. Et plumbina quidē sine hypostasi est valde mala. Et lactea etiā in acutis egritudinibus est perniciosa. Albedo pre

terea vrine in febrib⁹ acutꝫ q̄cū q̄ nō fuerit post tincturā q̄ p̄cessit: significat q̄ colera rubea ad aliqđ mēbrū declinauit qđ apparet aut ad fluxū ventris: ⁊ qđ magꝫ significat q̄ dcliauit ad caput. ¶ Et silr cū vrina rubea est in febrib⁹: dein̄ subito fit alba significat desipientiā. ¶ Et cū vrina in sanitate pseuerauerit in colore albo significat priuationē digōnis ⁊ albule silis q̄ lacti similat̄ acetoso in febribus acutis mortē significabit aut ptisim. ¶ Scito aūt q̄ possibile est vt vria sit alba ⁊ cōplexio calida ⁊ colerica: aut vrina rubea ⁊ cōplexio frida flegmatica. colera ei rubea cū dclinat a via vrie ⁊ n̄ admiscet̄ vrie remanet vria alba. Debes ḡ vrinā albā cōsiderare. Qm̄ si fuerit hui⁹ hūor mlt⁹ ⁊ luminos⁹: ⁊ ipsius sedimē mltū ⁊ grossū: ⁊ ei⁹ substātia cū h̄ trahit ad grossitudinē: debes scire q̄ albedo ē ex frigiditate flegmatꝫ. Sz cū vrina nō fuerit luminosa clara neq̄ ei⁹ sedimē multū: neq̄ per uia: ⁊ albedo ad fuscitatē traxerit: scire debes q̄ colera rubea ē occultata. ⁊ si egritudie acuta fuerit i ea significatiões salt⁹ ex q̄b⁹ nō timet̄ phrenesis: ⁊ q̄ sūt sicut ip̄z: dbes scire q̄ colera rubea dcliauit ad aliū canalē: ⁊ ad itestina: ⁊ accidet ei cōstrictio. ¶ Cā v̄o ob quā vria existit rubea i egritudinib⁹ fridis ē vna harū rerū. Aut fortitudo doloris qui colerā rubeā r̄soluit sicut i colica accidit frigida. Aut opilatio q̄ facta fuit ex separatiōe flegmatis i canali q̄ est iter fel ⁊ intestina q̄ propter fel ad itestia naturalr nō descēdit sicut solebat. imo vrie societas ē ei necessaria cū qua egrediat̄ queadmodū accidit i colica frida. Aut pp debilitatē epatis ⁊ sue virtutis defectū q̄ inter aquositatē ⁊ sanguinē separationē facere nō valet: sic accidit in hydropisi frigida et in egritudinib⁹ dbilitatis epatis s̄m plurimū: qm̄ p̄pter eas vrina est silis loture carnis recentis. Aut p̄pter cōstrictionē quā opilatiões fecerūt: ⁊ mutatur color flegmatis in venis p̄pter aliquā putrefactionē q̄ ei accidit. et eius quidē signū est aq̄sitas vrine ⁊ ei⁹ sedimē secūdum modum quem diximus. Et ei⁹ tinctura est tinctura debilis non luminosa. Colere em̄ rubee tinctura est luminosa.

¶ Urina quoq̄ multoties i principio egritudinū erit alba: sed postea fiet nigra ⁊ fetebit: sicut accidit in ictericia.

¶ Ampli⁹ vrina post comestionē albescit: neq̄ sic cessat donec digō fieri incipiat: tūc ei icipit vria tigi. Et pp hoc vrie vigilātiū sūt albe ⁊ adiuuat ad h̄ colorꝫ inati resol'o. Sz nō lumiose imo attinēt fuscitati pp p̄uationē digōnꝫ. Tictura rubea i egritudib⁹ acutꝫ melior ē q̄ aq̄sa. sz rubea q̄ ē sangui ea maioris ē securitatis quā rubea colerica. Rubea q̄z colica n̄ tāti ē timorꝫ cū colerica q̄eta manet. Sz si extet mobilis magni ē timorꝫ. ¶ Ampli⁹ vria rubea in egritudinib⁹ renū ē mala: qm̄ s̄m plurimū calidum significat apa. Et in dolorib⁹ capitis desipientiam protendit. ¶ Cunq̄ vrina i egritudinib⁹ acutis rubere ceperit ⁊ sic p̄māserit ⁊ nō

inferi⁹ descēsū fecerit:pditiōis egri timorē affert:& renū apa significabit. ¶Qđ si cū rubedine fuerit turbida:& alr pmāserit:apa in epate & caloris innati significabit debilitatem.
¶Amplı⁹ colorꝫ vrine sūt q̄ dāꝫ ꝯpositi. Ex q̄b⁹ ē color q̄ carnis recētꝫ loture assimilat:q̄ ēt sanguini i aq̄ dissoluto silis existit & ē ex debilitate apostematis. et qn̄qꝫ ēt ex mltitudine sāguinis. Uerūtn̄ sepi⁹ existit ex debilitate epatis ex q̄cūqꝫ cōplexiōe supuenerit malitia vicēte quā digerēdi malitia vl' debilitas demōstrabit & ꝟtutꝫ dissolutio. Qđ si ꝟt⁹ fortis fuerit:tunc nō erit nisi ex sāguis mltitudine & ei⁹ augmēto vltra mēsurā quā ꝟt⁹ disgregatiua penit⁹ separare n̄ sufficit. et ex eis est ēt color oleagin⁹:& est citrinitas cui admixta ē siclinitas. & colori olei similat pp viscositatē q̄ ē i ipo:& trāslucētiā cum nitore adipio & cū splēdore sbe ad q̄ndā spissitudinē trahit. & i pluribus dispōnib⁹ significat malū aut non significat bonuꝫ:neqꝫ maturationē:neqꝫ melioratio nem. Sꝫ fortasse raro materierū vnctuosarū euacuationē secundū modū crisis significat.
¶Et hoc q̄dē nō est nisi cū post ipaꝫ aduenit reqes. Que ꝟo ex ea ē pniciosa ē illa cui⁹ vnctuositas ē fetida:& ppē illa ex q̄ pua mingit q̄titas. Cū ꝟo ei aliq̄d miscet qđ ē sile loture carnꝫ recētꝫ ē deterior. et hoc quideꝫ pl⁹ ꝯtigit i hydropisi & ptisi. et colica mala. & est cū oleagina post nigrā seq̄t vrinā q̄ p̄cessit et tūc q̄dē ē significatio bona. Maius aūt qđ vrina significat oleagina ē q̄ i die q̄rta idicet egrū in die septia moriturū in egritudinib⁹ vcꝫ acutis. Ad sūmū ꝟo oleagine vrine tres sūt spēs. Alia enim ex ea ē q̄ tota ē adeps. & alia ē cui⁹ iferi⁹ ē tm̄ adeps. et alia ē cui⁹ supius est adeps. ex ea ēt ē q̄ i suo colore tm̄ ē oleagina sicut ē i ptisi & p ꝑte i sui pricipio:aut in sui sbā tm̄:aut i eis vtriusqꝫ:queādmodū ē i egritudinib⁹ renū:& i pfectiōe ptisis & eius fine. ¶Et ex his ē ēt carmini⁹ q̄ mal⁹ ē & pniciosi⁹ qm̄ vtriusqꝫ colore significat adustionē. ¶Et qn̄qꝫ est color rube⁹ i q̄ currit nigredo. & significat feb. ꝯpositas & feb. q̄ ex grossis sunt supfluitatibus.
¶Qui si clarior fuerit & nigredo ad ipi⁹ sūmitatē dcliauerit apostema significabit lateris.

¶De significatiōib⁹ sbe vrie i q̄titate ipius & in claritate sui aut turbulentia. Cap. 3.

Ubā vrie ē:aut tenuis aut grossa:āt mediocrꝫ. ¶Ualde ꝟo tenuis in oib⁹ dispōnib⁹ maturationis significat priuationem aut in venis opilationes:aut epatis debilitatē:& cānaliū vrie q̄ n̄ attrahūt nisi qđ tenue ē:aut attrahūt sꝫ ex non eijciūt nisi qđ nā subtile existit aut mltā aq̄ potationē:aut vehemētis frigiditatis cōplexiōnē cū siccitate. ¶Et i acutꝫ q̄dē egritudinib⁹ significat ꝟtutis digestiue debilitatē & maturatiōis puatiōeꝫ. ¶Et ē ēt cū reliq̄rū ꝟtutū tātā sig̃t debilitatē vt nllo mō i aq̄ opēt imoquēadmodū igredit ita labit. ¶Et vria q̄dē tenuis valde bm hūc modū dterior ē i pueris q̄ i iuuenib⁹:qm̄ naturalis puerorū

vrina

vrina spissior est vrina iuuenū: ideo ꝙ sūt hūidiores: ꝛ ꝙ eorū corpa pl⁹ attrahūt hūiditates ppea ꝙ materia supfluēs ē eis necessaria cā augmēti. si ergo eoꝝ vrine i febrib⁹ acutꝫ mltū fiāt tenues: iam valde elōgati erūt a sua naturali dispositōe. Et si hec i eis pseuerauerit: nō significabit nisi pditionē: qm̄ cū pdurat sigat pditionē: nisi bōa sint adiūcta signa: ꝛ ꝟtutꝫ stabilitas: tūc ei exiturā sigat q̄ accidit ꝛ ppe iferi⁹ sub parte epis. ꝛ silr si hoc isanis pmāserit ꝛ se nō ꝯuerterit ab eis sigabit apa qd accidet illic vbi dolorē sentiūt. Et sm plurimū accidet eis vt cū hoc in alchatin ꝛ in renib⁹ dolorem sentiāt. Et sigat aptitudinē ad apa. Qd si dolor ꝛ gūitas vni mēbro proprio nō fuerit: imo sunt cōes significabit bothor: ꝛ variolas: ꝛ apata q̄ corpi erūt cōia. ¶ Tenuitas ꝗꝫ vrine i crisi sine ordine recidiuationem pnosticat. ¶ Vria aūt mltū spissa sꝫ plurimū sigat maturatiōis ꝓuationē. Et sm min⁹ humorū grosse substātie maturationē. erit ꝗ i statu humorosarū febriū et in aptiōe apatū. ꝛ plurimū q̇dem qd in acutis sigat egritudib⁹ ē malū. Verūtn̄ tenuitatis durabilitas pl⁹ sigat malū. Spissitudo nāq̧ quādam sigat digestionē: q̄ q̇dē substātie ꝯfert in eo ꝙ digestionē sigat ꝛ ꝙ ꝟt⁹ expellēdi hꝫ potētiā est id in ꝗ fiducia habet. Et iquātū matrici significat corruptionē ꝛ eius multitudinē et maturationis phibitionē separātꝫ ad fundū descēdētis significat malū. q̇d aūt sit illud qd inter duas res superātius est: cognoscit ex eo qd postea aduenit ex req̇e: aut succedit ex debilitatis augmēto. ¶ Et vrinaꝝ q̇dē spissarū in febribus sanior existit illa de q̄ multū subito euacuat. Illa ꝟo q̄ paulati euacuat multorū humorū est significatiua et debilitatis ꝟtutꝫ. ꝛ post illā q̇deꝫ q̄ vtilitatē affert: sequit mediocris vria sit cū requie. ¶ Cū āt tenuis vrina i acutis egritudibus ad spissitudinē ꝯuertitur postq̄ nō aduenit req̇es sigat liq̄factionē. ¶ Cūq̧ in sano vrina pseuerauerit spissa ꝛ in pte capitis dolorē senserit ꝛ cōq̄ssationē idicabit ei febrē. ¶ Est tn̄ cū hoc est ex supflua expulsiōe aut aptiōe: aut vlcerib⁹ i ptib⁹ viarū vrine. Nō aūt subtilitas et spissitudo vtreq̧ maturatio nis sigant puationē: nisi quia maturationē substātie comitatur mediocritas. Spisse ꝗ maturatio ē vt digerēdo ad tenuitatē mutet. Et tenuis maturatio est vt coquēdo mutetur ad spissitudinē. Ampli⁹ vria spissa queādmodū pri⁹ diximꝰ q̄nq̧ ē clara trāslucēs: q̄nq̧ est turbida. Verūtn̄ inter spissaꝫ trāslucētē ꝛ tenuē existit differentia. Qm̄ spissa trāslucēs cum motu inūdat nō fiūt ptes ipi⁹ inūdate multū parue imo magne in ea accidūt vn̄ ꝛ ei⁹ mot⁹ sūt tardi ꝛ cū spuma multarū āpullarū ꝛ ipsi⁹ āpulle nō cito rūpuntur. ꝛ q̄ q̇dē hmōi existit ex flegmate generat bn̄ digesto aut colera vitellina si ē i ea tinctura ad citrinitatē trahēs. ꝛ si tinctura n̄ ē i ea sigat flātis vitrei resolutionē. Et hoc q̇dē i epilepticorū vrinis multum existit.

In tenui q̄t i q̄ m̄lta existit tinctura scit̄ ticturā nō esse pp digestionē. alioq̄n digestio i p̄mʒ nō magʒ opat̄ substātiā q̄ꝫ coloris pmixtionē. Propria nāq̄ꝫ digestiōis operatio ē substātiā efficere deiñ ipaʒ tiger. ⁊ digestio q̄dē i substātia melior ē q̄ꝫ i colore. et pp hoc cū vrīa tenuis i acuta egritudine pseuerat: significat malū: ⁊ q̄ vt⁹ digestiua ē sopita. ¶ Cū q̄t vrinā videris tenuē i cui⁹ ptib⁹ rubedinʒ ⁊ citrinitatʒ fuerit diuersitas: laborē cognosces iflāmātē. ⁊ si tenuis fuerit: fueritq̄ꝫ i ea res q̄ sūt sic̄ furfures egritudine i vesica non existēte signū erit hoc esse pp flegmatis adustionem. ¶ Spissa q̄t vrīa i febrib⁹ acutʒ ad sūmū m̄ltos significat hūores. et fortasse significat liq̄factionē. ⁊ ipsa q̄dē est q̄ cū vna p manet hora cōgelat̄ ⁊ inspissatur. ¶ Ad vltimū vo turbulentia vrie ē pp terreitatē cū vētositate q̄ aq̄sitati admiscet̄. Existʒ nāq̄ꝫ cū admiscet̄ pueīt turbulētia. ⁊ ex ipoꝝ abiuicē sepatōe pueīt claritas. ¶ Ampli⁹ tres ōbes attēder̄ dispōnes. est nāq̄ꝫ cū tenuis migit̄ ⁊ deiñ inspissat̄: q̄ significat q̄ natura laborat i maturādo: sʒ nōdū materia ei vndiq̄ꝫ obediuit et est patiēs: ⁊ fortasse est cū mēbroꝝ significat liq̄factionē. Aut mingit̄ spissa: ⁊ postea clarificat̄ et separat̄ ab ea grossum subtus stans: ⁊ significat q̄ natura iā superauit materiā ⁊ ipam maturauit. et q̄ato maior fuerit claritas et maior descēs⁹ iferi⁹ ⁊ citi⁹ magʒ significabit maturatōeꝫ. Aut ē dispositio media inter prima ⁊ alterā ex q̄ cum pdurauerit ⁊ nā fuerit fortis ⁊ virt⁹ fixa scietur q̄ nō ad maturationē perueniet integrā. Si vero virt⁹ fixa nō fuerit timendū ne perditio pueniat ad maturationē. Cū aūt perdurauerit et timorosa significatio nō affuerit: significabit capitʒ dolorē q̄m significabit ebullitionē et ventositates vaporosas. ¶ Illa vero q̄ ex tenuitate ad turbulētiā pueīt ⁊ sic pcedit: melior ē q̄ i turbulētia pmanet s̄m plurimas horas. ¶ Urīa q̄q̄ꝫ multoties fit spissa ⁊ est hoc pp casum virtutis ⁊ nō pp nature expulsionē. ¶ Sed vrina q̄ aquosa mingit̄ et aquosa remanet: signū est p̄uatiōis maturatiōis penit⁹. ¶ Et vrīa spissa laudabilior ē q̄ ad exeūdū ē facilis ⁊ m̄lte sepatiōis sil̄. ex hmōi nāq̄ꝫ sanat̄ palysis et qđ est ei sil̄e. ¶ Cū vrīa grossa mingit̄ et deinde pcedendo s̄m ordinē attenuat̄ si multa est ꝯuenīēs existit. et cū ipsa post spissam ⁊ turbidā ⁊ paucā sequit̄: est signū bonū. et hoc q̄dē cū ē spissa que turbulēta est aperit̄ que mingit̄ paulatim ⁊ subito inde multa facile mingit̄ vrīa: cū hac eñ multoties resoluit̄ egritudo siue ipsa sit vna febriū acutarū: siue sit vna aliaꝝ egritudinū ex repletōe pueniētiū: siue sit repletio ex q̄ nondū manifesta accidit egritudo. et iste quidē vrīne mod⁹ est extraneus. ¶ Quando cū vrina naturalis coloris supflua est spissitudo: plerūq̄ꝫ significat bonitatē expulsionis multaꝝ materierū cui exeūdi associat̄ facilitas. et plerūq̄ꝫ significat perditionem: ppea q̄ humoꝝ siḡat

multitudinē q̄ v̄tutis debilitatē et hoc q̄dē demōstrat egrediēdi difficultas ⁊ paucitas ei⁹ qd egredit. ¶ Urina q̄dē spissa bona ē q̄ ē crisis egritudis splen ⁊ febriū p̄mixtaꝝ in q̄ nō expectat eq̄litas q̄m natura ī expellendo īpedit. ¶ Urina ad ultimū turbulēta significat hūorū multitudinē ⁊ naturaꝫ ab eis occupatam in maturādo eos. ¶ Urina spissa in q̄ sedimē existit harenosū significat lapidē ¶ Uria spissa q̄ apostematū significat ap̄tionē cognoscit ex eo qd ei admiscet ⁊ eo qd p̄cessit. Ex eo eīm qd admiscet sicut pure qd mal⁹ odor demōstrat: ⁊ exeūtib⁹ que cū ea separant: sicut petala alba ⁊ rubea: aut sic̄ furfur: aut alia ab istꝫ ex eis p̄ q̄ cognoscit. Ex eo q̄dē qd p̄cessit: q̄m ibi p̄ri⁹ fuit significatio ap̄atis aut ulceris in vesica aut rene aut ep̄e aut ī p̄tib⁹ pectoris et significat hui⁹ apostematis ap̄tionē si an̄ ipsaꝫ vrina fuit similis loture carnis recētis qd ē ex gibbositate epatis. et si egestio talis fuit ap̄atꝫ qd est ei⁹ ꝯcauitate: et si anhelit⁹ coāgustatio p̄cessit: ⁊ tu sis sicca: ⁊ dolor ī mēbrꝫ pectorꝫ pūgitiu⁹: tūc ap̄a qd est apertū ē laterꝫ: ⁊ exiuit a p̄te arterie maioris: et si ī pure illo est maturatio ꝯueniēs est. ¶ Et est cū san⁹ euacuat⁹ q̄ exercitiū relinquit mingit vrinā sicut pus ⁊ v̄t⁹ tenue q̄ ipsi⁹ purgat corp⁹: et ei⁹ aufert laxitas quam exercitiū dimissiōe ꝯsecut⁹ est. ⁊ est ēt cū in epate aut ī eo qd ē corā ip̄o fiūt opilationes: ⁊ plerūq̄ contingit vt earū apertione fit vrina spissa p̄pterea q̄ earū egrediet materia ⁊ hec talis spissitudo non est pus. Sed in ip̄a q̄ est post apostematis apertionē est pus. Et cū vrina fuerit cū spissitudine ⁊ ad nigredinē traxerit ⁊ cū ea fuerit in latere sinistro dolor erit tūc ex parte splenis. Et scd̄m hanc considerationē si sup̄ra femur fuerit aut ī sūmitate ventris: erit tūc ex parte stomachi. Hoc tamē sepius est ex parte epatis ⁊ canna liū vrine. ¶ Urina turbulēta multoties significat casuꝫ virtutis. Cūq̄ virt⁹ ceciderit frigiditas superabit q̄ erit sicut illa q̄ exteri⁹ īfrigidat ¶ Urina turbulēta q̄ malo vno similat aut aq̄ ciceris ē vrina p̄gnātiū: aut habentiū apostemata calida longi temporis ī interiorib⁹. ¶ Urina q̄ vrinis asinorū aut animaliū assimilat ⁊ ē q̄ si nulachlach p̄pterea q̄ ē multū turbida: corruptionē humorꝫ corporis significat. Quod tamē magis significat est flegma crudum in quo aliq̄ caliditas op̄ata fuit ⁊ ip̄m cū grossa ventositate ebullire fecit. Et propter hoc plerunq̄ significat capitis dolorē vēturū aut alabachal. Et cuꝫ perseuerat: significat lethargiā ¶ Urina q̄ colori alicui⁹ mēbri similat cum perducat egritudinē in nullo mēbro significat. Et q̄dā dixerūt q̄ cū ī iferiori p̄te vrine fuerit aliq̄d qd puluerisit simile aut fumo p̄lōgabit egritudo. Et si ī tota p̄durat egritudine pronosticat mortē aut flegma crudū quod a pure discernitur fetore. ¶ Urina habens partes diuersas significat q̄ quāto pl⁹ partes ī ip̄a fuerit maiores tāto plus nature operatio ē studiosior: ⁊ natura plus potens. ⁊

pori ꝑ pl⁹ aperti. ¶ Urina ĩ qua videntur quasi adinuicē mixta significat ꝙ fuit micta postꝙ̃ coitus fuit completus.

¶ De significationib⁹ odoris vrine. Cap. 4.

Dixerūt qdam se nūꝙ̃ vidisse egrū cui⁹ vrie odor sit sicͭ odor vrie sani. ¶ Et nos qdē dicem⁹ ꝙ cū vria nullo modo odorē hꝫ ꝯplexiōis frigiditatē significat ꝛ superfluā cruditatē. ꝛ plerūꝙ̃ ēt significat in acutis egritudinib⁹ mortēꝫ nature. ¶ Cū autē odorem habuerit fetidū ꝛ maturatōis significationes in ea fuerit: erit ipsi⁹ cā scabies āt vlcera in instrumētis vrie q̄ suis cognoscūtur signis. ¶ Qꝺ si maturatio nō erit possibile erit vt sit ex h̄ ꝛ possibile vt sit ex putrefactōe ¶ Cūꝙ̃ h̄ ĩ febrib⁹ fuerit acut⁹: ꝛ nō fuerit cā mēbroꝝ vrie: erit signū malū. Cū ad acredinem traxerit: sig̃abit putrefactionē q̄ ē ĩ hūorib⁹ frigidā hn̄tib⁹ substantiā q̄s calor supauit extrane⁹: ꝛ significabit mortē caloris nāl'is: ꝛ dn̄iū friditatis in nā cū calore extraneo. ¶ Odor ṽo q̄ ad dulcedinē trahit sanguis significat dn̄iū. ꝛ q̄ mlt̄ū ē fetida est colerica: ꝛ fetida ad acredinē trahēs ē mlācholica. Cūꝙ̃ vria fetidi odor sani pseuerauerit. sig̃abit febres q̄ ex putrefactōe accidūt: āt minorationē putrefactōis q̄ in ipsis est retēta. et hoc qdē demōstrabit si illico alleuiatiōeꝫ habuerit. ¶ In acut egritudib⁹ cū fetor ĩ vrinā cōicabit ꝛ postea ab ea rmouebit: fueritꝙ̃ ablatio hec subito ꝛ p⁹ ipaꝫ n̄ subsecuta fuerit rq̄es: sig̃atio erit cas⁹ ṽtut.

¶ De significatiōibus vrine ex spuma sumptis. Ca. 5.

Spuma accidit ex humiditate ꝛ vētositate ꝓiecta in vrinalē cū ꝓiectōe vrie. ¶ Uētositas ṽo cū vria egrediēs auxiliū ꝓculdubio p̄bet ĩ substātia vrine ꝛ ꝓcipue cū vētositas ĩ corpore superauerit: quēadmoduꝫ in vrina accidit opilatōes hn̄tiū in qua; mlt̄e sunt ampulle. ¶ Et spuma qdē qꝫꝙ̃ cum suo significat colore: sicut significat sua nigredine ꝛ ruffedine in icteritia. ¶ Et est cū paruitate sui ꝛ magnitudie significat: qm̄ ipsi⁹ magnitudo sig̃at viscositatē. ¶ Sui ṽo multitudine ꝛ paucitate: qm̄ ipsius multitudo significat viscositatem et multam ventositateꝫ. ¶ Et ipsa quidē significat ꝑ rupturam ampullarū cito factam aut tarde: qm̄ ruptura ampullarū tarda significat viscositateꝫ ꝛ parue quidem ampulle remanentes in egritudinib⁹ renū significant ventositates ꝛ viscositatem. ¶ Ad summū ṽo humor viscosus in egritudinib⁹ renuꝫ est mal⁹ ꝛ significat hūores malos ꝛ frigiditatē: ꝛ illō significāt granula que nominauimus.

¶ De significationibus specierum hypostasis. Ca. 6.

In primis dicem⁹ ꝙ medicorū ꝯueniētia ĩ vsu nominis hypostasis ꝛ sediminis iā recessit a via cognita. Dicūt enim hypostasim aut sedimē: nō illud tm̄ tū ꝙ inferius descēdit: sed oēm substātiā q̄ spissioris existit eē̄ntie ꝙ̃ aquositas: ꝛ est ab eadiui sa siue sit suspēsa: siue sit supra. ¶ Dicem⁹ igit ꝙ hypostasis; mlt̄is cognoscit mod. s. ex sbstātia sui: ꝛ q̄ntitate: ꝛ equalitate: ꝛ situ

suarũ partium: z loco sui: z tpe: eq̃litate sue permixtiõis. ¶ Significatio vero ei⁹ ex substãtia sui est. Quoniaʒ hypostasis aut erit naturalis laudabilis demõstrans digestionẽ z maturationem naturalẽ: z hec erit alba z descendẽs inferius z ei⁹ partes cõtinue z siles z equales: z oportebit vt sit rotundã habẽs figurã equalem subtilem similẽ hypostasi aque rosacee. Et proportio sue significationis sup maturationẽ materie i toto corpe est sicut proportio sigtionis materie puris albi leuis siliseffentie sup maturationẽ apostematis. Sʒ pus est spissuʒ. Et hec ẽ subtilis. ¶ Et hypostasis q̃dẽ z sedi minis significatiões sũt bone lʒ tinctura deficiat et equalitas. Uerũ equalitas apud antiquos melior est tinctura. Equalis nãq͡ʒ que nõ tantũ est alba: sed rubea est melior alba q̃ est aspa. ¶ Ampli⁹ plurime hypostases scdm colorem vrine existunt. Sʒ ex eis que diuersificantur alba est melior. Post illam rubea. Et post ipsam citrina. Et post eam illa que est vt arsenicũ. Et malitia quidẽ a lentiginosa incipit. Tu autem nõ attẽdas illud qđ alij dicũt: nam albedo erit qñq͡ʒ nõ ꝑpter maturationẽ: z equalitas nõ est nisi ꝑpter maturationẽ. Et de albedine est q̃ ẽ ꝑpter vehemẽtẽ vẽtositatis cõmixtionẽ. ¶ Male aũt hypostasis incõtinuitas melior est q̃ʒ ipsius cõtinuitas. Et hypostasis q̃dẽ mala ẽ quã e vicino scies. Bona autẽ hypostasis de qua loq̃mur puri assimilaꝛ z flegmati crudo cũ tenuis fuerit. Uerũtñ pus ab ea differt ꝑ fetorẽ. Et flegma crudũ separaꝛ ab ea ꝯculcatõe suaꝝ ptiũ z ipã ab vtrisq͡ʒ differt subtilitate z lenitate. ¶ Et hec q̃dẽ hypostasis nõ q̃riꝛ nisi i egritudinib⁹ qm̃ in sanitate nõ req̃riꝛ: z illud est qm̃ nõ dubitaꝛ quin in corpe egri male retẽte sint materie in venis ipi⁹ q̃ nisi mutarenꝛ: portẽdũt corruptionẽ. Juvenis aũt sani nõ sp oꝫ eẽ humorẽ q̃ sit excutiend⁹. Sʒ si ẽ meli⁹ est q͛ hoc significet ex eis sup̃fluitates q̃ i eis superfluũt ex cibo a digestione priuate: deinde superfluitas q̃ i vrina sit hypostasis: siue matura: siue nõ matura. ¶ Et i macilẽtis q̃dẽ est sedimẽ paucũ qđ descẽdit ſʒ sanitatis dispõnẽ: z ꝓprie q̃ exercitio vtunꝛ: z artib⁹ se exercent laboriosis. Et nõ mltiplicaꝛ hmõi hypostasis nisi in corpib⁹ pinguiũ ociose vinẽtiũ. Et pp hoc ẽt in vrinis egrorum macroꝝ nõ est expectãda hypostasis tm̃ q̃tũ i vrinis egroꝝ pinguium: qm̃ eoꝝ egritudo mltoties recedit ita q͛ nil descẽdit: z mltoties hypostasis i eoꝝ vrĩs nõ ꝓuenit ad hoc vt descẽdat: sʒ tñ plerũq͡ʒ ẽ modicũ ei⁹ i eis natãs aut pedẽs. Et i mltʒ q̃dẽ vrinis hypostasis illico cũ mingiꝛ: descẽdit: nisi i eis q̃ valde maꝛe sũt imo i eis paꝝ expectandũ ẽ. Et plures ex hypostasis coloribus sũt ſʒ plm̃ ſʒ colorẽ vrine sʒ melior ex eis q̃ diuersificãꝛ ẽ alba postq͡ʒ ẽ rubea deĩde citrina. ¶ Nõ naturalis ꝟo hypostasis alia ẽ silis rasure itestinoꝝ corticalis q̃ ẽ furfurea: aut herbina: aut similaginea: aut silis arsenico rubeo aut ei qđ valde citrinũ. Alia ẽ carnosa. Alia ẽ adipina. Et alia ẽ saniosa. Et alia ẽ muci laginosa. Et alia ẽ q̃ ẽ silis fru

stalis fermēti in aqua soluti. Et alia ē sanguinea sanguisugalis Alia ē capillaris. Et alia ē hare nalis gnosa. Et alia ē cineritia. ¶ Siliis ꝟo rasure itestinoꝝ cor ticalis alia ē petaloides magna rū ptiū rubeaꝝ aut albaꝝ q̄ sigt sꝫ plm ꝙ separate fuerūt ex mē bris q̄ sunt propinqua membris a qb⁹ diuidunt vrine. Et albe si gnificāt ꝙ sunt ex vesicca ppter vlcera q̄ sunt i ea: aut scabiē: āt corrosionē. Rubee aūt carnose significāt ꝙ sūt ex rene. ¶ Et ex petaloidib⁹ q̄dē sūt q̄ sunt colo ris fusci ꝛ obscuri aut sq̄mis pi sciū siles: ꝛ hec ē vehemēter ma la ꝛ oib⁹ specieb⁹ hypostasis q̄s noianim⁹ dterior. Et significat petaloides mēbrorū radicaliū rasurā. Verū duo p̄ma ipsi⁹ gn̄a nullo mō ipediūt imo plerūq̄ vesicā mūdādo sanāt. Et dixerit q̄dā cuidā hoi se i potu tribuisse cātarides q̄ cortices albos q̄ si venosos mixit: q̄ cū aq̄sitate fri cabant resoluebāt ꝛ tigebāt ti ctura rubea q̄ fact⁹ ē san⁹ ꝛ vixit ¶ Et ex ea q̄dē q̄ est sicut rasu ra itestinoꝝ est q̄dā q̄ est mino ris latitudinis q̄ due p̄dicte: ꝛ spissioris substantie: q̄ si rubea fuerit: vocat herbina: ꝛ si rubea n̄ fuerit: vocat furfurea. et her bine q̄dē si fuerit rubee ptes ple rūq̄ sunt ptes epatis aduste: et plerūq̄ ē sanguis i eo adust⁹: et plerūq̄ ē ēt ex rene. Sꝫ q̄ ē ex re ne ē maioris ꝯtinuitatis carno sa. Alie vero due plus similant et q̄ nō est carnosa: ꝛ fracturas ē magis recipiēs. et cū vehemen ter trahit ad citrinitatē ē ex re ne pculdubio. Qm̄ illa q̄ est ex epate ad rubedinē tēdit fuscā. ꝛ q̄nq̄ associat ei i hoc illa q̄ ē ex rene. ¶ Furfurea ꝟo hypostasis q̄nq̄ ē ex scabie vesice: ꝛ q̄nq̄ est ex liq̄factiōe mēbrorū. et diffe rētia inter eas est ꝙ cū illic i ra dice mēbri fuerit prurit⁹ ꝛ fetor erit ex vesica ꝛ ꝓprie cū pus p⁹ mictū fuerit: ꝛ p̄cipue cū alie si gnificatiōes vrine demōstraue rint maturationē: ꝛ fuerit vene supiores sane cōplexiōis: ꝛ non fuerit lieis macula: imo i vesica. Sꝫ si cū inflāmatione fuerit ꝛ ꝟ tutis debilitate ꝛ mēbroꝝ nigē di incolūitate ꝛ color fuscitati attinuerit erit tūc ex liq̄factiōe hūoris. ¶ Et crinoides ꝟo plu rimū ē ex adustiōe sanguinis q̄ ad rubedinē trahit. et multo ties ē ex liq̄factiōe mēbroꝝ ꝛ eo rū rasura si albedini attinꝫ. et q̄nq̄ ēt est ex vesica scabiosa sꝫ minus. et tibi q̄dē possibile est vt modū differētie iter eas itel ligas p illud qd̄ iā sciuisti. Si aūt nigredini attinet: est ex sā guinis adustiōe ꝛ ꝓprie i splene ¶ Omnes preterea petaloides hypostases q̄ non sunt ex causa que fit in vesica ꝛ rene ꝛ cānali bus vrie i egritudinib⁹ acutis malū protendunt perniciosuꝫ. ¶ Et tu quidē iā sciuisti ex hac summa carnose dispositionē: ꝛ ꝙ plurimū ei⁹ ē ex rene. et q̄nq̄ ipsa nō est ex rene. Naꝫ ex rene non est nisi cū caro est sane car nositatis et nō est i corpore liq̄ factio. ¶ Et vrina quidem ve narum significat sanitatē: qm̄ renum egritudines maturatio nem non prohibent vrine quia ipsa supra ipos existit. ¶ Hypo stasis vero adipina: adipis et pi guedinis et ētꝫ carnis significat liquefactionē. et earū peior est que auris aque similat. Duo

sūt ipsius principia cognoscuntur ex paucitate ꝛ multitudine ꝛ cōmixtione ꝛ separatiōe. Quā cum est multa ꝛ separata existimatur ꝙ sit ex parte renis ꝛ propter liquefactionem sue adipis Et si est minus ꝛ maioris cōmixtionis est ex loco magis remoto. Et est cū in vrina frustū albū granati grano simile visuꝫ fuerit: erit ex adipe renꝫ. ¶ Saniosa vero vlcus significat qḋ apertum fuit: ꝛ ꝑprie in mēbro mingendi: ꝛ ꝑcipue si ibi fuerit sedimen laudatū ad fundum descēdens. Et mucilaginosa quidem significant humorē spissum crudū: aut qḋ est in corpore mult⁹ aut ex instrumentis vrine egrediens: aut crisim aptionis vene sciatice: aut doloris iuncturaꝝ. Et hoc quidem cognoscitur ex alleuiatione q̄ non ipsaꝫ sequiť. Plerūqꝫ ei subtiliať ꝛ attennať ꝛ putatur hypostasis laudabilis. Qua propter in acutis egritudinib⁹ non est confidendū in eo qḋ apparet ſm similitudinē laudabilis hypostasis: cum nōdū fuerit maturatiōis hora: nec presentes fuerit eius significationes. Et etiā est cū vehemētē cōplexionis renis frigiditatē significant. ¶ Inter saniosam vo ꝛ crudā existit differētia. Quā saniosa existit cū febre ꝛ precedūt ipsaꝫ significationes apostematis: ꝛ eius partes faciles sunt ad cōiūgēdū ꝛ separādū. Et quedā ex ea est que cū aquositate vehemēter miscetur. Et quedā ex ea que separať sed cruda ē ꝛ turbida ꝛ spissa ꝛ nō facile cōiungiť: nec facile separať. ¶ Et vrina q̄dē in qua plurima mucillaginosa hypostasis appet qñ est exuberās cū in fine podagre apparet ꝛ doloꝝ arteticoꝝ: significat bonū. ¶ Capillaris aūt est propterea ꝙ humor occult⁹ ꝯsolidatur ex calore in ipꝫ agēte q̄ qñqꝫ est alba: qñqꝫ est rubea ꝛ ei⁹ ꝯsolidatio est in rene. ꝛ ferūt quidā ꝙ in ei⁹ lōgitudine plerūqꝫ palmi mēsura inueniť. ¶ Que autē fermēti infusi frustulis silis existit debilitatē signat stomachi ꝛ intestinoꝝ ꝛ digerēdi malitiā i ipis: ꝛ est plerūqꝫ causa ei⁹ comedere lac ꝛ caseū. ¶ Harenosa vo semꝑ significat lapidē qui ꝯsolidať aut ꝯsolidādo ꝑcedit: aut q̄ resoluiť. ꝛ que q̄dē est ex eis rubea est ex rene. ꝛ qñ nō ē rubea est ex vesicca. ¶ Plurimū aūt q̄ cineritia est flegma signat: aut pus cui ꝑpter longā morā accidit caloris mutatio ꝛ sectio partium: ꝛ est qñqꝫ ꝑpter adustiōeꝫ que ei accidit. ¶ Sāguisugalꝭ vo hypostasis si vehementer est mixta epatis debilitatē signat. ꝛ si min⁹ hac significat vuln⁹ in cannalib⁹ vrine ꝛ ꝯtinuitatis solutionē in ipsis. ꝛ si fuerit separata plurimū eius erit i vesica ꝛ in virga. ꝛ nos quidē perscrutabimur hoc i particularib⁹ egritudinib⁹ i capitulo ḋ mictu sanguinis. ꝛ si in vrina fuerit sicut sanguisuge rubee infirmo splenem habente resoluetur splen ipsius.

¶ Scito autem ꝙ in egritudinibus vesice non mult⁹ egreditur sanguis: quoniā ei⁹ vene mixte sunt in ipsius corpore calcate ꝛ anguste ꝛ pauce.

¶ Hypostasis vero significatio ex quātitate ipsius sumpta multitudine q̄dē sui ꝛ paucitate declarat cause ipsaꝫ efficiētis mul

titudinē aut ei⁹ paucitatē. Et ex quātitate quidē sui i magnitudine aut paruitate sui est quēadmodū diximus in hypostasi mucillaginosa.

¶ Ei⁹ aūt significatio ex q̄litate sui: est ex colore quidē ipsius. Quoniam que ea nigra est significat malū sēm diuisiōes quas nominauim⁹. Que tamen ex ea sanior est illa cui⁹ hypostasis est nigra z aq̄sitas non est nigra. Et rubea quidem sanguinis significat ꝓprietatem z fastidiū. Et citrina quidē significat calorē fortem z egritudinem insidiosam. Et ex ea quidē que alba est quedā est bona: sicut dixim⁹. Et quedā est mala sicut mucilaginosa: aut saniosa: aut spumosa maturatiōi ꝯtra. Uiridis quoqꝫ semita est ad nigraꝫ. Ex odore ꝟo eius est quēadmodum diximus in his que ꝓmissa sunt.

¶ Et ipsius ꝟo situ: z leuigatiōe sui: z diuulsiōe. Quoniam leuitas z eq̄litas i hypostasi laudata est melior. Et in non laudata est deterior. Sed diuulsio significat vētositates z degerēdi ꝺbilitatē.

¶ Eius aūt significatio ex loco sui est. Quoniam aut ē natans: z vocatur nubes. Aut pēdēs: z hec quidem est in medio stans q̄ est maioris maturatiōis q̄ ꝓma. Et ex pēdēte illa melior ē cui⁹ ruge et fimbrie ad īferiora ꝺclināt. Aut ad fundū descēdens que est melioris maturatiōis: hec quideꝫ est de hypostasi laudata.

¶ Nō laudata ꝟo que leuior ē melior existit sicut nigra: z hoc i febrib⁹ acutꝭ. Et sili̾ si humor est flegmatic⁹ aut melācolicus: quoniam eā q̄ ē vt nubes melior ē ea que inferi⁹ descēdit significat em̄ ei⁹ subtilitatē: nisi cuꝫ causa mutationis fuerit multa vētositas: z si non fuerit ita natās ē melior q̄ pendēs. Et inferi⁹ descēdens est deterior. Et causa quidē natandi superi⁹ est caliditas cum qua ē acuitas z vētositas. Hypostasis aūt diuisa in grossa superius natat z proprie cuꝫ sit leuis: z in tenui descēdit inferi⁹ z ꝓprie cum sit grauis. Cumqꝫ in principio egritudinis apparet pendens z natans: postea perseuerat: significat q̄ crisis cuꝫ exitura veniet. Macilētoꝝ ꝟo egritudo plerūqꝫ remouet̄ sedimine bono natāte aut pēdēte: quēadmodū diximus in ꝓcedentibus.

¶ Et cū inter nephilim z enorimā z hypostasim fuerit aliquid sil'e tele aranee aut dēsitas erit signū malū. ¶ Et multoties quidē natās sedimen non bonū apparet ex quo prouenit terror. Sed istud erit pricipiū maturatiōis z ꝑmutatiōis ad bonitatē: postea pendebit: deinde discedet: z erit signū non malū. Quod si post ipsum ꝑuenerint hypostases: timor quem in primis habebam⁹ fiet necessarius.

¶ Significatio ꝟo hypostasis ex suo tempore est: Quoniam si velociter postq̄ᵽ mingitur descēdit: est significatio bona sēm maturitatem. Et cum tarde descēdit: est significatio priuationis maturationis sēm quātitatē sue dispositionis.

¶ Significatio autem forme cōmixtiōis ipsius est sicut dixim⁹ cū de mictu sanguinis z adipis mentionem fecimus.

¶ De significationibus multitudinis vrine z paucitatis ipsius Cap. 7.

Urina que pauce existit q̄titatꝫ virtutꝫ significat debilitatē. ¶Et illa q̄ est minꝰ eo qḋ bibit resolutionē significat multā: ꝛ vētrē habere: ꝛ aptitudinē ad hydropisim. ¶Illa ꝟo que est multe quātitatis q̄nq3 significat liq̄factionē: ꝛ supfluitatū liq̄factarū in corpore ī vrina euacuationē. et nos q̄dē differētiā inter eas cognoscere possumus ſm virtutis dispositionē. ¶Urina mali colorꝫ malū significās quāto plurima fuerit: tāto erit magis salutis nūtia. ¶Et cū īterfecta fuerit plus malitiā significabit sicut nigra ꝛ grossa. ¶Urina diuersaꝝ dispositionū q̄ q̄nq3 mingiꝭ multa: q̄nq3 pauca: ꝛ q̄nq3 retineꝭ: ē sig̃atio pugne ꝛ laboris nature: ꝛ est significatio mala. ¶Urine mlᷓtitudo in acutꝫ egritudinibꝰ cū nō post ipsam aduenit reques: est significatio ethice ꝛ spasmi ex iflāmatiōe. Et silr sudor. ¶Urina q̄ in acutꝫ egritudinibꝰ guttatim inuolūtarie mingiꝭ: sig̃at ī cerebro nocumētū ꝙ neruis accidit ꝛ musculis. ¶Et si febris quieta fuerit ꝛ signa affuerit salutis ꝑnosticaꝭ sanguinis exitū ex naribꝰ. Sꝫ ꝑma desipiētiā ꝓnosticat ꝛ corruptionē. ¶Cū āt sani vrina minuiꝭ ꝛ attenuaꝭ ꝛ pseuerat hoc totū ꝛ sentit grauitatē ꝛ dolorē in renibꝰ: sig̃at durū apostema ī partibꝰ renis. ¶Et cum in egritudine colerica multiplicaꝭ plerūq3 portēdit ꝓsperū euētū: ꝛ ꝓprie cum est alba ꝛ ad egrediendum facilis.

¶De vrina sana optima. Ca. 8.

Hec est mediocris substātie: ꝛ subtilis tincture: ad citrinū trahēs. Et hypostasis si ibi fuerit bona ex albedie ꝛ lenitate eq̄litate ꝛ figure rotūde ꝛ odorꝫ tēpati: neq3 fetida: neq3 extincta. ¶Quidā aūt dixerūt ꝙ cum hmōi vrina subita in egritudie q̄ est ī vltio acuitatis visa fuerit: sanitas die seq̄nti aderit.

¶De vrina etatum. Cap. 9.

Infantiū vrine ad lactis ꝓprietatē trahūt ex ꝑte nutrimēti eoꝝ ꝛ ꝓpter humiditatē cōplexionis ipsorū ꝛ tunc declinant magis ad albedinem. ¶Puerorū aūt vrine sunt spissiores ꝛ grossiores vrinis iuuenum ꝛ turbidiores. Et nos iam nominauimus hoc ante. ¶Iuuenū vero vrine ad ignis formam trahunt: ꝛ ad substantie mediocritatem. ¶Et vrine senū ad albedinē et subtilitatē. Est tñ cū sunt grosse ſm supfluitates in eis existētes quarū euacuatio multiplicaꝭ. ¶Decrepitoꝝ ꝟo vrie maioris sunt albedinis ꝛ tenuitatis. Est tamē cum ꝑdicta grossities eis accidit: sed raro cum vrina vehementer fuerit grossa apti erunt vt lapis eis accidat.

¶De vrinis virorum ꝛ mulierum. Cap. 10.

Mulierū vrine semp sūt maioris grossitieiꝫ ꝛ albedinꝫ ꝛ minoris pulchritudinis q̄ virorū vrine. Et hoc quidē est ꝑꝑ debilitatē digestiue earū: ꝛ propter superfluā ipsaꝝ multitudinem: ꝛ ꝓpter amplitudinē canalium vnde egrediunꭲ ea q̄ ab eis exeūt: ꝛ propter illud q̄ḋ ex earum resoluiꝭ matricibꝰ ꝛ ad vrine instrumenta tendit. ¶Masculoꝝ ꝟo vrinas cū moues: turbanꭲ: ꝛ declinat eaꝝ turbatio ad superiora: ꝛ est ꝙ ſm

plurimũ turbidenť. Sed mulierum vrine fere turbidanť ex motione ꝓpter paucã separationẽ sui: ꝛ habẽt ſm plurimum supra summitatẽ suam spumã rotundam. Et si turbide fuerint earũ turbidatio pauca erit. ¶ In vrinis viroꝝ illico cum mulierib⁹ cõmiscenť sũt fila a diuicẽ texta.
¶ Urine pgnãtiũ sunt clare: ꝛ supra earuȝ superficiẽ est nebula. Et qñꝙ trahunt ad colorẽ aque cicerũ aut aqua pedũ citrinũ in aqua coquunť pedes aialiuȝ: ꝛ in ipsa est irinus. Et supra sũmitatẽ eaꝝ est nebula. Sed quocũꝙ modo fuerit i medio videbiť sicut cotuȝ carminatũ. Et est cũ in eis sunt velut grana q̃ ascendant ꝛ descendũt. Cũꝙ irin⁹ manifestior fuerit: erit impgnationis principiũ. Et cum loco ipsi⁹ fuerit rubedo erit in fine impregnationis: ꝛ proprie si turbanť commouentur.
¶ Parientiũ vrina ſm plurimũ est nigra: ꝛ i ipsa est velut attramentum ꝛ sicut sordicies.

¶ De rebus vrinarũ animalium ꝛ diuersitate ipsarum ab vrinis hoim. C. 11.

Plerũꝙ ꝓfert medico cum animaliũ vrias cognoscit: propterea ꝙ cum ipe eis experitur certitudinẽ facit: ꝛ hoc q̃dẽ difficile est. ¶ Quidã autẽ dixerunt ꝙ vrina asini est sicut butyrum liquidũ cum turbiditate ꝛ grossitie exteriore. ¶ Et subiugaliũ vrine ei similanť: sed sunt citrine: ꝛ videbiť ꝙ superior medietas vrialis sit clara ꝛ inferior medietas sit turbida. ¶ Ouiuȝ ͦo vrine sunt albe ad citrinitatem trahẽ: eꝭ ꝓpinque vrinis hominũ: sed substãtiã nõ habent: ꝛ eaꝝ sedimẽ ẽ sicut oleũ: aut sicut amurca. Et cuiuscũꝙ nutrimentũ fuerit meli⁹ erit vrina clarior. ¶ Urina ͦo caprioli vrinis hominũ ꝛ ouiũ similať: sed neꝙ substãtiã habet neꝙ sedimen: ꝛ est clarior vrinis ouium.

¶ De rebus aliis que vrinis similantur ꝛ differẽtia inter eas ꝛ vrinam. Cap. 12.

Sirupũ acetosum ꝛ oẽs liq̃resqui fiũt ex aqua ꝛ melle ꝛ aqua ꝛ ficub⁹ ꝛ reliquos q̃ fiũt ex croco ꝛ eis similib⁹ quãto pl⁹ tibi appropinq̃ueris erũt in claritate magis augmẽtati. ꝛ quãto plus elõgauer̃ eaꝯsidera an oportet vt augmẽteť grossitudo Urina vero ab hoc est diuersa.
¶ Hydromellis p̃terea spuma ẽ citrina. ꝛ aque ficuũ sedimẽ a latere descẽdit: ꝛ nõ in medio: neꝙ ordinate: neꝙ hȝ motũ. ¶ Sit ḡ sufficiẽs i notando dispositiões vrinarũ. In libris ͦo particularibus ꝓueniẽt ad te diuisiones dispositionũ vrine.

¶ De sigñatiõib⁹ egestiõis. C. 13.

Egestio plerũꝙ declarať ex sui quãtitate: ꝙ est vt ꝯsidereť si est mior eo ꝙ comediť: aut maior: aut eq̃lis. ꝛ notũ q̃dẽ ẽ ꝙ ipsi⁹ augmẽtũ est ꝓpter humoꝝ multitudinẽ. ꝛ paucitas pp ipoꝝ paucitatẽ: aut q: ex ipa i itestio monoculo ꝛ i colõ ꝛ i fascũs multũ fuit retẽtũ. ꝙ ẽ signũ colica p̃cedẽs: aut ꝓpť expulsiue debilitatẽ. ¶ Et cognosciť ẽt exessẽtia sui. Qm̃ ꝙ ex ea hũidũ est: aut significat opilatiões: aut digestiue malitiã. ꝛ plerũꝙ signat mesaraice debilitatẽ q̃ humorẽ ñ sugit. ꝛ qñꝙ est ꝓpť capitis rheumatismũ: aut ꝓpť comestionẽ rei q̃ egestionẽ hũectauit. Qđ aũt in

hũido viscosũ ẽ plerũqȝ significat liquefactionẽ ⁊ hoc est cũ fetore. Et plerũqȝ significat malorũ hũoꝝ ⁊ viscosoꝝ mltitudinẽ ⁊ hoc nõ cũ mlta existit lenitate ⁊ plerũqȝ sigt nutrientia viscosa q̃ cõesta fuerũt ⁊ nõ pauca cũ calore forti i ↄplexiõe ⁊ nõ fuit iter ea digestio bõa. Sȝ qđ ex ea est spumosum fortitudinis caloris significat ebullitionẽ: aut mltarũ vẽtositatũ ꝑmixtionẽ. Qđ ãt ex egestiõe est siccũ: aut laborẽ significat ⁊ resolutionẽ: aut multã vrine ꝓuocationẽ: aut igneũ calorẽ: aut nutriẽtũ siccitatem: aut multã morã i itestinis: sicut in suo dicem⁹ capl'o. Cũqȝ hũiditas sicco qđ est durum admiscet̃ significat ꝙ ei⁹ siccitas est ppea ꝙ multũ fuit retẽta in humiditatib⁹ ipãȝ exire ꝓhibẽtib⁹: ⁊ ꝓpter ꝑuationẽ fellis pũgẽtis ⁊ festinãtis. Sed cuȝ ibi nõ est lõga retẽtio neqȝ hũiditatis i itestia adsũt significatiões: cã i ipa est supfluitatis famose ⁊ pungẽtis effusio q̃ ab epate fluxit i eo qđ est corã ipo ⁊ sua euacuatiõe nõ q̃euit donec ↄmisceret̃. ¶ Et est etiã cũ calore sui dignoscit̃ egestio. ¶ Ei⁹ ṽo calor nãlis igne⁹ est leuis existẽs igneitatis. Qui si augmẽtat̃ fellis significat mltitudinẽ. Et si minuit̃: significat cruditatẽ ⁊ maturatiõis ꝑuationẽ. Et si alb⁹ fiat qñqȝ est eius albedo propter opilationẽ i cannalib⁹ fellis: ⁊ hoc significat ictericiã. Et si cũ albedine est virus saniei hñs odorẽ magni apostematis sigt apertionem. ¶ San⁹ q̃ȝ qui non exercitat̃ multoties erit vir⁹ ⁊ saniem q̃ est ei purgatio ⁊ euacuatio laudabilis qm̃ ꝓpter hoc remouet̃ ab eo laxitas q̃ ei pp ꝑuationẽ exercitij acciderat quẽadmodũ dixim⁹ in vria. ¶ Preterea scito ꝙ egestio colorẽ igneũ vehemẽter supfluũ habens multoties in hora finiũ egritudinũ sigt maturationem. Et multoties significat dispositiõis malitiã. Et nigra q̃dẽ sigt taliter qualiter sũt vrine nigre significatões. Significãt ei aut adustioneȝ fortẽ: aut egritudis melãcolice maturationẽ: aut nutricẽs tingẽs: aut potioneȝ rei q̃ melãcoliã euacuat: sȝ ꝑma ẽ mala. Et illa q̃dẽ q̃ ẽ pp melãcoliã nõ sufficiẽter cognoscit̃ ex calore sui imo cognoscẽda est ex acredine sui ⁊ bullitiõe terree ex ipsa. Et est mala: siue sit egestio: siue vomit⁹. Et ex ꝑꝰiis ꝓꝑrietatibus est ꝙ in se luminositatẽ hȝ. ¶ Ad vltimũ ṽo humor melãcolic⁹ purus pnecãs est ſm plimũ cũ egredit̃. s. est mortis significatio. ¶ Chimi ṽo nigri exit⁹ multoties cõfert: ⁊ illđ est qm̃ melãcolie radicalis exit⁹ vltimã corporis adustionẽ significat ⁊ humiditatem ipsius peremptionẽ. ¶ Viridis ãt egestio caloris inati sigt extinctionem: ⁊ sil'r fusca. ¶ Egestio quoqȝ plerunqȝ ex sui cognoscitur forma ex absentia inflationis sue: aut ex inflatiõe. Quoniam inflata sicut stercus vacce significat ventositatem. ¶ Et est cũ ex hora sui cognoscitur qm̃ cũ egestiõis exit⁹ festiat ⁊ horã qua egredi solebat añcedit: signũ est malũ: qꝛ fellis sigt multitudinẽ: ⁊ virtutis retẽtiue debilitatẽ. Et si ei⁹ tardat̃ exit⁹ digestiue significat debilitatẽ ⁊ intestinoꝝ frigiditatẽ. Et humiditatis ⁊ somni multitudo ventositates significat inflatiuas.

¶ Colores quoq extranei & diuersi mali existũt: & nos ipos in libro nolabimus particulari.
¶ Que vo ex egestiõe est melior est iũcta q̃ est similiũ partiũ & in q̃ aquositas siccitati est vehemẽter admixta & cui9 spissitudo est sicut mellis spissitudo: & cui9 exitus est facilis: & nõ pũgit: & cui9 color attinet citrinitati: & nõ est multi fetoris: neq ẽ puata fetore: & nõ h3 gurgulationem: neq rugitũ & ñ h3 spumã. Ei9 exit9 ẽ in hora i qua solet: & fm q̃titatẽ q̃ ei qđ comedit ẽ ppinq̃ i q̃titate sui. ¶ Et scito q nõ ois egestiõis eq̃litas ẽ laudabilis: neq ois ei9 lenitas q: qñq sunt pp vehemẽtẽ maturationẽ in oi pte silem: & qñq sunt pp adustione3 & liq̃factiões siles: & tũc quidem sunt ex deteriorib9 significatiõibus. ¶ Et scito q egestio q̃ ẽ tpa te essentie q̃ est ad tenuitatẽ nõ est laudabilis: nisi cũ nõ sunt cũ ea rugitus neq vẽtositates neq in sui exitu paulatim intersecatur. Et si nõ possibile est vt ei9 exitus sit propter intus molestans quod est ei admixtũ et nõ permittit vt coniungatur.
¶ Est aũt cũ pleriq soliciti fuerint de sigtionibus que in sudore & aliis apparent reb9: verũtñ de ipsis loqui ppius est in sermone particulari. In fmone q3 particulari similiter repies expositionis augmentũ in re egestionis & vrine & reliquorum.

¶ Fen q̃rta de diuisiõe modorũ medicationũ fm egritudies vniuersales. Et cõtinet capitula. 31.

¶ Dictiõis quarte ẽ locutio vniuersalis de medicatione. Ca. i.

Dicem9 q res medicatiõis ex vna triũ rerũ complet. Una earum est regimen et nutrientia. Et alia medicinarum est exhibitio. Et tertia est operatio manualis.
¶ Per regimen aũt intelligim9 admistrationẽ que fit in causis necessariis numeratis q̃ fm vsũ sunt currẽtes: ex q̃b9 est nutriẽs ¶ Et idicia quidẽ regiminis ex pte qualitatũ earum sunt pportionalia indiciis medicinarum. Nutriens vo ex eis oib9 indicia h3 q̃ sunt ei ppia ex mõ quantitatis. ¶ Nutriens em̃ qñq phibet: qñq minuitur & qñq equatur: qñq augetur. ¶ S3 nõ phibet nisi cũ medic9 vult vt nã occupet i maturatiõe hũox. ¶ Et nõ minuit nisi cũ vult vtutẽ cũ hoc custodire: q3 inq̃tu3 nutrit: custodit ptẽ vtutis: & inq̃tũ minuit: custodit ptem materiei: ne nã tũc occupet in digerẽdo multũ cibũ. Ipe q3 semp sit solicit9 de eo qđ magis suspectũ ẽ: & est virt9 si fuerit valde debilis: aut egritudo si fuerit multũ fortis.
¶ Nutriens q3 ex duab9 minuit partib9. vna eax ex pte q̃litatis & ibi q̃dẽ possibile est ponere cõiũctionẽ duax partiũ diuisionẽ tertiã. Dña autẽ inter duas dictiones q̃titatis & qualitatis ẽ. Qm̃ nutriẽs qñq est multe q̃titatis & pauci nutrimẽti sicut olera & fruct9: qm̃ qui ex eis multũ comedit ex q̃titate nutriẽti mltũ recipit absq eius q̃litate. Et qñq est nutriẽs pauce q̃titatis & mlti nutrimẽti sicut oua & gallox testiculi. Nobis q3 qñq est necessariũ q̃litatẽ minuere & in q̃titate augmẽtu3 facere. & his q̃dẽ ẽ cũ desideriũ fuerit supans & i venis crudi fuerint hũores: & voluerimus desideriu3 sopire

per stomachi repletionē: et a venis multā phibere materiā: idō vt pus maturet illō qō ē i venis aut pp itētiōes alias ab istis. et qnq necessariū ē nobis in qlitate augmentū facere et minuere qtitatē: et hoc qdē est cū voluerim9 vtutē cōfortare: et stomachi nā rē mltā digerere nō vz. Plurimū aūt qō nos laboram9 in minuēdo cibū aut phibēdo: est cū egritudīes medicamur acutas. In egritudinib9 q3 cronicis minuim9 s3 minus qz i acutis. In egritudinib9 nāq cronicis pl9 de vtute soliciti sum9: qz scim9 q eaꝝ crisis ē lōginq et ipaꝝ stat9 est remot9 qpp nisi vt9 custodiat vsq ad horā crisis stare nō poterit: neq illō qō i lōgo digerit tpe digerere valebit. In acutis vo egritudinib9 crisis ē ppinq et cōfidim9 q vt9 añ statū nō resoluet. Qō si hoc timuerim9 nutriēs nō plurie minuem9. Et qto egritudo pl9 pncipio ppinq fuerit: tacchā mag qeta nutriem9 vtutē cōfortātes. Et qtū egritudo sm augmētū pcesserit et accidētia ibi etiā augmētata fuerit minuem9 dietā pp fiduciam eius qō iā dedim9 et ppea vt vtus alleniet in hora luciaminis. In tpe q3 stat9 regimē vehementer subtiliamus. Et qto magis egritudo fuerit acuta et crisis ppinquior erit nr̄a regiminis subtiliatio maior: nisi cause acciderint q nos ab eo phibeāt: queadmodū i libris noiabim9 pticularib9. ¶ Nutriens pterea sm hoc quod ex eo fit nutrimētū duas alias hz opatiōes q sūt. Velocitas penetratiōis: sicut dispō vini. Et tarditas penetrationis: sicut assatoꝝ dispō frixoꝝ. Et ēt spissitudo substātie ei9 qō ex ipso gnatur in sanguine et ei9 retētio: sicut ē dispō nutrimēti carnis porcie et vituline. Aut ipius subtilitas et resolūonis ei9 necessitas: sicut est dispō nutrimēti qō fit ex vino et ex lacte et ex ficub9. ¶ Et nobis qdē est necessarium nutriēs qō cito penetret cū casui vtutis aialis succurrere volum9 et ei9 resolutiōi: et nō pt stomach9 et vt9 tolerare vt nutriēs digerat qō tarde digerit. et nos quidē a nutriēte terremur qō cito digerit cū accidit vt nutriēs pcedat qō tarde digerit: et timem9 ne cū eo misceat et fiat sz modū quē iā declarauim9. Et terremur ēt a nutrimēto grosso cū p certo scim9 qō accidut opilationes. S3 eligim9 cibū fortis nutrimēti et tarde digōnis pp eū quē cōfortare volum9 exercitijs fortib9 et ppare. Raꝝ q3 nutriēs eligimus pp ter illū cui velociter accidit poroꝝ spissitudo. ¶ Medicatio aūt q fit cū medicinis tres hz regulas. Una eaꝝ est regula eligēdi ei9 qlitatē. i. eligēdi ipā3 calidā aut frigidā aut hūidā aut siccā. Et scda ē regula ipi9 eligēdi qtitatē: et hec qdē regula diuidit i regulā mēsurādi pōd9 ei9: et i regulā mēsurādi ipi9 qlitatē. s. sue caliditatis gdū aut frigiditat aut reliqrū ab istis. Et tertia ē regula ordinādi suā horā. ¶ In electione aūt qlitat medicie absolute nō habet cognitio nisi p cognitionē spēi egritudis qm cū egritudis qlitas scita fuerit: erit medicia eligēda q ei in sua qlitate sit ɔtria qm egritudo suo medicat ɔtrio et ɔuat sanitas suo sili. ¶ Quātitatis āt ipi9 mēsura ex

duab⁹ cognoscit ptib⁹ sȝ modū mēsure artificialis. Ex nā mēbri Et ex q̄titate egritudis ex reb⁹ q̄ sup illō sua signant pueniētia ꝛ aptitudie ipaꝝ q̄ sūt gen⁹ ꝛ etas ꝛ ꝯsuetudo ꝛ tps ꝛ regio ars ꝛ ꝟt⁹ ꝛ forma. ¶ Nā ꝟo mēbri cognitio q̄tuor reꝝ cōtinet cognitionē. s. ꝯplexiōis mēbri ꝛ creatiōis ei⁹ ꝛ ei⁹ sit⁹: ꝛ ipi⁹ ꝟtutȝ. Et ꝯplexiōis q̄dē mēbri: qm̄ cuȝ ei⁹ nālis ꝯplexio scita fuerit: ꝛ ipi⁹ ꝯplexio in egris sciet̄ p mēsurā estimatiuā q̄tū ei⁹ ꝯplexio nālis elōgata fuerit: sciet̄ ḡ mēsura q̄titatis qua ipsa reduci possit ad tēperiē ꝟbi gratia: qn̄ si sanatiua complexio fuerit frigida ꝛ egritudialis calida: tūc ia mlta elōgatio erit a ꝯplexione sui: ꝛ tūc mlta idigebit ifridatōe. Qd̄ si ambe fuerit calide sufficiet ei pua ifrigidatio. ¶ Et creatiōis q̄dē mēbri iā diximⁿ ꝙ creatura mēbri i q̄tuor diuidit̄ modos: ꝛ tu q̄dē eā ibi cōsiderare debes. Post hec scire debes ꝙ mēbroꝝ q̄dā sūt q̄ i foramib⁹ suis sūt facilia: ꝛ sūt i eis iteri⁹ aut exteri⁹ loca vacua p q̄ expellit̄ supfluitas medicia subtili ꝛ tpata. Et eoꝝ sūt alia q̄ nō sūt ita: sȝ medicia idigēt fortiore. Et silr eoꝝ ē qd̄ ē raꝝ. Et eoꝝ ē qd̄ ē spissū. Et raro q̄dē medicina sufficit subtilis. Et spisso ē medicia fortȝ necessaria. Qd̄ āt forti medicie magis idiget ē illō qd̄ i nulla duaꝝ ptiū vētriculū hȝ neq̧ receptaculū ꝛ p⁹ ipȝ ē illō qd̄ a duab⁹ ptib⁹ hȝ receptaculū: sȝ ē solidū ꝛ ipsū sicut rigno. Postea est illō qd̄ ea hȝ a duab⁹ ptib⁹: ꝛ est raꝝ sicut pulmo: ꝛ sit⁹ q̄dē mēbri qm̄ p sitū cognoscit̄ quēadmodū tu scis loc⁹ aut societas. Utilitas

ꝟo q̄ ex societatis puenit cognitiōe ē magis ppria ppea ꝙ ꝑteȝ magis eligis ad q̄ꝫ medicia trahit ꝛ ad q̄ꝫ eam declinare facis. ꝟbi grā. Cum fuerit materia in gibbo epatȝ euacuabis eā p vrinā. Et si i epatȝ ꝯcauitate fuerit euacuabis eā p vētrē qm̄ epatis gibbositas mēbris vrine ē associata: ꝛ ei⁹ ꝯcauitas ē associata itestinis. Sȝ ei⁹ vtilitas q̄ ex pte sciēdi locū puenit: ē triū modoꝝ. ¶ Un⁹ eoꝝ est ei⁹ lōgitudo ꝛ ipsius propinquitatis: quoniaȝ si fuerit ppinquum sicut stomach⁹: peruenient ad ipsum medicine tēperate ꝛ operabunt̄ in ipō: ꝛ si longinquū fuerit sicut pulmo medicinarum temperatarū virtutes corrūpentur anteq̄ꝫ ad ipsum perueniant. Quapropter erit necessariū vt in eaꝝ virtutibus augmentum fiat. Opȝ itaq̧ vt cū membrū est propinquum cui obuiat medicina sit ꝟt⁹ ipius medicine ꝫȝ mēsurā q̄ egritudini sit opposita: ꝛ si iter ea fuerit longitudo ꝛ spatiū: ꝛ ē egritudo cui est medicia necessaria quam virt⁹ profundās penetrare faciat: tunc necessarium est in ꝟtute medicine plus addere q̄ꝫ pri⁹ erat em̄ necessariū: sicut acetū in emplo sciatice ꝛ reliquis. ¶ Et scōs modus est vt sciat̄ q̄d medicinis sit admiscēdū vt per illud velociter ad mēbrū perueniat quēadmodū medicinis mēbroꝝ vrine admiscentur diuretica: et medicinis cordis crocus. ¶ Et tertius quidē mod⁹ est vt sciam⁹ qua pte medicinā ad ipȝ transire faciamus verbigratia. Si sciuerim⁹ ꝙ vlcera i inferioribus existūt intestinis per clysteria in ῃs sciem⁹ ꝛ si sciuerim⁹

q sint in superiorib⁹:p illō qō bibūt afferem⁹. ¶ Qn̄qꝫ etiā cō fert loci ꝛ societatis sil' solicitudinē hr̄e. ꝛ hoc q̄dē est in eo qō facere debem⁹ cū fuerit materia tota iā i mēbro euāata. ꝛ i eo qō facere debem⁹ cū materia adhuc euāat: qm̄ cū sciuerimus q materia fuerit adhuc i descēsu: a suo loco materiā extrahem⁹: postq̄ q̄tuor ꝯditionum curā habuerim⁹. ¶ Una ē ptis diuersitas queadmodū a dextra ad sinistrā trahim⁹: ꝛ a superiorib⁹ ad iferiora. ¶ Et scd̄a est vt societatꝫ curā habeam⁹: sic̄ mēstrua vētosis retinemus q̄s māmillis supponim⁹ socio attrahētes. ¶ Et tertia rectitudinū curā habere queadmodū i egritudib⁹ epatꝫ i dextra minutionē facim⁹ basilica: ꝛ i egritudinib⁹ splenis i basilica sinistra. ¶ Et q̄rta q̄dē est cū solicitudine elōgatōis: ne qō exhibitur valde sit ꝓpiquū ei a q̄ exhit. ¶ Sꝫ cū accidit vt tota materia iā sit euāata: vtreqꝫ res ei ꝯferūt ex pte: qm̄ si voluerim⁹ accipiem⁹ eā ex ipso mēbro et si voluerim⁹ trahem⁹ ip̄am ad mēbrū ꝓpiquū qō associatū ē ꝛ eā ab eo extrahem⁹: queadmodū duas minuim⁹ saphenas i matricū egritudib⁹ ꝛ venā que est sub ligua cū medicari volum⁹ apā duarꝫ amigdalarꝫ. ¶ Cūqꝫ ad diuersuꝫ ꝓtrahere voluerꝫ mēbri a q̄ ꝓtrahis dolorē pri⁹ seda. ¶ Et caue tibi ne transit⁹ sup pricipale fiat. ¶ Et vtilitas q̄dē q̄ seq̄t ex pte virtutꝫ mēbri est triū semitarꝫ. Una est dignitatis ꝛ pricipat⁹ curā hr̄e: qm̄ sup mēbra pricipalia n̄ faciem⁹ aliq̄d cū fortib⁹ medicinis i q̄ sit ābigēdū quāto magis posuerim⁹ ne nocumētū toti corpori cōe faciam⁹. Quapp ex cerebro ꝛ epate nō euāabim⁹ illō qō ab eis euāre debem⁹ in vna hora neqꝫ vllo mō vehemēti infrigidabim⁹ ifrigidatiōe. et cū epati ēplastrū supponemus ex medicinis resoluētib⁹: nō relinq̄m⁹ q̄n i eo res retētiuas ꝛ boni odoris ponam⁹ pp virtuteꝫ custodiēdā. Et sil'r in eis q̄ pp eā ad bibēdū dam⁹. Qō āt iter oīa mēbra hac tota custodia digni⁹ existit est cor. et postea cerebrū. et post ip̄m epar. ¶ Et secūda q̄dē semita ē curā habere opatiōis mēbro associate lꝫ nō sit pricipale sic̄ stōach⁹ et pulmo. Quapp in febrib⁹ cū stōachi debilitate aquā frigidā in potu q̄ sit vehemētis friditatꝫ nō dam⁹. ¶ Et scias q dare ea pura q̄ laxa faciūt pricipalib⁹ mēbrꝫ: ꝛ eis q̄ sūt corā ipsis est valde timorosuꝫ i re vite. ¶ Et semita tertia ē habere solicitudinē acuitatꝫ sens⁹ ꝛ ei⁹ hebetudis. Dꝫ nāqꝫ sibi caueri ne mēbrꝫ acuti sēsus neruosis det medicīas malarꝫ q̄litatū ꝛ mordicatiuas ꝛ nocitiuas sic̄ st titimalli ꝛ sil'a ab eis. medicinarū ꝯo a q̄rū datiōe nobis cauemus spēs sūt tres. Resoluētes. et vehemēter infrigidātes. et cōtrarias habētes qualitates: sicut flos eris ꝛ cerusa ꝛ calcucecaumenō: ꝛ eis sil'a. ¶ Hoc q̄dem est electionē medicine diuidere secundū mēbri naturā. ¶ Secūdum vero egritudinis quantitatem quantum illi. verbigratia. Cui⁹ corporis caliditas egrotatiua est fortis necessariū est ip̄saꝫ extinguere cum

medicina q̄ sit in infrigidādo fortissima. et illi cui⁹ accidēta lis frigiditas est fortis ē necessariū eā calefacere cū medicia fortꝫ calefactionis. si ꝟo nō fuerint fortes medicine debiliorꝫ q̄litatꝫ nobis sufficiēt. ¶ Ex tēpore aūt egritudis est vt sciamus i q̄ suoꝝ tēporū sit egritudo. vbi grā. Cū apā i pricipio fuerit sup ip̄z ponem⁹ qd̄ solū repcutiat. ꝛ cū i statu fuerit: ponem⁹ illd̄ qd̄ solūmō resoluat. In medio aūt miscebim⁹ vtraq̄. Et si egritudo fuerit acuta ipā i pricipio exñte tēpate regimē subtiliabim⁹. ꝛ si i statu fuerit i subtiliādo studebim⁹. et si fuerit plixa ñ tm̄ i pricipio subtiliabim⁹: sꝫ i statu tēpata vtemur subtiliatiōe: lꝫ multas plixaꝝ egritudinuꝫ p̄ter febres subtiliatiuū resoluat regimē. Egritudo nāq̄ si mlt̄e ebuliētꝫ materie fuerit i principio eam euābim⁹ nō expectātes maturationē. ꝛ si mediocris fuerit: maturabim⁹ eā ꝛ postea euābimus. ¶ Cognitio āt reꝝ q̄ sua sigānt ꝯueniētia ē ad sciēdū tibi facilis. ꝛ aer q̄dē qui ꝛ earū existit iūma est dignior cui⁹ rē custodiri opꝫ ꝛ an sit medicine iuuamētū p̄stans: an egritudini. ¶ Et dicem⁹ ꝙ i egritudib⁹ i q̄b⁹ ē timor ꝛ nō sum⁹ securi a defectu virtutꝫ si qd̄ facere d̄bemus tardauerim⁹ vt ex eo aliq̄d alleuiauerim⁹ ꝛ miuerim⁹ a forti medicamīe prio icipere d̄bem⁹. Ille ꝟo i q̄b⁹ ñ existit timor sꝫ ordinē ad fortiorē pcedēr: si non suffecerit eis d̄bilis. ¶ Pret̄ h̄ q̄z tibi caue ne a rctitudie rcedas: lꝫ viderꝫ ꝙ ipaꝝ tardeť iuuamētū: neq̄ i errore

morerꝫ: ꝛ si viderꝫ ꝙ ei⁹ ñ appareat ipedimētū. ¶ Et cū h̄ ñ sꝫ vnā mdicatōeꝫ cū vna tibi stādū ē mdicia: imo i vna mdicatōe mdicias pmuta: qm̄ ab ipo qd̄ ꝯluetū ē ñ fit passio. ꝛ vnicuiq̄ q̄dē corpi ꝛ vni mēbro i vna hora ꝛ ñ i altera iest ppetas ab vna mdicia pati ꝛ nō ab alīa. Cū aūt ignoras q̄ sit egritudo relinq̄ eā nature ꝛ nō pperes: qm̄ aut nā supabit egritudinē aut ip̄z māifestabit. cūq̄ egritudo dolori ꝯiūcta fuerit aut cāe dolorꝫ aut a q̄ pueniť dolor sicē est pcussio aut casus: icipies sedare dolorē. ¶ Et si tibi necesse fuerit stuporē iducere ñ trāscēdas tale q̄le est papauer al. qm̄ cū suo stupore ē ēt domesticū vl' ꝯsuetū. ¶ Cūq̄ vehemētia calorꝫ mēbri tibi nocumētū fecerit: nutri ex eo qd̄ sāguinē vehemenť igrossat: sicē frumētū coctū. ꝛ si ex hoc q̄dē regimie nō alleuiabiť: nutri cū ifridātib⁹ sicē lactucꝫ ꝛ eis silib⁹. ¶ Scias p̄terea ꝙ ex ꝯgruꝫ medicatiōibus q̄ ꝯferūt: ē iuuamētū qd̄ fit ex eo qd̄ ꝟtutes ꝯfortat aiales ꝛ vitales: sicē letitia: ꝛ obuiare ei qd̄ sibi plꝫ ꝛ assidue sedeť cū eo cū q̄ ꝯtulať: qñq̄ ēt ꝯfert sedere cū eo a q̄ verecūdať ꝛ quē erubescit: qm̄ egrū phibet a rebus q̄ ei nocēt. ¶ Ex eis p̄tea q̄ huic mō mdicatōis sť ppinq̄ ē mutatio d̄ t̄ra ad t̄rā: ꝛ d̄ aere ad aerē: ꝛ d̄ formꝫ ad formas: ꝛ p̄cipue cū forasefficeť ꝛ mot⁹ q̄ mēbrū dirigāt āt ꝯplexōeꝫ mutēt queādmodū puero lusco p̄cipiť vt scitillas itueať āt rē q̄ ei appet: āt sicē pcipiť torťā patiētī vt speclū itueať chalibꝫ qm̄ h̄ pducit eū ad h̄ vt laborēt i rectificando

ctificãdo faciẽ suã ⁊ frõtẽ ⁊ oculũ ⁊ fortasse iuit⁹ redibit ad ħ vt melioret. ¶ Ex regulis ꝑterea ꝗs obseruare debes ẽ fortes dimittere medicatiões i tpib⁹ fortib⁹ quãto pl⁹ poteris: sicut vẽtrẽ vehemẽter soluere: aut ꝓuocare võitũ: aut apire ⁊ aducere in estate ⁊ hyeme. ¶ Ex rebus ꝗ₃ i ꝗrũ medicatiõe subtile ẽ adhibẽdũ studiũ ẽ cũ i vna cõiũgunt egritudine duo, q̄ fieri debẽt ꝯ̃ria q₂ op₃ vbi gratia vt egritudo infrigidet: ⁊ ei⁹ cã calefiat aut ecõuerso q₂ op₃ vt egritudo calefiat ⁊ ei⁹ cã infrigidet: sicut materia colice idiget calefactiõe ⁊ incisiõe ⁊ subtiliatiõe: ⁊ op₃ vt fortitudo doloris ei⁹ infrigidetur ⁊ stupefiat ⁊ ecõuerso. ¶ Ampli⁹ scire debes ꝙ non oĩs repletio neq₃ oĩs ꝯplexionis malicia suo medicatur ꝯtrario ex euacuatiõe et oppositione: imo multoties sufficit multa regiminis bonitas in repletione ⁊ malicia cõplexionis.

¶ De medicatiõib⁹ egritudinũ malitie ꝯplexionis. Ca. 2.

Que ex eis q̄dẽ sine mã existit ꝯplõ tm̃ pmutat. Sed si cũ materia fuerit ipa eũabit Et plerũq₃ q̄dem ei sola sufficit euacuatio: si cõplõnis infuse q̄ preterita est: maliciã nõ ibi reliquerit. et qñq₃ nõ sufficit nobis istud si ꝯplexiõis dimiserit maliciã: imo erit nobis necesse cõplexionẽ pmutare cũ in euacuãdo finẽ fecerim⁹. ¶ Dicem⁹ ĝ ꝙ malicie ꝯplõnꝫ medicatio multis fit modis. ¶ Cõplõnis nãq₃ malitia aut erit infusa et erit ipsi⁹ medicatio ex ꝯ̃rio absolute: ⁊ hec ẽ medicatio absolute. Aut erit in termino vt ipa gñet. ⁊ erit ei⁹ sanatio: sanatio q̄ fit cũ ꝑmissione seruationis. Queadmodũ putrefactionẽ q̄ est cũ febre q̄rtana medicamur cũ tyriaca: ⁊ aquã fridã i tertiana dam⁹ vt extignat. ⁊ exẽplũ ꝑmissiõis seruatiõis est euacuatio in q̄rtana q̄ fit cũ elleboro: ⁊ i tertiana cũ scamonea cũ ꝑncipiũ interpollatiõis q̄ accidit ꝓhibere volum⁹. et exẽplũ ꝑmissionis seruatiõis solũmõ ẽ euãtio, quartane apte pp melãe superationem cũ elleboro: ⁊ febri tertiane pp colere dñium cum scamonea. ¶ Cũ aũt i aliq̄ egritudine dubitaueris an sit ei⁹ cã caliditas an friditas ⁊ expiri volueris: nõ experiaris cũ superfluo, ⁊ caue tibi ne decipiat te ipsio q̄ erit accñtalis. ¶ Et debes scire ꝙ ifrigidatõis ⁊ calefactiõis tp̃s est vnũ. S₃ in infrigidãdo est pl⁹ timoris q̃m caliditas est amica nature. ⁊ i humectãdo q̄dẽ ⁊ exiccãdo est timor eq̄lis. Sed hũectãdi tp̃s est lõgius. ¶ Unaqueq₃ ꝑterea hũiditas ⁊ siccitas ꝯseruat pp suarũ cãrũ cõfortationẽ: ⁊ permutat pp cãrũ ꝯ̃riꝫ ipi⁹ fortitudinꝫ augmẽtũ. ⁊ caliditas q̄dẽ fit fortior causis q̄rũ iã expleuimus sermonẽ. Deinde ꝑ mũdificãtia ⁊ est supfluitates expellere ⁊ repletionẽ ⁊ opilationẽ et aperire. Deiñ ex eo q̄ð ipa₃ cõseruat ⁊ est hũiditas tẽpata. Friditas vo fortior ex eo q̄ð ipsi⁹ ꝯfortat cãs ⁊ ꝙ caliditatem suffocat: ⁊ ex eo ꝙ ipsa₃ supflue resoluit ⁊ ẽ siccitas ſꝫ essentiã ⁊ caliditas secundũ accidens. ¶ Qui aũt caliditatꝫ supfluitatem cũ opilatiõib⁹ medicatur

sibi cauere debet ab īfrigida-
tione supflua ne in cōuertēdo
opilationē in lapidē augmētū
faciat: ne calide cōplexiōis ma
liciā augmētet: imo paulatim
prīo medicari debet cuȝ qd ab
stergit. si qd īfrigidat ei suffe
cerit sicut aq̄ ordei succ⁹ sca-
riole erit cōueniēs. si h suffe-
cerit: tūc cū illo qd temperatuȝ
existit. Qd si hoc nō suffecerit:
tūc cum eo in quo subtilis exi
stit calor. Neq3 ex hoc sis soli-
cit⁹ qm̄ iuuamētū ei⁹ diaphō-
resis i īfrigidādo plus confert
q̄ sit nocumētū qd facit ei ca-
lor q̄ ad extiguēdū ē facilꝫ post
aptionē. Et ē etiā cū acutoꝝ
humorū digestio extinguendi
supfluitatē prohibet: lꝫ quidaȝ
hominū sint q̄ pteruiāt ad hāc
destruēdam sententiā et igno-
rēt q̄ fortꝫ extinctio deiicit vir-
tutē: quātomagis in corpori
bus q̄ ab egritudine dbilitata
fuerūt: lꝫ aliq̄ directionis mo-
do materiā rectificet qd est cū
post ipsam alie proueniūt egri
tudines aut ex malicia cōplonꝫ
simplicꝫ: aut ex materijs fridis
cōplexiōi cōtrarijs quā rectificauit.
Complexionē vero frigidaȝ
calefacere q̄si difficile est cū iaȝ
est īfusa. et multū facile in prin
cipio. et ad vltimum calefacere
re frigidum in principio rei est
facili⁹ q̄ calidū in principio īn
frigidare. Sȝ calidum in fine
infrigidare lꝫ sit difficile: est tn̄
facilius q̄ frigidū i fine calefa
cere: qm̄ supflua frigiditas est
ipa mors inati calorꝫ aut ei p-
pinq̄. Et debes scire q̄ īfrigi
datio q̄nq3 siccitati cōiungitur.
Et q̄nq3 humiditati. et q̄nq3 ab
vtrisq3 separatur. Uerūtamen
siccitas magꝫ sit māsiua cū fri
giditate q̄ senuit. et hūiditas
ē magis adducēs frigiditatē q̄
accidit. iam quidē omnes ca
loris cause cū supfluunt i exic-
cando iuuāt. et q̄nq3 etiaȝ oēs
frigiditatis cause cuȝ supflue
fuerint in humectādo iuuāt.
nulla q̄dē res ad h tm̄ puenit
quātū ociositas assidua bal-
neatio q̄ est facilis in tina. At
nos q̄dē te faciem⁹ scire hoc in
eo qd est p̄missuȝ. Uinū pterea
tēperate bibitū i humectādo ē
forte. Ampli⁹ scire debes qd
cū senex īfrigidatiōe idiget et
hūectatione: nō sufficit ad illd
qd ipsuȝ ad equalitatē reducit
imo q̄ ipsuȝ trāsire facit ad cō
plexionē frigidā humidaȝ q̄
ei debet: qm̄ ipsa lꝫ sit accidēta
lis est tn̄ ei quasi naturalis.
Scire q̄ȝ debes q̄ sepe est no
bis necessariuȝ in permutādo
cōplexionē dare illd quod hu-
iusmodi cōfortat complexionē.
Queadmodū est nobis necessa
riū dare acetū cū medicinis ca
lidis alicui mēbro ideo vt ipsa
rū penetrēt virtutes. Et sicut
est nobis necessariū dare crocū
cū medicinis infrigidātib⁹ cor
ppea vt eas ad ipsum ferat. et
multoties quidem est medici-
na vehemētioris operatiōis in
permutando cōplexionem: sed
pp sui subtilitatē nō permanet
donec suam perficiat operatio
nem. est ergo nobis necessariū
ei aliq̄d admiscere quod īspis-
set retineat lꝫ ex ea sua opa-
tiōis pueniat cōtrariū: sicut bal
samo admiscemus cerā et reli
qua ad hoc vt ipsuȝ tanto tpe
retineatur i quo suā perficiat
operationem.

¶Ad sciendū qualiter et qñ oportet euacuari. Cap.3.

Res q̄ demōstrāt rectitudinē iudicij ī euāndo sūt.10. repletio ꝛ vtꝰ:ꝯplexio et accidētia ꝯueniētia:sicut si contingeret ꝙ naturā soluere vellemus deīn accideret vētrꝫ solutio qm̄ vētrē soluer̄ sup vētris solutionē ē timorosū ꝛ figura: ꝛ etas:ꝛ tps:ꝛ aerꝫ ꝛ regiōis dispositio:ꝛ ꝯsuetudo euāndi:et ars euacuādi:hec nāq͛ cū fuerint cōtraria significationi pp quā euacuatio faciēda erit ꝓhibebūt euacuationem.

¶Uacuitas itaq͛ sine dubio euacuationē fieri prohibet.

¶Et silr cū dbilitas cuiuscūq͛ triū virtutū fuerit.Uerūtamē qñq͛ plꝰ eligimus alicuiꝰ vtutis dbilitatē q̄ impedimentuꝫ relinquēdi euacuationeꝫ:ꝛhec quidem est in virtutibꝰ sensibilibus ꝛ motiuis cū fiduciā habuerimꝰ succurrēdi rei timorose si acciderit:ꝛ silr in omnibꝰ virtutibus.

¶Cōplexio q̄3 calida et sicca ad h̄ prohibet.ꝛ frida ꝛ hūida caliditatē non hn̄s aut debilitatē habens ab ea etiā prohibet.In calida āt ꝛ humida facile faciemus illud et fortiter.

¶Figura āt scilicet supfluitas maciei aut raritas ab ea ꝓhibet pp timorē ne spiritꝰ resoluatur.ꝛ silr opꝫ in regendo debilem ꝛ macrū multam colerā rubeam in sanguine habenteꝫ vt ei blādiaris ꝛ non ipsū euacues:ꝛ vt eū nutrias ex eo qd̄ bonū generat sanguinē ad friditatē ꝛ humiditatē declinātē: qm̄ ex hoc sui hūoris cōplexio rectificabit̄:aut fortasse spissuꝫ fortem efficies ꝛ euacuationes tolerabit. Et similit̄ oportet nellū euacuare si sausus q̄ ex consuetudine parꝫ comedit quādiu ab eiꝰ euacuatiōe abstinere poteris. Superflua q̄3 pinguedo ab eo ꝓhibet pp timorē ne frigiditas dominet̄ ꝛne caro venas ꝯprimat ꝛ eas extigat cū vacuas inuenerit et calorem suffocet innatū:aut supfluitates exꝓmēdo ad interiora expellat.

¶Accidētia q̄3 mala sicut aptitudo colerice passioni ꝛ spasmo ab ea prohibent.

¶Etas p̄terea etiā que nondū ad augmēti cōplementū peruenit:aut ad cōsumptionis terminum est trāsiēs ab ea prohibet.

¶Hora quoq͛ multū calida aut multū frigida ab ea prohibet:

¶Et regio quidē meridionalis vehemēter calida ab ea ꝓhibet qm̄ plurima eoꝝ q̄ ventrē soluūt sūt calida ꝛ duaꝝ acuitatū ꝯiunctio tolerari non pōt:qm̄ virtutes in eis debiles erunt ꝛ dissolute:ꝛ q: exterior calor materiā ad exteriora trahit:ꝛ medicīa ipaꝫ trahit ad interiora q̄re tn̄ ꝯuenit in diuersas ptes ꝓtractio ꝛ ad resistētiā pducit. Et septētrionalis multū frigida ab ea ꝓhibet.

¶Parua quoq͛ euacuandi consuetudo ab ea prohibet.

¶Ars etiam qua multū fit euacuatio:sicut seruiēdi in balneo ꝛ onera dorso deferētiū ab ea ꝓhibent. Et ad vltimum omnis ars laboriosa.

¶Scias p̄terea ꝙ intētio in oī euacuatione ē vna quinq͛ rerū.

¶Aut euacuatio illiꝰ qd̄ ē euacuandū ꝛ sequit̄ ipm̄ ꝓcul dubio trāquillitas:nisi ꝙ receptaculorum lassitudo ipsuꝫ sequat̄:aut

caliditatis ebullitio: aut febris effimera: aut alie egritudies q comitant sic excoriatio quā ventris solutio itestinis facit: aut vlcera q vrie puocatio i vesica facit: et hec quidē lz iuuamētū cōferat: ei⁹ tn̄ vtilitas nō sentitur: imo quādoqz presentialiter dolet donec accidēs remoueat. ¶ Et scda est cōsideratio ptis sue declinatiōis: sicut nausea q vomitu mūdat et mordicatio i vētre q vētris resolutione remouet. ¶ Et tertia ē mēbrū egressiōis ei⁹ a pte declinationis ei⁹: sicut basilica dextra in egritudine epatis. et nō cephalica dextra: qm̄ si error pueneritt i tali q̄le est illō qn̄qz sequat inde timor. ¶ Et opz q̄dē vt sit mēbrū egressiōis ignobilibus illo a q̄ fit eūatio: ne materia ad illud dclinet qd est nobili⁹. ¶ Opz pterea vt sit ei⁹ exitus nālis: sic mēbra vrine gibbositati epatis: et intestina ɔcauitati ipi⁹. ¶ Et ē tn̄ cū mēbrū a q̄ expellit est ipm membrū p qd euacuatio faciēda est: sz ē i ipo egritudo vet⁹ aut recēs ppter quā est timēdū de cursu hūorū sup ipm. Ipsi ergo ad illud qd sit meli⁹ trāsponēdi sunt. ¶ Et ē et cū ex superatione hūorꝝ timet sup ipm egritudo: sicut cū tract⁹ fit ab oculo ad gulā: qm̄ timet ne illi qn̄qz supueniat suffocatio: iō q̄le ē hmōi suauit et mollit fieri dz. Nā q̄z plerūqz taliter opat et euacuat nō p ptē q̄ cōsueuit: ideo vt membrum custodiat cū debile fuerit. et plerūqz et est vt sit illō qd natura euacuat ptis lōginque et opposite et remaneat cū ipo ambiguitas: sic cū a capite ad anū aut crus aut pedē euacuat: nō et p certo scisti ex toto sit cerebro aut ex vno vētriculo. ¶ Et quarta q̄dē ē hora euacuatiōis ipi⁹. Nā dicit Galen⁹. Penitus qd in cronicis egritudinib⁹ maturatio tm̄: et nihil plus expectāda. Et tu q̄dē iam sciuisti q̄d sit maturatio. ¶ Et anq̄z euacues post maturationem ex subtiliatis in potu tribuere debes sicut aquā ysopi et hasce et seminū. ¶ Sz in acutis et egritudib⁹ maturatione expectare meli⁹ ē: et pcipue cū q̄ete fuerit. ¶ Quod si mobiles fuerint tūc ad euacuādū materiā festinare erit meli⁹: qm̄ mot⁹ ei⁹ ē mai⁹ q̄z sue euacuatiōis anteq̄z ipa sit matura: et pprie cum hūores fuerit subtiles: et pcipue cū in ɔcauitatib⁹ venaꝝ fuerit et nō i mēbris egrediētes. ¶ Cum autē humor i vno fuerit mēbro ɔphenſus: nullo mō moueat donec mutet et eētiā habeat tēperatā vl' apatā quā tu sciuisti in suo loco. ¶ Et silr cū nō fuerim⁹ securi q vt⁹ vsqz ad maturitatē horā perduret euacuabim⁹ eā postq̄z nobis cauerim⁹ vt ei⁹ subtilitatē et grossitiē sciam⁹: qm̄ si spissa fuerit et grossa ipam mouere nō debem⁹ nisi post subtiliationem. Ei⁹ vo grossiciē cognoscem⁹ pptea q fastidiū pteritū iā pcessit: aut sub hypocundrijs dolor extēsiu⁹ aut aduēt⁹ apatis i iterioribus. Qd aūt magis custodire debem⁹ hmōi dispōet habitudo canalium ne ipsi sint clausi: et p⁹ h̄ q̄dē totū tibi possibile erit vt an̄ mafatōe vētrē solu as. ¶ Et scias q materiei euacuatio et ipi⁹ d suo loco eradicatio ē ēmvnū duoꝝ modoꝝ. Un⁹ eoꝝ ē pp attractionē q̄ fit ad lō-

ginquā diuersitatē. Et alter propter eā q̄ ad ꝓpinquā. Et suarū q̄dē horarū dignior ē cū in corpe nullo mō ē alicuius materiei repletio. Ponamus itaq̄ ab ore viri supius mult⁹ fluat sanguis: ⁊ ab emorroidib⁹ mulieris superflue fluat sanguis. Unum itaq̄ duorū faciemus. Aut trahem⁹ p declinationē q̄ fit ad ꝓpinquaꝫ diuersitatē ⁊ oportebit tūc vt materiā ad nares declinem⁹ faciendo sanguinē ex narib⁹ fluere: et in altero ad matricē ꝓuocando mēstrua. Aut si voluerim⁹ ad lōginquā diuersitatem attrahere euacuabim⁹ in p̄mo sanguinē a venis ⁊ locis q̄ sūt i iferiore pte corpis: ⁊ in scdo a venis ⁊ locis q̄ sūt i sup̄ma pte corpis. ¶ Et n̄ opꝫ q̄dē vt i duas diametros ꝓlongationem facias: sed in vna tm̄ que sit diameter magis longinqua. Nā si materia fuerit in sup̄mo dextre ptis non erit attrahēda ad infimū sinistre: imo ad infimum ipsi⁹ dextre. Et hoc quidē est illud quod est magis necessariū: aut ad sinistrā a sup̄mo si fuerit tantum longinqua quantum est ab humero ad humerum ⁊ non fuerit dispositio eius sicut dispositio duorum laterum capitis. Materia nāq̄ si in dextra capit⁹ fuerit: eā ad inferiora ⁊ nō ad sinistram trahes capitis. ¶ Cūq̄ materiā ad longinquum trahere volueris: loci dolorem prius sedabis vt ipius minuat̄ cōpressio per attractionem: quoniam dolor est trahēs. ¶ Cūq̄ ad locum nō obedit ad quem ipam trahis: nō violēter agas: quoniam quandoq̄ violētia illa ipam mouebit ⁊ subtiliabit: ⁊ nō trahet ⁊ fiet veloci⁹ declinans ad dolētē locum. Et forsitan tibi i sufficiet vt trahas licet non euacues: quoniā ipa attractio ei⁹ iter ad membrum ꝓhibet: lꝫ non extrahatur: per ipsam ergo attractionem ad intētionem ꝓueniem⁹: licet cum ipa non euacuaueris: sꝫ declinatione cōtent⁹ fueris que fit ligādo mēbra opposita: aut ventosis ⁊ medicinis rubificātib⁹: ⁊ ad sūmū cū oī qd̄ dolorē efficit. ¶ Ex materijs aūt q̄ ad euacuādū sūt faciliores sunt ille que sūt in venis: deinde ille q̄ in mēbris ⁊ iūcturis: qm̄ q̄nq̄ est difficile eas extrahere ⁊ euacuare: ideo q̄ necesse est vt cū euacuabūt: alie cū eis egrediantur. ¶ Euacuatio preterea est necessariū ne properet comedere nutrientia multa ⁊ mala que natura indigesta trahat. Qd̄ si aliquid ex hoc fieri necesse fuerit oportebit vt paulati ⁊ suauiter fiat donec sit s̄m ordinē ⁊ vt sit qd̄ corpus ingreditur digestum et conueniens ¶ Minutio est euacuatio humoribus equaliter augmētatis ꝓpria. ¶ Euacuatio vero humori q̄ in q̄titate soluꝫ augmētat̄ aut corrumpit̄ ꝓpria ē alia a minutione. ¶ Oīs p̄terea euacuatio q̄ est sup̱flua s̄m p̱lm febres generat. ¶ Cūq̄ vētris cōstrictio qui fluere solebat aliquē egritudinē possidere fecerit: illi⁹ euacuationis reuersio s̄m p̱lm ipm̄ medicabit̄: sicut ab eo quē constrictio saniei auriū aut mucorū nariū vertiginē possidere fecit: ei⁹ reuersio ipam remouebit. ¶ Et scito ꝙ residuū materiei dimittere qd̄ necesse erat euacuare: min⁹ nocumētū ē q̄ exq̄sitissime euacuare ⁊ ꝓuenire i ipa ad h̄

vt virtus teratur: quoniam multoties natura hoc resoluit residuum. ¶ Cum quam humor illius fuerit generis cuius esse oportet et eger tolerare potest: non terreri debes ex superfluitate. Quando quam etiam contingit cum te euacuare oportet vsque ad lipotomiam. ¶ Cumque alicuius virtus fortis fuerit et ipsorum humorum materia multa et mala ipsam paulatim euacua. Et similiter cum materia vehementer fuerit penetratiua aut cum sanguine multum mixta non poteris ipsam vna vice euacuare sicut est in sciatica et artetica longi temporis et cancro et scabie antiqua et carbunculis veteribus. Et debes scire quod ventris solutio a superioribus trahit et ab inferioribus eradicat. Duabus ergo attractionibus est apta conuenienti et diuerse que etiam post materierum quiete est conueniens. cum ergo materie fuerit a superioribus ad diuersum trahet eas et ipsas et eradicabit a locis vbi sit vomitu vero fit attractio et eradicatio econuerso. Minutionis preterea dispositio diuersificatur secundum loca a quibus sanguis accipitur sicut sciuisti. Minus itaque cunctis omnibus euacuatione dignus est ille cuius cibus bonus fuerit et digestio bona. In regionibus quoque calidis morantes euacuatione parum indigent.

¶ De regulis communibus vomitui et solutioni ventris qualiter trahit id quod ventrem soluit et vomere facit. c. 4.

Oportet vt illius cibus cuius soluendus est venter aut vomitus prouocandus partiatur vt quod ei in vna die sufficiebat multis comedat vicibus. Et vt sint cibi diuersi et potus etiam diuersi. Ex hac namque dispositione accidit stomacho vt expellere desideret quod est in eo superius aut inferius. Ex cibo autem non diuerso neque super alium cibum ingrediente stomachus est auarus et ipsum forti continet retentione: et propter se si fuerit eius quantitatis parua. Mollem vero habens ventrem nihil ex hoc facere debet. et scias quod vomitus et ventris solutio et que eis assimilantur non attinent ei qui bono vtitur regimine: quoniam ille qui bene regitur non indiget nisi eo quod sit istis leuius: et fortassis exercitabunt ea exercitium et fricatio et balneum. ¶ Amplius si eius corpus repletum fuerit plurimum talis repletionis qualis est ipsius: erit ex eo quod humorum melior est. s. ex sanguine. Minutio igitur est illud quod ad ipsum mundificandum erit necessarium: et non ventris solutio. ¶ Cum autem minutio necessaria fuerit et ventris solutio ex aliquo quod sit vt elleborus et violente medicine: a minutione incipere debes: quoniam hoc est ex preceptis ypo. in libro epidimiarum hec est veritas. et similiter si humores fuerint flegmatici cum sanguine mixti. Quod si viscosi et frigidi fuerint: fortasse minutio grossitudinem et viscositatem eis augmentabit incipiens. ergo erit a solutione ventris. Et ad summum si humores fuerint equales pretermitte minutionem et si postea superabundauerit euacua. Quod si equales non fuerint in primis superabundantem euacua humorem donec equatur. postea minus. ¶ Et ei qui ante minutionem premiserat medicinam cum minutionem premittere debebat: postponat minutionem diebus paucis. Et cui paruum intercessit spatium ex quo minutus fuit et euacuatione indiget: medicinam sumere est ei conuenientius. ¶ Multoties

ꝑterea exhaustum medicine ille q̄ minui debebat: ꝑuenit ad febrē ⁊ ad estuationē. Et si ex eis q̄ q̄escere faciūt nō q̄euerit: scias q̄d minutionē ꝑmittere debebat.
¶ Nō oēs ꝑterea euacuationes sūt necessarie pp̄ supfluitatē repletiōis: imo q̄nq̄ʒ sūt necessarie ꝓpter egritudis magnitudinē: ⁊ pp̄ repletionē ſm q̄litatē ⁊ nō ſm q̄titatē. ¶ Et mltoties q̄dē est euacuatio necessaria sʒ supuenit aliq̄d q̄ ꝓhibet. Et nō est ibi ingeniū nisi i ieiunādo ⁊ dormiēdo ⁊ emendādo cōplōnis malitiā q̄ ex repletione ꝑuenit. ¶ Amplius euacuatiōis ē q̄dē q̄ ē ſm modū ꝯseruatiōis sicut indiget ille cui podagra euenire solet ⁊ epilepsia ⁊ reliq̄ ab eis i hora cognita: ⁊ ꝓprie i vē. Et ꝫ necessariū ē vt ꝯseruatiōe vtaꝛ añ suā horā: ⁊ euacuat ea q̄ ꝓprie i ipius egritudīe sunt euacuāda siue sit minutio: siue vētris solō Et fortasse desiccātia exterius apponere ⁊ medicias abstergētes est euacuare: queadmodum hydropisim patiētes faciūt. Qñq̄ʒ etiā necesse ē te dare medicinā q̄ sit ex gn̄e euacuādi hūores in q̄litate: sicut cū scamonea ē tibi necessaria ad euacuādū colerā rubeā. ei ergo admiscēdū ē illō q̄ ipsaʒ in q̄litate diuersificet: ⁊ in vētrē soluēdo cū ea ꝯueniat: ⁊ ipsaʒ ab euacuatiōe non ꝓhibeat sicut mirabolani: ⁊ emēdet cōplōnis malitia si post acciderit. ¶ habētiū q̄ʒ in iterioribus apa vētrē soluere est difficile et facere vt vomāt. Qd̄ si tibi necessariū fuerit: da eis q̄ sit sicut volubilis ⁊ semē croci hortēsis et apozima polipodij ⁊ casiā fistula ⁊ his silia. ¶ hypo. q̄ʒ inquit Qui fuerit macer ⁊ fuerit nature cui vomere sit facile: melius erit in mūdādo ipm̄ vt ad vomitū adducaꝛ: ⁊ vt sit hoc in estate aut vē aut autūno ⁊ nō i hyeme. Ei vō q̄ mediocris fuerit figuꝛ cōueniētior est vētris solō. q̄ si sibi euacuatio q̄ fit vomitu necessaria fuerit vsq̄ʒ ad estatē expectet: ab ipso tñ sibi caueat cū eo nō idiget. ¶ Uerūtamē añq̄ʒ ventris fiat solutio aut vomitus ꝑmittēda est hūoris subtiliatio qui est euacuandus: ⁊ amplificatio cannaliū ⁊ ipsorū aptio: q̄m hoc est ex eo q̄d corpus a pena securum reddit. ¶ Et scito q̄ facere nature consuetudineʒ lenitatis ⁊ obediēte ei q̄d vis ex solutione ventris ⁊ vomitu facili anteq̄ʒ medicina deꝛ aut vomitus est ex regiminibus aperientibus. ¶ Amplius ventris solō et vomitus cū macredine vētris ē difficilis ⁊ laboriosus ⁊ timorosus. ¶ Medicina q̄ʒ vomitū faciens, q̄nq̄ʒ fit ventris solutiua cū stomachus fuerit fortis aut bibita fuerit super fortē famem aut q̄ eam bibit: habuerit passionē colericā ⁊ nature lenitatē aut si vomere non consueuerit: aut si medicina in sua subā grauis fuerit ⁊ velocis descēsiōis. ¶ Et ventris solutiua facit vomitū: propter debilitatem stomachi: aut ꝓpter mltā faciei siccitatē: aut ꝓpterea q̄ medicina abhorreꝛ: aut ꝓpterea q̄ bibitor fastidiū habere solet. ¶ Ois preterea medicia q̄ vētris est solutiua cū ñ ipʒ soluit aut soluit sʒ nō id q̄d est maturum: mouet humorē quē dʒ soluere: ⁊ dilatat ipsum in corpore: superat ergo corpus: ⁊ cōuertūtur ad ipsum

humores alij: q̄re humor iste in corpe multiplicat̄. ¶Ex humorib⁹ q̄dā ē q̄ est velocioris obediē tie vomitui scd̄m plurimū sicut colera. Et ex eis ē q̄ vomitui rebellis existit sicut melācolia. Et ex eis ē q̄ iter hoc ⁊ hoc ē medi⁹ sicut flegma. Et febrē q̄dē habē tis vētrē soluere melius est q̄ facere vt ipe vomat. Et cui⁹ hūor dscēdēs fuerit sicut lieteriā hn̄tis facere vt vomat: ē incōueniens. ¶Medicinarum p̄terea vētris solutionē facientiū deterior est q̄ ex medicinis est ꝯposita: multe diuersitatis in tp̄e in quo soluēdus est venter: qm̄ vētris solutio ꝯturbat̄: ⁊ postventrē soluit anteq̄ scd̄a: ⁊ q̄nq̄ prima ipam scd̄am expellit. ¶Amplius qui biberit aliq̄d ventris solutionē aut vomitū sibi faciēs corpore ipius limpido necesse erit vt ei v̄tigo accidat aut mordicatio i vētre ⁊ āgustia ⁊ qd̄ ab eo expellet̄: egredietur cū difficultate. Et ad vltimū q̄dē dū medicina superfluitates euacuat non erit i ea estuatio. Cūq̄ q̄ medicinā biberit estuationē habere cepit iā euacuat q̄ superfluum non est. ¶humor p̄terea q̄ vomitu aut vētris solutione euacuat̄ cū ad aliū mutabit̄ humorē significabit q̄ iā corp⁹ ē mūdatū a superfluo humore quē euarevolum⁹. Qd̄ si mūdificatio vsq̄ ad itestinoꝝ rasurā puenerit ⁊ ad rē nigrā fetidū hn̄tē odorē erit malū ¶Sōnus q̄dē cū post vētris solonē aut vomitū fuerit multū demōstrabit q̄ euatio iam pfecte mūdauit corp⁹ ⁊ contulit. ¶Et scias q̄ cū sitis post vētris solonē aut vomitū fuerit fortis: maximā ⁊ vltimā purgatiōis bonitatem significabit. ¶Scito etiā q̄ medicina vētris solutiua expellit illud qd̄ euacuat cū virtute attractiua q̄ attrahit hūc ꝯsīlē humorē: ⁊ fortasse attrahit grossum ⁊ relinq̄t subtilem: quēadmodū facit illa q̄ melācolia ꝯexpellit. ¶Illi⁹ preterea verbū q̄ dt̄ qd̄ ipsa gn̄at illd̄ qd̄ attrahit aut q̄ i p̄missa attrahit qd̄ est subtile nō est aliq̄d. Et. G. quidē licet hoc sentiat penit⁹ tn̄ dicit q̄ medicina ventris solutiua in q̄ nō est vētositas cū ventrem non soluerit ⁊ digeret̄: gn̄abit hūorē quem attrahere solebat. Sꝫ huiusmodi dicta nō sunt ꝯuenientia. Et vr̄ quidem q̄. G. ex hoc q̄ certificat: sentiat q̄ iter attrahētē medicinā ⁊ humorē attractū sit cōueniētia in sub̄a: ⁊ propter hoc attrahit ip̄m. Sed hoc non est verū qm̄ si attractio fieret cū cōueniētia: ferrū attraheret ferrū cū ip̄ꝫ superaret: ⁊ auꝝ attraheret auꝝ cū ip̄m superaret quātitate sua hoc tn̄ certificare nō ē medici. ¶Et debes scire q̄ humoꝝ attractio q̄ fit potu medicinaꝝ soluentium ventrem aut vomitū facientiū nō est nisi in venis i q̄bus venerūt donec ad itestia perueniāt ⁊ stomachū ⁊ hic natura mouetur ad hoc vt eos expellat ex̄. Et raro q̄dē accidit vt cum ventris solutiuū bibit̄ ad stomachū ascēdāt: ⁊ si ascēderit ad vomitū declinabūt. Qd̄ aūt ad stomachū ascendere non dimittit non est nisi propter duas cās. Una que est quoniā medicina ventris solutiua velociter penetrat ad intestina. Et altera ē qm̄ cum medicina ventris solutiua bibit̄: naꝫ properat ad hoc vt ex venis mesaraicis ad iferio

ra expellat et nō ad supiora: qm̄ hoc ppinquius ē et facili⁹: et qꝛ il lud qđ est post eas n̄ etiā ipas cōprimit: et hoc q̄dē est ex eo qđ naturā mouet vt ex ppinquiori bus expellat viis. Qđ si medici na virtutē haberet attractiuā q̄ humorē comitaretur etiā natu ra virtutis expulsiue magis di gna vt in sano et forti superaret: sꝫ medicina nō attrahat nisi ad viā signatam. ¶ Medicine p̄o vomitū facientis dispositio ē di uersa ab hoc quoniam cum in stomacho fuerit in eo morabit et humorem ab intestinis ad se ipsaꝫ attrahet: et sua p̄tute supa ta ad resistēdū virtuti naturali. ¶ Et scias q̄ p̄km attractionis humorū quos medicine attra hunt nō est nisi ex venis: et ex eo q̄ est multe propinquitatis. qm̄ attractio fit in vēis et in eis q̄ nō sunt vene sicut humores q̄ sunt in palmone qui ppter vicinita tē ad stomachū et intestina tra hūtur licet in venis non vadāt. ¶ Et debes scire q̄ attractio q̄ fit p nares ex medicinis siccis ē cā euacuādi humores a corpe si cut in hydropisi.

¶ De sermōe purgatiōis ven tris et regulis eius. Cap. v.

Iam in p̄cedēti sermōe ostē dim⁹ quō sit corp⁹ p̄paran dū ad recipiēdū id qđ vētreꝫ sol uit anteq̄ purget cū amplifica tiōe pororꝫ et lenificatiōe nature et pprie in egritudinib⁹ fridis: et ad summū nā mollificare ātēq̄ venter soluat: est cōpetēs regu la in q̄ existit securitas: nisi i eo q̄ colerice passioni valde ē apt⁹ ex hoc nāq̄ nihil isti ē faciēduꝫ qm̄ eēt causa superfluitatis que ei accidet. ¶ Solutorio nāq̄ vē tris alicuius talis qualis ē iste res admiscēda est in qua fit vir tus vomitiua: ne pperet descen dere de stomacho anteq̄ suam perficiat operationē: imo equē tur in ipsa duarū medicinarꝫ virtutes: et pficiat vētris soluti ua opatione suā et vomitiua suā ecōuerso illi⁹. Trauli q̄ꝫ sunt ex eis q̄ colerice passiōi sunt appa rati. Forte igit nō tolerāt medi cinā. Ipsorꝫ tn̄ plurimi colericā incurrūt passioneꝫ ex reumatis mis suorꝫ capitū. ¶ Ex cā p̄ter ea timorosa ē vt medicia vētris solutiua sumat fece in intestinis exn̄te siccarimo expellēda saltē cū clisteri aut iur mollificatiuo. ¶ Balneū q̄ꝫ igredi an̄q̄ vētris solo fiat aliquātis dieb⁹ ē ex eis q̄ bn̄ p̄parāt: nisi aliq̄d phibue rit. Et opꝫ q̄dē vt iter balneū et haustū medicie puū iteruenia t tps. Post medicinā q̄ꝫ nō ingre diat q̄s balneū: qm̄ trahit māꝫ ad exteriora. et neq̄ ē bonū nisi ad vētrē cōstringēdū p̄ter i hyeme: qꝛ nō ē timēdū p̄mā balnei cām ingredi tali mō ne calor sit vllo mō ipediēs ad attrahēdū sꝫ sit ad mollificādū. Et ad vltimū opꝫ vt aer illi⁹ q̄ pharmaciā bibit: sit caliditatis pauce ne sudoreꝫ faciat neq̄ turbationē: qm̄ h̄ est ex p̄paratoriis. Fricatio q̄ꝫ et ex oleis inūgi ē silr̄ ex p̄paratoriis. Cū āt aliq̄s medicie assuet⁹ nō est neq̄ eā bibit meli⁹ ē medico vt sibi caueat ne vētris solutiua violentas virtutes h̄ntia ei tri buat. ¶ Fastidiū vero h̄ntibus et humores viscosos et i hypocū driis tensionem: aut q̄ i suis in terioribus habet inflammatio nem aut opilationes nō est dan dū aliquid donec ista rectificen

tur nutrientib⁹: mollificātib⁹ et balneo ꝛ requie ꝛ dimissiōe eius qđ mouet ꝛ ei⁹ qđ inflāmat. Illis ꝟo q̄ stātes bibunt aq̄s ꝛ hn̄tib⁹ splenes fortes medicie sunt necessarie. ¶ Cūqꝫ aliqs medicinā vētri solutiuā biberit: meli⁹ erit ei si medicia fuerit fortis vt sup eā dormiat anteq̄ operet: q̄m opabit meli⁹. Et si đbilis fuerit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat: q̄m nā digeret medicinā. Cūqꝫ medicia opari cepit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat quocūqꝫ modo fuerit. ¶ Ampli⁹ cū aliquis medicinā bibit nō illico sup eā se mouere đꝫ sꝫ đꝫ sup eaꝫ q̄escere: vt ipsaꝫ natura circūdet ꝛ i ea opetur: q̄m nisi nā in ipā opata fuerit nō opabit in naturā. ¶ Odores q̄ꝫ nauseā ꝓhibētes olfacere đꝫ sicut est odor mēte ꝛ rute ꝛ apij ꝛ cytonioꝝ ꝛ boli corasceni aq̄ rosacea ꝛ pauco aceto aspsi. Et si ex odore medicie q̄s exterret cū medicinā bibit nares cōstrigat. Et q̄ medicinā abhorret đꝫ masticar paꝝ ex tarchō: iō vt sui oris vł odoꝝ ꝟt⁹ stupida fiat. ¶ Qđ si vomere timuerit extremitates ꝯstrigat ꝛ cū ipam biberit đsup rē stipticā bibat. Medici p̄terea pillulas q̄s ei daturi sunt q̄nqꝫ i melle voluūt q̄nqꝫ super eas ꝓijciūt mel coctum aut zuccarū coctū: đōec eis i de faciūt tunicā. Et eo q̄ꝫ ingeniū vtile ē vt sup eas ꝑōat cera ꝛ pauco olo mollificata. Et ex eo qđ magis ꝯuenies igeniū est vt os aq̄ aut alia re ipleat: dei de pillule sicut sunt bibant sup ipsaꝫ: aut q̄ aliq̄ horū igenioꝝ aptate fuerit: trāsglutientur itaqꝫ oēs ita ꝙ medicine opatio nō cognoscet. Et oꝫ vt apozima tepidū bibat ꝛ pille cū aq̄ tepida sumāt. ¶ Frigidi p̄terea stomachus ꝛ pedes calefaciēdi sunt. Cūqꝫ ipsius aia sedata fuerit: ambulet ꝛ moueat paulatiꝫ q̄m motus hic ē iuuatiuus. Et interpositiōe horarūꝫ ex aq̄ calida tm̄ bibat ꝙ medicinā nō liq̄faciat ꝛ expellat ipāꝫ ꝛ ei⁹ debilitet ꝟtutē nisi fuerit in hora q̄ necesse ē vt vētris stringat solo. In potu q̄ꝫ aq̄ caŀe materie medicie existit debilitatio ¶ Qui aūt medicinā bibere voluerit calide existēs cōplōnis ꝛ debilis stomachi: erit ei meli⁹ vt eā bibat postq̄ prius biberit aliq̄d ꝙ sit sicut aq̄ ordei: aut succ⁹ granati: aut vt vłr dicā cū stōachus recepit nutriēs subtile ꝛ lene. Sꝫ q̄ nō ita fuerit erit ei melius vt eā ieiun⁹ bibat. ¶ Pluri mi p̄terea q̄b⁹ daŕ medicia ventris solutiua in estate ex ea pueniūt ad febrē. Oꝫ ergo ne medicine potator comedat vel bibat donec medicia suā pfecerit opationē: neqꝫ etiā q̄ diu medicina opaŕ dormiat nisi volūtas affuerit vt restringaŕ. Qđ si ipsi⁹ stomachus nō tolerauerit ne comedat ꝓpterea qđ stomachus ei⁹ est coleric⁹ ꝛ cito descēdit ad ipm̄ colǎ: aut ꝓpterea ꝙ a comestiōe vehemēter ꝛ fameꝫ tolerauit: deŕ ei parū panis isu si pauco vino sup medicinā anteq̄ vēter soluaŕ: q̄m hoc est ex eo ꝙ medicinam fortasse adiuuat. ¶ Oꝫ p̄terea ne an⁹ aq̄ frida lauet sed cū caŀa. ¶ Quidā etiam dixerunt ꝙ pillule que sunt cuꝫ apozimatib⁹ dande: sunt dande cū apozimatib⁹ q̄ sunt cū eis homogenea: Pillule namqꝫ que colerā expellunt rubeā cū apozimate dande sunt alicui⁹ qđ sit

verbi gratia sicut fumusterre. Et que melācoliam euacuātur cum apozimate alicuius qđ sit sicut epithymū aut polipodiū aut his simile. Et que flegma expellunt cū apozimate alicui⁹ qđ sit sicut cētaurea. ¶ Cū aūt euacuare volueris corp⁹ siccū carnē hñs duram medicina forti sicut elleboro ꝛ his similib⁹: vehemēter stude in humectādo ipm nutriētibus vnctuosis: Et ad vltimū cum fortes medicine multi sint timoris tales vcꝫ q̄lis ē elleborus: qm̄ in corpore mundo efficit spasmū: ꝛ repleti corporis commouet humiditatem motu turbido: ꝛ ad intestina trahit illud qđ ei difficile est expellere. Et titimali venenosi sicut mezereon ꝛ scerebrā: ꝛ eaꝝ ipedimētū cum superant remouet raib. ¶ Ampli⁹ medicina multoties suū odorē in stomacho dimittit est ꝗ sicut si medicina ibi remanet: cui⁹ medicamē ē aq̄ ordei q̄ ipm lauat: q̄ q̄dē melior existit eoꝝ que in potu sumūt. ¶ Cūqꝫ tps prolōgabit ꝛ medicina operari nō ceperit: si allenıatio fieri poterit vt nihil moueat fiat. Qđ si q̄d affuerit timoris meli⁹ erit vt hydromel traijciat aut ei⁹ sirupū aut aquam in qua vitrum resolutū fuerit: aut subijciat ei collyriū aut fiat clistere. ¶ Ex causis vo pp quas medicina nō operat: est cānaliū coangustatio de natura: aut pp complexionē aut pter egritudinis vicinitatē. In habentib⁹ em̄ paralysim aut apoplexiaꝫ medicinaꝝ vie ad suas materias coangustant: accidit ergo vt difficile sit facere quaten⁹ vēter eis currat. ¶ Duas preterea medicias ventrē soluētes in vna die cōiungere est timorosum ꝛ extra rectitudinē. ¶ Ois quoqꝫ medicina que alicui humori est ppria cū ipsūꝫ nō inuenit: perturbat ꝛ ventrem cū difficultate facit: ꝛ similiter si ipm in suo contrario ipsum inuenerit. ¶ Ois preterea medicina humorem in pmis extrahit q̄ est ei pprius. deinde illū qui est post ipsum in multitudie ꝛ subtilitate: ꝛ reliq̄s fꝫ hūc ordinē: preter sanguinē: qm̄ natura vsqꝫ ad postremū eum retinet ꝛ recōdit humorem vo ex lōginquo attrahere est difficile. ¶ Amplius cū timor affuerit ne nausea aut sincopis alicui accidat postq̄ꝫ medicinam biberit: oportebit fieri vt antequam medicinā bibat trib⁹ dieb⁹ aut duobus cū aqua raphani vomat et vt raphanū comedat. ¶ Oportet pterea ne multuꝫ salis sit in cibis ei⁹ q̄ medicinā vult bibere. ¶ Multotiesquoqꝫ ex haustu medicie puenit ad nauseā ꝛ angustiā ꝛ sincopin ꝛ tremorē cordis ꝛ vētris mordicationē: ꝛ pprie cum non solutionē fecerit aut sudorē. Multoties preterea est nobis necessarium vt eum faciam⁹ vomere. Et multoties excusat nos ab hoc dare ei retētiua ꝛ facere vt aquā ordei bibat quaten⁹ vēter soluat: ꝛ medicie malitia remoueatur: ꝛ qđ in intestinis retentū fuit: lauet. ¶ Ille vero cui⁹ cōplexio fuerit frigida ꝛ sup alios hūores fuerit flegma supabūdās debet sumere post medicinam ꝛ ipsius operationem naustriū aqua calida ablutum cum oleo. Et qui calide fuerit ꝯplexionis psilium bibat cū aqua frigida ꝛ oleo vio-

laceo ꝛ zuccarũ tabarzet aut in leb. Et ille q̄dē qui tēperate est ꝯplexiōis semē lini. Et illi q̄ ex coꝛiationē timuerit intestinoꝝ bolũ armenũ cũ succo granati det. Sumere ēt dz q̄cq̄d diximꝰ post fluxũ vētris ꝛ si nō ipz reti nebit. ¶Oi p̄terea pharmaciã bibēti cui postea aduenit febꝛis meliꝰ ē aq̄ oꝛdei. Sirupꝰ vo acetosꝰ ē excoꝛiatiuꝰ: ꝛ iō tardandꝰ ē vsq ad duos dies aut tres donec i itestinis sua redeat vtꝰ. ¶Ille q̄z q̄ medicinã bibit scd̄a die ē balneũ itraturꝰ. ¶Et si ex hūoꝛibꝰ ipiꝰ aliq̄d relictũ fuerit balneũ ipz mūdare poterit. Nã si videris φ balneũ sit ei sapidũ ꝛ in ipo delectet: erit hoc signũ φ balneũ ipz ab eo qd̄ relictũ ē mūdificat: ipm q̄z in eo dimitte. Qđ si iueneris φ in ipo nō delectet: imo i eo estuationez patiat expelle eum. ¶Scias pꝛeterea φ ei q̄ intestinoꝝ patit debilitatē plerũq ex medicinis ventrez soluētibꝰ aduenit vētris solutio foꝛtis: ꝛ plongabit ei res: ꝛ multis idigebit medicinis donec retineat. ¶In senibꝰ ēt silr timet ex vētris solutiōe ipsiꝰ nocumētuz. ¶Et scito φ ex potu habito post medicias vētris solutiuas ad febꝛes puenit ꝛ ad estuationem. ¶Post solutionem q̄z ventris ꝛ minutionez multoties in epate aduenit doloꝛ quē aq̄ calide potus remouet. ¶Et scito φ tps̄ q̄ maioꝛ canis ascēdit ꝛ frigoꝛis foꝛtis nō ē tps̄ sumēdi medicinã. Medicina em̄ in ve: aut autūno ē bibēda. Et ver q̄dē est cũ niues de montibus cadūt. Et post ver q̄dē venit estas i q̄ nō ē sumēda nisi res modica vel subtilis. Autūnꝰ vo est veri ꝯrius.

¶Ampliꝰ nature nō est faciēda ꝯsuetudo bibēdi medicinã cũ q̄ necesse sit mollificare ventrē: q2 fiet ꝯsuetudinaria: ꝛ hoc habēs ad ipedimētũ male finis pueniet ¶Unũquēq etiam q̄ fuerit sicce cōplexionis deijcit foꝛtis medicina. ¶Opz p̄terea vt sup debilē medicinã ex motu minuatur ne eius virtus resoluatur: ¶Ex medicinis quoq debilibus bñdictis sunt viole cum zuccaro. ¶Et ille cui in hyeme necessariũ fuerit medicinã bibere vētũ obseruet meridionalē. Et i estate dixerūt quidã eoꝝ ecōuerso: ꝛ hoc q̄dē diuisione hz. ¶Eger cũ debili indiguerit solutione ꝛ nō opabit nō magis mouet sed dimittat. Egritudo quoq multoties ebullire facit ventris solutionem ꝛ accidit febꝛis. Et est cum minutio sufficit.

¶De superfluitate medicine ventrē soluentis: ꝛ de hoꝛa cōstringendi eam. Cap̄. 6.

Ex significationibus q̄bꝰ cognoscitur hoꝛa qua est catarticũ ꝯstringendum est sitis. Cum ergo ventris solutio pseuerauerit ꝛ sitis nō acciderit: nō erit timendũ φ supfluitas puenit. ¶Ueruntamē sitis q̄nq accidit ꝛ nō ppter multitudinem solutionis vētris: neq pꝛopter eius superfluitatē. Imo pꝛopter cāz dispōnis stomachi: q̄m si fuerit calidus aut siccus aut vtrũq faciet cito sitim. Aut pp cām dispōnis medicīe cũ fuerit calida pungitiua. Aut pp cām materiei in seipsa: q̄m cũ fuerit calida sicut colera: aut in talibꝰ q̄lis sūt cause hmōi nō erit longe quin festina veniat sitis. Et si cũ hoc harũ rerũ accidit contra

riã nõ erit longe qn penit⁹ sitis cũ tarditate veniat. ¶ Cũ ḡ videris φ sitis iã supfluit: ⁊ φ vẽtris solutio nõ sit pauca: cõstringe ⁊ pͨipue cũ cãe festinatiõis sitis ⁊ velocitatis ipsius nõ fuerint i vẽtrẽ qm̃ i hmõi nõ debes dare ꝯstrictionẽ cũ sitis appuerit. ¶ Qñq₃ ẽt exit⁹ ei⁹ qḋ egredit: est demõstratiu⁹ hore ꝯstringẽdi. Qui em̃ colerã expellit rubeã cũ viderit φ iam pueniẗ ad flegma: sciat φ iã medicina supflue opatur: ⁊ quãto magis si ad coleram pueniẗ nigrã. Sãguis ṽo maioris ẽ timoris ⁊ deterioris piculi. Et si cui pp medicinã mordicatio supuenerit: ꝯsiderãdum erit qḋ in capitulo de mordicatione diximus.

¶ De mõ succurrẽdi dispositioni eius in quo superfluit ventris purgatio. Cap. 7.

Inanitio supfluit: aut pp venaꝝ debilitatẽ: aut pp orificioꝝ ipsaꝝ amplitudinẽ: aut ꝓpterea φ pharmacia eaꝝ pũgit orificia: aut ꝓpterea φ ex ꝯplexiõis malitia corpi acq̃sita fuerit aut ex ea q̃ est sicut ipa. Cũ ḡ vẽtris purgatio supfluit: liga extrema supius ⁊ iferi⁹ icipiẽs ab ascellis ⁊ inguinib⁹ descẽdẽdo ab eis. Et in potu parũ tyriace aut filonij tribue. Et si poteris fac ipm̃ sudare i balneo aut vapore aq̃ calide sub pãnis suiscapite exteri⁹ tracto. ¶ Cũq₃ multũ sudauerit ꝯstrictiua ad potãdũ da ei ⁊ friceẗ. ¶ Et fiãt ei epithimata ex reb⁹ bñ redolẽtib⁹ ex aq̃ myrtoꝝ ⁊ sãdalis ⁊ cãfora ⁊ succo fructuu₃. Mẽbra pterea ipi⁹ extrĩseca fricare debes ⁊ calefacere vẽtosis cũ igne sub hypocũdrijs p̃us positi₃ ⁊ iter spatulas ipius. ¶ Qḋ si tibi necesse fuerit stomacho ipi⁹ ⁊ itestinis supponere empl̃a ex ordeo fctõ ⁊ aquis stipticis fac sil̃r ex oleis oleo de cydonijs ⁊ oleo de mastice. ¶ Ipe pterea ab aere frigido est separãdus: qm̃ p̃mit eũ ⁊ ipi⁹ resoluit vẽtrẽ ⁊ ab aere calido: qm̃ ipi⁹ laxat ṽtutẽ. ¶ Cõfortari q̃₃ d₃ ex reb⁹ bñ redolentib⁹ ⁊ ex stipticis ad traijciẽdũ ⁊ dãdũ ⁊ ex tortellis i vino suauiter redolẽte. Op₃ tñ vt sint calide: et vt pãnis cũ succo granati: iã p̃cesserit: a sanguicha ⁊ cortices papaueris albi triti. ¶ Ex eo q̃₃ exptũ ẽ vt ḡna nasturtij põdere triũ. ʒ. sumanẗ ⁊ torrefiant: deiñ ad hoc coquanẗ dõec coagulenẗ ⁊ ad bibẽdũ tribuaẗ: ẽ nãq₃ vltimũ i bonitate. ¶ Op₃ p̃terea vt ei⁹ nutriẽs sit stipticũ infrigidatũ cum niue q̃le ẽ qḋ fit ex succo vue acerbe ⁊ sibi silib⁹. ¶ Ex eo etiã qḋ i retinẽdo solutionẽ iuuat: est vt vomit⁹ ꝓcedat cũ aq̃ calida: ⁊ ei⁹ ẽt extrema i ea mittanẗ. Et nõ ifrigides ea. ¶ Cum aũt alicui eoꝝ sincopis superuenerit: da ei vinũ ad potãdũ. Et si hoc totũ ꝯtulerit: tribue ei i fine rei narcotica ⁊ medicamẽta fortia: nota q̃ sũt i capl̃o de prohibitiõe fluxus vẽtris. ¶ Medico ṽo ẽ vtili⁹ vt p̃uisor existat i p̃parando trociscos ⁊ pulueres põticos añq₃ sit hora: ⁊ vt etiam sit p̃uisor ⁊ in enematibus ⁊ ipsorum instrumentis.

¶ De eo q̃ bibit medicinã et non solutus fuerit. Cap. 8.

Cum pharmacia solutionẽ nõ fecerit ⁊ fecerit mordicationẽ vẽtris ⁊ angustiã i ipo ⁊ q̃ sumpsit ipam estuauerit: scotomabiẗ ⁊ dolebit caput ⁊ patieẗ

alices et oscitatiões: succurrere debes cũ enemate et collyrijs sic cis. ¶ Et ipse quidem bibat masti cis.ʒ.iij.in aqua tepida. ¶ Medicina quoqꝫ quãdoqꝫ operatur pp stipti corũ bibitionẽ et comestionẽ taliũ qualia sũt cydonia et maciana ppterea quod os stomachi comprimũt et quod sub eo existit et propter quod nauseã sedant et medicinã a suo motu quo ẽ ad superiora violẽter ad partẽ movẽt inferiorẽ: et ppterea quod nature vim inferũt. ¶ Quod si enema nõ iuuerit et mala supuenerint accidẽtia extẽsiõis corporis et oculi exierit ex et fuerit mot⁹ ad supiora: necessaria erit minutio. ¶ Et cũ medicina vẽtrẽ nõ soluerit et mala eã nõ secuta fuerint accidentia melius etiã erit vt ipã3 ɔsequatur minutio saltem post duos dies aut tres: nã nisi hoc factũ fuerit timendũ est in ipso ne humores ad vnum principalium mẽbrorum moueantur.

¶ De dispositiõibus medicinarũ ventrẽ soluentium. Cap.9.

Medicinarũ ventrẽ soluẽtiũ quedã sũt quarũ malignitas magna ẽ sicut ellebor⁹ niger et turbith cũ nõ fuerit bonũ imo fuerit ex gñe ipsi⁹ quod ẽ citrinũ. Et agaricũ cũ nõ fuerit album et purũ: imo nigredini attinuerit Et sicut laureola. Et qr res iste male sũt: tũc si bibite fuerint: et mala inde accidẽtia puenerint meli⁹ erit vt medicia a corpe expellatur quãto plus possibile fuerit vomitu aut purgatiõe et medicetur cũ tyriaca. Multarũ preterea earũ remoueatur malitia et ɔturbatio quã faciũt aie dãdo in potu aquã vehemẽter frigidã: et sedẽdo i ipsa sicut turbith citrini putridi. Ois quoqꝫ res que acuitatem frãgit glutinatiõe et lenificatione et vnctuositate i qua sit dulcedo ad hoc cõfert. ¶ Quedã etiã medicinarũ quãdoqꝫ aliqb⁹ pportiõales existũt ɔplexiõib⁹: et alijs nõ cõueniũt. Scamonea nãqꝫ i eos qui in frigidis morãtur regionib⁹ nõ opatur nisi debiliter: nisi magna inde detur quãtitas sicut est mos ei⁹ i terra turcorũ. Et quãdoqꝫ est necessariũ quibusdã corpib⁹ i aliqb⁹ regionib⁹ ne medicinarũ corpa dentur: s3 virtutes earũ tm̃. Et ẽ necesse etiã vt medicis soluẽtib⁹ vẽtrẽ bñ redolẽtes medicĩe misceantur ppterea vt mẽbrorũ virtutes ɔseruentur. ¶ Medicine quoqꝫ cordis ad hoc iuuamentũ ɔferũt: ppea spm̃ aialẽ i vnoquoqꝫ mẽbro cõfortãt. Plurime quoqꝫ earũ subtilitate sua et facilitate iuuãt. ¶ Due preterea medicine quãdoqꝫ ɔiungũtur quarũ vna suũ hũorẽ cito expellit et altera tarde. Una ergo suã opatione efficiet postqꝫ ipaiã alterã etiam i suo hũore ɔpsit et opabitur in ipã3 et ei⁹ debilitabit virtutẽ. Cũ qꝫ scda post operari ceperit: erit debilis virtutis mouens et nõ pficiẽs: quare erit aliquid ei admiscendũ quod ipã3 i faciẽ reddat et festinare faciat sicut 3i3iber turbith qm̃ ipz stupefieri non pmittit: et sitr fiet si eas bñ scieris pmiscere. ¶ Amplius ɔsiderare debes principia que in virtutib⁹ medicinarum ventris solutiuarũ declarauimus cũ locuti fuim⁹ de principijs vniuersalibus medicinarũ simpliciũ. ¶ Medicina preterea solutionẽ faciẽs plurimũ opabitur illud soluendo pprietate sui: sicut turbith. Et plerũqꝫ efficit illud exprimẽdo sui pprietate: sicut mirabolani. Et quãdoqꝫ operatur

ius lenificādo ꝓprietate sui: sicut siracosti: ꝛ qñqꝫ opat id lābificādo sicut mucillago psilij et pruna. ¶ In pluribꝰ qꝫ violentarum medicinarū existit aliq̄ venenositas ꝛ solutionem ventris efficiūt ſm modū q̄ nature violentia infert. ¶ Ipse igit sunt aptāde medicinis in qbꝰ existūt bezariati. ¶ Plerūqꝫ ēt adiuuāt amaritudo ꝛ acuitas ꝛ pōticitas ꝛ stipticitas ꝛ acetositas i opatiōibꝰ medicīe cū eiꝰ ꝓprietas ei p̄sens affuerit. Amaritudo nāqꝫ ꝛ acuitas i resoluēdo iuuāt. ꝛ pōticitas ꝛ stipticitas i p̄mēdo. ꝛ acetositas in icisionē faciēdā q̄ ad lābēdū p̄parat. ¶ Ampliꝰ qd lābere facit nō est cōiungendū ei qd in p̄mēdo iuuat talit vt sint eoꝝ eq̄les ꝟtutes. Imo meliꝰ est in hmōi vt vnū post aliud tardet vt sit ꝟbigratia vna duarū medicinarū q̄ lenificat prius suaꝫ perficiens operationem q̄ꝫ ea q̄ p̄mit: deinde adueniat exp̄ssiua et expellat qd lenificatum fuit. Et in reliquis secūdū hāc considerationem.

¶ De eo qd ex hoc capitulo in alijs locis inquirēdū ē. Ca. 10.

Medicine vētris solutiue ꝛ lenificātes q̄ bibūt ꝛ epitymant ꝛ reliq̄ ab eis: i nr̄o āntidotario sunt relinquēde. ꝛ ſm etates vniuscuiusqꝫ ēt medicinaꝝ simplicium melioratio. ꝛ q̄lit sit ei succurrēdū. Et quō sit ei i potu tribuēda: i medicinis reqrat simplicibꝰ. Pillule preterea ad bibēdū dāde nō sunt postq̄ꝫ d̄siccate sunt ꝛ facie fuerit vt lapides. neqꝫ ēt cū sit molles: ne penetrēt ꝛ retineant: Sꝫ sint sic q̄si siccari ceperint; ꝛ digitis cedant si comprimantur.

¶ De vomitu. Cap. 11.

Homines q̄ sūt remotiores ab h̄ vt medicꝰ eos vomere faciat lenit aut pp naturam sunt homines q̄ pectus habēt strictū ꝛ q̄ male anhelāt: ꝛ q̄ ad sanguinē spuendū sunt apti et hoies colla habētes gracilia: ꝛ apātibꝰ q̄ in ipsoꝝ nascunt gulis apti: ꝛ stomachos hn̄tes debiles: et multū pingues qm̄ istis cōueniētiꝰ est vt vēter soluatur: ꝛ macris melior est vomitꝰ colere ipsoꝝ aptus. Aut propter vsum homines quibꝰ difficile est vomere: neqꝫ vomēdi habent consuetudinē qm̄ si istis vomitꝰ prouocatus fuerit fortibus vomitibꝰ non remanebit quin ipsoꝝ vene in mēbris anhelitus scindant et ꝑueniāt ad ptisim. Cū aūt alicuiꝰ res qualis sit ignorabitur vomitibus leuibꝰ priꝰ erit experiēdꝰ qui si ei fuerint faciles erimus et fortes ausi dare sicut illaꝫ q̄ fit ex elleboro: et sibi silē. ¶ Et si nō oportuerit vt fiat q̄tenus vomāt; aut fuerit vnꝰ cui necessarius erit dare vomitū p̄para ipm an̄ ꝛ facies ei ꝯsuetudinē ꝛ mollifica ipsiꝰ nutrientia ꝛ fac ea vnctuosa ꝛ soluta: ꝛ fac eum q̄escere ab exercitijs ꝛ postea da ipꝫ ei. ꝛ da i potu vnctuosa: et olera cū vino: ꝛ ad cōedēdū da ei an̄q̄ꝫ vomat nutriēntia bōa: ꝛ p̄pe si vomitꝰ fuerit difficilis: qm̄ fortasse nō vomet ipm: imo natura eū r̄tinebit ꝛ meliꝰ ē vt bonū retineat q̄ꝫ malū. ¶ Cūqꝫ post cibū quē cōedit cā vomēdi vomuerit: tardet cōestioneꝫ donec fames sit fortis. Et seda sitim eius cuꝫ aliquo quod sit

sicut sirup⁹ macianoꝝ sine aq̄ ꝛ nō cū iuleb neqꝫ sirupo aceto so:qm̄ vomere faciūt. ¶Cibus aūt q̄ est ei vtilis est pullus in car dabē̄ꝛ tres phyalevini post ipm. ¶Et ille q̄dē qui acetosū̄ꝫ vomuerit ꝛ nō cōsueuit ꝛ i pulsu aliqđ signū febris habuerit comestionē vsqꝫ ad mediū dieꝫ tardet ꝛ añ ipsam aquam calidā rosaceam bibat. ¶Cui aūt acciderit vt colerā vomat nigrā:ipsi⁹ stōacho spongia aceto calido īfusa supponat̄. ꝛ melius q̄dē est vt sit cibus qui ad vomeñ. sumit̄ diuersus:qm̄ cuꝫ est vn⁹ qñqꝫ ipm amplectit̄ stomach⁹ ꝛ in dimittēdo ipsuꝫ fit auar⁹. Post vomitū autē ipsi⁹ superfluū cōferunt aues parue et pulli cū ambulare icipiunt ossa tñ suarū extremitatū non comedat:qꝛ sunt grauia ꝛ i stomacho tardantur. Et fac eū ingredi balneū. ¶In hora auteꝫ vomēdi currat ꝛ exercitetur ꝛ fiat vt laboret postvomat:sitqꝫ h̄ i m̄dia die. ¶In hora p̄terea vomēdi opꝫ vt ocl̄i ligent̄ supposit̄ꝫ pilis duab⁹:deiñ venter leui fascia tēperate fascietur. ¶Res q̄ꝫ que vomitus sunt p̄paratoꝛie sunt eruca ꝛ raphanus ꝛ carica ꝛ calamētū mōtanū ꝛ recēs ꝛ cepe ꝛ poꝛri et aq̄ oꝛdei cū fece sua ꝛ melle ꝛ pultes fabaꝝ dulcedine ꝛvinū dulce ꝛ nuces cuꝫ melle ꝛ q̄ sūt eis similia:ꝛ micla q̄ facta ē ex pane azimo ꝛ oleo:ꝛ melones et cucumeres earuꝫ sei:aut aliq̄d ex eoꝝ radicib⁹ trit̄ꝫ ꝛ i aq̄ īfusis cū dulcedie ꝛ hermodactili et raphan⁹. ¶Qui aūt vinū biberit iebꝛiās ad h̄ vt euomat non icipiat vomere donec adhuc paꝝ bibat ſꝫ bibat multū. ¶Suchaha q̄ꝫ cū bibita fuerit post balneū faciet vomereꝛ soluet vētrē. ¶Ampli⁹ q̄ vomere voluerit nō foꝛtit̄ masticare dꝫ ꝓpe ipꝫ. ¶Cūqꝫ āt aliq̄s foꝛteꝫ vult vomitū sumere:sic̄ q̄ fit ex helleboꝛo: ipm bibere dꝫ nisi fuerit qđ ꝓhibeat et post duas hoꝛas diei ꝛ postq̄ꝫ sterc⁹ab intestinis exierit. ꝛ si cuꝫ pēna vomuerit:bñ erit. ꝛ si nō moueat̄ parump. ꝛ si nō balneū mittat̄. Pēna q̄ꝫ q̄ fit vomit⁹ inūgēda ē ex aliq̄ qđ fit sicut oleū sisaminū. Qđ si icēsio acciderit ꝛ angustia stōi def̄ i potu aq̄ cal̄a ei aut oleū:qm̄ aut vomitū faciet āt vētrē soluet. ¶Ex eo p̄terea qđ ad h̄ iuuat ē stōi extremoꝛū calefactio:qm̄ h̄ nauseā facit. ¶Cūqꝫ medicinā vōere faciēs p̄parauerit ꝛ suā icepit opatione vomitoꝛ quiescere dꝫ. ꝛ odores bonos olfacere. ꝛ eius extrema cōprimēdo sunt fricāda ꝛ parū aceti ē ei i potu tribuēdū. ꝛ comedat maciana ꝛ cidonia cū pauco masticis. ¶Et scito ꝙ mot⁹ facit magis vomere ꝛ q̄es min⁹. ꝛ estas ē tp̄s mag̃ ꝯueniēs vl̄ qđ ē digni⁹ vt i ipo fiat vomit⁹. ¶Qđ si alicui necessari⁹ fuerit ꝛ ñ fuerit figure ipi⁹ ꝯueniēs estas erit digniꝛ hoꝛa vt i ea ꝯcedat̄. ¶Et finis vomit⁹ lōgiqꝛ ſm modū purgatiōis p̄ie ē stōi soli⁹ ꝛ ñ itestinoꝝ. ꝛ ad modū q̄dē purgatiōis scōe capit̄ꝫ ꝛ toti⁹ coꝛpis. Ipi⁹ ꝟo attractio ꝛ eradicatio est ab iterioꝛib⁹. et tu q̄dē cogscces vomitū ꝯferētē ab eo q̄ nō fecit iuuamētū:ex eo ꝙ ipꝫ sequtur alleuiatiōis ꝛ dsiderij boni et āhelit⁹ ꝛ puls⁹ bōitas:ꝛ sil̄r

ex

ex dispo͞nib⁹ aliarū ꝟtutū: ei⁹ āt īceptio ē nausea. ¶ Et d'teri⁹ q̄dē malū q̄d efficit: ē mordicatio fortꝫ ī stō̄ ꝛ adustio si medicina fuerit fortꝫ sicut ellebor⁹: ꝛ q̄d ex eo fit q̄n īcipit a saliua q̄ fluit: deiñ seq̄t ipꝫ vomit⁹ mlti flegmatꝫ multoties: post quē sequit̄ vomit⁹ rei liq̄de tenacꝫ. ¶ Mordicatio q̄z ꝛ dolor erūt māsiui ita q̄ alia accn̄tia ñ mutent̄ nisi ī nauseā et āgustiā: et q̄ñq; soluit̄ et vēter postea ī hora q̄rta īcipit q̄escere et ad requiē declinat. Malū āt ē vt vomit⁹ nō pueniat ꝛ magnificet̄ āgustia ꝛ accidat tēsio ꝛ egressio oculoꝝ ad exteriora ꝛ fortꝫ rubedo ī eis vtrisq; ꝛ sudor mlt⁹ ꝛ ītersectio vocꝫ. ¶ Si ḡ alicui acciderit nisi ei subueniat̄: p̄ueniet ad mortē ide. ¶ Illud āt q̄ ei succurrit̄: ē enema ꝛ dosis mellꝫ cū aq̄ calīa. ꝛ ī potu ei dare olea ī q̄b⁹ tyriace ꝟt⁹ existit sic oleū d' lilio. ꝛ labora donec vomat: q: si vomuerit non suffocabit̄. ꝛ adhibe ēt enema q̄d sit apd' te p̄paratū. Et egritudines q̄dē q̄ sūt digniores eo vt ī eis fiat vomit⁹ sūt cronice sic hydropisis ꝛ epilepsia ꝛ melancolia ꝛ lepra ꝛ podagra et sciatica. ¶ Uōit⁹ p̄tea cū suꝫ iuuamētꝫ plerunq; affert egritudines: sic q̄ñq; gn̄at surditatē. ¶ Ampli⁹ minutio ñ ē cū eo cōtinuāda: sꝫ tardāda trib⁹ diebus ꝛ p̄cipue si ī ore stō̄i fuerit hūor. ¶ Uomit⁹ q̄z mltoties fit difficilis pp hūoꝝ subtilitatē. Ip̄e igit̄ ē īgrossād⁹ potu sauic ꝛ granis granati. ¶ Et scito q̄ exit⁹ male rei p īferiora post vomitū ē signū q̄d illd' q̄ faciebat fastidiū d'scēdit īferi⁹. ¶ Et vomit⁹ post ascellationē ē signū q̄ ē ex accn̄tib⁹ ascellādi. ¶ Hora p̄tea vomēdi ī estate melior cā doloꝝ ī meridie ē. ¶ Et vōitus corpi ɔfert sꝫ visui nocumētū facit. ¶ Ampli⁹ faciēdū non est vt p̄gnās vomat: q̄n supfluitates corpis ipsi⁹ ī ea nō egrediētur: ꝛ vomit⁹ ꝛ labor eā ad estuationē p̄ducēt. Faciēdū est igit̄ vt q̄escat. Aliī ꝟo q̄b⁹ accidit vomitus sunt iuuandi.

¶ De eo q̄d agere debet ille qui vomit. Cap.12.

Cum ille qui vomuerit a suo vomitu euaserit: os suū ꝛ faciē post vōitū abluer̄ dꝫ ex aceto aq̄ tēpato: vt g̃uitas q̄ q̄ñq; capiti accidit: r̄moueat̄. ꝛ pāꝝ masticis cū aq̄ macianoꝝ bibat. ꝛ caueat sibi a cōestiōe ꝛ potu aq̄. ꝛ diu q̄escat. ꝛ ipi⁹ iungant̄ hypocundria. ꝛ īgrediat̄ balneū. ꝛ abluat se velociter ꝛ egrediat̄. ꝛ si necessariū ei fuerit dar̄ ad cōedēn̄. sit res boni saporꝫ ꝛ bōe s̄tiez velocꝫ dige.

¶ De iuuamētis que affert vomitus. Cap.13.

Hypocrates p̄cepit vōitū fieri ī vnoq̄qꝫ mēse duob⁹ diebus ɔtinuꝫ vt ī scd'o emēdet̄ id q̄d ī p̄io die fuit difficile ꝛ vt expellat̄ id q̄d aduenit stō̄acho. hyp. nāq; securitatē fc̄ q̄ cū eo cōseruat̄ sanitas: h̄ āt pl⁹ ē malū. ¶ Et vomit⁹ q̄dē q̄ est hm̄ōi euāt flā ꝛ coleram ꝛ mūdificat stō̄achū. Ip̄e nāq; ñ hꝫ q̄d ip̄m mūdet sic ītestina hn̄t cholerā rubeā q̄ ad ea descēdit ꝛ mundat ea. ꝛ remouet grauitatē q̄ accidit capiti ꝛ clarificat visū. ꝛ aufert fastidiū. ꝛ ɔfert ei ad cu⁹ stō̄achū d'scēdit colera q̄ ipi⁹ corrūpit cibū q̄n cuꝫ p̄cesserit

vomit⁹ ei⁹ cib⁹ semp mūd⁹ ve= niet. ⁊ remouet abhominationē q̄ fit pp vnctuositatē ⁊ casū desi derij ipsi⁹ meri ⁊ q̄ facit ōside= rare acutū ⁊acetosū ⁊ pōticū. ⁊ ꝯfert lassitati corporis. ⁊ vlceri b⁹ q̄ sūt i renib⁹ ⁊ vesica. ⁊ ē lep forte medicamētū. ⁊ malicie co loris. ⁊ epilepsie stōatice. ⁊ icte ritie ⁊ asmati: ⁊ tremori: ⁊ para lisi. ⁊ ē ex curatiōib⁹ q̄ ꝯferūt ha bētib⁹ vlcera nigra magna. Ip sa q̄ꝫ fieri dꝫ i mēse semel āt bis p⁹ repletiōē: ita q̄ nō obseruet̄ reuolutio scita neq̄ nūer⁹ dicꝑ not⁹. ¶ Et ille q̄ dē cui mai⁹ iu= uamētū affert vomit⁹ ē cui⁹ cō= plexio pria ē colerica ⁊ ē macer

¶ De maliciis que ꝑueniūt. ex sup̄fluo vomitu. Ca. 14.

Sup̄flu⁹ vomit⁹ stōacho no cet ⁊ ipꝫ debilitat ⁊ resol= uit ipꝫ ⁊facit eū aptū ita vt ma terie ad eū ꝑueniāt. ⁊ obest pe= ctori: ⁊ visui: ⁊ dētib⁹: ⁊ātiqs ca pitꝭ dolorib⁹ nisi eis q̄ sūt pp so cietatē stōachi. ⁊ fac̄ nocumētū epilepsie capitꝭ q̄m̄ ē cā iferiorꝫ mēbrorꝫ. ¶ Sup̄fluitas q̄ꝫ q̄ ē. i ipo nocet epati ⁊ pulmōi: ⁊ ocu lo: ⁊ aliquā venarꝫ q̄n̄q̄ scidit. ¶ Ex hoīb⁹ p̄tea ē q̄ vult cito i= pleri: deiñ nō tolerat imo ꝑpa= rat ad vomēdū. ⁊ actio hui⁹ ex eis est que perducūt eū ad ma las egritudines māsiuas. Ipse ergo a repletiōe ꝓhibēd⁹ est. ⁊ tu ipi⁹ cibū ⁊ potū mēsura.

¶ Ut succurrat̄ dispositiōib⁹ que accidūt vomēti. Ca. 15.

De ꝓhibitiōe aūt vomēdi dixim⁹ iaꝫ qđ oportebat. ¶ Tēsioni v̄o ⁊ dolori q̄ sub hy pocūdriis fiūt ꝯfert pāni aqua calida īfusi ⁊ suppositi ⁊ oleꝭ le nificātib⁹ ⁊ vētose cū igne. For tē āt mordicatōēꝫ i stōacho re= manētē r̄monet bibere iura vn ctuosa q̄ cito digerāt̄: ⁊ inūgeт̄ locū ex aliq̄ qđ sit sic oleū vio= laceū mixtū cū oleo de keiri et pauca cera. ¶ Sigultū v̄o si cū eo acciderit ⁊ ꝑmāserit r̄tine= bit sternutatio ⁊ dare ei ex aq̄ calida ad traiiciēdū paulati. ⁊ ð sāguie q̄ dē iā dixim⁹ i caplo de ipedimētꝭ vōit⁹. ¶ Alcuzem v̄o ⁊ egritudib⁹ fridꝭ ⁊ subeth ⁊ itersectiōi vocꝭ q̄ accidit post ipꝫ ꝯfert ligare ex̄ma ⁊ strigeт̄ ea ⁊ supponere stōacho pānuꝫ infusū oleo i q̄ cocta fuerit ru= ta ⁊ siccidis: et dare ei ad bibē dū mel cū aq̄ calida. ¶ Et ha= bēti quidē alsubet fiat hoc ⁊ in aurem eius mittatur.

¶ De eo i quo sup̄fluit vo mitus. Cap. 16.

Fiat vt ipe dormiat: ⁊ ige= niet̄ quāto plus possibile fuerit qūo dormiat. ⁊ ligēt̄ ei⁹ ex̄ma talit̄ q̄lr ligant̄ cū fluxū vētris retinere volum⁹. ⁊ ipsi⁹ medicet̄ stomach⁹ cū ēplastris pōticis fortitudinē facientib⁹. ¶ Qđ si vomit⁹ sup̄fluerit ⁊ in= cessanter egrediāt̄ hūores do= nec sāguis exeat: da ei ad bibē dū lactis i vino mixti q̄tuor co tilas: q̄m̄ medicine vomitiue malitiā r̄primit: ⁊ sāguinē ꝓhi bet ⁊ naturā lenit. ¶ Qđ si ptē pectorꝭ ⁊ stōachi a sanguie cū h̄ mūdificare voluerꝭ ne ex eo aliq̄d coagulet̄: da ei ad bibē= dū sirupum acetosū: siue sit ex melle: siue ex zuccaro cū niue i fridatū paulati. cū h̄ q̄ꝫ q̄n̄q̄ cō fert bibeт̄ succū portlace cū bo lo armeno. ¶ Cū ġ r̄fefact⁹ fue ris ꝑ aliq̄ in q̄ sup̄fluit medici= na: fac ipm vomere. ¶ Et opꝫ

q̃dē te q̃rere medicinas vomitiuas ſ₃ ſuos grad⁹ ⁊ quo q̃ꝙ eaꝝ ad bibēdū ſint dāde: ⁊ p̄cipue helleborū₃ in antidotario ⁊ medicinis ſimplicibus.

¶ De enemate. Ca. 17.

Enema ē medicamē nobile i expellēdo ſupfluitates q̄ ſūt i iteſtinis: ⁊ i ſedādo dolores renū ⁊ veſice ⁊ aꝑata ipoꝝum: ⁊ egritudies colice: ⁊ i attrahēdo ſupfluitates a mēbris ꝑ̄ncipalib⁹ ſupiorib⁹. Que ꝟo ex eis ſūt acuta d̄bilitāt epar ⁊ ꝑducūt ad febrē. ¶ Ex enematib⁹ p̄terea fit iuuamē i expellēdo reliq̄as q̄s inanitētia reliquūt. Formā ꝟo clyſteris ⁊ q̄mō clyſterizet̄ iā retulim⁹ i. c. de colica. ¶ Ūr̄ q̄₃ qd̄ clyſterizati ſit⁹ melior ſit vt ſupin⁹ iaceat: deiñ reuoluat ſe ad lat⁹ dolēs. ¶ Et clyſterizādi hora melior eſt cū eſt aeris frigiditas q̄m ſequit̄ ide ne augmētet̄ grauitas ⁊ dolor ⁊ eſtuatio ⁊ nauſea. ¶ Balneū p̄terea ſolet facere vt ebulliāt hūores ⁊ ſpargant̄. ¶ Clyſteris q̄₃ ꝯditio ē vt aerē ⁊ hūores retētos attrahat. ¶ Et pp hoc ſ₃ p̄mū nō eſt bonū vt balneū enemati p̄mittas. Qd̄ ſi q̄s i iteſtinis puſtulas habēs ipo idiguerit cā febris aut alicui⁹ egritudis ⁊ timuerit ne enema retineat̄: ſupponere d₃ ano ſuo ⁊ femori ⁊ locis q̄ ſūt i circuitu ſpeltā caleſcām cū pāno.

¶ De epythimatib⁹. Ca. 18.

Epithimata ſūt ex medicis bōis q̄ ad ipam perueniūt egritudiē. ¶ Et medicia fortaſſe duas h₃ ꝟtutes: vnā ſbtiliatiuā ⁊ alterā ingroſſatiuā: ⁊ erit maior nec̄itas ſbtiliatiue q̄ ī ſpiſſatiue. ¶ Cūq̄ ei⁹ iſpiſſatio. fuerit tēperās ſubtiliationē ex ea fiet ēpl'₃ penetrabit ſubtilitas ⁊ remanebit ſpiſſitudo ⁊ illa q̄dē q̄ penetrat ꝯfert: ſicut facit coriādrū cū hordeo fracto cū ex eis fit ēpl'₃ ſ ſcrophulas. ¶ Emplaſtra p̄terea ſūt talia q̄lia epithimatha ſ₃ ēpl'a ſūt dura ⁊ epithimata currētia. ¶ Eſt q̄₃ cum epithimata fiunt cū pānis. ¶ Cūq̄ mēbris p̄cipalib⁹ ſupponūtur ſicut epati ⁊ cordi ⁊ nō fuerit ibi q̄ ꝓhibeat: ꝯferūt pāni ſuffumigati ex xiloaloe crudo ⁊ ꝟtutib⁹ epithimathū bonū tribuūt odorem quē principalia diligunt.

¶ De embrocis. Ca. 19.

Embroce ſunt medicamēta ꝯgrua ei q̄ ex capite ⁊ aliis mēbris op₃ reſolui ⁊ illi cui complexionē neceſſariū eſt ꝑmutare. ¶ In mēbris autē q̄ ēbrocare oportet ex calido ⁊ frigido ſi nō in eis fuerit ſupfluitates que deſcendūt: fiat pri⁹ embroca ex calefacto. Deinde fiat ex aqua frigida vt conſtringant̄. Qd̄ ſi res diuerſa fuerit a frigida icipiat̄.

¶ De flobothomia. Ca. 20.

Flōmia ē euacuatio vniuerſalis q̄ multitudinē eūat. Multitudo āt ē augmētū hūoꝝ ſup eq̄litatē ipſoꝝ i vēnis. ¶ Et nemo q̄dē ē flōmand⁹ niſi vnus duoꝝ. Un⁹ eorū ē egritudinib⁹ p̄parat⁹ qui cū ipſi⁹ ſanguis multiplicat⁹ fuerit: cadet i eas. ⁊ alter ē cadēs i ea. Unuſquiſq̄ aūt eoꝝ aut flōmat̄ pp ſāguis multitudinē: aut pp ipſi⁹ malitiam: aut pp vtrūq̄. ¶ Ex his quidem egritudinib⁹ preparat⁹ eſt ſicut q̄ eſt expoſit⁹ ſciatice ⁊ podagre fortibus ⁊ artetice ſanguineis Aut ille cui accidit ſputū ſāguineū ex fiſſura vene q̄ ī pulmone ei⁹ exiſtu tēpit ꝯſolidata: q̄m cū

ipsis multiplicatur sanguis scindetur: et apti epilepsie: et apoplexie: et melancholie cum sanguinis multitudine: et squinantie: et apatibus interiorum: et obthalmie calide et ex eis quibus emoroidarum sanguis qui fluere solebat est retentus: et mulieribus quibus menstruus sanguis est restrictus. Horum tamen colores non demonstrant quod flobothomari debeant propter ipsorum obscuritatem aut albedinem aut viriditatem. et illi qui in interioribus membris cum complexione calida debilitatem patiuntur. Nam istis melius est vt in vere minuantur: licet in has nondum inciderint egritudines. et illis quibus percussio accidit aut casus: quoniam quandoque minuuntur timendo ne eis accidat apostema. et qui habet apostema minuendus est: quoniam timetur ne aperiatur antequam maturetur: licet non indiguerit: et non fuerit ibi multitudo. ¶ Et debes scire quod dum iste egritudines timentur et nondum in casum ceciderit in earum principio penitus flobotomia dimittatur: quia humores subtiliat: et eos per corpus fluere facit: et eos sano sanguini admiscet. et est etiam cum nihil euacuatur ex eo quod oportet: et facit quod necessaria sint medicamenta allevniantia. Cumque maturatio apparuerit et egritudo principium aut statum preterierit: tunc si oportuerit vt minutio fiat si non fuerit quod prohibeat: fiat flobotomia. ¶ Flobotomia quoque neque euacuatio ventris est facienda in die motus egritudinis: quia est dies requiescendi et ingrediendi somnum et dies ebullitionis egritudinis. ¶ Et cum egritudo est habens crisim in cuius tempore est longitudo nullo modo sanguis multus est minuendus: sed si possibile fuerit quies est facienda. Quod si non fuerit possibile vt quies fiat ex eo parum minuantur: et in corpore sanguis thesaurus recondatur: ad flobotomiam faciendam si apparuerit et virtus conseruetur ad resistendum in crisibus. ¶ Quod si multum preterierit temporis ex quo quis minutus fuerit: et in hyeme fuerit coquinstus quod sensisti fractum fuerit iam: minuatur et sanguis pro thesauro recondatur. ¶ Amplius quia flobotomia propterea quod ad diuersum trahit naturam sed plurimum retinet. ¶ Cumque ex multa minutione debilitabitur virtus multi generabuntur humores. ¶ Sincopis preterea accidit in prima minutione cum subito euenerit ei qui non consueuit: si vomitum premittere est ex eo quod eam prohibet: et sic vomere hora qua accidit. et debes scire quod minutio est perturbans donec quiescat. ¶ Flobotomia quoque et colica raro sibi eueniunt. ¶ Pregnans preterea et menstruata non minuantur nisi propter magnam necessitatem sicut est necessitas retinendi forte sanguinis sputum cum virtus fuerit conueniens. ¶ Et debes scire quod non quoties nominata signa repletionis apparuerint oportet vt minuas. ideo quandoque est repletio ex humoribus crudis et est tunc flobotomia multum impediens quoniam si minueris non maturabis eos et timebitur ne eger perdatur. ¶ Non autem est inconueniens vt ille in quo melancholia superabundat: minuatur: postea medicina solutiua euacuetur. Sed solicitus esse debes ex dispositione caloris secundum conditionem quam nunc dicemus: et considerare tensionem: quoniam propter tensionem per totum corpus incedentem magis eris confidens quod flobomare debes. ¶ Cum vero sanguis alicuius fuerit bonus paucus et fuerint in ipsius corpore multi mali humores: flobothomia bonum rapiet et malum relinquet. et cum alicuius sanguis malus fuerit paucus et declinaue

rit ad membrũ aliquod qđ eius declinatio vehemẽter impedit: z fuerit necessariũ vt ipe minuat: ex eius sanguine parũ erit assumẽdũ. Et cibo bono erit alẽd⁹. Deinde erit minuẽd⁹ iterũ post dies: ppterea vt malus sanguis ab eo extrahat z bon⁹ restauret. ¶ Qđ si mali humores colerici in eo fuerit ingeniet quatenus subtili pharmacia euacuet: aut vomitu: aut vt sedent. Et stude i hoc vt eger qescat z digerat et ociet. ¶ Et si grossi fuerit antiq̃ pceperũt vt balneet z i suis ministeriis moueat: z dabãt ei ad bibendũ añ flobothomiã z post ipã añq̃ alia fieret minutio sirupũ acetosum subtiliatiuũ coctũ cũ isopo: z halce. ¶ Cũ autẽ flõia necessaria fuerit cũ debilitate ɋtutis cã febris aut aliorũ hũoꝝ: ptire flobothomiã sicut diximus. ¶ Ampli⁹ flobothomia stricta magis ẽ ɔseruatiua ɋtutis: sꝫ tñ subtilẽ z claꝝ iterdũ sãguinẽ fluere facit z spissuꝫ z turbidũ tꝫ. Ampla ɋo velociter est ad sincopim z magis opatiua in mũdificãdo z tardior ad ɔsolidãdũ: sꝫ tñ ẽ dignior ei q̃ ſm putrefactioneꝫ flobothomat et in grossis. Et amplã q̃dẽ efficere i estate ẽ digni⁹ sit necessariũ fuerit. ¶ Flobothomãd⁹ pterea supinus iaceat qñ flobothomat: qm̃ hoc ẽ ɔueniẽti⁹ ad hoc vt ipius ɔseruet ɋt⁹ z ne ei supueniat sincopis. ¶ In febrib⁹ aũt a minutiõe cauẽdũ ẽ. s. i his q̃ vehemẽtis sũt calefactiõis z iflãmatiõis: z i oib⁹ nõ acutis febrib⁹ i pncipio i die piodica. In febrib⁹ pterea cũ q̃b⁹ aduẽit spasm⁹ est a minutiõe cauẽdũ: lꝫ fuerit necessaria: qm̃ cũ spasm⁹ accidit vigilare facit z sudare multũ: z deiicit ɋtutẽ: quapp sanguis thesaur⁹ ẽ dimittẽd⁹. ¶ Et illr opꝫ vt ex minutiõe febricitãtis cui⁹ febris nõ ẽ ex putrefactiõe minoratio fiat ppterea vt ad resoluẽdũ febrẽ thesaur⁹ relinquat. Et si fortis iflãmatiõis nõ fuerit z fuerit febris putrida: attende decẽ regulas z postea ituere in vrinali. Et si vrina fuerit grossa z rubedini attinẽs z puls⁹ ẽt fuerit magn⁹ z facies tũida z febrꝫ i suo motu: ħ ppet flobothomare i hora q̃ stomach⁹ a cibo ẽ vacu⁹. Et si vrĩa fuerit subtilis aut ignea z facies a pncipio egritudis fuerit tornatilis: caue tibi a flobohomia. Qđ si interpollatio i ea fuerit z q̃es febris: i ipa fiat minutio. ¶ Dispõnẽ q̃ꝫ ꝙ tremoris ɔsidera: qm̃ cũ tremor fuerit fortis a minutõe cauẽdũ erit ¶ Ampli⁹ sanguinis q̃ egredit colorẽ attende. Et si fuerit subtilis albedini attinẽs ipꝫ illico retine. Et summope tibi caue ne egrũ ad vnã duaꝝ pducas reꝝ s. hũoꝝ colericoꝝ ebullitionẽ: z frigidoꝝ cruditatẽ. Cũq; i febre te optebit flobothomare: ħ attẽdas qđ q̃dã dicũt. s. ꝙ nõ ẽ bonũ vt post quartũ diẽ fiat qm̃ bonũ ẽ vt fiat ẽt si fuerit post. 40. dies z hoc ſꝫ sniaꝫ Gal. lꝫ pmittere z ppare sit meli⁹ cũ sigtiões certe fuerit. Qđ si i hoc erratũ fuerit q̃cũq; hora inueneris egrũ z oportuerit flobothoma ipsum postq̃ꝫ decẽ rerũ sollicitudinẽ habueris. ¶ Multoties pterea flobothomia i febrib⁹ lꝫ necessaria nõ sit: efficit vt nã fortis fiat supmãꝫ ppea ꝙ eã efficit paucã: et hoc q̃dẽ cũ fuerit figura z etas z ɋt⁹ z reliq̃ talia q̃ pmittãt. ¶ In

febre aũt sanguinea necesse ẽ vt euacuatio fiat minutiõe nõ supflua i pncipio:⁊ supflua cũ affuerit maturatio febris q̃ mltoties remoueť ĩ hora flõmie. ¶Tibi q̃z cauere debes a minutiõe i cõplexiõe vehemẽtis frigiditatis: ⁊ i regiõib⁹ fortis frigiditatis: ⁊ i hora fortꝫ doloris:⁊ post balneũ resolutiuũ:⁊ post coitũ:⁊ in etate q̃ est minor.12.ãnis quãto pl⁹ poteris:⁊ i etate senũ quãto magis poterꝫ: nisi i figura ꝯsis⁹ fueris ⁊ i soliditate musculoꝝ ⁊ venarũ ãplitudine:⁊ eaꝝ repletiõe:⁊ coloꝝ rubedie. Hos nãqꝫ ex adolescẽtib⁹⁊ senib⁹ flõmare audebis. Adolescentes tamen sm ordinem ad flobothomãdũ paulatim prouehere debes cuꝫ pauca minutione. ¶In corpib⁹ q̃qꝫ fortis maciei ⁊ fortis grossitiei ⁊ rarꝫ ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citrinis sanguinẽ non hñtibus a minutiõe tibi ꝗtũ plus poteris cauere debes. ¶Ampli⁹ i corpib⁹ q̃ plixas ppessa sunt egritudĩes caue tibi a flobothomia nisi sãguis affuerit corruptio que te adhoc perducat:qm̃ tunc flobothomabis ea:⁊ cõsidera sanguinẽ. Et si ipꝫ videris nigrũ ⁊ spissum extrahe eũ. Et si ipꝫ viderꝫ albũ ⁊ subtilẽ eũ illico ꝯstringe qm̃ i ipo existit vehemẽs timor. ¶A minutione preterea tibi cauere debes sup cibi repletioneꝫ ne materiã ñ maturã ad venas trahas loco eius qđ ab eis euacuasti. ¶Et oꝫ ẽt vt tibi caueas ab ea in repletiõe stomachi ⁊ intestinorũ facta ex fece iã cõsecuta ⁊ ppinqua imo in eã euacuãdo stude. Et illud quidẽ qđ ẽ in stomacho aut corã eo vomitu. Et qđ i intestinis ĩferiorib⁹ q̃ poteris:⁊ si non alio saltem clysteri

¶Caue pterea tibi ne fastidiu- flobothomes:sed ploga ipꝫ ad hoc vt eius fastidiũ digeraŧ. Et tibi ẽt caue ne subtilitateꝫ sens oris stomachi hñtem aut ipĩus debilitatẽ flobothomes. Et iselicẽ ex gñatiõe colere rubee in ipo. hmõi nanqꝫ sibi cauere dꝫ ¶A nimia quoqꝫ audacia i minuẽdo sibi cauere dꝫ:⁊ ppe cũ ieiun⁹. Sensus vero subtilitati oris stomachi hñteꝫ dignosces ppterea ꝙ mordicatiua trañcere ei nocet. Et habentẽ oris stomachi debilitatẽ cognosces ex desideriũ ipi⁹ debilitate:⁊ dolorib⁹ oris stomachi. Et habentẽ os stomachi aptũ receptiõi colere rubee in q̃ ipsa multum gñat dignosces ex pseuerãtia nausee ipsius ⁊ ppea ꝙ colerã q̃qꝫ hora vomit ⁊ ex oris ipi⁹ amaritudi Istis nãqꝫ cum flõmati fuerint oris stomachi ꝯseruatiõe nõ premissa accidet ide timor magn⁹ q̃nqꝫ moriũť ide. ¶Subtilitati vero sensus hñti⁊ debilitatẽ bucelle mũdi panis in rob acetos bonũ hñtem odorẽ ĩfuse sũt dãde. Et si fuerit debilitas ꝯplexionis frigide sint intincte in aliquo qđ sit sicut aqua cũ zuccaro cũ alefeniati aut in sirupo mẽt muscato aut in mira muscata postea minuaŧ. ¶Aptitudinem vo gñatiõis colere hñs ẽ mũdãdus dãdo in potu ei multitudinẽ aque calide cũ sirupo acetoso:postea denŧ ei bucelle panis ad manducandũ deiñ fiat vt parũper quiescat: postea minuaŧ. ¶Preparãdũ preterea est vt q ex bono sanguine resolutũ fuerit:restaureŧ si fuerit fortis cũ assatura carnis q̃ sit super pru

nas: quoniam si digeritur nutrit multum: et bene verum tamen oportet ut sit pauca: quoniam stomachus propter flobotomiam est debilis. ¶ Amplius vene quoque flobotomantur propterea ut fluxus sanguinis ex naribus et matrice et ano et pectore prohibeatur aut ex aliis exiturus: ideo ut sanguis ad id quod a parte illa est diversum pertrahatur: et hoc quidem medicamen est forte in iuvando. ¶ Oportet vero ut flobotomus sit vehementer strictus. ¶ Et sint vices multe quod non sint in una die nisi magne necessitatis causa fuerit sed in die post diem: et quacunque vice minoratio fiat quantum possibile fuerit. Et ad summum melius est ut flobothomie vices sint multe quam ut ipsius quantitas sit multa. ¶ Et flobotomia quidem cum non est necessaria coleram rubeam ebullire facit et postea aduenit lingue siccitas et quae sibi sunt. Est igitur ei succurrendum cum aqua hordei et zuccaro. ¶ Qui autem secundare voluerit et non acciderit ex prima minutione malitia paralysis aut quod sit simile: venam manus in longitudine flobotomare debet: propterea ut iuncture motio ipsius prohibeat consolidationem et ut amplificetur. ¶ Quod si cum hoc timor affuerit quod cito consolidetur: supponatur ipsi pannus oleo cum pauco sale infusus et desuper ligetur. ¶ Et si flobotomus etiam oleo inunctus fuerit cum fiet flobotomia prohibebit consolidationis velocitatem et minuetur dolor: et hoc quidem est ut super ipsum oleum aut sibi simile leviter inungatur: aut ipse in oleo mittatur: postea cum panno exiccetur. Inter flobotomiam quoque et secundationem dormire flobotomie consolidationem festinare facit. ¶ Recordare preterea eius quod diximus diximus de evacuatione in hyeme cum medicina quod dies eligenda est austrina: quoniam similiter in flobotomia. Et scire debes quod cum minuuntur melancolici: et epileptici: et illi quos minuere oportet in nocte hora dormiendi oportet ut sit angustus scilicet flobotomus ne sanguinis exitus accidat. Et similiter in omnibus qui secundatione non indigent. ¶ Scire quoque debes quod secundatio secundum debilitatis mensuram est tardanda. Et si debilitas quidem non affuerit sit ultima eius tardatio una hora. Qui voluerit eam facere ut sanguis ipsius trahatur sit dies unus. Amplius flobotomia transuersa melior est ei quam secundationem vult in eadem hora. Et illa que est secundum longitudinem ei quam vult non una esse extenditur secundatione: imo in corde et quod eam per multos faciet dies quacunque die. Cumque flobotomie dolor maior fuerit tanto erit eius consolidatio tardior. ¶ Multis preterea in secundatione evacuatio sincopizam affert: nisi fuerit postquam assature aquam sumpserit. ¶ Inter flobothomiam quoque et secundationem dormire prohibetur: ne superfluitates que extrahuntur cum sanguine incedant: propterea quod superfluitates in somno ad corporis profundum trahuntur. ¶ Ex iuvamentis vero secundationis est quod flobothomati virtutem cum perfectione sue evacuationis que est necessaria conservat. ¶ Et melior quidem secundationis terminus est ut duobus aut tribus tardetur diebus. ¶ Ex dormitione vero flobothomie propinqua plerunque accidit in membris confractio. ¶ Balneatio quoque antequam minutio fiat plerunque aggravat minutionem propterea quod cutem ingrossat et eam lenificat et ad labendum aptam efficit nisi flobothomandus multam sanguinis habuerit grossitiem. ¶ Et oportet ne flobothomatus in se repellendo sit audax: sed secundum ordinem nutriatur: et cibum primitus subtiliet. ¶ Et similiter oportet ne post ipsam exerci

tet: sz declinet ad hoc vt supin⁹
iaceat: neqz post eã balneo vtat
resolutionẽ faciẽte. ¶ Cũ ãt ali
qs flobothomat ꝛ postea ipsius
brachiũ apãt: ex altero brachio
minuat ẽm ꝙ tolerauerit. Et su
per ipm empsm ꝺ cerusa ponat.
Et ex fortiter ifrigidãtib⁹ i cir
cuitu ei⁹ fiat cataplasma. ¶ Cũ
ꝙ aliqs eorum flobothomat i in
quoꝝ corporib⁹ superabũdãtes
existũt hũores flobothomia fit
causa ebullitiõis illoꝝ humoꝝ
ꝛ eoꝝ cursus ꝛ ipsoꝝ pmixtiõis:
fit ergo frequens flobothomia
eis necessaria. ¶ Sãguis quoqz
melãcolic⁹ facit vt frequẽs mi
nutio sit necessaria q in psentiq
dem alleuiat: sz in senio puenit
inde ad mala egritudines ex q
bus est apoplexia. ¶ Ampli⁹ flo
bothomia multoties ꝯmouet fe
bres ꝛ multoties resoluit pu
trefactionẽ. ¶ Ois qz san⁹ q flo
bothomat: illud qꝺ in caplo de
potu dixim⁹ accipe dz. ¶ Et de
bes scire ꝙ venarũ q flobotho
mant alie sunt q sunt tm vene ꝛ
alie sunt q sunt tm arterie. ¶ Ar
terie ṽo min⁹ flobothomant p
pter terrorẽ ei⁹ ꝙ i eis existit de
tiore cursus sãguinis. ¶ Et sua
rum qdẽ dispositionũ minor est
qꝺ ex ea pueit emborisma: ꝛ hoc
qdẽ est cũ fixura fuerit vehemẽ
ter angusta. ¶ Cũ aũt fuerit se
curitas ꝙ ex ea sanguis nõ fluet
maxie est innatiua i egritudini
bus pprũs ppter qs flobotho
mant. ¶ Mai⁹ tñ iuuamẽtu qꝺ
ex minutiõe arterie puenit nõ est
nisi cũ i mẽbro sibi vicino male
sũt egritudines: qrum cã ẽ san
guis subtilis ꝛ calid⁹. ¶ Cũqz ar
teria flõmabit q est ei vicina in q
nõ erit timor: maximũ affert iu
uamẽtũ. ¶ Uene pterea man⁹: q
flõmant nõ pulsatiles qdẽ sunt
sex cephalica: nigra: ꝛ basilica:
ꝛ funis brachij: ꝛ sceilẽ: ꝛ illa q p
prio noie ascellaris vocat: ꝛ ipsa
qdẽ est ram⁹ basilice: eis ṽo sa
nior oibus est cephalica. ¶ Opz
aũt vt oẽs tres supra iũcturã ape
riant ꝛ nõ sub ea: neqz in ea: iõ vt
egrediat sãguis bñ taliter vt sa
liat ꝛ vt sit securitas a nocumẽtꝭ
neruoꝝ ꝛ arteriaꝝ ꝛ silr cephali
ca. ¶ Earũ ṽo flõmia q fit ẽz lõ
gitudinẽ ad ꝯsolidandũ est tar
dior: qm ipse sunt ꝯiũctionales.
In nõ ꝯiũctiõalib⁹ ṽo res est ad
hoc diuersa. Et i sciatica qdẽ: et
sceilẽ: ꝛ in alijs venis meli⁹ est vt
ẽz lõgitudinẽ flõmet. Et cũ hoc
opz i cephalica vt a capite mus
culi moueat ad locũ lene: ꝛ dila
tet flõm⁹: ꝛ flõm⁹ flõmũ nõ ꝯseq
tur: qm faciet apã. ¶ Plurimuz
aũt error usq eueit in minuẽdo
cephalicã nõ puenit ex pcussiõe
vna lz sit magna: imo nõ accidit
nocumẽtũ nisi pp iterationẽ p
cussionũ. Et q ex ipsi⁹ flõmia pl⁹
tardat: ẽ illa q fit i lõgitudie cui⁹
qdẽ flõmi dilatãdi sũt: si volũtas
affuerit vt scdario fiat. Cũ ãt eã
nõ inueneris qre aliquẽ ramoꝝ
ei⁹: q sũt in siluestri a sed. ¶ Et i
vena qdẽ nigra est timor ppter
neruũ q est sub ea. Et qñqz et est
inter duos neruos. Tibi igit ca
uere debes vt ipsa ꝛ in lõgitudie
flõmes: ꝛ ad iferiora. Et fortasse
sup ea erit neru⁹ subtilis tẽsus si
cut chorda ꝛ tũc qdẽ oportebit
vt hoc cognoscat. Et caueat ne
pcussio i eo cadat ꝛ pueniat ide
stupor ꝯseuerãs. In eo aũt cui⁹
nerui sũt grossiores ram⁹ iste est
magis manifest⁹. Et error qdẽ i
ipso est deterior usq nocumẽti qre

tū error accidit ⁊neru⁹ ille percussꝰ fuerit: nō ꝯsolides flōmia: imo sup eā pone qđ ipsius ꝓhibeat ꝯsolidationē. Et ei⁹ q̄dē medicamētū est sicut medicamētū vulnerꝫ neruoꝝ. Et nos iā locuti sum⁹ de ipso in libro q̄rto. Caue tibi p̄tea ne res ifrigidās ad ipm̄ ꝑueniat ꝙ sit ibi gr̄a: sicut solatrū ⁊ sandalū: sed ipm̄ ⁊ totū corp⁹ oleo calefacto frica. ❡ Funis aūt brachij meli⁹ est vt trāsuerse minuat̄: nisi vtrīq̄ fuerit flexuosa: qm̄ tūc i lōgitudie flōmat̄. ❡ Basilica q̄z magni est timoꝛꝫ: ꝓpt̄ea ꝙ arteria cadit sub ea: ⁊ ꝙ nerui ⁊ musculi ēt sub ea cadūt. In ipa ꝫ ḡ flōmādo tibi caue: qm̄ si ꝑcussio fuerit i arteria sanguis nō restrīget̄: aut restrīnget̄ difficulter. ❡ Hoīm q̄z sunt q̄dā quoꝝ basilice due associāt̄ arterie q̄rum vna cū signata fuerit: estimabit̄ ꝙ iā sit securitas ⁊ fortasse ꝑcutiet̄: altera hoc ei scire ōbes. Cūq̄ ligaueris sꝫ plurimū rei accidet ibi īflatio q̄nq̄ ex arteria q̄nq̄ ex basilica. Sꝫ q̄lit cūq̄ fuerit ligaturā soluere debes: ⁊ inflationē mollit̄ inūgere deīde ad ligādū redi. Et si īflatio reuersa fuerit: reitera. Qđ si nō iuuerit q̄d erit i hoc si basilicā dimiserꝫ ⁊ ad ramū q̄ ascellaris vocat̄ redibis: q̄ q̄dē ē q̄ sup doēsticū a feid existit ad iferiora. Inflatio nāq̄ erroꝛē multoties efficit ⁊ ligatura sepe arterie pulsū q̄escere facit: ⁊ ipaꝫ eleuat ⁊ ponit ipsaꝫ sup mā: ⁊ estimat̄ ꝙ sit vena ⁊ flōmatur. Cūq̄ q̄ālibet ligauerꝫ venā ⁊ ex ligatura sup eā ꝑuenit ꝙ sit sic lēti āt ciceri faci ipa qđ i basilica dixim⁹. ❡ In basilica q̄z flōmāda quāto pl⁹ ad brachiū ꝯscēderit: erit sani⁹. Flōm⁹ p̄ter ivenā ꝓcedere ꝯ ad diuersitatē partꝫ arterie. ❡ In basilica q̄z nō solū ꝯtigit error ex parte arterie: sꝫ etiā muscul⁹ sub ea est ⁊ neru⁹ ꝓpter q̄s etiā ꝑuenit erroꝛ: hoc q̄dē iā tibi dixim⁹. ❡ Signū vo erroꝛis in basilica ⁊ ꝙ arteria iā sit ꝑcussa est ꝙ sāguis egredit̄ subtilis ruffus q̄ saliēdo manat ⁊ lenificatur cū eo tact⁹ ⁊ ipa fit inferioꝛ: tūc ergo succurr̄ ei: ⁊ in vulneris orificio parū de pilis leporꝭ spone cū pauco puluerꝫ thuris ⁊ sanguinis draconis ⁊ aloes myrrhe ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi. Et sup ipaꝫ ex aq̄ frigida ꝯtū poteris roꝛa. ⁊ sup locū ipm̄ flōmatū ligaturā appone tenacē. Qđ si tenuerit vsq̄ ad tres dies non solnas. Et post etiā tres dies quāto plus poterꝫ tibi cauere ōbes Et loco emplm̄ ex stipticꝫ suppone. ❡ Multi p̄tea hoīm arteriā illā icidūt penit⁹ vt ipsa ꝯhat ⁊ caro desup eā coopiat ⁊ teneat. ❡ Ampli⁹ pleriq̄ hoīm ꝓpt̄ sanguis exitū moriunt̄. Et q̄dā eoꝝ sunt q̄ moriunt̄ ꝓpt̄ fortitudinē doloris ligature quā voluerunt ꝓpt̄ fortitudinē ꝓh: bitiōis flux⁹ sāguinis arterie donec mēbꝝ factū est sꝫ viā moꝛtꝫ. ❡ Et scias ꝙ cursus sāguinis q̄nq̄ ꝑuenit ēt ex venis. ❡ Preterea scire debes ꝙ sanguis q̄ plm̄ ꝯ cephalica euacuat̄ est q̄ ex collo ⁊ eo qđ ē parū supra ipm̄ ⁊ paꝝ sub ipo egredit̄ ⁊ eminū paratꝫ epatꝫ n̄ ꝑtrāsit ⁊ hypocūdrioꝝ ⁊ iferiora nō taliter mūdificat vt inde fit cura. ❡ Nigre vo iudiciū iter cephalicā et basilicā ē mediū. Et basilica q̄dē euacuat ꝙ ē a ꝑte suminis ⁊ vētris iferi⁹. Funis vo brachij sīlis est cephalice. De sceileno vo dicūt

q que dextra est doloribus epatis confert. Et que sinistra doloribus splenis et quod sanguis fluere dimittatur donec per se stringatur. ¶ Manus quoque illius que flomatur in calidam aquam est ponenda: ne sanguis cito restringatur: ut facile egrediatur si eius egressio debilis fuerit: sicut est in pluribus eorum qui ex sceile minuuntur. ¶ Et sceile quidem flomia melior est ea que fit in longitudine. ¶ Ascellaris autem iudicium est sicut iudicium basilice. ¶ Arteria vero manus que flobotomatur est arteria que iter pollicem existit et indicem. Et eius quidem iuvamentum in antiquis doloribus epatis et diaphragmatis est mirabile. Et Galienus quidem iam vidit hoc in sompnis precipiebat enim homini hanc facere flomiam causa doloris que in epate habebat qui eam fecit et sanus effectus est. ¶ Plerumque etiam flomatur alia arteria que ad interiorem partem palme declivior hac existit: cuius iuvamentum est propinquum iuvamento istius. ¶ Qui autem venam manus flomare voluerit et non potuerit: non erret in ligando eam fortiter cum involutione et iterationem faciendo: sed una die aut duabus dimittat. Verumtamen si percussionem reiterare necessarium fuerit a prima percussione se removeat et non ab ea descendat. ¶ Ligatura vero preterea fortis apta affert. Et infrigidatio pannis ipsius iniectatio ex aqua ros. aut aqua infrigidata est bona et convenientes. Oportet etiam ne ligatura cutem de suo loco ante flomiam aut post eam removeat. Et corporibus quidem macris ligature fortitudo est causa evacuandi venas et retinendi sanguinem ex eis. In crassis autem corporibus propter latitudinem vene non apparent nisi constringantur. ¶ Minutorum preterea sunt quidam qui [...]gentiant qualis dolor regat situ

pefaciendo manuum constrictione brachium et dimissione horevnius. et sunt quidam qui flomum oleo inungunt. Sed hoc totum sicut iam diximus dolorem lenit et consolidationem retardat. et si vene quidem quasi in manu notavimus non apparuerit sed apparuerit in apparamiis: premat manus digito pertrahendo ipsius. et si sanguis cito ad seipsum reversus fuerit cum digitus removetur et intumuerit: flometur. et si non: minuatur. ¶ Cumque lavandi affuerit voluntas cutis trahatur ita ut percussio cooperiatur et fiat ablutio: deinde ipsa ad suum situm reducatur. Pannus quoque eminentiam habens rectificetur que est melior cum pilis habet et desuper liget. ¶ Cum autem in orificio percussionis adeps egreditur molliter interius reducenda erit et non erit incidenda: et in horum quidem secundatione non est fiducia habenda sine percussione. et hec quidem in fine capituli vehementer perscrutabimur: nam sermo iste accidentaliter hic ingressus est. ¶ Amplius scire debes quod sanguinis retentio et percussionis ligatio: terminata habent horam licet sint diversa. Nam quidam sunt qui tolerare possunt etiam si febricitantes essent ut quinque aut sex sanguinis libre auferantur. Sunt et alii qui non possunt tolerare ipsis etiam sanis ut una sanguinis libra auferatur. ¶ Verumtamen tres in hoc considerande sunt dispositiones. Una est levitas corporis: et ipsius laxitas. Et alia est color sanguinis: nam in hoc etiam multotiens accidit error: quoniam in principio sui egreditur subtilis et albus: quare cum repletionis ibi affuerit significatio et oportuerit te flomiam facere: non decipiaris propter hoc: nam calor sanguinis in eis repletionis signa habens permiscetur quamquam sit non idem non est curandum. In eis quoque qui apostemata habent color sanguis erroneus factus quoniam apostema sanguinem ad seipsum trahit. Et tertia est pulsus quem recedere non debes. ¶ Cum hec pertransierit

pulchritudo coloris: aut mutatur color sanguis: aut mutabitur pulsus & proprie ad debilitatem retine Et similiter si aduenerit oscitationis accidens: aut alicui: aut singultus aut nausee: aut si cito mutabitur color: aut pulchritudo interere pulsui. ¶ Qui vero magis preparati sunt ad hoc vt sincopis eis velociter accidat: sunt illi qui calidam existunt complexionum macrilara hentes corpora. Et qui sunt preparati ad hoc vt istud eis eueniat tarde: sunt corpora hentes temperata: & carnes duras. ¶ Oportet preterea vt minutor flomos heat multos: quorum quidam sint pilum hentes: & quidam pilo carentes. ¶ Et pilum quidem hentes sunt conuenientiores venis labentibus sicut guidem. Et vt habeat glomerem ex cuculo aut serico. Et instrumentum vomitiuum ex ligno aut pena. Et vt secum teneat pilos leporis: & medicamentum ex aloe & thure: & folliculus musci & diamuscatum: & trociscos de musco. Ideo vt si sincopis acciderit que est vna ex rebus que ex minutione timetur: & fortasse his hoc non vomuerit: succurrat: & glomerem in os eius mittat: & ipsum cum instrumento vomere faciat: & folliculum ei ad olfaciendum tribuat: & faciat ipsum traiicere aliquid ex electuario diamuscato: & ex trociscis eius propterea vt eius virtus viuificetur. & si accidat vt ex arteria sanguis egrediatur: succurrat & repleat vulnus pilis leporis cum medicamine ex aloe ipso retineat. ¶ Sincopis vero raro accidit in sanguine egrediente. Immo secundum plurimum non accidit nisi post retentionem nisi superfluus fuerit sanguis exitus licet in febribus sinochis non curemus si vsque ad sincopim perueniat: & in principio apoplexie: & in squinantiis: & in magnis apostematibus pernitiosis: & fortibus doloribus: hoc tamen facere debemus nisi cum virtus fuerit fortis. ¶ Et iam quidem accidit nobis vt in venis manus sermonem amplificaremus secundum aliorum sententias & obliuisceremur venis pedis & aliis venis nos ergo in eis sermonem nostrum continuare oportet. ¶ Dicemus ergo quod ex venis pedis est sciatica que flomatur a parte siluestri alcahabi: aut sub eo: aut supra ipsum & ligatur illud quod est supra ipsum a summitate coxe vsque ad cabi: & inuoluitur fascia fortiter aut instita Et melius quidem est vt ante balneetur in aqua calida & vt ipsa in longitudine flometur. Quod si ipsa fuerit occulta: aliquis suorum ramorum flometur qui inter minimum & secundum digitum ab eo existit. ¶ Et iuuamentum quidem in flomia sciatice est magnum in dolore scie. & similiter in podagra. & in varice. & in elephantia. Sed sciatice scdatio est difficilis. ¶ Et ex eis est saphena que est super partem domesticam alcabi & est manifestior sciatica. & ipsa quidem flomatur propterea vt euacuetur sanguis ex membris que sunt sub epate: & vt sanguis a partibus superioribus ad inferiores declinetur: quare menstrua vehementer prouocat: emorroydarum orificia aperit: & ratione quidem facit oportere vt sciatica et saphena similis existant iuuamenti: sed experimentum facit vt operatio sciatice plurimum conueniat dolori scie: sicut si hoc esset debitum. ¶ Et saphene quidem flomia melior est que fit transuerse latitudini attinens. Et ex eis est vena curuature que flomatur sub genu poplitis: que tamen efficit quantum & saphena. Sed est fortior saphena in prouocatione menstruorum & in doloribus ani: & emorroydibus: & ex eis est vena que est

p⁹ alaurcob q̄ ē q̄si ram⁹ saphe ne: ꝛ opatur quantum ipa. ¶ Et ad signū quidē venaꝝ pedis flobothomia ꝯfer egritudinib⁹ q̄ fiūt ex materiis ad caput declinātib⁹ ꝛ egritudinib⁹ melācolie ꝛ ipa q̄dē magis d̄bilitat ꝟtutē q̄ᵐ flobothōia venaꝝ man⁹. ¶ In venis aūt qui flobothomant et sunt i pte capitꝭ excepta guidē ē vt trāsuerse flobothoment. Et eaꝝ q̄dē q̄dā sūt q̄ sunt vene: ꝛ q̄dā q̄ sūt arterie. ¶ Uene ḡ sūt sicut vena frōtis q̄ iter duo existit supcilia. ¶ Et ipi⁹ q̄dē flobothomia ꝯfert grauitati capitis: ꝛ ꝓpue illi q̄ ē i posteriore pte capitis ꝛ grauitati oculorū ꝛ stupori: ꝛ dolori capitis perseueranti antiquo. ¶ Et vena q̄ sup caput flōmatur pp emigraneā ꝛ vlcera capitis. ¶ Et due vene tempo rū que flexuose incedūt. Et due vene que sunt in angulis oculorum lachrymalibus. Et fm plm nō apparēt nisi p ꝯstrictionē suffocātē: ꝛ i ipis q̄dē flobothom⁹ nō ē ꝓfundād⁹: q: fortasse fiēt fistule ex ꝑcussiōe ossis ꝛ ex eis n̄ egredit̄ sāguis nisi pauc⁹. ¶ Iuuamētū ꝟo flōmie ipsaꝝ duaruꝫ existit i dolore capitis: ꝛ in dolore emigranee: ꝛ optalmia antiqua: ꝛ lachrymis: ꝛ pāno: ꝛ scabiei palpebraꝝ: ꝛ eaꝝ bothor et noctilopis. Et tres vene que q̄rū loc⁹ est post illū vbi extremitas auris tāgit cū puenit ad capillos. Et vna q̄dē haꝝ triū ē magis manifesta q̄ flōmat̄ in pn cipio aque ꝛ cū caput stomachi recipit fumū. Et pp hoc ꝯferunt vlcerib⁹ auriū ꝛ colli ꝛ posteriorum capitis. Et Gal. q̄dē negat q̄d quidam dicunt q̄ᵓ due vene q̄ sunt post aures flōmant̄ vt q̄ filios gignūt ipsos non gignant. ¶ Et ex venis istis sunt guidē: q̄ sunt due. Et minuunt̄ in pncipio lepre: ꝛ fortis squinantie et coangustatiōe anhelit⁹: ꝛ asmate acuto: ꝛ raucedine vocis: ꝛ in habente apā in pulmone: et disnia q̄ est ex multo sanguine calido: ꝛ egritudinib⁹ splenis ꝛ laterū. Et opꝫ vt dixim⁹ ante: vt flobothomo pilū hn̄te minuantur ¶ Mod⁹ ꝟo ligādi eas ē q̄ᵓ opꝫ trahere caput ad cōtrariū ptis flōmie vt vena extendēdo fiat sicut chorda: ꝛ ꝯsideret̄ q̄ pars sit magis declināss: ꝛ fiat flōmia ex ꝯtro ptis illi⁹. ¶ Opꝫ p̄terea vt ei⁹ flōmia fiat in latitudine: ꝛ nō in lōgitudine: ꝛ sicut fit i saphena ꝛ sciatica. Et cū hoc toto opꝫ vt ipsius flōmia cadat in longitudine. ¶ Et ex eis est vena q̄ est in lepore: cui⁹ flōmie locus est ipsius extremitas q̄ digito p̄ssa in duo ptit̄: vbi q̄dē fit flōmia: si sanguis q̄ inde egredit̄ est paucus. Et ipi⁹ q̄dē flōmia ꝯfert calips ꝛ turbatiōi oculoꝝ ꝛ emorroydib⁹: ꝛ botor que in naribus nascunt̄: ꝛ pruritui qui fit in eis. Ueruntamen plerunq̄ꝫ accidit ex eo coloris rubedo ꝑseuerās q̄ simulat̄ sahaf ꝛ corrūpit faciē: ꝛ est ipsius impedimentū mai⁹ suo iuuamento. ¶ Et vene q̄deꝫ que sūt sub a sese a parte nocre quarū flobothomia cōfert egritudini oculorū antique q̄ est ex sanguine subtili ꝛ antiquis capitis dolorib⁹. ¶ Et ex eis sunt vene que sunt in labiis ꝛ sūt q̄tuor: ꝛ sup vnūquodq̄ꝫ eorū existit par que cōferūt vlcerib⁹ oris ꝛ alcola ꝛ dolorib⁹ gingiuaꝝ ꝛ earū apātibus ꝛ ipaꝝ laxitati ꝛ vlceribus ꝛ fistulis ꝛ fixuris que

sunt in eis. ¶ Et ex eis est vena que est sub lingua sup occultū menti que minuit in squinātijs ⁊ spatibus duarū amigdalarum ¶ Et ex eis vene q̄ sunt sub lingua ⁊ extātes sup ipam linguā. ¶ Et minuūtur pp lingue grauitatē q̄ est ex sanguie q̄ q̄dē i lōgitudine sūt minuēde: q2 sāguinē ꝯstringere q̄ fluxit ex flōmia i latitudine fctā est difficile. Et ex eis est vena alāfuta que iter mētū ⁊ labiū est inferius q̄ flōmat pp oris fetorē. ¶ Et ex eis est vena furcule que flōmat in medicationibus oris stomachi. ¶ Ex arterijs vo que sunt i capite est arteria tpis que qn̄q3 flōmat qn̄q3 icidit: ⁊ qn̄q3 extrahit: ⁊ qn̄q3 adurit: ⁊ hoc fit ppea vt acuti rheumatismi: ⁊ subtiles ꝯstrigātur q̄ ad oculos descendūt: ⁊ pp amplificationis principiū. ¶ Et due arterie que sūt post aures q̄ flōmant pp spēs obtalmie: ⁊ principiū aque: et pannū: ⁊ noctilopas: ⁊ antiquū dolorem capit3. ¶ In eaꝝ tn̄ flōmia semp existit timor: ⁊ cū hoc tardat ꝯsolidatio. ¶ Gal. q3 dixit q cuiusdā in gula vulnerati arteriā pcussio paꝝ ptegit ex qua magna sanguis ps manauit. S3 Gal. ei subuenit cū medicamento thuris ⁊ aloes ⁊ sanguis draconis ⁊ myrrhe ⁊ restrict9 fuit sanguis ⁊ dolor antiqu9 quē in exteriore parte core posterius cōsueuerat habere recessit. ¶ Et ex venis q̄ in corpore flōmant: sunt due vene sup vētrē duarū vna super epar ꝯsistit: ⁊ altera super splenem est posita: ⁊ flobothomatur dextra in hydropisi: ⁊ sinistra in egritudinib9 splenis. ¶ Scito preterea q flōmia duas habet horas horam electā: ⁊ horā necessariam. ¶ Hora vero electa est eius que est in lumine diei: ⁊ post digōnis ꝯplementū ⁊ supfluitatū expulsionē. ¶ Et hora necessaria ē hora q̄ fieri op3 ⁊ q̄ tardari non pōt: ⁊ in qua res phibitoria nō attēdit. ¶ Scias ēt q flobothomus obtusus est magno ipedimēto qm̄ errat ⁊ nō seq̄t sc3 q̄d d3: ⁊ apostemare facit ⁊ dolere. ¶ Cū ergo flōmo opaberis nō manu pmēdo ipellas sed suauiter blādiēdo. Et ēt furtim agas vt flōmi extremitas ad iteriora vene pueniat: qm̄ si illō duriter feceris sepe caput flōmi int9 in vena occulta rūpet fractura ⁊ facit vt vena refugiat ⁊ nō vulnerabit venā. Et si pfidiose institeris vt cū eo flobothomes: augmētabis malitiā. Quapropt experiri d̄bes qualit flobothom9 ingrediat cutem ante q̄ cum eo flobothomes ⁊ cū percussione3 secūda revolueris si tibi necessariū fuerit. ¶ Tibi preterea cauere debes venam impellas ⁊ sanguinē infles: qm̄ tūc lapsus ⁊ remotio min9 erunt. ¶ Cūq3 vena tibi rebellauerit vl occultauerit ⁊ ipi9 repletio sub ligatura nō appuerit: solue ipa3 ⁊ multoties liga ⁊ inūge eā: q̄ ꝯpmēdo descēde ⁊ ascēde donec eā māife stare ⁊ appere facias. ¶ Et hec quidē experieris cū duobus digitis vnūquēq3 locoꝝ tāgēs in quibus scis venam extendi. Et qn̄q3 tāgens vtrisq3: etiam quādoq3 vno ipsoꝝ ⁊ cum altero facies sanguinem incidere donec altero cadēte ipsius senties sanguinis accessionē cū ad ip3 perducit sanguis ⁊ eius recessionē cum dimittitur. ¶ Et scito q ca

put flobothomi hz spatium in quo penetrat:qd tamē nō est lōgum ne ad arteriā aut neruum penetret:z ipm quidē plurimū impellere debes cū vena fuerit magis subtilis. ¶Opz āt vt flōmi apphensio fiat pollice z ipudico:z dimittat index ad palpādum:z vt in medio ferri fiat apphēso pollice:z nō apphēdatur superius:qm non bene tenebit: imo erit vacillans. ¶Cumqz vena remouendo se ad partē vnā mutabit:oppones ei ligaturaz z stricturā exūo ptis:z cū remouēdo se ad duas ptes eqlr mutabit nō debebis eā i lōgitudine flōmare. ¶Et scito qp opz strictio z zpressio sint sm qtitatē dispōnis cutis i duritie sui z grossitie z i mltitudine carnis z abūdātia. z opz vt ēt ligatura sit propinq Cūqz ligatura venā occultauerit:fac signū sup eā: z caue tibi ne a signi rectitudie remoueat cū ligaturā facies z cū hoc toto ipelle flōmū. Cū aūt vene declinatio z ipsi9 eleuatio tibi rebelles extiterit scide locū q est sup eā i corpib9 macris ppe z cuz vncino opare. ¶Cas9 pterea ligationis z zstrictiōis in iunctura phibet venaz impletionem. ¶Cūqz volueris lauare digito tuo tēde cutem vt a rectitudine remoueatur foraminis: deinde laua z exicca z pone pannū eminentiā habentē z dimitte cutez vt ad locū suū redeat. ¶Et scito qp qui multū sudat cā repletiōis est flōmia indigens. ¶Et multoties ēt hñti febrē z habēti dolorem capitis qui ex consilio flobothomia esset medicandus superuenit fluxus ventris naturaliter q flobothomiā excusat.

¶De ventosis. Cap. xx.

Ventose cutis ptē magis mūdificāt qz flōmia. Et pl9 extrahūt sanguinē subtilē qz grossuz. ¶Et ipaz qdē iuuamētū in corpib9 zpositis grossis z crassis z grossuz hñtibus sanguinem est paruū:qm ex istis nō extrahunt sanguinē:neqz extrahūt sicut oz imo qui ex eo vehemēter est subtilis z cū difficultate:z in mēbro vētosato debilitatem efficiunt. ¶Quidā aūt pcipiūt vt vētose i pncipio mēsis nō apponant qm humores nōdum amoti fuerūt: neqz ebullierūt:neqz i fine mēsis qm humores tūc sūt minuti. Sz in medio mēsis:cū humores sūt ebulliētes:z i sui augmēto luminis i corpe lune augmentū seqntes z augmētat cerebrū i craneo z aq in fluminib9 accessionē z recessionē hñtib9. Ex suis xo horis in die melior hora secūda ē z tertia. Et opz quidē vt a ventosis sibi qlibet caueat post balneū:nisi cui9 sanguis fuerit grossus: qm ipe sepi9 balneari dz et vna hora morari: z postea vētosas apponere. Plurimi āt hoīs abhorrēt vētosas i añriorib9 capitis apponere:z reperiūt i hoc sensū z intellectuz ipediri. ¶Et vētose q dē sup nocrā q ē i collo posite nigre vicarie existūt:z zferūt supciliorū grauitati z alleuiāt palpebras z zferūt scabiei oculoz z fetori oris. Et super alcheel vicē tenent basilice:z conferūt dolorib9 humeroz z gule. Et sup alchada posteri9 sunt vicarie cephalice:z zferūt tremori capitis z mēbris q sunt in capite sicut facies z dentes z mole z aures z oculi z gula z nasus. ¶Uentose aūt que nocte super

ponūt obliuionē hereditarie fa ciūt veraciter sicut quidā dixe runt: qm̄ posterior pars capitis est locus cōseruationis quē ven tose debilitant. ¶ Alcheelle vo debilitāt los stomachi. ¶ Et p pter alchadā q̄dē qn̄q3 accidit capiti tremor parūp: ita q mu tem⁹ nos a nocra ⁊ ab alcheel parūp ascēdam⁹: nisi cū fuerit necessarie pp fluxū sanguis ex tussi: qm̄ tūc cū eis ē dscēdēdū: ⁊ n̄ ascēdēdū. ¶ Et he q̄dē vētose q̄ alcheel sup ponūt ⁊ int duas spatulas ɔferūt egritudinibus sāguineis: ⁊ spasmo sāguineo: ⁊ as mati sāguineo s3 stomachū dbi litāt ⁊ cordis tremorē generāt. ¶ Et vētose q̄dē q̄ crurib⁹ super ponūt sūt munitiōi ppiq: ⁊ mū dificāt sāguinē: ⁊ pu'ocāt men strua. ¶ Et ei q̄dē q̄ ex mulieri bus alba existit ⁊ lara sāguinē hn̄s subtilē vētose i crurib⁹ po site sūt meliores q̄ flōmia q̄ fit i saphena. ¶ Quidā p̄terea di xerūt q vētose sup occiput posi te ⁊ sūmitatē capitis ɔferūt amē tie ⁊ scotōie ⁊ tardāt canos quē admodū dixerūt. In h̄ vo ɔside rō ē habēda. Nā istō i his opat corporib⁹ ⁊ nō i aliis: qm̄ pluri mis corpor festinare faciūt ca nos: ⁊ ipediūt itellectū: ⁊ ɔferūt egritudinib⁹ oculi. ⁊ h̄ q̄dē est maior ear vtilitas qm̄ cōferūt eor scabiei: ⁊ bothor: ⁊ almuse ragi: ⁊ egressiōi vuee. s3 intelle ctū ipediūt ⁊ faciūt hereditare stupiditatē: ⁊ obliuionē: ⁊ mali tiā cogitationū: ⁊ egritudies p manētes: ⁊ nocēt aq̄ i oculo ha bētib⁹, s3 fortasse si hora se p̄sen tauerit q̄ illō fieri d3 n̄ ipediūt. ¶ Vētose aūt sub mēto posite p sūt dētib⁹ repletis: ⁊ faciei ⁊ gut turi: ⁊ mundāt caput ⁊ mandi bulas. Et vētose rhenib⁹ sup po site ɔferūt apātib⁹ coxarū: ⁊ ca rū scabiei: ⁊ bothor: ⁊ podagre ⁊ emorroydib⁹: ⁊ elephātie: ⁊ vētositatibus vesice: ⁊ pruritui dorsi. ¶ Cūq3 vētose iste fuerit cum igne siue sint cū scalpella tiōe siue absq3 ea iuuabūt et in h̄. S3 ille q̄dē q̄ st cū scalpella tiōe st fortiores p̄ter q̄ i vētosi tate. Nā q̄ sine scalpellatiōe st i rmouēdo vētositates fridas ⁊ vt radicit⁹ euellant h̄ et vbiq3 st fortiores. ¶ Vētose p̄tea i an riori pte coxar testiculor apa tib⁹ ɔfert ⁊ vulnerib⁹ coxar et crur. ¶ Et vētose in posteriori pte coxar supposite psūt apa tib⁹ ⁊ exituris q̄ i natib⁹ fiunt. ¶ Et vētose posite sub poplite ɔferūt pulsatiōi poplitis q̄ ex ca lidis gn̄at hūorib⁹ ⁊ exituris ma lis ⁊ vlcerib⁹ putridis i crure ⁊ pede. ¶ Et vētose sup duas al cabi ɔfert phibitiōi istrumēto re ⁊ sciatice ⁊ podagre. ¶ Ven tose aūt sine scarificatiōe qn̄q3 ponunt ppea vt materia a pte sui mot⁹ trahat: sicut cū mam millis supponunt iō vt cursus sanguis mēstrui retineat. ⁊ qn̄ q3 q̄rūt vt apa pfundū ad exte riora trahat: iō vt medicamen tū ad ipm pueniat. ⁊ qn̄q3 req̄ rūt ppea vt apa ad aliō mutet mēbrū qd ignobili⁹ ivicinitate existit. ⁊ qn̄q3 rq̄rūt ppea vt mē brū calefiat ⁊ sanguis ad ipsu3 trahat: ⁊ ipsi⁹ resoluant vētosi tates. ⁊ qn̄q3 req̄rūt ppea vt mē brū ad suū naturalē locū redu catur a quo remotū fuit sic fit in ruptura inguinis. et qn̄q3 re q̄runt ideo vt dolor sedet sicut cū supponunt vmbilico in do

lore colice vehemēter cogēte:⁊ i vētositatib⁹ vētr⁊:⁊ i dolorib⁹ mřic⁊ q̄ accidūt apō motū mē⁊ struo⁊ ⁊ ꝓpe i adolescētib⁹:et sup laxitatē pt⁊ exterio⁊ co⁊e: sic fit i sciatica ⁊ cū timet ossis exit⁹ a iūctura:⁊ iter duas anchas ꝑsūt duab⁹ āch⁊:⁊ duab⁹ ptib⁹ iteriorib⁹ cora⁊ ⁊ emorroydib⁹ ⁊ hn̄ti rupturā iguin⁊ ⁊ podagricis. ¶ Uētose q̄z sup nates posite a toto corpe trahūt vt a capite. ¶ Et ꝯfert itestinis ⁊ mēstruo⁊ sanāt corruptionē:⁊ alleuiat p eas corp⁹. ⁊ dicem⁹ q̄dē ꝙ i vētosis cū scarificatōe tria existūt iuuamēta Pͥmū eo⁊ ē eūatiōis ex ipso mēbro. et fm̄ ē repositiōis ibie spūs ne eūatione humoris qui educit sequēdo euacuet. ⁊ tertiū ē qm̄ nō curat vt ex ꝓncipalib⁹ mēbr⁊ fiat eūatio. Scarificatio ꝟo ꝓfunda est vt ex ꝓfūdo trahat. ¶ Loc⁹ p̄terea vbi vētosa ad heret qn̄q̄ apat ⁊ fit difficile ad ipsaz remouēdam. Pān⁹ ꝰ aut spōgia i aq̄ tepida ifusa q̄ caliditati attineat:sumat ⁊ cū ea i circuitu fiat ēbroca. ⁊ h̄ q̄dē frequēter ꝯtigit cuz sup māmilla⁊ ptes ventosas ponim⁹ vt sanguis mēstruorū flux⁹ ēt ex narib⁹ arceat:quam obrē sup ipas māmillas easponet ñ ōbem⁹. ¶ Cūq̄ loc⁹ vētose iūget:ꝓpe ipaz suspēde ⁊ ñ tardes:s⁊ ad scarificādū festia. Sitq̄ pͥa positio leu⁊ ⁊ cito remoueat ipa. Deiñ fm̄ ordinez tardet ipsi⁹ remotio ⁊ tolerantia. ⁊ op⁊ q̄dē vt vētosat⁹ ⁊ post vnā horā cibet. ¶ Infās p̄terea i tertio āno vētoset post trāsactis duob⁹ ānis:qm̄ pri⁹ nō d⁊ ventosari cū ē vni⁹ anni. ¶ In vētosis q̄z fit securitas ne materie ad iferiora dēscēdāt. ¶ Et colericus q̄dē vētosat⁹ post vētosas comedere d⁊ grana mali granati ⁊ ipo⁊ succū scariolarū:cū zuccaro aut lactucas cū aceto.

¶ De sanguisugis. Cap. xx.

Indi dixerūt ꝙ in q̄rūdā sanguisugarū natura existit venenositas. ¶ Ab eis igit cauēdū ē q̄ sūt ex gn̄e magna habētiū capita:⁊ quaru⁊ colores sūt āntimoniales ⁊ nigre:aut q̄rū color est viridis:aut q̄ sūt lanuginē habētes ⁊ similes mezameis:⁊ sup q̄s existūt fila coloris azuli:⁊ q̄rū color silat madion. In oīb⁹ ei istis existit venenositas. Et ꝓueniunt ex eis apāta ⁊ sincopis:⁊ sanguis fluxus ⁊ febr⁊:⁊ laxitas:et vlcera mala. Eas q̄z non accipias ex aq̄s malis i q̄b⁹ lim⁹ aluei ē niger et cenos⁹ et mot⁹ stati turbat aquā et fetet:s⁊ illas elige q̄ i aq̄s colligunt cochalib⁹ tolubiatu:et i q̄b⁹ morant rane. Neq̄ attēdas illō qō q̄dā dicūt ꝙ si sint in aquis vbi morātur rane sunt male. Sitq̄ earū color silis rei sup quā existit viriditas. ⁊ tendant super eas fila duo colorē ꝯrienici habētia. et ruffe rotūde que sunt coloris epatis. ⁊ ille que similant ꝑne locuste ⁊ q̄ caude muris siles existūt ⁊ minute ꝑua habētes capita:oēs iste eligēde sunt. et nullas magis eligas q̄ hn̄tes vētres rubeos:⁊ dorsum viride:⁊ p̄cipue si ex aq̄s fuerit currētib⁹. ¶ Extractio p̄terea sāguinis a sanguisugis fctā ꝓfūdior est extractione q̄ fit cū vētosis. ¶ Et ipse q̄dē anq̄ ponant q̄ñ ꝑ vnā diē colligēde sūt. et constrictione

strictiõe faciẽdũ est vt euomãt donec qđ i earũ existit vẽtrib⁹ egrediat̃ si hoc fieri poterit. et ipsis parũ sanguis agni aut alteri⁹ rei pijciat̃ vt ide nutriãt anteq̃ ponant̃; deiñ sumant̃ et earũ viscositas ⁊ sordities cuȝ aliq̃ qđ sit vt spõgia mũdent̃. ¶Loc⁹ p̃terea vbi sũt apponẽde cũ baurac lauet̃: ⁊ fricatiõe rubificet̃; posteaq̃ volũtas apponẽdi sanguisugas affuerit i aquã pijciant̃ dulcẽ ⁊ emũdẽt̃ deiñ apponant̃. ¶Ex eo aũt qđ eas efficit volũtarias ad se suspẽdeñ. ẽ vt loc⁹ luto liniat̃ aut sãguie. ¶Cũq̃ he fuerit plẽ et eas pijcet̃ volueris: pulueriza sup eas parũ salis aut cineris aut baurac aut sete ꝯbuste aut lini aut spõgie ꝯbuste aut lane ꝯbuste ⁊ cadẽt. ¶Et meli⁹ q̃dẽ ẽ vt postq̃ cadũt loc⁹ vẽtosa sugat̃ ⁊ ex sãguie loci parũper accipiat̃ vt morsur̃ ipaꝝ malitia r̃moueat̃. ¶Qđ si sãguiς ñ ꝯstringet̃: galle ꝯbuste aut calx. aut cinis aut tegula cõbusta ⁊ subtilit̃ p̃luerizata supponat̃: aut aliq̃ ab istis ex eis q̃ sanguinẽ cõstringũt. et h̃ q̃dẽ opȝ vt sint apud eũ p̃parata q̃ sanguisugas apponit cũ ipe se suspendãt. Appositio p̃terea sãguisugaꝝ cõfert egritudib⁹ succuta neis safac ⁊ albube ⁊ eis silib⁹

¶De retentione eoꝝ que euacuantur. Cap. 23.

Ea q̃ euacuant̃ retinentur: aut pp materie inclinationẽ absq̃ alia euacuatione. Aut pp̃ter inclinationem cum alia eũatione. Aut pp̃terea q̄ ipsamet euacuatio iuuat̃: aut medicinis infrigidãtibus aut stipticis: aut viscosis: aut adurẽtibus: aut strictura. ¶Et retẽtio q̃dẽ eũationis pp attractioneȝ sine alia eũatiõe est sicut appositio vẽtosarũ sup mãmillas facta ad h̃ vt sanguis flux⁹ ex matrice p̃hibeat̃. Sȝ melior attractio ẽ cũ q̃ existit sedatio doloris illisa q̃ trahit̃. ¶Et ea q̃dẽ q̃ fit pp attractionẽ q̃ est cũ eũatiõe est sicut flõmia basilice facta pp hoc aut retẽtio vomit⁹ fluxu vẽtris: aut flux⁹ vẽtrꝭ vomitui: aut vtroꝛũq̃ r̃tẽtio p̃uocatiõe sudoꝛis. Et eũationib⁹ q̃dẽ iuuamentũ est sicut stomachi ⁊ itestinoꝛũ mũdificatio ab h̃uoꝛib⁹ viscosis malis labere faciẽtib⁹ cum picra. ⁊ sicut studiũ qđ adhibet̃ ad os stõachi mũdificãdũ vomitu pp icisionẽ materie võit⁹ mãsiue. ¶Et medicine q̃dẽ infrigidãtes liq̃de cõgelãt ⁊ oꝛifica cõstringunt ⁊ coãgustãt. ¶Et stiptice q̃dem medicine materiaȝ coarctãt et cãnales cõstringũt. ¶Et viscose q̃dẽ medicie opilatiões in cãnaliũ oꝛificijs efficiũt: q̃ si fuerit acute pl⁹ opabunt̃ illđ. et adurẽtes q̃dẽ coꝛtices efficiũt vt sup cãnalꝭ oꝛificiũ maneãt ⁊ ipm claudãt ⁊ ꝯfirmẽt: sȝ tñ eaꝝ ipedimẽtũ tiet̃. ⁊ hoc ẽ qm̃ possibile ẽ vt coꝛtex rũpat̃ ⁊ eradicet̃ ⁊ ãplificatio foꝛaminis augmẽtet̃. ¶Et ex adurẽtib⁹ q̃dẽ sunt q̃dã i quib⁹ ex istis stipticitas sicut attramentũ: ⁊ q̃dã in q̃b⁹ non: sicut calx non extincta. Et adurẽtes q̃dẽ stiptice sũt necessarie: vbi volũtas ẽ vt coꝛtex sit fix⁹. ⁊ alie sũt necessarie vbi volũtas ẽ vt coꝛtex cadat. ⁊ eius q̃dẽ q̃ fit strictura alia ẽ cũ clausura foꝛaminis ⁊ coartatõe ad hoc vt ipsi⁹ p̃tes i vnũ cõducãt̃

sicut cõstringit illud qđ ẽ supra cubitũ cũ flobothomator i basilica errãs pcutit arteriã. ⁊ alia est q̃ fit opilatiõe orificij vulneris ⁊ clausure vie euacuati sicut pilos leporis i vuln⁹ ponim⁹. ¶ Dicem⁹ ergo ꝙ si sanguis curs⁹ ex apertione orificiorũ venarũ fuerit: stipticis medicabit̃ vt orificia venaꝝ ꝯstringant̃. ⁊ si ex ruptura fuerit: stipticis glutinosis sicut t̃ra sigillata. ⁊ si ex corrosiõe fuerit eo ꝙ carnẽ nasci fẽ cũ eo qđ corrosionẽ abstergit.

¶ De sanationib⁹ opilationum. Cap. 24.

Opilatiões aũt sunt ex hũoorib⁹ grossis: aut viscosis: ãt multis. ¶ Et m̃ltoꝝ q̃dẽ hũoꝝ qñ cũ eis alia nõ fuerit cã malitia remouebitur extractiõe ipsorũ flobothomia: aut vẽtris fluxu facta. ¶ Et si grossi fuerint: indigebũt eis q̃ resoluant. Et si fuerint viscosi: ⁊ maxie si fuerit subtiles: erũt eis necessaria ea q̃ icidãt. ¶ Et tu q̃dẽ iã sciuisti drĩam iter grossũ ⁊ viscosum. et ꝙ est sicut differẽtia inter glutẽ liq̃dũ ⁊ lutũ. ⁊ grosso q̃dẽ resolutiuũ est necessariũ: ideo vt ipsũ attenuet: ⁊ ei⁹ expulsio fiat facilis. ⁊ viscoso incisiuũ est necessariũ ideo vt inter ipsũ ⁊ id cui adhesit penetret: ⁊ iter ea sepatiõẽ faciat ⁊ vt ipsũ in parua secet frusta qm̃ viscosũ oppilat ꝑpterea: q2 adheret: ⁊ pp partiũ suarũ cõtinuatiõẽ. ¶ Op3 aũt ẽ vt in resolutiõe grossi a duab⁹ ꝯtrarijs caueat reb⁹: quaꝝ vna est resol'o debilis q̃ i raritate materiei augmentũ efficit: ipsi⁹ locũ augmẽtat ita ꝙ ad r̃solutionẽ nõ pueniet: quare oppilatio nẽ augmẽtat. et altera est resolutio fortissima qua ei⁹ subtile fit vapor ⁊ spissũ ipsi⁹ fit laps⁹. ¶ Cũ ergo resolutio fortis est necessaria iuuet̃ lenificãte subtili cũ materia in q̃ nõ sit grossities: sed sit in ea calor tẽperat⁹ q̃ iuuet in resoluẽdo totũ illud qđ est oppilatum. ¶ Et ex oppilationib⁹ q̃dẽ peiores sunt oppilationes venarũ. et deteriores eis sunt ille q̃ sunt i arterijs. ⁊ adhuc peiores sunt ille q̃ i mẽbris existunt principalibus. ¶ Ergo cũ i aptiuis stipticitas ⁊ subtilitas ꝯiũgent̃: erit meli⁹ qm̃ stipticitas remouebit a mẽbro subtiliatiui grauamen.

¶ De medicationib⁹ apostematum. Cap. 25.

Apostematũ q̃dã sunt calida q̃dã sunt frigida fluxa: et q̃dã sunt frigida dura. ⁊ ea iã dixim⁹. ¶ Et ipsorũ quidẽ cause: aut sunt primitiue: aut antecedentes. ¶ Et antecedentes quidem sunt sicut repletio. ¶ Et primitiue sunt sicut cas⁹ aut pcussio: aut morsus. ¶ Quedam vero q̃ sunt ex causis primitiuis: quandoqꝫ cum corporis resolutiõe se representãt. ⁊ quãdoqꝫ eueniũt cũ equalitate humorũ. ¶ Et ea quidem q̃ sunt pp causas antecedentes aut primitiuas cũ repletiõe corporis representata. Aut sunt i mẽbris que principalib⁹ sunt vicina sicut euacuãtia. Aut nõ sunt. ⁊ si non sunt nullo mõ aliq̃d ex resoluẽtib⁹ ẽ eis applicãdũ in principio. Imo mẽbrum expellẽs ẽ meliorãdũ: si ibi fuerit mẽbrũ expellẽs aut totũ corpus melioret̃: si ñ fuerit ibi mẽbrũ singulare quaten⁹ ad ea p

ueniat q̄cq̄d refrenat:et ad diuersū trahit ꝛ stipticū efficit.et tñ cū diuersitate illi⁹ mēbri fit attractio ad illō qd̄ i alio later̄ diuerso ē positū pp exercitiū ipsi⁹ aut pp rē pōderosaʒ sup ipʒ delatā nam multoties a manu apostemosa trahit̄ mā qñ cum alia res ōfert̄ pōderosa ꝛ hora vna tenet̄. ¶ Opʒ āt vt stiptica ɔstrictiua repcussiua frīde cōplexionis pure existāt si apāta fuerit acuta. ¶ Qd̄ si apāta fuerit frigida opʒ ꝙ alicui sint admixta in q̄ virt⁹ sit calida cum retētiōe sicut sq̄nātū et blacte bizātie. ¶ Cū aūt maturare volueris:minuas r̄tētiuū:ꝛ admiscebis ei qd̄ sit r̄solutiuū donec ad statū perueniat:tūc em̄ ipsa admiscēda erūt equalit̄. ¶ Cū aūt declinatio fuerit nō sit ibi nisi qd̄ resoluat ꝛ laxū efficiat. ¶ Et opʒ q̄dē vt illō qd̄ frigida fluxa r̄soluit sit abstergēs ꝛ exiccās.ꝛ hoc q̄dē plurimū iuenit̄ in calidis. Ea aūt q̄ pp causas existūt pmitiuas vbi nō ē huōꝝ repletio medicari dn̄t i principio rei cū eis q̄ fluxa faciāt ꝛ resoluāt.et si ñ:cū eo qd̄ sit sic̄ illō qd̄ primū medicatum fuit. ¶ Si ṽo mēbrū apostemosum mēbri pricipalis emūctoriū fuerit:sicut loca glanosa i collo q̄ sunt in circuitu auriuʒ cerebri aut ascelle cordꝭ:ꝛ iguina epatis:nullo mō erit ei applicādū aliq̄d qd̄ refrenet:nō iō qd̄ hoc nō sit medicamētū apātū eoꝝ: qm̄ hoc est ipoꝝ medicamētū: sʒ qꝛ volum⁹ ipsoruʒ medicari apostema:imo studiū ad hoc impēdere vt ea augmētemus ꝛ materiā ad ipa traham⁹. Et non curam⁹ si malicia i mēbro augmētata fuerit.nō ei curam⁹ nisi de eo qd̄ mēbro pncipali est meli⁹. Et timem⁹ qd̄ materiā si refrenauerim⁹:redibit ad mem brū pricipale ꝛ pueniem⁹ ide ad illud ꝙ emendare nōpoterim⁹. Qua pꝑter volum⁹ vt malitia i mēbrū cadat ignobile:cūpzinci palizɔtulerit mēbro ita vt studiū impēdam⁹ in attrahendo materiā ad mēbrū ignobile:ꝛ facere vt ipm apostemet̄. Et si nō cum aliis saltē cū vētosis ꝛ ēplastris attractiuis acutis. ¶ Cunq3 ad collectionē puenerit hmōi apāta aut reliq̄ ab eis qñq3 aperientur p se aut maturationis adiutorio:ꝛquandoq3 indigent maturatione ꝛ sectione simul. Maturatio vero completur ex eo in quo cū calore existit oppilatio ꝛ glutinatio vt per ipm calor retineatur. Qui aūt maturationeʒ efficit cum aliquo quod sit sicut hmōi maturatiuum:attendere dʒ:vt si viderit calorem innatuʒ debilem ꝛ ꝙ mēbruʒ iā declinet ad hoc vt corrūpatur:remoueat ab eo glutinosa ꝛ oppilatiua:ꝛ ponat apitiua:ꝛ scarificationeʒ faciat profundā. Deinde adhibeas medicinas in quibus existit resolutio ꝛ desiccatio:sicut d̄ eis inuestigabimus in libris particularibus. Multoties preterea erit apostema profundum:ꝛ erit nobis necessariū trahe᷑ ad partē cutis:ꝛ si non cuʒ alio saltem cum ventosis ignitis. ¶ In apostemate aūt duro quod stat⁹ terminū ptrāsiuit r̄la i ea est vt mollificet qñq3 cū eo in quo existit caliditas ꝛ siccitas parua. Iō ne qd̄ ex eo spissum est propter mīrā resolutionē fiat lapis:imo totum ad resolutionem ꝑparat̄

Postea sup ipz r̃solutio fortior fiat. Deīn si timet ex resolutione eiꝰ qđ r̃soluit ne qđ remansit lapis fiat: iteꝝ ad mollificādū ipz scđo redeat: ꝛ icessanter fiat hoc donec totū finiat iter mollificādi ꝛ resoluendi vices aīr vires. ¶ Inflata āt apata curent ex eo qđ calefacit subtilitate sui substātie ppea vt vētositates r̃soluat ꝛ poros āplificet: nā cā i apatibꝰ istat ꝫ ē vētositas: grossities ꝛ poroꝝ clausura. ¶ Studiū q̄z ē adhibēdū in phibēdo materiā ex q̄ vētosus puenit vapor. ¶ Ex apatibus p̄terea sūt q̄ sunt vlcerosa: sicut formica: q̄ sūt ifrigidāda sicut flegmō: s; nō sunt mollificāda: ꝛ si ppea ꝙ sūt apata sūt mollificāda: imo sunt siccāda: qm̄ accidens hoc iā superauit cām. accñs ei est vlcerositas de q̄ timet ꝙ accidat aut ꝙ iā acciderit. ꝛ vlcerositatis q̄dē medicamētū est d̄siccatio: ꝛ res ei magꝫ ꝯria ē mollificatio. ¶ Occultoꝝ āt apatū materia minorāda ē flōmia et vētris solutione. ¶ Et opzꝫ vt ea hñsa balneo et vino et motibꝰ corporeis et aīalibꝰ supfluis sicut ira et sibi sīlibus caueat. Postea in principio rei adhibeat ei qđ absq; nimia supfluitate repcutit: ꝛ p̄ pue si in mēbro fuerit quod sit sicut stōachus aut epar. ¶ Cūq; hora resoluendi affuerit: nō debes dimitter q̄n stipticas medicinas habētes odorē admisceas: sicut in p̄cedētibus tibi narrauimꝰ. Et epar quidem et stomachus plus indigent hoc q̄ pulmo. ¶ Oportet p̄terea vt mollificātia subtilia q̄ istꝫ adhibent sint medicine i qbꝰ existit nō maturatio ꝛ sint apatibꝰ cōferentes: sicut solatrū ꝛ cassia fistula. Solatrū nāq; ppietatez hz resoluendi apata calidaque sunt occulta. ¶ Et ea q̄dez hñti nō ē dādus cibus nisi subtilis. Et non in hora paroxismi si ibi fuerit. Neq; i p̄ncipio sui: nisi p̄pter mltā debilitatē fiat. ¶ Cuz āt sinthoma supuenerit p̄pter collectionem apatis interioris cum casu v̄tutis in itinere mortis existit: qm̄ virtus nō substentat nisi nutrimento: ꝛ nutrimentū ē res magis timorosa. Ergo si resolutū fuerit valde bonum erit. Qđ si apta fuerit: dāda sūt eis q̄ ea lauēt sicut aqua mellis ꝛ aq̄ zuccari. Postea dent eis q̄ suauiter maturēt cum siccitate. Postea in fine rei nō adhibeat nisi exiccatiua. Et tu q̄dez scies hec ex libro q̄ p̄ticulares egritudines colligit s̄m declarationē. ¶ Est p̄terea cū in apatibus occultis q̄ sub vētre existūt ꝯtigit error: qm̄ q̄n nō sunt apata s; rupture: existit in perforādo ea timor. Et plerūq; apa occultū nō existit in panniculo: sed in ipo intestino: ꝛ ē i aperiēdo ipz timor.

¶ De sectione. Ca. 26.

Qui plagā secare voluerit: oportebit vt eius sectio incedat secundū rugarum collectionem q̄ sunt interiꝰ i illo mēbro. Nisi fuerit tale qualis est frons: qm̄ si icisio icedet sicut p̄cedūt rugarū ipsiꝰ collectiones incidet musculꝰ frontis: ꝛ cadet supcilium. Et sīlr in mēbris rugarū quaꝝ incessus diuersificatur ab incessu villoꝝ suoꝝ musculorū. Opz ergo vt sector ex anatomia sciat anatomiā neruoꝝ et venaꝝ ꝛ arteriarū ne errore in

cidat aliqd ex eis. ¶ Et opz etiã vt secũ deferat multas ex medicinis sanguinẽ cõstringentib⁹ ꝛ emplastris dolorẽ sedãtib⁹ ꝛ instrumẽtis q̃ ad hoc ptineãt. Habeat ergo secũ qđ sit sicut medicina Ga. ꝛ sicut pil⁹ leporis ꝛ tela aranee ꝛ albumẽ oui ꝛ ferramẽta q̃b⁹ aduritꝰ: oĩa em̃ hec sanguinis fluxũ ꝓhibẽt: siue ex errore ipius ꝓueniat: siue necessario: ꝛ vt medicinas deferat q̃ fluxa faciũt. ¶ Cũq3 exiturã pforauerit ꝛ qđ i ea ꝯtinetꝰ extraxerit nõ debebit ei adhibere oleũ neq3 aquã: neq3 ẽplr̃z i q̃ sit oleũ neq3 sepũ supabũdãs sicut basilicõ imo aliqđ qđ sit sicut emplastrũ ex calcãdo qđ opponat cũ eo indigebit. Et desuper iponat spõgiam in vino stiptico infusam.

¶ De egritudinibus corruptionis mẽbri ꝛ de incisiõe. Cap. 27.

CUm mẽbrũ pp ꝯplexionem cũ materia aut sine materia corrũpitꝰ: ꝛ nõ ꝓfecerit ei scarificatio: neq3 epitimari ex eo ꝙ cõferre cõsueuit de eis q̃ i libris pticularib⁹ dicta sunt est necesse vt caro corrupta q̃ ẽ supra ipz remoueatꝰ. Et meli⁹ q̃dẽ erit vt sit sine ferro si possibile fuerit: qm̃ ferrũ plerũq3 iuenit tunicas musculoꝝ ꝛ venarũ pulsãtiũ piculose. Qđ si hoc nõ cõtulerit: et corruptio iã in carne ꝓcesserit: necesse erit vt ipsa incidatꝰ: et vt locus incisionis oleo feruente aduratꝰ. Ex hoc em̃ ꝓuenit securitas ab acuitate malitie ipsi⁹: ꝛ restrĩgitꝰ sanguis exitus: ꝛ nascuntꝰ sup icisiõis locũ caro ꝛ cutis extranea: non ꝓportionalis: sed res que magis carni similis existit propter sui duritiem. ¶ Cũq3 incidendi voluntas affuerit: tẽta prius erit imittenda in circuitu ossis voluẽdo donec qđ sane teneatꝰ reperiat. Et vbi dolor sit fortior cũ tẽta imittitꝰ: qm̃ ẽ termin⁹ sanitatis. Et vbicunq3 inueneris laxitatẽ ꝛ retentiõis debilitatẽ: totũ erit ex collectione ei⁹ qđ ẽ icidẽdũ. ¶ Cũq3 autem perforatur illud quod circũdat os quodvis incidere ita ꝙ foramina circundent ipm. Ergo rumpetur per ipsum ꝛ incidentur: ꝛ q̃nq3 serratꝰ. ¶ Cunq3 hoc facere volueris: separa iter incidentẽ ꝛ perforantem: ꝛ inter carnem vt nõ redeat. ¶ Si ergo ipsum os qđ est necesse incidere fuerit frustum eminens qđ non possit aptari ita vt debet: neq3 sit eius rectificatione fiducia: et timeatur ne corrumpatur ꝛ corrumpat illud qđ est coram ipso subleuabim⁹ carnem ab eo: aut scindẽdo: deinde ligãdo ꝛ ad diuersitatem partis illius extẽdẽdo: aut aliĩs igeniĩs q̃ sensus demõstrat. ¶ Et separabim⁹ inter ipm ꝛ mẽbrũ nobile si ibi affuerit cũ pãnis q̃ ipm ab eo elõgabunt: ꝛ postea incidem⁹. Et si os fuerit tale quale est os coxe: et fuerit magnum ꝛ neruis ꝛ arteriĩs ꝛ venis propinquũ: ꝛ fuerit ei⁹ corruptio multa: dz medic⁹ ab eo fugere absq3 ipsi⁹ icisione ꝛ scarificatiõe cũ ferro vel igne.

¶ De medicatiõib⁹ solutionis ꝯtinuitatis ipsoꝝ vlceꝝ. Ca. 28.

SOlutio ꝯtinuitatis in magnis mẽbris medicatꝰ equatiõe ꝛ ligatura ꝯueniẽte q̃ in doctrina restauratõis dicta est. Et tibi i suo loco postea veniet cũ quiete ꝛ comestione cibi ꝯglutinatiui in q̃ hr̃ fiducia ꝙ ex ipso nutrimentum gña tur cartilagi

nosũ qđ labia fracture claudat
⁊ in vnũ ꝯducat sicut cib⁹ q̃ fit
de extremitatib⁹ aīaliũ. impos
sibile em̄ est vt os restaure᷑: ⁊ ꝓ
prie ĩ corpib⁹ ꝯsistētiũ nisi ſm
hũc modũ: qm̄ nullo mō redibit
ad ꝯtinuitatē. ¶ Et nos q̃dē de
restauratiōe sermonē exq̃sitũ lo
q̄mur ĩ libris ꝑticularib⁹. ¶ In
tētio aũt ĩ medicādo solutionē
ꝯtinuitatis q̃ ĩ mēbris accidit
mollib⁹: ē triũ ꝑncipioꝝ curam
hr̄e. Primũ eoꝝ ē: qm̄ si cā fue-
rit fixa min⁹ q̄ȝ opȝ: est retinere
illđ qđ fluit: ⁊ cōstrigere ei⁹ ma
teriā si ipsa fuerit currēs. Et se
cũdũ ē fixurā ꝯsolidare cũ me-
dicinis ⁊ cibis ꝯueniētib⁹. ⁊ ter-
tiũ ē putrefactionē ꝓhibere q̄
to pl⁹ fuerit possibile. ¶ Cũq̄ȝ ab
vno triũ te excusaueris redi ad
cogitādũ de duob⁹ remouētib⁹
¶ Tu ꝟo iā scis quō illđ quod
fluit retinea᷑. ¶ Sȝ ꝯsolidatio
fit adiũgēdo labia si adiũgun᷑
⁊ exiccādo ⁊ comedēdo glutia
tiua. ¶ Et scito q̄ itētio ĩ medi
cādo vlcera ē exiccatio. Qđ ẜ ex
eis nōdũ fuerit tm̄ exicce᷑. Et ĩ
illđ qđ ex eis putridũ fuerit me
dicine acute corrosiue mittan᷑:
sicut calcātũ ⁊ alzegi ⁊ arsenicũ
⁊ calx: q̃ si nō ꝯtulerint necessa-
ri⁹ est ignis. Et medicina q̃ ē cō
posita ex flore eris ⁊ cera ⁊ oleo
qm̄ ipā flore eris mũdificat ⁊ ꝓ
hibet morsiōis sup̄fluitatē oleo
⁊ cera. Ipsa ergo ĩ hac re medi
cina existit tēperata. ¶ Et dice
m⁹ q̄ oia vlcera: aut sũt simpli-
cia aut ꝯposita. ¶ Et simplicia q̃
dē cũ fuerint parua ⁊ nil ex eoꝝ
hũiditate corrode᷑: tunc cōiun
genda erunt ipsorum labia: ⁊ li
gāda custodiendo ne iter ipā
aliq̃d olei aut pulueris cadat
quoniam cōsolidabuntur. et si
militer magnum de cuius sub-
stantia nil perditum fuerit ⁊ cu
ius vna pars alij applicari po-
test. ¶ Magni vero cuius ꝑtes
applicari nō possunt siue fit fis-
sura siue cōcauitas vel spatiuȝ
plena sanie: ⁊ iā aliquid ex sub
stātia membri perditũ est: cura
tio est exiccatio. ¶ Si ergo illđ
qđ perditũ est tantum fuerit cu
tis ⁊ necesse erit vt cicatricē in
ducat. et hoc quidē ꝑ essentiaȝ
cũ stipticis. et per accidēs qui-
dē cũ calidis cũ ex eis parũ qđ
sit adustũ suppone᷑ sicut alzegi
⁊ calcātũ: qm̄ magis iuuāt ĩ exic
cādo: ⁊ magis perducũt crustā
nā si multũ fuerit: corrodet ⁊ in
vlceribus augmentũ faciet. Si
aũt illud qđ ꝑditũ fuit fuerit ca
ro sicut ē ĩ vlcerib⁹ ꝓfundis: nō
erit festinādũ ĩ cicatrizādo ea:
imo primo erit studēdũ vt caro
in eis nasca᷑. et caro quidē nō
genera᷑ nisi ex eo cui⁹ siccitas
nō multũ gradũ ꝑmũ trāscēdit.
¶ Uerũtamē hic ꝯditiōes attē-
duntur de quib⁹ cura est habē-
da ¶ Et ex eis est ꝯsideratio di
spositionis ꝯplexiōis mēbri ꝑn
cipalis: ⁊ complexiōis vlceris.
Qm̄ si mēbrũ in sui cōplexione
fuerit multe hũiditatis: ⁊ vlc⁹
nō fuerit multe hũiditatis: suf
ficiet siccitas pauca in ꝑrio gra
du: qm̄ egritudo nō multũ fuit
elōgata a natura mēbri. Sed si
mēbrũ fuerit siccũ ⁊ vlc⁹ hũidi
tatis multe: erit necessariũ illđ
qđ exiccet ĩ scđo gradu ⁊ tertio
vt reducat ipȝ ad suā naturalē
ꝯplexionē. Et in tēperatis q̃dē
dispositio erit equāda. ¶ Et ex
eis est cōsideratio ꝯplexiōis to
tius corpis. Nā cũ corp⁹ fuerit

multe siccitatis: et mēbrū augmē tatū in humiditate fuerit tēpatū sm corp⁹ equale ex tēperamē to erit exiccādū. et siliter si corp⁹ fuerit in hūiditate augmētatū et mēbrū in siccitate. Et si ambo ad augmentū deueniunt: tūc si egressus fuerit ad humiditatē ampliori exiccabit siccitate. Et si fuerit ad siccitatē minori exiccabit siccitate. ¶ Et ex eis est cō sideratio virtutis siccantiū: qm̄ lz ex siccantib⁹ carnē nasci faciē tibus exiccatio fortis nō queratur sz exiccatio q̄ sit talis q̄lis est illa q̄ phibet materiā scz supfluā q̄ descendit ad mēbrū qd sit aptū ad hoc vt carnis gn̄atio fit ex ea mltū tn̄ ea queritur in siccanti bus q̄ non sunt ad hoc vt caro p ipaz gn̄etur: sz vt cicatrizatio fiat p ea. Ex eis ei q̄ritur vt sint pl⁹ abstergētia: et magis lauātia plus q̄ siccātia: ex qb⁹ nō queritur nisi cicatrizatio et ↄsolidatio et ↄtinuatio. et oēs quidē medicine q̄ sine mordicatione desiccāt: sunt ingrediētes in genus earū q̄ carnē nasci faciunt. ¶ Omne p̄terea vlcus qd in loco existit n̄ carnoso est inobediēs ad hoc vt cito medicetur et siliter rotūdū. ¶ Medicinis aūt siccantib⁹ et stipticis que in vlcerib⁹ occultis adhibē tur sunt medicie mūdificātes: sicut mel. Et medicie loco ppue: sicut diuretica medicinis vlcera instrorum vrine curātib⁹. Cūq̄ cicatrizare voluerim⁹: ponem⁹ medicinas cū stipticitate sua viscosas sicut terra sigillata. Et scito q quedā sunt vlceris sanitatē phibētia: ex qb⁹ est malitia cōplexiōis mēbri quare studere debes vt ipm rectifices. et malitia cōplexionis sanguinis q̄ ad ipm aduenit q̄re succurrere debes cū gn̄atione boni chimi. et multitudo sanguinis q̄ ad ipsum fluit et ↄhūectat ipm: cui succurrere rē dbes cū euātiōe et subtiliatiōe cibi et faciēdo vt exercitetur si possibile fuerit. Et ossis corruptio q est sub eo et qd ei trāsmutat saniē. Et hmōi q̄dē curō non ē nisi ossis illi⁹ melioratio: et ipi⁹ fricatio sifricatio totā ipi⁹ corruptionē remouere posit: et accipe ipm et icidere. ¶ Multoties p̄terea ē necessariuz medicanti vlcera vt secū dferat empl'a attractiua, vt eis frusta ossium et res extranee carni infixe euellantur. Et si nō p hibebunt vlcus meliorari. ¶ Ulcera q̄z nutrimēto idigēt ppterea vt cōfortatio fiat. et minoratiōe nutrimēti ppterea vt saniei materia restringatur. Et: iter hec duo ↄtra existit diuersitas: qm̄ sanies debilitat: quare cōfortare necesse est et multiplicatur: q̄re necesse est nutrimentū phibere. Medic⁹ ergo de hoc solicit⁹ eē dz. ¶ Cūq̄ vlc⁹ i pncipio fuerit nō dz eger balneū ingredi: neq̄ ipzaq̄ tāgere calida: qm̄ attrahet ad ipm q in apate augmentuz faciet. Sz cū vlc⁹ q̄euerit et saniē fecerit fortasse tūc facile fiet ei. ¶ Omne p̄terea vlcus qd cito reuertitur postq̄ carne repletū est et cōsiderari dz: est in semita pueniēdi ad fistulā: debes ḡ sp itueri colorē saniei: et colorē labiorū vlcerū. et si pl⁹ multiplicabitur sin̄ multiplicatiōe nutrimēti ē ibi alfase. ¶ Loq̄mur ḡ nūc de curatiōe alfase. Et dicam⁹ qm̄ p̄terea q alfase est ↄtinuitatis solo ↄut infra cutē pfundā: manifestū ē q opz vt ei⁹ medicamina sint fortiora q̄ ei⁹ qd discoptū

est. Et ppterea φ multũ sãguis ad ipm fluit: est necessariũ illud qδ illũ resoluit. Uerũtñ opꝫ vt ei⁹ resolõ sit cũ mrta siccitate vt ñ resoluat φ ibi sbtile ẽ: ⁊ faciat lapidẽ φ ibi spissuꝫ est. ¶ Cũqꝫ ex resolutiõe pfecerim⁹ illδ φ nobis necesse ẽ debem⁹ apponere cõsolidatiuũ qδ sit desiccatiuũ: ne sit sanies i ↄcauitate q̃ exire ñ valeat ⁊ fiat lapis: ⁊ postea q̃libet cã putrefiat aut eradicet ⁊ redeat cõtinuitatis solõ. Cũqꝫ aũt alfase fuerit pfundior: scarificabit loc⁹ vt medicamẽ magis penetret. ¶ In medicãdo ãt alfase ↄtusionẽ lenẽ fortasse sufficiet flobothomia. ¶ Qδ si alfase fuit i pm̃ꝫ cũ pcussiõe medicet pri⁹ pcussio medicamib⁹ pcussioni aptꝫ donec sit possibile medicari alfase. Et alfase q̃dẽ si magna fuerit: medicabit cũ siccãtibus. ¶ Et si fuerit pua vt pũctura ac⁹ dimittat eẽ ei⁹ ipsi nãe: si nõ fuerit venẽosa pẽdẽs: aut fuerit fortꝫ doloris aut ñ tetigerit neruũ: ⁊ timeat ide apatis gñatio ↄpulsatio. ¶ In cõtorsiõe ãt sufficit mollis ligatura: nõ dolorosa: ⁊ vt sup ipsam ponant medicamia cõtorsioni apta. ¶ In his aũt q̃ sunt sicut casus ⁊ pcussio necessaria ẽ flobothomia ex pte diuersa. Et subtiliãdũ ẽ nutriẽs. et dimittẽda est caro: ⁊ q̃ sũt sicut ipa. Et regẽd⁹ ẽ ex apozimatib⁹ ⁊ potiõib⁹ scriptis ad hac i libris pticularib⁹. Sermonẽ Et i solõnib⁹ cõtinuitatis factis i neruis ⁊ ossib⁹ reseruabim⁹ posteri⁹ ad libros pticlares.

¶ De cauterizatione. Ca. 29.

Cauterizatio est medicamẽ valde vtile iuuans: ad phibendum ne corruptio spargatur: ⁊ ad confortandum mẽbrũ cuius ↄplexionẽ volum⁹ rectificare: ⁊ ad resoluẽdum mãs corruptas i mẽbro retẽtas: ⁊ ad restrigẽdũ sanguis fluxũ. ¶ Res ͣo q̃ cauteriũ fit meli⁹ est auruꝫ. Et loc⁹ q̃dẽ q̃ cauterizat: aut ẽ manifest⁹: ⁊ ponit cauteriũ sup ipꝫ sensibilr. Aut est pfund⁹ iteri⁹ i mẽbro: sicut i naso: aut ore: aut i ano. Et h⁹ i q̃dẽ forma idiget sa p q̃ põat: φ sit sicut tale: aut magra in aceto isusa: postea ponãt sup ipaꝫ pãni aq̃ rosacea vehemẽter ifridati aut succis aliq̃b⁹ Et mittat i cãnalẽ ita vt loc⁹ cauterizãdus ei⁹ bucella fiat: deiñ imittat cauteriũ ppterea vt ad locũ pueniat: ⁊ in circuitu non ipediat: ⁊ ppre cũ cauteriũ subtilius fuerit q̃ forme vacuitas ne laterib⁹ forme obuiet. Cauterizator ṗterea sibi caueẗ dꝫ ne fortitudo cauterizatõis ipi⁹ ad neruos pueniat: ñcꝫ ad cordas necꝫ ad ligamẽta. ¶ Qδ si pp sãguinẽ qui fluit cauterizaueris: oportebit vt cauterizatio sit fortis: iõ vt crusta grossitiẽ habeat ⁊ spissitudinẽ ne cito cadat qm̃ ex casu cruste cauterizatõis facte ppea vt carnẽ corruptã prodcias: ⁊ vt sãguis flux⁹ phibeat puenit ad malũ ðteri⁹ eo φ erat ¶ Cũqꝫ cauterizaueris ppea vt carnẽ corruptã pijcias ⁊ minũ sani scire voluerꝫ erit vbi dolet Et fortasse necessariũ erit tibi cũ carnẽ cauterizare os φ ẽ subea: ⁊ sup ipꝫ morari dõec tota ipi⁹ destruat corruptio. ¶ Cũ ğ fuerit φ sit siĉ craneũ subtilr ipaꝫ opare ita vt cerebrũ ñ ebulliat necꝫ ipsius pãniculi corrigent. Et in alio osse ab ipo nõ cures perquirere.

¶De sedatione dolo-
ris. Cap.30.

Iam sciuisti dolorum cās in duarū cōphēdi diuisioni bus. s. mutatione complonis subito: z solutiōe cōtinuitatis: ¶Postea sciuisti q̄ postremū di uisiōis earū puenit ad malitiā cōplōnis calide: aut frid: aut hu mide: aut sicce absq̄ mafia: aut cū materia chimosa: aut ad vē tositatē: aut apata. ¶Doloꝝ er go sedatio ex ꝯrietate harū cau sarum erit. Et iā sciuisti qualit vniuscuiusq̄ earum contrariū sit. Et sciuisti quomō malitia complexionis z apa z vētositas medicētur. Et omnis quidē do- lor qui fit fortior iterficit q̄m ex eo in primis accidit frigiditas corpis z tremor postea fit puls' paruus: deinde destruit: z post- ea morit. ¶Et ad summū id qd dolores sedat: est aut id qd com plonem mutat. Aut qd resoluit materiā. Aut qd stupefacit. Et stupefaciēs q̄dē remouet dolorē q̄m destruit sensuz mēbri ei' ꝯo sensuz nō aufert nisi ꝓpter vnā duarū causarū: aut ꝓpter mul- tā infrigidationē: aut propter multā ventositatē que est in ꝯpo cōtraria virtuti illius membri. ¶Ea q̄z q̄ flura faciunt: sunt ex summis eoꝝ q̄ molliter resoluūt qualia: sunt anetum: z semē lini z mellilotū: z camomilla: z semia apii: z amigdale amar: z oīs res in pmo gradu calida: z ppriceq̄n fuerit cū ea glutinādi potētia si cut gūmi prunoꝝ: z amilū: z ce- rusa: z croc': z laudanū: z altea z amomū: z caules: z napi: z apozi ma eoꝝ z adipes: z isop' cerat': z olera sicut dicem' in antidota rio: z vētrē soluētia z euacuātia quocūq̄ mō fuerint: sunt istius- modi. ¶Et flura q̄dē facientia sūt dāda post euacuātia: si necef sariū fuerit euacuare donec ma teriā restringas q̄ ad mēbrū de scendit: z etiam illud totum qd apa maturat: aut q̄ ea aperit. ¶Oib' āt stupefaciētib' fortius est opium. Et ex eis sunt poma mādragore: z eius semē: z corti ces radicis ipi': z papauer: z bē gi: z iusq̄amū: z solatrū putrefa ciēs. z semē lactucarum: z ex eis sunt nix z aq̄ frigida. ¶In dolo rib' ꝑterea mltoties accidit er- ror: q̄m eoꝝ cause erūt extrīsece sicut calor: aut frig': aut ceruī- calz eminētia: aut loci corruptō aut casus q̄ fit i ebrietate: aut a lia ab hīs: z q̄rūt eoꝝ cāe i corpe Et ꝑuenit error. Qua pp scir de bes hoc z cogscere: siē ibi reple- tio: aut nō: z sunt tibi cāe reple tionis nate. Qñq̄z et cā aduenit exteri' deiñ iteri' sit māsiua: si- cut cū aliq̄s bibit aquā frigidā z accidit ei fortis dolor i ꝑtesto machi z epatis. ¶Et mltoties q̄dē nō ē multū necessaria euō z sibi sīa: q̄m sepe sufficit sibi bal neū z fortis somn' i eo. Et sicut q̄ comedit rē calidā z ifert ei for tē capitis dolorē: z sufficit ei a- quā ifrigidatā bibere. ¶Et q̄ñ q̄z ē res i q̄ fiducia est q̄ dolor ea remoueat vt tarde opans sit a q̄ dolor ille vsq̄ ad horā illā tole rari nō pt: sicut euō materiei do lorē faciētis colice retēte i villis itestinoꝝ. aut cito opans ē s3 ex ea timet finis vehemēter mal': sicut stupefactio mēbri dolētis i colica cū medicinis q̄ hoc opa ri solēt z fit medicus i hoc ambi guus. ¶D3 ḡ bone mēsuratio- nis fortitudinē habere: vt sciat

qđ duoꝝ tēpoꝝ sit longius aut tēpus fixionis virtutis: aut tps doloris. Et ēt q̄duarū rerū sit ei deterior: an dolor: an mal⁹ finis q̄ ex stupidatōe timet: vt eligat studiū ei impēdere qđ magis ē impediēs. Fortasse eñi si dolor remāserit fortitudie sui ꝛ magnitudie īterficiet. ꝛ stupefacio forsitā nō īterficiet: lꝫ ex alia parte īpediat: cui⁹ īpedimētuꝫ fortasse corrigere poteris: ꝛ redibit forsitā: ꝛ tu redibis medicina ꝓueniēte. ¶ Et p̄ter hoc totum stupefaciēs cōplōnē considerare debes ꝛ ipi⁹ q̄litatē: ꝛ vt qđ ex eo ē facili⁹ dones: ꝛ vt tribuas id qđ est cū suis tyriacis ꝯpositū: nisi res fuerit maxima q̄ forti indigeat stupefactiōe. Sūt p̄terea mēbra de q̄b⁹ nō curam⁹ ꝛ si eis supponas narcotica: q̄m nō ide ad vehemēter malū finē ꝓueniūt sicut dentes cū eis apponit stupefactiuū. et fortasse q̄dē etiā bibere erit meli⁹ in hmōi sicut bibere qđ stupefaciat propter dolorē oculi: q̄m ex hoc minor malitia prouenit oculo q̄ꝫ vt interi⁹ ponat. et fortasse facile erit corriger malitiā q̄ ex potu aliīs accidit mēbris: in eo aūt qđ ē sicut colica magnificat malus finis q̄m materiam augmentat frig⁹ ꝛ cōgelationē ꝛ clausurā. ¶ Amplius stupefacientia plerunq̄ꝫ sedāt dolorē propterea q̄ dormire faciūt quoniā somnus ē vna ex causis ipsius sedatiōis doloris: ꝛ proprie quādo cum eo facta fuerit fames ꝛ in dolore materiali. ¶ Et stupefaciētia q̄deꝫ cōposita quorū fortitudies alie debilitant medicine sicut tyriaca sunt magis secura queadmodū filoniū ꝛ trocisci q̄b⁹ nomen pōit ternariī sꝫ eoꝝ stupefactio est debilior. Qđ aūt ex eis est recēs maioris est stupefactiōis. et ī antiquo fere nulla stupefactio ꝛ qđ est mediū. ¶ Et ex dolorib⁹ quidē q̄ sunt mīte fortitudinis ꝛ sunt ad medicādū faciles ꝫ q̄busdam horis sicut dolores ventosi quoniam quandoq̄ꝫ sedant ꝛ sufficit vt super eos aqua calida euacuet. Uerūtamen in hoc timor existit vnde ab eo tibi canere debes q̄m plerunq̄ꝫ causa erit apostema ꝛ existimabit qđ sit ventositas. et si fortasse fctm̄ fuerit ei embroca ex aqua calida ꝛ precipue in sui principio ei affert magnum malum. et preter hoc q̄nq̄ꝫ impedimentum ventose efficit cum ventositatem resoluere nō poterit ꝛ in q̄ātitatē ipsius spatiī augmētū faciet. ¶ Et vaporatiōes ēt sunt ex medicatiōib⁹ vētositatuꝫ. et ex eis q̄dē melior est cū qua ē id q̄ꝫ erit catsicut milliū nisi in mēbro fuerit q̄ꝫ illud tolerare non valet sicut ocul⁹. Fiat ergo vaporatio cū pānis. ex vaporationibus ēt sunt que cū oleo calefacto fiunt ꝛ ex vaporationib⁹ q̄dē fortib⁹ est vt orobor ū farina cū aceto coquat ꝛ postea siccet ꝛ fiat ex eo vaporatio. ꝛ minor cā ea est vt furfur coq̄t sicut hoc. Salis aūt vapor est p̄ūgitiu⁹. Sꝫ milliī est melior ꝛ debilior. ꝛ plerūq̄ꝫ etiā fit vaporatio ex aq̄ in vase posita q̄ est ī columis leuis: s ꝫ oꝑatione efficiet q̄ꝫ nominauimus si illud nō fuerit obseruatū. Uētose ēt cū igne sunt istiusmodi ꝛ sunt fortes in sedādo dolorē vētosū. ꝛ si eas iterū adhibueris dolor p̄eit⁹ d̄struet. Uerūtn̄ plerūq̄ꝫ ex eis accidit illud qđ prouenit ex

eo qd diximus. Ex sedātib⁹ pterea dolorē ē molliter lōgo tpe incedere pp illd qd i ipo existit ex ṗtute faciendi fluxa. Et siīr adipes subtiles noti: ꝛ olea q̄ noiauim⁹: ꝛ dulcis cantilena: ꝛ ppe cū ex ea ꝓuocat somn⁹. Et occupari in eo qd gaudiū efficit: doloris vehementiam sedat.

¶ In quo ṗcipitur a quibus curationibus incipiamus. Ca. 31.

Cum multe ꝯiūgūtur egritudies ab ea icipere debemus i q̄ vna hax triū ꝓprietas existit. ¶ Una eax ē ꝙ alia sanari nō pt anq̄ ipa sanet: sicut apā ꝛ ulc⁹ cū ꝯiūgūtur. Medicamur em̄ apā donec ꝯplexiōis malitia q̄ cum eo venit: remoueat absq̄ cui⁹ sanatiōe vlc⁹ sanari non pt postea medicamur vlcus. ¶ Et scda eax est cū vna egritudo cā fuerit alteri⁹ sicut cū occidit opilatio ꝛ febris. Medicamur eniꝫ opilationē ṗus: deinde febrem. Et si nobis necessarium fuerit opilationē apire cū eo in q̄ aliq̄ existit caliditas nō curabim⁹ de febre. Et medicamur q̄dem pulmonis apā cū desiccatiuis ꝛ nō curabim⁹ de febre qm̄ impossibile ē vt febris remoueat cā ipsi⁹ remanēte. Et cāe quidē ei⁹ sanatio ē exiccatio q̄ febri nocumētū facit. ¶ Tertia ṽo cū fuerit vna earum de q̄ maior solicitudo sit hn̄da sicut si ꝯiungat sinochus ꝛ paralysis. Medicamur em̄ sinochū extinguēdo ꝛ flobothomādo: ꝛ de palysi nō curabim⁹. ¶ Cū aūt egritudo ꝛ accidēs cōiungūt: a sanatiōe egritudinis incipiem⁹. Et si accidēs supauerit: tūc accidētis curā habebim⁹ ꝛ egritudinē nō ꝯsiderabim⁹: sicut i colica dam⁹ stupefaciētia: ꝓpterea vt doloris fortitudo remoueat: lꝫ ipi colice impedimētū faciat. Et cū hoc q̄nq̄ tardamus ꝙ facere debeamus pp stomachi debilitatē: aut pp vētris fluxū q̄ ṗcessit: aut pp pn̄tē nauseā. Et q̄nq̄ nō tardam⁹ sꝫ opamur: ꝛ tn̄ nō totā remouem⁹ cāꝫ sicut in egritudine spasmi nō ei totū expellim⁹ humorē: imo ex eo aliq̄d dimittim⁹ vt ipm spasmosus remoueat motus ne humorem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio ꝛ gratiarum actio.

Sit q̄litas hui⁹ nr̄i sermōis cōpendiosi de ṗncipijs vniuersalib⁹ doctrine medicinalis sufficiēs. ¶ Deinceps aūt laborem⁹ vt de simplicib⁹ medicinis librū cōponam⁹ si de⁹ voluerit. Et ipe q̄dē nos iuuabit: cui sint grates sm̄ sui innumerabiles misericordias. ¶ Finis.

¶ Explet⁹ ē liber primus canonis: quē princeps Aboali Abisceni de Medicina edidit.

¶ Liber canōis Quartus icipit de egritudinib⁹ ṗticularib⁹ q̄ cū accidūt nō appropriāt vni mēbro: ꝯtinēs septē Fen: de q̄bus hic ponunt prima tertia quarta: ꝛ quinta fen quarti.

¶ Fen prima est de febribus: et continet quatuor tractatus.

¶ Tractatus primus de febre ephimera.

¶ De diffinitiōe febris ꝛ generibus febris. Cap. primum.

Febris ē calor extrane⁹ accēsus i corde: ꝛ pcedens ab eo mediātibus spū ꝛ sāguine p arterias ꝛ venas in totam

corp⁹: ꝛ inflāmaꝛ ī eo iflāmatiōe q̄ nocet opatiōib⁹ naturalibus non sicut caliditas ire ꝛ laboris cū nō vltimaꝛ: ꝛ ipedit operatio nē ita vt retineaꝛ. ¶ Et sunt q̄dā hoim qui diuidūt febres ī duas diuisiones pmas scilicet in febrem egritudinem: ꝛ in febrem accidens. Et ponunt febres apā tum de genere febris accidētis. ¶ Et intentio q̄dē sermonis eorū est ꝙ febris egritudinalis est illa inter quā ꝛ cām que non est egritudo nō ē mediū: sicut febꝛ putredinis. Putredo ei ē cā ei⁹ absq₃ medio ꝛ nō ē putredo ī se ipā egritudo: imo ē cā egritudinis. Febris vero apostematis ē accidēs apostemati existēs dū ē apā sequēs ipm: ꝛ apostema est egritudo in seipso. Et cōtradicē di quidem inest vt dicat. Qm̄ si ppterea ꝙ febris apostemaꝛ sequiꝛ caliditatē ei⁹ ꝛ sequitur ex dolore ipsius est sile vt sit febris accidēs: tūc op₃ vt sit plurimū febriū ephimerarū accidens. Et si ipsa sequitur putredinē q̄ est ī apostemate tūc apostema nō est cū ipso. Cā igiꝛ eius q̄ est essentialis est putredo: et apostema non est cā eiusnisi p accidēs. Et dicemus ꝙ non significauerunt p febrem accidens hoc: imo non intellexerunt p eā nisi ꝙ ipsa sequitur apostema hoc: et inueniunt eam p inuentionem apostematis. Similiter ergo est dispositio febrium putredinisper comparationem ad putredine₃ Uerū occupatio in huiusmodi cōtradictionibus est illud q̄ nō confert in scientia medicine aliquid ꝛ facit medicum pcedere ex arte sua ad inq̄sitiones: q̄ fortasse impediunt ipsum ab arte sua. Procedamus ergo s₃ id q̄d consuetum est. Dicamus ergo quod ppterea febres apostematum ꝛ opilationum sunt febres accidētes: ꝛ alie febres sūt egritudines: tunc conueniens est vt dicamus. Quoniam ppterea ꝙ omnia que sunt in corpore hoīs sunt tria genera sc₃. Mēbra continentia illud quod est in eisdē hūiditatib⁹ ꝛ spiritibus: quorū ꝯpatio est ꝯparatio parietū balnei. Et hūiditas recōdita: ꝛ ei⁹ cōparatio est cōparatio aq̄ balnei. Et spūs animalis vitalis ꝛ naturalis ꝛ vapores effusi: ꝛ cōparatio eorum est comparatio aeris balnei. Et aer balnei quādo infrigidaꝛ illud quod est vicinum ei non oportet vt ipse extinguatur: imo possibile est vt remaneat ꝛ redeat: ꝛ calefaciat illud quod ei vicinum est. Similiter est vnum istorum trium generum extra quod nō inueniꝛ ī homine genus corporeū. ¶ Nā si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima sicut accendiꝛ adustio. verbi gratia vt in parietibus balnei: aut per follem ferrarij: aut per ollā coci tunc illud genus febriū nominatur febris ethica. ¶ Et si accenditur febris accensione prima in humoribus: deinde accēdatur ex eis in mēbris sicut accidit vt effundatur aqua calida in balneo et igniantur latera eius causa eius: aut ius calidū in olla vt accendatur olla causa eius: tunc illud genus febrium nominatur febris humoris. Et si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus ꝛ vaporibus. deinde accendatur ex eis in membris ꝛ humoribus sicut

accidit vt perueniat ad balneū aer ignis q̄ accendatur i eo:⁊ calefaciat aerē eius ⁊ perueniat ad aquā ⁊ parietes: tunc gen⁹ illud febris nominatur febris ephimera:q̄m ē accēsa in re sub tili que resoluit cū velocitate. Et raro ptrāsit diē cū nocte sua nisi ɔuertat̄ ad gen⁹ illd febriū ¶ Hec ergo diuisio febriū est p modū ꝓpiquū diuisiōi euenienti per differētias. ¶ Et diuidūt febres alio mō. Dr̄ em̄ ꝙ de febribus sūt febres acute. Et de eis sūt nō acute. Et de eis sūt chronice. Et de eis sūt nō chronice. Et d̄ eis sūt nocturne. Et de eis sūt diurne. Et de eis sī salubres recte. ⁊ de eis sūt habētes accidētia horribilia. ⁊ de eis sūt dimittētes. ⁊ de eis sūt īseparabiles. ⁊ de eis inseparabilib⁹ sūt q̄dā qb⁹ sūt remissiones:⁊ d̄ eis sunt quibus sūt irēsiōes. ⁊ d̄ eis sunt qb⁹ sūt exfortiationes. et de eis sunt siles. ⁊ de eis sūt frigide habentes rigorē aut horripilationē. ⁊ de eis sunt calide ⁊ de eis sunt simplices. ⁊ de eis sunt composite.

¶ De ꝓparatis ad febres. C.2.

Dixerunt quidam ꝙ corpora vehementius preparata ad febres sunt corpora calida ⁊ humida ⁊ proprie cum humiditas ē fortior caliditate. ⁊ isti quidem sunt fetidi sudoris et vrine ⁊ egestionis. ⁊ corpora calida ⁊ sicca iterum sunt ꝓparata ad febres caliditas. ⁊ incipiunt prius ephimere: deinde festinant ad putredinem ⁊ aduestionem. ⁊ quandoq̧ faciunt cadere in ethicam:⁊ sequūtur ea ambo que equantur in humiditate ⁊ siccitate ⁊ dominatur caliditas. ¶ Et ista sūt de genere eoꝝ in qb⁹ incipit febris vaporis calidi: deinde ꝑmutatur ad febrē humor. ¶ Postea illa ī quib⁹ equant̄ calor ⁊ frig⁹ ⁊ multiplicat̄ humiditas. ⁊ istis quidē febres putredinis accidūt ſꝫ plurimū incipiētes. ¶ Et corpa frigida ⁊ humida:⁊ frida. ⁊ sicca sunt lōginq̄ora corpa a febribus ⁊ proprie ab ephimera.

¶ De horis febrium. Ca.3.

Febrium hore sunt sicut reliquarū egritudinū principium ⁊ augmentū:⁊ status apd̄ vltimū ⁊ declinatio. Et sunt q̄n ꝙ pticulares cause cuiusq̧ paroxismi. ¶ Et timor est a principio vsq̧ ad statum. Apud declinationē vero nō morit̄ eger ex ipsa febre:nisi per id qd̄ dicem⁹ de causa cōmuniter. ¶ Et principium quidem est hora qua calor naturalis prefocatur a materia submersa in membro tandiu donec non appareat maturationi aut diuersitati eius ɔtrarie maturationi vestigium. Et principium quidem est inuentū in omni egritudine. Uerū q̄nq̧ occultatur: sicut est eius occultatio i sinocho ⁊ epilepsia ⁊ apoplexia. Et quandoq̧ principiū est occultum paucorum accidētium ⁊ existimatur ꝙ non sit pn̄cipium in ea. Et similiter quādoq̧ in die primo febrium acutarum videntur nubes ⁊ signū maturitatis:⁊ existimat̄ ꝙ non sit ei principiū:⁊ nō ē ita. ¶ Et augmētū q̄dē est hora in qua cōmouet̄ caliditas innata ad resistendū materiei motu manifesto ⁊ apparēt signa digestiōis: aut signa ɔ̄tria digestioni. ¶ Et status est hora in qua vehemēs

est pugna inter naturā et materiā et apparet victoria vni⁹ ābarū earuʒ super aliam et est hora pugne. Et ei⁹ spatiū est in habētibus paroxismos acutos paroxismus vnus. Et non cognoscit nisi per illum qui sequitur ipm aut duo paroxismi. Et cognoscitur in tertio ei⁹ iō ꝙ non addit super illos ābos in plurib⁹: nisi egritudinib⁹ macronixijs. Fortasse enī assimilātur paroxismi plures in oibus iudicijs suis. Et illic apud statū cōplet vestigiū digōnis: aut contrarij eius.

Et declinatio q̄dē est hora in qua calor innatus iam dominatur materiei et vicit eā: et existit in ꝯgregationis eius sepatione s. rei post rē et tunc alleuiat cali ditas caloris occulti: et expellit ad extremitates donec resoluit et multoties igrossat. Et status q̄dē diuersificat i egritudinib⁹. Egritudinum enim valde acutarū lōginquior stat⁹ est vsq ad q̄tuor dies. Et febres ephimere sunt de hac summa verūtn̄ ipse nō numerātur acute quoniā nō sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eius prim⁹ imo sit de egritudinib⁹ hn̄tib⁹ timorē. Et sequūtur eas febres acute ab solute nō valde: et sūt ille q̄rū status puenit vsq ad. 14. dies quod est supra id. Et cognitio q̄dē egritudinum acutaꝝ in ordinibus suis et cronicarū est iuuatiua in regimine cibi egri s̄m ꝙ dicim⁹ in sequētib⁹. Et plures q̄dē febriū complent principiū et augmentū et statū in paroxismo vno: et faciūt paroxismū aliū declinando. et febres quidē diuersificātur in his tpibus. et de eis q̄dē sunt quaꝝ augmentū plongatur. Et de eis sūt quarum declinatio prolongatur.

De cognitione horaꝝ vniuersalium egritudinis et proprie status. Cap. 4.

Cognitio horarū egritudinis vniuersaliū q̄nq; est ex spē egritudis. Nā spasm⁹ sicc⁹: et epilepsia et apoplexia et squinātia sūt ex acut' valde et tertiana pura et causon de acutis non valde. et quartana et paralysis de macronoxijs. et q̄nq; ex motu egritudinis. Nā si paroxismi sūt breues signt ꝙ status est ppiquus: sicut tertiana pura. Tēpus enī paroxismoꝝ ei⁹ ē ex tribus horis vsq ad. 14. horas. Et si sint plixi significāt ꝙ materia est grossa: et stat⁹ lōgiquus sicut i tertiana non pura. Et si fuerit illic paroxismi: imo materia ei⁹ fuerit acuta sicut sinochi tunc egritudo erit acuta. Et si fuerit signa ei⁹ signa māe fri de grosse: aut decliuis ad grossitudinem: tūc egritudo non erit acuta. Et si remanserit cū dispositiōe sua tūc egritudo nō erit illius acuitatis. Et q̄nq; est ex virtute egri cu velociter aduenit debilitas: q̄re ē egritudo acuta. Aut non apparet illō: et ē egritudo n̄ acuta. Et q̄nq; ē ex etate et tpe. Nā in tpe calido et etate calida festinat stat⁹ egritudinū. Et in tēporibus frigidis et etatib⁹ frigidis tardat status egritudinū. Et similiter est dispositio regionuʒ. Et ex pulsu. Nā si est velox frequēs magn⁹: tūc egritudo ē ad acuitatē decliuis. Et si nō: tunc nō est acuta. Et ex rigore Nā si ē plixi spatij: tūc egritudo est decliuis ad plixitatē. Et si ē breuis spatij: tūc egritudo ad acui

tatē tēdit. et quādo nullo modo est rigor. tunc abbreuiatur ei⁹ extēsio. ¶Et cognoscūt̄ hore egritudinis qn̄qꝫ ex pte horarū paroxismorum. Nā si fuerint procedētes s̄m antecessionem supfluētē ita vt vn⁹ antecedat superfluitatem alteri⁹ tendens ad additionem: tūc egritudo erit in augmento qm̄ de egritudinib⁹ sunt que currunt vsqꝫ ad finem horarū suarū s̄m augmentū: ꝛ sunt quādoqꝫ de genere tertiane: et de gn̄e assidue. Si aūt steterit antecessio ꝛ steterint superfluitates: tunc sine dubio erit egritudo in statu. et seruans horam vnam est longi spatij. ꝛ si postponuntur tūc egritudo est in declinatione. et silr̄ cognoscit̄ dispositio horaꝝ ex augmēto accidētium febris ꝛ statione eoꝝ ꝛ declinatione ipsoꝝ. ¶Et ex additione paroxismorū eius in longitudine ꝛ breuiatiōe ipsoꝝ: et fortasse diuersificāt̄ ꝛ n̄ assimulāt̄. ¶Et qn̄qꝫ cognoscunt̄ ex dispositiōe euacuationū. Nā cum accidit in paroxismo aliq̄ sudor aut vētris flux⁹: ꝛ paroxism⁹ secūd⁹ q̄ est post ip̄z est in silitudine vehementie primi et fortitudine ei⁹ aut supra ipsaz: tūc eūatio ei⁹ est pp multitudinē: nō pp fortitudinē: et egritudo iudicat̄ lōga. ¶Et qn̄qꝫ cognoscunt̄ ex pte digestionis ꝛ contrarij digestionis s̄m qd̄ diximus. verbi gr̄a cū apparet sputū cū digestione aliqua: aut vrina in qua est nubes aliq̄ tūc est principiū augmenti. Deide qn̄qꝫ multiplicat̄ illud et apparet aut ꝯrium ei⁹: tūc est status. Et iterū quādo apparet digestio aut ꝯtrariū ei⁹ velociter ex sputo aut nube: tūc scias ꝙ status est ꝓpinquus. ꝛ si tardat̄: tunc scias ꝙ status est longinquus. ¶Cognitio aūt horaꝝ particulariū sic accipitur. ¶Naz hora pricipij paroxismi est hora i q̄ coartat̄ pulsus: et tu iā sciuisti intētionē ei⁹. et plumbeus fit color extremitatū ꝛ infrigidāt̄ extrema ꝛ ꝓpe extremitas auris ꝛ nasi vsqꝫ ad horā i q̄ sentitur sparsio caliditatis. ꝛ qn̄qꝫ associant̄ pricipio alteratio coloris ꝛ pigritia ꝛ āgustia ꝛ tarditas motuū ꝛ ꝓfūditas somni ꝛ mollificatio palpebraꝝ. et ꝗuitas sermōis ꝛ horripilatio int̄ spatulas ꝛ dorsū: ꝛ fortasse accidit in eo rigor fortꝫ. ꝛ qn̄qꝫ accidit curs⁹ saliue ꝛ salt⁹ temporꝝ ꝛ tinnit⁹ auriū ꝛ sternutatio: ꝛ ꝯmotio mēbroꝝ corpis. ꝛ vehemēti⁹ q̄dē ꝺbilitat̄ ꝟt⁹ pp debilitatē q̄ est in pricipio aut statu. ¶Et hore augmenti medietas pria ē hora in q̄ pulsus icipit apparere ꝛ magnificari ꝛ velox fieri: ꝛ spargit̄ calor in toto corpe s̄m eq̄litatē. et medietas ei⁹ altera ē hora in q̄ nō cessat hec caliditas sparsa cuꝫ eq̄litate augmētari. ¶Et hora stat⁹ ē hora i q̄ r̄manet calitas sparsa cū eq̄litate ꝛ acc̄n̄tia cū dispōe sua: ꝛ pl̄s⁹ fit maior q̄vn ꝙ ꝛ fit vehemēti⁹ vl̄ox ꝛ freq̄ns ¶Et hora declinatiōis ē hora in q̄ icipit diminutio: ꝛ incipit pulsus tēperari ꝛ equat̄. Deiñ illa in q̄ icipit corp⁹ sudare et ꝑducit ad eradicationē. ¶Et multoties quidez accidit apd̄ mortē dispositio q̄ est sicut declinatio: ꝛ est q̄si eger euaserit ꝛ nō oportet vt tu occuperis in

hoc imo cognoscas dispōnē pl'sus ꝛ an magnificet ꝛ fortꝫ fiat.
¶ Et si tibi videt: ponā tibi exēplū de tertiana. Attēde ḡ ꝙ cū tertiana i pluribꝰ dispōnibꝰ incipit horripilatio deiñ frigus ꝛ rigor: postea sedat rigor: ꝛ minoratur frigꝰ: ꝛ incipit calefactio; postea equat calefactio: deiñ addit: postea stat: deiñ incipit minui vsqueq̄ eradicet.
¶ Et scias ꝙ egritudo qñq̄ ꝓlōgat: āt pp mltitudinē materiei. aut pp grossitiē eiꝰ. aut pp frigꝰ eiꝰ. ꝛ qñq̄ adiuuāt ad illud tps frigidū: ꝛ regio frida: ꝛ etas frida: ꝛ ōbilitas caloris inati: ꝛ soliditas corporis.

¶ De sermone vniuersali de febribus ephimeris. Cap. 5.

Cause oīꝫ specierꝫ feb. ephimere sīt cause ꝑmitiue calefaciētes eēntialit: ꝛ calefaciētes p accñs: de summa occurrētiū ꝛ assumptorꝫ. s. in cibo ꝛ in potu. ꝛ passionū corporearū et aialiū: ꝛ ex doloribꝰ ꝛ aꝑatibꝰ apparētibꝰ: ꝛ sīt ō eis ex oppilatiōibꝰ q̄rū cā ñ ē ꝑmitiua. ꝛ nō ꝓueniūt cause earꝫ cū vehemētia sua ad h̄ vt ptrāseat illō qō inflāmat spm̄: nā si ptrāseāt illud: faciūt eadē i ethica: aut in speciē febriū huiorū quā dicemus. Cause em̄ ꝑmitiue plerūq̄ mouēt añcedētes. Qō si mouerit eas ad putredinē: erūt febres putredinis. ꝛ sunt quidaꝫ hoim̄ q̄ existimāt ꝙ febrꝫ ephimera nō fit nisi ex labore spūs ꝛ corpis: ꝛ illō ē error. At iste q̄dē fe. ſm plurimū recedūt i die vno: ꝛ raro ptrāseūt tertiū diē. Nā si ptrāseāt illā q̄ntitatē: existimat de eē earū ꝙ ipse ꝑmutant. ꝛ intentio q̄dē ꝑmutationis ē ꝙ retētio caliditatꝫ p trāsit spm̄: aut ad corpꝰ aut humorē. Lꝫ sint de hoibꝰ q̄ dicāt ipsa qñq̄ remanet sex diebꝰ: ꝛ cōsumit itegra ꝯsūptiōe: cui nō eēt silis si ꝑmutaret ad genꝰ aliō.
¶ Et h̄ q̄dē fe. ē facil' curatiōis ꝛ difficilis cognitōis: ꝛ silr p̄ncipiū ethice. ¶ Et hoies q̄dē velociꝰ cadētes i feb. ephimeras ꝛ q̄ vehemētiꝰ ledūt ab eis si erret i eis: sīt illi i quibꝰ calor ꝛ siccitas sunt magis vincētes: q̄m ꝓueniūt velocit ad ethicā ꝛ tertianā. Deinde illi i quibꝰ calor est plꝰ. Deiñ illi in quibus est plus siccitas. Et cū illi qui hn̄t cōplexionē siccā ꝛ calidā accidit fames ꝛ adueniūt cū ea vigilia ꝛ labor animalis ꝛ labor corporeus festinat ad ip̄m feb. ephimera cum horripilatione quadam. Quod si nō succurratur ꝛ cibetur statim, festinabit ad ipsum fe. putredinis.

¶ De signis proprijs febriū ephimerarū distinguētibus eas ab alijs. Ca. 6.

De proprietatibꝰ earuꝫ est ꝙ ipse nō fiūt a causis antecedētibus. Neq̄ incipiunt cū coartatiōe. Et est ꝙ ipse nō incipiunt ſm plurimū cū rigore et frigore extremitatū ꝛ ꝓfundatiōe caliditatꝫ ꝛ declinatiōe ad pigritiā ꝛ somnū ꝛ submersionē pulsus ꝛ subtilitatē eiꝰ ꝛ diuersitatē eiꝰ et prauitatē ipsiꝰ. Imo fortasse accidit in ꝑncipio earū silitudo frigoris ꝛ horripilationis ꝛ pūctio cuiꝰ cā ē vapor chimi mali ꝛ remouet velociter. ꝛ accidit sꝫ raro rigor pp multitudinē vaporū ledētium lacertos propter punctionem suam sup̄flua multitudine. Et est eiꝰ

inflāmatio

inflammatio non mordicatiua aspera: imo bona sic caliditas corporis laborātis ⁊ ebrij. ¶ Et cū vrīa ī pmo die digesta ⁊ pulsus bonus: tūc iudica ꝙ est fe. ephimera. ⁊ illud ideo qm̄ vrina nō alterat̄ ī ea inquātū ipa est ephimera. ⁊ est sedimē eius digestū nō dcliue ad colorē humoris. ⁊ qn̄qꝫ nubes ei⁹ pēdēs. ⁊ qn̄qꝫ ē natās bōi coloris. et qn̄qꝫ accidit vt nō equet̄ color ei⁹ tn̄ ei⁹ substātia ē eq̄lis ⁊ nō alterat̄ color ei⁹: nisi ꝓpter id qd̄ associat̄ ei de causa alteratōis vrīe q̄uis nō sit illic fe. ephimera ex eo qd̄ dicem⁹ ī tertiana ⁊ silib⁹ ei. ¶ Et puls⁹ ē dcliuis ad spissitudinē ⁊ fortitudinē: ⁊ magnitudinē: nisi ī ea q̄ ē a passionib⁹ debilitātib⁹: ⁊ nisi fuerit ī stomacho humor mordicatiu⁹ aut frigid⁹: aut cā alia de his que mutāt pulsuꝫ preter febrē. Et raro quidem diuersificat̄. si vero diuersificet̄: erit ei ordo. Nam si diuersificet̄ illud tunc erit propter causam aliā antecedētē febrē aut vicinātē ei: sic est labor vehemēs: aut mordicatio vehemēs in silib⁹: ⁊ silia his. et qn̄qꝫ accidit vt induret̄ pulsus pp frig⁹ vehemēs ⁊ inspissans ⁊ infrigidās: aut pp caliditatē solis vehemētē exiccātē: aut pp vehemētē laborē exiccātem: aut famē: aut āgustias: aut vigilias: aut eūationes. et qn̄qꝫ festinat in eo dilatatio et tardat̄ ꝯstrictio: ⁊ nō festiat pl⁹ q̄ nālis nisi raro ⁊ cū velocitate pauca: qm̄ necessitas euētationis ī eo est vehemētior q̄ necessitas educēdi vaporē corruptū. vapor nāqꝫ in eo nō est corruptus ꝯparatiōe sui ad equalem: imo est bonus cōparatiōe sui ad eū. ¶ Et cum ambiguus sit tibi pulsus ⁊ cōstrictio ipi⁹: tūc scias ex anhelitu. et pulsus quidē redit post eradicationē ei⁹ ad ꝯsuetudinē ei⁹ naturalē in illo corpore: ⁊ hoc est signuꝫ bonū. ¶ Et scias penit⁹ ꝙ quoties vrina ⁊ pulsus sunt bōi significāt ꝙ fe. est ephi. et qn̄ nō sunt boni nō opꝫ vt nō sit ephi. Multoties em̄ in ea est vrīa tincta: ⁊ est pulsus diuersus ⁊ dbilis ⁊ paru⁹. ¶ Et d illis q̄ significāt ꝙ ipa ē feb. ephimera: est vt sit pncipiū ei⁹ facile ⁊ leue: ⁊ sit augmētū eius nō addēs supra duas horas: ⁊ neqꝫ associet̄ statui accidētia vehementia: ⁊ vt si accidāt ī ea accidētia prauna ⁊ nō fit ī ea ebullitio caloris vehemēs: ⁊ minorent̄ cū ea dolores. Qd̄ si cuꝫ ea dolor fuerit capitis aut dolor ali⁹ nō sit fix⁹ inseparabilis post eradicationē ei⁹: ⁊ hec q̄dē significāt ꝙ ipsa est ephimera. ¶ Et plurimū q̄dē eradicatiōis ei⁹ sit per sudorē ⁊ humorositatē similē sudori naturali nō humoroso. et nō sit vehemēs supfluitas iteꝝ in quātitate sua: imo appropinquat sudori naturali ī quātitate sua sicut est prim⁹ ei in q̄litate sua. Si em̄ videris sudorē plurimum: tūc feb. erit nō ephimera. ⁊ de eis de quib⁹ fe. ephimera experit̄: est vt igrediatur balneū habens eā. Cūqꝫ morā fecerit euenire in quasi horripilationē non ꝯsuetam scit̄ qd̄ febris ē febris putredis ⁊ egrediat̄ habēs eam ex balneo illico ⁊ si nihil alteratur a dispositione sua: tunc febris erit ephimera.

¶ De permutationis febris ephimere. Cap. 7.

Dum expedit vt febrẽ ephimerã patiẽs cibet̃ ⁊ errat medicus sup eam et non cibet ipsũ: ꝑmutat̃ feb. in corporib⁹ cholericis ad ethicã icẽdẽtẽ ⁊ in corporib⁹ carnosis ad synocham que est absq̃ putredine: ⁊ fortasse ꝑmutat̃ ad illam q̃ est cũ putredine. ¶ Et similiter qñ necessariũ est adiutoriũ in aperiendo poros ⁊ rarificãdo corpus ⁊ nõ fit: fit iflãmatio i humorib⁹ retẽtis in corpore inflammatione ei⁹ qḋ calefacit cũ fortitudine ei⁹ quod putrefacit.

¶ De signis ꝑmutatõis febris ephimer̃ ad febres alias. C. 8.

Significatio illi⁹ ẽ ꝙ ipsa declinat absq̃ sudore: aut humorositate: aut cũ sudore absq̃ mũdificatõe per sudorẽ. ⁊ est decliatio lõga difficilis ⁊ absq̃ mũdificatione pulsus. Imo remanet i pulsu aliqḋ. ⁊ r̃manet dolor capitis si fuerit. ⁊ hoc totũ significat ꝑmutationẽ ad febrẽ putrefactiõis humorꝫ aut ethica. ¶ Nã si cause fuerit vehemẽtes: aut ꝓlõget̃ mora ei⁹: ꝑmutabit̃ ad ethicã. Qḋ si ad ethicã ꝑmutet̃: videbꝫ tactũ arteriarũ calidũ valde: ⁊ videbꝫ febrẽ similẽ vel fixã: et in oibus mẽbris addit̃ calefactio sup repletionẽ ⁊ in tpe acceptiõis cibi: aut videbis pulsũ seruare equalitatẽ cũ duritie ⁊ paruitate. ⁊ videbis signa reliq̃ q̃ diximus de signis ethice. ¶ Et qñ ꝑmutat̃ ad gen⁹ febriũ qḋ nominat̃ synocha absq̃ putredie videbꝫ additionẽ ⁊ repletionẽ caliditatꝫ ⁊ iflãmationẽ faciei. ¶ Et qñ ꝑmutat̃ ad feb. putredinis apparẽt horripilatio et diuersitas pulsꝰ: ⁊ prauitas: ⁊ coartatio: ⁊ caliditas mordicatiua sicca ⁊ vehemẽtia accidẽtiũ In vria ãt fortasse remanet digestio ex substãtia: ⁊ in pluribus nõ apparet in ea digestio.

¶ De curatiõib⁹ febris ephimere ſm modũ vniuersalẽ. Ca. 9.

In omnib⁹ specieb⁹ febris ephimere oportet vt afferatur sup corpora patiẽtiũ eas ea q̃ nutriãt eos nutrimẽto bono cũ velocitate digestiõis qm̃ febricẽs est eger: ⁊ eger est lesus Aut quibusdã eorꝫ cõcedit̃ delitiari i eo: sicut patienti ex labore ⁊ angustia ⁊ fame: ⁊ illis i q̃rũ corporib⁹ colera pluria est. et qui conq̃ritur se pati horripilationẽ in pricipio deglutiat cibũ infusum in aq̃ aut vino: vt sit magis penetrãs. ⁊ isti q̃ de ꝫ cibant̃ etiam in principio feb. ¶ Et q̃busdã ꝓhibet̃ delitiari in ea: ⁊ innuit̃ eis vt fiant subtiliatiua sic i patiẽte ex oppilatione ⁊ soliditate ⁊ ex spate. ⁊ meli⁹ quidẽ est vt postponat̃ cibatio vsq̃ ad dclinationẽ nisi i illis quos excepim⁹. Et aq̃ frigida quidẽ oportet vt nõ ꝓhibeat̃ i pricipio rei: qm̃ ṽtus est fortis: q̃re non timet̃ debilitas ei⁹: ⁊ est melior cura infrigidãdo. Uerũ si fuerit illic dbilitas in visceribꝰ ⁊ feb. iã extẽditur aut fuerit vehemẽs: tũc meli⁹ est vt de ea nõ multum sumat̃. ⁊ concedit̃ eis balneũ cũ eorũ paroxism⁹ cõsumitur in febribus ephimeris ꝓpter accidentia de q̃b⁹ est humectatio ⁊ de quib⁹ est sudatio et rarificatio pororũ: et de eis est infrigidatio in q̃eta dispositiõe. Et pro-

hibet vbi timet casus putredi- nis. Et nō opz vt euitet balneū nisi habēs eā ex oppilatione ꝓpterea q balneū generat egritu dinē putridā. ⁊ similiter patiēs eā ex satietate nauseatiua: nisi ī fine rei: ⁊ cū dilatāt pori ⁊ dscē dit nauseatiua satietas. Illic ei opoꝛtet vt balneet. Et habens catarrum n̄ balneet nisi sit adu stiuus. Et oēs habētes fe. ephi- meras opzvt nō pꝛolongēt mo- ram in aere balnei: imo ī aq̄ ei⁹ quātūvolūt: nisi habētes eā ex soliditate ⁊ ex spissitudine: eis ei cōuenit vt ꝓlōgēt morā in aere balnei donec sudent. Embꝛoca tio aūt si fuerit infundēdo aut liniendo tantū oppilat poꝛos. Et in curatione oīs feb. ephime re q̄ est ab oppilatiōe extrīseca aut intrinseca fricatio apit po- ros hn̄t eā: deide si obuiat hūi ditati plurime r̄soluit eā ⁊ si ob uiat hūiditati pue exiccat eam euacuatōe āt n̄ idiget aliq̄s eoꝝ nisi hn̄s oppilatiōe replētiōa lē: ⁊ habēs nauseatiuā satietatē ⁊ q̄ hȝ febꝛē ephimerā ex solidi- tate cui⁹ coꝛpoꝛis est repletum.

¶De speciebus febꝛis ephi- mere. Ca. 10.

De febrib⁹ ephimeris sūt q̄ oino comparant̄ ad dispō nes animales. et ꝺ eis sūt q̄ cō- parant̄ ad dispositiones coꝛpo reas. Et de eis sūt q̄ ꝓpoꝛtionā tur ad res q̄ eueniūt de foꝛis. ¶Et de cōparatis ad dispositio nes aīales ē illa q̄ fit ex āgustia Et illa q̄ fit ex tristitia. et illa q̄ fit ex existimatiōe ⁊ cogitatione ira ⁊ vigilijs ⁊ somno ⁊ trāquilli tate ⁊ timoꝛe ⁊ gaudio. ¶Et de ꝓpoꝛtionatis ad dispositiones coꝛpoꝛeas sūt ille q̄ cōparāt ad res q̄ sunt actiōes ⁊ mot⁹: ⁊ ꝺ eis sunt q̄ cōparant̄ ad nō actiōes ⁊ motus: ⁊ ad ꝯtraria eoꝝ. ¶Et ꝯparata ad res q̄ sūt motus est que fit ex laboꝛe: ⁊ illa q̄ ex tran q̄llitate: ⁊ illa q̄ fit ex euacuatōe et de eis est febꝛis ephimera q̄ est cū sincopi. ¶Et de eis est il- la q̄ fit ex fame ⁊ de eis est illa q̄ fit ex siti. ¶Et de cōpatis ad ea q̄ nō sūt actōes est illa que fit ex oppilatiōe: ⁊ ꝺ eis est illa q̄ fit ex nauseatiua satietate. ⁊ de eis ē illa q̄ fit ex apostemate. ⁊ de eis est illa q̄ fit ex soliditate. ¶Cō- parate āt ad res q̄ accidūt ꝺ fo ris sunt sicut illa q̄ sunt ex adu stiōe q̄cūq̄ adustio fuerit. Et si- cut q̄ fit ex frigoꝛe ⁊ soliditate ⁊ ex ablutiōe. Dicā itaq̄ vnāquā q̄ earum cum curatione sua.

¶De febꝛe ephimera ex angu- stia ⁊ signis eius. Ca. 11.

Quandoq̄ accidit ex motu spūs ad iterioꝛa ⁊ occl̄tatō ei⁹ in eis ꝓpter sup̄fluitatē an- gustie febꝛis spiritualis. ¶Cu- ius signa sunt igneitas vrine: ⁊ acuitas ei⁹: ita vt hn̄s eā sentiat acuitatē ipsius ꝓpter dn̄iū sicci tatis in ea. et est mot⁹ oculi ad clausionē decliuis: ⁊ ē ocul⁹ sub mersus ꝓpter resolutionē cū q̄e te ⁊ subclusione. Et facies est tē dēs ad citrinitatē ꝓpter ꝓfun- ditatē claritatis. Et pulsus ē ad debilitatē ⁊ ꝓuitatē ⁊ decliuis ⁊ foꝛte declinat ad duritiem.

¶De cura. Ca. 12.

Opzvt habēs eā multiplicet itroitū tine: ⁊ ponat p̄mū sue intētiōis in balneatiōe cum aq̄ balnei absq̄ aere ei⁹. ⁊ mul tiplicet etiā inunctionē cū frica tiōe post illud. Oleū ei aliquod est magis iuuatiuū ei q̄ balneū

et vtat lenificationib⁹ ꝛ odori feris frigidis. ꝛ ponat sup pectus suū epithimata infrigidātia ex mucillaginib⁹ ꝛ succis ꝛ aquis bonis. ꝛ sumat in potu vinū plurime cōmixtionis est em̄ bonū medicamē ei.

¶ De febre ephimera ex tristicia. Cap. 13.

Quādoq; accidit ex multitudie tristicie pp rē q̄sitā mot⁹ laboriosis spm̄ calefaciēs faciēs cadeꝛ i febrē. ¶ Cui⁹ signa sūt silīa signꝭ ei⁹ q̄ ē ex angustia. Nisi qꝛ mot⁹ ocli cū ꝓfūditate sua pp resolutionē est ad ptē extrinsecā. et pulsus nō est dimissus depressus: imo est in eo cū d̄bilitate: sed est cū eo salt⁹. ¶ Et cura ei⁹ est sicut cura ei⁹ q̄ est ex angustia.

¶ De febre ephimera ex cogitatione. Cap. 14.

Quandoq; accidit ex mltitudine cogitatiōis i reb⁹ feb. similis illi q̄ ex tristitia. Nisi qꝛ mot⁹ oculi est equalis nō ad clausionē neq; ad exitū d̄clinis: ꝛ est declinis ad ꝓfūditatē ꝛ pulsus est diuersus i dilatatione ꝛ cōstrictione: ꝛ plurimū quidē est equalis. ꝛ facies ē ad citrinitatē declinis. ¶ Et cura ei⁹ ē cura illi⁹ q̄ est ex tristitia.

¶ De febre ephimera ex ira. Cap. 15.

Quandoq; accidit pp sup̄fluitatē mot⁹ spirit⁹ ad exteriora in dispositione ire calefactio superflua adurēs spiritū ꝛ feb. ¶ Cui⁹ signa sūt rubedo faciei: nisi ꝯmisceaꝛ ei tiori ꝛ quoniā citrinaꝛ. ꝛ inflatio faciei similis ei q̄ inflatur i dormitiōe. et sunt oculi rubei tendentes exterius propter vehementiā motus spūs ad exteriora. ꝛ qn̄q; accidit q̄busdā eoꝝ tremor pp motū hūoris: aut pp debilitatē naturarū. ꝛ est aq̄ rubea acuti tact⁹ pp acuitatē suā ꝛ qn̄q; est cū ea aliquātulū clari tatis. ꝛ pulsus est grossus plen⁹ pulsans frequens.

¶ De cura. Ca. 16.

Hac eos q̄escere. et fac vt occupenꝛ letificantib⁹ ꝛ narrationib⁹ ꝛ vocibus bonis ꝛ ludis mirabilib⁹. ꝛ fac eos ingredi balneū in aqua tepida n̄ plurimi caloris. ꝛ inunganꝛ plurimum cū aliquo oleo plurimo: illud enī est magis conueniēs eis q̄ aqua calida. ꝛ cibētur eis que infrigidant et humectāt. ꝛ ꝓhibeātur a vino omnino: ꝛ nō est eis via ad ipsum.

¶ De febre ephimera ex vigilijs. Ca. 17.

Quandoq; etiā accidit ex vigilijs feb. ephimera. ¶ Cuius signa sunt antecessio vigiliarum: ꝛ grauitas palpebraꝝ: qm̄ fortasse non aperit eas. et ꝓfundatio oculi ꝑpter resolutionē. ꝛ inflatio palpebraꝝ ꝑpter corruptionē cibi ꝛ multitudinē vaporis. ꝛ conturbatio vrine propter priuationē digestionis. ꝛ debilitas pulsus. ꝛ citrinitas faciei ꝑpter malitiā digestiōis. ꝛ inflatio eius propter excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa que est ex ira.

¶ De curatione. Ca. 18.

Curatio aūt ei⁹ est ociari ꝛ q̄escere ꝛ dormire. ꝛ ābrocare caput cū eis q̄ infrigidāt ꝛ humectāt. et balneū humidū. ꝛ cibi bonorum chimorum. ꝛ infūctiones humectantes. et inun

est ex rebus magis cõferētibus eis. Et sumāt in potu ip͛z sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ De febre ephimera ex somno et quiete. Ca.19.

A Spiritu qñqȝ resoluūtur vapes calidi p vigilias ꝛ motus. Cū ḡ ꝓlongat somn⁹ ꝛ trāquillitas ꝛ nō resoluūt accidit ex eis calefactio spūs ꝛ fe. ei⁹. Cuius signa sunt ista. Significant eñ eā añcessio soni. Et trāquillitas plurima: ꝛ ꝓprie q̄ nō est i cōsuetudine: ꝛ cadit cōtrarium cōsuetudinis. Et sigt ipsaȝ resolutio vaporosa ꝛ pulsus.

¶ De curatione eius. Cap.20.

Curatio ei⁹ est sudatio i aere balnei. Et ablutio eq̄lis cū aqua calida. Et paucitas cibi ꝛ declinatio eius ad id quod infrigidat ꝛ humectat ipsam. Et exercitiū temperatū. Et nō oportet vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera ex gaudio. Cap.21.

Quandoqȝ accidit ex gaudio fe. sicut illa q̄ fit ex ira Nisi quia forma oculi est forma gaudētis nō forma irascētis. Et est frequētia in pulsu minor. Et cura eius est proxima curationi eius que est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore. Cap.22.

Quandoqȝ accidit ex timore febris ſm semitā q̄ accidit ex angustia. Proportio nāqȝ timoris ad angustiaȝ est proprie ire ad gaudium: ex hoc ꝙ mot⁹ timoris est ad iteriora: ꝛ ire ad exteriora: ꝛ fit subito: ꝛ aliorum modoꝝ fit gradatim. Cuius signa sunt proxima signis eius q̄ fit ex angustia. Nisi quia diuersitas i pulsu est vehemētior. Et forma oculi ei⁹ est forma territi.

¶ Curatio est ꝓxima curationi ei⁹ que fit ex angustia. Et oportet vt securetur a timore. Et veniatur ad eum cum nūcijs gaudere facientibus. Et letificātia sunt iuuatiua ei.

¶ De fe. ephimera ex labore. Cap.23.

Labor qñqȝ ꝑuenit ad summū in calefaciēdo corpus ꝛ spiritū ita vt fiat fe. nocēs oꝑationib⁹: ꝛ est plurimi nocumēti: ꝛ grauitas ipsius sup vitalem ꝛ aialem. ¶ Signa sunt añcessio laboris. Et additio calefactōis iūcturaꝝ sup alia. Et tact⁹ lassitudinis ꝛ siccitatis corporis. Et qñqȝ accidit in fine ei⁹ humectatio: si fuerit labor tēperatus in eo. i. qñ nō est in eo exiccatiuuȝ aut frigus ꝓhibēs sudorē. Sin aūt labor fuerit supfluus minorat huectatio ꝛ sudor ꝛ qñqȝ sequit ipm tussis sicca ꝑter communitatē pulmonis. Et qñqȝ declinatio cōplexionis est. Et pulsus ei⁹ parū⁹ debilis ꝛ qñqȝ declinat ad duritiem. Et vrina est citrina calida ꝓpter motū subtilem ꝛ propter resolutionem.

De cura. Ca.24.

Curatio eoꝝ est tranq̄llitas ꝛ balneatio in tina. Et inunctio fricando ꝓprie sup iūcturas. Et acceptio cibi boni chimi humectantis ſm q̄titatem qua digeratur de gñe carniū pulloꝝ ꝛ hedi ꝛ pisciū paruorū. Et qm̄ virtutes eoꝝ sunt debiles: tunc nō oportet vt cōfidāt de se posse digerere qđ digerebāt in dispōe sanitatis: imo minus illo. ꝛ propter hoc cibent eis quorū paucū nutrit plurimū sicut ea q̄ diximus ꝛ sicut vitelli ouoꝝ sorbi-

tiū ꝛ testiculi galloꝝ sūt eis boni. ℭQuidā ṫ existimauerūt ꝙ opꝫ vt patiētiū laxitudinē regimē plꝰ subtiliet ꝙ̄ alioꝝ. Sꝫ illud nō ē rectū. et opꝫ vt sumāt ꝺ fructibus humidis. et sumāt in potu vinū plurime cōmixtiōis si fuerit assueti: aut iuleb: ꝛ aliꝺ si nō fuerint ꝯsueti. et oꝫ vt eoꝝ inūctio sit plurima ꝙ̄ inunctio alioꝝ cū oleo aliquo vt hūectētur eoꝝ mēbra ꝛ iūcture ex siccitate. ꝛ iterū vt mollificet illꝺ qꝺ accidit eis ꝺ tēsiōe: ꝛ oleū viol. est de oleis melioribꝰ eis. et oꝫ vt cōmunicet inūctio eoꝝ corpi ꝛ ꝓprie capiti collo ꝛ spōdilibꝰ dorsi et iūcturis oibus et ꝓprie post balneationē. Et opꝫ vt sternant strata eoꝝ: et aromatizēt indumēta eoꝝ ꝛ sedilia eorum. Et si indigēt iteratione balnei ꝓpter reliq̄s iterent oia q̄ scripta sunt i capitulo suo.

ℭDe feb. ephimera ex euacuatione. Capi. 25.

QUandoqꝫ accidit ex ꝯmotione humorū post vētris solutionē motꝰ spirituū supfluꝰ ꝛ inflāmās in ipso febrē ꝓpter mltitudinē lassitudinis q̄ seqt ipaꝫ. ℭEt qñqꝫ faciūt eā medicine solutiue ꝓpterea ꝙ calefaciūt. ℭEt qñqꝫ sequit flōmia ꝓpterea ꝙ redire facit humiditatē ꝛ vaporē ꝛ sāguineitatē eoꝝ ad furiositatē colericā.

ℭCuratio. Ca. 26.

OPortet vt subtiliet i retinēdo viuinā p ea q̄ sunt ordinata in capitulis suis. ꝛ vt cibetur eger cū eo qꝺ ꝯfortat plus: ꝛ ſꝫ quātitatē qua digerat de eis q̄ infrigidāt ꝛ humectāt. et sint i eo pōtica stiptica. Et ponāt sup stomachū emplastra ꝛ embroce ꝯfortātia calefacta ſi tepefacta Nā oē tepidū est mollificatiuū ꝛ resoluit virtutē. et de hac sūma ē lana infusa i oleo nardino aut oleo frigidiore eo aromaticato: ꝛ exp̄mat adeo donec separent ab eo ptes olei ꝛ ponāt sup cor ꝛ epar ea q̄ infrigidant.

ℭDe fe. ephimera ex dolore. Ca. 27.

DOlor qñqꝫ calefacit spm̄ adeo donec iflametur fe. ℭSigna dolor i capite: aut oculo: aut aure: aut dēte: aut iūcturꝭ aut extremitatibꝰ: aut colica: aut emorroydibꝰ: aut aliis doloribus furunculorum.

ℭDe cura eius que fit ex dolore. Cap. 28.

REgatur dolor cū eo qꝺ opꝫ in capitulo suo: deinde curet cura eiꝰ q̄ fit ex labore. Qꝺ si timeat ex potu vini motꝰ dolorosus: non detur in potu.

ℭDe febr. ephimera ex syncopi. ca. 29.

QUādoqꝫ accidit ei cui supuenit syncopis pp cōmotionē spūs diuersa calefactio ꝛ cōuertit in febrē. et qñqꝫ remanēt de ea post oblationē timorꝫ i syncopi reliq̄e. Signa. Uicinitas sincopis ꝛ casus virtutis absqꝫ signis febriū aliarū q̄ nō sūt ex febribꝰ ephimeris. ꝛ pulsus i ea est diuersaꝝ dispositionū: qñqꝫ ei calor destruit: qñqꝫ vincit frigꝰ ꝛ qñqꝫ fit velox ꝛ apparet cū dñat caliditas: ꝛ similat pulsui patiētiū extenuationem exiccatiuam in duricie cū vermi:atione.

ℭCuratio. ca. 30.

CUra eius est cura sincopis et dare cibos velocis digestiōis bōi chimi ꝛ de illis q̄s sci

nisti: et si indiguerit vt des ei potu vinum: fac et nō cures de febre. Cū ergo liberat ex sincopi et remāet feb. sitis ei q̄ est cū extenuatōe: curet cū eo qđ est in canone de infrigidatione et humectatiōe.

¶ De fe. ephīera ex fame. C. 31.

Quādocūq; accidunt vapores i corpore qñ nō inueniūt nutrimētū et generāt febrē. ¶ Et ei⁹ pulsus est đbilis paru⁹. Et qñq; declinat ad duritiē. ¶ Curātio. Cibatio q̄dē in febre est sicut ex sorbitionib⁹ factis ex kist ordei cū olerib⁹. Et post illas cū cibis bonis ɔfortantib⁹. Balnet et effundat sup caput ei⁹ aq̄ pluria tepida: et sedeat i ea et hūectetur corp⁹ ei⁹ cū eis q̄ sūt sicut oleū violatū et rosatū et cucurbitinū.

¶ De fe. ephimera ex siti. C. 32.

Hec p̄ria est ei q̄ est ex fame et est dignior vt accidat ꝑpt defectū ei⁹ quo sedat de aq̄ calliditas fortis i vaporib⁹. ¶ Curatio. Dare i potu aquā frigidā et aq̄s fructuū frigidor̄ et ꝑpe granator̄ et humectare corpus cū tina: et si possibilis ē ei balneatio cum aqua frigida faciat.

De fe. ephie. ex opilatiōe. C. 33.

Opilationes fiūt in poris cutis ꝑpter spissitudinē ei⁹ et paucitatē ebullitiōis: et multitudinē cibor̄: et ꝑpter frigiditatē: et pp albutionē cū aq̄s frigidis stipticis: et ꝑpter adustionē solis. Et qñq; fit in vijs venar̄ et meatib⁹ earū et orificijs ipsarū et cursibus et vijs earū. Et cum đr feb. ephimera ex oppilatiōe nō̄ innuitur nisi ad hāc speciē. Nā plerūq; accidit vt minoret resolutio et multiplicet repletio et coartatio et priuet respiratio: et aggregat vapor plurim⁹ et nō resoluit et tūc eueniet caliditas supflua. Et dū p̄seuerauerit eius inflāmatio i debiliori ex corporib⁹ qđ est spiritus erit fe. ephimera. Cū ergo inflāmat in sanguine ē species famosa synoche quā dicim⁹. Et est illa que est de summa febriū humor̄. Et non est ꝑpter putredinem: imo est ꝑpter iflāmationē et ebullitionē. Qđ si ptrāseat illđ ad putredinē quā facit opilatio et priuatio respiratiōis permutatur ad fe. putredinis. ¶ Et huiusmodi q̄dē oppillatio: aut fit ex multitudine humor̄ et sanguinis: aut ex grossitudine eor̄ aut ex viscositate eor̄: aut ꝑpter casum rei de causis oppilatiōis in instrumēto non in cursu: imo sicut frigus ɔstringēs: aut apostema coartās: aut nascētia rei: aut illud de illis quarū te oportet remorari. ¶ Et hec quidē fe. de febrib⁹ ephimeris parū permutat ad ethicā: qm̄ corpus inest plurime materie. et in hac fe. iterū est sitis et inflāmatio et adherētia caliditatis: et vrina media inter igneā. et hec fe. est difficilis ad cognoscēdū cui⁹ similitudo est p̄ria siītudini fe. humorū. et hec fe. qñq; remāet vsq; ad diē tertiū: et i eo qđ ē p⁹ ip̄ sūt oppilatiōes plime fortes: et nō sūt spissātes: et nō ɔdēsātes đ foris: et si sūt pue festiat ei⁹ eradicatio si nō fuerit error. et hec fe. int fe. ephi. qñq; accidit et rđit pp fixionē oppilatiōis q̄ ē cā q̄re fiūt ei paroxismi. et h̄ q̄dē fe. mlttoties pmutat ad frig⁹ et horripilatiōē et signat q̄ ip̄a sit putrida. et cū illa q̄ ē ex oppilatōe fac accider dolorē p⁹ flōmiā i latere sinistro nō est excusatio iteratiōis flōmie p̄cipue cum sedat feb. et p̄seuerat dolor.

¶ Signa. qñq3 accidit fe. ephimera nō ex causa primitiua: et est lōge declinatiōis: tūc existima q ipa est opilatio: et ppñe qñ declinat sine euatione & humectatiōe. & verificāt existimatione tuā signa repletionis & i corporib9 plurimi sanguinis & generātib9 eū: aut grossorum humorum viscosorum. & differētia q̄dē iter ea ābo est: qm̄ si opilationes i eis sunt pp̄ter grossitudinem humorum & viscositatē eorū significāt ea signa nota eis et nō ē illis iflāmatio corporis & rubedo & extēsio: & ad sūmū signa multitudinis. & illis in quib9 cā est repletio sunt signa repletiōis ex rubedine faciei & exuberatione venarū & inflatiōe & tēsione & alia apparētia. & si superfluūt opilationes puls9 est paruus: et si nō supfluūt: oportet vt minoret pulsus. ¶ Cura. Cū cā est multitudo humorū & repletio: tunc op3 vt in pricipio ppea ad flōmiā & euacuationē. & vt flōmes eū cum iam nō febri tūc est meli9. et qñ febrit si nō fuerit necessitas: tunc stātio ē magis ꝯueniēs flōmia em̄ facit humores currere & p̄miscet iter eos. Si āt nō fuerit excusatio: tūc nō op3 vt postponat & tardet flōmia et euātio: deiñ fiat occupatio in eis que aperiūt opilationes & mūdificant meatus. & non pp̄eres añ euationē ad mūdificādos meatus & apertionē: illō em̄ fortasse fit cā ad attrahendū humores subito ad quosdā meat9 et inuiscādū in eis: & illud est res in q̄ fiūt errores plurimi: & fortasse addit i opilationib9 si fuerit grossi: & ppc si meat9 i creatione sua fuerint stricti. Cū3 flōmia iterū & euacuatio qñq3 educant supfluitates viscosas fumosas faciētes coartatiōe sua hāc febrē & p̄hibeant vt pmutet ad putredinē & ppñe cū ad vltimū facis eā puenire & facis approximare sincopi. Et si nō sentis multitudinē humorum: imo sentis oppilatiōes: & q ipse sūt accidētes a grossitudine eorum & viscositate ipsorum: tunc fortasse nō indiges flōmia supflua: & euacuatōe superflua: imo indiges aptione & aptio q̄dē est cu3 abstergētib9 ex medicinis & cibis. Et ppterea q egritudo est fe. nō est possibile vt redeas in aperiēdo ad abstergētia calida: imo ad illa q̄ sūt inē syrupū acetosū purū vsq3 ad illū q̄ ē cū seminib9 & aq̄ endiuie vsq3 ad aquā feniculi. ¶ Et cib9 sit ille in q̄ est ablutio: & nō i q̄ ē viscositas sicut kist ordei. & zuccarū cū hoc q ipm est ppinquū cibo est in ipo aptio & abstersio nō est ꝗ malū si misceat cu3 kist ordei. ¶ Demū op3 vt ꝯsideres cū euacueris si necessaria fuerit euō eius & apparuerit diximus an minuat fe. & deficiat: & an si paroxismos habuerit. frāgat & debilitet paroxism9 ei9 scōs a pmo. Et ꝯsidera vrinam: & si inuenis eam non priuatā digestione: & i pulsu si inuenis eum nō significare putredinē pcedes scō3 hoc regimē. Et itromitte egrū i die tertio post paroxismū i balneū hora mollificationis paroxismi expectati si fuerit feb. vsq3 ad q̄nq3 horas. & inūge eu3. & frica ip3 cum reb9 in quib9 est abstersio equalis: sicut q est inter farinā fabarū vsq3 ad farinā horobi et farinam radicum liliū: et aristo

logie emollite cum aliquãtulo mellis ꝛ aque. Qđ si fueris ausus vti fortiori hoc: tūc vterẽ spuma baurac. Et si existias qđ balneū alterat naturā ei⁹ i aliq̄ ꝛ faciat accidere q̄si horripilationē nō moreẽ i eo ictu ocul: oppilationes eñ iste nō sunt de gñe earū q̄s apit balneū. Cū ġ egreditur de balneo nō opꝫ vt approximet cibo: neq̄ vino: nisi post securitatē ex paroxismo. Si autē exigit dispō vt cibeẽ aliq̄ꝑtulū ꝛ nō tellat: deẽ in potu id i q̄ ē aptio sicut aq̄ ordei subtilis: plurime aq̄: pauci ordei: plurime decoctionis decocta cum apio. Qđ si paroxismus nō iteraẽ ei: tūc balnea eū scđo si desiderauerit illđ ꝛ ciba ipꝫ. et si fuerit paroxism⁹ diminut⁹ a paroxismo p̄io ꝛ vrina fuerit bona: tūc ꝯfide in veritate curōnis ꝛ paucitate oppilationis. et cura eū post eradicationē ei⁹ sicut curasti ꝛ ciba ipꝫ. Et si venerit paroxismus sicut fuit fortior illo ꝛ vrina nō fuerit sicut opꝫ: tunc egritudo est tendēs ad putredinē: ꝛ curatio ei⁹ est curatio putredinis.

¶ De febre ephimera ex nauseatiua satietate ꝛ repletione. Ca. 34.

Quādoq̄ accidūt ex nauseatiua satietate vapores mali ex q̄b⁹ accidit caliditas ꝛ īflāmātur spūs: quare accidit feb. ¶ Et ꝑp̄ie i corporib⁹ colericꝭ. ꝛ i illis q̄ nō habēt amplos poros. Nā plurimū sup̄fluitatum earum vaporat vaporatiões fumosas. ꝛ minoraẽ i eis eructuatio acida. ¶ Et de illis q̄ sunt vehemēti⁹ dispositi ad illā sunt illi q̄ incipiūt post nauseatiuam satietatē vti exercitio ꝛ motu ꝛ ire sub sole ꝛ balneatiõe postq̄ accidit eis hoc: multiplicantur enim in eis vapores fumosi: et proprie quādo habuerit in corporibus suis dolorem: et proprie in viscerib⁹ eorum. ¶ De materia vo eructuationis acetose: ꝛ in habētib⁹ eam raro cōtingit vt genereẽ febris. Si aūt genereẽ: erit debilis: imo nō generatur. Et existimam⁹ qđ generaẽ ab eructuatione acetosa nō ē nisi satietas nauseatiua. ¶ Et isti quidē cū eoꝝ soluunẽ nature iuuanẽ valde: ꝛ remoueẽ feb. eoꝝ ꝑpter expulsionē superfluitatis superflue fumose. ¶ Et diuersificaẽ quidē curatio ei⁹ cui⁹ retineẽ natura ex illis: ꝛ cui⁹ soluiẽ. ¶ Et si natura illi⁹ q̄ febrit ex nauseatiua satietate leuiaẽ duab⁹ ascellatiōib⁹ aut trib⁹: deinde flobothomeẽ fortis sit sup eā fluxus ventris. ¶ Et fortassē fiet fluxus epaticus quē significabunt pulsus cordis ꝛ nigredo lingue. ¶ Et simulanẽ accidētia feb. ephimere ex repletiõe accidētib⁹ febris ex ira. rubēt enim oculi ꝛ facies valde ꝛ fit inflāmatio vehemens ꝛ magnificaẽ pulsus: et fit velox et rubet vrina. ¶ Ampli⁹ cū pl⁹ remanet nō excedit tres dies. ¶ Et scias qđ febris ephimera ex nauseatiua satietate q̄nq̄ venit cuꝫ periodis q̄tuor aut septē: ꝛ cū hoc est febris ephimera: verum pulsus est sanus.

¶ Signa. Signa ei⁹ est alteratio eructuatiōis ad acetositatē aut fumositatē. Cū ġ alteratur eructuatio ad sanitatē idicat sanitatem. Et vrina quidē istoruꝫ est priuata digestione aquosa. Et quādo causa nauseatiue sa-

tietatis est vigilia est in facie & faucib⁹ eorum inflatio: & in palpebris eorum est grauitas.

¶ De cura. Cap. 35.

Patiens hãc nauseatiuã satietatẽ nõ euacuat̃ q̃n aut sit natura eius nõ soluta: aut soluta. ¶ Q̃ð si natura eius fuerit ñ soluta tũc pculdubio oportet vt soluas eã. Et si fuerit aliq̃d cibi: aut fecis: aut grauitatis remanẽs in stomacho. tũc oportebit vt facias vomere ipm: deinde solue eum. Et ꝯsidera vbi inuenit grauitatẽ. Et ꝯsidera tũc an sit recti⁹ euacuar̃ illud cũ clysterijs & suppositorijs: aut cũ aliq̃ q̃ bibit̃ desup vt soluat: aut deponat: aut digerat. Et significat illud q̃ð recti⁹ est de hoc dispositio eructuatiõis. Fortasse ei necessariũ erit si fuerit cib⁹ stãs fortiter: & sit difficilis vomit⁹: vt nõ aspiciat̃ ad febrẽ: sꝫ administret̃ diapipereõ vt pcipitet̃ & descendat cũ digestione: aut administret̃ q̃ est debili⁹ eo: & administrent̃ embroce & emplastra digestiua cognita in ca. digestiõis: & solutiua cognita in ca. solutõis Cũ ergo descẽderit: tũc aut egrediet̃ per seipm aut iuuabit̃ cum suppositorio & toleret̃ fames super eũ tãdiu dõec nõ remaneat hesitatio in destructiõe satietatis nauseatiue: deinde sumat cibum leuẽ velocis digestiõis boni chimi. Et sit intẽtio ad famẽ & somnũ tñ q̃ excusat solicitudinẽ i alleuiatõe repletiõis. Q̃ð si natura fuerit soluta cõsidera an res q̃ euacuat̃ sit illud q̃ est corruptũ. & si fuerit illud: nõ retineat̃ donec totũ euacuet̃ tñ vsq̃ ad postremũ ei⁹. et expecta dcli natiõnẽ paroxismi. Et fac ingredi ipm tũc balneũ. & ciba ipsũ: nisi fuerit illic supfluũ destruẽs fortitudinẽ: tũc em̃ nõ facias ipsũ ingredi balneũ: imo ciba ipsũ et ꝯforta stomachũ ei⁹ cũ reb⁹ q̃s scies: q̃rũ q̃dã scripte sũt i capl'o de solutiõe vẽtris. et ð illis est lana ĩfusa in oleo in q̃ est virt⁹ absinthij: aut etiã i oleo nardino postq̃ fuerit expssa & sepata fuerit ab ea maria pars olei. ¶ Et si pseuerat solutio & inuenis id q̃ egredit̃ absq̃ genere ei⁹ q̃ð corruptũ est: administra oleũ de cidonijs tepidũ recẽs sꝫ hũc modum: & oleũ de mastice: & non est iter i oleo nardino ꝯtrietas ei⁹. et fortasse administram⁹ ceratam: & ppie q̃n nõ suffert dispositio stricturã eoꝝ sup vẽtres eorum: & q̃nq̃ idigem⁹ empl'is fortiorib⁹ hoc de empl'is pdictis in colerica passiõe: & da ei in potu aq̃s fructuũ si tolerat eas: et da ei ad cõedẽdũ illð cui⁹ alleuiat̃ nutrimẽtũ & facilis sit digestio. sicut testiculi galli et pisces arandrach: & pmitte sup illð aliq̃d ð fructib⁹ & succis & robub stipticis. ¶ Et si abscidit̃ de appetitu aliq̃d: admoue ipꝫ cũ eis q̃ scivisti: & ppe cũ eis q̃ fiunt ex cidonijs. ¶ Et cũ euacuatũ ẽ nõ est malũ vt admĩstres ei electuariũ forte ð illis q̃ digerũt & ꝯfortãt stomachũ & aperiũt oppilatiões: & illud post ablationẽ feb. & accidẽtium. ¶ Et iter q̃dẽ ad flobothomiã, est vt nõ fiat in ea donec declinet: tũc em̃ fiat: & illud q̃ pri⁹ dat̃ i potu est aq̃ ordei: & cib⁹ sit sicut ille q̃ fit de aggresta cũ cucurbita & amigdalis paucis. ¶ Et infrigidet̃ loc⁹ eius & odoramẽtũ ei⁹ trocisci de cãphora in q̃b⁹ nõ a ponit̃ reubarbarum.

¶De fe. ephēra ex apate. c. 36.

Febres seq̄ntes apostemata interiora sunt putride: et q̄nq3 associatur eis ethica et nō sunt de numero febriū ephimerarum. Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi: et exiture: vel bubones q̄ eueniunt in ea: et pprie apostemata magna q̄ fiunt in mēbris glādulosis et i carnibus q̄ vocant mosses: sicut illa q̄ fiūt in inguinibus a superfluitatibus epatis: et in ascellis a supfluitatib⁹ cordis: et sub aure a supfluitatib⁹ cerebri. Q̄nq3 sequunt febres et nō euacuātur quin aut sit illd qd puenit ex eis ad cor donec igneat ipsum calefactio sola: aut cum putredine. Qd si fuerit calefactio sola: tunc erit de genere febriū apostematū intrinsecor. ¶Et plm qd accidit de istis febrib⁹ sequētibus apata seq̄ntia cās pmitias ex vlcerib⁹ scabie et dolorib⁹ et pcussionib⁹ et casib⁹ ad q̄ expellunt materie et retinent i vijs apud carnes molles est de gn̄e febris ephimere. ¶Et plm qd accidit de ist febrib⁹ seq̄ntib⁹ apata q̄r cāe sunt an̄cedentes sicut repletiones et oppilatiōes pterite sūt putride. ¶Et sm plm fe. sunt radices et apata sequentia: lʒ q̄nq3 accidat contrario. hypo. noiauit has feb. malignas: q̄ ex his sūt ephimeres. ¶Et feb. q̄dē sequētes ea sm plurimū sūt ephimere et si nō sunt ephimere sunt male. ¶Et plm quidem harum sequuntur apostemata sanguinea. et q̄nq3 accidunt sequentes herisipilam et similia ei.

¶Signa. Signa ear sunt ea q̄ dixim⁹ de an̄cessiōe apostematū an̄ eas. Et facies est inflāmata et rubea: et ē additū i ea sup dispositionē sanitatis: et nō est caliditas vehemēter mordicans: quātis sit multitudo eius i eis: q̄m huius apostemata sunt sanguinea: nisi sint feb. sequentes herisipilam: et tunc istis febrib⁹ succedit humectatio: et est pulsus i eis velox magnus frequens propter repletionem: et est vrina aq̄sa alba propter cursum materierum et apostemata et vlcera.

¶Cura. Oportet vt an̄cessio fiat in ea cum flobothomia et fluxu ventris: et curet apa cum eo qd oportet in capitulo suo. Et subtiliet regimen: et nō bibat vinuʒ omnino: et non cibetur nisi post declinationē cōpletam. et necessaria sunt ei extinguentia et infrigidātia et humectantia et emplastra infrigidata cum niue super mēbrū infirmū apostemosū ita vt nō noceāt apostemati: neq3 faciāt ipm cruduū: imo infrigidetur via iter ipsum et cor infridatione penetrante in profunduʒ.

¶De fe. ephiera ex frestreitate i. q̄n cutis fit dura vt testa. Ca. 37.

Hec febris iter sequit priuationē resolutiōis pp oppilationes nō pfundatas: et plures q̄dē hoiʒ cum dimittūt cōsuetudines suas balneādi febriunt: et plures eor sunt illi in quor corporib⁹ gn̄at vapor colericus pp cōplexionē corpor eor: et cibori ipsor et aquar ipsar malarū et pp dispōnes eor an̄cedentes ex vigilijs. ¶Curatio eius est extinctio balnei: et sudare in eo p⁹ declinationē: et fricari cū eis q̄ sūt sic furfur et faria fabar et amigdale amare. et semē melonis et aliq̄d alcuscen et baurac. et si cibus eius extiguēs et humectās

et vinū ei⁹ sit plurime cōmixtio nis: et iteret balneū multoties.

De febre ephimera ex calore. Cap.38.

Quandoq; accidit ex calore aeris et calore balnei et sitium feb. ephimera: et p̄lm illius nō accidit nisi ex vehemētia caloris solis: et ē pria suspēsio eius cū spiritu aiali: cū p̄mū qd ei ledit sit caput: calefacit ei aer ei⁹ et puenit ad cor vt fit fe. deinde spargit i totū corp⁹. Et qñq; fit ei⁹ suspēsio cū corde pp caliditatē ābelit⁹: et qñq; custodit caput a calore. s; illa q̄ ex sole accidit p̄lm incipit i cerebro et capite: et ppter illud q̄ nō est mūd⁹ implentur caput eius: et illa q̄ nō fit ex sole sed fit ex diebus canicularibus et balneatiōe et ex alijs impressionem facit in cor.

Signa. Signa sunt causa eueniens ex vehemētia inflammatiōis capitis in parte solari cerebri. et fortasse est cū grauitate et repletiōe: si nō fuerit corp⁹ mūdū. et magnitudo anhelit⁹ in pte cordiali. Et illud qd apparet de corpe vehemētis calefactiōis calidi⁹ interiore ei⁹. et de illis q̄bus scit illd est quod sitis ei⁹ est minor siti illius cuius caliditas est illa caliditas: et est in hac habitudine contraria vel diuersa ei que est ex densitate.

Cura. Et necessarium vt incipiat i curatiōe ei⁹ cū eo qd infrigidat ex embrocis super caput et pect⁹ et ex oleis frigidis et p̄pe oleo ros. infrigidato sup niuem qd fundat sup caput et pectus ex loco longinquo. et detur i pota aqua frigida et que currunt cursu eius et sine cessatione ei⁹ fiat illud vsquequo declinet fe. cunq; aufert: ingrediatur tinā: et nō tangat eū tina si fuerit cū eo fe. et balnea ipm aqua tepida et non pmittas aerē ei⁹ calefacere ipm: et non timeas ex effusiōe aque calide super caput ei⁹: qm̄ ipsa humectat et resoluit febres: et necessitas ad balneandū plus est q̄ necessitas ad vngendum. Cum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis frigidis: sicut est oleum de nenufare.

De febre ephimera q̄ accidit ex frigore et balneatiōe. Ca.39.

Quādoq; accidit ex frigore et balneatiōe cū aq̄s fridis vt ədensent pori apparētes et coartentur vapores fumosi scdm qd dictum est in illa que fit ex testuositate: q̄re accidit feb. et multoties perducit ad putridam. et nō perducit ad illā febrē nisi qñ vapor ɔ̄focat⁹ est acutus nō suauis. Suauis em̄ nō generant eā.

Signa ei⁹ sunt cause. et q̄ corpus in ea in primis cū tangitur nō est vehemētis caliditatis. Cū q; figit man⁹ sētit calore leuari. et pulsus nō est i paruitate in q̄ est illa q̄ fit ex āgustia et tristitia et fame: qm̄ nō est illic resolutio. S; ē velox pp necessitatē sc; attrahēdi aerē: nisi sit frig⁹ vehemēs. et fortasse declinat ad duritiē. et ocul⁹ nō est ɔ̄fund⁹: imo qñq; ē inflat⁹ pp vaporē coartatū. Et vrina qñq; ē alba qm̄ caliditas ē ɔ̄focata. et qñq; ē tīcta qm̄ caliditas q̄ resoluit ex poris expellit ad viā vrine.

Curō. Cooperiant in feb. donec sudēt. Cū ergo declināt: igrediant balneū et balneent cū aq̄ ad caliditatē declini et cū aere calido. et ēbrocent sup ipos aq̄ i q̄bus decocta sint sicut amaracū: anetū et sim

briũ. ꝛ fricet cũ eis q̃ diximꝰ que abstergunt poros ꝛ mollificant eos. ꝛ post pōat i eis inũctio vsqꝫ quo sudēt. et fricētur. et balnēentur cũ aq̃ calida valde. ꝛ opꝫ vt ãtcedat balneatio cũ aq̃ balneationē cũ aere. Deīde inũgat cũ aliq̃ ex oleis dilatãtibꝰ poros ꝛ fundat sup capita eoꝝ sicut oleũ de ãeto ꝛ keiri ꝛ camomilla. ꝛ cibētur cibis leuibꝰ et aromatizētur. et sumãt in potu vinũ album subtile ꝯmixtũ. et est melius eis q̃ aq̃ pp id qđ est in eo de sudatione et ꝓuocatiōe. ꝛ inũctio cum oleo aliquo patiētibus ex labore est magis iuuatiua q̃ꝫ patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate ꝛ ex aquis stipticis. Ca. 40.

Quãdoqꝫ accidit illis q̃ balneant i aq̃s stipticitatē facientibꝰ sicut sup aquã vincit virtus aluminis aut dragãti vt vehemēs fiat spissitudo pororum apparētiũ: quare ꝯprimũtur eorũ vapores: ꝛ accidit eis qđ diximus aliquoties. ꝛ multoties q̃dem perducit ad putredinem.

¶ De signis. Cap. 41.

Significant eã cause. Et qđ significat de nigredine cutis q̃si ipa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria ꝛ sicut si tãgatur cutis infusa i aq̃ dragãti. ꝛ est dispositio in additione caliditatis pꝰ ipa i d est nō statim ex tactu cutis: sicut in aliĳs de illis que accidũt ex oppilatiōe poroꝝ. ꝛ pulsus ē debilior ꝛ minor ꝛ vehementioris velocitatis. et vrina est vehemētius alba et tenuis sicut vrina mulieris. et non est in corporibꝰ eorum diminutio. Neqꝫ i oculis eorum profundatio.

¶ Cura. Oportet vt curetur cuꝫ propinquitate curationis eorũ q̃ sunt ante eos. Uerumtñ eis nō datur i potu vinũ: nisi post fiduciã vehemētie amplitudinis pororum: nisi sit condensatio paruua: forsasse enim tũc aperit cam vinũ: ꝛ opꝫ vt subtiliatio regiminis ipsorum sit maior: ꝛ mora eoꝝ in aere balnei: ꝛ balneatiōe eoꝝ cũ aq̃ calida maior: ꝛ oportet vt tardet inunctio eoꝝ plus

¶ De febre ephimera ex vino. Cap. 42.

Quandoqꝫ accidit ex vino febris ephimera.

¶ Cura eorum est cura ebrietatis. ꝛ forsasse indigent solutiōe cum aqua fructuum ꝛ similibus ꝛ flobothomia ꝛ vomitu: et proprie cum perseuerat dolor capitis eoꝝ. ꝛ oportet vt ingrediat balneum post declinationem.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. 43.

Cibi calidi faciũt febrē ephimerã. ꝛ sicut illa que ex sole secundum plurimum est cerebralis ꝛ in spiritu animali. ꝛ illa que fit ex balneo ē cordialis et in spiritu vitali. Similiter illa que fit ex cibo est epatica: ꝛ in spiritu naturali.

¶ De cura. Cap. 44.

Cuius curatio est prouocatio cum infrigidantibꝰ notis. ꝛ solutio nature est melior cum siracost ꝛ tamarindis. ꝛ rectificare epar cũ eis que sũt aq̃ endiuie: ꝛ oleũ ꝛ sirupus acetosus ꝛ emplastra infrigidãtia ex sandalis ꝛ camphora ꝛ aq̃ ro. ꝛ oleo ꝛ succo eiꝰ ꝛ ex succis oleorũ infrigiditatis actu. ꝛ extinctio cũ cibis frigidis ꝛ humidis

¶ Principiũ s̄monis de febribꝰ

putridis z cōplementū sermōis est i febrib⁹ sāguineis z colericꝫ.
¶ Tractat⁹ scōs ꝯtinet cap. 68.
¶ Sermo vniuersalis de febribus putridis. Cap. 1.

Utredo accidit aut pp cibum malū cuꝫ est pparatus vt putrefiat illud qđ generat ab eo pp malitiā sue substantie. Aut ppterea ꝙ velociter recipit corruptionez quāuis sit bone substātie sicut lac. Aut qm̄ est aq̄s⁹ nutrimēti mali: cuius aquositatē recipit sanguis sicut illud qđ generatur a fructibus tardis humidis valde. Aut qm̄ est ex illis q̄ nō ꝯuertūtur ad sāguinē bonum: imo remanet humor mal⁹ frigid⁹ quē abhorret calor innat⁹: z succedit ei extrane⁹: sicut ille qui gñatur a cucumere z citrulo z piris z silibus. Aut malitia artificij ei⁹. Aut hora ipsius. Aut ordo eius s̄m qđ scis. ¶ Aut pp oppilationē prohibentem respirationē z euētationē propter cōplexionē corporis malā cū nō pōt digestionem facere bonā: z sunt iterū ꝟtutes de illis que nō faciūt i cibo aut humore aliquod pp priuationē respirationis humoꝝ: quare dimittunt eum crudum. z huiusmodi quidē cōplexio aut generat hūorē malū: aut corrūpit qđ generat pp abbreuiationē suā i digōne: z quia mouet eum motu pigro: z iste cause sunt innātes in generatione oppilatiōis generantis putredinē. ¶ Aut ppt dispositiones extrinsecas ex aerib⁹ malis: sicut est aer pestilentie. z aer lacunarum: z locorum infusorū in q̄bus madesiūt res vt linum z aspaltum: z quādoꝙ aggregatur de eis numerus rerū plurim⁹. ¶ Et plurimū causarū putredinis humoꝝ est: aut ppter multitudinē hūoris: aut pp grossitudinē suā: aut viscositatē sui. z cause multitudis humorū z viscositatis z grossitiei humorū sūt note: z iceptio oppilationis est nota. ¶ Ergo qñ fecerint oppilatiōes accidit putredo ppter euentatiōis priuationē z qñ fuerit succedētes motib⁹ in nō hora sua sup repletionem z nauseatiuā satietateꝫ. et balneatiōes silr. Aut sol calid⁹. Aut sumere calefaciētia sup repletionē: z dimissio cautele obseruatiōis digōnis i stomacho z epate z succurrēdi defectui. si acciderit pp calefactionē āboꝝ in epithimatib⁹ z vaporationibus. z putredo q̄dē qñꝙ est cōis corpori. z qñꝙ est in membro ppter debilitatem suam: aut propter vehementiā caliditatis sue extranee z sue acuitatis aut doloris ei⁹. z humor recipiens putredinē: aut ē colera talis modi vt ab ea vapor egrediatꝛ q̄ sit subtilis fumosus valde. Aut sāguis talis modi vt euaporet ab eo vapor subtilis. aut flegma talꝫ modi vt illud qđ euaporat ab eo sit vapor spissius. Aut melancolia talꝫ vt illđ qđ euaporat ab ea sit vapor fumos⁹ purulēt⁹. ¶ Et putredo q̄dē colere facit tertianā. z putredo sāguis facit ꝯtinuā. ¶ Et putredo melancolie facit quartanā: z q̄ currūt cursu ei⁹. z putredo flegmatis silr vt instuꝫ facit q̄tidianā z q̄ currūt cursu ei⁹. ¶ Et sanguis loc⁹ est itra venas. ¶ Colera aūt z flegma z melancolia qñꝙ putreñūt intra ve

nas:et qñq3 extra venas. ¶ Et qñ putrefiũt extra venas:si nõ est cã alia:neq3 ē putredo ē in q̄pate itriseco qd det cordi putredinē ꝯtinuā:faciũt piodos q̄s diximꝰ. Sz vnicuiq3 accidũt et eradicant̄ cõius flegmatica nõ eradicet̄ qn ibi sint reliquie occulte. ¶ Et qñ putrefiũt itra venas faciũt adherētiā febris: ⁊ nõ eradicat̄:neq3 est ꝓpria ei q̄ eradicat̄:imo ē assidua isepabil3.s3 ei ē vehemētia p quā cognoscit̄ paroxismus qui est ei. ¶ Et qñ putredo est intrinseca dominãs sup venas oēs aut super plurimũ eiꝰ qd seq̄t ex eis: nõ sunt forsitã additiones ⁊ diminutiones apparētes. ¶ Cuz aũt est sm ꝯtīuā eiꝰ:apparēt alterationes manifeste. ¶ Et febris putredis q̄dē extrīsece nõ eradicat̄ ⁊ redit nisi qm̄ materiei q̄ putrefit supuenit putredo i tpe paroxismi:⁊ fiũt eiꝰ humiditates ex q̄bꝰ pēdebat caliditas ⁊ r̄soluunt̄ ⁊ egrediũt̄ ex corpe:qm̄ nõ sũt retēte i venis: ita vt ꝓhibeat eas illd a complemēto resolutionis ⁊ remaneat cinereitas eiꝰ ⁊ ipsiꝰ terreitas que nõ sunt vehiculũ febris ⁊ caliditatis:sicut vr̄ d dispositione cumulorũ stercorũ paulatim donec fiat cinis totũ deiñ nõ r̄manet caliditas:⁊ qñ nõ remanet in humore adusto p putredinē caliditas: d̄struit̄ febris quousq3 aggreget̄ vice alia ad locũ putredinis. ⁊ iam remãserũt i ea reliquie caliditatis ex putredine pria cõius non remaneat materia. aut ꝓpter inuentionē cause prie putredinis in materia secũda sm semitã putrefactiõis. Res ergo putredinis r̄esoluit̄ sm inētionē caliditatis nõ deficiētis putrefaciētis ⁊ resoluēt3 ⁊ faciēt3 cinerē ⁊ pertrãseũt3 ad vicinũ donec abscidat t̄minũ ⁊ finiat materiã ⁊ non inueniat vicinũ aliđ ⁊ r̄maneat febr3 expectãs materiã aliã ⁊ attrahat ad locũ suũ. ¶ Cũ aũt putredo est intra venas tũc accidit vt sit resolutio ꝯpleta difficilis. ⁊ ñ resoluitur putredo per ꝯtinuitatem q̄ est in quibusdam venis cũ alijs ⁊ putrefit oīs res q̄ vicina est ei:deiñ resoluit̄ ad vicinũ aliud. et iterũ illd qd cõprehensuz est in venis est vehemētioris continuitatis ad cor.

¶ Et iste quidem febres quibꝰ sunt paroxismi eradicatiõis ⁊ tēporis quandoq3 dimittũt ordinem suum propter diuersitatem materierũ in multitudine ⁊ paucitate ⁊ grossitudine ⁊ tenuitate:⁊ pp̄ diuersitatē i eis in genere:ita vt permutent̄ q̄dam materie:⁊ fiant de genere materiei alterius que diuersificatur in eis in specie:nõ i multudine ⁊ paucitate ⁊ tenuitate et grossitie tm̄. et quandoq3 fit ex malitia regiminis egri:aut ꝓpter debilitatē eius:aut propter multitudinem senius eiꝰ.

¶ Et paroxismi quidem q̄ eradicantur incipiũt sm plurimũ cum horripilatiõe:aut frigore aut rigore:⁊ resoluunt̄ per sudorem:⁊ non incipiunt cuz frigore:aut horripilatione s3 plurimum:nisi aut propter frigus humoris:aut ꝓpterea quia humor mordicat lacertos:aut ꝓpter profundationem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materiei:aut propter

debilitatē virtutis: aut pp frigus aeris sicut ɔtigit tpe hyemis: ɀ illō qō fit ex mordicatione caliditatꝫ ē digni⁹ vt pportionet ad horripilationē ꝙ ad frig⁹ ɀ plurimū qō accidit ō eo vt sit sicut pūctio acuū i omni mēbro. Uerū rsolutio materiei cū sudore est: qm̄ caliditas putrefiēs vl' putrida resoluit humiditatē ɀ remanet cinereitas Cū ergo sit illa humiditas nō obsessa i venis facilis fit expulsio ei⁹ p sudorē in poris. ¶ Paroxismi āt iseparabiles minuūtur ɀ nō eradicant per sudorē neqꝫ icipiūt cū frigore nisi propter debilitatē virtutis: aut pp pfunditatē caloris innati tunc em̄ ifrigidant extremitates: et illud est signū malū: et in qbusdam febrib⁹ cōponunt frig⁹ et horripilatio qm̄ materia q̄ putrefit est cōposita ex frigido et mordicatiuo. ¶ Et qn̄qꝫ cōponunt qdā febres putredinis tali cōpositione qua fiant in forma iseparabiles: ɀ illō est. Ubi gratia. qn̄ incipit humor putrefieri i loco ɀ cū supuenerit ei putredo putrefit tota ɀ ɔsumit ab ea qn̄ icipit hūor ō gn̄e ei⁹ āt n̄ ō gn̄e ei⁹ putrefieri: tūc obuiat paroxism⁹ scōs tpi eradicatōis paroxismi pmi: deīn ɔtinuat res ita ɀ qn̄qꝫ ɔponunt feb. putredis modis aliīscompositis quos distiguā i capitulis suis. ¶ Et paroxismi qdē febrū plōgant qn̄qꝫ ɀ abbreuiant. ¶ Prolongatio eorū est ergo aut pp grossitudinē materiei ɀ viscositatē ei⁹ et multitudinē ei⁹: aut ipsi⁹ quietē: aut pp debilitatēꝫ virtutꝫ: aut pp debilitatē sensus: aut pp spissitudinē pororum quare nō resoluit humor ¶ Et eorꝫ abbreuiatio est ppi ɔ̄ria eorꝫ. ¶ Et paroxismi iter festināt ɀ tardāt. ¶ Et tarditas eorꝫ est: aut ppea q: eorū materia est pauca: aut tardi motus ad minerā putredinis pp grossitiē suā: ɀ hoc qdē est sicut materia q̄rtane. ¶ Et velocitas eorꝫ est: qm̄ ipa est multa sic̄ est flā: nisi sit vitreū qm̄ paroxismi ei⁹ qn̄qꝫ tardāt: aut subtilis si colera. ¶ Et deteriores qdē fe bres sūt iseparabiles i qb⁹ putredo est itra venas: deīn ille q eradicant i qb⁹ est putredo i to to corpore: aut in ptib⁹ cordis ¶ Et pauꝫ qdē accidit senib⁹ fe bris valde accēsa pp frig⁹ ɔple xionis eorꝫ ɀ paucitatē carnis ipoꝫ. ¶ Pulsus vo dispōnes d uersificant i febrib⁹ putredin f̄m diuersitatē earū i generib⁹ suiꝫ: ɀ f̄ꝫ diuersitatē speciei vni⁹ earū i vehemētia ɀ debilitate ɀ in fortitudie accidētiū ɀ dbi litate eorꝫ. ¶ Et qn̄qꝫ accidit ei durities: aut pp apā calidū ve hemētis extēsionis: aut pptei apā calidū in mēbro duro: aut pp vehemētiā siccitatis: aut cū dominat frig⁹ in pncipiis. ¶ Et qn̄qꝫ fit lenis pp materiā lenē flegmaticā et sanguineā. et propterea q: apā est in membro leni sicut illud qō est i epate: et peripleumonia: et lithargia: aut propter humorositatē cum expectat qn̄ vult vt sudet. ¶ Et pulsus quidem fit in pncipio paroxismorꝫ debilis coartationis pp aduētū virtutis super materiā et occupationem eius in mūdando ɀ euētando.

¶ De sermone vniuersali de signis febrū putredinis. Ca. 2.

Significant

SIgnificāt feb. putredinis aduēt⁹ cārū ancedētium eas: ꝛ ꝑprie qñ nō est in eis cā ꝓmitiua. ¶ Et pulsus ꝛ anhelitus cui⁹ ꝯstrictio est velox qm̄ necessitas ē ad mūdificādū vehemēs valde. ꝛ ē caliditas mordificatiua ñ suauis sic̄ ē calitas ephimere feb. ¶ Et plurimū q̄dē febriū putredis ancedit almelileti. ꝛ almelileti q̄dē ē dispositio cui admiscet̄ calitas ñ pueniēs ad h̄ vt sit feb. ꝛ associat̄ ei lassitudo et pigritia et alices ꝛ salt⁹ ꝛ cōmotio sōni et vigilie ꝛ ꝯstrictio āhelit⁹ ꝛ tēsio venaꝝ ꝛ hypocūdrioꝝ ꝛ dolor capitis ꝛ pulsatio capitis. Cū g̃ plōgat̄: facit cadere i febres putredis: aut facit accidere debilitatē ꝛ citrinitatē coloris. et qñq; associant̄ almelileti ancedēti febres multitudo supfluitatis ꝛ muc⁹ nausea ꝛ vria plurima ꝛ egestio plurima putrida ꝛ g̃uitas capitis ꝛ excitatio. ꝛ accidit frequētia i pulsu nō a cā intriseca: imo ex labore: aut ira aut aliis. Cū g̃ accidit in eo coartatio tūc iā puenit parox ism⁹. ꝛ coartatio q̄dē ē ībmersio puls⁹ ꝛ paruitas diuersi in q̄ accidūt plr̄atiōes magne: fortes: ꝛ nō est velocitas ei⁹ fortis. ¶ Sȝ diuersitas i pricipio ꝛ in augmēto ē ex ꝓpetatib⁹ sig̃antib⁹ putredinē: qbus nō appeat in tertiana pluria apparitione pp leuitatē materiei. ¶ Et d̄ signis q̄dē ꝙ febris sit putrida ē euo periodi prie sudoris ꝛ humectationis. Ephimera em̄ est ecōtrario illi⁹: lȝ in initio sit in tertiana pp leuitatē ꝑdictā vt sit silis ephimere q̄ tn̄ ephimera nō ꝓmutat̄ ad putredinē. et si fuerit augmētū ei⁹ ñ ꝓmixtū nō ꝓportiōatū nō sile. ¶ Et pluritas augmēti iterum sig̃at qd̄ ipa ē putrida. ꝛ additio plr̄⁹ i magnitudine s̄m ꝓcessionem sig̃at augmētū. ¶ Ampli⁹ si est infpollata icipit cū rigore aut horripilatiōe ꝛ dimittit s̄ȝ plurimū cū sudore ꝛ hūoꝛositate ꝛ resoluit̄ cū paroxismis: aut est isepabil; cū tpe. ¶ Et nō ē silis ephimere i vria ꝛ pulsu ꝛ ꝯplemēto mūdificatōis ꝛ q̄ete accidētiū. ¶ Et plurimū q̄dē putride sſ̄ accñtia pluria ex siti ꝛ dolore capitis ꝛ nigredis ligue: ꝛ ꝑprie apatū: ꝛ mltiplicat̄ inq̄etudo ex āgustia et agitatione vehemēti quā facit pugna materiei et v̄tutis: qñq; em̄ eleuat̄ materia: ꝛ qñq; ꝯsurgit v̄tus. ꝛ plr̄⁹ silr̄ qñq; tēdit ad magnitudinē et fortitudinē: et qñq; ad puitatē ꝛ d̄bilitatē ꝛ coartationē. ¶ Durities āt fit qñq;. et nō opȝ sp vt sit nisi sit cū febre apa durū i q̄cūq; mēbro sit: aut apa in mēbro duro quāuis nō sit durū: aut iam acciderit potus aq̄ frigide: aut aliq̄d aliō d̄ illis q̄ indurēt pulsū de illis q̄ dicunt̄ in libro plr̄uū. ¶ Diuersitas āt in pricipio et augmēto ē ex ꝓprietatib⁹ febris putride. et de significatiōib⁹ ei⁹ fortib⁹ qbus nō appareat i tertiana plr̄m ꝓpter leuitatē materiei. et dum nō sit plr̄⁹ fortis: et nō sit velox velocitate predicta: tūc febris adhuc est ephimera: ꝛ nō ꝓmutatur ad putredinē. ¶ Et ē vrina i pricipio indigesta: aut parū digesta: ꝛ fortasse est acuta. ¶ Et scias ꝙ a febrib⁹ acutis interficiētib⁹ raro fit euasio: nisi cum contractione membri.

¶ Et qñqꝫ alleuiat febris post quietē spatis in pleuresi ꝛ siḿilibus: tūc scias ꝙ de materia remansit aliquid: et ꝙ materia declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus. Cap. 3.

In continua est diuersitas pulsus q̄ est s̄m febrē apparens valde. et est in p̄mo ei⁹ nō h̄ns odorē: neqꝫ pōd⁹. et pseuerat: et non separat post. 24. horas. ¶ Et non associat ei qđ diximus de dispōnib⁹ eradicabilib⁹ ex antecessiōe rigoris et alijs. ¶ Et de illis q̄ significant eā est cuius assiduitas ꝛ vehemētia diuersitatꝫ dispōnis ei⁹ apđ augmētū: minuit em̄ qñqꝫ et augetur vice alia.

¶ De rebus in quib⁹ differūt febres putredinis: ꝛ in q̄b⁹ cōmunicant. Ca. 4.

Febris q̄ est pp putredinē colere mot⁹ est tertianus siue sit mot⁹ p̄cipij paroxismi aut p̄cipij vehemētie: nisi species ei⁹ q̄ dr̄ adusta cui⁹ mot⁹ est occult⁹ valde: et est sic̄ inseparabilis conclusa. ¶ Et tertiana q̄dē pura est acuta pp subtilitatē materiei. et ei⁹ caliditas magna mordicatiua pp fortitudinē colere. Sed est salutifera: ppea ꝙ colera est leuis sup naturā: et qm̄ ipsa facit q̄etem. Tertiana v̄o nō pura ē lōgiorꝫ spatij q̄ pura. ꝛ pura quidē raro ptrāsit septē periodos nisi ab errore. ¶ Cōtinua qñqꝫ ꝯsumit in hebdomada. ¶ Et illa q̄ ē ex putredine sanguinis est ꝯtinua insepabilis. et ei⁹ calor est plurim⁹ cōis cū lenitate nō cū mordicatiōe colere. ꝛ qñqꝫ puenit ad statū in quatuor dieb⁹. Flegmatica accessionē faciens oī die ē leuꝫ caliditatꝫ p ꝯpatione ad colericā lōgā pp viscositatē materiei: ꝛ frig⁹ ei⁹ ꝛ mlt tudinē ei⁹. ꝛ ē magni tiorꝫ: qm̄ h̄ꝫ puū spatiū iterpollatiōis e q̄etis. ꝛ qm̄ ipa associat corruptioni et ōbilitati i ore stomachi q̄ nō excusat: ꝛ illđ ē de illis q̄ attrahūt accñtia mala ex sincopi ꝛ pulsu cordꝫ et casu appetit⁹. et q̄ đ ea est iseparabilis res magis siḿis ethice: si n̄ eē lenitas puls⁹ quāuis qñqꝫ fiat dur⁹ ēt. et quātū ē min⁹ pura minorꝫ et breuioris paroxism nisi declinet cū puitate sue puritatis ad malitiā. ¶ Quartana aūt est nō acuta pp frig⁹ materiei: lōga pp illud. et fortasse extēdit q̄ de ea pura nō ē anno vno. et nō pura ē breuioris spatij. Uerū̄ i ea nō ē timor qm̄ q̄etē facit i spacio lōgo: et qm̄ ipa nō est talis acuitatis quam sequunt accñtia vehemētia. ꝛ q̄rtana q̄dē et tertiana assidua ꝛ interpollata cōsumunt p vomitū et solutionē vētris: et aut sudorē aut puocationē vrine. In cōtinua āt ꝯsumit p h̄ui⁹ fluxū sanguinis nariū. ¶ Et scias q principiū plongat in tertiana: et stat⁹ i cōclusa. et decliatio incessiua. et stat⁹ et declinatio in ꝯtinua. et stat⁹ et declinatio in q̄tidiana: quāuis raro inueniat q̄rtana cōtinua: et quotidiana integre eradicationis. ¶ Et febres qñ nō curant h̄ꝫ qđ opꝫ et ppue apostemose cōuertunt ad arefactionē: et ppue febrib⁹ acutis in q̄b⁹ opꝫ vt patiētes eas cibent. et nō cibant propter intentionem vt perue-

niat natura sup materiã. Aut opʒ vt det i potu aqua frigida et nõ dat in potu pp intẽtioneʒ vt nõ fiat cruda: ⁊ nõ succurrit cũ extinctione alia. Quoniaʒ si fuerit alia intẽtio quod dictu ri sum⁹ in cibatione: et dãdo i potu aquã frigidã fortior dua rũ intẽtionẽ pdictarũ pmittat super eas ambas et dimittat obseruatio illarũ duarum.

De significationib⁹ accidentium. Cap. 5.

Scias q̄ acceptio significa tionũ febriũ ẽ ex regimie ãcedẽte ⁊ quõ fuit. et ex dispo sitiõib⁹ antecedẽtib⁹. et ex re gionib⁹: et tpib⁹: et ex etate: et cõplexione: et ex pulsu: et vrina et vomitu: et egestiõe: et fluxu sanguis nariũ. et ex dispositõe febris i rigore: et sudore: et q̄li tate caliditatis. et ex paroxism: ex dispositiõe appetit⁹: ⁊ ex dis positiõe anhelit⁹: et ex ɔiũctis: sicut dolore capitis: et vigiliis et alienatiõe: et inq̄etudine: et aliis. Febrib⁹ eñ adsunt accidẽtia ex q̄b⁹ significant dispositiões earũ de q̄b⁹ sunt acci dẽtia significãtia magnitudinẽ earũ: et ipãrũ paruitatẽ: sic qualitas caliditatis et quãtitas ipsi⁹. et de ea est q̄ est mordicatiua vehemẽter ex q̄ prius inuadit vsq; ad fineʒ suũ. et de ea est que mordicat in primis: deinde minuitur propter reso lutionẽ materiei et lenitur. et de eis sunt que mordicãt. ⁊ de eis sunt quarũ caliditas est hu mida. ⁊ de eis quarũ caliditas est sicca. Et sunt accidẽtia q̄ significant genus earũ sicut ac cidẽtia propria cũ tertiana: sicut pricipiũ paroxismi cũ pũctio ne ⁊ mordicatiõe caliditatis in eo. Et accidẽtia sigãtia ma litiã eaꝝ sũt: sicut iq̄etudo ⁊ alie natio ⁊ vigilie. Et accidẽtia si gnificãtia digestionẽ ⁊ idigestio nẽ sũt: sicut illð q̄ð dixim⁹ de di spositiõib⁹ vrine. Et accidentia q̄ signt crisiʒ q̄ dicem⁹. Et accidẽtia q̄ signt sospitatẽ ⁊ ɔuũ eius ⁊ dicem⁹ oĩa illa. Et forme isũt iudicia pluria: sicut ille cui⁹ ɔuertit color ad plũbeitatẽ ex albedine ⁊ viriditate: ⁊ sigt fri giditatẽ hũoꝝ ⁊ paucitatẽ colo ris innati aut excitatione ⁊ inflã matiõnẽ: sicut accidit et cui⁹ cã ẽ satietas nauseatiua. et sicut ve locitas tumitiõis faciei ⁊ torna tilitas ei⁹: et tenuitas nasi: et si gnificãt aut vehemẽtiã caliditatis: aut subtilitatẽ hũoris ⁊ velo citatẽ resolutiõis eoꝝ: pp ãplitudinẽ poroꝝ ⁊ mot⁹ i seipis: et exit⁹ eoꝝ a ɔsuetudie: aut cas⁹ eoꝝ hñt sigãtiões ⁊ res de illis q̄s dicem⁹. Et accñtiũ febriuʒ q̄dã sũt q̄rũ hora ẽ hora stat⁹: si cut aliẽatio et ɔmixtio mẽtʒ pp iflatiõnẽ capitis. ⁊ de illis sunt q̄ꝝ hora ẽ pncipiũ: sicut horripi latio ⁊ frig⁹: ⁊ sicut pfũditas sõ ni q̄ ɔsequit plurimũ pncipioꝝ febriũ pp debilitatẽ cerebri: et declinatio caliditatis ad iterio ra corpis: vbi ẽ mã et mltitudo vapoꝝ eleuatoruʒ ab eo p ɔmi xtionẽ icipiẽtẽ i corpe vsq; ed re soluit eo iflãmatio: et adiuuat illð frig⁹ cerebri i seipõ et frig⁹ humoris q̄ vult putrefieri ⁊ cale fit. Et res ex q̄b⁹ scit dispõ febris ⁊ ex q̄ specie fit sunt. Dispo sitio febris i acuitate sua: et sua lenitate. et dispositio febris in hoc q̄ ipa accidit a causis pmi tiuis et antecedentib⁹ secundũ

conditionē predictā. ꝛ dispositio febris adherētia sua et eradicatione. Et dispositio febris i'acuitate sua cū rigore ꝛ frigore ꝛ horripilatiōe: aut ei⁹ ꝯrio ꝛ qđ ē ex eo. ꝛ dispositio febꝛ i diuisione sua cū sudore plimo aut pauco. Aut dispositio pteriti regimīs: ꝛ etas: ꝛ forma: et tps: ꝛ ars: ꝛ dispō puls⁹: ꝛ vrie.

¶ Sermo đ rigore ꝛ frigore et horripilatiōe ꝛ fractiōe. Ca. 6.

Horripilatio ē dispositio i q̄ iuenit corp⁹ diuersitatē in frigore ꝛ pūctiōe i cute ꝛ lacertis. et añcedit eam pigritia et fractio. et q̄si fractio ē maneries ei⁹. ¶ Frig⁹ aūt est vt sentiat i mēbris suis et dorsis lacertoꝝ suoꝝ frig⁹ pur. ¶ Rigor ṽo ē vt nō possit ꝯtinere mēbra sua ex ꝯmotione ꝛ tremore eueniēte i eis ꝛ motib⁹ inuoluntarijs. ꝛ fortasse ē frig⁹ forte. ꝛ nō fit rigor fortis sicut i febrib⁹ flegmaticis ꝛ q̄rtanis. ꝛ de causis vehemētie frigoris ē vehementia ṽtutis expulsiue i lacertis. ꝛ pp illđ quāto cā frigoꝛ ē viscosior: ē rigor vehementior. ¶ Et sāguꝭ submergit' cū rigore ad iteriora. ¶ Et scias φ hūor frigidus ē q̄et⁹ q̄m iā ꝯsueuit membrū in q̄ ē: ꝛ q̄escit passio ei⁹ ab eo: q̄re nō sentit' frig⁹ ab eo. Cū ergo mouet' ꝛ spargit' sparsiōe plima aut pauca pp aliquā cārū. s. pp caliditatē sepārātē aut aliđ patit' ab eo mēbrū qđ erat nō occurrēs ei ꝛ sentit frig⁹ ei⁹ pp cām ꝯplexiōis diuerse. ꝛ tu q̄dē sciuisti hoc i radicib⁹ vniuersalib⁹ sciētie medicie. ¶ Et mltoties q̄dē accidit a flegmate vitreo sparso i corpe rigor ñ pducēs ad febrē. ꝛ qñq3 sunt ei piodi: ꝛ ñ ē fortitudo ei⁹ fortitudo rigoris pducētis ad febrē. ꝛ mā q̄ facit lassitudinē rigoris p paucitatē suā facit rigorē p suā mltitudinē añq3 putrefiat: nā si nō putrefit: nō pducit ad febrē. et qñq3 accidit frig⁹ ꝛ rigor pp subuersionē caloris i corpe cā cibi: ꝛ q̄ sūt ei similia. ¶ Et rigor ꝛ frig⁹ añcedūt febres: q̄m humor crud⁹ effundit' ad lacertos i primis ꝛ nocet frigore suo p ꝯparationē ad lacertos: deinde cū icipit putrefieri incipit calefieri.

¶ Et qñq3 añcedit rigor febres pp mordicationē hūoris ꝛ fortitudinē ṽtutis expulsiueq est in lacertis sicut excurit' hō effusiōe aque calide valde sup cutē: ꝛ ꝓprie cū ē salsus. ꝛ fortasse fit nocumentū ei⁹ qđ mordicat eā vt refugiat calor innat⁹ ad iteriora et dominet' frig⁹: quare fit cū mordicatiōe caloris frig⁹ quasi frig⁹ dominet'. et mordicatio q̄dem caloris est apđ panniculū tegentē interi⁹. ¶ Et qñq3 accidit rigor ꝓpterea q2 refugit calor ad interiora: sicut fit in apatibus intrinsecis. et qñq3 significat rigor ꝛ horripilatio sanitatē in febribus inseparabilib⁹: q̄m significant φ materia expellit' i venis ꝛ egreditur. Uerū qñ non est cū digestiōe ꝛ i hora cretica et nō sequit' eā leuitas est significatio φ expulsio illi⁹ quātitatis nō est: q̄m ṽt⁹ ē vincens imo q̄m materia multa expellit' pp multitudinē suā. et de rigor' ē q̄ significat mortē: et est ille quē sequit' debilitas virtutis et casus caloris inati et siccitas. ¶ Horripilatio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris. ¶ Et cōmotio aīe et periodi indicat pe

riodū. et senū quidē febres sunt sepulte. ¶ Et qnq; est causa i lōgitudinē febris grossitudo i viscerib⁹ quare resupinet febriēs et extēdat pedes suos et tāgant viscera sua. ¶ Et qn̄ denigratur ligua febriētis cū alleuiatione febris tūc febris ei⁹ est sepulta. ¶ Et qnq; associat febri paralysis: & curet febris in p̄mis. Et de eis que conueniunt illis ē syrupus acetosus p̄mixtus cū gelenïabiz et aqua ciceris cū oleo si tolerat fe. et rasio capitis est ex eis que inspissant cutem ei⁹ quare reuertuntur vapores et fit fortis febris.

¶ De intentione ad curationes vniuersales febriū putredinis. Ca. 7.

Scias q; intētio in medicādo has febres: qnq; vertit ad ptē febris qre est necessariuz vt infrigidēt et humectēt. et qn̄q; ad ptē materiei: vbi necesse ē vt maturet vel digerat: aut necesse ē vt euacuet. et digō qdem in grossa. est eqtio eius cū subtiliatiōe. In subtili ē equatio ei⁹ cū ingrossatiōe. et qnq; ɔ̄ria sūt illa q̄ reqrit febris de infrigidatiōe: et illō qd reqrit humor de digōne et euacuatiōe et resolutiōe. Qnq; em̄ ē digestiuū ꝛ euacuatiuū calidū: imo est ƺ pluri mū ita: et tūc opz vt obseruet magis timorosa et vna duaꝝ reꝝ: et fortasse ɔ̄riū ē illud qd ɔuenit febri de infrigidatiōe cum eis q̄ sunt: sicut melones indi et reliq̄ olera ei qd cōuenit materiei deminoratiōe: q̄re p̄hibet illud dare ea in potu nisi vbi nō ē materia: et oīno solicitudo sit vt postponat aq̄ fructuum vsq; ad hebdomadā: ꝛ sit ɔtēt⁹ aq̄ ordei: et omnes fructus nocēt febricitantibus cum ebullitiōe sua et corruptione sua i stomacho: et multoties q̄dē iuenit res q̄ digerit ꝛ subtiliat et infridat cū euātiōe sicut sirup⁹ acetos⁹. ¶ Et scias q; feb. qnq; ē tāte vehementie et acuitatis q; nō lz vti regimie cāe imo indiget infridatiōe vltia et p̄prie cū nō inuenis ꝟtutē fortez resistētē tolerātē. ¶ Qd si inenis eā resistētē tolerātē: abscide cāz et expelle hūorē: et abscide cibū et nō infrides infridatione q̄ p̄hibeat resolōnē. ¶ Qd si inenis virtutem deficientē: sis occupat⁹ in equādo ɔplexionē ɔ̄riā ei q̄re infrida eā: et viuifica ꝟtutē cuz cibo. ¶ Cūq; fit fortis p viuificationē suā et vincit ɔ̄riū suū redit ad cām. ¶ Et cum tu infridas de istis febribus: tūc infrides eā cū eo i q̄ sūt stipticitas et exiccatio sicut sūt trocisci infridātes: nisi p⁹ purgationē et euātionē. ¶ Et scias q; cura. febris putridē diuersa a curatiōe feb. ethice. Curō em̄ ethice ē ɔtēta sup ɔ̄rietatē egritudinis. et curatio febris putride nō ē ɔtēta sup ɔtrarietatē egritudinis tātum: imo super abscissionē cause eius: q̄ꝛnis illō qd est conueniēs egritudini et cibatiōi sit amicū ꝟtuti ex pte sui scz ꝟtutis: et inimicuz ꝟtuti ex pte: qm̄ est amicum inimico ei⁹: et est materia: quare ē adiuuās vtrunq; eaꝝ: q̄obrē indigem⁹ in regimine ei⁹ canone et nos singulare ea. ei si deus voluerit faciem⁹. ¶ Scias q; nō est tibi possibile curare febrē nisi cognoueris eā. ¶ Quod si ignoraueris tunc subtilia regimen. ¶ Et p̄uide ne occurrat paroxismo nisi ventrē habeat vacuum.

¶Et nõ moneas i die paroxismi aliqd qºtũ possibile ẽ tibi: necꝫ cures febrẽ. ¶Et opꝫ vt obserues i oibꝰ illis dispõnẽ ꝟtutis. ¶Qꝺ si fuerit fortis ⁊ fuerit il qꝺ qꝺ vicit sãguis: aut cũ hũore q̃ vicit sãguis: tũc flõmia ẽ magis ꝯueniẽs: ⁊ ꝓpꝛie cũ vrina ẽ rubea grossa ñ citrina ignea ex q̃ timeaᷓ apꝺ flõmiã victoria colere ⁊ acuitas eiꝰ. ¶Deide fac seq̃ flobothomiã solutionẽ ventris subtilẽ: ꝓpe si fuerit illic siccitas cũ eis q̃ sũt sicut aq̃ ordei ⁊ alsiracost pauco: ⁊ aq̃ ordei cũ sirupo acetoso. ⁊ si nã nõ fuerit lẽis adde i eo qꝺ ẽ sicut siracost qꝺ sit sicut sirupꝰ vio. ¶Et sit vltimitas lenificatio: nõ fluxꝰ vẽtris: ⁊ nõ solutio laboriosa ¶Et magꝭ dilectũ ẽ apꝺ me administratio clysterioꝝ ſm vltimitatẽ q̃ idigeᷓ i ꝟtute. ⁊ de clysteribꝰ cõis iuuamẽti lenibꝰ est clystere factũ ex oleo violato: ⁊ succo folioꝝ sicle: ⁊ vitello oui ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurac. ¶Cũ ergo lenieris hac lenificatiõe: fortasse idigebis eo debiliore q̃ꝫ illꝺ q̃ idiguisti i pricipio: ⁊ illꝺ ẽ qñ nã est obediẽs. ¶Deide fac ipꝫ seq̃ ea q̃ vrinã ꝓuocẽt sicut sirupꝰ acetosus decoctꝰ cũ radice apij et similibꝰ. ¶Deide fac ipꝫ sudare ⁊ api meatꝰ cũ illis i qbꝰ nõ sit calor fortis: sicut cum inũctiõe ex oleo camomillo ⁊ fricatiõe cũ vino albo: ⁊ cũ aq̃ dulci tepida. ¶Et si febris fuerit acuta ñ iuenis excusatione ꝫ ab iũctiõe ⁊ cõbrocatiõe. ¶Qꝺ si iuenis hũorẽ i primis declinare ad stõachũ fac võere cũ eis i qbꝰ ñ sit diuersitas ꝯsuetudis: imo cũ eis q̃ sũt sicẽ sirupꝰ acetosꝰ cũaq̃ cal'a cũ nã monet hũrẽ ad võitũ et non diuersifices eã. ¶Qꝺ si fuerit illic decliatio ad itestina et sẽseris rugitũ ⁊ descẽsũ fecis: tũc adhibe qꝺ soluat vẽtrẽ. ¶Et ꝓhibe eũ a sõno i pricipijs febriũ ꝓpꝛie qñ est horripilatio aut frigꝰ ⁊ rigor: qm̃ ꝓlõganᷓ sup eũ frigꝰ ⁊ rigor. ipa nãqꝫ repꝛimũt materias si fuerit, eũtes ad q̃dã viscera: ⁊ ꝓhibẽt digestionẽ hũoꝝ. ¶Apud declinationẽ ꝟo ẽ iuuatiuꝰ valde: ⁊. fortasse ñ nocet apꝺ statũ: ¶Et ñ ꝓhibeas ei aquã frigidã: nisi fuerit hũor: q̃ ẽ i eo crudꝰ et grossus: tũc eñ ꝓhibet digestionẽ. ¶Et scias ꝙ qñ flobothomia iuuat: deide vteris via mala tunc ñ purgaᷓ. ¶Hũoris aũt colerici digestio ẽ vt ꝯuersus a subtilitate fiat spissus. et aq̃ q̃dẽ frigida facit illꝺ. Nisi sit stõachꝰ aut epar debile: aut frigidũ. Aut sit i visceribꝰ apostema. aut sit i visceribꝰ dolor. aut sit cõplexio eiꝰ pauci sanguis. Aut caliditas eiꝰ ĩnata debilis quare debilitaᷓ post potũ aque frigide. Aut sit nõ ꝯsuetus potare aquã frigidam: sicut illi qui sunt de regiõe calida: isti enim spasmãᷓ velociᷓ: ⁊ associaᷓ eis singultꝰ: ⁊ extẽuatꝰ ẽ de hac sũma. ¶Ubi aũt materia calida. aut grossa iã digesta est. et corpus est carnosũ. et caliditas inata exuberãs: ⁊ virtꝰ ẽ fortis: et viscera sana. Nõ frigida eoꝝ complexio radicalis. Non isueta aque frigide: imo assueta aq̃ frigida valde: tunc aqua frigida est melior res. Multoties ei adiuuat ad expellẽdum materiã cum solutione nature: aut ꝑ vomitum: aut per vrinam: aut ꝑ sudoreꝫ: aut ꝑ omnia illa: qua

re fit statim vt sanet. ¶ Et quādoq3 dat i potu medic⁹ de aqua frigida infirmo quātitatē pluri mā adeo donec color eius fiat vi ridis ⁊ tremat q̄ sit saltē pueniēs vsq3 ad eminā vnā ⁊ dimidiam. et fortasse conuertit febris ad flegmaticā. et fortasse cōfortat natura et expellit materiā cū sudore ⁊ vrina ⁊ fluxu vētris: ⁊ ē sanitas. et quādoq3 iterū sunt q̄dā prohibentia: deinde timet malitia caliditatis ⁊ siti ⁊ existimas q̄ peruenit per eā ad ariditatē vel extenuationez: nō phibeas aquā frigidā. Nā additio apostematis ⁊ cruditas eius melior est q̄ extennatio. ¶ Et sirupus quidē acetosus quādoq3 etiā sedat sitim et icidit et soluit ⁊ nocumētū ipsi⁹ apostematis nō est plurimū sicut nocumentū aque et nō est ei vis aggregādi materias ⁊ ispissandi eā. et similit inleb plurime cōmixtiōis. ¶ Et cum nō licet vt bibat aquā frigidam ⁊ fit audax p eā timeat q̄d nō faciat accidere cōstrictionez pororū: quarta fit cā febris alteri⁹: cū euētu oppilatiōis alteri⁹ ⁊ fortasse erit vehementior prima. et quando obuiat membro debili corrumpit operationem eius. et multoties facit deglutinationem difficilem. et facit difficultatē anhelitus. et facit accidere tremorem: et spasmū: et debilitatē vesice: aut renis: aut colon. ¶ Et ille quē plurimū opz ex eis phibere a potu aque frigide est cui nocet i sanitate sua imo cū videris calefactionē fortem ⁊ complexionē calidā et sic cā ⁊ euacuaueris: tūc quandoq3 condecēs infusionem fieri i aq̄ frigida apd̄ declinationē et aptionē digestionis et euacuationem humorū. et non est malum vt administret balneū. et potus vini cōmixti subtilis ⁊ inunctio cū oleis lenificātib⁹. ¶ Et cū administraueris canones p̄dictos i pricipio accidentiū febris: tūc opz post illud vt tu occuperis in digestiōe ⁊ eūone q̄ nō est s̄m semitā minoratiōis et desiccatiōis et iā dixim⁹ eā: imo s̄m semitaz abscissiōis cāe. ¶ Et nō euacues materiā indigestā i calido aut frigido: nisi pter necessitatez. Fortasse eñ multiplicat eūo humoris ñ pueniēs ad statū p digestionē vt eūet. ⁊ fortasse nocet eūo maturatiōi. et fortasse pmisceat cū ea malignū cū bono propterea q̄ moueat malignū absq3 digestiōe sua. ¶ Et tu nō auscultes viro q̄ existimabat q̄ itētio in digerēdo est subtiliare: ⁊ humor calid⁹ ē subtilis: q̄re nō ē necesse vt subtiliet. ¶ Res eñ sicut dixit: imo itētio i digerēdo ē eq̄re substātiā materiei: ita vt fiat p̄pata ad expulsionē facilē. ⁊ subtile ibibitū ⁊ grossū fixū ⁊ viscosū adherēs totū illd̄ ñ ē p̄paratū ad expulsionē facilē: imo ē necessariū vt ispisset subtile: ⁊ subtiliet spissū paulatī: ⁊ icidat viscosū. ¶ Et si vir iste nō audiuisset i sermōe ātiquorū de digōne aliq̄d an̄q̄ dixissem⁹ illd̄ ⁊ rememoraret dispositiōis digōis humorū firorū. s. q2 q̄ de eis subtilis est idiget vt ispisset: ⁊ q̄ d̄ eis spissus ē: idiget vt subtiliet: oporteret vt sciret hoc p illud. ¶ Et q2 nō oportuit vt i sei p̄o p̄sideraret ⁊ diceret: q̄re vrie i febrib⁹ acutis ñ hn̄t i pncipiis earū sedimē deinde fiunt habētes sedimē: ⁊ an sedimē laudabile est al'q̄d nisi hu

mor faciens egritudinē q̄ iā di gest⁹ est. Quare ergo nō expellit i pncipijs egritudinis ad salu tē si est subtilitas vltimū qđ itē dit in digōne: ergo necessariū ē vt sit i pncipio febriū sanguinis et coler sedimē laudabile. ¶ Si āt nature nō est possibile expel lere illā supfluitatē nisi post ho rā in qua fit pparatio ad expel lēdū i vrina: tūc silr opʒ vt sciat ꝙ arti euacuare humorē ān illā horā in q̄ appet digō in vrina ē incōueniēs aut difficile malum et fortasse mouet et n̄ operat vl time. et fortasse miscet malignū cū bono. ¶ Et eēt meli⁹ hoi huic vt bene opinaret de illis q̄ fue rūt sicut Gal. et Hyp. in eis que scripserūt đ hoc: et valde attēde re: et tūc fdiret ad ꝯdictionē: qr ois ꝯdictor i primis cuʒ est sup veritatē est excusat⁹: verū meli⁹ eēt ei vt nō ꝯsideraret in cōside ratione sua. ¶ Et opinor qđ ra ro huic viro acciderūt expimen ta que ꝓfuerūt i hoc caplo et ac ꝗeuit in eis. ⁊ hmōi q̄dē experi mētis q̄ nō sunt ſm canones ac cidit eis vt nec vnū valeat: et ac cidit eis vt nec vnū eoꝝ sit signū hoc nāqꝫ est ꝯueniēs. ¶ Cū aūt materia est pl'ima mobilis: per mutabilis de mēbro ad mēbrū: ⁊ existimas ꝙ nō est spatiū i di gōne ei⁹: aut fortasse accidit ex ea apa pleureticū ⁊ aliđ sīdimit tat: faciet cadere in timorē ante tp̄s in q̄ expectat digō ꝗ̄lis pro culdubio: tūc est necessaria eua cuatio ei⁹. Timor eñ in hoc est minor q̄ȝ timor i illa: ⁊ cū hoc nā mouet ad expellēdū eā pp mul titudinē sui nocumēti. Cū ergo adiuuat natura: ꝯuenit ei adiu toriū vltimū: q̄re n̄ est excusatio ei⁹. ¶ Et scias ꝙ flobothomia q̄ñ ē itētio sanguisñ ē ex gñe ei⁹ in qua expectat digō expectatō ne q̄ ē in solutiuis: et nō expecta tur digō nisi in hūorib⁹ alijs: ⁊ cū postponit flobothomia i pn cipio egritudis nō āpli⁹ est ei i tētio: et fortasse iterficit p aduē tū debilitatis ꝟtutis. et silr si ti mes victoriā hūoris: magis ne cessaria cautela ē euacuatio: ⁊ si nō ē digest⁹ nō moueas nisi i pn cipio. Apđ statū ꝟo nō moueas aliq̄d donec vincat nā et digerat ⁊ si ipa nō mouet: moue tu hora mot⁹ ei⁹ et si ipa mouet: aut mo uit: tūc dimitte eā ⁊ opatiōē ei⁹ ⁊ hoc ē illud qđ noiauit Hyp. fu riositatē vbi dixit. Opʒ admini stret medicia solutiua postq̄ȝ di gerit egritudo. In pncipio aūt egritudis nō opʒ vt admistretil lđ nisi egritudo sit furiosa: ⁊ for sitan nō est ſm pl'm furiosa: ⁊ ta lis est ista eūatio necessaria q̄ n̄ est i hora sua sicut cibatio neces saria q̄ nō est in hora sua: ⁊ ꝓpor tio isti⁹ euacuatōis ad cessandū ex malitia materie ē sicut ꝓpor tio illi⁹ cibatiōis ad ꝓhibēdum ꝟtutē a casu suo. Cū ergo exer ces euacuationē tūc ꝯsidera ho rā iterpollatiōis: aut horā ipi⁹ tpis: aut frigidiorē horā q̄ ē in die. ¶ Et nō euacues p fluxū vē tris in die periodi. Necꝫ flobo thomes. ¶ Et non agas cū eūa tione artis ꝯ partē euacuatiōis nature. ¶ Et nō diminuas hūo rē p rē q̄ facit statiʒ habitudinē mot⁹ periodi. ¶ Et oino cauea tur a regimie grosso in hora pe riodi ita vt nō det i potu aq̄ or dei ʒuccarū necꝫ iuleb vt nō frā gat piodū cū ꝯstrictiōe meatuū qm̄ est timor: imo adiuua. Di

cit. Nãq3 hyp. Medic⁹ adiutor est nature nõ impediens ea3. et op3 vt scias q multoties idiget medicina forti dbili: s3 ei⁹ fortitudo ẽ ex hoc q soluit humore3 viscosum: et ipsius qdem debilitas ẽ ex hoc q facit ascellare semel aut bis. et nõ euacuet plm simul itavt nõ cadat virt⁹. ¶ Et ɔsiliũ qdẽ meũ in flobothomia estvt dimittat qñtũ possibile est: Si aũt nõ est possibile: tũc mltiplicatio numeri ẽ melior multiplicatione quãtitatis. Op3 eñi vt nõ euacuet sãguis multũ subito: qm̃ euacuat multumde eo cui⁹ nõ ẽ necessaria euãtio: et nõ est in sanguie excusatio ad euacuatiõesqb⁹ fortasse idiget et dbilitat ↄtus a resistẽdo i crisib⁹ expectatis. ¶ Et scias q qñ aggregat dolor capit3 ꝛ febris: tũc curatio febris est dignior. ¶ Et scias q dolor capitis qñq3 facit redire febrẽ declinatã ad augmẽtũ: qre op3 vt sedet. ¶ Et cu3 infãs lactẽs febricitat: tũc op3 vt rectificet lac mris ei⁹. ¶ Et qñ fuerit vrina icteritia i febre significat apã: qre est curatio dare in potu aquam ordei aut sirupũ acetosum. Cũ ergo accescit febris intẽtio sit ad apostema. ¶ Et quãdo fuerit cũ febre colica: nõ aperiet via in dando in potu aquã ordei. imo iusgalli et leni i⁹: ꝛ mltiplica vnctuositatẽ ei⁹: deide det i potu aq ordei si necesse fuerit. ¶ De solutiuis ↄo ẽ potio facta ex tamarindis et teniabi et siracost: ꝛ qñq3 ponit i ea aq iuleb: ꝛ qñq3 põit i ea cassiafistu. et fortasse pĳcit d sup scãonea: ꝛ fortasse dat i potu scamonea sola i iuleb: et fortasse est necessariu3 administrare ea que sũt sicut aloes: qm̃ materia est grossa: et meli⁹ qd est: est vt abluatur ꝛ nutriatur cũ aqua endiuie: et aqua solatri: deinde fiant ex eo pillule. ¶ Mirabolanos vero citrinos qdã administrauerũt: sed nõ inuenit ab eis intentio ßm quã operent: ɔstringunt eñi poros ei⁹ post solõne3 vẽtris: et exasperãtviscera eoꝝ. Qd si fuerint necessarĳ: tũc post digõnẽ integrã. ¶ Et aqua duorum granatoru3 est maximi iuuamẽti expressa cũ pulpis ãboꝝ. ¶ Et qñq3 in horis de solutiuis q fiũt ex violis et scamonea: itavt de viol sit qñtitas au. i. et de scamõea vsq3 ad siliquã. i.. et qñq3 ponit i eis par mẽte. ¶ Et qñq3 fit ex ifrigidãtib⁹ extiguẽtib⁹ medicinã i q ponit scãonea: sicut pillle hmõi. ℞. coriãdri spodĳ ros. añ. ʒ. ß. cãphor tosugi. i. scamonee. xĳ. partem. ʒ. j. et vsq3 ad sextã partẽ ei⁹. ¶ Et detur i potu eis. Aliud. ℞. siracost. ʒ. ĳ. tereniabin. ʒ. v. succi pomoꝝ de semie succi cidonioꝝ ptesequales coriãdri hũidi sextã partẽ vni⁹ Aggrega succos: ꝛ submerge i eis siracost et tereniabin: ꝛ spissẽt cũ eis donec fortasse coaguletur: deinde sume cãphore põd⁹ sexte. ʒ. j. et medietas sexte scãonee. ʒ. j. ꝛ põe siracost sup ignẽ et pluerisa dsup cãphorã ꝛ scamoneã et ɔseruent ne resoluant cu3 vapore: deiñ dimittat dõec coagulet: p se cũ facilitate: et dosis ei⁹ sit a. ʒ. ĳ. vsq3 ad. ʒ. ĳ. ß. ꝛ ẽ possibilevt fiat ex tereniabi et siracost et zuccaro taber3et: natif. i. forme q sũt sicut penidie: et põitur in ea scamõea et cãphora ßz qñtitatẽ q cadit i vna potiõe ei⁹ et cãphora vsq3 ad tosugi. i. sca

monee vsq ad sextã.z.i.qre sit tũc aie nõ horribile. ¶Et febricitãs qdẽ i estate febre frida nõ ingrediat domũ venti ppe qñ sudat: vt nõ puertat materia re solone sua. ¶Et trocisci quidẽ nõ sunt puenietes pncipijs harũ febriũ: nisi post digõnẽ ⁊ euõnẽ. ¶Et trocisci qdẽ sunt magis cõuenietes ei cuius febris est adherẽs in suo stomacho: q̃si ipsa sit ethica. ¶Et dimissio psuetudinis in regimine suo sentit qñ q̃ febre: ⁊ nõ est tm̃ nocumẽtum quoniã cã eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶De cibatione febricitantiũ in generali. Cap.8.

Scias q̃ cõuenietiores cibi febricitantib⁹ sũt cibi hũidi ⁊ ppe cui⁹ cõplexio ẽ humida ex infantibus: ⁊ grossis. Cõueniunt em̃ ex hoc q̃ assimilantur cõplexioni: ⁊ ex hoc q̃ sũt cõtrarũ egritudini. ¶Cunq̃ accidit febris ⁊ natura est sicca: nõ cibes penitus dũ nõ egreditur perfecte fex. ¶Et oportet vt occurrãt eis paroxismi periodici ⁊ paroxismi qui sunt fortes ventrib⁹ ipsoꝝ vacuis in quib⁹ nõ sit cib⁹ omnino. Nã si cibati fuerint illa hora occupabitur nã i digerendo ⁊ dimittet digerere ⁊ expellere: ⁊ confirmabitur egritudo ⁊ prolongabitur: ⁊ ppter illud oportet vt postponant cibationem vsq ad declinationẽ ⁊ in eo q̃ ẽ post ipaz: ⁊ si accidat forte vt hora declinationis sit hora consuetudinis in cibo: tũc est melius quam esse potest. ¶Et scias q̃ de cibatione ⁊ regimine est qd est subtile valde: ⁊ de eo quod est grossuz valde: ⁊ de eo quod est iter illa: ⁊ ẽ pars eius declinis ad subtile plus: pars eius declinat ad spissũ pl et subtile vltimũ in subtilitat est prohibitio cibi: ⁊ grossuz va de est administratio ciboꝝ s noꝝ hoim: ⁊ illiq̃ sequũtur lat ei⁹ subtile qd est mediũ ẽ vt si ptent⁹ in cibo o succo granatori ⁊ iuleb subtili valde: ⁊ post ipm aq̃ ordei subtilis: ⁊ post ipaz a ordei grossa: ⁊ de olerib⁹ fridi ⁊ hũidis: sicut attriplices spina chia ⁊ blitis ⁊ sikia: et postea e ordei sicut est: ⁊ ẽ mediũ: ⁊ illi d sequunt lat⁹ grossi sunt galli galline extremitates: ⁊ subtili res eis sũt alcubugi ⁊ pulli: ⁊ s tiliores eis sũt alcanzirona so bilia pauca sbtilia: ⁊ pisces pa ui: ⁊ subtili⁹ eis est kist ordei s cut ẽ: et subtili⁹ eo panis sikẽ s lut⁹ i aq̃ bñ frida solõe bõa sub tili. Grossum aũt est cib⁹ fortie alcacugizar: grossus aũt cibus fortior ẽ eo. ¶Et kist q̃dẽ orde ẽ bon⁹ cib⁹ ipz ei aggregat ad glutinationẽ ⁊ digõnẽ suã ⁊ len tatẽ ⁊ planitiẽ ⁊ lubricitatẽ ⁊ ab stersionẽ ⁊ humectationẽ ⁊ pie tatẽ febris ⁊ sedationẽ siti et ve locitatẽ penetratõis ⁊ ablutõe et nõ est i eo stipticitas: quapropter nõ residet: neq̃ figit in po ris ⁊ meatib⁹: q̃uis sint pstricti et nõ ẽ i ea adherẽtia cũ incidit p meri: ⁊ fortasse abstergit spissũ flegmatis: et qñ bona sit ei⁹ deco ctio nõ istat oĩno. et antiq̃ q̃de vsi sunt vbi necessaria est subti liatio regiminis subtilioris re gimine q̃ est kist ordei: ⁊ aq̃ ei⁹ et aq̃ mellis p̃ime aq̃ qm̃ nutri mẽtũ ei⁹ ẽ pauũ: et q̃ ipsa facit pe netrare aq̃: et ei⁹ humectatio ⁊ abstersio ⁊ ei⁹ aptior ⁊ puocatõ ei⁹ est multũ et caliditas ei⁹ est

cōfracta: & ipsa pculdubio qñq; addit i ꝟtute additionē quādā quāuis sit pua: & seqꝛ eā sirup⁹ acetosus de melle: sȝ ē grossior & nutribilior & fortioris icisiōis & abstersiōis: & nō ē i eo de calefactiōe ꝯ nocumēto viscerꝝ calidorū qᵭ ē in aq̄ mellis. Nūc āt mel canne qᵭ ē zuccarꝝ & ꝓprie mundificatū est meli⁹ melle apis: lȝ ei⁹ abstersio sit minor abstersione mellis. Et siľr sirup⁹ acetos⁹ de zuccaro: & sit sufficiētia i sirupo acetoso: sȝ fortasse faciet icurrere rasurā itestinoꝝ: & hoc q̄dē timorosū ē i egritudib⁹ acutis. ¶ Et nos ponem⁹ aq̄ ordei potationē & sirupi acetosi s̄monē singularē ¶ Et subtiliationē q̄dē regiminis egri sigt nā materiei & possibilitas naꝣe i digerēdo ipsaȝ & resoluēdo & euacuādo eā. ¶ Et dignior horaꝝ ad subtiliationē ē stat⁹: ħ em̄ est vehemētia occupatiōis nature i pugna materiei. Et non opȝ vt ab ea recedēs occupeꝛ re alia: & ꝓprie apᵭ crisiȝ: aññ ꝟo illᵭ pugna nōdū est ꝯfirmata. ¶ Et de illis q̄ sigñt & faciunt puenire ad subtiliationē ē vt si sit necessitas flōmie aut resolutiōis vētris aut clysteris: aut sedationis doloris: tūc opȝ vt des operā ad ꝯsummandū illā necessitatē deinde ciba si necessari⁹ ē cib⁹ nisi sit ꝓhibēs aliᵭ ¶ Et igrossationē q̄dē regiminis sigt vľ reqrit ꝟt⁹. ¶ Et dignior horaꝝ ad igrossandū ē hora i q̄ virt⁹ nō ē valde occupata in materia: & est ṗncipiū egritudis. Et opȝ vt succurraꝛ nocumēto illi⁹ ingrossatiōis cū sparsiōe qm̄ est leui⁹ sup ꝟtute iterꝝ. ¶ Et estas q̄dē pp suā resolutionē indiget additiōe cibatiōis & separationis ei⁹: nā virt⁹ nō sufficit ad digerēdū illᵭ qᵭ multū est semel. ¶ Et qm̄ resolutio i ea ē p sparsionē tūc opȝ vt cābiū sit p sparsionē. ¶ Et i hyeme ē res ecōtrario: qm̄ pp puitatē resolutionis ei⁹ nō facit idigere cābio mľto. ¶ Ampli⁹ si multū dederit cambiū subito erit tolerās ipȝ & fortis apᵭ expulsionē ei⁹. ¶ Et autū n⁹ q̄dē ē tṗs malū & pp hoc opȝ vt subtilieꝛ i eo iter cōseruationē ꝟtutis & inter infrigidationē et spgere paulatim in eo est melius et ꝑsus spargere cū debilitate ꝟtutꝭ est melius egro. ¶ Et scias ꝙ si nō esset illud qᵭ pertinet ꝟtuti eēt magis necessariū vt subtiliaꝛ cib⁹ vltima subtiliatiōe: sȝ ꝟt⁹ nō suffert illᵭ et ꝯficit et cū deficit nō vȝ curō. ¶ Curās em̄ sicut sciuisti est ꝟtus nō medic⁹ qm̄ medic⁹ facit puenire in str̄a ad ꝟtutē. Et cū intellexeris hoc: tūc oportebit vt cōsideres. ¶ Nam si egritudo fuerit valde acuta: et illᵭ ē vt sit stat⁹ ei⁹ ꝓpꝭ qu⁹: et existimaueris ꝙ ꝟt⁹ non deficiet i hoc tṗe qᵭ est iter ṗncipiū vsq; ad statū ei⁹: alleuiabis occupationē a ꝟtute: & icitabis eā sup mā̄ȝ: et nō facias eā occupari i cibo spisso imo subtilia regimē statim cū dimissiōe cibi omno et ꝓprie i die crisꝭ. ¶ Et si videris egritudinē acutā nō valde: imo acutā absolute tūc oportebit vt subtilies regimē: nō i vltimo nisi apᵭ statū in die crisꝭ. ꝓprie: nisi ꝓpter cām maximam. ¶ Et si videris egritudinē chronicā aut ꝓpiquā cronice: nō subtilies regimē. Uirt⁹ em̄ nō saluabiꝛ vsq; ad statū subtiliatiōe regimis. Ueꝝ ē tibi necessariū cū hoc in oib⁹ speciēb⁹ vt sit princi

piũ tui regiminis grossi⁹: ꝛ postremum tui regiminis ꝑueniẽs ad statũ subtili⁹. Et gradatim ꝓcedas ĩ eo qꝺ ẽ iter illa: ita vt ꝟt⁹ sit consueta vsq ꝓpe statũ: tunc eñ intẽde sup materiã: ꝛ si non sis occupat⁹ ĩ alio. ¶Et qñ scis ꝙ ꝟtus est fortis tũc fortasse necessariũ facit dispositio: vt sis cõtent⁹ iuleb solo: ꝛ si nõ plus saltẽ hebdomada vna: ꝛ ꝓpe in febribus apostematũ. ¶Qꝺ si timueris debilitatẽ sit contentus aq̃ ordei. Et cũ ãbigua sit tibi dispõ ĩ egritudine ꝛ nõ cognoscis cã: tũc vt declines ad subtiliationẽ ẽ meli⁹ q̃ꝫ vt declines ad additionẽ: te obseruãte ꝟtutẽ: ꝛ tolerãtiã. ¶Et illi⁹ q̃dẽ q̃ existimauit ꝙcibatio ĩ febre acuta est melior: qm̃ nõ ẽ itẽtio ĩ digõe ꝛ ĩ euacuatiõe cũ voluer꜡: faciat id nã: aut nõ faciat: errorẽ iaꝫ te scire fecimo qñ times casũ ꝟtutis tũc cibatio ẽ melior. ¶Et de corꝑib⁹ sũt corꝑa colerica q̃ req̃rũt regimẽ diuersũ ab illo qꝺ diximus: ꝛ ꝓpe qñ sũt assueta cõestiõe pluria ipi ei cũ non cibant̃ saltẽ ĩ ꝑncipio febris: imo ĩ hora q̃ ẽ prauior ea: ꝛ ẽ hora stat⁹: nõ vacue sũt dispõnes eoꝝ a duab⁹ reb⁹. Qm̃ cũ ipi sint debiliũ ꝟtutũ supuenit ei sincopis ꝛ moriũt̃ in porismo. ꝛ si sũt fortiũ ꝟtutũ cadũt ĩ extenuationẽ ꝛ apparẽt sup eos signa ariditatis ex minoratiõe nasi: ꝛ ꝓfundatiõe oculoꝝ: ꝛ ꝙ tp̃a sũt depssa: ꝛ fortasse supuenit eis sincopis añ illꝺ qꝺ effundit̃ ad stomachos eoꝝ de colera mordicatiua. ¶Et sũt de hoib⁹ q̃dã q̃ sũt exuberãtis carnis: sꝫ cũ abscindit̃ ab eis cibus debilitãt̃ ꝛ extenuationẽ icurr̃t q̃re nõ tolerãt ꝓhibitionẽ cibi.

¶Et ois cui⁹ calor innatus fortis est valde aut plurim⁹: aut calor innat⁹ est valde debilis non põt dimittere cibũ. ꝛ de eis sũ qb⁹ accidit dolor ꝛ lesio ĩ stomacho ꝛ dolor capitis ꝓpter cõmunitatẽ: ꝛ isti sũt ꝺ hoc gñe. ꝛ isti fortasse sufficit aq̃ ordei: ꝛ fortasse egẽt vt misceãt succũ granoꝝ ꝛ silia illi vt ꝯfortetur os stomachi. ꝛ q̃nq est nobis necessariũ vt faciam⁹ eos vomere cũ facilitate añ cibũ. ꝛ in plurimis si debilitantur ꝛ ꝓpe si supueni eis sincopis: cã nõ est vehementia debilitatis: imo effusio materiei ad os stomachi. Cũ ergo sumũt in potu sirupũ acetosũ ꝑmixtũ cũ aq̃ calida multa: au vinũ ꝑmixtuꝫ cum aqua multa euomũt in vomitu hũores colericos ꝛ ꝟtus eoꝝ fit fortis. Cũ cibant̃ aliquo robub stipticorũ sedant̃. ¶Et senes quidẽ ꝛ debiles ꝛ ifantes sunt de gñe eoꝝ q̃ nõ tolerãt famẽ. De ꝑmis ꝟo senib⁹ sunt q̃ nõ sunt vehementis tolerantie famis. ꝛ sequunt̃ eos adolescentes ꝛ ꝓpue hñtes solida mẽbra ãplas venas ĩ aere frigido. ¶Et multoties q̃dẽ errant medic⁹ in hmõi egrotis sꝫ aliũ modũ: qm̃ ipe ꝓhibet eis cibũ in ꝑncipio rei: ꝛ qñ appropinq̃t stat⁹ ꝛ sciũt ꝙ cadit ꝟt⁹ cibãt in illa hora necessario. Jam ꝟo q̃ errauerũt duob⁹ modis. ꝛ si ipi cibarẽt eos ĩ ꝑncipio esset error ille ꝛ ignorãtia infra hũc errorẽ ꝛ accidit istis egris vt accidant eis catarri nauseatiui ꝛ colerici ꝛ vigilatio ꝓpter resolutionẽ ꝛ priuationẽ digõnis: ꝛ inq̃eti fiũt ꝛ alleuiant̃ ꝛ coartant̃ mãe ꝛ ꝟtutes eoꝝ: ꝛ multiplicant̃ ipoꝝ vapores: q̃re audiũt id qꝺ nõ ẽ:

⁊ tremūt ⁊ citant vel saliūt: ⁊ p mutant i lectis: ⁊ imaginant qđ nō est: ⁊ tremūt vel saliūt labia eoꝶ inferiora ꝑpter dolorē oris stomachi: ⁊ cōtristant anime eorū propter grauitatē materiei.

¶ Canō in dādo i potu aquā ordei ⁊ sirupum acetosum. Cap. 9.

Aqua ordei q̄dā est i q̄ nō ē de corpe ordei nisi qđ ē sicut virtus ⁊ forma. ⁊ non est ei introitus in curatione aut fiducia in iuuamēto nisi qñ ē ꝯplete decoctionis. ¶ Et q̄ de ea est melior ē vt sit aq̄ q̄ntitas sacraiati. 20. ⁊ ordei sacraiati. 1. ⁊ sit iam reducta ꝑprie ad. 5. assumat illđ qđ de ea rubeū est ⁊ subtile. hoc eñ est subtile cui⁹ nutrimentū est min⁹ ⁊ cuius humectatio est maior ⁊ ablutio ei⁹ ⁊ extractio supfluitatū ab ea digestio fctā ab ipa est mlta equalis. ¶ Et de ea ē in qua est aliq̄d de corpore ordei ⁊ farina eius. ¶ Et magis dilectum mihi in huiusmodi est vt nō sit plurimū decoctū: imo ſm mensuram que auferat inflationem ⁊ nō ꝑueniat ad hoc vt faciat ipam viscosā vehemēter ⁊ huiusmodi quidem est pluris nutrimenti ⁊ minoris ablutiōis ⁊ digestionis: ⁊ accidit ei multoties vt acetet in stomacho frigido i substātia sua: ⁊ si sit i eo calor extrane⁹ multus de malitia ꝯplexionis. ¶ Et aq̄ quidē ordei qñq3 est decocta cū ordeo ipso sicut est: ⁊ qñq3 ē excorticatū. ¶ Et melior q̄dē sirup⁹ acetosus apđ me est ille in quo ponit zuccarū in vase: deinde fundit super ipū acetum forte qđ fit de vino tāte q̄ntitatis vt eleuet sup dorsum zuccari: imo dimittat ipsum discoopertū: deinde ponantur sub vase carbones quieti ⁊ cinis calidus donec liquefiat zuccarum in aceto sine bullitiōe: deide colligitur spuma ⁊ dimittitur vna hora cū multo calore donec misceatur zuccarū cū aceto: deinde funditur super ipsam aque quātitas duoꝶ digitorum ⁊ bulliat vsq3 ad spissitudinē. ¶ Et aggregare sirupū acetosum ⁊ aquā ordei simul ē illaudabile: quoniā corrumpit aquam ordei ſm plurimū. ¶ Et non opꝫ vt detur in potu aqua ordei cū siccitas nature adest: imo ante ipsam fiat clystere. ¶ Qđ si aceret in stomacho detur i potu quod de ea est magis subtile. Qđ si acetat: coq̄tur cū ea radix apij ⁊ eius sile. ¶ Si vero acetat iterum: tūc necessariū est vt misceat aliq̄d piperis cum ea ꝑprie qñ materia nō ē vehemētis subtilitatis ⁊ caliditatis. ¶ Et qñ multiplicat ei⁹ inflatio: tūc misceatur cū ea ad calefaciēdū parū aceti vini acetosi. ¶ Uerū cū sirup⁹ acetosus in potu dat: icidit hūores ⁊ ꝑparat supfluitates ad expulsionē ⁊ tu consequenter post duas horas da aquā ak[?]istordei subtilē ꝑdictā vt abluat qđ incidit ⁊ abstergat id ⁊ extrahat ipꝫ p sudorē ⁊ ꝓuocationē. ¶ Et nō est nocumentū si detur in potu sirup⁹ acetosus apđ cenā cum iā separatus est cib⁹ a stomacho. Qñq3 est necessariū vt ꝑmittat inleb ante aquā ordei vt addat i humectationē: ⁊ illud ē cū vides siccitatem dñantem super corpus ⁊ linguam. ¶ Et qñq3 est necessariū vt premittat ante ipā ad leniēdū naturā aliq̄d de tamarindis ante illud per duas horas.

¶ De curationibus febrium

acutarum. Cap. 10.

Quod dictũ est de regimine lenificatiõis & provocatiõis & sudationis & digestiõis deinde evacuationis cum medicina post illõ. & qd dictũ ẽ de cibatiõe post ipsuz est illud qd oportuit nos rememorari hic. ¶ At mõi extinctionis vehementie caliditati sunt cũ infrigidatione aeris. & cum infrigidatione cibi. & cũ epithimatibus & emplastris & cum medicinis & cum retẽtione eorum que sũt sicut mucillago psiliũ: & mucillago granorum cydoniũ & succ⁹ portulace: & succ⁹ liquiritie in ore vt sedet sitis. Nã assiduare gutturi patiẽtis egritudinẽ calidã aliqd vt remaneat os humidũ & nõ exiccet in curis est iuvativũ valide: & qñq3 iuvatur per administrationẽ clysteris facti ex succo melonis indi: & cucumeris: & cucurbite: & portulace cũ oleo rosaceo & cũ aliquãtulo cãphore iuvamẽto mario. ¶ Et oportet sit aer ifridatus quãtũ possibile est: & eius ifridatio est p prohibitioem frequẽtie: & p suspẽsionẽ flagellorum multorũ: & p positionẽ nivis plurime: & si domus est proximi tpis ex quo linita fuit luto & proprie illo in quo ponitur loco palee cotũ papyri: tũc est meli⁹: & qñq3 preparãtur in ea manationes vt fontiũ: & rorationes & currit in ea aq̃ dulcis. Aut strat⁹ est sup lacunã coopertã cũ reti: & est strat⁹ super quez dormit ex tabari & his silibus & reliqu⁹ strat⁹ est ex extremitatibus salicuz & cydoniorum & myrti aspersis aq̃ ros. viol. & nenufar & ros. viol. & ponũtur qñq3 calathi in quib⁹ sunt ordines de fructis fructuũ boni odoris frigidorũ sicut malorum acetosorum & cydoniorum & minorum pirorum boni odoris aspersis in aqua ros. & nenufare: & salicib⁹ super que sunt pulverizata sandali & rose & camphora: & super que iam distillatũ est parum vini odoriferi tũc est illõ qd est vltimũ. ¶ Hoc est regimẽ aeris. ¶ Regimẽ aũt cibi iã sciuisti. ¶ Et si voluntas adest vt cũ infridatione sit lenificatio: tũc det aqua cucurbite & aqua melonis indi proprie & aq̃ cucumeris: & lactuca cũ aceto ẽ vltima. ¶ Et qd cõveniẽs est ad sedãdũ sitiz eorum ẽ foca factũ ex pane simile cũ aq̃ calet accepta ex dogo post colationẽ vehemẽtẽ. ¶ Et si adest volũtas vt cũ sedatiõe sit retẽtio: tũc det succus granati muzi & acetosi et aqua agreste & aq̃ mori de scemi & aq̃ acetositatis limonis non salsi & aq̃ acetositatis citri & q̃ sũt his silia: & aq̃ ceresculi & ẽ berberis. ¶ Epithimata vero & empl'a sint ex succis notis & proprie aq̃ ro. aut succo rosarum recẽtiũ cũ sandal. & cãphora & aq̃ coriãdri & endivie cũ istis em̃ ẽ fridatio plurima & mucillago psiliũ cum aceto & aq̃ ro. ẽ hui⁹ gñis. ¶ Et embrocare epar cũ ifridãtib⁹ ẽ res maxima & magis iuvãs. Nã cũ equat: ẽ in eo maior ps rectificationis. & fortasse rectificat aquã. ¶ Et qñ illic ẽ catarr⁹ & tussis aut i capite eius est gravitas aut tensio: sigt multitudinẽ vaporum. Quare opz ne fundatur super caput aq̃ aut acetũ imo occupetur cũ iclinatione capitis sup vapores aẽ sm q dispõ facit illõ necessariũ. ¶ Si vero non fuerit catarrus neq3 aliqd eorum q̃ dixim⁹: tũc administra de ẽbroc. & epithimatib⁹

q̄ scis. ¶ Et nocibilior embrocca i h̄mōi dispōne repletiōis capitis est mulsio lact; sup caput fortasse ei facit accidere apā i capite ꝛ ꝑditionē. ¶ Et magis salua horarū embrocatiōis capitis cū repletiōe ei⁹ ē vt sit vapor colericus nō hūid⁹: imo in hmōi hora fortasse nō nocet applicatio lactis: imo cōfert. ꝛ cognoscit̄ ex dispōne somni ꝛ vigilijs ꝛ hūiditate supioꝝ ꝑtiū narū ꝛ eaꝝ siccitate. Cū ḡ vider; somnū aut ꝓfūditatē sōni: aut hūiditatē supioꝝ ꝑtiū narium tūc caue ēbrocationē ꝛ inūctionē ꝛ stude i attrahēdo materiā ad iferiora. ¶ Et cū vider; rubedinē i naso ꝛ facie vehemētem: tūc nō erit malū vt scias curreꝛ sanguinē ex narib⁹. ¶ Et ifrigida epar cū ēpl'is. ¶ Et cū infrigidas caue ne occurras cū ifrīdatiōe vehemēti hora sudoris ꝛ rsolutōis: imo opꝫ vt obs̄ues illō: fortasse em̄ fit cā i elōgatione egritudinis: licet qn̄qꝫ sit lōgitudo egritudinis saluior q̄ꝫ ipsius acuitas. ¶ Et opꝫ vt caueas in febribus acutis casum rasureꝗ̄m additā dbilitate virtutis: ꝛ terretur natura a receptione supfluitatum ad irestina: ꝛ ab expulsione eaꝝ ab eis ꝑꝑ victoriam supfluitatū. ꝛ fortasse redeūt superfluitates ad superiora ꝛ ledūt hypocūdria et inflant ea et ledunt caput.

¶ Et qn̄qꝫ est i potu papaueris iuuamentū mirabile in inspissando materiaꝫ subtilē: quare digerit in faciendo somnum.

¶ Rememoratio accn̄tiū q̄ difficilia sīt: i febrib⁹ acut;. Ca. ii.

Loquamur itaqꝫ i pmis de accidētib⁹ q̄ vehementia sunt i febrib⁹: ꝛ de curatiōe eorū: ꝛ festinem⁹ ad distinguēdū febres acutas. ꝛ hec q̄dē accn̄tia sunt sicut rigor ꝛ frig⁹ ꝛ horripilatio: ꝛ sicut sudor ꝑlim⁹ ꝛ sicut flux⁹ sāguis nariū supflu⁹ ꝛ sicut vomit⁹ laborios⁹: ꝛ flux⁹ vētris dbilitās ꝛ sicut sit; q̄ nō tolerat̄: ꝛ sicut ꝓfunditas somni supflua ꝛ sicut vigilatio iseparabilis: ꝛ sicut aspitas lingue ꝛ offuscatio oris: ꝛ sicut sternutatio cōtinua: ꝛ dolor capitis ꝑrau⁹: ꝛ tussis frequēs: ꝛ sic̄ casus appetit⁹: ꝛ bolism⁹: ꝛ sicut appetit⁹ canin⁹ et singultus.

¶ De regimie rigoris et horripilationis cū supfluūt. Ca. 12.

Quod est de hoc seq̄ns sudorē rectificat̄ velociter ꝛ nō idiget regimie. ꝛ cretico nō opꝫ vt ꝯtrariū fiat ꝑ remotionē: et nō ē de illis q̄ debilitāt ꝛ faciūt aliud. ¶ Et qn̄qꝫ sedat̄ cū ligatiōe extremitatū: ꝛ fricatiōe facili: ꝛ cū calefactione coopture ꝛ cū vnctiōe de oleo de aneto ꝛ d̄ camomilla si idiget̄ eo. ¶ In forti aūt qn̄ ꝑseuerat. siue sit i febrib⁹: siue sit i alijs: opꝫ vt ligent̄ extremitates i locis plurimis. ꝛ inūctio fiat cū oleo camomillio ꝛ radice lilij. ¶ Et sīt de hoib⁹ q̄ cōfortāt illud cū eis q̄ sunt sicut cardamomū et castoreū et ruta et seeha et calamētū et baurach ꝛ pip et piretrū. ¶ Et qn̄qꝫ pertrāsit illō ad admistrādū linimēta ex sinapi ꝛ assa fetida. ¶ Et qn̄qꝫ dcoquūtur medicine iste in aqua: dein̄ coquit̄ in ea aliquod oleum. ¶ Et aq̄ eruce fort; i hoc capl'o ꝑ se sola aut cū oleo aliquo qd̄ decoquit̄ cū ea. et sil'r decoctio ozimi et aqua eius.

¶Cōfectio olei boni. Cap.13.

Sumatr anetū siccū et mirrha et ruta et calamētū et pip et piretrū:coquātur i vino decoctiōe vltia:deiñ decoquatr colatū i tāto ꝗtū est medietas ei⁹ de oleo sisamino vsq; cō sumatr aq̄ ⁊ remaneat oleū et admistretr inūgēdo.¶Et ꝺ oleꝫ fortib⁹ i eis i tali ꝗlis est rigor q̄rtane est oleū de costo:⁊ oleū de sceha et oleū ꝺ abrotano et oleū de lilio:et oleū de mirrha et ponatr.i.ʒ.j. olei pōd⁹.ʒ.iij. pipis.et.vj.ʒ.j.piretri tritorū. ¶Et admistretr absynthiū ꝺcoctū i oleo aliq̄:aut oleū oliue i q̄ ꝺcoctū ē apiū.¶Et itroit⁹ in oleū leuis caliditatis est iuuatiu⁹ valde:⁊ fortasse necessarie sunt potiōes.¶Et mltoties sedatr cū aq̄ calida leuꝫ caliditatis ⁊ cū curatōe supvaporē ei⁹. ¶Et qñ nō sedatr p id si mā est grossa:decoquantr i aq̄ anisum calamētū et semē apij ⁊ mastix et eruca ⁊ anetum ⁊ silia.¶Et balneetr i aq̄ i q̄ ꝺcocta sint ea q̄ sūt sic sceha et abrotanū ⁊ calamētū et anetū et sq̄nātū ⁊ ruta et sansuc⁹ et cost⁹ et semina calida.¶Et oēs medicie fortꝫ ꝓuocatōis sedāt rigorē.¶Et ꝺ medicinꝫ sedātib⁹ rigorē maximū i q̄rtana et silib⁹sibi ē vt bibatr de costo aure.i.cū aq̄ cal'a: et de agarico ꝗtū de ipso i aq̄ cal'a:et in agarico est iuuamētū.¶Et qñq; ponitr cū eo parū opij qm̄ facit dormir et facit sudare ⁊ ꝓhibet vehemētiā rigoris et alia.¶Et iteꝝ ireos ꝗtitas aurei.i.i aq̄ cal'a.¶Et ꝺ cōpositis ē tyriaca diatesserō:et electuaria alia et dyaciminū: et dyacalamētū:et dyapipereō et sirup⁹ ꝺ melle i q̄ feruētr sic al sa ruta et piretrū et pip. pilke exꝑte q̄ dantr i potu añ rigorē ꝑ horā vnā ifirmo erecto vl' stāte sup lectū suū et aer e ei⁹ calefacto cū igne ⁊ coopimēto:qm̄ tēperāt ipꝫ āt ꝓhibēt q̄ꝫ ꝯfectio ℞.storacꝭ myrrhe opij oppoponaci oim ana ꝑtē.j.cōficiantr cū butyro ⁊ sit dosis ei⁹ ꝗtitas fabe.¶Et iterū sumatr oppoponaci castorei dauci asse piretri opij.añ.ꝑtes eq̄les:fiat sic ꝑdo sit.¶Descriptio bōa.℞. oppoponaci serapini aniudē ⁊ ciminicarmeni⁊ seis apij pipis añ. aur.j.ß.seis iusq̄ami albi croci aristologie castorei euforbij myrrhe ameos ʒinʒiberis oim añ.pōd⁹ ttie.ʒ.j.seis halmel piretri oim.añ.aur.j.ꝯficiantr cū melle:et dosis ei⁹ sit auellana cū aq̄ cal'a valde.¶Et fortasse ē necessariū i eo vt detr in potu vinū calefactū et cibi calefacti ¶Et solutio vētris cū eis q̄ sūt sicut hiera ⁊ diacidonitē ⁊ dyafinicō.Imo qñ ē rigor paru⁹ et ꝓpe sine feb.dentr i potu pilke fetide qm̄ ipe sunt sanitas ei⁹.

¶Regimē sudoris supflui in febribus. Cap.14.

Oportet ne sudor cretic⁹ ꝗtū possibile ē restrigatur. ¶Cū aūt euenit necessitas ⁊ ꝑtrāsit tminū:tūc opꝫ vt euētetr ⁊ ifridetr loc⁹.¶Si āt nō excusat:tūc sup instrm posit⁹ q̄ pueri vl' iuuenes solēt i aere cōcuti ꝯmoueatr in loco frigido.¶Et nō opꝫ vt occupetr i exiccādo illud qđ rorādū egreditr faciēdo exuccationē post exuccationē: nā illud est occasio ad illud ꝓuocādū ⁊ multiplicādū:⁊fortasse attrahit sincopiꝫ.Nā ei⁹ abstersio

stersio addit in ipsum: et eius dimissio restringit ipm. ¶Et opz vt inūgat eū cū oleo ros. forti: et oleo myrtino: aut cū oleo de salicib⁹ et cū oleo de balaustijs. Aut fiat oleū cū aquis i qbus decoquunt cydonia pontica et mala pōtica et rose et balaustie et charabe cōtritū sicut puluis qui apparet in radio solis: et similia qm restringit. ¶Et qnqz restrigit acetū mixtū cuz aq et succ⁹ agreste et decoctio balaustiarū: et decoctio gallarū: et decoctio myrti: et succ⁹ salicis ē mirabilis: et aq semperuiue. ¶Et cū res fit vehemens liniat cum muscillaginib⁹ frigidis et cuz gūmi: et pprie cū ēplastrat his duob⁹ et euētat. ¶Et qn vehemēs fit res oportet vt ponatur nix sup extrema: et sola sint in ea extrema aut balneet cū aq frigida si suffert eam.

¶Regimē fluxus sanguinis narium superflui. Cap. 15.

Oportet vt nō properet ad prohibendū illū qui creticus ē qntū possibile ē. ¶Cū aūt est necesse phibere fluxuz sanguinis nariū i febrib⁹ acutis: tūc liga extrema: et pone vētosas sup lat⁹ qd seqt lat⁹ fluxus sanguinis nariū. Deiñ ɔsequēter adhibe regimē illi⁹ loci: fortasse ei possibile erit tibi vt infrigides et restringat p illud et ante vel nō ponas ventosas desuper: et distilla in nasuz aliquas distillatiōes pdictas i capitulo flux⁹ sanguinis nariū: et cū nō est phibēs aliqd infrigida caput cū infrigidātib⁹ pdictis in eo: et qnqz aduenit patiētib⁹ quartanā flux⁹ sanguinis nariū: qre oportet vt iuues cuz faciētibus fluere sanguinē ex narib⁹ scitis: in ipso eniz est sanatio quartane. Si vo supfluitatem timuerim⁹: faciem⁹ sicut illud quod fecimus.

¶Regimen vomitus quo accidit eis. Cap. 16.

Creticⁱ iterū nō abscindatur nisi apud necessitatē: et fm plurimū abscindat i eis per vomitū: et per adiutorium eis q extrahit humor nociu⁹: sicut est sirup⁹ acetosus et aq calida. et qnqz est necessariū vt cōfortet virt⁹: quare ponat loco sirupi acetosi puri sirup⁹ acetosus cū semib⁹. ¶Et si hūor est imbibit⁹ et gross⁹: tunc opz vt fiat solutio dādo i potu qd est sicut aloes et hiera. ¶Et qn nō est ibibit⁹ fortasse cōfert hiera et aloes. ¶Et si est ibibit⁹ non grossus: mūdat ipsum sirupus acetos⁹ cuz aq calida: deiñ eqt ipm: post illud aq granatorū q bibat. Qd si euomuerit eā bibat ipsa; vice alia donec equet et quiescat. et similiter sirup⁹ de mēta cū granis granatorū et fortasse sedat ipsum infrigidatio stomachi. ¶Et nō opz vt approximet reb⁹ pōticis et sedātibus vomitū cū pōticitate sua et acetositate sua stiptica ille qui vomit pp humorē imbibitū qr est malū: et addit imbibitioni. Sed nō imbibito fortasse faciēt eū deijcere deorsum qnuis sit grossus. et fortasse iuuabūt virtutē stomachi ad expellēdū eū per superiora. ¶Et qn assiduauerit vomit⁹ de colera et nō fuerit de genere ibibiti: tūc vtere stipticis: et pprie ēpl̄is in nātib⁹ factis ex corticib⁹ granatorū et gallis et his silib⁹ cuz

vino pmixto aut aceto pmixto.
¶ Et ad vomitū q̄dē colere ni gre supfluū submergat spōgia in aceto et ponat sup stōachū. qd si necessariū fuerit aliq̄d for ti⁹: admistra medicinas predi ctas i caplo retētionis vomit⁹.

¶ Regimē flux⁹ ventris qui ac cidit eis. Cap. 17.

Iam singularit i caplo flu xus vētris locuti sumus in hac itētiōe. Ergo redeam⁹ ad illd. ¶ Et de illis q̄ ɔfert ex via ciboꝝ sūt almes torrefacti: ꝛ lē tes torrefacte: ꝛ coriādrū: qdcū qꝫ hoꝝ duoꝝ fuerit: elixet: ꝛ fū dat aq̄ ab eo ꝛ p̄pe q̄n fit aceto sū cū ḡnis ḡnatoꝝ q̄m ē bonū.

¶ Regimē sitis eorum super flue. Cap. 18.

Oportet vt inūgat caput cū oleo frigido valde qd fun dat sup ip̄z: ꝛ ponat sup caput si nō fuerit qd p̄hibeat: et cum aq̄s ifrigidātib⁹: ꝛ retētiōe mu cillaginis semis cydonioꝝ p̄ mixte cū oleo ro. vltio. Aut ifu siōis prunoꝝ ꝛ medullaꝝ cucu meris ꝛ alkhed ꝛ cucurbite: ꝛ se minis lactuce nigre ꝛ radicū liq̄ ritie: ꝛ pillulaꝝ descriptaꝝ i an tidotario ad sitim. Et d illis q̄ masticant ē almososat ꝛ sūt ta marindi: et sitis q̄dē q̄n qꝫ fit ex frigore: ꝛ abscindit eaꝫ somn⁹. ¶ Et q̄n qꝫ fit ex calore: ꝛ abscin dūt ea vigilie.

¶ De profunditate somni q̄ accidit eis. Cap. 19.

Oportet vt remoueant a p̄ funditate somni cū fabu lis ꝛ his silib⁹ p voces: ꝛ ligen tur mēbra eoꝝ inferiora liga tione dolorosa: postqꝫ nō fuerit qd p̄hibeat. ¶ Et superponat collyriū subtile si natura fuerit restricta ꝛ in hora q̄etis ꝛ tpe assiduitatꝫ: ꝛ vētoset qd est iter ambas spatulas et spondiles.

¶ De ḡuitate capitū eoꝝ. C. 20

Oportet vt alienetur ab eis emulsio lactis sup capita eoꝝ: aut effusio olei sup ea: aut ēbroca: aut caput purgiū. Imo sint ɔtēti vaporatiōib⁹ factꝫ cū ēbrocis ex camomilla: ꝛ sint in eis viole et furfur: et his silia.

¶ De inquietudine habentiuꝫ febres et aliorum. Cap. 21.

Olfacere vo oleū viol. cum oleo d semie lactuce ꝛ oleo nenufarino: ꝛ oleo de cucurbi ta: ꝛ adherere aliq̄d d stupefa ciētib⁹ famosis sup tpa ꝛ icur nare caput sup vapores hume ctātes ꝛ odorare nenufar: ꝛ po ma mādragore ꝛ alsehesebraꝫ aspsū ex lōgiq̄: ꝛ ēbroce hūectā tes: ꝛ res q̄s scis: ꝛ silr si n̄ fue rit qd p̄hibeat: det i potu siru pus papaueris et lohoc eius. Dein multiplicent inter man⁹ ei⁹ candele ꝛ eleuent voces cū fabulis et ligent cū institis ex tremitates ei⁹ ligatione dolo rosa parū cū ansis q̄ resoluant velociter. Dein precipiatur ei vt dormiat: et claudat oculos. Cūqꝫ dormit parū extinguant cādele: et cessent voces: ꝛ soluā tur anse quoniā dormiet et cū inuenit leuitatem et quietē ex paroxismo aut vehemētia: assi duet ablutionē faciei cū aqua in qua decoctū est papauer ni grū cum aliquātulū mandra gore et radice ei⁹: et cū est illic hūor baurachi⁹: ɔfert aqua in qua cocta sint sisimbriū ꝛ melli lotum et albacuen et papauer abluēdo faciem et incuruando super vaporem eius.

¶De dolore ventris qui accidit eis. Ca.22.

Fit ex effusione cholere ad stomachum: et si accidit in principio periodi eius detur in potu parum syrupi de malis cum syrupo acetoso.

¶De asperitate lingue eorum. C.23.

In essentia quidem viscositatis fricetur cum brusco aut cum virgis salicis cum oleo amigdalino et zuccaro tabarzet donec mundetur aut cum spongia et pauco sale et oleo ro. in hoc non est alleuiatio multa infirmi: et post illud cum eius asperitas est non propter viscositatem immo a siccitate oportet vt teneat in ore suo sebesten aut nucleos prunorum: aut saltem que asportantur de india et est in colore salis et dulcedine mellis: et sumat de eo secundum quod dixit Archigenes quantitatem fabe vnius: et grana cydoniorum sunt ex eis que humectant linguam. et prohibent ei offuscationem. ¶Et oportet vt non ponantur puluinaria multa nec resupinetur dormiens: nam hec duo exiccant linguam.

¶De sternutatione assidua que accidit eis. Cap.24.

Quandoque magnificatur nocumentum sternutationis assidue cum eis: ledit namque eos et replet capita eorum: et debilitat eorum virtutes et fortasse facit fluxum san. narium. quare oportet vt fricetur eorum frons et collum et nasus: et aperiant ora eorum et fricentur eorum palata cum vehementia: et fundantur capita eorum et conuertantur et premantur eorum extrema: et fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditatem parum declinia et humectentur lacerti eorum et ipsorum mandibule. et ponantur super eorum ceruicibus puluinaria calefacta: et non excitentur a sono eorum subito: et minuatur a puluere et somno. et omni in cuius dolore est acuitas: et olfaciant sauich: et lutum alnaiachi: et spongiam marinam.

¶De dolore capitis quod accidit eis. Ca.25.

Liga extremitates eorum et propriae coxas et cum istita ligatura frica pedes eorum et supponantur eis colliria trahentia materiam ad inferiora: et conforta capita eorum cum infrigidantibus notis: et si non fuerit quod prohibeat ex coriza aut tussi embrocentur capita ipsorum cum decoc. ros. et vio. et ordei aut fol. salicis et his similium: et similiter oleo ro. et oleo de salicibus. et quando non excusat: hoc tunc permisce embrocationi infrigidantes cum lenitiuis: sicut camo. et stupefactiuis sicut est papauer: et non mulgeas lac nisi cum remouetur febris: Si autem virtus fuerit fortis mulgeas lac primum: et si fuerit debilis mulgeas lac muliebre. et caue lac apud repletionem humidam facientem profunditatem somni. et similiter caue humectantia. et tu non administres humectantia: nisi vbi est vapor fumosus et caput siccum et parum somni. et quando multiplicatur repletio in capite ex vapore humido: trahe eum ad inferiora cum collirijs et clysteribus: et stringe membra inferiora ita quod testiculos.

¶De tussi eorum. Cap.26.

Tussis plurimum accidit eis ex calore: aut siccitate quare oportet vt teneant in oribus suis pillulas bichichias: allo hoc de papauere factas cum medullis fructuum frigidis et amilo et his similibus. et vtantur ceratarijs infrigidantibus factis ex oleo ros. puro et ex mucillagine psillij et succo portulace et alijs

¶De destructione appetitus eorum. Ca.27.

Quādoq̄ʒ ē cā ei⁹ humoꝛ in oꝛe stōachi: qd̄ scit̄ ex eo qd̄ dictum est de dstructiōe appetit⁹. ⁊ euacuat̄ ꝑ vomitū aut solutiōe vētris. et multoties iuuat̄ cū itromissione digitoꝝ in gutture ⁊ cōmotiōe stōachi: et ꝓpꝛie cū vomitu expellit colericā rē aut acetosā. ¶ Et qn̄q̄ʒ ē ex vehemētia dbilitatis: q̄re curet̄ cōplexio q̄ facit eā cū eo qd̄ scit̄. et opʒ vt approximes eis odoꝛes bonos excitātes appetitū: sic̄ odoꝛ sanich īfusi cū aq̄ ⁊ aceto. et detur eis electuariū ꝓpoꝛtiōale febꝛicitātib⁹: et parū vini ⁊ succi fructuū pōticoꝝ boni odoꝛis. ⁊ lābant aliq̄d de aceto gelatine pisciū aut hedi et his siīiū. et ponant̄ sup stōachū post dies pꝛimos ēplastra fcā ex fructib⁹. ⁊ sint ī eis absynthiū ⁊ aloes ⁊ꝫ q̄ scis. ⁊ inūctio ei⁹ cū oleis bonis ē iuuatiua.

¶ De bolismo eoꝛū. Cap. 28.

Opʒ vt curent̄ cū odoꝛamētis ⁊ luto alnaiachi et armeni īfusi cū aceto. ⁊ odoꝛēt almososat ⁊ panē mūdū calidū ⁊ carnes assatas. ⁊ strige eoꝝ extremitates. ⁊ extēde aures eoꝛū ⁊ capillos ipoꝝ. ⁊ ꝯfoꝛta eoꝛū cerebꝛa cū cbꝛocꝭ īfrigidātibus et humectātib⁹. Plurimū nāq̄ʒ bolismi eoꝝ est ꝑꝑ destructionem oꝛis stomachi ꝑꝑ cām cōicātē ramis q̄ adueniunt eis cū sensu ⁊ est coꝛp⁹ duꝝ ⁊ indurat̄: veꝝ sens⁹ nō vltimat̄ cū eo.

¶ De nigredine lingue eoꝛum. Cap. 29.

Opoꝛtet vt nō dimittat̄ sup liguā nigredo: imo fricet̄ cū eo qd̄ scis: ⁊ si nō eleuabunt̄ ad caput vapoꝛes maligni et facient cadere in sirsen.

¶ De appetitu eoꝛum canino. Cap. 30.

Curatur cum vnctuosis frigidis ⁊ dulcibus.

¶ De sincopi que accidit eis. Cap. 31.

Quandoq̄ʒ accidit eis sincopis ī pꝛincipio febꝛium: pꝛopter effusionē colere ad stomachos eoꝛum. Quare opoꝛtet vt detur eis ante paroxismuꝫ: aut apud poxismū frustū panis de simila cū aqua granati ⁊ aqua agreste. ¶ Et scias q̄ qn̄ aggregant̄ syncopis ⁊ febꝛ̄: tūc sincopis ē dignioꝛ curōne: ⁊ si īdiget paucovio det̄ ꝑmixtū cū tribus ʒ. vini antiqui. ⁊ si nō: sirupi malorū antiqui cuius resoluta est superfluitas: et flobothomia q̄dem multoties addit in syncopi: et clistere leue est magis conueniens: et vomit⁹ est iuuatiu⁹ eis. et constrictio crurū ⁊ ponere manus ⁊ pedes in aq̄ calida. ¶ Et cū euadūt: tūc de solicitudine est vt cibent̄ sanich oꝛdei ī frigidato ī q̄ sint gn̄a granatoꝝ.

¶ De constrictione anhelitus eoꝛum. Ca. 32.

Constrictio anhelitus accidit eis: aut ꝑꝑ spasmū ⁊ siccitatē q̄ accidit eis ī lacertꝭ āhelitus: aut ꝓpter materiaꝫ pꝛefocatiuam descēdentē ad guttur eoꝝ: aut ꝓpter debilitatē q̄ dn̄atur neruis venientib⁹ ad mēbꝛa āhelit⁹. ¶ Et pꝛima: q̄dē curat̄ cū vnguentis vl̄ emplastris humectātib⁹. ¶ Et scd̄a cū eis q̄ ꝓhibēt strāgulatōeꝫ. ¶ Et tertia cū eq̄tiōe cōplexiōis ī cerebꝛo: ⁊ inunctiōe colli cū eis q̄ īfrigidāt ⁊ humectāt: ⁊ sup stomachū iteꝝ ex eis q̄ sūt sic̄ rasura cucurbite ⁊ poꝛtulace ⁊ sādali cū oleo ro. ⁊ si

milibus ei.

¶De vehementia tristi-tie eorum. Ca.33.

Quando mltiplicaſ tristitia cā oris stomachi et aduentu hūoris mordicatiui in eo tūc infrigides stomachos eorū cū eis q̄ scis de cibis: et inūgant: et dormiāt in loco primo moti-bus aq̄ strato extremitatib⁹ arborū ⁊ fructetis fridis: et odoriferis fridis et nenufare et rosis: et exparsionib⁹ fridis factis ex fructib⁹ odoriferis fridis ⁊ sandalis. ¶Et multoties q̄dē ꝯferūt in eorū tristitia clisteria frigida facta ex aqua cucurbite et citruli et succo portulace et sempervine cum oleo rosa.

¶De difficultate deglutiendi que accidit eis. Cap.34.

Difficultas deglutiēdi cum accidit eis: et fe. fuerit conclusa: tūc flobothomia paulatim fiat et equatio fiat ad retrahendū et suppositoriū est meli⁹ quā plurimū solutiuū desuper.

¶De frigore extremitatū qd accidit eis. Cap.35.

Multoties ꝓfundatur calor eorꝫ: et infridantur eorꝫ extrema. Et tendit calor submers⁹ ad caput. Ponātur ergo extremitates in aqua calida: et non bibant aquam frigidam.

¶De sermone febris colerice. Cap.36.

Febres colerice tres sūt: tertiana continua: tertia piodica: et causon. ¶Et tertiana q̄dē piodica aut ē pura: et fit a colera pura. Aut nō pura et fit cū putredine colere grosse substantie pp ꝯmixtionē colere cū flegmate ꝯmixtione aliq̄ ꝯplexionali vnita: et pp hoc diuersificatur ab hemitriteo: cū hemitriteū faciāt due materie sepate: et hāc faciat materia vna q̄ in seipa ē ꝯmixta: cū cuius calore ꝯmiscet aliquātulū frigoris qd grauat suā putredinē et suā resolutionē et suā digōnem et pp illud q̄dē fiūt in hemitriteo duo paroxismi: et tertiane nō pure paroxismus vn⁹. Et hec q̄dē nō pura q̄nq̄ ꝓlōgatur tpe lōgo et circiter medietatē anni: et q̄nq̄ ꝑducit ad mollitiē et magnitudinē splenis. ¶Causon vo est de gñe ꝯtinue: qm̄ differētia inter eius vehementiā et eius tpe est insensata et accidētia ei⁹ sūt vehemētia: et cā est acuitas materiei ⁊ multitudo cū ei⁹ casus sit circa cor et i venis orꝫ stomachi aut in partib⁹ epatis ꝓpe ad summum in mēbris nobilib⁹ vicinis cordi. ¶In tertiana vo colera est i carne et ad ptes cutis. ¶Et in ꝯtinua ē sparsa in venis corpis q̄ elongant a corde. ¶Et vehemētia q̄dē sitis: et āgustia et inq̄etudo et i patiētia et alienatio et nausea et amaritudo oris et siccitas labiorꝫ et scissio eorꝫ et dolor capitis multiplicātur i febrib⁹ colericis: et est nā i ptib⁹ earꝫ ad siccitatē declinis: qm̄ materie mot⁹ est ad superiora: aut ad illd ad qd apparet de corpore et cute.

¶De tertiana absoluta et nominatur triteus. Cap.37.

Paroxism⁹ tertiane icipit i pmis cū horripilatōe vt pūctura acus: deiñ infridat: et incipit facere rigorē difficilē vald difficiliorē reliq̄s rigoribus: nō frigidū: aut cū pauco frigore: et nō ē frig⁹ ei⁹ nisi pp ꝓfundationē caloris ad interiora ad ptem

materiei: et inuenit sic puncturas a acuum: et hic quidem rigor cum vehementia sua est velociter sedationis: et tu iam scinisti causam huius rigoris: et fit rigor eius in tribus diebus primis fortior et vehementior: et in quartana econtrario. et iterum rigor incipit cum fortitudine: deinde lenitur paulatim et minuitur velociter et in quartana econtrario ¶ Et sudor multiplicatur in tertiana cum dimittit. ¶ Et fit urina in ea rubea tendens ad igneam: in qua non est multa grossitudo. Aut est non pura: et fit urina eius cruda aut grossa ¶ Et tertiane caliditas est saluior caliditate causonis: et quanto pluries manus tangit corpus non additur inflamatio. immo quandoque minuitur inflamatio eius et in causonide additur inflamatio ¶ Et accidentia que accidunt in eis in tertiana sunt vigilie sine grauitate in capite: nisi in quibusdam non puris et sitis et furor et ira et odium locutionis. ¶ Et est pulsus eius acutus velox per comparationem ad reliquas febres: et non est equalis constrictionis. et dilatationis: quoniam horum debilitat eum: et addit ei diuersitatem apud statum: et diuersitas in eo est sub ea que est in aliis cum duritie: et est pulsus fortior in ea immo diuersitas in eo non est secundum plurimum: nisi diuersitas propria cum febre et aliis: et in principio quidem est necessarium ut coarctetur pulsus usque ad horam dilatationis febris: et tunc confortatur et fit velox et frequens et eius diuersitas non est multum superflua ¶ Et quandoque significant ipsam etas et consuetudo et regio et ars et forma et tempus et multitudo euentus tertiane in illa hora. ¶ Cum ergo componuntur due tertiane: sunt paroxismi euenientes omni die. ¶ Qui ergo considerat tertianam per paroxismum errat in ea: immo oportet ut attendantur significationes alie quas dicemus. ¶ Et patientibus quidem tertianam accidunt vigilie: et amor solitudinis: et multoties sentiunt ebullitionem apud epar

¶ De differentia inter tertianam puram et non puram. Ca. 38.

Pura est subtilis leuis cuius paroxismus consumitur a quatuor horis usque ad .12. horas: et non addit super eas multum: et si addit additione multa: tunc est non pura: et est secundum plurimum perueniens ad septem horas. ¶ Et calefit in ea corpus velociter et vides caliditatem procedere ex corpore: et extremitates adhuc sunt frigide. ¶ Et similiter pura non accidit error supra .7. periodos. et quandoque consumitur propter subtilitatem sue materie in paroxismo uno in quo accidit vomitus aut ventris solutio mundificans. et apparet digestio in urina in primo die aut in tertio: aut in quarto: aut in septimo. ¶ Si autem addit super septem periodos additionem plurimam: tunc est de genere non pure. ¶ Et similiter si prolongatur spatium sui rigoris ¶ Et est additio suorum paroxismorum et antecessio eorum adinuicem secundum ordinem seruantem proportiones similes et in non pura est illud diuersum non rectum. ¶ Et similiter quando assimilantur paroxismi secundum terminum unum et reliqua signa elongationis febris etiam sunt de illis que scis. et cum vides principium cum rigore sed quod determinauimus: et statum cum sudore exuberante: tunc non dubites quin ipsa sit pura. et in pura quidem cum eam habens bibit aquam ordei procedit quod est in corpore eius cum vapore humido quasi ipse velit sudare et quandoque sudat ¶ Et cum non pura inuenitur grauitas plurima in capite. ¶ Et extensio. ¶ Et

rolõgatur rigor donec puenit
ad.24.horas:aut.30.horas vsq3
ad horã suã. ¶ Et tepescit donec
cõplent. 40.hore:z p quãtitatẽ
additiõis paroxismi sup.12.ho
ras est ei⁹ elõgatio a paruitate.
¶ Et i tertiana q̃dẽ nõ pura tar
dat apparitio digestiõis. ¶ Et
nõ apparet in forma offuscatio
neq3 extenuatio. ¶ Et fortasse ñ
eradicatur cu3 sudore copioso.
¶ Et fortasse ñ icipit cũ rigore.
¶ Et nõ est cal'itas cũ multa for
titudine:neq3 est augmẽtũ eius
q̃le:imo est q̃si ipa addat:dein
de pcedit et minuit. ¶ Et acci
dentia seua minorant in ea.
¶ De tertiana ptinua. Ca.39.
COgnoscit per vehementiã
paroxismorũ tertiane:et p
vehemẽtiã accidẽtiũ tertiane:z
ipõ Gal. q̃dẽ cũ sãguis putrefit
it õ hoc gñe:z õ eo fiet ß mo post
¶ De cura tertiane pure. C.40
OPortet rememoreris illud
qõ dedim⁹ tibi de radicib⁹
in curatiõe febriũ de solutiõe vẽ
tris:et cibo:et i oib⁹ capitulis:
et fabrica sup illõ. ¶ Et tu q̃dẽ:ñ
auscultes sermonẽ ei⁹ q̃ cõcedit
in pncipio solutiua fortia et my
rabolanos:et his silia:nisi illõ
qõ dixim⁹. Imo op3 vt pperes i
primis et lenias lenitate qua
dam cũ eis q̃ dixim⁹ illic. ¶ Si
cut sũt tamarindi q̃titate. 40.
.qui infundant in aq̃ calida i
nocte et colent: pĩciant desup
siracost:aut tereniabi:aut aqua
pnorũ granatorũ. ¶ Et sicut deco
ctio iuleb cu3 tereniabin et pas
sulis enucleatis. ¶ Aut infusio
prunorum cũ tereniabi:aut sira
cost. ¶ Aut sirup⁹ viol.z viole cõ
dite. ¶ Et fortasse facit mucilla
go psiliũ cũ quibusdã sirupis si
cut est sirupus prunorũ ad lubricita
tem et lenificationẽ et cu3 deco
ctione lẽtiũ cu3 iuleb. ¶ Aut cli
steria lenia sicut est clistere cũ õ
coctõe altee et iuiube et sebestẽ
et radice liliũ et oleo violato:et
succo siccle et baurach ß modũ
quẽ scis:et illõ q̃ñ necessitas tã
git ad ipsam. Rectũ nãq3 est ne
in potu detur qõ est sicut sorbi
tio ordei:neq3 ei simile:neq3 ci
bi nisi natura ia3 lenificata:et si
vẽtris solutio in pncipio in feb.
tertiana pura:minor is sit malitie
q̃ ei⁹ sit e in aliũs l3 sit ei⁹ mali
tia itẽ maria. ¶ Et q̃ñ est pos
sibile vt flõmes vsq3 ad tres pe
riodos fac. ¶ Sil'r q̃ñ times qõ
sit egritudo furiosa et facis illõ
erit illud qõ accidit de errore si
accidit min⁹ q̃ aliud. ¶ Et op3
vt non moueas in die paroxis
mi aliq̃d nisi propter necessita
tem. ¶ Et nõ cibes nisi apud cõ
ditiões p̃dictas. ¶ Aut puoces
vrinã cum emu lsiõe seminu3:et
op3 vt superueniat ei paroxismus
dum est famelicus:et non est in
stomacho ei⁹ aliq̃d. ¶ Imo op3
vt sumat i potu sirupũ acetosũ
omni mane:et post duas horas
aquã ordei i die in qua non est
paroxismus. ¶ Et sirupus q̃de3
acetosus post paroxismũ est cõ
ueniens. ¶ Et similiter ponere
pedes i aqua frigida ad trahẽ
dũ residuum caloris. ¶ Et ego
magis diligo vt sit i sirupo ace
toso:z ppãe i postremis emul
sio seminũ frigidorũ p̃dictorũ:et
ante paroxismũ per tres horas
aut q̃tuor. ¶ Et detur i potu ite
rũ post paroxismũ aqua ordei.
¶ Et q̃ñ ncãria ẽ subtiliatio rgi
mis deẽ i potu sic aq̃ granatorũ
et aq̃ melõis idi:z his silia:z q̃

datim fiat ei⁹ regimē fm modū pdictū. ꝛ quoties appropiquat stat⁹ subtilieꝛ. ꝛ in dieb⁹ primis cibeꝛ cū kist ordei ꝛ pane trito cū aqua frigida: aut sicut ē: aut emulctū ex eo q̄ fit ex lacte acetoso ꝛ lentib⁹. ¶ Et qn̄ cib⁹ acetat in stomacho nō deꝛ i potu ꝺ aqua ordei q̄ nō est valde subtilis aliq̄d. ¶ Et si necessariū fuerit dare ip̄m in potu: ꝯforteꝛ parum cū decoctiōe radicis apij. ¶ Si aūt stomach⁹ fuerit frigidior illo ꝛ febris nō magna ꝛ nō pura ponaꝛ parū piperis fm cōsilium hypocra. ¶ Qꝺ si signa significauerint ꝙ crisis est ppinqua: tūc sufficiat ei aqua ordei: ꝛ aq̄ granatoꝝ dulcis ꝛ muzi: ꝛ sirup⁹ acetosus. ¶ Et fruct⁹ q̄dē q̄ diligunꝛ eis sunt granata dulcia ꝛ muzi: ꝛ pruna matura ꝛ immatura. Melon ꝟo idus est res maximi iuuamēti cū hoc ꝙ ipse soluit ꝛ ꝓuocat ꝛ frāgit vehemētiam caloris: ꝛ facit sudare: ꝛ fortasse nō nocet nisi parū et ex olerib⁹ cucurbita: ꝛ cucumere: ꝛ alkhehedū: ꝛ lactuca. ¶ Et scias ꝙ itētio i eo quo cibanꝛ patientes tertianā: aut est humectatio sicut daꝛ eis i fine de extremitatib⁹ alterius gṫ: ꝛ de testiculis gallorꝝ ꝛ cerebellis hedoꝝ cū q̄bus non est nausea ꝛ vitellis ouorū: aut ē ifrigidatio ꝛ humectatio simul sicut i kist ordei. ¶ Et nō vltimes infrigidatione multa ꝛ ppřie in pncipio: nisi inuenias inflāmationē vehemētē: aut timeas ꝯuersionē eius ad causonidem ꝛ ꝯtinuā. ¶ Qꝺ si ꝯsequaꝛ crisis ꝛ videris digestionē in vrina ꝛ est sedimē laudabile qꝺ cognouisti: tūc si excusat bene est: ꝛ si nō: cura tūc cū eo quo iuuaꝛ natura ex ꝓuocatione vrie: aut solutiōe vētris: aut vomitu: aut fluxu sanguinis nariū: ꝛ n̄ agas ꝯtra ipsam in hoc. ¶ Qꝺ si non inuenis declinationē manifestā tūc euacua cū solutione vētris. Nam de illo est scamonee sexta ʒ.i. in iuleb. Aut decoctio myrabolanoꝝ cū tamarindis ꝛ tereniabin ꝛ passulis ꝛ radicib⁹ ꝛ cassia fistula fm ꝙ sciuisti: ꝛ tibi in est vt ꝯfortes eas cū fumo terre et sene ꝛ scamonea: et ꝺ illis que ꝯueniūt eis tm̄ sunt trocisci de spodio solutiui. ¶ Descriptio. ℞. myrabolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pōd⁹. ʒ.4. zuccari tabarzet pōd⁹. ʒ.20. scamonee pōdus sexte. ʒ.1. bibaꝛ cū aq̄ frigida: ꝛ post illud cureꝛ cū euone. ¶ Et si fuerit illic caliditas supflua: ꝛ iflāmatio maxia cū iā euacuaueris: tūc nō erit ei malū dare in potu aliqꝺ de extinguētib⁹ fortib⁹ de illis q̄ dicta sūt i regimie acute: ꝛ fortasse ꝯferūt ei emplꝛa ex eis. ¶ Balneo ꝟo opꝫ ne approximet nisi post digestionem Post digestionē aūt ꝛ apud ꝺclinationē est ip̄m meli⁹ eis: ꝛ ppe ꝯsuetis q̄uis error in intromittēdo eos i balneo an̄ digōnē salubrior est: q̄ꝫ suū sile cū aliis. ¶ Et opꝫ vt sit balneū eorū tēperatū boni aerꝭ q̄ sit humid⁹: i q̄ sudēt cū facilitate: ita vt nō inflāmenꝛ eoꝝ corpora: et inūganꝛ cū oleo vio. ꝛ rosꝭ ꝯquassato cū aq̄. ꝛ nō ꝓlōgēt in eo morā: imo egrediātur velociꝛ: nā iteratio est eis cōueniētior q̄ꝫ statōis ꝓlōgatio: ꝛ si apud exitū infundanꝛ aq̄ tepida stēt in ea fm quātitatē declinatiōis. Deinde cū egrediūꝛ: cōuenit eis vt bibāt vinū albū subtile multa cōmixtiōe ꝓmixtū: et

coopiant in locis suis: sudabūt enī sudore vehemēti: ꝛ si qd residuū fuerit: digeret: ꝛ post illud cibent cibis infrigidantib⁹ ꝛ humectātib⁹ ꝛ olerib⁹ q̄ sūt illi⁹ modi. ¶ Et nō timeas post declinationē potare eos vinū plurimū cōmixtū. Uinū enī fractū per cōmixtionē ꝯfert quātitati residui ei⁹ i resoluēdo illud cui⁹ necessaria est resolutio: ꝛ succurrit aq̄ penetrāti cū fortitudine sua ꝛ p mixtiōe ei⁹ qđ est in eo đ calefactiōe pauca: Aq̄ re ifrigidat vehemēter ꝛ humectat. ¶ Et si fuerit illic accidētia sitis ꝛ dolor capitis ꝛ vigiliarū ꝛ alioꝝ: iam tibi p̄terijt eoꝝ cura. ¶ Et qñ post crisim remanet aliq̄d caloris separabilis tūc tibi supest vt admistres sirupū acetosum cū succis diureticis: aut in q̄ decocta sūt semina ꝛ radices diuretice.

¶ De cura tertiane ꝯtinue. Et scias ꝙ cura tertiane ꝯtinue est cura tertiane: sꝫ est decliuior ad obseruationē dispositionū digestionis: ꝛ ad ifrigidādū cū sirupo acetoso facto cū seminib⁹: vt semine citruli: ꝛ semine endiuie ꝓprie cōtritis: ꝛ post ipsum post duas horas dat i potu aqua ordei. ¶ Et ad subtiliationē cibi: ꝛ ad admistrāda clisteria lenia i pñcipio. ꝛ ad ꝓuocatiōeꝫ: ꝛ opꝫ vt subtilient. ꝛ nō sumant in potu de solutiuis i pñcipio: neqꝫ approximēt alicui eoꝝ nisi eis q̄ sunt sicut sirup⁹ viol. ꝛ aqua fructuū: ꝛ ñ vtāt nisi clisterib⁹ lēib⁹.

¶ De cura ꝥtiane ñ pure. C. 41.

Res i quib⁹ diuersificat cura tertiane nō pure sūt resi q̄b⁹ cōicāt febres frigide de licētia scđa. ¶ Et fortasse ꝯcedit illđ habentib⁹ purā. s. vt nō expectēt plurimū declinatiōis. Sed qñqꝫ expectāt digestionē: qm̄ est ꝓhibitū i eis balneū: balneū enī facit descēdere flegma indigestū ꝓpter illud ꝙ effundit ad locuꝫ putredinis: ꝛ permiscet humorē malū cū putrido ꝛ ꝓsoluit subtile: ꝛ facit remanere spissuꝫ. ¶ Et ꝙ cibatio oi die iteruꝫ: aut ꝓpe cibatio ē ex eis q̄ illis nocēt: imo opꝫ vt cibentur vno die et alio nō. ꝛ sit i cibis eoꝝ qđ abstergat ꝛ calefaciat parū. ¶ Et vt sit cibatio i pñcipijs egritudinis spissior q̄ꝫ sit i pñcipijs pure: deinde gradatī ꝑuenit ad subtiliatōeꝫ fortē sicut ē subtiliatō tertiane.

¶ Et vt sit ifrigidatio minor.

¶ Et vt clisterizet in pñcipio clisterib⁹ acutōib⁹. ¶ Et vt expectet digestio i solutione ventris eoꝝ plus. ¶ Et vt sint i aq̄ ordei eoꝝ virtutes digestiue resolutiue sicut est illud qđ dixim⁹ i eo i cui⁹ stomacho acetat aq̄ ordei imo fortiores q̄ꝫ in illo. Fortasse enī necesse est vt decoquant i ea isop⁹ ꝛ origanū ꝛ calamētū ꝛ spica sꝫ cōplexionē: ꝛ sic la iuuatiua ē eis: ꝛ ꝑmixtio aque ciceris cū aqua ordei. ꝛ i fine ei⁹ cicer ē iuuatiuū eis. ¶ Et opꝫ vt ꝯsideretur ꝓpiq̄tas nō pure ad purā ꝛ elōgatio ei⁹ ab ea et sꝫm illud diuersificet iter curā ei⁹ ꝛ curā pure. ¶ Qđ si fuerit valde ꝓpinqua pure: tūc diuersifica iter eas diuersificatione parua. ¶ Et cū videris vrinas eorū grossas tūc flobothoma. ¶ Et cū flobothomaueris non indigebis clisteri. ¶ Et scias ꝙ nō est res mag' iuuans eos q̄ꝫ vomit⁹ post cibum. ¶ Et de solutiuis i pñcipijs ei⁹ q̄ sūt ꝓpinq̄ora eq̄litati ē aqua algeniabin decocti ꝛ sirup⁹ ace-

tosus: et fortasse ponemus in ea cassiafistulā: et forti⁹ illo est vt ponas in ea virtutē turbith. ¶ Et clisteria in pncipio sunt magis dilectaq̃ solutiua alia: et sunt clisteria in q̄b⁹ est virt⁹ alhascer et camomille et sicle et cartami et viol. et sebestē et fic⁹ et odor turbith: et ex eis ē cassiafi. et oleū sisaminū et baurac. et fortasse idiget vno istor̄ ſm elōgationē febris a pura. ¶ Adiuuātia aūt ad digestionem sunt sicut sirupus acetosus pmixt⁹ cū aliquāto de gelentabin: aut sirup⁹ d radicib⁹. ¶ Et post septimū sūt decoctio absinthij: est em̄ iuuatiua subtiliatiua materiei et cofortatiua stomachi: et silr aqua feniculi et aq̄ apij cū sirupo acetoso: et si ptrāsit. 14 tūc nō est malū dare i potu trociscos rof. minores. ¶ Si autē egritudo plōgat nō inueniem⁹ excusationē quin dem⁹ ea q̄ sūt trocisci de eupatorio et decoctionis ei⁹: et calefactio partiū hypocundriorū est huius generis et eplatio mirach eor̄ iter̄ cū eis q̄ digerūt et maturāt et mollificāt tēsionē cū venerit illuc. ¶ Cū ergo scineris q̄ digestio iā aduenit: tūc euacua: et puoca et non cures. ¶ Et d euacuatiōib⁹ bonis eis est vt sumant hierepigre ℥. v. facci lactuce et eupatorij ambor̄. ℥. iij. seminis apij mirabol. citrinor̄ chebulorū añ. ℥. v. turbith. ℥. 7. fiāt pill. ex eis cū aqua apij et sit dosis ei⁹. ℥. 2. ¶ Et d illis est decoctio bona iuētiōe nostra. ℞. eupatorij absinthij mirabol. kebulor̄. añ. ℥. v. semin; melonis: seminis cucumer; et citrulli seminis apij polypodij sucha ba bedeoard oim. añ. ℥. 10. turbith. ℥. 1. cassiefistul. ℥. 6. passularum enucleatarū. ℥. 20. ficuū. 10. nūero. sebestē nūero. 30. gelenabin facti cū rosis psic; pōd⁹. ℥. 15. decoquant oia ſm descriptionē hui⁹ et sumat d ea cad⁹ magn⁹ i qua posita sit siliq̄. 1. scamonee. ¶ Fortasse necessaria ē medicina fortis vno modo debilis alio modo eius v̄o fortitudo est ſm hoc q̄ ipa euacuat humorē viscosum. Sʒ ipsi⁹ debilitas est ſʒ hoc q̄ ipa nō euacuat plurimū vice vna. Imo possibile ē vt fiat gradatio in ea: quare euacuet humorē cui⁹ euacuatio ē necessaria mult; vicib⁹ vt nō destruat v̄tutē: et hec medicia ē q̄ ptī subtiliat et aggregat et soluat par̄ ei⁹ et soluat pīmū ei⁹. sʒ parū par̄ ex malo: et pīmū pīmū ex malo. ¶ De delectatiōib⁹ v̄o parū fortasse n̄ facit aliq̄d: et hui⁹ q̄dē medicia ē vt sumat turbith q̄ntitas. ℥. 5. et pl⁹ ſʒ necessitatē: et scamonee ppe altufugi. 1. aut supra id et ɔficiat cū geleniabi predicto et bibat. Aut sumat d agarico et scamonea ſm hāc cōpositionē et ɔficiat cū gelenia bin p̄dicto et bibat. Aut ponat i succo rosar̄ recētiū cui⁹ quātitas sit vnc. 1. et bibat. Aut i sirupo ro. et bibatur.

¶ De febre causon et ē illa que nominat saricos. Ca. 42.

Causon est ſʒ duos modos. Aut em̄ causon ē colerica et est causa in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis toti⁹: aut invenis q̄ sequunt partes corporis ppe: aut ivenis ptiū oris stōachi: aut i epe. Aut flātica et q̄sit ex flāte salso putrefcō i venis q̄ sequūt ptes cordis sicut dixit hyp. i epidi. et nō fit flā salsū sicut sciuisti nisi ex ac̄s

tate flegmatis cum colera acuta. ē q̄ colera q̄ putrefit aq̄sitas pmixta aq̄sitati plīme. ꝛ qm̄ causon vehementiora h₃ accñtia q̄ꝫ tertiana: op₃ vt sit breuioris spatij q̄ꝫ ipa. ¶ Et senib⁹ q̄dē parū accidūt febres causonidis: ꝛ cū accidūt eis peūt: qm̄ nō fiunt in eis nisi cā valde forti. Amplius eoꝝ ꝟtutes sūt debiles. In iuuenib⁹ aūt ꝛ pueris plm accidūt ꝛ ē i ifantib⁹ leuior pp hūiditatē eoꝝ. ꝛ qñq₃ ē i eis cū pfūdatiōe sōni pp eleuationē vapoꝝ ad caput. ꝛ hyp. q̄d dixit q̄ si alicui accidit i fe. causō tremor: tūc pmixtio mētis resoluit ab eo tremorē: ꝛ est sile vt sit illō qm̄ cerebrū calefit valde. ꝛ calefiūt nerui: et est sile vt sit causō ꝛ fit pmixtio mētis ꝛ resoluit ab ea p tremorē pp expulsionē mãeꝝ ad neruos. ¶ Et plm q̄dē cōsumit cu₃ vomitu ꝛ solutione ventris: aut sudore aut fluxu sanguis nariū

¶ De signis. Cap. 43.

Signa ei⁹ sūt insepabilitas ꝛ occultatio tpoꝝ: ꝛ vehemētia accidētiū ex asperitate līgue ꝛ ex citrinitate ei⁹ i primis ꝛ ex nigredine ei⁹ scdo: ꝛ ex intēsione sudoris nisi apud crisim ꝛ vehemētia sitis. Inq̄t hypo. nisi accidat tussis parua accidentalis sedat q̄ illā sitim. ꝛ videt vt sit vehemētia sitis eoꝝ pp cām pulmōis. q̄ cū mouet tussis pua hūectat p id qd̄ currit ad ip₃ ex carne molli. ¶ Et caliditas i causone q̄dē s₃ plm nō ē ita fortis i exteriorib⁹ sicut fortitudo ei⁹ in iterio:ib⁹ ꝛ ē ꝯfractio i ea leuior q̄ꝫ i alijs. ¶ Et i fctā q̄dē ex colera fortia fiūt accñtia mala ex vigilijs ꝛ inq̄etudīe ꝛ adustiōe et pmixtiōe mētis ꝛ fluxu sanguis nariū ꝛ dolore capitis ꝛ pulsatiōe tpoꝝ ꝛ pfunditate oculoꝝ ꝛ solutione vētris cū colera pura ꝛ casu appetit⁹. ¶ Et qñ accidit infantib⁹ abhorrēt mãmillā ꝛ nō recipiūt eā et corrūpit illō quod sugit de lacte: et acetat.

¶ De cura causonidis. ca. 44.

Est cura tertiane pure. Et cū idigēt euacuatiōe sicut cū illis q̄ dicta sunt: tūc festinatio ē melior. ¶ Cōplemētū ꝟo ē apud digōnem. ¶ Et non flobothomet fortasse ei iflãmabit eos ꝛ fortasse iuuabit eos si fuerit illic turbiditas ꝛ rubedo. ¶ Ueꝛ indigēt subtiliatiōe et regimie vehemētiore et infrigidatione actu ei⁹ qd̄ ipi sumūt. ¶ Et cū times casū ꝟtutis: ē necessariū cibare eos q̄uis nō appetāt et p ptē i eo ex quo resoluit res plīma. Multoties em̄ aduenit eis bolism⁹ pp pūationē sensus: ꝛ indigēt lenificatiōe in pñcipio fortiori. ¶ Et curōnib⁹ febris acute pdictis s₃ oēs spēs narratas ¶ Et qñq₃ ꝯueniēs ē vt dormiāt apud tēporē puū febris sup aq̄ꝫ tamarindoꝝ: et qñq₃ ponit i ea paꝝ cãphore. ¶ Et diligit eis sirup⁹ acetos⁹: aut emulsio seminis portulace: aut emulsio semis endiuie: et melōalchi ē bon⁹ valde: et sit ꝯtēt⁹ potatiōe aq̄ fride s̄m qd̄ diximus illō. Si āt nō fuerit qd̄ phibeat: det i potu de ea ē vsq₃ ad satietatem. Et fortasse aduenit eis permixtio mētis et obliuiscūt petere aquā: q̄re op₃ vt sorbeāt d̄ ea paulati sorbitiones plīas et ppē i eo cui⁹ liguā vides siccā. Et cura accñtia ei⁹ supflua cū eis q̄ diximus in capitulis suis. ¶ Et op₃ vt caueat in eis supfluitas sanguinis nariū

est enim de eis in quibus magnificat timor apud eos. ¶ Et oportet ut obseruetur anhelitus eorum et non dimittas partes pectoris spasmari. ¶ Et oportet ut obserues capita eorum cum aceto et oleo ros. et sandalis et aqua ro. et camphora et his similibus: et embroces cum decoctionibus in quibus decocta sunt ea que diximus. ¶ Et quando fortes sunt in eis vigilie: tunc cura eos. ¶ Et non est malum ut in potu des sirupum de papauere etiam et si sit de nigro in huius dispositione. ¶ Et in fine eius da in potu trociscos qui conueniunt eis: sicut sunt trocisci de camphora. ¶ Et in illa hora conuenit eis sirupus acetosus cum emulsione seminis cucumeris: et seminis endiuie et se. portulace: de vnoquoque eorum sit pondus. ʒ. ij. sirupi acetosi sit pondus. ʒ. xxv. vsque ad xxxv. secundum quod videtur. et si fuerit illic ventris fluxus: tunc detur trocisci de spodio constrictiui. Trocisci boni. ℞. spodij ro. an. ʒ. ij. s. croci sextam. ʒ. j. seminis portulace seminis endiuie. an. ʒ. iij. seminis cucurbite: seminis cucumeris. an. ʒ. ij. sandalorum. ʒ. j. s. succi liquiritie amili. an. ʒ. j. camphore sextam. ʒ. j. s. et dosis eius sit. ʒ. j. et item rosarum. ʒ. iiij. se. melonis citruli cucumeris et portulace omnium. an. ʒ. ij. croci tertiam. ʒ. j. camphore sextam. ʒ. j. gummi amili dragaganti succi liquiritie. an. ʒ. j. et dosis eius sit. ʒ. ij. ¶ Et cum declinat egritudo manifeste: tunc non est malum uti balneo cuius aqua declinat ad frigus: et illis in quibus magis diligitur balneum ex eis sunt quorum febris est ex flegmate salso.

¶ De febre sanguinis. Cap. 45.

Ordinatus est Gal. quod non fit febris sanguinis a putredine sanguinis. Nam sanguis cum putrefit: fit colera et non est sanguis. Fit ergo febris colerica: non sanguinea: et fit causon predicta et terciana. et curat eam cum illa cura. ¶ Hic vero sermo eius est contrarius sermoni Hypo. et contrarius ei quod est conueniens: et primum quidem erroris eius est in sermone eius quando putrefit sanguis fit colera. Iste enim sermo facit opinari duas intentiones: quarum vna est quod quando putrefit: peruenit ad hoc ut fiat post putredinem colera: et secunda quod quando putrefit tunc fit colera sicut dicitur quod lignum quando calefit fit cinis. ¶ Consideremus itaque in vnaquaque duarum propositionem. ¶ Intellectus vero primus est corrupte acceptionis tribus modis. Quorum primus est quod sanguis quando putrefit conuertitur subtile eius ad coleram malam: et spissum eius ad maliciam: et non ergo cum totalitate sua fit colera: et secundus est quod illud fit post putredinem: et nostra consideratio est in dispositione putredinis: et tertius est quoniam post illud fit colera: et non scimus an in ea sit putredo: an non. Nam plurie res putrefiunt et separantur ex eis subtile et spissum: et non est in spisso neque in subtili putredo: quoniam non est necessarium ut fit putridum id quod generatur a putrido. Fit enim ex putredine quod non est putridum: et si generatio eius a putredine faceret putredinem eius necessariam: oporteret ut spissum cinerulentum iterum esset putridum. Esset ergo illic febris melancolica iterum. hoc ergo est illud quod facit esse necessarium expositio eius quod primum intellectum est. Quod vero intelligitur secundo est mendacium. Quoniam putredo est via corruptionis: et putredo quidem non habet tempus et conuersio sanguinis in coleram non fit nisi in tempore: et putredo quidem est cor

ruptio accidēs sanguini ꝛ est sā guis sicut accidit flegmati ꝛ est flegma ꝛ nō colera neq₃ melāco lia nisi ꝯuertaꝭ post illō cū ꝯple mēto putredinis. ¶ Uerum veri tas sana est sermo hypo. ꝙ ex sā guinis putredie generaꝭ febris ¶ Dicam⁹ ergo nūc ꝙ febris sā= guis est febris putredinis: et fe bris calefactionis ꝛ ebullitiōis quā noiauit hypo. synochū con clusum sine alijs. ¶ Et p̄m ebul litiōis ei⁹ est ex oppilatiōe suffo cāte caliditatē: ꝛ qñq₃ fit a cāis alijs q̄ vehemētes fiūt supra ve hementiā febris ephiere: ꝛ nota tur ꝓfunditas somni fortis: ꝛ ē de sūma febriū: q̄ sūt inter febres putredinis ꝛ febres ephimeras q̄ differt a febrib⁹ ephimeris ꝓ= pterea ꝙ calefactū ꝑmuꝫ i ea est hūor. ꝛ differt a febrib⁹ putredi nis qm̄ nō est ei putredo. ꝛ est fe bris acuta: nō febris ephimera: neq₃ febris ethica: neq₃ febris pu tredis: ꝛ ml̄totíes q̄dem ꝑmutaꝭ ad febrē putredis: aut febrē ethi cā: ꝛ ml̄toties q̄dē facit eā curre re Gal. cursu febrium diei. ¶ Et vī Gal. ꝙ febris sanguinis non ꝯponiꝭ cū reliq̄s febrib⁹ qm̄ pu= tredo i sanguinē ē cōis oī hūori ꝛ in hoc ē ꝯdictio q̄busdā itētio nib⁹ suis in q̄ nō est necesse ꝓlō= gare s̄monē qm̄ nō iuuat cū eo medic⁹. ꝛ cā q̄dē hui⁹ feb. est re pletio: ꝛ oppilatio: ꝛ multitudo exercitū: ꝛ ꝓprie non ꝯsueti: ꝛ di missio eūatiōis: deīde vs⁹ exer= citij laboriosi: ꝛ qñq₃ facit putre dinē i eo ml̄tā aq̄sitas sāguis ex ꝯmixtiōe fructuū aquosoꝝ: q̄re ꝯuertiꝭ ad putredinē: ꝛ ml̄titu= do hūoris crudi i eo ē ꝓpinq̄: q̄= re ꝑparat ipꝫ ad putredinē sicē q̄ gñaꝭ ex cucumere ꝛ alketed ꝛ pi ris ꝛ silib⁹ et hec q̄dē febris ē cō tinua q̄ nō tepescit ꝑꝑ cōitatem materiei ꝛ ei⁹ adherētiam vsq₃ ad crisim aut mortē ꝛ ei⁹ spēs sūt tres. Quaꝝ saluior ē ꝑaugmasti cus: qm̄ resolutio in eo ē maior q̄ꝫ putrefactio icipiēs cū difficul tate: ꝛ non cessat diminui. Deiñ ē hōtenus ꝛ fortasse similaꝭ. vij. dieb⁹ ꝛ peior eoꝝ ē augmastic⁹ qm̄ resolutio in eo ē minor q̄ꝫ pu trefactio. ¶ Et ei⁹ crisis est vsq₃ ad septimū s̄m p̄m. ¶ Et ei⁹ cō sūptio est cū eūatione aut sensa ta aut insensata. ꝛ qñq₃ ꝑmutaꝭ ad causonidem ꝛ ad sirsen. ¶ Et qñq₃ ꝑmutaꝭ cū infridatiōe ꝑlia ad litargiā. ꝛ qñq₃ ꝑmutaꝭ ad variolas ꝛ morbillū: ꝛ qñq₃ acci dit i ea ꝓfunditas somni: ꝛ infla tio vētris ex qua prouenit sicut vox tympani: ꝛ nō deponit eā vē tris solutio cū rarificatiōe: ꝛ qñ solutio vētris nō vꝫ deinde egre ditur asaf viridis lata proprie est de signis mortis.

¶ De signis. Cap. 46.

Signa febris sanguiee sūt. Adherentia febris: et rube do faciei ꝛ oculoꝝ et iflatio ve= naꝝ et corpoꝝ: et repletio cōpleta absq₃ rigore et nō est sudor nisi ap̄d crisim et ml̄toties associaꝭ ei pruritꝰ i naso et i loco colli i q̄ ponūꝭ vētose: et ꝯstrictio i ālhe litu. ꝛ ml̄toties accidit eis ꝓfū= ditas sōni. et difficultas s̄mōis et ē malū. et sil̄r apa gutturis et duaꝝ amigdalaꝝ et vue et curs⁹ lachrymaꝝ et caliditas ei⁹ ē p̄li ma ꝑꝑ hūiditatē vaporosam et lachrymalē nō exiccatā: sicut in causonide: et puls⁹ ei⁹ ē magn⁹ leuis plen⁹ velox frequēs valde diuersus nō p̄lime diuersitatis et est minoris diuersitatꝭ et velo

citatis q̄ i causonide: ꝛ nō ē caliditas ei⁹ i terio causonidis et tertiane fortis. ¶ Et illi⁹ q̄ ex ea est a putredie caliditas ꝛ accidētia sūt vehemētiora: ꝛ cura ei⁹ ē difficilior ꝛ magis silis cū causonide. At v̄o subtilitas sāguis ꝛ grossitudo cognoscūt̄ pp illō qō egredit̄ d̄ eo: ꝛ synocha feruida ē res magis silis in pncipio sui febū ephiere: vez caliditas ei⁹ ē pue mordicatiōis ꝛ lesiōis ꝛ īuenit ex ea īflāmationē ꝛ dissniā ꝛ ē plꝫ impssiōis ei⁹ ꝓpe cor. Putrida v̄o ē eq̄lis ꝛ silis eq̄li ſm plꝫ. ¶ Signa āt pmutatiōis ei⁹ sūt cuiusqꝫ eoꝝ ad qō pmutatur vt ꝑfocatiōis ꝛ apātū gutturis ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ: ꝛ tu iaꝫ sciuisti ea ꝛ signa variolaꝝ scies ꝛ signa sirsen ꝛ doloris capitis ꝛ pmixtiōis mētis ꝛ alioꝝ iā sciuisti. ¶ Signa v̄o lōgitudis ei⁹ sicut iā sciuisti sunt ex postpōne signoꝝ digōnis: ꝛ tornalitate faciei: ꝛ diuersitate dispōnis eius in spatio suo ex additione ꝛ statiōe ꝛ diminutione: ita vt sit q̄si ipa sit tepida. Illō em̄ sig̃t q̄ sāguis ē plen⁹ hūore crudo. Spatiū v̄o crisis ei⁹ sig̃t appitio signoꝝ digōnis q̄ si tardat̄ vsqꝫ p⁹ tertiū ꝛ q̄rtū: nō fit crisis i septio ꝛ mltoties q̄dē fit crisis ei⁹ i q̄rto. ¶ De cura. fe. sāguis. Ca. 47

Intētio in curatione fe. sanguis est euacuatio plurimi vsqꝫ ad sincopiꝫ: ꝛ igrossatio substantie sanguinis si fuerit subtilis valde aq̄sus ꝛ coleric⁹: ꝛ infridatio eius: ꝛ mundificatio ꝛ subtiliatio ipius si fuerit gross⁹ ꝛ sumpserit eger prius gn̄atiua sāguinis grossi: ꝛ gn̄atiua hūoris crudi ꝛ digō mātei facientis febrē ꝛ ei⁹ resolutio. ¶ Euacuatio āt nō est aliq̄ sicut flōmia ex manu in q̄cūqꝫ hora accidat: et nō expectat̄ crisis neqꝫ digō: nisi sit repletio nauseatiua: tūc em̄ caue eā ꝛ remoue ipaꝫ. Qō si febris pseuerauerit: tunc flōma: ꝛ nō cesses flōmare dōec eger appropinq̄t syncopi: aut cadat in syncopiꝫ si corpus fuerit forte. Syncopis nāqꝫ infridat ꝯplexionē fortē. Et scias q̄ flōmia ꝛ iūere i potu aquā fridā q̄nqꝫ excusant ab infridatiōe alia. ꝛ ptitio quidē in ea est melior si non fuerit qō necessarium faciat festinationē nā fortasse erit in ea q̄ est infra appropinquationē syncopis vltimatio: ꝛ fortasse sequet̄ flōmiā vltimā stati flux⁹ vētris colericus ꝛ sudor quē opꝫ oī hora abstergere donec ꝯtinuet̄: fortasse em̄ saluabit̄ cū eo: ꝛ succurratur ei qō accidit de debilitate ꝛ syncopi cū cibo subtili ꝛ quiete. ¶ Et opꝫ vt premittat̄ lenificatio nature cū illis que sciunt̄ de illis q̄ sūt sicut duoꝝ granatorū aq̄. s. dulcis ꝛ muziꝫ vsqꝫ ad terminū: ꝛ siracost ꝛ tamaridi ꝛ colliria leuia de q̄b⁹ diximꝰ. ¶ Et q̄nqꝫ ē necessariū a pō digōnem euacuare cū eis q̄ sūt sicut myrabolani ꝛ fum⁹ terre ꝛ cassia fistula ꝛ his silia de illis q̄ sciuisti qō si dispō n̄ tolerat flōmiā i manu flōmet̄ vena q̄ est in cornu frontis aut ponant̄ vētose. Si aūt nō preparat̄ aliq̄d eorum et hoc propter accidēs qō ꝓhibet: tūc fac solutionē ventris ſm modū qui est in causonide. ¶ Et regimen sit in eis que aperiūt ꝛ incidunt ꝛ sedant ebullitionē. ¶ Et si acciderit ex flobothomia syncopis ciba eū pane cuꝫ aqua agreste. ¶ Quod si accidat flux⁹

sanguinis nariũ p se nõ abscin datꝛ:nisi cũ appropinquauerit syncopis. ¶ Sanguinis ꝟo ingrossatio fiat cum eis que sunt sicut rob iuiubarũ:ꝛ est vt decoquãtur.c.iuiube cũ lib.5.aque donec remaneat tertia ꝛ ispissanꝛ cũ zuccaro ꝛ quãto plꝰ minoratꝛ zuccarũ tãto est meliꝰ.ꝛ lẽtes iteꝝ ꝓprie ꝑparate cuꝫ aceto acetoso forti sũt huiꝰ generis:ꝛ caue ne des i potu rob iuiubaꝝ aut corpꝰ lentiũ materia existẽte grossa. ¶ Eiꝰ ꝟo infrigidatio fit cũ eis que sunt sicut aqua lentiũ ifrigidata ꝛ aq̃ lactuce ifrigidata:ꝛ sumere in potu aquã frigidã si nõ fuerit qd̃ ꝓhibeat:ꝛ fortassẽ sumitꝛ in potu donec tremere faciat:ꝛ faciet:forsitã em̃ sanat eũ:ꝛ q̃nq; ꝑmutatꝛ febris ad flegmaticã ꝛ curatꝛ cũ trociscis de rosis ꝛ similibꝰ.et hec q̃dẽ cura est quorũdã ãtiquoꝝ:ꝛ secuti sunt eã q̃dã modernoꝝ. Dare aũt i potu aquã ordei est curatio conferẽs ei:sed cũ lenitate nature.ꝛ melior horarũ ad hoc est hora vehemẽtis ebullitionis ꝛ ãgustie et inflãmationis et frequẽtie pulsus cordis.et scias ꝙ eẽ cõtẽtus infrigidatiõe et dimittere stõmiã ꝛ vẽtris solutioneꝫ addit in opilatiõe ꝛ coartatione:quare additꝛ putredo ꝛ caliditas i reliqua dispositione. ¶ Mũdificatio em̃ fiat cuꝫ eis que sunt sicut soluẽtia coleraꝫ ꝺm rñsioneꝫ necessitatis virtutis ꝛ debilitatis cũ digerẽtibꝰ humorẽ crudũ:q̃m fortasse ipa est causa i putrefactiõe sanguinis. ¶ Et in fine eiꝰ da ei in potu que sunt sicut trocisci de cãphora ꝛ trocisci ꝺ spodio:ꝛ da ei in potu. ¶ Isti etiã trocisci sunt boni. ℞.spodij.ʒ.iij.semis portulace.ʒ.v.semis cucumeris.ʒ.4.semis cucurbite.ʒ.6. gũmi ꝛ dragagãti ꝛ amili oĩꝫ. añ.ʒ.iij.succi liq̃ritie põdꝰ.ʒ.7. fiãt ex eis trocisci. ¶ Descriptio alia ꝛ ꝓpe apud debilitatem ãpatis.℞.rosaꝝ.ʒ.iij.succi berberis.ʒ.i.semis cucumerꝭ ꝛ melonis ꝛ citruli ꝛ portulace ꝛ spodij oim̃ añ.põdꝰ.ʒ.i.gũmi ꝛ dragagãti ꝛ amili oim.añ.ʒ.ß. rauedsceni ꝛ croci ꝛ camphore oiꝫ.añ.põdꝰ q̃rte.ʒ.i.fiãt trocisci. ¶ Cibi ꝟo sint illi q̃ fiunt ꝺ iuiubis et q̃ fiũt ex lẽtibꝰ cũ aceto ꝛ granatis ꝛ sumach.ꝛ si sit aliq̃d eoꝝ cõstrictio cuiꝰ timeatꝛ:frãgatꝛ cũ siracost et prunis:ꝛ cũ eo qd̃ fit de cucurbita ꝛ cũ herba acetosa.ꝛ eiꝰ fructꝰ sint pira de sceni et granata et mala de sceni. ¶ Et eiꝰ olera sũt cucumeres ꝛ cucurbite et alkhethed ꝛ ẽdiuia et olꝰ bñdictũ et acetosa ꝛ coriãdrũ:et q̃ sunt eis silia. ¶ Et si accidat dolor capitꝭ aut pulsꝰ cordis:aut vigilie:aut ꝓfũditas somni:aut fluxꝰ sanguinis nariũ superfluꝰ destruẽs virtutẽ ꝛ alia de accidentibus suis:cura cũ eis que docuimus te in loco suo.

¶ De febre flegmatica. Ca.48.

Sciuisti ꝙ febris putredis flegmatis q̃nq; est paroxismalis.et q̃nq; est iseparabilis: et sciuisti causam in hoc. ¶ Et sunt ei hore sicut reliquis febribus.et minor horaruꝫ sui principij ꝺm plurimum est.18.dierũ.et eius eradicatio in pluribus est intra quadragintaquatuor dies. ¶ Et saluior earũ est illa q̃ est mũdoꝝ tẽpoꝝ:et pre-

cipue illa que est mlti sudoris: significat enim subtilitatē materiei et paucitatē ei⁹ et raritatē corporis. Lōgior ergo ptiū huius egritudinis est augmētū: q̄uis ei⁹ declinatio iterū sit lōgior dclinatiōe tertiane vt plurimū. ¶ Et flegma q̄dē putridū qn̄q̄ ē vitreū: ⁊ qn̄q̄ ē acetosū: ⁊ qn̄q̄ ē dulce: ⁊ qn̄q̄ ē salsū. et tu iā sciuisti q̄uō ex salso fit causon. ¶ Et plurimū q̄dem accidit febrꝫ flegmatica humidis ⁊ q̄etis: ⁊ senib⁹: et īfantib⁹ et patiētib⁹ nauseatiuā satietatē. ⁊ exercitātib⁹ ⁊ balneātib⁹ se sup repletionē: et habentib⁹ eructuationē acetosā: ⁊ hn̄tib⁹ repletionē: et patiētib⁹ dscēsuꝫ hūoris: et fit catarr⁹ ad stomachū q̄ putrefit in eo. et parum q̄dē euacuat a lesione in ore stōachi. ¶ Et scias q̄ cum oī febre cū qua est frig⁹ constringit pulsus et minoratur.

¶ De signis flegmatice periodice. Cap. 49.

In illa q̄dē in qua cā est flegma vitreū aut acetosum frigus multiplicat valde: et rigor ī vitreo est vehemētior. At frigus nō incipit in ea subito: imo paulatī ī extremitatibus: deīn pueniūt ad h̄ vt fiāt sicut nix q̄ nō calefiūt nisi cū difficultate: neq̄ calefiūt subito: neq̄ sm̄ ḡdationē ɔtinuā: imo paulati cū reditu frigoris. ⁊ fortasse ɔmiscet frigori ei⁹ in principio rigor. Fit ergo frig⁹ pp illd q̄d nō putruit: et horripilatio pp illud q̄d iam putruit. et maius frig⁹ et ipsi⁹ rigor sunt in periodis stās. ¶ Et hec quidē febris nō est ex materia q̄ facit pūctionē: ita vt sit causa rigoris in via expulsiōis. Putredo nāq̄ ei⁹ est putredo rei leuis ⁊ icipit cū grauitate et pfūditate somni. ⁊ mltotiēs icipit ī paroxismis p̄mis sine frigore: et neq̄ est rigor: imo postponit vsq̄ ad tp̄s. ⁊ fortasse erit frig⁹ et nō erit rigor. ⁊ multoties incipit cū sincopi ⁊ nō fit. ¶ Et in hac q̄dē egritudine mltiplicat sincopis pp dbilitatē oris stōachi: et cursū appetit⁹ ⁊ puatiōnē alistimbre q̄ est fundamētū materiei nutrimenti virtutis. ¶ Illā vo q̄ est ex flegmate salso sequit horripilatio: et nō fit vehemēs frig⁹ ei⁹. ¶ Illā āt q̄ est ex flegmate dulci raro ātcedit in pricipio vsq̄ ad plurios paroxismos horripilatio: neq̄ frig⁹ neq̄ rigor. ¶ Et plurimū q̄dē periodi febris flegmatꝫ incipiūt cū sincopi. ¶ Et iā apparet in ea in pricipiis calor vehemētior. et in postremis minorat illud. et est simile vt fit cā ī hoc qm̄ putredo ātcedit prius ad magis dulce: et magis salsum: et magis subtile: deīn ad grossi⁹ et frigidi⁹. et tact⁹ caliditatis ei⁹ ī p̄mis est debilis et vaporosus: deīn cū plōgat positio man⁹ sup mēbrum sentit man⁹ acuitatē et mordicatiōnē. Uerūm nō est silis neq̄ eq̄lis in omnib⁹ super que cadit man⁹: imo est diuersa: qm̄ inuenit in loco vno asperitatē: et in loco alio lenitatem: et est quasi caliditas colere post rem cribellatam: quoniam flegma viscosum est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit ī rliq̄s viscosis cū ebulliūt: ipsa enim disrumpunt in quibusdam locis: et nō disrūpuntur in

punt i locis aliis: et qualiscumque sit caliditas eius secundum presentem minor est quam ut inflamet et angustiam faciat et magnificet desiderium aeris frigidi et aque frigide et inspissationis et rarificationis anhelitus magni et ex sufflationis et multoties quidem accidit caliditati eius ut sedeat tempore quod habet quantitatem hore unius aut duarum horarum: quare existimatur quod ipsa iam pervenit ad statum cum ipsa adhuc sit in augmento videbis enim eam iam incipere augmentari: et similiter sunt ei in declinatione stationes. ¶ Et febres quidem flegmatis sunt multe opilationis propter multitudinem humiditatis et vaporis sui et pauci sudoris propter viscositatem humoris: et cum sudare facit: est res non exuberans et de proprioribus significationibus eius est paucitas sudoris et privatio eius. ¶ Et sitis quidem minoratur in febribus flegmatis nisi propter causam salsedinis: aut causam vehementie putredinis eius et cum hoc est minor quam sitis que est in aliis. ¶ Et inflatio laterum multiplicatur in eis: et quandoque accidit cum lateribus ut subtilietur cum tensione. ¶ Color autem patientium flegmatis febrem est declivis ad viriditatem et citrinitatem currentes in albedinem ita ut sit illud quod aggregatum est sicut color plurimum usque in statum: et raro quidem rubet color in eo cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquarum febrium. ¶ Pulsus vero eius est pulsus parvus submersus debilis rarus in primis: deinde fit frequens in fine. ¶ Et frequentia quidem eius et eius parvitas vehementior est quam frequentia quartane et tertiane et eius parvitas. et vehementia frequentie eius est propter vehementiam parvitatis ipsius. Verum non est velocior pulsu quartane: et quandoque est tardior eo: aut similis ei in primis et est vehementer diversitatis cum privatione ordinis: et parvi et debiles ex eis sunt in diversitate eius plus: et significationes quidem pulsus super ea sunt de certioribus significationibus. ¶ Urina autem eius in primis quidem est alba subtilis propter multitudinem opilationum et frigoris: deinde fit rubea propter putredinem et conturbatur propter malitiam digestionis: et quandoque alteratur in dispositio uno tempore: et quando mundificabitur ex materia grossa et resolvetur putridum et redibunt oppilationes dealbabitur una hora et alia quando remanet intra materiam grossam et dispositionem putredinis: et aliqua hora opilationum est alba: deinde quando putrefit res pluria post illud expellitur et aperit opilationes rubet usque quo veniat super opilationes quod opilat eas vice alia de illo humore. ¶ Eius vero egestio est lenis subtilis flegmatica. ¶ Et de eis que significant quod febris est flegmatica est ut sit paroxismus eius .17. horis et dimissio eius 6. horis et non est dimissio eius munda: quoniam materia cum grossitudine et viscositate est mixta. ¶ Et significant ipsam etas et consuetudo et tempus: et regio: et cibi: et adventus causarum antecedentium ex satietate nauseativa. et significant ipsam forma predicta ex colore faciei et inflatione eius et lenitas tactus et debilitas oris stomachi et casus appetitus: et quandoque magnificatur in ea splen. ¶ Et sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multoties.

¶ De signis flegmatice inseparabilis et est illa que nominatur latica. Cap. 50.

Sunt sicut reliq̄ signa febꝛis flatice pꝛeter eradicatiões et ꝙ similatur eradicationi. et apud inceptionē fiūt rigoꝛ et frig⁹ et hoꝛripilatio: et est res magis siſis cū ethica. ꝛ fit illic rigoꝛ i.6. hoꝛis aut tm̄ superās illū q̄ fit in pꝛodica: nā pꝛodica iterū nō euāt a residuo: verūtñ est occultū non apparēs.

¶De febꝛib⁹ q̄ sunt ſm pl̄m de gn̄e flegmaticarū ꝛ sūt qn̄q; ex colera: et nō sunt ex eis q̄ fiunt ex melācolia a pꝛopꝛietate cū nominibus et iudiciis. Ca. 51.

Et sunt febꝛes empialos et lipparia: q̄ ābe sūt ꝺ sūma febꝛiū i q̄b⁹ diuersificantur loca caloꝛis ꝛ frigoꝛis it⁹ ꝛ exteri⁹ pp diuersitatē ꝛ locū ei⁹ ꝙ putrefit ꝛ qꝺ nō putrefit: ꝛ sunt tres diuisiões febꝛis appꝛopꝛiate. Sincopalis humoꝛosa: ꝛ febꝛis ex sincopi minuta subtilis: et febꝛis diuturna ꝛ nocturna.

¶De febꝛe in qua occultat̄ frigus ꝛ apparet in ea caloꝛ: ꝛ est empialos. Cap. 52.

Hec febꝛis fit ex flegmate vitreo: ſ; est cōpꝛehensum in occulto et pꝛofundo ꝙ infrigidatur vbi est. Uerū ipsi accidit iā putredo: quare spargitur ex eo vapoꝛ ei⁹ qꝺ cōputruit: et dispartit̄ et inflāmat̄ in exterioꝛibus: et illud qꝺ non est putrefactū infrigidatur in interioꝛibus. et ei⁹ quidē frigus nō apparet in hmōi tp̄e qm̄ est q̄etū: et associat̄ ei: et nō patitur ab eo qꝺ occurrit ei: postq̄ ergo incipit in eo putredo mouet̄ ꝛ infrigidat̄ ifrigidatiōe quadā cuius non perueniat ad hoc vt communicet toti coꝛpoꝛi.

¶De signis. Cap. 53.

Signa eius sunt eadē que pꝛedicta sunt. ¶Et ꝙ ei⁹ vꝛina est frigida cruda minoꝛis caliditatis q̄ vꝛina aliarū sui generis. et pulsus ei⁹ est rarus tard⁹: et ipsa ſm pl̄m addit̄ oī die. Uerū pp grossitudinē materiei sue cōuertit̄ qn̄q; ī quartanā ꝛ tertianā: qm̄ hmōi materia in coꝛpe est parua et pue putrefactiōis ignea: ꝛ paucitas quidē est ex causis elōgationis periodi. et ppea ꝙ paroxism⁹ nō redit oī die non remanet hec febꝛis cū sit flegmatica: sed ppea est flegmatica q꞉ putredo ei⁹ ē putredo flegmatis: et hec nō extrahit eā ab h̄ q̄n sit flegmatica: ſ; ppea ꝙ putredo est putredo flegmatis nō ꝓpterea qꝺ paroxism⁹ non redeat oī die. Spatium vero paroxismi ei⁹ est ex. 4. hoꝛis vsq; ad. 24. hoꝛas. et secundū pl̄m cōsumit̄ ante illud qm̄ hec materia nō est cū illa m̄ltitudine.

¶De febꝛe in qua occultatur caloꝛ: et apparent in ea frigus et est lipparia. Ca. 54.

Hec febꝛis ſm pl̄m est flatica. et qn̄q; est colerica ex colera grossa valde. ¶Qn̄ autem est flegmatica: est quoniā flegma intrinsecū qn̄ iflammatur et putrefit: calefacit illū locum: qm̄ nō resoluitur nisi quādo putredo calefacit exterioꝛa coꝛpoꝛis cū sparsione vapoꝛis sui calefactione plurima: et qn̄ virt⁹ effundit̄ ad locū vbi est lesio: tunc euānt̄ exterioꝛa a calore: quare infrigidant̄ ꝓpꝛie qn̄ in exterioꝛib⁹ sūt flegmata cruda vitrea frigida: et iterū qm̄ resoluit̄ m̄ltoties ex eo vapoꝛ q̄ nō putruit, ſ; eleuat̄ ꝛ fac̄ ca=

liditatem et associat ei calas spatio puo: dein separat ab eo separatiõe vaporis aq̄ calefacte. Cũ ꝗ sepat ab eo ꝛ fuit i radice añ putredinẽ vehementis frigiditatꝫ redit ꝛ ifrigidat corpus. Mod⁹ ãt q̄ fit colerica est: qm̄ colera q̄n ẽ pauca ꝛ itriseca ꝛ putresit ꝛ calefacit locũ et nõ resoluit ex ea aliq̄d: accidit qd̃ diximus i sua ꝑpar ex flegmate. ꝛ appropriat hec colerica tabu ros noie. Uez lipparia ẽ nomẽ gñis et ẽ lõgioꝛ spatij ꝙ hemitrite⁹. ¶ Et hꝫ aliquis vt dicat quõ erit febris et nõ ꝓcedet in ea calas ex corde i totũ corp⁹ ꝛ Illd̃ nãqꝫ qd̃ narrat ẽ d̃ gñe ei⁹ in q̄ nõ ꝓcedit clitas excorde i totũ corp⁹. Rñsio itaqꝫ ꝙ ẽ i terminis hazꝫ rez attẽdit vna cõditio vt n̄ sit qd̃ ꝓhibeat. sic̄ diffinim⁹ aquã fridã et hũidã qñ disposita ẽ ſm nãꝫ suã ꝛ nõ fuerit qd̃ ꝓhibeat. ꝛ diffinim⁹ graue qd̃ ẽ illd̃ qd̃ tẽdit iferi⁹ qñ dimissũ fuerit cũ sua nã: et i istis oib⁹ clitas puenit ad cor ꝛ ꝓcedit i arterias ꝛ spargit. At ꝓo accidit ꝓhibitio illi⁹ i q̄busdã locis sic̄ accidit ei sup quẽ ponunt prune vl' pruine. Nocumẽtũ ꝓo hazꝫ necessariũ ẽ eẽ actu.

¶ De febre in qua fit vnaq̄qꝫ duaz rerũ in vnoquoqꝫ duorũ locorum. Cap. 55.

SI hec febꝫ fuerit nõ erit nisi vbi sũt due mãie fride mote pp putrefactionẽ: q̄z vna ẽ i iterioꝛib⁹: ꝛ altera i exteriorib⁹ ꝛ nõ est aliq̄ earũ plurimi nocumẽti. Deinde cũ incipiunt putrefieri: mãdat vnaquęqꝫ earũ vaporẽ calidũ cõprehendentẽ cũ ꝑtib⁹ suis et vbi est frigidũ. ¶ Et tu q̄dẽ iaꝫ sciuisti causam in regimine humoris frigidi in dispositione motus.

¶ De febre sincopali humorosa. Ca. 56.

HEc secundũ plurimũ est ꝓpter flegma crudum replerionale quod facit febrẽ dispersitũ plurimũ: q̄ꝛiam vincit virtutem ꝛ ſm plurimuꝫ adiuuat sup' eã debilitas oris stomachi: ꝛ qñ mouetur ꝛ incipit in putrefactione virtutem vincit plus ꝛ facit eã hesitãtẽ. Que si dimissa fuerit cũ materia non sufficiat cõtra materiã. et qñ occupatio fit i euacuatiõe ei⁹ cũ facilitate fit inobediẽs aut mouet motu ꝑ focante virtutẽ: ꝛ quando occupatur in euacuatione ei⁹ cũ solutiõe vẽtris: aut flobothomia cũ labore nõ tolerat virt⁹. Quõ eñ tolerabit cũ sit illic cũ suaq̄e te syncopis: ꝛ cũ hoc toto ipi indigẽt euacuatiõe vehemẽter: et iterũ ipi idigẽt cibo vehemẽter qm̄ in hũorib⁹ eoz nõ est qd̃ nutriat corp⁹ et viuificet ipm: ꝛ corpus ei⁹ est priuatum nutrimento. Qd̃ si studueris i cibãdo: addit materia diminuta: ꝛ si nõ cibatur: cadit virtus. Et accidit i ceptiõe sui vt effundatur ad cor res frigida faciẽs accidere syncopin. et minorat pulsus: ꝛ tardat: ꝛ fit rarus. Ampli⁹ natura solicita ẽ i calefactiõe materiei ꝛ subtiliatõe ei⁹ ꝛ putredo q̄ mouet i q̄sdã ꝑtes ei⁹ adiuuat sup eã: ꝗ euadit cor a nocumẽto ꝛ frigore ei⁹: ꝛ cadit nocumẽtum caloris eius: quare fit pulsus velox ꝛ proprie in cõstrictione sua plus ꝙ sit velocitas alioꝛum: ꝙuis illud quod vincit cum hoc sit paruitas et tarditas et raritas. ¶ Et periodus eius est

period⁹ flegmatice ꝛ ñ alterañ ab ea. ¶ Est cũ ea īflatio faciei: ꝛ mollicies corpis ꝛ colores hñtiũ eã nõ figũt sup dispõnẽ vnã: imo qñq; ẽ cinerea ꝛ plumbea ei⁹ mã: ꝛ qñq; fit citrina: ꝛ qñq; fit nigra ꝛ qñq; fiũt labia eoꝝ sic labia cõedẽtis mora. Oculi ṽo eoꝝ sũt fuscivirides exeũtes valde apð ꝯmotiões egritudis ꝛ fit sicut maniac⁹: ꝛ qð ẽ sub hypocũdrijs eoꝝ ẽ vehemẽt ĩflationis ꝛ silr viscera eoꝝ: ꝛ qñq; euomũt acetosũ: ꝛ qñ ẽ eis apã ĩ q̃busdã viscerib⁹: tũc ñ sperañ oĩno. ¶ Et qñq; accidit eis ĩ q̃busdã horis ex colera dñante grossa ꝛ fit cũ ea ĩvisceríb⁹ adustio: ꝛ euomũt colerã: ꝛ sunt ei periodi flegmatice ſꝫ plurimũ

¶ De febre sincopali minuta subtili. Cap. 57.

Hec febris est acuta: ꝛ cadit pulsus et virt⁹ paroxismo vno aut duob⁹ paroxismis cuꝫ additione ꝛ euenicẽs ĩ corpore cũ velocitate: ꝛ qñq; nõ sufficit cũ ea ṽt⁹ vsq; ad. 4. ꝛ fit ex chimis subtilib⁹ p̃cĩm q̃: ũ colericũ est vehemẽtis subtilitatis ꝛ ꝓfundatiõis male substãtie venenose cui iã accidit putrefctõ ĩ corpib⁹ calide ꝯplerionis sicce valde. et plures paroxismi hui⁹ feb: sũt poxismi tertiane.

¶ De febre diurna et nocturna ex flegmaticis. Cap. 58.

Diurna ẽ cui⁹ paroxismus accidit ĩ die ꝛ ei⁹ tepor in nocte: ꝛ nocturna ẽ ecõuerso: ꝛ vtreq; sũt male. Sꝫ diurna ẽ lõgior ꝛ ṽterior: ꝛ facit cadere mĩ toties pp lõgitudinẽ suã ꝛ suũ euerũ ĩ calore diei ĩ ethicã: ꝛ si ipa nõ eẽt seua nõ accideret hora aptiõis poroꝝ ꝛ resolutiõis vaporis: ꝛ ñ accidit nisi pp mĩtitudinẽ materiei et fortitudinẽ ei⁹ ꝛ ẽ necessariũ cũ hoc vt patiẽtes eã cibẽt in nocte: ꝛ nõ pmittanẽ dormire sup repletionẽ stomachi: ꝛ ꝑcipiantur vigilie: ꝛ ex eis q̃ faciũt cadere ṽtutẽ: ꝛ ẽ tolerãtia febris ĩ calore diei. ꝛ vigilie ĩ frigore noctis sũt ex eis magis digne q̃ faciũt cadere ĩ ethicã: ꝛ ad summũ est de genere febrium difficilium.

¶ De cura flegmatice. Ca. 59.

Cura hui⁹ egritudis diuersificañ ſm horas suas. s. pncipiũ ꝛ augmentũ ꝛ statum ꝛ declinationẽ: ꝛ scðm apertionẽ digestionis in ea ꝛ ei⁹ occultationeꝫ: ꝛ diuersificañ ſm materias suas. s. flegmaticã acetosam et flegmaticã vitreã et flegmaticã salsam et dulceꝫ. ¶ Et oẽs eius spẽs cõicãt ĩ hora pncipij ĩ trib⁹ dieb⁹ in necessitate lenificationis. eq̃lis aut vomit⁹: ꝛ ĩ necessitate administratiõis subtiliantiũ et incidẽtiũ et diureticoꝝ: ꝛ cũ superuenerit febri dies tres subtiliatur in ea materia pp febrẽ: ꝛ si añ illud mouebis: nocebis et non facies aliq̃d. ¶ Et in augmẽto cũ subtiliatõe regiminis ſm eq̃litatẽ: et fortasse ẽ ꝯtẽtus aq̃ ordei ĩ pmis trib⁹ dieb⁹ sperãdo q̧ sit stat⁹ ei⁹ ꝓpinq̃or ꝓpter subtilitateꝫ materiei aut paucitatẽ ei⁹. Qð si certo scireñ q̧ stat⁹ ei⁹ esset tard⁹: non subtiliareñ regimẽ: q̄uis fames ꝛ sõnus sup famẽ: et exercit⁹ sup famẽ si nõ debilitãt sint vltima in iuuamento huius egritudinis. Imo declinareñ in principio ad ĩgrossationẽ vsq; ad septimũ: deĩde gradere: veꝝ augmẽtũ eget vt subtilieñ regimẽ in pmis. Si

aũt stat⁹ apparet lõginqu⁹ possibile ẽ vt succurrat illi cũ igrossatione regiminis: deinde gradet vsq₃ ad horã stat⁹: qm̃ tps ẽ sufferens hoc in hac egritudine nõ sufferẽs i acuta. Cũq₃ p transierit septim⁹: nõ stes tunc super subtiliationẽ qm̃ illa debilitat ⁊ addit i debilitate oris stomachi: ⁊ q̃ties senseris lõgitudinez maiorẽ subtilia minus: q̃p subtiliatio ei⁹ in ipso oĩno magis sit necessaria q̃p i q̃rtana: ⁊ sil'r op₃ ne festines cibare ip₃ cũ eis que sũt sicut pulli ⁊ panis cu₃ mu₃aguarat nisi timeatur debilitas aut appareat declinatio. ¶ Ampli⁹ diuersificat cura ei⁹ cui⁹ cã est flegma salsum: ⁊ dulce: ⁊ cui⁹ flegma ẽ vitreũ: ⁊ acetosu₃: ⁊ fit ex ea nimiũ frig⁹ in q̃ corpus nõ calefit. Ueꝝ i duab⁹ p̃mis necessaria ẽ lenificatio cũ medicĩa leni ⁊ infridatio q̃dã: ⁊ in duab⁹ scdis ẽ medicĩa mag͡s laboriosa ⁊ i duab⁹ p̃mis idiget icisiõe cũ subtiliatiuis in q̃b⁹ ẽ calefactio plurima q̃uis sit exiccatio plurima: ⁊ in duab⁹ scdis necessariũ est illd q̃d subtiliet cũ incisione ⁊ calefactiõe cũ acredine: ⁊ p̃pe q̃n flegma est p̃mixtũ cũ melancolia: nã necessaria sũt in hmõi ea q̃ sũt sicut dyaciminũ ⁊ confectio de furfure ⁊ administratio salsoꝝ. ¶ Et ꝯuenientiores medicine q̃ administrant i p̃ncipio sũt geleniabin vsq₃ ad diẽ septimũ: ⁊ nõ est malũ vt administret iteꝝ aqua feniculi ⁊ aq̃ endiuie ei aq̃ apij cũ geleniabin s̃m necessitatẽ. ⁊ sirupus acetosus ẽ vehemẽtis necessitatis iteꝝ: et aq̃ mellis cũ ysopo: ⁊ ẽ possibile vt cõsequat p eã illd q̃d q̃rit de lenificatiõe nature: ⁊ p̃priecũ solutiuo facto de ₃uccaro rosa. et rosis rubeis noĩatis p̃sicis: qm̃ est solutiuum ⁊ lenificatiuũ: ⁊ q̃n q̃p necessariũ est vt ꝯfortet ei⁹ lenificatio ⁊ ꝯfricet in aq̃ iuleb: et p̃misceat si voluerit cũ casiafi. ⁊ penidijs: ⁊ iteꝝ geleniabin accẽptũ cũ melle ⁊ tereniabin p̃mixtũ cũ aqua iuleb: ⁊ nõ fiat assiduatio sup eã cũ solutiuis i p̃ncipio ⁊ post ipsum: ⁊ proprie q̃n cũ materia est colera: illd em̃ p̃ducit ad corruptionẽ ꝯplexiõis. ¶ Et multi quidẽ hoies dant in potu in p̃ncipio sicut ẽ medicĩa de turbit in oĩ nocte: ⁊ sicut pillule de mastice in hebdomadabis sicut pillule de seminib⁹ diureticis. ¶ Descriptio medicine de turbit. ℞. ₃in₃iberis et masticis ãboꝝ ãn. ₃. x. turbit sicut alcohol. ₃. x. ₃uccari tabar₃et quãtũ oĩa: detur in potu ei oĩ nocte aur. i. ⁊ illd fiat q̃n natura est nõ lenis. Si em̃ r̃ndet oĩ die bis nõ indiget hoc. ¶ Ego ṽo non diligo expectationẽ digestiõis ⁊ lenificationis cum eis q̃ diximus p̃ius. Imo op₃ vt euacuetur ex ea aliq̃d: ⁊ expectetur in reliq̃ vsq₃ quo digerat: ⁊ fiat illd cũ facilitate paulatim absq₃ sup̃fluitate: deide p̃ueniat ad diurectica: ⁊ similiter abhorreo q̃d est sil'e aq̃ p̃runoꝝ ⁊ tamaridoꝝ ⁊ similiũ: de illis que debilitant et soluunt subtile: et si materia fuerit declinis ad additionem frigoris misceat cum ea medulla cartami: et si fuerit mã ad colerã decliuis misceat cũ eo sirupus violatus: aut viole condite cũ siracost aut viole sicce ꝯtrite. ¶ Et adiuues cum clisteribus lenibus factis ex melle et sale et aq̃ sicle et oleo sisamino. ¶ Et

vomit⁹ fiat cū aqua raphani ꝛ raphão in isuso sirupo acetoso cum seminibus et his similib⁹ ꝛ si necessari⁹ est vomit⁹ pluri= m⁹ ꝑpter multitudinē ei⁹ q̄ꝺ accidit ei ꝺ nausea ꝛalteratiōe saporis oris administreᷓ grana raphani et bibaᷓ ex eis vsq̄ ad auᷓ.j.cū aq̄ frigida ꝛ vomit⁹ q̄ dē cū eo q̄ꝺ est i eo ꝺedebilitate stomachi vehemētis iuuamēti valde ꝛ estvltimus huic egritu dini. Oportet ergo vt expecte= tur in eo septimus vt non acci= dat ex eo in pricipio debilitas apostemans corpus stomachi et si sit grauis in eo vomit⁹ nō ꝓuoces ipm sup illū cū labore. ¶ Et si acciderit ei vomit⁹ et ꝓ prie i pricipio piodi ñ retineaᷓ nisi fatiget ꝛ ꝺbilitat: tūc em̄ re strigaᷓ sicut cū miua ꝛ sirupo ꝺ mēta q̄ dicem⁹ post. ¶ Et si acci dat dolor capitis administreᷓ ēbroce ex camomilla cū imissio ne.4.extremorū in aq̄ calida: ꝛ ligatione crurū cū fortitudīe: ꝛ si idigeᷓ aq̄ ordei administreᷓ decocta cū radicib⁹ quātitate eq̄li: aut misceaᷓ cū ea sirupus acetosus cū melle: si nō acetat i stōacho: aut aq̄mellis si acetat ꝛ melior hora i q̄ daᷓ i potu illꝺ est si fuerit in aq̄ ei⁹ i ꝑncipio rei tinctura: tūc em̄ opꝫ vt in po tu deᷓ i ꝑmis degeleniabi: dein de deᷓ in potu post ipꝫ duabus= horis aq̄ ordei. ¶ Et nō opꝫ vt fiat inūctio cū vnguētis resolu tiuis. et neq̄ ēbrocatio fiat cuꝫ ēbrocis subtiliatiuis cū egritu do est in pricipio: ꝛ humor est i corpe ābulās: ipa em̄ mollificāt viscera sua calefactiōe humida ꝛ alieneᷓ aqua frigida. ¶ Et q̄ ties videris vrinā grossiorē: ꝛ ru bicundiorē: non erit malum si flobothomaueris: ꝛ necessariū q̄dē ē vt redeas tūc ad sirupos acetosos. ¶ Et scias q̄ fricatio ē de curatiōib⁹ iuuātib⁹ eos: ꝛ quāto fuerit flegma viscosi⁹ et grossi⁹ tāto erit fricatio magis ꝯferēs: ꝛ dicitᷓ q̄ꝺ fricatio cū tela aranee cū oleo ē iuuatiua valꝺ ꝛ q̄ñ icipit egritudo augmēta ri ꝛ post illꝺ tūc sit solicitudo de ore stōachi ꝛ q̄ꝺ ipꝫ cōfortat ꝛ sint masticatiōes facte ex mē ta ꝛmastice ꝛ aniso. Et admini streᷓ vomitus cū raphano secū dum q̄ diximus cum minora= tione cibi: ꝛ sit cū geleniabi q̄ꝺ in potu daᷓ in principio ꝛ post septimum permixtum quod cō fortat os stomachi: ꝛ sit in eo ꝓ uocatio plurima sicut anisuꝫ et mastix: et sit cum aqua calida et ꝓprie i pricipio piodi: nā ipꝫ resistit rigori et frigori: et exti guit cū hoc sitiꝫ q̄uis sit estuo sa. ¶ Et multoties q̄dē cōcediᷓ euacuatio flegmatis et humo= ris crudi in hac hora. Sed me lius est vt expecteᷓ i eo ꝯplemē tū digestionis. ¶ Et q̄ñ egritu= do icipit cū calore et assiduat: iuuaᷓ cū hmōi trocisci s. ℞. my rabolanoꝝ citrinoꝝ aloes succi eupatoriȷ̄ succi absynthiȷ̄ oim. añ.ʒ.vj. croci et masticis ābo꜔. añ.ʒ.vj. informēᷓ trocisci: et su= maᷓ ex eis oi die pōdus.ʒ.j. et oi nocte pōd⁹.ʒ.ß. ¶ Et cū vide= ris q̄ digestio appet: adiuuaeā cū eis q̄ sūt sic folia apiȷ̄ et feni culi et radices squināti et capil lusveneris. ¶ Si autē scias q̄ꝺ materia est frigida valde nō ē malū vti pipere pauco: et vti vi no pauco subtili non plurimo. ¶ Et quandoq̄ adiuuāt vnguē

ta resoluentia ad digestionem et resolutionem cum virtute forti ꝛ sunt conuenientiora in hac egritudine q̃ in reliqs febrib⁹. ¶Et opꝫ vt cōsideret in hoc vt⁹ et febris ꝛ rigor. ¶Qđ si virtus fuerit fortis ꝛ febris nō fuerit se ualde: adde i ea in vnctiōib⁹ ꝯfricādo: ꝛ si nō admistrent olea sbtilia q̃ ad eq̃litatē sūt ꝺ̄clinia. ¶Et qñ pertrāsit.xiiij.tūc necessariū est administrare qđ subtiliat plus: sicut feniculū ꝛ apiū: ꝛ fortasse indigemus semine amboꝝ ꝛ aniso et eo ꝙ est sicut sirupus acetosus cū seminib⁹ i q̃ ponunt ysopus ꝛ alhasce ꝛ administratiōe trociscoꝝ de rosis. ¶Et fortasse est necessariū addere in eis pp stomachū thus ꝛ masticē ꝛ ciperū et absinthiū et his silia ſm qđ exigit illud ꝙ presens ē. ¶Et vinū subtile confert eis in hac hora cū subtiliatione sua: ꝛ q2 ꝯfortat calorē innatū: ꝛ q2 ꝓuocat et sudare facit: et cū videris digōnē ꝛ fortitudinē: dabis et in potu post illud trociscos ꝺ̄ absinthio. ¶Et cū videris frig⁹ in ꝑncipio paroxismoꝝ nocere ꝛ egritudo nō est in ꝑncipio: da in potu aquā calidā in qua decocta sint ea q̃ sunt sicut semen apij et anisuꝫ et ozimū. ꝛ administrabis iterū hmōi ꝛ fortiora eis q̃ sūt embrocādo et vaporādo et hmōi. et qñq3 dat in potu ad rigorem vehemētē. ¶Decoctio ſm hūc modū. ℞. zinziberꝭ origani ameos omniū.añ.ʒ.iij. coriandri.ʒ.iiij. rosaꝝ calamēti amboꝝ.añ.ʒ.iij. passularū.ʒ.vij decoquātur ſm descriptionē vl ſm medietatē: ꝛ sit dosis.vnc.iij. ¶Et cū videris flegma: dabis i potu tyriacā: et dent iteꝝ in potu trocisci ꝺ̄ rosis magni cū aq̃ feniculi: ꝛ det ei oī nocte medicina de turbith ꝛ pillule ꝺ̄ aloe facte cū spēbus q̃ sunt sicut pip: et ad illđ decoctio hmōi. ℞. hiere.ʒ.vij.turbith.ʒ.x.myrabolanorū nigrorū.ʒ.v.eupatorij.ʒ.v salisindi.ʒ.iij.bedeoard suchaha oium.añ.ʒ.iiij.anisi.ʒ.iij.decoquantur cum aqua apij: et sumantur de ea in potu secunduꝫ quantitatem necessitatis. ꝛ fortius illo est illud quod. ℞. duarum radicuꝫ et radicis lilij oiꝫ añ.ʒ.x.hiere.ʒ.viij.succi eupatorij.ʒ.v.seminis apij ꝛ feniculi omnium. añ.ʒ.iiij.spice mente amboꝝ.añ.ʒ.vij.fiant ex eis trocisci et administrentur. ¶Decoctio bona. ℞. duarum radicum ambarū.añ.ʒ.x.passularuꝫ enucleatarum.ʒ.vij.anisi ꝛ masticꝭ amborū.añ.ʒ.iij.bedeoard ꝛ suchaha eupatorij omnium.añ.ʒ.iiij.decoquant in libris tribus aque vsquequo redeat ad librā vnā aque ꝛ sumant i potu aliq̃t dieb⁹ in ieiunio. ¶Trocisci boni apud cronicas febres: ꝛ vehemētiā rigoris. ℞. hiere succi eupatorij absinthij suchaha bedeoard oiꝫ.añ.ʒ.v.seminis apij ꝛ feniculi anisi oiꝫ.añ.ʒ.iij.salꝭ naptici.ʒ.iiij.seminis cuscute myrabolanorū chebulorū oium añ.ʒ.xv.agarici.trociscorum de rosa.ʒ.xx.de turbith.ʒ.xxx.fiant ex eis trocisci: et sunt solutiui. ¶Et iterū aloes myrabolanoꝝ citrinorum ꝛ reubarba. masticꝭ succi eupatorij absinthij oium añ.partē.j.croci partis vni⁹ medietatē terantur ꝛ administrentur. ¶Et iterum hiere myrabolano.chebulorū salis omnium. añ.ʒ.iiij.seminis apij ꝛ feniculi

ti et anisi oium ana.ʒ.j.ß.absin thij.ʒ.v.trociscoꝝ de rosis.ʒ.iij. suchaha bedeoard oium.añ.ʒ. ij.terant ꝛ informentur pillule. ¶ Decoctio bona. ℞.eupatorij. ʒ.v.ꝛradicis lilij ꝛradicis liqui ritie ꝛ ameos oium.añ.ʒ.iiij.se minis apij feniculi añ.ʒ.iiij.ro sarꝝ.ʒ.v.decoquant oia ꝛ sit dosis ei⁹ oi die.℥.iij. ¶ Et iterꝝ radi cũ triũ olum.añ.ʒ.x.semis anisi apij oim.añ.ʒ.ij.suchaha bedeo ard eupatorij absynthij omniũ añ.ʒ.v.cẽtauree.ʒ.iij.decoquan tur.ꝛbibãt.℥.iiij. ¶ Et iterꝝ her be eupatorij fũiterre bedeoard suchaha absinthij oium.ana.ʒ. v.passularꝝ.ʒ.x.mirabolanoꝝ ci trinoꝝ.ʒ.x. ¶ Et hec quidẽ cura est salso ꝛei in quo vincit colera magis conueniens. ¶ Et agari cũ cum de eo sumitur in puluere ex.ʒ.j.vsq ad.ʒ.j.ꝛ tertiã die bus ꝯtinuis prohibet elongari egritudinem. Sumat ergo pul uis ex eo ꝛcõmisceatur cũ melle ꝛ bibatur. ¶ Et semẽ vꝛtice post digestionẽ vel cõmixtionem est mirabile valde sumptũ cuꝫ pul uere aut cũ melle. ¶ Uerꝝ si acci derit ei modus aliqs solutiõis ventris: oportebit vt addat in eo ꝑpter debilitatẽ epatis se men cuscute vel turbith: ꝛ semẽ cuscute: et ꝑpter debilitatẽ sto machi mastix ꝛ anisuꝫ: et ꝑpter debilitatẽ splenis et grossitudi nẽ ei⁹ radix apij et scolopẽdrie: nã mltoties associat huic egritu dini splen. et fortasse opꝫ vt ad dant ꝑpter ipm ciperi et grana et ben de fenugre. et considere tur cũ hoc dispositio vehemẽtia febris vt nõ accidat vehementie calefactiõis. ¶ De euacuationi bus vero que sunt fortiora: ꝛ in

diget eis in hac egritudie apd digestionẽ: est vt augmentetur dosis de pillulis de turbith. et administrentur clysteria fortia ¶ Et de illis sũt pillule iste. ℞. masticis sextam dragmam vnã succi absinthij quartã dragmã vnã pulpe colloquintide sextã. ʒ.j.hierepigre.ʒ.ß.agarici.ʒ.ß. informent pillule cũ sirupo ace toso mellino: et sumant i potu. ¶ Et de illis sunt pillule de ma stice ꝛ de aloe. ¶ Qd si mã fuerit ad caliditatẽ decliuis: sumant d trociscis de spodio solutiuis.ʒ. iij.trocisci d turbith.aur.j.scão nee aur.j.ß.succi eupatorij aur. ij.et dent i potu ßm qtitatẽ vir tutis: ꝛ iterꝝ eupatorij absinthij capilliveneris ꝛ myrabola.fumi terre passularꝝ mũdatarũ eqles sumant ptes: ꝛ dent in potu ßm qtitatẽ necessitatis. ¶ Et si nõ suffert corp⁹ solõnẽ vẽtris pue niat ad diuretica et sbtiliatiua ꝛ sudare facientia. et de sũma illo rũ qb⁹ indiget tũc: est ifusio alo es cũ melle. ¶ Et qñ declinat e gritudo nõ ẽ tũc introit⁹ balnei añ cibũ mal⁹. ¶ Cibi ãt eoꝝ sũt subtiles sicut acetũ ꝛoleũ. et qñ q ponit in eis parũ almuri ꝛ ꝑ prie in fine ei⁹. ¶ Illi aũt q̃ sunt fortiores sunt altaragi ꝛ pulli ꝛ alcubugi ꝛ his silia post dcliatio nẽ. Et opꝫ vt ponãt in eis ꝛ ꝑpe apud digõnẽ ea in qb⁹ est icisio sicut acetũ ꝛ synapis et almuri. ¶ Et si fuerit flegma acetosum malũ viscosuꝫ porrũ ꝛ aq cicerꝫ sunt de meliorib⁹ cibis eis. ꝛ qñ q ponũtur in eis cyminũ ꝛ ane tũ et oleũ. et iterꝝ beguerid fctã ex sicla et almuri et aceto ꝛ olo abluto ꝛalchanguamac sic lien mac de capparib⁹ et remach de

aneto et origano ꝛ aniudē et asparagis. ¶Et deuitētur olea ī q̄bꝰ infridatio ꝛ hūectatio. ¶Et hora cibi est post tēporē paroxismi ꝛ eradicationē eiꝰ; et añ paroxismū ad minus .iiij. horis. ¶Mēsura aūt somni eorū est vt sit eq̄lis vigilijs: et sit digō materie ad somnū et resolō ad vigilias. ¶Et balneū q̄dē est vehemētis nocumēti post declinationē. ¶Et succurrit vomitui eius qñ supfluit. et opȝ vt admistret in illo qđ sit sicut mina: ꝛ sirupꝰ de granatis cū mētha sit cognitus. et si necessariū est fortius: sumant̄ đ granis granatoꝝ muzorū .ʒ.x. ꝛ thuris albi ꝛ masticiſ amborū añ .ʒ.v. mēthe .ʒ.vj. decoquant̄ in .ij. lib. aq̄ in qua sint folia mēthe donec minuat̄: ꝛ sic currat̄ fluxui vētris eiꝰ cū superfluit cū retētiōe eius cū eis q̄ sciuisti de stipticis regimētalibꝰ ꝛ medicinalibꝰ. ¶Sed eiꝰ q̄dē debilitationi succurrit vt cibet̄ successione eiꝰ pullis assatis et in patellis coctis: et vt adhibeant̄ suffumigatiōes et odores viuificātes. ¶Et si acciderit inflatio in facie ꝛ extremitatibꝰ iuuant̄ cū admistrant̄ hmōi trocisci. ℞. anisi ꝛ lacce ablute amboꝝ añ. pōdus .ʒ.v. amigdalarū excorticataꝝ croci marmacor oim̄ añ. ʒ.iiij. seminis apij semis feniculi floris sq̄nāti oiȝ. añ .ʒ.iij. floꝝ eupatorij .ʒ. iij. spice .ʒ.v. hiere pigre .ʒ.vij. ros .ʒ.x. fiāt ex eȝ trocisci ꝛ admistrent̄: ꝛ fortasse idigebis eis q̄ sūt sicut omorusia ꝛ dyalacca ꝛ medicamē đ amigdalis amaris. ¶Et ad lōgitudinē febris. ℞. rosarū pōdus .ʒ.x. masticis ꝛ spice ꝛ feniculi ꝛ semis apij et semis endiuie ꝛ succi eupatorij ꝛ succi absinthij oim̄ añ. ʒ.iij. spodij .ʒ.v. fiāt trocisci ꝛ sit dosis ex duabꝰ .ʒ. vsq; ad .v. cū .ʒ.x. de geleniabin ī decoctiōis feniculi q̄ntitate vnc. ij. et ameos ꝯfectū cū melle est magni iuuamēti ī hmōi loco. ꝛ fortasse indiges pp lōgitudinē frigoris fricatiōe. ꝛ modꝰ in ea ē vt icipiat ab humeris ꝛ inguinibꝰ qñ spargit̄ caliditas in manibꝰ et pedibꝰ et calefiūt. ¶Si aūt senserit siītudinē lassitudis fiat pmutatio ad fricationē dorsi. et qñ vehemēs sit calefactio q̄ necessaria ē in eis: tūc dimitte eā ad aliōmē bñ. et de oleis bōis ē oleū dulce in q̄ nō est stipticitas ꝛ oleū cāomillinū ꝛ oleū de aneto đcoctū ī vase duplici. Cuȝ ḡ cōpleueris: tūc absterge olū aliq̄đ vt ñ āgustiet̄: ꝛ nō ē malū si fricationē sic cā seq̄t̄ fricatio cū oleo aliq̄. Et de illis q̄ seruāt stomachos eoꝝ vt nō debilitent̄: sunt vnguenta inūcta capiti stomachi q̄ sunt sicut cāomillinū ꝛ oleū nardinū ꝛ oleū anetinū ꝛ fortiꝰ illo alnazoli. et de emplīs iuuatiuis est vt decoquat̄ camomilla cū re pauca masticis decoquēdo cū vino cū duplo sui de melle. ¶Et si acciderit appetitꝰ: tūc meliꝰ ē vt ñ admistret̄ vinū solū: imo in q̄ decocta sunt sicut camomilla ꝛ dactili ꝛ mellilotum et absinthiū.

¶De cura flegmatice ꝯtinue q̄ nominat̄ latica. Ca.60.

Est cura faciētis poxismū omni die. Et differt ab ea quoniam opȝ vt in illa sit administratio subtiliātiū calidoꝝ cū facilitate. ¶Et hoc si fuerit ꝯtētus eis q̄ sunt sicut sirupꝰ acetosus ꝛ geleniabin ꝛ iuleb đ melle ꝛ aq̄ feniculi ꝛ apij et radicū triū

sine dubio ꝯfert. et qn̄q3 confert eis luisch de aneto ⁊ luisch ꝺ capparib⁹ ⁊ ꝓpe cū vestigijs digōnis. ❡ Et ꝑparenť cibi eoꝝ i obseruatiōe tēpoꝝ ⁊ diuersitat; ei⁹ ⁊ fortitudīe ꝟtutis ⁊ debilitat; ei⁹ ꝑparatiōe cui⁹ rememoratio ꝑterijt. ❡ Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decē gn̄ibus. ❡ Et iteꝝ de medicinis exptis ad eos ē illa q̄. ℞. ros. ℥. vij. succi liq̄ritie fūiterre spice oīm an̄. ℥. iiij. masticis. ℥. iij. karabe. ℥. iij. anisi. ℥. ij. ꝑparēť. Iteꝝ trocisci eupatorij. ℥. iiij. ros. ℥. j. et ƀtiā spodij. ℥. ij. ⁊ ß. et iteꝝ trociscoꝝ absinthij q̄ꝝ ꝺscriptio. ℞. assari se. apij anisi amigdalaꝝ amaraꝝ suchaha bedeoard succi eupatorij spice mastic; oīꝫ an̄. ℥. ij. et iteꝝ eupatorij vnc. iij. ros. rub. li. j. spice li. ß. spodij vnc. iiij

❡ De cura empialos et lipparie. Cap. 61.

Cura eaꝝ ꝓpinq̄ est cure q̄s diximus ⁊ sunt ābe associate vni vie. ⁊ oꝫ vt icipiať i ꝑmis a sirupo acetoso mellino ⁊ zuccarino. ❡ Et ꝑcipiať in eis ambab⁹ vt administreť rob agreste decoctū cuꝫ melle et sirupo ros. deiñ fiat ḡdatio de via sumēdi i potu semia et aq̄s eoꝝ ad ifusionem aloes: ⁊ trociscos ꝺ rosis cū mastice: ⁊ pillťas de aloe et hierāpigrā: et pillťas ꝺ eupatorio. et oꝫ vt i eis ābabus sit̄ stomachi solicitudo habeať. et administreť vōitiuū cū aq̄ faseoloꝝ ⁊ raphani ⁊ anisi et calamēti et diureticā. ❡ Et ꝺ solutiuis iuuatiuis ē illꝺ ꝙ fit ex myrabolāis nigr; ⁊ citrinis ⁊ turbith et zuccaro. et de ilľ q̄ ꝯferūt eis iuuamētū magnū sūt clisteria decliuia ad acuitatē: ⁊ i q̄b⁹ ponunť medulla cartami minor ⁊ anetū ⁊ cāomilla et alhasce ⁊ mellilotū ⁊ almuri ⁊ mel. et regimē lipparie idiget sbtilitate plusq̄ rgīm alti⁹.

❡ De cura febris cū sincopi humorosa. Ca. 62.

Hec febris ē difficilis cure. ⁊ modus in curatiōe eius est euacuatio ḡdata ex subtili ad fortē ⁊ ꝓprie qn̄ natura non rn̄det ex se. Tunc em̄ cū clysterib⁹ mūda qꝺ est in intestinis et venis ꝓpinquis eis ex superfluitate. et administra i rn̄duo subtiliationē cū fricatiōe. ❡ Et Gal. quidē dixit ꝙ deficit ab euacuatione pl'm eorū nisi cū fricatiōe ⁊ melior modoꝝ i fricatiōe eoꝝ est vt incipiat a coxis et crurib⁹ descēdēdo a superiori ad iferi⁹: et admistreť illꝺ cū mātili aspo abradente cutē: deiñ ꝑmuteť ad man⁹ ꝺscēdēdo ab hūero ad spatulā ita vt igneať cutis: deinde ad dorsuꝫ ⁊ pect⁹: deiñ redeat ad crura ⁊ rūertať ad ordinē ꝑmū. ⁊ ponatur medietas tēporis eorum fricatiōi et medietas tpis eoꝝ dormitioni si possibile est. ❡ Et ad summū canon curōnis eoꝝ ē subtiliatio non calefactio valde: ⁊ de ilľ q̄ cōferūt eis sunt subtiliātia sicut aq̄ mellis cū virtutib⁹ ysopi ⁊ semis apij i matutinis ⁊ silib⁹ eis. Qꝺ si fuerit illic flux⁹ vētris supflu⁹ decoque mel decoctiōe vehemētiore ⁊ nō solues nisi paꝝ tēpatū. ❡ Et sirup⁹ acetos⁹ mellin⁹ iteꝝ ꝯfert eis: i estate q̄dē et ꝯsuetudīe pot⁹ aq̄ fride ꝑmixt⁹ cū aq̄ frida ⁊ i hyeme oꝫ vt nō sumat eā i potu penitus: ⁊ sit cōtent⁹ aq̄ calida et assumere calidū ex potibus est meli⁹ eis nisi apꝺ necessitatē est⁹ estatis ⁊ vehemētiā caloris

plurimi.et cõueniẽtius q̃ potan
tur ad sitim est sirup⁹ acetosus
mellinus. ¶Et vinũ ꝯfert eis in
ꝑncipio: ꝓpꝛie si fuerint febꝛes
eoꝝ sanguiñee:sȝ paꝝ sũt ⁊ ꝑpe i
senib⁹:et necessariũ est eis vinũ
post cibũ. ¶Et tibi q̃dẽ necessa=
riũ est vt ꝯsideres pulsũ hñtium
hãc egritudinẽ sp:et cũ videris
eũ incipe debilitari et cadere su
bito ciba cũ pane ĩfuso i vino cõ
mixto si nõ ꝓhibet apã i visceri
bus. Cuȝ ergo associaẗ et hmõi
egritudo nõ est curationi mod⁹
neqȝ fiducie locus.s. qñ accidit
hmõi alteratio in pulsu. Et hec
quidẽ cibatio est ex eis q̃ neces
saria sunt qñ vehemẽs fit sinco=
pis:veꝝ oȝ vt ꝓhibeaẗ illd̃. Cib⁹
aũt super quem fit doꝛmitio est
aqua oꝛdei ĩup qua nõ addatur
nisi cũ cadit virtus. Et si addiẗ
tunc sit panis infusus in iuleb
aut aqua mellis. ¶Et balneum
quidẽ est de reb⁹ nocibilioꝛib⁹
istis. ¶Et calidũ et frigidũ val
de ex aere cum calido eñ nõ fit
securitas de cursu humoꝛuȝ ad
pulmonẽ et ad coꝛ et ad cerebꝛũ
et frigidũ pꝛohibet digestioneȝ
ei⁹ et addit in oppilationẽ ei⁹.
¶Quod si fuerit i ea humoꝛ co
lericus aliquis: tunc si facilis ẽ
vomitus et leniatur:est iuuati=
uus valde. Et ad vltimũ melius
est vt assidue pꝛoficiat in ea.

¶De cura febꝛis cum sin
copi minuta. Cap.62.

Opoꝛtet vt emplastretur pe
ct⁹ ei⁹ cũ sandalis et aqua
roẽ.et viuificetur cũ cibo paula
ti.et sit cib⁹ ei⁹ sicut panis de si
mila infusus i aqua granatoꝛũ
infridata si desiderat ipsum: et
siẗr in aqua de fructib⁹. Si aũt
indigetur ad ꝟtutẽ almososat
factis ex pullis cuȝ aceto et aq̃
agreste et oleribus fridis et ꝓ
pꝛie coꝛiandro erit iuuamentũ
in hoc si exhibeatur.

¶De regimine nocturne
et diurne. Ca.64.

Regimen ambarum est regi
men flegmaticaruȝ:neqȝ est
diuersitas in eis.

¶De q̃rtana pꝛodica. Cap.65.

Plurimũ q̃rtana ẽ periodi=
ca. Et minoꝛaẗ casus q̃rta=
ne iseparabilis. ¶Cause ꝟo q̃r=
tane sũt ea q̃ gñat melãcoliam
postea putrefaciãt eã. Et tu iaȝ
sciuisti totum illd̃. Et sciuisti ꝙ
melãcolia alia est q̃ est fex san=
guis: et alia ẽ q̃ ẽ adustio ei⁹ et
ei⁹ humoꝝ. et sciuisti ꝙ de illa
est sanguiea:et de illa ẽ flegma
tica:et de illa est colerica: et de
illa ẽ adustio ipi⁹ melãcolie na
turalis. ¶Et existimauerũt q̃dã
hoĩm ꝙ q̃rtana nõ gñaẗ ex melã
colia nãli qm̃ ipa non putrefit.
¶Et hui⁹ q̃deȝ sermo nõ opȝ vt
auscultetur. Jmo de pꝛopꝛieta=
tib⁹ oĩs hũiditatis est vt putre
fiat q̃uis rarificeẗ in ꝑparatiõe
¶Et plurimũ q̃dẽ euenit in suc=
cessiõe egritudis febꝛium diuer
sarum putridaꝝ ꝑꝑ diuersitatẽ
humoꝝ ex q̃b⁹ gñantur: ex quo
rũ putrefactiõe cum addũtur et
nõ euacuãtur:multiplicatur me
lãcolia:deiñ cũ putrefit:est q̃rta
na:et multoties q̃dẽ accidit suc
cessione spleĩs:et cũ hoc ipa ẽm
plm̃ nõ euacuaẗ ex doloꝛe sple=
nis aut duritie ei⁹. ¶Et saluioꝛ
q̃rtana est illa q̃ non accidit ab
apãte splenis aut aliĳs aut cũ q̃
nõ ẽ apã splenis. ¶Quartana ei
q̃ euenit ab apostemate splenis
aut cum q̃ est apostema splenis
multoties ꝑducit ad hydropi=

ſimᵹpnicié. ¶ Et qrtana q̄ ſalua eſt: liberat ab egritudinibꝰ malis melancolicis ſicut melancolia ꝛ epilepſia. ¶ Et in ea eſt ſecuritas a ſpaſmo qm̄ humor eſt ſiccꝰ. ¶ Et ſm̄ plim eſt egritudo ſalua. ¶ Et qn̄ nō accidit i ea error nō addit ſupra annū. ꝛ qñq̄ ꝑdurat. xij. annis: ꝛ qđ eſt infra eos. ꝛ q̄ ex ea lōga eſt perduxit ad hydropiſim. ¶ Et ſcias ꝙ autumnus eſt inimicus quartane.

¶ De ſignis. Cap. 66.

Signa ſunt ꝙ quartana icipit i primis cū frigore pauo: deinde icipit frigꝰ eiꝰ addi poſt ea minoratꝰ parū apđ ſtatum ſicut in flegmate. ¶ Cunq̄ caleſit corpꝰ nō eſt caliditas vehemēs lʒ ſit maior ꝛ magis apparēs q̄ illa q̄ ē in flegmatica. Ipa ei cū difficultate ſua ꝛ inflammatiōe nō inflāmatꝰ iflāmatiōe de q̄ curatꝰ ſicut ignis in lignis groſſis ꝛ nō cōprehendit ſup corpꝰ totū imo eſt illic caliditas cū horripilatōe ꝛ i hoc ē groſſitudo hūoris: ꝛ ē cū frigore ꝛ aliquantulo dolore q̄ſi frāgat oſſa: ꝛ eſt illic ꝯctio ꝑpter quā ſtridēt dentes: verū nō ſicut i flegmatica: q̄propter ꝑducit illđ ad debilitatē virtus. Verū leniꝰ apud digeſtionē qm̄ malitia minoratꝰ ſicut fuit i ꝑncipio parūper. ¶ Et de ſignis quartane ſunt cauſe eiꝰ an̄cedētes ex febribꝰ q̄ ꝓlōgate fuerūt ꝛ ex ſplene aut dolore. ¶ Et de ſignis q̄rtane ēt ſunt diſpō cōplexiōis ꝛ ſignificatiōes melācolie ꝛ etas ꝛ tp̄s ꝛ cibꝰ ꝛ forma ꝛ cōſuetudo ꝛ q̄ ſūt his ſiſa. Et piodus eiꝰ eſt. vigintiquatuor horarū. ꝛ multoties ē febris tertiana in eſtate q̄dē ꝛ ſit q̄rtana in hyeme. ꝛ multoties ꝑducunt febres diuerſe ad febres ꝑmixtas i q̄bꝰ nō ē ordo ꝑp diuerſitatē reſidui humorꝫ remouētiū poſt febres. Cū ergo ſtatꝰ cōfirmatꝰ ſm̄ cinereitatis additionē cōfirmatꝰ ſup quartanā. ¶ Et illiꝰ q̄dē que eſt a flegmate aduſto ſunt paroxiſmi lōgiores: ꝛ accidit eis frigꝰ ſm̄ plꝰ ſucceſſione aſſiduatiōis ꝛ ē ſudor tardior: ꝛ vrīa groſſior ꝛ durities venarꝫ minor; ꝛ ſit ſʒ plm̄ ſucceſſione febriū flegmaticarū. ¶ Et illā q̄ ē a ſanguie aduſto an̄cedunt ſigna ſanguinis: ꝛ febris eiꝰ ꝛ rubedo vrine: ꝛ ſignificāt ipam forma ꝛ etas ꝛ tp̄s et fortaſſe erit poſt febres ſanguineas. ¶ Et i illa q̄ ē a colera aduſta ē pulſus vehemētioris velocitatis ꝛ frequētie: ꝛ icipit cū horripilatiōe ꝛ frigore i carne ꝛ ſiti ꝛ ſudore: ꝛ qñq̄ ſit ira ꝛ ſudor ꝛ inflāmatio: ſignt ipaꝫ forma tp̄a ꝛ etas: ꝛ qñq̄ ſignt ipam ꝙ ipſa ſit ſucceſſione febrium colericarū. ¶ Et pulſus in q̄rtana eſt decliuis ad duritiā ꝑpter ſiccitatē humoris. Ipe eñ trahitꝰ ad interiora q̄ſi ipe eſſet pulſus ſenis ꝛ ad equalitatem dum non mouetur. ꝛ ſi moueatꝰ: diuerſificatur pulſus valde ꝑpter groſſitudinē ſupfluitatis: ꝛ ſit mundificatio eiꝰ apparēs apud tepore: ꝛ ē ſignificatio completa ſup quartanam: ꝛ multoties accidit i eo dyaſtoles ineq̄lis ꝛ ſiſtoles vehemētis neceſſitatis ſm̄ cōtrariuꝫ eius qđ eſt in tertiana: ꝛ pulſus quideꝫ quartane melior ē pulſu flegmatice in paruitate et frequentia; ſed eſt ſimilis ei in tarditate: ꝛ apđ inceptionē paroxiſmi additur tarditas ſua ꝛ freq̄ntia. ꝛ diuerſitas eiꝰ eſt maior diuerſitate reliquarum febriū: de=

inde incipit magnificari et fieri freques & velox. ¶Et vrina i q̄rtana est similiū horaꝝ in priuatione digōnis pp frigus materiei & grossitudinē ei⁹ nisi apud statū bonū. Ueꝝ dispōnes ei⁹ et colores ei⁹ diuersificātur: & illď iō q̄m melācolia gn̄at ex hūoribus diuersis. ¶Et de signis digōnis q̄rtane est leuitas tremoris. Urina aūt in pncipio est alba ad viriditatē decliuis cruda cui nō est digō. Et post pncipiū diuersificatur eius dispō ppter ea ꝙ plurimū melancolie est generatū ex hūorib⁹ diuersis: & est apď declinationē nigrū. ¶Et sudor in q̄rtana est plurim⁹ p ꝯparationē ad flegmaticā & nō multiplicat̄ p cōparationē ad alias & sitis minoratur hac in febre nisi sit a melancolia colerica.

¶De cura. Cap. 67.

Consideret̄ in hac egritudine an sit melācolia flegmatica aut melancolia sanguinea aut melācolia colerica aut melācolia melācolica. deide rege vnāquāꝗ eaꝝ cū eo qď ei ē ꝯueniēs de illis q̄ dicem⁹. ¶Ueꝝ oībus spēbus suis sūt iudicia in q̄bus cōicāt: & illď ē ꝙ ipē minuūt in principio: quare necesse est vt attēdat̄ an sit sanguis dn̄ans in ea: & ppriē qn̄ q̄rtana est a melācolia sanguinea. Tūc em̄ flōmetur & extrahat̄ sanguis sm̄ q̄titatē necessitatis. Et fortasse exigit multitudo ei⁹ vt extrahat̄ ď eo res plīma. Et qn̄ nō ē necessaria flōmia: tūc flōmia est nociua inq̄tū debilitat: & inq̄tū educit contrariū melancolie: & inquantū mouet hūores ad exteriora. ¶Et si opꝫ: euacuet̄ a principio de hūore faciēte febrē aliq̄d ad alleuiandū & mundificādū. Illď em̄ apď digōnē ē sm̄ꝗ innuā ad ipꝫ & si post paroxismū p diē. ¶Et nō opꝫ vt fiat puocatio in pmis cū fortitudie. Et opꝫ vt administret̄ mollificātia. ¶Et si tibi nō videtur bonū vti potionib⁹ administra loco eaꝝ clysteria ꝯueniētia. Sꝫ opꝫ vt sint leuia. Et non ꝯcedit̄ ꝯfortatio eoꝝ nisi q̄m ꝯsequit̄ egritudo stati. Et si medic⁹ iā ꝯsumpserit & solutione eduxerit melancoliā i pncipio aliquoties solutōe forti & phibuit egritudinē penit⁹: sꝫ ē rectū ab errore. ¶Et opꝫ vt phibeat̄ i die paroxismi a comestiōe: & pcipiat̄ ieiuniū: & phibeat̄ ab aq̄ frigida illa die. Et est necessariū in reliq̄s dieb⁹ vti carne teiugi aut pulli in primis teiugi vsꝗ ad tres vel q̄tuor piodos deinde pulli: tunc ei⁹ pulsus ē melior. ¶Et sit medicina in die paroxismi geleniabī ꝯfricatū cū aq̄ calida in die bis aut ter. Sintꝗ. ʒ. iiij. geleniabin cū. ʒ. x. sirupi acetosi. ¶Et quidē scis ꝙ qn̄ melācolia est colerica tunc opꝫ vt administret̄ i ea qď soluat eā ex gn̄e myrabolanorū & viole. ¶Et si ē flegmatica opꝫ vt admistret̄ i ea aliq̄d i pmis in q̄ sit ꝟt⁹ polipodij & epithimi & similiū. ¶Et scia ꝙ aq̄ casei est bonū vehiculū ei qď admistrat̄ de ꝟtutibus pdictis. Et fortasse cōfert admistratio ei⁹ soli⁹ cū ē caliditas violēta: nā geleniabin & aq̄ ei⁹ colata cū decoctiōe sua forti ē loco ipi⁹ & ppriē qn̄ est in stomacho debilitas aut ē illď qď vicit humor frigid⁹. ¶Et vomitus iteꝝ & ppriē an̄ cibū & post cibū & est ꝯueniētior & ppriē in die paroxismi & an̄ paroxismū: et ppriē qn̄ melācolia ē flegmatica

de reb⁹ iuuātib⁹ in ea: ꝛ nō i pn cipio tm̄ imo ꝛ i oi hora. ¶Op; ꝙ vt nō laboret i pncipio ꝛ in pn cipiis digōnis vsqȝ ad aduentū cōplementi digōnis in euādo supfluitatē cū eo qđ calefacit cū fortitudine: neqȝ cum eo qđ exic cat cū fortitudine ex medicia et dimissione cibor: neqȝ cū eo qđ debilitat ex solutione vētris: ne qȝ iterū cū eo qđ debilitat in pn cipio ex subtiliatōe regiminis. ¶Et scias ꝙ qñ incipit q̄rtana in estate aut in hyeme: tunc op; vt in potu det in pmis de aq̄ or dei et secaniabin vt apiat vias oppilatas puocatiōe ꝛ ꝯsumat velociter et illud est post perio dum antecedentem trib⁹ horis aut quatuor. Et cum accidit q̄r tana in hyeme: tunc non est mo dus vt dentur in potu trocisci. ¶Et scias ꝙ res frigide ꝛ humi de facilis digestiōis boni chimi sūt cōuenietes huic egritudini i quantum est febres: ꝛ ex hoc qđ sunt cōtrarie vni duarū qualita tū melancolie q̄ est siccitas: q̄re op; vt administrent iterum vbi nō timetur nocumētū digōnis. Et non sit q̄ntitatis ex qua time tur nocumētū in digōne aut mi sceat cū eis aliq̄d qđ earū frigi ditatē temperet: ꝛ non minuat ear humiditatē: ꝛ iste sunt res calide cū equalitate. ¶Et alie net oē frigidū ꝛ siccu;. ¶Et res humide ꝛ frigide huic egritudi ni cōuenientes sūt sicut endiuia ꝛ lactuca ꝛ melon ꝛ persica qñqȝ ꝛ non op; vt deuitent hmōi nisi aut pp̄ter vehementiā frigoris ꝛ est inuētū sicut in lactuca: ꝛ nō est inuētū sicut in melone dulci. Aut propter vehementiā puoca tionis perducentis ad ingrossa tionē sanguinis: ꝛ illud est inen tū in melone dulci. Aut pp̄terea q: preparata sūt ei qđ pmisceat putredinē ꝛ est illud inuentum in psicis: ꝛ op; vt obserues hu iusmodi. ¶Cibi vo calidi cū eq̄ litate cū additiōe i hūiditate sc iuuātes valde: ꝛ propue cū vo lūt eq̄tionē caliditatis eor vbi nō diligit vt per ea fiat iuuamē tum ad digestionē cū frigidis ꝛ humidis: sicut commixtio ficuū cū endiuia. ¶Et nō est malū in primis sumere ea in q̄bus ē sal sedo ꝛ acredo ꝛ incisio cū nō ti metur incrementū caliditatis. ¶In fine aūt egritudinis nō est excusatio illius: ꝛ trocisci de ab synthio iuuatiui sūt vsqȝ ad finē egritudis. ¶Et de illis quib⁹ fit iuuamētū est sessio in aqua cali da dulci añ cibū omni die: ꝛ bal neatio q̄ humectat et nō facit su dare neqȝ excitat caliditatē: ꝛ cō tinuatio delitiar ꝛ q̄etis: ꝛ ab horrere exercitiū ꝛ mot⁹ corpa les ꝛ aīales. ¶Et oēs iste febres indigēt humectātib⁹ ꝛ diuersifi cātur in q̄ntitate infridatiōis et calefactionis. Et necessitas sua qua idigēt exiccatiuis est pp̄ter illud qđ est in eis de virtute inci sionis ꝛ abstersiōis et solōnis ꝛ nō pp exiccationem. ¶Et o; vt obseruet stomachus cum empla stris bonis cōfortantibus q̄ sūt inter virtutē caliditatis ꝛ subti litatē ei⁹ ſm qđ exigit dispositio Et obseruētur splē ꝛ epar ꝛ regā tur vt nō indurentur et aposte mentur: ꝛ fortasse est necessariū ad puocandū vomitū vti aqua raphani cū semine suo q̄ miscea tur cū sirupo acetoso ꝛ fortasse iuuat cum añcessione comestio nis sicle ꝛ ei⁹ qđ salitū est de pi

scibus ꝛ synapis et his similiū añ ipm. ¶ Et adiuuat post illō cū potu aque multe: deiñ fiat successio cū sirupo acetoso et euomat. ¶ Et de illis q̄ conferūt ei est vt sumat ipm i die paroxismi: deiñ euomat sup ipsuȝ: ꝛ securitatē facit a nocumento febris qō est pp frigus et rigoreȝ ꝛ acuitatē febris si sumat allia et mel et bibat si est purū acetosum mellinū: ꝛ impleat cibo: deinde sumat aquā calidam ꝛ euomat. Cuȝ ergo consumitur paroxism⁹ cenet rē paruam et balneet in mane. ¶ Et si sumat añ paroxismū .v. horis cibū vt euomat: fortasse iuuabit illud lȝ non euomat. ¶ Et vomit⁹ añ paroxismū quicunqȝ humor sit aut alleuiat paroxismum: aut eradicat ipȝ. ¶ Et de regimine bono est q̄ ieiunet i die poxismi si nō est qō prohibeat: et nō sumat cibū donec ꝯsumat paroxism⁹. ¶ Et igrediet balneū die scōo: si q̄dē fuerit digō scōm descriptionē: ꝛ si nō fuerit digō nō fiat in ea nisi effusio aq̄ calide q̄ritate quā delectat corp⁹ et hūectat min⁹ q̄ vt pueniat ad hoc vt liq̄fiat ex ea hūor: et in die tertio admistret vomit⁹ pp illud qō supfluit de cibo et q̄ resoluit balneū: q̄uis oporteat vt admistret vomit⁹ i die poxismi iter̄. qō si melia fuerit sanguinea iuuabit cuȝ flōmia ex basilica. Deiñ p euātionem subtilē cū eo i q̄ ponunt de mūdificantibus sanguinē sicut virtutes suchaha et bedeoard et polipodij et fumiterre et myrabolanoꝝ: chebuloꝝ et hoc q̄dē gen⁹ velocit recipit curationē. ¶ Et si fuerit melācolica colerica: tūc tibi inestvt admistres i fridationē et hūectationē vltimas ex medicinis et cibis: et administra aquā tpatā sedēdo in ea et abluēdo. et fiat lenificio nature i pricipio cum eis q̄ sunt sicut illō qō fit ex violis. et qō fit ex. aq̄ casi: cū ꝟtute polypodij: aut sirup⁹ acetosus cū epithimo et sirup⁹ ros. ꝛ aq̄ iuleb et cassiafi. ¶ At ꝟo solutio ei⁹ itegra separatur post. 20. dies: qm̄ digestio apparet i eo. s. qñ materia est melācolia colerica: deiñ fiat gradatio ad illō qō subtiliat et icidit. ¶ Et si necessaria ē rectificatio stōachi: tūc fiat cū inūctiōib⁹ ꝛ olīs et epithimatib⁹ q̄ nō ptrāseāt virtutē camomille et absinthij et melliloti ꝛ similiū ꝛ ieiuniū plm vsqȝ i diē periodi: qñqȝ iterū est ex eis q̄ nō cōueniūt ei: et si sit in die periodi sufficiat ei eis de cibo parū modicū: ex mūdificatiuis iuuātibus sunt ea q̄bus est decoctio myrabolis. et epithimi et sene in sirupo acetoso in quo decocte sunt viole: et fortasse sumit in potu añ in eo asse in ieiunio proprie i die paroxismi: et euomat ipsum si nauseat cuȝ aīa ei⁹. ¶ Et si fuerit melancolica flegmatica recedeat ad sirupū acetosū mellinū cū aq̄ apij et feniculi ꝛ similiū: et si necessaria fuerit lenificatio misceat cū eo i pricipio ꝟt⁹ solutiua flegmat⁊ ō ꝟtutib⁹ turbith et polipodij: et fiat ḡdatio paucā ad ꝟtutē agarici. ꝛ fiat vt vomat cū sirupo acetoso mellino ō semib⁹ ꝛ his silib⁹ vsqueq̄ icipiat digeri: ꝛ fit vaporatio stōachi et ei⁹ ēplastratio cū eo qō est forti⁹: ita vt cū dactilis ꝛ fi-

cub⁹ z sitib⁹: z silr inunge ipm cũ oleis calidis pueniẽdo vsq ad oleũ ꝺ costo. ¶ Et fortasse ẽ necessariũ i eo puocare vomitũ cũ sirupo acetoso: z sit i eo vt⁹ sinapꝫ z ellebori albi. Imo fortasse ẽ necessariũ vt i potu dent cũ dispõne sua cũ nõ timet ꝺbilitas dispõnis virtutis. ¶ Et si fuerit melia: melica pura ꝺ gñe fecis sanguinis tunc rectificat solo ei⁹ i primis cũ aq̃ iuleb et penidijs z ẽ ꝯueniẽs admistratio geleniabin mellini z zuccarini: et in fine eius euacuet cũ eis q̃ sunt sicut decoctio mirabola. citrinoꝝ z nigroꝝ z fumi terre z passulaꝝ. ¶ Cũ ḡ egritudo digesta ẽ tũc bonũ est ftobo thomar ex basilica. ¶ Et admistret vomit⁹ sup cibũ cũ fortitudine aut leuit ꝭm horã z necessitatẽ: z opꝫ vt assiduet ipꝫ qm̃ ẽ radix ad euõnẽ cũ medicinis z clysterib⁹ fortib⁹. ¶ Et medicine q̃ admistrant i hmõi hora st epithimũ z polipodiũ z agaricũ z sticados z lapꝫ armen⁹ z lapis lazuli abluti z nõ abluti z succ⁹ fol. cẽtauree cũ sirupo mellino. z fortasse necessari⁹ ẽ ellebor⁹ niger. z fortasse ifũdãt i colerica sene z fum⁹ tre cũ epithimo et i sirupo acetoso: deiñ hẽs cõsiliũ tũc apꝺ euõnẽ. z da i potu flegmatice et melice ex ea tyriacã et mitridatũ z medicamẽ de assa et sulphure. z pip solũ bibat i aq̃. et de illis ẽ finapis q̃ admistret ñ assidue: imo i oib⁹ trib⁹ dieb⁹ z i pmis z añ illꝺ i spatio lõgiore et silr dyapipereõ z silia illi ꝺ eꝛijs. z nõ festines cũ aliq̃ hoꝝ añ digõnẽ nã si tu ꝺderis in potu tyriacã et silia illi i pmis ꝯpones q̃rtanã cũ q̃rtana: et fortasse attrahes egritudines alias: z ꝓpe i hyeme. ¶ Et i fine ei⁹ si necessarie fuerit flõmia aude super eã. ¶ Inq̃t Gal. Sanaui gẽtem plurima a q̃rtana ita dedi eis i potu post digõnẽ solutiuũ dei de ꝺdi eis i potu succũ absynthij: deiñ dedi eis i potu tyriacã. et dico ꝙ assa z pip singularia sũt iuuatiua valde qñ apparet digõ z puenit stat⁹. et ciba illũ fahane et albune z keniculi capparꝫ et sinapi z almuri z oib⁹ i q̃b⁹ ẽ vt⁹ solutiua cum fortitudine: et fortasse erit tibi necessariũ vt des ei i potu post xl. dies oi mane q̃tũ est nabac vna ꝺ eis q̃ sũt sic medicamẽ ꝺ assa: et oi sero silr: cũ febris nõ fuerit acuta z materiei radix ñ fuerit colera. ¶ Et de trocíscis iuuatiuis i hac hora et apꝺ declinationẽ sũt trocisci ꝭm hunc modũ. ℞. succi eupatorij et croci amboꝝ. añ. pond⁹. ʒ. iij. scolopẽdr. arist. et lactuce z reubar. et spodij oim. añ. ʒ. v. et se. acetose. et se. portul. et ro. et spice. et se. cuscu. z anisi z se. apij z radicũ capparꝫ z g̃noꝝ albẽ et se. fenicli oiꝫ añ. ʒ. iiij. ꝯficiãtur cũ aq̃ apij et fiãt trocisci: et dent i potu cũ aq̃ fenicli et endiuie et cuscute: et h̃ q̃dẽ medicĩa iuuatiua ẽ modis plurib⁹. ¶ Et si digerit materia: tũc fac istud. ℞. myrrhe. ʒ. xv. spice. ʒ. xiij. agarici costi florꝫ sq̃nãti oim. añ. ʒ. v. petrosellini. ʒ. xv. anisi. ʒ. x. cõficiant cũ vino ãtiq̃ et cũ melle z zinzibere. et sit dosis ei⁹ q̃tũ ẽ nux. et qñq dant in potu i fine z ꝯualescẽtib⁹ z apꝺ paucitatẽ nocumẽti i ea z ꝑmĩtitudinẽ caliditatis cũ subtiliatiõe materie

riei medicia hmōi. R. seminis iusqiami albi mādragore ābo-rū.añ. siliquā.i. et asse circiter tertiā fabe.i. ¶ Et de hoc genere est vt sumant iterū calamēti domestici aurei.iiij.z semis vrtice aur.xx.z epithimi aurei.i. fiāt trocisci pui valde et sit dosis.ʒ.i. ¶ Et ex eis q̄ bōa sūt eis est vt admistref post apparationē digestiōis vsq ad finē eius istō. Sumat passulaꝝ de scemi aut d̄ alacoē z allei siluestr et myrti vel myrabolani recentis oim.añ. pars.i. z decoquant i aq̄ dulci postq̄ ifusa sunt in ea: deiñ bulliāt exq̄site et colet: et det de ea.ʒ.i. ¶ Et iteꝝ semis apij z anisi et cordumeni oim. añ.ʒ.v. origani siluestr eupatorij oiꝫ.añ.ʒ.vij. ameos.ʒ.iiij. suchaha.ʒ.iij. passulaꝝ.ʒ.x. d̄coquant i trib⁹ lib aq̄ vsqueq̄ redeat ad lib.i. ¶ Et d̄ illisq̄ bōa sūt eis ē vt sumant ameos spice z calamēti oim.añ.ʒ.x.z carui z anisi āboꝝ.añ.ʒ.vij. z asse pōd⁹.ʒ.v.z ziziber pōd⁹.ʒ.iiij. z casie pōd⁹.ʒ.iij. ꝯficiant cum sufficiētia mellis.z sit dosis ei⁹ pōd⁹.ʒ.i. cū aq̄ apij et feniculi. ¶ Trocisci hmōi. R. succi eupatorij.ʒ.x. scolopēdrie spodij fenicli spice croci oim.añ.ʒ.v. laccez reubarbari oiꝫ.añ.ʒ.iij. semis cucumer z semis portulace oiꝫ.añ.ʒ.vj. fiāt trocisci cū aq̄ apij z sumant i potu cū sirupo acetoso. ¶ Et iteꝝ ad flāticā myrrhe.ʒ.xxxv. croci petrosilini āboꝝ.añ.ʒ.v. spice.ʒ.iiij.ʃ. castorei.ʒ.iij. anisi.ʒ.iij.ʃ. seminis apij z carui āboꝝ.añ.ʒ.iiij. amomi corticū casie storac oiꝫ añ.ʒ.ij. et ſtiā siseleos adriani ꝯfectiōis oiꝫ.añ.ʒ.i. z ſtias duas. ¶ Et qñ vehemēs fit rigorē vomit⁹ cū aq̄ tepida et sirupo acetoso ad illud iuuatiuū. Qđ si ꝟtutes ei⁹ nō obediūt: tūc cū eis q̄rū rememoratio p̄cesserit fm horā. ¶ E si fiat vaporatio cuꝫ ēbroca in q̄ decocta sunt sehea et camomilla: et sit ia hoie coopto cū pānis laneis aggregātibus calefactionem.

¶ De rememoratione solutiuorum quib⁹ indigēt post digestionem. Cap.68.

Chebulorum.ʒ.v. epithimi absinthij amboꝝ.añ.ʒ.v. myrabolanoꝝ citrinoruꝫ succi eupatorij ēblici oiꝫ.añ.ʒ.iiij. seminis apij z anisi z semis feniculi oiꝫ.añ.ʒ.ij. fiat ex eis d̄coctio: z soluat cū eo cū facilitate. ¶ At sumat absinthij pond⁹.ʒ.x. myrabolanoꝝ chebuloꝝ z epithimi oiꝫ.añ.ʒ.viij. z fumiterre pond⁹.ʒ.vij. z suchaha z cētauree maior āboꝝ.añ.pōd⁹.ʒ.vj eupatorij z radicis s̄qnāti amboꝝ.añ.pōd⁹.ʒ.v. d̄coquant cū q̄nq lib.aq̄ dōec redeat ad li.j. ¶ Pillule leues. Qñ admistrātur i oib⁹ q̄nq dieb⁹ semel sūt iuuātes in ea et sunt expte. R. epithimi z turbith āboꝝ.añ.ʒ.x. carui anisi āborum.añ.ʒ.vij. ameos.ʒ.viij. semis apij z feniculi āboꝝ añ.ʒ.iij. polipodij.ʒ.vj. agarici albi qđ facile terit.ʒ.viij. sal idi.ʒ.v. hierepigre.ʒ.xv. fiāt pile cū aq̄ mēte et sit dosis.ʒ.i.ʃ. ¶ Et cū mā est flātica cōfert iste pillule. R. epithimi agarici ameos oiꝫ.añ.ʒ.viij semis apij anisi fenicli oiꝫ.añ.ʒ.iij. salis naptici.ʒ.v. hierepigre turbith amborū.añ.pōd⁹.ʒ.x. dosis pōd⁹.ʒ.ij.ʃ. ¶ Et qñ est cū dolore splenis iuuat hoc

medicamine et soluit eũ cũ facilitate. ℞. scolopẽdrie. ℥. xv. agarici. ℥. xij. mirabolanoꝝ nigroꝝ hiere. aã. ℥. x. chebuloꝝ absinthij oim aã. ℥. viij. suchaha bedeoard camepitheos succi eupatorij oiꝫ aã. ℥. vij. fruct⁹ tamarisci radicũ capparoꝝ amboꝝ aã. ℥. v. ß. seminis apij anisi seminis feniculi oiꝫ: aã. ℥. iij. fiat confectio aut pillule.

¶ De cibatione patiẽtiũ quartanam. Cap. 69.

Recti⁹ est vt inclinet regimen eoꝝ i primis septimanis vsqꝫ ad tres septimanas ad subtiliationẽ quãdam ꝑter qḋ destruat virtutẽ. et illḋ ẽ vt abstineãt a carne et alzuhumec: hoc enĩ minorat eoꝝ materias et alleuiat eos et abbreuiat spatiuꝫ egritudis eoꝝ. ¶ Et post illud necessariũ ẽ ꝟtutẽ viuificar cũ eis q̃ sũt sicut pisces alredradu et oua sorbilia et pulli et alteiugi. ¶ Cũ ꝟ puẽit ad tp̃s i q̃ sequũt i ea alzuhumec et ñ minorat egritudo tũc necessariũ ẽ custodire ꝟtutẽ et cibare cũ eo qḋ ẽ forti⁹ ex carnib⁹ gallinaꝝ et pulloꝝ et arietũ et hedoꝝ et auiũ mollis carnꝫ sicut st̃ pulli et alduragi et pisces bõi q̃ nõ st̃ magni. ¶ Et scias ꝙ ꝯditio in eo ex q̃ cibat hñs q̃rtanã ẽ ꝙ sit aggregãs ꝓpetates. q̃rũ vna: ẽ vt nõ sit crudũ imo r̃soluẽs cruditatẽ quã facit accidere melãcolia. et scd̃a est vt ñ sit grossũ imo subtiliãs grossum. et tertia ẽ vt nõ sit cõstrictiuũ imo soluẽs vẽtrẽ. et q̃rta est vt sit sanguis ex eo gñatus laudabilis: et plurimũ q̃dẽ est in ea illḋ qḋ hꝫ caliditatẽ et humiditatẽ. ¶ Et tu iam sciuisti quomõ cibet añ paroxismũ: et per quot horas: et q̃re illḋ. et sciuisti iterũ: et qñqꝫ necessari⁹ est cibus: et in paroxismo eius propter causam ꝑdictã. ¶ Uerũ rectius est vt eueniat febris vẽtre vacuo vt non occupetur natura cum materia alia: nisi cuꝫ materia egritudinis donec expellat eam: et vinum sit paruꝫ subtile.

¶ De cura quartane continue. Cap. 70.

Dispositio hui⁹ febrꝫ ẽ sm̃ ꝙ enũtiauim⁹ añ ipsam. ¶ Et canõ i ea est homogene⁹ canoni q̃rtane iterpollate: et ñ diuersificat nisi ab ea in rebus paucis. ¶ De illis ẽ ꝙ ðcliatio i illa ad eq̃litatẽ in calefaciẽtibus et ad ifrigidationẽ i hac ẽ melior ꝑꝑ adherẽtiã febris. q̃re oportet vt administrent i curatione eius ea q̃ sunt sicut sirupus acetosus cũ seminib⁹ et geleniabin et aqua de radicibus equalis et suppositoria cũ melle. ¶ Et de illis ẽ ꝙ flõmia in hac est magis necessaria qm̃ materia est magis cõprehẽsa i venis. ¶ Et de illis est ꝙ licentia i carnib⁹ in hac egritudine est minor: ideo caue hoc.

¶ De febre sextana et septena et similibus. Cap. 71.

Et nominant phitanos: et quidã nominãt huiusmodi febres reuolubiles. ¶ Iste generant ex mã homogenea materiei q̃rtane: sꝫ ẽ minor et grossior. ¶ Et plurimũ q̃dẽ fiũt ex melãcolia flegmatica. Sextanã autẽ et septenã et q̃ sunt post illas hyp. dixit. Et Galenus dixit: ego non vidi in vita mea aliquam ex eis: neqꝫ vidi q̃ntanã nudã fortẽ et neqꝫ ẽ feb.

nisi quasi occulta. ¶ Inqt et nõ est lõginquũ qn sit cã in septe-na. verbi gratia. et nouena regi me qd qn administrat et currit sup ipm facit febrẽ: nã iteratio facit necessario i hmõi horã il-lã febrẽ: et si dimitteret et rectifi caret: nõ faceret. Est ergo cã in periodis ei⁹ et in ipsi⁹ iteratio nibus reiteratio regiminis: et periodi ei⁹ nõ sunt periodi ma terie que effundat et eius redi-tiones. ¶ Inquit. Opz ergo vt obseruet in experiẽtia ei⁹ hui⁹ egritudinis hec intentio ita vt non accidat error: q̃uis gal. sit quasi negãs aduẽtu harum fe-briũ et quasi q sit necessariũ vt sit hmõi febris alia radix. ¶ Ue rũ hypo. iam verificauit ser-monẽ i itẽtionẽ septene et noue ne et nõ est illd manifestũ mira bile: neq manifeste ipossibilita tis ita vt sit necessariũ redire i eo ad admistrandũ. ¶ Et sermo-nes qdẽ qs locut⁹ est hyp. i ca-plo hax febrium sunt q septe-na est plixa et nõ est mortifera: et nouena ẽ lõgior ea et non est mortifera. et dixit q qntana ẽ deterior febriũ qm fit añptisim et post ipaz. et dixit Galen⁹ i ea sic scitis. ¶ Et ego qdẽ opinor huic sermoni modũ quẽdam. et est vt sit ptisis significãs ethi-cã et sit sermo ei⁹ qntana sbiectũ ppõnis idefinite nõ significãt; cõitatẽ: ergo est q̃si dicat q de qntana ẽ vna species deterior febriũ q est sigñatio hui⁹ smõis ei⁹ q cũ febres plõgant et pmi scent et diuersificãt: pueniũt pri mũ ad inflãmãdũ mẽbra pnci palia et ad ethicã: et de pprieta-te hax febriũ ẽ vt sit i fine suo sm ordinem vnũ: et plurimum illi⁹ sup quartanã: et iam testifi cati sum⁹ eã qntanã. verũ ipa p ducit ad quartanã: qñ in humo rib⁹ est exuberatio: et in hũidita tib⁹ mltitudo. Cũq liquefactio iam multiplicat: et euacuatiões sensate et isensate frequẽtes fiũt nõ remanet in hũorib⁹ cinerei-tas nisi illd qd min⁹ est et grossi⁹ et illd facit eẽ necessariũ: vt sit pa roxism⁹ tardior et fiat illa q fuit quartana quintana: et i hmõi q-dẽ dispositiõe fortasse erit corp⁹ pparatũ vt inflãmet et fiat ethi ca. et iterũ ethica qñ accedit nõ est lõginquũ qn faciat accidere in hũorib⁹ cinereitatẽ quandã pp prauitatẽ suam in postremis ethice et accidit illic cinereitati putredo q̃re accidit febris et iã destruxit febris ethica corp⁹. est ergo mala ex hoc q ipa ẽ signũ adustionis humoris de quo nõ remãsit nisi parũ et fit adustus parũ et ex hoc q ipsa ẽ causa ad ditiõis febris et duplicationis ei⁹. ¶ Et nõ opz vt negent egri-tudines qs nõ ptingit videre in tpe qdã: et qdã regiõe: nã hoc ge nus nõ cõprehendit per multi-tudinẽ. ¶ Neq iterũ oportet vt dicat q si est qntana tũc necesse ẽ vt sit materia quinta. Nã me-lãcolia generat qntanã: non pp hoc ipsum q ipsa est melãcolia imo ppterea qd ipsa est pauca grossa: et iã non prolongat quin sit in quibusdam corporib⁹ me lancolia grossa pauca cui acci-dit putredo. ¶ Et nõ ouenit ali cui vt dicat possibile est flegma te vt fiant ei paroxismi aliũ quã do ingrossatur et minorat: quo niam cõcessio est res ampla et ra ro sit possibile vt necario ɔseq̃t ei⁹ ɔdictio. ¶ Ampli⁹ nõ ẽ dispo

sitio in cõcessiõe ei⁹ qd nũq̃ videt et non auditur: neq̃ de quo testificatur experimẽtator aut sapiens: sicut concessio eius qd testificatur qualis hyp. et iam retulit mihi fidelis q̃dã se vidisse nouenam. Quintanã vero non multoties vidimus et non cogimur propter hoc dicere q illic sit humor alius.

¶ De cura specierum huius febris. Cap. 72.

Appropinquat hui⁹ febris cura cure q̃rtane flegmatice. ¶ Et indiget i curatione ei⁹ supfluo ieiunio et subtiliatione cibi et regiminis: et somno digerente vt resoluatur p illud materia grossa et digeratur: et iterum indiget ingrossatione regiminis vt nõ destruatur in eo virt⁹: et sunt ista duo sicut duo cõtraria: et propterea q febres iste non faciũt accidere lesionem virtutis: non curamus si subtiliemus regimen et faciamus egrũ vti ieiunio vno tempore et succurrimus illi sicut ostendimus ita vt cibemus cum eo cuius bonum est nutrimentum et velox sit et multiplicatur: et in quo nõ est ingrossatio materiei: neq̃ additio i ea. ¶ Et de curationibus magis cõferentibus ad illud est vomitus cum elleboro et semine raphani et raphano et elleboro et semine attriplicis et nuce vomica et euacuatio cum hieris et post illud administratio tyriace et eis siliũ. ¶ Et confert tũc sudatio cũ medicinis et cũ balneo calido absq̃ administratiõe aque et absq̃ administratione humectantium.

¶ Tractatus tertius.

¶ De ethica. Cap. j.

Iam sciuisti q in membris sunt humiditates diuersarũ specierum de quibus sunt humiditates preparate ad nutriendũ et humectandũ iũcturas. ¶ Ex illis est ergo illud qd est repositum in venis. ¶ Et de illis est illud qd est sparsũ i mẽbris sicut ros: et iste sunt due diuisiones et prima earem est materia febris putredinis aut febris ebullitionis: sicut sciuisti cum nutrimentũ totũ nõ expandat q̃n est imo remanet de eo illud quod est in semita expãdẽdi: et remanet qd ẽ in semita recõdẽdi. ¶ Et de illis sunt hũiditates primi tẽporis coagulationi: et sũt hũiditates q̃ fiũt actu nutrimẽtũ. s. attracte ad locũ qd est pmutatio ei⁹ qd est d eo resolutũ: et fiũt additio in eo similis illi: verũtamẽ tẽp⁹ cursus earũ ppinquũ est: ergo sunt non coagulate. ¶ Et de eis sunt humiditates cũ quibus cõtinuãtur partes membrorũ similiũ ptiũ i pncipio creatõis et p ipsam destructionem pueniũt ad sepatiões. ¶ Et similitudo hũiditatũ pmarũ ẽ oleũ lucerne effusũ i lucerna. ¶ Et similitudo secũdarũ ẽ oleũ ibibitum i corpore lychinij. ¶ Et similitudo tertie hũiditatis ẽ hũiditas q̃ ɔtinuãt ptes coti d q̃ fact⁹ ẽ lychini⁹. ¶ Et cũ iflãmãt mẽbra radicalia et ppe cor ẽ illõ ipa egritudoq̃ ẽ ethica fm q sciuisti. ¶ Et caliditas q̃ dẽ epatis q̃nq̃ pducit ad ethicã: verũ ñ ẽ ipa ethica: imo ethica ẽ illa q̃ ẽ cã cordis: et silr ẽ dispositio pulmõis: et stomachi. ¶ Uerũ dũ ipa pmanet finiẽdo hũiditates

q̄ sunt in digestione prima imē-
bris ꝛ ꝓprie cordis sicut finit cā
dela oleū īfusum ī lucerna: tūc ē
grad⁹ primus appropriat⁹ noīe
ghis qḋ ē ethica ꝛ grece ethicos
cū nō habeat in spēbus suis no-
men. ¶ Et cū finit humiditates
q̄ sunt diuisiōis p̄me ꝛ incipit re
soluere humiditates q̄ sūt diui-
siōis scḋe ꝛ finire eas sicut finit
flāma oleū euacuatū ī lucerna ꝛ
īcipit finire ībibitū ī corp⁹ lychi
nū erit grad⁹ scḋs ꝛ noiat̄ dubu
rē ꝛ forosmos ꝛ h₃ latitudinē ꝛ
p̄ncipiū ꝛ mediū ꝛ statū. ¶ Am-
pli⁹ nō rectificat̄ ille q̄ ꝯseq̄t̄ sta-
tū adburē ꝛ parū recipit cura-
tionē nisi de⁹ velit ꝛ ꝓpe q̄n pue
nit ad hoc vt caro minuat̄. Cū
ḡ finiunt̄ iste ꝛ īcipit finire hūi-
ditates q̄ sunt diuisiōis tertie si
cut īcipit flāma adurere corpus
lychinū ꝛ hūiditates ei⁹ radica
les ē egritudo ḡd⁹ tertiū ꝛ noiat̄
curnatiuus ꝛ almukasif grece.
¶ Et hec q̄dē egritudo est ex fe
brib⁹ q̄ nō h̄nt paroxismos neq̄
horas porismoꝝ. ¶ Et q̄dā dixe
rūt. Febres ethice aut pēdēt cū
hūiditatib⁹ ꝓpinq̄ tp̄is cū coa-
gulatiōe. Aut cū eis q̄ sunt sicut
caro. Aut cū mēbris radicalib⁹
duris sicut sūt ossa ꝛ nerui. ¶ Et
si ex s̄mōe isto ītelligit̄ ꝙ pēdēt
s̄₃ semitā ꝙ finiūt qḋ in eis ē de
hūiditate radicali ꝯtinuata eis
erit hec ꝛ ītētio p̄ma eq̄lis ꝛ si si
gnificat ꝙ p̄mū qḋ finit ethica ē
hūiditatis ꝓpinq̄ tp̄is cū coagu
latione nō erit sermo san⁹. ¶ Et
ethica q̄dē quādoq̄ accidit post
febrē ephimerā. Et quādoq̄ ac-
cidit post febres putridas ꝛ apo
stematū: ꝛ longinquū est vt acci
dat ethica īcipiēdo: quare sunt
membra radicalia iā inflāmata
ꝛ nō inflāmatur humor neq̄ spi
ritus ante illud: imo oportet vt
calefiant illa in primis: deinde
s̄m processionem dierum cale-
fiāt ista nisi accidat causa fortis
valde: ꝛ causa quidē vna quan-
doq̄ est cā febris ethice: ꝛ q̄nq̄
est causa febris ephimere s̄m ve
hemētiā mutatiōis sue ꝛ debili
tatē suspēsionis sue sicut ignis
nā ipse obuiat lignis s̄m duos
modos: quoꝝ vn⁹ est s̄m modū
ꝙ calefacit ea ꝛ finiat ī eis: ꝛ se-
cūdus est s̄m semitā īflāmatōis
¶ Et febris q̄dē putredinis ꝛ a-
postematis p̄mutat̄ multoties
ad ethicā ꝓpter vehementiā fe
bris ꝛ vehemētiā subtiliationis
cibi in ea ꝓhibitione aque frigi
de ꝛ paucitatē obseruatiōis la-
teris cordis cū vnctionib⁹ ꝛ em
plastris ꝛ epithimatib⁹ ꝛ ꝓprie
in egritudinib⁹ membroꝝ vici-
norum cordi sicut dyafragma-
tis. Et multoties facit cadere in
eā necessitas medico ꝓpter ca-
sum virtutis ꝛ frequentiā sinco
pis ad dandū in potu vinum et
aquā carnis ꝛ medicinā de mu
sco ꝛ his similia. ¶ Et quādoq̄
cōponitur ethica cum febribus
putredinis ꝛ apostematū. ¶ Et
ethica quidē in principio rei est
difficilis cognitiōis ꝛ facilis cu
rationis. Et ī fine sui est facilis
cognitionis ꝛ difficilis curatio
nis. ¶ Et finis aldeburē nō reci
pit curationem penitus.

¶ De signis. Cap̄. 2.

Pulsus quidē est minutus
dur⁹ freq̄ēs debilis fixus
s̄m habitudinē vnā. ¶ In tactu
v̄o eoꝝ est illud qḋ sentit̄ de ca-
liditate min⁹ caliditate sinochi
ꝛ ei similiū inflāmatarū in ma-
teria. Et in principio dū tangit̄:

est magis suauis. Et cum remanet sup eũ man⁹ hora vna appet cũ fortitudine et mordicatiõe. et dũ cessat augmẽtari: ⁊ est calidi⁹ qđ ẽ i eo loc⁹ venarũ ⁊ arteriarũ: ⁊ ẽ eoꝝ caliditas similis nõ ei minuit̃. Uerꝫ ipa qñ supuenit ei cib⁹ augmẽtat̃ velociter: ⁊ fit fortis pulsus valde et icipit magnificari: ⁊ ꝓpt̃ illđ accidit stultis medicorũ ꝙ ꝓhibẽt eis cibũ ꝓpter illud qđ accidit eis de eo ex accidentib⁹ quare perdunt eos. Sicut augmẽtat̃ flãma propter iniectionẽ olei ⁊ sartago cũ effunditur aqua super eam: et iste qdẽ significatiões eius sunt fortes. ⁊ cibus in reliquis quidẽ febrib⁹ ꝓculdubio nõ incendit hac incensiõe: sicut inuenit̃ hic: quãuis necessario faciat diuersitatẽ ꝑ mot⁹ nature. Et hec inflãmatio non est sicut incensio reliquarũ febrium post coarctationez: neqꝫ ꝫꝫ pi odos notas: imo cũ comedunt ⁊ in quacunqꝫ hora sit. Et est habens egritudinẽ nõ vehementẽ discernens illud quod est in eo dẽ de caliditate: qm̃ facta est cõplexio membro conueniens. Et iam sciuisti in libro primo qualitatẽ dispositionis in huiusmodi. Uerũ ipsa apparet apud susceptionẽ alicuius ciborũ propter vehemẽtiã suã. ¶ Et de significatiõib⁹ ꝑmutatiõis febris ephimere ad febrẽ ethicã ẽ vehemẽtia fortitudinis caliditatis i iij. valde. Nã ꝫm p̃hm incipit febris post. x. horas declinare. cũ ergo ꝑ trãsit febris duodeci horas ⁊ nõ appẽt signa declinationis: imo ꝯtinuat̃ vsqꝫ ad tertiũ oi die ⁊ fit fortꝫ: tũc illa ẽ ethica ¶ Et de sigtiõib⁹ ꝯpõnis ethice cũ febrib⁹ putredinis ẽ remissio caliditatis sicce post finẽ declinatiõis: ⁊ post sudorẽ exuberãtẽ: ⁊ additio i arefactiõe ⁊ extenuatiõe ꝫꝫ illud qđ facit necessariũ illa egritudo ⁊ vnctuositas iurina ⁊ egestiõe. ¶ Et si fuerit ethica illđ qđ appet et occultũ aliđ significat ipꝫ coarctatio accedẽs in pocismis hmõi eñ ẽ nõ inuẽtuꝫ in ethica oino. ¶ Et scias ꝙ qñqꝫ icipit ethica retẽta cũ stomacho q̃re corrũpit cõplexionẽ epatis per vicinitatẽ.

¶ De signis alduburen. Ca. 3.

Signa vero alduburen sũt ꝙ quando febris expellit̃ alduburẽ vehemẽs fit durities pulsus ⁊ eius debilitas et paruitas ipsius ⁊ eius frequentia et proprie quando causa casus in ethicam est apostemata quod non resoluitur: nam illud scilicet frequentia additur valde. ⁊ sil̃r velocitas et fit pulsus ei⁹ ꝺ gñe ei⁹ q̃ noiat̃ cauda muris. Qđ si fuerit ex potu calidi vini erit loco caude muris acualis Et nõ erũt accidẽtia aldubellati vehementia valde: non enim dat ei spacium vsqꝫ ad hmõi. ¶ Et appent i vria vnctuositas ⁊ petala ⁊ icipit ocul⁹ ꝓfundari. ¶ Cũ ergo aldiburẽ ꝑuenit ad statũ fit fortior ꝓfũdatio ãboꝝ oculoꝝ. Et multiplicat̃ lippitudo sicca. et crescũt extremitates ossiũ ois mẽbri ⁊ i facie. Et planant̃ tpa. et tẽdit̃ cutis frontis et destruit̃ color cutis. et fit q̃si sit sup eã puluis quidã ex adustione solis. et perducit ad grauedinẽ eleuandi supcilia. Et fit oculus somnolentus ⁊ clausus absqꝫ somno. et subtiliat̃ nasus et elongantur pili. et apparent

pediculi. Et videtur vñter iã mino rari z adhere cũ dorso quasi sit cutis sicca q̃ iam attracta est. et attrahit cũ ea cutẽ pectoris. Cũ ergo curuant vngues z arcuant tũc iaz venit ad statũ z icipit tẽdere ad occasũ. Et cũ icipit tẽdere ad occasũ liq̃fiũt cartilagies

¶ De cura ethice. Ca.4.

Intẽtio in curatione febris ethice est ĩfrigidatio z humectatio. et vnaq̃q; earũ cõplet cũ approximatiõe suarũ causarũ z expulsiõe causarũ sui ꝯrij. ¶ Et fortasse est causa vnius earũ causa ꝯrij alterius sicut causa infrigidationis. ipsa enĩ q̃nq; ẽ cã exiccationis q̃ est ꝯria humectatiõi sicut infrigidatio cũ trociscis cãphoratẽ z illis q̃ sunt ex spodio z his sĩlib⁹. ¶ Et fortasse humectatio iterũ est causa calefactionis q̃ ꝯria est infrigidatiõi sicut vinũ ip̃z humectat sed calefacit q̃re opz vt obseruet illud. Et si necessitas vocat ad fortẽ ĩfrigidationẽ: nõ erit nisi cũ re cui cõiũgit aut q̃ p̃cedit: aut cui succedit res in q̃ est virt⁹ humectationis. ¶ Et sĩlr cũ vocat necessitas ad fortẽ humectationẽ velocem in ea sicut aq̃ carnis z vinũ tũc oz vt adiũgat ei: aut antecedat eã: aut sequat eã illõ i quo est ĩfrigidatio. ¶ Et si fuerit cã ethice apa aut lesioi mẽbro: tũc necessariũ est curare ip̃z ĩ p̃mis. ¶ Et q̃ diligit cõponere regimẽ ei⁹ ex diuersis modis ꝯueniẽtib⁹ ei in quo febris fit vehemẽs valde: tũc necessariũ est vt incipiat z det in potu trociscos cãphoratos z q̃ currũt cursu eoꝝ cũ sirupo acetoso diluculo i ortu solis sicut aqua ordei in cãcris si nõ abhorret eos: et cũ iulebz aqua granatoꝝ. Et admixtionẽ mucilaginis psilij: si nõ fuerit p̃hibẽs aliquid p̃pter stomachũ z alia. ¶ Et regimẽ infrigidãs est p̃ illud q̃ sciuisti de potib⁹ infrigidantib⁹ z de olerib⁹ infrigidãtibus z trociscis sicut trocisci d̃ cãphora z emplastris z vnctiõib⁹ z his sĩlib⁹ z infrigidatione aeris eoꝝ ita q̃ in hyeme. Si autẽ nõ tolerat: alleuiet ab eo ignis Infrigidatio nãq; aeris eoꝝ est melior res. Et sicut vestire eũ cũ sandalatis z cãphoratis z facer ipsum odorare illud in quo sũt rose et cãphora z sandali: et fructus frigidi et sesebrã z liliũ cũ aqua rosacea: z vaporatio cũ sudore et balneo. ¶ Et opz vt non p̃longet retẽtio emplastroꝝ ifrigidãtiũ valde sup̃ mẽbra p̃pinq̃ valde mẽbris anhelit⁹: fortasse enĩ infert illud anhelitui z voci nocumẽtũ magnũ. ¶ Et oportet vt declinet ad quietẽ z somnũ z trãquillitatẽ et gaudiũ: z custodiat eger ab eo q̃ facit ip̃m irasci et q̃ facit ip̃m tristari: et q̃d facit ip̃m angustiari et a fame z siti lõga. ¶ Emplastra ĩfrigidãtia q̃b⁹ oportet eos vti sunt aromatica. Nam ipsa sunt propinquioris iuuamẽti z p̃prie suppectus: et q̃ sequunt ip̃m: et sint infridata: et nõ fit in eis stipticitas. Stipticitas enĩ cum hoc q̃ ipsa facit accidere exiccatiõez p̃hibet virtutẽ medicine p̃fũdari. ¶ Et opz vt assiduet p̃mutatio vt nõ remaneat medicamẽ z calefiat cũ obseruatiõe vehemẽtie ĩfrigidatiõis ei⁹. Nã cũ ip̃z ĩfrigidat vehemẽter nõ elongat q̃n debilitet mẽbrũ. ¶ Et q̃ñ est prope mẽbra anhelit⁹ nõ est lõginquũ q̃n impediat dyaphragma

et alia ab emissiõe anhelit⁹ cũ facilitate. ¶ Et de regimine humectãte sunt cibi leues ꝛ fruct⁹ ꝛ robub: ꝛ vnctões: ꝛ empl'a: ꝛ odoraměta: ꝛ caput purgia: ꝛ quies: ꝛ trãquillitas: et vt non inferat̃ ei violentia in fame aut siti.

¶ De rememoratiõe medicinarum infrigidãtiũ eos. Ca. v.

Ille vo que de eis sunt ifrigidantes aut humectãtes oẽs sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas sicut aq̃ ordei decocta cũ cãcris ex parte cãcri et opꝫ vt euellant̃ extremitates cãcroꝝ ex pedib⁹ suis ꝛ corporibus suis: et abluant̃ cũ aq̃ frigida et sale bono cũ cinere vicib⁹ trib⁹ et supra donec mũdificent̃ ꝛ purgent̃ a grauitate sui odoris deinde decoquant̃ i aq̃ ordei: et sicut aqua lactis vaccini de quo extractũ est butyrũ: et sicut succi oleꝝ elixatoꝝ p̃dictoꝝ i capl'is febrũ acutarũ sicut mucillago psilij. ¶ In aceto aũt ẽ vehemẽs exiccatio ꝛ virt⁹ resolutiõis q̃re opꝫ vt bibat̃ cum eo qđ resistit duab⁹ ꝓprietatib⁹. s. ꝑ cõmixtionem aque multe aut cũ q̃busdã humectãtib⁹ ꝛ lenificãtib⁹. ¶ Et primũ q̃dẽ est vt lac asine sit cũ humectatiõe sua infrigidãs ita vt quidã faciãt meliorẽ infrigidationẽ eius sup infrigidatiõeꝫ lactis vaccini de quo extractũ ẽ butyrũ. Uerũ ipsum ꝯuenit ei q̃ nõ hꝫ febrẽ periodicã: neqꝫ materiã: neqꝫ humorẽ p̃paratũ ad putredinẽ: ꝛ opꝫ vt caueat̃ spissum lac: et de illis q̃ ꝯferũt eis ẽ ꝫuccaꝝ: ꝛ cũ senseris putredinẽ accidentẽ ex lacte: tũc solue cũ facilitate: et si timuer̃ calefactionẽ: tũc abstine ab eo aliq̃t dieb⁹ et cura in ea cũ trociscis ꝛ aq̃s fructuũ: deinde itera lac. ¶ Medicine vo infrigidãtes q̃ nõ habent humectationẽ sũt sicut trocisci noti narrati. s. trocisci camphorati ꝺ dactilis et succ̃ frigidis. ¶ Et sic̃ trocisci. ℞. spodij boliarmeni. añ. ʒ. iiij. rosaꝝ. ʒ. vj seminis portulace ꝛ citruli et cucurbite ꝛ karabe oim. añ. ʒ. iij. fiãt ex eis trocisci et sit dosis pondꝰ. ʒ. ij. et sũt bõi valde. ¶ Et iterũ alij ꝑmi eis. ℞. arnoglosse amilli et gũmi et dragagãti oiꝫ añ. ʒ. ij. boliarmeni spodij ãborũ. añ. ʒ. iiij. papaueris. ʒ. v. rosarũ et seminꝫ cucurbite ꝛ citruli et portulace oiꝫ. añ. ʒ. vj. g̃noruꝫ cydonioꝝ excorticatorũ ꝛ seminis melonis ꝛ cucumeris oiꝫ añ. ʒ. vij. succi liquiritie pondꝰ ʒ. x. ꝯficiant̃ cũ mucillagine psilij. ¶ Unctiones vo et epithimata: et ẽplastra ifrigidãtia: ꝛ odoraměta et caput purgia infrigidãtia sũt illa q̃ tu sciuisti. ¶ Et meliores vnctiones sunt cũ oleo de cucurbita: et ꝺ papauere: ꝛ nenufare: ꝛ salicib⁹: ꝛ viol'. ¶ Stratus aũt ifrigidãtes et humectãtes sunt q̃ sũt plani valde de corijs aspersis aqua ros. aut ꝺ genere ei⁹ q̄ fit in tabastren. et sit impletio ei⁹ illud qđ non calefacit imo sit de genere lini pectinati et renouati assidue. ¶ Aut sit strat⁹ de corijs que iam sunt impleta aqua postq̃ꝫ sint sup ea rectificatiões q̃ applanẽt aquã bene et ꝓhibeãt ei⁹ inequalitatem: et sit stratus ꝓpe aquas et cursus eaꝝ: ꝛ sub eis folia arborum frigidaꝝ ꝛ humidarũ sciꝫ de salicib⁹ et sempuiue: ꝛ olera humida et odorifera frigida sicut rose et folia arboꝝ frigidaꝝ et preputia vitis et his similia

¶ De rememoratiõe mediciarũ humectãtiũ eos. Cap.6.

Illarũ q̄dē q̄ sũt cũ ĩfrigidatiõe rememoratio iã p̄terijt ¶ Et restat nũc ↄsiderare in q̄litate dãdi in potu genera lactis ⁊ lac de quo extractũ est butyꝝ et ĩ q̄litate administratõis tine et balnei: ⁊ admĩstratiõe vnguẽtoꝝ ⁊ oleoꝝ ⁊ epithimatũ ⁊ reliqui regiminis. ¶ Et nos q̄dē iã docuim⁹ modũ dãdi in potu genera lactꝫ ĩ ca. pthisis ⁊ siccitatꝫ stomachi: q̄re opꝫ vt sit illud canon. ¶ Et nõ est lac post lac mulieris sicut lac asine post lac capraꝝ cui⁹ pascua oꝛe ẽ ex herbiꝫ et olerib⁹ frigidꝫ hũidꝫ sic scis. Nam ip̄m ⁊ ꝓprie lac asine eradicat ethicã si fuerit ei eradicator: et nõ est electio sup ip̄m nisi p̄hibeat putredo accidens: aut expectatio materiei ↄprehēse. ⁊ lac q̄dē iuuatiuũ est eis a p̄ncipio ethice vsq̄ ad finẽ ei⁹: et lac mulieris sugẽdo sumptũ ↄueniẽti⁹ ẽ oib⁹: ⁊ canõ ĩ dãdo in potu lac de quo extractũ est butyꝛũ ẽ p̄rim⁹ illi iterũ: ⁊ meli⁹ q̄dē est vt icipias a.3.x. vsq̄ ad.xxx. ⁊ q̄ ẽ supra eas si fuerit virtus adiuuãs ⁊ tibi inest vt cõmisceas cum eo aliq̄d d̄ trocíscis infrigidãtibus: ⁊ tibi inest vt addas supra summã p̄dictã ĩ potiõe prima ⁊ postremo si fuerit potẽs virt⁹ super digestiõe. ¶ Tina aũt illa ẽ melior q̄ est tepida ĩ q̄ nõ est caliditas multa: ⁊ ẽ cũ hoc cũ virtutib⁹ olerũ ⁊ herbarũ ĩfrigidãtiũ ⁊ humectãtiũ: et nõ fit ita vt rorificet: nedũ q̄ sudaꝛ faciat: ⁊ nõ lꝫ vt vapor tine sit calid⁹: ⁊ si nõ esset qd̄ p̄hiberet admĩstrationẽ tine frigide: nõ eligereꝛ super eã. Uerũ qd̄ p̄hibeat ab hoc est debilitas corpoꝝ eoꝝ: ⁊ eoꝝ extenuatio. In p̄mis ꝺo reb⁹ fortasse sanat eos istud. Uerũ debilitatẽ corporis sanat iã illud cũ ĩfrigidatiõe pauca quã facit in cõplone ei⁹ q̄ possibile est vt curet. ¶ Qd̄ si fuerit debili⁹ illo timeꝛ q̄ cadãt ĩ ethicã senilẽ ⁊ illud s̄m min⁹. Uerũtñ cũ illo tardaꝛ magis t̄ps mortis: ⁊ fortasse viuit cũ ea r̄eperie cui est quãtitas: ⁊ multoties q̄dã ẽ rectio: p̄mutatio ei⁹ ad illã ethicã. ¶ Illud aũt in quo sum⁹ de relatiõe tine recti⁹ est vt fiat iceptio ĩ ea cũ aq̄ q̄ est calidũ ad terminũ: ⁊ fiat gradatio ad frigidã ⁊ ad tẽperatã frigidã tolerabileꝫ. Hec ei gradatio faꝛ corp⁹ susceptibile aq̄ frigide: cũ lesio nõ fiat nisi per aduẽtũ ↄ̃uij ĩ cõplexiõe subito: ⁊ iterũ corp⁹ acq̄rit ex aq̄ calꝺa similitudinẽ teneritatꝫ ⁊ tolerat cũ ea aquã frigidã. Et si itereꝛ tina ĩ die trib⁹ vicib⁹ erit rectũ: ⁊ opꝫ vt admĩstreꝛ cũ facilitate vt nõ cadat virt⁹: ⁊ si sumpserit aquã ordei añ tinã duab⁹ horis erit conueniẽs: ⁊ si p̄mittat tinã post emulsionẽ lactis sup corp⁹ eius s̄m qd̄ dicemus vt dilatet tina meat⁹ cibi: deide suscipiat aquã ordei ⁊ q̄ sũt ei similia: postea expectet: deide admĩstretur aq̄ tine vt dilateꝛ cib⁹ erit bonũ ¶ Et admĩstreꝛ post tinã ⁊ balneũ inũctio cũ oleis ĩfrigidãtib⁹ ⁊ humectãtib⁹: sicˀ oleo viol. ꝓprie qñ factũ est ex oleo d̄ cucurbita: silr oleo nenufarino: ⁊ oleo d̄ cucurbita. ¶ Et si p̄muteꝛ post tinã ad illud qd̄ ẽ decliui⁹ ad frigus parũ tolerabile deide iungaꝛ. ¶ Et si p̄mittaꝛ inũctio ⁊ ẽ stineꝛ: deinde igrediaꝛ aquã frigidã parũ erit rectũ ⁊ illd̄ s̄ꝫ to=

lerãtiã:7 nõ est malũ gradari in eo. ¶Et melior quidẽ horarũ hui⁹ actiõis est post digestionẽ cibi:7 si possibile est vt submergat post tinã calidã i aq̃ frigida subito absq̃ gradatõe est mag⁹ vltimũ ex pte cure:7 magis forte ex pte timoris. ¶Et effusio ei⁹ cũ facilitate est minoris timoris q̃ submersio infirmi in ea subito 7 minoris iuuamẽti.7 sit frig⁹ f̄m quantitatẽ frigoris aq̃ estat⁹ q̃ est iter tepidã 7 illã q̃ est vehemẽtis frigoris. Et si ꝑmittat emulsio lactis sup mẽbra sua si n̄ fuerit debilis: aut ei⁹ q̃ mixtũ est aqua si fuerit debilis: deinde si administret tina erit rectũ. Nã emulsio lactis sup corp⁹ est vehemẽt⁹ humectatiõis:7 genera quidẽ lactis bona ad emulgendũ sũt p̃dicta:7 op3 vt emulgeant ex vber. ¶Et digni⁹ ẽ vt fiat fixio sup inũctionem fricãdo ex medicinis p̃dictis corpori toti 7 iuncturis. Ingressio aũt balnei non ꝓcedit ei: nisi fuerit ita ne sudar faciat: neq̃ igniat: neq̃ alteret ãhelitũ:7 sit calidũ aq̃ ei⁹ min⁹ calido sui aeris 7 sit caliditas aq̃ ei⁹ ita vt d'lectet 7 n̄ ledat 7 nõ faciat sudare:7 qñ nõ est i corpore ei⁹ materia p̃parata putredini 7 ꝑp̃e cũ illud ẽ 7 nõ digest⁹ ẽ cib⁹: imo op3 vt sit illo cũ volũtas ẽ vt expãdat digestũ ei⁹ i corpore:7 nõ ꝓlõget morã ei⁹ i eo imo separat ab eo velocit 7 qñ separat ab eo sumat aliq̃d d' hũiditatib⁹ 7 d' sorbitionib⁹ q̃ nõ nocet ei fact⁹ ex ordeo 7 lacte:7 qñ accidit ei i balneo sitis sedet eã cũ aq̃ ordei 7 aq̃ alraib 7 lac sit lac asine:7 op3 vt sit introit⁹ i balneũ: deide exit⁹ ei⁹ ab eo f̄m modũ vt nõ sit labor i eo oĩno. et iã enũciauim⁹ illud in locis aliis 7 iterabim⁹ de illo ꝯditionẽ. ¶Op3 vt ꝑmutet ad balneũ in lecto portato i q̃ sunt strati strat⁹ ingeniose: ita vt perueniat cũ eo ad primã domũ:7 permutet ad illud quod ex duobus pãnis factũ est plenũ lana vł coto 7 dicit grece pedetolene q̃ cõueniẽs est balneo 7 exuatur vestimẽtis suis in ea: aut i media si nõ fuerit calida:7 n̄ moret i aliqua earũ nisi quãtitate ꝑmutationis 7 anhelitib⁹ paucis:7 iã3 exut⁹ vestimẽtis: deide igrediat ad domũ scdam 7 tertiã: verũtamen nõ sit vehemẽtis caliditat⁹ et stet in ea quãtitate quã tolerat tina. ¶Hoc est illud qđ dictum est 7 qđ magis est dilectu3 mihi est vt sit tina eius in domo media tẽperata. ¶Cũ ergo separat a tina frigida coopiatur mantili aut farca habẽte duas tũicas 7 ꝑmutet ad stratũ suũ 7 lectũ suũ cũ sua sabana 7 exiccet sudor ei⁹ cũ mãtili 7 iũgat 7 cibet.

¶De cibatione habentiũ ethicam. Ca.7.

Oportet vt separet i eis cib⁹:7 nõ cibent in saturitate eorum vice vna. Ampli⁹ meli⁹ quo cibant est aq̃ ordei:7 ordeũ:7 panis tritici abluti ifusus i aq̃ frigida. ¶Et gñа lact⁹ cũ ab eis n̄ ꝓhibet aliq̃d eorũ q̃ diximⁱ. Et lac vaccinũ de q̃ extractũ est butyrũ qm̄ est plurimi nutrimẽti 7 almes:7 cucurbita:7 de fructib⁹ melones palestini 7 sũt alralri cognoiati apđ nos aidi:7 qñ sẽtit rectificationẽ: tũc n̄ ẽ malũ cibare ip3 caseo hũido n̄ salito:7 si virt⁹ d'bilitat nõ ẽ malũ vt cibet iure ifn̄de begi cũ coriãdro hũido d' cocto cũ eis q̃ sũt sicut alduragi 7 alteiugi. Et forrasse op3 vt det

eis in potu aliqd vini subtilis p mixti cũ aq̃ mixta ꝛ fortasse ẽ necessariũvt cibescũ mosos ex carne alduragiꝛ alteiugiꝛ alcubugi ꝛ pulli ꝛ thosune acetoso aut cõgelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccia qñ ẽ illic fortitudo digõnisꝛ acetũ almosesꝛ ꝯgelati ẽ iuuatiuũ eis ꝛ ꝯfortatiuũ i hac dispõne: ꝛ fortasse nõ ẽ excusatio ab aq̃ carnis pmixta cũ sirupo de fructib⁹ fridis acetosis aut vitello oui sorbilis: et qñ plõgat cũ ea ꝺbilitas ad syncopi ẽ necesse vt cibet aq̃ carnis accepta ex laterib⁹ hedi cũ sale pauco q̃ colet ꝛ fundat sup eã q̃ tũ totũ ei⁹ ẽ de aq̃ malorꝫ ꝛ q̃tũ ẽ decima ei⁹ de vino odoriferoꝛ potet tepida. ¶ Aq̃ ꝟo frida q̃ nõ ẽ valde vehemẽtis frigoris ñ ẽ malũ si i potu det eis: si nõ fuerit debilis: aut aliqd phibẽs. et illd phibẽs aut erit apa sub hypocũdrijs aut erũt i corpe toto chimi putridi et chimi crudi q̃ oẽs digõne idigẽt ꝛ nõ appet signũ digõnis. Qd si appeat tior erit minor silr si fuerit ethica pmutata ex sirsen: aut birsẽ: nã cũ hac meli⁹ ẽ vt iterdicat pot⁹ aq̃ fride q̃ cũ alijs. ¶ Ethica eñi cũ supuenit egritudinib⁹ destructibus ꝟtutẽ mollificãtibus eã arefaciẽtib⁹ ossa ꝛ carneꝫ supuenit debilitati. Cũ g̃ cõiungit ei sup debilitatẽ post sumptionẽ aque fride nõ morat qn cadat in gen⁹ alterius ethice que cõicat huic gñi in siccitate: ꝛ diuersificat ei i calore ꝛ frigore: ꝛ noiat ethica senectutis ꝛ ethica senũ. ꝛ illa qdẽ ẽ egritudo seua in q̃ innat⁹ calor iã destruct⁹ ẽ. ꝛ silr aqua vltimi frigoris et plimi nocet eis in omni dispositione; ꝛ corrũpit innatũ calorẽ membrorꝫ eorum radicalium: et fortasse festinat cũ eis aut permutat eos ad modum alium ethice.

¶ De succurrendo dispositionibus sequẽtibus ethicã. Cap. 8.

De illis est syncopis: ꝛ iã dixim⁹ regimẽ in hoc mltotiens. ꝛ de illis est fluxus ventris ꝛ opꝫ vt curet et succurrat ei. nã in hoc est timor magnus. et de curis eius in primis est vt sit aq̃ ordei eorꝫ aqua sauich: et ponat in aqua ordei eorꝫ miliũ torrefactũ et gũmi aut lẽtes elixate iterate aut lac decoctũ cũ lapidib⁹ aut cũ igne solo donec ꝯsumat eius aq̃sitas et ppue cũ milio. ¶ Et potẽt hos trociscos. ℞. boliarmeni. ℥. v. castanee torrefacte ros. oim. añ. ℥. iiij. spodij karabe ãborꝫ oim. añ. ℥. iij. seminis acetose excorticati granorũ berberorꝫ oim. añ. ℥. vi. fiãt trocisci cũ succo cydoniorꝫ: et det i potu aqua pirorꝫ in mane et apd somnũ: et det in potu psiliũ torrefactũ: et silr suffuf de spodio i quo est bdelliũ de mecha ẽ iuuatiuũ valde. ¶ Et si peruenit ad excoriationem curetur excoriatio cũ clysteribus que scis quoniam illud est couentens.

¶ De ethica senectutis. Cap. 9.

Currit consuetudo vt dicãt ethicam senectutis post febrẽ ethicãꝛ nos ẽt incedam⁹ via cõsueta. ¶ Intentio itaq̃ ethice senectutis ẽ dñiũ siccitatis sup ꝯplexionẽ absq̃ febre: ꝛ qñq̃ fit cũ equalitate i calore ꝛ frigore ꝛ illd ẽ fm min⁹: ꝛ qñq̃ fit cũ frigore: ꝛ noiat hec dispositio senect⁹ ꝛ ethica senij qm coporι accidit i hora senij illd qd accidit i illa hora d aduibul ꝛ siccitate. ꝛ

senes quidem sunt velocioris ca sus i ea q̄ iuuenes: et iuuenes ve lociosis casus i ea q̄ pueri lz ac cidat in iuuenibus et pueris. Et cā faciēs cadere i eā: aut ē frig⁹ dominās cū debilitate corporis quare ꝓhibet virtutē nutritiuā ab opatiōe sua itegra sicut acci dit iteꝝ in fine vite. et de hoc ca pitulo est pot⁹ aq̄ frigide nō in hora sua: aut sup debilitate cor poris cū febre: aut dispōne: aut successiōe exercitij resoluētis vir tutē et aperiētis poros et qd vocat ad attrahēdū aquā frigidā ad viscera subito. Aut vapores ma li frigidi q̄ eleuātur ad cor et in frigidāt cōplexionē ei⁹. Aut ca liditas q̄ resoluit et liq̄facit hūi ditates q̄re caliditas innata de bilitatur et succedunt frigus et siccitas. Et q̄nq̄ seq̄tur euatio nes. Et q̄nq̄ attrahit hāc egritu dinem superfluitatis in infrigidā do patiēs febres cū eis que bi būtur et emplastrātur. ¶ Et hec quidem egritudo quando cōfir matur nō curatur: et si esset ei in geniū: esset morti ingenium.

¶ De signis. Ca. 10.

IN istis videntur signa aldu buren et exiccationis: et nō vrī in eis incensio et inflāmatio: imo fortasse īueniūtur frigidi tact⁹. ¶ Et eorum pulsus non est sicut pulsus habentium febres ethi cas imo est tardus paruus et ra rus: nisi fortis fiat debilitas qm̄ tunc incipit pulsus fieri freq̄ns et proprie in illis quibus adue nit hoc ex potu aque frigide. ¶ Et q̄nq̄ est vrina eoꝝ alba sub tilis aquosa. Et sunt in disposi tionibus suis sicut senes.

¶ De curatione ethice se nectutis. Cap. 11.

NOn adhibetur hec cura ni si cū nondū ꝯfirmata est: et speratur q̄ non cōfirmetur: et cū confirmata est: speratur vt post ponatur perditio parūper. ¶ Et canon quidem in curatione eoꝝ est calefactio et hūectatio. ¶ Et ex humectatiōe sunt balnea sm̄ qd sciuisti que non administren tur nisi post digōnē: nā si ipa ad ministrent successione comestio nis faciūt cadere virtutē. ¶ Et clysteria facta ex capitibus et pe dibus et cicere ꝯtrito et ficub⁹ cū melle et camomilla: de quo admi nistretur quantitas medie libre cum. ℥. ij. olei sisamini et aliquā tulo olei de bē. ¶ Et administre tur fricatio sup cibationē et lac coctum cum lapidibus est vehe mētis iuuamēti eis: et mel est vl timū i iuuamēto eoꝝ sicut est vl timū in nocumēto hñtium febrē ethicā. ¶ Et omnis cib⁹ humec tās facilis penetrationis velo cis descēsionis in quo nō est vis cositas sicut aqua carnis et vitel li ouorū sorbilium et vinū subti le odorifeꝝ parue q̄titatis est ve hementer conueniens eis. ¶ Et opꝫ vt obseruetur humectatio p̄dicta in caplo ethice. et miscea tur cum ea qd calefaciat et odo ribus et emplastris et vnctionib⁹ fricando et cibis alijs.

¶ Tractatus Quartus de febri bus pestilētialibus: et q̄ sunt ho mogenea: et variolis: et morbillo

¶ De febre pestilentiali. Cap. 1.

Quando acci dit aeri qd docui mus te in libro vni uersaliū sicut acci dit aq̄ de alteratio ne i q̄litate sua ad colorē et frig⁹

z de alteratõe in natura sua ad ꝓfundationẽ z putredinẽ: sicut profundatꝛ aqua: z fetet: z putrefit. ❡Et sicut aqua non putrefit vllo modo propter suam simplicitatē: imo propter illud quod admiscetꝛ ei de corporibus terrenis malis que permiscentꝛ ei: et accidit toti qualitas mala: Similiter aer nõ putrescit vllo mõ propter suam simplicitatẽ: imo propter illud qḋ admiscetur ei de vaporibus malis qui ꝑmiscẽtur ei: z accidit toti q̈litas mala ❡Et quandoqꝫ est illud causa ventorum deferentium ad locũ bonum fumos malos ex locis fetidis in quibus sunt valles profunde z corpora exiccata in ꝑlio aut occisa nõ sepulta neqꝫ tumulata: z fortasse est causa propinqua loco in quo venit. et quandoqꝫ accidunt putredines in interioribus terre propter causas quaꝝ euẽtus ignoratꝛ: z nocere faciũt aquã z aerẽ. ❡Et febres q̈dẽ accidẽtes cã aeris sicce: fiunt iteꝝ cã vt eueniãt febres colerice. Pestilẽtiales vo fiũt ex aere turbido z hũido: z febre in aere hũido sunt pluris euent⁹: sꝫ sũt minoris acuitatꝭ z lõgioris spaciũ. In estate vo sicca pauce pluuie sunt minoris euent⁹ z maioris acuitatis z velocioris separationis: z meliora tpa sunt que seruant materiã suã. ❡Et principiũ oim hoꝝ sunt forme ex formis celi faciẽtes esse necessariũ illḋ cui⁹ aduẽtus ignoratꝛ: lꝫ sint q̈dã q̄ dixerũt in eo aliq̄d non ꝓportionatum ad cãm eius: imo opꝫ vt scias ꝙ cã prima longinqua ad illud: z qñ faciũt necessario virtutes agentes celestes et virtutes patiẽtes terrestes humectationẽ vehementẽ aeri expelluntur vapores z fumi ad ipsum: z spargunꝛ in ipo: z putrefaciũt eũ cum caliditate debili. ❡Et qñ fit aer ſm hũc modũ venit ad cor: q̈re corrũpit ꝯplexionẽ spũs q̄ est in ipo z putrefit qḋ circũdat ipꝫ de hũiditate: z accidit caliditas egressa a natura: z spargiꝛ in corpe: tũc p cãm suã erit febris pestilẽtialis: z cõicat multitudini hoim q̄ iteꝝ hñt in seipis ꝓprietatẽ ꝑpatiõis. Agẽs em̃ solũ cũ peruenit z patiẽti nõ est preparatio nõ accidũt actio z passio. ❡Et preparatio corporũ ad illḋ in quo sum⁹ de passione est vt sint plena hũoribus malis. Nã mũda nõ forsitã patiunꝛ ex illo: z corpa debilia iteꝝ patiẽtia sunt ex ea. Sicut illa que multiplicãt coitum: z corpa dilatatorum pororum: humida: multe balneationis.

❡De signis febris pestilentialis. Cap. 2.

Hec febris est q̈eta exterius ꝑturbãs interi⁹: ſm plm ꝑdens: ex qua percipitur caliditas: z inflãmatio fortis: z est cuꝫ ea magnitudo anhelit⁹: z eius exaltatio: z cõstringitur multuꝫ z curtatꝛ multũ: z frequentatur: et vehemẽtia sitis: z siccitas lingue. et qñqꝫ fit cũ nausea aut casu appetit⁹: et si nõ resistiꝛ ei cũ comestiõe violẽter iterficiet eũ: z dolor oris stomachi: et magnitudo splẽis. z ãgustia vehemẽs et inq̈etudo: et fortasse erit tussis sicca: et casus vtutꝭ: et ꝑueniꝛ i ea ad sincopi et ꝯmixtionẽ rõnis. et tẽdiꝛ qḋ est sub hypocundrijs: et fiũt cũ ea vigilie et mollificatio corpis et tepor: et qñqꝫ accidit cũ ea bothor subalbida

ꝛ rubea: ꝛ qñq; ē velocis occultationis ꝛ accidūt cola ꝛ vlcera: et fit pulsus ſm plꝫ frequēs: ꝛ paruus: ꝛ fit vehemens ſm plm in nocte: ꝛ qñq; accidit eis diſpoſitio ſicut hydropiſis: ꝛ fluxus vētris colere ꝛ alioꝝ: ꝛ eſt egeſtio eius lenis feda nō naturalis. et qñq; eſt melancolia ꝛ plurimū eiꝰ eſt ſpumoſum fetidum. ¶ Et eſt in illa aliqd de genere eiꝰ qđ liquefit: ꝛ eſt vrina eius aquoſa colerica melācolica: ꝛ mltotiens euomūt melācoliā. Coleram vero plus illa: ꝛ ſudant ſudore fetido. ¶ Et hec qdē febris incipit cum accidētibꝰ pdictis cū fortitudine ſua ꝛ venit res eiꝰ ad ſyncopi ꝛ frigꝰ extremitatū ꝛ ſpaſmū ꝛ alcuzez. Et qñq; eſt de his febribus peſtilentialibꝰ in qua nō percipit eger nec tāgēs ppinquus mltitudinē caloris: ꝛ nō alterat pulſꝰ ꝛ aq magna alteratiōe: ꝛ cū hoc ipā ē iterficiēs velociter: ꝛ heſitāt medici i eſſe eiꝰ ꝛ plm quorum anhelitus feret ex iſtis ꝛ ex pmis moriunt: nā putredo eſt iā cōfirmata in corde.

¶ De ſignī peſtilētie aerī. Ca. 3.

DE illis q ſignificāt peſtilētiā de rebꝰ q currunt curſu cārū ē vt mltiplicent rholoni et aſuhub in principijs autumni ꝛ inebul: nā indicāt peſtilētiā idicatiōe cauſe. ¶ Et qñ mltiplicat auſter ꝛ ſubſolanꝰ in kenif diebus aliquot. Et quotiesvideris turbiditatē aerī ꝛ nebuloſitatē eiꝰ: ꝛ exiſtimaueris pluuiā: et inueneris aerē vacuū ſiccū et non pluit: tunc ſcias ꝙ ꝯplexio hyemis erit corrupta. ¶ Peſtilētiaꝫ aūt eſtiuā malignā malam ſigt paucitas pluuie in hye cū frigore deinde mltiplicat auſter ꝛ cōturbat aer aliquot diebꝰ: deīde clarificat poſt hebdomadā vnā nō ſupra ꝛ accidit frigꝰ in nocte: in die calor ē vehemēs ꝛ pfocatio ꝛ ꝯturbatio ꝛ caliditas: tūc iā venit peſtilētia: ꝛ expectant febres peſtilentie ꝛ variole ꝛ his ſilia. Et ſilr qñ eſtas nō eſt vehemētis cōturbationis habēs mutatiua alterata ꝛ iā pterierūt in autūno aſuhub ꝛ ignes ꝛ vehizim ꝛ alia: eſt ſignū peſtilentie ꝛ alioꝝ. ¶ Et ſimiliter qñ videris aerez alterari in die vno multis vicibus ꝛ clarificat aer die aliquo: ꝛ orit ſol clarꝰ ꝛ ꝯturbat die alio ꝛ orit in velaminibꝰ nebule q ē vt puluis: tūc idica ꝙ peſtilētia accidet. ¶ Signa que ſūt ſm ſemitā ſocietatī cāe ſunt. Vbi gra vt videas ranas iā mltiplicari: et videas reptilia generata ex putredine iā multiplicari: ꝛ de eis q ſignt illū eſt vt videas mures ꝛ aialia q habitāt ſub terra fugere ad ſupficiē terre ꝛ exire manifeſte: ꝛ videas aialia male nāe ſicut alakaliki ꝛ ei ſilia fugere ex nidis ſuis: ꝛ ire ab eis: ꝛ fortaſſe dimittunt oua ſua.

¶ De curationibus febrium peſtilentiarum. Ca. 4.

SUmma curatiōis earū exiccatio. ꝛ illđ cū flōmia et ſolutiōe vētris ꝛ oꝫ incipiat in ea ad euacuādū. Si aūt māvincēs fuerit ſanguinea fiat flōmia: ꝛ ſi fuerint hūores alij euacuentur. ¶ Et opꝫ vt infrigides domos eoꝝ ꝛ rectifices aeres ipaꝝ. Domoꝝ aūt infridatio fit vt vallentur fructibꝰ odoriferis frigidis ꝛ extremitatibꝰ arboꝝ fridarū ꝛ linimētī ꝛ rorationibꝰ vel delibutiōibꝰ ſūptis ex fructibꝰ frigidis odoriferī ꝛ ex cāphora ꝛ aq

ro.ꝛ sādalis:ꝛ roꝛet dom⁹ eoꝝ oi die aliq̄ties ꝛ ꝑpe cū aq̄ ros. ꝛ d̄ salicib⁹ ꝛ nenufare:ꝛ si fuerit i domo manatōes ꝛ roꝛatio nes aq̄ erit meli⁹. Aer; ꝟo rectificationē dicā. ¶Et admistrēt eis trocisci d̄ cāphoꝛa:ꝛ robub frida:ꝛ aq̄ lact; acetosi:et lac acetosū ablato butyꝛo:ꝛ aqua ros.i q̄ dissolutū ē serū acetosū bonūꝛ acetū cū aq̄ iteꝝ:ꝛ aq̄ frida pluria sbito ē iuuatiua valde:pauca āt ꝯsequēter exhibita foꝛtasse excitat calitatē. Qd̄ si res ꝓlōget ad h̄ vt tēdāt hypocūdria ꝛ ifrident extrema ꝛ ꝓlōgent vigilie ꝛ pmixtio mētis:ꝛ vides pect⁹.ꝛ qd̄ ē sup ip̄z eleuari ꝛ d̄scēdere:tūc necesse ē admistrare regimē trahēs calitatē exteri⁹. ¶Et qñ cadit appetit⁹ restaurent ad cōestionē. Nā plurimi eoꝝ q̄ viriliť agūt sup illd̄ ꝛ comedūt violēter absoluunť ꝛ viuūt.et necesse ē restaurare eos sup cibū.et oꝫ vt sint cibi eoꝝ ex acetosis ꝛ desiccatiu;:ꝛ sint pauce quātitatis. Cibi nāq̄ eoꝝ sī iteꝝ mali q̄re nocet eoꝝ mlťitudo iq̄ntū sit additioꝛ nocēt iq̄ntū sť mali. ¶Rectificatōis āt pestilētie ꝑs est s̄ʒ sanos q̄ sť i ea ꝛ ps ei⁹ est s̄m sanos ꝛ egros. ¶In illa ꝟo q̄ ē s̄m sanos itētio ē vt exiccet aer:ꝛ fiat bōi odoꝛ;:ꝛ ꝓhibeat ei⁹ putredo cū q̄cūq̄ re sit:ꝛ rectificet cū xiloaloe crudo ꝛ ambra ꝛ thure et muscho et costo dulciꝛ stoꝛaceꝛ sādaracaꝛ assa et gariofil; ꝛ mastice ꝛ glutino alboti ꝛ laudano ꝛ melle ꝛ croco ꝛ būchū ꝛ cupsso ꝛ iunipero ꝛ alusnē ꝛ lauro ꝛ ciper; ꝛ sq̄nāto ꝛ sauina ꝛ acoꝛo et galia et amigdaľ amar;ꝛ assaro.ꝛ qñq̄ siūt ex ist; ꝯposita:ꝛ asꝑgat do

mus aceto et assa. ¶Scd̄m sanos ꝟo ꝛ iteꝝ febricitantes et egros ē suffumigatio cū sādaľ ꝛ cāphoꝛa ꝛ coꝛticib⁹ grana.ꝛ myꝛto ꝛ maľ cydo.ꝛ hebēo ꝛ al segivľ alkekēgiꝛ tamarisco ꝛ ribes ꝛ oꝫ vt mlťiplicet suffūiga.

¶De ꝓseruatōe pestilētie. C.5.

Oꝑʒvt exhāť a coꝛpe hūidi tates supflue:ꝛ iclinet frigimē ei⁹ ad exiccatōeʒ ex oi mōr ex mioꝛatōe cibi.nisi exercitio opʒ enī vt nō administret.neq̄ balneū.neq̄ via.neq̄ toleret si t; ꝛ rctificet aer cū eis q̄ dixim⁹ d̄cliet cib⁹ ad acetosa:ꝛ mioꝛet ex eoꝛ sit caro q̄ admistrať d̄cocta i acetosisꝛ sūať d̄ alhehel ꝛ alchar;ꝛ almosos fciscū aceto ꝛabsq̄ aceto cū sūachꝛaq̄ agreste ꝛ aq̄ limōis ꝛ aq̄ ḡnatoꝝ et ꝯdita i aceto iuuatiua sť ꝛ ꝑpe cappar; aceto ꝯdita:et algelenia bi ex illis ē q̄ ꝯfert ꝛ ꝓhibēt ab eis putredinē:ꝛ de illis q̄b⁹ ex ea fit euasio:est admistratio tyꝛiace ꝛ mithꝛidati an ea cuʒ reliq̄ regimie bono ꝛ d̄ medicamine fctō ex aloe ꝛ croco ꝛ myꝛrha sūať oi die circiť.ʒ.i.qñ ē iuuatiuū. ¶De variolis. C.6.

Quādoq̄ accidit i sāguine ebullitio s̄ʒ semitā putredinis cuiusdā d̄ gñe ebullitionūʒ q̄ accidūt succ;:ꝛ talia q̄dē accidētia fiunt ꝑ eā ita vt ꝑtes eoꝝ abiuicē discernanť. ¶Et d̄ h̄ est cui⁹ cā ē res q̄si naturalis faciēs ebullitōeʒ sanguis q̄ putrefit ab eo illd̄ qd̄ admiscet ei de reliquijs nutrimēti sui menstrualis qd̄ ē in ꝑgnatione:aut gñať in ea post illud ex cibis feculētis ꝛ malis de illis q̄ rarificāt sbstātiā ei⁹:ꝛ faciūt eā ebullire doec fiat ei substātia recta foꝛtioꝛ ꝑūa et magis apparē

sicut illō qō natura efficit i suc co vite ita ꝙ rectificat ipʒ faciē do vinū siłis substātie: et iā pu truit spuma aerea ⁊ fer trena. ¶ Et de hoc ē cuiꝰ cā est res ad ueniēs extrisecꝰ ebullire faciēs occulta q̄ ꝯmiscet humores cū sanguie ꝯmixtiōe exn̄te i dispo sitiōe ebullitionis et stationis sub sole: sicut accidit apō alta tionē tp̄is ⁊ ꝓpe verʒ ab eo qō ꝑtinet ei de q̄litatibꝰ ⁊ ordine. ¶ Et variole q̄dē ⁊ morbillus sunt de summa egritudinū ad= uenientiū et m̄ltiplicanꝑ i succes sione austrinoꝝ q̄n m̄ltiplicatꝑ eoꝝ ꝑflatio. ¶ Et corpꝰ q̄dē va riolis ꝯparatū est illud qō ē ca lidū ⁊ hūidū: et conturbate hu miditatis ꝓp̄e qō paꝝ extra hit ō sanguie ꝑ flōmiā. ¶ Et de cibis sūt cibi qui faciūt cadere in variolas velociter: ⁊ ꝓpe q̄n nō sunt ꝯsueti: et admistranꝑ su per eos medicine: ⁊ cibi calefa ciētes sicut lac: ⁊ ꝓpe camelaꝝ et equarū cū multū replet ex eis ille q̄ nō assuetꝰ est eis: deiñ bibit vinū plurimū aut medi= cinas cal'as. ¶ Et variole q̄deʒ sunt quasi modus q̄dā crisis. ¶ Et plurimū q̄dē accidūt va= riole ifātibꝰ: deiñ iuuenibus: ⁊ minoratꝑ eaꝝ euētꝰ i senibꝰ nisi ꝑꝑ causas fortes: et in regioni bus vehemētis caliditatʒ ⁊ hu miditatis: ⁊ earū euētꝰ i corpo ribꝰ hūidis ē pluscꝫ sit iparum euētꝰ i corpibꝰ siccʒ: ⁊ eaꝝ euē= tus i vere plꝰ ē ꝗ ipaꝝ euētꝰ in hyeme: ⁊ post ver i fine autūni ⁊ ꝓpe cū ꝑcedit estas cal'a ⁊ sic ca ⁊ fuerit ille autūnꝰ calidꝰ et siccꝰ. ¶ Et variole nō accidūt i cute solū ⁊ in eo qō sequitꝑ illō qō apparet: imo accidūt i oibꝰ mēbris siliū ꝑtiū apparētibꝰ ⁊ occultis ita ꝙ velaminibus et neruis. ¶ Et q̄n apparēt vario le faciūt icurrere ꝑruritū: deiñ apparēt res sic̄ capita acuū si= milia millio: deiñ egrediunꝑ ⁊ iplenꝑ sanie: deiñ euānꝑ et fiūt cruste diuersoꝝ colorū deiñ ca dūt. ¶ Et fortasse ꝯmutanꝑ va= riole ad flōnem et essere et ad dubellati q̄ aggregat saniē. et plurimū q̄dē cū apparēt habēt colorē flōnis. Uerūtñ q̄ncꝫ egre diūꝑ ꝺm colores diuersos cine ritie ⁊ violacee ⁊ nigre. ¶ Ua= riole enī sūt spēs ⁊ colores. Nā de eis sūt albe: ⁊ ō eis citrine: ⁊ de eis sūt rubee: ⁊ ō eis sꝑ viri= des: ⁊ de eis sꝑ violacee: ⁊ ō eis sūt ad nigredinē ōcliues. ⁊ vi= rides q̄dē ⁊ violacee sūt male. ⁊ quāto plꝰ addit ōcliatio ad nigredinē tāto ē deteriꝰ: ⁊ quā to plꝰ sūt ōcliuiores ad illō tā= to plꝰ sunt decliuiores ad mali tiā. ¶ Et albe q̄dē sunt melio= res et ꝓpe q̄n sūt pauci nūeri: magne quātitatis: facilis exitꝰ pauce āgustie: debilis febris: ⁊ videbis febrē minui cū eaꝝ ap paritiōe ⁊ iparū egressiōe: ⁊ est ꝑicipiū exitꝰ earū in tertio et qō ei approxiat. ¶ Et post illas sūt albe magne pluris nūeri ꝓ pinq̄ absq ꝯtinuatiōe. nā ille q̄ ꝯtinuanꝑ adiuicē ita vt ꝯtinuā tur i frusto magno carnis hn̄= tes latera aut rotūdā formā sꝑ male. ⁊ silr iterū duplices ma= gne i vētre vniꝰ quaꝝ ē vario= la alia. ¶ Albe ῦo ꝑue dure ꝓ= pinq̄ difficilis exitꝰ lʒ faciāt exi stimari i ꝑicipio rei salutē: tñ timeꝑ i eis ꝙ difficilʒ fiat earuʒ maturatio ⁊ fiat cū eis mala di spō egri: ⁊ ꝑueniat ꝑ eas ad ꝑdi tionē: qm̄

tionez: qm cā i eis ē grossitudo materiei. ¶Et de speb9 malaꝝ timorosaꝝ q̄ plerūq; iterficiūt: sſ ille q̄rū diuersificat egressio nā qn̄q; appent: qn̄q; occultāt ꝛ ꝓpe qn̄ appent violacee ꝛ silr tenaces q̄rū opatio nō cessat a dbilitate ꝟtutꝫ ꝛ viridificatiōe mēbri ꝛ nigrificatiōe ei9 pdūt: ꝛ si viriditas et nigredo q̄bus succedit resudatio n̄ faciūt cader ꝟtutē: imo addit cū eis virtus nō sūt mortifere: sꝫ fortasse cadere faciūt in vlcera ꝛ q̄ currūt cursu eoꝝ. ¶Et vt sit fe. de inde variole salui9 est q̄ꝺ vt sint variole p̄cedētes: dein̄ ꝯsequat eas ꝛ accidat super eas febris. ¶Et illud q̄d ē qō p̄lm ꝯsiderare opꝫ i esse patiētis variolas est ei9 anhelit9: ꝛ ipsi9 vox: naꝫ ip̄a duo cū remanēt bona: ē res salua: ꝛ cū videris anhelitū patiētis variolas cōsequētē ꝛ silr patiētis morbillū: tūc existima casuꝫ ꝟtutꝫ: aut ap̄a dyaphragmatis. Dein̄ cū vides sitim vehemētē fieri ꝛ āgustia assiduat et ea q̄ apparēt infrigidant et variola ꝛ morbill9 virides fiūt tūc iā pcipit eger mori: ꝛ festinat illō si variole fuerit de gn̄e eaꝝ q̄rū egressio et apparitio tardāt. ¶Et plurimi eoꝝ q̄ moriunt p variolas moriūt p̄focati ex sināria. ꝛ qn̄q; moriunt p casū ꝟtutis cū rasura intestinorū ꝛ fluxu vētris. ¶Et cū videris violaceas d variolis ꝛ morbillo ꝯfundari: tūc scias q̄ superueniet egro sincopis. ꝛ qn̄ festinat ad mingēdū sāguinē ꝛ succedit ei vrina nigra: tūc ē mortiferū p̄cipue qn̄ est illic casus virtutis. ¶Et fluxus ventris vi... sanguine9 aut lotiu9 non cū casu virtutꝫ et alhumera est aliq̄d de variolis ꝛ morbillis. ¶Et mltoties q̄dē variolatur hō duab9 vicib9 qn̄ aggregat materia ad expellendum bis. ¶Et coloris plūbini sūt variole quarū bothor in facie et pectore et ventre sunt plusq̄ in crurib9 et pedib9 et sunt male et siḡant materiā grossaꝫ que nō expellitur ad extremitates

¶De signis apparitionis variolarum. Cap. 7.

Quandoq; añcedūt apparitionē variolaꝝ dolor dorsi: et pruritus nasi: et timor in sōno: et pūctio vehemēs i membris corpis ꝛ g̃uitas cōis: ꝛ rubedo i colore faciei ꝛ ocli et lachryme: et inflāmatio: ꝛ mltitudo alicū: ꝛ salt9 cū ꝯstrictiōe anhelit9: ꝛ raucedo vocis: ꝛ grossitudo sputi: ꝛ g̃uitas capitis: et dolor capitꝫ: ꝛ casacā: ꝛ exiccatio orꝫ: ꝛ āgustia ꝛ dolor i gutture ꝛ pectore ꝛ tremor pedꝫ apd resupiatiōeꝫ ꝛ dcliatiōeꝫ ad ipsaꝫ ꝛ cū h̄ toto febris ꝯclusā.

¶De morbillo. Cap. 8.

Scias q̄ morbill9 ois ē variola colerica. et nō ē d̄fia inter ea ambo in p̄limo reliq̄rū dispositionū: nisi q: morbillus est coleric9: et q̄ ip̄e est minoris q̄ntitatis et q̄si ipse nō ꝑtrāsit cutē: ꝛ nō est ei altitudo de q̄ curet ꝓprie i p̄cipio sui. Uariole vero i p̄cipio sue apparitionis est eminētia ꝛ altitudo: et morbill9 est minor variolis ꝛ min9 accidit oclo q̄ variole. ¶Et signa appitiōis ei9 ꝓpria sūt signis appitiōis variolaꝝ. Ueꝝ lachryme i eo sūt plures ꝛ āgustia: ꝛ īflatio vehemēnior ꝛ dolor dorsi mior qm̄ cā ei9 i va

riolis est repletio sanguinea et extēdēs venā positā sup dorsū. Nā gñatio variolarꝝ ē pp mltitudinē sanguis corrupti ꝛ morbilli pp vehemētiā malicie sanguis corrupti pauci. ¶Et morbill⁹ ſm plm egredit̄ subito:et variole aliqd post aliquid.

¶De signis salutis ei⁹. Ca.9.

Sunt sicut signa salutis variolarꝝ:nā ille q̄ est velocꝫ pcessiōis et appritiōis et maturatiōis ē salu⁹:et viridis violaceus ē mal⁹:et q̄ ē tarde maturitatꝫ frequētꝫ sincopꝫ et āgustie ē pnitios⁹:ꝛ q̄ occultat̄ iterꝝ subito ē mal⁹ faciēs sincopim.

¶De cura. Cap.10.

Oportet i variolis vt icipiatur et extrahat̄ sāguis sufficiēter cū ↄditiōes fuerit:ꝛ silr si morbill⁹ fuerit i repletione sanguinis:et spatiū illi⁹ ē vsqꝫ ad q̄tuor. ¶Sꝫ qñ pcedunt variole:nō opꝫ tūc vt admistret̄ flōmia nisi iueniat̄ vehemētia repletiōis:ꝛ dñiū materiei tūc em̄ flōmet̄ q̄ntitate q̄ exiccet:et cōueniēti⁹ qdē ꝙ in hac administrat̄ egritudie est flōmia et si flōmet̄ vena nasi cōfert iuuamētum flux⁹ sanguinis narium et tuent̄ ptes superiores a malitia variolarū et est facilis sup infantes. ¶Et qñ necessaria ē flōmia et nō flōmat̄ iterū complet̄ et timet̄ super ipsuꝫ corruptio extremitatis:et silr timet̄ qñqꝫ silr illi sup illū cuius assiduat̄ extinctio et vēter soluit̄. ¶Et opꝫ vt fiat i eis cibatio in pmis cum eis in quib⁹ est cōfortatio cum repercussione et exsiccatione absqꝫ ↄstrictione nature ꝛ inspissatione sanguinis sicut quod fit de iniubis cū tamarindis et cassiafist.et cū eo quod fit ex dactilis imaturis ꝛ ex lentibus preparatis ꝛ isside begi et lenificatio vehemens: et similiter opꝫ vt sint cū istis tamarindi et q̄ eis cōueniūt. ꝛ cibus fact⁹ ex cucurbita et melon albabin:imo oportet vt sit natura lenis in principio:et sit intētio in eis quib⁹ lenit̄ tamarindi:et si non obedit cum eis addit̄ sup eos siracost cū facilitate et cautela ꝛ tereniabi:aut infusio prunorū:et cōfert qñqꝫ si in potu detur in pricipio apparitionis vestigiorū variolarū pondus.ʒ.iiij.de rob dactilorum siluestriū cum vno de troсiscis cāphoratis:et sirupus de dactilis iminaturis est vehemētis iuuamenti in huiusmodi hora. Cum ergo pertransierit egritudo diē ſm et incipiūt variole tūc apparere:tūc fortasse erit ifrigidatio cā erroris magni:ex eo ꝙ retinet supfluitatē interi⁹ ex delatione eius super mēbra pricipalia:et fortasse nō fit eis possibile precedere ꝛ apparere:et accidit inq̄etudo et fortasse accidit nausea. Imo opꝫ vt iuuent̄ supfluitates i huius dispositione cū eis q̄ faciūt ebullire et aperiunt oppilationes sicut feniculū et apiū cum zuccaro:ꝛ succus eorꝝ:aut decoctio radicū et seminū:et fortasse odoratur aliqd de croco et aq̄ ficuū est bona valde fic⁹ em̄ sunt vehementis expulsiōis ad exteriora:et illō est vna de causis euacuationis a nocumento earum. ¶Et de illis que contulerunt valde in hmōi hora est vt sumant̄ lacce ablute.ʒ.v.lētiū excorticatarū.ʒ.vij.dragagan-

ti.ʒ.iij.dein coquant cuʒ lib.v. aq vsq3 q̄ rmaneat q̄rta lib.vni9 ⁊ det i potu. ¶Et de illis q̄ sūt vehemētis iuuamēti ad facien dū apparere variolas est vt su mant ficuū citrinaꝝ.ʒ.vij.lētiū excorticataruʒ.ʒ.iij.lacce.ʒ.iij. dragagāti semisfeniclī an̄.ʒ.ij. decoquāt cū li.v.aq donec rema= neat ex ea fere tertia et colet et det i potu d ea.expellit em̄ ca= liditatē a ptib9cordꝭ:⁊ phibet pulsū cordis.⁊ opꝫ vt nō appro ximet ei i hac hora oleū aliqd oino ⁊ opꝫvt regat ⁊ elōget ab aere frigido ⁊ ppue i hyeme:⁊ fiat cū illo illd qd fit cū sudāte: frig9 ei oppilat poros ⁊ redit facit materias retro:⁊ mltitu= do pot9 aq̄ fride cū niue et ite= ri9 i domovēti mala st valde.⁊ fortasse flōmia ē mala ppea qd rpellit ⁊ ꝯuertit illd qd pcedit q̄re caueat post duos dies aut tres:⁊ qn̄ accidit ex cooptura ⁊ calefactiōe q̄si sincopꝭ:aut ac cidit sincopis:tūc necessariū ē regimē aerꝭ q̄ attrahit ⁊ reuer ti ad odores cāphore ⁊ sādalo rū:⁊ si n̄ fuerit excusatio q̄n de= tegat corp9 domui venti aut aere frido paulati fiat⁊ silr qn̄ adiutoriū ē cū calefactiōe aut dimissiōe ifridatiōis.⁊ qn̄ inci= piūt exire⁊ n̄ iuenit cū exitu ea rū alleuiatio imo iuenit calidi tas inflata et lingua ad nigre dinē dcliuis:tūc caue ne calefa cias. ¶Et opꝫ vt tu alienes ab habētib9 variolas et morbillū ēplastrationē vētris:i hoc ei ē timor ꝯstrictōis āhelit9 subito ⁊ q accidit flux9 vētrꝭ mal9 et mict9 sanguis. ¶Et in fine ei9 opꝫvt ꝯseruet nā⁊ cibet loco lē tiū sicut sūt lētib9 elixatis dua

bus elixatiōib9 cuꝫ renouatiōe aq̄:et loco lentiū almazar cū ta marindis et lētib9frigidꝭaceto sis et aqua granatoꝝet sumach et agresta et hissimilib9.Medi cine aūt igrossantes sanguineꝫ et ifridātes eū phibētes eū ab ebullitōe q̄ i initio pcipiunt:sūt sicut rob ribes et agreste et aq̄ fructuū frigidoꝝ ⁊sirup9 alcoꝛi pprie et sirup9 altelea et sirup9 de iumar:et sirupus quidem al cori hꝫ descriptiōes plures q̄s diximus in antidotario.et dice mus hic descriptiōeꝫ fortē mira bilē:et ē illa que fit cū aqua la= ctis acetosi iterati:et virt9 eius estvehemēs valde. ¶Descriptō hec est.Sume rob alcori . ptes duas.si aūt nō fuerit tibi p̄sens accipe alcori et fac serrare ipm: et accipe serraturā eiusaut mo le ipm et misce molitū ei9cū me dietate sui de sandalisin aceto distillato:aut i aqua acreste pu re diebus aliquot:deinde deco quat in eo decoctiōe cū facilita te cuꝫ longitudine donec dissol uatur:deinde expumatur.et su matur de succo:et quāto acetū aut aq̄ acreste ē plus tāto ē me lius:deide sumatur aqua adog abstracto butyro mundificata sua caseitate adog aut cū cola= tionevltima que fit dimittendo residere:aut cuꝫ decoctiōe sicut est decoctio aque casei donec se paretur aquositas:deidesumat farina ordei et fiat ex ea ⁊ aq̄ la ctis acetosi foca:et fiat acetosū illd foca:deide colet:postea sūa tur illdfoca:et sit i eo de subtili aq̄ or.et fiat acetosuꝫ:et quāto pl9 iterat tāto ē meli9.Sumant ergo de eo partes.v.⁊ sumatur aqua piroꝝ d seni et aqua cydo

niorū acetosoꝝ plurime aq̄ et aque granatoꝝ acetosoꝝ ꝛ aq̄ pomoꝝ acetosoꝝ plurime aq̄ ꝛ aq̄ alzarur ꝛ aq̄ limonis ꝛ aq̄ prunoꝝ acetosoꝝ et aq̄ dactiloꝝ i primis cū icipiūt apparere: expressoꝝ et aq̄ alcori recētꝫ et aqua moroꝝ de seni q̄ nō maturaſ itegre et aq̄ chrysomilorū imaturoꝝ et acetosorum: et succi acreste et succi ribes et succi ꝑputioꝝ vitis et succi rose persice et succi nenufaris et succi viol. oim aā. ꝗtiā ptꝫ vni⁹ et succi acetositatis citri et succi acetositatꝫ citrāguli aā. duas ꝗtias ptꝫ vni⁹: succi coriādri et lactuce et folioꝝ papaueris hūidi et ēdiuie et portlace aā. q̄rtā ptꝫ vni⁹ succi folioꝝ salicū folioꝝ maloꝝ et folioꝝ piroꝝ ꝛ folioꝝ alzarur et folioꝝ ro. et folioꝝ ꝟge pastorꝫ aā. q̄rtā ptꝫ vni⁹ succi herbe hyrci et ro. siccaꝝ et nenufaris sicci succi berberꝫ sicci et se. ēdiuie ꝛ se. lactuce et balaustiaꝝ et nenufaris aā. medietatē decie ptꝫ vni⁹: et succi mēte hūide sextā ptꝫ vni⁹ et succi berberorū humidorū medietatē ptis aggregenſ medicine et succi: et cōponanſ sup ignē et ponāſ i eis d̄ lētib⁹ ptes q̄tuor et d̄ ordeo excorticato ptes. ij. et d̄ sumach ptes. iij. et d̄ granis granatoꝝ ptes. iij. et d̄ coquanſ oia ad ignē donec remaneat medietas: deiā dimittaſ dōec īfrigideſ et ꝯfriceſ fortiſ et coleſ et sumaſ de cāphora ad oē pōd⁹. ccc. ȝ. pōd⁹. aur. j. et teraſ cāphora et puluerizetur sup radicē cucurbite aut kimie: et fūdaſ sup ea medicina cū facilitate. diā ligetur caput ei⁹ cū rexe vehemētis fortitudis: deinde ponaſ sup prunas donec sciaſ ꝙ forsitā feruet ꝛ concutiatur ꝛ ponaſ i vitreata ꝛ stringaſ caput ei⁹ vt nō ꝑdatur camphora ꝛ luteſ ꝛ dosis ei⁹ sit vsq₃ ad. ȝ. x. ¶ Et de hoibus est q̄ ponit in ea spice et zinziberꝫ ꝛ feisfeniculi et anisi et ciperi et piperꝫ ptes equales scd̄m q̄titatē q̄ ei videtur. ¶ Et quando egrediunſ variole cū complemento et pertrāsit septimus et apparet i eo maturatio: tūc neceē ē vt rūpāſ cum acubus de auro et auferaſ humiditas cum coto. ¶ Salitio autem necessaria est: et cū volueris salire: tūc elōga salitionē ab eis q̄s erupisti de magnis dolorosis ex propinq̄. Illud em̄ facit dolorē. Imo sali illas q̄ sunt preter eas: ꝛ dimitte claudēs cū eo viā orificioꝝ suoꝝ donec sugant salē suū: ꝛ nō saliant aā ꝯplemēntum maturationis. Illud enim fortasse faciet accideř dolorē vehemētē apostema: ꝛ salitio quidē ē res q̄ ē necessaria postq̄ maturantur: ꝛ illud quidem fit cū aqua salis in qua virtus est croci et si aqua illa ē aqua rosa tūc est meli⁹: ꝛ aq̄ in qua decoquuntur tamariscus et lentes ꝛ rose deinde salitur est vltima. et ꝓprie si ponūtur iterū i ea cāphora ꝛ sādali. hec em̄ salitio maturat ꝛ exiccat et facit cadeř cū velocitate. ꝛ suffumigatō cū tamarisco ē iuuatiua valde. et i hyeme oportet applice eger icēsioni ex tamarisco. et qn̄ variole sunt vehemētis hūiditatis: tūc necessaria est suffumigatio cū myrto ꝛ folijs ei⁹. et de regimine bono apō maturitatē varīolaꝝ paruarū ꝛ magnā volūtatē exiccatiōis eaꝝ est vt dormiat patiēs, vario

ias sup farina rizi et milij et ordei et fabarum. Et magis conueniens est vt ponas ipam impletionem culcitre que sit rara in qua penetret virtus et folia cupressi sunt bona in hoc: et oleum malum est in hac hora: quoniam prohibet exiccationem. Et quando incipiunt variole exiccari: tunc oportet vt liniatur sup eas. Et medicinis predictis cum virtute croci. Et quando accidunt ex variolis vlcera confert vnguentum album et prope commixtum cum aliquantulo camphore et rasura radicum canne cum aqua ro. aut rasura venarum arboris salicis aut arboris alzarur. Et quandoque confert vnguentum de cerusa et lithargirio et quando sunt in naso cruste confert ceratum factum cum oleo ros. puro cum virtute ceruse et climie: et administratio alicuius olei post exiccationem et apud vlcerationem est bona apud exiccationes quidem cum eo quod facit cadere cum velocitate: et apud vlcerationem propterea quod ipsum est materia emplastri et vnguenti. ¶ Vnguentum quidem rubeum bonum est ad vlcera variolarum.

¶ De obseruatione membrorum et defensione eorum a nocumento variolarum et morbillorum. Ca. ii.

Membra que oportet custodiri a nocumento variolarum sunt: sicut guttur: et oculus et partes superiores narium et pulmo: et intestina: hec enim membra sunt illa que vlcerantur. Fortasse enim oculus destruitur et fortasse accidit in eo albugo. In gutture vero fortasse accidit suffocatio: et fortasse accidunt vlcera que prohibent deglutionem in meri: et fortasse perueniunt ad hec vt sit illic corrosio perniciosa. In superioribus vero partibus narium fortasse accidunt vlcera que stringunt meatus odoratus. In pulmone autem accidit fortasse ex bothor variolarum et morbilli constrictio anhelitus vehemens. Et fortasse faciunt cadere in pthisim cum vlceratur. In intestinis fortasse accidit excoriatio cui succurrere est difficile. Conseruatio autem oculi melior est vt fiat alcohol oculo cum almuri et aqua coriand. et aqua ros. in qua iam posita sunt sumach et camphora proprie in primo die et cum almuri solo. Et similiter fiat alcohol cum alcohol nutrito ex aqua coriandri et aqua sumach posita in ea camphora. Et succus pulpe granatorum est bonus iterum in principio. ¶ Cum vero apparent: tunc facere alcohol cum aqua ros. et camphora est magis conueniens. Et dictum est quod facere alcohol cum napta alba est bonum in hoc. Et oleum de fisticis est de eis quibus vtuntur mulieres in regione nostra post variolas et euentum nocumenti in oculorum eradicat caliginem si fuerit et rectificat oculum et collirium album est bonum valde apud appitionem bothor. ¶ Conseruatio autem oris et gutturis est sicut suctio granatorum et suctio granorum eius in principio et suctio granorum descenij et gargarizatio cum rob eorum et prope quando conqueritur de dolore in eis. Et tunc oportet vt lambatur de rob et eorum aliquid post aliquid. Sed superiores partes narium cum epithimatione ex memithe et sandalis et rob agreste et aceto: et odorare aceto solum est vehementis iuuamenti. In conseruatione vero pulmonis non est quod sit sicut lohoc et lentibus lene cum semine papaueris. ¶ Intestina autem plurimum quidem oportet vt conseruentur post inceptionem cum stipticis: et cum incipit solutio ventris in fine egritudinis curetur cum trociscis de spodio in ribes et trociscis de semine acetose.

¶ De eradicatione vestigiorum variolarũ. Ca. 12.

In hoc quidem loquimur vice alia cũ loquemur de decoctione: nũc vero dicemus illud quod est magis cõueniẽs et magis pertinẽs: et de eisq̃ eradicãt vestigia variolarũ iterũ sunt radices arũdinũ et sarcocolla et semẽ melõis et cortices ei⁹ ericcati; et rizi ablutũ et aq̃ ordei et albumẽ oui et creta rara vl' lutũ et litharigiriũ, et zuccar tabarzet et amilũ et amigdale dulces et amigdale amare. Et d' oleis oleũ de lilio et oleũ de fisticis et adeps asini et oleũ ros. et q̃ sĩt ei similia et aq̃ q̃ fit ĩ vngula cameli: q̃ assat est vltima. ¶ Et de illis que sũt fortiora ẽ spuma maris et lapis pipis et costus et ammoniacuz et thus et sapo icum baurach et ossa vetusta adusta semẽ raphani faria raphani ericcati aristologia lupini. et de cibis rectificãtib⁹ colorẽ plũbeũ sũt granata dulcia et cicer et vinũ bonũ vitelli ouor sorbiliũ ius gallie et alchubugi et aldurari ipinguat ¶ Et op3 vt assidue t hñs ea balneationẽ. Et de ɔpositis ẽ vt sumas ossiũ adustor et stercoris ouini ãtiq ostracor nouorũ et amili et seis melõis et rizi abluti et ciceris oĩ3 añ. ptes. x. et granor albẽ et lupinor et costi et aristologie lõge oĩm añ. ptes. v. et radicis arũdinis sicce ptes. xx. fiat ex eis epithima cũ aq̃ melonis aut cũ aq̃ cucũer3 siluestris aut cũ aq̃ or. aut cũ aq̃ fabar: et leniat cu3 eo mẽbrũ: et abluat i mane cũ decoctiõe viol'. ¶ Aliud Ostracor nouor ossiũ ãtiquor radic3 arũdinis sicce amilli seis melõis rizi abluti granor granator costi ptes eq̃les ex eis gumera et iter lupini et cicer nigr liniat cum eis.

¶ De febrib⁹ apatũ. Ca. 31.

Iam sciuisti dispõnes febriũ q̃ sequũt apata appentia. Et qđ sũt ẽm pl'm de gñe febriũ diei: cũ apata ista ẽm plurimuz nõ pueniãt ad cor nisi cũ calefactiõe sua absq̃ sua putredine: et complurimum q̃dẽ hor ẽ a causis pmitiuis. Cũ aũt puenit putredo eor ad cor pp suã magnitudinẽ aut pp suã ppinq̃tatẽ: fit febris fortasse nõ de gñe febris diei. et plurimũ q̃dẽ filius horũ nõ fit nisi a causis añcedẽtibus corporeis et rpletiõib⁹ crudis et qñq̃ fiũt ex vlcerib⁹ ad q̃ attrahunt mãe maligne et retinẽtur ĩ carnib⁹ mollib⁹. ¶ Febres autẽ q̃ sequũt itrinseca apata fortasse non fiunt ex applicatiõe calefactionis ad cor sine putredĩe. ¶ Et vehementiores q̃dẽ febres fiunt ab apatibus itrinsecis q̃ñ sunt ex gñe herisipile i q̃busdaz viscerib⁹ et extẽdit dolor et sitis inflãmatio: et significãt ea figatiõe sp mixtiõis coiere plime cũ sanguĩe et hec apata intrĩseca sunt sicut apata cerebri et velaminũ ei⁹ et sumach auris et gutturis qñq̃ et i velamĩe qđ sequit pect⁹ et epate et rhene et vesicca et matrice et intestinis et q̃ sũt eis silia. Et diuersificant febres eor i vehemẽtia et đbilitate ẽm ppiquitatẽ et cord3 lõgitudinẽ. ¶ Et eor iterũ febres q̃ sunt in mẽbris carnosis ẽ febris vehemẽtior. Et eor febres q̃ sũt i pãniculis: et eor similibus ẽ debilior. et eor q̃ sĩt ĩ vicinitate arteriar febris ẽ vehemẽtior. Et eorũ q̃ sũt i vicinitate venar solũ

febris ē debilior. ¶ Et nō euanantur iste febres a periodis s₃ materias q̄ effūdunt̄ ad apata earū piodi nāq₃ earū sunt s₃ gn̄ationē eaꝝ ꝛ s̄m motū ipsaꝝ: ꝛ s₃ attractionē caliditatis ꝛ dolorꝭ ad ea. Unicuiq₃ em̄ h̄uori est piod⁹ q̄ sibi ꝯuenit. ¶ Et scias ꝙ multoties sanat̄ apa in pleuresi et alijs ꝛ remanet febris: ꝛ sig̃t tūc ꝙ mūdificatio nō accidit. ¶ Et iste quidē febres q̄n̄q₃ plōgātur et pducūt ad ethicā et ꝓprie q̄n apata sunt in epate. Ille vero q̄ sunt in velaminib⁹ cū cōfirmantur nō expectant vsq₃ ad ethicā.

¶ De signis eorum et ipsarū indicijs. Ca. 14.

Cum febrib⁹ et apatib⁹ itrinsecis ineniunt̄ tres sp̄es signoꝝ et accidētiū sc₃. Signa et accidentia significātia mēbruʒ ifirmū: ꝛ signa et accidētia significantia materiā: et signa ꝛ accidētia significātia dispositioneʒ ifirmi. ¶ Prima aūt signoꝝ species est sicut pulsus serrin⁹ ꝛ dolor pūgitiu⁹ apatis in partibus pectoris: et sil'r tussis sicca i primis et h̄ūida sc̄da. et q̄ sūt illis sil'ia d̄ signis pleuresis significātib⁹ apata in ptibus pectoris: ꝛ ad summū dolor et grauitas in mēbro: et ē calidi⁹ reliq̄s mēbris addita calefactiōe nō ꝯsueta. et sicut spasm⁹ q̄n ipse multoties associat̄ apatib⁹ calīs in mēbris neruosis. ¶ Sp̄es v̄o sc̄da ē sicut significatio vehementie febris tertiane sig̃t ꝙ materia est colerica. ¶ Accn̄tia v̄o ifirmi sūt dispōnes q̄ indicāt ei⁹ salutē: aut indicāt ipsi⁹ mortē. ¶ Et mēbra q̄dē occulta diuersificant̄ i faciēdo febres ꝛ recipiēdo eas ꝛ pdurationē eaꝝ ꝛ ipsaꝝ periodis: s₃ magnitudinē eoꝝ in seipsis: et magnitudinē venaꝝ eorū: ꝛ s̄m mēbra sua. Nā in mēbris intrinsecis sunt q̄ sunt ꝓpinqua cordi ꝛ vehemētis cōitatis sicut velamē ꝛ pulmo. Et de eis sunt q̄ sūt lōginq̄ a corde ꝛ debilis cōitatꝭ sicut renes. Ipsi em̄ nō semꝑ faciūt ꝓpter apata sua febres fortes neq₃ ꝯtinuas. et multoties q̄dē sunt iterpollate ꝛ sunt d̄ gn̄e febriū ꝯmixtarū et febriū tertianaꝝ ꝛ quartane et q̄ntane et sextane: ꝛ fiūt cū eis rigor: ꝛ horripilatio: ꝛ ambiguū fit esse earū: ꝛ significat eas grauitas in loco renū ꝛ in ptib⁹ alchatin et dolor ꝛ ꝓprietas caliditatis i mēbro maioris cōsueta. Cū āt aggregat̄ in mēbro vt sit primum pncipali aut fortis cōitatis cuʒ eo aut vehemētis sensus ꝛ ē neruosum: tūc cū vehemētia febris comitantiū apata eius accidūt ei inq̄etudo magna ꝛ spasmus: et fortasse comitant̄ ip₃ accn̄tia extnea sicut apata matricis. Associat̄ ei ei cū febre soda ꝛ dolor ceruicis. Et caliditas q̄dē ōn̄is inflāmet̄ in eis apatib⁹ t̄n nō ē valde vehemētis acuitatꝭ sicut est in causonide nisi sit res magna: ꝛ cā in eo est q̄n putredo n̄ est sparsa neq₃ mota ad exteriora. ꝛ pulsus q̄dē i febrib⁹ apatū itrinsecoꝝ est pulsus febriū putredis paru⁹ i pncipio velocis ꝯstrictiōis apud statū: deinde magnificat̄ ꝛ fit velox ꝛ spiss⁹ s₃ mēbrū ꝛ materiā et s₃ ꝙ sciuisti: deinde erit vndos⁹ ꝛ serrin⁹ ꝛ faciēs s̄m mēbrū i neruositate ꝛ carnositate sua: ꝛ vrīa s₃ pl'm ē ad albedinē declinis ꝛ paucitatē tincture ꝓpter declinationē materiei ad apa s̄m q̄d sciuisti.

¶ De cura earum. Ca. 15.

Curatio hax febriū ē curō febriū acutax post curōnē apatū. Radix em̄ in eis est cura apatis cū obseruatione cure febris ꝺ infridatiōe ꝛ hūectatiōe. et in eis febrib⁹ nō ꝯcedit pot⁹ aq̄ frigide neq̄ introit⁹ balnei. ¶ Et si fuerit apā herisipila lz vt fiat positio rerū fridax ꝛ infridatarū acute de foris sup ipm sicut succ⁹ lactuce ꝛ semperuiue ꝛ portulace cū aliq̄ꝑtulo ꝺ sanich ordei albi q̄ sine cessatiōe ifridētur sap̄ niuē ꝛ ꝑmutent. ꝛ fortasse ꝑmiscet cū eis oleū omphacinū aut oleū ros. et si cōederit lactucas ablutas infrigidatas ꝑtransit ꝛ iuuatur cum eis.

¶ De dispositionib⁹ febrium compositarum. Ca. 16.

Febres q̄nq̄ ꝯponūt adiuicē. ¶ Fortasse ei ꝯponūt ex eis spēs igredictes i gn̄a elōgata: sicut ꝯpositio febris ethice cū febre putrida. ¶ Et q̄nq̄ ꝯponūtur spēs ex eis i gn̄e ꝑrio ꝯueniētes: sicut est ꝯpō spērū febriū putredinis: sicut tertiana cū flatica vt pote febr̄ noīata hemitrite⁹ ꝛ sicut ꝯpositio febriū apatū. ¶ Et q̄nq̄ ꝯponunt de eis spēs cōuenictes in specie sicut ꝯpositio duarū tertianax: ꝛ duax q̄rtanax: ꝛ triū quartanarū. Quare fiūt due tertiane i apparitōe dispōis ſm̄ paroxismos flegmatice: et tres q̄rtane in ꝑoxismis flegmatice. et q̄nq̄ ꝯponūt tres de febrib⁹ tertianis. Si igit̄ fuerit ſm̄ coalteratione erit paroxism⁹ in die. iij. vehemētior q̄m ꝑtinet ei ꝑio d⁹ diei primi ꝛ inceptio diei t̄tij ꝛ silr i die. v. ꝛ simila̅t hec hemitriteo sicut ꝯpositō duarū tertianax similat̄ ꝑoxismis flegmatice. ¶ Et ꝑpter huiusmodi nō op₃ vt tota occupatiōe occupet cū paroxismis imo oportet vt occupetur cū accn̄tibus. ¶ Et quādoq̄ accidit si fuerint febres iste tertiane pure vt festinent paroxismi earū ad cōtentam. i. ad illā que fortior est ita vt destruat̄ debilior earum ꝑius. ¶ Et q̄nq̄ significat compositionē reditio horripilatōis vel oppilationis post quietem. ¶ Et turpe q̄dē est medico sciēti significationes cuiusq̄ febris et accidētia ei⁹ vt nō percipiat cōpositionē a ꝑmo aut secundo. ¶ Et ꝯpositio febris ethice cū febre putredis est ex illis q̄ valde ābigua sūt: q̄m ipi vidēt interpollatiōes ꝛ iceptiones rigoris et horripilatiōis ꝛ reditionē sudoris si fuerint et horas ꝑticulares: q̄re existimāt q̄ sint illic febres putredis t̄m̄ iseparabiles aut cōposite ex ꝯtinua ꝛ iterpollata. ¶ Et q̄nq̄ ꝯtinuat̄ cōpōita vt appareat febris vna cōtinua silis q̄ silat̄ sinocho: ꝛ tūc q̄dē nō ē excusatio r̄ditiōis ad sig̅tiōes et si fuerit ꝑoxismi breues nō cōsequit̄ eox cōtinuatio nisi ꝑꝑ rē magnā de multitudie nūeri eorū ꝑprie et fortasse vides interpollatiōes hax febriū lōgas. et q̄n̄ ꝯponunt febres diuerse sicut hemitrite⁹ eradicat̄ postrē̄a earū ꝛ remanet cronica pura sine sint due iterpollate aut due ꝯtinue ā̄t iterpollata et ꝯtinua. ¶ Et q̄nq̄ ꝯponit̄ cū hemitriteo alia tertiana et flatica et mlīca: nā si est cū tertiana eradicat̄ t̄tiana ꝛ pur⁹ fit hemitrite⁹: ꝛ si ē cū flatica aut melica eradicat̄ hemitriteus ꝛ depurat̄ flegmatica et silr melancolica. ¶ Et q̄nq̄ acci

dit ꝯpositio i eis ſꝫ modū aliū ⁊ eſt vt cōponatᷣ interpollata ⁊ cōtinua diuerſi gn̄is: aut cōuenie̅tes ābe i eo aut cōueniētes i ſpecie ſicut tertiana p̄iodica cū tertiana inſeparabili: ⁊ ſicut cō ponunt due interpollate ſil'r cō ponunt due cōtinue. ¶ Quidaꝫ āt exiſtimauerūt qđ due ꝯtinue ñ ꝯponūt ſicut due tertiāe. q̄m q̄ñ mā eſt itra venas nō eſt poſ ſibile vt diuerſificet illud i quo accidit putredo. putredo ei ē p̄ cedēs in toto. ¶ Et hec ſn̄ia nō eſt de illis q̄ neceſſaria ſūt p̄cul dubio apud me: q̄m putredo ici pit p̄culdubio ex loco: deiñ ſpar git deiñ currūt indicia vehemē tie ⁊ iterpollatiōis ſꝫ gradatio nem putridis p̄me: ⁊ ſm eā nō ſūt ei mot⁹. Nō ergo elōgat q̄n accidat putredo cuiſit dn̄iū ali q̄ d incipiēs in p̄te materie ꝑcui nō ſit dominiū ſequēdi aliud i mo aggregatur in ea vt icipiat ⁊ vt ſequat ſimul: quare erit ei gradatio t̄pis qua experitur. ¶ Et ſpecies quidē cōpoſitiōis febriū ſunt tres: itrās: ⁊ coalter nata: et cōicās: ⁊ intrās eſt vt in grediat vna eaꝝ ſup alterā: et coalternata vt igrediat poſtera dicationē ei⁹: ⁊ cōicās eſt vt ici piat cū ea. ¶ Et cū videris febrē cōcluſaꝫ ⁊ eſt in ea rigor ⁊ non ſudor: ⁊ fortaſſe accidit in rigo gorib⁹ pluribus ſudor vn⁹: tūc teſtifica compoſitionem in ea. ¶ Et ſimiliter cū videris in cō cluſa ſuperfluitatem in frigore extremitatuꝫ et rigore ſed paꝝ de ambobus: tūc fortaſſe eſt in concluſa.

¶ De hemitriteo. Ca. 17.

Hemitriteus eſt febris ꝯpo ſita ex duab⁹ febrib⁹ q̄ruꝫ vna eſt tertiana ⁊ altera ē flegmatica ⁊ fit in die vno paroxiſ mus tertiane ⁊ quotidiane ſil'. Aut ſecundū ſemitam cōitatis ⁊ inuentionis. Aut ſecundū ſemitam coalternatiōis ⁊ vicini tatis: Aut ſm ſemitā introitus Et de diuiſionib⁹ difficilior ad cognoſcendū eſt p̄ma: deinde ſe cūda. ¶ Et q̄nq̄ ſunt febres due continue q̄ñ due putredies ſūt intrinſece. ¶ Et q̄nq̄ due ſūt pe riodice eradicātur q̄m due pu tredines ſunt extrinſece. ⁊ q̄nq̄ eſt continua colerica: q̄r ei⁹ pu tredo eſt intrinſeca et flegma tica eſt ecōtrario. et q̄nq̄ eſt ecō trario. ¶ Et q̄dā ponunt hemi triteū paruꝫ febrē cōpoſitā que fit ex tertiana extrinſeca et fleg matica intrinſeca. et illā q̄ eſt p̄ ter eā nominant nō purā. et nō eſt illud de illis in quibus ſup̄ flua occupatio ſit habenda.

¶ Et fortaſſe añcedens ad pu tredinē eſt colerica: ⁊ fortaſſe an tecedēs ad putredinē ē flegma tica: ⁊ fortaſſe veniunt ſimul.

¶ Et iteꝝ q̄nq̄ ē materia faciēs febrē flegmaticā magis dn̄ans ⁊ q̄nq̄ eſt materia faciēs febreꝫ colericā magis dominās: ⁊ q̄ño cūq̄ ſit materia flegmatice po nit poriſmos colerice lōgiores ⁊ tardiores criſis. et materia co lerice pōit paroxiſmos flegma tice ecōuerſo ⁊ fortaſſe extēdi tur hemitrite⁹ longo t̄pe. ſ. vſq̄ ad. vij. mēſes. et ſupra. ⁊ q̄nq̄ fit ex hemitriteo egritudo acuta ⁊ q̄nq̄ eſt hemitriteus de febri b⁹ magis interficientibus q̄m p̄ ducit ad ethicam et egritudi nes cronicas vel erroneas ⁊ dif ficiles.

¶ De ſignis hemitritei. Ca. 18

Magis ꝓprıū signorū ei⁹ et ꝑmū eoꝝ lȝ necessaria sint cōparia alia ēvt sit spatiū hmōi febris in vno duorū dierū lōgi⁹ spatio tertiane et magꝭ qeta: deinde fit in die alio leuioris poꝛismi et paucioꝝ accn̄tiū. ¶ Et qn̄qȝ iterat̄ i ea horripilatio ſm pl'm aliquoties pp illō ꝙ accidit de pugna duaꝝ materierū: aut introitu vni⁹ earū sup alteram. ¶ Et fortasse accidit hec iteratio trib⁹ vicib⁹ aut q̄tuor ꝛiā calesiūt mēbra aliq̄ horripilatiōe fixa adhuc. Et ex eaꝗdē q̄ ē hemitriteus: corpus nō mūdificat̄ integre. ¶ Et qn̄qȝ fiūt ꝑncipiū ei⁹ ꝛ augmentū ipsi⁹ vehemētis cōmotiōis: et ꝓpe qn̄ fuerit cōicatio: aut fuerit itroit⁹ i hmōi hora: tūc em̄ fiūt horripilatiōi redit⁹ et ē stat⁹ lōginqu⁹. Et cuȝ existimat̄ ꝙ corp⁹ iā calefactū ē et febris hȝ statū: inuenis horripilationē redeuntē. et ista accn̄tia sunt pp pugnā humorūȝ. Et stat⁹ q̄dē huius egritudinis in horis particularib⁹ et vl'ibus est ante statū flegmatice: ꝛ velocior statu ei⁹ et tardior statu colerice qm̄ caliditas n̄ expādit̄ nisi cū labore ꝛ ꝓꝑe i ꝑmis. et fit fortis eius acuitas apud statum. ¶ Et sil'r fit declinatio lōga propter illō qō accidit de statiōib⁹ q̄s efficit reluctatio vni⁹ duarū materieꝝ cū alia. et parū q̄dē tepescit cum sudore. ¶ Et in hac febre dies terti⁹ d̄ diebus ei⁹ est sil's primo: et quart⁹ secūdo. et qn̄qȝ cadit significatio super hemitriteū ex modis diuersis. Nā qn̄qȝ accidit ex cōsuetudinib⁹. ꝛ qn̄qȝ accidit ex accidētibus ꝛ casus cōsuetudinū est sicut si i corpore hois multiplicet̄ colera et putredo ei⁹: deide vtat̄ delitijs et dimittat exercitia: et vtat̄ cibis d̄ speb⁹ regiminis generātibus flegma: aut multiplicetur i corpore hois flegma et putredo eius: deide exercitetur plurimū et vtat̄ eo ꝙ generat coleram de specieb⁹ regiminis si fecerit necessariū erat ill' in eo ita vt fiat adolescens post pueritiā et dominiū hūiditatis: aut fiat senex post iuuētutē et acuitatē cōplōnis. ¶ Ex accn̄tib⁹ v̄o sicut pulsus et vrina et ꝓcessio ei⁹ ꝙ ꝓcedit ex vomitu et egestiōe et dispositiōe digōnis et signa ei⁹ et dispositio sitis et dispositio tact⁹ et dispositio horripilatiōis ꝛ rigoris et dispōnes horaꝝ ꝛ poxismoꝝ. ¶ Pulsus aūt fit i ea minoris magnitudīs et velocitatis et frequētie q̄ȝ ille q̄ est in tertiana. et ꝯrie earū sunt minores q̄ȝ ille q̄ sunt in flegmatica. Urina v̄o est tarde digōnis. et vomit⁹ est ꝑmixt⁹ ex colera et flegmate et egō est permixta ex colera et flegmate. ¶ De dispōne aūt calefactiōis et frigorꝭ ꝛ sitis ꝛ horripilationis et horaꝝ paroxismoꝝ iā locuti fuim⁹ ꝙ oportuit ¶ Et nō expectat̄ statio sup dominātē duoꝝ humorū nisi puincentē ex significatiōib⁹. ¶ Nā si dn̄at̄ flegma sunt paroxismi lōgiores ꝛ horripilatio minor ꝛ coarctatio ꝛ ꝓp̄rie i pulsu fortior ꝛ extremitates sunt velociores ad suscipiēdū frig⁹ i ꝑncipijs egritudinis ꝛ tardioris mūdificationis a suo frigore et sitꝭ ē minor et vomit⁹ colere mior et vrīa vehemētiores albedīs et cruditatis ꝛ sudor mior ꝛ etas pueritia aut senect⁹ et ꝯplexio corporꝭ significat eā. et sil'r cōsuetudo ꝛ q̄

currũt cũ ea. ¶Et si dominatur colera sũt porismi breuiores et extremitates velociores ad calefactionẽ ⁊ sitis ⁊ vomit⁹ colere pl⁹ ⁊ sudor magis exhuberãs: ⁊ fortasse decliat ad horripilatione q̃ ẽ sicut rigor ⁊ fit vrina vehemẽtius tincta ⁊ etas ẽ iuuẽtus ⁊ ↄplexio corpis q̃ñq̃ sigt eam: et silr ↄsuetudo ⁊ q̃ currũt cũ ea. ⁊ qñ equanẽ duo hũores freq̃ntãtur sigriões et est horripilatio pura cõpleta non rigor: ⁊ nõ perueniẽs ad rigorẽ. ¶Et qñ cõpositio est manifestior i piodica et ↄtinua quã plures hoim appropriãt noie hemitritei puri: ⁊ est ↄtinua ipa flegmatica ẽ rigor ỡ bilior qm materia extriseca ẽ colerica: ⁊ nõ est ↄ̃riũ ei ex pte flegmatis extrinseci cuʒ ea in eo qỡ necessariũ est de rigore sʒ est de bilior. Et fortasse iteraẽ in ea frigus ⁊ horripilatio ita vt faciat errare i statu sicut scis: ⁊ multiplicaẽ i ea caliditas viscerꝝ ⁊ vẽtris cũ frigore extremitatũ: ⁊ fit pulsus vehemẽtioris puitatis ⁊ raritatis. ¶Si aũt ↄtinua ẽ ipa colerica: ñ fit rigor neq̃ magna horripilatio. ⁊ fit pulsus maior ⁊ velocior ⁊ angustia vehementior. ¶Et si ↄponunẽ due ↄtinue nõ erit rigor oino: ⁊ accidit tertiane cõtinue vt alleuieẽ ante alleuiationẽ flegmatice: lʒ non redeat ante eius reditionem.

¶De cura hemitritei. Cap. 19.

Necessariũ ẽ i hemitriteo vt vehementẽ hẽas solicitudinẽ in euãdo materiam ſm species euacuatiõis ex solutiõe vẽtris: ⁊ vomitu ⁊ puocatiõe: ⁊ sudatiõe plusq̃ vehemẽtia q̃ ẽ p extictiua. Et cũ solutiuis opʒ vt cõueniat digõ: nisi sint ex gñe q̃ leniũt nãʒ ⁊ soluũt ⁊ nõ inq̃etãt: sicut aq̃ lebleb cũ geleniabi si fuerit illỡ qỡ supat flegma. ⁊ sicut tereniabin ⁊ siracost ⁊ ifusio tamaridi ⁊ sirup⁹ vio. si dñans fuerit colera. ⁊ sicut qỡ ↄponiẽ ex istꝭ si fuerit duo hũores q̃si pares. ⁊ post apparitionẽ digõnis si euãtio fiat hũoris cũ fortibus ptrãsit. ¶Et vomit⁹ opʒ vt sit iteruʒ ſm hũorẽ dñantẽʒ: aut ex aq̃ raphani cum sirupo acetoso calor aut sirupo acetoso cũ aqua cala ⁊ puocatio opʒ vt fiat cũ eis in q̃bus est eq̃litas. Et cũ festinaẽ i potãdo decoctiões añ digõnẽ timeẽ birsen vel sirsen. Medicine ꝟo iuuatiue i via puenientẽ ad statũ ad rectificãdũ materiã et maturãdũ ipaʒ ⁊ succurrẽdũ nocumẽtis ei⁹. Et singularib⁹ ẽ absinthiũ. Uerꝫ post septimũ ⁊ appitionẽ digõis ita vt sit romanũ qỡ ex ipo bonũ est. Et cũ tu festinas cũ eo mouet hũores et non euãt eos. Cũq̃ sumitur: facit accidere angustiã ⁊ tristitiã ⁊ nausẽã: deiñ reuertiẽ sup eos cũ sua caliditate ⁊ exiccat eos cũ sua stipticitate facit eos pigros ⁊ gal. q̃dẽ q̃ añ eũ fuerũt curarũt eos cũ aq̃ ordei i q̃ ẽ ꝟt⁹ pipis. ⁊ dixit q̃dã pmorꝝ medicorꝝ q̃ Gal. trãsgress⁹ ẽ in alienatiõe. ⁊ stetit vbi opʒ vt mireẽ de eo. ⁊ non sciuit q̃ pip iflãmat febrẽ ⁊ aq̃ ordei pigrẽ efficit mãʒ. ⁊ iste q̃dẽ ↄ̃dictor errauit errore q̃ non appropriaẽ i hac itẽtione. Imo canon dat⁹ i adiutorio nãe qñ pparaẽ ad resistẽdũ hmõi materiis ẽ cũ medicinis ↄpositis ex ifridantibus ⁊ calefaciẽtib⁹. vt discernat nã iter duas ꝟtutes quare occupatur infrigidatiuũ cum febre et partibus cordis et calefacti-

tium cũ materia. Et q̃s est q̃ cu
ret hemitriteũ absq̧ hoc? Et si
tura nõ ẽ fortis ad discernendũ
tũc nõ pdest curatio q̃cunq̧ mõ
fiat ⁊ erravit i aliis modis in al
latiõe q̃ꝝ nõ est necesse nos ince
dere via plõgatiũ. ¶ Et iste qui
dẽ ꝯdictor dicit ꝙ opꝫ vt admi
nistrenꝶ subtiliãtia q̃bus nõ est
fortis calefactio: sicut apiũ ⁊ ane
tũ. Et nõ sciuit ꝙ possibile est vt
piper infrigidetur minoratiõe
sui adh̃ vt frãgaꝶ ei⁹ calefactio:
⁊ ñ abbreuieꝶ eius subtiliatio a
subtiliatiõe apii plurimi. Et sit
aqua ordei adiuuãs ipm i faciẽ
do puenire ꝟtutẽ ei⁹ ⁊ destruen
do supfluitatẽ ei⁹ ⁊ faciendo ca
dere materias ad ipꝫ vt alleuieꝶ
penetratio ꝟtutis ei⁹ i eis. Am
pli⁹ mirabile fuit ꝙ ipe posuit
Gal. de illis q̃ ignorãt ꝙ pip in
flammat febrẽ: ⁊ noiat ipm de il
lis q̃ obliuiscunꝶ ab hoc vbi in
dicat d̃ hoc. Cõposita ꝟo de me
dicinis q̃b⁹ opꝫ vt in hac hora
sũt sicut trocisci de absynthio: ⁊
trocisci d̃ ros. Trocisci leues bo
ni ad hemitriteũ. ℞. ros. radicũ
liq̃ritie ãboꝝ. añ. ʒ. iiij. terrenia
bi. ʒ. iij. spice succi absynthij spo
dij oĩꝫ añ. põdus. ʒ. ij. fiãt ex eis
trocisci. Trocisci alij ad iflãma
tionẽ. ℞. ros. ʒ. vj. seminis aceto
se gummi oĩm añ. ʒ. iiij. amili
põd⁹. ʒ. iij. berberis spodij seis
portulace oĩm añ põd⁹. ʒ. ij. dra
gãti croci spice reub. oĩꝫ. añ. ʒ. j.
cãphore põdus tertie. ʒ. j. fiant
trocisci. ¶ Trocisci alij boni ha
bẽtibus hãc febrẽ ⁊ pprie qñ cõ
querunꝶ cũ hoc de solutione vẽ
tris ⁊ tussi. ℞. spice aromatice
xiloales croci berberis et succi
ei⁹ oĩꝫ añ. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij
spodij ros. cum capitibus suis
lacce gummi torrefacti carabe
oĩꝫ añ. ʒ. v. seminis acetose torre
facti. ʒ. vj. crete romãe. ʒ. vij. fiãt
trocisci. ¶ Descriptio alia bõa.
℞. ros. rubearum. ʒ. vj. berberis
gummi seminis acetose omniũ
añ. ʒ. iiij. spice eupatorij spodij
amili semis portulace granorũ
cucumeris oĩꝫ añ. põdus. ʒ. ij. se
minis endiuie seminis cuscute
oĩꝫ añ. ʒ. i. s. succi liq̃ritie. ʒ. i. lac
ce reubarbari ãboꝝ añ. ʒ. s. ag
gregenꝶ illa ⁊ fiãt trocisci. Pillu
le bone ad hãc egritudinẽ ⁊ oẽs
cronicas ⁊ febres ledẽtes visce
ra ⁊ pprie qñ materia flegmati
ca ẽ magis vincẽs. ℞. aloes ma
sticis myrabolanoꝝ citrinorum
reubarbari succi eupatorij suc
ci absinthij ros. rubearũ oĩꝫ añ.
ptes eq̃les croci ptẽ mediã fiant
pillule cũ aq̃ endiuie ⁊ sit dosis.
ʒ. ij. cũ sirupo acetoso. ¶ Descri
ptio bona ꝯueniẽs ppe vel post
digestionem. ℞. aloes masticis
succi absynthij ros. oĩꝫ eq̃lr cro
ci. ʒ. s. informentur pillule cum
aqua endiuie ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cũ
sirupo acetoso.

¶ De recidiuatione. Ca. 20.

Recidiuatio est deterior ra
dice ⁊ ꝯsiliũ q̃dẽ est vt in ea
nõ sit inceptio ad curãdũ donec
mãifestus sit modus egritudis
nam ſm plurimum est seua.

¶ Incipit Fen tertia de apatibus et pustulis.

¶ Tractatus primus de illis q̃ ex eis sunt calida ⁊ corrupta.

¶ De sermone vniuersali de apostematibus. ¶ Capłm. j.

Iam locuti fui
mus in lib. primo de
apatibus ⁊ speciebus
eoꝝ: ⁊ curis ipoꝝ ser

mone vlti ad quē redire opʒ illū q̄ vult audire qđ nūc loquemur. In hoc autem loco loquemur de eis sermonem particularem. ¶Dico ꝙ oē apā ꝛ pustula aut ē calidū aut nō calidū: ꝛ apā calidū aūt est a sanguie ꝛ qđ currit cursu ei⁹: aut a colera ꝛ qđ currit cursu ipi⁹. Et qđ est sanguie aut a sanguie laudabili aut sāguie malo: ꝛ sāguis laudabilis aut ē gross⁹ aut subtilis. ¶Et factū q̄dē a sāguie laudabili grosso ē flegmō q̄ accipit carnē ꝛ cutē sil' ꝛ ē cū pulsatiōe. ¶Et subtili flegmō q̄ accidit cutē solā ꝛ ē spina ꝛ nō ē cū pulsatiōe. ¶At a vo a sanguie grosso malo fiunt spēs exituraꝝ malaꝝ. Nā si ei⁹ malitia vehemēs fiat ꝛ ipi⁹ adustio ꝓueniet herisipilla ꝛ veniet ꝯbustio ꝛ crusta: ꝛ deterior ea ē ignis psicus ꝛ a subtili malo accidet flegmō q̄ declinat ad herisipillā cū malitia ꝛ fraudulētia. ¶Si aūt fuerit subtilior erit herisipilla flegmonides: ꝛ q̄n fuerit ei⁹ malitia maior erit herisipilla hn̄s inflatiōes ꝛ vesicas et cōbustionē ꝛ crustā. ¶Colericū aūt aut ē colera subtili valde q̄ nō ꝯtinet̄ i eo qđ sit magis itus q̄ illđ qđ appet de cute ꝛ ē acuta et fit ex ea formica: aut ābulatiua sola ꝛ ē subtilior: aut ambulatiua corrosiua ꝛ ē mala: aut ex colera grossiore illa ꝛ ē minoris caliditatis: et ꝯtinet̄ magis it⁹ q̄ p̄ma i cute ꝛ ē q̄si sit i ea flegma: et fit ex ea formica miliaris et ē minoris iflāmatōis et tardioris resol'ōnis: et si fuerit mā grossior et dterior accidet formica corrosiua: et si ptransierit in grossitie sua vsq̧ ad subāʒ sāguinis et si fuerit mala accidet herisipilla mala: et i oīb⁹ illis mā est subtilis q̄uis diuersificet̄ p⁹ illđ: ꝛ fit pp subtilitatē suā ꝙ expellit eā nā ꝓpā ꝛ nō retinet̄ in aliq̄ nisi i cute ꝛ qđ approximat ei. Et q̄n multiplicat̄ mā apatis calidi ꝛ magtur apā tūc ē de sūma apatū caumatū ꝛ mortificatiū: ꝛ đ sūma p̄dictoꝝ ē q̄ đr barachiē ꝛ iste spēs male ꝛ q̄ eis simileñ multiplicanī i āno pestilētie. ¶Et de apatib⁹ calidis illa sūt mala q̄ nō excitanī vel nō ꝓueniūt ad declinationem q̄ sequūtur leuitas ꝛ detumitio: neq̧ ad aggregationem materiei: imo ad corruptionē mēbri: et nō semp fit a magnitudie apatis et multitudie māei imo fit q̄nq̧ a malignitate māei. ¶Et scias ꝙ apata parū fiūt singl'aria pura: sʒ plura eoꝝ sunt cōposita. ¶Et scias ꝙ oē apā i exteriorib⁹ cū q̄ nō ē pulsatio nō facit saniē: de intrinsecis vo iam locuti fuimus.

¶De flegmone. Cap. x.

Iam sciuisti flegmonē et signa ei⁹ ex caltate et inflāmatiōe et additiōe q̄titatis et intēsiōe et ipulsiōe et pulsatiōe si ē submersa vel qr ē ꝓpinq̄ arterijs: et mēbrū in q̄ est tale est cui aduenīūt nerui q̄b⁹ sentit nō plus q̄ sensibilitas sicut sciuisti dispōnē ei⁹. ¶Et q̄to pl⁹ fuerit arterie maiores et magis grandes erit pulsatio eius et ipi⁹ dolor vehemētior et ei⁹ resolutio aut ipius collectio velocior. Et cū flegmon est in mēbro sensibili seqtur ipm dolor vehemens qual'cūq̧ sit et comitatur ipʒ vt appareant vene illius membri parue que erant occulte. ¶Et scias ꝙ nomen flegmonis in lingua grecoꝝ est absolutū sup oē

qd est isiāmatū: deinde dr de ol apate calido: postea dr de eo qd est ex apate calido cū ppzietate predicta: z nō caret inflāmatiōe propter coarctationez sanguis z oppilationez meatuum. ¶Et parū quidē cōtingit vt flegmon sit simplex: sed fm plurimum ei associat herisipilla aut durities aut neruositas: z hz causas de q̄bus sūt añcedentes corpe ex repletiōe aut malitia hūoꝝ cū debilitate mēbri recipiētꝫ lꝫ nō sit repletio neqꝫ malitia hūoꝝ. Et de eis sunt pmitiue sicut ꝯtusio aut icisio aut fractura aut dislocatio aut vlcera q̄ multiplicant i mēbro q̄re declinat ad ipꝫ mā pp dolorē z debilitatē: z fortasse declināt ad ipm materie z retinent i vijs q̄ sūt debiliores sicut accidūt cū vlcerib⁹ z scabie apata i locis vacuis. ¶Et augmētū q̄dē ei⁹ ꝺclarat additiōe magnitudis z tēsiōis: z stat⁹ ipius p finē eius: z illic aggregatur mā si dꝫ aggregari: z ꝺclinatio icipit tēdere ad lenitatē z debilitatē: z mala ē q̄ nō tēdit ad decliationē: neqꝫ aggregat saniē: z huiusmodi q̄dē pducit ad mortē mēbri z putrefacit ipm. ¶Et multoties quidē fit illō ppter magnitudinē apostematis z multitudinē materiei ipius: multoties fit illud cā malignitatis materiei si apostema fuerit paruum. ¶Et tu q̄dē scis illud qd rarificat qm̄ pulsatio icipit in itēsionē z isiāmatio incipit in sedationē z scis illō qd aggregat p additionē pulsatiōis z caliditatis z fixionē vtriusqꝫ. ¶Et scis illō qd putrefit ppter digōnis difficultatē z tenebrositatē et vehemētiā tēsionis. ¶Et scias qꝛ dūꝫ nō submergit naturā mā non generit ex ea apa et respirat per ignē eius qd appet exteri⁹. ¶Et scias qꝛ qñ vicinant pustule demenuliati indicāt demenul malignum. ¶Et oportet vt in potu tribuatur habēti apostemata interiora aqua endiuie z aq̄ solatri cū medulla cassiefistule.

¶De cura flegmonis. Cap. 3.

Cum accidit flegmō a cā pmitiua nō deest q̄n aut cā pimitiua z ei⁹ vestigiū iueniat mūdificationē corpis aut repletionē. ¶Qd si obuiet mūdificatiōi nō ē necessariū nisi curatio apatis inq̄ptū est apa: z curatio apatis inq̄ptū apostema ē extractio materiei extranee q̄ facit accidere apa: z illō fit p mollificatiua et resolutiua leuia sicut emplꝫ de farina tritici cocta cū aq̄ z oleo: z qñqꝫ excusat scarificatio labore z ppzie qñ apa est multe materiei. ¶Cū aūt inueneris corpis repletionē tūc opꝫ vt nō tangas apa cū mollificatiuis qm̄ attrahet ad ipm supra resoluat ab eo: imo opꝫ vt euet mā p flōmiā et fortasse indiget solutiōe vētris: z cū feceris illud admistra mollificātia. ¶Et ei⁹ q̄dē curatio est prima curatiōi eius cuius cā primitiua inuenit mundificationē corpis: z differt ab ea i hoc qꝛ nō idiget curatione cū repcussione plima in pncipio sicut indiget illa imo min⁹ illa. ¶Cum aūt cā est añcedēs nō pmitiua tūc opꝫ vt icipias cū euōne z cōple ei qd meret ex flōmia z ex solone ventris si indiget ea: z necessitas q̄dē ei⁹ ē aut qm̄ corp⁹ est mūdū: aut qm̄ egritudo ē magna: q̄re necessaria ē euacuatio z minoratio materiei

et attractio ad ꝯtium. ¶Et lꝫ corp⁹ nō sit mlt'aꝝ supfluitatuꝫ tñ in mēbro qñqꝫ aduenit qđ ip suꝫ debilitat q̄re attrahunt ad ipsuꝫ materie corporis: lꝫ non sint materie supfluitatis. ¶Et opꝫ vt obserues ꝯditiões pdictas i hoc ex etate ⁊ tpe ⁊ rgione ⁊ aliis. ¶Et icipe cū repcussiuis nisi i locis q̄ ꝯditiōauim⁹ in libro pīo. Deinde oppone augmēto cū itromissiōe mollificatiuoꝝ ⁊ hūectātiū cū refrenatiuis et q̄tū procedit in augmēto pcedas i additiōe mollificatiuoꝝ paulati: ⁊ apđ finē et statū ⁊ vltimitatē magnitudinis et additionē sue vltimitatis fac vincere mollificātia: ⁊ fac ea pura ⁊ exiccātia sūt q̄ sanāt i fine: verū humectantia et mollificātia sūt ad dilatādos poros et ad sedādū dolorē. Et exiccatiuū est illđ qđ sanat ⁊ p hibet remanere aliq̄d qđ fiat sanies. ¶Si aūt nō sanat integre et dimittit aliq̄d nō reliq̄t nisi rē modicā quā rsoluit illđ in q̄ ē acuitas. ¶Et qñqꝫ accidit ex refrenatiōe vehementia doloris pp suffocationē materiei ⁊ soliditatē mēbri. et qñqꝫ accidit ex ea reditus materiei ad mēbra pricipalia: et qñqꝫ accidit vt iduret apa: ⁊ accidit qñ qꝫ vt icipiat mēbrū tēdere ad ꝟiditatē et nigredinē ppe qñ medicat̃ cū eis i fine rei ⁊ ppe statū. ¶Et scias ꝙ vehemētia doloꝝ facit te indigere medicinis mollificātibus absqꝫ attractiōe et fortasse erit cū eis ifridatio nō phibēs mollificatōeꝫ ¶Ex rditu ꝟo materiei ad mēbra principalia securat eūatio nisi qñ illđ qđ puenit ex eis est fm semitā expulsiōis ex eis: et sūt mēbra recipiētia ab eis sic eūatoria illoꝝ: illic em̄ non est via ad repellēdū ⁊ expellendū penit⁹: ⁊ nos iā ꝟificauim⁹ ista i loco suo. ¶Et cū timet̃ vt decli net ad duritiē admistra mollificātia i q̄b⁹ est calefactio ⁊ humectatio cū fortitudine. Medicine āt repcussiue sūt q̄ sūt medie sicut succi herbarū fridarū q̄s mltoties dixim⁹ i locꝭ aliis sic succ⁹ portulace et cucurbite et ēdiuie ⁊ virge pastoꝝ ⁊ aliarū ⁊ succ⁹ solatri ppue ⁊ corpa eoꝝ ꝯtrita pparata ad ēplm ⁊ succ⁹ psilii et ⁊ ceratū cū aq̄ frida: ⁊ fortasse excusat laborē in eo spōgia ifusa i aceto ⁊ aq̄ frida ⁊ chechengi ē fortis i pricipio ⁊ silr cortices ḡnatorū ⁊ spuma ⁊ sauich decoctū valde et ppue cuꝫ aceto mixto aut sumach: et tilub est bonū iteꝝ: et si idiget fortiore illo adde in eis sandalū et acaciā et memithe ⁊ faufel ⁊ iusq̄amū albū: et herba q̄ noiatur herba apatū ē i pricipio valde bōa. et qñqꝫ iuuat̃ ei⁹ desiccatio et stipticitas cū croco: ⁊ hūectatio i pricipio ē tiorosa. ⁊ qñ cadit supflnitas i ifridatiōe fortasse pducit ad corruptionē mēbri et corruptionē hūoꝝ ꝯstricti i apate: et tendit apa ad viriditatē et nigredinē. Si ergo timueris aliq̄d de hoc tunc emplastra locū eū farina ordei et volubili ⁊ in quo est mollificatio. Si ꝟo apparet aliq̄d de hoc tunc scarifica locū et excoria ipm et nō expectes collectionē neqꝫ maturationē: et illud q̄d vides illud qđ effusum est plurimuꝫ valde et fortasse moritur mēbrum: et

scalpellatiõis alia ẽ magis apparẽs et alia magꝭ ꝓfunda: et illõ ẽ scꝫ locũ apaꝫ et dispõnez mẽbri: et cũ scalpellaueris tũc embroca cũ aq̃ maris et reliq̃s aq̃s salsis: et ẽplastra cũ eo ĩ q̃ ẽ mollificatio: et si ñ idiges rarificatiõe et ẽbrocatiõe sis cõtẽt⁹ mollificatiuis. ¶ Et scias ꝙ admĩstratio eoꝝ q̃ fortiũt repcutiũt in pmis et eoꝝ q̃ fortiũt resoluũt ĩ fine ẽ mala caue ergo q̃tũ potes. Infrigidatio eĩ vehemẽs pducit ad illõ qõ sciuisti: et aq̃ frida siĩr ẽ õ illis q̃ opꝫ cauere nisi ĩ eis q̃ sũt sicut herisipila: et ĩ resolutiõe vehemẽti accidit dolor. si ḡ voluerꝭ regere ĩ pricipio cũ sedatione doloris nõ approxies eis aquã calidã et olea mollificantia et ẽplastra fcã ex hmõi medicis: ipa eñ vehemẽter sunt ꝯria ei qõ est necessariũ de ꝓhibitiõe effusiõis. ¶ Et redeas ad bolũ armenũ solutũ in aq̃ frida aut cũ oleo ro. et meli⁹ oleũ ro. est illõ qõ ẽ ex rosis et oleo: ĩ oleo q̃ppe ẽ rsolutio q̃dã aut lẽtes õ coctas cũ rosis: aut merdasengi cũ oleo ro. si ỽo ista ñ valẽt et q̃ eoꝝ cursu currũt: admĩstra volubilẽ: q̃m ipa ẽ vehemẽtꝭ iuuamẽti ĩ pricipio et statu: et alsirẽgi et alhasce et apiũ ⁊ albedarũgi siĩr. ¶ Et mĩtoties q̃dẽ sedat dolorẽ vinũ dulce mixtũ cũ oleo ro. imo ꝯgelatũ vue et paꝝ cere sup lanã aut lana ysopi ĩfrigidata ĩ estate tepefacta ĩ hyeme aut spõgia ĩfusa ĩ vino stiptico aut aceto aut aq̃ frida et croc⁹ ĩgredit̃ ĩ sedatiõe doloris. ¶ Cũ ḡ vides ĩceptõez apatis ĩcedere itinere exiture tũc dimitte ĩfridationẽ et ĩcede in viã ei⁹ qõ maturat ⁊ apit. Cuꝫ ãt apa puenit ad statũ: tũc necessaria sũt q̃lia sũt anetũ ⁊ camomilla et maluauisc⁹ et semẽ lini et silia imo ẽplastra q̃ noiantur basilicõ et q̃ noiant̃ diaq̃lõ. Et ẽpl'ꝫ õ colcotar exiccat absqꝫ dolore: et pp illõ ẽ ei⁹ admĩstratio ĩcõueniẽs cũ fit ĩflãmatio flegmõis: et ẽ ꝯueniẽs q̃ñ ñ timet̃ aggregatio. ¶ Et meli⁹ ẽ vt ponas sup ipaꝫ desup lanã ĩfusaꝫ ĩ vino stiptico. ¶ Et caro min⁹ ĩdiget exiccatiõe q̃ꝫ neruus: q̃m neru⁹ nõ redit ad suã ꝯplẽonẽ cũ exiccatiõe pua: et caro mĩoris exiccatiõis ẽ q̃ pauciores hꝫ arterias. et mĩtoties q̃dẽ cadit necessitas scalpellãdi añ maturationẽ. ⁊ mĩtoties ingeniat̃ in attrahẽdo apa. ex mẽbro nobili ad ignobile cuꝫ attractiuꝭ: deiñ curat̃ et apit̃. ¶ Et õ apatib⁹ calidꝭ q̃ indigẽt saniositate ẽplastret̃ caput ei⁹ cũ psilio et cũ extinctiuis ĩ circuitu ei⁹ et liniat̃ ex epithimatib⁹ et emplastris cũ pẽna q̃m digiti ledunt ipsum.

¶ De herisipila et specieb⁹ eius. Cap. 4.

Iam sciuisti cãs herisipile et spẽs ei⁹ in libro prio: et ille ex q̃b⁹ discernit̃ ex flegmõe sũt: q̃m herisipila magis apparẽtẽ hꝫ rubedinẽ et puriorẽ: et ex flegmõe appet rubedo ad nigredinẽ õcliuis aut viriditatẽ et plurimũ coloꝝ ei⁹ ẽ occultũ ĩ ꝓfũdo. ¶ Et rubedo herisipile õstruit̃ p tactũ stati et albet ei⁹ loc⁹ cã subtilitatꝭ materiei rubee aut sepatiõis ei⁹: deinde redit velocit̃ et nõ siĩr ẽ rubedo flegmõis: et vides ĩ rubedine herisipile colorẽ croci ⁊ citrinitatem

nitatē ꝛ nō vides illō i rubedie flōnis. ¶ Et apa herisipile non fit nisi i eo qd appet de cute et flegmō ꝓfundat i carne etiam. ¶ Et herisipila ē pura: ꝛ ñ ē ita flegmō. ꝛ ꝓuenit qñqꝫ ex calīate herisipile ad hẏ vt ꝯburat cutē. ¶ Et ei⁹ virulētia vesicat ꝛ minorat illō i flōne. ꝛ pura nō impellit penit⁹ ꝛ flegmō ipellit: ꝛ quāto pl⁹ multiplicat additio sāguinis sup colericū est ipulsio magis apparēs et dolor et pulsatio vehemētiores. ꝛ herisipila attrahit febrē vehemēti⁹ qꝫ flegmō: ꝛ qñqꝫ ꝯseqt ex calitate herisipile vt ꝯburat cutē: qre alterat illō qd noiat herisipila: ꝛ ñ ē ita flegmō: nō ē ꝫ isflāmatio herisipile minor isflāmatiōe flōnis: imo plus: vez tēsio flōnꝫ ꝛ dolor ei⁹ ē pp tēsionē: et qñqꝫ fit maior: q pp dolor herisipile ē mior. ¶ Et vbi pl⁹ accidit herisipila accidit i facie et icipit a lepore nasi ꝛ augmētat apa ꝛ expādit i facie tota. ꝛ qñ accidit herisipila a fractura ossis sub cute tūc illō ē malū ꝛ tu qdē iā cognouisti diuersitatē iter herisipilā ꝛ flōnē i loco alio ab isto. De cura herisipile. c. 5

Opꝫ vt euacues corp⁹ ab ea cū solutiuo colere: ꝛ si idigēt flōmia flōma etiā. ¶ Et flōmia qdē nō multū ꝯfert nisi qñ materia est inter duas cutes. si āt ꝓfūda fuerit tūc ei⁹ iuuamētū minorat ꝛ fortasse attrahit. ¶ Et si idiguerꝫ reiteratiōe solutiōis vētris post flōmiā fac illud ꝫꝫ qꝫ calefit ex duab⁹ materiis. Deīn ꝯmuta te ad ifrigidādū eā cū ifridatiuis fortib⁹ scitꝫ i ca. flōnis: ꝛ cū effusiōe aq fride: et fac illud donec alteret color. Pura eñ ꝺstruit cū alteratiōe colorꝫ ꝛ diminutiōe ipi⁹ et ad vltimū ifridatio i herisipila ē magis necessaria: qñ flāma ꝛ dolor inflāmatiu⁹ i ea est pi⁹ et enō i flōne ē magis necessaria: qñ materia i ea ē magis inobediēs ꝛ grossior ꝛ opꝫ vt sit ifridatio ei⁹ in principio fortis stipticitatꝫ ad hoc vt forsitā augmētet ei⁹ stipticitas sup ipsi⁹ frig⁹. ¶ Circa statū ꝟo fit ipsi⁹ frig⁹ vehemēti⁹ stipticitate ei⁹ ¶ Et caue cū hoc ne redire faciasmateriā ad mēbrū itrisecū aut ad mēbrū nobile. ¶ Et caue itez ne ꝺnigret mēbrum et fuscū fiat ꝛ icipiat ire i viā corruptōis: ꝛ cū appet aliqd de hẏ icede i ꝯtrū vie stipticitatꝫ ꝛ ifridatōis. ꝛ si fuerit herisipila sup cutē curet ex scoria plumbi cū vio pōtico bullitio cū foliis sicle bullite cū vino: ꝛ curet cū eo i q ē rsolutio ꝛ exiccatio fortꝫ cū ifridatōe: ꝛ illō ē sic. sumat lanevcterꝫ aduste nō lote pōd⁹ ʒ. xij. ꝛ. s. carbōis ō cortice arboris pini tātūdē cere. ʒ. xx. scorie plūbi. ʒ. xj. sepi caprini veteris abluti cū aq. ʒ. xv. olei myrtini. ʒ. v. et itez leui⁹ illo ēplm fiat ex scoria plūbi cū succo ruthe et oleo rosi. et cera.

¶ De formica miliari. Cap. 6.

Formica ē pustula aut pustule q egrediunt ꝛ faciūt accidet apa purūꝛ ābulātꝛ fortasse vlcerātꝛ fortasse resoluūt ꝛ tu iā sciuisti cāꝫ cuiusqꝫ illoz ¶ Et color qdē formice ad citrinitatē ē declinis: et ē isflāmata cū sbstātia ꝟnculi ꝛ rotūda. et ꝫm plm hꝫ radicē latā nisi qdā spēs ei⁹ acruhan rod. ꝛ ē radicꝫ parue q si sit pēdēs. ¶ Et fēit i

ol formica sic pũctura formice ⁊ ad sũmũ oẽ apa i cute ãbulatiuũ qđ latitudinẽ ñ hʒ ẽ formicavez alia ẽ miliarʒ ⁊ alia ẽ corrosiua ßʒ qđ sciuisti. ⁊ qñ fit vlc⁹ ⁊ putrent: ap ppat noie putridi

De cura formice et que eius cursu currunt. Cap. 7.

Cum nõ icipis i ea cũ euõne hũoꝝ ßʒ ꝙ opʒ imo medicaris vlc⁹ cũ eo qđ sanat: redit ex alio loco cũ nocumẽto ⁊ ex loco ipo ⁊ nõ cessat hũoꝝ facere corrosionẽ post corrosionẽ. ¶ Et aq̃ q̃dẽ casei cũ scamonea iuuatiua est in euõne materiei formice ⁊ ei sitũ. ¶ Uia ãt ßm quã curaꝛ formica ẽ vt q̃ ex ipa est corrosiua alieneꝛ ab hũectatiõe quã iã admistrasti i herisipila: hũectatio ei ñ ẽ ꝯueniẽs vlcerib⁹. Et admistra i pricipũs ei⁹ post sic lacucã ⁊ nenufar et semꝑuiuã ⁊ volubilẽ ⁊ portulacã. ¶ Et si fuerit necessariũ tũc qđ sit sic solatrũ ⁊ ꝓpe siccũ triticũ: i ipo eñ ẽ exiccatio: ⁊ sic arnoglossa ⁊ rub⁹ ⁊ lẽs ⁊ post ipaʒ sauich ordei ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ rami vitʒ. ⁊ cũ timẽꝛ sup eã corrosio et vlcera admistra cũ istʒ ifridatiuʒ aliq̃d mellis ⁊ sitũ: aut farinã thurʒ cũ aceto ⁊ aq̃ q̃ currit ex ligno vitʒ hũido cũ aduriꝛ: ⁊ sterc⁹ ouinũ cũ aceto et sterc⁹ vaccinũ cũ aceto cũ ꝰ corrosio ⁊ vlceratio appet tũc admistra trociscos ãdaracarõ cũ vio stiptico ãt aceto cõmixto ãt succo cucumerʒ asininiː ⁊ sal ⁊ fel hyrci ⁊ ruthã cũ nitro ⁊ pip ⁊ nitrũ cũ vria pueri. ⁊ gal. q̃dẽ dixit eẽ ꝯueniẽs vt sumaꝛ aliq̃d sic ẽbuba ⁊ ex extremitate pẽne ãt alteri⁹ rei cui⁹ extremitas sit acuta ꝙ possibile sit ꝺglutiri formicã: deiñ penetret i circuitu ei⁹ vsq3 ad ꝓfũdũ cũ acuitate sua: deiñ eradiceñ cũ ea formice cũ radice sua. Illoꝝ ãt formice q̃ sꝭ sic pueri destruũꝛ si itromittãꝛ i balneũ: ⁊ nocet eis aer balnei: deiñ egrediãꝛ velocit⁊ liniãꝛ cũ oleo ro. ⁊ aq̃ ro.

De cura miliarʒ. ca. 8

Miliarʒ sitãꝛ formice i curõne: vez meli⁹ ẽ i solõne ei⁹ vt sit i ei⁹ chartatico ꝟt⁹ ei⁹ qđ ẽ sic turbith cũ eo qđ soluit colerã: et si ẽ ibi ex epithimo est meli⁹ qm̃ necesse est illic esse ex melia ⁊ flãte q̃ admisceꝛ colere. ¶ Deiñ sumãꝛ galle ⁊ fruct⁹ tamarisci ⁊ cortices ĝnatoꝝ ⁊ bolũ armenũ ⁊ aggregeꝛ oia illa i aceto ⁊ aq̃ ro. cũ tali q̃ntitate ne mordiceꝛ ⁊ liniant deiup cũ pẽna. ⁊ lac dulce ẽ vehemeꝛ ꝯueniẽs curatiõi hui⁹ egritudis. ⁊ qñ ptrãsit pricipiũ opʒ tc̃ vt cureꝛ cũ eis q̃ sũt sic caput piscis saliti adustũ cũ vio põtico ⁊ forti⁹ illo: qñ necessaria ẽ exiccatio vltia ẽ vt sumãꝛ folia albedarũgi ⁊ ponaꝛ i eis calcadʒ et admistrenꝛ. ¶ Et forti⁹ h̃ est vt sumanꝛ flos eris et sulfur citrinũ adustũ: et fiat ex eis linimẽtũ cũ vio aut aq̃ ligni vitis q̃ manat ßm cõbustionẽ suam.

De pruna et igne psico. C. 9.

Hec duo noia fortasse absoluta sꝭ sup oẽʒ pustulã corrosiuã vesicãtẽ adurẽtẽ faciẽtẽ accideꝛ escarã q̃lẽ facit accidere ꝯbustio ⁊ cauterium. ⁊ qñq3 absoluiꝛ nomẽ ignʒ psici de illis sup qđ ẽ illic pustula de genere formice cõestiua adurens vesicãs i q̃ est aliq̃d ãbulans ⁊ humiditas ẽ colerice materiei pauce nigredis: pauce putre=

factionis: et est cũ pustulis plurimis alteratꝫ q̃si sit illic hũor e fetor plurie ebullitiõis et eleuatiões. ¶Et absoluit nomen prune sup illõ qõ denigrat locũ et facit mẽbrũ hñs colorẽ carbõis absq̧ hũiditate: et ẽ plurie nigredinis submersa: et eminẽtia ei⁹ ẽ pne q̃titatꝫ lupinalis: et fortasse non erit illic pustula omnino: imo icipit i p̃mis pruna: et totũ illõ icipit cum pruritu sicut scarificatõis. ¶Ampli⁹ q̃n̄q̧ verificat ignꝫ psic⁹ aut pruna et currit ex ea aliq̃d sicut currit a cauterizato cũ cõbustiõe et ẽ loc⁹ cineritij color ꝫ niger: et q̃n̄q̧ ẽ plũbe⁹: et ẽ iflatio vehemẽs q̃ circũdat absq̧ rubedie vificata imo cũ dclinatiõe ad nigredinẽ et illud qõ appropriat noie prune est nigre radicis ignee et ẽ eis splẽdor prune. et ignꝫ psic⁹ d eis ãbob⁹ eit velocioris apparitionis et mot⁹ et pruna ẽ tardior et pfũdior et q̃si mã ei⁹ ẽ mã pustuler ipetiginꝫ: sꝫ ẽ acutior i igne psico. ¶Et qõ ex eis accidit in carne ẽ velocioris resolutiõis et qõ ex eis accidit neruis ẽ fixi⁹ et tardioris resolutiõis et vnũq̃dq̧ ambor ẽ d colera citria adurẽte pmixta melãcolie: et pp illud accidit ex eis ãbob⁹ ascaria nigra et ẽ q̃si sit ignis psic⁹ vehemẽti⁹ coleric⁹ et pruna vehemẽti⁹ melãcolica. ¶Et tibi q̃dẽ inest vt nomines vnũq̃dq̧ ãborũ cũ itẽtiõe q̃ aggregat ãbo pruna: dei de diuidas: et silr iest tibi vt nomies ea ãbo ignẽ psicũ pp illã eãdẽ itẽtionẽ: deide diuidas et iest tibi vt des vnicuiq̧ itentiõi nomẽ et iã fecerũt totũ illõ: et nõ est pluria differẽtia in eo. ¶Et q̃n̄q̧ sunt cũ formice spe cieb⁹ et miliaris male febres vehementis caliditatis pniciose et q̃n̄q̧ accidũt ista cã pestilẽtie ¶Et inrtoties similant flegmoni et tendũt ad nigredinẽ i principio rei et proprie in etate sua.

¶De curatione prune et ignis persici. Cap. 10.

Necessaria ẽ flõmia vt euẽt sanguis coleric⁹ et q̃n egritudo ẽ timorosa tũc necessariũ est ipam approxiare sincopi: et fortasse est necesse et pprie i prima facere scalpellationẽ pfundã vt egrediat sanguis malus cõstrict⁹ i ea q̃ est in natura veneni et nõ fiat illõ q̃n materia ẽ decliuis ad colerã. ¶Cura aũt localis necessaria ẽ vt sit sicut cura herisipile. Uex nõ opꝫ vt sit linimẽtũ vehemẽtis infridationis sicut i herisipila q̃m mã ad grossitiẽ est decliuis: et q̃m ipa est taliter q̧ non tolerat vt redeat paruꝫ ex ea ad interiora: q̃m mã ẽ venenosa. ¶Et nõ lꝫ vt administrent ea q̃ sũt vehemẽtis stipticitatis iterũ: nã illa materia est tarde resolutiõis. ¶Et nõ lꝫ vt admistrent resolutiua neq̧ i pricipio rei cũ apparet neq̧ apõ q̃ete iflatõis q̃m addit in q̃litate materiei: imo opꝫ vt administres medicinas exiccatiuas i q̃b⁹ est infrigidatio et resolutio quedã cũ expulsione sicut ẽplastrũ qõ fit de arnoglossa et gallis et lentib⁹ et pane plurimi furfurꝫ. nã hmõi panis subtilior est in substãtia sua. ¶Et ẽplastra istis similia de illis q̃ scripta sũt in antidotario. et iterũ galle cũ aceto vini et lumẽ cũ aceto vini. ¶Et d medicinꝫ bõis i hac hora et post ipam ẽ vt sumant granata ace

tosa: et scindant et decoquant cū aceto donec leniant: deinde terātur: et ponant sup pānū et administrent: ipsum em cōueniēs est i oi hora et eradicat hāc egritudinē in pricipio et statu. ¶ Et qnq̄ cadit i medicis hui9 apātis nux recēs et folia ei9 cū sanich et vna passa et fic9 cū vino et oleo papaueris nigri et melli9 ē vt ex oib9 fiat ēplm. ¶ Et d̄ medicinis cōuenientib9 i pluribus horis sunt opiū et acatia et dragagātū silr et cortices granatoꝝ d̄ vnoq̄z q̄z sumat pōd9.ʒ.j. floꝝ eris.ʒ.j. semē iusq̄ami albi et hmōi medicie nō ponūt nisi sup illō qd̄ n̄ ē vlceratū. ¶ In illo vō qd̄ de eo ē vlceratū ē necessariū illō qd̄ fortit exiccet sicut medicamē ādarō et farasiō et trocisci ranudros et medicamē d̄ keisin cū vino dulci et cū rob et aliq̄ q̄ dicta st i curatiōe herisipile vlcerati: et formice miliars. et opꝫ vt ēplastrent desup ēplastra i die bis et i nocte semel aut bis: et nō admistres exiccatiua quātū potes: qm̄ ipsa addūt i malitia egritudis. ¶ Et opꝫ vt tu subuenias ei qd̄ ꝯtinet locū et loca adustiōis cū boloar. et aceto et aq̄ et reliqs q̄ ifridāt et repcutiūt: et id qd̄ ē ꝓpiqui9 illo ē lana ysopi ifusa i vino. ¶ Cū ḡ q̄escit iflāmatio et remanēt vlcera curent cū eis q̄ sunt sicut ēplastra de merdasengi et emplastra diabuticiariō: et cū reliqs medicinis vlcerū corrodētib9 ꝑdictis i āntidotario. ¶ Et nux antiq̄ vnctuosa est conueniens igni persico in hac hora.

¶ De vesicis et inflationibus. Cap. ii.

Inflatiōes accidūt sc̄z duos modos: quoꝝ vn9 ē ꝑp aq̄stitatē q̄ expellit ex ebullitōe i. humoꝛib9 cū q̄ eleuat materia subito ad illō qd̄ est sub cute et inuēnit cutē spissiorē q̄ȝ illō qd̄ ē sub ea quare nō penetrat in eā imo remanet iflatio aquosa. ¶ Et secūdus est vt sit loco aquositatꝫ sanguis: quare fit pus de subt9

¶ De cura inflationum. Ca. iii.

Mundificatio quidez corporis cū flebothomia et similib9 ē sc̄z qd̄ sciuisti: et administretur regimē et cibus sc̄m modū qui est dictus. ¶ Et ponatur super eas in primis cuꝫ apparent q̄ȝ fit sicut lentes cocte cū aqua et sicut cortices granatorū aut cortices ramorum eorum decocti cum aqua totum illud ponatur secundū qd̄ scis in loco suo post decoctionē et lenitatē tepidum. ¶ Si aūt exierint vesice et volueris ipsaꝝ curationē qm̄ ille q̄ sunt in grossiore cute dolēt oꝫ vt apiant cū acubus et currat q̄ȝ in eis est: et q̄ de eis sunt subtiles apiunt p se. ¶ Et nō oꝫ vt tardet: imo aperiātur etiā et exprimatur q̄ȝ est in eis cū facilitate et paulatim. Deinde n̄ euacuant: aut vt sanent: aut vt vlcerent. et si vlcerant: curent cum emplastris q̄ fiūt de cerusa et q̄ fiūt de merdasengi et silib9: et ꝓprie qn̄ cadit in eis sicut yreos: et ēplastris herisipile qn̄ ābulat et corrodit. et formice et rliqs q̄ diximus9. ¶ Medicamē cōpositū etiam. R. merdasengi lib.j. olī veteris lib.j. et ʒ. arsenici lib.j. decoquant merdasengi cū oleo donec nō adhereat. deide fūdat sup ipꝫ arsenicū. et iterū medicamētū ꝯueniēs eiꝫ d̄ q̄ accidit sup testiculos

z labia et eis silia zad vltimuz supra mēbra:q̄ vehemēter idigēt exiccatiōe. R̷.colcotar z calcadis.ʒ.devnoq̄ꝫ foliorū rose.z.terāt cū aq̄ z admistrēt. ¶Et silr fim⁹ caprin⁹ cū melle. ¶Et cū cadūt escare z carnes corrupte zappet caro sana tunc curetur cura vulnerꝫ planorꝫ.z cadere q̄dē faciūt escaras z carnem malā medicine note.z in alexādria faciūt eas cadere cū herba noīata serenicis:z iterū tarbehasis:z oleū de alhacuē ē bonū ad deiiciēdū eas. ¶Et ad vltimū admistratio cas⁹ escare et curatiōis residui cū curatione vulnerꝫ sanorꝫ ē ꝯueniēs valde. ¶Medicamē bonū expertū ātiq̄ꝫ qd̄ q̄dā modernorꝫ ꝯcesserūt. R̷. sarcocolle zaloes zolibāi zcerusse zzinziar oīꝫ eq̄lr zquātū ē totū de bolo armeno z fiāt ex eis forme similes auellanis:sumant̄ z dissoluant̄ cū aceto zaq̄ zliniat̄ cū eis loc⁹ ponēdo epithima sup epithima donec accidat i eoꝫ ctio vehemēs z fiat escara:z tūc aut cadet per se si fuerit sub ea hūiditas:aut ē necessariū vt radas eā z facias ipāꝫ cadere z n̄ cesses facere illud donec cadat totū.

¶De essere. Ca.13.

Essere ē pustula pua lata sicut vesice zad aliquātulā tēdēs rubedinē z pruritū faciēs z angustiam eueniēs subito ſ̄ꝫ plurimū:et accidit q̄nq̄ꝫ vt currat ab ea hūiditas:et fortasse ē sanguinea:et ſ̄ꝫ plurimū sit vehemēs in nocte zeius angustia fit in ea vehemētior et ei⁹ tristitia.et cā est ei⁹ vapor calid⁹ eleuat⁹ i corpe subito aut a sāguine colerico aut a flegmate baurachio. ¶Et sanguinea q̄dē est vehemētioris rubedinis et caliditatis et vehemētioris et velocioris apparitionis:et flegmatica est minor in oībus illis et vehementia flegmaticeē in nocte plusq̄ꝫ vehementia sāguinee. ¶Et cū essere iuadit locū āplū tūc si n̄ fiat flobothomia timet̄ febris tertiāa. Et opꝫ vt fiat flobothomia i spatio qd̄ est inter illud et inter statum.

¶De cura essere. Ca.14.

Si sāguis fuerit vincēs tūc oportebit vt in p̄mis pueniat ad flobothomiā:deīde ꝯse q̄nter adhibeat̄ solutiuū colere si tolerauerit virt⁹ qd̄ si t'sicut fit de duab⁹ partib⁹ myrabolāorꝫ z ptevna hie.cui⁹ potio sit.ʒ.iij. in sirupo acetoso:et seda eā cū eis q̄ sunt sicut tamaridi et aq̄ duorꝫ granatorū cū corticibus suꝫ. Aut aq̄ granati acetosi cuꝫ cortice suo et īfusiōe chrisomilorū:et aq̄ lactis acetosi et trocisci de spodio cāphorati cū aqua granatorꝫ.et dare i potu aquā calidā i die multoties ē ex eis q̄ ꝯferūt ei z linire nāꝫ habētis eā. ¶Et de eis q̄ sedant eaꝫ est īfusio sumach colata de q̄ sumātur.ʒ.iij. ¶Et ex cibis tabsil. et acetū cū oleo d̄ amigdalis et si samio zoleo cū aq̄ vue acerbe et lacte acetoso. ¶Si aūt hūor fuerit barauchi⁹ euacuet̄ corp⁹ cū myrabolanis et cū turbith d̄ q̄ sit quātū ē medietas myrabolanorꝫ:et sit potio ei⁹.ʒ.iij. ¶Et d̄tur īfirmo de nuce cupressi hūida.vn.j.cū aloes.ʒ.j. ¶Et sūat̄ croc⁹ hortulan⁹.terat̄ et ꝯcutiat̄ cū aceto et sumant̄ in potu ¶Aut det̄ i potu aq̄ magre aut aq̄ vrcei noui. ¶Et ad flegmaticā sumāt cubebe.ʒ.j.cū trib⁹.ʒ.

zuccari et põdere. ʒ. iij. seminis agnicasti in lacte dulci. ¶ Et de eo qđ est exptum ⁊ cõuenit in oĩ spẽ est illđ calamẽti. ʒ. ij. spodiũ ʒ. ij. rosꝫ. rubeaꝝ. ʒ. s. cãphore kirat. j. detur in potu cũ aqua granati acetosi: aut sumatur in potu sauia cum est ieiunus.

¶ De estiomeno ⁊ dĩa inter cãcrenas ⁊ aschachilos. Cap. 15.

Sermo de his reb⁹ est ꝓportionalis q̄dãmõ ſmoni de reb⁹ quaꝝ rememoratio pcessit. ¶ Dico ꝙ ꝯmẽbro accidit corruptio et putrefactio pp cãm corrũpẽtẽ ꝯplexionẽ ei⁹ et spm̃ aialẽ q̄ ẽ i ipso. Aut pp aliđ ꝓhibẽs peruenire ad ipm̃: aut pp aliq̄d ꝯgregãs vtrasq̧ intẽtiões sicut venena calida ⁊ frida et ea q̄ cũ sua substãtia sunt ꝯtra spiritui aiali: et sicut apã et pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose substantie. ⁊ ea in q̄bus erratᷣ sicut erratᷣ in effundẽdo oleũ in vlcerib⁹ ꝓfundis quare putrefit caro: et cũ infridatione vehemẽti sup apata calida: q̄re corrũpitᷣ ꝯplexio q̄ est in ipo. ¶ Prohibẽs aũt eũ puenire ad ipꝫ aut aggregãs vtrãq̧ itẽtionẽ: ꝓhibẽs q̄dẽ ẽ oppilatio: ⁊ illa oppilatio aut est accñtalis pmitiua sicut ꝯstrictio q̄rũdã morboꝝ in radice sua fortis. Nã illa qñ perseuerat corrũpit membrũ pp retẽtionẽ spũs aialis ab eo: aut retẽtionẽ virtutis sparse sup spm̃ aialẽ q̄ ẽ i ipo q̄ expãditᷣ ex corde ⁊ ala q̄re corrũpitᷣ cõplo ei⁹. et moritᷣ. ¶ Et qñq̧ fit ꝓpter oppilationẽ corpalẽ sicut apã calidũ malum sirũ magnũ grosse materie oppilãs meat⁹ ⁊ introitũ anhelitũ q̄ idiget spũs aialis ⁊ hoc cũ ħ qđ retinetᷣ ẽt corrũpit ꝯplonẽ. ¶ Et qđ de hoc est i pncipio et nõ corrũpitᷣ cũ eo sensus ei⁹ cui ẽ sensus noiatᷣ cãcrena ⁊ ꝓpe qđ ẽ ſegmõides i pncipio. ¶ Et qđ ita ꝯfirmatᷣ: ẽ vt destruatᷣ sensus ei⁹ cui ẽ sensus: ⁊ illđ est vt destruatᷣ caro: ⁊ qđ ipam seq̄tᷣ ⁊ vsq̧ ad os siue sit icipiẽs: aut succedẽs apati noiatᷣ schachilos. ¶ Et qñq̧ cancrene fiunt aschachilos imo sũt via ad ipa: et totũ ħ accidit in carne et accidit in osse. Et cũ eius corruptio incipit perambalare in mẽbro et apatᷣ qđ ẽ in circuitu corrupti et fortasse puenit ad corruptionẽ: tunc đr totũ accidens estiomenus: et đr dispositio partis mẽbri que iã putrefacta est: et nisi esset ꝓpter grossitudinem materiei sue nõ adhereret: sed expelleretur.

¶ De cura. Ca. 16.

De cãcrenis q̄dẽ dũ in principio ꝑseuerat spatur ꝙ sanetᷣ. Cũ aũt ꝯfirmatᷣ corruptio i carne: tunc necessariũ est accipe totũ corpus ipsi⁹. ¶ Cũ ergo vides mẽbri colorem alterari: et ẽ i via putrefactiõis: tũc oꝫ vt succurras liniẽdo ipꝫ cũ eo qđ ꝓhibeat putrefactionẽ sicut ẽ bolũ armenũ et tra sigillata cũ aceto ¶ Si aũt illud nõ vꝫ nõ inuenis excusationẽ q̄n scalpellationem ꝓfũdã facias diuersoꝝ modorũ i locis et ponas sanguisugas et flõmes venas ꝓximas et puas vt accipiatur sanguis malus cũ cautela ei⁹ qđ circũdat locũ sicut cũ epithimatib⁹ pdictis ⁊ põatᷣ sup ipꝫ locũ scalpellatũ qđ ꝓhibeat putredinẽ et sit ei ꝯiũꝫ de illis q̄bus inest ꝓfundatio fortior sicut farina horobi cũ syrupo acetoso aut cũ farina fabarũ ⁊ ꝓpe ꝯmixta cũ sale. ¶ Et de il

lis q̄ desup liniūtur est assa ⁊ se: mēvrtice etiā et aristologia ro. et succ⁹ foliorū acori d̄ vnoquoq; sumat pars.j. floris eris pars.v. terat cū aqua donec fiat sc̄z spissi tudinē mellis:⁊ lini cū eo vuln⁹ ⁊ i circuitu ei⁹. ¶ Et de medicinis phibētib⁹ corrosionē ē vt sumā tur floris eris:⁊ mellis ⁊ alūinis equales partes et liniāt cū eis: phibet em̄ et facit cadere illd q̄d est putrefactū et fuat illd q̄d se q̄tur. ¶ Si aūt ptrāsit dispō di: spositionē apātis ⁊ dispōnē cor: ruptōis coloris ei⁹ ⁊ icipit pueni re i mollitiē et hūectat parūp: tūc hec ē iceptio ei⁹ in putrefa: ctiōe: quare opʒ vt pulnerizetur sup ipʒ aristologia rotūda ⁊ gal le equali mēsura accepte donec desiccetur: et sil'r dragātū iterū et colcotar sūt bōa ppe cū aceto et folia nucis et sil'r cucumeris asi.āt succ⁹ ei⁹ epithimādo. Q̄d si ps carnis icipit corrūpi icide eā aut fac eā cadere cū eis q̄ sūt sicut trocisci andara: carō: forti⁹ eis calcadicō. Cūq; feceris cede re ordinē vnū succurr̄ cū butyro ponēdo desup: deide fac cadere scd̄o d̄oec pueniat ad cutē sanā et dragātū rubeū ē pulnerizatō bona sup mollitiē ⁊ putrefactio nē. Et cum apparet putrefactio nō expellas cū icisiōe ⁊ ꝯsūptiōe q̄m magnificatur malnʒ. Et q̄n magnificat apā i circuitu putre facti tūc laudatū ē ei sauich cū succo iusquiami albi. Uerū apd̄ me nō est bonum ei: imo opʒ vt hmōi administret sup locū sanū vt phibeat ab ipso et repellat. ¶ Et cū iciditur mēbrū q̄ putre factū est: tūc opʒ vt cauterizetur illud q̄ ptinet ipm cuʒ igne: q̄m illud est cū cautela aut cū medi cinis cauterizātib⁹ adurētib⁹ et ppre i mēbris facile suscipiēti bus putrefactionē ppter caliditatē suā: ⁊ quia supfluitates cali de approximāt eis sicut sunt te sticuli ⁊ anus.

¶ Hec est ergo q̄ntitas quā di xim⁹ hic: et tu quidē inuenies i sermone nostro qui est de vlceri bus putrefactis q̄d opʒ te adde re huic capitulo.

¶ De althohoin. Ca.17.

Antiq̄ssimi antiquorū noia: uerūt eū noie q̄ translatū est in arabico althohoin o᷑ apā existēs in mēbris glādinose car nis aut alibi. ¶ Et sensibilia q̄ deʒ sunt sicut caro glādosa que est i maxilla et origine lingue: ⁊ illa q̄ sensuʒ nō habēt sunt sicut caro glādosa q̄ est i māmilla in subascellis et iguinib⁹ et eis sili bus. Deide dictū est post hoc ei q̄ est cū hoc apā calidū perdēs deide dictū est apātio pniciosa ppter ꝯuersionē materiei ei⁹ ad substātiā venenosam q̄ corrum pit mēbrū ⁊ alterat colorē ei⁹ q̄ sequit̄ ipsam et quandoq; resu dat sanguinē et virtus ⁊ similia illis et adducit qualitatē malā ad cor et vias arteriarū: quare ac cidūt vomitus et pulsus cordis et sincopis: et quādo ei⁹ accidē tia fiūt vehementia iterficit. Et videtur q̄ p̄mi nominabāt hoc postremū carmata. ⁊ est necessa rium vt sit deteri⁹ eorū illud q̄ accidit fm̄ plurimū in subascel lis et inguinib⁹ et post aurē pro pter vicinitatē eius ad membra que sunt vehemētius principa: lia. ¶ Et salui⁹ althoboin mor: talium est illud quod ē rubeū deinde citrinū: ⁊ ex eo q̄ ad ni gredinē ē decliue n̄ euadit ali

quis. ¶ Et althoboin qdē multiplicant in pestilētijs τ in regiōe pestilētiali: τ inueniunt nomina greca rerū que assimilant altho hoi sicut tursios τ carmata τ carmachile et furios. Verū apud nos nō est magna distictio inter eorum nominationē.

¶ De cura. Ca. 18.

Euacuatio qdē cū flōmia τ cum eo φ tolerat hora ant φ sit necessariū ex eis q̄ educūt humorē putrefactū est necessaria: deinde op3 vt reuertaris ad cor cū defensiōe ei⁹ et ɔfortatiōe ipsi⁹ cum eis in quib⁹ sint ifrigidatio τ odoramētū sicut acetositus citri τ miue τ rob pomorū τ cydonioꝝ: et sicut ḡnata aceto savalō τ olfact⁹ sicut rosaꝝ: τ cāphore et sādali. Et cib⁹ sit sicut lētes cū aceto: τ sicut cib⁹ cū aceto valde acetosus fact⁹ ex carnibus althaugi et hedoꝝ. ¶ Et o3 vt roret māsio ifirmi cū3 aceto pūo τ folijs salicis τ vio. et ro. τ nenufare τ sīlib⁹. Et ponant super cor epithīata ifrigidātia cō fortātia ex eis q̄ cognoscunt de medicinis habētiū pulsū cordis calīm τ hñtiū pestilētiā et ad vltimū regant regimie hñtiū aerē pestilētialē. Althohoil vō ip3 et φ currit cursu ei⁹ de eis q̄ noiata sūt: curet in pncipio cū eis q̄ ɔstringūt et ifrigidāt cū spōgia īfusa in aq̄ et aceto aut i olo ro. aut olo de pomis et arbore masticis: aut olo de myrto: ista fiūt i pncipio. In statu vō curet cū scalpellatiōe si pole est: τ fiat vt currat qō ast in ipso: τ nō dimittat vt brunū fiat qm addit venenositas ei⁹: τ si idiget vētosis sagētib⁹ cū subtilitate fiat: τ i illo φ h3 substātiam exiture op3 vt administret apud statū ei⁹: aut circa statū ei⁹ cū aptiōe. ¶ Et qñ est illic feb. tardabis cū ifrigidatiōe ne rducas cū ea materiā retro. ¶ Et aptio qdē sit cū eis q̄ sunt sicut embroca cū aq̄ camomille et aneti et reliquoꝝ apiētiū subtiliū q̄ dicem⁹ i ca. vulnerum. Dixerūt Carmana autē τ Sesiros. Cōfert empl3 de capillo veneris τ attriplice τ volubili τ radice euisci cū pauca gūma pini et melle cū vino aut glutē cū gūma pini et ceratū: aut sordes aluearioꝝ apū et lupini infusi i aceto aut radix cucumerīs asinini cū glutio albori aut nitrū cū ficub⁹: aut cum fermēto.

¶ De apātibus accidētibus in glandulis. Ca. 19.

Apostemata glādosa q̄ nō accedūt via atāguarijs qñq3 accidūt i loco aliq̄ casu i crisib⁹ et qñq3 cadūt casu expulsionis a mēbris radicalib⁹: et fortasse attrahūt ea vlcera: τ apāta alia sup extrema ad q̄ currūt materie ivūs q̄rū icedūt carnes ille: q̄re inoluūt cū eis sicut accidit iguini τ subascelle ex apātiōe ābori eo q̄ h3 scabiē aut vlcera sup pedes τ man⁹. Et qñq3 sūt cū repletiōe corporis: et qñq3 nō ē i corpore pūa repletio: et eoꝝ cura ē diuersa a cura apātū alioꝝ i pncipio cū expulsiōe: τ nō administrat in eis illud: imo enō p flōmiā: et solonē vētrīs est illō qō est necessariū. ¶ Curatio vō alia p lōget i eis si pole ē donec declaret dispositio. Nā si fuerit s3 semitā crisis aut s3 semitā expulsiōis ex mēbro pncipali: tūc non o3 vt phibeat oino: imo trahat ad mēbrū q̄cunq3 attractiōe est pole et ēt cū vitnosis: Si aūt fue

rit ppter multitudinē repletionis tūc euō est radix:et minoratio cibi et subtiliatio.et nō administres expulsiua:imo mollificatiua ita tn vt n̄ administres mollificatiua iterū absq euōne:fortasse em̄ eueniet illō sup mēbrū cū attractōe materiei pl'ie:imo qn̄ administras mollificatiua eua cua cū hoc:ztrahe māzad diuersu:tio: em̄ i expulsiuis est reditus materiei a dviscera zad mēbra pr̄cipalia:ztio: i mollificatiuis ē attractio materiei pl'ie. zeuōzōcliatio materiei securāt ex nocumēto mollificātiū. ¶ Et qn̄ dolor fit vehemēs:tūc necessariū est vt sedes ipm cū eis q̄ sūt sicut lana ifusa i olo calo:deide adō i eo sal i fine ei⁹ donec sedetur dolor stati z in p̄mis fortasse addit i dolore. ¶ Et qn̄ corp⁹ est mūdū aut mūdificasti ipz tūc resolue z nō cures.et qn̄q vz i resoluēdo illud q̄ est sicut farina tritici et salui⁹ illa ē faria ordei z fortasse magnificat p resolōnē fortē apa:q̄r n̄ administret nisi qn̄ est necessaria r̄pulsio ex mēbris p̄ncipalib⁹ z attractio materiei ab eis ad apa timēdo sup illa p̄ncipalia. ¶ Et multotiens q̄dē sanat ea i p̄ncipio oleū calefactū z q̄ effūdit solū. Uerū qn̄ apa est i quātitate z substātia sua molle i mēbro nobili:sicut mā̄milla et testiculo zn̄ timet ex p̄hibitiōe ei⁹ nocumētū tūc p̄hibe z repelle:sed qn̄ sentis declinationē ad duritiē tūc lini vbicūq sit.

¶ De exituris calidis Ca.20.

Exitura est sūma dubelletq̄ collectōez faciūt ex apātib⁹ calidis q̄ si nomē aldubellati cadat sup oē apa vlceratū i iteriore cui⁹ loc⁹ est ad quē effūdit mā̄ aliq̄ z remanet i eo q̄cūq mā̄ sit ¶ Et exitura qn̄ ē ex hac sua dispōne cal'a tunc aggregat mā̄ et qn̄q icipit apa cal'm sicut est cū aggregatōe z solōne ptinuitat' intrisece:z qn̄q nō icipit ita imo icipit i iceptiōe apatū calidorū sanorū:deide puertit eē ei⁹ apō statū ei⁹ vt icipiat i aggregatione.et nos i posteriorib⁹ differim⁹ s̄monē ō dubellet frigidis q̄ cōprehendūt hūores viscosos z gypseos z lapideos z harenosos z capillares z alios:lz sint q̄dā q̄ appropriāt noie aldubellet illud i q̄ sūt hūores illi⁹ generis. ¶ Uerū nos loq̄mur nūc ō eo q̄ aggregat materiā:hoc em̄ si icipit exitura ppter māz quā expellit natura:z nō est pol'e vt penetret cutē:neq ēt supficiē carnis:imo sepat ei⁹ ptinuitatē p grossitiē suā separatōe apparēte tūc q̄escit ivacuitate ei⁹ qō separat̄ sz pl's:q̄re apparet ei caput acutū z ppe si fuerit mā̄ acuta. Iste g̃ exiture incipiūt z aggregāt sanie:deide maturat̄ sanies:postea rūpit̄ z fortasse idiget pfortatiōe in maturatiōe z eruptiōe:z fortasse nō indiget. ¶ Et quāto pl⁹ est exitura vehemētoris eleuatiōis z acutioris capit' z rubedinis est hūor attract⁹ vehemētioris caliditat' z est velocioris maturitat' z resolōnis z eruptionis z ppe eminēs pcedēs extrapinealis. Que aūt est cū diuersitate lata pfūda pauce rubedin' est grosse materiei mala ōclinis ad iteriora pauci doloris grauis mot⁹.et deterior illa est cui⁹ eruptio ē ad iteriora z corrūpit illud sup q̄ vadit:z est de ea q̄ expellit̄ ad vtrūq lat⁹. Et laudabilior eruptio ei⁹ est ad vētriculū

ꝓpriū mēbro cui ē via currēs ad exteriora sicut exitura stōachi: vt ei erūpat ad exteriora eius ⁊ ipi⁹ ɔcauitatē meli⁹ ē ꝙ erūpat ad exteriora ei⁹ ⁊ ad ventriculū ɔtinētē mira. h: sic eruptio ei⁹ q̄ i cerebro ad duos vētricłos āteriores laudabilior ē: qm̄ ābob⁹ sūt meat⁹ sicut nasus ⁊ nares. Et qñ rūpit ad spatiū ɔtinēs cerebrū: aut ad vētriculū posteriorē ñ iuenit meatū ad extiora ⁊ nocet nocumēto vehemēti, et nō ē oē mēbrū ɔueniēs ad hoc vt eueniat i ipo exitura: i iūctur͛ ei minorat egressio exitur͛: qm̄ in eis sūt hūores mucilagiosi et loca eoꝝ āpla ñ suffocātia māẓ neq retinētia egressiōeẓ putridi. qđ si egrediat illic exitura erit ꝑ rē maximā. ⁊ deterior exituraꝝ ⁊ malignior eaꝝ ē q̄ egredit sup extrēitates lacertoꝝ ⁊ ꝓpe lacertoꝝ pluriū neruoꝝ. Et exiture q̄dē diuersificant ꝑ spaciū maturatiōis saniei sue ẜẓ hūorē i subtilitate ⁊ grossitudie sua ⁊ ɔplexionē i calore ⁊ frigore ei⁹ ⁊ eq̄litate ei⁹ ⁊ ẜẓ tps ⁊ etatē ⁊ sbaẓ mēbri. et ñ ɔtigit ne maturet exitura ⁊ ne ɔuertat q̄ i ea ē i pusnisi ꝑ paruitatē caloris inati i mēbro aut ꝑ grossitudinē sbie q̄ ē materiei. ¶ Et qñq cōtingit ex hoc vt fiat sanies i iteriore pte sui ⁊ ñ appeat sēsui ꝑ ꝓfūditatē puris ⁊ grossitudineẓ ei⁹ qđ ē sup ipẓ ⁊ stat sup maturitatē saniei velocit͛: ⁊ qñq nō stat ẜẓ substātiā suā i grossitudie: q̄ si maturat ⁊ sbtiliat: lenit sbstātia ei⁹ velocit͛: ⁊ ẜẓ ꝑ ē ō carne ista plurima ⁊ pauca ꝑ causas exiture ⁊ casus ad saniē ꝑ repletionē ⁊ mltitudinē materiei ⁊ corruptiōneẓ ei⁹. Et cause ei⁹ sūt nausea tiua satietas ⁊ exercitia mala ⁊ egritudies q̄ ñ faciūt crisiẓ cū euōne apparēte ⁊ nocumēta alia ex angustijs ⁊ solicitudinib⁹ corrūpētib⁹ sāguinē. ¶ Et ō exitur͛ q̄dē ē spēs q̄ noiat turmusios ⁊ est exitura q̄ rūpit ⁊ q̄ ē sub ea ē sile carni bōe deide apparet ab ipa sanies alia. et ō exitur͛ ē spēs q̄ noiat alber ⁊ ē exitura vasalijs rotūda ⁊ rubea ꝙ q̄ hẓ ẜẓ plurimū nō expoliat a febre: ⁊ ei⁹ euētus ẜẓ plurimū est i capite: ⁊ qñq accidit in alijs locis.

¶ De significatiōe q̄ apostema fit exitura. Ca. 21.

Cum videris pulsationē plurimā aut duritiē ꝓlōgatā ⁊ caliditatē: tūc existimaq̄ āpa ē in via vt fiat exitura.

¶ De significatiōe maturatiōis et eius signo. Ca. 22.

Cum videris lenitatē quādā et sedationem doloris: tūc scias q̄ est in via maturatiōis.

¶ De iudicijs saniei. Ca 23.

Sanies laudabilis ē illa q̄ ē alba ⁊ lenis cui ñ ē dolor horribilis ⁊ i q̄ nō opata est nisi caliditas inata: lẓ ñ sit excusatio a cōitate e͛nee. et nō addit eis lenitas nisi vt sciat q̄ ipa est ꝓparata pati a virtute digestiua: ⁊ ñ diuersificat ei⁹ ꝓparatō i obediētie ⁊ obediētie. et opẓ ne sit ei odior vehemēt͛ horribilitatis vt lōgior a putrefactiōe. Dixerūt ⁊ reqrit ex ea alba: qm̄ color mēbroꝝ radicaliū est alb⁹ ⁊ nō assimilat eā nisi nā potēs sup eā. et sanies mala ē fetida sign̄ans putrefactionē q̄ ē ɔ͛ua maturatiōi ⁊ sigat dn̄iū caliditatis e͛nee. et qñ egrediunt sanies diuersarū partiū ɔueniētiū coloꝝ ⁊ substātiaꝝ est ēt ō gn̄e diuerso, a bo

na: et necesse est ol saniei vt faciat euenire in corpe putrefactionez aut maturitatē aut diminutionē aut alteratur cū modo alio.

De significatione exiture vel maturationis intrinsece. Cap.24.

Quādo accidit apa calīm in visceribus et accidūt horripilationes et febres et nō ē ei odor et fit dolor et vehementior et est horripilatio in primis lōgioris spatij: deinde nō cessat abbreuiari spatiū eius et addit grauitas apatis: tūc scias q apa fit exitura et q puenit ad collectionē sui ❧ Et nō fiūt dolores isti in pnci pio vehementiores: et quāto plus approximat stat⁹ minorant nisi qñ eruptio fit in principio: et solutio cōtinuitatis et dolor puenit ex ea: et qñ colligitur et qñ fit materia sanies qescit etiā calefactio fortis et inflāmatio quare quiescit febris eueniens per cōmunitatē cordis: et scias q durities pulsus est testimonium magnū. ❧ Et qñ apparet signū exiture aldubellati invisceribus et nō iduratur pulsus nō iudices penitus q sit exitura interior. In hmōi eñ fortasse nō erit in visceribus: imo i siphac qd ptiet viscera: et tu qdē iā sentis lat⁹ in quo est exitura per grauitatē que pēdet ex eo: et per dolorem.

De significatione maturationis intrinsece. Cap.25.

Quando accidūt signationes exiture intrinsece: deiñ qescunt accñtia que sunt ex febre et horripilatiōe et doloris sedatione cōpleta et remanet grauitas: tunc scias q sanies iam pfirmata est: et maturatio adest.

De signtiōe ppinquitatis eruptionis intrinsece. Cap.26.

Quādo redeūt dolores et fiunt pūctiōes et mordicatio et grauitas fit vehementior et similant se. tūc eruptio iā appropinquat. ❧ Cum ergo accidit rigor subito et sedant grauitas et dolor: tūc iā eruptio fctā est: et ppe qñ apparet sanies eūata mordicās illō qd ptrāsit: et ē necessariū vt fit arefactio vtutis et debilitas arefaciēs. et qñ exiture itrinsece fit eruptio subita et egredit res plīma: tūc fortasse accidunt pulsus cordis sincopis mala. et fortasse accidit mors pp resolutionē vtutꝫ: et fortasse accidit vomitus et vētris solu. et fortasse accidit sputū saniei plīme subito qñ exitura ē i pectore et fortasse accidit pfocatio qñ erumpit ad pect⁹ res pluria subito. ❧ De curōne exiturarū appentiū. Ca.27.

Euacuatiōes qdē et ea qbus medicant apa in pncipijs suis nisi timeat redit⁹ materiei ad mēbrū nobile sicut declarauimus: et in hoc errāt stolidi: sunt res in qb⁹ cōicāt exitura cala et apata cala que nō sunt exiture. ❧ Illud vo qd ei appropriat de regimine ē resolō ei⁹ qd aggregatū est in ea. ❧ Et illud est fm duos modos regiminis. Quorꝫ vn⁹ erit regimē currēs fm rectitudinē cū egritudo nō egredit ab eo qd psuetū est plm: et ē vt ingenieſ i maturatiōe māeivt fiat sanies et i eruptiōe ei⁹ p⁹ illō: et vt tu obſues vtutē et pserues eā ne psternāt eā dolor et eruptio subito plres ei hoīꝫ mortui sūt sincopizādo ex arefactiōe vtutꝫ imo opꝫvt obseruet eā medicus qlr pfortet vtutē et conseruet eā cū eo qd scis: qre opꝫvt cibet patiēs dubellati cibis bonis mini

si sit exitura i visceribus qm̄ tūc opz necessario vt subtiliet cib⁹. ¶ Et scd̄s est regimē egrediēs a rectitudine pp necessitatē dispōnis ⁊ ē qm̄ qn̄ egritudo ē magna ⁊ exitura ptrāsiens in magnitudie sua illd̄ qd̄ cōsutū est ⁊ timet festinatio rei in expectatiōe maturatiōis i ea ⁊ scit ꝙ vt⁹ n̄ sufficit i maturatōe illi⁹ toti⁹: ⁊ si administrat maturatiua pducet illud ad vestigiū imaturatōis tūc necessaria ē pforatio cū cautela ne ferrū tāgat illd̄ qd̄ seqt̄ exiturā de mēbris mobilib⁹ i tactu q̄rū a ferro ē timor: ⁊ illd̄ ē cū scies ꝙ materia talis ē grossitiei ꝙ nō maturabit: ⁊ calor inat⁹ in mēbro tāte ē puitatꝫ ꝙ n̄ maturabit aut timueris ꝙ ipa pp suā abbreuiationē tal̄ ē ꝙ alterabit alteratiōe n̄ maturatiōis ⁊ ve aut exitura ē ppe iūcturas ⁊ mēbra pncipalia q̄re timet ꝙ ipa corrūpat ea. Et si fiducia habet i medicinis faciētib⁹ inuiscationē et maturatiōib⁹ nō elōgabit quin inuiscātia phibeāt penetrare in spirationē in spatiū ⁊ maturatiua moueant caliditatē debilē: ⁊ totū illd̄ iuuat ad putrefactiōeꝫ mēbri. In hmōi ergo est necessaria iscisio pfunda ⁊ pforatio dirūpens: deinde sequant̄ illd̄ medicine q̄ sunt i vltimo resolutionis et exiccationis. ¶ Et opz vt sint pforatio ⁊ sectio icedēs i lōgitudinē villoꝝ neruoꝝ membri nisi sit volūtas vt destruat̄ opatio illi⁹ mēbri timēdo casū spasmi tūc eñ incide illos in latitudie ⁊ sanabis ab eo qd̄ timebas ¶ Et plm̄ q̄d ē lōgitudīs villorū est cū lōgitudie corpis nisi i mēbris appropriatis: ⁊ silr̄ inuenis plm̄ lōgitudis villoꝝ cū plimo ligature ⁊ rugaꝝ nisi in mēbris appropriatis sicut i frōte. ⁊ opz vt nō approxiet pforato neqꝫ secto aq̄ neqꝫ oleū neqꝫ aliq̄d in q̄ sit pingue. ⁊ si non est excusatio quin lauet̄ tūc fiat cū aq̄ ⁊ melle aut aqua cū vino aut cū aceto. Qd̄ si vehemētiora fiāt apata et inflatio post pforationē vaporet̄ cū lētibus: ⁊ si nō fuerit illud necessariū administratio icarnatiua et ēpla. ¶ Et scias ꝙ hec perforatio est gn̄atiua v⁹ ⁊ sorditiei ⁊ fistularū: veꝝ cū nō inuenis excusationē tūc nō est ingeniuꝫ aliđ. ¶ Et loca ꝯuenientiora ad expectādū vt i eis maturet̄: sunt loca carnosa paucoꝝ neruorū ⁊ venaꝝ. ¶ Et scias ꝙ pinales eleuate acutoꝝ capituū paꝝ indigēt perforatione neqꝫ an̄ maturationem neqꝫ post ipsam.

¶ De regimine maturationis ⁊ ingenio ad faciendū pus in exituris apparentibus. Cap. 28.

Medicinaꝝ maturatiuaꝝ caliditas opz vt sit pria caliditati corpis ⁊ sit ei⁹ iuiscatio q̄dā. ¶ De illis sūt i pmis gradib⁹ ēbroca cū aq̄ tepida ⁊ ēpl'atio cū faria tritici aut ordei. ⁊ triticū masticatū ē meli⁹ i h̄ ⁊ panis cū pice aut cera: ⁊ croc⁹ ⁊ puluis olibani et pix cum oleo ros. aut adeps porci: aut empl'm de maluauisco et semine lini. Et iteruꝫ empl'ꝫ de ficub⁹ siccis dulcibus grossis piguib⁹ solis: aut cū farina ordei iteꝝ: et ppie si ponat̄ i ea ysop⁹ et origanū sylnestre āt aggreget̄ cū aq̄ in qua decoquātur cū pauco sale nō superfluo. ¶ Et qn̄ ponit̄ in eo adeps aut oleū aut fortius illo due partes glutinis alboti. ¶ Et medicine cōposite ex vuis passis et stora-

te & galbano & myrrha & landano & resina & butyro & mastice & ysopo humida & radice cucumeris asi. & radice sanguinis ora.

¶ Et emplastrum Ga. cum oleo de kerua absque cera & proprie quando solui tur hoc emplastrum in oleo. ¶ Et similiter emplastrum didimos & emplastra basilicon. ¶ Et de bonis in hoc est medicamen de lapide marchasite cum ammoniaco quod desuper ponatur donec cadat per se.

¶ De regimine exiturarum quando mature sunt. Cap. 29.

Cum inuenis exituram grosse carnis & cutis cum maturatione cuius non speratur ipsius eruptio: & sunt illic vene & chorde & nerui: tunc oportet vt perfores: quoniam si dimiseris saniem corrumpet & corrumpet & corrodet venas & villos neruorum & illud quidem vehementius erit cum fuerit prope iuncturas. ¶ Et tu quidem quere cum tua perforatione locum sanici & sis solicitus vt cadat porta perforationis inferius nisi vbi non est possibile: & si illud quod est super exituram fuerit grossum & secueris tunc seca portam tantum quoniam adherebit grossum cum eo quod est post ipsum. & si fuerit extenuatum tunc seca totum eius in longum. ¶ Et scias quod locus in quo est sanies declaratur per tactum: & quando tangit cum digito proprie & tu obserua cum digitis aliis saltem alterius manus an expellatur aliquid ex chisti. ¶ Et locus quidem saniei apparet ex declinatione coloris ad albedinem & dum non est matura est declinis ad rubedinem. & quandoque est locus saniei decliuis ad rubedinem & citrinitatem cum sanies non est bona & substantare in tactu absque visu: verumtamen visus est adiuuans. ¶ Oportet ergo vt in sectione consequaris lineas naturales ligature: nisi quando sunt apud sumen vel apud necessitatem & in membris diuersificantibus situm villorum in longitudine sua loco ligature. Nam si tu secutus fueris illud in perforatione exiture que est super frontem .s. ligaturam cadet cutis frontis super faciem: imo oportet vt tu diuersifices ligaturam. In eis vero que sunt sicut inguina oportet vt vadas cum ligatura in latitudine cutis. & cum tu perforaueris exituram & extraxeris quod in ea est: tunc necessarium est vt tu succurras ad conglutinandum cutem cum carne vt non rumpatur & indurescat & fiat talis quod non conglutinetur quare fiat sinus que non esset impleri & redeat similis exiture prime. & quoties mundificaueris non moretur: iterum quando impleatur & fiat in veritate de genere fistularum & antequam facias ipsam conglutinari in hora oportet vt mundes eam: & si tibi necessarium fuerit vt in ipsa intromittas radium super cuius caput sit pannus asper cum quo mundifices ipsam & frices deinde fac ipsam adherere & coniunges eam cum ligatura secundum quod dicemus de ligaturis cauernarum & vlcerum profundorum erit conueniens valde. et oportet vt tu obserues in perforatione illud quod diximus de conditionibus: deinde perfora in loco maturiori: ex parte longiore a venis arteriis & chordis. Inquit autem ille. Si exitura fuerit in capite tunc sectio eius sit sectio equalis & sit cum radice natiuitatis pilorum ne sit transuersa in ea vt cooperiant eam pili et non ondatur cum sanabitur. Dixit. et quando est locus eius occultus tunc eius perforatio sit lata & si acciderit in naso perforabimus eam equaliter cum quantitate longitudinis nasi & si fuerit prope oculos perforabimus eam perforatione simili capiti lune noue & faciemus tortuositatem inferius. Si autem acciderit in mandibulis secabimus eam equali sectione: quoniam compositio huius loci est equalis & scit illud ex corporibus senum. Post aures vero perforamus illud equaliter. Brachia

aut cubitos & man⁹ & digitos & i
guina oia pforam⁹ in lõgitudie
¶ Inqt & si fuerit ppe coxas per
forabim⁹ eã pforatiõe rotũda: &
pforatio qdẽ rotũda est q̃ apph̃ẽ
dit cũ apph̃ẽsiõe sua i lõgitudie
corpis aliqd de latitudine eius
¶ Inqt. Qm̃ cũ loc⁹ iste nõ pfora
tur rotũde poſſe ẽ vt aggregent
i eis mãe & fiant fistule. Et silr ẽt
pforat qd est ppe anũ pp locum
hũiditatis q̃ aggregant in eo. &
in latere & costis pforat aperiẽ
do. In testiculis ꝟo & ꝟga eqlr.
¶ Inqt & sim⁹ pp̃ti vt semp cõ
suetũ sit seqñs figurã loci quãto
plus potuerimus sup ipsã. Coxe
ãtr adiutoria secant i lõgitudie
& pserua vt non ledas neruos. &
scias q pforatio diuersificat ſm
loca: qm̃ qñ est apd oculũ: tũc p
foratio ei⁹ ẽ lata silr̃s situi ocli̇s
& in naso est cũ lõgitudie nasi: &
i mãdibula ẽ cũ lõgitudie mãdi
bule: & ppe aurẽ secant equalr.
qm̃ ppositio hui⁹ loci est eqlis:
& cognoscit illd ex corporib⁹ se
nũ. Post aures ꝟo pforat eqlr: &
in brachijs & crurib⁹ & coxa & ꝟ
ga totũ equalr fit i lõgitudine.
¶ Et silr i lacertis vẽtris & i dor
so & iguinib⁹ & subascellis pones
eã pforationẽ accipientẽ ex lati
tudine ẽt ne fiat in ea sin⁹ q̃ fiat
fistula. & silr i ea q̃ est prope anũ
accipe de latitudine ẽt ne proue
niat sin⁹ & fiat fistula. ¶ Et testi
culi & ꝟga eqlr i lõgitudine. Et
in latere & costis accipe i latitu
dine ẽt vt sit trãsuersa: qm̃ situs
costarũ est silr: & caro q̃ est super
eas. ¶ Inqt cõsidera ſp situ carnis
& villos lacertorũ: qm̃ nõ su
mus pp̃ti nisi ad hoc vt pfore
mus cũ limitatiõe loci vt nõ pue
niat iciſio: & sit locus icarnatio
nis bonus nõ grossus. ¶ Et sit t
oi dispõne studiũ tuum ne inci
das arteriã neqz venã magnam
aut neruũ aut villos lacerti: & p
foratio sit ſm magnitudinẽ exi
ture: sz si fuerit pua: & currit qd
ẽ in ea ex loco vno tũc seda eã in
loco vno: & si fuerit magna tunc
pfora eã ex pncipio dein̄ itromit
te digitũ tuũ idicẽ sinistrũ i eo &
pfora eã vbi puenerit caput ei⁹:
dein̄ itromitte ẽt i foramie scdo
& ſm hoc dõec venias sup eã. Et
si exiture fuerit loc⁹ sufficiẽs ex
q sit poſſe exire qd ẽ i ea pforabi
mus ipaz i illo loco & si fuerit ro
tũda aut fuerit ei figura ne egre
diat qd ẽ i ea ex pforatiõe vna: p
forabim⁹ eã i iteriore pte sui in
duob⁹ locis: aut trib⁹ ſm q̃titatẽ
q̃ scis q oẽ qd aggregat i ea
currit i hora. Inqt vbi sit exitu
ra piuncturalis aut mẽbrũ nobi
le aut mẽbrũ ppinquũ ossi aut
pãniculo festinabim⁹ i pforatiõe
ei⁹ añqz cõfirmet ei⁹ maturatio
ne pus corrũpat aliqd d his mẽ
bris: dico ergo istd ẽ regimẽ: qñ
nõ iuenim⁹ excusationẽ de pfo
ratiõe. Si aũt speram⁹ q rũpat
p se nõ pforabim⁹: & silr si spera
mus q ipa erũpat p medicinas
faciẽtes eruptionẽ: fortasse eñ i
uenim⁹ i medicinis faciẽtes eru
ptionẽ qd stat loco pforationis:
et multoties pforatur cutis pfo
ratiõe aliq̃ aut accipit de ea ali
quid: postea ponit super eã eru
ptionẽ faciẽs vt sit ei pfũdatio.

¶ De eruptionibus exi
turalibus. Ca. 30.

Exituras qdẽ falsas i q̃bus
nõ ẽ magna malitia aperit
aq̃ calida & rũpit eas: putrefactẽ
aũt ledunt ex hoc vehemẽter pp
illud qd attrahitur eis ex ma

¶Et cũ vides exiturã quã aq̃ calida rectificat: tũc confide de bonitate eius.

¶De cura. Cap.31.

Et scias q̃ ẽplastio cũ radice narcisci rũpit omne prauum ⁊ ppe cũ aq̃ et melle bulliat totũ illd cũ oleo d lilio aut irino: aut radix cãne recens cũ melle: aut pice sicca cũ sordicie alueariorũ apũ: aut ẽplm arbosilos: aut sumat cere aut resine ⁊ butyri oim añ.lib.i.⁊ picis sicce et mellis ãborũ añ.lib.semis ⁊ flor eris.ʒ.iij. ⁊ olei q̃tũ sufficit: ⁊ medicamẽ d aliis ẽ bonũ valde. ¶Aut sumãt amoniaci. vj.cere.iiij.glutinis alboti.iij. sulfuris citrini.iij.nitri.iij.⁊fiat ex eis ẽplz.⁊ de illis q̃ nos experti sum⁹ est vt sumant medulla granorũ cotti ⁊ nux rancida et fermẽtũ ⁊ caules decocti: ⁊ cepe dcocte ⁊ sinapis ⁊ fim⁹ colũbinus ⁊ fiet ex eis ẽplm rũpit eam velociter. ¶Et iterũ diaqlõ solutũ in mucillagine sinapis et sapone associatũ cũ ficub⁹. Et de medicinis erũpẽtib⁹ stãtib⁹ loco pforationis est vt administret ẽplm factũ ex melle anacardos et pice humida q̃ duo aggregent cũ igne equaliter: deiñ ponant sup exiturã p diez mediũ: quoniã rũpet eã. ¶Et de eis iterũ que sunt fortia ẽ vt sumant alkali. et calx nõ extincta ⁊ ponant in submersiõe sui et media aq̃: deiñ colet postq̃ bullierũt: et sint i illa aq̃ alkali et calx: deiñ sumant et ponãtur in caldaria de ere ⁊ ponantur sup prunas ⁊ ɔgelent i salẽ. et sumat de h sale aliq̃d ⁊ quãtum est quarta ei⁹ de sale amoniaco ⁊ ponat ĩ muscillagie nasturtij i q̃ fit aliq̃d de melle anacardi ⁊ administret. ¶Aut sumãt cãtarides ⁊ terant ⁊ ponant sup oleũ vet⁹ ⁊ ponant sup ignẽ leuẽ s. ignẽ prune dõec totũ coaguletur: deide terat sicut terit ẽplm ⁊ ponat sup ipm mel anacardi ⁊ ppe si ponat i eo sterc⁹ accipitris: aut sterc⁹ passerũ: aut sterc⁹ anatis. Et q̃dã iã dixerũt alchebichẽ. Et de medicinis resoluẽtib⁹ est oẽ calidũ resolutiuũ iteratũ sup mẽbrũ cum rarificatõe mẽbri ⁊ raritate ei⁹ cũ vaporatiõnib⁹ faciẽtib⁹ illud de illis i q̃b⁹ est hũiditas calida: ⁊ q̃nto pl⁹ resoluit: emplet multoties loc⁹ et embrocet ⁊ opz ne vacuũ sit regimen a medicinis leniẽtib⁹ dõec leniat durities ipsi⁹: q: necessariũ est vt administret leniẽtia sola. ¶Et iste medicie resoluẽtes saniẽ sunt de sũma albaurach ⁊ sinapis ⁊ sterc⁹ auiũ ⁊ arsenicũ ⁊ calx ⁊ cordumẽi ⁊ misceãt cũ eis q̃ sũt sicut thus et glutinũ alboti ⁊ mastix ⁊ aldibic: ⁊ aggregẽt cũ aceto et oleo antiq̃: ⁊ medicamen factũ cũ aliis aut ex alacochẽ aut expiretro ⁊ staphisagria et baurach cũ melle. Et añ oia ista mũdet locus cũ aq̃ calida. Et medicamẽ de marchasita cuius descriptio. ℞. lapidis marchasite.ʒ.xij.amoniaci tãtũdẽ farine fabarũ.ʒ.vj.misceat cũ farina humida ⁊ liniat sup cutẽ: ⁊ ponat sup saniẽ donec cadat p se. Et opz vt administret stati: q̃m exiccat velocit. Et medicamẽ factũ ex salis amõiaci q̃ntitate partis vni⁹ ⁊ ex bezahard q̃ntitate q̃rte partis vni⁹ et ex litargirij q̃ntitate partis vni⁹ et tertie: et ex olei ãtiqui quãtitate partis vni⁹ ⁊ duarum tertiarũ partis: sumat ex eo

linimētū. ¶ Et qñ nō ꝯferūt medicine sicut p̄dixim⁹ necessariū est perforare: aut cauterizare.

¶ De regimine exiturarum intrinsecarum. Cap. 32.

Aldubellet q̄dem itrīsece opꝫ vt regant̄ cū euōne et pp̄: cū colera ē egrediēs i egestiōe ꝛ vrīa signat qḋ sanguis totus est mal⁹. ¶ Qñ vō verificatur existimatio medici ꝙ sanguis ē bon⁹ p̄ter illū qui expellitur ad exiturā et post euōnē: tūc oportet vt matureṫ cū medicinis eq̄lib⁹ sicut ē vinū tenue subtile cū bibiṫ paulatim. ¶ Et illud cui innitēdū ē i maturatiōe ex q̄sitissima eoꝝ sunt medicine subtiliatiue exiccatiue sicut myrrha et cynamomū et reliq̄ sp̄es et ꝯsequant̄ cū potu vini s̄btilis qḋ ē ad albedinem decliue. ¶ Et de ꝯpositis sūt tyriaca ꝛ mitridatū ꝛ homorusia

¶ De aldemenul. Cap. 33.

Aldemenul iterū sūt ḋ genere exiturarū ꝛ plurimū eoꝝ fit ex malitia digestiōis ex ex motib⁹ sup repletiōe: q̄ currūt cursu illoꝝ ꝛ deteriores aldemenul sūt q̄ sūt p̄fundiores.

¶ De cura aldemenul. Ca. 34.

Quādo apparent aldemenul tc eoꝝ cura circiṫ tres dies ē cura apātū calidoꝝ: deīn post illḋ opꝫ vt sit occupatio in resoluēdo ꝛ maturādo fortasse eñ resoluent̄ ꝛ illḋ est s̄ꝫ min⁹: et fortasse maturātur. ¶ Et nō opꝫ vt sit negligētia in curatione aldemenul: multoties enīꝫ cōuertiṫ ad exiturā magnā. Et cura ei⁹ est euātio s̄m quātitatē necessitatis flōmie ꝛ solutionis vētris: et cū fuerit in aldemenul pulsatio et basis radicis: tunc est necessaria maturatio: q̄ adiuueṫ ad illā. ¶ Et illū quidē q̄ passus est multitudinē egressiōis aldemenul liberat solutio vētrꝫ et rarificatio cutis cū balneis admistratꝫ sp et exercitio. ¶ Et de maturatiuis q̄deꝫ est semē almaru tritū cū lacte aut ficub⁹: aut cum ficub⁹ ꝛ melle ꝛ fic⁹ cū melle ipo: et triticū masticatū est bonum ad maturationē eorum. ꝛ similiter passe cōfecte cū baurach. ¶ Aut ficus cuꝫ sinapi p̄mixte cū oleo de lilio. ¶ Et medicamen aldemenul cognitū: et medicamē ḋ fermēto notū. et medicamē cui inest iste mod⁹ maturat. ¶ ℞. butyri. ℥. i. ꝛ mediā fermēti acetosi. ℥. i. ꝛ semis almarutri ꝛ psiliij oīꝫ añ. ℥. i. s. lactꝫ fici. ʒ. iij. fenugreci ꝛ semis lini oīm añ. ʒ. v. bulliat in lacte ꝛ administreṫ ipsuꝫ eñ est maturatiuū tēperatū. ¶ Et cum aldemenul difficulṫ venit ad pus et cū quiete caliditatꝫ grauis tunc flōma venam que imbibit ipsuꝫ: deinde vētosa locū et nō facias istud i p̄ricipio: quoniā egredieṫ sanguis virulēt⁹ et retinebiṫ grossus: et fiet illic vlc⁹ duruꝫ. ¶ Et quādo maturaṫ et nō aperiṫ p̄fora ip̄m: et cū medicinis: aut cū ferro: aut s̄m qḋ dictum est in exituris: et de bonis ꝛ erūpētibus est illud semē lini fimus columbinus et fermentum.

¶ De moro. Cap. 35.

Hoc est apostema molle ex carne addita quod accidit in carne rara: ꝛ plurimū ei⁹ fit in ano et vulua: et quādoq̧ est saluum et quandoq̧ est malignum dolorosum.

¶ Tractatus

¶ Tractatus scds de apatib⁹ frigidis et que currunt cursu eorum. Cap.j.

Umores frigidi et q̄ currūt cursu eorū i corpore sūt flegma ⁊ melia ⁊ vētositas et cōpositū ex eis: et tu iam sciuisti spēs eoꝝ. ¶ Et apata frida: āt sūt flatica: āt melācolica: aut ventosa: āt ꝯposita. et apata flatica aut sūt simplicia ⁊ noiant apata mollia: āt aq̄sa sic accidit mēbro aliq̄ vt in eo aggreget aq̄ sic hydropisis ꝑ se aut dubellet i q̄ sūt sic nodi lenes aut dure sicut scrophule ⁊ nodi duri. ¶ Et melica aut sephiros: āt cācer: ⁊ tu scias dr̄ia iter vtrosq₃. ¶ Et vētosa aut sit eleuatio: aut isflatio: ⁊ eleuatio q̄dē ē q̄n vētositas ꝑmiscet sube mēbri: ⁊ isflatio ē q̄n ē vētositas aggregata i spatio vno fixa i eo. ¶ Et q̄nq₃ cōponuntur illa apostemata adinuicem et cum calidis ex eis.

¶ De apate molli flegmatico q̄ noiat vndimia. Cap.ij.

Est apa albū molle i q̄ nō est caliditas: ⁊ quāto pl⁹ materia est subtilior et magis madida ⁊ mollificatio ei⁹ vehemētior ⁊ digit⁹ facili⁹ penetrat i eo qd ꝯprimit nō cū ꝓhibitōe ei⁹ qd est i eo qd ē i eleuatiōe: ⁊ q̄̄to pl⁹ materia ē grossior et ē ad duritiē et frig⁹ dcliue: ⁊ pl'₃ ei⁹ est a vapore flegmatis ⁊ est de genere eleuatiōis. ¶ Et differūt vndimia ab apatib⁹ melācolicis ꝑ paucitatē duriciei et paucitatem offuscationis.

¶ Et q̄n accidit ex ꝑcussione ⁊ similib⁹ et non occurrit materia q̄ attrahit ad locū eius nisi flegma tūc n̄ apa ꝑter apa flegmatis: et illd est parū ⁊ nō euacuatur ex dolore.

¶ De curatione apostematis mollis. Cap.iij.

Euacuatio q̄dē q̄ fit cū solutiōe vētris et abstinētia ab eo qd ḡnat flā est res q̄ ē necessaria. ¶ Et cū factum fuerit istud op₃ vt sit repcussio ei⁹ in pricipio cū eo q̄ aggregat exiccatiōnē ⁊ resolōnē: et op₃ vt fricet loc⁹ cū mātili frica. dura: ⁊ deiñ admistrent sup ipm exiccatiua: ⁊ nō op₃ cōtingat ipsu₃ aq̄. ¶ Et de illis q̄ bona sunt in pricipio est vt admistret super ipm spōgia noua isfusa i aceto cōmixto: aut infusa in aq̄ baurach et cineris. In suba em̄ spōgie sunt exiccatio et resolo. Et quoties addit egritudo ponatur acetū i q̄ ifundit spōgia forti⁹ paꝝ. ¶ Et apd statū ꝑueniat cū ipso finis in fortitudie: ⁊ administret solū cū spongia: ⁊ ꝑmixtum cū oleis vehemētis resolutionis ⁊ illa hora iteꝝ administra spōgiā ifusa₃ in aq̄ cineris fici ⁊ vitis ⁊ ilicis ⁊ filiū et op₃ vt cōp̄hēdat spōgia oia latera ne declinet materia ad lat⁹ aliḋ. et q̄nq₃ admistras loco spōgie cū n̄ iuenit pānū duplicatū i duab⁹ tunicꝫ cū aq̄ cinerꝫ ⁊ q̄n assiduat sup ipm vna vice post aliā fortasse sufficit: ⁊ aq̄ calcis est fortior. ⁊ de illis q̄ cōferūt iteꝝ ē oleū ro. cū aceto et sale et sulfure ꝯbusto: et ipm sulfur ē bonū. ¶ Et cācer cū aq̄ caulis ē mirabilis iuuamēti: ⁊ memithe i pricipio solū ⁊ cū q̄busdā exiccātib⁹ calis ē bonū. ¶ Et strictura cū ligamētis cō

fert ei l q̄ nō est materia grossa et opꝫ in illa ligatura vt sit iceptio ab iferiore ad supiꝰ. ¶ Et succꝰ myrrhi est bonꝰ in pncipio et bonitas eiꝰ post illō ē vt cū eo cōficiant̄ medicine post. ¶ Et cū apā est i mēbro neruoso spisso: aut ligamēto: aut corda pmisceat̄ i medicinis ꝙ icidat cū lenificatiōe. ꝛ qn̄ ē cū h̄ dolor pp cām q̄ dicta ē tūc opꝫ vt sedet̄ dolor i pmꝫ cū his q̄ sīt sic̄ ysopꝰ hūida ꝛ vinū coctū: ꝛ cerataria ex oleo ꝛ vt administret̄ ēbroca cū vio stiptico nigro ꝛ post illō administret̄ cū cinere: ꝛ sīlibꝰ. ꝛ d̄ epithimatibꝰ bōis ē vt sumat̄ myrrha ꝛ liciū ꝛ cypi ꝛ aloes et crocꝰ ꝛ acacia ꝛ boliarmeni pax et ꝯficiāt̄ cū aceto et aq̄ caulis. ꝛ iter folia tamarisci et sal ꝛ oleū ꝛ bolū arme. ēplāta cū aceto. ꝛ iter ei q̄dē cuiꝰ āncessit dolor sumant̄ sordes balnei et bulliāt cū aq̄ ꝛ ispisset̄ cū calce q̄ ponat̄ i ea dōec fiat sicca massa mollis ꝛ liniat̄. ꝛ iter liniāt̄ loca cū oleo ꝛ ponat̄ d̄sup spōgia: aut lana ibibita aceto: ꝛ liget̄ sup ipꝫ: et medicamē de fermēto ē iuuatiuū. ꝛ de eis q̄ sūt iuuatiua ē vt sumant̄ folia liliꝫ et cōterantur bn̄ et expmant̄ et supponāt̄ est et mirabile: ꝛ sil̄r alumē ꝛ liciū ꝯtrita cū aceto et aq̄ ciner̄. et de epithimatibꝰ fortꝫ iuuamēti ē istō: stercꝰ vaccinū et olibanū et stoꝛax: et vinee et calamꝰ arōaticꝰ et spica et absinthiuꝫ et oīa iuuatiua et oēs medicie pdicte i areolis apātū rmemorate i ātidotario. ꝛ qn̄qꝫ cōfert mollitiei accidēti i apātibꝰ p̄gnātiū vt submergat̄ sūmitas cāne de qua fiūt scope in aceto et ponatur desup. ¶ Et meliꝰ eo est illō quod fit post ꝯtritionē ex chimolea cū aceto ꝛ anetū. ꝛ de ēbrocis d̄coctio caulīū et aneti: aut decoctio corticum citri. et mollitiei q̄ est seq̄ens hydropisim ꝛ egritudines alias queritur cura que est canie.

¶ De nodis. Cap. 4.

Nodi sunt debullet sīatice cōphēdētes hūores sīaticos: aut gnatos a flegmate q̄ sunt sicut caro: aut sicut pus aut sicut mel: aut sicut aliud ꝛ ꝓprie qui eueniūt in curuaturis iuncturarum aut res dura. ¶ Nō est lōginquū qn necessariū faciat eiꝰ obuiatio esse melācolicā: vex nos posuimꝰ eam sīaticā qm̄ radix illiꝰ duri ē flegma cui accidit vt d̄siccaretur grosse. ¶ Et qn̄qꝫ accidit vt nodet̄ neruꝰ et similat̄ nodo ꝛ nō sit de nodis: ꝛ differt a nodis p hoc ꝙ nō separat̄ ex oi pte: et nō separat̄ i lōgitudie imo dextra et sinistra ꝛ multoties accidit ex percussione qō assimilat̄ nodis. Cū ergo curatur i pricipio cū strictura sup posita remouetur et resoluitur.

¶ De cura. Cap. 5.

Nodorū q̄ sūt glādosi curatione est incisio et perforatio nō aliud. Et sil̄r curatio valēs in duris et similibꝰ. ¶ Inq̄t Antilus tende in primis cutē que est super nodos cum manu tua sinistra: aut minister extendat eā sibi s̄m modum qui est possibilis. Uerumtn̄ opꝫ ne secet̄ cistis nodi: quoniā illō ꝓhibebit te vltimare excoriationem: et cū extenderis tibi cutē bene: tūc seca eam cū facilitate: quoniaꝫ possibile est qn̄qꝫ vt

velamē nodi tēdat cum eo i dispositiōib⁹ tarda ꝗ dōec appareat tibi velamē nodi: deiñ extēde tibi cutē vtriusq̨ later꜒ cū vicinis ꝛ icipe excoriare cistim a carne: qm̄ possibile ē excoriare ip̄az: ꝛ fortasse est annexa ei: ꝛ tūc excoria ipsā cū gamedin donec egrediat̃ cistis sana cū eo qd̄ ē i vētre ei⁹: illd̄ em̄ ē magis certū qd̄ eē pōt. ¶ Cū ꝗ extraxer꜒ illd̄ si cutis nō supfluit a loco vulner꜒ pp putatē nodi tūc absterge sanguinē ꝛ ablue vuln⁹ cū aq̄ mellis et sue eā et incarna. ꝛ si magnificat̃ sup ipsuz plurimū pp ꝯpssiōnē nodi: tūc abscide radicē ei⁹ totā: deiñ cura et si nod⁹ ē vicin⁹ neruo aut vene: et ē d̄ illis q̄ excoriant̃ tūc necesse ē excoriare ip̄z: et si est de illis q̄ excoriant̃ q̄ nō indigent excoriatione cū gamedin ꝛ timet̃ ꝙ abscidet̃ aliq̄d d̄ illo tūz extrahe ex eo illd̄ qd̄ egredit̃ ꝛ pone i residuo medicamē acutū ꝛ nō icarnes ip̄m donec scias ꝙ nō remāsit i eo aliq̄d d̄ cisti: qm̄ illd̄ qd̄ de eo remanet redit cū vult nod⁹ magn⁹: ergo iple ip̄z cotto et cura ip̄z cū medicamie. ¶ Et cū pforat̃: op̄z vt auferat̃ cistis q̄ est ei cū ꝯplemēto sui: ꝛ si nō cū alio saltē cū vncinis: qm̄ cū dimittit̃ ꝛ si minimū sit d̄ ea redit: ꝛ si possibile ē vt excoriet̃ tūc si accipiat̃ cist꜒ cū nodo erit meli⁹: et si relinq̄t̃ aliq̄d de cisti ponat̃ i ea medicamē acutū: deiñ consequenter adhibeat̃ butyrū. ¶ Et in mellino quidem quod de exituris sis solicitus adeo ne rūpatur cistis ei⁹: et ingenia vt egrediatur cum cisti: naz si ei⁹ cistis rūpitur ei⁹ egressio erit difficilis

Si vero accidat vt rumpat̃: tūc rectū est vt conserues ipsam fm illud quod est in ea ꝛ excoriatū ab ea aggregetur et stringat̃ cū ligamētis ꝛ qñ currit de illo res plurima: tunc oportet vt custodiatur patiens ipsum cum confortantibus naturā suā: et cōseruetur apd̄ somnum: fortasse em̄ aduenit sincopis ei: ꝛ oportet vt medicetur curatiōe eius qui timet sincopim. Et multi quidez de habentibus nodos non tolerant excoriationem: neq̨ medicinas acutas ꝑpter magnitudinē egritudinū eorū et pp cōplexiones eorū etiam: neq̨ sufferūt aliud nisi perforationē. Op̄z ergo in istis vt perforentur eorūz nodi ꝛ extrahat̃ quod egrediet̃ ab eis: et neq̨ presumas de cistimo pone in eo omni die postquam egreditur illud ꝙ aggregatur: oleum cū butyro tepidū nam cistis putrefiet et egrediet̃ per se. ¶ De bona autē curatōe mellini fauosi est vt icipiat̃ ꝛ eua poret̃ cum aliquo calido deinde emplastret̃ cū passis enucleatis et melt⁹ est vt excoriet̃ cutis deinde ponant̃ sup eā emplastra: et fortasse cōsequit̃ medicamē acutū in excoriatiōe cutis sine notā sicut calx et sapo ꝛ cinis et alia d̄ illis q̄ currūt cursu eoꝝ d̄ illis q̄ dicta sūt i erūpētib⁹ exituras. ¶ Et iterū sumātur calcis. ℥. iiij ꝛ fecis vini aduste. ℥. ij. ꝛ nitri. ℥. ij. magre. ℥. j. ferueat i aq̄ ciner꜒ ebullitionibus paucis et ponat̃ in āpulla de plūbo ꝛ roret̃ semꝑ vt non exiccetur. ¶ Et hoc medicamē est bonū iterum altheeltil et glandibus et simılib⁹. et ē vt sumant̃ ellebori ꝛ arsenici rubei amboꝝ. añ. ꝑtes duas et corticū

eris. ptes quatuor et fiat ex eis linimētū cū oleo ros. et sūat ex semine vitice et corticib⁹ eris et arsenico cū oleo rosa. ¶ Et de ēplastris bōis itē mellino et oībus exituris calidis et in qb⁹ est humor lenis est illō. R. laudani et galbāi et bdelij et sordiciei vasis apis et glutin3 alboti eq̄les ptes: sumat ex istis et ex solutiuis sine pluria mordicatione: et sumat baurach et medietas ei⁹ ellebori et fiat ex eo ēpl3 ex cera et oleo rosato. ¶ Et item calc3 ps. j. colcotar ps. j. arsenici ps. j. ¶ Glādulas āt que siles sit alsilac: et sit spēs nodi si tibi ē possibile extraher extrahe sicut alsilac et nō fiat ide nocumētū neruo aut mēbro vicino fac. et si fuerit i manu et pede et i loco cōiūcto cū neruis et chordis nō psumas extrahere ipm: qm̄ faciet cader patiētē i spasmū: imo cōtere ipm et cstringe sup ip3 cū aliq̄ cui sit grauitas donec maturet eū. ¶ Et signū ei⁹ est q̄ hmōi cōphēsio super ipm stupefacit membrum.

¶ De glandulis. Cap. 6.

Quandoq3 gnāt in q̄busdā mēbris apa glandulosu3 sicut auellana et nux et minus eis et multoties sup volā manus et sup frōtē: et est in principio taliter q̄ cū sup ipm fit cōpressio separatur: deinde redit multoties et multiplicatur et fortasse nō redit. ¶ Et cura ei⁹ est de genere curatiōis nodo℞ et qn̄q3 sufficit et conterat et cōprimatur. deinde super ipsum stringat plumbum grauis stricture: qm̄ digerit ipsum. et proprie qn̄ linitur sup plūbo epithima digestiuū de illis q̄ sequūtur. ¶ Et oportet iterum: vt strictura administret post eius digestionē: qm̄ illud est cā phibens reditionem.

¶ De pustulis glādosis. Ca. 7.

Accidunt etiā qn̄q3 pustule glādose pue et earū cura ē ipsarum cōtritio et expressio ei⁹ qō est in istis: et stringere plumbum super eas.

¶ De fugille. Ca. 8.

Fugille est de gn̄e apatum glādulosorū et q̄si hoc nomine appropriat illō qō fit post aurē. Et nos quidē iā diximus sermonē vniuersalem in oibus que currant cursu eius. ¶ Et cura eius est cura predicta in capitulo apatū glādula℞ et i apatibus q̄ sunt post aurē: et de illis q̄ sunt ei ppria est cinislimaciarū cfect⁹ cū antiquo adipe non solito: et huic q̄dē medicine nō est par. ¶ Et iterū: cinis mustelle pmixto in eo cerato cu3 oleo de lilio et antiquat et admistretur et confert scrofulis etiam.

¶ De scrofulis. Ca. 9.

Scrofule similant nodis s3 differūt ab eis in hoc q̄ nō sūt parate sicut nodi imo sunt suspēse cū carne. ¶ Et plurimū q̄dē accidūt in carne molli et ē iterū eis velamē neruosū: et fortasse fit scrofula vehemētis magnitudinis: et fortasse ex vna earū gn̄ant plures et similātur in hoc alhetil: et qn̄q3 ordināt nodi et fiūt sicut cingul⁹ pēdēs ex collo advnā ptē et q̄si sint racem⁹. ¶ Et scrofule advltimū sūt glādule sclirotice. ¶ Et ō scrofulis quidē sūt quib⁹ associat dolor: et ē difficilis curatiōis et fortasse in ei⁹ curatiōe ē necessaria psoratio et putrefactio. ¶ Et hoies

vehemēti⁹ expositi ad habēdas scrofulas in partib⁹ colli ꝛ capitis sūt curta hn̄tes colla humidaruꝫ ꝯplexionū. ¶Et loca in q̄bus gn̄antur plus scrofule sunt collū ꝛ subascelle: ꝛ vr̄ ꝙ non nominanť scrofule nisi propterea ꝙ multū accidunt porcis ꝑꝑ gulositatē eoꝝ: aut ꝑpterea ꝙ figura eaꝝ ꝓm plurimū assimilatur porcis. ¶Et saluiores scrofule sūt q̄ accidūt īfantib⁹ ꝛ grauiores eaꝝ sūt q̄ accidūt iuuenib⁹.

¶De cura. Ca.10.

Radix sup quā ē fiducia l' curatiōē hn̄tium scrofulas est euacuatio ꝛ subtiliatio regiminis. ¶Et de curatiōe laudabili ē vomit⁹ ꝛ ē necessariū solutiōe educere flegma grossū ꝛ ꝓꝑe cū pillulis noīatis alguasili. ¶Et iteꝝ sumātur turbith ꝛ.ʒʒ. ꝛ zuccari ꝑtes equales ꝛ bibanť vsqꝫ ad.ʒ.ij. ꝛ hoc q̄dē ē cū hoc ꝙ soluit flegma grossum calefaciens necꝫ intestinoꝝ faciēs rasuram. ¶Et flobothomia iterū est inuatiua ꝛ opꝫ ꝑculdubio vt fiat ex cephalica. ¶Regiminis ꝟo subtiliatio ē qm̄ opꝫ vt deuitet cibos grossos ꝛ potum aq̄ super eos ꝛ nauseatiuā satietatē ꝛ repletionē ꝛ toleret famē quantū pōt ꝛ abhorreat oē qđ replet caput materia. ¶Et opꝫ vt custodiat ꝑparat⁹ eis caput ab eo qđ facit currere ad ip̄m materias: ex ꝑparationib⁹ faciētib⁹ currere sicut ꝓsternere se sup faciē: et curuare se sup genua plīe ꝛ habere puluinar planū: ꝛ ab opatiōibus que trahunt materias ad caput sicut locutio plurima ꝛ dolor capitis ꝛ rixa. ¶Et ventosatio est incōueniens patientibus scrofulas ꝓm plurimū: ꝛ illud ideo quoniā nō est ei possibile vt euacuet ex materia que est in scrofulis ꝛ que currūt cursu eius: imo trahit ad eas et ingrossat ipsas per id quod extrahit de sanguie subtili. ¶Et multoties quidem redeunt scrofule incipientes extenuari ꝛ resolui ad dispositionem suā primā: ꝛ omnino regimen scrofularū similatur regimini sephiros ex ꝑte ipsius egritudinis. ¶Et cum scrofule sunt magne: tūc plagari alienant se a curatione earuꝫ cū ferro ꝛ medicamine acuto: ꝛ illud ē de illis q̄ ducūt ad vlcerationē eaꝝ ꝛ ipaꝝ corruptionē: ꝛ est necessariū i hmōi vti euacuatione ꝛ mūdificatione cibi: ꝛ administrare medicinas resolutiuas sup eas cuꝫ facilitate. ¶Et iā īuenim⁹ ēpl'm apl'icū relatum ad x̄pianos in scrofulis mortalibus ruptis sanatiōis magne: sꝫ cum facilitate lenitate. ¶Et de empl'is calefaciētib⁹ scrofulas ē empl'm diaq̄lon. ꝛ q̄nqꝫ ꝑmiscentur cū h̄ emp̄lo medicine alie q̄s posuit hypo. sicut radix ꝛ ꝓꝑe cum ꝓꝑ̄ietate q̄ est in ea ꝛ sicut stercus capraꝝ ꝛ ouiū ꝛ sicut nasturtiū ꝛ radix cucumeris asinini: ꝛ vue mōtane ꝛ ficus q̄ cadūt an̄ maturationē albe aut farina fabaꝝ ꝛ amigdale amare ꝛ bdeliū ꝛ aggreganť ad illđ ꝛ administrenť. ¶Et de empl'is bonis ē empl'm hmōi. ℞. farine fabaꝝ ꝛ ordei ꝛ piguedis porci ꝛ rizi oīꝫ an̄. ꝑtē. j. ꝛ radicis colloq̄ntide ꝛ alumis iameni ꝛ radicū liliū et picis hūide oīꝫ an̄. ad ꝑtē. ß. aggregeť illđ cū oleo antiq̄ cū pinguedie frixa post liquefactionē pinguedis ꝛ picis in oleo. ¶Et confert emplastrum bonum re-

solués duritié i hebdomada & i eo qd est minus ea in trib⁹ diebus. qd. Gale. narrauit in catagéis. R. sinapis & se. vitice & sulfuris. & spume maris & aristologie & bdelij. añ. vnc. j. ãmoniaci & olei antiqui & cere. añ. vnc. ij. ¶ Et de medicinis q̃ sup easponunt: est pix ꝯfectis cũ ea ficub⁹ aut cũ squila aut cõfecta cũ ea radix caulis ꝯtrita & radix capparis cũ bdelio & lupini cũ aceto & melle cũ sirupo acetoso & sterc⁹ vaccinũ agreggatũ vel decoctũ cũ aceto aut oĩa ista cum adipe porci aut cũ oleo ¶ Medicamẽ bonũ fenugrecipites. 4. calcis nitri ãbor. añ. p. j. aggregẽt cũ melle. & iterũ radix cucũeris asini & folia lauri cũ glutio albori aut cinis ãbor aggregat⁹ cum eo et iterum aggregẽt faria horobi & sterc⁹ caprarũ & ouiũ ꝓprie mõtanar cũ vria i fãtis & fiat linimẽtũ. ¶ Et iterũ hoc medicam̃ myrrhe. x. ãmoniaci. vij. & dibic. j. euisci q̃rcini glãdiũ. v. galbãi olei ðbe sahar sordiciel alueariij apũ. j. teratur totũ. et iter aggregẽt i mortario aldibic ꝑparatũ & resina & sint ꝑoili. galbãi. vnc. iij. aggregetur illõ: et ẽ linimẽtũ bonũ. et ð medicinis bonis sũt cere gũmi pini adipis porci ñ salite prassij & floris eris ptes eq̃les fiat ex eis linimẽtũ. & iter resiue dactilor corticũ eris: añ. ptes. ij. alũinis iãeni arsenici: oĩ3. añ ptes. 4. sumat ex eis linimẽtũ. et de medicis bõis ẽ medicamẽ de lutrã & medicamẽ cucumeris asinini & medicamẽ de cõdisi. et medicamen nominatũ saudaros et medicie facte cũ serpẽtib⁹ & singularis ex eis est vt sumat serpẽs mortu⁹: & ꝓijciat in vas lutatũ luto sapiẽtie & dimittat i furno de laterib⁹: deide ꝓijciat cũ eq̃li quãtitate sui aceti ꝑmixti cũ melle s3 medietatẽ. ¶ Et de medicinis bonis ẽ medicamẽ ð cordu meno: & nasturtio & fimo colũbino cũ oleo: & oĩa lẽnitiua sũt iter singlaria. et silr farina horobi cũ eis & sola cũ aceto et cũ melle & cũ pice et cera et oleo. & iterũ sumat vue mõtane & nitrũ & resina et faria horobi & aggregẽtur cũ aceto & melle: aut accipe radices lilij & se. lini et isũdãt in vino et ponãtur i eis ambob⁹ post illud fimi colũbini q̃titas quã exigit illud q presens est et fiat ex eis q̃si emplastrũ et ẽ mirabile. et iã experta sunt vria cameli arabici et anodatũ ei⁹ emplastrum aut epithima commixtis cũ eis medicinis q̃ sunt ad scrophul. et fuerunt innatiua. et alumgat ẽ ex epithiathibus mirabilib⁹. et existimauerunt quidam et est allzindus q messes cornu caprini quando aduritur et bibit hebdomada vna oĩ die põdere. 3. ij. video q non oportet fieri in omni mense hebdomada vna. ¶ Et scias q de scrophulis sunt in quibus est cãcerositas et huiusmodi q̃dem oportet vt cõficiant medicine calide ꝑdicte cũ oleo ros. et dimittantur per dies aliquot & administrẽtur. ¶ In scrophulis aũt q̃ sũt calide cõplexionis nõ op3 vt supflua sit admistratio mediciar acutar: imo sufficit eis qd est sicut sanich de tritico cũ aq̃ coriãdri. et forti⁹ illo ẽ myrrha cũ duplo sui ðlicio cõfecta cũ aq̃ coriãdri: et regimẽ in hoc: vt vincat aqua coriãdri

aut vincat medicamẽ aliud ſm q preſens eſt ⁊ neceſſariũ facit vehemẽtia inflatiõis aut putatis eius. et de illis q̃ ꝯferũt eis eſt vt fiat sternutatio cũ oleo de nucleis piſtacorũ excorticatorũ adustorũ. Qd̃ ſi neceſſariũ fuerit in curõne scrophularũ vti ferro oꝫ tũc vt ſit adminiſtratio ei⁹ in scrophulis vicinantib⁹ venis pluribus et venis pulſatilib⁹ ⁊ neruiſ cũ cautela ⁊ defenſione. Homo em̃ q̃dã errauit cũ perforaret q̃ſdam scrophulas et obuiauit ramo neruorũ reuerſiuorũ: q̃re destructa eſt vox ⁊ iã accidit vt nõ inueniret neruũ: ſed detegeret eũ frigori: quare corrupta eſt cõplexio ei⁹ ⁊ deſtructa eſt ei⁹ opatio vſquequo redit ad ipm̃ eius cõplexio cum calefactione.

¶ Et fortaſſe errauit et inuenit alguidegi: et deterior alguidegi in hoc eſt illa q̃ eſt ꝓfundior: qua propter cũ excoriat ex latere ſaluo opꝫ vt ſumantur scrophule ⁊ deſtruat qd̃ reſiduũ eſt cũ medicamine acuto ⁊ nõ perueniat lateri leſio.

¶ De apatibus duris. Cap.xi.

Apoſtema durũ noiatũ ſephiros q puꝝ ẽ: eſt illd̃ cui ñ aſſociat ſenſ⁹ neq dolor ⁊ ſi remanet cũ eo ſenſ⁹ ⁊ dolor paus tũc nõ eſt ſephiros purũ: ⁊ purũ q̃dẽ ⁊ nõ purũ cũ quo eſt ſenſ⁹ q̃dã eſt ꝑuans dolorẽ. ¶ Et ſephiros aut fit a melãa feculẽta ſola radicali et color ei⁹ eſt cineriti⁹ aut melãa cõmixta cũ flegmate et color ei⁹ ẽ declinis ad colorẽ corporis: aut ex flegmate ſolo q indaratũ fuit. ¶ Et puri q̃dẽ color vt multũ eſt color plumbi et eſt vehemẽtis tenſionis et duritiei et fortaſſe ſuperemineni ei pili: et hoc ẽ illd̃ cui nõ eſt ſanitas: ⁊ eſt quoddã ex eo cui⁹ color ẽ color corporis: ⁊ pmutat de membro ad aliud ⁊ noiatur fermos: ⁊ q̃ñ q eſt cũ dolore corpis durũ magnũ qd̃ nõ ſanat neq permutat vnq̃. ¶ Et omne ſephiroſ aut incipit apparere paulatim ⁊ additur aut ꝯuertit̃ in flegmone aut heriſipilla aut exitura in loco vacuo: ⁊ cũ plm̃ accidit duritiei in viſcerib⁹ non accidit niſi poſt apa calidum qñ curãtur cũ infrigidantibus viſcoſis ex medicinis et cibi. ¶ Et q̃ñq cancerat ſephiros ⁊ propinquitas ſephiros ad cãcrũ ⁊ lõgatio ei⁹ ab eo eſt ſm mltitudinẽ inflãtiõis ei⁹ et paucitatẽ et apertionẽ pulſationis in eo ⁊ occultationẽ ei⁹ ⁊ apertionẽ venarũ in circuitu ei⁹ et nõ apertionẽ earũ.

¶ De cura. Cap.xii.

Oportet vt d̃ eis apatib⁹ illd̃ curet cui eſt ſenſus: ⁊ vt ſit inciſio poſt mundificationẽ corporis cum eo qd̃ educit humorem facientẽ egritudinẽ: et fortaſſe ẽ illa mũdificatõ cũ flobothomia ſi eſt ſanguis plurie nigredinis ⁊ ſup illd̃ q d̃ reſoluit et lenit ſimul: ⁊ nõ curet cum eo qd̃ reſoluit et exiccat tm̃: qm̃ illud ꝓducit ad vehementiã lapideitatis ꝓpter exiccationẽ groſſi et reſolutionem ſubtilis. Et oportet vt ponant curationi ei⁹ due reuolutiões: reuolutio ñ reſolõis cũ lenitate cum eo qd̃ exiccat plm̃ q: oẽ reſolutiuum ſm plurimũ exiccat ⁊ humectatiuum raro reſoluit: et opꝫ vt ſit gradus eius in caliditate ex ſcd̃o ad tertiũ ⁊ in exiccatione ex gradu p̃mo. et reuolutio alia lenificatiõis ⁊ ſint iſte due reuolutões ſuccedẽ

tes. ¶ Et op3 vt mēbrū famē pa
ti cogat i reuolutiōe resolōnis
et trahat nutrimētū ad ei⁹ op=
positū cū motione illi⁹ oppositi
et exercitio ei⁹ ꝛ ipsi⁹ famelica
tione ꝛ cibet i reuolutiōe lenifi
catiōis: ꝛ fiat ei cā appetēdi nu=
trimētū cū fricatōe et q̄ sunt ei si
milia: ꝛ liniat cū pice ꝛ diuersifi
cet necessitas in virtute medici
naꝝ resoluētiū et lenificātiū ꝛ d
bilitate eaꝝ ſm raritatē mēbri
ꝛ ipsi⁹ spissitudinē ꝛ vehemētiā
duritiei et debilitatē ei⁹. et iteꝝ
cōpositio medicinaꝝ op3 vt ag=
greget iter duas virtutes. ¶ Et
op3 ne multū vtant balneo qm̄
resoluit subtile ꝛ aggregat spis
su3: et n̄ puenit ad hūc finē vt le
niat spissū. ¶ Et lenificātia q̄dē
q̄b⁹ ē resolutio q̄dā sunt sicut a=
deps gallinaꝝ ꝛ āseꝝ et vituloꝝ
et boū ꝛ ceruoꝝ ppē et medulle
eoꝝ et adeps hirci: et asini ade
ps ē bōa eis ꝛ adeps rapaciū leo
nū ꝛ vrsi et leopardi et adib ꝛ q̄
currūt cursu eoꝝ d vulpib⁹ et lu
pis. et adipes rapaciū ex aui b⁹
¶ Et op3 vt misceant cū eis que
sūt sicut āmoniacū et bdelliū ꝛ
galbanū et storax ꝛ mastix: q̄ n̄ p
parant ad resoluēdū et fiat sin=
gularia. et de pdictis adipibus
melior est adeps leonū et vrsi. ꝛ
in mucilagine fenugreci. et se=
mi. lini sūt resolō et lenificatio.
¶ Et op3 ne in istis adipibus et
eaꝝ silibus de mollificātib⁹ sit
sal oino: qm̄ sal exiccat et indu=
rat: imo op3 vt sit eaꝝ operatio
operatio solis in cera q̄ lenit et
liq̄facit ꝛ nō peruenit ad hoc vt
exiccet. et de lenificantib⁹ iterū
in q̄bus est resolutio quedā sūt
bdellium siciliense et oleū anti
quū et oleū de alcanna et oleū
de lilio et galbanū et laudanū
et storax et ysopus hūida et me
liora eoꝝ sunt q̄ sunt minoris an
tiquitatis et exiccatiōis et vehe
mētioris hūiditatis: ꝛ iteꝝ ma
stix alba appropinquat pdictis
Et in oleo de alcanna et oleo de
lilio et ficub⁹ et alkerua ē de re
solōne et lenificatione sit q̄ est
supra sufficientiā. et de lenificā=
tibus quidē est vt sumat fex se=
minū et fex aceti et ferueāt ꝛ ef
fundat post ebullitionē bonam
supertrasq3 qd est ei cōueniētius
et administret. ¶ Et d medicinis
bōis ad illud est vt sumant ster
cus asini ꝛ radix euisci et fiat ex
ambobus linimentū: et si fuerit
cū ambob⁹ storax erit meli⁹. Et
iterū q̄n apparet lenitas op3 vt
liniat cu3 ammōiaco soluto cū
aceto forti dieb⁹ plurimis dein
de redeat lenificatō aut galba
no ꝛ oppoponaco aut sumātur
galbanū et ammoniacū et bdel
liū et terant oīa ꝛ inuoluant cū
oleo de ben et oleo d lilio cū a=
liquātulo mucillagis fenugreci
ꝛ lini et fiat emplm̄. et sordities
balnei ꝛ ex medicinis vehemen
tis iuuamēti q̄n ponit i emplis
apatū duroꝝ: et si nō inuenit sor
dities balnei tūc administrent lo
co ei⁹ aqua ei⁹ euisci et nitrum.
¶ Et d ēplis bonis in hora reso
lutionis sunt empla que sūt ad
scrophulas d illis q̄ diximus: et
emplastra iulios et colophō. et
cū apa est vehementis grossiti=
ei tūc n̄ ē excusatio ab aceto. ip3
em̄ incidit: et debilitat virtute3
mēbri et ppue cū est neruosum
qm̄ est vehemētius vacuū a ma
teria et dimittit eam cause ipu
menti deforis. Uerū op3 vt fiat
administratio aceti et intromis

ssio ei⁹ in medicinis i fine rei nõ in eius principio: et vbi cadit vltimatio in lenificatiõe: et cũ intromissione tepiditatũ lenificatiõis: et alleuiet in administratione aceti: ⁊ cũ nõ fit alleuiatio cũ aceto nocet neruis et ꝯuertit in lapideitatẽ. et medic⁹ tũc fit audacior in administrãdo acetũ cũ apã est in membro carnoso sicut id quod est in splene: et qñqꝫ linit loc⁹ cũ aceto et vaporat cuꝫ eo: deinꝯsequit cũ epithimathe sicut illđ qđ est de oppoponaco deiñ ãmoniaco: deiñ incipit cuꝫ pauco leni postea addit vt⁹: deinde gradat ad lenificationẽ. ⁊ opꝫ vt administret sup apã oleum lene in q̃ nõ est stipticitas: et est magis conueniẽs q̃ꝫ aqua et ꝑpue oleũ de aneto factũ cũ aneto humido. et illđ duritiei ꝙ est in neruis et cordis curet cũ incisiuis. ¶ Et de curatiõibus bõis ad illud est vaporatio ex lapidibus ignitis. s. lapide molendini et meli⁹ quo fit vaporatio ab eo est cũ aceto: et melior a q̃ fit vaporatio est marchasita: ⁊ opꝫ vt ad hanc perueniat summam in vaporando et suffumigãdo donec appeat sudor: et qñqꝫ linit cuꝫ marchasita trita cũ aceto ⁊ cõfert. Et oportet vt alleuiatio iterũ fiat in administratiõe aceti vt non separetur subtile et induretur spissum: vt non corrũpat virtutem neruorum superflue at est in principio deterius ⁊ ponãtur administrationi ei⁹ interpollatiões in qb⁹ est lenificatio cũ ergo incipies: tũc vaporet mẽbrũ cũ eis q̃ diximus ⁊ liniatur tũc cũ medicinis conuenientib⁹ ⁊ vt illud fiat in mẽbro carnoso est saluius.

¶ De duritie iũcturarũ. Ca. 13.

Quandoqꝫ accidit in iũcturis duricies ꝓhibẽs moueri iũcturas cũ facilitate: ⁊ nõ destruit sensuꝫ: ⁊ qñqꝫ est neru⁹ cũ quo est stupor aliqs. Et qñqꝫ est carnosior ⁊ cura est cũ eo quod sciuisti.

¶ De eis que nominantur almismar. Ca. 14.

Almismar ẽ nodus rotũd⁹ albus siñs capiti claui. Et plm q̃ dẽ accidit ex ꝑcussione et post exituras et post curationẽ earũ amplius multiplicantur i corpore: plm ei⁹ accidit in pedibus ⁊ digitis pedũ et in inferioribus ⁊ ledit intm̃ ꝙ ꝓhibet icessum: quare opꝫ vt sectio fiat sup ipm et extrahat aut moueat cũ manu semp ⁊ annectat ei plombũ: qñ talit est ꝙ nõ est possibile vt extrahatur. ⁊ plurimum quidem eius cum non curatur fit cancer.

¶ De cancro. Ca. 15.

Cancer est apã melancholicum de melancolica adusta a materia colerica i qua est materia colerica cũ qua ꝯbusta ẽ nõ a pura feculenta. ⁊ differt a sephiros p se cũ dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatione q̃dã ⁊ velocitate additiõis pp multitudinẽ materiei ⁊ inflãmationẽ: ⁊ pp illđ qđ accidit i illa mat̃ia de ebullitiõe dũ ipsa venit ad mẽbrum. et differt ab eo iterũ p venas q̃s mittit in circuitu suo ad mẽbruꝫ in quo est q̃si pedes cancri: ⁊ ñ sũt rubee sicut in flegmone: imo decliues ad nigredinem ⁊ obfuscationẽ ⁊ viriditatẽ ⁊ iã diuersificat ab eo: qm̃ plurimũ aduent⁹ sui fit incipiẽdo ⁊ aductus duri fit ꝑmutãdo ex calido. ⁊ differt

a sephiros qn̄ est ei sensus: et illi nō est sensus oino. Et plurimus q̄dē accidit in mēbris raris: et illud ē i mollioribus plus in epate et: in mēbris neruosis iterū. et in p̄mis cū accidit est occulte di spōnis: et qn̄ apparet cācer ābigit esse ei in primis cū: appet s̄z plm: deinde appent signa ei⁹. et in primis cū appet in pricipio ē sicut faba parua dur⁹ rotūd⁹ fusci coloris in q̄ est caliditas q̄dā. et cācer q̄dē est vehemētis coloris et ali⁹ est parui doloris q̄et⁹ et ali⁹ est qui perducit ad vlceratione qm̄ est ex melācolia que ē adustio sanguinis et adustio colere pure solu⁹: et ali⁹ est sicc⁹ q̄ nō vlceratur. Et qnq̄ pmutat vlcerat⁹ ad nō vlceratū; et qnq̄ reducit eū ad vlceratū curō ei⁹ cū ferro: et ponit ei labia grossiora et duriora. ¶Et vr̄ q hoc nōa sit nolatū cācer pp vnā duarū rerū aut pp suā tenacitatē cū mēbro sicut tenacitas cācri cū eo qd venat āt ppter formā suā in rotūditate sua s̄z plm cū dolore suo et egressione venarū q̄ sunt sicut pedes eius in circuitu ipsius.

¶De cura. Ca. 16.

Illud qd opz cauere de cura eius est: qm̄ cum incipit fortasse est pole vt prohibeatur ne addat super illud qd ipe ē: et pseruetur ita q nō vlceret: et accidit in q̄busdā hoīs vt sanet in eipiēs; pfirmatus vero nō. ¶Et multoties quidē accidit cancer interius occultus et est rectificatio in eo scdm qd dixit optimus ypo. vt non moueatur: qm̄ si mouet fortasse pducit ad mortē et si dimittit et nō curat fortasse plongat spatiū cū salute quadam: et pprie qn̄ rectificant cibi et ponunt de illis q̄ infrigidāt et humectāt et generāt materiā salnā sicut aq̄ ordei et alredradu parui et vitelli ouoꝝ sorbilium et similia illis. Et qn̄ est illic caliditas: tūc det lac vaccinū statim cū extractū est butyrū: et colet et qd sumit ex oleribus hūidis vsq ad cucurbitā. ¶Et fortasse suffe rūt cācri pui sectionē. nā si possibile est vt destruant cū aliquo: tūc nō est possibile vt destruant nisi per incisionē vehemētē: vt ex toto assumat mēbrū inadēs qd ē in circuitu ei⁹: icidēdo ipm ex circūdāte apa eradicādo oēs venas q̄ ibibūt ipm ita vt nō remaneat de eis aliq̄d: et currat post illud ex eis sanguis plurimus: et iā āteccessit mūdificatio corpis p solutionē vētris ex materia mala et flobothomiā: deinde pserua eū faciēdo eū stare super cibos bone quātitatis et q̄litatis et confortatione mēbri ad expellēdū q̄uis incisio in pluribus hoīs addit ei malitiam.

¶Et fortasse indiget post incisionem cauterio. ¶Et fortasse erit in cauterio timor magn⁹ et illud erit qn̄ fuerit cancer prope mēbra pncipalia et nobilia: et iā narrauit q̄dā pmoꝝ q medicus q̄dā incidit mamillā cācerosā radicitus et cācerata est altera. ¶Dico q possibile fuit si fuit illud i via cācerādi: qm̄ iuenit illā egritudinē: et possibile fuit vt eēt s̄m semitā permutationis: et est magis apparens.

¶De rememoratione regiminis soluendi ipm. Ca. 17.

Sumat i potu multis vicibus inter q̄s sint dies pauci quaq̄ vice q̄tuor aureos epithimi cum aq̄ casei: aut aq̄ mel

lis: aut decoctionē epithimi i. si rupo aceto. Et ei q̄ ex hoībus est fortis detur hiera eilebori.

¶ De rememoratione medicinaꝝ localiū ad cancrū. Ca. 18.

Post medicinas locales ad cācrū req̄runt̄ q̄tuor itētiones scꝫ destructio cācri penit⁹ ⁊ est difficilis: ⁊ ꝓhibitio additionis. ⁊ ꝓhibitio vlceratiōis ⁊ curatio vlcerati. ¶ Et i illis q̄b⁹ q̄ritur destructio cācri penit⁹ itur ꝟsus illd̄ in quo est resolutio ei⁹ qd̄ collectum ē de mā mala ⁊ expulsio ei⁹ qd̄ ꝑparatū ē ad colligendū i mēbro de ea: ⁊ si fuerit vehemētis ꝟtutis motiōis tūc dimittat̄: nā illd̄ qd̄ de medicis forte est addit cācro malitiā: et silr̄ oꝫ iteꝝ vt alienent̄ i eis mordicatiua ⁊ pp illd̄ sunt medicine bone ei in mineralibus ablutis sicut tutia abluta: ⁊ misceant̄ cū ea q̄nq̄ de oleis sicut ē oleū ro. ⁊ oleū de keiri. ¶ Ad illd̄ ꝟo qd̄ ꝓhibet additionē ꝑuenit̄ cū abscissiōe mā̄ei et refectiōe cibi et ꝯfortatiōe mēbri et cū medicis repcussiuis notis: ⁊ admistratione linimentoꝝ mineraliū sicut linimētū fricatiōis lapidis molēdini et lapidis cotis: sicut linimētū factū ex fricatiōe ei⁹ qd̄ resoluit̄ iter tabulā et manichā de plūbo in hūiditate effusa sup tabulā q̄ est sicut oleū ro. et sicut aqua coriādri ⁊ iteꝝ emplꝰatio cū acresta trita ē bona iuuatiua. ¶ Et illa q̄bus q̄rit̄ ꝓhibitio vlcerationis sūt linimēta p̄dicta ad ꝓhibēdā additionē cū nō fuerit in eis mordicatio: oīa ei ea sῑt iuuatiua ⁊ ꝓpe q̄n miscētur cū fricatiōe p̄dicta q̄ fit ex pistello ⁊ tabulis plūbeis: q̄n ē cōfricata terra sigillata aut bolū armenū aut oleū antiquū et aq̄ sempuiue ⁊ cerusa cū succo lactuce aut mucillagine psilij et cerusa et plūbo: q̄m est ꝯpositio bōa. ¶ Et de eis q̄ sunt iuuatiua est emplastratio cū cancris fluuialibus recentib⁹ et ꝓpe cū climia. ¶ De illis aūt q̄ in curatiōe vlcerati sunt bona ē vt assiduet̄ pannus lini īfusus in aq̄ solatri sup eū: et q̄ties fortasse exiccat̄ madefiat desup cū aq̄ ei⁹. ¶ Aut sumatur medulle tritici: et olibāi et ceruse de plūbo oīm pōd⁹. ʒ. i. et terre sigillate et boli armenī et aloes abluti oīm. an̄. ʒ. 2. aggregent̄ ista et terant̄: et admistrent̄ sup hūidū pulueres et sup siccū ēplr̄m factū cū olo ros. Et q̄nq̄ ꝯfert eis cinis cācri cū cerato cū olo ros. et meli⁹ eo ē cui admixtū ē eq̄le ei de climia: ⁊ q̄nq̄ cōfert in eo medicamē de tutia aut tutia abluta cū aqua portulace aut mucillagine psilij.

¶ De apatib⁹ vētosis et inflationibus lacertorum. Cap. 19.

De apatib⁹ vētosis aliđ est qd̄ fit a vapore leui: et silr̄atur estuatiōi et currit cursu ei⁹: et aliđ est qd̄ fit a vapore vētoso et noīatur iflatio et ē ei ipulsio et vicissitudiaria accessio: et fortasse ꝑcutit ꝑcussiōe man⁹ et ꝓpter q̄n inuenit spatiū ad qd̄ aggregātur sicut stōach⁹ et intestina: et qd̄ est inter pāniculos circundātes ossa: ⁊ inter ossa circūdata lacertis ⁊ inter lacertos: ⁊ silr̄ q̄ circūdat chordas ⁊ fortasse nō resoluit spatia imo subtiliat membra coniuncta ⁊ resoluit ea: et generat in eis qd̄ facit necessarium disrumpere ea. Et ventositas remanet ⁊ retinet ꝓpter spissitudinē suā ⁊ ꝓpt̄ gros

situdinē suā: ꝛ ꝓpter spissitudi-
nē ei⁹ qđ cōtinet eā et cōstrictio
nem pororꝫ. ¶ Et qñq₃ existimat
hō ꝙ super membrum eius sicut
genu sit apostema idigēs pfora
tione: q̄re perforat ipm et egre-
ditur ventositas tantum.

¶ De cura. Cap. 20.

Illius autē quod est simile
estuationi cū augmento lo
ci curatio est genus curationis
eius. ¶ In inflationis vero cu-
ratiōe est necessariū ꝙ cutē igre
diat̄ ꝛ resoluat illđ qđ ē in ea: et
sit poſſe vt sit ei super locū mora
spatij lōgi ꝛ ē necessariū vt sit in
fine subtiliatiōis vt firmet̄ subti
litas ptiū ei⁹ ex ꝓfundatione vl
tima. ¶ Et fortasse idiget pōne
vētosarū absq₃ scarificatione vt
carminet̄ vētositas. ꝛ de medici
nis ei⁹ localib⁹ sūt olea calida
sicut oleū subtiliū ptiū i quo de
cocta sunt sicut rutha: ꝛ cuminū
¶ Et de seminib⁹ subtiliātib⁹ se
mē apij anisi: ꝛ ameos ꝛ q̄ similā
tur illis. ¶ Et de ēplastris resol-
uentib⁹ ꝛ ꝓprie ꝓpter illđ quod
cadit i mēbris chordosis ꝛ lacer
tosis est illđ qđ recipit sorditiē
balnei q̄ ponat̄ cū aq̄ in patella
calcis nō extincte ſm quātitatē
q̄ ꝓueniat ex ea spissitudo luti:
ꝛ liniātur cū eo: ꝛ qñq₃ faciūt ex
vino ꝛ calce empl'm eq̄le bonū.
¶ Aliud sumat̄ ysop⁹ sicca ꝛ te-
rat̄ ꝛ pulueriʒet̄ sup ceratū fctm
ex cera: ꝛ oleo anetino: ꝛ fiat em
pl'm ad liniēdū. ¶ Et i eo qđ ac
cidit ex iflatiōe i lacertis pp at-
tractionē q̄ accidit eis: oꝫ vt alie
nent̄ medicie calide valde ꝛ acu
te ne refugiāt mēbra ex eis et te
rātur imo qñ medicant̄ cū reso
lutiuis: tūc misceat̄ cū eis aliq̄d
de sentiētib⁹ dolorē: et illud ē si-
cut curatio tua q̄ scis cū eo qđ
est sicut rob ꝯcessuꝫ cū oleo in q̄
ifusa ē lana ysopi. ¶ Et si fuerit
caliditas aliq̄: tūc cū olo ros. ifu
sa i eo lana ysopi soluta i eo aq̄
ysopi humide. Et administrent̄
oīa illa tepida ad caliditatē de
cliuia: ꝛ nō pmittant̄ infrigida-
ri qm̄ frig⁹ nocet hmōi. ¶ Qđ si
fuerit illic dolor ex ꝑncipio: tūc
administrētur desup olea in q̄-
bus est sedatio doloris cū ꝓhi-
bitiōe aliq̄ ex ꝑncipio sicut oleū
vio. ꝛ ros. cū ꝟtute olei anetini.
¶ Et qñ inuenit̄ aliq̄ alleuiatio
ponat̄ in medicinis illud i quo
est additio ꝟtutis ad resoluen-
dū sicut nitrū ꝛ acetū ꝛ deinde
sicut cinis ꝛ empl'a resoluētia: si
cut emplastrum predictum.

¶ De vena medeni. Cap. 21.

Est vt accidat sup ptē cor-
pis pustula q̄dā inflās: dei
de vesicat: postea egredit̄ ex eo
q̄ddā rubeū ad nigredinē decli
ue deiñ nō cessat ꝓlōgari ꝛ ꝓlon
gatur: ꝛ fortasse est motus volū
tari⁹ sub cute ac si esset mot⁹ aīa
lis: ꝛ quasi in veritate sit ꝟmis
dōec existimēt q̄dā ꝙ sit aīal qđ
gñatur. ¶ Et existimant quidaꝫ
ꝙ sit ram⁹ villi nerui p vehemē
tiā grossitudinis. Et plurimum
quidē accidit in cruribus ꝛ ego
iā vidi eam sup manus et super
latus. ꝛ multiplicat̄ i infantib⁹
sup vtrūq₃ latus: ꝛ qñq₃ extendit̄
ꝛ abscinditur ꝛ magnificatur in
ea labor et dolor: imo per spa-
tiū dolet: ꝛ si nō incidat̄. Et ga-
le. quidē dixit: ꝙ nō fuit compre
hensum: ex esse eius aliquid ma
nifestū super qđ sit innitendum
qm̄ ipe nō vidit eā oīno. ¶ Et di
xit ꝙ cā ei⁹ est sanguis calidus
mal⁹ melācolic⁹ aut flegma adu

adunatum cum vehementia sic citatis cōplexionis. ¶ Et fortasse generāt eā quedā aque ⁊ olera cū ꝓprietate que est in eis: ⁊ de cibis qui plurimum generāt ea est ille q̄ ē calid⁹ ⁊ sicc⁹: ⁊ quāto plus fuerit materia a qua generatur acutior erit dolor vehemētior: ⁊ fortasse accidit in corpore vno in locis quasi quadragita ei⁹: aut quinquaginta ex qua tū euadet cū curatiōe. ¶ Et minorat in corporib⁹ hūidis ⁊ assuetis balneationibus ⁊ cibis hūidis ⁊ assuetis vino cū mēsura: et plurimū quidē gñatur in medena ⁊ pp hoc ꝓportionātur ei: et gñatur etiā in terra corascem ⁊ aliis: ⁊ multiplicantur iterū in terra egypti ⁊ in terris aliis.

¶ De cura. Cap. xx.

Solicitudo q̄dē ei⁹ in terra in qua gñatur et cibi ex q̄bus gñatur q̄bus est materia q̄ est causa eius illud est cum euacuatiōe sanguinis mali flobothomādo ex basilica aut ex saphena ſm locū ⁊ mūdificationē sanguis cū eis q̄ sunt sicut sirupus de mirabola. ⁊ decoctio epithimi: ⁊ potare pillulas cochias ꝓprie ⁊ administratio trifere fctē ex sene ⁊ fumoterre ⁊ humectatio corpis cū cibis humectantib⁹ ⁊ balneatiōes ⁊ reliquū regimen humectatiuū notū. ¶ Uerū cum appet esse ei⁹ in p̄mo appitiōis eius tūc rectū ē vt admistret regimē mēbri cū emplis infridantib⁹ ⁊ humectātib⁹: sicut sūt succi fridi noti cū duob⁹ sandalis ⁊ cāphora post mundificationem corporis ⁊ administrationē iterū factā cū missione sanguisugarū sup locū. ¶ Et de epithimatibus bonis est epithima ex sandalo ⁊ aloe et cāphora aut myrrha et psiliū et lac dulce. Si aūt nō separat sꝫ icipit cadere fortasse ꝓhibet eā ⁊ aufert eam ⁊ alleuiat labores in ea si bibat paticēs eā ſm ꝯtinuitatē trib⁹ diebus oī die pōdus. ʒ. ii. aloes aut bibat de eo ī die. i. ʒ. s. in. iii. ʒ. i. in iii. ʒ. i. ⁊. s. trib⁹ dieb⁹: ⁊ liniat super eā aloes aut liniat sup aurificiū ei⁹ hūiditas aloes hūidi vi scosi. ¶ Et silr ī p̄ncipio cū egredit si nō curat de ea ⁊ egreditur tū rectū ē vt ꝑpet ei qd stringat eā: ⁊ sup qd reuoluat cū facilitate paulati: donec egrediat vsq̄ ad finē sui absq̄ incisione: ⁊ melius ē plūbū sup qd inoluit: ⁊ sit sufficiētia sup grauitatē ei⁹ in attractione ei⁹: qm̄ attrahit cū facilitate ⁊ non abscindit. ¶ Et sit studiū tuū ī alienatiōe egressiōis ei⁹ vt incipias ⁊ extenues mēbrū ⁊ rarifices ipm cū embrocis ex aq̄ calida ⁊ mucillaginibus infridātib⁹ ⁊ oleis lenificātibus fridis ⁊ subtilis calitatis ⁊ que currūt cursu ei⁹ vt facilis fiat exitus ei⁹. ¶ Et fortasse non sit facilis p illud: imo idiget eis q̄ sūt linimētum cū olo de keiri imo sambacino: imo oleo de bē et vt administret sup ipam ēplastrū de pice: et si existimatio fecerit necessarium vt perforetur vt egrediatur cū totalitate sua et non fuerit qd prohibeat: perforetur et extrahat: et si egressio eius cū extractione predicta nō fuerit facilis et pforatio ipsius non fuerit possibilis: tūc putrefac eā cū butyro putrefiet enim tota et egrediet. Et caue ne administres calida ex medicinis quoniā fortasse puenit ad estiomenum. ¶ Et quando assidua-

tur sup posteriora ei⁹ fricatio cū sale paulatim: ꝛ illō fit retro cū facilitate: ꝛ ex egressione ei⁹ cū subtilitate egredit̄ cū totalitate sua ꝛ ꝑpe qn̄ scindit̄ aut penetrat̄ qd̄ est post ipsaȝ ꝛ intromittitur stilus sub ea illic ꝛ expellit̄ ꝛ assiduat̄ abstersio cū ipa egredit̄ cū sale paulati: ꝛ cū facultate: nā cū illud sit cuȝ ea egredit̄ tota. ¶ Qd̄ si incidat ꝛ redit: nō erit excusatio q̄n perforetur nisi inueniat̄ modus alius: deinde egrediatur cum facilitate ꝛ curetur locus cura vulnerum.

¶ Tractatus terti⁹ de lepra.

¶ Quid sit lepra ꝛ cā eius. Capitulum. j.

Lepra est infirmitas mala proueniens ex sparsione colere nigre in corpore toto q̄re corrūpitur complexio membroꝝ ꝛ forma ipoꝝ ꝛ figura eoꝝ ꝛ fortasse corrūpitur in fine ei⁹ ipoꝝ continuitas: ita vt corrodātur mēbra ꝛ cadāt casu q̄ fit ab vlceratiōe. ¶ Et ē sicut cācer cōis corpi toti: fortasse em̄ vlcerat̄ ꝛ fortasse nō vlcerat̄. ¶ Et est aliq̄ q̄ cū patiente eā manet tpe lōgo valde. ¶ Et melia q̄dē qn̄q͡ȝ expellit̄ ad membrū vnum ꝛ facit accidere duritiem: aut sephiros: aut cācrū ſm̄ dispōnes suas. Et si fuerit subtilis dn̄ans ꝑuenit estiomen⁹: ꝛ si expellit̄ ad supficiē cutis eueniet illō qd̄ noiat̄ albaras ꝛ morphea nigra ꝛ impetigo ꝛ his sitia. Et qn̄q͡ȝ spargit̄ in corpore toto ꝛ tūc si putrefiat prouenit febris melancolica. ꝛ si ꝯculcet ꝛ nō putrefiat: eueniet lepra. ¶ Et cā eius efficiens antiquior est malitia complexionis epatis decliuis valde ad caliditatem ꝛ siccitateȝ. quare adurit sanguinem in melancoliā: aut ꝯplexio corpis toti⁹: aut sūt ambe ita q̄ faciunt sanguinem acq̄rere per causas suas frig⁹. ¶ Et causa eius materialis sunt cibi melācolici ꝛ cibi flegmatici iterum quando componitur in eis satietas nauseatiua aut operatur in eis caliditas q̄re resoluit subtile ꝛ ponit spissum melancoliā ꝛ repletiones: ꝛ comestiones super satietatem sunt ad hanc eādē intentioneȝ. ¶ Et cause eius iuuatiue sunt oppilatio poroꝝ quare prefocatur calor innatus et infridatur sanguis ꝛ ingrossatur: ꝛ proprie quādo splen est oppilat⁹ debilis nō attrahit: neq͡ȝ pōt mundificare sanguinē ex humore melācolico: aut est virtus expulsiua in visceribus debilis ab expulsiōe illius i venas ani ꝛ matricis et sūt pori stricti et qn̄q͡ȝ adiuuat illud: totum corruptio aeris in seipso: aut ꝑpter vicinitatem leprosorum quoniā egritudo est euadens. ¶ Et qn̄q͡ȝ accidit ꝑpter hereditatem et propter complexionem embrionis ex qua creatus est in se propter complexionē que est ei aut acq̄sitā in matrice: ꝑpter dispositionē q̄ est ei: sicut accidat vt ei sit conceptio in dispositione mēstruoꝝ. ¶ Et qn̄ aggregatur caliditas aeris cū malitia cibi et ei⁹ essentia est ex gn̄e piscium ꝛ carne salita ꝛ carne grossa: ꝛ carnib⁹ asinoꝝ: ꝛ lētib⁹ ꝓculdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicat̄ i Alexādria. ꝛ colera nigra qn̄ ꝑmiscet̄ sanguini adiuuat pape i⁹ ad gn̄andū mltū ipi⁹

qm̄ pculdubio igrossat ex duo bus modis: quoꝝ vn⁹ ē p subaȝ suā grossaȝ: ꝛ scđs p frig⁹ suuȝ cōgelās. ¶ Et qñ ingrossat per ptē hūiditatꝭ sue: tūc est exicca tio ei⁹ p caliditatē corpis facilioꝛ. ¶ Et iā pđctū ē ex gssitudi ne sanguis leprosoꝝ ad hoc vt egrediat in flobothomijs eoꝝ qddā q ē sic harena: ꝛ hec egri tudo noiat leonina: ꝛ dr q non noiat ita: nisi qm̄ plm̄ accidit leonib⁹: ꝛ dr qm̄ terribilē facit faciē patiētꝭ eā ꝛ ponit eā i for ma leonū: ꝛ dr qm̄ rapacit tȝ q capit rapacitate leōis: ꝛ đ hac egritudie q ē debilis difficilis est curatiōis: ꝛ đ curōne fortꝭ ñ fit spes; ꝛ icipiēs qdē ē suscepti bilioꝛ: ꝛ ꝯfirmata ē magꝭ iobe diēs. ¶ Et fcā ex meľia colere ē magis feda ꝛ plis nocumēti ꝛ difficilioꝝ accñtū ꝛ vehemēti⁹ adurēs; sȝ ē susceptibilioꝛ curō nis. ¶ Et fcā a fece sanguis est salubioꝛ et qetioꝛ et nō vlcerat. ¶ Et facta a meľia adusta silat colerice i suis accñtib⁹: sȝ ē tar dius suscipiēs curationē. ¶ Et hec qdē egritudo ñ cessat corrūpere ꝯplexionē mēbroꝝ p q̄litatē cōtrariam qualitati ꝯue niēti vite scȝ caliditati et hūiditati donec peruenerit ad mē bra principalia, ꝛ illic interficit ꝛ incipit in pmis ab extremi tatib⁹ et mēbris leuib⁹: ꝛ illuc cadūt pili ab ea: et alterat color ei⁹: et fortasse puenit ad vlcerādū: deinde vadit paulati i corp⁹ totū: nā q̄uis pria gñatio ei⁹ fit in viscerib⁹: tñ pmū vestigiū eius est in extremitatib⁹: quoniam sunt debiliores: verūtamen quādoq moꝛit patiens eam antequam conuertatur malitia ei⁹ apparēs sup viscera et membra principalia, ꝛ est mors illius cū attractiōe: et propter malitiam ꝯplexiōis illi⁹. ¶ Et cū cancer q est lepra mēbri vnius sit de illis quib⁹ nō est sanatio: tunc qđ dicem⁹ de lepra que est cācer corporis totius verūtamē in lepra ē res vna: et est q egritudo spargit i totū corp⁹. ¶ Et qñ admistrantur curationes fortes sustentant egritudinem: et non agit super membra simplicia et in cancro non est ita.

¶ De signis. Cap. 2.

Quādo icipit lepra incipit color fieri rube⁹ tendens ad nigredinē. ꝛ appet i oculis obfuscatio ad rubedinē declinis: ꝛ apparet in anhelitu strictura: et in voce raucedo cā nocumēti pulmōis ꝛ cāne eius: et multitudo i sternutatiōe: et appet i naso gaucta: ꝛ fortasse fit strictura i narib⁹ et cassamu: ꝛ icipiūt capilli i subtilitatem et paucitatē puenire; ꝛ apparent vene i pectore ꝛ pte faciei: ꝛ est odoꝛ corpis ꝛ ppꝛie i sudore: et odoꝛ āhelit⁹ ad fetorē đclinis: ꝛ appent hūores meľici ꝛ mali ꝛ dolosi ꝛ mltiplicāt i sōno sōnia meľica: ꝛ sētit sōno q̄si sup corp⁹ suū sit guedo maria: dein appet sparsio i capillis ꝛ cas⁹ i eis ex toto ppꝛie in pilis q sūt in facie et partib⁹ ei⁹: et qñq dislocatur locus piloꝛū: ꝛ scindunt vngues: et incipit forma fieri feda: et facies fit terribilis. et color denigrat. Et incipit sanguis cōgelari in iūcturis et putrefit. Et addit cōstrictio anhelitus donec peruenit ad difficultatem vehemētem ꝛ

disniã magnã. ⁊ puenit vox in fine raucedis ⁊ igrossant labia ⁊ denigrant. ¶ Et apparet sup corp⁹ additio glãdulosa filiis aiali qđ grece noiat sacos: deiñ icipit corp⁹ vlcerari qñ lepra ẽ nõ qeta. Et corrodit cartilago nasi: deiñ cadũt nasus et extremitates: ⁊ currit vir⁹ fetẽs: ⁊ redit vox ad occultationẽ: et tũc tã nõ remanẽt pili et denigrat color valde. ⁊ pulsus qdem leprosi ẽ debilis pp debilitatẽ virtutꝫ ⁊ paucitatẽ necessitatꝫ: cũ egritudo sit frida et tarda nõ velox pp debilitatẽ frigoris: et sit necessaria spissitudo cũ non sit velocitas neq magnitudo.

¶ De cura. Cap. 3.

Opꝫ vt icipiat i ea cũ euatio nib⁹ ⁊ mũdificatõe añq̃ igrosset egritudo: ⁊ cũ tu v̾ificaueris q illic sit sanguis pessim⁹ corrupt⁹: tũc opꝫ vt icipias et flothomes flõia vltia: et si non aliũde saltẽ ex manib⁹. ⁊ si nõ v̾ificaueris illđ tũc nõ flõmes: flõmia ei ex venis magnꝫ q̃nq pl⁹ nocet q̃ sit ei⁹ iuuamẽtum. Uerũ fit securitas cũ flõmia ei⁹ ex sepatiõib⁹ venaꝝ puaꝝ si timet flõmia magnaꝝ. Et scias q sãguis frid⁹ ẽ i eo qđ apparet: q̃re fit illđ magis vltimũ q̃ vẽtose ⁊ sanguisuge: et min⁹ nocẽs viscerib⁹: et ille sũt sic vene frõtis et nasi. ¶ At v̾o fm plimũ flõmia ẽ necessaria in curatiõe hui⁹ egritudis. ¶ Et de illis q̃ vocãt ad illđ est ɔstrictio anhelit⁹ ei⁹ ⁊ difficultas ipi⁹: ⁊ forte ẽ necessariũ flõmare guidẽ apđ vehemẽtiã raucedis vocis ⁊ timorẽ p̃focatiõis. si g̃ flõmet: opꝫ vt q̃escat hebdomada vna: deiñ euacuet cũ eis q̃ sunt sic hieralogodiõ ⁊ hiera đ pulpa colloq̃ntide: et euet cũ apozimatib⁹ ⁊ pillis factis ex epithimo ⁊ sticados ⁊ polipodio ⁊ mirabo. nig. ⁊ kebul ⁊ elleboro ni. ⁊ lapide lazuli: et lapide armẽo: ⁊ ñ nocet si misceat eis pulpa colloq̃ntide: ⁊ scamõea et pp̃e qñ illic ẽ colera ⁊ adiũgant eis aloes ⁊ cucumer asininus: ⁊ theodoricõ ẽ bonũ eis. ⁊ hierapigra itẽ ⁊ pp̃ie qñ fit fortꝫ cũ scamõea ẽ đ illis solutiuis q̃ sũt bõa leprosis: ⁊ p̃cipue qñ odorat odoramẽtũ ellebori aut ponit cũ ea lapis armen⁹: ⁊ i estate opꝫ vt exiccent ⁊ non vltimet i decoctiõe fortiter vt nõ spargatur ⁊ mltiplicet. De coctio ad leprosos. ℞. mirabo. citrinoꝝ et nig. ãboꝝ ana. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althit boni. ʒ. ß. passularuꝫ enucleataꝝ minã. v. decoquant cũ trib⁹ ebetie aq̃ donec puẽiat ad t̃tiã et exprimatur et misceat in ea de aq̃ mellis põd⁹. ʒ. v. et det in potu. Et vngat corp⁹ ei⁹ ex butyro ⁊ sedeat in sole dõec fricet aut ambulet septuaginta passibus: et cõuertat sup dextrã ⁊ sinistrã ⁊ dorsuꝫ et vẽtrẽ: ⁊ comedat cappares cũ melle. sumat in potu hãc m̃dicinã fꝫ qđ narrauim⁹ septẽ dieb⁹ et renouet đcoctio ei⁹ oi die. ¶ Et nõ sufficit i curatione istoꝝ ⁊ q̃ nõ sunt ɔfirmati euo vna: imo fortasse ẽ necessaria euo in mẽse bis: aut i oi mẽse semel fꝫ qđ testimoniũ facit esse necessariũ et illđ cũ medicinis tẽperatis: et q̃nq soluitur oi die cũ facilitate ascellatiõe vna aut duab⁹ ascellationib⁹ cũ eo qđ soluit illđ de potionibus iuuatiuis ex medicinis p̃dictis

dict; q̄dragita dieb⁹. ¶ Fortes ꝟo valde sic̄ ellebor⁹ ⁊ ei siṁia: et q̄ sunt multi ponderis suffi-ciūt in āno semel in vere: semel in autūno: aut pl⁹ hoc. Et op; vt veniat̄ sup cerebra eorū cu; mūdificatione cū eis que sunt sicut gargarismata p̄dicta in ca. egritudinū capitis: ⁊ cū ca-put purgijs not;. ¶ Descriptio caput purgij. ℞. macropiper; ⁊ celidonie ⁊ capsie ⁊ nasturtij: ⁊ burūgi oi; añ. ʒ. j. nuc; muscate pulegij amboꝝ añ. ʒ. ʃ. succi agni casti cotilas. iij. olei sisa-mini cotilas. iiij. misceāt̄ ⁊ dco quant̄ dōec ↄsumat̄ aq̄: deiñ co let̄: ⁊ ꝛuet̄ i vitriata: et fiat ca-put purgiū i narib⁹ q̄ptū capiūt deiñ sequat̄ q̄ñ illud multipli-cat̄ cū caput purgijs humectā-tib⁹ p̄dictis. ¶ Et op; vt prohi beant̄ ab oi q̄d exiccat ⁊ resol-uit hūiditatē innatā: ⁊ sup eos interdicant̄ labor ⁊ āgustia et vt p̄mutet̄ de aere ad aerē q̄ ↄ-ri⁹ est ei. ⁊ dent̄ ei in potu post mūdificationē olea: sicut oleū de amigdalis cū eis q̄ sūt sic̄ ex p̄ssū vue: ⁊ illō q̄ñ eūati sīt mul-toties. Et op; vt exercitent̄ oi mane post expulsionē sup̄fluita tū ab itestinis: ⁊ precipiant̄ ele uare vocē altā: et saliāt ⁊ luctē tur: deiñ fricent̄: cū ergo suda-uerint tūc sumāt potū: et post illō inūgant̄ oleis tēpat; i cali do et frido hūectātib⁹ s̄m plu-rimū ↄfortātib⁹ in p̄mis: ipsi eñ indigēt i p̄mis ↄfortātib⁹ sic̄ mirabolani iteꝝ ⁊ galle cu; aceto. ¶ Et q̄ñq; admistrat̄ sup eos inūctio ex oleo cū lacte mu lier;. ¶ Et sil̄r op; vt fiat eis ca put purgiū cū eo q̄ñ multipli-cat̄ siccitas et q̄ñ ↄmonet̄ i eis

nausea caueat̄. ¶ Et meli⁹ q̄d ē est vt balneent̄: deiñ inūgant̄: ⁊ q̄ñ balneati sūt tūc eoꝝ inūctio nes sint sic̄ oleū myrtinū ⁊ ma-sticinū: ⁊ oleū d̄ sūmitatib⁹ vi-tiū ⁊ darsisahā ⁊ oleū de costo sup extremitates. ¶ Deiñ ille q̄ de eis ē medicat⁹ q̄escat me-dia hora: ⁊ p̄paret̄ vomitui cū p̄ena: deiñ sumat i potu aliq̄d de absinthio. ⁊ fortasse ē neces-sariū inūgere eos i balneo cu; subtiliatiuis resoluētib⁹ i q̄b⁹ cadūt nitrū ⁊ sulphur et bacce lauri ⁊ glutinū carpētarioꝝ: imo sinap; ⁊ origanū ⁊ piper ⁊ macropip ⁊ piretrū ⁊ staphisa-gria ⁊ sinap; ⁊ aloes ⁊ calamē tū ⁊ ēplastrat̄ eos sup iūcturas eoꝝ: imo fortasse ē necessarium q̄d ē sic̄ euforbiū: ⁊ illud q̄ñ p̄ci pit eis vt balneent̄ pp r̄solutio nē sup̄fluitatū eoꝝ ⁊ pp sudore; ipsoꝝ inūctio ei eoꝝ ē canō i cu ratiōe ipoꝝ: ⁊ q̄ñq; inūgunt̄ fri cādo cū tyriaca ⁊ scellite ⁊ ale-fangiē: ⁊ fortasse ē necessarium inūgere cū hmōi i sole calido. ⁊ melior ablutionū eoꝝ in bal-neo ē aq̄ i q̄ dcoq̄t̄ fenugrecū cū sapone bono. et op; vt alienet̄ leprosus a coitu penit⁹. ¶ Res ꝟo q̄ i potu tribuunt̄ mlt̄e sūt: nā de melior ib⁹ medicinis ē ty riaca minor fcā cu; carnib⁹ vi-pere: ⁊ tyriaca diatesserō ⁊ alaf menā ⁊ diasulfur. Et q̄ñq; fit ca put purgiū cū istis etiā: ⁊ vt in potu sumāt de trociscis tyri et sol̄ aur̄. j. i vnc. vinigrossi aut passi ⁊ trocisc; sq̄lle iteꝝ. ⁊ scias ꝙ caro vipe ⁊ illō i q̄ ē ꝟt⁹ ei⁹ ē de nobilib⁹ medicis ei. ⁊ nō o; vt sit vipa de luto aut littoral; aut d̄ loc; hūid;: q̄m i ea s̄; plu rimū ē paꝝ iuuamēti. ⁊ de illis

que plurime ē malitie ē illa q̄ sitim facit cū q̄ ē pditio imo eli gat̄ mōtana p̄cipue alpa: ⁊ ab= scidāt̄ capita eaꝝ ⁊ caude vice vna subito ⁊ tunc si m̄ltiplicat̄ curs⁹ sāguis: ⁊ remanēt viue: ⁊ agitāt̄ agitatōe pluria tpe lō= go: tūc iste sīt bōe ⁊ si ñ dimittā tur: ⁊ q̄ ex eis sīt ꝯuenīētes sunt ille ex q̄b⁹ plurim⁹ currit sāguꝫ et q̄ sīt plurie agitatiōis: ⁊ post decollationē mūdificent̄ ⁊ deco quant̄ sic̄ dicem⁹ tibi et come= dat̄ ex eis ⁊ iure ipaꝝ. ¶ Et ex potatiōe q̄dē vini i q̄ morit̄ vi pera aut viuit iā sanati sīt q̄dā accidētalit̄ aut itētiōe iterficiē di ex eo q̄ i potu tribuit vt mo= riat̄ ille lepros⁹ ⁊ q̄escat: aut q̄e scat ab eo: aut fit illō obedien do sōno: aut visiōi: ⁊ sal vipere iuuatiu⁹ ē iteꝝ. Elixatio autē vipere ē vt sumat̄ vipa absciss= sis extremitatib⁹ mūdificata a visceribus deiñ elixet̄ cū porris ⁊ aneto ⁊ cicere et sale pauco de coq̄t̄ cū aq̄ pluria donec dissol= uat̄: ⁊ sumāt̄ ossa ei⁹: tūc ab ea ⁊ mūdet̄ caro ipsi⁹: ⁊ det̄ ad co medēdū caro ei⁹: ⁊ sorbeat̄ ius ipi⁹: ⁊ ponāt̄ ossa ei⁹ tūc sup mi cas panꝫ de silīa: et fortasse p̄ij= cit̄ cū ea aliq̄d d̄ pullꝫ colūbaꝝ donec bōa fiat. ⁊ hui⁹ q̄dē regi mis iuuamētū fortasse nō ap= paret in p̄ricipio deiñ appet su bito: et fortasse añcedit sanita tē sepatio rōnꝫ dieb⁹ aliq̄t. ⁊ si= gnū appitiōis iuuamēti ei⁹: et applicatio ad horā i q̄ oꝫ vt ab stineat̄ ab admistratiōe ei⁹ ē vt icipiat lepros⁹ isfari q̄r isfat̄ deiñ fortasse pmiscet̄ rō ei⁹: postea excoriat̄: deiñ sanat̄. Cū g̊ nō pa tit̄ scotomiā neq̧ isfat̄: tūc iteret̄ sup eū regimē vice alia. Et de illis q̄ narrata sīt ad illū ē vt su mat̄ sp̄es niger excoriat⁹ et se= peliat̄ dōec i eo fiāt v̄mes ⁊ ex trahat̄ cū v̄mib⁹ suꝫ et exiccet̄ et det̄ i potu illi sup quē super fluit lepra ex eo trib⁹ dieb⁹ oī die pōd⁹. ʒ. j. cū sirupo d̄ melle. ⁊ inūctio iteꝝ cū eo i q̄ ē v̄t⁹ vi pere ē iuuamētū ei sicut oleū i q̄ decoq̄t̄ et sicut h̄ medicamē. ¶ Sumat̄ niger excoriat⁹: ⁊ po nat̄ i olla et fūdat̄ sup ipꝫ d̄ ace to forti. ℥. viij. et d̄ aq̄. ℥. j. et de capsia h̄ūida ⁊ radice dragōtee de vnoq̄q̧. ℥. ij. decoq̄t̄ totū sup ignē leuē donec dissoluat̄ sp̄es et colet̄ aq̄ a sp̄ete et fricet̄ cuꝫ ea post abrasionē barbe et ca= pitꝫ: fiat illō trib⁹ dieb⁹. ⁊ eis q̄ dē accidit ex admistratiōe me diciaꝝ vipaliū excoriatio cutꝫ corrupte ⁊ pmutatio carnis et cutꝫ sane: ꝯ̄uis inūctio leprosi cū h̄uectatiuis tpatꝫ i calitate est ex illis q̄ ꝯferūt i q̄busdā ho ris: cū vehemētior sit siccitas. Et silr̄ facere caput purgiū cuꝫ eo q̄d ē sicut oleū vio. ⁊ sit i eo parū olei d̄ keiri. ¶ Et iteꝝ sic adipes rapacium ⁊ boū ⁊ vola tiliū: et sic cū oleo de costo aut darsisahā ⁊ oleū d̄ lilio sinat ex tremitates ⁊ illō post mūdifica tōeꝫ: et añ mūdificatōeꝫ ñ inū= gat̄ oino: q̄m oppilat poros. ⁊ d̄ eis q̄ bibūt̄ ⁊ ꝯfert̄ eis ē almu rigiliꝫ et m̄dicamē asclideni. ⁊ lac ē d̄ ꝯuēiētib⁹ q̄b⁹ curat̄ ⁊ p p̄e apd̄ ꝯstrictōeꝫ ā̄helit⁹ ⁊ diffi cultatē ei⁹ et raucedinē vocis ei⁹ ⁊ i tpib⁹ q̄ sīt int̄ euōnes. ⁊ oꝫ vt bibat̄ i dispōne q̄ m̄lget̄ lac: ⁊ lac oūiū ē d̄ reb⁹ magꝫ ꝯueniē tib⁹ ei: ⁊ opꝫ vt bibat̄ d̄ eo q̄ti tas q̄ digerat̄: ⁊ si fint ꝯtēti eo solo si possibile ē: erit iuuatiuū

valde.et si fuerit necessariũ nõ addat super ipsũ aliq̃d si possibile est p̃ter panẽ mũdũ et alisfidebegi cũ carnibus arietũ et q̃ illis sunt similia de illis q̃ dicem⁹. ¶ Et qñ anhelitus redit ad rectitudinẽ: tũc meli⁹ est vt dimittat̃ lac et ↄuertat̃ sup res acuti saporis vt vomat cũ eis nõ pp aliđ nisi illđ: vt euacuet̃ cũ eo qđ diximꝰ: deiñ si necesse fuerit redire ad lac fiat vsq₃ ad terminũ predictũ: ⁊ op₃ vt sit h̃ regimẽ in anno multoties. In flobothomia vero eorũ qui cõfirmati sunt nõ op₃ vt sit occupatio neq₃ in solone vẽtris eorũ cũ medicina forti. qm̃ superfluitates i eis mouent̃ et nõ separant̃: imo fiat alleuiatio in declinãdo materias eoꝝ ad intestina: et administret̃ de foris qđ carminet ⁊ resoluat. Et de potib⁹ ↄueniẽtib⁹ eis est vt sumat̃ acoti. vnc. i. s. ⁊ nitri tãtũdẽ et succi caulis agrestis vsq₃ ad vnc. iij. ⁊ misceat̃ totũ et bibat̃ mane et vespe. ¶ Et vt sumat̃ eis đ limatura eboꝛ₃ põd⁹ x. sacraiati. et det̃ eis i potu in iij. vnc. vini ⁊ butyri. aut sumat̃ althit cũ melle quãtitate nuc₃: aut sumat̃ đ sq̃lla quãtitas đcẽ sacraiati cũ sirupo sq̃lle inspissato sicut lohoc: aut sumat̃ cymini. ʒ. s. ⁊ mellis quãtitas inspisset̃ hic lohoc ⁊ succ⁹ calamẽti ẽ eis valđ bon⁹ ex trib⁹ obolis vsq₃ ad. vj. ⁊ op₃ vt vtãt̃ piscib⁹ salit₃ i q̃busdã hoĩs sicut vtũt̃ medicĩa: et alienẽt̃ ab acut₃ nisi pp võitũ et nisi s₃ semitã albecikir i eo i q̃ sumunt̃. et qñq₃ m̃dicãt̃ cũ cauterio dispñito sup mẽbꝛa eoꝝ sicut sincipnt ⁊ sũmitas capitis: ⁊ sup radicẽ epigloti ⁊ duo tpa ⁊ collũ ⁊ iũcturas manuũ et pedũ. et dixerũt q̃dã: oꝛ vt cauterizent̃ i pꝛincipio timoꝛis lepꝛe cũ cauterio in anteriore capite vt ↄferat caluarie et alio inferioꝛe illo: et apđ locũ in q̃ capilli tõdẽt̃ et sup supcilia vnũ: deide i dextra capit₃: ⁊ aliđ i sinistra et vnũ posteri⁹ sup nuchã et duo apđ duas ↄmissuras coꝛticales et vnũ sup splenem ⁊ sint cocture ille cũ cauterijs lenib⁹ minutis: et qñ cauterizat̃ sup caput op₃ vt perueniat vsq₃ ad os donec excoꝛiet̃ os saltẽ vicibus plurib⁹ postq₃ cõseruat̃ applicatio illi⁹ ad cerebꝛũ s̃m suã coꝛrũpẽtẽ ↄplexionẽ eius. Nam stolidi qñq₃ interficiunt cũ hoc cũ nõ alleuiãtur man⁹ ipsoꝛum.

¶ De modo medicinarũ conferentiũ cõpositarum. Ca. 4.

De q̃b⁹ sũt albedarũgi ⁊ albe q̃ stat i loco carnis vipe i hac egritudie: et de illis ẽ medicamẽ alsulẽdati: vexbedarun di h̃nt descriptionẽ magnã; quã dixerũt idi ⁊ expti fuerũt ip₃. et de ei⁹ mõ est vt sumant̃ myꝛa. nigroꝝ ⁊ scenitaragi idi ãboꝝ. ʒ. x macropipis. ʒ. s. beenalb. ʒ. ij. s. terant̃ ⁊ liniãt̃ cũ butyꝛo vaccio et ↄficiãt̃ cũ melle: ⁊ sit potio ab vno aur̃. vsq₃ ad. ij. ⁊. p⁹ mũdificatiões coꝛpis. Si aũt sumat̃ de eo cũ equali mẽsura sui de diamusco ñ timebit̃ ei⁹ malitia: qm̃ ipsum est eius bezahar.

¶ De modo cõfectiõis nominate bderanilia maioris. Ca. 5.

Et est almebarã cõferẽs lepꝛe ⁊ baras ⁊ moꝛphee ⁊ impetigini et aq̃ citrie et pꝛuritui et scabiei ãtiq̃ ⁊ ↄfirmat rõnẽ ⁊ đstruit obliuionẽ: ⁊ ẽ bonũ ↄseruatõi ↄferẽs sincopi: ⁊ hoc medicamẽ fecerũt sapiẽtes idi regib⁹ suis. ¶ R̃. myꝛa. belliricoꝝ et ẽblicoꝝ

et tapsse oim. añ. ʒ. xiiij. nucis muscate et corticū thur et meu et su. et pipis et macropiperis et fel gamonati et narchaisar et nere misch: et ꝯdisi et succi sqlle et folij idi oim. añ. aur. viij. et albes barū bōi aur. iiij. terāt mdicie et cribellēt et terat albes solū. et q̄ terit ipʒ oppillet nasū suū et nares suas et inūgat eas añ illō cū butyro vaccio: et veniat eius trituratio sup medicias: et sumāt ō penidijs alarmu et alsahā emie. ij. et. 5. ō. baldac. terāt et pūciāt i ollā nouā. et pūciat desup ō aq̄ cū mēsura q̄ soluāt: et qñ liqfiūt: remoueāt ab igne pulueriʒēt ōsup medicie et cōficiant cū eis bñ: deiñ fiāt ex eis forme similes auellanis: quaꝝ vnaq̄q3 sit vn⁹ aur. et det in potu oi die. i. in ieiunio cū aq̄ tepida aut vino.

¶De modo confectionis alsulendati. Cap. 6.

Et ē mdicamē idū magnū i via albe ō rauilui: et ipm cōfert iteꝝ ad casū palpebraꝝ et albedinē rapilloꝝ et asma et tremorē cordꝭ et tēperat appetitū et fluxū vētrꝭ supfluū et hydropisim et icteritiā et paucitatē semis et fistulas et canitiē senū: et ꝯfert pruritui et vlcerib⁹. ¶R. alsulēdati mūdate ablute ducētos sexagīta aur. et alsulēdati q̄dē ē vrīa hircoꝝ mōtanoꝝ: et illō ē qm ipsi migūt diebus estuatiōis sue sup lapides in mōte q̄ noiat alsulēdati et denigrāt lapides: et fit sic pix pinguis subtilꝭ et myra. et bellirico rū et ēblicoꝝ et piperꝭ et macropiperis et lauri et nucis muscate et cinami et masticis et xiloaloes et darkele. et spodij et atsemet et burūgi et mercis oim. añ. aur. iiij. bdellij. 200. et. 60. aur. et zuccari tarbaʒet. 134. aur. et auri rubei et argēti meri et eris rubei et ferri et allo bono et alfelud oiʒ añ. aur. 100. cōburāt mineralia et terāt et tricōiʒent cū medicinis et misceāt oia cū melle et butyro et rponūt i vitreata viridi: cuius dosis sit duoꝝ aureoꝝ cū lacte caprio aut aq̄ tepida: et addātur i eoō melle despūato aur. 37 et butyri aur. 34. qm ei⁹ decoctio erit bōa: verūtamē crescit et ꝑuenit ad finem in. xxj. die.

¶De modo adustiōis alfelud. Cap. 7.

Malleādo fiant lamine ō ferro: deiñ decoquāt myrabolani belliri. et ēblici et colet aq̄ eoꝝ et ponāt in vas eris et accēdat sub eo ignis leuis et calefiat alfelud dōec rubeat et ignitum submergat i illa aq̄: deiō rdeat ad ignē et rubeat cū ergo rubuerit: submergat iteꝝ i illa aqua et fiat illō. 21. vice: deinde colet aqua illa et sumatur fex in qua residet aliq̄d de felud: deide reducat vas sup ignē et ponat in eo vrīa vacce et igniatur ferrū et submergat in ea iteꝝ. 21. vice. et sumat iterum fex ei⁹ donec remaneāt ō fece ei⁹ aur. viij. et similiter fiat de ere donec cōpleant ex eo iterum. viij. aur. ¶Argentū vero limet cū lima donec fiat sicut terra: deide decoq̄tur cum aq̄ salis in coclearío ferreo donec aduraт bene: si aūt nō aduritur: proijciat in coclearīū paꝝ sulfuris citrini qm ꝯburetur: et sumant de eo. viij. aur. et totū illud sit tritūʒ et cribellatū. ¶Auri vero combustio est ita. opʒ vt aurum limetur donec fiat simile terre et sit cū eo aureus: vn⁹ et amioch et remaneat cuʒ auro

donec liquescant vtraq; simul: deinde dimittatur per horā vnā deinde limet iterū & addat sup ipsum aur. vnus ex alamioch: et limetur iterū cū lima. deīde fricet ī coclearto & fundatur super ipm aqua salis & ferueat donec ꝯsumat aqua & remaneat aurū & alamioch. deinde terat in mortario bene donec sicut puluis: et misceat cū medicinis. ¶ Mūdificatio aūt alsulēdati est sꝫ hunc modū: sumat de aqua alhasce & vrina vacce: proijciantur ambe sup alsulēdati in vase nouo ī tātā q̄titate q̄ submergāt ipsum & ponat in sole calido hora vna deinde fricetur vehemēter & coletur aqua ab eo in vase nouo & ponat in sole trib⁹ diebus: deiñ colet & spumat fex ei⁹ spissa: deinde sumant aq̄ alhasce & vrina sup alsulēdati: & puluerizet sicut puluerizata fuit pri⁹: & fiat illud trib⁹ vicib⁹: deinde ponat ī sole 21. die donec ingrossetur: & fiat similis melli & denigret sicut pix.

¶ De modo alsulendati minoris. Cap. 8.

Et iuuamenta ei⁹ sunt sicut iuuamēta maioris. ℞. alsulendati colate partē vnā & alcor partes. iiij. terat alcor & misceat cū eis q̄tū est pondus eorum de melle & q̄tum ipm est de zuccaro & q̄tum est medietas mellis de butyro vaccino: & reponatur in vitreata & dosis eius sit aur. j. cum lacte vaccino tepido. Modus medicamenti conferentis lepre. ℞. myra. nigrorꝝ mundatorꝝ & myra. citri. mūdatorꝝ & ʒʒ. oīm añ. x. ameos. ʒ. v. althibotribus ōguarich: aq̄ deguarich & aldeguarich ē quatuor libras debaldach donec ꝯsumant due tertie & remaneat: deinde exprimat & colet & p̄ijciat sup colatū de melle qđ sufficit ei & det ī potu de eo lib. j. & inungat sup totū corp⁹ infirmi butyrū vaccinū et sedeat in sole donec sudet et p̄cipiat vt ābulet post illud. 70. passib⁹: et iaceat aliqñ sup lat⁹ suū dextrū: & aliqñ super latus suū sinistrū: et semel sup ventrē suū: et semel sup dorsum suum: & cibet pane & melle quātitate abbreuiata. vij. diebus ita vt liniātur ei medicine omni die.

¶ De modo epithimatis lepre. Cap. 9.

Sumat serpens niger excoriatus et decollet & ponat ī vas et fundant sup ipm de aceto forti. ʒ. viij. aque. ʒ. j. et alseitaragi hūidi & radicū dragōtee āborꝝ. añ. ʒ. xij. decoquat super ignē leuē donec decoq̄t serpens: deīde colet cū pāno & separētur ossa a carne: deīde ponat fex in vase vitreo. Cum ergo volueris curationē precipe ei vt radat pilos supcillorꝝ et caput et lini de sup ex illo trib⁹ dieb⁹. ¶ Mod⁹ epithimatis alteri⁹. ℞. staphisagrie et myra. nigrorꝝ mundatorū et emblicorꝝ oīm. añ. partem j. fricent cū oleo antiquo & liniatur cū eo lat⁹ vel loc⁹ postq̄ abluit cū decoctione senticis turionū & balaustie: et iterꝝ cōburant myrabolani et galle et liniātur desup cū aceto. ¶ Cibi autē eorꝝ sunt oīa q̄ sunt velocis digōnis boni chimi sicut carnis volatiliū notorꝝ. s. earꝝ issedebegi & pisces humidi leuis carnis cū spēbus q̄ sunt necessarie & melior cibus eorꝝ est panis de simila mūdus: et panis cādarusīj et sorbitiōes facte ex eis et olera hūida

et est necessariū vt pmisceātur cū eis q̄ sunt sicut sicla ꝛ raphan⁹ ꝛ porri. Et nō oꝫ vt negligat ad ministrare icisiua: ꝛ ꝓprie: ante mūdificationē: sicut cappis ꝛ feniculū ꝛ porri ista eni mūdificāt eoꝝ cibos a supfluitatib⁹: ꝛ ꝓparāt supfluitates expulsioni. Cū ḡ administraueris medicinas laudabiles: tunc administra etiaꝫ hoc regimē: ꝛ pisces saluti i hoc capitulo sunt valde boni eis: et nos ꝓmptiores sum⁹ sup ista cū volumus vt faciam⁹ eos vomere aut ventrē eoꝝ soluere. ¶ Et caulis cōfert eis cum proprietate sua: ꝛ panis cū lacte ꝛ melle ꝛ fic⁹ ꝛ vua et passule ꝛ amigdale torre facte ꝛ cartami ꝛ pinee: ꝛ q̄ fiūt ex istis ꝯferūt eis. ¶ Et opꝫ vt comedat in die bis secūdum mensuraꝫ digestionis. Nam semel comedere nocet eis ꝛ nō bibat vinū cū excitatur egritudo nisi parū: et cum quies est egritudinis bibat de subtili qđ nō est antiquū quātitate tēperata consueta: ꝛ qñ cadūt pili superciliorꝫ ex superciliis et similiū tūc fiat curatio cū cura alopitie ꝛ reliquoꝝ que dicem⁹ in libro decorationis.

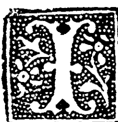
¶ De modo epithimathis alterius. Ca. 10.

Sumat staphisagrie ꝛ myrabol. nigroꝝ mūdatoꝝ ꝛ embilicoꝝ olm añ. ꝫ. j. ꝛ friganꝫ cū oleo omphancio ꝛ liniat cū eo loc⁹ postq̄ ablut⁹ ē cū decoctiōe lenticū ꝛ balaustie. Mod⁹ ali⁹: ꝯburanꝫ myrabolani ꝛ galle ꝛ liniaꝫ cū aceto desuper.

¶ Fen quarta de solutione cōtinuitatis: ꝛ est ꝑter id qđ pēdet cū fractura ꝛ algebra. et est quatuor tractatus.

¶ Tractatus primus de vulneribus in mēbris.

¶ Sermo vniuersalis đ solutione cōtinuitatis. Ca. ii.

Iam ostēdimus i libro primo species solutiōis ꝯtinuitatis scđm modos qui necessarū fuerunt in loco sibi illi: ꝛ volum⁹ nūc innuere summas de specieb⁹ earū: q̄s opꝫ nobis eē notas añ illud qđ volum⁹ declarare. Dico ergo ꝙ nos conamur in quibusdā mēbris quoꝝ ꝯtinuitas est soluta vt redeat eoꝝ continuitas sicut fuit: ꝛ illud sicut in carne: ꝛ conamur: in quibusdā eoꝝ vt remaneat cōtact⁹ eoꝝ cū cōseruatione: licet nō redeat ipsoꝝ ꝯtinuitas et illud nisi in ossib⁹ puerorum et infantium. In eis quandoq̄ enim speratur redit⁹ ille. ¶ De neruis vero et venis dixerunt quidam medicorum ꝙ nō redeunt continuitati: imo forstasse remanet in eis contactus conglutinationis conseruatione currente super eos ꝛ coniungit eos. ¶ Et dixerunt quidā ꝙ illud nō ꝓuenit nisi in arteriis solis. Gal. vero iam cōtradixit eis istud ꝛ dixit: imo qñq̄ incarnātur arterie per testimonium experientie: ꝛ cū concessione ratiocinatiōis. ¶ Testimonio ꝟo qm̄ nos iaꝫ vidim⁹ arteriā q̄ est sub basilica ꝛ caput arterie ꝑpis et cruris incarnari. Et cōcessiōe q̄ est ex ratiocinatione qm̄ os ē extremitas in duritie ꝛ nō incarnaꝫ nisi parūi infantib⁹ et caro q̄ extremitas in lenitate: incarnaꝫ: sed vene arteria sunt me-

die inter ossa ꝛ carnẽ: quare opꝫ vt sit eaꝝ dispositio; inter carnẽ et ossa: ergo sũt minꝰ recipiẽtes incarnationẽ ꝗ̃ caro: ꝛ facilꝰ suscipiẽtes eam ꝗ̃ ossa: et incarnãtur qñ sectio est minia ꝛ parua: et corpꝰ ẽ humidũ et leue: ꝛ ñ incarnaꝝ in diuersificato ab eo: et hic est modꝰ disputatiõis rethoricꝰ vel theoricꝰ: et illud in quo cõfiditur est experimentum.

¶De summa de vulneribus in membris. Cap.2.

Membra in quibꝰ cum cadit vulnꝰ magnificaꝝ eius nocumẽtũ ꝛ interficit ſm plurimũ et fortasse nõ interficit nisi raro sunt sicut vesica et cerebrũ ꝛ rhenes ꝛ intestina minuta ꝛ epar ꝗ̃ nis sit possibile vt saluet sup ea cũ est leue. In corde aũt nõ speraꝝ salus cũ in eo accidit vulnꝰ. ¶Et plurimũ ille cui accidit vulnus i vẽtre suo cũ accidit ei nausea aut singultꝰ aut solutio ventris moriꝝ. Et qñ vulnꝰ est in loco i quo opꝫ vt vehemẽs fiat dolor et apã sicut sũt capita lacertorũ et posterioꝝ et ꝓꝑie illoꝝ q̃ sũt neruosi: et nõ accidit apã significat illud nocumẽtũ intrisecuꝫ ad ꝙ ꝯuertunꝝ materie: ꝛ nõ perueniũt ad vulnꝰ. ¶Et opꝫ vt tu obserues illud qđ dicemꝰ in ca. vlcerũ de iudicijs in q̃bꝰ cõicant vulnera et vlcera: et postposuimꝰ ea vsqꝫ illud attẽdẽtes ad illud quod est conueniens.

¶De sermone vniuersali de cura vulnerum: Cap.3.

Uulnus carnosũ nõ euacuatur q̃n aut sit sectio plana recta: aut sectio rotũda: aut habẽs latera: aut sectio cũ diminutiõe aliquãtule carnis: ꝛ qñqꝫ est profunde penetrãs ꝛ qñqꝫ discopertũ: et vnicuiqꝫ eoꝝ est regimen: et cõicãt oia i retẽtiõe sanguinis currẽtis ꝛ iã posuimꝰ ad illud ca. ¶Et fortasse cursus sanguinis quãtitate tẽperata ꝯfert vulneribꝰ: ꝛ ꝓhibet apã ꝛ opilationẽ et febreꝫ. Nã de melioribꝰ cũ q̃bꝰ intẽdimꝰ in vulneribꝰ est vt ꝓhibeamꝰ eoꝝ apã tionẽ: q̃ñ qñ nõ accidit apã ꝓssibile est vt eius fiat curatio: veꝝ cũ illic est apã aut attritio aut cõtusio aggregaꝝ in vacuitate eiꝰ cũ vulnere sanguis qui vult fieri apã aut pus: et nõ ẽ possibilꝰ curatio vulneris: et dũ nõ ꝑparaꝝ illud tũc cureꝝ apã. Et si retineꝝ i ꝯtritiõe sanguis tũc non fit securitas ꝙ ipsiꝰ rsolutio festinet si fuerit ei quãtitas qua sit curãdũ et tẽsio et illđ cũ ꝯuersiõe in pus et resolutiõe ipsiꝰ: et illud fit cũ oi calido leui de illis q̃ tu scis. Et propter hoc opꝫ vt adiuueꝝ cursus sanguinis qñ abbreuiaꝝ. Cũ ergo sectio est plana recta de qua nihil cecidit: sufficit in regimie eiꝰ strictura et ligatura et ꝓhibitio sanguinitatꝭ et aquositatis ab ea: et ꝓhibeꝝ ꝙ aliq̃ rerũ cooperiat eã neqꝫ pilus neqꝫ aliud postq̃ tu ꝯseruaueris cõplexionẽ mẽbri et solicitꝰ fueris i hoc ne attrahaꝝ ad mẽbruꝫ nisi sanguꝭ naturalis. Et fuerit magna ita vt nõ ꝯcurrãt extrẽitates eiꝰ q̃m sũt rotũđ elõgate aut diuerse figure aut iã đstructa ẽ ex ea caro pauca ñ ꝓlima tũc eiꝰ cura ẽ futura: ꝛ ꝓhibitio aggregationis hũiditatꝭ i ea cũ admistrõe exiccãtiũ repcussiuoꝝ: ꝛ administratiõe subtiliãtiũ q̃ dicemꝰ: ꝛ si fuerit ꝓfunda: tũc strictura etiã facit eam adherere multoties: et nõ est necesse detegere eam ſꝫ

est possibile illud: z illud est qn nō cōfert strictura cū ligatura firmans eā: z fortasse necessariū est detegere eam sicut ostendā z pro pterea vbi nō cadit strictura bona sup radicē pfundi: quare effundunt ad ipz materie ppter debilitatē eius z dolorē qui necessariꝰ est z ppter dispositiōes q̄s dicā in ca. vlcerū. Et si est necessariū vt detegat non erit excusatio quin ponat cotum z qd currit cursu eius super eiꝰ orificiū exiccās ipsum pprie vbi strictura non cadit sup radicē sicut diximꝰ: aut est eius pparatio talis q non est possibile materiā malaz effundi ab ea. aut est i ea os aut cōcauata est z facta est fistula z sit in ea hūiditas mala valde: z est tūc in iudicio vlcerū nō vulnerū. Et dixit sapiēs q vulnus nō idiget nisi ligatura aggregāte labia qn querit adherētia z icarnatio: vez si fuerit necessariū vt nascat in ea caro tūc nō est i eo necessariū illud: sz est necessaria aliqn ligatura cū q̄ effūdat sordities ex orificio eiꝰ et aliqn ligatura fit tali mēsura qua retineat medicamen desup Inqt z sufficit vt sit orificio vulneris locꝰ ex quo effundat sordities semp p naturā: aut ita vt cadat pforatio illuc aut vt tu figures ipm cū illa figura. ego enim iam sanaui vulnꝰ magnū cuius pfundū erat vbi est genu z ipsiꝰ orificiū in coxa pter q fecerim z in orificiū aliud inferiꝰ apud genu. Sed pparaui coxā tali ppara tione q pfundū fuit superiꝰ z orificiū iferiꝰ q̄re sanatū est absq pforatione in iferiori parte: z silr qnq suspēduntur brachiū z palma z alia taliter q orificium

semp est inferiꝰ: hic est ergo sermo eiꝰ. ¶ Et dico q fortasse tibi cadet vulnꝰ aut tibi erit necessariū incidere cōplete z secare mēbrū. Cū aūt ex vulnere abscidit caro plurima tūc necessaria sūt ea que carnē nasci faciunt: et nō sufficit illud qd exiccat z phibet Et fortasse nocet exiccatiuū z ꝰ phibitiuū ex parte q repellit materiam ex qua nascit. ¶ Et qnq est pfunditas z diminutio ossiū taliter q non est possibile vt nascat cōplete: q̄re remanet pfunduz: sicut qnq accidit vt nascat plusq̄ sit necesse: quare est caro addita. ¶ Et oportet vt cibet eger q̄ vult vt nascat caro i vulnere suo cibo laudabili boni chimi: z qnq est illud qd facit nasci: ita qd possibile est ei vt faciat nasci carnem: cutē vero nō facit nasci cū iā abscissa est totaliter imo non facit nasci loco eius nisi carnē duram supra quā nō nascit pilꝰ: venarū autē rami multoties eminent z nascunt sicut caro. Et de vulneribꝰ sunt quedā habentia timorē sicut vulnera cadētia in neruis z extremitatibꝰ lacertoz z dicā ea i ca. dispositionū neruoz z multoties sequunt ea accidētia mala sicut illd qd seqt vulnus extremitatis lacertoz d alteratiōe coloris z casu pulsus post spissitudinē z paruitatē z pducit ad sincopiz z casū virtutis: z qnq sequit ea spasmꝰ. et silr illa q̄ cadūt an genu apud rotulā qm sequunt ea accidētia mala z sunt pmanētia a qbꝰ parū liberātur ¶ Et qn accidit spasmꝰ ex hmōi vulneribꝰ lacertosis z nō recipit curationē: tūc curatio est icidere lacertū i latitudie: z ē volūtas vt destruat opatio lacerti: vez illd

est de illis q̄ oportet vt postponātur q̄ntū est possibile. ¶ Et curetur spasm⁹ ꝛ permixtio rōniscū re alia pter eam: ꝛ sicut vuln⁹ geniculi ꝛ fortasse eū necesse est vt ponat cum sectione dura: ꝛ vt sit festinatio i apatib⁹ ei⁹ ꝛ vlcerib⁹ ipsi⁹ ꝛ vulnerib⁹ cū flōmia ꝛ solutione vētris: et phibitiōe incarnatiōis donec mūdificet mūdificatiōe vltia: deinde incarnētur.

¶ De cognitiōe eius q̄ facit nasci ꝛ qđ incarnat et qđ sigillat ꝛ qđ corrodit ex medicinis. Ca. 4.

Medicamen faciēs nasci carnem est illud qđ coagulat sanguinē sanū in carnē. Quod si fuerit exiccatio ei vehemēs phibet sanguinē venietē: quare non habebit materiā caro. et si⁹ est ei abstersio vehemēs remouet eū et facit eū currere: quare ꝯsumit materiā inuētā carni. ergo opꝫ vt non sit ei plurima exiccatio: imo vsq̄ ad terminum neq̄ abstersio fortis valde: imo abstersio pauca i tāta quātitate vt abstergat sorditieꝫ absq̄ mordicatione ꝛ nō indiget stipticitate đ qua est curādū. ¶ Et opꝫ iteruꝫ vt sit in caliditate ꝛ frigiditate i cōplexiōe sua si fuerit separata: cū ꝯrio ſm quātitatē separationis: ꝛ si nō fuerit separata se paratōe de qua curet: tūc assimiletur calido valde calidū valde et frigido valde frigidum valde ¶ Et obseruet iterū impssio medicine in loco vt opponat ei si superfluit in malitia complexiōis ¶ Medicine aūt icarnatiue sūt ille que aggregāt interduo elōgata: ꝛ non oportet vt operētur nisi in supficieb⁹ ambo℞ facientes adherere inter ea vtraq̄ cuꝫ rore qui est in substātia ambo℞ et si fuerit sanguis pur⁹: tunc ē illud q̄ exiccat sanguinē plurimum sufficiēs cum eo i adherētia cum exiccatione vehemētive loci anteq̄ fiat pus ꝛ non firmat ei illud nisi fuerit cū eo supfluitas virtutis in exiccādo. ¶ Verū opꝫ ne sit abstergēs: qm̄ abstersio est ꝯtria intētioni que est i eo qm̄ intētio i eo est ponere illud q̄ colligit de sanguine nutrimētum ꝛ adherētiā: ꝛ abstergēs abstergit illū sanguinē: quare dispartit ergo ꝯsumit materiaꝫ q̄ expectat ꝯglutinatio. Et non indiget diminutione in exiccatione: sicut indiget ea illud q̄ facit nasci. Qm̄ faciēs nasci idiget vt currat ad ipsuꝫ materia ꝛ illius materiei cursum phibet exiccatio: ꝛ incarnatiuū nō idiget: imo indiget incarnatiuū exiccatiōe fortiore et pauca stipticitate.

¶ Consolidatiuū ꝟo sigillatiuum vehemēti⁹ indiget stipticitate q̄ illa duo: qm̄ est ei necessarium vt recuperet qđ est per naturā vehemētiore exiccatōis. s. cutē: ꝛ qm̄ indiget vt exiccet humiditatē extraneā ꝛ radicalē vehementē. Et illud q̄ est añ ipm egetvt exiccet humiditatē extrnea exiccatione plurima ꝛ radicalē cum mensura que cōglutinetur ꝛ ingrosset ꝛ nō minuat ex substātia. ¶ At corrosiua diminuens carnē oportet vt sit vehemētis abstersionis valde.

¶ Et illud quidē quod est rectū in curatione vulnerū q̄ perforātur: est vt non approximet eis aqua. Et si fuerit necessariū ꝛ nō suffert eger a balneatiōe: oportet vt ponat super ea de emplis ꝛ de pāno infuso cum oleo ſm modos ligationis ꝛ non pmit-

tatur aqua peruenire ad ipsuz.

¶De pforatione vulneris et aliorũ cum oportet vt disco: operiatur. Cap.7.

DIxit Gal. Oportet vt seces ex loco ei⁹ vehementioris eminẽtie ꝛvt inclines ipm: ꝛ nõ sit tract⁹ pforatio nisi ad partez ex qua est possibile currere pus ad inferiora. ¶Et vt obseruent̃ in pforatiõe alesuirati ꝛ auge fꝫ modũ quẽ diximꝰ in ca. vulnerꝝ et dubellet nisi i eis q̃ excepimꝰ In eis v̈o q̃ sunt sicut inguina ꝛ subascelle: opꝫ vt vadat pforatio cũ cute in natura. ¶Deinde ponant̃ d̃sup exiccatiua absqꝫ mordicatiõe de illis q̃ sunt posita in tabulis medicinarũ singulariũ ꝛ puluis olibani melior est i eis q̃ꝫ olibanũ: qm̃ illud est vehemẽtius stipticũ. ¶Et rectũ q̃dẽ ẽ i curatiõe vulnerũ cũ pforãtur ne approximet eis aq̃: ꝛ si fuerit necessariũ: ꝛ eger non suffert a balneatiõe: tũc opꝫ vt vuln⁹ occultetur sub emplr̃is ꝯueniẽtib⁹ tectis cũ pãnis infusis cũ oleis fm̃ modũ coopture q̃ separat inter aq̃ꝫ balnei: ꝛ h̃ũiditatẽ ei⁹ inter vulnera: aut ingeniet̃ ei aliq̃d ingenioꝝ possibiliũ in ipso.

¶De regimine vulnerũ habentium apa ꝛ dolores. Ca.6.

NEcessariũ est in h̃moi vulneribꝰ alleuiare dolorẽ ꝛ credere ꝙ vulnꝰ non ꝯsolidat̃ oĩno dũ apa nõ sedat̃. ¶Et illud q̃dẽ non cõplet̃ nisi cuꝫ eo in quo est exiccatio et infrigidatio i pncipio rei ꝛ mollificatio in secũdo ꝛ administret̃ in eo cura apatum omnino. ¶Et quod est propriũ in hoc cuꝫ cõmunitate sui iuuamenti i omni membro a capite vsqꝫ ad pedes est vt sumat̃ granatum dulce et decoquat̃ cuꝫ vino põtico et emplastretur cũ eo locus. ¶Et oportet vt obserues illud ad ꝙ ꝯuertitur dispositio apatis sicut si tu administraueris vnguẽtũ nigrũ et videris vulneris roborẽ vehementẽ fieri et vesicari declina ad infrigidãtia et ad vnguentũ albũ. Et si videris ipsum mollificari aut indurari: et tu iã administrasti albũ administra nigrum et alia.

¶De regimie vniuersali in vulnerib⁹ viscerũ interius. Ca.7.

INtentio in eo q̃d existimamus ꝙ est fissura aut disruptio interi⁹ est vt incarnet̃ et nõ dimittat̃ sanguis ꝯgelari in interiorib⁹ ita vt phibeatur flux⁹ sanguinis. ¶Et medicine ꝯferẽtes in vtrisqꝫ intẽtionib⁹ pumis sunt sicut vestimẽta quã do decoquãtur in aceto: aut detur in potu de cẽtaurea maiore pondus. ʒ.i. et terre sigillate in hoc inest curatio magna. ¶Illud aũt ꝙ in potu sumit̃ causa flux⁹ sanguinis est sicut danich. iij. ꝛ .5. de semine iusquiami al. cum aq̃ mellis et reliq̃ medicĩe p̃dicte i phibitione sputi sanguinis ꝛ fluxus sanguinis. ¶De vulnere autẽ ꝛ fissura apparẽtib⁹ dixit sapiens ꝙ in dispositione mirach vẽtris donec egrediant̃ quedam intestina: oportet vt scias quõ applices intestina et intromittantur. ¶Quod si egredait̃ aliquid de zirbo oportet vt scias an sit necessariũ vt ligetur cum ligatura firma aut nõ: et an suatur vuln⁹ aut nõ: et qualiter fit in via suẽdo ipsum. Et Galenus quidem dixit anothomiam almirach. et diximus nos ipsum in anothomia. ¶Et propter illud q̃d iam

dixim⁹ in anathomia loc⁹ illoꝝ est minoris timoris cū disrūpit̄ ꝙ loc⁹ alucurati. ꝛ aluourati q̄dē ē mediū corꝑis vtriusqꝫ lateris mēsura q̄tuor digitoꝝ ab alborati.i.vmbilico. ¶Inq̄t.Qm̄ fissura cū accidit in loco alborati egrediunt̄ cū ea itestina pl⁹ ꝛ redit⁹ eoꝝ i ea est difficilis.ꝛ illud iō:qm̄ res q̄ tenet eam nō est nisi duo lacerti descēdētes in lōgitudine corporisqui protendūtur ex pectore vsqꝫ ad os pectinis: ꝛ pp illō qn̄ disrūpit̄ vn⁹ horū duoꝝ lacertorum opꝫvt egrediat̄ ps itestinoꝝ ꝛ augmētat̄ in̄ disruptio ꝛ illud iō qm̄ lacerti q̄ sūt i vtriusqꝫ illis pl⁹coartāt ipꝫ veꝝ ē ei i medio lacert⁹ fortꝭ ꝯtinēs ipm. ¶Si aūt ꝑparet̄ vt sit ruptio magna egrediet̄ nūeratio itestinoꝝ:q̄re erit eoꝝ intermissio vehemētior ꝛ difficilior. In vulnerib⁹ āt puis si nō succurrat̄ cū itromissiōe itestini īflat̄:ꝛ ingrossat̄: ꝛ istō pp illō qō ḡnat̄ i eo devētositate:q̄re nō igredit̄ ex illa disruptiōe.ꝛ pp illō saluio ra vulnera accn̄tia i mirac disrūpētia sūt illa q̄ sūt eq̄lis magnitudis.¶Inq̄t.Et idigēt illa vulnera reb⁹ q̄tuor: quaꝝ ꝑma ē vt reducat̄ itestinus apparēs ad locū q̄ ē ei ꝓp⁹:ꝛ scōa vt suat̄:ꝛ tertia vt ponat̄ sup ea medicamen cōueniens:ꝛ q̄rta vt sit solicitudo ꝑueniat alicui mēbroꝝ nobiliū pp illō timor.¶Pone ergo ꝙ sit vuln⁹ tāte q̄titatis vt nō possim⁹ pp ꝑuitatē ei⁹ intromittere intestinū ꝑcedens ab eo.Et quidē est nobis necessariū vt resoluam⁹ illā vētositatē: aut vt dilatem⁹ ipaꝫ disruptionē: ꝛ vt dissoluam⁹ vētositatē est melius si poꝭe est i ea.¶Et cā quidē in inflatione intestini est frig⁹ aeris ꝓpter illud ergo opꝫ vt submergat̄ spōgia i aqua calida ꝛ exꝓmas ipam ꝛ vapores ipm:ꝛ vinū stipticū qn̄ calefit ēt ē iuuatiuū in hoc loco:ꝛ illud qm̄ calefacit pl⁹ ꝙ sit calefactio aq̄ ꝛ cōfortat intestinū.¶Qō si hec cura nō resoluit iflationē itestinoꝝ:tūc administret̄ āplificatio vulneris.ꝛ cōuenietius instroꝝ ad hanc sectionē ē istr̄ꝫ qō cognoscit̄ ad ꝑforādas fistulas.Cultelli aūt ꝑforādi acuti ex duab⁹ ꝑtib⁹ facti ad caput caueātur.¶Et rectior figuraꝝ ꝛ ꝑparatio in infirmo ē vt si fuerit vuln⁹ lesu ꝫvadēs ad ꝑtē inferiorē sit figura ꝛ ꝑpatio ad supiorē.Et si fuerit vuln⁹ vadēs ad supiorē: figura ꝛ ꝑpatio vadāt ad inferiorē. Sit ergo intētio tua quā intēdis in vtrisqꝫ reb⁹ sit̄ vt nō cadant reliqua intestina sup intestinū cui⁹ inferi⁹ appet.¶Et cū tu posueris hāc tuā itētionē:scias ꝙ si fuerit vulnus i ꝑte d̄xtra:tūc oportebit vt scias egrū declinare ad ꝑtē sinistrā.ꝛ si fuerit in ꝑte sinistra facies eā decliare ad dextrā: ꝛ sit intētio tua sp vt ponas ꝑtē i q̄ ē vuln⁹ altiorē ꝑte altera: hec ē ei res que est cōis oibus istis vulnerib⁹.¶Cū ergo seruant̄ itestina in locis suis q̄ sunt eis ꝓpria postꝙ reducta sunt ad vētrē cū vulnera sūt magna: tunc necessari⁹ est minister edoct⁹.ꝛ illud iō qm̄ opꝫ vt teneat locū illi⁹ vulneris totū manu sua d̄ forisꝛ colligat ipm ꝛ aggreget ꝛ deteget de eo aliq̄d ministro suenti ipꝫ ꝛ redeat ad illud qō iā suetū ē de eo ēt ꝛ aggreget ipm ꝛ colligat paulatim donec suatur vuln⁹ totū sutura decēti.¶Et ego narro

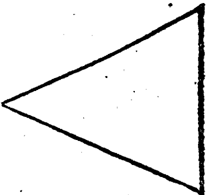
tibi illud qd melius est de assui tiōe vētris dico ergo qm ppea q res q est necessaria ē vt ɔprehen dat illd quod est iter mirach et siphac iā est necessariū tibi vt in cipias ꝛ itromittas acū i cutem desoris ad iteriorē partē. cū g pe netrauerit ac⁹ in cutē ꝛ in lacer tū eūtē sm rectitudinē i lōgitu die vētris toti⁹: dimitte margi nē siphac i hoc latere: ꝛ nō intro mittas in ipz acū: ꝛ fac penetra re acū in marginē aliū deintus ad exteriora: deiñ fac penetrare eā ab int⁹ ad exteriora in mar gine alio mirac ꝛ cū feceris eā penetrare: tūc fac penetrare eā scdo i hoc eodē margine mirac aut de foris ad iteriora: ꝛ dimit te marginē siphac q ē in hoc la tere: fac g penetrare acū i latus aliō deitus ad exteriora: ꝛ fac eā penetrare cū tua penetratiōe in sibac i marginē mirac q ē in pte ei⁹ donec facias eam penetrare totū deiñ incipe iterū ab hoc eo dē latere: ꝛ sue ipm cū margine q est siphac i latere alio: ꝛ extra he acū ex cute quā penetrauit: deinde reduc acum in illā cutez ꝛ sue marginē siphac q est in la tere alio cū hoc margie mirach ꝛ extrahe eā ex cute q est in pte ei⁹ ꝛ fac illd vna vice post aliam vsqquo suas vuln⁹ totū sm illd exēplū. ¶ In mēsura aūt q sūt in ter duo pūcta caueat supfluitas in latitudine ꝛ strictura qm am plitudo nō tenet sz qd opz ꝛ stri ctura adunat. ¶ Et filū iterū si fuerit chordosū adiuuat ad dis rūpendū: ꝛ si fuerit molle absci dit ꝛ ligat leue durū: ꝛ silr si pro fundaueris pūcturā in cute. nā si fuerit lōginqua a punctura ve rū remāserit de vacuitate intra ipm ꝛ extra eā nō incarnat: ꝛ ser ua equalitatē illic etiā. ¶ Inqt Et pone intētionez tuā in suēdo vētrē adherētia siphac cū mirac fortasse eni adherebit ꝛ incarna bit: qm est neruosuz. ¶ Et iā con suerūt ipm quidam sm hūc mo dum: opz ergo vt figam⁹ acū in margine mirach exteriore ꝛ fa ciamus ea penetrare ad iterio ra: ꝛ dimittam⁹ marginē siphac totū deinde reducam⁹ acū ꝛ fa ciamus eam penetrare: deinde penetret acc⁹ ex cōtrario partis quā penetrauit: deinde faciam⁹ penetrare i marginē aliū d mar ginib⁹ mirach scdm hoc. Et iste mod⁹ ɔsuēdi est melior ɔsuitiōe cōi que ɔprehēdit quatuor mar gines in penetratione vna. ꝛ il lud iō qm cū hac ɔsuitione iterū quam iam diximus iam coope ritur siphac retro mirach: ꝛ cōti nuatur cum eo coopertura decē ter. ¶ Inquit. Deinde pone sup ipm de medicinis incarnatiuis ꝛ necessitas ad ligandum est ve hemētior in his vulnerib⁹: ꝛ ma de fac lanā marahā cū oleo cali do parum ꝛ inuolue sup alibre ni ꝛ alibreni sicut vadūt. Et cly steriza ipz cū aliq mollificatiuo etiā sicut olea ꝛ mucillagines. ꝛ si vuln⁹ iā puenerit ad itestina ꝛ suisti ipz tūc regimē sit illd qd di xim⁹: veruntā opz vt clisterizet cū vino nigro stiptico tepido: ꝛ ppue si vuln⁹ iā consutū fuerit aut appropiquerit minuta in testina: qm intestinū ieiunū non sanat oino ex vulnere qd in ipso accidit pp subtilitatē sui corpis ꝛ multitudinē ei⁹ qd est i eo d ve nis: ꝛ ppinqtatē suā ad materiā neruorū: ꝛ multitudinē effusiōis colere ad ipm: ꝛ vehementiā ca

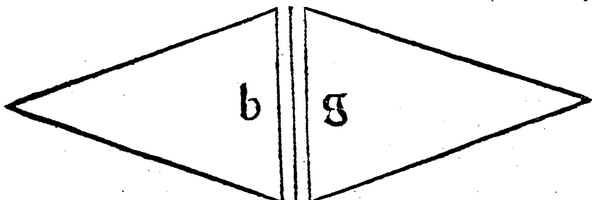
liditatis ei⁹:qm̄ est magis ꝑpi= quū epati ꝙ̄ intestina alia. ¶In feriora ꝟo vētris ppea ꝙ sunt de natura carnis sīs de medicatio ne ipoꝝ ꝯsidēs. ¶Inq̄t Gal. lib. de ingenio sanitatis. Et sit intē tio tua apd disruptionē mirach vētris cū siphac vt suas eā ꝯsu= tiōe cōglutināte siphach cū mi= rach:qm̄ est neruosum tarde in= carnatiōis cū alio:ꝛ illud cū mō suitiōis ꝙ̄ diximus:qm̄ ipa aggre gat ꝛ ꝯglutinat in punctura si= phac. ¶Inqt. Et itestīa cū egre= diunt̄:tūc ꝯfert vinū nigrū forte ꝛ calefiat et submergat̄ in eo la na ꝛ ponat̄ desup qm̄ ipa disper git iflāmationē eoꝝ ꝛ dtumesce re ea facit si aūt non fuerit pn̄s: tūc administra q̄sdā aquas sti= pticitatis fortis calefactas:ꝙ si nō fuerint pn̄tes: tūc vapora ea cū aq̄ calida donec detumescāt. si aūt nō ingrediunt̄ in illd am= plificet̄ loc⁹. ¶Inqt hypo. Cuȝ egredit̄ zirb⁹ vētris in vulnere necesse est vt putrefiat qd de eo egredit̄ ꝙ̄uis moret̄ tpe puo. ꝛ ē in hoc vehemētius ꝙ̄ intestina ꝛ epar. qm̄ intestina et extremita tes epis si nō remanēt exterius spatio longo donec infridentur valde vehemēter:tūc cū igrediū tur vētrē ꝛ icarnat̄ vuln⁹ redeūt ad naturas suas. zirb⁹ ꝟo lȝ mo ret̄ tpe puo tm̄ necesse est vt qd ex eo qd appet ingredit̄ ventrē putrefiat:ꝛ pp illd ꝑperāt medi ci i icidēdo ipȝ ꝛ nō intromittūt qd de ipo appet i vētrē:ꝙ si inue niat̄ in zirbo diuersum ab hoc il lud ē valde parū ꝛ fortasse nō in uenit̄. ꝛ si egreditur aliqd d zir bo tūc necesse ē tibi vt scias an oporteat incidi an nō:ꝛ an opor teat sui vuln⁹ an nō et equaliter suatur. Nā si vuln⁹ cadat i aluo uarat ꝛ est mediū vētris tūc est pluris timoris:qm̄ sunt extremi tates lacertoꝝ cooperte sup vē= trē. Si aūt fuerit in ilijs: ꝛ sūt a duob⁹ lateribus mediū vētris a dextra et sinistra quasi quatuor digitis:tunc est saluior:qm̄ non est i eo aliqd de extremitatib⁹ la certoꝝ neruosoꝝ. ¶Loci ꝟo al= uouarati sutura iteꝝ ē difficilis ꝛ illd iō qm̄ itestina eminent et egrediūtur a disruptiōe q̄ ē in h̄ loco ꝛ redit⁹ eoꝝ i h̄ loco ē diffi cilis:ꝛ illd qꝛ illd qd plicat ea in retētiōe eoꝝ ē duo lacerti ꝑtensi in lōgitudīe vētris carnosi q̄ de scendūt ex pectore ad rachaba ꝛ est os pectinis. Et pp illud qn̄ cadit vuln⁹ in hoc loco incidūt hos lacertos:ꝛ est eminētia ite= stini vehemētior:qm̄ lacerti qui sunt in illo cōtinent ipm:et non est ei i medio lacertus fortis re= tinēs ipsum. ¶Si aūt ꝑpareture cū hoc vt sit vulnus magnū tūc necesse est vt emineat ꝛ egredia tur ex eo neru⁹ intestinoꝝ et q̄= re fit intromissio eoꝝ difficilior.

De q̄litate ligādi vl'nera. Ca. 8.

Ulnera āt ꝛ fissura apparē tia cū vis vt incarnent̄:tūc fac illd qd dixit sapiēs de illis q̄ sūt hui⁹ artis. ¶Inqt. Cū vis vt icarnet̄ hmōi fissura: tūc fac ad= herere ei ligaturā incipientē ex duob⁹ capitib⁹ nō aliā de liga= turis. Qd si fuerit magna erit ti bi necessariū vt adherere ei fa= cias puluillos triāgulatos:et si fuerit loc⁹ decliuis idiget sutu= ra ēt:ꝛ puluilli q̄deȝ triāgulati meliores sūt i aggregādo labia vlceꝝ ꝙ̄ q̄drati:qm̄ coartant su per fissurā tantū: ꝛ situs puluil= loꝝ triāgulatoꝝ est sm̄ hoc exē=

plū linea recta inter duos pululillos sit fissura: & duorum pululillorum triāgulatorum: vnus sit b. & alter g. decenter ꝯpositi ſm figurā quā vides. Cum ergo ligatur locus iste et cadit ligamē duorum capitū ē ligamē tenēs sup locum fissure vehemētius ꝙ si fuerint q̄drati. Et nō licet vt nō sit in applicatiōe vlcerum ligamē non habens duo capita: & isti sunt pululilli triangulati et figura stringendi.

¶ Et dr̄ i li. de igenio sani. Quidā hō habuit vulnus cuius ꝓfūdū erat ꝓximū iguinibus: & ipius orificiū ꝓximū genu & sanauimus ipz sine pforatiōe penitus: ita ꝙ posuimus sub genu eius pululillos: & ꝑpauimus ipz taliter ꝙ factū & orificiū eius directū cū facilitate: & silr̄ fecimus de vulnere qd̄ fuit in cora & brachio & sanata sūt oīa. ¶ Inq̄t ille qui iā ꝑuidit in experientia. Scias ꝙ vulnera indigēt vt fiat sanies si possibile est ei intus ad hoc vt penetrent cū ea reliqua q̄ sunt illic meliora & velociora alteratiōis. Silr̄ vulnera disrupta elōgatorum labiorum egēt vt aggregent̄ cū ligamēto aggregāte labia eorum nisi fuerit sup ea ex illo dolor: aut fuerit apostema: qm̄ dolēt pp illō ꝗuis sit cū facilitate aut fuerit lacertus q̄ fit disruptus i latitudie: qm̄ n̄ aggregat̄ imo ponatur in medio liciniū timēdo nec incarnet̄ cutis & remaneat lacertus nō icarnatus. ¶ Inq̄t. Et silr̄ qn̄ scindimus cutē capitis ponimus iter labia aliq̄d qd̄ ipleat ea: fortasse ei ꝯhit̄ cutis labiorum ad iteriora vulneris: q̄re necesse est tunc vt coneris cū ligamentis vt trahas eā ad exteriora. Et cū cadit vulnus i lōgitudine: tūc ligamē sufficit & aggregat ipaz decēter: & cū fuerit in latitudie indiget vt suat̄ & ſm mēsurā ꝓfūditatis vulneris erit ꝓfunditas suture dignior ex additione anathomie. ¶ Inq̄t. Qn̄ fuerit nobis necessariū vt addamus in amplitudine vulneris cū ē frictū & timuerimus ꝙ pp ꝓfunditatē eius incarnet̄ eius superius: & nō icarnet̄ eius ꝓfundū: aut fuit mēbrū vulneratū in ora vulneris ſm figurā: qd̄ cū redit ad equalitatē suā nō ē possibile vt currat ex eo sanies: neqꝫ vt ingrediatur ipz medicina: & vt redeat ad suā figurā qn̄ egrediet̄ & ꝯmouet dolorē aliqm: tūc necesse ē vt scidat̄ sectiōe ꝯuenīeti. & scias ſꝫ sūmā ꝙ vulnera q̄ sūt i latitudie lacerti sūt digniora vt labia eorum sint vehemētius elōgata q̄propter sunt facīētia maiorē necessitatē ad perscrutandū subtiliter in aggregādo labia: & fortasse n̄ erit excusatio a sutura & admistra

tiōe pulullor ꝛ triãgulator: et ppꝛie si ceciderit in carne di minutio nam cadens in longitudine minus eget illo.

¶De medicinis incarnantib⁹ vulnera. Cap.9.

Harũ medicinarũ virtutes iaz narrauim⁹ ꝛ ꝯtinuatio nis earꝫ locũ: ꝛ nõ dubitam⁹ q̄n sit necessariũ vt puluis earũ sit minoꝛ virtutꝫ q̄ illd qd̄ d̄ eis fit cũ oleis ꝛ ceratꝫ. Et necessitas q̄dē pducēs ad olea et cerata ē ppea q medicie siccę ꝛ ppē q̄ sit sic merdasengi et reliq̄ minerales nõ submergunt vsq̄ ad pfũdũ ꝛ nõ penetrãt i poꝛos: cũ ĝ ex eis fit ceratũ ad vltimũ puenire facit eas curs⁹ olei ad locũ quē volum⁹. ꝛ iste medicie icarnatiue sũt ex mineralib⁹: ꝛ sũt ex plãtꝫ: ꝛ aialib⁹ ꝛ ex oī spē: et sũt ex mineralib⁹ sic cerusa et oleũ myꝛtinũ ꝛ cera. ꝛ ex plãtꝫ folia sic folia q̄rc⁹ mascule ēpl'ata ꝛ folia salicis et folia caulis ꝛ folia arboꝝ maloꝝ et coꝛtex palme ꝛ folia arnoglose ꝛ spartũ ifusũ i aceto aut aliquãtulo vini: ꝛ ppē q̄n miscent folia arboꝛꝫ pini mascule et femie ligata cũ coꝛticib⁹ suꝫ: ꝛ folia cupssi et rami ei⁹: et folia pentaphilõ cũ melle. et ex gũmis glutinũ albotin ppꝛie ppe mēbꝛa magna. ꝛ ex fructib⁹ ꝛ granis nux recēs contrita cũ aq̄ et sale aut vino bullita cum folijs acetose aut folijs sicle aut lactuce ꝛ piroꝝ siluestriũ cũ eo qd̄ ē in eis de phibitiōe flux⁹: ꝛ nux cupssi ꝛ alia ꝯbusta: ꝛ puluꝫ molēdini et oꝛdeũ adustũ ppē senib⁹ cũ cera ꝛ oleo ro. ꝛ d̄ illis q̄ similãtur floꝛib⁹ flos soꝛbe et herba caude eq̄ne ꝛ ppē: i vicinitate ipletiōis mēbꝛi aut carnꝫ ꝛ ad vulnera q̄ sit ppinq̄ lacertoꝝ capitib⁹. ꝛ ex aialib⁹ lac acetosũ vald̄ ꝯglutiat vulnera magna. ꝛ d̄ ꝯpositꝫ m̄dicamē ruffi ꝛ aureũ ꝛ escule⁹ ꝛ medicamē d̄ salicib⁹ ꝛ pulegio et ēpl'ꝫ de lino.

¶De medicinis ꝯsolidatiuis et sigillatiuis. Cap.10.

Harũ medicinarũ naturas iã sciuisti ꝛ scis iteꝝ q opꝫ ne puluis earꝫ sit i virtute ei⁹ qd̄ ponit in ēpl'is. ¶Et tũc opꝫ vt scias q nõ ē necessariũ vt medicine iste admistrent cũ iã eq̄ta est supficies carnꝫ dure cũ cute vltia eq̄litate: veꝝ caro hũida iã equat et addit: sed est spissatalit q cũ exiccat: d̄scēdit: imo nõ opꝫ vt admistres eas nisi cũ hoc qd̄ ē ita q q̄n exiccat eq̄t: ꝛ hec res cognoscit existimatōe.

¶Opꝫ ergo vt administret medicina ꝯsolidatiua añq̄ carnis nascētia i vl'ner in q̄ caro nascit ad hũc finē pueiat: q̄m ꝯsolidatiua ē addit i q̄ntitate carnꝫ vl q̄ q̄ ꝯsolidat: ꝛ addit cũ earꝫ v̄t⁹ nāl'. ĝ addit s̄z hãc vltiatiōem: imo oꝛ vt sit talr q q̄n exiccat ꝛ fc̄ opatiōeꝫ suã iã nã fecerit nasci cũ q̄ntitate ei necaria cũ vltiatiōe ꝯsolidatur vltie i ꝯsolidãdo: q̄ ꝯpleat duas opatiōes ꝯtinuãdo int carnē ꝛ cutē p̄dictas mēsura q̄ eq̄t supficies vlcerata. qd̄ si n̄ auferat istd̄ pcl'dubio fiet vestigiũ vl'nerꝫ sup⁹ i cute. ꝛ oꝛ vt admistres sigillatiuũ i p̄mꝫ cũ ipꝫ admistras hũidũ. diñ admistra ipꝫ siccũ tũc cũ appꝛopiq̄t sigillatio faciēs ipꝫ trãsir sup ipꝫ cũ extrēitate radij. ꝛ medicie q̄dē iste sũt sic coꝛtices arb. pini cũ cerato d̄ oleo ro. ãt myꝛtio ꝛ r̄sina siccaꝛ abꝛota. assatũ

et cortices eris ꝛ puluis oliba ni et merdasengi et centaurea mior ꝛ vene sūt bōe et ossa ɔbu sta iteꝝ ꝛ aristo. adusta ē vehe= mēt ɔsolidatōis ꝛ alumē iteꝝ et galle imatur et folia fici. Et hyp. qdē inqt ꝺ pede albaue= as sic dixert ꝛ ē sile qꝺ itellexit p eū herbā q̄ noiat pes corui: ꝛ sterc⁹ canis cōedēt ossa ꝛ ster= cus lacerti: verūtn ē acuti⁹ ꝑio q̄re opꝫ vt frāgas ipꝫ cū stiptic et radix liliū celest et cortices oppoponaci ꝛ tucia. ꝛ ꝺ faciēti bus nasci carnē mirabilib⁹ i vl neribꝰ calē ɔplexiōis āposis sit sandali ꝛ nenufar ꝛ aloes et ꝑ ꝑrie i ꝑtib⁹ ani et testiculoꝝ: et medicia aristologie si fiat vn= guētū. ¶ Aut idiges eo qꝺ ē for ti⁹ de illis q̄ sūt iter ɔsolidātia sic clumia ꝛ ꝑpe ɔbusta ꝛ colco tar ɔbustū et lithargyriū et ce rusa: ꝛ qñq cadūt i mdicis ei⁹ dragātū ꝛ colcotar: q̄uis sint de sūma corrodētiū diminuētium carnē. veꝝ ipa fortasse ɔsolidāt i vehemēti hūiditate ꝛ ꝑpe qñ adurunt sūt mioris ɔsolidatio nis: ꝛ nō miuit ꝺ corrosiōe eoꝝ et ꝑcipue si abluāt fiūt ad ɔso= lidatōez ꝺcliniora. flos ꝟo eris et medicie q̄ sūt vehemētioris corrosiōis nō st recte ad illꝺ ni si cū r̄gimie forti ꝛ i q̄busdā vul nerib⁹ ꝛ vlcerib⁹ vehemēt hūi ditat. es ꝟo adustū qñ abluit: ē bonū i ɔsolidatōe. et cū volū= tas ē vt fiat ēpl'm sūt necessaria q̄ sūt fortiora ꝺ illis q̄ st int cō= solidatiua sic clumia et ꝑpe a= dusta et colcotar adustū et li= thargiriū et cerusa. q̄litas ꝟo faciēdi illꝺ ē vt dissoluat cerusa et merdasēgi cū aceto: ꝺiñ ad= misceāt et clumia terat. et meli⁹ q̄dē ē vt aduraf: ꝺiñ misceat il= lꝺ cū colcotar: ꝛ ibibaf oleo ro. cū aceto: ꝛ vio stiptico: et fortas se addūt sup ipꝫ dragagātum adustū et balaustie et galle qñ vuln⁹ et vlc⁹ st vehemēt hūidi tat. ēpl'm de lino ē mirabile: su me pānū ꝺ lino ablutū nitidū: et tere dōec fiat sic alcohol: ꝺiñ sume oleū fort stipticitat aut oleū myrtinū: et pone i ipo pa= rū galbani et dissolue in oleo et pone i ipso pānū contritū et fac ꝺ eo ēpl'm qm̄ ē mirabile: et vngm̄ nigrū magnū facit nasci carnē. ¶ Qꝺ si voluer vt forti⁹ faciat nasci: tūc pone i ipso de thure et oppoponaco et aristo logia adusta eq̄les ꝑtes vt sit sic pōd⁹ medicinarū quatuor. ¶ Mod⁹ pulueris ali⁹. ℞. ceru se et merdasengi āboꝝ. añ. ꝑtē. j. scorie plūbi et myrrhe et gal larū oim. añ. ꝑtē. s. Puluis ali⁹ ostracoꝝ cōbustorū. ʒ. xij. gra= nati parui qꝺ cadit ab arbore et exiccatū est: calcadis āboꝝ. añ. ʒ. xvj. cornu cerui cōbusti abrotani clumie resine radicuꝫ liliū oim. añ. ʒ. iiij. minuti thuris corticū arboris pini āboꝝ. añ. ʒ. vj. corticū granatoruꝫ ceruse aluminis oiꝫ. añ. ʒ. viij. gallaꝝ. ʒ. j. Puluis rube⁹. ℞. rubee ossiū ɔbustoꝝ merdasengi oiꝫ. añ. ʒ. ij. thuris aloes āborū. añ. ʒ. iij. sarcocolle memithe āboꝝ. añ. ʒ. j. fiat puluis. ¶ Puluis. ℞. ro= sarū ceruse plūbi balaustie oiꝫ añ. ʒ. viij. gallarū et semis rosa rū ꝛ aluminis equaliter aristo. aur. ij. minuti thur aur. j. Mo dus ēpli ad vulnera corpoꝝ se nū: cōburaf ordeū et fiat ex eo cerotū cū oleo ro. aut oleo myr tino cum cerusa plumbi.

¶ De medicinis

¶De medicinis faciētib⁹ nasci carnem in vulneribus ꝛ vlceribus. Cap.ii.

Iam sciuisti ꝓprietatē medicinaꝝ faciētiū nasci carnē ꝛ quō opꝫ vt sint i cōplexōnib⁹ suis. ꝛ opꝫ vt admistrēt medicine faciētes nasci carnē cū iam mūdificat⁹ est loc⁹ a sordib⁹ et sicib⁹: ꝛ nō fuerit basis vulneꝝ nisi os: tūc mūdifica illō os et exicca i vltio. ꝛ nō dimittas in eo offuscatiōeꝫ aut corruptionē neq; corticē et hūiditatē q̄ nō exiccet: ꝛ ꝓprie in capite: nā lenitas ossis ꝛ ei⁹ hūiditas ē vna cāꝝ ꝓhibētiū natiuitatē carnis sup ipm: ꝛ cū exiccat ꝛ exasperat: est illō sup qō fit mā ex q̄ gnāt caro i eo magis faciēs nasci ꝛ scias ꝙ ē medicia faciēs nasci carnē i corpe aut mēbro ꝛ nō ē faciēs nasci i alio ꝛ illō iō qm̄ fortasse exiccat i corpe: ꝛ nō exiccat i corpe pp cōplexioneꝫ duorū corporū: et sm qō sciuisti fortasse abstersio supfluit in corpe: et nō supfluit i corpe: neq; est abstersio oino: cū hec medicina idigeat exiccatiōe q̄dā ꝛ extersiōe q̄dā mēsurat ꝫ sꝫ corpus nō absolutis et res mēsurata ē diuersa cū ipressiōe sua i reb⁹ q̄ nō sūt ꝯueniētꝫ q̄titatis in passiōe. ¶Et oē exiccatiuuꝫ q̄dē cui⁹ siccitas est minor siccitate corpis ꝙ cū eo curat: ē iterū abbreuiatū ab hoc vt faciat nasci carneꝫ ei⁹: imo opꝫ vt sit sicci⁹ eo: ꝛ pp illud fit ꝙ olibanū nō facit nasci carnē in corpibus donec pertrāseant eq̄liter in siccitate. ¶Et experimentū q̄dē est illud quod scit qō est ex exiccātibus et stātibus aut ex nascentia carnis sm ꝓcessionē vel ꝯtinuitatē aut ex sordidatiōe. ¶Qō si videris exiccatione cū q̄ fortasse nō nascit caro tūc humecta parūper medicia sicca ꝛ dimitte illō qō vadit sꝫ ꝟtutē. ¶Et qn̄q; iteꝝ ē q̄busdā corpib⁹ ꝓportionalitas cū quibusdā medicinꝫ absq; aspectu opatiōis earū: pp illō ergo oꝫ vt misceant medicie plures debiles ꝛ fortes. At ꝟo q̄re facta sunt ēpla et q̄ sit eorꝫ necessitas iā sciuisti. ¶Et opꝫ vt non sis cōtēt⁹ medicina sup exiccatiōnē ꝛ hūectationē imo obserua ambas qualitates agētes sꝫ ꝙ ꝓmisim⁹ earū narratiōeꝫ neq; iteꝝ sup exiccationē ꝛ hūectationē: imo cū ꝯsuetudie ꝯsideratiōis iter dispōnē vlcerꝫ ꝛ dispōnem ꝯplexiōis corporis. ¶Quādoq; em̄ corp⁹ est humidū ꝛ vlc⁹ siccū: ꝛ qn̄q; est corp⁹ siccū et vlc⁹ humidū: ꝛ qn̄q; sūt ambo hūida: ꝛ qn̄q; sūt ābo sicca. Et administrent i primis q̄ sūt debiliora sicut olibanū ꝛ farina fabaꝝ ꝛ faria ordei ꝛ silia. ¶Qō si corp⁹ fuerit siccū et vlcus hūidū valde: tūc necessarie sunt medicine vehemētis exiccationis cū ꝯparatione ad medicinas factētes nasci carnē: sicut aristologia et radix opoponaci ꝛ dragagātū adustū. et in residuo sūt necessarie medicine sic yreos ꝛ faria lupinorū. ¶Et qn̄q; accidit vt sint q̄dam medicie in quibus sit aliq̄d ꝓprietatis q̄ egēt medicie faciētes nasci carnē de exiccatiōe et abstersione sed supfluit: sūt ergo ꝟbi gratia ꝓpter exiccatiōnē suā vehementem retinētes sorditiē ꝛ ꝓhibētes materiā ꝛ supfluit abstersio ꝛ corrosio. sꝫ

quādo permiscetur cum ea aliquid de illis q̄ sunt illi ꝯtra frāgit ex eo et tēperat ipm̄: ⁊ fit faciens nasci sicut flos eris. Cuꝫ em̄ cū ipso associant̄ oleū et cera et q̄ humectāt mēbꝛū et fixū faciūt: tūc ipsum ꝓpter exiccationē et vehemētiā abstersionis fit cōsolidatiuū: quare opꝫ vt sit flos eris vna decē partiū cerate qn̄ admistrat̄ i corporibus q̄ sunt sicciora: et vna duodecim partiū qn̄ admistrat̄ in corporib⁹ q̄ sunt hūidiora: ⁊ oꝫ vt obseruet̄ in istis qn̄ expiunt̄ ꝑdicta. ¶ Senes egēt medicinis in q̄b⁹ ē caliditas maior et attractio fortior. et cadūt i eis q̄ sunt sicut pix ⁊ thus et faria ordei et farina fabarū ⁊ farina horobi ⁊ radix liliꝫ ⁊ aristologia et climia. ⁊ herba oppoponaci. ¶ Et qn̄ ꝓhibetur medicina a iuuamēto declina ad aliā cū ergo sit difficilis: curet̄ cum eo quod est proprium vlcerib⁹.

¶ De curatione vulnerum alseiheregi idest que fiunt in capite. Cap. ii.

Regimē q̄dē ossis in eis et q̄d accidat ex accidētib⁹ eorū timidis iā dictū est i cap. ossiū: ⁊ algebra verū icarnatiuis vlcerū eoꝝ: ⁊ que sūt extra ea sufficiūt quelibet medicine exiccatiue leues puluerizate sup ea ex medicina. ⁊ medicina q̄ ē facta ex oleo et myrrha et olibano et sangue dracōis et silr̄ medicine leues predicte in vulnerib⁹. Qđ si fuerit illic cursus sanguis: tunc curet̄ cuꝫ eo quod diximus in ca. flu. sanguinis. Et opꝫ vt cibetur hn̄s eā cerebellis gallinaꝝ assatis quātū possibile est: ipā em̄ fm̄ qđ testificant̄ q̄dā cōfortāt cerebrū ⁊ retinēt sanguis fluxū: lꝫ sit i eis snia alia. et similiter aqua granati muzi: et emplat̄ cū ẏga pastoris. ¶ Et de medicinis bonis ad vuln⁹ ⁊ sanguinē est vt sumat̄ fermētū purum siccū: ⁊ terat̄ et puluerizet̄ desuper et non humectet̄. ¶ Qđ āt ꝓhibet egritudinē est ēplastratio cū farina or. et silr̄ ꝯfectis cū ysopo humida: et silr̄ cū sauich ordei cū calamento ⁊ fert attritioni ei⁹: et reliquū regimē sumatur ex capi. ossium.

¶ Tractatus scđs de excoriatiōe et attritiōe: ⁊ cōtusione et torsiōe: et casu ⁊ offensiōe: ⁊ diruptione et fluxu sanguinis et similibus illis.

¶ De sermonibus vniuersalibus. Cap. i.

Iam sciuisti i lib. i. q̄ sit intentio cōtusionis et attritionis. Contorsio aūt ē vt sit membꝛū separatū a iūctura sua separatione nō completa: neq; apparente manifesta: quare est dislocatio: ⁊ eguamē quidem est infra torsionem et est quasi aliquantum tensiōis cōmouētis ligamentum in iunctura: ⁊ quod continetnr de eo in carne: et si cum eo fuerit aliquātulū separationis erit torsio. ¶ Et đ hominib⁹ sunt qui nominant intensionem quam nominauimus torsionē: nomine cōmuni. ⁊ de hominib⁹ sunt qui nomināt torsionē separationem vnius duorum lateruꝫ lacerti: sicut vnius duorum laterum lacerti vole manus ⁊ rascete cum adherentia lateris

alteri⁹ quantitatis separatio sit apparens. Illud aūt qd volum⁹ premittere et loq̄ de eo ī primis ē cōtusio que accidit lacertis in medio eorꝫ et attritio in extremitatibus ipsorum.

¶De cōtusiōe ꝛ attritiōe. C.2.

Quando accidit lacerto vt ꝯtundatꝰ accidit ex hoc inter ptes ei⁹ numer⁹ solutionis cōtinuitatis: ꝛ multotiens effunditꝰ ad ipsuꝫ sanguis plurim⁹ ex quo apatur: ꝛ pauciores sūt ei⁹ dispositiones in qb⁹ nō aggregetꝰ ad ipm sanguis et putrefiat: qm plurimū sperat ei⁹ resolutio per poros: et proprie per poros q̄ sunt ꝯstricti cōstrictiōe ipellente ab illo qd facit cōtusionē exteri⁹ et a cōstrictione accidēte ex apate interi⁹. et pp illud si nō succurratur rei ī ea pducit ad corruptionē mēbri. ¶Et fortasse excoriatio sequitꝰ casum et offensionem: q̄re opꝫ vt prepare tꝰ ad curationeꝫ ei⁹ vt nō canceretur. ¶Et opꝫ vt administratio fiat ī attritione cū redditiōe ꝯtinuitatis villorū incisorū: imo ad sedandū dolorem.

¶De cura. Cap.3.

Non reperitꝰ ī plurib⁹ harū dispositionū ī hac accidētia et excusatio a flōmia: imo opifices artis pperant ad illd quantitatis sit corp⁹ mundū. ¶Et qn̄ fit flobothomia et festinatꝰ ad emplastra prohibentia oppilantia non accidit ex eis illud quod est necessariū ad curationē que multum conuenit. et est eorum prohibitio cum infrigidatione et stipticitate aut cuꝫ vno eorum. ¶Cum auteꝫ tardatꝰ illd et pperat sanguis ad dispositionē solutionis: ꝛ times nocumenta predicta necessariū est in curatione eius extrahere sanguinem illum vt non redeat apud continuationem ad dispositionem eius. ꝙsi fuerit taliter ꝙ sit possibile vt resoluantur, propter raritatem pororum cū embrocis aquarum calidaꝝ ꝛ similiū eius fiat. Et fortasse administratꝰ sup ꝟberatos de illis que diximꝰ. Et iterū cuꝫ medicinis carminātib⁹ sanguinē mortuū ꝛ oleis resoluētib⁹ lapitudinē: ꝛ vt dentꝰ ī potu deint⁹ res adiuuantes ad resolutionē fiat illd. ꝛ sis ꝯtent⁹ illo. ꝛ ista mundificatiua adiuuātia ad illd sꝰ sicut bdeliū iudaicū ꝛ cost⁹ ꝛ cētaurea maior cū sirupo acetoso: ꝛ vt adiuuet sirup⁹ acetosus iterū ad illud cū incisione. ¶Medicine ꝟo carminātes sanguinē mortuū sūt sicut farina ordei ꝛ ysopus humida ꝛ simila ꝯfecta cū aq̄. Et forte ē sicut calamētū mōtanū et sauich ꝛ pprie qn̄ cadit in capite. ¶Et ad vltimū illd cui ē mollificatio cū caliditate subtili resoluēte resolutōe subtili: ꝛ ex eisq̄ exiccāt exiccatiōe subtili. nā ea q̄ sūt vehemētis resolutiōis ꝛ exiccationis cū admistrātꝰ in ipressiōe ei⁹ resoluūt subtile: ꝛ ispissāt spissū cū exiccatione sua ꝛ oppilāt poros iterū cū exiccatiōe sua: ꝛ hec fortasse mēsura excusat solicitudinē in eo cui⁹ cōtinuitas soluitꝰ ppe cutē et ī eo qd appet nō pfūda. ¶Qd si nō fuerit ita: ꝛ fuerit solutiōis mꝉte ꝛ pfūde ꝛ lōgi q̄ ab eo ꝙ appet nō erit excusatio a scalpellatiōe: et resoluatꝰ ꝙ resoluitꝰ ī apatib⁹ ꝛ vlcerib⁹ malis. ¶Et ei⁹ q̄dem dispō non est dispositio verberati. in verbe-

rato eñ trahit materia ad cu-
tẽ: et cutis ẽ i via vlceratiõis: ꝛ
in h̃ si soluit ꝯtinuitas ꝓfunde
submerse: tũc illud non sperat:
quapropter necessariũ ẽ admi-
nistrare attrahentia cũ fortitu
dine ꝛ vẽtosas ꝛ scalpellatiões
ꝛ fortasse erit res maxia ꝛ fiet
ad apostematioñe magnaꝫ ex-
teri⁹ ꝛ aggregabit: et tũc opor
tebit vt festinetur ad apiẽdũ ꝛ
resoluendum illud quod ag-
gregat in eo saniem: vt sedet
dolor cũ eo qđ facit pus: et re-
soluatur materia cũ aptione.
illđ eñ est ſm dispositioñe ape
rientẽ et vt aperiat veloci⁹ cũ
adiutorio curatiõis est salui⁹:
et fortasse resoluunt eam me-
dicine aperiẽtes absq̧ saniosi-
tate proprie qñ adiuuant eas
caliditas innata ꝛ pori. ¶ Am
plius obserua medicinas p̃di-
ctas in cap. casus et offensiõis.
¶ Ligatura aũt q̃ administrat
sup contusioñe iam dictũ est in
mõ suo: ꝙ qñ accidit attritio
aut ꝯtusio: tũc liga ipsaꝫ: et sit
instrm tuũ sup locũ ipm strictũ
valde: ꝛ vadat cũ ligatura ad
supiora ꝓcessiõe pluria. s. ad p-
tes epatis ꝛ ad iferiora parũ. ꝛ
nõ addas astellas neq̧ puluil-
los, line ğ desup astellas pluri
mas: qm̃ ẽ necessariũ resoluere
illũ sanguiñe mortuũ et ẽ neces
sariũ mltũ itẽdere vt vadat li-
gatura ad supiora ne effundat
ad ipsam aliq̃d: et ei⁹ ꝓcessio
desup sit mollior ꝛ sit pannus
dur⁹ subtilis vt sufferat strictu
rã: et festinet ꝯtinuitas ẽbroca
rũ cũ ea: ꝛ ꝑparet mẽbrũ ad su-
periora sicut fit i fluxu sãguis.
¶ Et hec cura. s. ligatura oꝫ vt
sit añq̧ apostemet mẽbrũ quo
niã mẽbrũ qñ ꝯpatur nõ suffert
nisi ligatura eq̃lẽ nedũ a vehe
mẽtia ꝯpressiõis: ꝛ ꝑpter illđ me
dicet tũc cũ emplastris et conti
nuitate effussiõis aq̃ calide desu
per. ¶ Glãdulaꝝ autẽ curatio q̃
sequunt ꝯtusioneꝫ ẽ cũ plũbo de
sup posito ne addãt ꝛ magnifi-
centur et fortasse euacuatur: et
fit in eis contusio.

¶ De casu ꝛ offensione ad lapi-
dẽ aut parietẽ aut aliud. Ca. 4.

Casus ꝛ offensio ledũt ꝛ ipe
diũt cũ cõtusiõe ꝛ attritiõe
¶ Et est i eis timor pp solutioñe
ꝯtinuitatis accidentem in visce
ribus. s. in panniculis suis ꝛ ner
uis eoꝝ ꝛ venis magnis que sũt
in eis: ꝛ est in eis timor ꝑpter re
solutioñe continuitatis acciden
tẽ in visceribꝰ. s. i pãniculis suis
ꝛ neruis eorum ꝛ venis magnis
q̃ sũt in eis: ꝛ ẽ in eis timor iteꝝ
pp vehemẽtiã doloris ꝛ q̃to pl⁹
corp⁹ est mai⁹ est timor vehemẽ
tior. Et ꝑpter illđ fit ꝙ nõ acci-
dit infantib⁹ in casib⁹ eoꝝ de le
siõe qđ accidit puberib⁹. Et glã
dule iterũ multiplicãt in casib⁹
ꝛ offensionib⁹ et verberatiõib⁹:
ꝛ est necessariũ vt succurrat, cuꝫ
eo quod narrauim⁹ i loco suo.
Et accidit qñq̧ ex casu ꝛ offẽsio
ne nocumẽta magna ex icisione
lateris in corde: aut stomacho ꝛ
morit statiꝫ ꝛ accidit qñq̧ vt reti
neat vrina ꝛ egestio. ꝛ egrediunt
inolũtarie. et qñq̧ accidũt vomi
tus sanguinis ꝛ fluxus sanguis
nariũ vehemẽs ꝑpter incisioñe
vene i capite aut epate: aut sple
ne ꝛ aptio vẽtris ꝛ strictura ãhe
lit⁹, ꝛ abscissio vocis ꝛ locutiõis
Et iste cui aduẽit offẽsio: aut ca
sus aut aliđ ꝛ abscidit sermo ei⁹
ꝛ iclinat caput ei⁹ ꝛ arescit ãhe

litus ei⁹:ꝛ sudat frōtis ipi⁹ mo- riť stati.ꝛ qñ accidit ei aut pun- ctio aut ꝟberatio ꝑcussione cla mosa vomit⁹ sanguis in hora ꝛ lenitas nature moriť:ꝛ facilius est ei.vt euomat ipm ꝑmixtū cū cibo ꝓpꝛie ꝛ si illđ qđ appet iaꝫ apātū fuerit:deiñ occultať apa ꝛ q̄escit apostema: deiñ euomit post ipm saniē moriť statim.ꝛ il le qui cadit sup planitiē vľ sple nē:deinde currit ex eo sanguis plurim⁹ tūc necessariū ē vt apo- stemeť ꝛ moriať. Et ille q̄ cadit sup caput suū multoties nō loq̄ tur.Et cū remanet vsq͡ ad tertiū ꝛ nō minuitur:neq͡ additur:tūc laudať in tertio ꝛ expectať vsq͡ ad septimū ꝛ nō moueť añ illud cū aliq̄.Et cū loc⁹ illi⁹ q̄ cadit nō rubet: tunc locus est neruosus.

¶De cura. Ca.5.

SI nō fuerit fractura ꝛ dislo catio ꝛ fluxus sanguis opꝫ vt succurrať mēbꝛo offenso: aut leso ꝑ casum:q̄re ponať sup ipm qđ stringat ipm.¶Et cū hoc ne- cesse est curāri hoc capitulum vt refirmet donec videať ei qđ inte rius nō est cā ꝓperās ad perdi- tionē.¶Et si est necessariū vt fe stinet plus ꝛ fecerit necessarium dispō illud:opꝫ tūc vt ꝓperet et flobothomet ꝛ ministret clistere leue subtile: deide si possibile ē ei vt stringat locū ꝛ oppilet fissu rā si accidit cū eis q̄ dixim⁹ ꝓpe ret ad illud.Et medicie q̄ sūt ne cessarie sūt oppilātes congluti nātes ēt ꝛ resoluētes materiam cū facilitate ꝛ mollificātes sicut in cōtusiōe:ꝛ icarnatiue annexe deforis ꝛ int⁹.Et melioꝛ cib⁹ ei⁹ est mes ꝛ cicer.¶De medicinis aūt q̄s opꝫ sumere illiꝫ q̄ patiť cōtusionē aut offensionē aut ca- sum melioꝛ et añs ē mumia pu- ra cū oľo nolato sambacino ꝛ vi no:ꝛ qñq͡ fiat ꝯsecutio cum aliq̄ clisterioꝝ.Et det i potu reusini cū aureo vno rubee tinctoꝝ in vino ꝛ bolumar.ꝛ post ipꝫ allio mu:ꝛ armenū ꝛ sumach ꝛ sarco- colla ꝯfert valde cū incarnatiōe sua.Et albumē annexū ē iuuati uū ꝯstrictiuū:ꝛ ē de eis quoꝝ iu uamētū sit vehemēs: ꝛ arsenico ē ꝟt⁹ mirabilis i oīb⁹ q̄ sūt neces saria de incarnatiōe ꝛ resolutio ne sanguis ꝛ ꝓhibitione nocu- mēti cū in potu sumiť.ꝛ succ⁹ cē tauree maioꝛis ꝛ aristologia ꝛ bdelliū ꝛ costus bibita cū sirupo acetoso iuuatiua sūt oīa. Et de illis q̄ in potu dantur ad linien dū ꝛ resoluendum sunt casiafi.ꝛ oleū amigda. Trocisc⁹ bon⁹. ℞. reusini.8.lacce rubee.añ.4.ter- re sigillate.iij.fiāt trocisci suma tur in potu cū aq̄ ciceris. Et de medicinis q̄ desup ponūtur sūt altea ꝛ myrrha ꝛ mastix ꝛ almu gat qñ cū ea fit emplm aut bibi tur:nā eiē ꝓpetas bona i fractu ra ꝛ dislocatiōe ꝛ i toꝛsiōe ꝛ ꝯtoꝛ siōe ꝛ ꝟberatiōe ꝛ casu et offēsio ne:ipm eñ sanat et icarnat velo citer: et sedat doloꝛē:et si fuerit hñs vehementē fracturā idurat eā et forte facit.Et de medicinis oppilātibus est acatia:est ei mi rabilis i algebꝛa iter sicut aloes et bol⁹ ar. et alliū et sumach et almes et gypsuꝫ et calx ābo exti cta et rizi ꝯtritū:et de glutinā ti bus est sarcocolla et de vapoꝛa- tionibus bonis sūt folia cupꝛes si decocta cū sansuco et silr folia alhetil: et silr si ponatur in eis lac acetosum.

¶De offensione super ventrē et vlcera. Cap.6.

Iam diximus de hoc in li. iij. in quo est excusatio: et oportet vt iteretur sup eã operatio. ¶ Et sit cibus omne lenitiuum et ifrigidatiuũ: sicut volubilis et chrisolocanna et malue. Et de facientib⁹ glutinationẽ iterũ sicut arnoglossa: et detur in potu iterũ in pñcipio de succis ifrigidãtibus cũ pmixtione lenificatiõis sicut ẽ expssio solatri: aut arnaglosse: aut endiuie cũ cassiafi. et de illis q̃ expta sũt iterũ i hoc capitulo est vt teratur psiliũ et sumat̃ de eo pars. j. et lacce et karabe ãborũ. añ. 5. quarte partis vni⁹ et croci. vij. partis et potio eius sint. 3. ij. cum aqua calida. Et detur in potu trocisc⁹ huius modi. ℞. karabe. x. ro. v. acatie ablute. vnc. j. spice id e. vj. et mellilloti. x. et masticis. 4. et corticũ thuris. 4. et boliar. vij. et croci. vj. et nucis cupssi. viij. fiãt trocisci cũ aqua arnaglosse et hoc q̃dẽ cõuenit pprie quãdo egritudo pertrãsierit principiũ. Et ponatur emplastruz ex huiusmodi genere sumat̃ mala ascemia decoquãtur cum decocto odoriferodonec sint discocta: et fiat optia eoꝝ ptritio et sumat̃ d eis 3. c. et laudani. xx. et ro. xxj. et spice et masticis: et eupatorij ablu ti oiz. añ. 14. et cõficiẽtur cũ aq̃ cupressi expssa cuz oleo de lilio et emplastretur cum eis.

¶ De dispositione verberati cũ flagellis et eoꝝ similib⁹ et cura eius. Cap. 7.

Oportet vt sit cib⁹ verberati cũ flagellis ex cicere excorticato ptrito et ex faseolis rubeis excorticatis. in potu sũat loco aq̃ aquã ciceris ifusi. et dẽt in potu iteꝝ medicine eius qui offendit se et ei⁹ q̃ cecidit et pꝑe bolũ arme. ¶ Et iteꝝ reu. et ziziber piũgãt̃: et de piũctione ãborꝝ det̃ i potu. 3. j. 5. cũ aq̃ cali. De eis vo q̃ supponũt̃ meliores ei ẽ: vt sumat̃ pellis ouis excoriata statĩ: et dũ est calida et hũida imisceat̃ sup locũ: et dimittat̃ sup eũ et nõ remoueat̃: forrasse eñ sanat ipz i die scdo: et qñq3 resoluit apa et phibet putrefactio et ppe qñ pulnerizat̃ sub excoriata aliquãtulũ salis vehemẽt̃ ptriti. ¶ Et de illis q̃ de sup puluerizãt̃: sũt nasturtiũ tritũ et semẽ apij et his similia. et iteꝝ sũãt̃ merdasegi et cerusse ptes eq̃les et fiat ex eis ceratũ cũ oleo ros. et cera. et iteꝝ epithima ex dragagãto et crocoeq̃li mẽsura. et si remãserit vestigiũ lini ipz cũ arsenico et lapide piperis: et nos iã dixim⁹ hic mortẽ sãguis: et nos iã dicemus illud in lib. decorationis.

¶ De torsione. Cap. 8.

Melior curatiõis torsio iunctura pofficialiũ sũt nuclei dactiloꝝ desup positi: et dimittant̃ qm ipsi sanãt eã. Cũ autẽ accidit torsio nos iã diximus in. c. fracture ossium medicinas que omnes rectificant torsionẽ: quare omnes sumant̃ inde.

¶ De excoriatiõe et ẽ i ea excoriatio calciamenti. Cap. 6.

Excoriatio est ruptio que accidit in superficie cutis p tactum laboriosum: et quãdoq3 est cum apostemate: et quandoq3 est sine apostemate et qñq3 est cutis tota excoriata: aut incisa aut pendens: et est necessariũ inuiscare ipsam quare curetur cum inuiscatiõe que dicta ẽ in capitulo vulnerũ. ¶ Et opz

quātum possibile est ne incidat cutis imo dilatatio sup eā fiat: etiā multoties fiat: qm̄ inuiscat in fine rei: et si nō adheret: inuiscat cū emplis factis ad hāc rē. ¶ In detecta vero est melius vt administret desuper medicamē absq̧ ligatura si nō fuerit possibile: nā eius exiccatio cū medicinis cū adiutorio aeris ē melior In excoriatione aūt leni de medicinis bonis excoriationi singulari ꝛ ꝓprie excoriationi calciamenti est vt sumat pulmo et ꝓprie pulmo arietis et inuiscet desup ꝛ sanat ipsam. ¶ Et si nō fuerit apa tunc confert ei pann⁹ adustus aut oleū ro. et arsenicū rubeum ꝛ cucurbita adusta est valde mirabilis cū qua est fiducia et ꝓprie in excoriatione calciamenti. ꝛ ex medicinis sigillatiuis incarnatiuis consolidatiuis est omne illud in quo est stipticitas lenis sicut acatia ꝛ galle ꝛ ꝓprie adusta: ꝛ cū fit illud in excoriationib⁹ lenib⁹ et rarꝫ sufficit et fortasse sufficit iterū vnguētū albū. ꝛ de illis q̄ sunt fortiora ē vt sumāt cerusa et āmoniacū ꝛ oleū ro. ꝛ myrti aut oleū de kerua et oleū de lilio: dissoluat āmoniacū cū aq̄ et vino: et fiat ex eis emplm̄ et fortasse sufficiēt myrrha et merdasengi sola cū vino. ¶ Et sumach est exiccās excoriationē leuē ꝛ ꝓhibēs apa. Et ex embrocis ꝓprie qn̄ accidūt fissure ex excoriatione sūt lētes ꝛ decoctio horobi ꝛ lētis et aq̄ maris tepida ꝛ emplatio cū fece sicca. ¶ Si aūt destruit cutis tota: necessariū ē vt ꝓhibeatur apa ex eis in quibus est exiccatio ꝛ sigillatio fortis: ꝛ fit res in ea magis difficilis.

¶ De pūctura ꝛ disruptiōe ꝛ extractiōe eius quod retinetur ex spinis et sagittis ꝛ ossib⁹. C. i.

Punctura ꝛ disruptio vicine sūt ex hoc ꝙ vnaqueq̧ earꝫ ē penetratio corpis acuti duri i corpe. ¶ Et iterꝫ diuersificāt in ꝗtitate corpis penetrātꝫ: ꝛ sīlat vt punctura sit cū puitate penetratiōis significās puitatē penetratōis q̄si ipa nō trāseat cutē. ꝛ hmōi q̄dē ē leuis nocumēti si nō ꝯmoueat: ꝛ qn̄ dimittit: rectificatur p se ꝗuis iuētat malitiā carnis: nisi i vehemēti malitia carnis: fortasse et apat loc⁹ ei⁹ ꝛ accidit pulsatio: ꝛ ꝓpe qn̄ ē illa disyō ꝛ pūctura vehemētior: ꝛ scā ē pūctio pueniēs ad carnē. ꝛ plꝫ q̄dē medicatiōis hmōi ē vt sedet apa ei⁹ et dolor ipi⁹ et nō idiget regimie vulneris. Disruptio vo indiget regimie vulneris et regimie doloris apatis: et iā q̄dē dictū ē in regimie vulnerū ꝛ i regimine apatū illō in q̄ ē sufficiētia: et illō ꝙ necesse ē nos remēorari i hoc loco ō eē pūcture ē regimē i exhēdo illud ꝙ retinetur in corpe de re pūgente ꝛ disrūpēte: sine sit spina: siue sagitta et q̄ sunt similia illis: ꝛ hec extractō qn̄q̧ fit cū instrumētis continentibus rem quā trahūt. ꝛ qn̄q̧ fit cū expressiōe et que ei similant: et qn̄q̧ fit cū ꝓprietatibus medicinarū trahentiū que extrahūt illō a q̄ desinunt forpices: ꝛ reliq̄ instrā. Canon aūt in eo ꝙ extrahitur cū instrumentis retinentibus est sicut extractio sagittarꝫ cū forpicibus habentibus capita vt lime vt vehemēs fiat earū retentio. ¶ Canon ergo in ea ē vt caueatur confractio eius qō in eis comprehēditur vt sit via

earũ ad illud qđ auferendũ est ampliata nõ phibẽs bonitatez possibilitatis tenẽdi illud: et vt inquirat facilior via ad extrahẽdum ipm. Et si fuerit penetrãs de duob⁹ laterib⁹: tũc dilatet latus qđ est magis cõueniens ad hoc vt egrediatur per ipsum.

¶ Ingeniũ vo ad hoc vt nõ frangat vt est nõ moueat motiõe sbita: imo cõprehẽdat sup ipz et cõmoueat cõcussiõe ꝗ sciat qtitas fixionis ei⁹: z tũc capiat ipz aut suspẽdat in eo: deinde trahatur tractiõe q̃ est ẽm rectitudinẽ. et multoties ẽ necessariũ vt dimittat aliquot dieb⁹ et suspẽdat in ea: deinde extrahat. ¶ Et iã dixerũt quidã sapiẽtes hui⁹ artis sermonẽ quẽ attulim⁹ ẽm suum modũ: qpiste qui aufert sagittas oz vt sciat ante illud spẽs sagittarũ: nã q̃dã earũ sunt ex ligno et q̃dã ex arũdine: et earũ zugi sũt ex ferro z ex ere z ex plũbo z alcalai z ex cornib⁹ ex ossib⁹ z ex lapidib⁹: z q̃dã earũ sũt rotũde: et quedã hñt tres angulos: et q̃dã q̃tuor angulos: et de eis sũt que hñt linguã vnã aut liguas duas aut tres: et đ eis q̃ hñt zugi. et illarũ q̃ hñt zugi fortasse ẽ zugi earũ inclinatũ retro vt qñ tendit ad exterioro suspẽdat cũ carne et in q̃busdã earũ est zugi ad interior: avt ipellat: z q̃dã earũ sunt quarũ zugi mouet cũ reflexi turno: cũqz extẽdit ad exterio ra dilatat z phibent sagite ab egressione. ¶ Et q̃dã sunt q̃ hñt zugi magnũ: aut est ei extremitas q̃titate digiti vni⁹: et noiat caudata: et q̃dã sũt plane: z q̃dã sunt q̃b⁹ addunt ferra minuta: cũ ergo extrahit sagitta remanent ferra illa i profundo sagittarũ: z quorũdã zugi est fissura in astula. z quorũdã zugi hz cannullã in qua igredit astula: z q̃dã strigunt ex ↄpositiõe sua: z q̃dã nõ stringunt ex ipo: vt qñ extrahũtur ad exteriora separat astula a zugi z remaneat zugi i corpe: z q̃dã sũt venenose et q̃dã sũt nõ venenose. ¶ Et sagitte q̃dem extrahunt ẽm duos modos. vn⁹ q̃rũ est extractio: z alter ẽ ipulsio et illđ est: qñ cũ sagitte figunt i eo qđ appet de corpe: tũc extractio earũ fit cũ attractiõe: et administrat itez cũ attractiõe: qñ figit sagitta i pfundo corpis: et nos q̃dẽ timem⁹ ex locis q̃ sunt opposita sagittis qñ si extrahant accidet ex eis flux⁹ sanguis q̃ interficit aut nocumẽtũ vehemẽs faciet. ¶ Et egredit sagitta cũ impulsiõe qñ figit i carne z i corpibus: et i his q̃ opponũt ei nõ est aliq̃d q̃ phibeat a scissiõe neqz neru⁹ neqz os neqz aliq̃d aliđ sile eis reb⁹. Qđ si illđ q̃ extrahẽdũ est fuerit os: tũc nos admistrabim⁹ attractiõez. ¶ Qđ si fuerit sagitte appẽs tũc trahim⁹ ipaz: z si ẽ occulta: tũc oz sicut dixit hyp. si possibile ẽ vulnerato vt põat se ipz ẽm figurã ẽm q̃ fuit qñ fuit vulnerat⁹: q̃re opz vt significet p ipz sup sagittã: z si ñ ẽ possibile: tũc opz vt resupiet ẽs q̃ ẽ ei possibile ex figura et vt admistrẽt i q̃sitio z expssio z si ẽ fixa i carne: tũc trahat cũ manib⁹ aut cũ ligno suo si nõ ceciderit pcipue si nõ fuerit ex arũdie z si iã cecidit lignũ ei⁹ tũc extrahat extractiõe q̃ fit ex forpicib⁹ aut cũ istro q̃ extrahũt sagitte. ¶ Et oz i q̃busdã hois vt fũdat caro scissiõe pxĩma: qñ ñ ẽ possibile vt egrediat zugi ex scissiõe pma. ¶ Et si sagitta pus

nit ad oppositionē mēbri vulnerati et nō ē possibile vt egrediatur ex latere p q̄ intrauit: tūc oz vt findam⁹ illa loca q̄ opponūt ei. ¶ Et extrahat ex eis aut per extractionē aut p ipulsionē cū re alia z ipellat cū ea ferrū ad exteriora: et oz vt icidam⁹ cū nr̄a ipulsiōe neruū aut arteriā. ¶ Et si fuerit zugi cauda tūc sciem⁹ illō ex inq̄sitiōe: z opz vt intromittam⁹ illā caudā i cānā instrī q̄ ipellūt sagitte z ipellam⁹ ipz cū ea. Cuz ḡ egredit zugi et vides in eo loca putrefactiōis: et est possibile vt ponas in ea ferra alia miuta tūc admistra inq̄sitionē iterum. ¶ Qd si inuenerim⁹ scissurā ex istis ferris extrham⁹ eā cū hoc ingenio. ¶ Qd si zugi habuerit ramas diuersos z ñ obedit nobis ad egressionē: tūc necesse ē nobis vt dilatem⁹ scissurā si nō fuerit ppe ipm locū mēbrū de q̄ timeam⁹ adeo vt qñ dtexerim⁹ illō zugi extrhem⁹ ipz cū facilitate. Et d hoib⁹ q̄ ponūt ramos in cānam vt nō egrediatur caro: deinde si vulneratus fuerit quiet⁹ nō hn̄s apa calidū administra suturaz aut comple curationem q̄ facit nasci carnem. Quod si acciderit vulneri apostema calidū: tūc opz vt curetur cū ēbrocis z ēplr̄is ¶ In sagitis aūt venenosis opz vt ꝯcauet caro ex alteratōe sua a carne sana. Caro eñi venenosa ē mali coloris fusca z q̄si ipsa sit caro maligna. Si āt ligatura figat i os extrhem⁹ eā cū istro. Si aūt phibet ex hoc aliq̄d carniū: tūc oz vt ꝯcauem⁹ ipz vt pforem⁹ illud. ¶ Qd si sagitta ifixa fuerit i pfūdū ossis: tūc nos sciemus illō ex firmitudine sagitte z equitate motiōis ei⁹ cū moueri m⁹ eā tūc necessariū erit nobis vt icidam⁹ i p̄mis os q̄ ē supra sagittā cū icisorio: aut pforem⁹ ipz cū terebello faciēdo foramē i circuitu ei⁹ si os fuerit grossuz et euadit sagitta p illō. ¶ Qd si sagitta fixa fuerit i aliq̄ mēbro p̄ncipaliū: sicut cerebro aut corde: aut pulmōe aut vētre aut itestinis: aut epate. aut mrīce: aut vesica aut appent signa mortis tūc opz vt abstineam⁹ ab attractiōe sagitte: qm̄ fiet ide inq̄etudo pl'ima ne supueniat nob loc⁹ s̄monis stolidoz cū hoc q̄ parū ꝯferrim⁹ ifirmo. ¶ Si āt ñ apparuerit signa mala alia: z ex q̄b⁹ timem⁹ de accn̄tib⁹ tūc p̄mittemus s̄monē i pditōe q̄ accit pl'imum: deinde icipiem⁹ i curōne. Multoties eī d illis q̄b⁹ accidit illō saluat aliq̄s absq; spe mirabil'r. Et multoties egredit pars epatis z aliq̄d de siphac qd ē supra vētrē z zirbo z matrix tota z nō accit ide mors: verūtñ si nos dimiserim⁹ itez i his membris p̄ncipalib⁹ accidet mors s̄z oēz dispōnē et pportionabimur ad paucitatē misericordie: si āt abstulerimus sagittā fortasse saluabit infirmis q̄nq;.

¶ De medicinis attrahentibus. Ca. xi.

Opz vt sup illū locum ponat ammoniacū: qm̄ est attractiuuz forte aut sumatur radix arūdinis: et terat et ēplastret cū ea: z fortasse ꝯficit cū melle: z affodili itez z folia papaueris nigri z folia arboris fici cū sauic aut semē iusq̄ami albi ppe cū cacadis: et sil'r fruct⁹ iusq̄ami albi cū dispōne sua. et itez alkeiri z spēs ei⁹ z aristologia z cepe narcisci. Et ex aialib⁹ res pl'ime de

quibus ē rana excorticata: ē mirabilis valde fixis in ossibus: et silr eradicat dentes. et cācer iterū cōtritus. et vtriqȝ lepores: et eo coagula oia. ⁊ dr̄ ꝙ lacerta ē vehemētis attractionis ad illō sup ꝙ findit. et de cōpositis caput lacerte stati cū abscindit cū aristologia lōga: ⁊ radix cāne ⁊ cepe narcisci. Illud vō ꝙ appropriatū est cū attractiōe ossiū corruptorū de sub vlcerib⁹ q̄ ꝯsolidātur dicemus in ca. ossium.

De canone curationis conbustionis. Cap. 12.

Intentio in curatiōe cōbustiōis ignis est due intētiones. Una earū ē seq̄ cū ꝓhibitione vesicatiōis. ⁊ scd̄a ē rectificare ꝙ ē ꝯbustū. ⁊ sūt necessarie in ꝓhibitiōe vesicatiōis medicine infrigidātes ꝑter ꝙ associet eis mordicatio. ⁊ scd̄a vbi curat qd̄ ē ꝯbustū indiget medicinis i q̄bus est absterſio q̄dā cū exiccatōe q̄dā nō magna: ⁊ ꝑpter ꝙ mordicēt cū hoc vt sint tēpate i caliditate ⁊ frigiditate. et qñ indiget regiminis silr regat cū infrigidatiuis pri⁹: dein̄ si idiget scd̄a fiat. Si aūt inuenit ꝛiā vesicatū est: tūc necessariū est regimē scd̄m. Et medicie ei⁹ sūt sicut chiolea ⁊ lutoꝝ gn̄a exiccātia ⁊ lētes decocte ⁊ encaustrū indū ⁊ sirica. Ea vō q̄ sunt sicut th⁹ ⁊ glutinū ⁊ pinguia nō ꝯueniūt ad illō qm̄ q̄dā eoꝝ sūt calidiora q̄ opȝ ⁊ nō carēt v̄tute mordicatiua et q̄dā eorū sunt hūidiora q̄ opȝ.

De medicinis ad ꝯbustionē q̄ sunt scd̄m intētionē primā. Ca. 13.

Sumātur sandali ⁊ sansel ⁊ later alb⁹ recens aut ostra cū ⁊ liniant cū aq̄ solatri ⁊ aq̄ rosa. aut vnguētū de vitellis ouoꝝ ⁊ oleo ro. Et iteꝝ ēdiuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ olū ro. ⁊ lētes elixate cū olo ro. Et iteꝝ bolū ar. ⁊ acetū. et iterū oleū ro. ⁊ cera ꝑxꝙ or: deīn̄ ponat i ea d̄ calce abluta ablutōe i tegra cū cerusa ⁊ opio ⁊ albumē oui ⁊ aliq̄ntulo calc̄. Et iteꝝ sumāt folia malue ⁊ sicle ⁊ elixent cū aq̄ dulci: deīn̄ terāt ⁊ mūdent a reb⁹ filosis q̄ sūt i eis: deīn̄ aggregētur eis merdasengi ꝯditi cū climia et cerusa de plūbo algalai amboꝝ. añ ptes. ij. et. ß. ⁊ olei ro. ptes. iiij. et aq̄ solatri et aq̄ coriādri amboꝝ. añ. par. j.

De medicinis q̄ sunt ad ꝯbustionē scd̄m itētionē scd̄am. C. 14.

Melior reꝝ ad illud ē vnguētū de calce. Sumat calx et abluat septies donec separet ei⁹ acuitas tota: deinde cōquas set cū olo ro. oleo oliue ⁊ pauca cera si indiget ea: et fortasse addunt sup ip̄m chimolea et albumen oui et parū vini. Unguētū calc̄ cū mō alio. Abluat calx sicut sciuisti: ⁊ fiat ex ea cū aq̄ folioꝝ sicle ⁊ cū aq̄ folioꝝ caulis ⁊ oleo ro. et cera vnguētū. Et d̄ illis q̄ cōueniūt hic: ⁊ vbi nō fiet pustulatio et vesiccatio ē ligare desup folia alhethil adusta aut silique ꝯbuste. Unguētum cōueniēs ad paruitatē caliditatis et est lōge cōpositiōis expertū ē et inuētū est bonuȝ. Rx. stercoris vacce pascētis exiccati ⁊ corticū arboris pini et pulegij oim. añ. x. merdasengi. iij. scorie argenti ij. scorie plūbi. iiij. calcis ablute cū aq̄ frigida multoties. v. ⁊ chimolee. v. ⁊ luti alcabrusij aut romani aut armeni ⁊ ceruse oim. añ. vij. v̄ge pastoris contrite. x. encaustri grēci aut sirij. vj. tutie

viridis.vij.stercor zonis.vij.gra
nor volubilis ⁊ folior ei⁹ arbo
rũ.xv. scorie ferri ⁊ succi foliorũ
maluauisci ⁊ succi folior malue
oim.añ.x.lilij dom⁹:⁊ cepe ei⁹ ⁊
lilij celestis ⁊ croci oim.añ.v.cã
phore.iiij.cere sani et olei ros.⁊
medulle cerui et adipis ei⁹ quã
tũ sufficit.¶Et de illis q̃ sũt for
titudis vehemẽtioris et ꝯueniũt
ei qđ ẽ minoris caliditatis: ẽ vt
sumant limature eris ⁊ ferri: et
ꝯficiãt cũ luto aut cũ luto rubeo
deinde ꝯburãtur in patella aut
furno ⁊ fiãt inde trocisci ⁊ seruẽ
tur ⁊ administrent redacti ĩ pul
uerẽ vbi necessaria est exiccatio
aut liniãtur cũ oleo ro. ¶Et de
hoc genere iterũ est illud:cõbu
ratur fimus colũbinus in pãno
lini donec accendat et liniat cũ
oleo aliquo:quoniã est mirabi
le.¶Et locis vlceratis ꝯferunt
porri elixati aut portulaca cum
sauich ⁊ folia myrti ꝯtrita ĩ pul
uere redacta. Si autem fiat in
obediens:tũc folia abethil adu
sta aut folia algebũt adusta.Et
si fuerit magis inobediens illo
administrent medicine consoli
dantes vlcera maligna.

¶De cõstiõe aq̃ calide. Ca.15.

Quandoq accidit vt effun
datur olla feruens aut aq̃
calida sup membrũ hoĩs:⁊ facit
opationẽ ignis.¶Et cõueniẽti⁹
ei est vt succurrat statim añq ve
sicetur cũ eis que sunt sicut san
dali ⁊ aqua ros.⁊ cãphora: ⁊ nõ
dimittantur exiccari:imo conse
quenter adhibeatur omni hora
pannus infusus in aqua frigida
congelata:hoc em̃ prohibet ipz
vesiccari. ¶Et quidã pperãt et
rorãt desup aquam oliuarũ aut
aquã cineris. ⁊ meli⁹ est vt tera
tur quodlibet ambor cũ sauic:
aut vnguentũ de calce:et iterũ
medicamen factũ de fimo colũ
bino predictũ est mirabile valđ
¶Et vlcera quidẽ curant cũ por
ris elixatis aut exiccatis contri
tis et est melius: et cuz reliqs q̃.
diximus in capitulo primo.

¶De fluxu sanguinis et retẽ
tione eius. Cap.16.

Iam scitũ est in li.s.qđ qñ sã
guis egredit a venis ñ egre
ditur nisi aut pp apitionẽ orifi
cior venar pp debilitatẽ in ve
nis: aut pp vehemẽtiã repletio
nis:aut pp motũ fortem vsq ad
vocẽ ⁊ saltũ:aut pp vaporẽ acci
dẽtẽ veniẽtẽ deforis: aut pp dis
ruptionẽ ear et ipar incisionez
p cãm primitiuã incidẽtẽ cõtun
dentẽ:aut pp cãz in corrodẽtẽ in
terius aut vehemẽtia motus cũ
repletione aut pp resudationez
ab eis pp raritatẽ accidentẽ cor
pori venar ⁊ panniculo earum.
¶Et ꝯuenientior venar ad hoc
vt currat qđ ẽ in ea cum inuenit
viã ẽ arteria. nã corpus eius est
mobile: ⁊ qđ est in ea quandoq
ꝯtrahit:et qñq expandit.Et qñ
nõ desup coartat loc⁹ ei⁹ post so
lutionẽ ꝯtinuitatis ei⁹:et inenit
vacuitatẽ puenit res ad ẽboris
muz qđ noiat mr sanguis. ¶Et
arteria qdẽ lz sit de illis q̃ noiãt
tñ est de illis qr difficilis ẽ incar
natio. Et multoties qdẽ nõ ĩcar
nat arteria ⁊ incarnat illđ qđ cõ
tinet arteriã et coartat sup eaz:
qre sanguis nõ pt facere cursum
supfluũ:imo egreditur ex eo ali
qđ vsq ad fines cutis.s. qntitas
qs capit: et qñq alleuiat cũ ꝯpo
sitiõe redit et occultat sicut acci
dit rupture et fortasse remãet ve
na sola sub cute et sentit puls⁹ ei⁹

⁊ ipsi⁹ successio: ⁊ multoties accidit illud arterijs deint⁹ ⁊ disrūpitur pter φ disrūpat̄ cutis ⁊ congregat̄ sub cute embotisma scꝫ apa leue ex sanguine ⁊ vētositate qd̄ possibile ē qescere cū cōpssiōe. ¶ Et hoc qdē multoties accidit i collo ⁊ inguinib⁹ ⁊ curaturꝫ p se: ⁊ multoties accidit ex cā intrinseca aut ex flōmia. ¶ Et multi medicoꝝ existimant φ ois disruptio arteriaꝝ pducit ad matrē sanguis q̄ qdem plurimū fit si icarnet̄ illd̄ qd̄ ē i circuitu ei⁹ ⁊ fiat apa notū: sꝫ ipsamet nō incarnat̄ ⁊ res nō est ita. Ille qdē q̄ negauit icarnationē ɔtrouersat⁹ ē cū ɔsideratiōe ⁊ experimēto. Cōsideratiōe ṽo qm̄ vna duaꝝ tunicaꝝ arterie ē cartilaginosa ⁊ cartilago nō incarnat̄. ¶ Experimēto ṽo qm̄ nō visa est incarnatio. ¶ Et opposuit eis Gal. cū ɔsideratōe ⁊ experimento. Cōsideratio ṽo ē rethorica ⁊ ei⁹ forma ē qd̄ ē inter icarnatū sicut caro ⁊ nō icarnatū sicut ossa q̄re opꝫ vt sit icarnata: sꝫ ē difficilis incarnatiōis ⁊ testimoniū qdē qm̄ ipe narrauit se medicasse plures arterias ɔ fuerūt icarnate: ⁊ hec qdē est res a q̄ nos iā expediti sum⁹. Nos ṽo dicem⁹ nūc φ dispō pcessiōis sanguis a mēbris diuersificat̄ cū disrūpūtur sicut epar ⁊ pulmo: ⁊ de illis sūt a qb⁹ paꝝ pcedit sanguis et in vnaqqꝫ duaꝝ diuisionū sūt q̄ sūt timorosa: ⁊ de eis sūt q̄ sunt absqꝫ timore sicut emanatio sanguis ex pulmōe in q̄ est timor ⁊ ab vtrisqꝫ emanat sanguis plurimus: ⁊ de illis sūt sicut vesica et matrix ⁊ renes: ab eis ei nō emanat sāguis plurim⁹ valde sūma timiditmo qnqꝫ multiplicat̄ cū lōgitudine spatij ⁊ puenit ad successiones illaudabiles. ¶ Et diuersificat̄ dispō flu. sāguis ex arterijs: qm̄ fit i qbusdā eaꝝ difficilis valde timoros⁹ ex arterijs magnis q̄ sūt sup man⁹ ⁊ pedes ⁊ hmōi iterficiūt s̄m plm ⁊ nō retinet̄: ⁊ i qbusdā fit facilis sicut i arterijs craneis: retētio eni fluxus sanguis eaꝝ ē facilis ⁊ sufficit i eis ɔstrictio sola: ⁊ mltoties quidē currit ex arterijs pms sāguis deiñ retinet̄ p se. ¶ Et differētia qdē iter sāguinē arterie ⁊ alioꝝ cognoscit̄: qm̄ sāgnis arterie egredit̄ cū saltu ⁊ ipulsiōe et ē vehemētioris purpureitatis q̄ ali⁹ neqꝫ declinat ad nigredinē sanguis vene ⁊ ei⁹ essētie. ⁊ scias φ ois cui accidit euātio ⁊ ppͤ sanguiea ⁊ ppͤ arterialis ⁊ superfluit ⁊ accidit ei spasm⁹ ē malū ⁊ silr si accidit ei singult⁹ ē mortalis. Qd̄ si fuerit sincopis cū singultu: tūc mors ē festina: ⁊ alienatio ⁊ pmixtio rōnis sunt male. Qd̄ si fuerit spasmus: tunc est mortale s̄m plurimum.

¶ De canone curationis fluxus sanguinis. Ca. 17.

Opꝫ i curatiōe flux⁹ sanguis vt icipiat̄ ⁊ retineat̄ deinde cures vlc⁹ ei⁹ si fuerit: ⁊ nō est tibi potē in eo cui⁹ cā ē fixa ex corrodēte ⁊ silib⁹ nisi ita vt auferat̄ cā: ⁊ si dispō nō tolerat vt auferatur cā ē necessariū vt retineat̄ cū suis retētiuis ⁊ sūt i causis q̄ sūt ei ⁊ abscidūt sanguinē currētē ⁊ ille cāe sūt scite i libro pmo. Ueꝝ ego narrabo eas s̄m modū festinatiōis. ¶ Dico g̃ φ iste cāe: aut sūt phibētes i illo illd̄ qd̄ egredit̄ ab exitu aut sūt aggregātes rē de illo aut res. ¶ Et diuisio pma est ɔuersio ad ptē aliā q̄ aut

fit cū attractiōe ad ꝯtriū pter qd fiat exit⁹ ali⁹: sicut ponūtur vētose sup epar et remouet flu. san. ex nare dextra: aut ita q accidit exitus alius sicut flōmatur patiēs fluxū sā. nariū ex manu ptinēte nari flōmia stricta. ¶ Retinēs aūt sine exitu ē illd qd ꝓhibet motū sang. ꝛ ei⁹ penetrationē ꝛ ē aut p cāz igniētē aut p cāz stupefacientē: ꝛ stupefaciēs qdē aut ē medicina: aut est dispō corpis sicut i sincopi: ipa em̄ multoties retinet sanguinē. ¶ Cā aūt retinēs sanguinē i locis ē oppilās exitū: aut cū ligatura aut cū repulsiōe ex bucellatiōe aut cuz repulsiōe absq bucellatiōe aut escara cū cauterio aut medicia cauterizāte: aut cū ꝯgelatōe rei retēte aut cū iuiscatiōe aut cum icarnatiōe aut cū coartatōe carnis circūdātis venas q̄re oppilat ipz ꝛ claudit ipz clausiōe vehementi. ¶ Et opz vt scias q qn̄ associat vulneri apa cū q̄titate plima hui⁹ nō ē poſſe ligare cuz filijs neq itromittere licinia neq strictura laboriosa: neq est poſſe tūc nisi admistrare glutinationē ꝛ stipticitatē ꝛ stupefactionē ꝛ ispissationē sanguis. et si est curō ex strictura aut fissura aut ꝓpinq̄tate medicie: qn̄ ē dolor ē mala valde: ꝛ ois ꝓpatio dolorosa ē mala. ꝛ opz vt preꝑatio sit aggregās duas res: quarum vna ē defect⁹ dolorꝭ ꝛ altera est refrenatio ptis curs⁹ sāguis q̄re nō adiuuat cū appēsiōe ꝛ suspēsiōe ꝛ fiat facilis ꝓcessio sāguis ꝛ ei⁹ exit⁹ ꝛ cū ꝓhibēs due intētiōes declinēt ad leuiorē ſm illd qd pn̄s ē ꝛ ꝓpinqui⁹ ad tolerandū in dispōne. ꝛ est necessarium vt narrem⁹ modū eius postq̄ā sciueris q primū qd opz cōsiderare est vt cognoscas an vena sit arteria: aut vena p signa sua q̄re agas cū arteria et sis solicit⁹ plusq̄ solicíteris et agas cū vena. ¶ Ampli⁹ dicemus qd de attractiōe ꝟa ad ꝯtriū nō ad exitū est necesse mēbro cuz fricatione aut ligatione ꝛ strictura aut cū vētosis. ꝛ opz vt sit membrū cōicans positū ex membro cognito sup extremitatē lineevni⁹ continuitatis inter ea ambo cū lōgitudie ꝛ latitudie: ꝛ eligit diuersificato in situ lōgitudis et latitudis qdcūq ambor̄ est longinquū: ꝛ dimittit qd est ꝓpinquum sicut fit in duob⁹ laterib⁹ capitis: aut duob⁹ laterib⁹ manus. nā lōgitudo iter ista duo ē ꝓpinquior q̄ illa ex q̄ oz timeri nocumentū ꝯpletū: ꝛ hec res exigit vt rememoremur illd qd i ea diximus vbi locuti fuim⁹ i lib. j. de canonib⁹ eūatiōis. ꝛ opz vt sint extēsio ꝛ fricatio ꝛ his silia assidua ex eo qd ꝓpinqus membro scdo dein̄ descēdatur ab eo: ꝛ oz vt nō expecte̅t in disruptiōibus arteriar̄ ꝛ eis similiū qd sit hoc artificiū sufficiēs in retinēdo fluxū sanguis ꝛ adiuuās: ꝛ silr est iudiciū in flōmia lateris cōis lōginq̄. ¶ Un⁹ aūt duor̄ modorū diuisiōis scde ꝛ ē cā stupefaciēs est. ꝟbi grā vt cibetur ille cuius flux⁹ sanguis nariū multiplicat aut ali⁹ ab illo cibis grossi chimi igrossantib⁹ sanguinez sicut sunt lentes ꝛ iniube ꝛ eis silia. ¶ Mod⁹ aūt scds ē. ꝟbi grā vt i potu dētur stupefaciētia. Frigida ꝟo exponūt corpus frigori: ꝛ fortasse accidit sincopis ꝛ retinetur fluxus sang. Modus aūt ꝓdictas in diuisione alia est: quo

niam opz vt obstruct in eo caplz vnū. z est qm̄ fortasse arteria nō est vna duaꝝ que continuantur cordi: imo duoꝝ laterū eius ita vt cū strinxeris eā inuenies eaz firmiorē imo fortasse cōtinuatur cū latere altero ramus alterius arterie que accidit in eo et adducit ad eam sanguinē ꝑter viā quā strinxisti quare idiges stricturis duab⁹. ¶ Et añ illō opzvt cognoscas partem que est ꝑncipiū vene: in q̄busdā em̄ locis est inferi⁹: z in q̄busdā est desup z i q̄bus est supius sunt sicut in collo: z in quibus desup sunt sicut i coxa z pedib⁹. Et qñ cognouerꝭ ptē administra in ea ligaturā et stricturā. ¶ Et de regimie i illo ē vt ꝑuenias ad extrahēdā venā cū vncino: z ēt cū incisiōe pauce carnis q̄ velat eā z occultat ipaz deiñ inuolue eā postea administra medicias q̄s dicemus. Qd si fuerit pulsatilis: tūc meli⁹ ē vt veles eā cum filis lini. Et silr si fuerit nō pulsatilis: verūtñ multoties eleuatꝭ sanguis ei⁹. ¶ Cū ḡ feceris illud: deinde annexueris ei medicias tūc dimitte ligaturā vsq; ad diem tertiū z quartū tūc. ¶ Qd si videris medicinā glutinationē faciētē adherētē loco ei⁹ tūc nō eradices eā oino: sz pone in circuitu ei⁹ de gñe ipi⁹ aliq̄d qd madefaciat ipaz parū per. Qd si accidat ei ꝓcessio ex seipō. qñ tu auferes illud qd est sup ipz: tūc tene qd est sub loco i via itineris vene z ꝑme ꝑssiōe cū qua fiat securitas ō saltu sāguinis z eradica illō qd eleuatꝭ ō eo in loco suo: z ꝑmuta illō cū alio z sit ꝑparatio tua quā facis mēbro i ista hora sz qd opz z ēvt sit orificiū ei⁹ magis imum q̄ ꝑncipiū ita vt qñ est verbi grā in inferioribus intestini et matricis tūc sternatꝭ stratum aliqd qd eleuet inferiora z deponat superiora sm maiorē elōgationē que ē ex dolore: deinde dimitte ipsum trib⁹ diebus: deinde annecte et hūc modū vsq; quo eleuetur sanguis. ¶ Refrenatio aūt cū bucellatiōe nō est possibilis nisi in arterijs magnis: fac ergo licinīū ex pilis leporis: aut tela aranee aut subtili cotto: aut panno lini veteri: deinde pulueriza sup ipsū medicinas ꝓhibētes sanguinē: z mitte ipaz arteriā sicut bucellā: deiñ stringe sup ipaz ligaturā z fortasse admistra liciniū ex pilis leporꝭ solū z excusat solicitudinē: z oz vt strigas stricturā adherēte q̄ nō separetꝭ donec incarnetꝭ. ¶ Liciniū vo ex se nā regit i extractiōe ei⁹ paulatim z expulsiōe eius aut alijs ad hoc. ¶ Impletio vo sine bucellatiōe ē vt iponatꝭ vbi grā. illa res i orificiū ei⁹ z legitꝭ desup ꝑter penetrationē ei⁹ i venas: z vt retineatur cū eis q̄ sūt sicut puluilli z ꝓprie spōgia z cū vittis fortis stricture stringētib⁹ ipz cū ꝯuersiōe stricture q̄ est attrahēs. ¶ Strictura vo ꝑria opz vt sit ꝓpe orificiū deinde innoluatꝭ vadens retro z solue stricturā gradatim. ¶ Et scias q̄ strictura puluillorū z vittaꝝ qñ ē debilis venit ex ea nocumētū stricture z ē attractio: z ñ ꝑuenit ex ea nocumētū stricture z ē retētio z ipletio: oz ḡ vt subtilietꝭ i hoc caplo. Cū ergo stringitꝭ strictura bona z stringitꝭ iteꝝ ex latere diuerso declinat mā z rsistit attractiōi ex strictura. ¶ Et nō opzvt ꝑueniatꝭ cū stricta z ꝓhibitiōe nisi q̄ sit ista

dolorē nisi si illđ fuerit necessariū in primis: deiñ mollifica eā paulatī. ¶ Et mltoties q̄dē oꝫ vt suas figurā carnꝭ ⁊ colligas labia ei⁹ ⁊ vittis tegas: multoties eñ sufficit collectio labiorū ⁊ positio puluilloꝝ suat ea colligēdo venas ipsoꝝ. ¶ Amplius stringe sup medicinas pulueriȝatas rare: ⁊ inclina añ alguidegi qñ cōtrahit vbi coartatꝰ apđ pricipiū suū cū digitis vni⁹ duaꝝ manuū: deiñ ānecte et medicias et puluillos apud orificiū ei⁹ cū manu altera. Impletio ꝟo cū refrenatiuis ꝑuenit aut cū strictura iplētis i faciē orificij ei⁹ cū manu altera n cessante retinere donec ꝯgelet sāguis ⁊ fiat ipletio: aut cū re ifridāte valde q̄ ifridat sanguinē ⁊ ꝯgelat ipm i orificio eius: aut ꝑpea ꝙ caro coartat locuꝫ sicut si icidatꝰ vena i latitudie et suspendatꝰ ad duo latera in prima vice: quare claudit sup eam caro ex latere ex quo currit et hoc nō fit nisi in loco carnoso. ¶ Et multoties q̄dē accidit ꝙ necessariū est incidere ramū extremitatis vene vt sit introitus ei⁹ in profundū vehemētior: deiñ ponuntꝰ desup medicine: et multoties accidit incarnatio meatus absq̧ matre sanguinis. ¶ Strictura aūt cū escara sit cum igne ipso qñ magnificatꝰ timor: et fit cū medicinis cauteriȝātib⁹ sicut calce: ⁊ flore eris et gñibus dragāti et gñib⁹ arsenici et cymino etiaꝫ et silib⁹ et cū eo ꝙ ē debilib⁹ qñ pulueriȝatꝰ sup locū et stringitur et retinet. Uerū timor i illo est ꝙ escara est velocis eradicationis ex se et ex quolibet resistēte ex eruptiōe sanguis ⁊ q̄libet aliarū cãrū. ⁊ qñ cadit escara redit timor nou⁹: et ꝑp illđ ꝑceperūt vt fiat cauterium cuꝫ ferro vehemēter ignito ꝓfūde ita vt faciat escaras ꝓfundas grossas: quarū casus nō fit facilis: et cadāt in tp̄e lōgo i quarū simili caro iā ē nata ex cauterio namq̧ debili proueniunt escare đbiles q̄ cadūt ex debilicā ⁊ cū hoc facit accidere saniē et calefacit vehemēter. ¶ Cauterium vere forte implet cum escaris fortib⁹ et remouet rupturā ⁊ detumescere eā facit: ⁊ ꝯhit eā. ¶ Et de cauteriȝātib⁹ bonis tēperati regiminis est vt sumatꝰ albugo oui ⁊ aggregetꝰ cū calce nō extincta: et iuoluātꝰ cū eo pili leporis aut et sitia: ⁊ ponatꝰ sup locū et stringatꝰ. Et de bonis ꝑueniētib⁹ ad vltimū multoties est vt sumatꝰ cyminū et calx et ponantꝰ sup locum et stringantꝰ: ⁊ qñq̧ sup additꝰ eis colcotar. et gñā dragāti in hac summa sunt habentia stipticitatē cū cauterio. ¶ Calx ꝟo est cauterium in quo nō est stipticitas de qua sit curandū: et illud qđ gñatꝰ de escaris cū cauterio i eo ꝙ hꝫ stipticitateꝫ est longioris fixiōis et profundi⁹. ¶ Et succ⁹ fimi asinini et substātia stercoris asinini sūt de illis q̄ aggregāt ad cauterium acuitatē ⁊ glutinationē. ¶ Medicine ꝟo resistētes cōglutinatiōi sūt sicut gypsuꝫ ablutū et glutinum decoctū: et amilū: et puluis molēdini: ⁊ gumme. et thyre resina ⁊ iteꝝ passe đ vuia ipsis: ⁊ rane sunt hui⁹ gñis ꝙm ꝙ đr ⁊ iteꝝ stellasceni⁹. ¶ Medicine ꝟo retinentes cū exicca

tiõe ꝛ icarnatiõe sꝫ sicut aloes: ꝛ cortex thuris: ꝛ sicut iteriora passularũ vue ꝯtrita valde: et galle cũ oleo atiq̃: ꝛ ꝯburatur. ¶ Et qñ ꝯplet̃ isiãmatio eaꝶ extinguant̃: ꝛ papyrus adusta et resina: ꝛ scoria ferri ꝛ sterc⁹ eq̃. ꝛ sterc⁹ asini adusta: ꝛ cinꝫ ossiũ nõ ablutoꝶ: qm̃ abluta ꝓhibẽt glutiationẽ: ꝛ spõgia noua submersa i oleo aut vino: deinde aduratur: et pili adusti.

¶ De narratione medicinarũ simpliciũ ꝛ ꝯpositarũ spẽrũ diuersarũ fortiũ i ꝓhibitione fluxus sanguinis. Cap. 18.

Et de illis q̃ dixit Gal. et narrauit bñ ꝛ expta sunt post ipꝫ ꝛ iuẽta sũt plurimi iuuamẽti ẽ vt sumat̃ d̃ colcotar. xx. ꝛ d̃ minuto thure. xvj. et de aloe ꝛ glutino sicco. añ. viij. et de arsenico. 4. ꝛ d̃ gypso vehemẽter trito pulaerizato vt atomi post cribellationẽ. xx. curet̃ cũ eo puluerizando sup licinia ꝛ spargẽdo sup locũ qm̃ ẽ mirabile. ¶ Aut sumatur sarcocolla de mecha ꝛ aloes ꝛ sanguis draco. ꝛ ponat̃ sup liciniũ ꝛ strigat̃ ꝛ aloes ꝛ thus solũ cum pilis sꝫ qd̃ sciuisti. ꝛ iteꝝ spõgia adusta sicut dixim⁹ ꝛ later adustus: sumãt̃ spõgia ꝛ scoria plũbi ꝛ tutia ꝛ aloes: aut sumant̃ thus ꝛ aloes ꝛ sulfur aut thus ꝛ sulphur: fiat puluis: aut admistret̃ liciniũ cũ albumie oui. ¶ Aut sumat̃ d̃ colcotar. xx. ꝛ d̃ thure ãt minuto thurꝫ. viij. ꝛ resine. viij. ꝛ de gypso adusto. 8. aut sumat̃ colcotar ꝛ de gypso adusto. 8. ¶ Aut sũat̃ colcotar erꝫ vsti ꝛ calcadꝫ ꝛ dragãti adusti ptes eq̃les. ꝛ de bõis ad fluxũ sanguis ꝛ ꝓpe ex dragãto ẽ vt sumat̃ aloes. ps. j. ꝛ. 5. ꝯmuꝫ ãboꝶ i corpore graui: ꝛ scõꝫ eorũ i corpe leui ꝛ corticũ thurꝫ i corpore graui. ʒ. j. ꝛ thuris ipi⁹ grossi pinguis i corpore leui. pars. j. sint contẽti sup ea ãbo. ¶ Aut sanguis draconis: ꝛ sarcocolla ꝯficiãt̃ cũ albumie oui et ponant̃ sup pilos leporis: et preparentur secundũ locum.

¶ Tractat⁹ terti⁹ de vlcerib⁹.

¶ De sermõe vniuersali de vlceribus. Cap. j.

Ulcera generãtur ab vlcerib⁹ ꝛ ab exituris eruptis et a pustulis: ꝛ solo cõtinuitatis in carne qñ facit saniẽ ꝛ pus noiat̃ vlcus. ¶ Et nõ facit pus nisi propterea qd̃ cibus q̃ venit ad ea cõuertit̃ ad corruptionẽ pp debilitatẽ mẽbri: ꝛ qm̃ pp debilitatem suã resoluunt̃ ad ipm et attrahũtur versus ipꝫ supfluitates mẽbrorũ vicinãtiũ ei: aut pp vnguenta mollificãtia mẽbrũ et linientia ipꝫ cũ hũiditate sua et vnctuositate sua. ꝛ qd̃ ẽ de genere pus subtile noiat̃ vir⁹. ꝛ qd̃ est grossuꝫ noiat̃ sordities: ꝛ ẽ res spissa coagulata alba: aut ad nigredinẽ ꝯcliuis aut sic̃ fex. et virus q̃dẽ nõ gñat̃ nisi ex subtilitate hũoꝝ aq̃soꝶ et ipoꝶ calidoꝶ: ꝛ sordities gñat̃ ex grossitie hũoꝶ: ꝛ vir⁹ q̃dẽ multiplicat̃ cũ gñatiõe apostematis et vir⁹ eget exiccante: ꝛ sordities abstergente: et vlcera sũt apparentia et sũt hñtia ꝓfũditatẽ. ¶ Et vlcus qd̃ ꝓfunditateꝫ hꝫ non euacuat̃ quinimo iam idurata sit caro circũdãs ipꝫ ꝛ nominat̃ fistula ꝛ ẽ sic̃ canna pene

trans

trans in mēbꝛū aut nō induraẗ aliquid et nominatur abscon=sio et cauerna. ¶Et quandoqꝫ dicunt quidā abscōsionē illud quod elongatū est sub cute ꝛ se paratur ab ea cutis: et cauernā illud qđ inflectiẗ sub carne et dilataẗ in ea. Dicūt quidā: imo dilatatū est cauerna ꝛ stricttū pꝛofundū fistula: ꝛ non est ꝯuetas i noiatiōe. ¶Et qñ est duricies sup vlc⁹ apparēs nominaẗ vlc⁹ ostracinū. ¶Et fistula quidē mala est illa que non sentit: et ſꝫ quātitatē elōgationis ei⁹ a senū erit ei⁹ malitia. ¶Et de ipsa quedā est eq̄lis: ꝛ de ea est q̄dā obliqua: et que vadit ad neruū dolet vehemē=ter: ꝛ ꝓpꝛie qñ tāgit ei⁹ inferi⁹ cum rcta ꝛ foꝛtasse difficilis fit opatio illi⁹ mēbꝛi ꝛ ē hūiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa q̄ puenit ad os: ꝛ qñ puenit ad ligamētū est illđ qđ currit pꝛo=pinquū illis. Uerꝫ doloꝛ i ossuo sa ꝛ ligamētali foꝛtasse nō ma=gnificaẗ: ꝛ hūiditas que vadit ad os ē subtilioꝛ ꝛ dcliuioꝛ ad citrinitatē. ꝛ ex pueniēte ad venas ꝛ arterias multoties egreditur fex: ꝛ qñqꝫ si fuerit tēdēs ad venā sanguis plurimus et ad arteriā sanguis subalbid⁹ cū fluxu sanguinis ꝛ ꝓcessiōe. ¶Et ex ea q̄ puenit ad carnem humiditas viscosa grossa tur=bida cruda: ꝛ multoties sūt fi=stule oꝛificia pluria cui⁹ ec am=bigiẗ et nō scitur an sit fistula=vna. ¶Et multoties effūdiẗ in quodā oꝛificioꝝ eius humidi=tas habēs tincturā: ꝛ tūc si fuerit fistula vna egrediẗ ex oꝛifi=ciꝭ aliꝭ coloꝛ vn⁹ q̄ ē fistule. s. diuersus: alb⁹ ꝛ tenebꝛosus: et ali⁹. ¶Et vlcera quidē diuidū=tur in species diuisionū: ꝛ dr̄ qꝫ vlcerū q̄dā sunt que sunt dolo=rosa: et q̄dā sunt que sūt pꝛiua=ta doloꝛe: ꝛ q̄dā sunt apostemo=sa: et q̄dā sunt pꝛiuata a p̄ate ꝛ quedā sunt mūda: et q̄dā sunt immūda: ꝛ immūda quidē pꝛo=pterea qꝫ in eis supfluit humoꝛ plurim⁹ et hūiditas copiosa q̄p̄uis non sint mala: ꝛ de eis sunt foꝛdida: ꝛ de eis sunt minoꝛa=ta et de vlcerib⁹ sūt putrida. et de reb⁹ magis nociuis eis sūt meridies ꝛ hūiditas aeris cū caliditate ipsi⁹ ꝛ de eis sunt coꝛro=siua: ꝛ de eis sunt ābulatiua: et de eis sūt mollia aut dura aut frida aut calida: et mollia sūt de vlcerib⁹ faciētib⁹ cadere pi=los ab eo qđ sequiẗ ea. ¶Et sūt qñqꝫ de vlcerib⁹ q̄dā resudātia ex quib⁹ resudat virus citrinū calidū. ꝛ foꝛtasse est calidū cō=burens qđ est in circuitu ei⁹ et est malum moꝛtificās et de eis sunt difficilis ꝯsolidationis: et putrefactio est p̄ter coꝛrosionē qꝫ si fuerit: erūt ābe ābulatiue: et foꝛtasse coꝛrodēs ē coꝛrodēs illđ qđ ꝯtinuaẗ ei ꝓpe pp acui=tatē et absqꝫ putrefactiōe ꝛ ne=qꝫ est febꝛis oīno. ¶Uerū cum ambulatiuo putrefactiuo mul=tiplicaẗ feb. aut nō separaẗ ab eo. Et Gale. q̄dē noiauit hmōi vlcera coꝛrosiua ignē psicū et foꝛmicā ābulatiuā: et post vlc⁹ putrefactū est cōpositū ex vlcere et ex egritudie putrefctā: et vnicuiqꝫ eoꝝ ē dispō. ¶Et vlce=ra q̄dē dura icipiētia ire vers⁹ viriditatē et nigredinē sūt mala: et vlcera frigida sunt mol=lia alba quiescētia ꝓpter me=dicinas calefaciētes ꝛ cala ad

rubedinē ꝺclinia delectant̄ frigore. Et qñ vlcerib⁹ malis associet̄ color corporis mal⁹ sicut alb⁹ plūbe⁹ aut citrin⁹: tūc illꝺ est sigñatio pp corruptionē cōplexiōis epatꝫ ⁊ corruptionem sanguinis q̄ venit ad vlc⁹ q̄re fit difficilis ei⁹ ꝯsolidatio. ⁊ vlcerꝫ q̄dē q̄rū radices sūt acute: ⁊ cū qb⁹ ē prurit⁹ supfluitates sīt acute: ⁊ q̄rū radices sīt late albe pauci prurit⁹ illorꝫ cōplexiones sūt frigide. ¶ Et vlcera generata successiōe egritudinum sūt mala: qm̄ nā expellit ad ea residuū corruptōis supfluitatū ⁊ vlcera ꝺ̄ȳcictia pilos ab eo ꝙ sequit̄ ea sūt mala. ⁊ meliores sigñatiōes significātes salutez vlcerū ⁊ vulnerū sunt cū i succedētia eorꝫ declinia sūt ad saniē. ⁊ ꝺr̄ in signis mortis velocis cū sunt homini apata ⁊ vlcera leuia ⁊ destruit̄ ei⁹ rō morit̄. ⁊ malignorū q̄dē vlcerꝫ cause sūt qñqꝫ vulnera obuiātia supfluitatib⁹ malignis corporis: aut regimini corrupto: et qñqꝫ sunt sequētia pustulas malas: q̄re fiūt ab eis festināria ad vlceratiōez post pustulas ⁊ significat malignitatē vlceris ei⁹ putrefactio ⁊ ipsi⁹ ābulatio ⁊ corruptio ei⁹ qꝺ est i ipsi⁹ circuitu et difficultas sanatiōis i seipso cū rectificatiōe curatiōis exhibite ei. ⁊ meliores sigñationes significātes salutē vlcerꝫ: ⁊ vulnerū sūt cū i successiōib⁹ earꝫ ē sanies q̄ ē cū medicina faciēte pus ⁊ ex opatiōe nature: illa ei opatio nature ē ſm cursū naturalē: ⁊ nō generat̄ sanies nisi a digestiōe naturali: ⁊ ñ associat̄ ei malū ex accidētib⁹ vlcerꝫ malorꝫ: ⁊ ppue sanies laudabilis alba lenis eq̄lis q̄ ꝯsecuta ē cōplemētū digestiōis: ⁊ neqꝫ associat̄ ei fetor cū i ea nō sit putrefactio. ⁊ fortasse nō euat̄ a fetore paruo sanies cui accidit cū adiutorio caliditatis innate ⁊ alteri⁹ extranee. ⁊ nos q̄dē iā locuti fuim⁹ ꝺ sanie i locꝫ aliis. ¶ Ulcera aūt q̄ accidere faciūt spasmū ⁊ vlcera putrefacā scrofulosa ⁊ algeromati ⁊ corrosiua ⁊ cācerosa: ⁊ q̄ eorꝫ cursu currūt: sunt in quib⁹ non generat̄ sanies: imo qñ apparet in vlcere sanies ⁊ spā ē signū bonū cū q̄ non timet̄ spasm⁹ ⁊ pmixtio rōnis et his silia q̄uis sint in loco qꝺ facit illꝺ necessariū sicut sunt mēbra posteriora ⁊ añriora ⁊ nisi res ptrāsierit terminū. Qꝺ si spā occultet̄ subito ⁊ redeat ñ soluet̄ p pus aut ei similia. ¶ Ampli⁹ sūt vicināria mēbris neruosis sic̄ vlcera dorsalia: qm̄ sunt in vicinitate dorsi et nuche: ⁊ vlcera q̄ cadūt in añriore pte coxe ⁊ genu qm̄ ipa iterꝫ sūt sic̄ lacerti neruosi: in q̄bus res ꝯuertit̄ ad spasmū: ⁊ p mixtionē rōnis etiā. Si āt euenit i mēbris neruosis: plurimū quorū est in añcedēte extēsiōis corporis timet̄ aut cursus sanguinis si ceciderit in medietate inferiori extēsionis: similiter timet̄ ex eis qñqꝫ pmixtio rōnꝫ et timet̄ ꝙ cadat pleuses et saniositas post ipam: aut ꝙ ꝯueniat sputū sanguinis si ceciderit i medietate supiore ei⁹ ⁊ tu iā sciuisti itētionē saniositatꝫ i pectore ex libro tertio. Et qñqꝫ timet̄ i eis iterꝫ pmixtio rōnis. Et ꝺ signis bonis i vlcerib⁹ est vt i circuitu eorꝫ nascant̄ pili q̄ ceciderīt, et corpa susceptibilia

ra curatiōis vlcerū sunt q̄ sunt melioris cōplexionis ꝛ paucioris humiditatis supflue cū itēsione sanguinis i eis. Illa vero q̄ sunt mēte hūiditatis aut siccitatꝫ sunt tarde suscipiētia rectificationē vlcerū: quāuis hūida sicut īfantiū sint susceptibiliora q̄ꝫ sicca: sicut senū: ꝛ ppꝛie qñ ꝯplexio ē radicalis sicca priuata sanguie mūdo ꝛ accidētalis hūida mollis: sic in senib⁹ iterū pp illō itez fit in hydropicis curatio vlcerū eorū difficilis ꝛ i pgnātib⁹ itez pp retētionē supfluitatuꝫ earū: ppterea ꝙ ipsarū mēstrua retinētur. Sꝫ in senib⁹ nō sanāt eoꝝ vlcera pp illō ꝛ pp paucitatem sanguinis eoꝝ boni. ¶ Et qñꝗꝫ sanant vlcera: deiñ rescindunt: qm̄ nō generatur i eis caro nisi añ mūdificationem: qñ ergo retinet i eis supfluitas nō mūda: opꝫ ide vt corrūpatur cōtinuitas pueniēs scḋo. Et qñꝗꝫ existimant fistule ppterea qḋ accidit eis dispositio exiccationis et retentionis phibētis respirationē ꝙ ipse sit sanate: qm̄ earū dispositio est similis saluti sicut diximus: deiñ rescindunt pp quēlibet motū et ꝯmotionē et tussim et offēsionē ꝛ maliciā iacēdi et alia. ¶ Et de vlcerib⁹ in quib⁹ nascit caro q̄dā sunt i q̄b⁹ nascit caro addita: ꝛ q̄dā i q̄b⁹ nō nascit illō: et illa i quibus generat caro addita sunt illa in quib⁹ fit festinatio nascētie carnis añ mūdificationē: et illa in q̄b⁹ nō nascit illō sunt illa i q̄b⁹ nō nascit caro nisi post mūdificatōeꝫ. ¶ Cū ergo ꝓlōgat spatiū vlceris ꝛ corrodit ꝛ putrefit ꝛ destruit de substātia ei⁹ res plurima: tūc nō expectat cōsolidatio ei⁹ nisi ſm ꝓfundū. Et ppꝛie qñ vlc⁹ est antiquū retinēs spatiū anni: ꝛ ppꝛie qñ est disruptū ꝛ icipit ex eo disruptio. s. fistula et antiquū: necesse est vt educat os ex ossib⁹ q̄ eis sunt vicina. et vlcera q̄dē melācholica nō sanant nisi ab eis auferat tota eoꝝ corruptio vsꝗꝫ ad carnē ꝛ ossa sana. ¶ Et cāe q̄ cū accidūt corrūpunt vlcera sunt debilitas ꝟtutis mēbri quare recipiūt omnē materiā ꝛ malitia ꝯplexōis mēbri: et malitia ei⁹ qḋ aduenit ei de sāgnie aut iq̄litate aut i quātitate. In q̄litate ꝟo plurimū ei⁹ est pp malitiā ꝯplexionis epatis: et color est in eo decliuis ad albedinē plūbeā aut citrinitatē aut pp splenē et ē color ad nigredinē et alterationē decliuis ꝛ lētiginositatē: quare est cū eo malitia omnium humorum in corpore. ¶ Et huiusmodi quidem preter quod ex ipo nō acquirit quod conuertatur in carnē nocet p illō quod ꝯuertit ad ipsuꝫ de superfluitatib⁹. ¶ In q̄ntitate vero: q꞉ addit aut diminuit: quare nō iuenit cū quo caro vlceris generet. et ē vlcus clarū mūduꝫ properās ad escarā et nescit si: ē corpus mūdū pauci sanguinis: aut est pp ostracositatē que accidit parieti ei⁹ et margini ipsius: aut pp dilatationē venaꝝ q̄ aduenīūt ei: aut pp corruptionē ei⁹ icipiētē ꝟs⁹ tenebrositatē ꝛ viriditatē ꝛ nigredinē aut pp mēbrū male cōplexiōis qḋ vicinat ei. Et vlcera q̄dē praue curationis ꝛ eis similia sunt interficientia ifātes nō tolerātes vehementiā doloꝝ et vlcerū: ꝛ difficultatē curatōis eoꝝ et ipoꝝ prauitatē.

¶ De canone curationis vlcerum. Cap. 1.

Scias q̄ oia vlcera idigēt exiccatiōe quadā p̄ter facta ex attritione lacertoꝝ ꝛ ipoꝝ ꝯtusiōe. Ista eñ indigent in p̄imis vt mollificētur ꝛ humectent. Et cū hoc q̄ indigēt vlcera i dominatiōe dispositionū exiccatiōe indigēt qñq3 disposi tionib⁹ alijs mūdificatiōis et abstersiōis ꝛ alioꝝ ꝯsequētib⁹ vlcera p̄ter ipsa vlcera. Et q̄to pl⁹ est vlc⁹ mai⁹ et p̄fundi⁹ idiget exiccatione vehemētiore: ꝛ vt aggregēt labia ei⁹ vehemētiori p̄scrutatiōe: ꝛ fortasse est tibi necessariū suere ea. et cōsidera ex dispōnib⁹ necessitatis ad p̄scrutādū i illo et eis sil'b⁹ illō qō diximus in. c. vulnerū. et scias q̄ vlcera fortasse idigēt i curatiōib⁹ suis administratione medicinaꝝ q̄rū q̄dā sūt currētes penetrātes ꝛ q̄ inijciunt p̄fundātes: ꝛ tūc necessariū est vt sint vnguēta et eis silia: q̄re op3 tūc vt sit illō qō appet hūidū ꝛ qō occultū ē siccū ꝛ p̄pe i illis q̄ sr ad fistulā op3 vt sit siccitas orificioꝝ ei⁹ vicēs hūiditatē substātie ei⁹ vehemēter. ꝛ ē q̄dē qñq3 necessariū vt eaꝝ medicine p̄miscean̄t cū eo qō currit: vt fiant viscose adherētes. Scias g̃ illō iteꝝ i eis. Et scias q̄ vlcera indigēt ligatur3 ꝛ strictura pp̄ tres modos. Quoꝝ3 vn⁹ est vt currat sordities: q̄re o3 vt sit fortitudo stricture ei⁹ apō ei⁹ orificiū vt ipsi⁹ expssio bōa fiat. et scōs ē feruet medicamē icarnatiuū sup vlc⁹: et nō idiget strictura vehemēti. ꝛ terti⁹ ē ad icarnationē labioꝝ: et o3 vt ñ sit strictura i ipo mollis apō duo labia: imo ꝯplicata ꝯplicatiōe vehemēti. Et nō op3 vt cū ligatura p̄ueniat ad lesionē: ita vt apostemetur: ꝛ op3 vt sit aduñās in p̄hibēdo aq̄a qm̄ nō est possibile cū aq̄a te vt curet vlc⁹. ꝛ si ñ ē tibi posē vt p̄hibeas ꝛ appet aq̄a: tūc occupat⁹ sis cū aq̄a te ꝛ cura ei⁹ quodcūq3 apostema fuerit: cū obseruatione ipsi⁹ vlceris vsq3 q̄ separaueris ex curatiōe aq̄tis: ꝛ tūc remanebit sola obseruatio vlceris. ¶ Et similiter qñ corrūpit qō ē i circuitu vlceris ꝛ viridescit ꝛ nigrescit cura illō cū scalpellatiōe ꝛ extractione sāguinis: ꝛ si etiā cū ventosis deīde adhere ei spongiā siccā ꝛ postea medicias exiccātes. et cū separat vlc⁹ aut inuenis vlc⁹ purū: tunc op3 vt obserues in p̄mis an ex corpore aliq̄d ad vlc⁹ effūdat: aut nō effundat: imo iā sit abscissū. Qō si nihil effūdat ad ip3 sit intētio tua in medicādo ip3: ꝛ si aliq̄d effundat ad ipsum sis solicit⁹ in eo qō ad ipsū effūdit ex flōmia aut solutione ventris aut vomitu: qm̄ vomit⁹ qñq3 ꝯfert etiā in hoc: ꝛ hypostasis ... de eo. Et si i vlcerib⁹ fuerint frusta ossiū ꝛ pāniculi aut alia: nō p̄peres i extrahēdo ea s3 fac illō qō diximus i capitulo ossiū. et p̄imū quidē qō op3 te p̄parare de esse vlceris est apertio cū medicinis suis: deīde mūdificatio cū medicinis suis: deinde nascētia carnis et ꝯsolidatio Et si ineneris vlcus mūdū eq̄le qō nō h3 p̄fūditatē: tūc ꝯsolidatio tm̄ fiat cū eo qō nō h3 mordicationē. In sordidis v̄o necessariū ē abstringēs mordicans. Et in p̄imis cū curan̄t: idigēt mordicatiōe: qm̄ sensus nō sentit ip

sum: deinde gradatim perueniatur ad illud quod est leuioris mordicationis vsquequo sentiat hora nascentie carnis. et caue in omnibus illis ne dolere facias quantum potes et propter quando est illic caliditas et inflammatio. Et oportet vt remoueas causas prohibentes a consolidatione: et sunt cause quas numerauimus et diximus que declinant cum vlcere ad malitiam nam si tu curaueris eas in primis non eris vacans ad curationem vlcerum sicut oportet: imo non erit tibi possibile. Et multotiens quidem rectificata est complexio membri et sufficit in rectificatione vlceris. et multotiens est vlcus molle super quod oritur caro mala que est in seipsa ad rubedinem et calefactionem declinis: ergo curetur cum epithimatibus infrigidantibus carnem circundantem ipsum sicut succus solatri cum boloar. et aceto et epithimatha de sandalis et camphora infrigidata cum niue: quare non cessat consolidari vulnus et constringi. ¶ Et oportet vt in vlceribus dolorosis que sunt vehementis doloris sis occupatus in primis in sedando dolorem et illud cum mollificatiuis que tu scis procul dubio: et quamuis sint contraria vlceri: veruntamen cum non sedatur dolor non preparatur nobis vt curemus: cum ergo sedauerimus consequimur. et vlcera quidem sordida indigent vt mundentur: et sunt illa quorum humiditas et quod ex eis currit est plurimum: et forsitan mundificatur cum melle: et fortasse mundificatur cum pulueribus et vnguentis: et quando non mundificatur non est possibile vt obuiet eis medicamen parum vsque ad corpus eorum propter puluere: quare oportet mundificetur: deinde nascatur caro: et in mundificante quidem est abstersio plus sicut scíuisti ante. et fortasse oritur caro mala quare est necessarium vt corrodatur cum medicamine acuto et liniatur deforis cum infrigidantibus deinde eradicetur cum eo quo eradicatur escara: deinde curetur. et medicamen quidem vnum secundum quedam corpora facit nasci carnem et secundum quedam eorum est corrosiuum vehementis abstersionis cum corpora illa sint leuia valde aut est secundum quedam eorum non abstergens neque faciens nasci: et propter illud eget medicamen vt confortetur aut frangendo commixtionem eius aut minuendo eius vnctuositatem aut iniungendo ei medicamen aliud in quo sint exiccatio et abstersio et in corpore alio est per comparationem ad ipsum corrosiuum indigens vt minuatur de pondere eius aut addatur in vnctuositate eius aut adiungatur ei stiptica aliqua. Digniora ergo vlcera vt confortetur eorum medicamen sunt illa quorum difficilis est consolidatio. et de illis que sunt necessaria est vt dimittatur medicamen super vlcus tribus diebus deinde dissoluatur: nam si ipsum tunc non operatum fuerit non faciet suam operationem. Et oportet vt elongetur oleum quodlibet ab vlceribus quod si fuerit necessarium tunc sit oleum de lierua et oleum myrtinum et oleum masticinum. et cum ibi non est nisi vlcus: tunc oportet vt allenietur insensibili membrorum non tolerantium ipsum: et caueatur a doloratione eius cum medicamento forti. In illo vero quod est primi sensus non abstineat a necessaria medicatione. et intrinseca quidem et sublimia pretiosa et multi iuuamenti et suscipientia nocumenta velociter sunt de capitulo sensibili et iudicio eius et eorum contraria sunt de capitulo insensibili: aut quorum sensus est debilis. Et propter huiusmodi causam non sufficit

runt vlcera intrinseca ea q̄ sunt sicut flos eris ꝛ eis similia ꝛ ꝓ ꝓrie ea q̄ bibunt: ꝛ idiget illis q̄ faciunt glutinationē plus sicut dragagātū ꝛ gūmi ꝛ illa q̄b⁹ clysterizat idigēt eo qđ ē iter duas res. et de illis q̄ recta sūt i curatiōe vlcerū ē vt q̄eta sint mēbra eoꝝ et nō moueant ꝛ si moueāt i ꝑncipio motu puo min⁹ nocumētū ē q̄s si moueant post ꝑncipiū motu laborioso et ꝓprie in corpe maloꝝ humoꝝ. et opꝫ vt timeat in vlcerib⁹ ꝙ cadat ex vicinitate eorū incarnatio iter duo mēbra vicināntia sicut adherētia q̄ accidit iter palpebrā et oculū et īt duas palpebras ꝛ inter duos digitos: ꝛ cauerne et abscōsiōes sūt velocis ꝯuersiōis ad fistulas: et vlcera q̄ dē vicinātia arteriis et venis magnis ꝑducūt ad aq̄a illđ qđ viciat eis đ carne molli sic testiculi ꝛ subascelle ꝛ ꝙ ē p⁹ aurē sic ꝑducit scabies et ei silīa de his q̄ diximi⁹ pp illā eādē cāꝫ et ꝓpe qñ corp⁹ est plenū mala supfluitate: ꝛ tūc q̄dē vehemēs fit dolor et puenit ad vlc⁹: q̄re opꝫ vt curet illđ cū mūdificatiōe corpis: et cū eo ꝙ ē dctm̄ i caplo. et dū mūdificatur aq̄a nō sperat ei⁹ curatio: ꝛ ē necessariū in hmōi vt tucaris vlc⁹ ex nocumēto cū basilicō et ei simlīb⁹ si corp⁹ fuerit mūdificatū: et pōas iter ipsū et iter mēbrū ꝙ distiguat et ꝓhibeat nocumētū puenire ad vlc⁹ i oī dispōne. et opꝫ vt audias smoneꝫ cōmunē et ē ꝙ de illis q̄ sunt necessaria ē vt sit illđ quo curat vlcus aut cōueniēs aut icōueniēs lꝫ nō ꝯferat i dispōne tñ nō associat ei nocumētū et icōuenientis diuersificatio aut est q̄m ipꝫ est debili⁹: et significat illđ additio ei⁹ ꝙ est ꝯriū ei qđ ex ipso expectat đericcatiōe aut mūdificatiōe aut aliq̄s ꝑter corruptionē aliā: quare opꝫ vt addat in virtute eius. ¶ Aut ē diuersitas ꝓpter modos alios sicut q̄ ipm̄ calefacit vltra q̄s necesse sit ei q̄re facit accidere rubedinē et inflāmationē: quaꝓpter oꝫ vt minuat de fortitudine ei⁹ et extiguat de inflāmatiōe eius cuꝫ emplastro infrigidāte: aut đclinat cū eo ad nigredinē et obfuscationē: quare scit ꝙ ifrigidat ipm: aut nō calefacit ipsuꝫ mensura qua idiget: ergo opꝫ vt addat in virtute calefactiōis ei⁹. Aut mollificat ipꝫ q̄re idiget vt addat i ꝟtute stiptici et exiccatiuoꝝ sicut sūt balaustie et galle: et eis silīa q̄ exiccāt vt succurrat cū exiccatione eoꝝ de illis đ q̄b⁹ dixim⁹ tibi. aut corrodit et ꝓfūdat ipꝫ sicut ostēsuꝫ est: q̄re oꝫ vt frāgat fortitudo abstersionis. et multoties q̄dē nō ꝯuenit medicamē ꝓpterea ꝙ ꝯplexio i firmi ē supflua in capitulo eius cuius medicamē opꝫ esse forti⁹ i ꝯhēdo illud capitulū adeo donec reducat ipm ad cōplexionē suā: aut debilis in capitulo cōueniente ei.

¶ De curatione vlcerū virulentorum. Cap. 3.

Necessariū ē vt i eis administrent medicine exiccatiue vt mūdificet vir⁹: deiñ fit occupatio i nascentia carnis. Qđ si fuerit mollia: tūc admistrēt sup ea medicīe ad faciēdū nasci eorū ꝓfunditatē et ipoꝝ margies pp debilitatē corpoꝝ illoꝝ vlcerū sꝫ oꝫ vt exiccētur i ꝑmis điñ admistrent. Et cū tu admistra

ueris medicamē et nō iueneris hūiditatē minui:aut videris. eā augeri:tūc scias q medicamē frz illō corp9 nō ē exiccatiuū:Qre ad de i pforratiōe ei9 et ipsi9 exicca tiōe et adiuua ipz cū abstersiōe pauca:sicut ē mel:vbi gratia:z medicinis stipticis sicut sūt ba= laustie et alumē.et miora ō vtu te olei et pōe ipz oleū iā sit exic catio.Qō si.vr vlc9 iā supfluere itez i exiccatiōe tūc minue de v tutib9oib9 scz exiccatōe z abster siōe et stipticitate:et fua hoc p= ceptū i medicinis faciētib9 nasci carnē vlcez et nō faciat te erra re qdā:et ē vt medicamē magis abstersiuuz q opz:quare corro dit mēbrū z resoluit carnositatē ei9 ad humiditatē currētē quaz existimas vir9 z addis i virtute abstersiōis. ¶Et hmōi qdē me= dicamē pōit vlc9 pfundi9 et cali di9 z magsimile cū apōso:z sen tit ifirm9 mordicationē manife stā.¶Et scias q mediciaz exic= cātiū vlcera qdā sunt q sunt ve= hemētis ifrigidatiōis sicut ius= quiamū albū z opiū z radix mā dragore:z qdā sūt vehemētis ca lefactiōis sicut rsina z pix:qre ti bi inest vt tēpes vnā earz cū alia et frz oppōnē alicui9 pplexionū particulariū.Et medicine qdez mundificātes vir9 sunt iste me= dicine exiccatiue sicut alumen et galle et cortices gnatoz z cor tex thur z merdasengi et faria ordei z ei9 sauic z flores papaue. ruffi et folia arboris salicū.Cuz g fit ēplz cū foliis nucis recētis z fit ēplz cū nuce sicut ē aut deco= cta cū vino pfert valde z exiccat humiditates absq nocumento. ¶Emplz bonū:sumat merdasē gi z ibibat aceto vice vna z vice alia oleo donec albescat:deide sumat antimoniū et calcucecau menō z venaz et gallaz z balau stiaz:z sang.dra.z aluminis et cal mie argēti oim partes eqles:te rant bene:et sit de vnoqz sexta. pars ei9 q pparatū est ō merda= sengi:et misceant oia:et admi= strent medicie qs dicem9 in an= tidotario ivlcerib9 pfūdis.Et iō illis ē aqua maris. Aq vo alu= minis abluit z repcutit z exiccat ¶Et oēs iste medicie predicte nunc nocent si cū vlcere est apa. ¶Et aq in qua decocta sunt ci= peri est bona ad exiccationē z ō coctio myra.citrioz z belliricoz et emblicoz z decoctio ceterach et folia ascedere sunt bōa i illo.

¶De curatione vlcerum sordi= dorum. Ca.4.

Oportet vt in eis admistren= tur medicine abstergētes: incipiat in primis ab eo qō est fortis mordicatiōis sm qō dixi mus i canone:deide gradatim pueniat ad illud qō est sicut ta psia z aristologia cū melle z pau co aceto.et itez glutinū albotī cū eqli mēsura sui olī ro.aut bu tyri.z iterū radix liliū cū melle: z itez faria horobi et herba op= poponaci.et de cōpositis ēplm iduz et vnguēta virida oia cum flore erī et simplicia aut pmixta cū āmoniaco et silibus.Et ēpla corticalia et empla facta cū fa= ria horobi:et emplz ō sale:z tro cisc9 niger et trocisc9 viridis.Ex medicis exiccatiuis sumātfecis olei z mellis z aluminis iameni partes eqles z sumant ceruse et poliū partes equales z qn vehe mēs fit sordities sumat prassiuz cū melle. Et de ēplis bonis sūt oliue salite:z qnq accidit necel

stas hic iterũ administrãdi ali
q̃d de currẽtib⁹ quo abluatẽ ꝙ
dicem⁹ in ca. ꝓfundoꝝ ⁊ oĩa le=
dunt ea si fuerit apostema.

¶ De cura vlcerũ ꝓfundoꝝ ⁊ ca
uernarũ et absconsionũ. Ca. 5.

Ista indigẽt curatõe sua vt
carne repleant. et illd quiꝺ
dez nõ fit nisi cũ vbertate cibi ⁊
sanguinis. ¶ Et sunt necessarie
in hoc medicine vehemẽtis exic
cationis ⁊ mũdificatiõis simul.
¶ Et opꝫ vt sit sit⁹ eoꝝ talis ne
in eis retineat virtus: imo cur=
rat: ⁊ si inuenis hũc sitũ ꝯueniẽ
tem ⁊ est in eo radix vlcerꝫ mẽbri
ad superiora ⁊ orificiũ ei⁹ ad īfe
riora tũc iste est. Qd si fuerit di=
uersum illi⁹ ⁊ fuerit possibile ho
mini vt alteret sitũ ꝓfundi cũ eo
ꝙ põt facere de p̃paratione ⁊ al
teratiõe naturali faciat: ⁊ si non
est ei possibile non est excusatio
quin secet vlc⁹ vsqꝫ ad radicẽ suã
sectõe exq̃sitissima q̃ nõ relinq̃t
cauernã: aut qñ fiat vt accidat
cursus aut meat⁹ in radice sua
p̃ter ei⁹ orificiũ talis vt recipiat
salutẽ: ⁊ obseruet in hoc disposi
tio mẽbri: ⁊ an accidat ei timor
ex illo. ¶ Cũ ergo factũ fuerit il
lud stringat vlc⁹ cũ ligatura in=
cipiẽdo ab orificio ei⁹ ⁊ ꝯueniẽ=
do ad radicẽ a qua detectio fa=
cta est: ⁊ in p̃ncipio ecõtrario il=
lius ꝑponat strictura ĩ parte su
periore in duob⁹ modis simul. ⁊
nõ oꝫ vt pueniat cũ ligatura ad
dolorẽ. ¶ Et qñ nõ est tibi possi=
bile vt scindas: administra ablu
tionẽ ⁊ intromitte tẽtas faciẽtes
nasci mũdificãtes quarũ mũdi
ficatio ñ destruit eius natiuita=
tẽ pp virtutẽ duarũ rerũ in eis:
⁊ nos q̃dẽ iam expti fuim⁹ em=
pl'm apostolicon ⁊ fuit bonũ. vl=
timũ ꝯferẽs per medicationẽ: et
cẽtaurea qñ ab ea implet est mi
rabilis valde: deĩde sufõtõ post=
ea vreos: deide farĩa herbi. ¶ Et
absconsionib⁹ qñ nõ adheret cutꝫ
ꝯglutiatiõe bona. Uerũ est pos=
sibile vt exiccet cutis ita vt con
glutinet ꝯglutinatiõe simili sa=
ne. ¶ Et vlcera q̃dẽ ꝓfũda et ab
scõsiones ⁊ cauernas nõ ĩmũdifi
cant medicine mũdificatiõe vlti
ma: neqꝫ faciũt ĩ eis nasci carnẽ
nisi fiãt currẽtes lauãtesq̃ in ea
iniiciunt cũ iniectorĩs aut mit=
tunt cũ tẽtis ⁊ ꝓprie qñ eoꝝ figu
ra nõ est figura in mũdificatiõe
quoꝝ sufficiãt p̃paratio ⁊ exp̃s=
sio ligature s̃m qd ostendimus
¶ Et mel q̃dẽ est ex lauatiuis ⁊
ꝓprie mixtũ cũ vino: ⁊ ĩ aq̃ cine
ris est ablutio fortis quã nõ suf
fert qd ex vlcerib⁹ parũ est sordi
duꝫ: ⁊ aq̃ maris ꝓpinq̃ est illi qm̃
ipa lauat ⁊ exiccat: Et aq̃ alumi
nosa est lauatiua ⁊ cũ hoc ẽ ꝓhi
bitiua ei⁹ qd attrahit ad mẽbrũ
et qñ est aq̃a nõ ꝯuenit aliq̃d de
illis neqꝫ vinuꝫ. ¶ Et opꝫ vt po=
nant sup ista vlcera supra medi
cinas in ligaturꝫ earũ pãni lini
ti ex eis q̃b⁹ indiget mẽbrũ in re
ctificatione sue cõplexiõis: ⁊ q̃b⁹
indiget ad rectificãdũ empl'sq̃
interi⁹ administrant: ⁊ sup orifi
ciũ vlceris pãnus ali⁹ linit⁹ cuꝫ
eo qd opꝫ ex medicamine. Et si=
gnificatio ꝙ ipsũ cõglutinat est
paucitas ei⁹ ꝙ currit ⁊ descẽsio
ei⁹ ad īferiora ⁊ fortasse exp̃mũt
ab eo cũ ligatura ⁊ v̄tute medi=
cie hũiditatis p̃ime subito dei=
de exiccat ⁊ cõglutinat.

¶ De curatiõe v̄miũ vlceꝝ. C. 6

De reb⁹ cõferẽtib⁹ ad illud.
est succ⁹ calamenti fluuia=
lis ⁊ medicine q̃s diximꝰ in cap.

vermiū auris in lib.iij.

¶ De nascentia carnis in vlceribus. Ca.7.

Oportet vt nō trahat caro do necmūdificet: aut trahatur ad ipsum nutrimētū si minorat et non puenit ad ipsum. ¶ Cum ergo mūdificata est: tūc elonget omne mordicatiuū z abstersiuū cum fortitudine qualiacūq3 sint vlcera: z vbicūq3 sint. ¶ Et oportet vt in administratiōe obseruētur medicinaꝝ faciētiū nascicarnem pcepta pdicta de eo qđ op3 ex supfluitate humiditatis: aut supfluitate exiccatōis: fac ergo illud qđ diximꝰ in capitulo vlcerum virulētoꝝ et nō inquatū remanēt vlcera humida aut fuerit sicca exiccatiōe vehementi: imo ꝗtum ad carnē que creat cū est vehemētis humiditat3: aut pauce exiccatiōis. ¶ Et de illis q mioriāt exiccationē eiꝰ ē additio in cera eius z ipsiꝰ oleo si est empl'm: et đ eis q addūt in eiꝰ exiccatione est vt ingrosset z inspissetur z minoret eius vnctuositas et mltitudo medicinaꝝ: aut addatur in eis sicut mel. ¶ Et creatio quidē carnis i eis cū empl'is pueniētior est z tardior: z cū pulueribꝰ difficilior z velocior: z qñq3 induraf caro: z est tūc đ rectificatione vt puluerizent puluere z circūdet cū empl'is z vino z pprie stiptico. ¶ Medicamē bonū ad oia vlcera cū eo qđ lauat et exiccat. Nos quidē iam diximus medicias creatiuas carnis in ca. vulneꝝ: z fortasse rememorabimur de electoribꝰ earū hic aliqđ et ē dignꝰ i hoc loco et ē antimoniū adustū z sarcocolla z glutinū pisciū z limacie aduste et scoria ascerebachā z plumbū adustum z acorus z bereniasif z đ: acōtea z ciperi z pprie ad sordida: z poliū est forte: z cētaurea est vltimū: z nitrū adustū est mirabile in exiccatiōe eoꝝ et ipsorum consolidatione.

¶ De curatione vlcerū corrodentium se. Ca.8.

Canon vniuersalis in curatione corrosiuoꝝ z fraudulentoꝝ est vt mūdificet corpus z membrū si fuerit corpus mūdū cum vētosis z missione sanguisugarū super ipsum z pmutatione cōplexionis eius cu3 epithimatibꝰ z rectificatione cibi absq3 tarditate z dilatatiōe: nā dilatatio in hoc est ex eis que addūt i malitia eoꝝ: z qñq3 facit esse necessariū ambulatio corrosiōis vt incidat membrū z cōfert corrosiuis cū quibꝰ nō est putrefactio. ¶ Embrocatio cum aqua frigida z aqua myrti z aqua ro. z aq virge pastoris z vino stiptico si non fuerit caliditas et aceto pmixto cu3 aqua ro. z aqua pura plurima si fuerit caliditas et similibꝰ ex aqs ifrigidātibꝰ exiccantibꝰ. Et si fuerit illic putrefactio tunc aqua maris et reliq de illis q dicemꝰ i ca. putridoꝝ. ¶ Ampliꝰ melior curatio eoru3 est administratio stipticoꝝ exiccantiū ifrigidātiū sicut cortice5 granatoꝝ et lētes z folia mastic3 et semen rosaꝝ et spina egyptiaca: et grana myrti z ēbroce haꝝ medicinarū z pfortent hmōi cū alumine: et silib'. Et silr empl'atio cū folijs acetose et ram3 eiꝰ bullitis cū vino et empl'atio cu3 bolo armeno pfecto: aut sirupo acetoso aut cucurbita sicca adusta aut arnoglossā cū sanie aut folijs oliuarum.

¶ De curatione vlcerum putridorum et malorum. Ca. 9.

Horū maloꝝ vlcerū curatio melior est mūdificatio corporis aut mēbri ipsi⁹ si corp⁹ fuerit mūdūcū eo qđ mūdificat ipz solū et vētosis sanguisugis et epithimatib⁹ rectificātib⁹ cōplexionem fm qđ dixim⁹ multoties et sirūb⁹ et cibo. ¶ Et nō opz vt fit dilatatio in curatiōe eoꝝ. nā eoꝝ putrefactō addit ipsoꝝ malitiā et opz vt ꝓhibeant ab eis apata calida. ¶ Et ď illis q eā sedāt est semē iusquiami albi cū sanich et iterū cū ħmōi vlcera supfluūt in corruptōe fit necessariū vt eleuētur cū cauterio cū igne aut cuz medicamie acuto: aut cū icisiōe vt ñ remaneat nisi caro sana cognita p bonitatē sanguinis ei⁹ aut coloris ipsi⁹ et os sanū albū mūdū. ¶ Et medicamē qđ ē acutam accipit oēm ostracitatē et extrahit ipsam et succurrit complemēto ei⁹ cū butyro ponēdo desuper vice vna post aliā: ista eñ lȝ non sint fistule nec ostracata tñ sunt mala fraudulēta et fortasse fit necessariū incidere mēbrū vt saluet ex putrefactiōe sua. ¶ Et embroce q ꝯueniūt eis sūt sicut aqua maris et aq̄ ꝑdicte in ca. fistularū: et cū sup ista vlcera et alia administrant medicine oportet vt dimittant dieb⁹ aliquot et nō soluant. ¶ Et medicie q̄s opz administrare in istis sunt sicut farina ordei et faria ħorobi cū aliquātulo aluīnis aut caro pisciū salita sicca cum aliquātulo medulle panis et aristologia et radix caulis et radix sicle et radix cucumeris asi. et semē lini ꝯtritū cuz calcadis et ħasce cuz passis aut ficub⁹ cū melle aut empła cū cepa mur ꝫ ďcocta cū melle aut cantib⁹ aut cucurbita sicca ꝯbusta et folijs oliuaꝝ recētib⁹. ¶ Cōpositum. ℞. aristo. et succi folioꝝ alkerua āboꝝ. añ. ptē. i. floris eris ptē. ß. fiat ex eo linimētū cū aq̄ i spissitudie mellis. et fortasse ē necessariū vt ꝯforteƚ cū succo cucumeris asini. et alsūrie et ponanƚ desup pāni sicci. ¶ Et iteꝝ arist. et gallaꝝ et oli eq̄les ptes: fiat ex eis linimētū vlceri et i circuitu ei⁹: aut calc ꝫ colcotar ptes eq̄les arsenici partē. s. et iterū alsurie ptes. xij. colcotar. x. dragāti. iiij. fiat ex eis linimētū ďcoq̄nt i aceti fort ꝫ media cotilla donec ꝯsumaƚ acetū: deide sūaƚ ex eis ifrigidat ꝫ et postea liniaƚ cū eis vlc⁹. ¶ Et iteꝝ sumāƚ colcotar dragāti āboꝝ. añ. xx. corticū ferri. xvj. gallaꝝ pforataꝝ. x. aut sūaƚ salis ps. j. alūinis vsti et corticū er ꝫ abrotani vsti ps. s. ¶ Empłz bonū sarcocolle calcucecaumeñ et gallaꝝ et flos eris et aristo. aggregēƚ cū aliq̄ntulo glutini vt medicis sit ꝯglutiatio et administreƚ p⁹ mūdificationē vlcer ꝫ. ¶ Medicamē vltimū exptū dragāti rubei. 24. calc ꝫ viue. xvj. alūin ꝫ. xvj. corticū ğnatoꝝ. xvj. thur ꝫ et gallo ꝝ āboꝝ. añ. xxxij. cere. cxx. olei ātiq cotilla. i. Aliđ bonū: plūbi vsti cū sulfur eris vsti ceruse plūbi thuris merdasēgi climie āmoniaci oppopōaci mastic ꝫ oiz. añ. ʒ. ij. adip ꝫ ƚnū vacce ƚsine glutis alibat oli myrti. cerotz. añ. ʒ. iij. soluāƚ q̄ soluēda st i q̄ntitate aq̄ et ꝯficiāƚ ea q̄ soluūƚ et q̄ terūƚ ꝯficiāƚ. Medicamē ꝯferēs ꝯgaƚ. et aliq̄ aggregauerƚ. ℞. scorie er ꝫ. ℥. j. flo ꝫ er ꝫ fricati. ℥. j. ceƚ. li. s. puā lidr ꝫ. ℥. j. s. fiat ex eis ēpłz ꝫ ďscriptōe z suā soluāƚ ea q̄ soluūƚ et terāƚ eaq̄ te

runt et addat cera et minuat secundum quantitatem necessitatis et diligunt ut misceatur cum eo. ¶ Et quando fuerit ulcera difficilis sanationis administretur in eis charte combuste et medicamen andronii et cucurbita sicca combusta aut lana sordida combusta aut emplastrum foliorum cupressi aut foliorum dulb adustorum.

¶ De curatione eorum que sunt difficilis consolidationis et aliorum que sunt in ultimo malitie. Ca.10.

Scias quod ulcera difficilis consolidationis absolute sunt preter corrosiua et preter putrida sicut est commune preter proprium. ipsa enim ambo sunt ambulatiua et cum istis quandoque non est ambulatio et stant secundum dispositionem suam per aliquod spatium. et ista sunt preter fistulas iterum: quoniam oportet ipsa sint incedentia: et ad ultimum corrosiua putrida et fistule sunt ex summa difficilis consolidationis absque conuersione. Aliereuati vero sunt ultia in corruptione in elongatione et consolidatione. et canon in curatione horum ulcerum est ut si causa fuerit malitia complexionis rectificetur: aut si fuerit malitia sanguis ponatur cibus qui generet sanguinem bonum contrarium illi aut paucitas eius multiplicatio eius et dilatatio in cibo bono. Quod si causa fuerit mollificatio et sordidatio tunc cura curatione mollis et sordidi. ¶ Et si causa fuerit exiccatio superflua et non fuerit fistule adhuc: tunc cura cum humectatione equali. ¶ Et de eo quod bonum est in illo est ut facias ea sudare cum aqua calida usque quo sudet membrum et rubeat et inflet: deinde abstine et non pertranseas illam quantitatem: quoniam attrahens cum eo materiam plurimam et nocumentum maximum ad membrum. et facut medicamen post illud sit minoris exiccationis: et fortasse confert ponere pannos infusos aqua tepida. ¶ Et quandoque est necessarium fricare ulcus et fricare membrum eius et administrare emplastra attractiua picea. ¶ Et si causa fuerit malitia dispositionis accidentis ei quod continet cum eo cum de carne: cura cum eo quod sciuisti ex scalpellatione et extractione sanguinis et succursu cum exiccatiuis. ¶ Et si causa fuerit uitis ambulatiua incide eam et fac currere sanguinem eius: aut extrahe eam: quoniam multoties facit quiescere illud et si repletio tunc incipe cum flobotomia et euacuatione humoris eius melancolici si fuerit: deinde obuia uiti et fac currere ex ea sanguinem quantum tibi possibile est ut accidat ex obuiatione tua adinuicem quod est deterius ulcere primo: deinde cura uulnus quod accidit ex uite postea ulcus difficile ¶ Et si causa fuerit debilitas membri et illud est propter malitiam complexionis superflue elongate ab equalitate quam existimamus ex calore et frigore et quod sequitur complexione ex raritate superflua: aut spissitudine vehementi: et primum est ut sequitur caliditas et humiditas: et secundum frigiditas et siccitas oportebit ut curetur faciens illud cum contrario. ¶ Et multoties quidem contingit quod causa est a caliditate attrahente materiam et minuere eam et sit necessaria in curatione eius infridantia stiptica. ¶ Quod si causa fuerit fistula: tunc cura curatione fistule: et si causa fuerit corruptio ossis quod sequitur ipsum incidemus et detegemus ab osse. ¶ Et si fuerit possibile auferre illud quod est super ipsum cum fricatione faciemus et subtilissime ingremus et si non incidemus et faciemus illud cuius expositio est in ca. corruptionis ossis. Inquit ga. Fuit adolescens habens fistulam in pectore suo que iam peruenerat ad os quod est in medio cassu sui, deteximus ergo ab osse cassu

totũ illđ qđ ꝯtinet ip̃z ⁊ inuenim⁹ iã aduenisse corruptionẽ: ⁊ fuit nobis necessariũ incidere ip̃m ⁊ fuit loc⁹ corrupt⁹ ex eo loc⁹ sup quẽ figiť suspẽsoriũ cordis: post q̃ꝫ vidim⁹ illđ stetim⁹ statione vehemẽti i ablatiõe ossis corrupti ⁊ fuit finis nr̃ dimittere pãniculũ regẽtẽ ip̃z deint⁹ ⁊ ſuare ip̃z ſm salutẽ suã: ⁊ fuit illud qđ ꝯtinuať đ hoc pãniculo cũ casso iã putrefactum. ¶ Iterũ inq̃t: ⁊ nos aspeximus ad cor aspectu manifesto sicut illđ qđ vidim⁹ cũ detexim⁹ ab eo cũ volũtate cũ anathomia. ¶ Inq̃t. Sanat⁹ ẽ q̃ iste adolescẽs ⁊ nata ẽ caro i illo mẽbro qđ icidim⁹ ex casso donec repletũ ẽ: ⁊ cõtinuatũ ẽ adiuicẽ et factũ ẽ stãs iter velamẽ cordis ⁊ velamẽ ip̃z sicut stetit cũ eo añ illud caput capsule cordis. ¶ Inq̃t. ⁊ nõ est hoc mai⁹ q̃ vulnera i q̃b⁹ respirat pect⁹: ⁊ hoc dicit q̃ qñ putrefiũt vene ⁊ ãtiquãť: tũc đ eo qđ ẽ rectũ ẽ vt currat ex eis sanguis ſm q̃titatẽ q̃ licita ẽ in eis. ¶ Medicine ꝟo p̃parate ad difficultatẽ ꝯsolidatõis i đſãntibus dispõnibus sunt sicut scoria eris ⁊ flos eris adust⁹ ⁊ non adustus: ⁊ scoria alſchesebrã: et scoria reliq̃ ferri ⁊ ꝯglutiatio auri fiãt ex eis cerata ⁊ colcotar ⁊ diagãtũ ⁊ q̃ sunt eis similia cuꝫ reb⁹ p̃hibẽtibus attractionẽ ad mẽbrũ si fuerit sicut sunt alumẽ ⁊ galle. ¶ Et de illis q̃bus curãtur ea q̃ sũt difficilis ꝯsolidationis ẽ illđ qđ. ℞. climie ⁊ ꝯsolidatiõis auri ⁊ aluminis oiꝫ añ. viij floris eris ⁊ corticũ eris añ. j. gũmi cupressi. iiij. cere ⁊ olei alicui⁹ q̃tum sitis. ¶ Et iterũ sumanť cere gũmi pini. añ. vij. climie. iij. ⁊ colcotar. vj. ⁊ olei myrtini q̃tũ sufficit. ¶ Et iterũ decoquanť colcotar ⁊ climia cũ aq̃ maris: aut aq̃ acreste: aut aq̃ in q̃ decocta ſit alkali ⁊ calx decoctione pauca: ſꝫ ꝯmixtionẽ nutritiõis eoꝝ i sole i estatẽ: deiñ coleť ab eis p̃ter q̃ fiat sal desup aq̃ marꝭ: aut aq̃ alkali. ¶ Et iterũ sumať erisvsti ⁊ resine ⁊ salis gẽme oiꝫ añ. vnc. ij. cere olei myrtini quantũ sufficit. ¶ Et ꝯferũt eis medicie fistulares q̃ñ exiccanť ⁊ terunť: ⁊ ex eis sũt sarle horobi ⁊ yreos ⁊ aristologia adusta ⁊ ẽ vsrũ ⁊ terra thuris ſꝫ diuersitatẽ quã mereť oẽ corp⁹ ex ꝯpõne. ¶ Medicamẽ bonũ sumanť limatura eris ⁊ limatura ferri et conficianť cum aqua aluminis et argillẽtur cũ argilla rubea ⁊ aduranť i furno deiñ extrahãť ⁊ terãť ⁊ admistrẽtur pulnerizata aut fiat ex eis ⁊ ex merdasengi ẽp̃lm. ¶ Modus empľi aurei bõi. ℞. merdasengi aurei bõi minã vnã: cere ⁊ radicis almezeriõ. añ. auř. xxxvj. floris eris auř. xviij. limature auri trite limature almerdasẽgi añ. auř. xl. olei ãtiq̃ li. iij. ponãť sup ip̃z i p̃rimis merdasengi ⁊ auꝝ ⁊ flos eris: deinde reliq̃ue medicine. ¶ Et iterũ sumanť ostracum furnoꝝ ⁊ cinisvenarum ⁊ plumbum combustum ablutuꝫ ⁊ fiat ex eis emplastrum cũ oleo myrtino. ¶ Et oportet vt sit illđ oľm inspissatũ cum merdasengi. ꝟbi grã. vnc. j. ⁊ ex aceti acuti triplo ip̃ius ⁊ olei myrtini. aut oľi anetini: vnc. j. moueantur cuꝫ facilitate dõec resoluatur merdasengi ⁊ ispisses ⁊ nõ adurať. Et alleuiati de eis cortices eris ⁊ flos eris ⁊ calx abluta sine exq̃sitiõe fiat ex eis puluis ⁊ añcedat ⁊ liniat ea cũ melle: deinde pulueri

zet ⁊ sup ea hunc puluerē cōtritū:eris ptes.ij.cere.x.dissoluant digitis in sole et administrētur aut ceruse et alumis añ.viij.corticum eris salis gēme thurꝫ floris erꝫ corticū granatoꝝ oīꝫ añ. ptes.ij.calcis pars.j. cere.x. olei myrtini q̄ntū sufficit. ¶Et iterū merdasengi olei añ.li.j.gallaꝝ nō pforataꝝ arist.añ.vnc.j. ammoniaci vnc.j.minuti thurꝫ vnc. ij.fiat ex eis linimētū super ignē et moueatur cum rad.canne.

¶De curatiōe fistulaꝝ et corrorū que nō conglutinātur.Ca.ii.

In fistulis vo ⁊ eaꝝ iudicijs et spēb⁹ ipaꝝ iā est dictū qd dictū ē.¶Uerū qd necessariū est de regimine cursus vir⁹ et hūiditatū corruptaꝝ ab eis cū ppara tiōe aut pforatiōe iā declarauimus iteꝝ in locis añ hunc locum.¶Curatio aūt ppria fistulis diuersificatur iterum.Fistule em̄ aut sunt recētes currētes: aut sūt ātiq̄ quaꝝ ꝯcauitates iā ꝓfundate sunt in carne vehemēter et iste q̄dē sūt difficilis curatiōis.nā illd qd necessariū est in hoc est acceptio illi⁹ ꝯcauitatis totius cū incisione eradicāte ex laterib⁹ cū nouacula aut alijs: aut p cauteriū cum igne:aut cū medicamine et illud est paruū ⁊ inquietū et ꝓpe qñ est i vicinitate nerui aut mēbri sublimis:⁊ fortasse eger est ꝺcliuior ad hoc vt remaneat illd cū eo ⁊ toleret illud q̄ vt patiaꝛ ei⁹ curā.¶Et fortasse ē possibile vt exiccetur ⁊ corrodaꝛ ei⁹ caro vnctuosa fraudulēta itra ipaꝫ ⁊ exiccet r̄siduū carnis ei⁹ mortue ⁊ ꝯsolideꝛ ⁊ remaneat q̄eta spatio lōgo pter q̄ sit adhuc ꝯsolidata itegre.¶Et q̄ vult illd opꝫ vt mūdificet fistulā a carne fraudulēta vnctuosa q̄ ē i ea:deīde ipleat eā medicis exiccatiuis et dimittat eā cū dispositiōe exiccatiōis ei⁹:qm̄ ipsa remanet dū nō cadit timor in repletiōe aut hūiditate ꝯplexiōis aut aduentu aque aut situ iacēdi sup eā dolorose:aut offensione aut ꝟberatione aut tussi aut tremore.¶De curatiōe ꝟo eradicatiōis ei⁹ et ipius euulsiōis scias q̄ cū ipa ē fraudulēta putrida ātiqua nō ē medicamē nisi abcissio cū adustiōe aut cauterizare eā igne fꝫ q̄ ostdim⁹ cū pforatione meat⁹ tortuosi iter meatus eius vt sciaꝛ intentio cauterij et penetratio cū cautela intētionis ei⁹ dōec coquat vl' cauterizet et abscindatur.¶Et cauteriū cū medicinis acutis est sicut sunt sal ammoniacum et arsenicū et sulfur et floseris et argētum viuū est de summa eorū extigaꝛ arg.viuū et misceaꝛ cū tāto limature ferri q̄ntū ipi ē et alkali q̄ntū ē ei⁹ medietas et calcꝫ q̄ntū ē ei⁹ medietas et sublimeꝛ i aluchel aut pſoceꝛ i kimia fm̄ q̄ sciūt q̄ occupati sūt cū hoc ca. et sublimeꝛ sicut sal.Cū ḡ ponitur ex eo sup fistulā inflāmaꝛ et assaꝛ et sepat a carne qd recipiꝛ cū forcipib⁹ et extrahaꝛ.¶Et assidueꝛ cibatio mēbri ex butyro vna hora post aliā vt q̄escat dolor:deīde cureꝛ curatiōe vlcerū.

¶De fistulis ꝟo q̄ ē recēs currēs opꝫ vt abluaꝛ cū medicinis fortib⁹ sicut kitrā et aq̄ cineꝝ: et aq̄ maris et sicut salsa et aq̄ sapōis ꝑmixtꝫ cū ea arsēico et sale āmoniaco et aq̄ sublimata et calcince caumenō et sale āmoniaco sicco et ex sāsucco ñ currēte et aq̄ i q̄ decoquūꝛ alchali et calx corticū

ouorum et calx. Cum ergo mundificata fuerit: ponatur super eam medicamen de cherua. et emplastrum de arsenico reiterato in medicinis algarab est mirabilis iuuamenti. et medicamen Sal. alcartusin: et medicine composite ex dragaganto et calcodis et ere vsto et flore eris et que sunt similia illis et ex centaurea et faria horobi et yreos et fuructas. et iam experta est radix scolopendrie: nam ipsa cum fistula impletur ex ea sanat ipsam. et similiter cum fistula impletur ex elleboro itemque et dimittitur tribus diebus sanat ipsam: et similiter alsenthij: et similiter succus cucumeris agrestis cum glutino albotin: aut succus radicis almaroth: aut flos eris: aut ammoniacum et calcadis et dragantum et colcotar et gummi cum aceto. Aut sumatur vrina infantium et sine cessatione teratur in mortario plumbeo donec inspissetur et exiccetur et administretur. ¶ Medicamen quo vtuntur illi de alexandria: oppoponaci draganti assari et colcotar et floris eris et aluminis omnium ana. ps. j. cantaridarum ps. s. fiat puluis aut emplastrum aut aggregetur cum aceto in quo decocte sunt cantarides: et fortasse ponitur cum eo mel. ¶ Et iterum sumantur aloes et flos eris et merdasengi et cortices ouorum calcinati quod est eis fortius plurimum et permisceantur. ¶ Et iterum medicine fortes quas diximus in capitulo eorum que sunt difficilis consolidationis. Et cum apparet caro bona administra conglutinantia facientia nasci carnem et quando est prope eam os corruptum: tunc oportet vt rectificetur et curetur curatione sua: et cum vides humiditates virulentas minorari aut saniosas redire: tunc iam curatio confert.

De carne addita sup vulnera. C. 12

In curatione illius sunt necessarie medicine abstersiue et exiccatiue: et quanto magis sunt minoris mordicationis tanto sunt meliores. ¶ Et oportet vt non expectetur hic de adiutorio nature quod expectatur in nascentia carnis: nascentia enim carnis est opus nature: et omne quod natura nasci non facit siue fit cum adiutorio medicine: aut absque eius auxilio est contrarium operationi nature: propter illud igitur oportet vt sit plurimum sustentationis super medicinas. ¶ Et scias quod trocisci facti ad hoc non conferunt illi quod ex ea antiquum est: immo recenti. Quod si ex eis fuerit aliquid necessarium: tunc oportebit vt in faciendo trociscos sit conseruatio: et reponantur in loco quem non corrumpat aer: et iam laudate sunt ad hoc feces aceti: sed illud non est apud me penitus sanum: et facere eos trociscos et formas similes auellanis est magis conseruans virtutem. ¶ Quod vero dicitur quod ipsa indiget vt imbibatur aqua calcis de arsenico et aliis est illud quod preparat eam ad resolutionem virtutis: et adiuuat aerem corrumpentem eam. ¶ Et medicamen quidem quod est grossius et fixioris virtutis est magis iuuatiuum in hoc capitulo non ex parte virtutis quoniam fortasse subtile est fortius: sed propterea quod passio eius ex aere et humoribus commixtis est minor et fixio eius cum dispositione sua est maior. ¶ Et iste medicine sunt sicut cortices eris et ostraca adusta et due species eritiorum adustorum cum carnibus suis verum eritium remanent et constringunt carnem plusquam oporteat. ¶ Et fortius de illis que numerauimus est flos lapidis nominati esse: et fortius eo est scorie et glutinum auri et colcotar: et dragantum adustio meliorat virtutem eorum: et est mordicationis similis: et addit eorum subtiliationem: et flos eris est fortis et non

est sicut ziniar z ppue factũ ex corticib⁹ eris. ¶Et ex eis q̃ corrodũt carnẽ additã ẽ vt sumãt alkali z calx nõ exticta z dimittanť i sexcuplo sui aq̃ i sole.7. dieb⁹ z moueãť oi hora donec igrossenť z fiãt sic lutũ z fiãt ex eis trocisci z admistrẽť:et silr trocisc⁹ fiet lic⁹.z vngm̃ viride ẽ mirabile z viride factũ cũ sale gẽma:z vngm̃ qd̃ noiať alescorexeri corrodit carnem sine mordicatõe z medicamẽ dudume z medicamẽ dianoz:z medicamẽ factũ ex corticib⁹ er z minuti thur ẽ ɔueniẽs carni male:z accipit hũiditatẽ sicut cottũ:z oẽs medicie facte ad hoc vt mittãtur in nasum.

¶De regimie vlcerũ disruptorum post cõsolidationẽ. Ca.13.

Curatio p⁹ eoꝝ disruptionẽ est vt accipiať caro mala:z os q̃dẽ seq̃ť eã:diñ occuperis i desiccatiõe ei⁹ ƀʒ qd̃ scis.z exħetia ossa fortasse sũt cũ mdicinis attractiuis sicut sũt folia papauer nigri ẽpťata cũ folijs fici z sauich ãt semẽ iusq̃ami albi z calcad eq̃lib⁹ ptib⁹ẽpťata

¶De eradicatione vestigiorũ vlcerum et vulnerum. Cap.14.

Indiget eradicatio vestigioꝝ vlcerũ z vulneꝝ medicinis absterisiuis fortꝫ abstersionis mũdificatiuis z sint ꝟtutes eaꝝ ꝑie ꝟtuti ei⁹ qd̃ abstergũt:g̃ cureť forte cũ forti:z qd̃ ẽ min⁹ eo cũ eo qd̃ ẽ min⁹ eo.Medicine ãt mũdificatiue fortiuꝫ virtutũ sť.ꝟbi grã.vt sumať sq̃ma ferri cũ lacca:z trifera et liniať d̃sup calx z mel aut succ⁹ calamẽti z albugo oui z arseni cũ z lap pipis.Medicie ãt lenes lenib⁹ sť sic fabe z faria ciceꝛ z semẽ raphani z lutũ molle raꝝ et cortices melonis.Et adeps asini ẽ bõa valde z ꝓpe qñ associãť ei q̃dã p̃dcã.Uestigia ãt vlceratõis ãt ꝟberatõis abstersio cũ oleo d̃ lilio d̃let velociť.¶Ampli⁹ trocisci q̃s ego dicã in capľo decorationis.

¶Tractat⁹ quart⁹ de solutiõe cõtinuitatis neruoꝝ z qd̃ non pẽdet cũ restauratione de solutione cõtinuitatis neruorũ.

¶De vulnerib⁹ neruoꝝ z que currũt cursu eorum. Cap.1.

Eruis ꝓpter vehemẽtiã sens⁹ eorũ z cõtinuitatẽ suã cũ cerebro accidunt ex vulnerib⁹ dolores vehementes valde z lesiones valde magne sicut spasm⁹:z ꝑmixtio rõnis:z mľtoties ꝑducũt ad spasmũ absq̃ ãtecessiõe lesiõis praue:z nõ fit in eis excusatio q̃n illic sit aþa magnũ absq̃ dolore magno:z faciliores eoꝝ dispõnes sũt febres:z aþata multa apparẽt i alijs locis q̃ i vulnerib⁹:z sitis:z vigilie:z desiccatio ligue z ꝓpe qñ accidit illic aþa.¶Et similiter ẽ dispositio vulnerũ chordaꝝ lacertorũ z ꝓpue i latere capitis earum.

¶Et qñ aþanť nerui et q̃ sunt eis silia:aut aduenit eis frig⁹ spasmãť:z si aduenit eis putrefactio corrũpiť mẽbrũ z augmẽtatur.¶Et putrefactio q̃dẽ festinat ad eos q̃m ipsi sunt creati ex hũiditate quã ɔgelauit z coagulauit frig⁹ z ad h⁹i q̃dẽ ꝓperat putrefactio ex hũiditate z ex caliditate humida z decoquiť in eo.¶Et similiter aq̃ quidem frigide nocẽt ex parte

spasmi ⁊ calide ex hoc ꝙ putre faciũt: et simliter oleũ: verũ oleũ qñq; est necessariũ. s. illḋ qḋ est calefactũ pp necessitatẽ sedãdi dolo: ẽ: aut ꝓpter subtiliãdas medicinas ⁊ facere eas currere et sunt medicine resistẽtes q̃litati hũectãti: ⁊ pungẽtes sole qñq; pñciũt hãc operationẽ. et qñq; q̃ ex eis vulnerat⁹ est apostemat̃ etiã: ⁊ est ei⁹ oꝑatio tardior: ⁊ simliter ei⁹ maturatio et curationis susceptio ẽ tardior.
¶ Et qñq; vlcerant̃ nerui ⁊ sũt vlcera tardioris ꝯsolidatiõis ⁊ tardioris maturatõis. ¶ Et oẽ vuln⁹ qḋ fit in neruis aut ẽ pũctura aut scissio. ⁊ fissura q̃dez aut fit cũ detectione nerui aut sine ei⁹ detectiõe. ¶ Et illḋ q̃dẽ aut fit in lõgitudie: aut latitudine: ⁊ vulnera q̃dẽ cadẽtia ƀz longitudinẽ i neruis saluiora sunt cadẽtib⁹ i latitudine: vill⁹ eñ san⁹ ledit̃ ex vicinitate incisi et nocet̃ p ip̃z ⁊ nocet cerebro: ⁊ facit accidere spasmũ et egritudines magnas. ⁊ fit iterũ multoties necessariũ tũc abscindere vulneratũ et pũctũ cũ totalitate ⁊ ꝑuenit ex eo quies ⁊ separant̃ accidẽtia mala. Et vulnera q̃dẽ i pãniculis sũt leuiora eis q̃ sũt i chordis nedũ eis q̃ sunt in neruis: ⁊ tu q̃dem scis pãniculũ cũ testimonio: et fortasse sciuisti eũ ex anathomia. ⁊ si pãnicul⁹ apat̃ nõ vr̃ in eo incessus villoꝝ in lõgitudine et in chorda pãniculari vr̃ incessus pãniculorũ in lõgitudine: et chorda est dura valde ⁊ nõ est pãnicularis in ei⁹ duritie: et pãnicul⁹ suffert suturaz.
¶ Et in vulnerib⁹ ⁊ disruptionib⁹ q̃ adueniũt ligamẽtis nascẽtib⁹ ex osse ad os nõ ẽ malũ ⁊ suffert vehemẽtiorẽ curã: ⁊ nõ timet̃ ex abscissiõe neruoꝝ illḋ qḋ timet̃ ḋ eoꝝ ꝯquassatiõe ⁊ ḋ incisiõe ptis eoꝝ in latitudine q̃uis mẽbrũ cõtrahatur.

¶ De canone curatõis solutionis ꝯtinuitatis neruorũ. Ca. ⁊.

Medicamẽ vulneꝝ neruoꝝ est illḋ qḋ est calidũ siccũ subtiliũ partiũ equalis caliditatis: ita vt nõ mordicet et sit ei⁹ exiccatio vehemẽs valḋ cũ attractiõe nõ cũ stipticitate oĩno. ⁊ oẽ i q̃ est calitas subtilis cũ exiccatiõe vehemẽti subtil' substãtie nõ euat̃ ab attractõe.
¶ Et caueat̃ stipticũ i eis ⁊ ꝓpẽ i pñcipio rei nisi sit cũ abstersiõe sic esvstũ ⁊ scoria erĩ: ⁊ qḋ ẽ hui⁹ gñis sõie: subtilia ip̃z cũ trituratõe i aceto i q̃ ñ ẽ stipticitas ⁊ qñq; tiet̃ ex aceto et subtiliatõe ei⁹ ꝓcessio calitatĩ sbtilĩ i r̃ spissa: ⁊ si necãria ẽ fortĩ calitas: qñq; tũc necãria ẽ vt nõ sit ꝓfũdãs tm̃: s; vt frãgat̃ ⁊ ḋclinet̃ cũ ea ex eo qḋ ei admisceat̃ ad q̃litatẽ vt calefaciat cũ mẽsura ⁊ excitet cũ fortitudie. ⁊ si fuerit neru⁹ ḋtect⁹ nõ sufficit aliq̃d cui sit acuitas oino et ẽ nocumẽtũ illi⁹ cũ eo magnũ: et silr si iuenerit m̃dicamẽ aut pãnũ ꝙ admistrat̃ sup vln⁹ cui obuiat dũ ẽ fridum actu: tũc lesio nerui ab eo ẽ vehemẽs. ⁊ qñ accidũt vlnera i neruĩ: tũc ñ oz vt ꝓperẽt ad icarnatõez ƀz qḋ oz vt icipiat a sedatiõe doloꝝ vaporãdo cũ pãnĩ caltis ⁊ cũ oleĩ caltis: ⁊ cũ oleo omphacio ꝓpe qm̃ i ip̃o ẽ stipticitas q̃dã et cũ adipib⁹ iteꝝ ⁊ sit eoꝝ calefactio ẽ. tepidũ pp frida: et silr sit itua itẽtio i sedatõe apatĩ. et de illis que

lis q̃ administrant ēt tunc sunt emplastra fcā cū sirupo acetoso ꝛ cū aq̃ cineris. ꝛ ex cibis et potib⁹ sicut faria fabarū ꝛ horobi ꝛ ciceris ꝛ lupini amari ꝛ saníc ordei ꝛ aliīs: imo ista ite rū admistrāt añq̄ apostement ꝛ qñq̄ ꝓfert admistrar illō qd ē leue. ¶Cū ḡ fit in eis illud ꝛ accidit securitas ex sup̄fluitatibus q̃ effūdūt p̄ illō qd admini strat ō flōmia ꝛ euone: tūc icar na: ꝛ nō sedes dolorē eoꝝ cū aq̃ calida oino: imo cū oleo subtiliū ptiuz in q̃ nō est stipticitas calida vsq̄ ad terminū nō sup fluū calm em̄ sup̄fluer fridū nō ꝯueniūt ei. ¶Et mltoties qdē cōtingit q̄ vuln⁹ iā appropinquat sanitati ꝛ nocet ei frig⁹ ꝛ fit vehemēs dolor ꝛ redit lesio: q̄re fit necessariū vt succurrat stati cū sedatōe ꝛ cū oleis calefactꝫ ēbrocādo cū eis. qd si neruus ille fuerit discoopat⁹ ꝛ fuerit icisio i lōgitudie: tūc stude vt cooptas ipz carne ꝛ pōe sup ipz medicias pūgitiuas q̄s diximꝰ. ꝛ strige ipz cū pānis lōgꝫ strictura colligēte ꝛ aggregāte sp rē magnā loci sani. si aūt disrūpat i latitudie tūc necessariū ē suere ipz ꝛ si nō ꝯglutiat. ꝛ si qñ ꝓperat res ꝛ times putrefactōez succurr q̄tū tibi ē possibile. ¶Qd si apēt et adueniat frig⁹: ꝑueniet ei spasm⁹: ꝛ putrefactio ꝯhit mēbrū: q̄propter nō opz vt icarnet caput vulneris neq̄ colligat nisi post sanitatē. ¶Cū ḡ ē i eo strictura amplier: qm̄ illō pducit ad putrefactōez vulneꝝ p̄ illō qd aggregat i eis ō viru ꝛ aliīs: ꝛ cū hoc dolor fit vehemēs q̄re nō opz vt icarnet oino nisi postq̄ exiccat exiccatiōe ꝺcēti: ꝛ securitas fit ex oī ap̄ate ꝛ putrefactiōe. ꝛ ꝓpter illō opz vt soluat strictura super medicamē vt festinet ex alio. et fortasse soluit in die aut in nocte bis: aut ter. et fortasse ē necessariū vt facias illō iterū i nocte illi⁹ diei: aut die illi⁹ noctꝫ si fuerit in lōgitudine: ꝛ ꝓprie qñ illic est mordicatio: qd si n̄ fuerit: tūc necessitas illi⁹ erit minor ꝛ sufficiet bis facere illō mane ꝛ vespe. Et opz vt obserues i medicinis eorūz ne calefaciāt vltra q̄ sit necesse neq̄ abbreuiet in calefactione necessaria: ꝛ silr in abstersiōe ꝛ exiccatiōe ꝛ i ꝯuo vtriusq̄. Cū ergo viderꝫ qd iā calefactū est: tūc ifrida ipz. s. mēbrū cū mēsura q̃ minuat additionē ab eo qd ē necessariū. Et qñq̄ expiūtur cerata fcā cū euforbio sup crus hois sani silis ifirmo i cōplexiōe sua ꝛ ipsi⁹ forma: ꝛ cōsiderat an sup̄fluāt i calefactiōe ei⁹: an nō calefaciant ipsum in aliquo de quo sit curandū: aut calefaciāt ipz calefactiōe tꝑata: ꝛ tūc sꝫ illā quātitatē: postea admistrant sup ifirmū: ꝛ expiūt sup ipz scdo. veꝝ vt expiātur sup aliū ō illꝫ q̃ similant ei in p̄mis est meli⁹ vt nō sit necessaria in experiētia eoꝝ sup ipz alteratio plurima. ¶Et cū hoc toto cū neru⁹ est discoopertus et vuln⁹ āptū valde: nō suffert aliqd valde calidū sicut euforbiū ꝛ sulfur ꝛ eis silia: imo indiget medicamie qd ē sic̄ tutia ꝛ iteꝝ medicamie fcō ex calce abluta ablutiōe vlria i hora vna. ¶Et opz vt sit oleū qd administrat inceratꝫ ei⁹ ꝛ ei⁹ linimētis sicut oleū ros. ꝛ myrtinū q̄ nō te

tigit sal & glutinū iterū qñ administrat̄ i istis medicinis opz vt sit ablutū: & mel iterū opz vt sit ablutū & tutia opz vt sit abluta: & ñ oz oino vt sit i eis ð acuitate & mordicatione. & si fuerit in eis stipticitas parua in curōne discooperti licz cū virtute resoluēte sine mordicatione: & ꝓprie qñ infirmus est debilis cōplexiōis. ¶ Mēbra itaqꝫ digniora elōgari a frigido et aq̄sitate & vētositate vel vnctuositate et eis silibus sūt cū sūt discoopta nō em̄ est eoꝝ nocumētū i discoopto cui obuiat & qð ledunt: sicut ē eoꝝ nocumētū i eo cui nō obuiat nisi paꝝ & nō obuiat nisi ei ꝙ ꝯtinet ipꝫ: & ipm seq̄t: & si ñ fuerit excusatio tūc ſcꝫ ꝙ diximꝰ. ¶ Qð si fuerit illic vtꝰ aliq̄ i creatōe: ñ erit malū si administres trociscos ð colcotar & trociscos andronij & prassiū cū vio cocto aut cū oleo. i hyeme q̄dē cū oleo subtili: sꝫ i estate cū oło ro. & thus & glutinū albotin et albezard cū quātitate miore ꝙ̄ de medicinis discooperti. ¶ Et de eo qð rectū ē qualiacūqꝫ sint vulnera est vt ponat̄ super medicamen methahazalenis infusus i oleo: & sicut neruꝰ discoopertus est dignior alijs neruis vt alleuiatio fiat i eo: silr ligamēta q̄ nascunt̄ iter ossa sunt figurarū digniorꝫ vt operetur sup ea cū medicamīe forti. Ligamēta aūt q̄ cōtinuātur cū lacertis sunt inter vtrasqꝫ res. ¶ Et de vulneribus a quibus necesse ē magis elongare aquam est vulnus neruí: & silr frigꝰ ꝯ̄ ꝑnis minoret̄: tñ est de rebꝰ nocibilioribus ei: & oleū iterꝫ nocet: & nō ē necessariū nisi apð sedationē dolorꝫ calidū. Et ñ oz vt abluatur vulnꝰ neqꝫ cū aq̄: neqꝫ cū oleo imo ſsolicitus sis vt abstergas hūiditatē cū pānis aut lana i fine lenitatis neqꝫ ēt cū vino cocto nisi sis securꝰ a nocumento hūiditatis eiꝰ. & qñ exigit aliq̄ egritudinū vt sup ipaꝫ ponat̄: & ꝓprie sup qð ē discooptū oleū: tunc opz vt trāseat super ipsuꝫ in p̄mis vinū coctū: deīde oleū. ¶ Inq̄t Gal. Accidit cuidā hoi punctura cū ferro minuti capitis & disrupta ē cutis & ꝯtinuata est q̄buſdā neruis manꝰ eiꝰ medicꝰ ergo posuit emplastrū qð iā expertꝰ fuerat i incarnatiōe vulneꝝ magnoꝝ i carne: q̄re apatus ē locꝰ. et postq̄ apatus fuit: posuit ðsup medicias mollificātes sicut emplm̄ de farina tritici & aq̄ & oleo q̄re putrefacta ē manꝰ hois & mortuꝰ ē. & qñ accidit spasmꝰ ex vlceribꝰ ī eis tūc ð eo ꝙ necessariū ē si iā stricta fuerit scissura cutis ē vt apiat̄ & admistrent̄ medicie cōferētes illis vlceribꝰ exiccātes ea subtiles valde. & vt sit solicitudo in hoc vt ꝑueniat ad ꝓfūdū. Et qñ ē vlneris disruptio et pūctura & nō ē apa: tūc curō est curō localis. Et opz vt sit fortioris caliditat̄ & fortioris exiccatōis ꝙ̄ illð ꝙ admistrat̄ sup scissurā qm̄ illð penetrat ad egritudinē facilꝰ. Et opz vt sit regim̄ vulnerati i neruis subtile: & vt sit in vltimo subtiliationis. Et cū dolor facit accidere apa tūc necessariū ē dare cibū et ꝓprie qñ vulnera sunt in latitudine: nam necessaria est flobotomia vene sine solicitudie et sine timore sincopis: vbi gratia: & oz vt sit stratus eius humidus.

Et obserues membra ppinqua vulnerib⁹ cũ inunctione et siſr caput ei⁹ ⁊ collũ ⁊ subascellas ipsi⁹ cũ inũctiõe si fuerit vuln⁹ i supiorib⁹: ⁊ siſr pectinẽ et inguina: ⁊ proprie si fuerit vuln⁹ in iferiob⁹ et partibus cruris.

De medicinis vulnerum et vlcerum ipsorum. Cap.3.

Glutinũ alboti ẽ de meliorib⁹ medicis vulnerũ neruoꝝ: verũ illis q̃ sũt sicut infantes ⁊ mulieres ⁊ cui⁹ ꝯplexio est vehemẽt ̃ hũiditat̃ sufficit qd̃ ẽ sic glutinũ alboti solũ puluerizatũ cũ pauco oleo qd̃ ipm leniat ⁊ viscosũ faciat si fuerit siccũ ⁊ resina loco ei⁹. In illo ãt cui⁹ ꝯplexio ẽ siccior ⁊ caro durior: oꝫ vt misceat̃ cũ eo euforbiũ ⁊ qd̃ ẽ ei siſe aut vetus aut recẽs aut paꝝ aut mſtũ ſꝫ ꝯplexionẽ corpis et ei⁹ calefactionẽ. ⁊ sit sũma ei⁹ qd̃ dat̃ de forti recẽti. xij. ps kerat: aut de glutino alboti aut ei siſi sit tertia ps kerat aut ei⁹ cũ q̃ miscet̃ et qñq; admiscetur ei preter euforbiũ de lacte titimali qm̃ est mirabile: ⁊ d̃ assa ⁊ d̃ serapino ⁊ d̃ oppoponaco ⁊ qd̃ ẽ d̃bili⁹. s. baurach ⁊ spuma ei⁹: ⁊ sulfur calefactũ cũ oleo ſꝫ q̃titatem sorditiei balnei: ⁊ flos lapidis assus: ⁊ oẽ attractiuũ hũiditatũ ad exteriora ⁊ dragãtũ iterũ: ⁊ cinis purgatiõis eris ⁊ cõglutinatio auri. ⁊ fortasse ñ reperit̃ i pricipijs vulneꝝ neruoꝝ nisi fermẽtũ ⁊ admistrat̃ ⁊ confert eis: ⁊ attrahit ex pfũdo attractiõe bona. Et multoties iuuat̃ cũ sorditie vasorũ apum cũ nõ est presens euforbiũ: aut faria loliȷ cũ aqua cineris emplastrata: ⁊ administratio glutini albotin est melior res cum qua incipitur: et post ipsũ sicut emplastrum basilicon confortatum cum eo cum quo oportet vt confortetur de illis q̃ dicta sunt. et fortasse pmiscet̃ cũ ceratis et calefacit ea: ⁊ opꝫ vt sit ablutuꝫ. Et ꝙ eo melius est: est illd̃ qd̃ est ablutũ cũ aqua maris in sole calido ⁊ quãto plus abluit̃: fit magis iuuatiuũ. Et de medicis bonis ẽ medicamẽ Gal. ꝯpositũ ex cera ⁊ euforbio et pice ⁊ olo grosso et d̃ vnoq̃ꝫ sit pars media: ⁊ d̃ oleo pars vna: et oleuꝫ balsami cũ subtilitate sua nõ est mſte calefactiõis: dico pter velocitatẽ sue resolutiõis. Et cũ vulnera fuerit gauzirata aut punctura ⁊ nõ associat̃ eis apa neq; putrefactio: tũc opꝫ vt administret̃ emplastrũ cũ euforbio aut fimo colũbino ponat̃ i corpe subtiliori euforbiũ ⁊ i spissiore fim⁹ colũbin⁹: ⁊ adde ⁊ minue ſꝫ ꝙ vides de dispositiõe corpis ⁊ ei⁹ forma et dilata si sunt stricta. Et scias ꝙ medicamẽ qd̃ necessariũ est i gauzi necessariũ ẽ vt sit forti⁹ eo qd̃ est necessariũ in scissione. Et cũ accidit in vulneribus putrefactio tũc serapinũ ẽ bonũ ⁊ farina horobi vel cũ accidũt apata tũc farina ordei ⁊ farina fabarũ ⁊ farina horobi iteꝝ q̃ iã decocte sũt cũ aqua cineris aut aq̃ pura in qua sit virtus serapini. Et cũ vides vulnera ad sanitatem peruenire non timeas tunc administrare desup vinũ coctum: opꝫ ergo vt administres medicinas infusas in eo: deide calefac ipꝫ: ⁊ accipe ipꝫ cũ pannis infusis ⁊ stringe desuper.

De apatibus que accidũt neruis vulneratis. Ca.4.

Iam scit ex eis q̄ p̄misim⁹ ꝛ scire fecim⁹ ex canone curationis neruoꝝ q̄s sit modus curatiōis apatū: q̄ accidūt eis cū vulnerat: ꝛ op3 vt iterem⁹ illud explanādo. Dico q̄ illō qđ Gal. dixit i libro catagenis. In q̄t. Cū accidit i vulnerib⁹ neruoꝝ et mēbroꝝ neruosoꝝ flegmō: ꝛ flegmō ē fortꝫ iflāmās valde: tūc op3 vt admistrent i curatiōe ei⁹ medicie facte cū aceto ꝛ lapidib⁹ mineralib⁹ q̄s dixit: ꝛ plurimū eoꝝ ē i tractatu secūdo catagenis: q̄rū vna hec ē. R. calcadis. ℥. j. ꝛ q̄rtā: ꝛ diagāti. ℥. ix. ꝛ. ß. ꝛ quartā ꝛ scorie plūbi. ℥. ij. ꝛ. ℥. ij. ꝛ corticū thuris. ℥. j. ß. bezard. ℥. j. et cere. ℥. vij. ꝛ olei. ℥. ix. ꝛ aceti fortꝫ li. ij. ꝛ q̄rtā: terant medicine sicce et infundat cu3 aceto. x. dieb⁹ et soluāt ea q̄ soluunt ꝛ itrident: ꝛ misceāt oia i olla ꝛ misceant motu exq̄sitissimo dōec equēt: ꝛ op3 vt distillet sup mēbrū istī mū ex oleo bis aut ter i die. et cū ponit h̄ medicamē desup op3 vt ponat sup ipm deforis lana iā ifusa i aceto ꝛ oleo calefactꝫ eq̄li caliditate. Nā non est aliq̄d nocibili⁹ omnino neruis infirmis neq3 deteri⁹ sup eos q̄3 illō qđ est frigidū. Qđ si necessariū sit ēplastrare ista mēbra in dispositiōe emplastro facto cum aceto ꝛ melle ꝛ cinere: tūc op3 vt ēplastrū sit coctū: ꝛ vt sit farina ei⁹ farina horobi. Si āt nō fuerit tibi p̄sens tūc admistra farinam fabarum aut ordei.

De attritione neruorū et eorum torsione. Cap. v.

Cum neruis aduenit attritio tunc si non fuerit cum eo vulnera neq3 apostemata ad hoc curet cū eo qđ sedat dolorem: ꝛ silr quando accidit apa tūc nō cures ipsum cū eo qđ rūpit sicut aqua cineris et similia imo cura ipsum cū sedātib⁹ dolorem. Et silr op3 vt embrocetur membru3 cū oleo calefacto ēbrocatione ꝯtinua: ꝛ sint in virtute illi⁹ olei mollificatio ꝛ resolutio Et de oleis bonis in hoc ē anetinū ꝛ oleū de alachoē ꝛ oleū đ ruta: et silr emplastra ꝯuenientia ad illō. Et similiter maluauisc⁹ est mirabilis cū terit ꝛ ponit sup neruos tritos. Et caro verenariū est mirabilis: ꝛ fortasse curat cū cepa bis cocta. Qđ si fuerit illic apa tunc regimē in sedatione apatis eius est vt administret desup ꝯgelatū vue cū vino ꝛ pauco aceto ꝛ oleo cū q̄ntitate ꝯueniēte: ꝛ calefiat cū eq̄litate ꝛ submergat lana sordida et ꝓpue lana ysopi: ꝛ ponat desuper: et si fuerit hec lesio in iūcturis tūc illic est melius vt sedetur dolor: ꝛ ponat medicamē forti⁹ et ꝯpositū cū eo q̄ maturat ꝛ resoluit s3 cū stipticitate tēperat: et opponat p̄ id apati et nō addat i eo: et ꝯsidera i dolore ꝛ apate: et itēde ad id ex eis qđ est vehemētioris intētiōis: ꝛ q̄n nō est dolor tunc perfora ꝛ admistra id q̄ est forte sicut aq̄ cineris ꝛ acetu3 et vinū iteꝝ. Et q̄n apa iam prolōgatū est tūc ꝯforta medicamē factū cu3 aqua cineris et qđ sit cū sorditie balnei. Qđ si fuerint illic in cute vulnera etiam tunc necessaria sunt illa i quib⁹ sunt exiccatio fortis ꝛ aggregatio et strictura q̄b⁹ colligātur p̄tes sicut farina fabaꝝ ꝛ acetū ꝛ mel ꝛ ē medicamē bonū. Et si vis vt sit fortioris exiccatiōis pone

in eo farinã horobi: ⁊ si adestvo litas vt sit forti⁹ iteꝝ ponat̃ in ipo radix lilij. Et si fuerit vulnera talr vt nõ curet̃ de eis tũc curent̃ nerui cũ eo qd ꝓhibet apostemationẽ neruoꝝ: ⁊ nõ sit occupatio cũ eis ⁊ caro ostreaꝝ ẽ mirabilis: ⁊ qñq₃ curat̃ cum cerato ex sale ⁊ empl̃r₃ cũ olibão: ⁊ myrrha est cõis iuuamẽti in vtrisq₃ dispõnib⁹: ⁊ si fuerit cũ vtrisq₃ rebus dolor clamos⁹: tũc op₃ vt misceatur cũ medicinis pix ⁊ ẽplastret̃ cũ illo calido. ¶ Et op₃ vt caueatur in torsiõe neruoꝝ aq̃ ⁊ nõ approximetur neq₃ calida: neq₃ frigida: imo administrentur olea q̃bus est virt⁹ aromaticoꝝ stipticoꝝ calefacta ⁊ specierum quibus est hec dispositio.

¶ De indicijs neruorum corruptorum. Ca.6.

Quãdoq₃ accidit frustis neruorum corruptio. Et est necessarium vt extrahatur: op₃ ergo vt extrahatur extractiõe ciuilis.

¶ De neruorum duritie ⁊ eorum torsione. Ca.7.

Hoc multoties accidit a v̄be ratõe: aut casu: ⁊ qñ premit̃ sentit̃ cũ eo stupor: ⁊ cura duritiei neruoꝝ ꝓxima est curatiõi apatũ duroꝝ ⁊ alrosbot: ⁊ nos dixim⁹ i tabulis medicinaꝝ singulariũ ⁊ in ãtidotario qd necessariũ ẽ rememorari de medicis ei⁹. Et qd narrabim⁹ hic sũt medicine expte: in eo de q̃b⁹ sunt lenes sicut vt sumat̃ bdellij iudaici põd⁹.3.x. ⁊ ifundat̃ in aq̃ ⁊ soluatur i ea ⁊ ꝯficiatur cũ eo q̃tũ ip₃ ẽ de radice maluauisci ꝯtriti valde ⁊ emplastret̃ cũ eo. ⁊ silr radix lilij ꝯfecta cũ ꝯgelato vue ⁊ iteꝝ ãmoniacũ ⁊ galbanũ ⁊ eu forbiũ aggregata cũ fece olei: ⁊ iteꝝ sumatur semẽ almaru ⁊ fiat empl̃r₃ cũ vino cocto: ⁊ iteꝝ medicamẽ dyaq̃lõ cũ medietate sui de stercore caprino ad vltimum.

¶ De rememoratione egritudinum ossium. Cap.8.

In ossib⁹ aũt accidũt egritudines ex corruptõe ꝯplexionis ⁊ ex solutiõe singularis ⁊ fractura ⁊ dislocatiõe ⁊ putrefactione ⁊ vlceratiõe excorticatiõe. et nos q̃dẽ loq̃mur d̃ fractura ⁊ dislocatiõe q̃ idigẽt restauratione post hũc locũ. Illas aũt q̃ de eis indigẽt alijs medicinis dicem⁹ hic querentes auxilium a deo.

¶ De ventositate spine ⁊ corruptione ossis. Cap.9.

Uentositatis spine cã sũt humores acuti penetrãtes ⁊ i os corrodẽtes ipm: ⁊ incessus ventositatis spine ⁊ icessus doloris iũcturaꝝ verũtñ materia i dolore iũcturaꝝ est in carne: ⁊ mã in ventositate spine est in osse: et ei⁹ additio corrũpit ossis partẽ vnã post aliã. Dixerũt quidã ꝙ spina est spasm⁹ in toto corpore propter vlcus ⁊ non affirmatur.

¶ De signis corruptiõis ossis. Ca.10.

Cum ossi accidit corruptio vides carnẽ sup ip₃ mollescere: ⁊ mollẽ fieri: ⁊ icipit i via fetoris ⁊ vir⁹. Et penetrat p ea₃ tẽta facillime ad os. Cũq₃ puenit ad os nõ iuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo imo adheret ei parũper ⁊ q̃si iuenit rẽ nõ firmã in seipa imo hñte₃ fracturã aut putrefactionẽ: ⁊ fortasse destruit̃ ⁊ lenit̃: ⁊ ꝓpe qñ nõ est corruptio in principio: nã i hora principij nõ apparet illd cũ tẽta. Et qñq₃ significat lubricitas ei⁹ supflua

corruptionē ei⁹ ex hoc qd̄ qñ lu
bricat ī eo tēta: in oī latere figāt
separatiōes pāniculi ab eo: ⁊ illd̄
ꝑpter corruptionē q̄ incipit ⁊ il
la q̄ īcipiet cū corrūpet caro su
pra ipsū: ⁊ cū discoopueris eā ab
eo: inuenies ipz mali coloris: ⁊
multoties qdē ātecedit ipz apa
⁊ corruptio carnis ⁊ mēbri ī pri
mis ⁊ mors deinde venit ad ipz

¶ De curatione eius. Ca. ii.

Curatio corruptiōis ossis ē
ei⁹ fricatio ⁊ ipi⁹ dstructio
āt ei⁹ abscissio ⁊ ipi⁹ serratura si
ue fit fistula siue nō fit Nā neces
se ē fricare ipz ⁊ radere aut cau
terizare pueniēdo ad vltimū cor
ruptiōis eius: vt cadāt cortices
corrupti ⁊ remaneat sanū. ¶ Et
qñq3 cadunt cortices ossiū p me
dicinas iterū sicut cadunt corti
ces capitis ⁊ alioꝝ. ¶ Et de illis
est medicamē cui⁹ hic est descri
ptio. ℞. aristologiaz ireos myr
rhā aloē corticē platē oppopo
naci cābil adustū scoriāeris cor
tices pini aggregēt: ⁊ ē mirabi
le faciēs cadere cortices ossiū ⁊
nasci carnē bonā sup ea. ¶ Et si
fuerit corruptio ossis pfūdior il
la: tūc necesse ē ꝯcauare ipz. qd̄
si corruptio iā ꝑsecuta ē medul
lā ñ ē excusatio qn assumat illd̄
oscū medulla sua. ¶ Et si corru
ptio fuerit de illis q̄s nō sanat
nisi abscissio: ⁊ serratura toti⁹ os
sis mēbri: aut plimū eius qd̄ cir
cūdat ipz: tūc sciat locū ī q̄ opz vt
īcidat ita vt reuoluat tēta vsq3 q̄
ꝯsequat locū ī q̄ iuenit adherētiā
ossis vltimā: qm̄ illic ē termin⁹.
verꝫ qñ ē os corruptū ex capite
coxe ⁊ āche: ⁊ sic spōdilis dorsi:
tūc fugere ab ei⁹ curatiōe ē me
li⁹ pp nuchā. ¶ Et si timet q corr
ruptio ossis seq̄t corruptiōem
carnis cui⁹ cas⁹ accidit pri⁹: tūc
īfrigidare ⁊ accipe carnē ab eo
ē ꝯueniēs ⁊ ē ei⁹ cura. ¶ Et opz
vt īfrigidet mēbrū sanū cū epi
thimatib⁹ q̄ sciuisti ī cap. corru
ptiōis carnis discooperte ab eo
etiam et cum eorum similibus.

¶ De modis seruantibus os
corruptum. Ca. ii.

Inquit: eleuet caro ab osse
ita vt ponat ī extremitate
ei⁹ filū cū q̄ tendat ad supiora
vite: ꝗ tendat cū eo mēbrū: aut
alid̄ ex illo loco ad īferiora vt ñ
associent ei dētes: ⁊ serra ipz. et
qñ ē necessariū serrare costā: aut
os sub q̄ ē tūica aut aliqd nobi
le sicut tunica costaꝝ nuche: po
ne sub serra laminā qua ꝯseruet
mēbrū nobile. ¶ Qd̄ si caro fue
rit fz rotūditatē suā tota disco
opta tūc serra ipz qm̄ oīt caro
sup os qd̄ iā discooptū ē ex oib⁹
laterib⁹ suis. ¶ Qd̄ si ptes ossis
corrupti fuerit ꝓpe iūcture: tūc
extrahe ipz ex iūctura. ⁊ sic corrū
pit os brachij totum aut cruris
tūc auferat totū. Caput āt āche
⁊ coxe ⁊ spōdiles dorsi qñ corrū
pūt tūc fugiat ex curatiōe eoꝝ
propter locum nuche.

De eo qd̄ remanet de frustis
ossiū ⁊ corticū eorū in vlceri
bus consolidatis. Cap. 13.

Illd̄ qd̄ ē meli⁹ vt nō festine
tur ī extractiōe eoꝝ: imo di
mittāt nā ⁊ adiuuet ⁊ illd̄ cū at
tractiōe pauca eoꝝ q̄ extrahūt ī
spatio nō festino. Et nō moueāt
cū medicinis ⁊ opatiōe manus
nā qd̄ extractū ē violēter ñ eua
cuat q̄n faciat accidere vlcera fi
stulosa. Cū ergo expellit ea na
tura ad cutē: ⁊ īcipiūt exire ⁊ iā
sepata sūt tūc īcarnaet cura vul
nus. ¶ Et sic est indiciū in fru

stis eorum et panniculis de quorum veritate est ut manifestent: nam cum tu operas et extrahis ea violenter: tunc est in eis timor spasmi et permixtionis et febrium. ¶ Quod si fiant saniosa non est in eis magnum nocumentum. ¶ Si autem vis scire medicinas illius tunc de illis est medicamen huius modi. sumatur oleum vetus et cera citrina et fordities vasorum apum quod utreque sint quantum est oleum: deinde solvantur omnia: deinde sumatur pars una euforbii et pars una lactis titimalli et tres partes aristologie et fiat ex eis sicut ceratum. ¶ Et sumantur iterum ammoniacum et bdelium et liniantur cum oleo de lilio: deinde aggregando totum cum contritione fiat emplastrum: et ponatur desuper. ipsum enim est de illis que extrahunt ossa cum velocitate et facilitate.

¶ De medicinis fracture ossis. Capitulum. 14.

Fractura est curo cum manibus dicemus et curatio cum medicinis quas dicemus conferentibus fracture ossium et torsioni. ¶ Epithima ad fracturam et torsionem. Recipe mugath mes excorticatorum. ana. x. aloes malvavisci al. acatie. ana. v. luti. xx. liniantur cum albumine ovi si fuerit apostema calidum. Iterum folia alethil et cupressi et myrthi et salicis terantur et exprimantur et sumatur galle: et rose et cepa narcisci est de illis que dicta sunt et drub. bolusar. et laudanum et sansel et kamaha et althea et mes acatia et melliotum et sansuccum et adde in eo si indiges calefactione sansuccum enullam et cupressum. ¶ Ad fracturam et torsionem cum apostemate calido. Recipe mes excorticatorum. ℥. xx. mugat balaustie acatie emplastrum: et est forte valde. ¶ Et de medicinis eius sunt folia myrthi et laudanum et gallia et crocus et lutum est bonum attritioni et oleum iterum est iuvativum ad fracturam et ad dislocationem et ad torsionem. Item mugath et mes altea acatia lustum aloes myrrha liniantur cum aqua myrthi.

¶ Fen. v. incipit de restauratione et est tractatus tres.

¶ Tractatus primus de dislocatione et restauratione.

¶ De sermone universali de dislocatione. Ca. j.

Dislocatio est egressio ossis ex loco suo qui est per naturam apud illum quod ei vicinum existit integre. ¶ Si autem non egrediatur integre nominatur separatio iuncture ad partem profundam aut precedentem aut eminentem que cognoscitur sensu. et est separatio non integra quam quidam nominant torsionem. ¶ Cum ergo est lesio que non movet os sed attrahit quod continet ipsum: tunc est algua enu et non est ex genere torsionis et quando accidit iuncture res tertia et est ut elongetur et addat super longitudinem suam naturalem: et non consequitur ad hoc dislocationem: verum tamen fit facilis dislocationis: et illud quidem multoties accidit in adiutorio et coxa. ¶ Et de hominibus est quidam qui preparatus est dislocationi in iuncturis suis quoniam concavitates ossium iuncturarum suarum non sunt profunde: et bucelle que ingrediuntur eas non sunt intrantes: et ligamentum quod ordinatur inter ea ambo non est firmum: imo debile in creatione sua minutum. Aut humidum suscipiens extensionem. ¶ Aut iam effuse sunt ad ipsum humiditates viscose lubricare facientes

Aut fracti sunt margines cõcauitatũ ossiũ i q̃s igrediunt̃ d̃ ossib⁹ iũcturaꝝ q̃re fiũt concauitates pstrate sup q̃s nõ ẽ distictio. ¶ Et de iũctur̃ q̃dẽ sũt iũcture. facilis dislocatiõis. Et d̃ eis sũt iũcture praue dislocatiõis: ⁊ de eis sũt medie. ¶ Facilis ergo sicut iũctura poplit̃ pp lẽitatẽ ligamẽti sui: qm̃ ipã ẽ creata lẽis ligamẽti pp iuuamenta scita in anathomia: ergo fit ꝓpter illud facilis dislocatiõis ⁊ ꝓpter illd̃ sustẽtat̃ cũ pila: ⁊ fit iteꝝ facilis reditiõis ad salutẽ. nã facilitas reditiõis est s̃m quãtitatẽ facilitatis dislocatiõis: ⁊ difficultas eius est s̃m difficultatez eius et iũctura humeri est ꝓxima ei in macillẽtis nõ i piguib⁹. ¶ Praue v̾o dislocatiõis sunt sicut iũctura digitorũ ipse enim fortasse nõ dislocant̃: imo franguntur anteq̃ dislocent̃ ⁊ sicut iũctura cubiti ⁊ ꝓpter illd̃ reditio ei⁹ est praua. ¶ Medie vero sunt sicut iũcture ãche. ¶ Et q̃nq̃ accit vt fiat facilis dislocatiõis q̃ nõ est facil̃ dislocatiõis pp aliquã cãrũ. q̃re fit ẽt facilis reditiõis sicut accit vt fiat pyxis ãche plena hũiditate: q̃re fit facilis eius dislocatio ⁊ cũ hoc fit facilis ei⁹ reditio sicut accidit habẽtibus venã vase: q̃re ei omni hora dislocat̃ eius ancha et redit p quẽlibet laborem: deinde dislocat̃ postea redit: et hoc indiget cauterio ⁊ nõ alio. ¶ Et prauior dislocatio est cũ qua abscinduntur capita frustorũ ossis qd̃ cõglutinat os cum osse et parum reuertitur ad dispositionem suã naturalẽ: ⁊ p̃m illius fit in capite anche deinde in capite adiutorij: et i duobus focilib⁹ duoꝝ pedũ apud calcaneũ. ¶ Et dislocatio quidẽ est fedior quam fractura cũ neque redit dislocatio: neq̃ restaurat̃ fractura.

¶ De signis dislocationis vniuersalibus. Cap. 2.

Accidit i iũctura iclinatio ⁊ ꝓfunditas insolita sicut accidit accidens apparẽs i magnitudine carnis spatule ⁊ i dislocatiõe iũcture pedis: ⁊ magis apparẽs quã illa q̃ est in iunctura colli: et cõparatio est ex illis q̃ extrahũt illud extractõe sana et ẽ vt ꝯsideres locũ infirmũ cũ sorore sua sana illi⁹ infirmi eiusdẽ nõ alteri⁹: et cũ videris iũcturã nõ moueri tũc iudica ꝙ dislocata est dislocatõe integra sicut qñ mouet̃ motu suo ad oẽs ptes ⁊ ꝑuenit ad oẽs fines suos non est cũ ea egritudo pendens cuz separatione.

¶ De signis declinatiõis. Ca. 3.

Est vt videat̃ ꝯcauitas cuz augmẽto alteri⁹ lateris ⁊ ꝑuet̃ in sensu augmẽto qd̃ fuit sensa tuz ad interiora in huiusmodi cum hoc qd̃ quidam mot⁹ est possibilis.

¶ De signis additionis lõgitudinis iuncture absq̃ dislocatione. Ca. 4.

Signũ ei⁹ ẽ vt sit sicut suspẽsa: cũ ergo ꝯpsseris eã redit ad mẽsurã suã naturalẽ absq̃ labore: si v̾o dimiseris eã redit ad mẽsurã suã accñtalẽ. ⁊ accidit ꝓfunditas in quã fortasse ingredit̃ digit⁹ vbi nõ ẽ caro vehemẽtis multitudinis sicut humer⁹.

¶ De curatione declinationis ⁊ dislocatiõis. Cap. 5.

Non euacuat̃ quin dislocatio: aut perueniat ad medicum singularis: aut cõposita

cum egritudine alia ex vlcere et vulnere et apāte et aliis. Qđ si fuerit cū alia tunc oportebit consideres: qm̄ si dislocatio fuerit ex illis que redeūt cū tēsione leui nō faciēte dolere vlc⁹ dolore vehemēti q̄ perducit ad apa nō tolerabile fac redire dislocatione: ⁊ si res fuerit ecōtrario tūc op3 vt curetur in primis vlcus aut vuln⁹: deīde cura dislocatione ⁊ pprie in iūcturis difficilib⁹. ¶ Cū vo volum⁹ curare dislocatione tūc fortasse pducit illđ ad spasmum maximū ſm pl'm: et pprie qñ dislocatio est i mēbris primis mēbris pncipalib⁹: et sılr est dispō in apātib⁹ in qb⁹ est regimē ſm q̄ nos expimur. Nā si res fuerit facilis ⁊ non cōmouet ex ea dolor: neq3 reditio cū ea ē difficilis restauram⁹ dislocatio. ⁊ nō curam⁹. ¶ Si āt accidit do lor: tūc op3 vt nō psumam⁹: et si fecerim⁹: tūc op3 vt destruamus ligaturā si fuerit dolorosa. Qđ si igrediat̄ cū facilitate: curabim⁹ apa iterū ⁊ vlc⁹. Et si fuerint dislocatio ⁊ fractura sil'r ⁊ fuerit tēsio i pte vna pmittēs regimen vtriusq3 rei fiat. Et sapiēs q̄dē narrauit q̄ cecidit lapis sup extrēitatē hūeri hois: et vlnerata ē cutis ⁊ caro donec appuit extrēitas lacerti nuda: et iā dislocatū erat sub t⁹ eā caput furcule: tūcq3 q̄dā stolidorū expimētatorū occupat⁹ ē i equādo os: ⁊ r̄duxit sup ip3 carnē ⁊ cutē: et ēplastrauit et strinxit: q̄re accidit vt feeret caro et corrūperet ppꝰ vicinitatem suā os donec factū est viride. et non sciuit qđ op3 vt hmōi caro abscindatur: et coquatur ille locus cū oleo feruente: et similiter sı̄ fuerit illic apa magnū op3 vt curetur apa in primis. ¶ In dislocatiōis aūt singularis et simplicis rectificatiōe regimē est vt tendat̄ ad ɔ̄triū partis aq̄ separatū est donec opponat̄ extremitas ossis extremitati ossis alteri⁹. deiñ reducat̄ ad locū a quo exiuit et tunc redit. ¶ Et multoties q̄dē sit̄ illđ vox q̄ auditur: deinde ligetur et i ligatura est securitas ab apāte: aut adiutoriū ne apetur: ⁊ necessitas ad phibēdū apa laboriosu3 ē maior ⁊ abhorret̄ vt mēbro obiiciāt pāni calidi: qm̄ ipe calefaciūt ⁊ adduīt in apate: imo op3 vt sint infusi cerato infrigidato: aut vino pontico: verūtamē hyp. iussit vt tardet̄ tensio et reditio vsq3 ad diem tertiū et quartū nisi in diebus exceptis. ¶ Et declinationi iterū necessaria sunt huiusmodi deinde liget̄: ⁊ quando membrum dislocatur in oī motu ⁊ q̄ties redit: dislocat̄ tūc illđ est pp̄ter mollificationē: ⁊ humiditatē: q̄re idiget cauterio. Et qñ remanet post reditionē dislocatiōi: āt separatiōi duritiēs ⁊ q̄ si apa: adminıstra epythimata ⁊ ēbrocas lenificātia. In iceptione vo idiget epithimatib⁹ ⁊ embrocis ɔfortātib⁹. ¶ Et meli⁹ est vt ēbrocet̄ sup stricturā pculdubio: in hyeme q̄dē cū oleo calefacto q̄fit ex oīis ɔfortātib⁹ ⁊ in estate cū aq̄ frida. ¶ Et op3 vt sit cibatio in dislocatis cū eo q̄ ɔfortat iūcturā ⁊ ligat eā ſm similitudinē necessitatis.

¶ De curatione elongationis iuncture. Ca. 6.

Oportet reuocetur os mollificatū ad interiora illi⁹ i q̄ quiescit a quo mollificatū est: ⁊ emplastret̄ cū emplastris in qui

bus est virtus stiptica cōmixtis cū eis q̄ habent virtutem calefactiuā: sicut si misceātur galle et balaustie ꝛ acatia: ꝛ similia sūt sicut cū aliquātulo cāphore ꝛ costi et vsnee. ¶ Et iterū sufficiat qđ est sicut nux cupressi et iuniperus ꝛ reliqua que cadunt in emplastris rupture: deinde stringatur sicut caput.

¶ De dislocatione mandibule. Ca.7.

Accidit mādibule inferiori vt disloceť ab ordine suo: quare remaneat os apertū: q̄uis sit illud de illis q̄ parū fiūt ꝛ nō accidit casu cōpleto. ¶ Et cū dislocať inclinať ad iteriora ex ꝯtrio eius ꝙ accidit apud mollificationē que fortasse accidit ei apud saltū: ꝛ est applicatio vni⁹ eoꝝ ad aliā difficilis: lꝫ nō ꝑueť motu cū lacertis suis ꝗ veniunt a posterioribus. ¶ Et q̄nꝫ accidit dislocatio ex latere vno; est ergo tūc forma significās ipam cū declinatio mandibule est ad anteriora cū trāsuersiōe: ꝛ curatio q̄dē est vna. ¶ Et est de summa ei⁹ ꝙ indiget vt festineť ad reducēdū ipm: ꝛ si nō ꝑducet ad egritudies ꝛ nocumēta: ꝛ cū hoc fit praua ei⁹ reditio: nā facilior reditio ei⁹ est illa que est velocior: ꝙ si differať indurat ꝛ apat et extendit lacertos: et ꝯmouet febres inseparabiles ꝛ dolorē capitis stātē ꝑpter illđ ꝙ associatur ei de vehemētia tēsionis lacertoꝝ ꝛ fortasse fit res prauado nec iterficit in decimo. ¶ Et q̄nꝫ accidit vt soluať ei vēter cum supfluitatib⁹ colericis mixtis puris: et euomat sīle eis q̄re opꝫ vt festinetur ad curā. ¶ Et modus regiminis eius est vt teneat vn⁹ caput ei⁹: deinde intromittat restaurator pollicem suū in os et cōuenit infirmo mollificare mādibulā suā ex omni modo. Nāꝫ illic sunt lacerti qui iā trāsuersati sunt ꝑpter vehemētiā dislocatiōis: postea moueat mādibulā dextrā ꝛ sinistrā: deinde extēdat eā subito: deide reducat eā ¶ Et ip̄a quidē nō intrat ad illud a q̄ separata ē nisi retro: q̄re opꝫ vt extēdat eā ita vt equeť ſm̄ illā ꝑparationē. ¶ Et signū eq̄tionis ei⁹ ē equatio q̄druplorū ꝛ cooptura ꝛ clausio oris: deinde sustēteť cū puluillis ꝛ cerato ex cera ꝛ oleo ro. deide dimittat eā q̄m sanabiť q̄ veloci⁹ est possibile. ¶ Si aūt nō festine fiat: ꝛ iā acciderit durities oportebit tunc vt incipias ꝛ lenias duritiē cū ēbrocis ex aqua calida ꝛ olō in balneo embrocatione pluria donec leniatur: deide sedeat restaurator post infirmū ꝛ trahat mandibulā eius ad posteriora donec loceturꝛ stringatur. ¶ Et opꝫ post illud vt resupineť eger super puluinar cui⁹ impletio sit lenis: et teneat vnus caput eius vt nō moueatur vsq̄ quo cōpleatur sanatio.

¶ De dislocatione furcule. C.8.

Nq̄t furcula non separať a latere interiore: q̄m ip̄a ē cōtinuata cū pectore nō separata ab eo: et pp hoc ñ moueť ex hoc latere. Et si ꝑcutiať de foris per cussiōe vehemēti ꝛ stringať: tūc ipsa eq̄tur ꝛ cūrať curatiōe q̄ curatur si frāgiť. Uerūtñ; extremitas eius q̄ sequitur humeꝝ ꝛ separať ex eo nō dislocať plūrimū q̄m lacert⁹ q̄ hꝫ duo capita ꝓhibet eam ab hoc. et ꝓhibet eam iterū caput spatule. ꝛ nō moueť

iterꝫ furcula motu vehemēti: qm̄ ipa nō est posita nisi vt sepet pe ctꝰ ꝛ āplificet ipꝫ. Et pp hoc ē fur cula facta hoī soli inter alia ala= lia. ¶ Et si accidat ei dislocatio ex luctamine aut ex re alia simi huic tūc ipa eq̄tur ꝛ igredit ad locū suū cū manu aut puluillis pluris q̄ ponunt sup eā cū liga= tura q̄ necessaria est. ꝛ rectificat hec cura extremitates hūeri ite rū cū sepant ꝛ reducit eas ad to cū suū: ꝛ illud q̄ ligant furcula ꝛ hūerꝰ ē os cartilaginosū ꝛ ipꝫ i grossat in macilētis: ꝛ qn̄ remo uet: existimat ille cui nō est expe riētia ꝙ caput adiutoriū iā sepa rū sit: aut exiuit de loco suo ꝛ ꝙ caput spatule vr̄ tūc acutiꝰ ꝛ vr̄ locꝰ q̄ ē ea īferioꝛ cōcauꝰ: verꝫ oꝫ vt distinguatur cū signionibus. ¶ De curōne eiꝰ est vt nullo mō applicet ad caput ꝛ sitr humerꝰ.

¶ De dislocatione hūeri. Ca.9.

Humerum qn̄qꝫ dislocat aut in dislocatiōe spatule ambi gitur ꝛ magnificabitur si dislo= catur: verꝫ qn̄qꝫ accidit iūcture hūeri ꝛ adiutorio vt dislocetur facile: qm̄ eiꝰ ꝯcauitas nō ē ꝓfun da ꝛ ligamēta eiꝰ nō sunt firma imo sūt leuia subtilia posita pp illō facilis motꝰ. ¶ Et eius dislo catio ē res in q̄ n̄ accidit i eo qō scimus nisi sm̄ ptē vnā exitꝰ ap= parēs plurimꝰ: ipa em̄ nō dislo= cat ad supioꝛa: qm̄ emīnētia hu meri ꝓhibet ipaꝫ: neqꝫ ad poste rioꝛa: qm̄ spatule ꝓhibēt eā: ne= qꝫ ad ptē vētris. qm̄ lacertꝰ hn̄s duo capita ex anterioꝛi nō pmit tit eā cū ꝓhibitiōe capitꝫ hūeri. ¶ Verū nō dislocat nisi ad latꝰ domesticū aut siluestre. et sepat ad illud separatione parua. Ad latus ho interius igreditur qn̄ qꝫ exitu plurimo ꝛ proprio in ex tenuatis macilentis: in istis em̄ cadit dislocatio adiutoriū ꝛ eiꝰ reditio per quamlibet causaꝫ: ꝛ res vtreqꝫ sunt in pinguibꝰ ꝓꝛa ne valde. ¶ Et qn̄qꝫ accidit ad= iutorio dislocatio in hoꝛa partꝰ difficilis ꝛ apud sectionē ab em brione: deīn̄ si nō redit velociter nō crescit post illud in lōgitudīe ꝛ remanet post illud cubitꝰ par uus quāuis rectificetur: et qn̄qꝫ non recipit etiam in quibusdaꝫ eoꝛum sanationem imo rema= net breuis minus minutuꝫ hn̄s adiutoriū: ꝛ brachiū in pluribꝰ eoꝛū recipit ꝛ fit bone dispositio nis in pluribus eoꝛum: sed est se cundū dispositionē breuem sicut pedi mustelle. ¶ Coxa vero non euacuat a duabus diminutioni bus simul. Et qn̄ accidit adiuto rio fractura i latitudine sua: de inde restaurat: tūc nō est possibi le reducere dislocationē eiꝰ nisi et frangatur restauratio.

¶ De signis dislocatiōis ad= iutoriū. Cap.10.

Signū eiꝰ est vt videat cōca uitas apō caput humeri et in firmamēto verūtn̄ istud nō est ꝓpriū isti imo est iterꝫ pp ꝯuersa tionē capitis spatule ꝛ vr̄ extre= mitas humeri alterius acutioꝛ hac extremitate si nō acciderit ei iterꝫ sepatio i seipa: aut i osse qō ē caput eiꝰ p offensionē aut p aliud. ¶ Et qn̄qꝫ sedat cum cura tiōe lesio eiꝰ ꝛ existimat ꝙ nō sit lesio cū eo. ¶ Et videt capiti ad iutoriū dislocatio cū eminentia ꝓꝑia i pte subascelle ad īferioꝛa ꝛ foꝛtasse est poꝛe in infantibus vt equet caput adiutoriū ꝛ videa tur adiutoriū nō bene ancepam alteri bonitate anteriōis manꝰ

sane ad quã non appropinquat nisi cũ labore ꝛ dolore vehementi. ¶ Qḋ si desiderat eleuare manũ ad superiora ꝛ tãgere aurẽ suã nõ preparatur ei ꝛ difficiles fiũt ei motus alij. ¶ Et ista signa iterũ quãdoq; accidũt propter torsionem ꝛ apã et percussionem.

¶ De cura dislocationis adiutorij. Ca. ii.

Curatio quidẽ illius q̃ de illa est facilis ꝛ in corpibus infantiũ et q̃ leuia hñt corpa: est vt extẽdat cũ manu ꝛ itromittatur sub titilico apud ꝓpinquitatẽ capitis adiutorij: deinde teneat illã ꝓpiquitatẽ ꝛ impellat eã ad superiora ꝛ man⁹ altera extẽdat adiutoriũ ad iferiora. Et fortasse ẽ possibile in ifantib⁹ vt equet caput adiutorij cũ digito medio ꝛ extẽdat cũ illa eadẽ manu. ¶ Qḋ aũt ẽ vehemẽtioris dislocatõis i corpib⁹ fortib⁹: leuior modorũ in illo ẽ vt restaurator itromittat pedẽ suũ in lat⁹ infirmi ꝛ locet calcaneũ suũ ꝓpe caput adiutorij: aut pilã siccã: aut inunctã si fuerit apã adherẽs ꝓpe caput adiutorij ifirmo r̃su pino. ꝛ extẽdat manũ manib⁹ suis ſm rectitudinẽ q̃si velit eradicare eã ex spatula ꝛ inclinet manũ suã parũper ad interiora: ꝛ igredietur: ꝛ iste est rectior modorũ oĩũ et leuior eorũ. ¶ Et iterũ queratur vir fortis lõg⁹ lõgior infirmo et intromittat hũerũ suũ sub ascella infirmi ꝛ eleuet ipũ a terra suspensum ab hũero suo ꝛ iã extẽdit manũ eius adventrẽ ipsius. ¶ Qḋ si infirm⁹ fuerit leuis ponderis cui⁹ corp⁹ non grauet sup manũ ei⁹: suspendat cũ eo aliqḋ qḋ grauet ipũ: ꝛ qñq; ponit loco pedis ꝓpẽdicularis eleuata sup terrã: ꝛ est super caput eius pila ex pãnis ꝛ ex corijs stãs i opatione loco hũeri viri: ꝛ restaurator extẽdit manũ a latere alio ꝛ grauet virũ si necessariũ ẽ ei illud cũ pondere: aut suspẽsione: ꝛ qñ fit prauũ: aut fit difficile ꝛ ꝓlongatur tp̃s tũc fortasse idiges eo qḋ est fortius post embrocatiões et balneationes: ꝛ fit qñq; instr̃m simile manubrio sarculi ꝛ est virga breuis cui⁹ lõgitudo est longitudo adiutorij: aut plus: aut min⁹, sup cui⁹ caput est pila: ꝛ ipi⁹ pila facilior est vt sit ex pãnis ꝛ corijs: ꝛ impellit cũ illa virga illa spera sub titilico: ꝛ opꝫ tũc cũ voluntas ẽ vt fiat vt annectatur fortis instr̃ꝫ titilico ipellẽdo ipꝫ cũ eo ad superiora: aut duo viri doẽc restãt restaurationi extendenti manum: et teneat vir alius hũerum eius alterũ vt nõ separet subito: aut ipellat illũ humerũ: et restaurator ille iam incepit extẽdere manũ ei⁹ et trahere eã ac si volũtas ei⁹ sit vt separet eam a spatula eradicãdo: et fit illḋ ad ãteriora parũper. Et qñ fit illḋ cadit adiutoriũ in iuncturã suã deinde pila annectatur titilico annexione forti sustẽtãdo ad superiora caput adiutorij ꝛ opꝫ vt sit sustẽtatio ſm ipm: ꝛ spera sit super illud qḋ sequit caput adiutorij in ifirmo. ¶ Et opꝫ vt in fine qḋ est sub eo vt nõ frãgat adiutoriũ: qm̃ nõ est possibile post restaurationẽ ei⁹ vt r̃deat ad locũ suũ ꝓp illud qḋ sciuisti. ¶ Et medicat qñq; cũ scala ita vt ponat caput adiutorij sup gradum scale qui iã lenificat⁹ est et ꝓparatus cũ iuolutionibus ſm formã ꝯuenientẽ: ꝛ suspendit vir ex alio latere ꝛ extendit man⁹ ꝛ in

greditur caput adiutorij i locū suū. Verū opꝫ vt sit suspēsio ꝛ gradus scaleꝑ ꝑe caput adiutorij vt nō frangat̄ ꝛ fortasse ponit̄ loco grad⁹ ꝛ glomeris persici res potēs ex illo eodē loco ꝛ non remoueat̄ ab eo ad locū aliū: qm̄ timet̄ ex hoc fractura adiutorij. et curat̄ qn̄qꝫ alijs modis deriuatis ex istis modis: ꝛ melior modoꝝ est modus ꝑmus. ¶ Cuꝫ ḡ redit dislocatio ad locū suū tūc melior ligatura ei⁹ ē vt liget̄ pila cū hūero ligatura facta cum vittꝫ satis ꝓhibētib⁹ sēparationē ei⁹ qd̄ redit. ꝛ opꝫ vt penetret vitta super ip̄m aut vitta alia desuꝑ fm̄ modū crucis vsqꝫ ad hūerꝰ alterū: ꝛ qn̄qꝫ cadit crux suꝑ hūeruꝫ ifirmū: deīn ligat̄ adiutoriū cuꝫ latere ad iferiora ꝛ ligat̄ cubit⁹ ꝛ extremitas manuū ad supiora ex pte colli ꝛ nō resoluit̄ vsqꝫ ad septimū aut post ip̄m: ꝛ ciba ipꝫ sicut scis. Qd̄ si assiduatio fiat q̄ties redit tūc neciuꝫ ē cauteriū.

¶ De dislocatōe spatule. Ca. 12.

Iam dictū est illd̄: ꝛ ē de illis quoꝝ casus nō accidit: ꝛ mirantur ex ea tales quales. Hypocrates et Gal.

¶ De dislocationib⁹ ossis qui apud humerum. Cap. 13.

Accidit qn̄qꝫ ossi ꝑuo qd̄ est caput hūeri vt separet̄ a loco suo: q̄re accidit etiam cōcauitas sicut in dislocatione.

¶ De cura. Cap. 14.

Non oꝫ vt extēdat̄ tēsiōe fracti: sꝫ coartet̄ ꝛ stringat̄ cū digitis ꝛ iclinet̄ ad locum suū ꝛ strigat̄ sicut stringit̄ furcula cū puluillis. Nā ip̄a ligatura iterū qn̄qꝫ facit ipꝫ redire ad locū suū violent̄: ꝛ n̄ curat̄ d̄ illo qd̄ ē d̄ vehemētia illi⁹ ligature ꝛ fixatione ei⁹ sicut curat̄ de eo i furcula.

¶ De dislocatiōe cubiti. Ca. 15.

Hui⁹ mēbri dislocatio fit difficilis: ꝛ fit difficilis ip̄i⁹ reditio ꝑp vehemētiā ligamētoꝝ ꝯtinentiū ip̄m ꝛ eoꝝ breuitatem: et ꝑp suā ꝯuetatem concauitati: ꝛ qn̄qꝫ accidit ei separatio ꝑua: et accidit ei dislocatio itegra in q̄busdaꝫ horis. ¶ Et qn̄ dislocat̄: sigt ei⁹ dislocationē gibbositas in latere ꝛ arcuatio in latere: et deterior ei⁹ est ꝙ dislocat̄ ad posteriora: qm̄ ē inobediētis curatiōis valde. ꝛ plima q̄dē dislocatio nō accidit nisi i focili iferiori ꝛ est turpior ꝛ fedior ꝑp illd̄ qd̄ accidit ei reditiōe: focili xo superiori parū accidit ꝛ nō est cū feditate dislocationis iferioris: qm̄ ipꝫ ē vehemētioris ꝯtinuitatis: cū vola: ꝛ ē lōginq̄us ad hoc vt remoueat̄ ꝛ nō ē poē vt dislocetur vnū duoꝝ fociliū nisi elonget̄ a scd̄o elongatione aliqua.

¶ De cura. Cap. 16.

Oportet vt festinet̄ ad ei⁹ curationē: qm̄ ꝓpat ad ip̄um ap̄a calidum ꝓhibēs a curatione. qm̄ extendere adequandum ipsum tūc perducit ad perditionem licet iterum non sit possibile vt equet̄ apostemate illic existente. ¶ Et separationi quideꝫ ꝑue succurrit̄ cū q̄libet difficultate: imo adiūgat volā cū reditiōe ei⁹ ad locū suū. ¶ At dislocatio ꝯpleta si ē ad interiora est regimē ꝛ si est ad posteriora est ei regimē aliud. ¶ Et illa que est ad anteriora redit ad locum suū cum percutit vola sua humerum: qui opponitur ei percussionibus aliquibus manū iā prepa rata sicut oportet: ꝛ adiuuatur manu altera et ingreditur.

¶Dislocatio vero ad posteriora opz vt extēdat tensione vehementi: deinde percutiat eā ad posteriora. Qđ si nō obedit p illud teneāt adiutoriū z brachiū duo fortes: z liniat restaurator manū suā oleo z incipiat abstergē do inungere cubitū cū vehementia donec ingrediat: deīde opz vt stringat ipm: z ponat brachio suspensoriū dimittēs cubitū angulatum fm quātitatem quam tolerat in prima hora: deinde non cesset ɔstringere suspēsoriū paulatim donec cōstringat āgulus.

¶De dislocatione iuncture rascete. Cap. 17.

Iunctura rascete est facilis dislocatiōis z difficilis vnitionis: nā qñ extenditur extēsione pua z opponit vnū duor mēbrorū alteri redit: sed eius bucellatio est praua: qm̄ illud qđ cōtinet ipsam de corpibus apatur z phibet bonitatē vnitiōis. ¶Et mod9 extēsionis ei9 est vt extendat vir facile ad posteriora z extēdat restaurator volā ad ɔtiū illius partis imo ad anteriora: z extēdat vnūquēqz digitū icipiens a pollice z puemēs ad minimū nā equatur per illud z tegit deinde ēplastret ipāz z strīgat.

¶De dislocatione digitorum et signis eius. Ca. 18.

Quando dislocātur digiti īclinātur ad anteriora z apparet illic eminentia in anterioribus z appet ɔcauitas dorsi: et similiter fit in ossibus rascete.

¶De cura. Cap. 19.

In reditione digitor z dislocatiōe est difficultas quedā z non oportet vt extendātur extensione equali: imo oportet vt expectes sup eos: z eleues radicem ex manu tua sub qua cadit radix eius quando stringis sup eum ad inferiora ac si tu eradices ipsum ex loco suo: z tunc videbis dislocationem iam itrasse et rectificari.

¶De separatione ossium rascete. Ca. 20.

Oportet vt in ea fiat qđ possibile est de equatione z ipulsiōe oīs declinatiōis z eminētie ad ɔtrium ptis illius et positiōe astellar z strictura ear desuper vt dimittat sup eā: z vt ponatur loco eor sup eā plumbum equatum cōseruans locum cum grauitate sua. ¶Uer opz vt aliquā ponatur desuper astella aut plūbū vt emplastres cū emplo ɔfortatiuo de illis q̄ scis z n̄ moueat.

¶De dislocatiōe spondiliū z separatione earū. Ca. 21.

Quando spondilis dislocatur dislocatione completa interficit proculdubio z non completa iterum quando remouetur remotione plurima qͣuis sit minus q̄z completa est mortalis: quoniam proculdubio coartat nucham coartatione forti si resistit et non obedit. ¶Et si est spondilis prima colli z q̄ sequit eā puat animal anhelitu z moritur statim: quoniam nerui anhelitus coartantur: quare non faciunt operationem suam. ¶Et si est de spōdilib9 dorsi z dislocat ad partem interiorez nō est possibile vt curet: z est de illis q̄ iterficiūt velociter. Et si morat z nō est possibile tali q phibeat anhelitū retinet sterc9 z vrinā z interficit. Et si morat z nō coartat nucham coartatione vehemēti aut coartat z nō apostemat: aut sedat qđ est cū eo de apostema-

te nō est excusatio qn nocumētū ingrediat nucbā et neruos q̄ st sub illo loco ꝛ facit supflui tates exire inuolūtarie. Et si ē ad posteriorē tūc nocumētum qđ facit nuche ē min⁹: verū necessariū ē nocumētū iterꝫ. ¶ Et coartatio neruoꝝ q̄ đbilitat pedes ꝛ debilitat lacertos vesice ꝛ ani: q̄re necaria ē virt⁹ fortis ꝛ ipulsio vehemēs ꝛ pcussio magna q̄ fere frāget simenia eius dōec redeat ad locū suū: ꝛ anq̄ꝫ redeat ad locū suū iā fracta st p illđ ei⁹ simenia: ꝛ qnq̄ꝫ dislocant ad duo lata ꝛ ad supiora. ꝛ i hui⁹ q̄dē. c. diuisiōib⁹ iā locuti fuim⁹: vbi locuti fuim⁹ de gibbositate: ꝫ cōpleat illic. ꝛ signū illi⁹ ē ꝙ vides illic aut eminētiā in posteriorib⁹: āt arcuatiōnē i pectore ac si fractū sit simenium: sed in ei⁹ fractura nō est magnū malum. Et in dislocatione spondilis est timor.

¶ De cura. Cap. 22.

In illa q̄dē q̄ ē ad iteriora ex dorso spes ē nūa: ꝛ paruus profect⁹ est in ei⁹ curatione. ¶ Jlla q̄ est ad posteriora indiget cōpressione cū genib⁹ et fortitudine sicut est opatio balneatorū: ꝛ ponant sup eā cū fortitudine: aut faciat ip̄m iacere sup vētrē suū ꝛ stet sup eū cū calcaneis suis: aut fricet ip̄ꝫ cum aliobich fricatione asini lissazaracti. ¶ Qđ si res fuerit vehemētior illa et fuerit recēs dixit Hyp. ꝙ oꝫ vt sumat lignū cui⁹ lōgitudo ꝛ latitudo sit tāte q̄ntitatꝫ q̄ capiat ifirmū ꝛ termineē ita vt sit s̄m hāc mēsurā ꝑpe parietē extēsuꝫ ad lat⁹ parietis i lōgitudine: ꝛ nō sit elōgatio ei⁹ a pariete pl⁹ q̄ntitate vni⁹ pedis ꝛ ponat sup ip̄ꝫ stratus plan⁹ ad corp⁹ ifirmi: deīn balneet ꝛ applanet sup lignuꝫ aut sup podiale sup facieꝫ suā: deīn inuoluant sup pect⁹ infirmi ligature āple duab⁹ vicib⁹: ꝛ eaꝝ extremitates egrediāt đ subascellis: ꝛ ligētur iter duas spatulas ꝛ ligēt extremitates ligaturaꝝ lataꝝ ad lignū lōgū simile manubrio mortarij ꝛ eleuet hoc lignū sup lignū positū aut podiale: ꝛ det ministro stāti apud caput ifirmi vt teneat ip̄m vt fiat extremitas inferior iuoluta ad aliq̄d: ꝛ extēdatur superior que est apud caput in hora qua oꝫ et fiat per illđ extensio. ¶ Et ligent iterꝝ pedes ambo simul cū ligatura āpla alia super genua ꝛ supra duas spatulas iterꝝ: ligādo iterū loca q̄ eleuāt ex loco in quo aggregātur due coxe cū ligamento alio. ꝛ aggregēt extremitates hoꝝ ligamētoꝝ: ꝛ ligēt ad lignū aliqđ sile manubrio mortarij sicut est lignū cui⁹ ꝓcessit narratio: ꝛ eleua ip̄ꝫ apđ extremitatē ligni ꝓmi: đin ꝓcipe ministris vt extēdāt cū hoc ligno extēsiōe q̄ fit s̄m ꝯtrariū. Et de hoib⁹ sunt q̄ faciūt hāc extēsionem cū instrumētis ꝛ sunt sicut sagitte sup signū erectuꝫ apud extremitatē hui⁹ ligni magni aut podialis. s. duas extremitates q̄ sequunt caput ꝛ pedes qn īuoluūt ille sagitte iuoluūtur cū eis ligature que extēdūtur. ¶ Et oꝫ qn fit extensio vt ipulsio fiat apđ gibbositatē cū radice volarū manuū. ¶ Qđ si fuerit nobis necesse sedere sup ip̄m faciem⁹ illđ ꝛ non timebimus aliq̄d. Et si nō equat spō-

dilis cū istis reb⁹ ꝛ ifirm⁹ fuerit tolerās ↄpressionē: tūc oꝫ vt cōcauet fouea i pariete q̄ ē ꝓpiqu⁹ cū lōgitudie silis cānali recipiēs gibbositatē cū mēsura q̄ sit lōgitudo fouee q̄titatꝫ vni⁹ brachij: ꝛ nō sit altior spōdili ifirmi neq̄ inferior ea ꝑlimū: imo oꝫ vt iā ꝑmū sit facta. ¶Uerū ad hāc egritudineꝫ ad quā dixim⁹ i pricipio vt sit lignū positū ꝓpe parietē: dein sumat tabula eq̄lis mēsure: ꝛ ponat vna extremitatū ei⁹ i foueā q̄ ē i pariete ꝛ ponat mediū loci q̄ ↄseq̄t ex ea sup gibbositatē dein ipellat extremitas ei⁹ alia iferi⁹ dōec videas q̄ spōdilꝫ iā eq̄ta ē eq̄tiōe manifesta. ꝛ hyp. q̄dem iā dixit q̄ ↄcauatio sola absq̄ tabula rectificat hāc rē: ꝛ dixit iterū q̄ ↄpssio cū tabula sola facit illō. Qō si illō ē verū: tūc nō ē possibile vt admistret extēsio quā dixim⁹ in pricipio spēi q̄ notat sepatio spōdilium ad iteriora absq̄ ↄpssiōe. ꝛ opꝫ vt post eq̄tionem admistres tabulā de ligno cui⁹ latitudo sit q̄titas triū digitorū: ꝛ ei⁹ lōgitudo q̄titas q̄ ↄpꝑhēdit gibbositatē ꝛ q̄ddā prꝫ sane: ꝛ inuoluāt sup eā pāni linei aut stuppa icisa vt nō sit dura: ꝛ ponat sup gibbositatē: ꝛ liget cū ligamēto qō ē necessariū: ꝛ administret ifirmo cib⁹ subtilꝫ. ꝛ si remāserit sup illō rsiduū ex gibbositate: tūc oꝫ admistrare curōnē q̄ sit cū medicinꝫ q̄ mollificāt ꝛ leniūt cū admistratiōe tabule quā narrauim⁹ tpe lōgo. ꝛ q̄dā hoies admistrāt tabulā de plūbo. ꝛ si dislocat ad vnum duorū laterū equat cum astella aut astellis duab⁹ et stringit.

¶In scā vo ex hoc in collo ad posteriora ꝛ ē illa q̄ curat: opꝫ vt rsupinet ifirm⁹: dein extēdat caput ei⁹ ad supiora cū facilitate: ꝛ equet spōdilis ei⁹ cū ↄpssione ꝛ abstersiōe. ꝛ qn̄ equat: ponat sup eā ēplm ↄfortatiuū: et vela sup ipm cū pānis ꝛ stringe desup astel ā cū mēsura colli ꝛ lōgitudine ei⁹: et liga eam ad caput ꝛ adiutoriū: ita vt nō cadat ligamētū ad guttur: et resoluat i nūero dierū ꝛ ponātur fila cū q̄b⁹ strigas scꝫ formā vittarū ex marginib⁹ pānorū: q̄m illa q̄ rotundant ledunt.

¶De dislocatione alhosos. i. iuncture ossis caude. Cap. 23.

Alhosos qn̄ dislocat tūc illud scit sensu. ¶Sed magnitudinē dislocatiōis scies ꝑ sēsuꝫ iterū ꝛ q̄ eger nō expādit pedē neq̄ i loco dislocationis neq̄ apud genu: imo ē plicatio genu ei laboriosior. ¶Regimē vo illi⁹ ē: q̄m cū eis eq̄re illō oꝫ vt itromittas mediū digitū i anū vsq̄ q̄ opponat loco: dein ꝑme cū eo ad supiora cū fortitudine. ¶Et obserua cū manu tua alia locū alhosos dōec eq̄s ipꝫ: dein empl'a ipꝫ: ꝛ stringe: ꝛ eger miōret cibū ꝛ miorabitur egō ꝛ sumat cū h̄ q̄ leniat nāꝫ.

¶De dislocatiōe anche. C. 24.

Coxe qn̄q̄ accidit sil'e ei q̄ accidit adiutorio d̄ dislocatiōe ad iferiora sicut mollificare: ꝛ nō ē possibile si dislocat coxa vt expādat pes neq̄ iuxta dislocatōeꝫ apō genu: imo ē illō magis prauū. ꝛ ei⁹ q̄dem dislocatio qn̄q̄ sit ad anteriora ꝛ qn̄q̄ sit ad extiora verū plurimū dislocatiōis ei⁹ ē ad exteriora ꝛ miorat ei⁹ dislocatio ad

interiora

interiora:z dislocat iterum ad anteriora z ad posteriora z p illas easdē causas.z qñ accidit i dispōne pt⁹ z strictura sup embryonē ꝙ dislocat ille pes:tunc facit eū hre crus minutū deficiēs a delatione corporis:quare debilitatur et corrūpitur.

¶De signis. Cap.25.

Accidit ex dislocatione anche ad iteriora vt videas pedem dislocatū longiorē altero z genu eminēti⁹:z nō pt duplicare pedē suū apd iguē istatū spatiū:qm caput coxe iā intrauit in ipz.¶Et si dislocatur ad exteriora abbreuiat pes:et apparet i inguine pfunditas: z accidit in eo qd opponit ei a posteriorib⁹ eminētia:z istatio z genu ē qsi ipz sit submersum ad iteriora.z si dislocat ad iteriora pes ē lōgior z nō ē possibile ifirmo vt expādat crus suū: z nō sit ei possibile vt plicet ipz nisi cū dolore z nō pparat ei deambulatio penit⁹:z si vult ābulare ābulet super calcaneū.Et accidit ei multoties ex hoc vt apet ingué ei⁹z retineat ei⁹vrina.¶Et si dislocat ad posteriora abbreuiat pes ei⁹:et fit sup eū expāsio difficilis z apparet i ipi⁹ iguine mollificatio:et est caput coxe dclinē ad obliqtōez

¶De cura. Cap.26.

Oportet vt ad curādū sit festinatio.Nā si nō redit velociter fortasse effūdent ad eā hūiditates z putrefiet z pducēt ad corruptionē mēbri toti⁹ z seqt illō de timore id qd scis. Regimē vo dislocationis coxe ad iferiora ē vt extēdas pedē: deiñ fac eū redire cū vehementia postq moueris cū dextra z sinistra dōec opponat ei ad qd redit:z pone pedi qsi stafam et stringe sup crus:diñ strige sup coxā z sup genu strictura q seruet eā:diñ suspēdat ab hūero suspēsione:ne sit poñe cruri cū hoc vt extēdat.Qñ vo dislocat ad iteriora tūc pcipit vt flectat genua:z teneat eū homo fortis ex latere emunctorij:et capiat restaurator manu sua caput coxe apd genu:z trahat ipz ad añriora:ita vt ipellat extremitatē aliā:z ipellat ipz ipulsiōe tēdēte ad supiora z exteriora:z si adiuuat eū ali⁹ab extremitate alia ex ɔ̄rio mot⁹ ei⁹:et iā ligauit eā cū vitta aut cū fune erit bñ:diñ liget cū ligamēto. verū qñ dislocat ad exteriora oz tūc vt firmet restaurator extremitatē coxe:q ē apd genu:et moueat eā ex ɔ̄rio mot⁹ pdicti z sit ali⁹ tenēs ab extremitate alia mouēs eā ex ɔ̄rio mot⁹ primi z iā ligauit vittā aut funē. z i illa q ē ex illo ad añriora āt posteriora strigat restaurator radicē coxe cū ligatura lata:et capiat sup hūerū ad ptē q oz ƀz dclinatōez dislocatiōis:z accipiāt viri duas extremitates ligatur āple:diñ extēdāt eā oēs sil extēsiōe q suspēdūt ifirmū i aere.z cū hmōi iterū est possibile vt redeāt modi pdicti ad rectificatōez.z medicant eā qñ ꝙcū thibre.z mod⁹ illi⁹ ē fm ꝙ retulit de eo qdā eorz bene egit.Inqt:oz vt caueas foueā lōgā ligno toto similē aqductibus.z ñ sit lōgitudo fouee z pfunditas ei⁹ pl⁹ quātitate triū digitorz:z nō sit lōgitudo eorū adiuicē plus qtuor digitis:et ponat extremitas althibre in

partē illius fouee ꝛ sustētēt cuȝ eo: ꝛ sit impulsio eiꝰ ad ptē ad quā oȝ impellere: ꝛ opȝ vt sustētetur ī medio ligni magni aut podialis lignū aliqḋ rectū cuiꝰ lōgitudo sit quātitas vniꝰ pedꝫ ꝛ grossitudo eiꝰ quātitas manubrij fossorū vt qn̄ resupinaꝶ sup dorsuȝ reuoluaꝶ hoc lignū ī eo qḋ est īter alahasegi ꝛ caput coxe: qm̄ ꝓhibet seq̄ illḋ qḋ extendit ip̄m a parte pedū: lȝ illḋ iteraȝ multoties idigeat extēsiōe que fit a supiorib9. Et cū hoc cū corpꝰ ipelliꝶ ad iferiora ipellit hoc lignū caput anche ad exteriora: ꝛ opȝ vt sit manꝰ ad inferiora ſm modū quē diximꝰ añ hoc ꝑcipue ex pede. ¶ Qḋ si caput coxe nō ingrediꝶ ꝑ hāc spēciē curatōis: tūc oportet vt auferaꝶ lignū erectū substēratū: ꝛ figāꝶ duo ligna alia sup duo domicilia loci illiꝰ ligni. s. ī omni latere eiꝰ lignū: vt sint sicut postes porte: ꝛ nō sit vnūquodq̧ eoꝝ minꝰ pede: deinde eq̄tet super ea lignū alıḋ sicut eq̄tat lignū scale: vt sit figura sex lignoruȝ sīlis litere q̄ noiaꝶ grece bitaneu: hec eīm figura fit cum poniꝶ lignū tertiū ī medio inferiꝰ duobꝰ extremis parūper deīde opȝ vt resupineꝶ īfirmꝰ sup latꝰ sanū ꝛ extēdāt coxā sanā in eo qḋ ē iter hos duos postes sub ligno qḋ ē sīle gradui scale: ꝛ ponaꝶ coxa īfirma sup hūc postē: vt sit caput coxe eq̄tās sup ip̄m postq̧ expāsi fuerint sup postes pāni plicati plicatiōe pluria: vt nō ledat postis coxā: postea sumaꝶ lignū aliud eq̄lis latitudinis cuiꝰ lōgitudo sit tāte quātitatis que cōprehēdat ex capite coxe vsq̧ ad locū calcanei: ꝛ ponatur in lōgitudie sub coxa ab iteriori parte vt retineat caput coxe ad calcaneū: ꝛ ligeꝶ cū eo: deinde administreꝶ in gibbositate. Uerū ſm q̧ diximꝰ in eo qḋ ꝑcessit oportet tūc vt extendaꝶ crus ad inferiora cū ligno ligato cū eo vt redeat caput coxe ad locū suū cū hac extēsione vehemēti. Et est iterū modꝰ cū quo ingrediꝶ caput coxe absq̧ extēsione infirmi sup lignū: ꝛ est modus quē laudat Hypocra. ꝛ ille existiat q̧ oportet vt ligenꝶ manus īfirmi simlꝶ cū ligamēto lato leni ꝛ ligēꝶ pedes eiꝰ ambo cū ligamēto lato forti leniꝶ sup duos calcaneos et sup duo genua: ꝛ sit lōgitudo cuiusq̧ eoꝝ a ꝯpari suo quātitas q̄tuor digitoꝝ: vt sit crus īfirmū extēsuȝ plus altero quātitate duoꝝ digitoꝝ ꝛ suspēdaꝶ īfirmꝰ sup caput: ꝛ sit elōgatio eiꝰ a terra q̄ntitas duoꝝ cubitoꝝ: deide currat adolescēs hn̄s experientiā puber cū brachijs suis ꝛ extrahat coxā īfirmā in grossiore loco eiꝰ vbi ē caput coxe iteꝝ ꝛ suspēdaꝶ cū īfirmo subito: nā iūctura cū factū fuerit illḋ cū ea īgredieꝶ ad locū cū q̄libȝ studio ꝛ iste q̄dē modꝰ ē facilior alijs: qm̄ nō indiget opatiōe pluria. Uerū plures medicātiuȝ nō bn̄ operāꝶ ī eo: qm̄ ipsi spernūt eū ꝑꝑ suaȝ facilitatē. Et si sit dislocatio coxe ad exteriora tūc opȝ vt extēdaꝶ infirmus ſm qḋ diximus cū hac ligatura que est alhahasegi inguinis ꝛ furculā ſꝫ qḋ diximꝰ: deinde ē necessariuȝ medicanti vt eleuet cū thibiē ō foꝝ ad iteriora postq̧ posuerit extremitatē thibiē ī aliq̄ parte fouee quā diximꝰ vt strigat su-

per eā: ⁊ sint aliqui ministroꝝ ex parte coxe sane impellētes iterū et opponatur impulsio vt nō impellatur plīm. Et cū dislocatio est ad āteriora: tūc oꝫ vt extēdatur infirm⁹: deīde ponat vir fortis radicē vole man⁹ sue dextre sup inguē īfirmi et coartet ipsuꝫ cū manu altera. ⁊ ipse cū hoc ponat coartatiōnē extensaꝫ ad inferiora ad partē genu. Et qñ dislocatio est ad posteriora: tūc nō opꝫ vt extendatur infirm⁹ ad exteriora eleuatus sup terrā imo opꝫ vt sit posit⁹ sup aliqd durū sicut opꝫ vt sit iteruꝫ qñ separat ancha ei⁹ ad exteriora sicut dixi in gibbositate: opꝫ ergo vt extēdatur infirmus super lignū aut podiale super faciē suā: ⁊ sint ligamēta stricta nō sup coxā: imo sup crus sicut diximꝰ nuper ⁊ oꝫ iterū administrare cōpressioneꝫ cum tabula ⁊ sup alhahafegi et locū ad quē egreditur iūctura. Hic est sermo noster in speciebꝰ dislocationis q̄ accidit anche ex cā manifesta antecedēte illā. Uerū q: qñq̧ dislocat coxa pp multitudinē humiditatis accidētis ei sicut dislocat spatula: opꝫ tūc vt administretur cauteriū sicut diximus in loco in quo diximus hoc cauterium.

❡ De dislocatione genu. C. 27.

Genu est velocis dislocationis: fortasse ei dislocat absq̧ cā p̄ter deābulationē veloceꝫ aut lubricat parū sicut canalis multoties dislocat absq̧ causa p̄ter saltū. Et genu q̄deꝫ dislocat ad oēm partē nisi ad anteriorē pp rotulā et adiutorium eius.

❡ De cura. Ca. 28.

Sedeat infirm⁹ sup sedē propinquā terre: et eleuent pedes ei⁹ parū super: deinde extēdat vir fortis manū suaꝫ desup ⁊ desubt⁹ extēsiōe forti: ⁊ reducat restaurator iūcturā ad dispositionem suā s̄ꝫ iudiciū dislocatiōis vniuersalis: et liget eam.

❡ De dislocatione arefactu ⁊ est rotula genu. Ca. 29.

Quando accidit ei dislocatio: opꝫ vt pes plane ponatur in terra ⁊ reducat rotula: deīde ipleat curuatura geniculi p̄ānis prohibentib⁹ a duplicatiōe ⁊ ponantur desup astelle resistētes ei in parte ad quā declinat. Cū ergo restringitur ⁊ adheret nō duplicet genu cū festinatiōe sed paulatim: donec allenietur:

❡ De dislocatione iuncture tali apud calcaneū. Ca. 30.

Dislocat calcane⁹. Indiget ergo si dislocat extensione forti ⁊ curatiōe vehemēti ⁊ ipulsiōe cū fortitudie vt redeat. Deinde oportet vt dimittat deambulationē circiter. xl. dies vt nō dislocet scdo. In separatione vo pauca sufficit q̄libet extēsio: deī de reducat: ⁊ qñ ꝯplete dislocat opꝫ vt reducat s̄ꝫ q̄ dicūt antiq̄. Inquiunt. Opꝫ vt extendat īfirmus sup dorsum suū sup terraꝫ ⁊ ab eo q̄ est inter coxas ei⁹ apō alhahafegi sit paxillus lōg⁹ intrās in p̄funditatē terre non p̄mittēs corp⁹ eius moueri cū p̄cedit pus eius ad inferiora: imo opꝫ vt figat iste paxill⁹ anteq̄ resupinet infirm⁹. Qd̄ si p̄sens tibi fuerit lignū magnū i cui⁹ medio dixim⁹ eē aliō lignū fixū tūc oportebit vt fiat extēsio sup hoc lignū ⁊ oꝫ vt sit mister tenēs coxā ⁊ extēdēs eā: ⁊ mister ali⁹ extēdēs pedē: āt māib⁹ suīs āt ligamēto s̄ꝫ ꝯtū extēsiōis mistri primi ⁊ eq̄t

medic⁹ manu sepationē: et teneat minister ali⁹ pedē aliū ad iferiora. ꝛ opꝫ post equationeꝫ vt liget ligamētis fortib⁹ ꝛ vadat cū pte ligamēti ad pectinē pedis: ꝛ cū pte ei⁹ ad calcaneū et liget illic. ꝛ opꝫ vt caueat ex eis q̄ sunt supra talū posterius vt nō sit super eos ligatura vehemēs: et vt phibeat infirm⁹ a deambulatione. xl. diebus. et isti si conant ambulare an̄ non sanant ſm cōplemētū et dissoluitur in eis mēbrū et corrūpit curatio. ¶ Qd̄ si separat os tali ex saltu: nā illud accidit multoties: aut accidat huic mēbro apa calidū: opꝫ tunc vt pparet hoc membrū cū resupinatione infirmi super faciem suā et extensiōe membri ꝛ eq̄tiōe ei⁹: et cū embrocis q̄ sedāt apata calida: ꝛ administratiōe ligamētorū fortiū: ꝛ vt q̄escat infirm⁹ ꝛ nō moueat dōec rectificetur mēbrū integre. Et ligatura q̄dē talis opꝫ vt sit ad digitos et dimittatur tal⁹ apertus.

¶ De dislocatione ossis pedis. Cap. xi.

Eius regimen est pximuꝫ regimini dislocatōis ossis calcanei et fortasse sufficit vt eq̄s ita vt calces cū pede tuo sup ipꝫ pāno existēte iter ea donec eq̄tur: deiñ emplastra ꝛ stringe ſm modum quem scis.

¶ Tractatus secūdus de radicibus vniuersalib⁹ i fractura.

¶ De sermone vniuersali in fractura. Cap. i.

Ractura est resolutio cōtinuitatis pprie ossibus. ¶ Et accidit quandoq̄ sparsa: ꝛ q̄nq̄ nō est sparsa ꝛ q̄nq̄ accidit eq̄lis: ꝛ q̄nq̄ accidit scissa: et equalis quandoq̄ accidit in latitudine: quandoq̄ accidit in longitudine: ꝛ cadēs in latitudine: et quādoq̄ accidit diuisa: et quandoq̄ accidit non diuisa: ꝛ cadens in longitudine est diuisio ꝛ alcasim que nō accidit separata. Et quidam nominauerunt species fracture nominibus suis dicentes fracturā magnā incedentem in latitudine et profunditate raphanaleꝫ et hastalē et arūdinalē. Et dicētes incedentē in lōgitudine fracturaꝫ linealē: et dicētes incedētem in latitudine cum lōgitudine lunalē et neruale. ¶ Et illā que est paruarum partium vnū sauchiem ꝛ alieru siē cum albuberiem. Et quando fractura cōpletur non est possibile vt remaneāt duo ossa ſm q̄ necesse est iter ea de oppositione secūduꝫ prepositionem cōtinuitatis naturalis: imo separantur necessario ab oppōne: et similiter separatio faciēs accidere puncturam necessario in eo quod cōtinet de velaminib⁹ et carne quare accidit dolor sequēs ea: ꝛ quādo est equatio rotūda sine frustis ꝯuertitur mēbrum cū facilitate. Et vt decliet fractura ad exteriora ſm q̄ dixit Hypo. meli⁹ est quā vt declinet ad interiora q̄ñ illō q̄ occurrit ei ō neruis illic ē pl⁹ q̄re ledit. et q̄ñ cadit fractura apud iuncturam ꝛ restauratur remanet mot⁹ difficilꝫ pp duritiē: et arasbadu q̄ accidit i diget spatio dōec dclaret: ꝛ illōq̄dē prauius accidit in iuncturis ossiū paruoꝝ. ¶ Et de illo iterū est vbi est iūctura i creatiōe stri

etior: sicut est iunctura cauille. ¶Et fractura prauioris incarnationis et vnitionis est illa que est secundum rotunditatem: deinde illa que declinat: non enim adhereret nisi super ipsum prolongetur ligatura habens fabricationem mirabilem tempore longissimo: et sumat ex cibis et medicinis: et ex eo quod mittit sanguinem ad illam partem secundum quod dicemus. ¶Et deterior fractura ossium est ad interiora non ad exteriora secundum quod dicitur. ¶Et quod dicitur de incisione medulle et interficit: est intentio cui non est vtilitas: medulla enim habet lenitatem viscositatem et non incidit et quandoque accidunt cum fractura accidentia sicut vulnera et fluxus sanguis et apostema et attritio eius quod circundat eam ex carne que si non appareret cum prohibitione putrefactionis: aut scalpelletur accidit ex eo corrosio ¶Et locus quidem fracture magnorum scitur per dolorem et per casum. Fracture vero puerorum paruorum apparent per dolorem et apostema: nam in ipsis accidunt pauca indicia restaurationis et quando ista ossa redeunt ad situs suos potentius est in infantibus et qui sunt eis proximi vt restauretur villus virtutis prime in eis. ¶In etate vero adolescentie et que est post ipsam non restauratur: imo currit super eam incarnatio ex materia cartilaginosa coniungens inter duo ossa de genere eius quod facit currere erarium de duobus pluribus super continuationem eris et aliorum et ossa magis inobedientia ad restaurationem faciendam est adiutorium deinde brachium. ¶Amplius furcula quando frangitur ad interiora praua fit eius cura. et fractura fedior in duobus focilibus est fractura focilis inferioris eorum sicut dictum est in dislocatione. Res autem coxe et cruris est facilior quoniam restauratio non prohibet ea a dilatatione.

¶Et membra quidem diuersificantur in spatio restaurationis: verbi gratia. quoniam nasus restauratur secundum quod dicitur in. x. et costa in. xx. et vlna in eo quod approximat a. xxx. vsque ad. xl. et coxa in. l. et fortasse extenditur longe donec restauratur coxa vsque ad menses tres aut quatuor et quod est supra hoc. ¶Et vt decliet membrum infirmatione restaurationis ad ventrem eius melius est quam vt declinet ad dorsum ipsius: quoniam fit declinatio eius in latere vrine. ¶Et cause propter quas non restauratur os sunt multitudo embrocationis aque et multitudo solutionis ligamentorum et ligationis eorum: aut festinatio in motu: aut paucitas sanguinis absolute: aut paucitas sanguis viscosi in corpore: et propter illud minoratur restauratio fracture colericorum: et conualescentium. ¶Et de illis que significant restaurationem est appetitio sanguinis que videtur quasi ipse sit superfluitas quam expellit natura ex multitudine sua cum studio ad fracturam.

¶De radicibus restaurationis ligature. Cap. 2.

Restauratio basis est extensio membri cum quantitate que oportet. Nam additio in ea spasmat et lesionem facit: et perueniunt ex ea febres et quandoque accidit ex ea mollificatio: et illud quidem in corporibus humidis est minoris nocumenti propter obedientiam eorum ad extensionem: et diminutio eius prohibet bonitatem consolidationis et ordinis: et quod in dislocatione et fractura est quale. Quod ergo extenditur secundum modum quem oportet: est vt sit occupatio cum preparatione duorum ossium secundum restitudinem et positionem pulsillorum et ligamentorum secundum

dū q̄ oportet: ⁊ cooperire ea astellis ⁊ cooperire astellas ligamētis: ⁊ oportet vt quiescat mēbrum quantū est possibile nisi quandoq̄ secundum quantitatem quam tolerat cum non fuerit nocumentum ⁊ apostema vt non moriatur natura membri. ¶ Et oportet vt caueatur dolor ratio vehemēs apud extēsionē ⁊ stricturā in fractura ⁊ dislocatione sil'r: ⁊ sil'r illō qd̄ accidit ex strictura vehemēti ⁊ tardatiōe solutiōis: qm̄ illō pducit ad hec vt moriat̄ illō mēbrū ⁊ putrefiat: ⁊ sit necessariū abscindere ip̄z. ¶ Et itētio i pria restauratiōis est vt eueniat alrosboth i ei⁹ q̄ nō sunt ossa capitis: nam sup ea nō oui̅t alrosboth. Q̄re op̄z vt p̄paret̄ ita vt nō eueniat siccūne q̄ paucū ⁊ iterū grossū plurimū ptrāsiens mēsurā. ¶ Et de sicco est q̄ magnitudo ei⁹ diuersificatur s̄m mēbrū ⁊ quātitatē fracture in magnitudine sua: aut multitudine ipsi⁹ aut i ɔtrariīs ambarū. ¶ Et tu quidē scies in diminutionē qd̄ op̄z fieri in illo q̄si apud rememoratiōe ⁊ cibor̄ ⁊ apd̄ rememorationē fracture. ¶ Et oz vt cū accidit alrosboth vt prohibeat̄ a motib⁹ cōprimētibus et coitu et ira ⁊ iracūdia qm̄ aduxūt sanguinē ⁊ fugit locū calidū ⁊ sāguis q̄rit frigidū ⁊ adiuuat̄ cū emplastris fortib⁹ stipticis in quib⁹ est caliditas q̄dā ⁊ glutinatio: ⁊ ponāt̄ in eis q̄ sunt sicut nux cupressi ⁊ draga gātū ⁊ medicie q̄ sūt ad rupturā. ¶ Et qn̄ accidit fracture vt n̄ restauret̄ restauratione de qua curet̄: tūc fiat in ea quiddā simile fricationi in vlcerib⁹ que nō sanant̄: ⁊ est vt fricet̄ vtrisq̄ manib⁹ donec auferat̄ viscositas villis debilis q̄ est quasi ipsa nō sit aliq̄d: quare accidit vt eleuet̄ in locum ⁊ impellatur ad ipsuz sanguis bon⁹ nouus ⁊ coaguletur sup ip̄z rosboth forte. ¶ Et multoties q̄dē egrediūt̄: et alterat̄ calor ossis: ⁊ res siles corticib⁹ et squāmis pter fricationē: ⁊ sup h'mōi non ponant̄ astelle: imo si fuerit necessariū sufficiat ligatura bona. Et qn̄ aggregātur fracture et vulnera tūc nō est possibile vt differat̄ restauratio vsq̄ quo sanentur vulnera: os eñ indurat̄ ⁊ nō recipit restaurationē nisi cū prauitate ⁊ extēsiōe vehemēti et dispōnibus maximis. ¶ Et cum hoc qn̄ accidunt cum vulnere dolores et apostemata in quib⁹ est timor tunc vt torq̄atur mēbrū meli⁹ est q̄ vt accidat timor magnus: quare op̄z vt in h'mōi fractura perueniat̄ ad vltimū in re restaurationis. ¶ Et qn̄ est cum fractura attritio est cum illo timor in corrosiōe mēbri: q̄re op̄z vt scalpelletur loc⁹ ad hoc vt egrediat̄ sāguis: qm̄ i ip̄o est timor: ⁊ ē vt moriat̄ mēbrum: et si fluat sāguis tūc op̄z vt retineatur. ¶ Et multoties quidem fit necessariū propter timorē apostematis et nocumētū vulneris vt facias aliō q̄ sit necessarium de curatione membri quare flobothomas ⁊ soluis vētrē ⁊ subtilias cibū. ¶ Et qn̄q̄ accidit ex strictura pruritus: et ē necessariū vt soluat̄: aut ēbrocet̄ mēbrū cū aq̄ calida dōec resoluāt humiditates mordicatiue ¶ Et hypo. q̄dē ꝑcipit̄ ei⁹ q̄re staurat̄ vt sugat aliq̄d ō ellēboro i illa hora: ⁊ fuit ei⁹ itētio vt trahāt̄ materie ad iteriora, ⁊ dat̄

prohibet hoc imo precipit vt di
dat agaricū. ¶ Qđ si fuerit ne-
cessariū: tūc det aliqđ de sirupo
acetoso in quo sit virt⁹ acuta: et
dr qđ illud fuit in tpe hypoc. et
superfluitas q̄ est iter duo tēpora
est mirabilis. ¶ Et cū volueris
facere restauratonē deinde do
let et inqetat: tūc recti⁹ est vt di
mittas illud: et extrahe illud ꝙ
redire fecisti: fortasse em̄ remo-
uebis per illud infirmū adolori
bus. ¶ In fractura aūt i lōgitu
dine sufficit vt mēbrū adhereat
cum strictura vehemēti et vehe-
mētiore ꝙ̄ in aliis in cui⁹ cōpres
sione vltimatio fiat ad iteriora.
¶ In fractura aūt que est i osse
opꝫ vt duo ossa stent ſm rectitu-
dinem in fine qui possibilis est
obseruādo illđ ex parte sit⁹ par
tium sanarū: ꝛ ꝯsidera an sit op
positio ossis hui⁹ ad suum com
par ossis alteri⁹: deīde restaura
ꝛ obserua: nam inter illud sunt
res de illis sicut frusta ꝛ additio
nes: et đ illis sūt vacuitates: ve-
rum frusta: qm̄ nō decēter com-
ponunt̄ soluūt inter os ꝛiter re-
staurationē: ꝛ qñ frangit̄ iterū ꝛ
remanēt inter duas scissuras os
sis nō ꝑmittūt vt adhereat vna
eaꝝ alteri et separant̄: quare fit
vlcus in quo semꝑ aggregat̄ vi
rus: quare accidit ide ꝙ ipsum
met putresit et putresit mēbrū.
¶ Ampli⁹ vnitio nō fit fortis. for
tis em̄ non fit nisi qñ decēter cō
tinuant̄ frusta et additiōes i op
positione sua que ei opponit̄ est
ergo necessaria extensio postꝗ̄
fuerit verificata oppositio inter
duo ossa et iter additiōes ꝛ mea
tus qui deglutiūt eas ꝛ verifica
ta fuerit restauratio. ¶ Cū ergo
extēderis et opposueris rectū ē
cum inuenis oppositionē verifi
catā vt mollifices extēsionē pau
latim: et obserues oppositionē ꝫ
vt declinet cū attractiōe: et ob-
serues cū manu tua dispositiōeꝫ
eius ꝙ decēter cōponit̄ ꝛ si inue
neris eminētiā aut aliud rectifi
ca illud cū manu: deinde neces-
sariū est ligamētū cōseruās mē
brum ſm qetē suā nō durū: qm̄
dolere facit: valde neqꝫ lene qm̄
dimittit ꝯseruationē: et đ reb⁹ q̄
earūe est media est melior: et opꝫ
vt sit ligamentū positū ad illud
ad ꝙ est iclinatio vehemētius.
¶ Et si fractura est cōpleta tunc
opꝫ vt equet̄ eqtiōe stringēte eā
ex omni parte. Qđ si fractura fue
rit in parte plus oportebit vt sit
strictura illic plus et si cū fractu
ra fuerit aliqđ ex frustis ꝛ ossib⁹
paruis tūc si fuerit ledēs dolorē
faciēs tūc valde ad illud cū recti
ficatione. Qđ si non fuerit ledēs
tunc non cures de eo neqꝫ appo
nas manū. ¶ Qđ si verbi gratia
audita fuerit ei⁹ crepitatio tūc
sperat̄ qđ currit super eam ros-
both. Cuꝫ ergo secur⁹ fuerit de
illo: tunc non opꝫ vt tardet̄ res
ei⁹. ¶ Et qñ accidit ex frustis dis
ruptio carnis non est tūc rectū
occupari in dilatatiōe disruptio
nis operatione stolidorū: sꝫ est
necesse vt extēdātur duo ossa ad
duo latera ſm vltimū finē recti-
tudinis ne sit tortuositas in eis
quoniā in tortuositate tunc est
corruptio ossis. Cum ergo extē
deris ipsuꝫ tūc redi ad frustū et
reduc ipm̄ et strige illđ: si aūt nō
redit: tūc nō dilates disruptionē
imo ꝑsens sis vt videas mēsurā
q̄ idiges: ꝛ ꝑfora i ea ſꝫ q̄ntitatē
q̄ ingrediat̄ in eā frustū: ꝛ ꝑpone
suꝑ ipm̄ frustū cutis lenis super

qd possit esse foramē spissuz ꝛ pe netret frustū in ipm ꝛpreme sup cutē ꝛ manū ꝯpressione grauā te eas ambas ꝛ pcedet os in fo ramine pcessione ad radicē suā deinde serra cū serra opatiōis ꝛ est serra minuta subtilis acuta si cut serra facientiū pectines. Et fortasse pforat radix cui⁹ pfora tio est necessaria cū tripano fa ciēdo foramina ꝯtinua accipien do locū cui⁹ querit fractura: ꝛ il lud nō est auferēs timorē vbi est post os corp⁹ nobile: sꝫ fortasse sit salui⁹ qꝫ instrumēta mouētia motu suo aut sua collectiōe aut incisione sua. ¶ Et qn̄qꝫ igeniat vt ponat tripanū sup latitudinē substātie non pmittēte ꝫ tripanū penetrare nisi ſm quātitatē ad iuuantē: quare est minoris nocu mentiqꝫ instrumēta mouētia: et ppter hoc oportet vt sint apud restauratores ipsorū tripanorū species plures preparate. Et for tasse nō apparet frustū sꝫ est ne cessariū ad int⁹ illud qd exiccat ꝛ retinet ipsum deide fieri illud ꝙ oportet. ¶ Qd si fuerit frustū aut pecia ossium separatū pun gens locū ꝛ dolorē faciens: tunc necesse est scindere ꝛ vti regimi ne ad extrahendū illud qd egre ditur. et multoties opꝫ serrare illud. ¶ Et qn̄ fuerit illud ꝙ fra ctū est ꝛ cōminutū magnū: ꝛ fue rit eius ꝯfractio ꝛ ꝯminutio plu rima tūc necesse erit vt extraha tur totū. Si aūt fractura nō fue rit cum cōminutiōe ꝛ ꝯfuerit dis locatio eius scissura capiēs locū plurimū: tūc incide infirmiore ꝫ locū ꝛ dimitte reliquū qm̄ nō est nocumētū i eo: imo nocumētū i abscindēdo totū est magnum.

De admōitiōe r̄stauratoꝝ. C. 3.

Necesse est vt restaurator ꝯsi deret inclinationē ossis: et qm̄ ipse inuenit apd partē ad qꝫ inclinat gibbositatē ꝛ apud par tem ad quā inclinat cōcauitatē et plurimū quidē itelligit illud cum tactu. ¶ Et illud iterū quo niam dolor fit vehemēs in parte ad quā est iclinatio. ¶ Et crepa tio iteꝝ significat illud ꝛ sup il lud fabricet rem suā. ¶ Et est ne cessariū restauratori vt extēdat manū suā sup locū fracture i dis positiōe itineris ei⁹ ad supiora ꝛ inferiora cū facilitate ꝛ subti litate donec sivīderit separatio nem aut eminētiā aut frustū co gnoscat ipsum vt non liget vice altera nisi ſꝫ ꝙ opꝫ: qm̄ accidet ꝯfusio aut dolor. ¶ Et nō opꝫ vt cōfidas in equatiōe sensata per manū ante cōplemētū sanitatis nam multoties occultat apa cō tusionē ꝛ torsionē: cū ergo restau rator puenit ad fracturā ꝛ inue nit illud si nō exqsite operat in eo deturpat mēbrū: ꝛ si exquisite operat pducit ad spasmū ꝛ febrē paruā: ergo meli⁹ est vt dimit tat illud ꝛ nō tāgat ipm. ¶ Cuꝫ ergo incipit puenire ad restau rationē partis ossiū ꝛ non pene trat opꝫ vt nōvim faciat: ꝛ faciat ipsam ingredi cū difficultate ſꝫ oēm dispōnē: qm̄ ingredit super infirmū qd est mai⁹ qꝫ remanet os nō equatū. ¶ Et si dolet redi tio ꝛ rectificatio valde ꝛ est pos sibile medico vt reducat illd ad dispositionē fracture: tūc est d li tie infirmo ꝛ ꝯcupiscētia magna ¶ Et opꝫ vt restaurator festinet ad restaurādū illud qd fractū ē et restauret i die suo: qm̄ quāto pl⁹ elōgat tāto est ei⁹ itroit⁹ dif ficilior: ꝛ nocumēta in ipso sunt

plurima ⁊ ꝓprie in ossib⁹ q̄ circūdant lacerti ⁊ nerui plures sicut in coxa: et oportet adiuuet ad festinationē restaurationis cū causis in ꝯrio causarū oppositarum p̄dictarū: ⁊ prima est ꝯglutinatio sanguinis viscosi.

De p̄paratiōe restaurādi. C. 4.

Oportet vt omni mēbro q̄ tu restauras sit p̄paratio ꝯueniēs ꝓhibēs dolorē: ⁊ melior preparatio cū hoc est illa q̄ est ei ꝑ naturā ꝓbi grā. vt sit i manu ad furculā: ⁊ sit in pede ad illud q̄ impellit obseruādo ꝯsuetudinē in hoc: ⁊ sicut mēbrū qđ opꝫ suspēdi oportet suspēdat̄ ſm eq̄litatem. silr mēbrū cui⁹ dispositio significat ne suspēdat̄: oportet sit ei⁹ accubitatio et ipsi⁹ loc⁹ sup rē planā: vt nō suspēdat̄ pars ei⁹ ⁊ restringat̄ pars ei⁹. ¶ Et suspensio q̄dē est mala omni restaurato sicut impulsio ad supiora est illi ꝯueniēs dum ꝓhibens non ꝓhibet. ¶ Et cū p̄paratio mēbri sit ita vt sit alteri⁹ q̄ opꝫ aut magis infirmū: inclinat mēbrū: ⁊ cō torq̄t ipm ſm inclinationē suspēsionis ⁊ preparationis.

¶ De qualitate ligamētorum ⁊ astellarum. Ca. 5.

Oportet vt sint p̄ni ligamētoꝝ mūdi: nā sordid⁹ est durus ⁊ facit dolorē: ⁊ sit subtilis vt penetret res si linit̄ sup ipm ⁊ sit leuis vt nō grauet sup mēbrum īfirmū. ¶ Et opꝫ vt ligamēta capiāt d̄ loco sano aliq̄d cui sit q̄ntitas. illud em̄ est magis tenēs restauratos q̄ vt separet̄: ⁊ magis sit firmū q̄uis sit necessariū vt nō sit supfluitas in illo: q̄m facietvt mēbrū habeat meat⁹ strictos nō suscipiētes nutrimentū. ¶ Et iteꝝ illud qđ admonuim⁹ de strictura est magis exprimēs humiditatē effusam ad mēbrū infirmū: ad illud qđ est longinqui⁹ eo expellēdo: ⁊ magis ꝓhibēs illud q̄ attrahit ad ipꝫ: ⁊ ligamētū latū ad illud est meli⁹ q̄m magis facit adherere ⁊ plus dilatās: verū ſm q̄ possibile est in omni mēbro: nā illud q̄ possibile est ex hoc in pectore nō est sicut illud q̄ possibile est in manu: et q̄ non est ex mēbris latū: nam illud qđ nō est possibile in eo: imo q̄n lata est vitta non fit bona ei⁹ ordinatio sup mēbrū simile illi: imo fit feda: quaꝓpter opꝫ vt sit ꝯtent⁹ de hmōi illa cuius amplitudo est triū digitoꝝ vsq̄ ad q̄tuor: ⁊ illa sunt sicut focile ⁊ furcula: ⁊ sicut illis silr̄a nā nō est in eis possibile illud: imo si nō ligant̄ cū subtili nō est possibile: in fercula em̄ nō ꝯuenit lata. ¶ Et in hmōi quidē est necessariū multiplicare inuolutiōes vt stent loco dilatationis: ⁊ vitta qua inuoluit̄ sufficit vt sit latitudo eius triū digitoꝝ aut q̄tuor et lōgitudo ipsius triū cubitoꝝ. ¶ Et puluilloꝝ fortitudo q̄n q̄ sit vehemēs in adiutorio ligamētorū ad faciēdū adherētiā. Et ex puluilloꝝ sunt due species. vna eaꝝ est in qua est itētio equare ꝯcauitatē mēbri ⁊ adhibeat̄ strictiū vt nō cadat iter ea ābo foramen: ⁊ vt nō supponant̄ suppositiōe diuersa ⁊ vt bucellent̄ cum eis vlcera. ¶ Et altera est in qua est intētio vt cooperiat̄ cū ea ligamētū ⁊ equet equatiōe scđa vt resoluat̄ ligamētū: ⁊ adhereat ſꝫ eq̄litatē: quare nō erit loc⁹ strictior loco: ⁊ mollior loco: q̄re faciūt ea adherere astelle adherētia bōa: primi ergo eoꝝ sūt liga

mēta: r vitte: r ſcḋm ſunt aſtelle: et ligamētū inferius ꝓhibet materias: r ſcḋm torſionē. ¶ Et opꝫ vt ſint margines pulnilloꝝ vbi poſſibile eſt: r illa quātitas exigit vt ſit numer⁹ pulnilloꝝ. ¶ Et fortaſſe eſt neceſſariū adminiſtrare pulnillos paruos ꝗs cooperit pulnill⁹ vn⁹ equās ſup eos in lōgitudine ligamēti cadētis ſup locum r ligamētū qḋ noiaꝛ habēs duas facies vel facies hois r habēs duo capita: eſt illud ꝙ adminiſtraꝛ ita vt ponaꝛ mediū pānicum qua ꝯſeruaꝛ equatio loci īfirmi ſup locū ſuum r ſit illud in medio alhadacati: deinde accipiat cū vnaꝗꝙ duaꝝ medietatū ad partē diuerſā: r fiēt in inuolutione earū cū vtriſꝙ manibus ſimul ſcḋm qḋ eſt famoſū: qḋ nō eſt nobis neceſſariū exponere.

¶ De equatione ligamēti cum expoſitione r diſtinctiōe. Ca. 6.

Oportet vt incipiaꝛ cuꝫ ligamento a loco fracto r ab eo vbi declinat ad os r illic ſit vehemētius ſtrictū: r vbi fractura eſt vehemētior opꝫ vt ſit ligamētū forti⁹: r ad vltimū loc⁹ fracture eſt loc⁹ a quo ē neceſſariū expellere materias: r eſt vt ſeruet ſup eā ſit⁹: r illḋ ꝗdē ſecurat ab apatione: imo fortaſſe reſoluit apatione r eſt cū ſecuratiōe ab apatiōe r putrefactiōe oſſis. ¶ Itē illud ꝗdē nō ꝯfert ad vir⁹ ſi generaꝛ in ipſo oſſe ꝑueniēs ad medullā r corrūpēs medullā r os: r eſt neceſſariū vt frāgaꝛ r ab eo diſcooperiaꝛ r vt ſiāt vie ad pus r ad egrediēdū. et eſt melior locoꝝ cū defenſiōe ei⁹ qḋ venit de ei⁹ genere ꝗſit licet mēbꝝ īferi⁹ qñꝙ expellat ad ſuperi⁹ ſupfluitatē ſuā qñ ſupi⁹ eſt debile. Et ſcḋm opꝫ vt fiat vltimatio in ſtrictura ligamētoꝝ r aſtellarū tāta ꝗ ꝓhibeat aduētū nutrimēti r ſanguinis: illud nāꝙ eſt ex illis que ꝓhibēt reſtaurationē. ¶ Et hypocra. quidē adiuuat ligamēta in eo ꝙ conaꝛ de expulſiōe apatꝫs cū ceratis repcuſſiuis cū oleo omphancino r cera: r fortaſſe eſt neceſſariū ſedare apa cū eis que ſunt ſicut oleū camomillinū r ſicut cum vino ſtiptico: nā ipm reſoluit apa r ꝯfortat mēbꝛū. ¶ Et vbi fuerit vlcus nō appropinqꝫ ceratū: r fortaſſe eſt neceſſariū illud in quo eſt fortitudo r reſolutio: ſicut oleū r maſtix r ammoniacū. ¶ Et ad vltimū cū ligamētū adminiſtraꝛ et fractura ē recēs ſine nōdū apatur: tūc oportet vt ſit ex lino: r infrigidatiuū repcuſſiuū: et fortaſſe ſufficit vt liniaꝛ cuꝫ aqua r aceto. r fortaſſe adminiſtraꝛ cū cerato et ſimilibus de illis que narrauimus. ¶ Et ſi adminiſtraꝛ poſt apa tunc meli⁹ eſt vt ſit ligamētū ex lana que ſit infuſa in oleo reſoluente apa et liniēte ipſuꝫ: et ſcḋm omnē diſpoſitionē in ligamēto ſuper ꝙ poniꝛ ceratū deſubt⁹ eſt ſecuratio a cōmotione doloris: et ꝓpterea qñ medic⁹ nō eſt ꝑſens. Cuꝫ ergo accidit dolor ſuccurriꝛ cuꝫ ſolutione et ligatione. ¶ Et nō opꝫ vt adminiſtreꝛ ceratū: et ꝓpterea qñ eſt illic vlcus: fortaſſe eñ attrahet ad mēbꝛū putredinē: r ponaꝛ loco eius vinū nigruꝫ: et plurimū quidē fracture aſſociaꝛ vlc⁹: ꝗpropter opꝫ vt elōgeꝛ ceratū et ſit ſufficiētia ī vio ſtiptico in ꝗ infuſ⁹ ſit pulnill⁹ lōg⁹: r nos ꝗdē ponem⁹ ḋ epithimatib⁹ fracture capꝉm ſingulare. ¶ Et cū inceperis cū ligamēto a loco exi

gẽte tũc inuolue ipm inuolutiõi bus q̃s addes s̃m additionẽ magnitudinis fracture ⁊ p̃te eas s̃m diminutionẽ ei⁹: ⁊ s̃m ap̃a si fuerit apparens: deĩn reduc ipsum ad illũ locũ: deĩn vadat vsq̧ ad locũ sanũ hoc est ergo ligamẽtũ p̃mũ. ¶ Deĩn fac p̃ns ligamẽtũ s̃m ⁊ inuolue ipz sup fracturã bis aut ter deĩn fac ipz descẽdere ad inferiora mollificãdo paulatim postea fac esse p̃ns ligamentum tertiũ: ⁊ fac similiter ad superiora ⁊ tũc facies ligamẽta eẽ parata ad expellẽdũ sup̃fluitates a mẽbro ⁊ ad rectificãdũ ipm sup itẽtionẽ i p̃paratiõe hui⁹ ligamẽti. ¶ Et nõ sis sup̃flu⁹ itep̃ i elõgando stricturã i vtrisq̧ laterib⁹ qm̃ fit mẽbrũ odpillatap̃ venap̃ nõ suscipiẽs nutrimẽtũ: ⁊ fortasse cõtrahit: ⁊ q̃nq̧ nõ fit ita: imo incipit cũ ligamẽto ascẽdẽdo deĩn seq̃t cũ ligamẽto descẽdẽdo deĩn cũ ligamẽto incipiẽte ab iferiori parte ligamenti inferioris ad superiorem: partem ligamenti ascẽdẽtis: q̃si ipz sit ↄseruãs duo ligamẽta ⁊ ponat vehementior strictura eius apud fracturã: ⁊ i tẽtio q̃dẽ i vno duop̃ ligamẽtop̃ est ↄ̃ua itẽtiõi i ligamẽto q̃ q̃rit attractio materiei ad mẽbrũ q̃re stringit sub mẽbro cũ lõgitudie ab eo ⁊ nõ cessat mollificari inuolutio ⁊ ẽ ligamẽtũ diuersificãs. ista g̃ sũt ligamẽta q̃ st sub astellis: ⁊ hec sũt ligamẽta que sunt supra astellas. ¶ Ligamentũ s̃o supi⁹ op̃ vt sit ita vt ponat mẽbrũ sicut frustũ vnum cui nõ sit mot⁹ ⁊ prohibeat torsionem. ¶ Et cum fractura est in latitudine complete fit necessariũ vt ligamentum sit equalis ↄmixtionis ⁊ stricture ⁊ si fuerit plurimũ fracture ad partẽ vnam ⁊ est ex fractura oportet sit solicitudo vehementior super latus in quo est fractura pl⁹ ⁊ nõ op̃ vt diuersifices sup eã figuras ligamenti faciendo figuram post figuram quoniam illud corrumpit illud q̃d cõfortauit restauratio. ¶ Et dolorem quidem facit incurrere ↄtorsio que fortasse accidit i ore ⁊ strictura ligamenti spasmans nã si ↄstringit facit dolorẽ: ⁊ cũ mollificat torquet. ¶ Et hypo. quidem facit esse rectũ vt soluat ligamentũ vna die ⁊ vna die nõ: illd̃ et est meli⁹ vt nõ irascat istr mus ⁊ nõ approximet ei cũ palpatiõe ei⁹ ⁊ ipi⁹ fricatiõe pp̃ illd̃ q̃d necessariũ ẽ vt p̃ueniat ad mẽbrũ de hũiditate subtili i pediẽte q̃ fortasse ↄuertit in vir⁹. ¶ Et magis ↄueniens horarũ ↄsuetudinis bonitatis ligamẽti ⁊ ↄseruatiõis ei⁹ s̃m ↄdõnes p̃dictas est post fracturã per dies viginti: nã illud est hora inceptionis alrosboth rubei. deinde q̃n adheret os ⁊ nõ stringat valde et respiret loc⁹ strict⁹ ei⁹ vt nõ coarctetur ⁊ prohibeatur alrosboth: aut p̃hibeatur eius generatio cum q̃ntitate sufficiẽte quare nõ accidet nisi subtile: debile nisi q̃n accidit iã alrosboth ⁊ icipit adherere magnitudini q̃ nõ indiget ⁊ tẽdit in superfluitatem. Nam vna de conuenientiis ei⁹ est strictura vehemẽs ⁊ itep̃ administratio stipticorum p̃hibentium: ipa enim p̃hibent nutrimẽtum et stringunt alrosboth: ergo non penetrat in ipsum nutrimentũ iterũ. Et nõ op̃tet iterũ: vt licentia detur et permittatur vt fiat ligatura in nõ sua hora.

¶ De qualitate astellarũ. Ca. 7.

Oportet vt sit substãtia de q̃ fiūt astelle aggregãs ad duritiē suā tenacitatē ꝛ lenitatē sicut alcone ꝛ lignum oleãdri ꝛ lignū granati ꝛ ei⁹ silia: ꝛ opꝫ vt sit grossi⁹ qđ est i ea locus q̃ obuiet fracture duob⁹ laterib⁹: nã opꝫ vt sit grossi⁹ astellaꝝ principiū eaꝝ qđ seq̃tur latus fracture aut vehemētiorē ptē fracture sint latera eaꝝ subtiliora vt sint plenaꝝ extremitatū ne opponatur in eis glutinatio: imo planū ligamentu: ꝛ si ponantur astelle a laterib⁹ q̃tuor tunc est magis descendens: ꝛ non est malū si est ei superfluitas lõgitudinis: qm̃ non est nocumentuꝫ in illo neqꜫ detrimentuꝫ in hoc scꝫ si capiūt ppe iūcturā preter qđ tegat iūcturã ipam ꝛ lõgius lateꝝ ei⁹ sit ad lat⁹ ad qđ est mot⁹ iclīatiōis mēbri cū hoc. s. vt n̄ sit ita ꝙ grauet neqꜫ pmat vehementer neqꜫ coarctet ꝛ vt n̄ minuant̄ ab eo ligamēta diminutiōe pluria: qm̃ fiūt astelle ꝯprimentes. ¶ Et cū videris aliq̃d de hoc oppone cū diminutiōe dōec inuenias eq̃litatē: ꝛ non opꝫ vt astelle obuiēt loco denudato super quē nõ est caro: imo est neruosus ossuos⁹.

¶ De qualitate administrationis astellarum cū distinctione ꝛ expositione. Ca. 8.

Hora q̃ exigit vt ponãt̄ astelle ē post q̃nqꜫ dies et supra vsqꜫ quo fiat securitas a nocumētis: ꝛ quãto plus magnificat̄ timor tãto magis opꝫ vt tardet̄ positio astellarū: ꝛ mltotiens attrahit festinatio in hoc nocumēta ex apatibus et pruritu ꝛ vesicis: verum cum tardant̄ astelle tūc oportet vt sit illic qđ stet: loco earum bonitate ligature cū vitta et de bonitate preparationis. Quod si illud nõ fuerit tūc necessarie sunt astelle etiã in pncipio rei. ¶ Oportet ergo vt annectãtur astellis ligamēta ꝛ puluilli annexiõe descēdēte equãte cooperiēte decēter ꝯponēte quorū grossi⁹ sit apud fracturã ꝛ nõ fortiter stringat: imo addatur i strictura paulatiꝫ cū experiētia infirmi ꝛ cū dispõne ipsius. Et si fuerint ligamēta ꝛ puluilli grauãtes eã: tūc nõ fiat eorū multiplicatio et de nocumētis eorum qn̄ descendūt est ligamentū molle. ¶ Et opꝫ vt nõ ligent̄ ligamēta superiora sup astellas ligatura dissoluente eas ꝛ remouente ipsas a decente ꝯpõne situs eaꝝ ¶ Et opꝫ vt soluantur ligamenta electionis in oībus duobus diebus in principio rei: et ppter qn̄ accidit prurit⁹: et tūc q̃dē opꝫ vt fiat illđ quod pcipimus. Cuꝫ ergo ptrãsit septim⁹ a strictura saluat̄ in spatio tardiore ꝛ in oībus q̃tuor: ꝛ q̃nqꜫ: in hac em̄ hora fit securitas a pruritu ꝛ apate. ¶ Et illic iteꝝ fiat mollificatio ligamentoꝝ paulatī vt nõ phibeat penetrationē nutrimēti. ¶ Et si fuerit tibi possibile vt retineas astellas ꝛ nõ soluas eas ēt vsqꜫ ad vigiti nõ erit nocibile deinde solue eas. Attñ qñqꜫ soluūtur in q̃busdã horis nõ pp ter cãꝫ apparentē: sꝫ pp defensioneꝫ ꝛ ad vidēdū illđ qđ accidit: ꝛ cõsiderare ad illđ qđ discoopertū est de carne si fuerit an corrupt⁹ sit color ei⁹ ꝛ eius dispõ. ¶ Et iã sciuisti ꝙ opꝫ vt nen fiat vltimatio cū strictura vltimatiõe phibente aduentū nutrimēti ad fracturã ipsa em̄ nõ restaurat̄ nisi cū sanguine ꝛ nutrimēto forti

quod venit ad eã. ¶ Et nõ sit festinatio in auferendo astellas ꝛ pĩciendo eas ꝙuis credatur eẽ coherẽtia: quoniam fortasse accidit inde: vt sit alrosboth nõ cõfirmatum adhuc: quare contorquetur mẽbrũ: et vt remaneant astelle super membrũ: cum non sunt necessarie est meli⁹ ꝙ vt deponant ab eo aũ cũ sunt necessarie non ergo festines: sed tarda

¶ De fractura cũ vulnere. Ca.9

Cũ aggregãtur fractura et vulnus tunc restaurator vehemẽter alleuiet restauratione: et faciat penetrare astellas a loco vulneris: et ponat sup vulnus quod oportet vt emplis ꝛ ꝑ ꝑtẽ piceis. ¶ Et ꝗdaꝫ precipiũt vt incipiatur cũ strictura a duobus super lateribꝰ vulneris ꝛ dimittatur vulnus discooꝑtuꝫ. Et hoc quidẽ est meli⁹ si vulnus nõ fuerit sup fracturã ipꝫ: deide oꝫ vt sit sup ipm velamen ita vt tegat ipm ab aere. ¶ Qꝺ si fuerit sup fracturã tũc opꝫ vt ingeniet in figuratiõe stricture cũ igenio ita vt mũdificetur ex omni latere: et separet parũper a vulnere ipo cũ ꝑparatiõe ꝯueniẽte ad illud et infundantur puluilli i vino nigro stiptico. ¶ Et hoc igenium est vt ponat extremitas ligamẽti sup labiũ vulneris: deinde torqat retro ꝛ firmet cũ ligamẽto alio et põat sup labiũ aliꝺ inferiꝰ: deiñ ordiet reliquũ ligamẽtũ ſꝫ ꝙ opꝫ: deide torqat ita vt remaneat vulnꝰ ipꝫ aptuꝫ: et qꝺ est ꝑter ipꝫ sit firmũ ex eo ita ꝙ iã ascẽdit ligamẽtũ ꝛ descẽdit ligamẽtũ et cadat sup fracturã strictura vehemẽs et remaneat vulnꝰ aptũ vt discooꝑiat ipꝫ ꝑp illꝺ. ¶ Et opꝫ vt ponat sup astellas foramen ecõtrario illius vt perueniat superfluitas medicine vulneris ad illud. Si posuerit sup astellas foramen oppositũ illi vt ꝑueniat bonitas medicine ad vulnus. Et sit possibilis egressio virꝰ ab eo: ꝛ sit ita possit tegere super ea vtraꝗ simul: ꝙuis dimittere vulnꝰ discoopertuꝫ sit malum ꝛ ꝑpꝛie i frigore: imo oportet vt non sit coartatũ tñ: ꝛ vt custodiat i nocte. ¶ Qꝺ ꝗ vulnus sanat administrentur astelle si iã est cõglutinatũ: ꝛ firma astellaꝫ illi loco si ille locus fuerit declinatꝰ ab eo. ¶ Et cuꝫ volũtas fuerit soluere illud qꝺ tegit vulnus ꝛ mane ꝛ vespere est magis possibile ꝑpter curatione eiꝰ ꝑpꝛiã ꝛ nõ sit ex eo ꝯtꝛietas i ligamẽto restauratõis fracture oĩno. ¶ Inquit hypo. Opꝫ vt liget vulnꝰ ex medio ligamẽti si fuerit recẽs ꝛ si ẽ ãtiquũ ꝛ fecit pus post maturitatẽ tũc ligetur ex supiori eiꝰ vsꝗ quo ꝯseqt mediũ eiꝰ. ꝛ de illo qꝺ ẽ bonũ ẽ vt ponat illꝺ qꝺ sequit vulnꝰ ex ligamẽtis ꝛ ꝑpe supiꝰ strictꝰ vt sit possibilitas currẽdi: verũ eiꝰ strictura sit ſm tolerãtiã: ꝛ ꝙto magis elõgat a vulnere ponat leuiꝰ ꝛ qñ est vulneri ꝑfunditas vehemẽs strigat sup locũ ꝑfunditatꝭ ligatura ligamẽti: ꝛ si cõuenit strictura ligamẽti loco restauratiõis: tũc iã ꝯuenit itẽtio ꝛ si nõ: incipe velare vulnꝰ cũ co qꝺ diximꝰ: ꝛ cũ ꝑuenit ad fracturã iteꝝ ponat ligamẽtũ strictiꝰ: ꝛ opꝫ vt ponat ꝑparatio mẽbri ita vt facilis fiat cursꝰ pus si aggreget in vulnere: ꝛ opꝫ i estate vt i fridẽtur ligamẽta cõtinẽtia vulnus ẽt vt sit adiutoriũ ad ꝓhibẽdũ apa. ¶ Et nõ oꝫ vt approꝑin

querẽ loco ceratũ et ppe l estate qñ fortasse putrefiet mēbrũ imo si necessaria ē repcussio tūc fiat cũ vino stiptico ẽm qd pterijt a nobis ei⁹ declaratio. et cũ fractu re est attritio et timeẽ mors mē bri tūc scalpelleẽ. ¶ Et scias ol- no q qñ vuln⁹ ligaẽ s3 q puenit expellit ligamētũ descēsiōis: et si erraẽ i ligamēto apat et pprie qñ mollificaẽ sup locũ vulnerũ et strigiẽ sup illd qd ē p⁹ ip3. Et si non fuerit ei detectio non curret ab eo virus neq pueniet ad ip3 me dicamē: et si dimittiẽ discooptu3 putrefit et infrigidatur et accidit mors mēbri et pducit ad dolores et febres quare necessariũ est me dico vt faciat aliqd int h2 hoc: et cōsideret illud qd accidit: et suc currat ei anteq confirmetur.

¶ De fractura male restau rata. Cap. 10.

Quandoq fractura ē restau rata ñ s3 qd o3 et ē necessa riũ vt itereẽ ei⁹ fractura: qre o3 vt restaurator sciat dispōnē al rosboth q restaurauit os. Qd si fuerit magn⁹ fortis nō vadat ad frāgēdũ ipm scdo: fortasse eñ nō erit pōle vt frangaẽ ex hoc loco fracture pme pp fortitudinē al rosboth: qre frāgeẽ i alia pte lo ci. Qd si nō inueniẽ excusatio tūc o3 vt pcedat et leniat dōec molli ficeẽ alrosboth. et mollificantia ip3 sẽ medicie pdcẽ ca. duritiez illic: sicut cutis allelujati et dactili et sicut spēs fecũ oleoz alleile et medulle ossiũ et medulle grano rũ cotri et eis silia: deiñ frāgaẽ: et o3 vt assiduẽ cũ hoc ēbrocatio cũ aq calda et itroit⁹ tine i die mul toties. Qd si nō pcesserit illud et expimētũ et motio signauerit fir mitudinē vehemētē: tūc oporte bit vt secetur caro: ita vt sit pōle fricare alrosboth ex latere et de struere cũ ea: deinde frāgaẽ et re staureẽ et cureẽ vuln⁹ curōne sua. et mltoties qdē est pōle vt cureẽ fractura male restaurata absq fractura scda leniēdo alrosboth cũ eo qd scis: deide equeẽ. ¶ Et qñ frāgaẽ sup ipam eqẽ sẽ ip3 al rosboth itez et excuiat fracturā: propue in corporibus lenibus.

¶ De epithimatibus fracture et que currunt cursu eorum. Ca. 11.

Epithimatũ alia sunt q phi bēt apa et rectificāt pruritũ et alia sunt ad indurandũ alros both et glutinationē faciendā in ipo. et alia sunt ad equandũ al rosboth magnũ: et alia sũt ad re mouendā duritiē iūcturaz q ac cidit post restaurationē: et alia sunt ad auferendā mollificatio nem si ceciderit in iuncturis.

¶ De epithimatibus conferen tibus et q currũt cursu eoz et re ctificantibus pruritum. Ca. 12.

Iam diximus i ca. ligamētivit tas ad illd qd op3 sciri in h capl'o: et diximus cerata et ēbrocas cũ vino stiptico et illis silia. ¶ Et reiteram⁹ nūc: et dicim⁹: nō o3 vt sit illd qd administratur d cerato aut alijs ita vt asperitas sit i eo aliq mō imo sit leui⁹ qto pl⁹ eẽ pt et molli⁹. et nō op3 vt admini streñẽ cerata vbi timeẽ putrefa ctio: neq vbi multiplicanẽ ptes fracture: hmōi eñ pparatũ ē ad suscipiendā putrefactionem qm plm est cũ vlcerib⁹. ¶ Sup aqs aũt calis et eaz effusione iā locu ti fuim⁹: et fecim⁹ scire q vtilitas i eis ē resolutio māez q icurre re faciũt pruritũ et attractio ma teriei nutritiue: et sũt itez neces sarie qñq: qz mēbrũ iā debilitaẽ

uit stricturā: ⁊ exiccauit ipm: ⁊ illud qđ vltime ꝯsequit̄ est scitu₃.

¶De epithimatibus ad indurandum alrosboth. Cap.13.

Res ꝯferētes ī hoc sūt embroce stiptice subtiles ⁊ empl'a q̄ similāt̄ eis sūt decoctio myrti ⁊ ei⁹ ol'm si necessariū ē ol'₃: ⁊ ol'₃ alcāne ⁊ epithima cū aq̄ folioꝝ myrti ⁊ granoꝝ ei⁹ ⁊ ꝺcoctio arboris alcoci ⁊ ꝺcoctio radicis aldirdar: ⁊ ꝺcoctio folioꝝ ei⁹ est incarnatiua īduratiua: ⁊ ēpl'₃ fctm ex mes ꝑpe qn̄ ponūt̄ cū eo croce⁹ ⁊ myrrha: ⁊ ꝯficit̄ cū vino odorifero ē bonū valde ⁊ distillatio spatulaꝝ palme ē bōa iteꝝ. De regīne eq̄tiāis alrosboth. C.14.

In pncipio q̄dē ⁊ dū ꝑmanet recēs stiptica ꝑdicta qm̄ ipa aggregāt ipm ⁊ stringūt ipm et minorāt q̄ntitatē ei⁹: post illud ꝺo qn̄ supfluit ⁊ ꝑprie ꝑpe iuncturā est necessariū secare ab eo ⁊ fricare donec equetur. Et oīa ista cum eo qđ dictum est in eo.

¶De medicinis lenitētibus duritiem iuncture. Ca.15.

Oportet vt embroces ⁊ incipias cū aq̄ cal'a. deīn admīnistres desup empl'a ⁊ inūctiōes que fricādo fiūt lenitētes fctā ex mucillaginib⁹ gūmis ⁊ adipib⁹ ⁊ oleis: ⁊ si ponat̄ i eis acetū forte erit magis ꝑfūdatiua. Et de illis q̄ꝝ administratio ꝑpinq̄t: ē dactili ⁊ alleliati ⁊ oleū sisaminū: qn̄ est empl'm leue. ¶Et iteꝝ mollitiuū de kerua ꝑmisceatur cū tāto butyro q̄ntū est ipsius medietas ⁊ mellis q̄ntū est ipsi⁹ q̄rta: ⁊ fortasse sufficit ceratū ꝺ olo liliꝭ solū: ⁊ qn̄q₃ adiuuat̄ cū oib⁹ lenificātib⁹ ꝑdictis in ca. sephiros. ¶Et cum sentis alteratiōnē cōplexionis ad frigus: tunc adde in eis ex castoreo ⁊ serapino ⁊ oppoponaco. ¶Medicamē bonū. ℞. fecē olei de lino ⁊ fecem olei sisamini ⁊ fenugrecū coctū ī lacte ⁊ keil ad ipm ⁊ administretur. Et iterū radices altee: et radices cucumeris asinini ⁊ bdelliū ⁊ āmoniacū ⁊ oppoponacu₃ dissoluant̄ cū aceto forti ⁊ liniātur: ⁊ vnguentū eburneū est bonum. ¶Medicamen bonum. ℞. mucillaginem fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ mucillaginē cucumerꝭ asinini ⁊ ammoniacū ⁊ laudanū ⁊ ysopū humidā ⁊ oleū de lilio et adipem anatis ⁊ bdelliū lene ⁊ purū ⁊ medullā vituli resoluātur in oleo et fiat vnguentum. ¶Aliud forte. ℞. olei veteris li. ij. olei de lilio lib. s. storacis liq̄de lib. quatuor cere citrine li. s. glutinis alboti. ℥. ij. eufor bij. ℥. ij. medulle ossiū cerui. ℥. iiij. fiat vnguētū. ¶Unguentū bonū ad duritiē iuncturaꝝ quā acq̄siuit restauratio: ammoniaci parte₃ vnā bdellij iudaici partē vnam laudani partē mediā olei de alcanna adipis anatis amborū. an̄. partis quartā solue gūmas et aggrega oīa. ¶Unguentum bonū ammoniaci. ℥. vj. ⁊ cere citrine tātūdem gummi albotin bdellij ⁊ galbani oim. an̄. ℥. viij. olei de alcāna. ℥. iiij. terant̄ gūme ꝯtrite in aceto deide aggregētur in mortario inuncto cu₃ oleo de lilio. ¶Et silr ad spasmum eaꝝ ⁊ nodationē que accidit sicut glādula vbi est. Et ia₃ diximus eā in ca. suo: ⁊ administrent̄ vnguēta q̄ diximus nunc. ¶Et admistratio castorei ⁊ costi ⁊ fimi colūbi: ⁊ sinapis ēplastrādo ē vtilia. ¶Linitiuū bonū ℞. fecis olei de lilio. ℥. j. ⁊ feci₃

olei seminis lini. ℥. j. et storacis liquide et galbani et serapini et oppoponaci oim an. ℥. s. bdelij leonis. ℥. j. adipis vrsi aut galline aut porci apud illum qui diligit illud ex sapientib⁹ diuitum fiat ex eis vnguentum.

De facientibus fortitudinem mollificationis. Cap. 16.

Sustentatio in curatione ei⁹ est sup stiptica subtilia sicut sauina et dactili imaturi et his similia aut sup stiptica spissa. Et quandoq miscent cum his sicut croc⁹ et cynamomum et myrrha. et enula est bona valde et propter quod coquitur cum ea acor⁹ et cinis vitis cum adipe antiq et cortices spatularum palme: et omnia que dicta sunt in indurando alrosboth.

De admistratione aque calide et olei. Cap. 17.

Scias quod aqua calida et oleum non conueniunt apud restaurationem quoniam prohibent restaurationem: sed conueniunt ante ipsam: quoniam ambo preparant restaurationem: et conueniunt post ipsam: quoniam ipsa abstergunt quod remanet ex apate et duritie et alrosboth: et pustulas quas euenire fecerunt ligamenta in neruis: quare fit mot⁹ cum eis non facilis. Cum ergo administrant aqua calida et oleum et adipes et medulle succurrunt illis nocumentis. Inter illud vero aqua et oleum sunt valde prohibentia ab incarnatione: et fortasse administrant in infantib⁹: et qui sunt eis proximi non in aliis cum emplastra exiccata sunt super eos: et faciunt eis dolorem. quare indiget tunc vt oleo inungatur loc⁹ qui dolet: dein sustentetur et restauretur: apud quetem vero non datur licentia in hoc. et medici quandoq vtuntur embroca ex aqua calida cum ipsi soluunt ligamentum primum quare tes ex eo iuuamentum: et est vt attrahant ad ipsum materiam. Et oportet vt sit illa aqua talis vt cum cadit apud infirmum sit temperata: calida ei fortasse resoluit ex corpore mundo supra illud quod attrahit: et propterea quando prolongatur tempus effusionis ei⁹ et attrahit ex corpore repleto supra illud quod oportet et propterea si abbreuietur tempus eius: imo oportet vt sit aqua cum caliditate ad equalitatem tendens: et sit tempus effusionis ei⁹ secundum quantitatem que vr ex augmento membri et ei⁹ inflatione et non effundantur cum incipit detumescere. et nos quidem iam diximus de iudiciis embroce in capitulo dislocationis illud quod oportet attendere etiam hic. Et magis dilectum mihi quando non est istic dolor est vt non appropinquet membro oleum: neque aqua calida omnino nisi illud quod antecedit ipsum in principio rei ad defensionem. Et de illis que ponuntur super iuncturas que indurantur post restaurationem sup torsionem et attritionem sunt dactili et allelitati emplastrando.

De cibatione restaurati et potione eius. Cap. 18.

Oportet vt sit cib⁹ ei⁹ ex eis que generant sanguinem spissum et non spissum siccum: imo spissum viscosum vt generet alrosbot tenacem fortem non siccum debilem lenem: et illa sunt sicut pedes et frumentum coctum cum multa aqua quousq sit sicut puls et ventres et capita et cutis hedi et arietis decocta et similia eis: et vinum stipticum. Et ex illis que dantur in secunda mensa sunt castanee et grana in quibus non est acuitas. et aliene omnia que subtiliant sanguinem et calefaciunt ipsum et elongant ipsum a coagulatione sicut vinum subtile et res confortantes valde.

tes valde. Et ad summũ regimẽ ei⁹ sit igrossatio nisi sit illic ꝓhibẽs ex vulnere reqrẽte subtiliationẽ cibi ḡm illõ qd ẽ super ipm de magnitudine eius aut ipsi⁹ paruitate ꝛ apud timorez dolores: q̃ ꝓo securus ẽ ab illo dilatetur in cibo et potu. Et q̃ amat defensionẽ icipiat cũ regimine subtiliãte: vt securet amalitia apatis, et illud est sicut si oporteat iteruz vt flobotomet ꝛ soluat venter. deiñ post dies paucos administret illõ q̃tuis sit qñqꝫ necessariũ iteꝝ vt dimittat hoc regimẽ qñ supfluit rosboth in magnitudie: ꝛ est necesse ꝓhibere ipz. Mod⁹ cibariĳ cõuenietis ei qd admistraẽ hora coagulatiõis: sumat panis de sila ꝛ faria rizi ꝛ sepũ vacce piguis ꝛ lac: ꝛ fiat ex eis cibariũ sile frumẽto cocto vt puls cũ bonitate sue ꝯsuetndis medicia ãt ei⁹ quã sumit ad restaurationẽ mummia est q̃ est mirabilis.

¶De rebus q̃ ꝯsequunẽ fracturam ꝛ restaurationem ꝛ necesse est succurere eis. Ca. 19.

QUãdoqꝫ accidit ex fractura disruptio carnis q̃ non cõglutinaẽ: ꝙ si nõ incidaẽ putrefit: ꝛ putrefacit illud ꝙ seqẽ eã ex osse: q̃re est necessariũ vt icidaẽ ꝛ coquaẽ: ꝛ qñqꝫ accidit fluxus sanguis ꝛ ẽ necesse vt ꝓhibeaẽ: ꝛ qñqꝫ accidũt cõcussio et attritio fortis carni q̃ si nõ cureẽ cũ scalpellatione aut cuz medicinis ꝓhibẽtibus putrefactionẽ ꝑuenit ad estiomenũ: q̃re opz vt obserueẽ illud. Et qñqꝫ accidit apostema calidũ inq̃ est timor: q̃re opz vt regaẽ regimine suo: ꝛ qñqꝫ accidũt vulnera q̃ nõ egent vt curentur cum eo cui⁹ pterĳt narratio. ꝛ qñqꝫ accidit alrosbot supfluus in fractura cuius q̃titas nõ ẽ necessaria: quare oz vt minoretur nutrimẽtũ et ꝓhibeaẽ eius generatio cũ ꝓhibitiõe cibi et strictura desup ꝛ reliquis que sunt dicta. Et qñqꝫ accidit mollificatio iuncturaꝝ in extensione. ꝛ qñqꝫ accidit vt currat vir⁹ ad medullã q̃ generaẽ in osse: q̃re necesse ẽ vt extrahaẽ os ꝛ discooperiaẽ via vir⁹ ad intus.

¶Tractatus tertius.

¶De fractura cranei. Ca. j.

MUltoties accidit vt findatur craneũ ꝛ nõ findatur cutis: imo apetur. Cuz ergo occupatio sit in⁹ curatiõe apostematis ꝛ non peruenitur ad plagam: fortasse accidit vt putrefiat os de subtus: et accidunt ante sanitatem aut post ipsam egritudines male ex febribus et tremore ꝛ destructione rõnis ꝛ alĳs: quare necessarium est vt findatur. Et multoties quidẽ significat locũ infirmus ipse ꝛ quod tangit ipsum omni hora ꝛ hoc proprie: ꝛ tũc quidez est necessariũ vt redeat vulnus ad dispositionez suã: et vt cureẽ fractura oportebit vt findaẽ a cute cũ quãtitate qua nõ retineaẽ in ea vir⁹ in hoc neqꝫ aliud: opz eñ vt nõ retineaẽ virus nisi fueris securus de additione apostematis: ꝛ inueneris apostema ruptũ et appeat fractura vna. Quãdoqꝫ eñ accidit inde error magn⁹: putaẽ ei ꝙ nõ sit fractura nisi illa: et ꝓpter hoc opz vt cõsideretur dispositio fracture cõsideratione

bona. Illud vero in quo declinat cū existimatiōe ad rectificationē est vt cōsideretur causa fracture ꝛ vltiatio virtutis rei frāgētis i grauitate sua aut i sua magnitudine: aut i sua fortitudine: vt p illud sciat vltimatio quā oportet eē ex fractura: ꝛ similiter accidētia quandoqꝫ significant illud sicut apoplexia ꝛ schotomia ꝛ destructio vocis ꝛ que sunt eis similia.

¶ Et qñqꝫ significat fissura cut in multitudine sua ꝛ sine diuersitate: in suo casu sup rectitudinē vnā dispositionē fracture iterū lꝫ ñ sit hec significatio significās omnē partē. Fortasse ei ē fractura iterior plurima ꝛ magna: ꝛ nō est sup fissura aut est fissura parua: q̄re opꝫ tūc necessario vt cognoscatur dispositio cū significatiōibꝰ in q̄bus querit de fractura: ꝛ firmet mēbrū si est possibile: ꝛ in hmōi dispositiōibus est necessariū incidere cutē dure: ꝛ discoopire dōec appareat os dubitatū totū. ꝛ si accidat fluxꝰ sanguis ipleat illud qd discoopertū ē pānis siccis: deinde sustēta cū puluillo i fuso in vino ꝛ dimitte ipm vsqꝫ mane. Ulnerū aūt capit vsqꝫ ad terminū almochati cura est illa q̄ iā dicta in capitulo vlcer ꝛ añ ipsum: findētia vero os et educētia os ꝛ sīlia illis d illis q̄ dicūt hic: et minores dispositiones fracture ossiū i capite si accidit in eis scissura parua ñ penetrās vsqꝫ ad latꝰ aliud: imo succedit apd q̄dā experimēta: ꝛ silis isti. Magis rectū ē itex vt frices illd vsquequo non remaneat d scissura aliq̄d: ꝛ si amas vt festies cū effusiōe hūiditat nigre donec vehemēs fiat apparitio scissure p eā fac: ꝛ frica donec ñ rmaneat vestigiū. Et sint apd te fricatoria diuersaꝝ q̄ntitatū ꝛ administra i p̄mis lata eorū: deiñ q̄ sequunt illa: cūqꝫ fricaueris administra medicinā capitalē ꝛ sufficit tibi. Et medicie q̄dē capitales sūt sicut ireos ꝛ faria hordei ꝛ minutū olibani: ꝛ aristo. ꝛ cortices radicis oppoponaci ꝛ myrrha ꝛ sarcocolla ꝛ sā. dra. ꝛ oē exiccatiuū sine mordicatiōe: ꝛ curent curatiōe vlcerū. Si aūt existimaueris qꝫ fissura sit penetrās vsqꝫ ad latꝰ aliud tūc fricatio nō finit eam vsqꝫ ad elōgationē: ꝛ caue ne multū pcedas in fricatiōe: imo vbi iam securꝰ fueris ꝛ cognoueris dispositionē vlaminis an sit huās sitū suū ex osse: tūc nocumētū ē minꝰ: ꝛ res magis apparēs: ꝛ ē euētus apat minor ꝛ saluior ꝛ prauior ꝛ apparitio pur matari velocior ꝛ magis cōpleta: aut iā separauit ipꝫ pcussio ab osse: et illd ē ab eo i q̄ ē tior plꝰ ꝛ dolores ꝛ febres ꝛ q̄ sequūt ea plꝰ: ꝛ susceptio ab osse alteratiōis coloris velocior: ꝛ cursꝰ pur virulēti subtil in eo plꝰ: ꝛ qꝫ accit ex doloribꝰ ꝛ febribꝰ et tetano et sincopi ꝛ destructiōe rōnis pp dimissionē curatiōis in eo plus ꝛ i hmōi q̄dē dispōne: imo in oī dispositiōe opꝫ vt vehementer caueat frigꝰ ēt in estate: q̄m in eo est timor magnꝰ. In fissuris vero in q̄bꝰ nō est nisi fissura: sꝫ ē pxima ꝛ apparet cū ea illd inter qd ꝛ os nō est nisi cortex: multoties sufficiūt strictura ꝛ ligamētum ꝛ emplm et infrigidantia: Uerū illd qd est rectius est vt incipiatur et fundatur super sciss-

furam oleū ro. tepidū: deinde aggregent duas extremitates vlneris: ⁊ sufficiat si necessariū est illud: et puluerizetur desup puluis capitalis ⁊ ponant sup eas puluilli ibibiti vino stiptico ꝯcusso cū oleo: deīde reliq̄ ligamēta: ⁊ quiescat isirmꝰ ⁊ fiat delitiosus: ⁊ fiat vt dormiat et flobothomet si idiget. Et n̄ q̄rit in oī scissura ⁊ fractura vt accipiat os totū: qm̄ hoc nō est possibile in omni osse: verꝫ recorda re eius qđ p̄cipimus in capitulo vniuersali đ fractura ⁊ r̄stauratiōe. Ueruntamē multi homines acceperūt os ex capitibus eoꝝ icidēdo ⁊ ſm modū creuerūt caro ⁊ cutꝫ sup vulnꝰ ⁊ euaserūt. In frangētibus ꝟo os ⁊ q̄ sunt postea scias ꝙ ossa capitꝫ diuersificant ab ossibꝰ aliis cuꝫ frangunt: qm̄ cum ipsa frāguntur non restaurat natura super ea alrosboth forte sic attrahit ipsum ⁊ nasci facit sup reliqua ossa: imo rem debilem. Quapropter vt nō effundat pus ad iteriora opꝫ vt extrahat si fuerit plaga capitis ꝯpleta: aut icidatur si nō fuerit ꝯpleta: ⁊ nō fiat occupatio in restauratiōe eiꝰ. Et oꝫ vt nō tardet illđ in estate vltra septēdies i hyeme vltra. x. dies ⁊ quāto fuerit velociꝰ erit meliꝰ ⁊ lōginquiꝰ ab h̄ vt accidāt nocumēta magna. Et đ illꝫ q̄ nocēt ad illđ ⁊ faciūt eē necessariū ē ꝙ ab ossibus aliis p̄ter ossa capitꝫ ꝯuertit ligamētū redditionē: ⁊ h̄ ligamētū nō ē possibile super caput: ꝑpter illud ergo necesse est accipere os ⁊ fracturā cui ē q̄titas donec egrediat virꝰ sic ē necessariū. Et iterū si acciderit virus iter os restauratū ligatū ligamēto opprimēte expellēte materiā cum iaꝫ esset gn̄atū illud virus ex ip̄o loco: ⁊ penetraret ad medullā eēt nobis necessariū vt discooperiremꝰ: et mūdificaremꝰ: ergo q̄liter in hmōi mēbro: nō est igit excusatio de hac collectione ⁊ incisione ⁊ detectione loci ⁊ ꝓhibitione incarnatiōis eiꝰ vsquequo securꝰ sis. et nō est timor cursus virus vsq̄ ad interiora ossis qđ incidimꝰ. et opꝫ vt sit incisio ex loco ꝯueniētiore: ⁊ cōueniētior: q̄dem est aggregās ad oppositionē quā existimas ꝙ virꝰ currat ex eo meliꝰ ⁊ ad facilitatē icisionis et paucitatē necessitatis ad hoc vt moueat ⁊ extēdatur scđo ⁊ ē cū hoc lōginquior locꝰ a neruis: sicut sinciput. Nā mediū eiꝰ nō obuiat origini neruoꝝ. et stude ne frigꝰ aduenıat velamini: qm̄ ē mala ⁊ timorosū: ⁊ subtilia regimē ⁊ assidua effusionē olī tepidi. Et si apparet sup velamen nigredo et ē fortasse in eo ꝙ apparet đ ip̄o: ⁊ nō ē nocēs ⁊ fortasse cā eiꝰ sunt medicine: tūc cura ipsam cū melle ꝯcusso cū triplo sui olī ro. dōec remoueat nigredo: ⁊ puluerisa desup medicinā capitalē: ⁊ si nigredo fuerit ꝯfirmata tūc fuge. Cū ḡ verificat necessitas extēdēdi aliq̄d ⁊ icidēdi illđ āt extrahēdi ip̄ꝫ tūc festinet ⁊ nō expectet ꝯplementū gn̄ationis puris i loco. Et hoc q̄dē non tolerat nisi vbi nō ē panniculus noiatus mr̄ coartatꝰ aut pūctus qm̄ pūctura facit i dispositione ap̄a ⁊ spasmū: et fortasse ꝑducit ad apoplexiā: quare oꝫ vt extrahatur illđ os stati ⁊ redibit sensus si fuerit apoplexia stati. Si aūt fuerit foramē tūc res erit ve

hemētioris festinationis. Et qñ frāgitur craneū et infrigidatur velamē et apostemaṫ: nominatur illud fu trat ē: et tūc tibi inest in eo quod diximꝰ: cū hmōi festiatiōe: aut si fuerit necessaria expectatio tunc sit vsqꝫ ad duos dies aut tres. ¶ In plurio rei opꝫ vt cureṫ in scōo cū incisiōe. ¶ Et qñqꝫ fit cū serra subtili p̄dcā: et qñqꝫ fit ita vt fiāt foramina parua simta foraminibꝰ que fiūt ab acubus qbꝰ subsellia suunṫ vbi oꝫ vt cadat ex eis licet i eis sit timor: qm̄ fortasse penetrāt subito vsqꝫ ad pāniculum vbi igenieṫ cū istro qd diximus qm̄ ē saluiꝰ. Qualiter ꝟo fit curatio nos dicemꝰ in hoc illd qd dixerūt pmi. ¶ Inquiūt opꝫ vt radaṫ in p̄mis caput vulnerati et fiāt i eo due fissure se secātes orthogonaľr: et secet vna capꝫ alterā ƀꝫ figurā crucis: et oportet vt sit vna duaꝝ sectionū secatio prima q̄ fuit ex pcussiōe: deinde oꝫ vt excorieṫ sub āgulis qtuor vt discooptaṫ os totū cuiꝰ cōcauatio dꝫ fieri. ¶ Qd si accidat i de fluxꝰ sanguinis: tūc oportet vt ipleaṫ pāno infuso i aqua et in aceto et si nō: imple ipm panno sicco: dide pōe sup eū puluillū ifusuꝫ in vino et oleo: et administreṫ ligamētū qd cōuenit ad illd ita vt cū fuerit mane si non acciderit aliquid ex accidētibꝰ malis: tūc oportebit vt icipias ꝯcauare os fractū: et illd est qm̄ opꝫ vt facias sedere ifirmū aut pcipias ei vt resupineṫ ƀꝫ figurā q̄ ꝯuenit fracture: deide op̄pila aures eiꝰ cū lana aut cotto vt nō ledaṫ ex voce pcussionis: et solue ligamentuꝫ vulneris et aufer pānū ex eo et abstergeipꝫ: deide p̄cipue duobꝰ ministris vt teneāt cū pānis subtilibꝰ quatuor āgulos cutis q̄ iā scissa fuit et extēdāt eā ad superiora. s. cutē q̄ est sup os fractū. ¶ Et si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura q̄ accidit ei tūc oportebit vt auferas ipm cum incisoriis ponēdo quedā ꝯtra alia: et incipiēdo ab eo qꝛ ex eis est latius fiat pmutatio ex eis ad icisoria subtilia: deide peruenias ad capillaria et administra facilitateꝫ i pcussiōe pua et magna vt nō ledat caput et inqetet ipm. ¶ Et si caput fuerit forte tūc oportebit in p̄mis vt perforeṫ cū tripanis que nominanṫ nō pfundātia: et sūt pforatoria qbꝰ est eminētia pua interiꝰ ex locis acutis eorꝫ vt phibeat ea illa eminētia pfūdare et puenire de siphac donec ꝯcaueas cū eis os scissuꝫ et eradices ipm et nō subito: imo paulatim. ¶ Et si fuerit nobis possibile vt eradicemꝰ ipm cuꝫ digitis tūc illd ē bonū: et si nō tūc cū tenaliis: aut cū forpicibꝰ: aut his similibꝰ. ¶ Et opꝫ vt sit iter illud ex foraminibꝰ exitꝰ q̄titate stili ita vt fiāt ppe supficiē ossis interioris. et oꝫ vt remaneat tactui foraminis aliqd ex siphac et pp̄ter hoc opꝫ vt sint perforatoria ƀm mēsurā essentie ossis: et vt administrenṫ in hoc pforatoria plurima. ¶ Cū ergo fractura nō ē nisi in loco originis ossis tm̄: tunc oꝫ vt fiat pmutatio ad illas res tm̄ ita vt cuꝫ cauaueris os tunc oportebit vt eques asperitatē ossis capitis que fit ex incisione et ꝯcauatiōe: aut cū nouacula: aut cū aliq̄ incisoriorū que sīlantur aciei ensis postqꝫ posueris istrumētū quod cooperit siphac et ser

uat ipsum. ¶ Et si remãserit aliquid ex ossibus paruis: aut frustis: tũc oportebit vt accipiãtur cuz facilitate: deinde perueniat in curatione cum operatiõe aut vnguentis. Nam iste est facilior qui fit ex modis curatiõis z minoris nocumenti. ¶ Inquit. G. cum tu discooperueris partem ossis capitis: tũc pone sub eo incisoriũ in fine: cuius est ps q̃ assimilatur lenti eminẽs si est lenis z est acuitas in lõgitudine dõec fit latitudo lẽti sĩlis sustẽtata sup siphac. ¶ Et opz vt pcutiat̃ desup cũ malleo paruo z icidat̃ os capitis. ¶ Cũ ergo fecerim⁹ illd erit ex eo totum illud quo indigemus z illud est: qm̃ siphac nõ mouet̃ tunc: neqꝫ si medicãs eẽt dormiẽs qm̃ siphac opponit̃ lateri lato instrumenti sĩlis lenti. Et si peruenerit hoc instrm̃ ad os capitis tũc ipm̃ eradicat illd absqꝫ lesione. Et illud iõ qm̃ postremũ figure similis lentis circũdãs hoc incisorium retro incidit os capitis: z non est possibile vt inueniatur species alia ad eradicãdũ hoc os facili⁹ neqꝫ velocioris operatiõis q̃ꝫ hec spẽs. ¶ Curationẽ vero que fit cũ ferris z instr̃is que noiantur: moderni vituperauerũt ꝓpter molitiã eius. hic est ergo sermo noster in curatiõe ossis capitis cuz accidit ei scissura. ¶ Et conuenit hec eadem curatio in reliq̃s spẽbus fracture q̃ icidit os capitis quãuis nos nõ diximus nisi curationẽ fissure: z posuimus eam exemplũ aliis. ¶ Inquit hyp. et Gal. Iterum docuit nos quantitatẽ ossiũ q̃ oportet incidi z iste est sermo eius. ¶ Nõ oportet vt incidatur ex osse nisi illud qd ẽ infirmuz: nam illud qd ex eo est cõminutũ vehemẽter opz vt auferat̃ totũ. ¶ In illo aũt ex quo extendũtur scissure extẽsiõe plurima: nam illd qñ accidit: nõ oz tunc vt cõsequaris fissuras vsqꝫ ad finẽ eaꝝ: z vt scias ꝙ nõ accidit pp hãc cãm res nociua qñ z in reliq̃s opationibus que opz ipm̃ facere est s̃m qd opz. ¶ Ampli⁹ opz post curationẽ cũ ferro vt accipias pãnũ lini extensum quãtitate ossis vulneris: z infunde ipsum in oleo ros. z cooperi cũ eo os vulneris: deinde accipe pãnũ duplicatũ aut triplicatuz z infunde ipm̃ i vino z oleo ro. Et lini vulnus totũ oleo rosato: deinde pone sup ipm̃ pannum q̃to leuius potes vt nõ grauet siphac: deinde administra desup ligamentũ latũ z non restringas ipm̃ nisi cũ q̃titate q̃ teneat pãnos tm̃ deinde admĩstra regimen qd remoueat ĩflãmationẽ z destruat febrẽ z hũecta velamẽ desup cũ olo ro. in oi hora z solue ipm̃ in die tertio et absterge ipm̃. z cura ipm̃ curõne q̃ creat carnẽ z sedat ĩflãtionẽ z pulueriza sup siphac puluerẽ ex medicinis siccis q̃ noiant̃ medicine capitis donec oriatur caro in quibusdã horis sup os si indiguerimus hoc cũ ossa sunt eminẽtia z vt noscat̃ caro velociter: et cura ipm̃ cuz reliquis medicinis q̃s diximus in curatione vulneruz. ¶ Et inq̃t Paul⁹. Multoties accidit in siphac capitis post curationẽ cũ ferro apa calidũ ita ꝙ superueniet spissitudini ossis capitis z spissitudini cutis iteꝝ: et ẽ cuz hoc grauitas et prohibitio motus ei⁹ naturalis. ¶ Et multoties accidunt istis extensio et

accidẽtia alia mala: ꝛ seq̄t has res mors. ¶ Et non accidit apa calidũ siphac nisi aut ꝑpter os eminẽs sub eo: aut ꝑpter grauitatẽ tẽtarũ: aut ꝑpter frig⁹: aut multitudinẽ cibi āt multitudinẽ vini: āt ꝑpter cāz aliā occultā. qḋ si apatis calidi cā est manifesta: tunc opꝫ vt abscidas illā cāz velocit̄. Qḋ si ē cā occulta tūc stude i separatiõe ei⁹ et administra flõmiā vene si nõ fuerit ꝓhibẽs ad hoc ꝛmiorationẽ cibi ꝛ regimẽ qḋ ꝯuenit apatib⁹ calidis sicut embrocatio cũ oleoro. calido aut cũ aq̄ i q̄ bullita sũt altea ꝛ fenugrecũ ꝛ semẽ lini ꝛ camomilla ꝛ eis simĩlia: ꝛ admĩstra ẽplastrũ ex farina ordei factũ cũ aq̄ calida ꝛ oleo ꝛ semie lini ꝛ admĩstra adipẽ galline in lana ꝛ humecta cũ ea caput ꝛ ceruicẽ ꝛ spõdiles ꝛ distilla i aures aliqḋ ex oleis q̄ sedẽt caliditates ꝛ fac sedere ĩfirmũ i aq̄ calida i domo ꝛ iniũge ipꝫ. ¶ Qḋ si apa calidũ pseuerat ꝛ ñ ẽ aliq̄d ꝙ ꝓhibeat sũere medicamen solutiuum soluens semel fiat illud. nā Hypo. precipit illḋ. ¶ Inq̄t paul⁹. Denigrat̄ siphac ꝛ nigredo ẽ i sup̄ficie ei⁹: ꝛ illḋ ẽ i medicamie itez q̄ curat̄: nā medicamẽ nigrũ fortasse facit illḋ: tũc opꝫ vt sũas ex melle ꝛ oleo ro. iij. ptes: ꝛ pmisceas et linias cũ eo pãnũ et põas sup̄ siphac ꝙ si accidit i siphac nigredo ex seipõ. et ꝑuẽit vsq̄ ad oculũ p̄cipue cũ signis aliis malis: tũc oꝫ vt despes de saluteh⁹ ĩfirmi qm̄ ẽ significatio ꝯsũptiõis caliditat̄ ĩnate et ḋstructionis ei⁹. et ego iā vidi quẽdā cui accidit fractura i capite suo ꝛ sanatũ ẽ os capitis ei⁹ post ānũ et sanat⁹ ẽ: et illḋ iõ qm̄ fractura fuit i sincipite: et fuit ex ꝑcussiõe sagitte ꝛ erat ei curs⁹: et pp hoc ñ aduẽit siphac aliq̄d imo saluatũ ẽ a corruptiõe. ¶ Inq̄t Gal. accidit hoĩ vt frãgeret̄ sinciput ei⁹ et itez os tẽporis fractura extẽsa et composita est fractura cũ dispõne rez ossis sincipitis: ꝛ icidim⁹ ipꝫ ad itentionem nostā et sufficit illḋ et sanat⁹ ẽ vir.

¶ De fractura mādibule. Ca. 2.

Inq̄t sapiẽs cũ icidit̄ ad iteriora nõ frãgat̄: ꝙ si frãgat̄ mādibula dextra tũc itromitte indicem et mediuꝫ manus sinistre in os infirmi: et si frãgitur mãdibula sinistra tũc itromitte manus dextre et eleua cũ eis marginẽ fracture exteri⁹ et iterius et oppositiõe eas ābas cũ manu altera deforis. et eq̄ eā et cognosces equationẽ ei⁹ ex eq̄tione dẽtiũ q̄ sunt ea. ¶ Si aũt frãgat̄ mãdibula i duob⁹ locis tũc extẽde eā i duo latera ẜꝫ oppositionẽ mĩstro extẽdẽte eā et mĩstro retinẽte ipāꝫ: deide veñiat medic⁹ ad equãdũ ipāꝫ ẜm qḋ diximi⁹: et liga dẽtes q̄ torti sũt et sepati sũt adinuicẽ. ¶ Si aũt accidat cũ fractura vuln⁹ aut frustũ tũc admĩstra ꝯsuturā et puluillos et medicias icarnatiuas post reditionẽ et eq̄tionẽ. inq̄t ligamẽtũ ei⁹ sit ẜꝫ hũc moduꝫ: põe mediũ vitte sup nuchā colli et vadāt due extrẽitates a duobus laterib⁹ sup duas aures vsq̄ ad extremitatẽ mãdibule dei: de vadāt cũ eis itez ad nucā: ḋi de vsq̄ ad locũ sub mãdibula: sũ p duas maxillas vsq̄ ad sinciput: va dẽs ex eo itez vsq̄ ad locũ q̄ ẽ sub nucha: et põat̄ ligamẽtũ a: liḋs ifrõtẽ i posteriorib⁹ ꝛ capit̄:

strīgatᷓ tota inuolutio q̄ inoluta ē ⁊ ponatur desup pānus lenis. ¶Et si separentᷓ ambe mandibule simul ex extremitatib⁹ earū tūc incipiatᷓ cū vtrisq̄ manibus paulati: dīn opponātᷓ ⁊ ꝯiūgātur ⁊ ꝯsideretᷓ ꝯpositionē dētiū ⁊ liga duales cū filo auri vt nō separetᷓ rectificatio: ⁊ ponatᷓ mediū ligamēti super collū et vadat caput ei⁹ ad extremitatē mādibule: ⁊ p̄cipiatᷓ infirmo vt quiescat ⁊ sit trāqll⁹ ⁊ dimittat locutionē: ⁊ pōatᷓ cib⁹ ei⁹ sorbitiōes. ⁊ si alteratᷓ aliq̄d ex figura tūc soluatᷓ ligamētū nisi accidat ap̄a calidū. qđ si accidat tūc nō negligas vti ēplastris ⁊ embrocis q̄ ꝯueniūt ad illđ ex illꝫ q̄ sedāt ⁊ resoluūt cū eq̄litate. ⁊ os q̄dē mādibule strīgitᷓ an̄ tres hebdomadas: q̄m̄ est lene et est ī eo medulla pluria replēs ipꝫ.

¶De fractura nasi. Ca.3.

Nasi supior pars ē os ⁊ inferior est carthilago: et illi quidē carthilagini nō accidit fractura: imo attritio ⁊ ꝙ ꝯprimēdo dilatatᷓ tota: ⁊ qđ dilatatᷓ īferior ps ei⁹. supiore remanēte vt est ⁊ sepatio ad vnum latus. Superiori ṽo pti ossis accidit q̄nq̄ fractura: ⁊ q̄n̄ frāgitᷓ nas⁹ ⁊ nō curatᷓ pducit ad casuꝫ. ¶Et iterū q̄nq̄ induratur et remanet ſm̄ tortuositatē suā: q̄re nō recipit equationē: oꝫ ergo vt festinetᷓ in die p̄mo ⁊ nō ptrāseat decimū. ¶Et scias ꝙ q̄n̄ fractura nasi ꝯseq̄tur loca supiora ei⁹ magis ꝯueniēs ē: ⁊ recti⁹ regimē in ea est: vt sumatᷓ stil⁹ decēter fact⁹ lenis ⁊ intromittatᷓ cū facilitate in nasuꝫ vsq̄ ad finē alchaiasiꝫ ⁊ tēat ipaꝫ cū manu sua ⁊ eq̄t nasuꝫ cū māu altꝫ donec eq̄tᷓ: deīn subtiliṫ ītromittēdo liciniū cōseruās ipꝫ in figura eq̄tionis. et meli⁹ q̄dē est vt sit ex lino. ¶Et cautela est vt intromittatur in vtrasq̄ nares simul licet nō sit nocumentū nisi in latere vno. Et q̄nq̄ ponitᷓ licinium in latus vnū vsq̄ quo eius vltimatio ꝑuenit ad cōfirmationeꝫ et restaurationē. ¶Et nō cōponatur sup nasum ligamentum: quoniam facit ipsum latuꝫ nisi sit illic eminētia magna ⁊ timeatur secundum eam descēsio. Cū aūt accidit in partib⁹ inferioribus tūc possibile est vt equetur cū duob⁹ digitis duaꝝ manuū sicut duobus indicib⁹ aut duobus auricularib⁹. ¶Et q̄n̄ accidit in hac dispositione ap̄a tūc vnguentum dyaquilō est bonū valde: quoniā sedat apostema ꝯseruat iterum figuram equationis et confortat: similiter medicamē factū cū aceto ⁊ oľo ⁊ similia: et minutio thuris sup qđ pulueriꝫetᷓ cinis ⁊ emplᷓetᷓ cū eo. ¶Et q̄n̄ fractura est attritio apta tūc nō est possibile vt redeat cū ea ad rectificationē nisi post ꝙ finditᷓ ⁊ extrhitᷓ ꝯminutio ossiū ⁊ cū sutura eius et pulueriꝫentᷓ desuper pulueres. ¶Et q̄n̄ accidunt inclinatio ⁊ separatio cartilaginis tūc equa eā violenter: deinde liga eam ligatura ꝯseruante eā sup illud: ⁊ ē vt ponas ligamētū excēsum ex latitudine ceruicis sup ꝙ est inclinatio ex eis q̄b⁹ fit facile hoc ligamētū. ¶Et bonū ē vt suas marginem pāni fortꝫ: aut corrigiā cui fit latitudo digiti vni⁹ ⁊ leni vnā extrēitatū ei⁹ cū glutio pisciū ⁊ plurio coriꝫ vaccini: āt cū gūma aut cū reliq̄s glutiationē faciētib⁹ ⁊

ĩnuiſca ipſam ſup extremitatez naſi ex latere ſup ꝙ eſt iclinatio donec exiccetur ſup ipm: ⁊ r̃ducat naſus ad ſitũ ſuũ cũ violẽtia: deinde extẽde illã coꝛrigiã: aut pãnũ donec equet cũ eo et inclina ipm ad latus diuerſuz inclinatiõi p͛ie: ⁊ reſtaura ipm ſup collũ: ⁊ liga ipm ligamẽto tenente ipz ſm illã foꝛmã et emplr̃a cuz emplr̃is q̃ ſunt neceſſaria.

¶De fractura furcule. Ca. 4.

Furcula frãgit: aut ꝓpter põdꝰ delatũ: aut ꝓpter caſũ magnũ aut ꝑ ꝑcuſſionẽ vehementẽ. ¶Ampliꝰ furcule reſtauratõ fit difficilis et indiget ſubtiliatione. ¶Dixerũt in reſtauratione eiꝰ: ſi ↄterit ꝓpe caſuzerit de ſceſſio capitis adiutoꝛij iferiꝰ minus. ¶Inq̃t ⁊ qñ ↄterit furcula in duas medietates tũc fac ſedere infirmũ ſup ſedẽ ⁊ teneat miniſter adiutoꝛiũ in q̃ eſt furcula fracta: ⁊ extẽdat ipz ad exterioꝛa ⁊ ad ſupioꝛa iterũ et extẽdat miniſter iterꝫ ceruicẽ ⁊ humeruz inclinatũ cũ q̃titate q̃ eſt neceſſaria. et eq̃t medicꝰ cuz digitis ſuis illõ ꝙ eſt eminẽs impellẽs ipm et qd̃ eſt cõcauũ cõmoueat añ ⁊ retro et exh̃at ipm. ¶Et ſi indiget i illo extẽſiõe ꝑxima ponat ſub titilico pilã magnaz de pilis et eleuet cubitũ donec approximet ipz coſtis: q̃m extẽdet ſꝫ qd̃ vult. Et ſi icidit extrẽitas furcule ad iterioꝛa frãgẽdo: aut nõ obedit cũ attractiõe medici: et ñ ſuſpẽdit q̃m ẽ ad ꝓfũdũ pl'z tũc ꝓſterne infirmũ ſup collum ſuũ ⁊ pone ſub hũero puluinar gibboſuz: ⁊ demerge hũerꝫ eiꝰ iferiꝰ donec eleuet ad os furcule deiñ eq̃ ipm et rectifica cũ digito tuo ⁊ ſtrige. ¶Qd̃ ſi iſirmꝰ inuenerit pũcturã ex deãbulatõe manꝰ ſup ipm: tũc fruſtũ pungit ipm: ſm ſitum ꝗ ſcinde ⁊ aufer fruſtũ et fiat illd̃ a te cũ facilitate: ⁊ ꝓpe ſi fuerit fruſtũ ſubtus. ¶Et vt nõ diſrũpas ſiphac pectoꝛis itromitte inſtr̃m ↄſeruãs ſiphac pectoꝛis ſub oſſe: deinde frãge os. ¶Qd̃ ſi non acciderit apa calidũ tũc ſue ſciſſurã et incarna eã. ¶Et ſi accidit apa calidũ tũc infũde puluillos cũ ol'o aliquo. Et ſi dimittit caput adiutoꝛij apud fracturam cum fruſto furcule ad inferioꝛa: tũc opꝫ vt ſuſpẽdat adiutoꝛiũ cũ ligamẽto lato ⁊ eleuet ad ptẽ ceruicis ⁊ ſi fruſtũ furc'le fuerit inclinatũ ad ſupioꝛa: ⁊ illd̃ q̃d̃ parꝫ fit: tũc ñ ſuſpẽdat adiutoꝛiũ: ſꝫ reſupia illũ cuiꝰ ẽ furcula fracta ſup doꝛſuz ſuũ et ſubtilia regimẽ eiꝰ et ſtringet furcula i mẽſe ⁊ minꝰ. ¶De furcula aũt dixerũt ꝙ furcula nõ ſeiũgit ex latere itrinſeco: q̃m annexa ẽ pectoꝛi nõ ſeiũcta ex eo: ⁊ ꝑ hoc nõ mouet ex hoc latere ⁊ ſi ꝑcutiat exteriꝰ vehemẽter ⁊ ſepet: tũc ipa equet et curet curatiõe q̃ curat cũ frãgit extremitas ꝟo eius que ſequit humerꝫ ⁊ ſeparat ab eo nõ diſlocat ꝑl'm: q̃m lacertꝰ q̃ hꝫ duo capita ꝓhibet eã ab hoc et ꝓhibet eã iterũ caput ſpatule: ⁊ nõ mouet furcula motu vehemẽti q̃m ipa nõ ẽ poſita niſi vt ſepet pectꝰ tm̃ et dilatet ipz: ⁊ ꝑ hoc facta eſt furcula hoĩ ſoli iter r̃li q̃ aialia. ¶Quod ſi accidat ei diſlocatio ex luctamine: aut re alia ſimili huic tũc ipſa equet ⁊ itromittat ad locũ ſuũ cũ manu et puluillis plurimis q̃ ponũt ſup eã cũ ligamẽto ꝙ opꝫ. ¶Et ↄuenit hec curõ extremita

ti humeri iterū cū separ᷑ ⁊ reducit eā ad locū suū. ¶ Et illud q̄ ligat᷑ furcīa hūero est hūer⁹ ⁊ os cartilaginosū ⁊ ip̄m igrossat᷑ in macilēt⁊:⁊ cū remouet᷑ existiat ille cui nō ē expientia ꝙ caput ad intorū iā sepatū ē ⁊ exiuit de loco suo:caput em̄ spatule vr̄ tūc vnū ⁊ vr̄ loc⁹ a quo p̄mutatū est concauū:verū opꝫ vt distinguat᷑ significationibus quas experiemur post.

¶ De fractura spatule. Ca.5.

Spatule q̄dē locus lat⁹ par frāgit᷑. p̄rm em̄ ꝙ accidit ꝺ fractura ei⁹ accidit marginib⁹ ⁊ laterib⁹ et frustꝫ. et qn̄ accidit cognoscit᷑ tactu. et p illud ꝙ seq̄tur eā de punctura. Uerum p̄rm accidit ei scissura quā sigt̄ asperitas q̄ cognoscitur tactu et dolore locali et pūctura si fuerit lꝫ nō sint reliq̄ signa. ¶ Et fortasse accidit fractura ad iteriora ⁊ significat ip̄am incisio accidēs et crepitatio lenis quā pcipit audit⁹:cū crepitat miser cū ea ⁊ inuenit᷑ p attractionē manus qua consequitur eā et dolorem.

¶ Et cura ei⁹ iterū est subtiliatio manus ⁊ bonitas ꝯueniētie ipulsionis ab inferiorib⁹ et eq̄tiōis:⁊ fortasse indiget ventosis s̄m ꝙ existimo donec attrahat᷑ ad supiora ⁊ equet᷑ cū cautela a nocumēto i aggregatōe matiei ¶ Frustula aūt spatule cū frangunt᷑ si sūt inquietātia pūgētia ⁊ ledentia:tūc necessariū est extrahere ea:⁊ si sūt quieta equent᷑ ⁊ ligētur ligamētis similib⁹ ligamentis furcule. ¶ Et oportet vt dormiat habens fracturā spatule super latus sanum non super illud.

¶ De fractura cassi. Ca.6.

Accidit casso scissio sicut ligno et accidit fractura ad interiora. ¶ Et p̄mū q̄dē cognoscit᷑ sonitu sensato p tactuꝫ ⁊ auditū:et qn̄qꝫ inuenis ip̄saꝫ manifestā cui⁹ due ptes sunt manifeste et cū extēsione doloris.

¶ Scd̄m vo sequūtur accidētia mala ex ꝯstrictione anhelitus ⁊ tussi sicca ⁊ fortasse patiens illud spuit sanguinē:et qn̄qꝫ gn̄at᷑ ex eo putrefactio velaminis. ¶ Et cura istoꝝ ē cura illi⁹ q̄ hꝫ illud in hūero: et si inclinat᷑ inferius tūc cura ē illa q̄ descripta ē in cōpressione furcule depsse p fracturā ⁊ si ingrediūtur coste administra sup eas ligamentū factū ex lana cū resolutione post ligamēta posita super eas desubtus cū rectitudine:deinde aggrega extremitates duorū ligamentorū ⁊ liga eas adinuicem quoniam ipse prohibent ligamenta reuoluta a solutione.

¶ De fractura costarum. Ca.7.

Costis veris septem accidit fractura a duob⁹ laterib⁹. Falsis vo accidit fractura a latere dorsi. ⁊ qm̄ extremitas alia ē cartilago hypocūdriorū s̄ꝫ ꝙ sciuisti nō accidit ei attritio. Cognitio aūt fracture costaꝝ ē facil᷑ q̄ n̄ occultat᷑ tactui pp illud ꝙ sentit᷑ de aspitate ⁊ motu in nō suo loco ⁊ fortasse audit si auscultat᷑ crepitatio occulta. Quod si fuerit iclinatio coste ad iteriora:significāt eā accn̄tia pleuresis:et est fortasse cū ea sputū sanguis:tūc nō audēt restauratores curare ip̄aꝫ cū extēsiōe ad exteriora pp defectū igenij:qm̄ illud ē difficile absqꝫ vētosis:⁊ qm̄ ex vētosis tietur ꝙ aggreget᷑ mā p̄lima ad interiorē locū:⁊ ē in ea illud qd̄ ē de

corruptiõe. ¶ Quod si expellerit eas et nõ prolõgas retẽtiões earũ nõ est malũ. Uerũ quãdoq cibãt ĩfirmũ cibis ĩflatiuis valde vt infletur venter eius: et comprimat ĩflatio fracturã et repellat eã ad exteriora. et hoc cõuictũ fuit de illis a quibus in quibusdã horis nõ ẽ excusatio: ẽ tñ cã magna ad faciẽdũ vt accidat apa. ¶ Inquit quidã sapiẽtũ. Opz vt cooperiatur locus cũ lana infusa i oleo calido et ponantur puluilli i eo quod est iter costas donec repleatur vt sit ligamẽtũ eq̃le quãuis uoluit̃ sẽ rotũditatẽ: sicut narrauimus in pectore: deide ponatur sicut ponitur in hñtibus pleuresim sm̃ cõtrarietatẽ cõuenientez ossi. ¶ Et si oppresserit nos res vehemẽs et nos pũgit velamẽ pũctura et ledẽte: tũc oz vt findatur cutis et discooperiatur illud quod discoopertũ ẽ de costa deinde põatur sub eo instrm̃ quod cõseruat siphac vt nõ egrediatur siphac et iciciatur cũ facilitate ossa q̃ pũgũt et exire facias. ¶ Deinde si non accidit apa calidũ aggregẽtur fissure et medicent̃ cũ vnguẽto. et si accidit ei apa calidũ cooperiatur cũ puluillis infusis in oleo et cibet̃ ĩfirmus et curet̃ cũ eo quod sedat apa calidũ et resupinet̃ sup latus quod leue est sup ipsum.

¶ De eo quod accidit spondilibus de fractura. Ca. 8.

Inq̃t paulus. Rotũditatibus spondilium accidit quãdoque attritio sed fractura parum accidit et tunc minuit̃ siphac nuche et nucha ipa: et cõicãt eis ãbabus nerui i nocumẽto et seq̃tur ea vtraque mors si accidat illud spõdili colli: et ppter hoc opz vt premittamus sermonẽ et renunciemus pdictionẽ factã. ¶ Et si est possibile vt psumamus et auferamus os ledẽs cũ scissione tũc illud est: et si nõ opz vt vitemus cũ regimine quod sedat apa calida. Et si remanet aliq̃d ex partibus eminentibus spondilis ex qua sunt q̃ noiant̃ spine: iã illud cadit velociter sub digitis cũ volumus eius cõminutionẽ: qm̃ illud quod coniunctũ est mouet̃ et separat̃ a loco suo: tunc opz vt auferatur illud scindendo cutẽ exterius: deinde aggregetur cũ sutura et administret̃ in eo curatio incarnatiua. ¶ Et si frangitur os alhaeil in inferiore parte alchatim et alohosos: tũc intromittatur digitus index sinistre manus in anuz: et equetur os fractum cũ eo et cũ manu altera sm̃ quod possibile ẽ: et si senserimus os fractũ iã separatũ esse: tũc oportebit iteruz vt auferatur cũ scissione: sicut diximus: deinde administretur ligamentum quod conuenit ano et curatio conueniens ei.

¶ De fractura adiutorij. Ca. 9.

Os adiutorij cũ spargit̃ sm̃ plurimũ nõ declinat nisi ad exteriora: q̃re opz vt tu facias illud quod opz fieri in reditione fracture cuius situs est sm̃ quod sciuisti et tãge ipsaz manu tua et req̃ equatione vltia et liga eã cũ ligamẽto ascẽdente etiã vsque ad hũerũ et stringe cũ eo si est prima illi: deinde ligamẽto cõi sm̃ quod sciuisti et vsque sub cubito si fuerit fractura propinqua cubito postea: liga ipsaz ligamẽto tertio ascẽdẽte ab inferiori vsque ad supius et suspẽde manũ ãgulariter ne multiplicetur eius suspẽsio extẽdẽdo: qm̃ ẽ maluz et melius q̃dem ẽ vt stringat̃ adiutoriũ ad pectus sm̃ ãgularitatẽ i cubito vt ñ moueat̃ et pp̃e q̃ fractura ẽ pp̃e cubitũ

¶ Ergo pōe sup ligamēta: aut aquā et acetū: aut aquā solā: si fractura adhuc n̄ apat̄ z fac ipā ex ligno cui⁹ latitudo sit q̄tuor digitoꝝ nō pl⁹. ¶ Et si iā supuenerit ei spatiū: z apata ē: tūc pone ipāz ex lana z abluē ipāz in oleo si tibi possibile ē: z si n̄ fuerit aliq̄d ꝓhibēs n̄ soluas vsq̧ ad septē: z q̄d ē post eos vsq̧ ad decē: tūc solue z liga cū astellis z si defēsio vocat te ad aliō: tūc solue tertio: z ē illō ad q̄d iclinat̄ hyp. q̄m aufert nocumenta lꝫ noceat restaurationi. ¶ Ueꝝ in q̄litate ponēdi astellas: oꝫ vt sufficiat tibi illō q̄d declarauim⁹ i ca. suo z n̄ separes ab ea strictura ad min⁹ vsq̧ ad. xl. dies: z q̄n indiges s̄ꝫ ꝯsuetudinē extēsiōe vehemēti z n̄ obedit tibi z n̄ excusaris auxilio alicui⁹ adiuuātis te: tūc fac seder̄ ifirmū supsedē sublenatā: z sit ad statē pl⁹ q̄ cliu꜍ q̄ ad sedētē z appodiet̄ sup gradū scale: aut q̄d sile sit ex eis q̄ sciuisti i ca. dislocatōis et loc⁹ ille sit plan⁹ fact⁹ z mollificat⁹ z lenit⁹ deinde suspēde in hūero ei⁹ aliq̄d graue extēdēs ipꝫ ad iferiora: cū ergo extēderis extēsiōe quesita: tūc liga cū vitta forti sub fractura z supra illam z fac dormire infirmū resupinum z extēde illud q̄d ligasti vitta cū fortib⁹ vitti꜍ vsq̧ subtus: z ad superiora: in illo em̄ ē sufficiētia. ¶ Et q̄n fractura ē i medio adiutorij pōe ligamētū cū lōgitudine vna a duabus extremitatibus iūcture: z si fuerit ꝓpinquior ad lat⁹ pōe ligamētū vehementioris propinquitatis extremitati longinq̄ q̄ alij: et si fuerit scissura sola: tunc cura est curatio scissure: et stringatur super eam ligamentum.

¶ De fractura brachij. Ca. 10.

Accidit q̄nq̧ vt frāgāt̄ duo focilia simul et q̄nq̧ accidit vt frangatur vnum eorum. ¶ Et fractura focilis interioris est vehemētior z turpior q̄ fractura focilis superioris: quando singularis fit fractura vni⁹ eoꝝ: z illō ideo q̄m focile iferi⁹ ē, brachiū deferēs: q̄re ei⁹ fractura ē ōterior: z q̄m ē nudū carne tūc ē fractura turpior. ¶ Et iterū supi⁹ focile suscipit curationē z sufficit ei extēsio parua: z n̄ similiter ē inferi⁹ z ꝓprie si frāgant̄ simul. ¶ Et oportet vt sustētetur apud extēsionē adiutorij sup alchol: z est radix vole z cognoscitur strictura ligamēti: q̄m si accidit ex ea i digito apa paruum: aut dolor paruus: tūc ligamentum est equale: z si nō est tūc est molle: quod si est plurimū superfluum tunc est vehemēs: et opꝫ vt mollificet̄. ¶ Positio aūt astellaruꝫ nō est ex illis que occultetur tibi: sed oportet vt nō consequantur cū longitudine sua volā et radices digitorū: imo abbreuiētur ab hoc parūper nisi necessariū faciat illō ꝓpinquitas fracture iūcture ra fere tali. Uerū tūc iterum oꝫ vt nō tāgat albaragi digitoꝝ: et cū restaurat̄ et ligat̄ oꝫ vt suspēdatur ad collū s̄m figurā angularē. ¶ Et oportet vt fit suspensio eius ꝓprie si est eius fractura ad inferiora cū panno cui⁹ latitudo capiat longitudinē brachij totius q̄m si toti⁹ fuerit obuiatio suspēsorij ꝓpe fracturā et reliquum eius separatum a sustentatione accidet tortuositas proculdubio et declinatio super

illud qd facit ipsam sicut volam imo opz vt sit vola: z plurimum brachij in suspēsorio. ¶At vo si fractura fuerit ad supiora opoztebit vt suspēsio sit ita vt videatur fractura z eleuet duas extremitates ex latere vole z ex latere cubiti. ¶Qd si separatur qd ē inter illud erit adiuuās ipm ad equationem figure: z sit suspensorium pannus lenis: z sit suspēsio taliter ne vllo modo sit possibile moueri: z vt non dilatet ipz dilatatione laboriosa. ¶Et fortasse accidit brachio vt restauretur in latitudine circiter viginti z octo dies.

¶De fractura rasete. Cap. xi.

Ossibus istis parum accidit fractura: qm ipsa sunt dura valde. Et qn aduenit eis cā aliqua remouet ea a locis suis et nō frangit ipsa: quare sunt vltima ad curationē: quemadmodum diximus in dislocatione.

¶De ossibus digitorum fractis. Ca. xii.

Istis iterū parū accidit fractura: imo accidit sepatio. Dixerūt qdā. Si accidit eis fractura opz vt sedeat ifirmus sup sedē eleuatā z precipiat ei vt ponat volā sup sedē equalē: z extēdat ossa fracta minister: z equet ea medic⁹ cū pollice z idice. Qd si pollex fuerit iclinat⁹ ad iferiora: tūc opoztebit admīstra religamētū desup z fortasse accidit apā calidū. Et ad locū mollificatōis hoz ossiū aggregat superfluitas pluria z coagulat velociter qre strigant. z si accidat fractura sublemi: aut digito si ē pollex oz vt liget ligamēto ppo ei z vt liget iter cū vola vt firmet z nō moueat. Et si accidit fractura alicui reliquoz digitoz si fuerit index: aut auricularis: tūc liget cū illo q appzoximat ei. Et si est de digitis medijs: tūc liget cū illo q est ex latere ei⁹ aut ligētur oēs śm ɔtinuitatē adinuicē: qm est melius. Firmātur eñ et non mouētur z sunt tūc quasi ligati sunt cum astellis. s. ossa fracta.

¶De fractura ossis lati z anche. Ca. xiii.

Os anche qnqz frāgit sz raro cū dispōne fortitudinis sue z accidit illd ei śm semitam cōminuitiōis extremitatū et qnqz findit i lōgitudine z qnqz ipellit int⁹ ad vētrē: z accidit post istas dispōnes iterum ex dolore z pūctura z stupore cruris z coxe primū ei quod accidit adiutorio ex fractura hūeri. ¶Et qn frangit os latū qd ē supra alohosos aut fidunt vt ligna lacerti eius: fit res difficilis i rectificatōe ei⁹: qre fit vna duaz anchaz declinis ad diminutionē. z cura ei⁹ est vt iaceat ifirm⁹ z icipiāt duo hoīes fortes extēdere duas coxas ei⁹: sc3 qsqz coz extēdat coxā: z iā ā tenuerim⁹ man⁹ ei⁹: vt nō festinet ad expellēdū illū q extendit coxā ei⁹: z incipiāt duo restauratores ɔprimere anchā ei⁹ cū vehemētia z fortitudine donec eqtur: deinde pparēt sup eā emplastrū: postea resupinet sup aliqd qd sit sicut glomer ex pāno aut ei simile ex illis q hñt duritiem. ¶Et hoc qdē est primū ei cū q curat spatula iter: z qn frangit ex latere anche: tunc cura ei⁹ est cura hūeri: z opz vt administretur humectatio super ligamentum z equētur puiuilli sicut opz z est necesse vt sit sustētatum super locum planum.

¶ De fractura coxe. Cap. 14.

Cum coxa frāgit͛ necessaria est extensio vehemēs: deinō eq̄tur ſꝫ formā naturalē que eſt ei ⁊ eſt gibboſitas ſilueſtris partis ei⁹ ⁊ ꝯcauitas pauca in eius domeſtico ſm̄ ambulationē forme q̄ eſt ei i ſanitate. ¶ Et obſeruētur in diſpōne fracture mediū ei⁹ aut extremitatis ei⁹ ſupiorꝫ ⁊ inferioris diſpōnes que dicte ſunt in capitulo adiutorij: ⁊ fit ſtrictura ad ſupiora ꝯſeruans ⁊ retinēs. ¶ Dixerūt qn̄ frangitur cōuertitur ad loca anteriora et ad exteriora: ⁊ illud ideo eſt qm̄ ipa eſt lata ab hac pte per naturā: ⁊ equet͛ manib⁹ ⁊ ligamētis ⁊ ſpēbus extenſionis q̄ ſunt ſm̄ equalitatē: aut cū ſtrictura vni⁹ duaꝝ ligaturaꝝ ſupra fracturā in medio. ¶ Si autem fractura fuerit inclinata a medio ⁊ fuerit propinqua capiti coxe: tūc ſumatur ligamētum ⁊ inuoluatur in medio eius lana vt non incidat carnem: ⁊ ponat͛ mediū eius ſup pectinem ⁊ aſcendant extremitates ei⁹ ad ptē capitis: ⁊ dētur miniſtro vt retineat eas ad inferiora: ⁊ ſi fractura fuerit i eo qđ ſequit͛ genu: tūc nos ponem⁹ ligamētū in ſupiore pte fracture: ⁊ eleuabim⁹ extremitates ei⁹ ad illū qui extēdat eas ad ſupiora: ⁊ teneat genu cum ligamēto inuoluēs ipm̄ deſup: ⁊ equetur mēbrū iſtud infirmo iacente ſup faciē ſuam ⁊ crure ei⁹ extenſo: ⁊ ſi fuerint oſſa pungentia tūc opꝫ vt equentur ſicut diximus multoties ⁊ que ex eis eleuantur capiantur. ¶ Regimen vero ſit ſm̄ ꝙ diximus in curatione adiutorij: ⁊ os quidē coxe ſtrigit͛ in .xl. noctib⁹. Et ego enunciabo quō opꝫ vt ſit ſit⁹ ei⁹ poſtq̄ aggregatur curatio cruris. ¶ Et opꝫ vt ponat͛ inter duas coxas tūc pila de ligno ⁊ ei ſimilib⁹ ſeruās eā ad formā ſm̄ quā equata ē ⁊ reſtauret͛ reſtauratiōe cognita ſꝫ qđ intelligit͛ ꝑpter illud qđ accidit de apoſtemate et pruritu. ¶ Et qn̄ accidit de apoſtemate ſup coxā: nā eſt apā forte ⁊ eſt ex eis q̄ feſtinant ad coxā: tunc opꝫ vt ꝓpꝛe pueniat͛ ad ſoluēdū vt reſpiret ⁊ extēdat͛ apā: q̄ dē iā ſcimiſti ēbrocas ꝓprias. Ueꝝ in caugalib ⁊ albarauach ⁊ ſūt tabule magne in quib⁹ eſt parū ꝯcauitatis vt decēter ꝯponantur ſup īuolutiones: ⁊ capiāt longitudinē pedis: qm̄ ſi breuiātur ⁊ nō reſtaurātur ſup crus ⁊ abſcidūt infra illō vtilitas nō eſt vtilitas q̄ſita: ⁊ ſi ꝓlongātur erit īfirm⁹ ex eis i labore: lꝫ ſi ipe abbreuient͛ nō erit exps laboris. ⁊ vtilitas elōgatiōes eaꝝ ē vt ꝓhibeāt iterū ptē ſanā pedis moueri cū fuerit mot⁹ illi⁹ q̄titatis nociu⁹ fracture ⁊ ꝓpꝛie in diſpōne dormitationis et ſomni. ¶ Et neceſſitas horū inſtroꝝ non eſt niſi in fractura magna valde: ⁊ nō eſt poſſe cū hoc vti eis niſi añq̄ apoſtemet͛: qm̄ apā nō tolerat hmōi ¶ Et ad vltimū ē grauitas ⁊ materia ⁊ labor: ⁊ oꝫ vt fugiat͛ ab eis dū exceptio pſeuerat ab eis cū ingenijs alijs. ¶ Situs āt reſtaurate coxe opꝫ vt ſit ſecundū ꝙ fuit cōſuetudo ei⁹ in ſanitate de aſſiduatiōe ꝯſtrictiōes ⁊ dilatationis ⁊ illud quod eſt magis vincens dilatatio. ¶ Et ſcias ꝙ ille cuius coxa et ancha ſunt fracte parum denudatur a claudicatione: ⁊ quando abſcindūtur fruſta lacertorum eius mādat

prius: deinde minuitur secūdo.

¶De fractura rotule poplitis. Cap. 15.

Rotula parū frangitur ꝛ ſcḋm plurimum cōteritur. Et cognoſcit̄ illḋ qḋ accidit cū tactu ꝛ aſpitate: ꝛ cū vacuitate q̄ intelligitur cū tactu ꝛ auditur aure. ¶Et opꝫ in curatione ei⁹ vt extendat̄ crus: deinde intromittatur rotula in locum ſuum: ꝛ ſi ſeparata fuerit aggregetur prius deinde intromittatur.

¶De fractura cruris. Ca. 16.

Quādo frāgit̄ os paruū cruris ē ſalui⁹ q̄ꝫ ſi frangat̄ os magnū: ꝛ qñ frangit̄ arūdo parua ſuperior eſt inclinatio ad exteriora et añ: ꝛ ē ambulatio cuꝫ hoc poſſibilis: ꝛ ſi frāgit̄ arūdo magna īferior declinat crus ad exteriora: et qñ frāgūtur vtreqꝫ arundines ſimul: tūc eſt deteri⁹ et tunc quidem accidit cruri inclinatio ad omnes partes. ¶Et ſcias ꝙ curatio fracture cruris eſt ſcḋm ꝯſiderationē curationis adiutorij: et in eius ſimilitudine: et nō eſt diſpoſitio cruris in tortuoſitate que accidit figure ſue naturali: ſicut diſpoſitio adiutorij: imo eſt rectum: quare opꝫ vt ſit extenſio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinem.

¶De calcanei fractura. Ca. 17.

Calcaneus eſt excuſatus a fractura pp duritiē ſuā ꝛ p circundationē defenſionē: ꝛ plꝰm eius qḋ accidit ei nō eſt niſi diſlocatio: et iam dictum eſt de ea.

¶De fractura tali. Ca. 18.

Fractura tali ē praua ꝛ ei⁹ curatio eſt difficilis: et plꝰ quideꝫ frangitur cū cadit hō ex loco alto: qm̄ ꝯteritur ſupius pedis: et fortaſſe accidit cū eo attritio oſſis cū curſu ſanguis ad vētres q̄ coagulat̄ in eis: et qñqꝫ pducit ad egritudines magnas ex febre et permixtione ratiōis ex tremore et ſpaſmo pedis. Cū ergo accidit in eo apā ꝯgelatū qḋ nō apparet et non egreditur et appet iā tenebroſitas que nō fuit; eſt ſignū malū ſignificās ꝙ eſt in via putrefactiōis. Si autē eſt apā apparens impellens manum tunc eſt melius et fortaſſe ſit facilis eius eruptio. ¶Et qñ talus reſtauratur deambulatio eſt doloroſa ſuper ipꝫ et qñ non reſtauratur talus ſcḋm qḋ opꝫ deſtruitur iuuamentum.

¶De fractura digiti pedis. Cap. 19.

Curatio eorum ī fractura ꝛ diſlocatione eſt curatio digitoꝝ manus. Et quandoqꝫ reſtaurator equat eos pede ſuo calcando eos cum eo.

¶Incipiūt Cantica Auicēne trāſlata ab arabico in latinū a magiſtro Armegando Blaſij de monte peſulando.

Medicina eſt conſeruatio ſanitatis: et curatio egritudis que accidit ex accedentibus in corpore.

In al. que accidit ex cauſa que in corpore exiſtit.

¶Cuius pma diuiſio eſt ī theoricam et practicaꝫ. Et theorica ex tribus rebus perficitur et cōpletur. 2.

¶Ex rebus aūt ſunt ſeptem naturales. Et ex eis ſūt. vj. Et oēs ſunt neceſſarie. 3.

¶ Adhuc sunt alie res in libris. scripte.s.morbi cāe: ꝛ accñtia. 4.
¶ Practica diuidit i duas spēs quarꝝ vna manibus exercet: et alia cū medic ia:necnō eo qḋ ex cibis ordinatur. 5.
¶ Proculdubio ex reb⁹ naturalib⁹ sūt elemēta ex quorꝝ ꝯpositiōe existūt corpora. 6.
¶ Sermo qdē hypocratis i libro de elemētis in his est ſmo verus.s.ꝙ sint q̄tuor:aq̄:ignis: aer:terra. 7.
¶ Probatio ṽitatis p̄dicti sermonis est:qm̄ cū corp⁹ corrūpit reuertitur in eisdem. 8.
¶ Si nō esset nisi vnū elemētuꝫ nō eēt aliqḋ animal cuꝫ morbo corruptibile. 9.
¶ Post hec aūt scia ꝯplexionis est ex indiciis in medicina cōferentibus. 10.
¶ Quatuor sūt potētie seu ṽtutes cōplxōnis:siue diuiserit: seu cōposuerit vir consultus. 11.
¶ Sensus tact⁹ sentit ꝛ pcipit caliditatē:frigiditatē:siccitatē ꝛ humiditatem. 12.
¶ Predicte ṽtutes seu potentie repiunt i elemētis tpe eorꝫ ꝙ auget seu pullulat in loco. 13.
¶ Elemētū ponit in vltio simplicis cōplexionis. 14.
¶ Caliditas ē in igne ꝛ aere.frigiditas ṽo in terra ꝛ aq̄.ꝛ siccitas iter ignē ꝛ terraꝫ.Et hūiditas inter aquā ꝛ nubem. 15.
¶ Significat nob̄ eē et gn̄atio it spēs ipoꝝ cū diuersificent ad iuicē ꝛ vniāt siue ꝯiungant. 16.
¶ Diuersificata fuerūt inuiceꝫ ne eēnt qd vnū ꝛ idē. Et fuerūt cōiuncta et vnita ne viderētur oīno contraria. 17.
¶ Imaginamur in alio [cōplxōnē ab elemētis:puta in ꝯposito ab eis p̄dominātē. 18.
¶ Ponim⁹ eq̄le ꝛ tēperatū ad referēdū ei:eo ꝙ habeat q̄tuor facies coniunctas. 19.
¶ Fuerūt aūt mixte ꝛ ꝯplete in eo ſm existimationē vt eēt pōdus ꝛ mensura. 20.
¶ Si aliquod ex eis declinauerit ad aliquod extremorū: non tn̄ ide expoliabit vl circūscribetur a virtutibus p̄dictis: erunt nihilominus i eo absq̧ equalitate et temperie p̄dicta. 21.
¶ Denominatur aūt a noīe p̄dominantis:vt igneū terreum aqueū.Sunt etiā ex eis que cōparātur aeri. Omnes aūt dicūtur per modū transitus ꝛ min⁹ proprie. 22.
¶ Jam quidē perfecte sunt nouē species ꝯplexionis:neq̧ ex nunc accedam ad dictionē nonam. 23.
¶ Nūc āt loquit ḋ tpe ſm opi. ꝛ existimationē:nō eñ cessit in eo stilus ꝛ mod⁹ iuestigādi subtilis.hyems aūt hꝫ vim ꝛ naturā flegmatꝭ.Et ver excitat sanguinē.Estas ṽo colerā rub.Et autūnus colerā nigrā. 24.
¶ Qḋ aūt auget ꝛ minorat diuidit in species mineralium et plantarū ꝛ animaliū corp⁹ habentium. 25.
¶ Qḋ vincit ꝛ superat corp⁹ est medicia.Qḋ ṽo nutrit ꝛ auget est cibus. 26.
¶ Cōplxō hr̄ ꝛ cognoscit ex sapore.et hoc sylxō ṽo ꝛ iustō.27.
¶ Dulcis ꝛ salsus ꝛ amar⁹ siccitatē,Acut⁹ vero calorem. 28.
¶ Omne liq̄dū nō hn̄s saporeꝫ manifestū est equale ꝛ tēperate forte complexionis. 29.
¶ Omnis sapor pōtic⁹ ꝛ acetosus frigidi sunt ꝛ sicci: necnon

etiam ols stipticus. 30.
¶ Oē hñs dñiū piguedis et vn
ctuositatis ē calidū ꝛ humidū.
Et pure insipidum frigidum ꝛ
humidum. 31.
¶ Aial p ꝯplexionē suā diuersi
ficaẗ i etatib⁹. Erit tū ſmo nūc
in hoie solū.i.solū i complexio
nem hois. 32.
¶ Calor pueroꝝ appropiquat
calori iuuenū i ꝯplexione. 33.
¶ Iuuenes tñ ꝯclināt ṽsus sic
cita tē. Puer ṽo ē dñs hūidita
tis sensibilis. 34.
¶ Senect⁹ āt frida cū pondera
bis eā ē sicut decrepitas ipa: et
adhuc āpli⁹. In cōplexione cu
iuslibet ex eis siccitas manife
sta existit. Nihilomin⁹ ꝛ crudi
tas i humorib⁹ decrepiti. 35.
¶ In masculis existit caliditas
ꝛ siccitas. In femis ṽo frigidi
tas ꝛ humiditas. 36.
¶ Rememoratio sigrū ꝯplonū
sūptoꝝ ab hitudie corpis. 37.
¶ Frigiditas ꝛ teneritas dñāẗ
in ꝯplexione pinguis ꝛ lauda
bilis corporis. 38.
¶ Habitudo corporis macra ꝛ
extenuata significat ꝯplexionē
ipsius esse siccam. 39.
¶ Oēs quoꝝ vene sunt ex ipoꝝ
corpore late sunt calidi. 40.
¶ Quicūqꝫ āt hñs ꝯṫiā dispōnē
eoꝝ hꝫ eā pp malitiā fritatꝫ. 41.
¶ Grad⁹ q̄dē corpis eq̄lis ꝛ iu
sti cecidit inter oēs. 42.
¶ Nō sumas signa a coloribus
si contingat eoꝝ mutatio rōne
regionis. 43.
¶ Caliditas imutauit adeo cor
pora icolaꝝ i regiōe ethiopū et
nigroꝝ: q nigredo cooperuit vlr
corpa ipoꝝ. Habitātes ṽo i scla
uonia tātā adepti sūt albedinē
q effecit ꝛ redegit eoꝝ cutes ru
tilantes ꝛ cadentes. 44.
¶ Si determies septē climata
scies species ꝯplexionū. 45.
¶ Quartū ex eis ē iustū ꝛ eq̄le i
q̄ calor seq̄ẗ postꝯplexionē. 46.
¶ Fusc⁹ croce⁹ colerā rubeā: sꝫ
obscur⁹ brun⁹ colerā nigrā. 47.
¶ Corp⁹ ē rubeū ex dñio sāgui
nis. Et albū i colore sicut ebur
ex humore flegmatico. 48.
¶ Cōplexio hñtis colorē mixtū
ex albo ꝛ rubeo ē ſꝫ existiationē
equalis ꝛ tēperata. 49.
¶ Alb⁹ capillus ē frigide ꝯple
xionis. Sꝫ capillus niger ē cali
de ꝯplexionis. 50.
¶ Cui⁹ ꝯplo ē diminute frigi
ditatis hꝫ capillos aureus fla
uos. Et cui⁹ ꝯplo ē diminute ca
liditatꝫ: hꝫ capillos rubeos. 51.
¶ Color capilloꝝ hñtꝫ ꝯplonez
eq̄lē ꝯ tēpatā ē aure⁹ ex flauo et
rubeo mixt⁹ ꝛ ꝯpositus. 52.
¶ Si corp⁹ hūiditatꝫ glaciaẗ ꝛ
albugie fuerit puū: puꝝ: ꝛ pue
q̄titatꝫ: ꝛ exteri⁹ localr pminue
rit: q̄ꝝ lux seu splēdor fuerit pu
re coruscās: ꝛ cādēs efficieẗ q̄dē
ide color ocloꝝ glauc⁹. Ex cau
sis ꝯṫijs ꝯuēit ātimōialr.i. niger
aut subniger sicut lātimōiū. 53.
¶ Si cause glaucedis ꝯplectūẗ
cū causis antimonialitatꝫ fit sa
solam.i. varietas. 54.
¶ Si fuerit spūs pu⁹ visibilr: fiet
obscuritas. Si ṽo mlt⁹ ꝯtinget
inde splēdor ꝛ luminositas. 55.
¶ Corp⁹ ē gñatū ex hūorib⁹ va
rijs ꝛ diuersis in colore ꝛ ꝯplo
ne: ex flegmate colera rubea: et
sanguine: ꝛ colera nigra. 56.
¶ Flegma naturale ē insipidū:
ꝛ frigiditatis tēperate. 57.
¶ Ex eo est quod vocaẗ vitreū
nomie: ē aut grossum ꝛ frigide
complexionis. 58.

¶ Ex eo

¶Ex eo ãt est adhuc fiã dulce qd si quidẽ nõ absoluit oino a caliditate. 59.
¶Rursus ex eo ẽ qd vocat salsum: ꝛ hoc videt ꝟsus colorẽ et siccitatẽ declinare. 60.
¶Ex eo est quasi acetosum cuȝ corrũpit cib⁹.s.i stomacho. 61.
¶Ex colera decocta sũt varie i colorib⁹ spẽs. Quedã ex ea nominatur fumosa. 62.
¶Ex ea ẽt ẽ similis viridi eris ꝛ porro. Et iste q̃dẽ sunt magne malitie. 63.
¶Est ẽt alia a p̃dictis q̃ vitellina dr: nec est pnitiose virtutis ꝛ potentie. 64.
¶Alia species ex ea ẽ: eius habitatio ẽ i kist fell. Et oẽs q̃dẽ dclinãt ꝛ ꝟgũt ad caliditatẽ. 65
¶Origo ꝛ augmẽtũ sanguinis est ab epate. Et trãsit inde p venas ad totũ corpus. 66.
¶Ex eo ãt ẽ sanguis quẽ cõtinet cor. Sãguis ãt calide ꝛ humide, est qualitatis. 67.
¶Sit⁹ colere nigre ẽ i splene: nec est falsa opinio ista. 68.
¶Turbulẽtia sanguinis ẽ naturalis. Quelibet aũt ab ista ẽ innaturalis. 69.
¶Que pculdubio gñantur ex ꝯmixtiõe ꝛ adustiõe alioꝝ humorum. 70.
¶Principalia ꝛ radices corporis sunt q̃tuor: alia ab eis sũt velut rami. 71.
¶Unũ ex his est epar. Et ip̃m quidẽ preest cibo ꝛ nutrimento corpore. 72.
¶Cor alit corpus vita. Et nisi ipȝ eẽt corp⁹ assĩlaret plãte. 73.
¶Abinde ẽ calor q̃ ẽ corpori: sicut elemẽtũ qd trãsire facit ab ipso abȝar. 74.
¶Ecce ꝙ cerebrũ cũ neruis ꝛ filio nuche custodire p̃uat ignẽ ꝛ calorẽ cordis iflãmatiõe. 75.
¶Ex eis ẽ mot⁹ iuncturaꝝ. Sȝ testiculi sẽ mẽbra gñatiõis. 76.
¶Ex generatiõe eoꝝ spẽs ꝯseruant in quoꝝ termiatiõe fieret terminatio ꝛ abscissio. 77.
¶Caro: pinguedo: ꝛ spẽs glandularũ sunt tãq̃ famulãtes p̃dictis. 78.
¶Ossa: ꝛ pãniculi: ꝛ ligamenta sunt velut colũne ꝛ fulcimenta corporis. 79.
¶Ungues ãt fuerũt i extremitatib⁹ pp auxiliũ. sȝ pili fuerũt pter superfluitates vł ornatũ. 80.
¶Sed oia sunt famulãtia: cuȝ pficiãt staturã ꝛ figurã per radices. 81.
¶Spũs naturalis efficit ex fumo seu vapore laudabili puro ꝛ mundo. 82.
¶Qd aũt ex eo iã purificatum existit in corde ẽ illud p qd manet vita ꝛ existit. 83.
¶Hec generatio etiã qd ex eo fert in cerebro ꝛ ei⁹ miringa fit voluendo. 84.
¶Insunt ãt huic spiritui imaginatio: rõ seu intellect⁹: ꝛ memoria: cũ ꝯplent ꝛ pficiũt ipsi⁹ spẽs in vẽtriculis cerebri. 85.
¶In q̃libet ex spiritib⁹ ẽ ꝟt⁹ ppria ab illa q̃ est in alio. 86.
¶Septẽ virtutes numerant in natura sȝ diuersitatẽ eaꝝ i forma ꝛ specie. 87.
¶Ex his ẽ ꝟt⁹ imutatiua spmatis: pter qd depingat ip̃m. 88.
¶Ex his ẽt est virt⁹ q̃ aliq̃ forma ꝛ figura iformat corpa: nec non quãtitate et numero. 89.
¶Est etiã ꝟt⁹ attractiua: digestiua: retẽtiua: ꝛ expulsiua. 90.
¶Est ẽt ex his ꝟt⁹ vniẽs mẽbris qd sĩlat corpi ex nutrimẽto. 91.

Due sunt spẽs virtutis vitalis
⁊ actiõis cuiuslibet ex eis sunt
due partes. Ex q̃b⁹ est vna q̃ fit
actio pulsus sup dilatationẽ ⁊
ↄstrictionẽ veaꝝ pulsatiliũ. 92.
Soror autẽ hui⁹ est illa q̃ agũ-
tur actiões cuiuscũq; agibilis:
sicut ẽ amare: ⁊ hr̃e aliq̃d odio
⁊ depssio aie: ⁊ ei⁹ exaltatio. 93.
Nouẽ sunt virtutes q̃ ab aia nu
merant̃. et q̃b⁹ sũt q̃nq; sub sen-
sitiua visiua auditiua olfacti-
ua gustatiua ⁊ tactiua vl'is. 94.
Est etiã virtus ad neruos pue-
niẽs ex qua seu p quam mouet
q̃s artus ⁊ iũcturas suas. 95.
Ex eis etiã est virt⁹ q̃ imaginã
tur res sicut videntur. 96.
Est aũt adhuc ex eis virt⁹ in q̃
est rõ. Et ẽt i q̃ est memoria. 97.
Oẽs opationes virtutũ nume-
rant̃ ſm ipsas virtutes quarũ
sunt operationes. 98.
Hec aũt operatio dr̃ equiuoce
de q̃b⁹ dr̃: sicut de attractiõe di
gestione et retentione. 99.
At sicut de trãsitu ſm penetra
tionẽ cibi ⁊ appetit̃. Nã attra-
ctio est opatio simplex vni⁹ vir
tut; soli⁹. Appetit⁹ v͛o cibi exi
stit ex duab⁹ opatiõib⁹ simlr̃ cõ
positis. s. ex opatiõe sentiendi
et attrahẽdi. Opatio aũt scien
di ⁊ impellẽdi efficit trãsitũ et
penetrationẽ cibi. Hec em̃ opa
ex p̃dictis ãbob⁹ efficiunt̃. 100.
Rememoratio sexta rerũ neces
sariaꝝ ex q̃b⁹ pria est aer. 101.
Sol h; indicia sup aerẽ: q̃ siq̃-
dẽ insũt tpib⁹ ãni manifestant̃
ex impssionib⁹. Climata ẽt hñt
sup hec indicia. 102.
Aer etiã alterat̃ et immutatur
ratione alicui⁹ astri oriẽtis vl̃
occidentis. 103.
Cũ ẽt sol appropinq̃t ĩflãmat;
incẽdit et inflãmat aerẽ. 104.
Hoc siq̃dẽ verũ est intãtũ ẽt q̃
cũ inflãmata elõgant̃ aliq̃ mõ
a sole vident̃ aerem aliquãtu-
lũ infrigidare. 105.
Si etiã stelle q̃ dicunt̃ infortu-
nate fuerit in exaltatiõe sua si-
gnificabũt sup corruptionem
aiatorũ. Si v͛o q̃ fortunate di-
cunt̃ fuerint ibidẽ significabũt
salutem eorũdem. 106.
Tãto frigidior est illa quanto
alteri⁹ sup mõtes existit. ↄple-
xio v͛o ville existentis in valle
iudicatur calida. 107.
Si v͛o mõtes a parte meridiei
et claudat̃ mõtib⁹ iudicet̃ ifri-
gidari a septẽtrione. 108.
Uilla edificata a parte meri-
diei iudicat̃ calida rõne ex suf-
flationis illi⁹ vẽti meridiona-
lis super eam. 109.
Sed si sit ex pte occidẽt; habe
bit aer ei⁹ grossitiẽ. Si vero ex
pte oriẽt; hẽbit subtilitatẽ. 110.
Mare hñt ↄ̃riũ indiciũ i hoc.
sicut sapiẽtes retulerunt. 111.
Trãsmutatio aeris rõne vẽto-
rũ. Uẽti em̃ generãt i aere illõ
qd generãt in eo mãsiões i al.
impressiones. 112.
Est q̃dẽ i meridiõali calitas et
hũiditas ꝓ quãto generat sup
calefactiões ⁊ putrefactões. 113.
Frigiditas ⁊ siccitas insũt se-
ptẽtrionali ⁊ ideo generat̃ ide
tussis. 114.
Calor ⁊ subtilitas insũt oriẽta
li. et frigiditas ⁊ grossities oc
cidentali. 115.
Ois angul⁹ terre mollis: cui⁹
circũferẽtie sunt discoopte mo
tib⁹: ⁊ habens fontes aque dul
cis est siquidẽ cõplexionis hu-
mide. 116.
Generat̃ autẽ siccitas in aere

appropiquāte alicui ville: cui⁹ terra vel loc⁹ saxosus est ꝛ salsus. 117.
Dom⁹ valde patula et oīb⁹ vētis discoopta est in hyeme valde frigida: estate vo cala. 118.
Ex domo aūt depssa ꝛ subterranea habet iudiciū ɔtrariū. 119.
Calor inest pāno facto ex serico ꝛ coto: et frig⁹ i inrasculo. i. pāno plano non lanuginoso seu velleroso et lineo. 120.
In cōpositis ex pilo et lana inest cum caliditate aliquātulū siccitatis. 121.
Judicat caliditas sup ɔplexionē cuiuslibet floris: ꝛ cuiuslibꝫ aromatici: exceptis quinqꝫ: scꝫ myrta: salice: nenufare: rosis: ꝛ violis: que qdē sunt frigida: tū etiā aromatica. 122.
Laudabilior et vtilior ex colorib⁹ visui est niger aut viridꝫ. Albus aūt ꝛ citrin⁹: neqꝫ nō oē splēdidū ledit et disgregat lucem oculorum. 123.
Scito ꝙ vera cibi actio est augere augenda ꝛ restaurare oē depditū ex dissolutiōe corporꝭ ꝛ ad pstinū statū deducere. 124.
Est aūt ex eo eligēdus ille q̄ in sanguinē laudabiliorē ɔuertit et transmutatur. 125.
Leuis aūt et subtilis est ex eo panis tritici: ꝛ carnes pullorū galline ꝛ sicut bliti ex olerib⁹: hi eñ cōueniūt patiētib⁹. 126.
Grossi aūt ex vsualib⁹ sunt sicut similia: et sicut muto delectabilis duorū annorū. 127.
Piscis not⁹ habitās in rupib⁹ est cib⁹ vexato ab exercitio et labore. 128.
Ex eis etiā subtilis malitie: sicut sinapis cepe ꝛ alliū: hi aūt gnāt colerā rubeā: vn̄ ꝛ qn̄qꝫ sumunt in via medicine. 129.
Ex eis sunt etiā generātes melācoliā ex qua in q̄busdā corporib⁹ morbi generant: velut hyrci antiq̄ boues panis furfure⁹ ꝛ caseus. 130
Rursus quidā ex his causant ꝛ efficiūt humorē flāticū sicut grossi et genera lactis. 131.
Aque delectabiles et fluuiales ɔseruāt humiditatē radicalē: et causant egressū secū ꝛ supfluitatem: digerūtqꝫ ꝛ deducūt cibum per venas. 132.
Melior est ex aquis pluuialis munda: qm̄ nihil admiscet ei ꝙ inferat eis nocumentū. 133
Ex eis aūt sunt egredīetes a naturali dispositione earū quarū ppria actio est s̄ꝫ cōplexionē ei⁹ qđ admiscet eis. 134.
Omne qđ bibit ex ceruisijs lacte et vino nutrit corpus. 135
Potus ɔuertēs corp⁹ ad sui naturam est sicut oximel ex sui iuuamento. 136.
Sōnus est quies virtutū aīaliū motiuarū ꝛ sensitiuarū 137.
Ipse enim calefacit corporis interiora ex q̄ fit cibi digestio laudabilis ꝛ melior. 138.
Si aūt somnus multū plongat replebit caput humorib⁹. 139
Ipse eñ humectat corpora: ꝛ relaxat: extinguitqꝫ calorē viuificantem ipsa. 140
Tpata vigilia excitat valde sensus ꝛ disponit vires ad exercēdū opatōes suas ꝛ cū hoc mūdificat corp⁹ a fecib⁹ ꝛ supfluitatib⁹. 141
Ex longa aūt vigilia ɔtigit exp gefactio ꝛ insōnietas generās anxietatē ꝛ angustiā aīe. Ipsa etiā dissoluit spūs: ꝛ corpora fedat: ꝛ corrūpit splēdorem ꝛ claritatē corporis ꝛ colorem eius: et pro

fundat occlos: nocetq; digestioni: & mentē tollit: & corpꝰ infrigidat. 142.

¶ Et exercitūs decet qđ fiat tēperatū: moderatum: & eq̄le naz eq̄t & tpat corpa: & efficit egressū supfluitatū & hūiditatū. 143.

¶ Disponit etiā corpus ad hoc vt nutriatur: & disponit paruū vt augeatur. 144.

¶ Immoderatū ex eo ppe dicit labor: q̄ q̄dē spiritū euacuat: & educit: & emacerat pigues & carnosos: & iſtāmat calorem extraneū educit ēt hūiditates a corpore: & debilitat neruos ex violētia dolor: & facit corpꝰ senescere añ etatē senectutis. 145.

¶ Ultimata quies ē icōueniēs neq; est iuuamētū in vltimitate eiꝰ: imo ipsa replet corpꝰ hūiditatibꝰ sicut & glādul' et nodis: neq; disponit corpus ad aliquē cibum. 146.

¶ Corpꝰ idiget vniuersali euacuatiōe omnium mēbrorū corporis p flobothomiā et farmaciam: ex qua quidē est perfectū iuuamentum in vere. 147.

¶ Uomitꝰ fiat in estate. Sz melācolia educat̄ in autūno. 148.

¶ Gargarismata & dentifricia purgāt & mūdificāt palatuz et dentes. 149.

¶ Prouoca vrinā alias incidēt in hydropē. Et pnoca mēstrua sināt corrūpent̄ corpa eoꝝ. 150.

¶ Due feces i colica: nā in earū eductiōe curabit̄ patiēs. 151.

¶ Utere balneo ad tollēdū sordes & imūdiciā: neq; sis i h̄ piger si vel' educere supfluitates a corpis supficie & cutē ab accidētibꝰ imūdicie mūdāfacer̄. 152.

¶ Coitꝰ ꝯmēdat̄ iuuenibꝰ quatenꝰ p eū a nocumentis ꝓnitiosis liberentur. 153.

¶ Nequaquā tamē ꝓcedat̄ macris: senibꝰ: aut ēt debilibꝰ. 154.

¶ Incurrit podagrā et dolores alios ille q̄ vtit̄ coitu immediate post cibū sumptum. 155.

¶ Multꝰ coitꝰ debilitat corpus facitq; ipz hereditare varias species nocumētoꝝ et doloꝝ. 156

¶ Ira aievl' timor icitat frigiditatem q̄ qñq; magnificat̄ intm̄ donec ledat in vltima. 157.

¶ Magnū & multū gaudiū impinguat corpus: & ideo multum ledit et pinguem & crassum. 158.

¶ In lamento quidē et tristitia fertur indiciū nocumēti sup macrum. Et confert indigenti dissolutione. 159.

¶ Morbi ex superfluo calore in mēbris ꝯsimilibus absq; supfluitate generati sunt sicut morbꝰ febrilis: et consumptiuus sicut in ethica et ptisi. 160.

¶ Morbus aūt ex calore cū humore ē sicut febris putrida. 161.

¶ Ex eis aūt sunt morbi frigidi absq; materia: sicut ꝯgelatio ꝯtīgens ex niue grandine vel frigore. et ex eis est frigꝰ cū materia: sicut paralysis cū magna quātitate flegmatis. 162

¶ Ex eis est humidꝰ absq; supfluitate: sicut habitudo corpis q̄ laxa vel mollis videtur. & ex eis est morbꝰ humidus cū materia humorali: sicut repletio ventris in hydrope. 163.

¶ Morbꝰ siccus cū materia est sicut cancer vel glādula. Sz siccus preter quod in corporibꝰ sicut materia est sicut spasmꝰ ex inanitione. 164.

¶ In mēbris organicis existunt morbi cui accidit i plasmate lesio vel nocumentum. 165.

¶ Est aūt morb⁹ in augmēto si fuerit caput nimis magnū. ꝛ in diminutione: si fuerit stomach⁹ nimis paruus. 166.
¶ Si videat̄ forma capitis lata vel cōpressa erit error vel peccatum in plasmate. 167.
¶ Ex eis ēt ē morb⁹ ī ꝯcauitate cū accidit ei nocumētū sicut cū plāta pedis carne repleat̄. 168.
¶ Aut si accidat ꝛ iterponat̄ aliq̄d in poris ꝛ meatib⁹: sicut ꝯtingit in oppilatiōib⁹ ex lapidib⁹ renū cōtingentib⁹. 169.
¶ Aut si mēbrū qd̄ dꝫ eē asperū sit lene: vt stomach⁹ ī q̄ supflua humiditas exuberat. Aut si qd̄ dꝫ esse lene exasperet̄: sicut canna pulmonis cū exiccat̄. 170.
¶ Est aūt numer⁹ a nā egrediēs in sex vel quatuor digitis. 171.
¶ Interdū vniunt̄ duo digiti et iūgunt̄. Et interdū crura innaturaliter separantur. 172.
¶ Solutio diuisi in alias vnionis existit in cōiūctiōe mēbrorū aut in separatiōe. In cōiūctiōe q̄dē sicut ex dislocatiōe brachij ꝛ incisiōe pedis vel man⁹. 173.
¶ Solutio ī ossib⁹ est fractura. In tunicis aūt ꝛ venis dicit̄ ruptura. Sꝫ solutio facta ſm latū vel lōgū in neruis dicit̄ fixura vel punctura. 174.
¶ Solutio facta in ligamentis vel chordis dicit̄ q̄ssatio. ꝛ arabice dicit̄ rabat. Sed facta icarne dicit̄ vuln⁹. Si tū ꝓduceret̄ tēpus ei⁹ diceretur vlcus. Sed facta in sola cute dicitur excoriatio. 175.
¶ Cause diuiduntur in manifestas apparētes q̄. s. ꝯtingūt cuti ꝛ superficiei corporū sicut ignis ꝛ nix percussio aut ruptura contingens ex saltu. 176.
¶ Ex causis etiā sunt q̄ dicūtur ꝯiūcte. Et ipē q̄dē sunt iter has species differētes: ꝛ hoc qꝛ quādiu ꝯtinuat̄ putrefactio ꝯtinuat̄ ꝛ febris putrida. Ex causis etiā sunt q̄ añcedentes appellant̄ oī repleto corpi cōgruētes. 177.
¶ Ex causis efficiētib⁹ vniuersaliter est q̄cquid corrūpit membri cōplexionē ex infusione humoris ad ipsum. 178.
¶ Hec sunt potētia impellētis ꝛ debilitas seu impotētia recipiētis et multitudo mali humoris fluētis: latitudo meatuū: et debilitas nutritiue hec ē em̄ sufficiēs summa earū: necnō etiā qꝛ videbis qualitatē in substantia corporis existētē suparī: ꝛ ad sui cōtrariū declinare. 179.
¶ Qd̄ gn̄at ieo calorē est q̄dē cā q̄re ꝯtigat corpi illd̄ qd̄ ide eidē ꝯtigere ꝯsueuit. Ut⁹ aūt ꝛ es⁹ alliū ē calidū ī potētia. Sꝫ calidū ī actu ē sicut calor solis. 180.
¶ Ex his sunt mot⁹ aīe sicut ira ꝛ mot⁹ corpis sicut labor: ꝛ corruptio ꝛ putrefactio: ꝛ cibi puitas: ꝛ qd̄ poros corpis cutis claudit ꝛ cōstringit sicut aer. 181.
Cā vero hax egritudinū est q̄cq̄d ī eo frigiditatē gn̄at: ꝛ q̄ncꝫ soluit̄ ex eo dissolubile: cui⁹ virt⁹: aut ē potētia velut ꝯtigit in iusquiamo assumpto aut ī actu sicut in niue. 182.
Fames ē cū pabulū sp̄ūꝫ terminat̄: ꝛ sic ꝯtigit cū termiat̄ ꝛ cōsūit̄ oleū ī lāpade vl' crucibulo. Uehemēs ēt saturitas ex crapula calorē suffocat ꝛ extiguit. 183.
Mot⁹ aūt fortes ꝛ diurni sūt cā euacuationis spirituū ꝛ infrigidationis corpis. Quiete etiam īfrigidat̄ calor sicut flāma fumo extinguitur. 184.

¶ Fortis & valida corpis densitas cõcludit calorẽ in corpe donec extinguat corp⁹ immoderate rarũ seu spõgiosũ de facili infrigidat cũ sit ppinquũ & dispositũ ad hoc vt i eo calor de facili dissoluatur. 185.
¶ Cũq; sunt numero scripta humiditatẽ generãtia ex qb⁹ aq̃ calida dulcis sup totũ ĩfusa est humida in actu. 186.
¶ Ex hũectãtib⁹ aut ĩ potẽtia est vsus pisciũ delectabiliũ casei recẽtis quies corpis & imoderata refectio vel saturitas. 187.
¶ Cũq; sunt siccitatẽ generãtia sensu itellectu ve apprehẽsa: ex quib⁹ qdã actu existũt sicut boreas et qdã in potẽtia. sicut es⁹ sinapis & tãta fães seu abstinẽtia p quã hũiditas corpis cõsumat: & ois mot⁹ fortis & violẽt⁹. Cõtigit etiã corpis exicatio ex vẽtris solutione. 188.
¶ Cause magnitudinis mẽbrorũ sunt fortitudo et potẽtia formatiue & etiã nutriẽtis. 189.
¶ Cause prauitatis mẽbrorum sunt ↄtrarie eis q̃ magnitudinẽ efficiunt eisdem. 190.
¶ Cause corruptiõis formaꝝ ẽ in numero similitudinũ qđ q̃dẽ rõe malitie ↄplexiõis existẽtis i matrice cõtigit: aut puitate spmatis: aut malo egressu fetus i ortu suo ex cui⁹ tortura cõtingit peccatũ ĩ figura & forma. 191.
¶ Ex his etiã est nutrix si deliq̃rit fasciãdo ipꝫ aut eleuãdo vł deprimendo ipsum. 192.
¶ Uel si forsan augeat i eo cib⁹: aut ad nutriendum qui malus existat. 193.
¶ Aut si puer debilitate sua cadat cũ nõ regit ab alio. & ipi⁹ tibia aut crus ĩn frãgãt: vel eius nas⁹ pcutiat taliter φ ide tẽsionẽ & pssionẽ patiat. Nõ ei pt mẽ rectificari si moueat qs ipotẽs se sustinere rõe fracture ossi nõ dũ pfecte cõsolidate. 194.
¶ Hec ẽt facit młtitudo humorũ in leprosis ↄpuitas eorũdẽ & cõtinuitas febres faciẽtib⁹. 195.
¶ Aut tortura oris & faciei cõtigẽs ex mollitie & relaxatiõe nerui aut corrugatiõe & tẽsiõe nerui v̾sus collũ declinante. 196.
¶ Uestigia apostematũ & cicatrices vlcerũ & vulnerũ pculdubio formas in superficie corrũpunt. 197.
¶ Sapiẽtes dederũt opã in collectiõe eoꝝ q̃ sũt de gñe clandẽtiũ & obturãtiũ poros et meat⁹ ex qb⁹ sunt fortitudo retẽtiue & debilitas expulsiue: interdũ ẽt frig⁹ est causa huius. 198.
¶ Siccitas ẽt coartat eos valđ & simłr faciũt ligature: ipa etiã augustat et obliq̃t per ↄstrictionẽ exterius in aliquo membro generatuꝫ stringit etiã eos medicina stiptica. 199.
¶ Hoc etiã cõtingit interdũ cõsolidatione vulneꝝ et vlceꝝ: et ẽt verruca seu porus et carne innaturaliter augmentata. 200.
Hoc ẽt hũor fac̃ aut sanies vel sãguis lac coagulatũ et aq̃. 201.
Hoc etiã faciũt vermes lapis. et fex sicca et dura et aer. 202.
Causa operationis meatuum sunt fortitudo expulsiue et debilitas retẽtiue. 203.
Et his ẽt ẽ oĩa medicina aptiua calida et hũida necessario. 204.
Quicquid auget et excedit numero i nobis: auget sic ex młta materia vt digitus si fuerit materia illaudabilis. aut rana si materia illaudabilis. 205.

Quicq̃d minuit in nobis nume ro:cõtingit cõtrario eius cuius rememorationẽ fecim⁹. 206.
Cã generans asperitatẽ ẽ abla tio hũiditatis:q̃lterdũ ex hũore frigido ꝯtingit pulnere stiptici tate ciboꝝ ꝛ medicinaꝝ. 207.
Causa leniens asperitatẽ est si cut humor viscosus:et oẽ pin gue vnctuosum. 208.
Proculdubio oẽ illud de cuius natura est vt stet separatũ ab ali quo:cũ aliq̃ mõ ei vnit̃ si cũ eo dẽ ꝯiungetur. Si vuln⁹ nõ debite so lidet̃:ꝙ res in mẽbro inopinata ostendetur. 209.
Ex hoc etiã est fortitudo i muta tiõe ꝛ debilitas i formatiue. 210.
Quãuis separatio ꝯtingẽs cuili bet ex eis de quoꝝ natura ẽ vt sunt in situ ꝯiũcta sit de gener̃ ꝛ numero egritudinũ situs ꝛ posi tionis in mẽbris organicis:ꝛ ni hilominꝰ etiã ꝓprie de gñe solu tiõis diuisi seu ꝯtinuitatis cui⁹ q̃dẽ solutiõis cãe he referũt̃. 211.
Humor q̃dẽ hñs vim et q̃litatẽ vstiuã ꝛ calefactiuã ꝛ corrosiuaꝫ vl' sanatiuã:aut hypostasis im pulsa seu imbibita ꝯtusionẽ i fe rẽs:vel viscositas relaxãs ꝙ mo uere deberet vel salt⁹ ꝯtũdẽs la niãs ꝛ disrũpẽs vel lapis offen dens et cõtũdens. 212.
Ex eis sunt medicine corrosiue ꝛ vstiue:vt ferrum corrodens et laniãs. et q̃nqꝫ vẽtus scindit ra tione tẽsionis. Idem etiaꝫ agit ignis sicut in ceteris. 213
Quedã accidẽtia reperiũt̃ in operationib⁹ et q̃dã in q̃busdã corpori ꝯtingẽtib⁹:ꝛ q̃dã i egre diẽtib⁹ ab eo dẽ puta in fecibus: egressu. s. sãguis sudor ꝛ vrina. 214
Egressus naturał opatiõis di spositiõe sua est triplex. s. ipi⁹ de bilitas:ipsi⁹ ablatio:ꝛ ipsi⁹ imu tatio seu corruptio:qđ in q̃libet morbo est etiã manifestũ. 215.
Debilitas em̃ opatiõis visus est cũ aliq̃s debiliter videt:ꝛ ipsius ablatio cũ oĩno visus ꝓhibet̃ vł auferẗ:ꝛ ipsi⁹ corruptio ꝛ incõue niẽs imutatio cũ imaginat̃ se vi dere que non videt. 216.
Exempla accidẽtiũ ꝓportiona bilia reperiunt̃ in accidẽtib⁹ cõ tingẽtib⁹ aliis opationib⁹. 217.
Sensus visus attingit ꝛ ꝑcipit interdũ aliq̃ ex accidẽtib⁹ q̃lita tũ corpori ꝯtingẽtib⁹ citrinitatẽ ꝛ tumorẽ visu ꝑceptibilẽ. Et in terdũ attingit ꝛ ꝑcipit auris ali qđ ex eisdẽ sicut sonũ vẽtris i hy drope. Percipit etiã ex eis aliq̃ sensus odorat⁹ queadmodũ fe torẽ ꝯtingẽtẽ i vlcerib⁹ putridis et corrupt̃. Ex eis etiã est q̃d suo sapore ꝑcipit̃ ꝛ sic ꝯtingit cũ acre dovł acetositas i ore ꝑcipit̃. Ta ctũ etiã ꝙ ex eis cognoscit̃:sicut p̃ per tactũ cognoscit̃ cancri duri ties. 218.
Sup accidentia ab egrediẽtib⁹ a corpore sumpta excitant̃ siquĩ dem quinqꝫ sensus. 219.
Sicut in vrina si rubea sit vel ni gra. et sputo si fuerit vel sangu̾ vel sicut butyrũ. ꝛ in eo qđ q̃deꝫ rõne dissolutiõis vel resolutio nis egredit̃ sicut ꝯtingit vẽtosi tate:sternutatiõe:oscitatiõe. In vomitu et repit̃ iterdũ acetosi tas amaritudo vel stipticitas ꝛ cũ vrina fuerit fetida significat q̃dẽ sup vesice vlcera:ꝛ si in sudo re sentit̃ si frigid⁹ fuerit vel cali dus tenuis vel viscosus. 220.
Et q̃dã accidẽtia sunt patiẽtiũ passiões ꝛ apđ nos signa ꝛ dmõ strationes. Et postq̃ feci memora tionem de his quasi transitorie

et in generali factã nũc rememorationẽ de eisdẽ in spãli. 221.
Omne signũ sicut dictũ est rememoratiuũ aut psentis indicatiuũ: vel futuri pnosticũ. Est tñ vtile nõ necessariũ l nobis q referim⁹ ex eo qd pterijt sicut hũiditas terminati sudoris. 222.
Omne illud qd signat sup illud qd iã existit: neq nõ etiã qd signat sup illud qd speram⁹ ẽ qdẽ mltũ necessariũ: cura ei ꝯueniẽs fit a nob cũ auxilio hui⁹ rei. 223.
Ex his qdẽ signis sũt qdã generalia: z qdã spãlia: z particularia alicui ex mẽbris de qb⁹ qdẽ speciali⁹ faciã rememorationẽ i arte seu pte artis curatiue. 224.
Omne signũ generale sumit a mẽbris pncipalitatẽ z dñiũ habentib⁹: puta ab epate cerebro z corde: hec em̃ ẽm ꝟitatẽ dicũtur principalia. 225.
Et cũ est recte formatiõis seu imaginatiõis z ratiocinationis seu cogitatiõis sane memorie. z recordationis. 226.
Mot⁹ etiã z sensus laudabilis signat sup capitis sanitatẽ z nocumẽta eius ꝯtingẽtia denotant pculdubio q morbi existãt in cerebro. 227.
Cum cor incedit recte in passione sua: tũc ei⁹ dispositio ẽ pacifica z trãquillia. 228.
Nequaq fuerũt genera pulsus in nũero denario posita nisi ab ore sapiẽtis. Quoꝝ qdẽ pm⁹ ab estimatiõe dilatatiõis est assumpt⁹: ipse em̃ significat super dñium z fortitudinẽ virtutis et ipsius equalitatẽ. 229.
Magn⁹ aũt ẽ cui⁹ dimẽsiones eminẽt z descẽdũt: z significãt super fortitudinẽ ẽm suam existimationem. 230.
Paru⁹ pulsus est: ꝯti⁹ in virtute: z etiã pulsus lõgus et breuis. 231.
Ex eo strict⁹ z lat⁹ necnõ etiaꝫ eminẽs z pfundus. 232.
Gen⁹ ei⁹ relatũ tẽperiei mot⁹ estvari⁹ z diuersus. Ex q est pulsus velox magne iactãtie: z significat qdẽ sup vim z calorẽ. Ex eo etiã pulsus est tard⁹ dominãs cõgelatiõis vñ signat sup debilitatem cum frigiditate. 233.
Gen⁹ sumptũ ab existimatiõe tpis qetis diuidit in suas spẽs: scꝫ in frequẽtẽ spissum z sine qete significãtẽ sup debilitatẽ virtutis z caloris. Et i tardo sibi cõtrariũ q sup laxitatẽ z frigiditatem attestatur. 234.
Gen⁹ sumptũ i dispõne ꝟtutis diuidit i fortẽ pulsantẽ z magnũ z in sibi ꝯtriũ debilẽ: cui⁹ pulsatio pfunda est z exilis. 235.
Ex genere sũpto a corpore vene p tactũ pulsus dur⁹ q attestat sup siccitatẽ. et ex eo est q tactu mollis z humid⁹ repit signans sup sui corporis mollitiem. 236.
Gen⁹ sũptũ a pria qlitate corporis vene signat recte sup cõplone. s. frigid⁹ sup frigidã: z calidus super ꝯtriam. 237.
Gen⁹ sumptũ ab eo quo rplet vena dclarat dispõnẽ z esse hũorum ei⁹. Plen⁹ em̃ sup humoruꝫ abũdãtiã. Et vacu⁹ sup ipsoꝝ diminutionẽ hꝫ attestari. 238.
Gen⁹ sũptũ ex motiõib⁹ z quietib⁹ pulsus detegit qdẽ ad sensũ spẽs eoꝝ. Est aũt ex eo spẽs iusti põderis: z ꝯueniẽs pulsib⁹ etatũ tẽporũ anni z regionis. et ex eo etiã est egrediens a debito consueto. 239.
Ex eo etiã est sine põdere ꝯtri⁹ ei quẽ pmisi sine põdere 240.

Aliud genus ei⁹ sumit ab eq̄litate vniformitate aut diuersitate ⁊ inequalitate ipsius. 241.
Qui recte incedit vniformiter ⁊ ordinate dr̄ vnit⁹ siue equalis.
Qui vo claudicat ⁊ deuiat i hoc ineq̄lis dr̄ et diuersus. 242.
In diuersitate generis sumpti in numero pcussionū arterie sūt differentie. 243.
Differēs pluribus pcussionib⁹ diuidit in duas species. 244
In equalitate ⁊ diuersitatib⁹ ordinatū: et ordine carēte: quē scȝ a ia pcipere nequit. 245.
Dn̄s huius ordinis dr̄ reuersiuus: ⁊ est b̄ȝ dictū nostrū ille qui post q̄ nūc sic pcussit ⁊ r̄uertit ꝯn̄r ad pcutiendū sicut prius. 246.
Ex eo etiā est cuius regress⁹ minime sūt vniformes: ⁊ talis est q̄ cauda soricis appellat. 247.
Est etiā ex eo qui differēs seu diuersus ī vnaq̄q; pcussiōe repit cū mēsura. iiij. digitoꝝ capitꝫ. 248
Ex his q̄dē est pulsus itercisus ⁊ dn̄s ꝯiūctiōis. Ex his ēt est alt⁹ humilis ⁊ depressus. 249
Ex his etiā sunt in cuius ꝑcussione duo sunt ictus: ⁊ ex eis etiā in quo sunt plures. 250.
Est etiam ex eis vermicularis. ⁊ serrin⁹. Similiter formicularis et vndosus. 251.
Ex his etiā est ille q̄ tremul⁹ dr̄: et q̄ est sig̃ans sup ethicā. 252.
Ōis quidē pulsus cōtinet duas spēs: est etiā vna eq̄lis q̄ ex āba bus ꝑ͛tijs descēdit seu reponit i gradu. 253.
Inter species vero generalis diuersitas nō est eq̄lis ⁊ media in diuersitate. 254.
Ex pulsu temperati corporis cognosces pulsū cuiuslibet: donec scias ex eo cui lateri equat: aut inequalis efficiatur. 255.
Omnis pulsus egrediens a dispositione cōueniēti dicit cōparari ad egressum complexionis eius. 256.
Scito esse varias species pulsuū i diuersis etatib⁹ q̄tuor āni tpib⁹ ⁊ diuersis regionib⁹. 257.
Et etiā in diuersis ꝯplexiōibus hoim ⁊ habitudinib⁹ masculis et mulieribus. 258.
Pulsus velocitas cum magnitudine est in calido. Sicut etiā ⁊ in etate iuuentutis: et in masculo. 259.
Talis autē est in regione ⁊ habitatiōe meridionali: macro: in pregnante et estate. 260
In frigido em̄ est pulsus paruitas ⁊ tarditas: et cōsil'is q̄dē est in senibus et autūno. 261.
Consimilis quidem est in mulierib⁹: ⁊ in pigui carnē laxā habenti. talis etiam est in septentrionali. 262.
Cuiuslibet sicci quidem pulsus est durus: ⁊ cuiuslibet hūidi ē q̄dem pulsus mollis. 263.
Pulsus cuiuslibet habentis cōplexionē equalē ⁊ t̄ēperatā similatur quidē pulsui perfecto ipsius veris. 264.
Quartū clima sequitur complexionē predictā. 265.
Pulsus infantis frequens ē mollis. Pulsus autem senis est tardus et durus. 266.
Pulsus cuiuslibet corporis multū humorē ferētis est valde plenus. 267.
Omne corpus vacuum a materia habet pulsum illaudabilē ⁊ vacuum. 268.
Pectus et pulmo sunt organa anime: que siquidē sana fuerint vite ꝯseruabuntur. 269.

Si operationes eorꝫ declinant ad aliquā malitiam: cor siqdez ignietꝫ ex sui inflāmatiōe. 270.
Et sputū qdē hꝫ significare sup pectoꝛi cōtingētia in quacunqꝫ egritudine eidē ꝯtingēte. 271.
Ablatio sputi proculdubio sup pncipiū attestatꝫ: significatꝫ eñ ꝙ materia i nullo est digesta. 272.
Si aūt fuerit paruum et tenue: habebit sup digōnē debilē attestari. 273.
Si vero fuerit mediū ꝛ eqle: in hoc qdē signatꝫ ꝙ morbꝰ iam ad mediū augmētū puenerit. 274.
Si aūt fuerit multū spissū: tūc pculdubio ē morbꝰ i statu. 275.
Tenuitas etiaꝫ sputi signat qꝺ humor faciēs morbū leuis sit et subtilis. 276.
Tale etiam signat ꝙ morbus sit velocis ꝛ cite digōnis. Si vo fuerit grossū significabit supra ꝯriū et tardum. 277.
Nigredo sputi significat super violentiam vstionis. 278.
Sputū vero viridis coloris significat sup colerā citrinā ꝛ porrinam. 279
Sputū habēs citrinitatem claram significat super coleram vitellinam. 280.
Sputū albū sigat sup humoreꝫ flāticū ꝛ rubeū sup sāguinē ꝛ sputū cuiusqꝫ fetidū ē pculdubio putrefactiōis significatiuū. 281.
Oē sputum sine fetore signat ꝙ i eo nulla sit putrefactio. 282.
Si sputi figura rotūda sit ꝛ cuꝫ hoc patiēs febrē patiatꝫ: hoc erit qdē ꝙ i diafragmate eiꝰ sit apostema. 283.
Si patiens nō cessauerit tussire: iam qdē icidit in ptisim. Sputū aūt egrediēs sine tussi ꝛ difficultate significat sup pfectā digestionem. 284.
Generatio. iiij. humorum est in epate ex cuiꝰ augmēto augetꝫ humor in corpore. 285.
Omne mēbrū rōne ipsiꝰ augetꝫ est nihilominꝰ in ipso membro propria operatio. 286.
Ex vapore aūt ipi insit spūs. 287
Ex reliquo corpore seu humore eius sano fit corpꝰ sanū: est autē humor sanꝰ cū epar sanum fuerit. 287.
Et aque qdē deferūt cibum ad ipsuꝫ: misceturqꝫ cuilibet humori sup eū dominanti. 289
Aque etiā mittuntꝫ ab ipso epate ad eiꝰ colatoria: ꝛ ipse nihilominꝰ cū humoribꝰ ꝯmiscetꝫ. 290.
Et ipsa qdē aq fert secū colores eorꝫ: necnō etiā oē illud qꝺ ē necessariū i declinatiōe ꝛ significatione eius. 291.
Et pculdubio qcqd diximus eū manifestū sup cuiꝰ veritatē sensus etiā attestatꝫ. Sūt eñ apud nos ex vrina significātes qlis sit pcessus patientis. 292.
Albus color vrine est ex signis sup multitudinē cibi ꝛ potꝰ seu nauseatiuā satietatē significātibus: aut super dñiū frigoris vel humiditatis flātice aut sup fluxum vrine, vel oppilatiōis epatis. 293.
Cum autem vrina videtꝫ modicū citrina significat quidē sup paucitatem colere. Sed cum est in colore ignea significat sup multitudinem colere. 294.
Et color quidem clarus sub rubeo ponitꝫ: i eo tamē est amplior colera rubea. 295.
Ualde aūt rubeus erit color eiꝰ a natura sanguinis: nisi tñ fuerit talis ex assumptiōe croci aut applicatione alicuiꝰ cōtingētis

nec ex colica. 296.
¶ Si aũt videat nigra postq̃ vi sa fuerit fusca significabit quidẽ sup forte algore. Si vo talis ap pareat postq̃ precessit valde ru bea significabit super forte hu moris vstionem. 297.
Iudicia autẽ super morbum ex colore vrie: nisi tñ fuerit talis ex cibo ipsam tingente puta oleri bus cassia fistula z oi re eã breui ter tingente sicut almuri z simi libus. 298.
Tenuitas quidẽ substãtie in vri nis significat super paruitatem digestionis. 299.
¶ Et proculdubio efficitur vri na tenuis per corruptionẽ cibi z oppilationẽ z epatis apa. 300.
Urine autem grossities signifi cat sup digõnem: aut sup multi tudinẽ hũoris flegmatici in cor pore existentis 301.
¶ Cuz hypostasis videtur alba in colore significabit quidẽ sup salutem infirmorum. 302.
Si autem color eius appareat citrinus hoc erit ex acumie co lere rubee. 303.
Si vero appeat velut sanguis significabit pculdubio sr mali tiã digõnis ipsius sanguis. 304
Et si talis dispõ ipsius prolon getur nec varietur: erit ex epa te apostemato. 305.
Et si fuerit nigra post intensam rubedinem z petẽs fundũ postq̃ prius apparuerit in alto signifi cat q̃dẽ q̃ iam puenit patiẽs ad hoc q̃ anima separet ab eo z po tissime cum casu vtutis nec est spes de eo aliquã: nec potest ei quicq̃ proficere cũ sit mors ppi qua ex violentia vstionis. 306.
Et si appareat nigra post ei⁹ su scedinem pter q̃ morbi materia sit acuta z potissime si cũ tali su scedie assit aliqđ signũ laudabi le et radix morbi fuerit ex melã colia significabit q̃dẽ sup morbi ɔsumptionẽ: et hoc sm pl'm. 307.
Si appareat nubes supernatãs in superiori parte vasis signifi cabit super cruditatem: licet sit in ea aliquid digõnis q̃ ex vẽto sitate ɔmiscente se ei impedit z inde sursum eleuatur. 308.
Et scito q̃ si videatur pẽdere in medio q̃ parua vẽtositas est in tali hypostasi. 309.
Et scito q̃ si preeũte citrina fue rit alba lenis ɔiuncta inferi⁹ de pressa z talis cõtinuo appareat q̃ digõ morbi sit completa. 310.
Cũ aũt apparet hypostasis nõ continuata significat super de bilitatem virtutis. 311.
Si vero fuerint cõtenta in ea si milia fragmẽtis ordei: significa bit quidẽ sup rasurã venax. Sz si assimilet furfuri z sine fetore: sigcabit sup vlcera vesice. Si au tẽ similet squamis metallox: si gnificabit super vstionem et la minationẽ continentem. 312.
Si sanies appeat in vase signi ficabit sup apitionẽ apatis. 313.
Si vero prolongetur egressus eius cum sanguine corrupto si gnificabit super apostema fleg monicum. 314.
Cum aũt hypostasis petit fun dum z spmati similat: est quidẽ ex humore grosso et crudo. Et si cum eadem sit harena mixta sci to illũ cui⁹ eẽ calculosum. 315.
Priuatio q̃dẽ fetoris contingit ex priuatione coctionis et dige stionis aut ex indigestione rõne indigestibilis. 316.
Omne illđ qđ ẽ vltimati fetoris est vltimate corruptionis. 317.

¶Si aūt odor ei⁹ sit extraneus horribilis: scito illum cuius est pati morbum vesice. 318.
¶Iam quidē retuli genera vrine simplicia. Ex dictis meis poterit q̄s vti in iudicijs compositorum ex eis. 319.
¶Interdū attestātur feces sup stomachum ꝛ interdum sup intestina: ꝛ ipsum epar. 320.
¶Feces q̄dē minuunt rōne magne trāsmutatiōis alimēti cū cōuertit in mēbris: nisi illi⁹ cui⁹ expulsiua fuerit debilis ꝛ attractiua fortis: ꝛ rōne alicui⁹ nocumēti contingētis. ꝛ hoc q̄dē significat repletionē corporis patiētis ex malis humoribus. 321.
¶Si aūt fuerit magne in quātitate: erit q̄dē signū ꝙ cib⁹ nō p̄beat augmētū corpi autꝙ attractiua sit in eo debilis ꝛ diminuta ēt expulsiua fortis rōne alicuius morbi vel nocumēti. 322.
¶Si āt feces fuerit albe erit oppilatio vel scpirosis in meatib⁹ kistis fellis ꝛ icteritia q̄dem est significātibus super hoc sēsibiliter. Sub hoc etiā genere est vrine citrinitas: nisi cū corporibus hūore flegmatico vl' mala ꝯplexione frigida inficiatur. 323.
¶Si vō appareāt rubee vl' ignite significāt sup excessuȝ ꝛ dominium colere rubee. 324.
¶Sed si similent' porro aut viridi eris i colore significabūt q̄dē morbū ꝛ malitiā magnā. 325.
¶Cum aūt apparebūt nigre in colore: hoc quidem contingit ex forti et antiqua frigiditate corporis cuius sunt. Et si tales appareant in morbo acuto significabunt super mortem futuram in propinquo. 326.
¶Si āt feces fuerit dure significabunt super fortitudinē attractiue aut super calorem vrentem vel super cibum stipticum ꝛ constrictiuum. 327.
¶Si vō fuerit feces molles ꝛ liquide nō erit fortis attractiua i corpore: aut in corpore erit frigiditas mala aut hoc cōtingit ex mala alia dispositione corporis vel ex cibo qui soluit ventrem ꝛ mollificat per naturā suā. 328.
¶Si differat et tardet egress⁹ fecū post cibū sumptum: hoc quidem contingit ex difficultate digestionis ipsarū: aut diminutione ꝛ debilitate expulsiue: aut forti frigiditate: aut ex ventrem necessario constringentibus. 329.
¶Si autē citi⁹ debito egrediātur: hoc quidem erit ratione cibi non constrictiui: sed potius p naturam suā mollificantis ꝛ soluentis: aut ratione humorum ꝛ humiditatuȝ ad eas fortiter impulsarum: vel ratione meatuuȝ sugentium ꝛ attrahentium aut ratione nocumentorum in intestinis contingentiū vt pote apostematis in al' vlceris corruptionis digestionis et aliarū specierum morborum eisdem contingentium. 330.
¶Si egrediātur cū sōno significabūt super magnam ventositatem. Si vero fuerint mixti saniei significabūt sup apostema in organis cibi existentia. 331.
¶Sȝ si appareat sanguis cū eis significabit quideȝ super vlcera et tenasmonem. 332.
¶Si aūt sūt multū fetide sig̃cabunt sup magnā corruptionem.
¶Si vō velut oleȝ supnatat eis sig̃cabūt sup liq̃factionē piguedinis corporis. ꝛ erūt proculdubio odoris acetosi ex hūore ace

toso. 333.
¶Sudor mult⁹ in morbis humi dis factus quidem est ex accidē tibus vim ꝛ naturam ipsorū referentibus: neqꝫ est sicut ille ex quo fit iuuamentum. 334.
¶Superfluus aūt in vltimo cū casu ꝟtutꝭ patiētꝭ ꝯtingit ꝑculdubio ex labore ꝛ debilitate ꝟtutꝭ ꝛ nature: vñ mors ē i ꝓpinq̄. 335.
¶Sed prauus sudor i morbis sup oppillationē ꝛ clausionē cutis ꝛ grossitiē hūoris ꝛ debilitatē expulsiue ꝛ paruitatē digestionis ꝛ ventris mollitiē ꝛ fluxum. 336.
¶Si appareat sudor valde alb⁹ in morbis sig̃cabit sup humorez flegmaticū. Si ꝟo sit citrinus significabit sup colerā citrinā. et si niger sup melācoliā. Si autē rube⁹ erit morb⁹ ex sāguie. ꝛ silr ꝓbet nob̄ signa suo sapore. 337.
¶Sudor subtilis ꝯtingit ex subtilitate humorum. ꝛ grossus ex grossitie eorandem. 338.
¶Si aūt fuerit vniuersalis i toto corpore est bon⁹. Sꝫ si ꝑticularis ꝛ specialis in vno loco est malus et illaudabilis. 339.
¶Qui etiaꝫ contingit tempore suo vna cū circuitibus ꝛ paroxismis febrium aut in die cretica ē q̄dē bonus ꝛ laudabilis. Cōtrariū autē bonitas lōginqua est ꝛ remota. 340.
¶Pronosticatio diuidit̄ i referēte: ꝛ significātē morbū futurū generari in sano: ꝛ significantē qđ debet cōtingere patienti in morbo suo. 341.
¶Signa aūt referētia sup egritudinē futurā sumunt̄ ex accidētibus significantibus super repletionē vel euacuationē cerebri aut residui corporis. 342.
¶Significat autez sup repletiones q̄es multitudo cibi: raritas balnei ꝛ exercitij: ex his nāqꝫ accidētib⁹ cōtingit repletio. 343.
¶Gen⁹ repletionis diuidit̄ i repletionē penes virtutē anime: q̄ si fuerit respectu immutatiue et digestiue nequaqꝫ erit appetit⁹ cōedendi laudabilis: eritqꝫ egestio mollis: ꝛ liq̄da: neqꝫ erit digestio in vrina. 344.
¶Significat aūt sup repletionē respectu virtutis motiue ex grauitate ꝛ lesione motus. 345.
Si āt sit repletio respectu pulsatiue: erit q̄dē ꝑtēs debilitas ꝛ pigritia pulsatiōis eius. 346.
¶Causa ꝟo debilitatis animarū seu potētiarū est illud qđ nequeūt pati ex chimis: nā pax ex eis ledit ꝛ grauat eas: nō aūt iō q: mēbroꝝ continuitates ex eis repleantur. 347.
¶Est autē alia repletio a predicta penes cōcauitates organorū scꝫ cū non poterūt tolerare ex eo quod membrorum cōcauitates replebuntur. 348.
¶Hoc autē genus ꝯtingit ex repletiōe: aut sāguinis puri ꝛ mūdi: aut colere aut hūoris flegmatici. Interdū aūt anime sue potiente fortes sunt nec grauant eas chimi. 349.
¶Cū dominatur sanguis alijs humoribus assunt somnus ꝛ dolor capitis i excessu cū tumore ꝛ rubore venarū. Estqꝫ possibile ꝙ inde cogitationes mutentur cū grauitate capitis et debilitate fatigatione sensuū. Reperit̄ em̄ tactu calidus cuꝫ grauitate humorum ꝛ scapularum ꝛ cuꝫ oscitatione. Et sunt interdum grauia latera et hypocundria. Et manifestus fluxus sanguinis a naribus cum aliqibus. Et etiam

venter est laxus: nõ tamẽ cũ delectatione ⁊ suauitate vite. ⁊ apparebũt somnia letitie ⁊ iocunda cum varietate ⁊ multitudie colorum. Accedet etiã pruritꝰ in loco flobothomie cum rubedine oculi insolita ⁊ apostematibus aut variolis aut pustulis corpis ⁊ opinatur se comedere dulcia in somnis ⁊ videbitur ꝙ gustet dulcia: ⁊ si prius eam non comederit. Unde si hec accidẽtia sint in vere aut in principio iuuẽtutis nouelle significabunt quidem nobis super egritudies ex sanguine generandas que quidẽ de facto ꝯfir apparebunt. 350.

¶ Cũ dominatur colera citrina aut crocea apparet quidem color cutis citrinꝰ cũ debilitate ⁊ casu appetitus cibi: ⁊ reperit in quo dñatur oris amaritudinem et mordicationem ex ipsa colera rubea in stomacho contingentem Acciditq; ei ventris solutio cum qua est colera rubea ⁊ insomnietas cũ profunditate oculorum ⁊ siccitas oris ⁊ lingue: ⁊ eius vrina est in colore valde citrina. Acciditq; ei sincopis: ⁊ riget cutis eiꝰ cum permixtione ⁊ perturbatione. Acciditq; ei sitis post ieiuniũ et apparẽt ei in somno coruscationes cum subtilitate pulsus ⁊ calore corporis. Sunt etiam ex his accidẽtibus multa ⁊ freqns balneatio in aquis calidis ⁊ sulphureis: ⁊ motꝰ laboriosi q̃ fiũt in regionibus ⁊ villis septẽtrionalibus: ⁊ frequens ⁊ continuus esus acutorum et maxime si fiat tempore estiuo. 351.

¶ Si vero colera nigra in corpore dñetur erit quidẽ fuscꝰ color corporis cum forti ⁊ iugi meditatiõe ⁊ cogitatione ⁊ appetitu cibi forti: ⁊ repletur in ore sapor acetosus. 352.

¶ Est etiã cũ malitia anime ituitus fortis ⁊ affixus: ⁊ pulsus durus est ⁊ tardus. 353.

Et vrina quidẽ tenuis ⁊ cruda nec in digestione decoctio. 354.

Et cibus siccus aridus anxietas timor cõtinuus ⁊ tristitia. 355.

Uidetur etiã ꝙ interficiatur in somnis: apparẽtq; in somno eiꝰ omnia eũ exterrentia. 356.

Etas senũ autumnus ⁊ habitationes meridionales ⁊ corporis macies. 357.

Si dominetur humor flegmaticus in corpore aggrauabitur caput eiꝰ. Sõnꝰ eiꝰ lõgꝰ: ⁊ fatigabitur iter agẽdo de facili ⁊ erit eiꝰ appetitꝰ debilis cũ repletiõe penes ꝟtutẽ ⁊ turbationẽ seu ꝯmixtionem ⁊ sopita laxitate. 358.

Ex his etiam est fluxus saliue et sputi ⁊ tumor vultꝰ ⁊ color patiẽtis albus. ⁊ erit in pulsu eius occultatio ⁊ tarditas ⁊ i vrina turbulẽtia ⁊ grossities ⁊ cruditas. 359.

Nec est in eo sitis: nisi fuerit flegma salsum aut putrefactio affuerit. 360.

Ex his etiam accidentibus sunt vsus omniũ ciborum humidorum ⁊ frigidorum: ⁊ etas senectutis: ⁊ tps hyemale: ⁊ priuatio exercitij ⁊ balnei: ⁊ excedens q̃titas cibi: ⁊ habitatio hũida rõne fluminũ ⁊ apparitio mariũ i sõnis ⁊ q̃rimonia ex icubo facta: ⁊ ipotentia digestionis chili. 361.

Cũ aũt apparebũt tpe sanitatis continuo accidentiã de necessitate super aduẽtũ egritudinũ significãtia: esto solicitus in ablatione eorundem. 362.

Ex signis pronosticis est significans mortẽ futurã: ⁊ ex eis ẽ qd

signat futurā sanitatē seu euasionē: et pprie ex his est scientia pronostica. 363.
Ex sciētia istorum videbit medicus et sciat qs moriat: retrahet q ide man⁹ suas a cura ei⁹: sic ēt videbit ex scia eorūdē qs euadere debeat: et curati p tāto notificabit et pnosticabit illō. 364
Principiū hui⁹ scientie est scia de tpib⁹ morborum et eo qd appa ret i eis de dispositiōe morborū. Est etiā sciētia de lōgitudine et breuitate: et fortitudine: et violētia et debilitate seu tranqllitate egritudinē. Et etiā de iudicio ei⁹ qd dz generari ex crisi in temporibus morbi. 365.
In quolibet morbo sūt diuersa tpa. In quorū aliquo cōtingit mors et vita vel sal⁹: et sunt pricipiū augmētū stat⁹. In qlibet pōt mors ɔtingere. In qrto aūt qd dclinatio appellat non cōtingit mors nisi ɔtingat error vndecunq. 366.
Principiū aūt est in q cōtingit nocumētū opatiōib⁹ et debilitas in negocijs assuetis. 367.
Et hoc quidē tpe durat: donec digestio appareat i hyppostasibus: sputo: fecib⁹: et vrīa. et post ipm apparet et cognoscit augmētū ex lōgitudine paroxismorū febriū: et operationib⁹ et accidentibus. 368.
Stat⁹ vo est cū regimē post dictū pfecta digestio apparebit: paroxismi morborum augebūt: et acchtia i quātitate eqbūt. 369.
Accipit etiā morb⁹ diminutionē et fit iterdū crisis pfecta. Vñ cū hoc signū videbit pnosticet pax et sal⁹ patiētis nāmors minime accidit i declinatiōe: nisi error sup patiēte cōmisso: aut aere cōplexionis male et illaudabilis: necnō etiā omni extriseco cōtrario eidē ɔtingēte. 370
Sciētia aūt nostra p quam cognoscim⁹ tminū pricipij cōfert qdē in subtiliādo cibū et dietā sicut decet: et in mediādo subtilitatē ei⁹ in augmēto. Nam hoc expedit patiēti donec morbus ad statū ɔuenerit: tūc aūt dcet medicū esse sollicitū ad subtiliādū perfecte dietam. 371.
Omnis morb⁹ perficit in mēsura. Que si fuerit breuis dicitur acut⁹. et hic aut interficit i breui tpe: aut per crisim laudabilem terminatur. 372.
Ipse etiā est cite digestionis: et breuiū tēporū: auster⁹: et periculosus. 373.
Cognoscit autem ex breuitate sui principij: pro tāto regat dieta conuenienti. 374.
Non enim sunt multe aggrauāde eius virtutes. Nec est auferēd⁹ et phibēdus ei cib⁹ oino a principio: nā forsitā caderet vt⁹ ei⁹. Nec etiā est debilitād⁹ ante statū ipsi⁹: sed ē poti⁹ prudēter in quātitate reficiēd⁹ sufficiēti scz exigētiā sui itiner⁹. 375
Si aūt videas difficultatem et domalitiā signorum et piculorum et lores fortes et violētos cū mala dispositiōe et casu vtutis et ratiōe diminuta et pmixta: ita q virtus nequeat morbi malitiā tolerare pronostica mortē ei⁹ futurā ante statū: quoniam quidē ex malitia accidētiū ex morbo colico contingētiū pronosticabis. 376.
Ex morbis etiā est diu durās et lōgi tpis qui chronic⁹ seu temporalis appellat. Qui qdē minime corp⁹ celerit ɔsumit et dissol

nit: sed aut necat ipm cu ptisi et ethica egressu sanguis aut macie: aut patiens est logo tpe curabit: et morb' p paulatina dissolutione et digone psumet. 377.
¶ Cognosces at ips ex leuitate et facilitate accidentiu ei': et fritate cuiuslibet ex his morbis.
¶ No cibes ips patiente modico cibo: qm caderent vtutes ei'. 378.
¶ Inter at morbos sut alij medij quor. s. tpa n sunt absolute breuia nec loga: tuc cib' eor in subtilitate mediet nuq sit multus neq paruus. 379.
¶ Scito q crisis e velox et subita mutatio q suo tpe ex difficultate seu malitia accidentiu et pugna existete iter vtute et morbu generant vt celeriter ad vita vl morte perueniat. 380.
¶ Sex sut spes mutationum in morbis ptingetiu. Na aut neq tardant aut citant i eis: vn interdu puertit i tpib' breuibus corpus ad bonum et vitam. 381.
¶ Si fuerit laudabile qd pcedit ea: pnosticabit sic supipa. s. sup crisi secura et laudabile. 382
¶ Est at alia mutatio velox ad pdca q qde sigat morte. In hac qde veloci malitia e angust' pcessus medici: na3 hec crisis est necas et pniciosa. 383.
¶ Tertia ex pdcis mutatioib' e mutatio tarda iduces ad dispositione sanitat et curas morbu: n m cu crisi: s3 poti' p dissolone paulatina i ea ptigete. 384.
¶ Quarta at spes pdictar mutationu e mutatio parua duces patiete ad interitu: nec fit cu euacuatioe: s3 poti' cu ethica dissoluete corpus patietes. 385.
¶ Quinta aut ex pdictis e iter eas media cu inducit morte ex malitia vltima. 386.
¶ Sexta vo pducit ad vita3 in medio temporum. 387.
¶ He aut crises sibi inuice dicutur pue copolite. 388.
¶ Crisis quide laudabilis accidit in statu cu pfecta digestioe et vtutis fortitudine. Cotraria vo ei puta illaudabilis sit i augmento. 389.
¶ Tria op3 scire in crisi. 390.
¶ Scientia vc3 de pnosticatoe ei'. Et d dieb' creticis. Et scia3 etia ei' qd significat p signa nobis significatia in quam crisis spem terminet cu pficiet crisis cuiuslibet morbi. 391.
¶ Ois at crisis pnosticat ex violetia accidetiu q diximus. 392.
¶ Et st pmixtio sensus et itellectus: et dolor auriu et capit. 393.
¶ Exflux' lachrie angustia parua: famis seu cas' appetit': motus laboriosus: et vigiliar insta tia: et dolor in pectore vl collo: et illaudabil excitatio a sono cu motu et rubedine oculor. 394.
¶ Et fredere deutib': et limatio eorude in somno: et eorude percussio: et fort fricatio nasi patientis. 395.
¶ Et iterdu isinuabit alids co niuendo cu labijs suis. Uidebitur q interdu suggere ea. 296.
¶ Et velocitas qdes anhelit' et desideriu trahedi aere frigidu cu angustia. Et velocitas puls' et frequetia: et tussis cu infusioe et sonitu et gargarismatis. 397.
¶ Et pulsatio cordis cotinua: et sincopis. et conat paties a lecto suo surgere et recedere. 398.
¶ Et dolor guturis et meri cu3 angustia: que si pseuerauerit: continget ei syncopis magna et fortis. 399.

¶ Et pulsatio

Et pulsatio i laterib⁹ ꝛ dorso cū torsionibus violētis ꝛ fortib⁹ ꝛ cōtinuo dolore stomachi cū q̄rimonia stomachi vł epatis: aut dolor vētris: aut circa pecten: aut ēt in renib⁹ ꝛ vesica: aut dolor fortis circa virgā: vel i v̄ga aut in matrice: aut in oib⁹ iuncturis: aut q̄busdā: aut ex eis intus vel exterius. 400.

Cū ḡ videbit augmētū hoꝝ accidētiū in die cretica: erit ꝑcul dubio bonū ꝛ laudabile: et potissime si prius digō appuerit. Sin aūt: erit quoddā cōtrariū manifestum. 401.

Cā q̄dē crisis si sit eoꝝ relatio vera est q̄m luna variat actōes in morbis. 402.

Iā q̄dē pagrat et abscindit celeriter circulū suū: est q̄dē cā celeris mot⁹ ꝛ mutatiōis: fortificat̄ q̄dē interdū in hoc: ꝛ interdū debilitat̄: hoc aūt notū est in arte astronomorum. 403.

Nequaq̄ est opatio vel actio sue actiōis sensibilis i ei⁹ innamēto: sicut q̄dē est ad sensū visibilis est ei⁹ figura ex eo q̄ i ea existit de claritate vel lumine solis. 404.

Eius aūt q̄rta relucet in q̄rto. ꝛ ei⁹ medietas in septia. 405.

Et morb⁹ q̄dē minime contingit nisi ex dispositione q̄ debilitatur op⁹ nature. Qui si cū auxilio ꝑducat̄ curabit̄ q̄dem patiēs et vita prolongabit̄. Sed si cū detrimento: morietur quidem et vita perdetur et separabitur. 406.

Crises ꝯtingūt iterdū in quaternis ꝛ iterdū i septenis: ꝛ ille q̄dē bone sunt ꝛ laudabiles q̄bus ꝯiūgunt̄ digō ꝛ pnostica. tio attestātes sup ipsas. 407.

In aliis q̄dē ab istis nequaq̄ circuit⁹ ꝛ piodi reperiunt rōne turbatiōis ꝛ dubitatiōis ꝯtingētis in eisdē. 408.

In nō hn̄tib⁹ v̄o digōnē ꝛ pnosticationē cōtingit q̄dē dubiū in accn̄tib⁹. Nec cōtingit crisis in his dieb⁹ nisi cū cōtigit cōsequēter aliq̄d sinistrum. 409.

Cū videris morbū sāguineum aut austerū ꝛ violētū valde cū illaudabili ꝛ ipetuoso motu cuius signa patula sint in capite et manifesta q̄ vsq̄ ad oēs sensus extēdātur cū rubore ꝛ prurítu nasi: erit ꝑcldubio crisis ei⁹ p fluxū sanguinis nariū. 410.

Si v̄o accn̄tia ipi⁹ deorsū ꝛ in pte iferiori appeant cū dolore cōtinuo vmbilici ꝛ p̄cesserit retētio mēstruorū: cōtinget q̄dē crisis p fluxū menstruorū. 411.

Sed si ps supma corpis incolumis fuerit et a dolore in humeris cū dolore tn̄ hypocūdrioꝝ ꝛ patiēs q̄rulosus sit de epate et dolor vsq̄ ad anū extendat̄: nequaq̄ quidē cōmittet̄ error si pnosticet̄ crisis illa futura per fluxum sanguinis emorroydarum. 412.

Si aūt morb⁹ ex colera rubea sit in statu: acciderit q̄ apa capiti: ꝛ dolor capitis et āgustia augeant̄: nequaq̄ q̄dē ē desperādū: q̄m ꝯtinget crisis ei⁹ per fluxū sanguinis nariū. 413.

Uerū si ei⁹ accn̄tia sint i stomacho ꝛ cū hoc pri⁹ ꝯquest⁹ fuerit patiēs de epate cū angustia et sincopi valida: erit q̄dē crisis ei⁹ per vomitum. 414.

Si v̄o caput ei⁹ fuerit sine dolore ꝛ cū āgustia vētris ꝛ eminētia vmbilici ꝛ p̄cedēte vētris cōstipatōe pnosticāda q̄dē erit fu

tura crisis p fluxū ventris. 415.
Qd si vēter ei⁹ pacē habuerit & digōnē laudabilē pter q morbus ei⁹ violent⁹ sit auster⁹ cū aliquātulo tn̄ labore & vigilijs circūscriptis accidētib⁹ sudor; morbo quidem sic molli & lēto existente cum doloribus pectinis: erit sermo meus veridicus s. q crisis huius patientis ↄtinget per vrinam. 416.
Verū si cū pace et qete pdicta retineat vrīa pter q morb⁹ sit i vltio acuminis cū aptione tn̄ pororū sine forti dolore & vigilijs et siccitate: erit qdē crisis ei⁹ forsitan cū sudore. 417.
Si aūt dolor mēbri vel iuncturarū i acutis ↄtinget pculdubio crisis earū per apata. 418.
Utere laudabile regimie ex signis sup mortē euasionē seu qetē & pacē significantibus. 419.
Ex his qdē sunt horror luminis & luc; & flux⁹ lachryme cū rubore motu forti & vertigine. 420.
Et puitas oculi i vno latere: & aptio oris absq oscitatōe. 421.
Et cū qs iacet & dormit resupinus manib⁹ & pedib⁹ suis ptēsis et relaxatis. 422.
Ex his etiā ē si videat patiens descēdere in lecto suo & man⁹ & pedes suos detergere. 423.
Necnō mala & illaudabil' imaginatio q videat fila a pannis suis euellere. 424.
Ex his ēt ē vltimata grauitas aut ei⁹ mānifesta suspēsio. 425.
Et ēt frēdere dentib⁹ pter solitū: & apponere man⁹ sup caput et puluinar. 426.
Aut ēt si imaginet q vespilionē nigri coloris capiat & velit eū interficere. 427.
Nā h cōtigēte in morbo acuto mors: qdē appropinqbit. 428.
Ex his ēt ē si tacit⁹ efficiat vbo s⁹: & mit; pacific⁹ iurgios⁹. 429.
Aut si cōqratur d cecitate & iurditate vel cas⁹ virtutis ratiōe violentie morbi. 430.
Vel ēt si videat patiēti dū dormit i statu qd cadat nix sup caput eius. 431.
Et anima qdē inqeta dn̄a magne frigiditatis: est res mala & illaudabilis. 432.
Ex his sunt vigilia nocturna & somnus diurnus: aut oimoda priuatio somni. 433.
Necnō si dispō egri in sōno et post somnū deteriorer: & cū dolore efficiatur. 434.
Si ēt medic⁹ ordinate et recte opet pter qd opationis intētū erit malum. 435.
Ex his aūt sūt facies mortuop facieb⁹ ↄsiles cū planitie seu extēsiōe tēpop ex morbo ↄtingente & ↄstrictiōe auriū & ipsap fridītate & eap iuersatiōe & oclorū pfunditate. 436.
Etiā rubor vel nigredo oclorū aut eop eminētia vel pncipiū fuscedinis ipsorum. 437.
Aut etiā si quieuerit vl' si fuerint ifrigiditati aut palpebrarū tortura. 438.
Aut si fuerit nasus acut⁹ cum obliq fronte ex latere labis ↄcto vel marcido. 439.
Frigiditas qdē extremop patientis cū vlcere et nigredine lingue laboriosa & sitia cruciātia sunt quidem illaudabilia cū febre vrente. 440.
Ex his etiā viridis rubor vnguiū & viror in corpore cū vestigio nigredinis. 441.
Ex his ēt ē icteritia si an̄ septimā diem apparet cum macie

hypocundriorum. 442.
Et si fritatis sit i mãifesto z su
pficie corpis z talis fuerit z sit
ictericus z pserti adhuc sit z rmã
serit sup mẽbra pncipalia. 443.
Et tumor q̃dẽ vult⁹ cũ tumore
extremitatum añ duo septena
ria ẽ q̃dẽ terribilis: nã hui⁹ pa
tiẽtis mã velox ẽ z cita: vñ nõ vr
q̃ ad terminũ duorũ septena-
riorũ valeat puenire. 444.
Aut q̃escat z cesset febris absq̃
crisi: aut si ei⁹ fortificatio palã
augeat in dieb⁹ parib⁹. 445.
Ex his q̃dẽ ẽ fex nigra vl' viri-
dis fetida pinguis rubea z sic
aq̃ butirosa z alba. he nãq̃ ma
le sunt z illaudabiles. 446.
Necnõ etiã si appareat diuer-
sorũ color hoc nãq̃ mortẽ aucri
sim futurã significat. 447.
Et si cũ casu appetitus egestio
sit colerica cum q̃ egrediat fru
stũ sanguis ɔgelatũ prio z con
sequenter frustũ carnis. 448.
Et etiã si post egressum chole-
re appareat sãguis absq̃ pun-
ctione et stimulatione. 449.
Et si post extenuationẽ z ema-
ceratione corpis appeat z egre
diatur fex nigra. 450.
Et cõstipabitur vẽter i febre vrẽ
te: z vexabit cerebrum. 451.
Si etiã egrediat ventositas cũ
sono inuerecũdo preter solitũ
erit malum. 452.
Et vrina q̃dez nigra tenuis et
pauca sigat patiẽtis ictericũ. Est
q̃ timẽdũ vt plurimũ z piculo
sũ cũ accit pmixtio rõnis z itel-
lect⁹ cũ tenuitate vrine. 453.
Ex his etiã sũt vomit⁹ z fluxus
cũ nigredine. Et fetor ex putre
factione contingens. 454.
Frequens etiam tussis cũ mo-
dico sputo est signum malũ et
illaudabile. 455
Sputũ etiã diuersorũ colorũ in
pleuresi cũ tussi laboriosa z diffi
cil' sigt mortis ppinq̃tatẽ. 456.
Et sudor solius capitis ad quẽ
seu ad cui⁹ euacuationẽ nõ sub
sequitur quies est malus. 457.
Si facies eorũ appareant q̃les
fuerit tpe sanitatis: eorũ q̃dẽ cura
z certa euasio erit mãifesta. 458
Et his etiã ẽ vniformitas z eq̃li
tas caloris circũscripta macie
hypocũdriorum. 459.
Ictericia post septimã diez ma
nifesta et pfecta rõcinatio absq̃
malitia z vigor mot⁹ z sẽsuũ oĩs
ɔcomitãte facilitate z lenitate
sui corpis: z soli⁹ decubit⁹ z sõni
aduẽt⁹ i nocte vt plm sine sõno
diurno cum vigore patiẽti post
sõnũ. Oĩs ẽt sõn⁹ tollẽs dolorez
z ptrbationẽ seu pmixtionẽ rõ
nis z mitigãs egritudinem est
laudabilis. 460.
Cerebrũ q̃dẽ patit ex q̃busdam
mẽbris ɔpatiẽtib⁹ secũ i passiõe
Vñ si tũc euaserit a pmixtiõe cõ
tinua: euadet q̃dẽ patiẽs lauda
biliter ab hoc morbo. 461.
Et si cũ apostemate capitis as-
sit sternutatio ex signis erit su
p sanitatẽ significãtibus. 462.
Oĩs flux⁹ sanguis etiã ab aure
in morbis capitis est curatiu⁹
corporis. 463.
Anhelitus mãifest⁹ nõ frequẽs
aut tard⁹ ẽ laudabilis nec ẽve-
rẽd⁹ si nõ fuerit intercisus sepa
ratus aut orthomiosus cogens
erigere patientem. 464
Et similiter est laudale cumpul
sus est virtuosus fortis sine an-
gustia. Nec ẽ anhelit⁹ vrens nec
inflãmatiuus. 465.
Ex his etiã sũt bonitas appeti
tus z digestiõis cũ eq̃litate z lau

dabili suba fecu͂ ⁊ colore memi no l citrinitate circu͂scepta nigre die eaꝝ vstina ⁊ ꝟditate. 466.
¶ Aut exit⁹ e͂t hu͂o͂ris cu͂lu͂bri ci die cretica. Ħ q̃de͂ e͂ signu͂ vite hoc ei ꝯtige͂te aufert morb⁹ cu͂ fuerit ex illo humore. 467.
¶ Egrediete colera rubea auferẗ surditas tolliturq; indeno cume͂tu͂ in morbo cerebri. 468.
¶ Sa͂guis e͂t emorroydaꝝ curat morbu͂ splenis: hoc e͂t e͂ laudabile in melancolis. 469.
¶ Et fluxus q̃de͂ aq̃ ⁊ humoris flegmatici est cura morbi in hydropisi. 470.
¶ Egress⁹ q̃ꝫ colere citrine i obtalmia festinat cura͂ ei⁹. 471.
¶ Ex his q̃de͂ signis e͂: vt videas vrina͂ simile͂ i colore pomo citrino cu͂ hypostasi alba in fundo residente. 472.
¶ Et si e͂t videas sudore͂ i͂firmi eq̃le͂ i febre ꝯtinua. 473.
¶ Et tumore͂ exteri⁹ appare͂te͂ i squina͂tia: hoc eni͂ bonum ⁊ laudabile est. 474.
¶ Tumor q̃de͂ testiculoꝝ i tussi cronica e͂ cura corpis. 475.
¶ Et silr apa pedis in morbis pulmonis: necno͂ apa generatu͂ in iunctura cruris ⁊ in inguinibus. 476.
¶ Et pustule nariu͂ aut labioru͂ in terciana est signum salutis pronosticum. 477.
¶ Et varices q̃de͂ inate su͂t cura alopite: necnon eius quod e͂ in ventre ⁊ splene. 478.
¶ Et oxiremia q̃de͂ in lienteria intestini co͂tingit ex retentione cibi. 479.
¶ Et febre ꝯtinge͂te in spasmo vl̕ epilepsia fit eoꝝ cura. 480.
¶ Si patie͂ti singultu͂ co͂tingat sternutatio est cura eide͂. 481.
¶ Decet q̃de͂ vt cu͂ volueris iudicare patie͂tem q̇ vtaris ꝓportione. 482.
¶ Na͂ ex signis su͂t quoꝝ virtus vera e͂ ⁊ certa: ⁊ ex eis su͂t que per alia falsificantur. 483
¶ Iusta au͂t significatio sumit inter me͂bra ex eis que appare͂t in capite. 484.
¶ Si ergo videas aliqua͂ significatione͂ iuste significa͂te͂ i corpe et alia͂ sibi contrariam sic significantem. 485.
¶ Co͂tingit etia͂ q̇ appare͂s sup co͂trariu͂ corporis no͂ sint nisi testimonia debilia. 486.
¶ Oe͂ signu͂ no͂ habe͂s co͂trariu͂ significat ratio͂e super cura͂ ⁊ euacuatione͂. 487.
¶ Et oe͂ signu͂ ꝓnosticatio͂is ꝑdictis co͂trarium significat mortem et perditionem. 488.
¶ Cu͂ au͂t apparebu͂t tibi signa ꝯtraria ⁊ debilia: sequit̃ q̃de͂ ia ad hoc dubiu͂. Unde sta tunc ⁊ proga iudicium. 489.
¶ Cu͂ ergo eru͂t equata indispositio͂ib⁹ suis sta. Sed iudica a ꝑ da͂te cu͂ erit contingentia iequalitate sua supple. 490.

¶ Incipit sc̄da pars ca͂ticoꝝ.
¶ Et est p̄ ractica.

Ostqua͂ ordinaui i pte theorice medicine q̇ seriatim audimi stis: et hoc secundum quod in mea mente ꝑordinaueram: incipia͂ quide͂ nu͂c in practica ipsi⁹. Ia͂ au͂t retuli i ꝑncipio hui⁹ libri illud ꝑp q̇ e͂ necessariu͂ illo cui⁹ relatione͂ facia͂ in hoc caplo. ¶ Operatio͂is au͂t practice sunt duo modi. ¶ Quorum vnus manualis exercetur.

Alter vero medicis z conuenie̅ti regimine in cibis. Est au̅t non modicu̅ qd per illud regime̅ exercetur. Hoc a̅t regimen i duas partes diuiditur. Quaru̅ vna co̅seruatiua sanitatis dr. Et altera egritudinis curatiua. Et hoc p vita̅ meam in perfectione medicine continetur. 1.

¶ Et co̅seruatiua qde̅ sanitatis dr s̄m veritate̅ de habe̅te ea̅ pfecte z absolute: necno̅ etia̅ de eo cuius sanitas est imperfecta. Et hui⁹ quide̅ sunt s̄m opinionem due spe̅s. Una est in eo cui⁹ debilitas pmixta est p totam sua̅ substa̅tia̅ in oibus partibus suis sicut in sene pualesce̅te: z puulo i qbus.s.debilitas est p totu̅ mixta z in eo in q̄ appet aliqd signu̅ pcede̅s metu̅ qd appareat in eo lapsus in aliquem morbum. 2.

Alia est in eo in q̄ apparet morbus in aliq̄ ex ptib⁹ solu̅ sui corporis. Puta i cute ei⁹ aut carne vel ossib⁹ ei⁹. Et sicut e̅t e̅ i h̄nte stomachu̅ debile̅ frigidu̅ egrum naturalr. Necno̅ etia̅ in habe̅te lesione̅ ab vtero z matrice: sicut in habe̅te sextu̅ digitum aut tumorem gibbum. 3.

Et in eo in q̄ apparet in aliqua etate z in aliq̄ ex tpib⁹ anni z no̅ in aliis: sicut humid⁹ in pplexione est debilis in pueritia: z postq̄ actus fuerit est san⁹ z fortis. Et sicc⁹ p pplone̅ destruet̄ virib⁹ in autu̅no preterq̄ in h̄ye debilis efficiatur. 4.

Conseruatio quide̅ sanitatis e̅ qda̅ gen⁹ gn̄ale duas pprehende̅s spe̅s ex opationibus medicine. Ex qb⁹ e̅ vna vt cu̅ inte̅det̄ ad pseruatione̅ pplexiois alicuius q̄ ordiet̄ z cib⁹ z dieta sil̄is. Sz cu̅ ite̅det̄ tra̅slatio corpi ei⁹ a sua co̅plexione fiat hmo̅i eo q̄ ptrariet̄ pplexio̅i antedicte. Uerū regime̅ sani simpliciter z absolute est q̄ attendatur ad pseruandum ipsius laudabilem dispositionem. 5.

Et moret̄ seu faciat residentiam sua̅ in aliq̄ ex ciuitatibus quarti climatis q̄ scz pfectu̅ aere̅ habea̅t z vapore̅: z habea̅t specula̅ v̄sus heremu̅ z silua̅: z inspicia̅t etia̅ versus parte̅ orientalem qr ipsa est subtilior. 6.

Tp̄e v̄o estiuo declinet ad montes. Sitq̄ habitatio̅is locus aptus a pte septe̅trionali. 7.

In noctibus q̄z habitet z q̄escat in superioribus locis z sedib⁹. In die v̄o desce̅dat ad iferiores. 8.

Caueat etiam z vitet pa̅nos laneos: z de bo̅bace: z co̅desce̅dat ad subtiles lineos. 9.

Utat̄ e̅t aromaticis frigidis: sicut ex oleo rosaceo. 10.

Protegatq̄ oclos suos a puluere fumo vapore turbido z corrupto et a radio solis hora meridiei z feruoris: necno̅ ab occursu fortis caliditatis: nec e̅t atte̅te i spiciat figuras exiles z subtiliter in fricatas nec literaz minutam z subtilem. 11.

Debeat au̅t ad min⁹ q̄libet comedere semel iter die̅z nocte̅. ad pl⁹ bis. Mediu̅z au̅t iter hoc e̅ q̄ comedat̄ ter in duob⁹ dieb⁹. 12.

Prolo̅getur e̅t tp̄e refectio̅is: vt fiat cibi bo̅a digo̅: fia̅t e̅t pue buccelle vt bene digerantur. 13.

Na̅ oe̅ aliud qd ptundere non poteris: erit apd te digestionis difficilis. 14.

Attendatur etia̅ vt oe̅ p̄ter natura̅ z illaudabile curet̄ cu̅ contrario ei⁹ co̅uenie̅tis s̄m pplexione̅ et malitiam ipsius.

¶ Sūt āt ꝯplures ꝯplexiões in eq̄les cum malitia cibi rectifica biles. 16.

¶ Utat ergo eis hō ƺ vsū ꝛ ꝯsue tudinē suā. Nec sūt appetit⁹ nec delectatio cibi omittēdi. 17.

¶ Ois nāqꝫ ꝯsuetudo subito et sine gradatōe ablata: nocet ꝛ of fendit illū cuius est. 18.

¶ Est āt hūidū ꝛ lubricū stiptico ꝯponēdū. Estqꝫ sapor dulcis ace tose miscēd⁹. Et siccū cū hūido rectificādū. Et fridū cū calido. Et ecōtrario. Qd̄ si timeat̄ defe datio oleaginosi vł ei⁹ qd̄ ē ma le digōnis rōne piguedis adda tur sal eis aut aliq̄d acutū. naƺ hec iuuāt ad subtiliandū. 19.

P⁹ exercitiū q̄ƺ ē rfectio faciēda ꝛ ipƺ postq̄ꝫ exiuerit fex ab eo. 20

Est āt q̄rēd⁹ loc⁹ trāq̄ll⁹ ꝛ frid⁹ ꝛ a vēto euētat⁹ ad laudabilē re frigerationē facienda. Necnō ēt tp̄s ꝛ hora frida: vñ decet hoīeƺ eē attētū i hoc regimine. 21.

¶ Tēpore q̄dē estiuo ē cibi quā titas minuēda. Estqꝫ tūc ad sub tilitatē nutriētū declinādū. Uñ vitāde sūt tūc carnes grosse. Et vtendum est oleribus ꝛ lactis speciebus. 22.

¶ Et piscib⁹ recentibus: hedo ꝛ agno mediocris etatis: ꝛ pullis gallinaceis ꝛ gallinis carnib⁹ q̄ƺ colūbarū ꝛ cothurnicū. 23.

¶ Sūt ēt ex ꝯferentib⁹ tūc ex co riādro et agresta composita ꝛ sa tabeg et ceribat. 24.

¶ Si q̄s ergo velit a morbis eua dere diuidat regimē suū i tria: q̄rū vnū tribuat̄ aīe. ꝛ aliō cibo ꝛ aliō potui vel aque. 25.

¶ Et pax q̄dem aque frigide sa tiat ꝛ siti sedat: ad hoc tñ nō suf ficere multū tepide. 26.

¶ Nō est aūt aq̄ pot⁹ frigide ni miū frequentādus: eo quod ner uis obsit. 27.

¶ Nō est etiā offerend⁹ pot⁹ aq̄ nimis nisi pigui sanguineo mul te carnis. 28.

¶ Est etiā vitād⁹ pot⁹ aq̄ in mē sa nisi ratiōe adherētie ꝛ tardi descensus bucelle. 29.

¶ Nō est etiā sumēda aq̄ cū cibo nec igressu a balnea. 30.

¶ Nec ēt post forte exercitiū et coitum: hoc non est malum ꝛ il laudabile. 31.

¶ Si tñ q̄s ex modica tolerādi potētia sitiƺ vigeat̄: sumat ex ea parū tñ scilicet qd̄ decliatio ꝛ impulsio cibi ad īferi⁹ stomachi ꝯpleat̄: q̄ten⁹ ibidē digerat̄. Su mat̄ tñ ex aquis illa que sitiƺ se det ꝛ satiet: aut ex vino quod ꝛ quātū ꝯgruat ꝛ sufficiat. 32.

Et si sūpta aq̄ ad satietateƺ aut vino sufficiēti accidat sitis vitē tur potus eorum quoniaƺ talis sitis est mendosa. 33.

¶ Nō est curāduƺ de assumptiōe multi vini. dƺqꝫ sufficere modicū cū est in vsu: nec ē ꝯtinuād⁹ oī die pot⁹ vini: nec ē bibend⁹ i ie iunio: nec etiā post sumptioneƺ cibi subtilis vel acuti. Estqꝫ oī tē pore vite nisi semel in mēse ebrie tas euitanda. 34.

¶ Et bibat vinū aromaticū ad iūcta sibi acetositate mali gra nati aut succo citōiorꝫ ꝛ cucume ris: ille cui accidit ex potu vini dolor capitis supercalefactio ꝛ ebrietas: bibatqꝫ ipsuƺ cū aqua mixtum. 35.

Et dādū est in potu ei q̄ q̄rulo sus ē rōne vētositatū i corpe suo existētiū vinū purū ꝛ citrinū nā forti⁹ ex eis ꝯgruit eis āpli⁹ ex pedit ēt vt eū salsis ꝯiūgat̄. 36.

¶ Tpe āt estiuo sumēdū ē vinū

albū᷑ ⁊ aq̄ suz: eo ꝙ sit subtilitati ⁊ simplicitati ppiq̄us: cui addāt acetosa: ⁊ sup cōedāt stiptica. 37
Nō plōget somnus: qm̄ hoc obest aīe. Nec etiā vigilie qm̄ inde debilitantur sensus. 38.
Prolōgatio veri somni cōgruit ei cuius cibus est indigest⁹ nec nō sup malitiā cibi non recipiētis digestionem. 39.
Sic nec est somn⁹ plōgandus in ieiunio ⁊ tpe famis. Nā replet caput fumo ⁊ vaporib⁹ a fecib⁹ ⁊ supfluitatibus eleuatis. 40.
Est q̄z imediate post cibū vel comestionē dormiendū accūbēdo donec ad locū digōnis puenerit cibus assumptus. 41.
Nō est exercitandum exercitio magno ⁊ forti: nec est tn̄ q̄escēdū ꝙ omittat oē exercitiū: imo q̄dē est hocvitandū. 42
Sūt ḡtaliter mēbra exercitāda ⁊ p exercitiū adiuuāda ne colligat ꝙ timeat colligi i eis ex malis humoribus. 43.
Eundo vel clamādo si volueris donec appareat velox et cito expiratio. 44.
Macer aūt ⁊ extenuatus nō dz exercitari ne ipsi⁹ dissolutio amplius augeat. 45
Nec nō dz exercitari pinguis et multe adipis axungie: ⁊ tn̄ accigendus si habuerit ventrē magnum. 46.
Tpe vero estiuo est minuēdum exercitiū: cū tūc dissoluat ⁊ subtiliet homo p sudorem. 47
Jā q̄dē retuli in capitulis theorice regimē ei⁹: cuius corp⁹ indiget euacuatione superflui: aut retentiōe ɔtrarij addēs huic qđ mihi placuit. 48
Cōgruit q̄dē vsus oīm ⁊ quoꝝ pmisi relationē sm̄ q̄litatem dictā in tpe estiuo super calefacto iuueni et ciuitatib⁹ meridionalibus. 49.
Et tpe q̄dem hyemali est vtēdū contrarijs eis q̄ retulim⁹ vt obuietur et resistatur frigiditati ipsius. 50.
Uere q̄z et autūno incedēdum est inter estatē et hyemem. 51.
Cōgruit q̄z regimē exiccatiuū i vere. Et humectatiuū in autūno. Unde fugiēda est exiccatio in eodem. 52.
Est aūt vtēdū regimine ɔueniēti tpe estiuo: ⁊ in fine veris: ⁊ in principio autumni. 53.
Uerū in principio veris ⁊ in fine autūni dz regimen ɔformari regimini hyemis. Uñ vtēdū ē tūc cibis calefacientibus. 54
Regimē aūt ei⁹ cui⁹ relatio dicta ē ɔgruit habitātib⁹ residentiā faciētibus in ciuitatib⁹ ⁊ castris. Uex mercatores sūt regendi regimine iter agentiū. 55.
Et q̄dem vitanda nauigatio p mare in hyeme. Et volēs nauigare dz assumere ⁊ colligere aquā multā ⁊ multa vasa mūda. Cui ppārāda et offerēda sunt cibaria humida. Uenter ⁊ natura eius est cū medicinis mollificāda. Unde si timeatur vomit⁹ colere euacuetur p secessum. Quibus pactis ingrediat nauiz. Et imponat secū succos acetosos ⁊ cum eis stipticos. 56.
Et ad vitādū defedātia ⁊ sordes pparet sibi mundas vestes. 57.
Cū autē in aliquo ex iter agentibus multiplicabunt pediculi quos nō possit interficere: lana cōtrita ⁊ mersa in oleo: i quo argentū viuū fuerit extinctū appendat vestib⁹ ei⁹ donec videātur cadere pediculi ab eo. 58.

Iter autē. agens per siccum regat cū regimine frigoris. 59.
Est ergo cauēdū ne obuiet ei frigus: qm̄ perdet ratione algoris et congelationis. 60.
Et reficiat vsq; ad saturitatem ne moriat fame. 61.
Et si fuerit infrigidat⁹ igrediat balneū. et vniat cū hītib⁹ corpora pinguia ⁊ carnosa. 62.
Et si caligent oculi eius visusq; ipi⁹ disgreget ex gelu: pōat sup faciē ei⁹ peplū nigrum. 63.
Et ei⁹ extrema ꝓtegant a frigore: et oleo fomentet. vn̄ inuoluātur pedes ei⁹ multis cooperto. postq̄ subtelares calcientur. 64
Unde si cessāte dolore extremo rū nō recuperēt sensum scito ea dissoluta ⁊ mortificata a frigore. pro tanto tūc ingiter sunt fricanda et calefacienda cū oleo de sinapi calefacto ⁊ consequenter fasciãda. 65.
Et si inde pedes fuerint nigri aut liuidi: scarificent. ⁊ si fuerit in eis putredo mundet. et si aliq̄d dissolutū fuerit abscidatur illud ab eis. 66
Qui vero inde lassitudinē icurrit curet cū oleo. et seruet regimē ⁊ dietā subtilē. Fricēturq; et extēdant ipsi⁹ mēbra in balneo. et reqēscat ꝑ̄hr aliq̄b⁹ dieb⁹. 67.
Iter agēs tpe estiuo ⁊ calido sic est regendus: vt. s. prohibeat ei ne aggrediat iter suū hora est⁹ ⁊ feruoris in meridie. estq; primo minuēd⁹ ne sup calefaciat ex ardore itineris. pro tāto extrahat sanguis ab eo in magna q̄ titate. ⁊ sic efficiet secur⁹ ab apa te. s. p flomiam. 68.
Uerū si colera in eo ꝺ̄niet: educatur ab eodē: ⁊ sic sitis malitia alleuiabit aut tolletur. Estq; ante egressum itineris succis ꝯuenie tib⁹ extinguēda: aliasq; verēda est ne calor ipsius periculo exponatur. 69.
Et fiat vt comedat aliquātulū ex herbis fridis ⁊ sit saturet a qua. ⁊ q̄escat cū poterit. Nec irascat fortiter aliquaten⁹. ⁊ moretur i locis vmbrosis. et vitet seu dimittat clamorē ⁊ sermonē nec nō ēt bellū ⁊ iurgiū. Nec moret i loco nimis calido. et sūat i potu sirupum ex succo vue acerbe cū succo portulace et aqua. 70.
Et si sitiat in meridie teneat in ore suo pillulā vnā ad q̄ntitatē lupini factā ex trocisc̄ cāphore. ⁊ si timeat ne facies alteret a sole ⁊ nigrescat ei⁹ cutis: dissolnat seu liq̄faciat rector ei⁹ oleū cū cera simul iuncta: ⁊ presertim in mulieribus. 71.
Custodiat taliter infans in vtero: ne cōtingat corpori ei⁹ aliq̄d nocumentum. 72.
Et eligat nutrix que cibat ⁊ portabit eum vt sit boni nutrimēti apud eum. 73.
Talis est etiā apponēda intentio sup stomachū ꝑgnātis ne ꝯtigat corruptio in desiderijs seu appetitibus. 74.
Rectificetur etiā sanguis eius. et ipsi⁹ sup̄fluitates educantur ne infantes superfluitatibus offendantur. Uerū si sanguis excitaretur in eis: minime tamē minuantur. Sed vice predicte euacuationis infrigidetur sanguis seu eius feruor extinguat. 75.
Si etiam flegma in ea exciteť: minime tñ euacuat fecessus: vtatur nihilomin⁹ tūc cōiter subtiliantibus. 76.
Cū aūt istabit tp̄s ptus vtendū est partū facilem efficientibus.

Unde fricent in balneo ex olpte
cū oleo ilia ipsi⁹:⁊qđ coniungit
vētri eius:vt sic nerui ei⁹ et mu
sculi mollificent:nec partus ei⁹
laboriosus efficiatur. 77
Unḡat oleo in cibis eius.⁊ sor
beat brodiū seu ius pingue.78.
Et protegat a clamore:saltu:ti
more:pugna:⁊ ꝑcussiōe.et i ago
ne ⁊ violētia ei⁹ offerat ei deco
ctio dactiloꝝ et fenugreci. 79
Expedit etiā vt in ptu habeat
obstetrix discreta:q̄ circūscripta
oi pusillanimitate trahat fortit
pedes ei⁹ ⁊ iprimat vētrem ei⁹:
caute tñ ⁊ discrete:postq̄ subito
eā surgere fecerit. 80.
Et si fluat ex ea sanguis mult⁹
offerant i potu trocisci ex kara
be.Si v'o rōne alicui⁹ ipedimēti
nō egrediat ab ea sāguis i ꝯue
niēti q̄ntitate sumat in potu tro
ciscos de myrrha. 81.
Et vtatur fumigiis dissolutis ex
myrrha kytran sauina sulfure ⁊
colloquintida factis si secūdina
non egrediat. 82.
Est ergo nutrix eligēda:sit me
diocris etatis ⁊ carnosa:nō tñ la
xe carnis p ꝓportionē suā:appropi
quās qualitati ⁊ tēperiei:alti ⁊
erecti corpis ⁊ magnaꝝ māmilla
rū:hñs caput mundū ⁊ sanū:et
oculos immunes ab omni nocu
mēto intrinseco:⁊ ꝙ sit sana bre
uiter in membris et iuncturis
suis. 83.
Et habeant mtrū lac cui⁹ color
sit alb⁹:nec sit nimis subtile nec
nimis grossum:⁊ sit sapor eius
dulcis sñ horrore aliq̄:sitq̄ ꝯiū
ctū in ptib⁹ et nō fluidū. 84.
Cōgruit aūt vt dulcib⁹ pingui
b⁹ ⁊ piscib⁹ recētib⁹ cū oleo nu
triatur. 85.
Ungat ḡ ⁊ liniat stipticis cū fa
sciabit:dōec māifeste iduret cu
tis ei⁹ ⁊ calefiat.et ab hūiditati
b⁹ ei⁹ mūdet.et mediocri liga
tura fasciet.86.Nec ē ēt ei lōgo
tpe phibēdū:qm̄ supcalefieret i
de.87.¶Sūtq̄ tollēda ⁊ vitāda
oīa ipm ad irā excitātia:⁊ ipsi⁹
sōnū ipedientia.Si eñ velit q̄s
sōnū ꝓuocare ponat stratus ei⁹
capax ⁊ lat⁹ satis i loco opaco.
Et iponat pauper i cibis suis:si
ex ablatiōe somni seu vigiliarū
instantia cōtingeret ei aliqđ no
cumentum. 88.
Utilius tñ eēt multū magisq̄ ne
cessarium ne alicui ifantiū daret
aliq̄d ad cōedēdū excepto lacte
solo dōec habuerit dētes suos.89
Et cū surget a somno ⁊ excitabit
nec exerceteẗ ad videndū lucem
tal'r ēt ꝙ ispiciet astra in celo:vi
deat etiā in die colores varios
⁊ diuersos:quatenus in hoc ex
erciteṫur. 90.
Et loq̄t sp alte quicūq̄ aut que
cūq̄ habebit accessū ad ipsū cū
voluerit q̄s ipm istruere ⁊ assue
scere ad loq̄ndū. 91.
Et ponat mel in ore eius leniē
do ⁊ fricādo ex eo palatū gingi
uas ⁊ linguā ei⁹:et addat cū eo
aliquātulū thuris ⁊ liq̄ritie.92.
Et ꝓuocet ei sternutatio quate
nus ipi⁹ nasi oppilatiōes apiāt
⁊ mūdent:hoc eñ rectificat ⁊ cla
rificat vocē suā oēs ēt sensus ei⁹
⁊ cū hoc dilatat pect⁹:⁊ anheli
tū bonū facit. 93.
Et vitet stomiā et pharmaciam
dōec ad etatē adolescētie puene
rit.Nec resistat apostemati va
riole seu exiture eidē cōtingen
ti cum attractione. 94.
Licet ꝯualescētes ab egritudie
sani existāt:eoꝝ tñ corpa nō sūt
fortia sꝫ debilia sicut sūt dbiles

imunes a morbo quorū ꝟtutibꝰ accidit fatigatio ꝛ sanguis pua tio in eoꝝ corpibus. 95.
Si aūt macies ꝛ extenuatio corporꝝ suoꝝ fuerit lōgi tpis ꝛ croni ca reducātur paulati ad ꝯsuetu dinē ppriā: nec fiat hoc subito ꝛ festinānter. Si ꝟo emacerati fue rit ꝛ extenuati i tpe breui rducā tur celeriter ad solita est nihilo minꝰ gradatiꝫ regimē subtiliā dū donec euasio corpꝫ ipsoꝝ sit manifesta. 96
Detꝰ ḡ ei parū ex cibo q̄ tñ lau dabilis sit virtutis ꝛ chimi. 97.
Et sit in q̄ete ꝛ trāq̄llitate eo qḋ eoꝝ mēbroꝝ tenera sint ꝛ mollia Rectificētur q̄ eoꝝ aīe bono cō sortio ꝛ laudabili sede. ꝛ ministret ei aromata ꝛ oēs flores laudabi lis odoris. Et gaudeāt ꝛ letent ipm exhylarātibꝰ rectificēt ꝛ vi tet meditationē ꝛ tristitiā. Et in grediat tinas in balneo: nec tñ ibi diu sedeat. Et vnguātur ibi mēbra eoꝝ oleis cōueniētibꝰ: ſi tñ cū forti fricatione: nā hec effi ciūt in eis colorē innaturalē. 98
Uires et virtutes senum retroce dūt oī ꝛ etiā minuunt. 99.
Uñ det eis fortis cibus in pua q̄titate sumptꝰ que. s. nō aggra uet membrū. 100.
Et si ea euacuātur neq̄ colera educat: sed potius dimittat: cū sit in eorum corporibus medi cina. 101.
Nec phibeatur eis totaliter flo bothomia si iā vsi fuerit ea imo minuatur etiam in hoc casu se xagenarius si corpulentus fue rit ꝛ carnosus: bis in anno: nec abducat in hoc duobꝰ anni tpi bus. Prohibeat tñ ei oīno flobo thomia ex cephalica: et sic erit eiꝰ regimē bene ordinatū. 102.

Cū etiā puenerit ad septuagesi mū annū minuat semel in anno nec secūdet in eo ēt in corpulētis Nec ēt extūc ḋ mediana minuē dus: ꝛ si fuit corpꝰ eiꝰ q̄si plenū vñ cū pcesserit in etate āplꝰ. 50. annis minuatur bis de basilica in duobus annis. 103.
Post hāc autē etatē est eis oīno flomia phibēda. Nā obest mul tū seniorībꝰ ꝛ decrepitis. Nec ēt sunt eoꝝ apata mitigāda. Nec est etiā attractio in apatibꝰ eo rū fortificanda. 104.
Sūt nihilominus mūdificandi cū fricatiōe ꝛ sudore: dētur q̄ eis pingues. s. sicꝰ piternalla: ꝛ mū dificētur etiā cū cibis mollificā tibus. Destructio āt eoꝝ cū me dicinis est oīno phibēda. 105.
Qui ergo patit in aliq̄ tpe deter minato: curet: priusq̄ incurrat morbum. 106.
Et curet cū contrario eiꝰ de q̄ cō queritur. Et commuta tempus pro tempore. 107.
Si ḡ aliq̄s patiat in aliq̄ ex mē bris suis: attēdat et recipiat cu ra eiꝰ ex his q̄ colligā in curis morboꝝ: donec liberet ꝛ mūdet ab illo morbo. 108.
Et si appareat i alicuius corpe signū significās sup morbū futu rū: phibeat attēte aduētꝰ eius: qm̄ occulta ē cā in corpe eiꝰ. Iā aūt retuli q̄d significet accidēs apparēs in corpe: ꝛ de qua egri tudine timēdū sit ex eo. Uñ attē te curandū est ḋ eo faciendo ces sare causas eius ex his q̄ retuli mus in. c. suo. 109
Postq̄ seruaui contenta ex go sub genere conserua tionis sanitatis incipiam lo qui de cura ipsius morbi. Et hoc quidem est vnum ex gene

ribus practice. Hoc autez fit obuiãdo ei cũ suo cõtrario. Ut si fuerit morb⁹ ex caliditate cureẽ cũ frigiditate: ⁊ ecõuerso. Et si fuerit ex hũiditate curetur cũ siccitate et econuerso. 1.

¶ Cureẽ ꝙ cerebri repletio cum euacuatõe: ⁊ sic fiat de membris alijs: ⁊ in patiente obturationẽ ex oppilatiõe fiat apertio donec eius malitia fuerit rectificata: et lenitas corpis nociua exaspeẽ: ⁊ similiter asperitas leniatur. 2.

¶ Huic quidẽ faciã mẽtionẽ medicinarũ humores educentium per secessum. 3.

¶ Uñ referã illã sup quã dñatur aliq̃ cõpositio ⁊ habentẽ potẽtiã educẽdi aliquẽ hũorẽ: ⁊ habẽtẽ vim aperitiuã aut mollificatiuã ⁊ habẽtẽ potẽtiã vrẽdi vel putrefaciẽdi claudẽdi ⁊ oppilatiuã opatõis ⁊ attractiuã ⁊ exiccatiuã ⁊ exiccatiuã sanatiuã carnẽ gñatiuã aut sigillatiuam ⁊ his siles ĩ ṽtutib⁹ scdis ⁊ tertijs. 4.

¶ Educit fortiter coleraz rubeã scamonea cuius dosis est attractio vni⁹ darhã vsq₃ vnuz ķirat hz etiã potentiã super alios humores. Cuius quidem rectificatio fit cum citonijs ne ledat stomachum ⁊ epar. 5.

¶ Deẽ aũt ex aloe solidũ vnũ et si fuerit necesse dupliceẽ põd⁹ illud in spẽb⁹ cõueniẽtib⁹: ⁊ si deẽ multũ ex eo: rectificeẽ cũ bdellio gũmi ⁊ dragagãto. 6.

¶ Et ex mirabolanis citrinis offeraẽ ĩ potu. ℥. j. ⁊ tñdẽ offeraẽ de violis. Sic etiã fiat de medullis cassefistu. ⁊ tamaridis. Et nõ amplius. 7.

¶ Deñẽ ad hoc dauic. 2. expulpa colloquintide mũde ⁊ rectificate cũ bdellio: ⁊ silr fiat cũ cucumere amaro qd̃ est ei sile in hac opatiõe rectificato cũ põdere sui ex cõueniẽti ad hoc. 8.

¶ Deẽ aũt. ℥. 5. ex sale: nitro ⁊ sale nã expellũt flegma. Sed dentur ex turbith darhã. 2. Et cũ dabiẽ in potu ponatur in decoctione equali. 9.

¶ Et deẽ ad minus ex agarico darhã. i. aq̃ granis. 10.

¶ De q̃dẽ medicĩe educũt aquã citrinã scz põd⁹. 2. dauich laureole. ⁊ pond⁹ vni⁹ dauich euforbij nõ antiqui: tantundẽ ex titimalo rectificato sicut rectificaui ipsum aloẽ: ⁊ etiam potus darhã. i. ex centaurea. 11.

¶ Deẽ ergo in potu ex senepolipodio epithima mirabaẽ. idis ⁊ etiam ex fumo terre ⁊ buglossa ſm quãtitatẽ quã ex ea educere itẽderis: vñ si equalr ⁊ tẽperate eã velis educere: da. ℥. v. ⁊ ex lazulo darhã. v. ipse tñ ẽ signãter piculosus ⁊ verẽdus. 12.

¶ Radix aũt veredica esset vt si posset fieri mistreẽ spuica ⁊ simplex medicina ĩ oĩ morbo: donec ei⁹ opatio pãdereẽ. Fuit nihilo min⁹ necessaria ea cõpositio ꝑꝑ illud qd̃ nũc dicam. 13.

¶ Scilicet ꝑꝑ morboꝝ cõpositionẽ adinuicẽ: ⁊ ꝑ medicinarum adequationem: ⁊ dulcorationẽ mali saporis ex amaritu. ipsarũ Et adiuuant earum transitum si fuerit difficilis ⁊ tardus. Et rectificant difficilem glutinationem ipsarum et ventris solutionem. 14.

¶ Cuz ergo fueris attent⁹ in cõpositiõe solutiuaꝝ pone debitũ ordinẽ ⁊ numerum earũ in compositiõe. Accipe ergo cum proprijs dosib⁹ ⁊ determinato nũero medicinas solutiuas sicut

voluerís rectificatas; ꝛ diuide ꝯfr certis portionibus doses earũ: ꝛ detur in potu ex ea ſm numerum cõponentium ipsam et ſiccum fiat ſic cõponentur qđ totum cõpoſitum propinetur: ꝛ ſic compoſite ſeruentur neceſſitati tpe opportuno. 15.
¶ Hmõi ſunt myrra ſumac berberis ꝛ ex fri gi. mirabol. acatia corali ꝛ emblici lutũ armenicū vel terra ꝛ rumex ſeu arius. 16.
¶ Et cuppe glãdiũ ſanguis galliamuſ. ꝛ balauſtia cum ſpodio mixta: ꝛ auellana idica ꝛ coriandrũ ſiccũ: ꝛ foliũ cum plãtagine hec eñ ſtiptica ſũt actiõe ſua. 17
¶ Et galle lapatiũ ribeos berberis ſunt frigida ꝛ ꝯſtrictiua. 18.
¶ Scito ꝙ calefaciẽtes medicie ſm ꝙ retulerũt ꝛ expertũ eſt: ſũt cõdiſi; thus: piper: cardamomũ: ꝛ piper longum. 19.
¶ Et cartamũ mẽta ſquinantũ ꝛ cinamomum ꝛ paſſe mõtane. i. ſtaphiſagria ꝛ capparis. 20.
¶ Et centonica vrtica ꝛ meliſſa ſtorax ꝛ ambra. 21.
¶ Et ligni aloes achorus melliſlotum cuſcute ꝛ zinziber. 22.
¶ Et gentiana: baſilicõ: peonia: lacca ꝛ reubarbarum. 23.
¶ Et folium laudanum ꝛ bacce lauri ꝛ ameos. 24.
¶ Et anetũ ꝛ cataputia ꝛ alcãnathus ꝛ myrrha. 25.
¶ Praſſium ſarapinum acorus ꝛ aniſum. 26.
¶ Et carui ciminũ ꝛ ſemen apiũ campeſtris. 27.
¶ Et ſpica capil. ve. ſatureia et darſaan. 28.
¶ Et caſſia lignea galanga celidonia ꝛ aſſarũ pix yſop⁹ ꝛ alchitrã piretrum ꝛ balſamus. 29.
¶ Et maiorana ꝛ papauer rub. celicerta calamus aro. ꝛ camomilla. 30.
¶ Et nigella aſſa fetida terebẽtina ꝛ ſulfur amoniacũ ſynapis neſtalleum cubebe coſtum. 31.
¶ Oẽ aũt frigidũ ꝛ calm̃ erit ſiccũ vel molle ſeu hũidũ. Et ex ſtipticitate q̃dẽ ſiccitas cognoſcet Ex lenitate ꝟo humiditas. 32.
Eſt aũt apđ medicos nota graduũ diuerſitas. Nã imutatio et alteratio ſolo itellectu ꝛ rõne ꝑcepta eſt in primo gradu. 33.
¶ Oẽ aũt cuius immutatio ſenſu ꝑcipitur ſine violentia hꝫ manifeſtã ſignificationem quod ſit in gradu ſecundo. 34.
¶ Oẽ aũt qđ ſui violenti vſtione aut ſtupefactione ſeu narcocitatiõe corrũpit qđ imutat exiuit a tẽperie vſqꝫ ad. 4. gradum. 35.
¶ Scito ꝙ in oi maturatiõe ẽ viſcoſitas cũ dolore mediocri ꝛ tẽperato ꝛ ꝓportionali cũ calore mẽbri in q̃ maturatio intendit: cuiuſmodi ſunt adipes pix ꝛ gũmi pini ꝛ oleũ cũ cera ſimul mixta ꝛ oleũ cũ calida bñ mixtum ꝛ agitatũ ꝛ frumẽtũ ĩ olo coctũ. 36
¶ Oĩs medicĩa mollificatiua eſt fortioris caloris q̃ ſit membrũ ĩ quo mollificatio intendit: nõ tñ eſt tãte virtutis ꝛ potẽtie ꝙ ſui diſſolutione ꝛ ſubtiliatione manifeſtetur in corpore nocumẽtũ: cuiuſmodi ſunt galbanum bdelium ammoniacum ſtorax ꝛ medulla tibie ceruine. 37.
¶ Indurãtes q̃dẽ medicine ſũt ſicut ſolatrũ lentigo vallorum ꝛ ſimiles his. 38.
¶ Oĩs medicina oppilatiua cũ caliditate ꝛ ſiccitate expoliata manifeſta: nõ mordificãs membrũ cui ꝯiungit: ꝛ cum hoc terreſtris eſt aut viſcoſa. 39.

¶ Est aũt notũ q̃ ois medicina aperitiua incisiua est et subtiliatiua: cui⁹ sapor est sals⁹ vel amarus: cuiusmodi sũt cepe marine ꝛ radix lilij ꝛ radix puinche sal nitrũ caparis ꝛ faba lupina. 40
Et stipticũ quidẽ põt esse aperitiuũ: nullo mõ aperiet exterius applicatũ nihilomin⁹ i potu assũptũ oppilationẽ aperiet in mẽbris existentem. 41.
Medicina quidẽ mũdificatiua ꝛ abstersiua est minoris subtilitatis q̃ sit p̄cedens sicut fabe. Fortius tñ eis est dulce sicut mel et dulce amigdale. 42.
In omni quidẽ rarificatione et resolutione existit calor tẽperatus sicut ẽ olẽ cataputie ꝛ camomille ꝛ oleũ radicũ feniculi. 43.
Ois quidẽ medicĩa oꝛificioꝝ venarum aperitiua et mundificatiua est habens calorẽ mixtũ cũ grossitie: cuiusmodi sũt allia cepe ꝛ fella. 44.
Quicquid confert ad obturãdũ ꝛ constringendũ meatus debet esse stipicum et mordicatione priuatum. 45.
Omnis medicina vstiua est magni ꝛ fortis caloris ꝛ inultimate grossitiei. 46.
Omnis medicina putrefactiua est perfecte caliditatis ꝛ subtilis substantie. 47.
Medicine aũt carnis diminutiue sunt debiliores predictis. Sꝫ sigillatiue vlcerũ abstersiue sũt ꝛ desiccatiue. 48
Medicina que a tota specie attrahit humorẽ seu hũiditatẽ aliquã est bezaar ꝛ medicine laxatiue seu eductiue. 49.
Omnis aũt actio medicine attrahẽtis rõne q̃litatis note fit a calore ipi⁹ naturali ꝛ subtilitatꝫ substãtie cuiusmodi sũt ammoniacũ: bdelliũ: ãt a putrefaciẽte sicut i egestiõib⁹ ꝛ stercorib⁹. 50.
¶ Bezaar aũt ꝯfert cuꝫ superat: aut rõnẽ q̃litatis ꝯuertẽtis ꝛ immutãtis: aut ex sui nã sine ex ꝓpria: aut eo etiã quod ꝯfert educẽdo ꝑ modũ q̃litatis necessitatis a veneno. Usus aũt haꝝ hoc est tempore sanitatis: ideoq̧ q̃ vtiꝝ frequẽter eis incurrit inde nocumentum. 51.
Hec medicina calida ẽ ꝛ apitiua ꝛ mollificatiua. Ex ea ẽt est stupefaciendo ꝯfert sicut opiũ ꝛ cetere narcotice. 52.
Post relationẽ quidẽ predictoꝝ repereietur relatio tertiarũ virtutũ sup his que cõtingunt ꝛ generant: ex quibus est cõminutio lapidis in renib⁹: que quidem fit ex omni eo quod dissoluit: incidit subtiliat ꝛ mollificat: dummtamen calorem non habeat manifestum: cuiusmodi sunt radix asparagi: ꝛ radix arũdis ꝛ vitrũ vstum: ꝛ passe mõtane id est staphisagrie. 53.
Et similes istis habentes scꝫ aliquã caliditatẽ ꝛ humiditatem: faciunt egredi qd̃ est in pectore per screatum. 54.
Que etiã sunt tẽperate caliditatis generant lac. 55.
Et ois medicina iuuans screatũ puocat dũ auctũ habuit caliditatẽ p̄ter qd̃ forti⁹ excecet. 56.
Et he quod oẽs puocãt vrinam acute tamen sunt in hoc certiores ꝛ magis conuenientes. 57.
Postq̃ ergo retuli vires et virtutescompositionum medicinarũm: incipiam nunc referre modos medicaminũ ꝛ antidotoꝛũ: Referã ergo omnes modos earũ quibus vtantur medici tam

in interi⁹ assumptis q̄ꝫ i exteri⁹ applicat̃. Et sũt velut decoctiones pillule sirupus loclinimẽta cerata ablutiões fomentatiões fricatões stuffe vl' pirria balnea trocisci electuaria suppositoria licina clisteria stille seu stillicidia iniectiões magdaleones dẽtifricatia sternutatoria acciatoria siriga empl'a ⁊ vnguẽta pulueres oculoꝝ ⁊ sinapisma: sunt caput purgia colliria nastalia cũ colal'a opiate ⁊ finegia p trã iectoriũ ⁊ line fricatoria saccellatões ĩfusiõis trazee ꝯfectões. 58

¶ Ois morb⁹ quẽ sum⁹ relaturi existit vl' in toto corpe aut specialiter in aliquo ex mẽbris ei⁹. Qui si fuerit sine materia erit q̃dem cum compositioni sue suo contrario eius cura. 59.

¶ Discernit̃ aũt morb⁹ repleti corpis a morbo p̄dicto sumẽdo experiẽtia ab eo p inuestigatione artificialẽ si. s. non assit cũ eo aliqđ ex signis sup repletioneꝫ corporis significantibus. 60.

¶ Si aũt ꝯtingat nocumẽtũ ex opatiõe in cura morbi: erit quidẽ medicamẽ simile. s. morbo in ꝯpositiõe. Et recipiet iuuamentum ex eo: cõtrariatur cause efficienti corruptionẽ ⁊ morbum seu egritudinem. 61.

Põt etiaꝫ sumi significatio sup morbũ ex cussu tactus ⁊ debilitate operationis. 62.

Et etiã ex eo qđ appet ex illaudabilib⁹ s̃ꝫ spẽs ⁊ modos suos Et etiã ex eo qđ vr̃ de superfluitatibus exeuntibus. 63.

Si vero patientis vrine fuerint sine hypostasi ⁊ residentijs: et pulsus ieq̃lis: neq̄ꝫ ex repletione patiet̃: sꝫ morb⁹ ei⁹ reponet̃ potis sub igne morbi inaniẽtis et consumptiui. 64.

¶ Et si dolor sit in aliq̃ loco specialiter significabit super passionem illius loci. 65.

Sumitur etiaꝫ significatio sup ipm ex etate ⁊ cõpositiõe corpis ⁊ ipius colore ⁊ .iiij. anni tpib⁹ ⁊ eoꝝ ꝯstõnibus ⁊ ipsius ꝓpria habitatiõe ⁊ ciuitatib⁹ ei⁹ ⁊ ex eo qđ precessit de regimine proprio ex his em̃ fit iuuamentũ super cognitionem et precognitionem morbi. 66

Si ergo corpus patiat̃ de caliditate ledet̃ q̃dẽ ab oi calido. ⁊ tactu calidũ reperiet̃. Eritq̄ꝫ ei⁹ vrina rubea. Et pulsus inquiet⁹ cũ siti ⁊ labore seu angustia ⁊ vigiliaꝝ instãtia: cũ motu inordinato ⁊ habitudine extenuata ⁊ colore citrio. et habitatio meridionalis ciuitatis: ⁊ etate iuuenili: ⁊ discursu eoꝝ q̃ calorẽ efficiũt. Pro tãto curet̃ cũ infridãtibus febrẽ vrẽtẽ ⁊ oi qđ laborẽ infert curantib⁹. Et sit cibus eius s̃m q̄ntitatẽ virtutis ⁊ q̄titateꝫ eius quod apparebit ex appetitu ipsius. 67.

¶ Si vero ex mala ꝯpõne fridã patiat̃: cõstat q̄ infridantia oberũt ei. Et oia cal'a ꝓderũt eidẽ Eius ẽt friditatis pcipiet̃ sensu tact⁹. Et color ei⁹ signãter alb⁹ reperietur. Pulsus tard⁹. Nec patietur sitim: nec vigiliarũ instãtiã. Quod si pateret̃ non tamen inde molestaretur. Et si cum dolore albo assit lassitas et mollities corporis: etas senectutis: ⁊ locus quẽ inhabitat fuerit septentrionalis: et tempus anni hyemis. ⁊ vsus fuerit i p̄terito infridantib⁹: erit q̃dẽ signio certa sup isto. Pro tanto si mediceṫ ⁊ cureṫ in aliq̃ cureṫ cũ calefaciẽti

bus. Et breuiter intēdat i cura ei⁹ ſm curā q̄ curat ſpaſm⁹. 68.
Hic q̄dē duo morbi nō priuant alſo ex duob⁹. Uñ ſi fuerit morbus ſicc⁹ videbis patiētē ſiccū. Et ſi fuerit humidus videbis patiētē laxū ⁊ ſpōgioſum. 69.
Humidū ergo exiccetur ſubtiliter: ſiue fuerit cū caliditate: ſiue cū friditate. Et ſiccū cū ſibi ɔ̄rio rectificet. Et in oib⁹ ſunt prius auferēde cauſe efficiētes ſi fiat recta curatio. 70.
Cū ergo erit morb⁹ ex replōne nequaq̄ curabitur niſi p̄ euacuationem. 71.
In oī euacuatiōe ſunt .x. obſeruāda: q̄ ſi nō poſſit ſeruari: reguleť iñ q̄titas ⁊ mēſureť ſcd̄z exigētiā eo℞. quo℞ p̄mū ē laudabilis diſpoſitio accidentiū. Et ſcd̄m vt ſint de repletiōe. et tertiū etas a iuuentute vſq̄ ad ſenectutē. Et quartū conſuetudo euacuādi. Et quintū conſiſtentia virtutis. Et ſextum tp̄s veris vel autūni. Et ſeptimū q̄ loc⁹ quē inhabitat equalis ſit in oibus et tpat⁹. Octauū ſiľr tp̄s p̄ñs. Et nonum q̄ patiētis compoſitio ſit calida ⁊ hūida. Et decimū vt corp⁹ bone habitudinis ſit ⁊ bene carnoſuȝ. 72.
Cum ratione eius quod generatum eſt in aliquo ex mēbris corporis volueris ipſum trahere abinde: trahe ipȝ per euocationē ab ipſo mēbro: aut per attractionē ipſi⁹ ſolū ad alia mēbra cōtraria: ſiue eis equippollētia interdū fiet ei⁹ attractio ad mēbrū hñs colligantiā cuȝ membro patientie. Et ſic fiat attractio cum ventoſis poſitis ſuper mammillas in cōſtrictionem menſtruoruȝ matricis. 73.
Iā q̄dē p̄miſim⁹ ſigna replōnis ⁊ medicīas eductiuas. 74.
Galenus q̄dē apiebat venā et ſanguinē minuēbat cū erat chÿmus auct⁹ ⁊ magnificat⁹. 75.
Fiat igiť minutio ſanguinis i corpe apparētib⁹ ſignis et potiſſime cum ap̄ate: ſeruatis cōditionib⁹ iſtis. Nō aūt i aliis humoribus. 76.
Fiat ergo flobothomia i his q̄ intellexit in hoc tractatu et in morbis illis etiā in q̄b⁹ ipſe fecit eam. 77.
Inchoeť ergo a flōmia i omni flegmōe habito teſtimonio certo ſuper ipſo. 78.
Fiat ḡ ſiue ſit in capite interi⁹ vel exteri⁹ necnō etiā i tali facto in iūcturis: fiat etiā i ap̄ate facto ſub auribus et obtalmia oculo℞ et i ap̄atib⁹ lingue meri gingiuarū et ſquinantie ⁊ in ap̄atibus iteſtino℞ ⁊ crurum ⁊ ſplenis teſticulorū renum ⁊ veſice: necnon in ap̄ate matricis ⁊ vmbilici ⁊ iuſſarri ⁊ aliis ſpeciebus rubedinis. 79.
Fiat etiā in vlcerib⁹ capitis ⁊ oculorū et rubegine aurīū ſcabioſa. 80.
Et etiam facienda in volatilibus vlceribus pulmonis et oris et raſuris et excoriationibus. 81.
Et fiat in paſſione inteſtinorū: cum tamen conſtabit de notitia ipſorum: et cum erit i eis carnis augmentum innaturale. 82.
Eſt etiam facienda in variola vbicūq̄ fiat et ſcabie humida: poſtq̄ fuerit notū ⁊ manifeſtū ſicut in variola oris ⁊ oculorū: ⁊ ſiue in variola i hipocūdri̇s generata. 83.

Est & facieda i repletiōe venarū ⁊ egressu sanguinis ab eis sicut i fluxu sāguinis nariū: ⁊ in manēte a dētib⁹ ⁊ gingiuis: ⁊ ēt i egrediēte ab auribus ⁊ ab ore matricis ⁊ emorroydib⁹ ani et mēstruoꝝ ⁊ i sanie rubicūda. 84.
Fiat etiā i dolore capitis vertigine ⁊ fetore oris. necnō i dolore dentiū ⁊ casu capilloꝝ seu allopitia. 85.
Est ēt i mēbri dissolutione et spmatis egressu vel expulsione ⁊ dolore artiū et reumate. 86.
Cōpetit ēt i epilepsia ⁊ i zebel vngue ⁊ moro: necnō ēt i casu ⁊ ablatione appetitus. 87.
Et ēt vena ē icidēda i passionibus ani ⁊ sedis ancharū sciatica ⁊ dolore stomachi. 88.
Sic ēt i dolore epatis pūgitiuo ⁊ in oppilatiōib⁹ eius. 89.
Intendatur ergo cū regimine et cura horum morboꝝ sicut i cura ⁊ regione sinochi cū eductione colere rubee post flobothomiam ⁊ vsum ciboꝝ infrigidantium ⁊ fuga calefaciētiū: et qd sanguinē auget ⁊ magnificat ⁊ qd eis affert declinet ad stipticitatem: et propinent eis acetosa. 90.
Sumantur autem signa super hanc passionem significātia ex capitulo sanguinis dominiū significantium. Et in summa declinare ad infrigidationem et exiccationem est actus medici expediti et ingeniosi. 91.
¶ Morbi q̄ ex colera rubea generantur sunt sicut vlcera in lubricitate intestinorum contingentia. et permixtio rationis suffocatio mr̄icis tertiana sciatica et fluxus sanguinis per secessum. 92.
De tertiana iā fecim⁹ mētionē in his q̄ p̄cesserunt. Et in summa febris est calor extrane⁹ per tot si corp⁹ dispsus nocēs operationibus suis. 93.
Et tussis ⁊ dolor capitis ⁊ apa qd scdm latū et lōgū in corpore dispergitur. 94.
Et fortis et acutus dolor auriū et multitudo scabiei palpebrarum. 95.
Et vlcera et apata i iūcturis ⁊ dolor pūgitiu⁹ et mordicatiu⁹ in eisdem: fissura digitorum et panaricū vnguiū: ⁊ macule apparentes i corpore lētib⁹ siles: ⁊ morb⁹ cū citrinitate dētiū et vesice dolor fortis. 96.
Et amor hereos et fluxus sanguinis ⁊ apostema existens in extremitate oculi et citrinitas cutis variola. 97.
Et macule subtiles et nigre et oppilatiōes epatis et apa mr̄icis et pleuresis et casus ⁊ ablatio appetitus. 98.
Et vertigo et fissura labioꝝ ⁊ dolor vene et fortis flux⁹ ventris. 99.
Et vlcus qd dilatatr̄ ⁊ dubailet ⁊ tumor existens in ano. 100.
Et pruritus et variola aut formica: et herisipila ⁊ pulmonis vlcera. 101.
In cura q̄dē hoꝝ est sicut i cura febris tertiane procedēdū. Educatr̄ ergo colera absq̧ flobothomia. ⁊ attendatr̄ ad ifrigidationē ipsoꝝ sicut i morbis sanguineis. Verū morbi colerici spāliter humectentur. Nam p̄dicti ābo morbi vninocanr̄ et ꝯueniūt i caliditate: necnō etiā in omni eo quod per eam infertur patientibus nocumētū.
Sumantur autē signa sup hos morbos

morbos significātia signoꝝ dominiū colere significātiū. 102.
Omnis q̄dē morbus ex hūore flegmatico generatus est apa tumidū et laxū paralysis et relaxatio dolor capitis de frigida et epilepsia. 103.
Et sicut scabies magna ꝛ grossa ipi⁹ ꝯstipatio ꝛ retētio et tumores colli.i.glādule:et sq̄me capitis ꝛ obliuio ꝛ dolor auriū de frigida ꝛ borat ꝛ macula alba seu morphea et apl'ica tussis sicca et tortura oris. 104.
Et sicut elephātia pedū casus appetit⁹ ꝛ pedicl'i ꝛ tumor ani ꝛ āchaꝝ ꝛ aq̄ oculoꝝ ipsoꝝ dilatatio et fetor ascellarū. 105.
Ex passionib⁹ vētris sicut lubricitas itestinoꝝ ꝛ ꝟmes. 106.
Uermes etiā ex hūore fl'atico generant et difficultas partus et secundine et retentio in eodem. 107.
Et dolor renū ꝛ febris q̄tidiana ꝛ friditas splenis ꝛ epatis et egress⁹ seu eminētia vmbilici ꝛ passio cū egōne saniei. 108.
Et dolor artuū ꝛ nigredo corporis ꝛ viror cutis ꝛ superficiei aut ipsi⁹ suscedo ꝛ morbus hidropic⁹ sicut vterina carnosa ꝛ tympanites. 109.
Procedēdū est in cura hui⁹ speciei sicut ꝑcedit in cura ꝯplexionis frigide ꝛ hūide. Super cui⁹ ꝯplexiōe vtendū est signis positis in capitulo d' signis dominiuꝫ humoris flegmatici significātib⁹. Estq₃ vtēdū in euacuatiōe hoꝝ morboꝝ eo ꝙ retulim⁹ i cura p quā euāt flegmatic⁹ hūor. Estq₃ ꝯsequēt vtēdū i his corpib⁹ his q̄ corp⁹ calefaciūt et exiccāt ꝛ cibo calido ꝛ subtili.ꝛ i sūma curent calefaciētib⁹ int⁹ ꝛ exteri⁹ sicut fit in paralisi cū pillulis fetidꝫ et similibus eductis. 110.
Omnis morb⁹ ex colera ni.generat⁹ in corpore ē sicut verruca ꝛ febris q̄rtana emorroyde epilepsia polip⁹ ꝛ spasm⁹. 111.
Et dolor vētris et cācer ꝛ morphea ꝛ dolor capitis ꝛ vigiliarū instantia. 112.
Et apa durū et lepra ꝛ qd' ex cibo in corporib⁹ corrumpitur ꝛ tussis sicca et splenis durities et ventositas. 113.
Et mel'ica passio in capite ꝛ retentio vrine in ea. 114.
Et passio colica allopitia et morsus canis rabidi. 115.
Ut fic⁹ ꝛ lac coagulatū i corpe et algor epatis. 116.
Et canin⁹ appetit⁹ ꝛ rimulatio seu ruptura i āchis fctā:ꝛ lapꝫ fctūs i renib⁹ ꝛ vesica:ꝛ tumor āchaꝝ doloros⁹ ꝛ tūor i duob⁹ laterib⁹ seu hypocūdrijs fcūs: necnō ēt tūor i capite auribus palpebrꝫ ꝛ pedib⁹ gn̄atus. 117.
Procedat in hac spē morboꝝ sꝫ qd' ꝑcedit in cura ꝛ regimīe lepre. Accipiātq₃ signa sup ipsaꝫ ex capl'o signoꝝ dn̄iū mel'ie significātiū. euent ꝗ cū epithimo vl' polipodio ꝛ cū alijs q̄ retuli. Si aūt vtat q̄s calefaciētibus ꝛ hūectātib⁹ ꝓsperabunt ipsius opera in eisdem. 118.

Ostq₃ iā ꝑfeci p̄mum regimē curōnis:incipiā nūc in opatione manuali. Ex q̄ faciā p̄mū regimē i venis magnis ꝛ paruis. Et s̄m faciaꝫ in carne. Et tertium in osse. 1.
Ex gn̄e venaꝝ sunt q̄daꝫ quas apimus et q̄dā quas ligam⁹ ꝛ in pte scindim⁹ ꝛ seq̄stram⁹. 2.

Est aũt mediana aperiẽda in oĩ morbo capitꝭ ꝛ pectorꝭ sicut in ap̃ate ipsius. 3.
Et cephalica supioꝛ aperiẽda est in forti doloꝛe capitꝭ et fluxu sanguinis nariũ. 4.
Et inferioꝛ in medicatione nocumẽtoꝝ pectoꝛi ꝛ pulmoni cõtingentium. 5.
Et q̃ dr̃ almerina ab arabib⁹ in malitia morboꝝ splenis et epatis. 6.
Et in absentia basilice dꝫ funꝭ brachiũ aperiri. 7.
Uene q̃ꝫ tympanoꝝ sunt in cõtinuo doloꝛũ ipsoꝝ aperiẽde. 8
Et existẽs post aures ĩ emigranea et antiq̃ vlcere capitis. 9.
Sed q̃ sunt in ãbabus oculoꝝ extremitatib⁹ in moꝛbis eoꝛũ aperiantur. 10.
Et minuat̃ existẽs in supꝛemo capitis in vlcerib⁹ ꝛ ap̃atibus seu pustulis in sup̃ficie et cute ei⁹ gñatis. Uene aũt colli sunt in lepꝛa aperiende. 11.
Et vena frõtis ẽ ap̃iẽda in passiõib⁹ oculi:ꝛ ĩ ꝯtinuo doloꝛe capitꝭ:ꝛ tinea. Ap̃iat̃ ẽt ĩ p̃te posterioꝛi exñsi ꝯtinuo doloꝛe capitꝭ ꝛ exñs iter nares meatus nasi rõne pustule seu variole faciei:exñs sub ligua ĩ sq̃nãtia. 12
Et ap̃iat̃ vena cauille ĩ moꝛbis ĩtestinoꝝ sub vmbilico exñtiũ ꝛ saphena existẽs in tibijs in moꝛbo cruriũ. 13.
Et miuat̃ sciatica ĩ sciatica:et vena pedis ĩ accñtib⁹ ei⁹. 14.
Uene q̃ꝫ pulsatiles sũt in doloꝛe capitis incidẽde ꝛ seq̃strãde ꝛ in doloꝛe oculi cũ etiã tumuerit ex violẽtia moꝛbi ex fluxu ꝛ descẽsu aq̃ ad locum. 15.
Cũ etiã gñabit̃ ap̃a:ex ap̃tiõe eni ipsi⁹ p̃ter q̃ fluat sãguis ex ipsi⁹ sup̃ficie icidem⁹ ꝛ seq̃strabim⁹ eã vl' cauterizabim⁹ ipaꝫ aut si q̃ maluerit miuat aui oĩno abscidat̃ ꝛ sistat̃ flux⁹ sãguinis ab ea cũ ligatura vl' cauterio:deiñ curet̃ cũ medicinꝭ q̃b⁹ vulnera curant̃:donec sanitati fuerit restitutus. 16.
Ex op̃ib⁹ ãt in carne facienda sunt scarificatio incisio ꝛ cauterizatio. Sunt ex scarificationibus q̃dã q̃b⁹ fluit sãguꝭ a sup̃ficie cũ vẽtosis:ꝛ h̃ coꝛpib⁹ patiẽtib⁹ vlcera et variolas. 17.
Ponim⁹ ãt vẽtosas siñ scarificatiõe in eo in q̃ itẽdim⁹ solũ euulsionẽ ꝛ diuersionẽ mat̃ie. 18
Et interdũ coniũgim⁹ eas vacuas:et interdũ cũ toto vꝛente ad cõsumẽdũ illi⁹ loci vẽrositates ꝛ ad rectificãdũ mẽbꝛoꝛum malitiã cum caliditate. 19.
Quod scinditur est sicut claui et altezar. 20.
Et omne q̃d sup̃fluit ꝛ putrefit in extremitatib⁹. sicut basbeia nasi et digit⁹ sup̃fluus aut inseparabilis coniunct⁹:et cõiũctio palpebꝛarum. 21.
Et vuea eminẽs:et pꝛeputium claudẽs cannalem virge. 22.
Et caro in vlcere innaturaliter aucta et putrefacta:ꝛ vlcus ex contusione putrefactum. 23.
Est etiã abscindẽdũ q̃d innaturaliter auget̃ in lingua:et q̃d cadet in auribus. 24.
Est ẽt caro incidẽda sup̃ vitiuꝫ in mẽbꝛo fixũ ꝛ ꝓfũdatũ:spinã aut festucã vt ide p̃dicta extrahant̃:mãme ẽt hoĩꝫ abscindãt̃ ꝛ varices ĩ tibijs apparẽtes. 25
Et boaissar ꝛ nouaissar. 26.
Et q̃d fuerit iã denigratum ex pinguedine aut putrefactũ ex carne. 27.

Et etiā oē illud de quo elōgat vulua. Et oē qd augetur super gingiuas. 28.
Abscindatur etiam caro vene madan. Et oē qd nobis aures claudit et obturat. 29.
Et oē qd existit sup visuз ⁊ vetat ipm. Et qd denigrat in nobis ex pputio. ⁊ qd claudit anū ⁊ tussea: ⁊ satera: ⁊ tussra: ⁊ nō habēs serū manifestū: ⁊ ruptura vmbilici. 30.
Et vuln⁹ qd ꝯtigit ex oi eo qd scindit vir: cura cū sutura. ⁊ oē mēbrū vulneratū ꝯsolidādo. 31
Oē corp⁹ cauterizat ad sistēdū emorrosagiā sanguis a vena pulsatili aut aptiōe vene magne fatigāte medicū i sistēdo fluxū sanguinis ab ea. 32.
Fit ēt in corporib⁹ hūidis ad exiccādū ea ⁊ i carnib⁹ lax̄ ad indurādū eas ⁊ ad calefaciēdū corpa ifridata: necnō ad tollēdū hūidita. egrediētes a nā. 33
Utimur q̄cūq3 pforatiōe ad expellēdū hūiditatē nociuā sic̄ saniē quā sic extrahim⁹ ab apate ⁊ sāguinē alicubi corruptū et aquā ab oculo vel grādinē. et aquā a capite: ⁊ nondū. 34.
Et sicut in hydrope et hernia aq̄sa. et carnosa. 35.
Quicq̄d fit p opationē i osse ē sic̄ i fractura aut dislocatōe ip si⁹. Curabim⁹ aūt quācūq3 fracturā cū ꝯsolidatōe ipsi⁹ ⁊ r̄ductiōe ipsi⁹ fracture i osse dōec iде ad ppū sitū r̄ducat: ⁊ ablatiōe cuiuscūq3 pūgēt̄ ⁊ mordicātis ip3: et ligatura manu facta q̄ neq3 laborem neq3 molestiā iferat. s. non min⁹ forti aut debili. Inchoetur āt fasciatio in medio ipsi⁹ ⁊ fortificet̄ strictura sup amplius et ligetur: ⁊ superaddātur puluilli et desup astelle coniunctum. 36.
Subtiliabimus q̄3 dietā ei⁹ a pricipio ⁊ i fine igrossabim⁹ eā q̄tenus bene restauretur. 37.
Est aūt cauendū a principio ne apa calidū generet̄ diuertēdo ⁊ attrahēdo ad locū fracture qd ifūdit̄ ex sanguie toto posse: ⁊ phibendo fluxū ei⁹ cū oi frigido terni: ⁊ phibēdo dōec curat⁹ fuerit motū pacientī. Cura ei ei⁹ sine longa quiete non perficitur. 38.
Cura aūt dislocationis est cū eo qd trahit ip3 os dislocatū donec ipm ad locū proprium redire faciat. 36.
Postq3 aūt reductū fuerit liget̄ ⁊ stricte ⁊ stet sic q̄to tpe dicem⁹ Et vescat̄ stipticis medicinis. Et comedat patiēs cibos acetosos: donec fuerit secur⁹ ab apostemate. nec timeat̄ d̄ collectiōe sanguinis. Cōtinuetur autē3 cura ista ad min⁹ p mēsē3 vnū ⁊ interdū ampli⁹ p. x. dies. Iā ego pfeci curam omnium morborū3. Et ex nunc abscindam sermonē meū ex q̄ iā pfeci librū istū. 40.

Incipit tabula Tractatus Noni Almansoris: nonagita quinq3 continens capitula.

¶ Finis tabule tractatus noni Almansoris.

¶ Incipit tractatus nonus Almansoris.

¶ De cephalica et emigranea.

¶ Capitulum primum.

Quādo rubedo et tensio et granedo i facie et oculis cū istis affuerit et tact⁹ calid⁹ sentitur: et pulsus fuerit magn⁹: ex cephalica minutio faciēda ē in parte in q̄ est dolor: vel in q̄ dolor magis infestat. ¶ Deiñ aq̄ ro. et oleū ro. et acetū sumātur et simul mixta agitētur donec inspissentur: et sup niuē infridata sup caput fūdātur. Eger vero a carne abstineat et vino: et comedat adesliā citrinam et tapsil et olera frida ac fructus fridos. ¶ Uēter aūt soluatur ex mirabolanis citrinis et prunis ac tamaridis et zuccaro albissimo: q̄ si ista nō sufficiūt semina maluauisci i aceto posita agitētur: q̄usq̄ ad spissitudinē perueniāt: ex qb⁹ emplm capiti superponatur: ex psilio q̄z et aceto ēplm fieri vtile est. Si aūt cū istis fuerit in pulsu velocitas et i tactu sentitur caliditas: s3 neq̄ in facie neq̄ in oculis fuerit rubedo neq̄ tēsio: in pncipio soluatur vēter: deide fiāt ea q̄ dixim⁹. Naribus aūt inijciatur oleū viol. aut ol3 cucurbite dulcis: aut nenufar; ol3 aut oleū de florib⁹ salicis: quorū qōlibet sup niuē infridatu3 capiti supfundatur: et nutriatur vt p̄ diximus. Eger quoq̄ odoret camphoram et aquā ro. et salices et violas et ijs silia. Qd si egritudo multū inualescat: sumatur opij et cāphore vniuscuiusq̄ q̄tū pōderāt duo grana ordei q̄ dissoluta in oleo de salicibus mittantur i nares et aures. Qd si cum soda nō fuerit aliq̄d eorū q̄ dixim⁹ de rubedine in facie: fueritq̄ egritudo antiq: in principio vēter cū pillulis cochijs soluatur quas ego feci. ¶ Pillule cochie. R. pulueris pigre. ʒ. ij. colloquintide. ʒ. iij. et tertiā: scamone. ʒ. ij. et s. turbith sticados. aā. ʒ. v. fiāt pillule ex istis: et sūt doses. x. Postq̄ vero vēter solutus fuerit: infūdatur caput ex oleo sambacino et oleo de ben: et mittatur in aures. ¶ Eger q̄z odor et algariā et sufflet muscus in narib⁹. ¶ Qd si egritudo multū infestauerit: sumatur euforbij et castorei ābo aā. vj. ps. ʒ. i. et dissoluta in pauco oleo sambacino mittatur in nares et aures ¶ In cephalea vero calida emplastrum hoc fronti et temporibus est imponēdū. Emplm in cephalea calida. R. semis lactucarum sief meniite sandalū rubeū et albū fausel rosas opiū: fiat ex eis empl3 postq̄ aceto et aq̄ ro. conspersa fuerint: et fronti imponatur: super quod mittatur pann⁹ ace

to ꝛ aqua ro. infusus. Qui cū te pefact⁹ fuerit iterū infundatꝰ et desuper ponatꝰ. ¶ Linimētū ꝟo cephalee frigide. ℞. castoreū eu forbiū pip sinapim storacem ruthā marrubiū: q̄ siccata ꝛ pulue rizata ꝛ etiā triconizata misceā tur ꝛ ꝯspergantꝰ vino veteri ex q̄ bus fiāt trocisci ꝛ desiccētꝰ. Cūq3 necesse fuerit ex vno in vinovete ri: aut oleo costino vel camomil lino dissoluto: frons multoties liniatꝰ. Hoc enim linimentū omni antique cephalee confert nō solu3 suppositū: sed ēt auri iniectū q̄ seq̄tur illō tp̄s postq3 i aliq̄ de p̄dictis oleis resolutū fuerit. Egro ꝟo vinū vet⁹ ꝛ forte dādū est. ¶ Cū aūt cephalea p hebdo madā vnā p̄seuerauerit: eger in balneu3 mittendus est: atq3 sup caput ipsi⁹ aqua i qua camomil la ꝛ sansuccus ꝛ sticados arabicus ꝛ nemen cocta fuerint simul aut sigillatim īfundēda ē. ¶ Qō si cephalea quotidie ante comestionē inuadat ꝛ post comestionē recedat: succurrendum est infirmo ante horam qua venire cō sueuit dādo ei buccellas panis in succo granati: aut vue acerbe aut horum similiu3 infusas. Si aūt cephalea contigat propter multam in sole moram sufficienter ex oleo ro. ꝛ aceto infrigidatis curari poterit que tamē si ex hoc nō quieuerit ex aliīs infrigidātibus curāda erit. Si aūt foda adhuc p̄seuerauerit ꝛ fortior fiat: neq3 vllo mō remoueatꝰ ꝛ timeatꝰ ne eger visu3 amittat ꝛ aq̄ ad oculos descēdat: tēpoꝝ arterie sūt icidēde ꝛ extrahēde. Hoc tñ qō nūc loquimur est p̄ter nr̄a3 intentionem in hoc libro.

¶ De scothomia. Ca. 2.

Cum aliq̄s illud qō ante eū est circulariter moueri viderit: ꝛ oculi tenebrescunt ꝛ cadere voluerit: et facies et oculi rubuerint in eadē hora: vene q̄3 q̄ sunt post aures grosse appuerint: ex ipsius venis facienda est flobothomia. Et ventose in collo et tibiīs sunt ponende. Qō si p̄dicte vene nō appuerint et facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuendus: et ventose in tibiīs erunt ponende. ¶ In hac p̄terea scothomie specie et in ea quam ante diximus caput ex oleo ro. et aceto est infundendum. ¶ Eger quoq3 calida cibaria vitare d3. Uenter ꝟo ex apozimate mirabolꝰ. citrinorum qō in ca. de cephalea diximus soluendus est. Cum autē neq3 in facie rubedo neq3 febris cum scothomia fuerit: attēdendū est an sit stomachi subuersio ꝛ nausea que si affuerit: prius vomere cogēdus est: deinde de pillulis cochūs dosim vnam sumat: ꝛ a frigidis abstineat cibis. ¶ Si aūt neq3 anime subuersio neq3 nausea fuerit: neq3 caliditatis signa appuerit: vēter ex pillulꝰ cochūs multoties soluatꝰ. Cibaria q̄3 frigida oīno vitet. Et gargarism⁹ fiat quo flegma deponatur. ¶ In naribus q̄3 post illud ponatur aliquid de his q̄ nominauimus quo caput calefiat.

¶ De frenesi. Cap. 3.

Quando aliquē febris cōclusa inuaserit cū forti capiti[s] ꝛ oculoꝝ grauedine: ꝛ in facie atq3 in oculis vehemēs fuerit rubedo ꝛ capitis dolor: ꝛ horror lumis affuerit ꝛ i pulsu velocitas ꝛ frequētie supfluitas ineniantur signa frenesis certissima indica

bunt. Qd si lingua nigra aut citrina fiat: et ꝯmisceatur intellectus et multū fuerit alienatus: et vigilauerit multū: iā frenesis perfecta erit. ¶ Egro igit antequā ꝑdicta ꝯpleant accñtia est subueniendū ex sanguīs detractione et ventris solutiōe cū succo fructuum. Nutrimētū vero eius sit aqua ordei semel aut bis in die sumpta ſm ꝯsuetudinē quā i tpe sanitatis habuit. Caput autem oxirodino infundendū erit. ¶ Qd si multe affuerint vigilie sumatur violarū siccarum corticū papaueris albi ordei excorticati semis lactucarum radicū mādragore oīz añ. M. i. Que oīa i cucuma plēa aqua tandiu coquant donec aq̄ rubea fiat. Deinde aqua illa dū est tepida ab alto sup caput fundat: et sit caput sup similine in q̄ aqua colligatur: que in cucuma posita iterum super caput fundat. hoc autē oī die multoties fieri cōuenit. ¶ Caput pterea ex oleo violato muliebri lacti ammixto inungēdū erit: qd etiā in coto positū ē supponēdū. ¶ Cum aūt eger in pncipio huius egritudinis in viriū fortitudīe pmanere inuentus fuerit: i flobothomādus erit nisi sup ifirmū timuer. ¶ Post q̄ vo eius egritudo minui cepit ne q̄q̄ flomet. Qd si eius iā dissoluta est virtus: ex talio preseruetur regimine donec euadat.

¶ De appoplexia. Ca. 4.

Cum aliq̄s q̄si dormiēs iacet et sine somno stertit: et cū pūgit nō sentit et tūc iā patit appoplexiā. ¶ Est aūt huius egritudinis q̄titas: ſm q fortiter aut debiliter stertit. Si tñ spuma ab ore exierit: nō est ei medicādū. Cū aūt parum stertit egritudo est lenior. ¶ hec q̄dē passio aut cito iterficit: aut in palisiz transit ¶ Cū ergo ista visa fuerit: attēdēdū erit an patiētis facies multū rubere: aut denigrari: aut viridis fieri videat: quēadmodū ꝯtingit cū sanguis i aliq̄ mēbro ex coartatiōe retinet. Tūc ei sāguis illico ex duab᷒ guideg exhēd᷒ ē: aut ex duab᷒ cephalicis ¶ Qd si ita nō fuerit imo cū aerē attrahit audit in pectore ore gmō: ex hoc clysteri erit clysteri ꝯād᷒. ¶ Qd. R. colloquītide bothormariē cētauree minoris arthanithe ellebori albi oīm. añ. M. j. Coquātur oīa in. iij. lib. aq̄ donec ad vnā redeāt. Deiñ colētur. Et ex media libra huius apozimat fiat enema: q si cito exierit fiat iterum dōec huorum multitudo sil cū eo exeat. ¶ Naribus q̄z cōdisi et ellebor᷒ alb᷒ suauiter isufflent. Et ē ingeniādū vt anacardinū cū idromelle per os ad stomachū multoties descēdere cogat q̄q̄ die semel: ex q̄ vni᷒ aurei pōd᷒ in potu sumēdū ē. Cuius descriptio est in cap. de palysi. ¶ Sartago pterea ferea calefaciēda ē et capiti multoties adeo vicināda: vt patiētis capilli aduranī. ¶ Qd si hoc mō nō sanat in medicādo plus laborabim᷒ caput nāq radem᷒ et ex sinapi trito et castoreo et fortissimo aceto liniem᷒. ¶ In prima aūt huius passionis spē post flobothomiā stringem᷒ fortiter adiutoria ligādo superi᷒ parū sub cōiūctione ipsorum cū spatulis et stringemus tibias similiter. Capiti q̄z supfundendū est. oleum rosenz et acetū vini: et flobothomia facienda pri᷒ in pedib᷒: et postea i nasi extremitate.

De graui dormitatiõe. Ca.5.

Cum aliqs q̈si dormiens iacet: & tñ sentit & mouet sed oclos h3 pl3 h3 clausos: q̄s tñ dũ vocatur cum clamore aperit: l3 iterũ statim claudat: iã patitur subeth: q̄ cũ clysteribus acutis q̄ paulo ãte nominauim⁹ curãdus est. In os quoq3 ipsi⁹ mittemus idromel & laborabimus vt descẽdat. Ip3 em̄ nutrimẽtũ erit sibi ei⁹. Caput p̄terea vsq3 ad diatritũ primũ oxirodino īfundem⁹. Post tertiũ v̄o diẽ sternutationẽ p̄uocabim⁹ ex his q̄ nominauim⁹: & radem⁹ caput & liniem⁹ ex sinapi: & castoreo: & aceto.

De stupidis q̄ semp̄ h̄nt oculos apertos. Ca.6.

Cum aliquis q̈si dormiens iacet: & nõ mouet: & l3 oculi sint apti palpebras tñ non mouet: cõgelatus est siue regidus. Curãdus v̄o est ex medicinis subeth: hoc tñ addito vt oleũ sambacinũ sup̄ caput fundat in omni libra cui⁹ sit vncia euforbij. Ip̄m q̄3 caput ex castoreo et euforbio & oleo sãbacino liniat.

De paralysi. Ca.7.

Cum aliqs se mouere nõ valet: aut vnũ vel plura ex mẽbris mouere nõ potest: atq3 eorũ sensum amisit: ip̄m paralysi3 illius mẽbri: aut mẽbrorũ incurrisse p̄nunciamus. Cui⁹ curã incipiem⁹ pillulas fetidas q̄s ego cõposui dãdo. R. pulueris pigri ʒ.x. colloquint. iterioris. ʒ.v. euforbij. ʒ.ij. & .ß. castorei piperis assefetida serapini oppoponaci seitaragi idest sinapis oĩu3. 7. añ. ʒ.j. cẽtauree mino. elacterij amborũ. añ. ʒ.v. gũme in succo ruthe dissoluantur: & alia ex eis cõficiant et fiãt pillule: & fiãt ex eis decẽ potiões. Quarũ vnam postq̄3 eger sumpserit: p̄ tres dies q̄escat. Et nutriat tũc: cũ aq̄ ciceris & oleo & sinapi: et deide bibat aliã. Q̄d postq̄3 ter fecerit: p̄ aliquot dies quiescat. et nutriatur carne frustatim incisa & in sartagine frixa: et mutargenat: i q̄b⁹ sint species calide vt piper et his silia. In potu v̄o sumat idromel. Mẽbra quoq3 ei⁹ ex oleo costino inungãtur. Quod. R. costi. ʒ.j. piperis piretri eufortbij: oim triũ. añ. tertiã. ʒ.j. castorei. ʒ.ß. dissoluãtur oĩa in .ß. lib. olei de cheiri aut de narcisco: & vtere eo. Diebus v̄o q̄bus quiescit: quaq3 die dande sunt due. ʒ. de anacardino: q̄d. R. zinziberis: piretri nigelle: costi: melanopipis: macropiperis: oggi: oim. añ. ʒ. xx. mirrhe ruthe sicce asse aristologie baccarũ lauri castorei seitaragi idi sinapis gẽtiane oim añ. ʒ.v. mellis anacardi. ʒ.v. vnguãtur ex oleo nucũ: & cũ melle cocto cõficiant. Hoc em̄ medicamẽ valde p̄fert paly si apoplexie tortura & trẽori albaras morsib⁹ scorpij & oĩbus passionib⁹ frigidis: & spasmo h̄uido. Cũ aũt sumit illico p̄uocat sudorẽ: & infert febrẽ. Quod si sumptum nõ affert sanitatem: eger ab omni medicamine p̄ decẽ dies abstineat excepta dieta: deiñ ad ipsi⁹ curã redeundũ est. Q̄d si paralysis ex percussione aut casu euenerit & acciderit subito: taliter permanebit. Nunq̄3 em̄ sanabitur. Q̄d si nõ repẽte ex p̄dictis s3 paulatim & molliter inuaserit loco p̄cussionis emplr̄m hoc apponẽdũ erit: q̄d. R. farinã fenugreci: semẽ bẽ semma alep: semẽ resin: bdelliũ. amoniacũ: adipẽ anatis: ceram

oleū de lilio: ex his fiat emplm et supponatur.

De stupore et tremore. Ca.8.

Cum aliqs sentit aliqd suorū mēbrorū sicut ē dispō pedis cū fit stupidus: dicim' i illo mēbro stuporē esse: quapropter eius cura nō est differenda. Qñ eñ plongat tps huius egritudinis pducit ad paralisim. Curat aūt hec passio ex aliqua pte medicinarū paralisis et cū dieta et vnctiōe ex oleo costino. Qđ si sueteraverit passio, eger ex pillulis fetid purgād' erit et cōplo equāda cū anacardino et dieta. Treor āt ex eisdē curat ex qb' sanat stupor. Sed si ex supfiui vini potu euenerit: eger ab ipo erit abstinēd'. Silr si aquā q ex niue dissoluit bibēdo hāc icurrit passionē ab ipa abstineat: et balneū calidissimū igredrat: iq tā diu morā faciat doec sudet: a q cū egress' fuerit in sole assidue moret. De tortura oris. C.9.

Cum hois os cōtorqt et vnū ex oculis suis claudere nō vz et si pcipit ei vt sufflet: flat' ab vna tm pte exire vr: ipm tūc con torsionē pati dicim'. Cui' curā incipiem' cū solone vētris ex pillulis fetidis. Nutrimētū vo ei' atqz ipsi' potū ordinabim': vt in c. de palysi dixim'. Egrū pter ea qtidie in mane anteqz comedat sinapi cū sirupo acetosogargarizare faciem': et mittem' eū i domū obscurā. et pcipiemus vt vnā nucē muscatā in pte oris q torta ē teneat. Narib' qz tunc insufflabim' pdisi vt sternutatio puocet. spōdiles qz colli ei' et faciē ei' et frōtē ex oleo costino inūgere cōuenit. Est qtidie de anacardino vni' aurei pōd' sumēdū. Et si passio hoc mō soluta nō fuerit: ad vētris solutionē et egri preseruationē redeūdū ē. De tortura vo q nō repente sed paulatim accidit non loqmur: ipsa nāqz nō cōtingit nisi in frenesi pniciosa morte iā imminente et est ex siccitate.

De spasmo. Ca.10.

Cum aliqđ mēbrū alicuius cōtrahitur et ad suaz redit originem aut pleraqz ex mēbris sic disponūt: ipsa spasmata esse pnūciabimus. Spasmus aūt subito aut paulatim inuadit. Sz spasmo subito euenienti ea dē pparāda est cura quā palysi cōferre dixim'. In eo tñ fricatōe manuū et inunctione ex oleo costino plus vtimur. Spasmus vo q nō repēte sz suauiter accidit post febrē: aut post multā vētris solutionē. aut multū vomitū: aut sanguinis fluxū mal' est et vix curabilis. Quicqd tñ accidit ei mederi incipiemus. Egro nāqz ordei aquā et iura vnctuosa et mollia administrabimus: et in aquā dulcem tepidam ipz mittemus: et inūgemus ex oleo vio. tepido: et oleo de seminib' cucurbite: et precipue neruorū radices in quibus spasmus existit. In tina quoqz diu moret et ex oleo vio. inungatur. De vino bibat patiens parū: quod tamē multū habeat aq admixtū: et cibis nutriatur humidis.

De epilepsia. Ca.11.

Cum aliqs cadit in terrā et torqtur: et cōmouet: et itellectū amittit: dicem' ipm epilepticū fore. qp si spuma erit p os aut se cōmingit aut sperma egredit aut egestio: passio tūc ē grauior et vehemētior. Si aūt eger ante

accessionē sentit q̄si aliqd ex aliquo suoꝝ mēbroꝝ eleuari ⁊ ascē dēdo caput petere: ⁊ deinde sincopizat ⁊ cadit: tūc opꝫ in hora q̄ sentit illd āteq̄ illd accidat: mēbrū qḋ p̄diximꝰ a quo pcedit fortiter ligare: phibebit nāq̄ hoc accessionē venire. In tpe vo q̄etis corpꝰ multotiens erit euacuandū cū pillulis cochijs. et locꝰ a q̄ exorit passio ex sinapi ⁊ pipe et euforbio ac melle anacardi erit epithimādꝰ: ⁊ epithima dimittēdū erit donec locꝰ vesicet ⁊ vesice rūpātur: ⁊ aq̄ q̄ in eis ē collecta effluat. Ipse q̄ꝫ nō cito sunt cōsolidāde quinimmo dimittēde vt qḋ in eis colligit emanet: deiñ ꝯsolident. hoc em̄ oino huius egritudis certa salꝰ existit: Ad vltimū ēt vētose cū pūa scarificatiōe sup ponere vtile est.

¶ Eger vo si añ accessionē nauseā aut tristitiā aut cordis trēorē sentit: ⁊ deiñ egritudis accessio seq̄tur: cogendꝰ ē multotiens vomere ex aliq̄ vōitu. Deiñ pigrā in potu sepe accipe ꝯuenit. Stomacho q̄ꝫ ēplm ex ipica et rosis ⁊ mastice ⁊ cortice thurꝭ cū vino odorifero ponēdū ē. Nutrimētū vo eiꝰ totū talr statuēdū ē vt paucaꝝ sit supfluitatū: sicut caro frixa i sartigine: a caro cocta i gazolis: ⁊ cibꝰ q̄ fit de aue q̄dā q̄ hꝫ in palato dētes ⁊ vocat taguid ⁊ caro d volatilibꝰ ⁊ edina. Qḋ si cū epilepsia sensuū affuerit ōbilitas: nec aliq̄ de p̄dictis sigñiōibꝰ inueniat egro pillule cochie multotiens sūt tribuēde. ⁊ eiꝰ ꝯseruatio subtiliāda ⁊ cibaria q̄ diximꝰ dāda. Gargarismꝰ q̄ꝫ fieri dꝫ. Et sternutatio ex his q̄ diximꝰ pnocāda: ac naribus peonie puluis subtilissimꝰ q̄ sit filis alcohol isufflandꝰ. Si q̄s aūt cū epilepsia in facie ⁊ oculis rubedinē habuerit: ⁊ venarū grossitiē: flobothomandꝰ erit a saphena. Sāguis āt ex carnositate tibiaꝝ cū vētosis erit extrahēdus. Capiti p̄terea oleum ro. ⁊ acetū supfundat. et abstineat a vino ⁊ a cepis ⁊ alijs ac sinapi ⁊ porrꝭ ⁊ apio ⁊ fabis. Et cauebit postrēo ab oibꝰ fumū caput ascēdētē ⁊ repletionē gnantibꝰ. Electuariū qḋ oi spēi epilepsie remediū affer. ℞. piretri siseleos sticados oiꝫ añ. ʒ. x. aga. ʒ. v. cordumeni recētis et acuti asse optie aristologie rotūde oꝫ. añ. ʒ. j. ß deiñ extrahat succꝰ ex squilla mixtus cū pari q̄ntitate mell: coq̄t ⁊ ꝯficiat ex eo spēs: ⁊ fiat electuariū ex q̄ patiēs q̄tidie sumat: ex caueat sibi a cibis grossis. Electuariū hoc oibꝰ epilepsie spēbꝰ excepta vna sanguinea quā Gal. noiauit: ⁊ nos ēt iā fecimꝰ mentionē: opitulat: cui dixit cōferre flomiā ex saphena priꝰ ⁊ postea ex basilica: deiñ cuiꝰ regim̄ sit ex his q̄ sāguinē i cope minuūt ⁊ ipꝫ ifrigidāt. A carne p̄terea ⁊ vino abstineat ⁊ bibat rob acetosoꝝ fructuū: capiti q̄ꝫ supponantur ea q̄ ipsum infrigidant.

¶ De incubo. Cap. xij.

Cum q̄s in somno q̄si rēgrauem aliquid sup se cadere senierit: incubū pati denūciandus est. ¶ In ipsius itaq̄ cura nō est tardādū: ipe em̄ epilepsie preābulus est: ipsam quoq̄ p̄cedit. Eger q̄ si in colore rubeꝰ fuerit ⁊ venas habuerit plenas ex saphena erit minuēdꝰ: ⁊ vētose i carnositate tibiaꝝ ponēde sūt Eger p̄terea a potu vini: ⁊ rerū dulciū comestiōe abstinēdꝰ erit

donec redeāt ad.i.z colēt z i colatur dissoluāt cassiefi.ʒ.vij.terenia bin.ʒ.x. ¶Qđ si nec flobothomia pfuerit nec vētris solutio z mā ad pect⁹ descēderit et ɔmoueat tussis z febris illico fiat flobothomia:z patiēs a carne abstineat z vino:z in potu sūat aquā ordei z muraba violatū: quādiu calor flux⁹ pseuerauerit z tussis fuerit sicca z aspera. sʒ postq̄ calor q̄euerit z tussis mollificata fuerit:z screare iceperit hec decoctio quaqȝdie cū muraba violato danda erit:dōec pectus mūdificet z tussis sedet:z vox clara reddat:q̄.℞.fic⁹ citrinas.v.iuiubaʒ.x.sebestē.xx.passulaꝝ albarū zenucleataꝝ.ʒ.x. liq̄ritie excorticate.ʒ.v. coquāt vsqȝ ad dissolutionē z colēt:z dēt ex hoc oī die vn.iij.in potu cuʒ muraba violato.ʒ.v. ¶Si vero tussis iueterauerit ac diu pmāserit:tūc ostēdem⁹ qualiter curāda sit cū de tussis cura tractabim⁹. ¶Qđ si curs⁹ i narib⁹ diu pseuerauerit:z si fuerit calor flux⁹ erit restrigēd⁹ suffumigādo nares per traiectoriū. Et si qđ p nares effluit subtile:z acutū ac citrinuʒ fuerit: suffumigatio fiat ex sulfure infuso prius i aceto:z postea siccato:aut ex fabis aut ordeo excorticatis:et i aceto pri⁹ ifusʒ et post siccatis:aut ex zucaro albo z sandalo albo. ¶Quod si neqȝ calor neqȝ rubedo in facie fuerit:suffumigatio fiat ex costo aut thure. hec nāqȝ suffumigatio fluxū restringit.

¶De obtalmia. Ca.15.

Cum ea q̄ i oculis albasūt: in rubedinē mutata fuerit fluxerintqȝ lachryme:z in angulis oculoꝝ lachymalib⁹ lippitudo collecta fuerit dicem⁹ tunc egrū pati obtalmiā:z quāto pl⁹ sinthomatū vehemētia aut iporū affuerit minoratio:tāto erit obtalmie fortitudo aut ei⁹ dbilitas. ¶Deterior aūt obtalmia ē cū alba oculoꝝ vidētur iflata z adeo eleuata vt oculoꝝ cooperiāt nigredinē z palpebre iuersent ¶In pricipio h'o curatiōis obtalmie:cephalica ē flōmāda: ex manu vł brachio ptis ɔtrarie in qua est oculus infirm⁹ nisi leuis fuerit obtalmia. ¶At quāto fortior fuerit obtalmia:tāto pl⁹ ē minuēdū ex sanguie. Dei devēter ex murabolāis citrinis et terenia bin:z succo fructuum soluēd⁹ ē. ¶Et eger a carne z vino z a reb⁹ dulcib⁹ abstinere dʒ z cibū minuere. Qđ si ista nō suffecerint:sief albū i lacte puellā lactātis fricādū z i oculo distillādū.z si lippitudinis multitudo i oculo collectā fuerit:radi⁹ coto iuoluat.z madeñat i aq̄:z cū eo ocul⁹ ab illa lippa mūdet. Deiñ puluis alb⁹ aspgat:z sup ponendo oculis aliqd suauiter sustentet:z liget:z eger i domū tenebrosā mittat:z igeniādū ē quātū possibile est vt somnus p̄uocetur. Caueat tamen ne sup oculum infirmum dormiat:z ne caput depressuʒ sit sed superius eleuatum:neqȝ vestimentoꝝ capitia sint stricta:neqȝ in faciē se diu proijciat. ¶Si autē oculus leuior fiat:z dolor sedet ac lachryme minuāt:flōmia iā facta z vētre soluto balneū multoties z frequēter ingrediatur.ex hoc eñi passiōis reliq̄e dissoluent. ¶Qđ si i oculo hūorositas z grauedo remāserit puluis citrinus erit imittēd⁹. ¶Ex erit aūt q̄ hꝫ

bēti obtalmiā multum cōferunt est: vt frons et palpebre ex hoc liniant epithimate: qd. ℞. sief memitherosarū aloes licij sandali rubei faufel croci oriētalis oim. añ ptes eq̄les: fiant ex his pille. Cūq̧ necesse fuerit resoluat vna ex eis i succo coriādri aut in succo endiuie aut cū aq̄ rosata ꝛ liniatur cum eo si deus voluerit. ¶ Sief album. ℞. ceruse ablute ʒ.x. sarcocolle grosse. ʒ.iij. dragaganti. ʒ.j. opij. ʒ.s. fiāt ex his forme lenti similes.

¶ Puluis citrin⁹. ℞. sarcocolle. ʒ.x. aloes. ʒ.ij. croci. ʒ.ij. myrrhe. ʒ.j. licij. ʒ.ij. ex eis optime tritis immittat pluis cū opus fuerit. ¶ Pluis albus. ℞. sarcocollam albā ꝛ pinguē q̄ mittat i lac mulieris qd meli⁹ erit cū alicui⁹ iuuencule fuerit: ꝛ dimittat in vmbra donec siccet: ꝛ terat optime ex oibus. ʒ.x. ipsi⁹ addant de sief memitthe. ʒ.ij. que iterꝝ optime trita reponant: ꝛ cum opus fuerit in oculum mittantur.

¶ De vlcerib⁹ oculoꝝ. Ca. 16.

Cum in oculo fortis dolor ꝛ pūctio nociua ac pulsus sētiūtur ꝛ lachrymaꝝ fluit multitudo: cū palpebre eleuant ꝛ ocli aperiuntur: loca que sunt in albis ipoꝝ inueniūtur rubea: ꝛ si totū fuerit rubeū: ꝛ vn⁹ loc⁹ magis rubere inuenit: aut in nigredine locus aliqs albus apparet pustula iam in oculo exorta est. ¶ Ad hāc ꝟo curādū passionem necessari⁹ est medic⁹ i curis oculoꝝ valde instruct⁹. Nos tñ curatiōis ipius sūmas ꝛ aggregatiōes dicem⁹. Dicimus itaq̧ q̧ vlcera q̄ in ɔiunctiua nascuntur: hoc ē in albis oculoꝝ: non adeo sūt timēda vt ea q̄ in cornea hoc est in oculo nigredine fiunt. Duriās ꝟo vlcerū eit illud qd in nigredine sub pupilla existit. Eminentia nāq̧ ad istud est velocior ¶ Hoꝝ āt vlceꝝ curā cuꝫ flōmia icipere debem⁹: ꝛ sanguis extrahere multitudinē ſm qd possibile fuerit. Cōsequenter aūt vēter soluēdus ꝛ eger sibi cauere dꝫ a carne ꝛ vino dulci: ꝛ esse ɔtentus herbis frigidis: ꝛ i potu sola aq̄ vt. ¶ In oculo ꝟo i initio sief albū cū lacte mulieris ē mittēdū ꝛ si pulsus iam alleuiari ꝛ sedari vidēdū: sperandū ē q̧ egritudo soluetur sine saniei collectione. ¶ Qd si pulsus post sanguis extractionē et vētris solutionē ac sief albi imissionē q̄escere nō vr: parua fiducia in hoc quod diximus est habenda. Est itaq̧ tunc sief olibano mittēdū in oculū: et pila aliqua oculo supponēda et cū ligatura stringēda. Ante ꝟo q̄ hoc eueniat: oculus suauit est ligandus: ꝛ sine suppositione pile. ¶ Et nō cesses in oculū de sief de thure sepe distillare donec sanies i pupilla videat. Ex quo et hoc visum fuerit: sief de plumbo vti necesse erit vsq̧quo profunditas fiat plana: ꝛ tota caro generetur. ¶ Ea tñ que diximus tūc sunt facienda: cū pustula nō est magna. Qm̄ cum magna fuerit: fuerit q̧ iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tunc necesse vt cū eliescit medicetur: ne ocl'us emineat. Ad pili quoq̧ suppositionē ꝛ ligaturam erit redeundū. ¶ Eger preterea semper supin⁹ iacere debet: et a forti motu abstinere. Cum autem caro in loco vlcerum pfecte generata fuerit: vl' vlc⁹ apostematis carne repletū fuerit: remāebit ibi in ocu

io albedo. ¶ Qd si vlc⁹ fuerit ꝓfundū:albedo erit grossa:⁊ si i supficie tm̄ cornece fuerit:erit subtilis. ¶ Ulc⁹ quoqꝫ si a pupilla fuerit remotū:et steterit separati p se:vestigiū illud qd remanet nihil mali faciet.si āt iuxta pupillā fuerit qn̄qꝫ post vlcerꝫ curationē vestigiū r̄manēs prohibebit visionez.Quapropter tunc est vtendū medicinis quibus vestigiū qd diximus abstergi et deleri possit.

¶ Sief de thure. ℞.armoniaci sarcocolle ābox̄.an̄.ʒ.v.thurꝫ ʒ.x.croci.ʒ.ß.ꝯficiāt ex muscillagie fenugreci ⁊ fiāt ex eꝫ sief.

¶ Sief de plūbo.℞.plūbi adusti:ātimonij:thutie ablute:calcuce caumenon gūmi arabici: dragagāti.oim.an̄.ʒ.viij.opij. ʒ.ß.terāt⁊ cū pāno sericio q̄ sit subtilissim⁹ cribellent ⁊ ꝯspgātur ex pluuiali:⁊ fiāt ⁊ eis sief.

¶ Sief ex quo caro i vlceribus oculox̄ gn̄at ⁊vuee egressio ꝓhibet et vestigiū subtiliat.℞. climie ablute thutie ablute cerusse ātimonij thuris oiꝫ an̄.ʒ. ij.myrrhe.ʒ.j.sarcocolle grosse ʒ.j.⁊.ß.sanguis dra.aloes opij omniuꝫ an̄.ʒ.j.fiant ex eis sief.

¶ Elescir quo ē vtēdū cū timetur ne exvlcerevuue seq̄t egressio.℞.ātimonij emathitis ambox̄.an̄.ʒ.x.achatie.x. iij. aloes.ʒ.j.terant ⁊ fiāt ex eis sief:⁊ admistrent apd necessitatem.

¶ De his q̄ in oculos cadūt siue sit pilus:siue palea:siue aliud. Cap.17.

Sumatur resina idest gūma pini:et per oculū trahatur:et extrahit illud quod in oculos cecidit.

¶ De albedie q̄ fit i oclo. Ca.18.

Albedo q̄ in oculo cōtigit: est vestigiū post viscex̄ curationem remanens qn̄ consolidant.Que cū i oculis puerorū fit:leuior est ad curādum q̄s cū accidit annosis:ad sanādū fortasse impossibilis existit nisi subtilissima fuerit.Hec autem passio ex his medicaminib⁹ curāda est:postq̄s egerbalneum egress⁹ fuerit aut faciē sup vaporē aq̄ calie vsqueq̄ rubea sit tēuerit.si tn̄ ex h̄ medicamie in venis ocli rubedo ⁊ dolor puenerit p aliq̄t dies:ab eo q̄escendū ē:donec ocul⁹ q̄escat:⁊ post ad id redeundum. ¶ Medicamē valde vtile ad albedinē remouēdā ⁊ cito eradicādū ego quoqꝫ nō vidi qd eo meli⁹ aut eq̄le esset ad albedinē delēdā. ℞.masacume spume marꝫ stercoris magni lacerti baurach zuccari higeri oim an̄.ptes eq̄les.Dein̄ sumant aceti celidonie seni ābox̄.an̄.ʒ.x.coquāt i libra vna aq̄ donec ad q̄rtā redeat⁊ colent:⁊ ex hac aq̄ ibibātur spēs q̄s p̄diximꝰ:ita q̄ ꝯficiant ex ea:⁊ siccent in vmbra: dein̄ iteri terant et ꝯspergant prius et siccent.Qd postq̄s q̄ter factū fuerit:siccētur et terant ⁊ in oculo mittant.Hoc ei medicamē nulli vt prediximꝰ compar existit in remotiōe albedinis.Remouet enim hoc medicamē grossaꝫ albedinē etiā ex oculis animalium.

¶ De scabie ⁊ sebel. Ca.19.

Cūꝫ palpebra iuersat ⁊ iteri⁹ appeat rubea ⁊ aspa: scabꝫ adest.et cū sup alba oclorū ac sup nigredine vr̄ similitudo panniculi ex venis rubeis et grossis texit:: adest passio

q̄ vocat̄ sebel. Verũ̄ dne passiones graues sũt ꝛ cronice et vix curabiles. Patiēs tñ dū san⁹ ē: flōmia ex brachio ꝛ frōte ꝛ ventrꝫ solutiōe vti dꝫ: ꝛ i cōestione vitet dactilos ꝛ sisamos ꝺ melle ꝛ vitet ebrietatē. ꝛ qñ nō ē plen⁹ sepe igredi balneū ē ei vtile ꝛ frequēt̄ imittere oclo sief rubeū silr cōfert. Sief rubeū. ℞. ematitꝫ colcotar ꝯbusti ābor̄. añ. ℥. iij. eris vsti. ʒ. ij. myr. croci ābor̄ añ. ʒ. j. pipis lōgi. ʒ. ß. cōspgat̄ ex vino veti: ꝛ fiāt ex eis sief. his p̄ea egritudib⁹ viride ꝯfert sief cui⁹ ꝺscriptio i ca. de vngula ꝯtief. qꝺ si passiōes iste vetuste fiāt scabies fricatōe idigebit ꝛ sebel collectōe. ñ tñ mēsure hui⁹ libri ꝯgruit vt de eis tractem⁹.

¶De lachrymalibus cū pruriūt. Ca. 20.

Endiuia tenera sumatur ꝛ ꝯterat̄ ꝛ fiant ex ea. magdaleones pñ: et ex oleo viol. inūgant̄: ꝛ ocul̄ supponant̄ ꝛ i hora dormiēdi ligent̄: rosatuꝫ tñ meli⁹ ē: ꝛ citi⁹ ꝯfert. Et si h̄ nō suffecerit: lētes absq̄ corticibus ꝛ sumach: et rose rubee: et granati carnositas sumant̄: et cōtrita ex careno ꝯspgāt̄: ꝛ more ēplastri supponāt̄. qꝺ si non suffecerit ex cephalica pri⁹ flobothomet̄ patiēs. Deiñ ex vena frōtꝫ: ꝛ ex venis q̄ sūt i āgul̄ lachrymalib⁹. Ueter q̄ꝫ freq̄nt̄ soluat̄: ꝛ balneū mltoties igrediat̄.

¶De vngula. Ca. 21.

Cum aliqd pāniclo silē ex āgulo q̄ ē a ptē nar̄ꝫ oriri vr̄: ꝛ albū ocli coopire ꝛ puenit vsq̄ ad nigredinē: gñat̄ passio q̄ vngula ꝺr̄. cui⁹ nocumētū tūc solū ē pei⁹ cū puenit ad nigredis ptē q̄ ē iuxta pupillā. hec igit̄ passio dū subtil̄ ē cū sief viridi ꝛ sief ꝺ calcātho ē medicāda. si āt vetusta fiat ꝛ grossa cū ferro ē expoliāda. Sief viride qꝺ ꝯfert sebel ꝛ scabiei ꝛ vngle ꝛ albedini. ℞. ziniar. ʒ. iij. colcotar vsti. ʒ. vj. arse. rubei baurach spume marꝫ oiꝫ añ. ʒ. j. sal armo. ʒ. ß. armōiaci. ʒ. ij. armoniacū i succo ruthe dissoluāt̄: ꝛ spēs ex eo ꝯspgāt̄: ꝛ fiāt ex eis sief: ē eñ mirabile. Sief de calcātho qꝺ cōfert vngle. ℞. eris vsti calcāthi ambor̄. añ. ʒ. ß. ziniar. ʒ. ij. sal armo. baurach arse. subli. oim añ. j. terant̄ ꝛ per hebdomadā vnā dimittāt̄: deiñ fiāt ex eis sief ꝛ fricet̄ vngla cū eis.

¶De macula rubea ex pcussione vel alia re. Ca. 22.

Cum i oclo ex pcussiōe aut ex re alia pūctū rubeū fieri ꝯtigit. sāguꝫ q̄ ibi ē dissolnēd⁹ ē. postq̄ estuatio q̄euerit sumāt̄ igit̄ arse. rub. olibani myrrhe armo. oiꝫ ptes eq̄les ꝛ fiāt ex eis sief. qui i succo coriādri fricēt̄ ꝛ i oclꝫ distillēt̄ tādiu q̄diu tñ dolor pseuerat albugo oui sumēda ē ꝛ ol. rosaceo miscēda ꝛ cotū ex eꝫ iuolutū oclo ē supponēdū.

De lachrymꝫ. c. 23

Cuꝫ lachrymales oclor̄ anguli sp hūidi vident̄ patiēs q̄tidie ieiun⁹ balneū igrediat̄ ꝛ i oculū alcohol istꝺ mittat. ¶Iꝺ āt alcohol. ℞. thutie. ʒ. x. coralli rub. mirab. citrini fricati aloes oiꝫ. añ. ʒ. ij. pip. ʒ. ß. fiꝫ ex eis pluꝫ q̄ assidue mittat̄

¶De debilitate vis⁹. Ca. 24.

Si cū ꝺbilitate visus hūiditatis signa appuerit manifesta i tpe famꝫ ꝛ exercitij parūp dissolui videāt̄: pillule cochie mltoties erūt assidue tribuende.

buēde. Nutrimētū quoqꝫ patiē tis desiccatiuū eē debet: ꝛ eger sepe vomere cogēd⁹ est: puluē res etiā desiccatiui oculis sūt inmittēdi. qđ si cū p̄dicta egri tudine affuerit siccitas ꝛ corpo ris obfuscatio nutrimētū erit augmētādū: ꝛ vinū in potu tri buēdū: ac sup caput ipsi⁹ aqua tepida fundēda: ꝛ icuruatio su per eā faciēda. Balneū p̄terea ingrediat: i quo tñ nō multū su det. ¶ Narib⁹ ꝗ oleum đ ami gdalis dulcib⁹ atqꝫ aurib⁹ ē i mittēdū. Oculis ꝟo lac mulie ris adolescētꝫ ꝗqꝫ die est inijciē dū. Qđ etiā frequēter fieri con uenit. Hec ꝗ debilitatis visus species fortior fit in tpe famis et dū venter vacuus fuerit. Cō fectio alcohol qđ valde ꝯcuit visum qui causa humoris debi litat. R. thutie ablute et sicca te. ʒ. xx. deiñ extrahat succ⁹ san suci viridis ꝛ per noctē vnā re sidere dimittat ꝛ colet: ex ꝗ tu thia ꝯspersa dimittat quousqꝫ siccet: postea terant. Deiñ su mant zinziberis piperis nigri macropiperis celidonie oim. añ. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. i. cū tuthie. ʒ. xx. post hec oia terāt. et ex succo teneri feniculi cōsp gant: ꝛ siccata iterū terant: et reponāt: ꝛ cū necesse fuerit ocu lis imittat. Ad hoc p̄terea val de cōfert sief de fellibus.

¶ De tumore palpebrarum. C. 25.

Epithimet ex epithiate qđ i ca. đ obtalmia noiauim⁹

¶ De ꝯuersis pilis ꝗ nascunt i palpebris magis iteri⁹ ꝗ đbt et pūgunt oculum. Cap. 26.

Si pil⁹ fuerit vn⁹ aut duo: alijs palpebrarum pilis cum mastice: aut oleo ſcenī sūt āne ctēdi: aut radicit⁹ euellāt: ꝛ lo ca a ꝗb⁹ euulsi sē cū ferro acu to vt ac⁹ adurāt. si ꝗt mlti fue rint necesse ē vt caro palpebre incidat. Loꝗ tñ de hoc nostri libri mensuram preteregredit.

¶ De aq̄ đscēdēte i oculū. C. 27

Quādoqꝫ alicui vr qđ añ se habeat cimices: aut alia parua corpora subtilia ꝛ radio sa. ¶ Qđ aliqñ cā stomachi: ali qñ ex ꝓpo nocumēto ipsi⁹ ocu li cōtingit. Ideoqꝫ differētia in ter hec duo ꝯsiderāda est: neqꝫ pro paruo ē habēdū cū hoc ac cidēs euenerit. ex eo nāqꝫ qđ cā stomachi accidit: nō ē mltū ti mēdū qđ oculo nocumētū infe rat. Ex eo ꝟo qđ ex ꝓpo vitio ocli ꝯtingit valde timēdū est: hec aūt passio dū recēs est vt i pricipio: cū medicinꝫ curabilis est. Sꝫ cū iam ad ꝑfectionē de uenerit sanari nō pōt nisi cū in cisiōe: ꝛ fortasse ēt icisio ꝓdesse nō poterit. Quapropter differē tia inter hec duo p̄dicta diligē ter est inuestigāda: ꝗ est ꝑut di cem⁹. ¶ Qñ imaginationes ꝗ vident vtriqꝫ apparēt oclo esti mādū est ꝯtigere hoc ex vitio stomachi: ꝛ ecōuerso. ¶ Et cum imaginatiōes in hora fastidij ꝛ i hora male digōnꝫ plures so lito vident: i hora aūt famis ꝛ laboris pauciores apparēt: esti mādū ē ēt hoc ex stō esse. ꝛ si ex quo iste imaginatiōes accide rūt duo p̄terierūt menses: aut plures: ꝛ in pupilla fuerit visa ꝯturbatio: estimādū est ēt hoc eē ex stō. Qñ aūt iste estimatio nes tibi aggregate fuerit pil lulas cochias i potu tribue ꝛ si passio oino ṙmouet. iā estima tiōes p̄dicte certificate fuerūt.

Si aũt vni tm̃ oculo apparue-rint: ꝛ vno modo in oib⁹ hoꝛis permãſerint eſtimãdũ eſt vitiũ aque adeſſe: ꝓcipue cũ in pupilla nõ fuerit obfuſcatio. Obfu-ſcatio nãq; ſi fuerit i pupilla dubitatio iã tũc erit ſublata. Cũ aũt paſſio hec i oculo ꝓpa fue-rit ꝓhibẽdũ eſt infirmo ne cuz vẽtoſis minuat ſãguinẽ: neq; ex bꝛachio: neq; cõedat piſces: nec oĩa q̃ humectare poſſunt. Uen-ter ṽo frequẽter ſoluẽd⁹ eſt ex pillulis cochijs: ꝛ eger ex cale factiuis ꝛ ꝺſiccatiuis nutriẽd⁹ eſt. Idromel ꝑterea in potu ei tribuẽdũ: ꝛ i oclis ſief ꝺ fellib⁹ mittẽdũ. Sief ꝺ fellib⁹ qꝺ ꝓfi-cit aq̃ a pꝛicipio ꝛ dilatationi pupille: ꝛ eis q̃ poſt occaſũ ſolꝫ nõ videt: ꝛ tenebꝛoſitati viſ⁹ q̃ eſt ex hũoꝛe. ℞. fellis gruis: fellis ſabot: fellis hyꝛcini: fellꝫ accipitr̃: fellis aq̃le: fellis ꝑdicis: oĩm ſiccoꝝ vnũ aut plura. Su-mãt̃ q̃z ꝑ oib⁹. ʒ. ĩ. iſtoꝝ ſiccoꝝ euforbij colloq̃ntide ſerapini oĩm. añ. ʒ. ĩ. trita aggregent̃ ex ſucco fẽi. teneri ꝛ mittãt̃ i oclo

De noctilopis. i. q̃ poſt ſolꝫ occaſum nõ vident. Cap. 28.

Ad h̃ vtile exiſtit epar ca-pꝛinũ ſcidere ꝛ ponerẽ ſu-per vnã ſectionẽ piper longũ: ꝛ cooperire ipaz ex alia ſectiõe pipere lõgo i medio exñte: ꝺiñ ponere ipm i furno: ꝛ dimitterẽ ibi ꝺõec aſſet̃ ꝛ nõ deſiccet̃: q̃ ꝑ-fecto piper longũ qꝺ in medio erat ſumat̃: ꝛ bñ terat̃ cũ pau-co muſco: deiñ ex liquoꝛe q̃ ex epate aſſato exꝓſſus fuerit ↄſpgat̃ ꝛ ſiccet̃: ꝛ in oculũ mittat̃. Aut fel capꝛinũ cũ melle mixtũ i cucuma ſup ignẽ miſceat̃: ꝺiñ radi⁹ i eo illinit⁹ immittat ocu-lo. Qꝺ aũt ad hoc magꝫ vꝫ: eſt vt ſief ꝺ fellib⁹ i oculo mittat̃. Si aũt hoc nõ ſuffecerit venter ſoluat̃ ꝛ ſãguꝫ ex duab⁹ cephalicis et ex fronte minuatur: et regimen ſubtilietur.

De dilatatiõe pupille. c. 29.

Cuz pupilla h̃ ẽ foꝛamẽ qꝺ ẽ i nigredie ocli adeo dilatari vr̃: vt vndiq; ꝑtigat ad albedinẽ fueritq; p⁹ vehemẽtẽ ceꝑhalice doloꝛẽ: ꝑua habẽda ẽ fiducia i ei⁹ cura. ſꝫ ſi dilatatio ꝑua fuerit: tũc aſſidua ſolõnes vẽtrꝫ ex cochijs mĩtoties: ꝛ ſief ꝺ fellib⁹ i oclo mittẽdũ. qꝺ ſi pupillã poſt ꝑcuſſionẽ dilatari cõtigat: ñ ẽ ide timẽdũ: q꞉ r̃mouebit̃. fiat itaq; ẽplꝫ ex faria fabarũ ꝛ camomilla ꝛ euiſco cũ vino et aqua.

De fiſtulis que in angulis lachꝛymalib⁹ fiunt. Cap. 30.

Cuz ãgul⁹ lachꝛymalꝫ r̃ſu-dat: ꝛ cũ ꝓmit̃ ſanies ꝛ vir⁹ ab eo egredit̃: fiſtulã pati intelligit̃ q̃ cũ cauterio curat̃. ꝺ h̃ tñ loq̃ pl⁹ ẽ: q̃ꝫ huic nr̃o attiet libꝛo. Nos tñ iã ei adiũgim⁹ medicamẽ: qꝺ ſi adhibitũ fuerit: ipaz ꝑ mĩtos mẽſes adeo tardare fc̃ vt eger ſan⁹ videat̃. medicamẽ ãt illꝺ ẽ. ℞. aloe ethurꝫ ſacocolle ſãguis dꝛacõis balauſtie ãtimonij alumis: oĩm ꝑtes eq̃les ʒiniar q̃ꝫtũ ẽ q̃nta ꝑs vni⁹ fiãt ex eꝫ ſief. cũq; neceſſe fuerit fiſtula i tãtũ ꝓmat̃ vt q̃cq̃d ſaniei i ea ↄtiet egrediat̃. ꝺiñ ĩfirm⁹ ſup lat⁹ i q̃ ñ ẽ fiſtula iaceat ꝺ ꝓdcõ ſief aliq̃d diſſoluat̃ i aq̃ ꝺ q̃ i ãgulo lachꝛymali tres guttẽ aut q̃tuoꝛ iq̃mat̃ʒẽt̃; magno exñte interſtitio iter꞉ ꝑiectionẽ vni⁹ gutte ꝛ alteri⁹. Quo facto eger ꝑ tres ſic iaceat hoꝛas. in

mane quoq sequenti die similiter fistula bn premartur: et fiat eadē cura. Qd' p hebdomadā vnā fieri conuenit: et etiā tādiu donec nihil a fistula egrediat cū pmit. Ex hac nāq cura: loc⁹ multis mensib⁹ siccus pmanebit. ¶ De curis oculoꝝ quātū huic loco necessariū eē putauimus: iā satis dictū eē credim⁹. Alia vo q sunt de curis que p ferrum exercent dimittam⁹: q multis indigēt medicaminib⁹ Sunt tamē qdā ex eis q i locis in qb⁹ de decoratione tractauimus et sanitatis custodia ptinēt

¶ De dolore q fit i aure. Ca.31.

Si cū dolore q fit i aure fuerit in facie inflāmatio et pulsatio sanguisex cephalica erit minuēd⁹: et oleū roseū aut oleū de florib⁹ salicis tepidū cū pauco aceto immittēdū: lac qz ita calidū vt ex māmilla egredit mītoties distillādū erit. Uēter ex mirabolanis et citrinis et scamē et aloe vehemēter soluat. qd' h mō fiet mirabolanoꝝ citrinorū. ʒ.xx. sumāt et pulueriʒati in duab⁹ libris aq coquātur dōec ad duas vni⁹ lib. tertias rdeāt et colēt. Post hec sumat aloes. ʒ. j. scamē sexta ps. ʒ.i. aggregēt cū rob dcitoniis et fiant ex eis pille q p duas horas an decoctōē sumāt dn bibat dcoctio. ¶ Qd' si dolore nō qeuerit: paꝝ opii i oleo roseo resoluti i aurē mittat. ¶ Et si pulsatio rdierit et tribus dieb⁹ pseuerauerit: oleū sisaminū in quo anatis aut gallie adeps fuerit resolut⁹ in aure sepe mittat. Ibi nāq ē pustula q maturatiōe idiget. Cū āt dolor qeuerit putredo iā tūc collecta erit, Idq pus subito ex ispirato d aure egrediet. Cū āt dolor in aure fit p⁹ fastidiosā satietatē: aut p⁹ vētos frigidos oleū i q ruta aut cepe cocte fuerit i aure distillet. Aut oleū d lilio sumat: et cuiq vnc. ex eo pmisceat euforbii recētis. ʒ.i. et castorei. ʒ.i. Sz si hoc nō suffecerit vēter expit. cochiis soluat. Patiēs quoq balneū ingrediat in quo etiā sudent. Uinū qz vet⁹ et forte ei tribuatur. Si aūt cuz dolore auris fuerint sonit⁹ i tinit⁹ atq vētositas: panicū siue miliū in sartagine torrefactū calidū mul toties supponat. Et auris quoq supvaporē aq in q sunt cocta mētastrū et sticados arabicus et sāsuc⁹ teneat: d castoreo pterea et euforbio in oleo sambacino dissolutis: quorum vnūquodq quatuor grana ordei pondere: in aurem mittatur.

¶ De vlcere quod fit in aure. Ca.32.

Cum pus ab aure egredit: ydromel tepidū multoties in vna die in aure est distillādū. Deinde hoc medicamē optime faciens ad hoc est immittendū. qd'. R. sarcocollā aloē et sāguinē draconis thus squammā ferri ʒiniar. Ex eo in aceto dissoluat et i aurē mittat: et liciniūm tle illinitū i pdictis irrigat et sic immitat patiēsitaq ex hoc medicamine et ydrōelle medicet dōec san⁹ sit.

¶ De sonitu et tinnitu. Cap.33.

Hortasse qnq ptigūt ex subtilitate sēs⁹ audit⁹ et ei⁹ claritate Cui⁹ signū ē q i tpe famis auget: et i hora ebrietātis et satietatis minuit. Qd' ppa n indiget cura nisi supfluitate obtineat. Tūc ei de opio dissoluto in oleo i mittēdū ē i aure qntū duo ordei

grana ponderāt. ¶ Si aūt hec cū grauedine capitis ⁊ audit⁹ d̄bilitate affuerit: oleū d̄ semie raphāi ⁊ oleū d̄ amigdal' amarꝫ ⁊ oleū roseū i q̄ castoreū fuit resolutū sūt imittēda. Aurꝫ q̄ꝫ sup vaporē aq̄ in q̄ sāsuc⁹ sticados arabicū absinthium mētastrū origanū cocta sint ponēda st. ⁊ vēter mltotiēs ex pillis cochijs est soluēd⁹: ⁊ cibaria minuēda ⁊ vinum dimittendū.

¶ De grauedine audit⁹. C. 34.

Cūꝫ i auditu ꝯtigit grauitas ꝯsiderādū ē an sit ibi sordities q̄ vocaṫ ceraq̄ fit i aure q̄ si ineterauerit mūdeṫ āt cū medicis ꝰꝫ qd̄ diximꝰ aut cū cura man⁹. si aūt sordes nō affuerit ⁊ euenerit h̄ post satietatē fastidiosam q̄ eā p̄cessit aut egritudinē acutā: aurꝫ ponēda ē sup vaporē aq̄ in q̄ ea q̄ p̄diximus cocta fuerūt traiectorio iterposito vsq̄quo vapor ascendit. Qd̄ h̄ mō fieri ꝯuenit. Res iste i cucuma habēte os acutū coquanṫ: deiñ traiectorium ori cucume supponaṫ: et ne vapor egredi possit: pān⁹ obuoluaṫ: ⁊ auris sup os traiectorij ponaṫ Istd̄ p̄terea sieṫ i aurē mittaṫ Qd̄. R̄. colloquintide. ʒ. j. baurach triā. ʒ. j. castorei aristologie rotūde succi absinthij. oim aā. ʒ. ß. costi quartā. ʒ. j. euforbij sextā. ʒ. j. fellis vaccini quātū sufficit ad predicta cōficienda. Fiāt ex eis sieṫ. Cūq̄ necesse fuerit: vnū in oleo d̄ amigdalis amaris r̄solutū auri immittaṫ. hoc ei vald̄ vtile existit dolori flegmatico ⁊ vētositati ac sonitui ⁊ tinitui: q̄ ex grosso vēto fuerit ⁊ surditati q̄ ē ex grossis humoribus. Si autem debilitas auditus cōtingit post ieiuniū aut vigilias: fueritq̄ facies extenuata: ⁊ ocl'i ꝯcaui: eger balneū sepe ingrediaṫ: ⁊ largiori cibo ac potu vtaṫ: et in somno fiat p̄fundior: sup caput q̄ꝫ aquā tepidā cū oleo fundat dōec saneṫ Qd̄ si post fregesiꝫ contingat: ex medicinis primus curetur.

¶ De vermib⁹ auris et paruis aīalib⁹ ipsaꝫ igredi̇ētib⁹. Ca. 35.

Cum in aure fuerit titillatō et pruritus ⁊ dolor: deide acciderint vermes ab aure: immittanṫ auri succus mentastri. Aut de folijs persicorū. Aut aloes in aq̄ dissoluaṫ et immittaṫ. hec eñ vermes auris ⁊ pua animalia ingredi̇ētia ipsaꝫ quādo erunt in aure ⁊ in vlceribus nascuntur interficiunt.

¶ De eo q̄ in aure figiṫ ab exterioribus ingressum. Ca. 36.

Cum aliquid figitur i aure oleū tepidum est immittēdum: et patiens balneum ingrediens ibi morā faciat donec corpus eius mollificeṫ. Deinde naribus insuffleṫ condisi: ⁊ teneaṫ anhelit⁹ dōec sternatatō sequatur: forsitan eniꝫ sic egredietur. ¶ Si autem fuerit difficile ⁊ nō erit: necesse vt cū ferro auri immissio extrahatur. Quod etiaꝫ in naribus est faciendū si quid eas ingressuꝫ fuerit quod extrahi non possit. ¶ Quod si aqua intrauerit capite ad partē auris illius iclinato saliat eger: ⁊ si non exierit prouocetur sternutatio vt diximus: deide tepida multoties imittatur. Neq̄ hoc p paruo est h̄ndū: ⁊ p̄cipue si res malam h̄ns qualitatē ingressa fuerit: ex ea nāq̄ grauis sequetur dolor.

¶De sanguine ex naribus fluente. Capitulum.37.

Ex his que sanguis ex naribus fluxum retinent: est succus albedarugi cum camphora fuerit in eo dissoluta naribus imissus. ¶Confert enim ei qui hanc passio nem incurrere solitus est ante eam iniectus Aut in hora egestionis. aut sumatur gipsum cinis charte de panno galle sanguis draconis cabo zegi et puluerizata naribus insufflentur. Aut licinium in eis intinctum mittatur in nares. Aut alumen iameni pulue rizatum: vt alcohol cum amilo eiusdem quantitatis naribus insuffletur. ¶Quod si adhuc vehementer ma nauerint. superiores adiutoriorum partes apud ascellas cum institia: et coxe apud inguina ligentur. et testiculi similiter sunt ligandi. ¶Si vero passio inualuerit: flobometur cephali ca eiusdem partis de qua fluit sanguis ¶Si autem nec hoc modo strictus fue rit: magne ventose cum igne suppo nantur ventri ab ea parte de qua fluit sanguis. ¶Medicamen quod vehe menter vz ad sanguinem constrigendum Sumatur calx alba et leuis qua vtuntur aurifices et sepe naribus insuffletur sine interpollatione: et licinium albumine oui illinitum ea inuol uatur et naribus immittatur.

¶De vlceribus narium. Ca.38.

Cum in naribus fuerint es care cera et oleum ac adeps gallinaceus eis immittantur: et aquam calidam naribus in mane multoties per aliquot dies odo ret. ¶Cumque pustule egredi ceperint licinium aceto forti infusum in quo sal positum sit naribus immittatur ac super eas similiter pona tur. Siccabuntur enim ex hoc et non prolongabitur eorum mora. ¶Quod si vlcera ibi affuerint: ex vnguento de cerusa curentur.

¶De emoroydibus que nascuntur in naribus. Cap.39.

Cum intus in naribus caro superflua mollis et quasi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit: et nares ingrossari ceperint. ac ex carne predicta repleri: cephalica prius erit flobothomanda. Deinde licinium ex vnguento viridi quod in ca. de corrodentibus carnem nominauimus: liniendum et naribus erit imittendum. ¶Si vero istud non suffecerit: medicamen acutum quod ibi descripsimus apponatur doec ex toto mundificetur. Hec preterea passio quandoque cum ferro curatur radicitus omnino incidendo. ¶Medici tamen quandoque in hoc errant: nam ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentum. In hoc namque loco cancer plerumque exoritur. Uerum cancer quando in hoc nascitur loco: neque acutas tolerat medicinas neque incisionem que fit cum ferro. Imo indiget vt suauiter tractetur: et medicaminibus lenientibus: et flobomia et ventris solutione curetur. Cognoscitur autem an illud accidens sit cancer: quia est durus pertingens quandoque vsque ad palatum. Sed cum nares sicce sint et dure: nec sit in eis humiditas aliqua: summopere cauendum est ne hec egritudo aut ei similis ferro aut acuto medicamine tangatur. Sin autem quod in naribus exoritur caro mollis est fluxeritque ex eis humores et cum nares stringuntur inueniuntur molles: et cum tanguntur tactus non sentitur solidus: non est timendum quin ex medicaminibus acutis et ferro mederi possit

¶De amissione odoratus. Ca.40.

Cum sensus quo odoranda percipiuntur amissus fuerit: neque in naribus caro superflua creuerit: et aer ita leuiter vt prius attrahitur: et oculi

ac sensus naturaliter existūt: naribꝰ erit insufflādꝰ pulvis adeo subtilis vt alcohol q̄ fiat ex ꝯdisi ꝛ arthanita ꝛ sale armoniaco.

¶ Egro q̄z p̄cipiat vt nares vapori ex aceto calido ꝓcedēti mꝉ toties appōat. ¶ Si aūt hoc nō suffecerit: qd̄ notabimꝰ naribus insufflet. Cuiꝰ d̄scriptio hec ē. ℞. nigelle fellis gruis colloq̄ntide ellebori albi oīz ana ptes eq̄les Pulverizent ꝛ ponant ī vrine camelli arabici quātitate tāta q̄ ea coopire possit: ꝛ ponant ad solē donec siccent. Deinde fiāt ex eis sief. Cūq̄ necesse fuerit: vnū ex eis lētis hn̄s magnitudinē ī oleo sansucino ītictū naribꝰ imittat Optimū ei adhoc existit. Si āt ex hoc qd̄ naribꝰ imittit fortis seq̄t dolor: oleū de semie cucurbite eis imittat: ꝛ aq̄ calida sup caput fundat: ꝛ sorbeat calida ea q̄ humectāt vt ptisana: et qd̄ fit de aq̄ furfuris: ꝛ de farina ꝛ similia. Et hoc q̄dē ē medicamē ad emissionē odoratꝰ ꝓbatissimū: qd̄ sic ꝯficit. Nigella pulverizet dōec fiat vt pl'uis: ꝛ misceat cū oleo veteri. Deīde eger iplēs os suū aq̄ reclinet caput retro quāto plꝰ poterit: ꝛ tūc ex p̄dctō medicamie aliquāte gutte naribꝰ distillent. ¶ Egro q̄z p̄cipiat vt quātū ei possibile ē aerē extrīsecū interiꝰ attraher nitat. ¶ Qd̄ ī tribꝰ diebꝰ tribꝰ vicibꝰ fieri cōuenit. Si āt mordicatio supuenerit: fiat hoc qd̄ notauimus.

¶ De dolore dentiū. Ca. 41.

Si gingiua cū dolore dētiū fuerit sanguiolēta: ꝛ apostemosa ꝛ rubea: fueritq̄ apatio cū ipulsatiōe: extrahat sāguis cū vētosis flōmia ex cephalica puꝰ f:tā. ¶ Deīde hora aliq̄ diu acetū ꝛ oleū roseū teneat: qd̄ postq̄ eiecerit: idē iterū faciat. ¶ Post hoc oleū roseū ī ore teneat: ꝛ si ex hoc n̄ euaserit: fueritq̄ pulsatio vehemēs ꝛ cū iflāmatiōe. cāphora ꝛ piretrū terant ꝛ ī radicibꝰ dētiū ponāt. Cūq̄ dissoluta fuerit iter mittāt. Cotū q̄z oleo roseo illinitū desup ponat.

¶ Qd̄ si dolor aliq̄n augmētat ꝛ vehemētior fiat opij sexta pars. ʒ. i. in oleo roseo dissoluat. Ex q̄ cotū illinitū radici dolētis dētis adhibeat. ¶ Si āt nec dū sedet: locꝰ scalpellādꝰ ē: ꝛ sanguisuge supponēde sunt. ¶ Gingiua vo si nō fuerit sanguinolenta neq̄ apo'sa neq̄ dolor ē cū pulsatiōe: neq̄ ī facie fuerit iflāmatio aut dolor: acciderit post fastidiū ꝛ satietatē ꝛ post cenā: comeditq̄ ex cibo frido mltū vēter egri ex pillulis cochijs soluēdꝰ erit: ꝛ dolētiū dentiū radices ex hoc medicamie fricāde: qd̄ sic fit. Sumat piretruz sinapis sceitaragi indi baurac piper zinziber: ꝛ eis pulverizatis dētium fricēt radices Cottuz q̄z eis illinitū sup dētiū radices pōat: postq̄ eger os ex aceto ī q̄ piretrum ꝛ mētastrum atq̄ origanū cocta fuerit collue rit. A fovs p̄terea panicum siue milliū in sartagine torrefactuz sup maxillā ē ponēdū. Aut ex pipis puluere melli ꝯmixto dēs ꝛ eiꝰ radix fricent. Et si hoc nō sufecerit: ī dētiū radicibꝰ hec tyriaca ponat q̄. ℞. castorei asse piperis ziziberis storacis opij oīz ptes eq̄les. Cōficiat ꝛ admistret. ¶ Eger p̄terea ꝑ aliquantulum tpis a comestiōe abstineat maneatq̄ famelicꝰ: ingrediat balneū: ꝛ vtat motu. Si aūt nec sic q̄escat: ferruz ignitum radici dē

tis multoties apponatur: aut eradicetur. Si vero dens corrosus fuerit repleatur ex medicaminibus que nominabimus: et que sunt corrosiua: aut extrahatur.

De extrahentibus dentes et confringentibus. Ca.42.

Medicamen quod in dente corroso ponitur ipsius sedat dolorem: ac ipsum confrigit. Sumantur kebili ergiri piper trita ex alcatrano: conspergantur et repleantur ex eo. Medicamen quod dentes debiles ac dolentes qui sunt extrahendi eradicat. Corddices radicum mori: et radicum capparis: et pirethrum: et lac titimali: atque lac anabule: et arsenicum rubeum: et radix colloquintide sumantur et trita ex tanto aceto quod eis sufficiat conspergantur. Acetum quidem per hebdomadam vnam semel in die vt prius addatur. Post hec dentes in circuitu scapellentur et ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: et sic extrahantur. aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per multos dies: et postea extrahantur. Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissoluantur. Cumque necesse fuerit: dentium radices scalpellentur: et ex oleo multoties inunguantur: donec facile moueri possint: postea cum instrumento extrahendi dentes euellantur.

De dentium congelatione et stupore. Ca.43.

Portulaca et amigdale amare masticentur. aut his similia. Aut fiat fricatio cum sale et masticetur cera.

De dentibus qui dolent cum a re frigida tanguntur. Ca.44.

Oleum calefactum in panno desuper est ponendum. Aut vitellus oui assati calidus multoties masticetur. Aut calidum panem multoties mordeat. Aut fiat fricatio ex balsamo. aut ex oleo de lilio siluestri

De cola. Ca.45.

Si pustule fuerit rubee sanguinis

manantur antere amilli spodij lentium excorticatarum semis portulace coriandri sicci semis sene de mechasoli an. partes equales camphore parum: ex his puluerizatis fiat fricatio et cum aceto mixta et oleo roseo et aqua rosata in ore teneantur: et sanguis minutio cum ventosis fiat. albe vero si fuerit pustule cum sale et melle fricentur et similiter aceto. in ore teneatur atalmuri

De gigiuis sanguinolentis. C. 46.

Cum ex gigiuis sanguis subtilis assidue manauerit vtriusque arsenici. s. rubei. et citrini calcis gallarum aluminis omnium partes sumantur equales: ex quibus puluerizatis et cum aceto mixtis parui formentur trocisci. Cumque necesse fuerit ex eis puluerizatis sumatur quantum est sexta pars. 3. i. et fricetur gingiue ex eo optime: et permaneat sic parum. Deinde teneat oleum roseum in ore. Est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curandam et putredinem: et herpetem estiomenum qui est in ore.

De casu vuule. Ca.47

Cum eger senserit aliquid radici lingue sue insistere: aut gutturi: et cum iubetur aperire os et extrahere linguam videtur vuula eius iam esse fluxa et elongata: ramech et sal armoniacus sumantur: et bene puluerizata cum instrumento insufflandi super vuulam insuffletur et ex eis in summitate predicti instrumenti aliquid ponatur et radici vuule cum eo dirigatur: et ipsa cum instrumento parum exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur et fiat ex eo gargarismus. Quod si diu permanserit taliter et elongata fuerit eiusque pars superior subtiliata et caput eius rotundum fuerit: tunc radicitus erit incidenda. Cauendum tamen

est ne anteq̄ ita vt dixim⁹ sit disposita incidat. Ex hoc eis sequit̄ qn̄q̄ sanguinis fluxus qui constringi non potest.

De sanguisugis q̄ ingrediūtur guttur. Ca. 48.

Cum aliqs in gutture suo titilationē senserit: ⁊ sanguis subtilis inde manauerit. estimādū est tunc sanguisugaȝ in ore esse: ⁊ precipue si aquā loci in quo sanguisuge fuerit biberit. Os igit̄ egri est aperiēdū ⁊ ligua extrahēda ⁊ inferi⁹ p̄mēda ⁊ guttur i sole est inspiciēdū ⁊ si sanguisuga in loco ppiquo pēdere visa fuerit: cū forpicib⁹ q̄bus sagitte educunt̄ extrahēda erit. Qd̄ hoc modo fiet: caput a q̄ pēdet ē strigēdū. ⁊ sic extrahat̄ Qd̄ si nō fuerit manifesta: eger multoties gargarizet sinapi ȝ cū aceto: quia de loco i q̄ est mouebit̄. Aut fiat gargarism⁹ ex aceto ⁊ assa: aut ex aceto ⁊ sale. Nigella p̄terea ⁊ sinapis trita īsufflent̄ gutturi: fiat etiā gargarismus ex succo cepe. Si autē post ei⁹ casuȝ remāserit egro sanguinis resudatio: fiat gargarism⁹ ex aporiate in q̄ cortes granati ⁊ balaustie ⁊ sumach cocta fuerint: ⁊ gutturi insufflet̄ puluis ð balaustijs ⁊ thure ⁊ sāguine draconis ⁊ amido. Si aūt sanguisuga stō annexa fuerit: medicamina q̄b⁹ v̄mes expellunt̄ sumant̄ in potu. Ex his etiā que sanguisugā exire faciūt est vt eger balneū ingrediat̄: ⁊ moret̄ in eo donec magnā patiat̄ sitī: ⁊ tūc aq̄ꝫ i niue infrigidatā frigidissimā sc; in ore aliquādiu teneat. Cūq; ceperit tepefieri eā expellat ⁊ aliā sumat. Sāguisuga eñ q̄n̄q̄ venit ad os frigiditatē q̄rendo.

De his que guttur ingrediūtur siue sint spine siue os. C. 49

Cum illud q̄ guttur igreditur ⁊ infingit̄ in eo aut meri: fuerit bolus magn⁹ aut ei⁹ simile: de hisque nō habēt frusta scissa p̄tenta i eis: aut acuta cōfert plerūq; pcutere egrū i collo posteri⁹ multoties ⁊ aquā sepe trāiicere. Fortasse eniȝ descēdet inferi⁹. Eger quoq; balneuȝ ingrediat̄: et oleū multoties traiiciat: q̄ postq̄ factum fuerit magnos deglutiat bolos. Qd̄ si nō descēdit: instrumētū quo huic simile inferi⁹ duci cōsueuit in os mittat̄. Est aūt instrumētuȝ illd̄ de plūbo: qd̄ cum sit reti simile: est longū gibbositatē i se habēs

De grauedine lingue. Ca. 50.

Cum lingua absq; aliis mēbris grauedinē passa fuerit ⁊ eger neq; febrē neq; acutā īcurrerit egritudinē sal armōiacuȝ ⁊ piper ⁊ ȝinȝiber sinapis alba ac piretrū ⁊ stapisagria ⁊ baurach atq; origanū ⁊ sal indū ⁊ nigella ⁊ sansuc⁹ siccus sumāt̄: ⁊ in aqua coquant̄: ⁊ fiat ex eis gargarism⁹. Caueat tñ patiēs ne ex eo aliq̄d traiiciat aut eger ieiun⁹ mītis dieb⁹ gargarizet almuri nabati aut fiat gargarism⁹ ex aceto ⁊ piretro. Postq̄ v̄o gargarizare cessauerit: sumāt̄ salis armoniaci piretri piperis sinapis oīm partes eq̄les: et ex eis bene puluerizatis lingua diuri⁹ fricetur. Quod si cum lingue grauedine audit⁹ ac reliquoꝝ sensuū grauitas fortꝫ affuerit: fiat egri curatio sm̄ doctrinā qua paralysis curat̄. Si aūt loq̄la i acutis febrib⁹ aggrauata fuerit: et videris ipsam cū grauitate i loquela extenuatā ⁊ abbreuiatā ⁊

spasmatã:aq̃ calida ab alto sup spõdiles colli ꝛ auris pͬncipia fundat̃:ꝛcum oleo fricent̃. Eger quoqꝫ oleũ tepidũ in ore tenere debet. Et si diu est ex quo loq̃la minui nõ cessauerit: vl' etiã sem per ↄsiderandũ est an ligamẽtũ quo inferiꝰ lingua ↄnectit̃maiꝰ sit q̃ꝫ debeat. Qđ si ita fuerit ex eo parũ est incidẽdũ ꝛ ȝegi pul uerizatum immittendum.

¶De ligua que adeo tumescit vt os egrediat̃. Ca.51.

Cum ↄtigit linguã adeo in flari vt pre magnitudie os egrediat̃: fricãda ē ex cepis aut ex citri acetositate: aũt cũ ribes aut ex granato acetoso dõec sa liua multa ab ea pfluat. Hoc nã qꝫ modo detumescet ꝛad pͬmã redibit mẽsurã. Si aũt non suf ficit: fiat fricatio ex sale ꝛaceto.

¶Et si necdũ sufficit: fiat minu tio ex vtrisqꝫ cephalicis pͬus: et postea ex venis q̃ sũt sub ligua.

¶De glãdula q̃ sub ligua noda tur ꝛvocat̃ ranula. Ca.52.

Cum sub ligua glãdula no ciua fuerit in pͥncipio ex sa le armoniaco ꝛgallis fricãda ē. Si aũt vetusta fiat: ex medicami ne gingiue sanguinolẽte frican da est q̄ est medicamẽ acutum. Eger aũt acetum ꝛ salem in ore teneat.

¶De apostematibꝰ accidẽtibꝰ in lingua. Ca.53.

Ista eisdeꝫ sunt curãda: ex quibꝰ colas quas supra no minauimus ꝛ sinãtia sanant̃.

¶De sinantia. Ca.54.

Cum in glutiẽdo sentit̃ an gustia adest passio q̃ sinã tia vocat̃. cuiꝰ grauitas vel leui tas sm̃ angustie quãtitatẽ depͥ hendi põt. Cũqꝫ cum traĩciẽdi angustia fuerit in facie ꝛoculis rubedo ꝛrepletio: in pͥncipio cu ratiõis cephalica flõmet̃: ꝛ gar garismus ex succo granati mu ȝi cũ carnositate sua fiat: aut ex rob mori de seni. et post hoc fiat gargarismꝰ cũ aqua rosata i q̃ sumach fuerit infusũ. Qđ postq̃ꝫ per tres dies sic factũ fuerit: ꝛvẽ ter ex succo fructuũ sicut pͬuno rum tamarindi cassiefistule ꝛte reniabin solutꝰ fuerit: fiat gar garismꝰ ex apoȝimate ficuũ ci triarũ ꝛpassulaꝝ: aut ex medul la cassie fistale cũ ydromelle. qđ si passio inueterauerit: ex garga rismis ꝛinsufflatiõe fortiũ medi caminũ q̃ dicturi sumꝰ curanda erit. Si aũt in facie nõ fuerit ru bedo fluxeritqꝫ ab ore saliue mł titudo ꝛeger fuerit humectatꝰ i pͬincipio soluat̃ vẽter ex cochijs ꝛ fiat enema ex clysteri acuto q̄ in ca. de apoplexia noiauimus Cum tñ passio iceperit fiat gar garismꝰ ex sirupo acetoso: ãt cũ ydromelle ꝛpipere ꝛoximelle ꝛ deinde ex almuri nabati. Fiat ẽt gargarismꝰ ex ydromelle ꝛsi napi. De hispterea q̃ male sinã tie ↄferũt: est vt ex venis q̃ sunt sub lingua fiat minutio: ꝛvt vẽ tose absqꝫ scarificatione i collo ponãt̃: ꝛ ephithimet̃ collum ex melle anacardino donec vesice i eo gñent̃: ꝛfiat gargarismꝰ cum sinapi ꝛgutturi fiat isufflatio ex hoc medicamie qđ sic fit. Sina pis sal armoniacũ piretrũ nitꝝ assa piper mẽtastrũ: sumat̃: ꝛ ex eis cum ydromelle fiat garga rismus.

¶De tussi. Ca.55.

Cum tussis acciderit: fuerit qꝫ aspera ꝛsicca: ꝛ cũ rube die ꝛcalore: egro mirabo. viola

rum ⁊ ptisana tribuēda erūt: fabas quoq; excorticatas ⁊ spinachia cū oleo de amigdalis dulcibus i comestiōe accipiat. In ore vo semp tenere dz pillulas bichichias. Aque aūt quā bibit sirupus violat⁹ est admiscēdus. Cōfectio pillularū bichichiarū. ℞. succi liq̄ritie zucchari albi ādorum an̄. ℥. x. amidi dragaganti amigdalarū dulciū excorticatarū oīz. an̄. ℥. v. ex eis cū mucillagie semis citonū ↄspersis iformenē pille. Qd si cū tussi mltū affuerit sputū qd cū expuēdo expelli nō pōt: nocumētū infert: sed neq; febris neq; vehemēs vētris solutio ipsam comitanē: ex ijs trocisc cis dādū erit infirmo: qui. ℞. seminis feniculi: seminis apij succi liq̄ritie capilli vener amigdalarū omniū partes eq̄les: ex his cū mucillagine seminis lini cōspersis iformenē trocisci: ex q̄b⁹ ℥. iij. tribuanē. Decoctōes aūt qua in hac egritudine vtēdū est in ca. de catarro iā descripsim⁹ cui tn̄. ℥. v. capilli vener sunt addēde. Qd si tussis antiq̄ ⁊ nociua fuerit adeo vt egrū in nocte dormire nō pmittat: pille storacine sunt dāde. q. ℞. myrrhe storacis opij oīm partes eq̄les: informēē ex eis pillule ad lupinorū silitudinē: ex q̄b⁹ vna aut due patiēti tribuanē. In potu vo sumat sirupū de papauere: ⁊ comedat semen albi papauer cū zuccharo. Qui hāc pterea patiē egritudinē vitet in comestiōe acetosa salsa pontica acria atq; amara. Suffumigiū ad antiq̄ nā tussiz ⁊ sputū fetidū qd. ℞. aristologie myrrhe storacis galbani oīz partes eq̄les: arsenici rubei ad pōd⁹ oīz: oīa pulverizata ex butyro vaccio ↄspgant: ex q̄b⁹ magdaleōes ad pile parue silitudinem informenē: ⁊ cū necesse fuerit in ieiunio exvno eorū per traiectorium suffumigetur.

De asmate. Ca. 56.

Cum aliq̄s assidue patitur sim: ⁊ aerē attrahit quēadmodū fit post cursū: aut post vehemētē motū: ⁊ cū iacet supin⁹ ē ei deteri⁹: sz cū sedet est ei meli⁹ decoctō ei dāda est. q. ℞. ficuū citrinarū. ℥. x. dactilorū maiorē humiditatē habētiū semis apij seminis feniculi capilli vener liq̄ritie ysopi prassij oīm. an̄. ℥. v. coquanē in trib⁹ libris aq̄ dulcis donec redeāt ad vnā ⁊ colēē. De hac vo decoctione trib⁹ diebus egro in potu tribuaē cū pōdere duorū aureorū hui⁹ ↄfectionis: q̄ ℞. succi liq̄ritie ysopi capilli vener oīz. an̄. ℥. x. cordumeni piperis amigdalarū amararū aristologie rotūde semis vrtice oīm. ℥. v. mellis dispumati qd sufficit. Hec em̄ ↄfectio sup̄fluitates q̄ sunt i pectore mirabilr expellit ⁊ est optima. Dāda est itaq; per hebdomadā vnā ↄtinuo. Deinde eger postq̄ comederit sinapim ⁊ mel: vomere cogēd⁹ est: et vēter ex his pillulis soluēd⁹ q̄ recipiūt agarici ordei grana. xviij colloq̄nti de inferioris grana ordei. vj. elacterij g̃na. iiij. succi liq̄ritie. ℥. v. fiāt ex eis pille: ⁊ sufficiūt ad dosim vnā. Post hoc q̄q; iterū redeat ad bidēdū ↄfectionē ⁊ decoctiōe sumēdū: ⁊ postremo ad vomitū ⁊ vētris solutione vt pri⁹. Hoc faciēdū est donec eger sanitati restituaē. Interim tn̄ a cibis grossis ⁊ stipticis ⁊ acetosis abstineat.

De pleuresi. Ca. 57.

Cum aliquis sub costis suis dolorem sentit pungitiuum: et proprie quando siccam patitur tussim: et febrit: expedit vt si dolor super partem costarum et furculam tendit: fiat minutio ex basilica eius partis in qua est dolor: nisi totum corpus multo sanguine repletum fuerit: tunc enim ex latere contrario sanguinis detractio facienda est. ¶ Egritudo quoque si iam per aliquot dies a sui principio infestauerit egrum: flobothomia similiter a parte dolente facienda est. ¶ Quod si dolor inferius ad partem costarum posteriorum tendit: venter ex decoctione quam in capitulo de reumatismo descripsimus est soluendus. Melius tamen est vt flomia fiat: deinde aqua ordei cum zuccaro assidue tribuatur. ¶ Et si videris tussim eius vehementis siccitatis: da eis in diluculo omni die iulep: deinde da ei in potu aquam ordei. et si eger fuerit debilis nutriatur cum pane et ex zuccaro. Si autem fortis fuerit: aqua ordei vsque ad diem quartum sufficiet. ¶ Cumque screare ceperit: decoctionem quam in capitulo de reumatismo nominauimus quotidie sumat antequam aquam ordei bibat donec sanetur. Si autem febris et acuitas perseuerent: et eger in excreatione difficultatem patiatur: detur decoctio quam in cap. de asmate nominauimus: quod similiter est faciendum cum saniei fit excreatio. ¶ Quod si in principio passionis quod excreatur nigerrimum: aut valde citrinum appareat: et sic permanserit: et febris non quieuerit neque calor vsque diem septimum timorosum est. ¶ Et si cum hoc toto aeris attractio non alleuietur et in pectore fuerit oregmon aut in maxillis rubedo: et in oculis stupor: morti est propinquus. Si autem exterius in latere apparuerit rubedo aut apatio: et cum premitur locus dolet ponatur desuper ventosa aut emplastrum ex sinapi et ficubus: et dimittatur ibi donec locus vlceretur. De his vero que ex errore stolidorum ad augmentum nocumenti accidunt hanc egritudinem patientibus est: quod cum dolor in principio sentitur sub costis estimant grossam fore ventositatem: ideoque electua. diamuscum autem ei similia egro tribuunt eumque omnino interficiunt. Hec passio vocatur birsen cuius causa est apostema quod oritur interius in costis hypocundriorum.

¶ De peripleumonia. Ca. 58.

Cum homini superuenerit febris et in anhelitu tamen patitur constrictionem vt se suffocari putet et in maxillis ita vehemens fit rubedo vt tincte videantur: et anterior pectoris pars dolet: et tussis adest: et quod cum excreatione emittitur existit spumosum: et in pectore sentitur grauitas sine punctione et sine calore: cui omnia hec accidunt acutum in pulmone patitur apostema: et vocatur hec passio peripleumonia. In principio igitur curationis eius basilica minuenda est deinde eger ex eis quibus medicatur pleuresis curandus est.

¶ De sanguinis proiectione cum sputo sine vomitu et sine rascatione per os. Cap. 59.

Cum sanguis cum rascatione aut paruo sonitu qui fit sine tussi egreditur: non est egro inde timendum. Poterit enim sanari gargarizando ea que in ca. de squinantia nominauimus: et regimen subtiliando. ¶ Cum vomitu quidem si exierit sanguis non magnum affert timorem. Curatur namque hic flomando egrum et si comederit stiptica sicut sumach et succus vue acerbe. In potu preterea sumat ex boliarmeni gummi arabici balaustie sanguis draconis thuris ana partibus equalibus detur ex eorum .iij. cum ro

simplici de citoniis. ¶ Quibusdam autem solet accidere sanguis exitus cum interpollatione: ex quo sentiunt nocumentum immo remedium: ideo sic est dimittendum. ¶ Quod si cum tussi superveniat sanguinis egressio est timorosum. Est tamen incipiendum in curatione egri cum flobotomia ex basilica. Deinde ex trociscis istis in potu tribuendum que. ℞. thuris sanguinis draconis: amborum. ana. ʒ. iii. et tertiam. charabe. ʒ. v. emathitis terre sigillate: amborum ana. ʒ. x. aluminis. ʒ. ii. et s. balaustie. ʒ. iii. opii. ʒ. ii. rauetseni. ʒ. ii. et his omnibus fiant trocisci. x. de quibus quanti die unus in potu sumatur cum succo ozimi maioris aut portulace. et si egritudo vehemens fuerit: alius circa noctem dandus est. ¶ Adiutorium quoque ad coxarum partes superiores sunt ligande et extremitates fricande. ¶ Pectus etiam precipue si in eo fuerit locus dolens ex trociscis predictis cum aceto et aqua epithimetur. ¶ Et eius preterea cibaria succum uve acerbe et sumach et eis similia admixta habeant: et patiens supinus iacens de terra sigillata aliquid post aliquid paulatim comedat.

¶ De ptisi. Ca. 60.

Cum aliquis carnium diminutionem pati videtur: post tussim cronica passione et sputo sanguinis aut saniei precedente lac asininum in potu tribuatur. ¶ Quod si inveniri non poterit: caprinum cum pauco zuccaro dandum est. Cum quo et panem sepe comedat ipsumque quantoplus potest loco aque in potu sumat. Vinum tamen subtile et temperatum aliquando est tribuendum. ¶ Nutrimentum autem egri sit ex carnibus avium et hedina. ¶ Eger preterea ante comestionem et post balneum ingrediatur quod non sit calidum sed tepidum et in semicupio moram faciat. ¶ Summopere providendum est ne venter solvatur. Cui tamen si solutus fuerit: ex huius pulueris bibitione succurrendum est: quod. ℞. gummi arabici spodii boli armeni semis mirtini: olz. ana. ʒ. i. fiat ex eis pulvis de quo in die. ʒ. iii. cum sirupo de papavere albo aut rob mirtio dentur huius quoque pulveris bibitio omnibus ventris constrictione indigentibus qui tussim patiuntur remedium affert. Cui plerumque addunt xilocaracte de syria et bdellium de meca. ¶ Quod si lac egro febrem generaverit auferendum est ei lac et ptysana donec febris recedit danda. Deinde lac ei denuo tribuendum. Et si febris iterum remoto lacte ptisana est danda. Post cuius recessionem ut prius ad lacem redeundum. Hoc autem semper est faciendum cum necessitas viget: et summopere custodiendus ne solvatur.

¶ De tremore cordis. Ca. 61.

Si cum cordis tremore fuerit pulsus velocitas et febris: eger ex basilica est minuendus: et trocisci caphorati cum succo malorum acetosorum in potu sunt tribuendi quod. ℞. spodii semis cucumeris citrulli endivie lactuce portulace rosarum sandali albi omnium partes equales: et per unoquoque pondere aurei unius ex eis sumatur camphore trium granorum ordei pondus: ex quibus cum succo macianorum confectis fiant trocisci. de quibus in potu quandiu unius aurei pondus quoque die tribuatur quod per duas hebdomadas fieri convenit. ¶ Si autem hec non suffecerit: lac de quo butyrum sit extractum ad bibendum detur. Ipse vero nutriatur ex pullis cum aceto et succo uve acerbe et ex acetoso. Syrupum preterea acetosum de zuccaro factum bibat. ¶ Si autem cum cordis tremore non fuerit febris: trocisci muscati

in potu sumātur.q.℞. masticis spice xiloaloes ciamomi:gario filorū gallie muscate nucis muscate cubebe cardamomi malozis et ibelohe corticis citri oīz añ.pōd⁹ vni⁹ aurei:musci sexta. ʒ.i.ex his oib⁹ cū vino redolēte cōspersis fiāt trocisci. hi aūt trocisci ɔferūt sincopi ⁊ tremori cordis electuariū dyamascū qδ ad sincopiz ⁊ tristitiā ⁊cordis tremorē ⁊tediū faciens.℞.masticis cinamomi semis ozimi maioris semis ozimi gariofilati seminis mellisse semis sisimbrij semis sansuci macropiperis oim ptes eq̄les ex qb⁹ oib⁹ puluerisatis. ʒ.x.sumāt margaritar minutarū coralli rubei charabe setecru de been albi ⁊ rubei;folij:oim añ.ʒ.x.musci turbapirici corconij puri.ʒ ſ.ɔficiātur cū melle δ muraba chebulorū.hoc em electuariū adfrigiditatē stōachi ⁊ digestiue egritudinem optimū existit.

De passiōe colerica. Cap.62.

Cum paru⁹ dolor pūctio ⁊ tristitia alicui supuenerit: affueritq₃ cum ea vel post ipam vomit⁹ ⁊ ventris solutio:aq̄ calida mltoties cōtinue i potu tribuāt.Et si adhuc pseuerauerit vomit⁹ ⁊ vētris flux⁹:aq̄ calida iterū det:sedabit ei passio.Cū aūt egritudo qeuerit eger balneū igrediat:i q̄ p vni⁹ hore spatiū moret.egress⁹ āt δ balneo leui alatur nutrimēto:deide dormiat.Sz si vomit⁹ ⁊ vētris flux⁹ vehemētes fuerit ⁊ sinthoa ta terrefaciētia supuenerint:nō tñ est timēdū:imo cū medicaminib⁹ q̄ ego nominabo succurrēdū.In pncipio itaq₃ trocisci δ olibāo cū aq̄ ⁊niue ⁊rob granatorū dēt semel q̄ itē etiā sunt dādi si vomit⁹ nō cessauerit. Duo q₃ adiutoria ⁊ coxe i supmis ptib⁹ ligent ⁊ aq̄ i niue ifrigidata sup crura ⁊ pedes fūdat ⁊ in ipsam ēt mittant.Ceter q₃ ex sādalis rosē.cāphora gallia aq̄ rosata ɔspersis epithimet ⁊ pān⁹ iaq̄ rosata i niue ifrigidata ifus⁹ desup ponat:q̄ postq₃ tepefact⁹ fuerit ē remouēd⁹:⁊ ali⁹ vt pri⁹ desup mittēd⁹.Ad potādū āt paulati tribuat vinū vet⁹ tpatū cū rob granatorū:⁊qñ vomuerit iterū tribuat.Panē q₃ i succo granatorū ifuiū cogēd⁹ ē sumere cū vino ⁊cōedere.Quē si vomuerit iterū dād⁹ est dōec q̄escat.Qñ si sincopis supuenerit musc⁹ cū vino dare cōueniēs est vim iferēdo,et succus carnis hedine ⁊pulle cū pauco citoniorū succo i vino mixt⁹ i potu ē tribuēd⁹.Pulli pterea sūt assādi:⁊ añ nares ipsi⁹ discerpēdi.Th⁹ ēt dādū ē vt ip₃ masticet ⁊paulati traijciat.Et postremo bolū corascenū cū cāphora ɔditū tribuatur.Quicq̄d aūt de hui⁹ passiōis cura nūc vsq₃ dixim⁹:dōec vomit⁹ sedet:⁊ stōach⁹ cibū recipiat fieri cōuenit.Postq̄ vero stōachus ipsi⁹ recipere cibū poterit:nutriēdus est eger:⁊ parum vini veteris bñ redolentis i potu sumat ⁊ dormire icipiat.

Trocisci de olibano ad vomitū dicti.℞.boli corascení thuris ambor₃.añ.ʒ.x.cucube cardamomi ābor.ana.ʒ.ij.et.ſ. cāphore gallie gariofilo.oiz.añ.sextā.ʒ. j.fiāt trocisci pōdere aurei vni⁹ hi enim vomitui multū ɔferūt.

Rob de granatis:succus granatorū acetosorū sumat p noctē vnā aut āpli⁹ dimittat.dōec qδ

grossũ ĩ fundo resideat. Deide coquaẽ ꝛ dispumetur doec ĩ meb sĩlitudinẽ habeat: i q̃ ab igne de posito adhuc tamen calido mẽte viridis stipites mittãtur ꝛ in ipo manere dimittãẽ q̃usq̧ ifrigdeẽ. cũq̧ ifrĩdatũ fuerit: ex̃hãtur ad cuiꝰ sĩlitudinẽ sirupꝰ de cytoniis ꝛ sirupꝰ de malis maciãis fieri ꝯuenit. ¶ Si aũt vomitꝰ hora aliq̃ nimis inualuerit ꝛ supflue rit: magna vẽtosa stõacho suppo naẽ. ¶ De his q̃ ꝯfortãt stõachũ ꝛ ciboꝝ pficiũt digõnem. Ca. 63.

Cũ stõachi dbilitas cũ pauca siti: ꝛ tarde cibi a stomacho descẽsione ꝛ acido ructu fuerit: fueritq̧ oia accidẽtia hec pua: neq̧ fuerint vetusta: stõachus cũ trociscis de rosis erit curãdꝰ De qbꝰ eger q̃tidie in mane põdus aurei vnius. ꝛ. s. cũ vnc. j. de coctionis de seminibus sumat. ¶ Decoctio aũt de seminibꝰ hec ẽ. sumaẽ ciminũ nabati ꝛ ameos ꝛ bulliãt in mina donec aq̃ fiat rubea de qua p̃terea cũ trociscis de rosis vt p̃dictũ est in potu tribuaẽ. ¶ Trocisci ṽo de rosis sũt q̃. ℞. pulueris rosaꝝ rubearũ. ʒ. iiij. xiloaloes spice masticis xilo cassie squinãti cinamomi absinthij oiꝫ añ. ʒ. j. ꝯspgaẽ ex vino veteri ꝛ iformẽẽ trocisci. Nutriatur ṽo ex his q̃ cito digeruntur et paucoꝝ sint hũoꝝ ac paucaꝝ supfluitatũ q̃ ẽt ex redolẽtibꝰ ꝛ seminibꝰ sint ꝯdita sicut sũt calagie ꝛ mutagenat. Ipe q̃ꝫ añ cõestionẽ mltõ vtaẽ exercitio ꝛ aquã minꝰ solito bibat ꝛ pꝰ cõestionẽ mltũ dormiat. ¶ De vino q̃ꝫ veteri et puro paꝝ bibat: totãq̧ nutricationẽ minuat. ¶ Qd si hec accidẽtia vetusta fuerit electuariuꝫ diacimini: electuariũ diaolibanũ: aboꝝ. añ. vniꝰ aurei põdꝰ cuꝫ vnc. vna veteri vini puri in potu sumatur. Regimẽ aũt eius sit vt p̃dixi mꝰ. ¶ Electuariũ diaciminũ. ℞. cimini carme. ʒ. c. ꝫinꝫiberis. ʒ. xx. pipis. ʒ. x. fol. ruthebarrach panis aboꝝ añ. ʒ. x. hec oia cũ melle dispumato ꝯficiãẽ ꝛ deẽ de hoc electuario si vẽter strictꝰ fuerit. Qd si solutꝰ fuerit vẽter electuariũ diaolibanũ est dãdũ Cuiꝰ descriptio in caplõ de ventris solutione cõtinetur. Si aũt nõ suffecerit squama ferri cũ vino tribuaẽ. ¶ Scoria autẽ ferri hec est. ℞. semis apij semis feniculi anisi cimini ameos aniudẽ origani chesim carui seminisco riandri melanopiperis macropiperis cinamomi thuris spice gariofilorum nucis muscate ciperi ꝫinꝫiberis oim añ. põdꝰ aurei vniꝰ scorie aureos. x. oibꝰ sex cuplũ vini addaẽ: et coquaẽ dõec ad medietatẽ redeat et coleẽ: deinde eger de hoc sirupo postq̃ colabiẽ põdus. ʒ. xx. quotidie bibat et nutricationeꝫ alleuiet qd p tres hebd. faciens caueat sibi ab acetosis ꝛ a fructibus recentibus ꝛ ab aqua frigida: vinuꝫ vero mẽsurate bibat. ¶ Emplastrum stomachum confortãs ꝛ calefaciẽs. ℞. storacem spicam sq̃nãtũ absynthium calamũ aromaticũ masticẽ. Ex his cũ vino veteri ꝛ succo citoniorũ ꝯspersis emplm̃ sup stomachũ ponatur. ¶ Ad hoc p̃terea ꝯfert vt stomachꝰ fricando inungaẽ ex olo qd fit de spica nardi ꝛ cipero: ꝛ vt lana carminata ĩ p̃dicto oleo calefacto inuoluta sup stomachũ ponaẽ ꝛ cũ pãno ligeẽ eger. q̃ꝫ vinũ vetꝰ bibat aut minã aut idrõel. ¶ Mina ãt hoc mõ fiat succꝰ cito

niorum mizorum sumatur: et per diem et noctem ut residere possit dimittatur et coletur. deinde eius quod clarum est partes due sumantur: zucchari partes una: vini veteris una et incipiat coqui suaviter et dispumari donec in iulep similitudinem transeat: postea pro unaquaque libra ex toto sumantur zinziberis spice cinamomi gariofilo. omnium ana. ʒ.i. masticis. ʒ.ij. omnia hec pulverizata in panno ligentur et intus dum calidum est, mittantur: et cum infrigidari ceperit pannus extrahatur et exprimantur: deinde sirupus recondatur. ¶ Quod si digestive debilitas fuerit cum multa siti et paucorum ciborum appetitu et fetido ructu: sirupus acetosus de citoniis bibatur. ¶ Sirupus acetosus de citoniis. ℞. succi citoniorum acetosorum partem unam zuccari albi partem unam aceti clari quartam partem unius coquantur omnia simul donec inspissentur. Est autem sirupus iste stomachi confortativus et ad suas peragendas actiones innativus et vehementiam inflammationis et incesionis que in eo est sedat. ¶ Egri vero nutricatio sit res in quibus sibi congregantur acetositas et stipticitas ut est caro cum succo uve acerbe cocta et cum malis macianis similiter cocta: et cum ribes et frixa ex albuginem et amososi: et illis similia ex cibis. de isto preterea detur pulvere pluries ut transglutiat quem. ℞. rosarum rubearum. ʒ.x. spodij. ʒ.iij. semis coriandri. ʒ.v. dosis eius. ʒ.ij. cum succo granati muzi et cum sirupo acetoso de citoniis. si autem cum hoc quod diximus fuerit in corpore extenuatio et inflammatio: egro lac et aqua ordei danda sunt. ¶ Ipse quoque ex herbis humectantibus est nutriendus ut sunt lactuce malve cucurbite citruli carnes hedorum et agnorum lactantium et pisces recentes. Balneum preterea antequam comedat et postquam comederit et tinam quotidie ingrediatur et vinum clarum valde temperatum bibat: et assidue utatur quiete: et motum exercitium vitet: sitque totum eius regimen ut eius qui corporis grossitiem adipisci desiderat. et si cum hac dispositione inflammatio fuerit et incesio vehementissima stomachus ex rebus frigidis erit liniendus et aqua ordei danda. Sitque eius regimen ut ethicam habentis.

¶ De dolore et apostemate stomachi. Cap. 64.

Si cum dolore stomachi adsunt tribulatio et nausea: egro aqua tepida in potu est tribuenda: et ut vomat precipiendum. et si hoc non suffecerit venter ex hiera pigra solvatur: quem. ℞. pulveris rosarum rubearum spice masticis xilobalsami carpobalsami cinamomi xilocassie assari omnium ana. ʒ.v. aloes scotrensis duplum omnium quod bene tritum cum aliis misceatur medicinis tritis: et cum panno sericio subtilissimo cribellatis: quarum trituratio cum aloe secundo iteretur. Cuius dosis sit a pondere duorum aureorum usque ad. ʒ.ij. egro quoque quotidie detur panis in vino et succo mali granati infusus: et in sirupo acetoso de citoniis. quod si cum dolore fuerit ructuum multitudo et extensio atque singultus: egro electuarium diaciminum et de calamento et alie confectiones que ventositatem dissolvere consueverunt que in ca. de colica nominabimus dande erunt. Cibaria vero eius sint calagie et mutagenat cum semibus: vini veteris puri parum bibat et ut aturmotum et ingrediatur balneum. stomachus quoque ex oleo de neride ut diximus in panno involuto vaporetur.

¶ Si aũt cũ dolore stõachi fuerit febris ⁊ apã manifestum et cũ tãgit sentit calid⁹: eger pri⁹ ex basilica flõmet ⁊ loco dolẽti duo supponãt sãdali ⁊ rose et cãphora cũ aq̃ rosata et succo citoniorũ. ¶ Nutrimẽtũ vero ei⁹ nõ sit nisi sola ordei aq̃: ⁊ custodiat a carne ⁊ vino ⁊ cõfectionibus q̃ d̃ melle fiũt: ⁊ bibat succũ granatorũ muzorũ ⁊ rob d̃ fructib⁹ frid᷑. Cũqꜭ calor᷑ vehemẽtia sedata fuerit: egro cassiafistula i succo endiuie dissoluta ⁊ bullita ac dispumata ad bibẽdũ det. Cũ aũt egritudinis dies elõgati fuerit: ⁊ calor oino q̃euerit si remãserit apã cũ duritie: ex hoc ẽplo epithimet loc⁹ qđ. ℞. violarũ siccarũ. ʒ. x. rosarũ rubearũ. ʒ. v. spice odorifere masticis ãborũ ãñ. ʒ. iiij. ciperi squinãti calami aromatici oĩʒ. ãñ. ʒ. ij. farie fenugreci. ʒ. xx. florũ camomille: seminis maluauisci albi farie ordei oim. ãñ. ʒ. x. cõspgant oĩa ex mucillagine seminis lini. Deiñ loc⁹ ex oleo d̃ neriden tepefacto inũct⁹ ẽplastret ex p̃dictis per q̃tuor horas añqꜭ comedat. ⁊ postq̃ cibus fuerit digest⁹: ⁊ stomach⁹ fuerit euat⁹: ex oleo de neridẽ cũ lana: vt dixim⁹: vaporetur.

Cõfectio olei nardini simplic᷑. ℞. olei de been. li. i. sp[illegible] ℥. v. masticis costi ciperi sq̃nãti calami arõatici oim ãñ. octauaʒ vncie vni⁹. oĩa h̃ pulueriʒata i p̃dicto oleo posita ad solẽ p hebdomadã vnã vasis ore clauso dimittant: deiñ colent ⁊ exprimant feces: ⁊ scophe que i manib⁹ remãserint emplĩs admisceant: optime em̃ erũt. ¶ Cuʒ aũt apã in stõ inueterauerit: trocisci d̃ spica erũt dãdi: q̃. ℞. florũ squinãti xilocassie rauet seni calami arõatici spice oĩʒ ãñ. ʒ. iij. croci myrrhe anisi costi piperis oĩʒ ãñ. ʒ. i. bdelij varij. ʒ. iij. mastic᷑. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. i. isformẽtur trocisci: q̃rũ vnusq̃sqꜭ vnũ põderet aureũ: ex q̃b⁹ vn⁹ q̃tidie cũ vino cocto det. ẽplm q̃ʒ istõ fiat: qđ. ℞. bdelij molis ʒ. x. armoniaci. ʒ. v. semis been semis apij amborũ ãñ. ʒ. x. spice masticis nigri ãborũ. ãñ. ʒ. v. cere. ʒ. iij. olei d̃ neridẽ. ʒ. xv. gũme i vino dissoluant: deiñ oĩa cõiũgant: ⁊ fiat ex eis ẽplastrũ. ¶ Ad dolorẽ tñ stomachi ⁊ epatis curãdũ medic⁹ valđ eruditus ẽ necessari⁹: q̃ ipsorũ diligẽter attẽdat dispõnes. Nos tñ aggregatões ⁊ sũmas ad h̃ cõferẽtes iã dixim⁹ lʒ integrũ potuimus i h̃ abbreuiauim⁹ sermonẽ.

¶ De singultu. Ca. 65.

Cum singultus post grossi cibi comestionẽ: aut vini valde tẽperati bibitionẽ superuenerit: aq̃ calã i q̃ ciminum ⁊ menta ⁊ mẽtastrũ ⁊ parũ thur᷑ bullierint: mlt̃oties i potu erit sumẽda: ⁊ egro vt dormiat est p̃cipiẽdũ: ⁊ vẽter vaporãd⁹: et ieiunãdũ ẽ ei. Cũ aũt p mlt̃os dies a cõestiõe abstinuerit inbẽd⁹ ẽ balneũ sepe igredi. deiñ pauc᷑ cib᷑ d̃siccãtib⁹ tñ ẽ alẽd⁹ sicut sũt calagie ⁊ mutagẽat cũ semib⁹ ⁊ vini puri parũ i potu tribuẽdũ. ⁊ si hec ñ suffecerint trocisci isti dãdi sũt q̃ dicũt trocisci d̃ thure ⁊. ℞. thur᷑. ʒ. v. enule. ʒ. iij. mẽtastri foliorũ rute sicce ãborũ ãñ. ʒ. ij. semis nemẽ. ʒ. iij. ⁊. v. iformẽt ex his trocisci põdere vni⁹ aurei: ex q̃b⁹ vnus in die cũ apoʒimate cimini tribuatur

buat. ¶ Quod si singult' post febrē acciderit: fueritq; cū eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut i ore siccitas: aq̄ cal'a egro multoties danda erit: nō tñ repente sed paulatim. ¶ Et si sedat' nō fuerit: aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcib' detur. Spōdilis quoq; colli z dorsi ex oleo tepido inunganē et fricenē: z mucillago psiliij cū iulep z succo gnati i potu tribuatur. singultui pterea et sternutationi ɔfert retinere āhelitū.

¶ De canino appetitu. C.66.

Cū aliqs famē assidue patit: z cib' post comestionē adeo grauat eū: vt aut vomere aut p iferiorē regionē ipz eiij cere cogat rizi dādū ē ei: q̄ dū coq̄tur ex liq̄re q̄ fluit ab agno q̄ i furno assat ipigat z cauda z ei sit'a: necnō ex oī cibo q̄ vnctuos' ē. z vinū vet' purū dādū est: d quo quātū poterit bibat. Deiñ pcipiēdū ei est vt euomat z hoc regimie ɔseruād' ē dōec sanet. ¶ Quod si neq; cib' eū grauat: neq; ipm euomit: neq; p secessuz expellit: carnes vaccine sunt dāde z frumētū coctum vt puls z rizi cū lacte z aquā fridā i potu sumat: z i aere frido moret. ¶ Hac āt egritudine laborās nil acetosū z stipticū neq; acutū comedat: sed dulcib' et vnctuosis solum vtatur.

¶ De dolore epatis. Cap.67.

Cum q̄s male colorat' et cum h̄ malā habuerit formā. habueritq; dolorē i dextro latere apd costas posteriores: z fuerit ei' mal' color citrin': z fuerit cū h̄ i ore siccitas: z sitis vehemēs aq̄ ordei z succi herbaꝝ vt ēdiuie z solatri z cuscute cū sirupo acetoso ex zuccaro albo fcō i potu tribuat. ēpl'z q̄z ex duob' sandalis z rosis z cāphora z aq̄ rosata cū pāno lineo loco supponat. Quod h̄ mō fiat: pān' in pdictis inuolutus supponat: cūq; tepere cepit: remoueat: z ali' loco ei' appōat. ¶ In potu pterea sumat gnatorū siccū z robub q̄ ifrigidare ɔsueuerūt. ¶ Hic q̄z a vino et a cōfectionib' q̄ de melle fiūt sibi caueat z a cibis calefaciētib': z sumat trociscos de berberis: q̄ ℞. succi berberis. ʒ. ʒ. semis endiuie citruli seminis portulace semis oiuz. añ. ʒ. iij. rosaꝝ. ʒ. ij. rauet seni. ʒ. ʒ. spice. ʒ. ß. iformēt trocisci pōdere aurei vni' ex q̄b' det vn' cū sirupo acetoso d zuccaro aut cū succo gnati. Uēter q̄z si necesse fuerit cuz succo fructuū soluat vt sūt pruna z tamaridi: z zuccaro albo. ¶ Quod si mal' color qui est cum dolore capitis fuerit alb' medius videlicet inter eū qui est cum fluxibilitate et eum q̄ est cū tumore: fuerintq; cū eo vētris solutio et palpebrarū atq; extremitatū tumor: trocisci de rauetseni cum sirupo acetoso de melle i potu dādi sūt q̄. ℞. mastic; succi eupatorij succi absinthij semis feniculi: anisi oium añ. ʒ. ij. rauet. ʒ. x. informēt trocisci pōdere aurei vni': ex q̄b' vn' in potu oī die tribuatur. Sumāt pterea spica mastix ciperū squinātū calam' aromatic' croc' myrrha deiñ myrrha z mastix i vio dissoluta cū aliis misceant: z ex eis empl'm epati supponatur. ¶ Eger vo a cibis grossis et frigidis abstineat. Si aūt hec non suffecerit: troci

sci de lacca cū apozimate de radicib⁹ sunt dādi. Trocisci āt d̄ lacca sunt q̄. ℞. lacce rauetseni āboꝝ. ana. ʒ. iij. spice semis apij ameos masticis sq̄nāti seis iuniperi amigdalaꝝ amaraꝝ costi amari rubee succi eupatoꝛij assari aristologie rotūde gētiane oīz. aā. ʒ. j. ꝛ. s. Infoꝛment̄ ex his trocisci pōdere vni⁹ aurei.

¶ Apozima de radicib⁹. ℞. coꝛticis radicū apij feniculi āboꝝ aā. ʒ. x. seis apij seis feniculi floris sq̄nāti ameos oīz. aā. ʒ. s. rosaꝝ rubeaꝝ spice odoꝛifere amboꝝ. aā. ʒ. iij. coquāt in li. i. aq̄ donec ad tertiā redeat: ꝛ det̄ in potu cū p̄dictis trociscis. ¶ Si aūt apata in epate fiāt: eoꝛū cura erit vt apatum que in stomacho generantur.

¶ De icteritia. Cap. 68.

Si cū icteritia fuerit febꝛis: succus endiuie ꝛ solatri ꝛ aq̄ oꝛdei egro in potu tribuat̄. Ipse q̄z ex cucurbita et criso locāna ꝛ citrulis ꝛ his silib⁹ herbis friditati attinētib⁹ nutriēdus est ꝛ sirupū acetosuz ex foꝛtissimo aceto in potu sumat.

¶ Epati p̄terea empl̄m ex duobus sandalis ē superponēdū et vēter ex succo pꝛunoꝝ ꝛ zuccaro soluēd⁹. Que si nō suffecerit trocisci de camphoꝛa cuz succo granatoꝛum dandi sunt.

¶ Trocisci d̄ cāphoꝛa. ℞. zuccari spodij rosaꝝ rubeaꝝ oīm aā. ʒ. iij. semis endiuie semis citrulorū cucurbite lactuce poꝛtulace seminū ex oib⁹ sādalis rube oīm aā. ʒ. j. Infoꝛmēt ex his trocisci pōdere. ʒ. ij. ex q̄bus q̄tidie vn⁹ cū sexta. ʒ. vni⁹ de cāphoꝛa det̄. ¶ Si āt eger venas habuerit plenas: fueritq̄z diu ex q̄ minut⁹ nō fuit flōmet̄. ¶ Qd̄ si ictitia fuerit sine febꝛe: vēter ex his pill'is soluat̄: q̄. ℞. aloes. ʒ. j. lica mōee q̄rta. ʒ. j. agar. ptes duas ʒ. vni⁹: succi eupatoꝛij tertia. ʒ. j. ex his cū succo endiuie ꝯfectꝫ fiāt pill'e suffi. cient̄ ad dosiz vnā Deide dent̄ trocisci de lacca cū apozimate de radicib⁹. ¶ Si āt icteritia i ocl'is remāserit: eger foꝛtissimū acetū paulatim: olfaciat: ꝛ balneū igrediat̄. Ei⁹ q̄z ocl'is q̄ icteritiā cū febꝛe patit̄ aq̄ rosata imittēda ē. Ictericie p̄terea valð ꝯfert vt eger p̱ tres hebdomadas serum bibat.

¶ De ydropisi. Cap. 69.

Cum vēter post epatꝫ dolorē ꝛ febꝛes augmētari ceperit: ꝛ qd̄ ē ab vmbilico vsq̄z ad femur exteri⁹ ꝓminuerit: ꝛ cutis q̄ ibi ē subtiliari ꝛ albet̄ visa fuerit: ꝛ cū vēter mouet̄: audit̄ ꝛ sonit⁹ q̄si aq̄ i vase n̄ pleno more. ꝛ si cū his vꝛia fuerit rubea: pua habēda ē fiducia: ꝛ ꝓpe si v̄tutꝫ n̄ affuerit foꝛtitudo. his t̄m si v̄t⁹ fuerit foꝛtꝫ: et vēter vehemēt̄ sicc⁹ pill'e de rauet q̄ r̄cipiūt meizerō s̄t dāde.

¶ Pill'e aūt de rauet sūt q̄. ℞. rauet seni succi eupatoꝛij: seminis ēdiuie: oīz aā. ʒ. iij. agarici. ʒ. v. mezeriō. ʒ. x. fiāt ex h̄ꝫ pill'e q̄rū dosis sit. ʒ. ij. ß. ex q̄b⁹ q̄q̄ hebdomada dosis vna sumat̄. ¶ Qd̄ si v̄t⁹ debilis fuerit: trocisci de mezeriō sūt dādi: q̄. ℞. semis endiuie. ʒ. x. mezerion. ʒ. j. ꝛ duas tertias: agarici succi eupatoꝛij: iiii' tm̄dem rosarū seminis citruloꝛū amboꝝ aā. ʒ. ij. ꝛ. ß. ex his oibus fiāt trocisci x. de quibus vnus in die cū sirupo acetoso de zuccaro dād⁹ est. ¶ Si aūt venter fuerit solutus:

denť trocisci de berberis cū sy- rupo acetoso. Eger q̄3 nutriať ex cibꝛegi: ꝛ bibat syꝛupū ace- tosū de citonijs. ꝛ si vētris solu tio vehemēs fuerit: citonioꝛum rob solū dandū est. ¶ Si aūt cū hac passione nō fuerit vꝛina ru bea neq̄ caloꝛ pillule iste dāde sunt q̄. ℞. mezeriō serapini āboꝛū. añ. ʒ. v. salis indi fimi colūbi ni amboꝝ. añ. sextā. ʒ. i. Pillule enim iste aquā vehementer ex- pellūt: ꝛ dulcedere faciūt. Tro cisci pꝛeterea de lacca cū apoꝛi mate de radicibus dandi sunt. ¶ Emplastrū asclitī ꝯuenicēs. ℞ farie oꝛdei cyperi stercoꝛis oui niveteris baurach boliarmeni oim partes equales. Ex his om nibus tritis fiat epithima sup vētrē. Hui⁹ nāq̄ pꝛopꝛietas est aque magnam partē exiccare. Qđ si in palpebꝛis ꝛ extremita tib⁹ fuerit apostema molle. ꝛ te sticuli apostemātur: facieiq̄ ac totum coꝛpus mollicie quadā teneatur: erit tūc hydꝛopis spe cies q̄ hyposarcha nominať. Er go itaq̄ hac laboꝛāti: trocisci đ laccacū apoꝛimate de radicib⁹ sūt tribuēdi: ꝛ vēter quaq̄ heb domada ex pillulꝭ đ reubarba- ro ē soluēd⁹: ꝛ patiēs in harena calida sepeliēd⁹. Et p̄terea ē p̄- cipiēdū vt exercitio vtať ꝛ: famē ac sitim sepe patiať. ¶ Si Ꝛovē ter inflat⁹ ac tēsus fuerit: ꝛ cū p cutiť sonitū reddit vt tympano rū: hydꝛopisis spēs adesse signi ficabiť: q̄ tympanites đr. Quā q̄ patiť a comestiōe olerū abstine re đ3 atq̄ eoꝝ oi3 q̄ vētositatis sūt gñatiua. Uēter quoq̄ omni die ex pāniculo ēvapoꝛād⁹: ꝛ vē tose sup vētrē ponēde: medica- mina tumoꝛē dissoluētia dāda sunt: vt dyaciminū electuariū đ baccislauri qđ in cap. de yliaca nominabim⁹. Eger p̄terea exer citio vti assuescat: ꝛ famē pati: et ex collirijs q̄ vētositatē dissolūť quoꝝ faciem⁹ mētionē sibi subij ciat. Uenter q̄3 cum mantili do nec incipiat rubere fricetur: ꝛ ex oleo rutaceo clysterizetur.

¶ De doloꝛe splenis. Ca. 70.

Si cū doloꝛe splenis fuerit caloꝛ et vꝛine rubedo et fe bꝛis eger ex his trociscis sūat. trocisci đ agno casto. ℞. semis agni casti tamarisci semis āboꝛū. añ. ʒ. x. semis endiuie semis poꝛtulace āboꝝ: añ. ʒ. v. ex his fiāt trocisci: đ qb⁹ q̄tidie đ ex vn⁹ cum sirupo acetoso de zuccharo cui⁹ pondus sit. ʒ. iij. Eger vero si repletus fuerit ex saluatella q̄ est in sinistra manu flobothome tur. Splē q̄q̄ ex frusto filtri ace to calido infusi embꝛoceť et ob seruetur a rebus dulcibus et ci bis grossis. ¶ Quod si cum pꝛe- dicta egritudie nō fuerit caloꝛ egro trocisci de capparis dādi sūt q̄. ℞. coꝛticꝭ radicūcapparis semisagni casti amboꝛum ana. ʒ. x. scolopēdrie. ʒ. vij. aristolo- gie lōge folioꝝ ruthe semis na- sturtij acoꝛi nigelle oi3. añ. ʒ. iij. aromaniaci. ʒ. iij. aromaniacū ī aceto dissoluať: ex q̄ cetera ꝯfi- ciāť ꝛ ifoꝛmēť ex eis trocisci pō- derātes. ʒ. ij. ex qb⁹ vn⁹ cū sirupo acetoso đ melle: ꝛ apoꝛimate de radicib⁹ i potu sumatur. Si aūt splen tensus fuerit: ꝛ cū p̄mitur audiť sub eo rugit⁹: ex pꝛedictis trociscis cū apoꝛimate de radi cibus est dandū: ꝛ vinū ve t⁹ bibē dū: ꝛ potus aque minoꝛetur q̄tū- tum plus possibile fuerit.

¶ Emplm̄ ad duritiē ꝛ ventosita

re q̄ ē sub splene. ℞. folioꝝ ru-
the. ʒ. x. baurach mētastri sicci
ābor ā. ʒ. iij. armōiaci. ʒ. viij.
armōiacū veꝝ vio dissoluat: et
q̄ cetera cōficiant: ꝛ fiat ex eis
emplm qd loco superponatur.

De colica. Cap. 71.

Si cū dolore vētr⁹ fuerit ip
si⁹ ꝯstrictio ꝛ nausea: sꝫ ne
q̄ calor fuerit: ea egro dāda sūt
q̄ vētrē sine vomēdi dsiderio sol
uāt: vt est electuariū de gallia
qd. ℞. mastic̄ gariofil. ʒinʒibe
r̄ melanopipis macropipis ci
namomi nucis muscate gallie
oīꝫ ā. ʒ. x. scamōee. ʒ. x. postea
exprimāt cytonia acetosa ꝛ re
cētia: ꝛ succ⁹ eoꝝ cū eiusdē quā
titatꝫ melle misceat et coquat
vsq̄ ad spissitudinē paulatī: et
cōficiat ex eo medicamē qd tñ
eiusdē sit q̄titatꝫ cui⁹ spēs sūt:
cui⁹ dosis sit a duabus. ʒ. vsq̄
ad. ij. et. s. qd si nausee veheme
tia ñ fuerit: neq̄ eger mēdicias
vomuerit: pille iliatice sūt dā-
de. q. ℞. colloq̄ntide: serapini:
ābor ā. ʒ. x. scamonee. ʒ. iij. et
triā. Informēt pille: d qb⁹ vni⁹
aurei pōd⁹ ē dādū. velocit̄ eñ
passionē dissoluūt iliacā. si aūt
passio iliaca difficilꝫ fuerit ne-
q̄ medicamia vētris solutiua
ei ꝯtulerit: h̄ suppone colliriū:
qd. ℞. salis panꝫ. ʒ. x. colloq̄nti
de iterioꝫ scamonee ābor. ā.
ʒ. ij. ꝛ. s. fiāt ex eis collirīa lōga
ꝛ supponat. ꝛ si nō ꝯtulerit: ex
enemate leui clysterizet qd. ℞.
fic⁹ citrinas q̄nq̄ furfurꝫ quātū
manu capi potest maluauisci
M. j. hec ī pāno ligata ꝛ sicle fo
lia. x. ī duab⁹ libꝫ aq̄ coquant
donec ad vnā redeāt deiñ cole
tur: ꝛ ponat sup eā baurach pō
d⁹ aurei vni⁹: olei sisamini. ʒ. j.
ꝛ fiat clyster ex eo. Si q̄s aūt for
ti⁹ ꝛ acuti⁹ facere voluerit: pōd⁹
aurei vni⁹ de collirio qd pu⁹ di-
xim⁹ admisceat. Clystere ve-
hemēter soluēs q̄ tūc vtendū est
cū medicamina nō ꝯferūt: neq̄
vēter soluit. ℞. colloq̄ntide inte
rioꝫ. ʒ. x. centauree. ʒ. v. buchor
mariez arthanite amboꝝ. ā. ʒ.
duas mētastri ruthe origani oīꝫ
ana. Manipulum vnum omnia
in trib⁹ libris aq̄ donec ad duas
tertias libre vnius redeant co-
quantur ꝛ colentur: deinde dis-
soluant in ea alkitrā melis am
borū: ana. ʒ. iij. castorei serapini
opoponacis collirij qd predixi
musoim. ā. ʒ. ij. misceant oīa: ꝛ
dū tepidū ē: fiat ex eo enema: ꝛ si
squibale ñ exierint iteret clyste
re donec exire vident. Hoc nāq̄
clystere admistrarido ꝫcu res for
tissima ē ꝛ pessima: ꝛ ī colica ma
laꝛ ē illa in q̄ fit nausea valde ve
hemēs ꝛ inferius nihil egredit.
Huic p̄terea egritudī q̄nq̄ se
tida supuenit eructuatio: ꝛ ple-
rūq̄ sterc⁹ per os egredit. q̄ cuꝫ
hoc accidit: sepe portēdit mortē
Qd si cū vētris dolore non fue
rit ipsi⁹ strictura: sꝫ inflatio ꝛ ru
gitus ac tēsio in vētre existūt cō
fectio de baccis lauri dāda ē. ℞
folioꝝ rute siccoꝝ. ʒ. x. ameos ci
mini nigelle keisinorigani car-
ui alexādrini: semi samigdalaꝝ
amaraꝝ melanopipis mētastri
dauci acori bacchaꝝ lauri casto
rei: oīꝫ. ā. ʒ. ij. serapi. ʒ. iiij. op-
poponacꝫ. ʒ. iij. ꝯficiant cū melle
eiusdē ponderis cui⁹ dosis fit: vt
auellana vna aut nabacca mul-
tis vicib⁹ cū vncia vna vini cale
facti: aut cū apozimate de radi
cib⁹. Huic eñ confectioni in re-
monēda ventositate ꝛ dissoluen

da nihil equiparatur. Hoc preterea suppositoriū subijciatur: qd est vētositatis dissolutiuū. R. cimini: foliorum ruthe viridis amborum ana. M. buchormaries et arthanite amborum. ana. ʒ. ij. baurach. ʒ. j. conficiant ex melle: et supponatur cum spongia vel lana. Hoc enim dissoluit vētositatē et inferius expellit. Uenter quoque assidue ex panno calido vaporandus est: et eger in tinam mittendus. ¶ Si autē hec nō suffecerint: vētosa cum igne ponenda est: et locus donec rubere incipiat fricādus. Post hec vnctio fieri conuenit ex oleo rutaceo: et ex alijs oleis calidis: et ex eis clisterizandus est eger post que eis admixta fuerit: castorei euforbij ambor. ana ʒ. s. Hanc vero solitus pati egritudinem: dum sanus est caueat ne vinū aqua mixtū bibat: nec etiam sumat vinū nisi purum: et forte: neque aquam multā bibat: et abstineat ab herbis et lacte: et oibus inflatiuis. Filoniū faciens illi quem cū maxio coartātur dolore: et timetur ne sincopis egro superueniat vētositatē carminat. somnum prouocat. R. piperis ameos foliorum ruthe mētastri castorei baccharum lauri cimini oim ana. ℥. j. opij mādragore iusquiami seminis oim. ana. ℥. s. conficiantur cum melle eiusdē quantitatis: detur ex eo pondus vnius aurei. Huic quidem electuario additur plerunque scamonee. ℥. tertia et fit tūc medicamē vētris solutiuū. ¶ Si autē cū dolore etiā febris affuerit: cassia fistula in succo ēdiuie bullito et dispumato dissoluta egro est dāda: et sirupus violatus in potu est tribuendus: et nutriēdus est ex tafea cū oleo de amigdalis dulcibus condita et ex leni clisterici clisterizandus. Cū autē locus doloris i vētre apparuerit grossus: et apostema hēs eger in principio flobothometur: deinde cassia fistula cū succo herbarum sepe dāda: et sit cibus eius cuius hic dolor ex consuetudine accidere solet: tafea vnctuosa cū zuccaro et oleo sisamino: et abstineat a rebus stipticis et acetosis et cibis grossis et vētrē stringētibus. Qui autē cū hoc dolore vētositatē pati solicitus est cibetur cū kalagie et mutagenat condit cū seminibus et abstineat ab oleribus et lacte: et ab oibus que inflāt. et bibat vinū forte et nō vitiatū. Aut ydromel cū speciebus que pro cōdimēto ponuntur: vt piper quas dicemus. ¶ Ydromellis confectio. R. mellis mūdi lib. j. aque lib. vj. misceātur et coquātur diu et spumētur bene donec fiat ad similitudinē iulep Cumque hoc factum fuerit in vna quaque lib. ex eo mittantur. ʒ. ij. piperis puluerizati in pāno ligati donec appropinquet finis decoctionis eius: et cū infridātur extrahatur pānis et exprimatur: et cum necesse fuerit propinetur. ¶ Cōfert etiam cui hec passio ex ventositate et grossa superfluitate accidere solet oleū de kerua recēti cū apozimate de seminibus sumptū. ¶ Apozima autē de seminibus est hoc. R. ameos cimini chesim carui origani nigelle oim. ana. pugillum vnū. Istis admisceantur aque lib. iiij et coquantur donec redeāt ad librā vnā et mediā. De hoc itaque apozimate sumātur. ℥. ij. quibus. ʒ. iij. olei de cherua addantur: et multis diebus bibāt. Sed si cui dolor iste cū calore superuenerit pruna. xx. et ficus citrine. v. et passularum enucleatarum. ʒ. v. sumātur et coquātur et colētur deinde cassiafistula i eo dissoluta coletur: cui oleū amigdalinū admi

sceatꝛ ſſiatꝛ: ⁊ ex apozimate qđ i caplo de reumatiſmo dixim⁹ in potu tribuatꝛ. Uēter ꝟo ſi multū fuerit ſicc⁹ p̄dicto apozimati addantꝛ polipodiū turbith: amboꝝ añ. ʒ. ij. ⁊ coquātur cū eo: ⁊ detꝛ donec venter ſoluatur.

¶ Cum aūt ſolutus fuerit: remoueatꝛ polipodiū ⁊ turbith.

¶ Electuariū qđ vētrē ſoluēs inflationē reſoluit. ⁊ grauedinem ℞. turbith albi fricati ⁊ puluerizati. ʒ. xx. zinziberis. ʒ. x. zucchari. ʒ. xxx. huius pulueris. ʒ. iij. ad bibendum dentur.

¶ Pillule de q̄b⁹ cū q̄s vētrē ſoluere voluerit vnam ſumere dꝫ: q̄ appetitū excitāt ⁊ iflationē rep̄mūt: ⁊ grauedinē ⁊ cibū digerūt ℞. maſticis zinziberis cinamomi gariofiloꝝ heremiſk. melāo piperis macropiperis ſcamonee violaꝝ zucchari oīꝫ. añ. ʒ. j. fiāt ex eis pillule ad magnitudinē ciceris: ⁊ ſumatꝛ vna mouet eñ ſemel aut bis.

¶ De fluxu ventris. Ca. 72.

Cum cib⁹ in ſtomacho more ſolito nō moratꝛ: imo citi⁹ egreditꝛ nō mutat⁹ niſi parū fuerit: cū hoc mordicatio ⁊ dolor in vētre ⁊ ſitis: cū quo etiā plerūq̄ꝫ adeſt vētris flux⁹ in q̄ añ comeſtionē inuenitꝛ purulētū: detꝛ egro rob de ſucco vue acerbe aut de ſucco ribes: aut đ ſucco ꝑnatorū cū ſpodij roſaꝝ āboꝝ. añ. ʒ. j.

¶ Trociſci quoq̄ꝫ de ſpodio conſtrictiui itidē tribuantur.

¶ Nutriatꝛ vero ex adeſia citrina: ⁊ pullis cū aceto coctis: ⁊ aſſatis: ⁊ i ſucco vue acerbe poſitꝭ.

¶ In potu aūt ſumat ſumach cū aqua roſata: ⁊ deinde nutriatꝛ ex cibo cui admiſcetꝛ ſumach: qui vocatꝛ ſumachia. Totūq̄ꝫ ei⁹ regimē ad perducatꝛ vt infrigidare poſſit ⁊ ꝯſtrigere. Quod ſi nō fuerit cū eo mordicatio in vētre neq̄ꝫ qđ egreditꝛ pus hꝫ admixtū ſed eſt viſcoſum: ⁊ adeſt inflammatiōis paucitas ⁊ pauca ſitis et ruct⁹ acid⁹: egro ſicla ⁊ ſinapis ⁊ piſces ſaliti tribuantꝛ. Deinde cogatꝛ ea vomere ſumēdo ſalē ⁊ mel ⁊ anetū coctū. Que ſi nō ſuffecerit: medicamē qđ expellit flegma tribuatur. Qđ. ℞. aloes ʒ. j. colloq̄ntide interioris. ʒ. iiij ſalis indi. ʒ. iiij. turbith. ʒ. j. Ex his fiant pillule: ⁊ ſufficiunt ad doſim vnam.

¶ Uomitu p̄terea ſepe vtatꝛ: ⁊ cibaria q̄bus vtitur i almuri perſo intingātꝛ: ⁊ comedat fulcita q̄ ſale cōdiuntꝛ: ⁊ que acrimoniam habent: que appetitū ꝓuocare conſueuerunt. ¶ Si aūt cū hoc quod diximus nihil egreditꝛ qđ ſit ſuperfluum: neq̄ꝫ quod expellitur aliq̄d purulentū. vel flegmaticū hꝫ admixtū: egro vinū purū ⁊ forte tribuēdū ē: ⁊ diaolibanū dādū. qđ. ℞. olibāi. ʒ. x. piperis ameos ſpice kiſiꝫ aniſi nigelle: oīm. añ. ʒ. ij. balauſtie. ʒ. x. mellis diſpumati qđ ſufficit ad ꝯficiēdū: detꝛ ex hoc i potu: quia ſtomacū calefacit ⁊ vehemētꝛ deſiccat. Apozima quoq̄ꝫ de ſemib⁹ qđ capitulo colice paſſiōis noiauimus detur: ⁊ aſſueſcat in potu ſumere vinū purū. Si ꝟo cib⁹ nō egreditꝛ ſed res ſubtilis ⁊ alba ⁊ aq̄ſa: cū qua ſūt ea q̄ epatis ſignificāt debilitatem: egro tribuatꝛ id qđ fit de ſcoria ⁊ diaolibanū: ⁊ trociſci calefaciētes epar quos nomiauimus: ⁊ electuariū diacalamētū. qđ. ℞. folioꝝ ruthe folioꝝ calamēti ſiccorū: ameos carui leuiſtici ziziberis cinamo

mi macropiperis:oim ptes eq̃les:ꝯficiant cũ melle cocto ꝛ dentur alia medicamina q̃ noiauimus in.c.epatis:ex his q̃ ipʒ calefaciũt ꝛ cõfortãt. ¶Si aũt cuʒ p̃dicta egritudie nõ fuerit significatio debilitatis epatis: imo qđ egreditur cũ fluxu subtile est ꝛ albũ ꝛ fiat in stomacho grauitas:puluis de granatis ad trãsglutiendũ dãdus est. ℞.ossium granatoꝝ acetosoꝝ assatorũ tritoꝝ vt alchool.ʒ.c.carui se. coriãdri:amboꝝ aceto acerrimo ĩfusoꝝ:ꝛ postea assatoꝝ.añ.ʒ.xx. xilocaracte sumach balaustie oiʒ añ.ʒ.x.pulueriʒent optie et ꝯmisceant:ꝛ det ex eis puluis ad trãsglutiẽdũ. Electuariũ q̃ʒ qđ đr canʒi det:qđ.℞:arilloꝝ passarũ tritoꝝ vt alcohol li.j.mirtilloꝝ siccoꝝ pulueriʒatoꝝ vt alcohol lib.ß.xilocaracte nabat balaustie sem̃.tamarisci ameos oiʒ añ.ʒ.x.ꝯficiant cũ melle de cãnamellis aut cũ melle apum optime dispumato: et ex electuario sumat. Si aũt quod egredit citrinũ fuerit:et anũ mordicat: et eger sitim patiat ꝛ febrẽ trocisci ꝯstricti de spodio:et aq̃ sauic ordei dent. Trocisci ꝯstrictiui de spodio.℞.rosaꝝ rubeaꝝ spodij amboꝝ.añ.ʒ.x.semis acetose sumach bulaustie gũmi arabici: oim.añ.ʒ.v.Informent trocisci põdere.ʒ.ij.quoꝝ vn⁹ cũ.℥.đ rob citonioꝝ simplici sumat:aq̃ ꝟo sauic ordei q̃ꝫ diximꝰ ita fit: ordeũ fractũ i aq̃ ipm cooperiẽte bulliat donec aq̃ inspisset: deiñ colet ꝛ bibãtur ex ea.℥.iiij.cũ tribus.ʒ.spodij ꝛ gũmi arabici eadẽ q̃ꝫtitate. ¶Qđ si ex fluxu ventris euenerit excoriatio puluis de bolo ad transglutiẽdũ det:q̃ ℞.psilij.ʒ.xx.semis plãtagis.ʒ.x.gũmi arabici boli armeni:amboꝝ.añ.ʒ.iij.psiliũ asset ꝛ gũmi: ꝛ bolũ pulueriʒet ꝛ ꝯmisceat:ꝛ sumãtur i potu ex eo i mane.ʒ.iij.cũ rob de citonijs ꝛ circa noctẽ tñdẽ. ¶Cib⁹ ꝟo eius sit pulmẽtũ factũ cũ granis granatoꝝ ꝛ passis cũ aq̃ ꝛ aceto:ꝛ cib⁹ factus cũ succo vue acerbe ꝛ sumachia ꝛ tafea admiscet succus sumach et his similia cibaria.

¶Trocisci de balaustijs q̃ cõtinue ꝯferũt dyarie dãdi sunt cuʒ flux⁹ fuerit supflu⁹ siue habeat sanguinẽ admixtũ siue non.℞. gallaꝝ siliquarũ nabati semis tamarisci olibani balaustie:oiʒ ptes eq̃les opij gummi arabici ãboꝝ.añ.ptẽ mediã. Informentur trocisci põdere.ʒ.ij.ex q̃bus vn⁹ cũ vino sumat:si neq̃ꝫ calor affuerit neq̃ꝫ febris. Sʒ si febris affuerit:cũ rob de cytonijs acetosis sumat:q̃ tũc dãdi sunt cũ vẽtris fluxus superfluus fuerit.

¶Trocisci ad tenasmõ q̃ dandi sunt cũ caloris absentia fuerit: ꝛ vẽtositas ñ erit nociua ꝛ sonitus.℞.seminis iusq̃ami albi seminis aneti feniculi omniũ.ʒ.ß. ameos.ʒ.ij.ꝛ.ß.opij.ʒ.iij.semis apij.ʒ.x.fiãt trocisci de q̃b⁹ põd⁹ vni⁹ aurei in potu sumatur.

¶Cõfectio đ storace q̃ aut q̃ vẽtris fluxui ꝯferẽs ac tenasmoni cũ neq̃ꝫ febris neq̃ꝫ calor affuerit sʒ erit vẽtositas nociua dãda ẽ. ℞. castorei opij.assari storacis liq̃de myrrhe semis iusq̃ami nigri thuris oim ptes eq̃les:mellis q̃ꝫ sufficit ad specierũ confectionẽ:cuc⁹ dosis sit.ʒ.ij.vsq̃ꝫ ad tres. ¶Si aũt postq̃ꝫ tenasmon decẽ trãsierit dies ñ visa fuerit medicamĩa ꝯferre:ꝛ eger supra

pectine sentit dolorem: redeundum est ad clystere. ¶ Clystere cõstrictiuũ. ℞. panici excorticati lentium excorticatarum rosarũ siccarũ balaustie cupularũ glãdiũ olz añ. M. j. oia in li. iiij. aq̃ coquãtur donec ad li. j. et ß. redeãt: et coletur deinde sumantur ceruse cinerum papyri babylonice: aut cineris papyri amborum. añ. ʒ. j. boli armeni. ʒ. ß. vitellus oui vnius assati durus: olei rosei. ℥. ß. Ex his omnibus in predicto apozimate fricãdo dissolutis clysterizetur eger semel aut bis. ¶ Qđ si tenasmõ fuerit lõgi temporis in quo nõ egreditur sanguis sed rasura alba muscillagini similis: medicamẽ putredinis qđ in. c. de cura gingiuarum putridarũ noiauimus dãdũ est. Ex quo in apozimate eorum qđ noiauimus fricatio dissoluto clystere semel aut bis fiat. Et si ex vẽtris fluxu in vẽtre vehemẽs mordicatio secuta fuerit: clyster fiat ex oleo roseo tepido. ¶ Si autẽ nullo mõ mordicat clystere fiat ex illo medicamie: multoties addatur donec sanetur. ¶ Epithima de q̃ venter cũ fluxus superflui et virtus est debilitata liniẽdus ẽ. ℞. gallie acatie cipi myrrhe gallarum cypressi thuris oim partes equales. Ex his oibus vino veteri aut succo citoniorum cõspersis liniatur vẽter. Huic q̃z q̃nq̃ additur panis biscoctus dsuria. ¶ Si aũt cũ hac egritudine fuerit calor: epithima fieri cõuenit ex duobus sandalis et rosis et boliarmeno et sausel et gallis et pane biscocto cũ succo macianorũ et citoniorũ et myrthino.

¶ Qđ si eger vehemẽter patiatur tenasmonẽ: et sepe vadat ad sellã et tñ nihil egrediatur collirium istđ subĳciatur. Est ei mirabile ad sedãdũ tenasmon qđ. ℞. thuris licij croci gũmi arabici oim. añ. ʒ. j. opij. ʒ. ß. informẽtur colliria et supponantur.

De difficultate mingẽdi. C. 73.

Cum vrina minuitur: aut ex toto retinetur: neq̃ in femore apparet tumor neq̃ grauitas: neq̃ dolor in renibus sentitur: succurrendũ est ex medicaminibus vrine prouocatiuis que nominabimus. ¶ Quorum vnum est hoc qđ. ℞. seminis apij nitri rubee tinctorum oliratri seminis iuniperi semis assari ameos seminis feniculi spice amigdalarũ amararũ seminis melonis omniũ. añ. ʒ. x. cantaridarũ quarũ capita et ale abscissa fuerũt. ʒ. j. armoniaci. ʒ. iij. armoniacũ in vino dissoluatur: et alie species ex eo cõficiantur: ex quibus fiãt forme auellanis siles de quibus sumantur ab. j. ʒ. ad. iij. ʒ. hoc enim medicamẽ valđ cõfert corpori cũ dissolutionẽ patitur et laxitatẽ: et hyposarche et ad expellẽda oia accidẽtia cãquorum corpus desiccari opz. Qđ si cõtigat mingẽdi difficultas ex casu aut percussiõe in femore: aut in ano aut in eorum circuitu: eger ex basilica minuatur. Deinde aq̃ calida loco sepe supfundatur: et vsq̃ ad spaciũ medij diei ex oleis fricetur. Egro q̃z precipiatur vt vrinã expellere nitatur. ¶ Si aũt mingẽdi difficultas cõtingat vesica existẽte plena et extensa et sit hoc post sanguinis aut sanei nictum medicamina que trũbos sanguinis: aut pus quod in vesica generatur soluere cõsueuerũt: et liquare: danda sunt.

¶ Medicamẽ qđ trũbos sãguinis aut saniei q̃ in vesica fit dissoluit. ℞. cordumeni myrrhe rubee de qua tingitur seminis iu

niperi armoniaci asse:oim ptes eq̄les:armoniacũ dissoluat̃:z in formenẽ pillule ex aliis speciebꝰ ex eo cōfectis:de q̄bus quater i die sumat̃ cum apozimate de seminibꝰ ꝙ noiauimꝰ. ¶Syrupꝰ etiã acetosꝰ ex forti aceto factꝰ mltoties det̃. Per siringaʒ preterea imittat̃ invesicã aq̄ i qua dissolutꝰ fuit sal aut aq̄ cinerꝫ:z ista ē cōfectio aq̄ q̄ fit de cinere. ℞.cinerē de ilice.cinerē ð vitibꝰ cali.calcē his oibus admisceat̃ tm̃ aque vt ex ea cooperiri possint z dimittant̃ sic ꝑ tres dies: dein̄ colet̃ z ꝑ siringã invesicam iniiciat̃. ¶herba q̄ʒ croci hortulani z esula cocta supponãtur.

¶Tinã p̄terea assidue igrediatur:in qua sit aqua i qua cocta sint camomilla sticados arabicꝰ sansucꝰ sisimbriũ:aut in qua extremitates cauliũ z esulaz simꝰ colũbinus cocte fuerũt. Eger i decoctiōe eaꝝ sedeat:z ex herbꝫ istis sic coctis fiat empl̃m suꝑ femur z ptes ei circũadiacētes. et dũ in tina morat̃:sumat in potu q̄ vrine ꝓuocatiua existunt. Et si hec oia nō pro fuerint ad instrumentũ cũ quo vrina prouocatur est recurrendum.

¶Si aũt mingendi difficultas post lapidis signa affuerit eger supinꝰ iaceat z pedes eiꝰ diuersis modis z fortiter ꝯtiēdi sunt. Et si vria nō egressa fuerit oportebit vt cũ instr̃o curet̃ ꝑ qđ mē bro imissuʒ fit ipulsio. Cauendũ tm̃ est ne virge immittat̃:cum est ibi apa Ad difficultatem quoqꝫ valde ꝯfert sepe ingredi tinã:et vngere loca ex oleis z medicaminã vrinã ꝓuocãtia in potu sumere z abstinere a nutriētibus acetosis z ponticis,z grossis.

¶De lapide. Ca.74.

Cum eger virgã sepe fricat z manu tractat ipsa q̄ʒ qn̄ qꝫ erigit̃ z arescit:z vrĩa difficulter z cum dolore egredit̃:in qua egritudine fortasse ēt lōgaonē qn̄qꝫ erũt lapis i vesica eē significat̃. Si aũt eger sentit cũ difficultate mingendi vehemētē dolorē in renibꝰ:z in emũctoriis:z nauseã:z vētris ꝯstrictionē:i renibꝰ lapis esse monstrat̃. ¶Lapidi vero qui est in vesica cōfectio ista vtilis existit:z est optia ad frãgēdũ lapidē cũ vetustꝰ fuerit. Ego q̄ʒ iã fregi cũ eo magnũ lapidem in spatio minore quadraginta dieꝝ. Cuiꝰ ꝯfectio. ℞. carpobalsami seminis raphani dauci olixatri seminꝫ corticis radicũ oppoponacis corticis radicũ capparis amigdalaꝝ amararũ dãno coctie squinãti cipi spice inde cassie lignee saculosũ durio harmel gētiane aristologie rotũde assati cordumeni armoniaci serapini ð delũ pipis acori:oim ptes eq̄les gũme sufficiēti balsamo dissolute malaxent̃ z ex eis alie spēs ꝯficiant̃:ex q̄bus iformētur pillule:z sumat̃ ex eis in die.j.z.cũ apozimate ð seminibꝰ. Qn̄qꝫ ēt sexta ps:vniꝰ de cinere scorpionũ sil' cũ eis datur.

¶Cinis ṽo de scorpionibꝰ hoc mō fit. Scorpiōes sumãtur z i ollã nouã positi os habētē oppilatũ suꝑ lacertulũ in furno mittant̃:in quo nō sit vehemens calor:z sint ibi horaꝝ spatio:dein̄ extracti pulueriʒent̃ z reponãt̃.

¶Eger ṽo nutriat̃ ex aq̄ ciceris z caligie z mutagenat. Et abstineat a lacte z caseo z ab aliis cibis grossis. ¶Ingrediat̃ tinã i qua sit aq̄ i qua cocta sint folia

cauliū ɀ esula ɀ berēgesif ɀ: men tastrū ɀ fim⁹ colūbin⁹ ɀ medulla seminis croci hoꝛtulani.

¶ Femur ēt inungat̃ ex oleo de scoꝛpiōib⁹: ɀ distillet̃ ex eo in virgā. ¶ Oleū ꝺ scoꝛpiōib⁹. ℞. aristologie rotūde gētiane cipicoꝛtices radicū capparū oīm. aā. ℥ j. Hec oīa i libra vna olei de amigdalis amaris posita ad solē ꝑ hebdomadā vnā dimittant̃ ɀ colent̃ ɀ expꝛimant̃: ɀ ꝓ vnaq̄q; libra ex eo adiūgant̃ ei scoꝛpiōes decē: ɀ totū in vase cui⁹ os oppilatū sit missū ad solē ꝑ duas septimanas moꝛet̃: deinde colet̃ ɀ reponat̃. Est em̄ optimū ɀ mirabile: de quo quotidie in ꝟgagutatī fundēdū est postq̄ eger de tina egredit̃. ¶ Qꝺ si lapis magn⁹ fuerit: nō inuenit̃ aliud remediū nisi vt cū incisiōe extʜat̃. De hoc tñ loq̄ nostri libri hui⁹ modū excedit. ¶ Cū aūt in renibus fuerit lapis: eger frequēter tinā ingrediat̃ ɀ renes ɀ ilia ex oleis inūgātur: ɀ ex eis q̄ locū calefaciūt desup cū pāno ponant̃: vt sunt ea q̄ noīauim⁹. In potu q̄ȝ sumant̃ ea q̄ lapidē frangūt. ¶ Si aūt lapis ceciderit i ꝟgā ɀ obstaculū fecerit: aq̄ calida ab alto distillādo ei supfundat̃ donec rubere videat̃: deiñ oleū tepidū guttatī supiaceat̃ ɀ fricet̃ et si necesse fuerit: ad exterioꝛa fugat̃. Ex hoc em̄ mouebit̃ lapis ɀ exibit. Sȝ si magn⁹ fuerit: ɀ difficilis: necesse ē vt virga inferi⁹ incidatur et extrahatur.

¶ De nascentijs renum ɀ vesice. Cap. 75.

Apostema qꝺ fit in renib⁹ ɀ in vesica comitat̃ febꝛis ꝑmixta q̄ nō est vehemētis caloꝛ ȝ cū q̄ est hoꝛripilatio et rigoꝛ: et frequēs mict⁹ ɀ doloꝛ in īferioꝛibus doꝛsi ɀ grauitas: ɀ cū ipellit̃ vr̃ egro ꝙ aliq̄d ibi suspēsū sit. Cū hec itaq; signa visa fuerint: ex basilica flomet̃ ei⁹ ꝑtis i qua doloꝛē sentit ɀ grauedinē. Loco quoq; emplr̃a infrigidātia supponātur. et si egritudo sic dissoluta fuerit: bonū erit. ¶ Si autē febꝛis ɀ doloꝛ et grauitas ꝑseuerauerint: ɀ vrina minutim ɀ frequēter egrediet̃: significat pus ibi colligi. Est igit̃ tūc sup doꝛsuȝ emplr̃m ex camomilla semie lini furfure oleo sisamino ꝯspersis ponēdū: ɀ egro vt in tina sedeat ꝑcipiēdū. Si aūt eger minxerit pus: semia q̄ noīabim⁹ in caplo de ardoꝛe vrine sūt dāda donec pus minuatur: deīde dentur trocisci q̄s in caplo ꝺ mictu sanguis ɀ saniei noīauimus.

¶ Apā ꝟo ꝙ in vesica fit debe ret comitari febꝛis ꝯclusa ɀ difficultas mingēdi ɀ dissuria ɀ femoꝛis et ꝟge doloꝛ: ɀ tūc eger ex basilica flobotʜomād⁹ est: ɀ fiat egritudis cura quēadmodū ꝑdiximus. ¶ Est āt q̄nq; renū apā qꝺ nō ꝑuenit ad saniē: imo trāsit i duritiē cū grauitas i renib⁹ sine febꝛe ꝑseuerat. Est ergo clysterizand⁹ ex mucillagine fenugreci ɀ seminis lini et apoȝimate camomille ɀ cauliū ɀ melliloti et maluauisci ac furfuris ɀ vomat frequēter. ¶ Renibus q̄ȝ supponatur emplr̃m ex eis q̄ nominauimus. Et si vrina minui videt̃: cū illo vrinā ꝓuocantia dentur. Hoc quoq; pꝛo paruo nō est habendū: q: ex eo peruenitur ad ydropisim.

¶ De ardoꝛe q̄ fit i mictu. c. 76.

Cum eger dū mingit sentit ardoꝛē ɀ ꝓūctionē i ꝟga: ɀ

salsis et acetosis et acutis absti=
nēdꝰ ē: et nutriēdꝰ ē ex tafeis le=
nibꝰ et cibi electi et eorū similibꝰ
¶Hoc quoqꝫ medicamē ei dādū est
qđ recipit semis melonis excor=
ticati. ℨ. xxx. seminis citruli semi
nis cucurbite seminis portulace
semis albi papaueris oim añ. ℨ.
iiij. semis iusquiami albi. ℨ. ij. zuc=
chari albissimi ad pōdꝰ oim: de
puluere horū quotidie in potu. ℨ.
iiij. i mane: et alie. iiij. ℨ. circa noctē
cū vnc. i. sirupi violati aut iulep
sumant. Hec quoqꝫ egritudo nō
est paruipēdēda: qr cū sit māsiua
et perseuerās: puenient ex ea in
vesica et in istrumētis vrinalibꝰ
vlcera.

¶De mictu sāguis et puris. 77.

Cum aliqs pp casū aut pcus
sionē sanguinē minxerit: ex
basilica flobothomet: trocisci q
dnr trocisci de charabe in potu
tribuāt. ¶Trocisci de charabe.
Recipe charabe gūmi tremule
arboris: āborū. añ. ℨ. v. balaustie
hipoqstidos: ābor. añ. ℨ. ij. et. v.
olibani. ℨ. ij. semis api opij iābo
rū. añ. ℨ. x. iformet trocisci pōde
re aurei vniꝰ. Ex qbꝰ vnꝰ oi die
cū apozimate sumach tribuatur
¶Ad comedēdū vo tribuat ca
ro cocta cū sumach et caro cocta
cū succo vue acerbe. Abstineat a
cibis acutis et salsis. Loco vo p
cussiōis supponat ēpl'm ex bolo
armēo et acatia et aloe et licio cō
fectis cū aceto et aq. ¶Si āt san
guis mixtꝰ euenerit post cōestio
nē ciborū acutorū aut potū vini
acuti: flobothomet eger et troci.
de karabe i potu sūat et eodē qđ
pdiximꝰ gubernetur regimine.
¶Pus vo si mixit eger trocisci
isti dādi sūt. qui. R. seminis me=
lōis citruli cucurbite oim abs=
qꝫ corticibus. añ. ℨ. xx. boliarme
ni gūmi arabici t huris pinguis
sāguinis draconis oim. añ. ℨ. x.
opij. ℨ. x. seminis opij. ℨ. ij. iforme
tur trocisci pōdere. ℨ. ij. ex qbus
oi die vnus cū sirupi de papaue
re vnc. i. in potu tribuat. ¶Vir=
ge qꝫ ex isto collirio immittat.
¶Collirīū de cerusa. R. ceruse
sarcocolle olibani gūmi arabi
ci opij sāguinis draconis oim p
tes eqles. fiāt ex eis collíria et p
sirigā fiat pꝰ iniectio idromel
lis: et migat eger et post egressio
nē fiat iniectio istius collirij dis
soluti in lacte asine.

¶De his qui nō possunt retine
re vrinam. Cap. 79.

Cum eger multū vrine emit
tit: et in emissiōe ardorē nō
sentit aut migit i somno: neqꝫ pa
tit sitim neqꝫ corporis extenua
tionē incurrit: ea que vrinā con
stringunt danda sunt. ¶Medi=
camen retinēs vrinā. R. glādiū.
ℨ. x. olibani. ℨ. xxx. seminis coriā
dri sicci gūmi arabici boliar=
meni oim. añ. ℨ. x. fiat ex eis pul
uis de q i mane. ℨ. iiij. et circa no=
ctē totidē ad trāsglutiēdū det:
Qđ si cū hac egritudie sitis fue
rit validissima clamosa: et aq q
bibit cito egredit: aq ordei cum
psilio det: et: et nutriat cū succo
vue acerbe et sumach et silibꝰ ho
rū nutriētiū: et cū cibo q fit de si
mila ordei et masal: et raib aceto
sū da ei i potu: et phibeat labo
rare et cū muliere concubere.
Isti qꝫ trocisci i potu sumant
q. R. spodij. ℨ. x. lactuce semis por
tulace semis ābor. añ. ℨ. x. coriā
dri sicci rosarum rubear boliar
meni oim añ. ℨ. v. balaustie. ℨ. ij.
cāphore. ℨ. v. sumant i potu cum
succo granati acetosi.

¶ Herbe etiã frigide terant͛ ꝛ super renes ponãt͛. Et caueat sibi a cibis calidis ꝛ vino: ꝛ ab oibꝰ que vrinã ꝓuocant. Illud autẽ qđ ex magno stolidoꝝ erroꝛe ꝓuenit est: qꝛ dant in hac passiõe egro mediciãs calidas; vnde illico deducunt ipsum ad ptisim.

¶ De lũbricis et vermibꝰ qui nascũt͛ i ano ꝛ i vẽtre. Ca. 79.

Qui hoc nocumento solitus est ledi a cibis grossis ꝛ vnctosis sibi cauere debet: ꝛ quotidie anteq̃ comedat sumat bucellas aliquas cũ sinapi. Hoc ei ipsos gñari ꝓhibet. Si ṽo eos generari ꝯtingit: nõ ꝯuenit aliđ nisi vt expellãtur. ¶ Medicamẽ ascarides expellens burungi excorticati cum valde famelicus ẽ eger, ʒ. vij. sumantur. ¶ Medicamen magnos expellens lumbricos. ℞. burungi excorticati turbith seminis nigelle omniũ partes eq̃les lupinoꝝ nasturtij canabil oiʒ añ. ꝑtẽ mediã sumant͛ ex eo in potu. ʒ. vj. ¶ Prius tñ bibat eger lac moꝛ vt mulctum fuerit ꝑ tres dies: ꝛ deiñ q̃q̃ die q̃rta dietet se ꝛ de p̃dicto medicamine in lacte adhuc calido vt mulctũ est dissoluto ꝛ aceto cũ valde famelicus est: bibat. Uermes ṽo minuti qui in ano fiunt pꝛo q̃bus gñatur pꝛuritus in eo ꝛ lõ cũ fricatur anus expellũtur cum cotum ex oleo abluto innolutũ imittit͛ aut innolutũ olꝫo de crisomillis aut succo mentastri. Aut inuoluat͛ ex ꝑua quãtitate aloes ꝛ felle vaccino ꝛ supponat͛.

¶ De emoꝛroidibus ꝛ fistulis ꝛ ragadijs q̃ in ano sunt. Ca. 80.

Dum sanguis recẽs sine doloꝛe ꝑ inferioꝛẽ fluit regionẽ iterpollate tñ nõ ẽꝯstringẽdꝰ nisi patiẽs ex eo debilitet͛. A multis eñ passionibꝰ exĩde liberat͛. ¶ Si aũt debilitet͛ ĩdiget ꝯstrictõe trocisci đ charabe cũ succo sumach dent͛. In cõestiõe q̃ʒ sumat sumachiã: ꝛ cibũ q̃ cũ succo vue acerbe fit ꝛ sĩlia his de illis q̃ nutriẽtia sũt. Si ṽo multũ debilitet͛ nutriat͛ cum succo carnis cui plerũq̃ admiscent͛ succꝰ citonioꝝ ꝛ vinũ. Uinũ q̃ʒ bibat stiptĩ cũ ꝛ sup epar ponat͛ ẽplꝫ de spica qđ i caplꝫo de epate noiauimus. ¶ Et si ista nõ suffecerit cõfectio de scoria ferri det͛ q̃ recipit myrabolanoꝝ nigroꝝ belliricoꝝ ẽblicoꝝ oim. añ. ʒ. v. spice ſq̃nãti cipi ȝinȝiberis pipis ameos olibani oim añ. ʒ. ij. scoꝛie infuse in aceto ꝑ hebđ. vnã: ꝛ postea toꝛrefacte. ʒ. xv. cõficiantur oĩa cũ melle dispumato qđ fuit coctũ cum apoȝimate ẽblicoꝝ sicut in caplꝫo de melãcõlia noiauimꝰ: de q̃ q̃tidie ad nucis magnitudinẽ sumat͛. Hoc nãq̃ emoꝛroydaꝝ sãguinẽ ꝛ mẽstruoꝝ ꝯstrigit: fluxi q̃ʒ ventris lõgi ptis remedium affert. ¶ Si aũt i ano oꝛit͛ aliq̃d ꝑmittẽs ex ex q̃ magnꝰ ꝓuenerit doloꝛ: nec fluit ab eo aliq̃d succꝰ cepe cũ panca lana: aut fel vaccinũ supponat͛. ¶ Suppositoꝛiũ q̃ʒ lõgũ de ciclamine subijciat͛ qđ patiẽs ꝑ totã teneat noctẽ ꝛ si ꝯtingat egredi remittat͛ donec scindat͛ ꝛ egrediat͛ sãguis. Cũ ãt doloꝛ vehementissimꝰ fuerit ꝛ aꝑa magnũ i ano flõmet͛ eger: ꝛ emplꝫ hꝫ sup ponat͛. Sedat ei emoꝛroydaꝝ doloꝛẽ cũ adest aꝑa cũ eis qđ. ℞. memillotũ camomillã q̃ tãdiu i aqua coquant͛ dõec dissoluãtur: deiñ sumãtur ex aq̃ decoctionis eaꝝ q̃ꝑtũ manu vna teneri ꝑt: vitellꝰ oui asiati vnus

croci.ʒ.s.opij.ʒ.ij.semis lini tri-fenugreci maluauisci oim.ana manipulū.j.Cōficiāt oia ex rob i q̄ bdellij.ʒ.iij.dissolute fuerit et folia supposita postq̄ eorum superficies toto si samiol q̄ adeps gallinace⁹ fuit resolut⁹ aut lanatis inūcta fuerit more ēplastri supponat dū adhuc tepida sūt. ¶ Alia cōfectio dolorē et apata sedās: cepe albū optie coctū terat et cū butyro vacio misceat et mollefiat et tepefactū ano i q̄ est apa supponat: hoc em̄ dolorē vehemētē sedat. cū vo in ano ragadias habuerit patiēs q̄ eū ledūt cū ipi⁹ vēter sicc⁹ ē: pillulis de bdellio sepe vtat: q. ℞. myrabolanis nigris chebullis ābor. an. ʒ. x. serapij. ʒ. iij. nasturtij alb. ʒ. ij. bdellij mollis et pīguis. ʒ. xv. dissolnat bdelliū i succo porrorū et ex eo cōficiāt alia et īformēt ex eis pillule et sumāt ex eis frequēter ab vna. ʒ. ad. iij. Loc⁹ vo si adustionē patiat ex vnguēto de cerusa lūgat. ¶ Si aūt nō sentit i eo adustio vnguat ex vnguēto qd̄ fit ex adipe q̄ in gibbo cameli iuenit et bdelio qd̄ sic fit vc; vnguētū de sene. ℞. cere citrie olei sisamini adipis anatis medulle cruris vaccini adipis q̄ ē in gibbo cameli bdelij oium ptes eq̄les bdeliū pri⁹ in mucillagie semis lini dissoluatur: deide oia misceāt. hoc em̄ optimū existit ¶ Si aūt eger ragadias in ano habuerit pfundi⁹ a q̄bus fetēs virus fluxerit: medicamē acutū qd̄ i capitulo de vlcerib⁹ descripsimus eis supponat: qd̄ eger p duos patiat dies. ¶ Et si in eis aliq̄d remaneat qd̄ resudet: medicamē iter apponat: qd̄ eo vsq̄ fiat donec locus siccet: et nō resudet si fuerit pfundū. ¶ Quod si ea q̄ ibi sunt eminētia extra et pēdētia fuerint iterū: vt arescāt et nigrescāt butyrū tepidū mltoties supponat donec nigredo ab eo remoueat. ¶ Si aūt resudatio reuersa fuerit: medicamē acutū iter ibi appōat: et si nō resudauerit: ex vnguēto de cerusa curetur. est ēt q̄n eminētes emorroydes extra curāt cauterizādo cū ferro. loqui tn̄ de hoc pl⁹ ē quā hui⁹ nri libri mod⁹ req̄rat. ¶ Fistule vo gnant i ano velociter qm̄ figura ei⁹ fac illd ee necessariū que aūt penetrātes sūt: aut nō penetrantes vtriq̄. ¶ Cū aūt perforate sunt vtrinq̄ sterc⁹ egredit ex eis et vētositates ¶ Si aūt nō egredit ē neq̄ stercus: neq̄ vētositas nō penetrās ab vtraq̄ parte. Loqui vero de eius cura perfecte plus est quā hic noster liber expetat. Sz q̄ fere oēs semp maximū incurrūt errorem in cura huius egritudinis vn̄ maximū sequitur nocumētū: nos excitabimus eos ad hoc qd̄ huic egritudini congruum erit et ostēdemus qualiter a pdicto errore se custodiāt et dicemus q̄ fistula vtrinq̄ perforata cum ab ano remota fuerit: nullo mō ferro ē tāgēda: ex icisiōe em̄ ferri contingit stercus inuolūtarie egredi. ¶ Est et aliud q̄re fistula ab vtraq̄ pte pforata ferro tāgi nō dz. Qr toto tpe vite eger sic pmanere poterit: nō magnū faciēs nocumētū nec pueiat ex ea aliq̄d nisi resudatio et flux⁹. ¶ Si illd qd̄ ab ea fluxerit fuerit acutū et mordicatiuum et fetidū habuerit odorē: cuius etiam q̄titas quotidie augeatur: erit fistula putrida et

cū herpete estiomeno cui ex medicamine acuto ex eo qd̄ cōplet oīa succurrendū est anteq̄ dilatetur et magnificetur.

¶ Cū autem nō resudauerit nisi parū: neq̄ eius quātitas q̄tidie augeāt neq̄ malus odor ibi augmētatus fuerit: nō ē i ea aliq̄d qd̄ sit timēdū nisi resudatio ꝛ fluxus. Que medicare pōt donec siccet ꝛ detumescat: ꝛ nō resudet p lōgū tp̄s. ¶ Si aūt resudatio redierit medicamē p̄dictum adhibeat: ꝛ hoc mō poterit blādiri p totū tp̄s vite egri ꝛ nō nocebit.

¶ Modus adhibēdi medicamē huic egritudini ex collirio qd̄ i caplo de fistula oculi noiauimus sumat ꝛ optie terat: ꝛ fistula p̄mat donec q̄cq̄d i ea ptinet egrediat. ꝛ si radius eā igredi poterit: iuoluat coto: deīn ex p̄dicto medicamine postq̄ mollificatū fuerit inunctus in fistulā mittat.

¶ Si vo minime igredi i ea radius poterit: dissoluat medicamē i aq̄ ꝛ subleuet coxa egri suppo sito puluinari ꝛ eo supio iacēte p̄dictū medicamē distillādo sup fistulā fundat ꝛ fiat hoc i mane ꝛ circa noctē p tres dies ꝛ sedeat in aq̄ de curcuma ꝛ lauet ex ea.

¶ De exitu mīricis ꝛ ani. Ca. 81.

Cum anus extra egreditur a pāte carēs: ꝛ ita disponit q̄ si ipellat ingredit: ceruse balaustie gallaꝝ aluminis antimonij oīū ptes sumant eq̄les: ꝛ redigātur i pluerē: ꝛ sup anū ex olo roseo calefctō inūctū pulnerizent ꝛ anus intromittat ꝛ stringat qd̄ tn̄ fieri conuenit: postq̄ eger a sella reuersus fuerit ne cuꝫ cito surgere ad sellaꝫ sit necesse ¶ Sumantur etiam galle balaustie cupule glādiū folia myrthi ꝛ coquant in aq̄ donec rubeat fiat et sedeāt in ea et lauetur ex ea. ¶ Quod si anū q̄ apostemosus est ingredi minime pōt: eger aquā calidā freq̄nter igrediat: ꝛ in ea sedeat et vngat anū ex cera et olo camomillino aut anetino donec igrediat. Cūq̄ intromissus fuerit: ex his que noiauimus curetur. Vulua pterea si egressa fuerit: silr erit medicamen. Est tn̄ necesse: vt fortiter liget: et vt egra semper supina iaceat ꝛ coxe superius eleuentur.

¶ De constrictione menstruorum. Ca. 82.

Pro supfluis mēstruis ↄstrīgēdis trocisci de charabe p hebdomadā vnā sunt dandi. Qui si nō ptulerint confectio de scorza detur: et fiat minutio ex basilica. ¶ Vētose q̄ꝫ ad māmillas apponātur et i comestione stipticis vtat cibis et hoc medicamē grācibi subijciat qd̄. ℞. olibani balaustie: gallaꝝ ātimonij achatie aluminis: oīū ptes eq̄les. Puluis hoꝝ optime tritoꝝ cuꝫ pauca lana subijciat: femur vo et dorsum ex epithimatibus q̄ in caplo de fluxu vētris noiauimus epithimētur et sedeat in aq̄ de curcuma. Qd̄ si ista non contulerint: ex alio pessario acuto fiat immissio et maneat in vulua.

¶ De prouocatione menstruorum. Ca. 83.

Cum ex retentione mēstruarū magna seq̄t passio trocisci de myrrha dentur.

¶ Trocisci d̄ myrrhe. ℞. myrrhe ʒ. iij. lupinoꝝ optie tritoꝝ. ʒ. v. folioꝝ rutbe mētastri pulegij cimi rubee d̄ q̄ tingit asse serapinio opoponaci: oim. an̄. ʒ. ij. i formēt trocisci pōderātes. ʒ. ij. ex q̄bus d̄

tur vnus in die cũ aq̃ in qua semẽ iunipi coctũ fuerit. Hoc nãq medicamẽ adeo vehemẽs existit i puocãdis mẽstruis: vt ẽt fetũ excutiat si q̃ eo sepe vtat.
¶ Ventose q̃z sub curuatura poplitis sunt ponẽde: ⁊ flomia ex saphena faciẽda est. Postremo quoqꝫ ventose femorũ sunt supponende.

¶ De fixuris q̃ fiunt in matrice vel vulua. Cap. 84.

Hẽ curãde sunt ex medicatione ragadiaꝝ ani: pessariũ q̃z ex adipe anatis ⁊ ysopo ceroto ⁊ medulla crurꝫ ceruini mixtꝫ cũ cera dissoluta i oleo d̃ lilio aut narcisino subijciat: si neqꝫ febris neqꝫ acuitas affuerit.
¶ Qd̃ si illud̃ fuerit cũ calore et acuitate: oleũ roseũ adhibeat. ex vnguẽto q̃z d̃ cerusa silr̃ fiat pessarium. si ãt calor fuerit vehemẽtior: sũat succ⁹ portulace aut lactuce ãt mucilago psilij: ⁊ fiat tabula d̃ plũbo sĩlis marmori i q̃ terunt colores hñs in circuitu labiũ puũ: ⁊ ponat i ea aliq̃s d̃ pdictꝫ succꝫ: ⁊ cũ pistello plũbo adeo sup ipaꝫ mouea tur dõec d̃ plũbo mltũ pdcõ liquori misceat ⁊ ispisset succ⁹ ex q̃ fiat pessariũ: postq̃ oleuꝫ roseũ ei admixtũ fuerit: ⁊ supponat. Hꝫ ei mẽdicamẽ cãcro vulnerato q̃ est i matrice optimum existit: et aliq̃s ei similibus.

¶ De plagis et cãcro q̃ fiunt in matrice vel vulua. Ca. 85.

Sꝫ cũ apãtib⁹ istis adest calor ⁊ febris flomia ex basilica fiat ⁊ patiẽs ex aq̃ ordei nutriat: ⁊ liniant renes ⁊ femur ⁊ ilia ⁊ sume ex epithimate apãtis calidi: ⁊ ifrideƭ loc⁹ q̃tũ possibile est. Si v̄o postq̃ febris et acuitas q̃euerit: ⁊ ex apãte aliq̃d remãserit: ex iniectiõib⁹ liq̃dis cureƭ: ⁊ mlier i hmõi liq̃dꝫ sedeat dõec mollescat ⁊ matureƭ. Pessariũ mollificans dura apãta matricꝫ ⁊ pterẽs doloribus i ea factꝫ ⁊ paulati eos q̃escerẽ faciẽs. Recipe adipꝫ anatꝫ medulle crurꝫ ceruini vl̃ vaccini bdellij mellis croci vitelli oui assati fecꝫ olei d̃ semib⁹ lini fecꝫ olei d̃ lilio: oĩꝫ ptes eq̃les dissoluãƭ i vio aut rod ⁊ fiat ex his pessariũ. ẽ ei optimũ ad sedãdũ dolorẽ ⁊ mollificãdã duriciẽ mřicis. Patiẽs pterea sedeat i aq̃ cocta sint fenugrecũ ⁊ semẽ lini et camomilla ⁊ mel liloтũ ⁊ caulium extremitates singulatim aut omnia simul.

¶ De nascẽtijs q̃ fiũt in matrice vel vulua. Cap. 86.

Cum a vulua fluxerit saníes spissa aut vir⁹ tenue: si ex ppinq̃ manat loco: neqꝫ fuerit ibi pfũditas fetida: neqꝫ putrida sumẽda sunt aloes ⁊ myrrha ⁊ sãguꝫ draconis ⁊ sarcocolla atqꝫ olibanũ ⁊ loco supponẽda dõec ꝯsolideƭ. si ãt ex loco manauerit remoto: ex pessario qd̃ notauim⁹ i caplõ d̃ sangui. et sanie fiat proclixma.
¶ Si aũt qd̃ fluxerit est fetidũ: odorẽ hñs malũ: ex pessario secũdo acuto fiat iniectio: postq̃ loc⁹ mũdificat⁹ fuerit: ex aq̃ et melle iniectis p instrm ãn eã.
¶ Si v̄o cũ hoc qd̃ fluit affuerint pũctio ⁊ dolor et apã duruꝫ quod tactu discerniƭ summopore cauendũ est ne ex aliq̃ acuto medicamine tangaƭ: sꝫ fiat inũctio ex confricatiõe plũbi quã dixim⁹: aut ex vnguento de cerusa: et flobothomeƭ ex

basilica. et custodiat ab oib⁹ q̄ colerā gignūt nigrā ꝛ semib⁹ ꝛ specieb⁹ q̄ ꝓ ꝯdimēto admiscē tur cibis. ¶De prefocatione matricis. Ca. 87.

Cum mēstrua ꝑ longū tpis spatiū retēta fuerint: aut mulier a ꝯmixtiōe viri diu abstinuerit: lꝫ valde affectauerit ꝛ euenerit gutturs ꝛ dolor i iferiori pte suminis: ꝛ senserit q̄si aliq̄d sursū trahi a parte suminis: fortasse post ista superueniet ꝛ sincopis: ꝛ q̄si mortua cadet: ꝑ pēdi q̄ꝫ vix poterit qꝺ ipa attrahat aerē: vl' hēat pulsum ꝛ forsitā pfocabit ꝛ morieī: ꝛ fortasse sanabit laboriose tn̄. ¶Hec ita ꝙ passio illico vt euenerit curāda ē: cui⁹ curō ē vt pedes fortiṫ fricenṫ ꝛ ligēt ꝛ vētosa magna sumini supponaṫ. ¶Obstetrici q̄ꝫ pcipiat vt digitū oleo bn̄ redolēte inūgat: ꝛ in circuitu oris vulue dū est itus bn̄ ꝯmoueat. Narib⁹ pterea ꝯdisi isuffleṫ: et circa aures ipi⁹ voces clamādo pferanṫ: ꝛ nihil qꝺ bn̄ redoleat olfaciat: imo bn̄ redolētia ꝛ algalia remoueāṫ. ꝛ pectē et ei⁹ supiora ex eis epithimēṫ: et narib⁹ malū r̄ddētia odorē ap plicēt vt sterc⁹ ꝛ castoreū ꝛ sulphur. Cū aūt sanitati r̄stituta fuerit: ex hac medicatiōe cureṫ ne egritudo redeat. Qꝺ si egritudo hec post mēstruoꝝ euenerit restrictiōeꝫ: ea dēṫ q̄ mēstrua ꝓuocāt. ꝛ i ꝑdib⁹ fiat minutio ꝛ vētose i eis apponanṫ. Si āt post lōgā viri dissuetudinē ꝯtigat: ex q̄ ēt sepi⁹ accidit: icipiat viri ꝯsuetudinē hēre: aut obstetrix iteret illꝺ sepe qꝺ p̄dixim⁹ i oi pauco tpe: aut medicamia q̄ minuūt spma dēṫ q̄ p̄diximꝰ. Et denṫ trocisci de myrrha q̄s i ca. de mēstruis ꝓuocādis noiauimus. ¶De mola. Ca. 88.

Mulierib⁹ plerunq̄ accidit passio ex q̄ p̄gnātiū dispōnis silitudinē icurrūt. Uēter nāꝙ crescit: ꝛ discolorate sūt: ꝛ retinēṫ mēstrua. mot⁹ tn̄ q̄ ē i hac egritudine nō ē vt mot⁹ isantꝭ: imo qn̄ꝙ de suo moueṫ loco cū duriter tāgiṫ. Ad vltimū v̄o cū angustia ꝛ dolore frustū carnꝭ informe ac si pareret emittūt. Plerūꝙ v̄o solūmō vētositas ꝛ humoꝝ multitudo emittiṫ ꝛ deinde minuiṫ vēter et remoueṫ accñtia. Postq̄ȝ tps pteriet i q̄ sciṫ puerū debere moueri si adesset trocisci ꝺ myrrha dādi sunt et apozima de seminib⁹ ꝛ oleū de cheirini adhibēdū: pessariū ex ruta ꝛ mētastro ꝛ alia pessaria p̄dicta i ca. de alleuiatione pt⁹ sunt imittēda. Doses q̄ꝫ ꝺ pilluṫ fetidis frequēter tribuēde sūt cū h̄ ei cito euadent. ¶De ruptura iguinis. Ca. 89.

Cum aliq̄s i mirach vētris habuerit eminētiā q̄ cum supinus iacuerit: ꝛ locus digitꝭ cōpissus fuerit remoueṫ ꝛ cū sederit redibit passio adest q̄ ruptura dr̄. ¶Qui hoc itaꝙ patiṫ sibi cauere dꝫ: ne post comestionem moueaṫ: neꝙ comedat fabas: ꝛ hoc pcipue: neꝙ faseolos neꝙ lentes: neꝙ olera: neꝙ aliquem cibū inflatiuū. ¶Studere etiā debet vt eius venter sp mollis sit: h̄ nāꝙ regimie possibile est ipm euadere dolorem. ¶Loco pterea aliqꝺ supponēdū est obstaculū ꝛ stringēdū et ꝓprie cum ie mouere voluerit. ¶Grossi⁹ q̄ꝫ si fuerit ꝛ ventrem habuerit grauem nō dꝫ vri mo tu nisi

quoqꝫ si fuerit ꝛ vētrē habuerit graue͂: nō dꝫ vti motu nisi vēter pꝛ⁹ sub vmbilico āpla cingat̄ fascia. ¶Emplꝫ ad rupturā. ℞. gallarū cypssi ptes .ij. myꝛrhe ciperi saniuci gallarū achatie olibani gūmi arabici oīm. aā. ptē vnā: gūme pꝛi⁹ ī vino resol uāt̄ ꝛ aggregēt̄ cū eis reliq̄ et sup rupturā egro supino iacē- te ponāt̄ ꝛ strigat̄ loc⁹ ꝛ n̄ sol- uatur vsqꝫ ad .vj. aut .vij. dies. Postea egro supino iacēte sol- uat̄: ꝛ illico reiecto d̄ eo emplo supponat̄. ex h̄ ei ꝓhibēt̄ āplia ri. ¶In ruptura aūt testiculoꝝ pellis augmētat̄ qd̄ fit: aut pp vētositatē: aut pp aquā q̄ ibi ꝯgregat̄: aut q2 itestina descen dūt ad locū illū. ¶Si v̄o pp de scēsuꝫ intestinoꝝ ꝯtingat: erit grauis ꝛ doloꝛosus: et sentiet doloꝛē cū tāget̄. Taliter itaqꝫ patiēs sic p̄dixim⁹ regēd⁹ ē et ēplm p̄dictū supponēdū: ꝛ loc⁹ cū ligatura assidue est astrin- gēdus. Ruptura em̄ cū nō strin git̄: dilatat̄ ꝛ augmētat̄ semp. ¶Si aūt causa a qua fiat: loc⁹ apparet lucid⁹ ꝛ ters⁹ ꝛ tēsus: huic itaqꝫ cōfert epithimari ex epithimate qd̄ i ca. de idropisi nominauimus. Aqua q̄ꝫ i hac egritudine plerūqꝫ petit iferio ra ꝛ fluit inde: vn̄ eger p aliqd̄ tp̄s san⁹ efficit̄: sed p̄terea r̄dit egritudo. Postq̄ ergo aq̄ flu- xerit curād⁹ est eger ex caute- rio ꝛ medicamine. Ex hoc eniꝫ p̄sus curabit̄: nec egritudo re dibit. De hoc tn̄ loqui plus est q̄ hic noster exigat liber. Cuꝫ aūt h̄ egritudo vētositat̄ cau- sa ꝯtingit loc⁹ fricād⁹ est: et ex oleo sambacino in q̄ castoꝛeuꝫ et euforbiū dissoluta fuerūt in ungēd⁹: ꝛ ex eodē int⁹ in virgā guttatim distillandum.

¶De podagra ꝛ sciatica. c. 90.

Cum in iūcturis fuerit do- loꝛ ꝛ apā ꝛ locus cū tāgit̄ fuerit tactu cal's ꝛ coloꝛ rube⁹ eger si dolet in dextro pede ex dextra manu: ꝛ si in sinistro ex sinistra ē flōmād⁹: ꝛ loc⁹ ex hoc medicamine liniēd⁹. ¶Epithi ma. ℞. rosarū rubeaꝝ sandali saufel sief memite boliarmeni opij oīꝫ ptes eq̄les. ex istis in aceto ꝛ aq̄ dissolutꝫ fiat epithi ma. ¶Psilium q̄ꝫ aceto infusū in carta missuꝫ supponat̄ et cū tepuerit mutet̄: et loco ei⁹ aliḋ supponat̄. ¶Uēter preterea ex apozimate mirabo. ꝛ hermo- dactilꝫ soluat̄. ¶Apozima mi- rabolanoꝝ cū hermodactilis. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝛuꝫ. ʒ. xv. puluerꝫ turbit fricati poli- podij āboꝝ. aā. ʒ. iiij. sene semis fumiterr̄ āboꝝ. aā. ʒ. iiij. her- modactili albi semis ēdiuie se minꝫ apij rosaꝝ. aā. ʒ. ij. coquā tur in trib⁹ libꝛis aq̄ donec ad vnā redeāt: deiñ manib⁹ fricē- tur ꝛ colent̄ ꝛ bibat̄ cū zuccari tabarzet. ʒ. x. ¶Si q̄s apozi- ma fastidierit: pillulas istas su mat: q̄ nō valētes incedere sur- gere faciūt: ꝛ pedib⁹ ābulare. ¶Pillule q̄ nō valētes icedere surgere faciūt: r̄cipiūt aloes. ʒ. i. scamonee q̄rtā. ʒ. vni⁹ rosarū rubeaꝝ tritaꝝ sextā. ʒ. i. her- modactiloꝝ alboꝝ. ʒ. s. ifoꝛmē tur ex eis pille q̄ erīt dosis vna. ¶Eger v̄o nutriat̄ ex cibis fri- gidis ꝛ stipticis: ꝛ abstineat a vino ꝛ cōfectionib⁹ que ex mel le fiunt et carne.

¶Cum aūt ꝯpatis caloꝛ q̄eue- rit ꝛ ei⁹ inflāmatio: ex his qui

calidoꝝ ap̄atū ꝛ̄liq̄as resoluūt cureꝛ̄. Quoꝝ vnū recipit cerā ī oleo d̄ lilio resolutā: cui admisceaꝛ̄ mucillago fenugreci ꝛ seminis lini: deiñ teranꝛ̄ simľ donec vnianꝛ̄ ꝛ fiat ex eis epithima. ¶In tp̄e aūt sue īcolumitatꝫ: ꝛ ꝑp̄e circa tp̄s in q̄ egritudo eū inuadere ꝯsueuit: ꝛ q̄s marie in vere assuescat stōmia vti ꝛ vētrꝫ solutiōe: ex his q̄ colerā expellūt rubeā: ꝛ a potu vini abstineat: ꝛ a cōestiōe eoꝛū q̄ ex melle ꝯficiūt ꝛ a carne: sint ei⁹ cibaria acetosa ꝛ stiptica: ꝛ his siſa ex his q̄ īfridāt. Mēbra aūt q̄ hāc ꝯsueuerūt incurrere passionē: min⁹ soluto labore pati assuescāt: ꝛ p̄cipue cum tp̄s iuasiōis timeꝛ̄ ꝛ cū corpus fuerit plenū ꝛ vene plene: ꝛ fuit diu ex q̄ neq̄ minut⁹ neq̄ solut⁹ fuerit. cū aūt cū dolore iūcturaꝝ neq̄ calor neq̄ rubꝛ ī colore affuerit fueritq̄ eger fride ꝯplexiōis ꝛ loc⁹ tactu sentiꝛ̄ frid⁹: in p̄ncipio curōnis ei⁹ pilľe maiores d̄ hermodactilꝫ dāde sūt. pilľe maiores de hermodactilis. ℞. hermodactiloꝝ satiriō meizahara: oīꝫ. añ. ʒ. v. hierepigre. ʒ. x. colloq̄ntide cētauree mioꝛꝫ āboꝝ. añ. ʒ. v. euforbū. ʒ. ij. turbith. ʒ. x. ꝛ seitaragi ldi ʒiʒiberꝫ sinapꝫ piperꝫ castorei oīꝫ. añ. ʒ. i. Informēꝛ̄ ex eis pilľe ex q̄b⁹ a duab⁹. ʒ. ꝛ. ʒ. ad tres sumanꝛ̄. he nāq̄ pilľe valō ꝯfeꝛ̄t: q꞉ nō valētes surgeꝛ̄ īcedere faciūt. ¶Epithima ad podagrā fridā. ℞. storacis liq̄de castorei: euforbū: mirrhe aloes achatie oīꝫ p̄tes eq̄les. Ex his olb⁹ vīo veteri admixtꝫ fiat epithima. Cūq̄ iste dolor q̄euerit succurraꝛ̄ patiēti ex distillatōe multe aq̄ calide ab alto: ꝛ inūctio fiat ex oleo de lilio ꝛ ēplm ex bdellio molli ꝛ storace ac feniu greco ꝛ semie lini ꝛ armōiaco supponaꝛ̄: qd̄ h̄ mō cōficiaꝛ̄: armoniacū bdeliū ī vīo veteri resoluanꝛ̄ ꝛ alia oīa eis admisceanꝛ̄: ex q̄b⁹ fiat ēplm: ꝛ supponaꝛ̄: hec nāq̄ egritudis species ē q̄ ī lapidis duritiē transit: ꝛ reddit mēbꝛa ꝛ iūcturas fūgis siſa. ¶Quapꝛopter hāc habēs passionē a tastidio ꝛ ab aq̄ frida ꝛ a cibis grossis et a frequenti ebrietate custodiaꝛ̄: eiq̄ p̄cipiēdū vt dū san⁹ ē motu vtaꝛ̄ ꝛ coitu abstineat ꝛ p̄cipue cū satur fuerit: neq̄ balneū ingrediaꝛ̄ neq̄ exerciteꝛ̄ post cōestionē. ¶Uinū p̄terea vetus et purū bibat: eis quoq̄ dū san⁹ ē vtaꝛ̄ q̄ vrinā ꝑuocare cōsueuerūt. ¶Dolor ṽo qui sciatic⁹ vocaꝛ̄ est q̄ ab ancha per coxā totā vsq̄ ad genu in lōgitudine p̄cēdiꝛ̄. Qñq̄ etiā in longitudine ad virge similitudinem extēsus per crus vsq̄ ad pedes descēdit: ꝛ tūc si in cōplexiōe fuerit caloꝛis dn̄iū ꝛ vrine tinctura ex basilica man⁹ cuiuſq̄ p̄tis p̄ri⁹ minutio faciēda est: deiñ ex ex sciatica. ¶Si aūt egri ꝯplexio frida fuerit: ꝛ color fusc⁹ sepe ꝑuocād⁹ est vomit⁹ ex apoʒimate raphani cū sirupo acetoso. Coxa q̄ꝫ ac pes ꝛ crus ex oleo ī q̄ castoreū euforbiū ꝛ storax sint ꝛ̄soluta inūgāꝛ̄ assidue ¶Qd̄ si dolor in coxa māsiuus fiaꝛ̄: eger ex almuri nabati et baurach clysterizeꝛ̄ ꝛ ex enemate acuto qd̄ ī cap. d̄ apoplexia nominauim⁹. Colliriuꝫ q̄ꝫ ex ciciamie ꝛ colloq̄ntida factum supponaꝛ̄. que eo vsq̄ fieri ꝯue

nit donec eger excoriationē incurrat. Et ea ei dū accidit plerūqꝫ cōsequitꝛ sanitas. Si autē passio iueterauerit: sinapis sumatꝛ et cū fimo colūbino eiusdē quātitatis teratꝛ: ex apozimate ficuū ꝯficiātꝛ ex qb⁹ coxe ēpl'z supponatꝛ: qꝺ tādiu dimittatꝛ donec i loco vesice aq̄ fiant: et: findanꝛ: ꝛ effluat aq̄ q̄ i eis ē: ꝛ vaporetꝛ loc⁹ cū aq̄ cal'a: dein eger p aliquot dies qescere dimittatꝛ ꝛ si nondū sanitati restitut⁹ fuerit: ad hanc eādē curaꝫ redeundū. ℂ Quod si egritudo valde māsiua fiat ꝛ lōgi tēporis ꝛ timetꝛ ne vertebrū ꝯsiliat aut egressuꝫ fuerit: loc⁹ ex instrō qꝺ rote assimilatꝛ cauterizād⁹ est: ꝛ incidatꝛ cū coctura caput āche apꝺ caput coxe. huius tñ rei ēmocinatio isti⁹ nr̄i opi metas trāscēdit. ℂ Taliter ꝓterea patiētes i tpe sospitatis vomere ꝯsueuerūt: ꝛ soluetꝛ vētrē ꝛ regimē subtiliatꝛ: ꝛ a cibꝫ grossis ꝛ frequēti ebrietate abstinetꝛ. ℂ De gibbositate. c.91

Cum gibbositas fieri incipit: pilłe maiores hermodactilož dāde sunt et oleū de cheisim cū apozimate de seminibus sepe sumēdū. Loc⁹ q̄ꝫ ex oleo sambacino in q̄ storax liq̄da et castoreū et euforbiū resoluta sint frequēter inūgēd⁹: ꝛ a cibis fridꝫ ꝛ grossis abstinēdū. ℂ Aq̄ etiā calida i q̄ cocta sint mētastrū ꝛ sansuc⁹ et sticados arabic⁹: ab alto super locū distillāda est: deiñ frequens fricatio ꝛ inūctio ex oleꝫ cal'is faciēda est. ℂ Qꝺ si is qui hanc patitur egritudinē puer fuerit balneuꝫ solūmō et inūctiones ex his q̄ ꝓdixim⁹ sufficiūt. Si aūt cū gibbositas icipit affuerit febris a predicto regimie oino abstinēdū: sꝫ apozima ex herberisfactū cū cassiafistula in potu tribuēdū: flōmia quoqꝫ ex basilica facienda est: ꝛ ēplastra vehemētia loco superponenda.

ℂ De varicibus. Ca.92.

Cum vene grosse ꝛplene et diuerso mō curuate et virides i crure apparuerint: egritudo q̄ue viris vocatur adesse significatur hec aūt egritudo frequentius accidit his qui i multū pedib⁹ laborare cōsueuerunt ꝛ qui cibaria coleram nigrā generantia frequenter sumunt. ℂ In ꝓncipio itaqꝫ curatiōis huius passiōis basilicā minuere cōuēit: ꝛ vētrē ex his q̄ colerā educūt nigrā soluere: q̄rū mētiōeꝫ fecim⁹ i capitulo de melācholia. hec aūt sepe faciēda sūt ꝛ ab oībus a q̄b⁹ melācholiam patientes custodiunꝛ in hac egritudie abstinēda sūt. Postq̄ ꝓo hoc regimē diu adhibitū fuerit: ex venis q̄si crure apparuisse dixim⁹ minutio fiat: ꝛ q̄bus sanguis tā diu fluere dimittatꝛ dōec q̄cq̄d in eis ē euacuetꝛ deide hmōi patiēs colerā nigrā expellētib⁹ vtatꝛ: et minuatꝛ ex basilica: ꝛ caueat sibi ab oīb⁹ q̄ colerā generāt nigrā.

ℂ De elephantia. Ca.93.

Hec passio postq̄ māsiua fit: icurabilis ē. Cū: āt icipit si ei subueniatꝛ ꝛ vt dꝫ medicata fuerit aut sanatꝛ: āt manet sic nihil addēs. Cū ꝗ pedis grossities augeri vꝛ: ꝛ color obfuscari: ꝛ vene q̄s ꝗ vites vocanꝛ apparere ceperit: eger assidue cogēd⁹ ē vomere: et custodiēd⁹ a deābulatiōe nimia ꝛ statiōe. Et vēter vomitu precedēte ex pilluł maiorib⁹ ꝺ hermo

dactilis soluēd⁹: deiñ ad vomitū redeūdū p⁹ illō. hoc q̄ʒ multoties fieri opʒ. Eger p̄terea a cibꝫ grossis ē abstinēd⁹ ⁊ tibia a calcaneo icipiēdo sursū vsq̄ ad genu strīgēda: añ tñ cōstrictionē epithimāda est ex aloe et myrrha ⁊ acatia ⁊ hypoq̄stidos ⁊ alumīe cū acero forti dissolutꝫ. Ex basilica q̄ʒ man⁹ ꝯtrie partis minutio facienda est. Neq̄ erect⁹ stet nisi pes pri⁹ stricte ligat⁹ fuerit: neq̄ epithima illo mō dimittat. Vomitu q̄ʒ frequēter vtat. Qd̄ si puum iter cessit spatiū a p̄cedēti vōitu: ⁊ appetit q̄escere: vapora ipʒ cuʒ semib⁹ cauliū siccados arabico cinere de vitib⁹ ⁊ lupinꝫ ⁊ nitro ⁊ stercore caprino ⁊ faria fenugreci ⁊ liniat ēt ex aq̄ cinerꝫ p spatiū vni⁹ diei aut duoꝝ. ipa ei hui⁹ egritudis maximā ꝺol aut partē: aut leuiorē reddit.

¶ De vulnerib⁹ lūboꝝ. C. 94.

Cum aliq̄s lōgo tēpore supin⁹ sup dorsum iacet: loca renū pleruq̄ rubent ⁊ mala ibi fiūt vlcera. Cū ḡ loca ista rubere cū augmento visa fuerit: miliuʒ siue panicū aut folia salicis sub eo sternēda sunt: ⁊ ipse in die mltoties est soluend⁹: loca: quoq̄ q̄ rubent aq̄ rosata sup niuē infrigidata rorāda sunt ⁊ flabellāda sunt ipsa. Qd̄ si calor p̄seuerauerit: ipōat epithia ð alhubrat qd̄ i. c. ð apatibus noiauim⁹. ⁊ si vesice et vlcera ibi ex orta fuerint: ex vnguēto de cerusa curentur.

¶ De doloribus exteriorum membrorum. Ca. 95.

Cū dolor i manu aut pede fit: eger iterrogād⁹ est si ex p̄cussione hoc ei accidit. Aut si aliq̄d sup ip̄m mēbrū cecidit. aut si sup ipʒ diu iacuit. aut si ꝯtigit ex cā extriseca. Si āt ab exteriori cā nō ꝯtingerit: loc⁹ dolēs: ꝯsiderādus est: an sit magis rube⁹ q̄ reliquū corp⁹: aut nō. Si eñi toto corpore rubicūdior fuerit: ex calidi apatis me.. icamie curād⁹ erit. Et si mēbꝝ neq̄ fuerit calidū neq̄ rubeū sʒ iā q̄tidie obfuscat: ⁊ siccat: aq̄ calida ab alto est sup ipsum distillāda ⁊ ex oleo ⁊ cera resoluta inungēdū: ⁊ dimittēdū sic donec dolor sedet. Qd̄ si locus q̄si grossior videat: ⁊ tactu etiā frigid⁹ sentiatur: frequēter erit infrigidād⁹: ⁊ aqua calida in qua sansuccus ⁊ camomilla: ⁊ siccados arabic⁹ cocta fuerint: ab alto vt dixim⁹ super ipsum erit distillanda ⁊ ex oleo de cheiri citrino inungendus. Regimen q̄q̄ eius subtiliādū erit. Ipse v̄o multo vtatur exercitio: ⁊ in balneo sudet. Si aūt ista nō suffecerint venter ex his soluatur que humiditatem educunt. ¶ Membrū preterea si factū sentitur frigidū fricet pri⁹ et deinde inungatur ex oleo costino ⁊ sambacino ⁊ olō de been tepidis ⁊ ex his similib⁹. Quod si ista nō suffecerit ex vnguētis q̄ in capitulo de paralysi noiauimus inūgēdū erit dōec sanet

Finis Noni Libri Almansoris

Ossa dentiū sunt triginta duo. Quorum quatuor p̄imi vocantur duales.

Et post istos sunt quatuor alij qui dicūtur quadrupli.

Deinde sunt quatuor canini. et post istos sunt sexdeci molares

Et quatuor vltimi vocant arabice neguegid vel nehegnedib. Latie v̄o dēles sēl⁹ vel sapiētie

A Os parietale.i.
B Os coronale.i.
C Os penetrosum.i.
D Ossa paris.iiij.
Ossa nasi.ij.
Os colatorij.ij.
Ossa mādibule supioris.xij.
Et inferioris.ij.
E Spōdiles ve z mēdose.xxx.
F Os furcule.i.
G Os spatule.i.
H Os adiutorij.i.
I Os focile maius siue arūdo maior.i.
K Ossa rascete.viij.
vno eis addito.
L Ossa pectinis.iiij.
M Ossa digitorum.xv.
N Os focile minus siue arundo minor.i.
O Coste vere z mendose.xxiiij.
Q Os scire vel anche.i.
R Os coxe.i.
S Ocul⁹ genu siue spatula genu siue rotula genu.i.
T Minor canna.i.
V Os cahab arabice: in greco dr astralagus: z est admodū nucis baliste.i.
X Os nauicula abvtracꝫ pte cō cauum admodum nauis.i.
y Ossa rascete.iiij.
z Ossa digitorum.xiiij.
z Ossa pectinis.v.
ɔ Os calcanei.i.
z Maior canna.i.
ɔ Tria sūt ossa caude que sūt de numero.xxx.spondilium.
a Os occipitiale vel laude.i.
b Os parietale.i.
c Os petrosum.i.
d Os baxillare.i.
e Os furcule.i.
f Os spatule.i.
g Os adiutorij.i.
h Os focile maius.i.
i Ossa rascete.viij.
k Ossa pectinis.iiij.
l Ossa digitorum.xv.
m Os focile minus.i.
n Ossa thoracis.vij.
et os epiglotale.i.
nn Os cordis.i.
o Os anche.i.
p Os coxe.i.
q Rotula genu.i.
r Minor canna.i.
s Os cahab.i.
t Os nauiculare.i.
v Ossa rascete.iiij.
x Ossa digitorum.xiiij.
y Ossa pectinis.v.
z Os calcanei.i.
A Maior canna.i.
B Os pectinis seu femoris.
Os ilij dictū arabice haltha far: etiā pxis sub osse anche comprehenduntur.

Totalis numerus ossium absqꝫ ossibus sisaminis et osse laude sub lingua. 268.

¶Summula Jac. de partib⁹ per alphabetum super plurimis remedijs ex ipsius Mesue libris excerptis.

Cum tunc tēpestatis hominus gaudent intellectus sub breui quadam oratione: tu ea quorum notitia seu declaratione a plerisqꝫ confusa indistincta z inordinata fuere inuenta: quod id abhorremus. Hinc est quod ad faciliꝰ breui⁹ z subtilissime sciēdū medicinaꝝ cōpositaꝝ pprietates ac iuuamēta: in antidotario Joā. Mesue: z apd nonnullos Joā. Chrisostomus appellatus: contētarum videlicet cū morbo mēbro z qb⁹ egri-

tudinib⁹ cõueniãt: presens opu
sculũ sub modo reptorij editũ a
viro solenni medicine artis fa=
matissimo magistro Jac. de par
tib⁹ tornacẽsis ecclesie thesaura
rio canonico ve: ad studẽtiũ no=
uellorꝝ practicantium cõmodita
tẽ istructionẽ ve actũ est. Ad ei⁹
enucleationẽ notare debes ꝙ ꝓ
cedẽdi mod⁹ in presenti opuscu
lo est: qð ſm literas alphabeti
lucidissime ꝓgredit. Unde si sci
re desideras apostematũ curas
aut remedia aut auriũ dolores
vl' apoplexie curas ⁊c. reperies
in litera. A. Si v̈o de capitis do
loribus cutis: aut colice: ⁊ sic de
similibus curis vsq; ad finem al
phabeti. Qð op⁹ nõ inutile viris
haud clarissimis videbit minime.

¶ Seq̃tur primo de lr̃a. A.

Apostemati gutturis ⁊ vuu
le ⁊ ad oia gñra suffocatio=
nũ confert ꝯfectio de moris. i.
dyamoron ꝑ modũ gargaris=
mi ad intra: ꝯfectio de succis
nucũ vel dyanucũ: grece dya=
caridõ vocat' est ad hoc subli
me medicamen.

Apostemata dura stomachi et
mr̃icis molliũt ysop⁹ hũida: et
ysopi descriptione Galeni ce=
rotũ: maxime epatis ⁊ splenis
⁊ neruorꝝ durities. Jsopi cero
tũ descriptiõe Philiagrij yso=
pi cerotũ descriptione Pauli.
Emplastrum diaq̃lonis cõis
empl'm oribasij empl'm de al=
leis: empl'm relatũ ad aurista
rium et oleum masticinum.

Apostemata splenis ⁊ lapidositatẽ ei⁹ resoluũt vngtm̃ artha
nite paruum oleum de been ⁊
oleum philosophorum.

Apostemata calida in quibus ẽ
inflãmatio sedat cerotũ san=
dalinũ: ⁊ oleũ violatũ.

Apostemata dissoluũt et matu
rãt cerotũ andromachi: ⁊ em
plastrum de fermento.

Apostemata ca. resoluũt ⁊ matu
rãt emplastrũ diaq̃lonis par=
ui oleũ violarum.

Apostemata viscerꝝ resoluit em
plastrum de alleis.

Auriũ dolorib⁹ ꝯferũt oleũ ami
gdalarũ amararũ: oleum de
grisomillis oleũ persicorũ: et
oleum de been.

Auriũ tinnitui. vꝫ oleũ amigda
larũ amararũ: oleũ de been.

Auriũ dolori ventoso ꝯfert ol'm
nardinum.

Artetice frigide cõfert ol'ꝫ auel
lanarũ oleũ vulpinũ ꝫ oleũ de
lapide agatis oleũ ꝑhorum.

Artetice ⁊ podagre calidis con
fert oleum de ranis.

Articulorꝝ passiones diuturnas
dissoluit cerotũ alexandri se=
cunda descriptione.

Articulorꝝ dolorib⁹ cõfert oleũ
de nucleis cerasorum oleũ de
granis citrangulorum.

Animam dilatãt ⁊ cõfortãt ele=
ctuarium de geminis et con=
fectio alkermes.

Anhelitus difficultati con. cõfe=
ctio d̃ musco loch d̃ pino loch
desquilla et loch de lasmarth
et loch alfescera.

Anhelitum confortat aromati=
ticum nardinum.

Anhelit⁹ ꝑfocatiõi cõfert confe=
ctio philonij prima intẽtione

Anhelitus ꝯstrictioni valet dya
sulphur.

Anhelos. confert oleum ꝑhorũ.

Appetitũ mortuũ icitãt aroma
ticũ ros. prime descriptionis
⁊ Galeni ꝯfectio de citonijs:
confectio alkekengi trof. de

gallia magna.
Appetitum prostratū cōfortāt electuariū d fructib⁹ cōditū de citro ſm acetū ſquilliticū tro. de abſynthio.
Appetitū augent calidū ſtomachi cōfortatiuū ⁊ cōfectio ſecunda mirabolani cōditi cōfortāt et prouocant.
Appetit⁹ caſuivalēt ſirupus de abſynthio ⁊ alharif cōditum de bugloſſa.
Aſmati cōfert athanaſia magna ⁊ loch d pino: loc ad aſma: ſirup⁹ de yſopo: ſirup⁹ de praſſio: ſirup⁹ d calamēto: pille d agarico ⁊ oleū philoſophoꝝ.
Alchiti cōferūt trociſci de lacca.
Aquā citrinā purgāt pille d mezereon: vnguētum arthanite magnum.
Aſperitati vȝ oleū amigdalaꝝ amararū ⁊ amigdalarū dulcium ⁊ oleū de criſomilis.
Ani egritudinib⁹ confert oleuȝ de ſemi. lini.
Ardori vrine cōfert oleum quatuor ſe. frigidoꝝ maioꝝ.

¶ De litera. C.

Canos tardāt electuariū d arōatib⁹: ⁊ cōfectio alharif.
Caniciē prohibēt oleū coſtinū ⁊ de alcana.
Colorē efficiūt bonū electuariū de aromatib⁹: cōfectio de citonijs: cōfectio anacardina: cōfectio ſcd̄a alharif ſirup⁹ d fūo terre minor: ⁊ oleū de croco.
Colorē clarificat trifera Galeni.
Coloratā reddūt faciē cōfectio d māna ⁊ oleū coſtinū.
Coitū excitāt electuariū de aromatib⁹ ſecacul cōditis ⁊ confectio de zinzibere.
Coitū multiplicāt cōfectio teſticuloꝝ vulpis triphera ſarra. magna: trifera muſcata: electuarium aleſchof.
Coeūdi dſideriū faciūt ⁊ augmētāt cōfectio ſcd̄a teſticuloꝝ vulpis arōaticū nardinū. trifera Gal. cōfectio alia alharif.
Cerebri egritudinib⁹ cōferūt electuariū de gēmis: cōfe. de muſco tyriaca dyateſſeron.
Cerebrū cōfortāt aromaticū roſ. mai⁹ aroma. dyābra tro. gallie elephāgie ⁊ pille ſtōatice.
Cerebrū purgāt cōfectio alpheſcera ⁊ pillule elephāgie.
Cerebruȝ oppilatū ſanat oximel ſquilliticū cōpoſitum.
Cerebri egritudīes melicas ſoluit infuſio alia hyere.
Cordis egritudib⁹ pſūt electuariū d gēmis ⁊ cōfe. d xiloaloes.
Cordis trēori cōferūt electuariū d gēmis arōati. muſcatū cōfe. de acetoſis ⁊ ſirup⁹ d pomis.
Cordis pulſū curāt cōfectio alkermes: cōfectio d xiloaloes: cōfe. de muſco: poma cōdita: ſirup⁹ acetoſ⁹ d prunis: ⁊ cōditū d citro aliud cōditū de buglo. rob d aggreſta: tro. d ligno aloes
Cor cōfortāt cōfectio electuariū d citro arōaticū ro. mai⁹ ⁊ min⁹ aromaticū muſcatū: arōaticū gariofilatū: dyābra pira cōdita: poma cōdita pſica: citra cōdita: zuccarū roſ. ſirup⁹ d pomis: cōditū d citro: rob d ribes rob de citonijs: rob de piris: tro. gallie muſcato: tro. febellie: trociſ. gallie elephāgine: tro. dyarodō: trociſ. de gallia magna: tro. ramic ſuful de ligno aloes empl'm ſtomachū cōfortans: oleū maluinum.
Cordis dbilitati cōferūt electuarium de pomis cōditū de bugloſ. tro. de ligno aloes.

Cordis inflãmationẽ reprimũt alxirocostũ sirup⁹ acetosus de succo fructuũ.
Cor calidũ ꝯfortant sirupus de succo acetose.
Cordis ebullitionẽ mitigãt rob de ribes. rob ꝺ berberis. rob de sumach: rob de moris de sceni: rob de granatis.
Cõualescẽtib⁹ myrrhe subueniut aromaticũ roſ. maius.
Corp⁹ releuat dyacalamẽtũ deſcriptiõe Saľ. ꝛ ipm in sanitate ꝯseruat ne i egritudies icidat. triphera sarrace. magna pilľe luc; maiores ꝛ miores.
Corporis toti⁹ odorẽ faciũt bonum triphera sarra. magna.
Corporis colorẽ faciũt bonũ triphera sar. magna. acetũ sqlliticũ. tro. gallie muscate.
Corp⁹ totũ purgat hyera hermetis hyeralogõdiõ Ruffi. hyera ex inuẽtiõe nr̃a. ꝯfectio ele ctuarũ alharif.
Corp⁹ ꝯseruat a putrefactiõe: et cõseruat ipm in sanitate sua acetũ squilliticũ.
Colice dolori ꝯfe. dyaciminũ ꝯfectio. Philonũ iuẽtiõe prima. musa enea. oleũ de cartamo: oleũ de lilio: oleũ de piperib⁹
Cutis aſpitatẽ curat ꝛ eã mũdificat vnguẽtũ alfezericũ.
Cutis coloris feditatẽ curãt triphera muscata: dyacurcuma maior ꝛ minor: dyamorusiõ: oleũ ꝺ beẽ: oleũ ꝺ nucleis cerasor; oleũ ꝺ g̃nis citrãgulor; ꝛ eã abstergit oleũ almezereõ.
Cutis egritudines purgat cõfectio alia hamech.
Cõtra morbos adustos cutis v; sirup⁹ de fumo terre maior.
Cutẽ mũdificãt oleũ sambacinũ oleũ ꝺ serpẽtib⁹: oleũ ꝺ ouis. oleũ de frumẽto: oleũ de iunipero: oleũ de fraxino.
Capit; egritudies frigidas purgat hyerapigra Sale. hyera hermetis hyeralogõdiõ Ruffi. pillule aggregatiue.
Capit; vẽtositates grossas desuper dominãtes purgat hyera ex inuẽtione nostra.
Capit; egritudinib⁹ frigidis cõfe. aqua mellis.
Capit; dolori ꝯfe. oximel squilliticũ cõpositũ infusio de hyera. tro. de citro. oleũ anetinũ. laurinũ. nardinũ. oleũ de sansuco: oleũ de cucũere asinino.
Caput mũdificãt ifusio ꝺ hyera pilľe stomatice: pilľe aggregatiue maiores pilľe stõatice
Colicã hũorẽ causantẽ purgat hyera hermetis: electuariũ lã dũ mai⁹ ꝛ min⁹: ꝯfe. ꝺ dactiľ: electuariũ alescof. diacitonitẽ: aq̃ melľ pilľe aggregatiue maiores: ꝛ pilľe fetide maio.
Colerã nigrã purgãt hieralogõdiõ Ruffi: ꝯfectio hamech: decoctio epithimi.
Colerã citrinã purgat ꝯfectio ꝺ psilio. ꝯfectio de mãna: pillule cõtra febres colericas.
Colerã sine molestia purgat ꝯfectio electuarũ rosati: dyacitoniten: pillule de turbith: pillule de colloq̃ntida.
Colľe inflãmatiões extiguũt ʒucha. vio. siru. acetoſ⁹ laxatiu⁹
Colľa ʒ grossã ꝛ difficilẽ icidit ꝛ abstergit siru. aceto. cũ radicib⁹
Colľe rubee icẽsionẽ sedat sirup⁹ acetosus de succo fructuũ.
Colerã faciliter educũt sirupus acetosus laxatiu⁹: aq̃ fructuũ aq̃ casei infusio de succis herbarũ: ꝯfectio fumiterre ꝛ decoctio mirabolano.

Colere aduste ɔfert sirup⁹ de fumoterre minor.
Colerã nigrã ex adustis humorib⁹ expellũt sirup⁹ de epithimo acetũ squilliticũ. et decoctio capilli veneris.
Colerã diuidit ꝛ abstergit secaniabin de radicib⁹: ꝛ ei⁹ acuitatẽ sedãt trocis. ramich.
Colere vtriusqꝫ superfluitates educunt pillule stomatice.
Colerã aduſtã purgãt pille d lapide lazuli. pille d lapide arme nico.
Cãcrũ purgãt hieralogodiõ: ꝛ ɔfectiones hamech.
Cãcrũ curãt vngm̃ dyafinicõ. de scriptiõe arabica: ẽpl'ꝫ arabũ vngm̃ alphezericõ: oleũ de iunipero: oleũ de fraxino.
Cãcrũ abscidũt siru. de epithio decoctio d epithio: pille idem.
Cole furorẽ reprimit aq̃ fructuũ.
Cacetiã purgat ɔfectõ alkelegi
Catarr subtilẽ q̃ a capite ad pectus ꝛ pulmonẽ ɔfluit cõmouẽdo tussim ꝛ isonietatẽ inducẽdo curãt dyacodiõ: ꝛ sirup⁹ de papauere: ꝛ aliqñ catarr⁹ est cã suffocatiõis pp sui acumen: tũc vꝫ dyanucũ: ꝛ pillule cõtra catarrum.
Corrize ɔfe. sirup⁹ ɔferẽs catarris. sirup⁹ de papaue. pillule ad oẽs morbos catarri.
Cibũ facit digerere cõditũ de citro aliud.
Cõbustioni ɔfert vnguẽtũ cerusse. vnguẽtũ serinicũ.
Carnẽ additã putridã delet vnguentũ alphezericũ.
Carnes robustas reddit oleum de sticho.
Colicã passionẽ sedat ẽpl'm dyafinicõ descriptiõe Alexãdri.
Colõ dolori ɔfert oleũ d kerua.
Capillis ɔfert oleũ costinum.

De litera. D.

Digerere faciũt cibũ ɔfectõ dyarodõ dscriptiõe cõi aromaticũ nardinum.
Digõnẽ ɔfortãt aromaticũ rosatũ electuariũ d pomis hyeralogodiõ Ruffi pillule stomatice pillule dyarodon.
Digõnẽ ɔfortãt seu ꝑcurãt aromaticũ rosatũ mai⁹ dyaciminum dyambra dyatritõ pipereon kebuli ɔditi ɔditũ de citro de gallia magna de citoniĵs tro. susuf de ligno aloes pille elephãgie pille d turbit
Digestionis malitiei valẽt ɔditum de buglos. troci. de ros. ꝛ trocis. ad fetorẽ oris.
Digõnẽ faciũt bonã acetũ sq̃llitcũ susuf aromaticũ.
Debilib⁹ mire subuenit aromaticũ rosarũ maiũs.
Duritiẽ oẽꝫ soluũt dyalacca maior ꝛ minor. Durities oẽs et siccitates mẽbrorꝫ leniũt oleũ amigda. dulciũ ꝛ oleũ sisami.
Durities oẽs mollificant ysopi cerotũ empl'm dyaq̃lon cõe ꝛ magnũ empl'm de alleis.
Dentiũ dolori cõfe. musa enea ꝛ oleũ philosophorꝫ.
Dẽtes ɔfirmat acetũ squillitcũ
Dissinterie ɔferũt tro. de absynthio ꝛ oleũ rosatũ.
Dorsi dolorẽ purgãt pille aggregatiue maiores pille de serapino ꝛ de oppoponaco.
Dorsi dolorib⁹ ɔfe. oleũ de piperib⁹ oleũ vulpinũ oleũ phorꝫ.
Dolores calidos sedat vnguentum papaueris.
Dolores frigidos sedãt oleũ d lilio ꝛ oleũ masticinũ ꝛ oleuꝫ sinapinum.
Dolores aufert cerotuꝫ andromachi.

Doloribꝰ interioribꝰ oībꝰ cōfe. emplm relatū ad aristarchū.
Doloresmitigāt ⁊resoluūt oleū ro.⁊camo.aneti.⁊de mellilo.
Dolores i qbꝰest calor extiguit oleū rosarū ⁊ de papauere.
Demoniacis ɔfert oleū de lapide agathis.

De litera.E.

Epatis egritudinibꝰ factis ex flāte grosso ⁊vētositate ɔfe.electuariū ḋ arōatibꝰ electuariū ḋ gēmis ɔfe.ḋ xiloaloes ⁊diacurcuma magna.
Epatis malitiā corrigit ɔfectio de galāga ⁊trocis.diamus.
Epatꝫ doloribꝰ⁊eiꝰ pūctureɔfe. cōfectio dyarodō descriptiōe cōi ⁊ athanasia magna sirupus ḋ absyn. ḋcoctio ḋ eupa. tro.⁊ pille ḋ reubar.pille alkekengi.ysopi cerotū descriptiōe Sal.descriptiōe Philagrij ⁊descriptiōe Pauli.oleū de euforbio in causa frigida.
Epatis debilitatē corrigit cōfectio diarodon descriptiōe cōi arōati.muscatū dyalacca maior ⁊ mior ɔfectio alkakēgi sirupꝰ de absyn.ɔditū de citro aliud tro.de ligno aloes.
Epar ɔfortāt aromaticū nardinū electuariū de granis myrthi ɔfectio de citonijs sirupꝰ ḋ fūoterre maior ⁊ ɔditū ḋ citro ɔditū de citonijs tro.gallie elephāgine troci.ḋ gallia magna ramic pille aggregatiue minores oleū costinum.
Epatis ītlāmationē extiguūt cōfectio ḋ acetosa ⁊alricosti.triphera psica:sirupꝰacetosus ḋ pomis ḋscriptiōe nr̄a : sirupꝰ acetosꝰ ḋ tereniabin sirupꝰde portulaca.tro.de cāphora de spodio cū,semie acetose ḋ herberꝫ tro.ḋ sādal.vngm̄ ro.cerotū sanda.emplꝫ ḋ fermēto.
Epar mūdificāt pillule stomatice ⁊ aggregatiue.
Epatis cacetievꝫ tyriacadiateē
Epaticā hydropisiꝫ sanat tyriaca diatesserō ⁊ipsiꝰ opilatiōē vꝫ ēt althāasiadiacodiō siru. ḋ eupato,secaniabi ḋ kreisnij tro.ḋro.⁊eupato.tro.ḋlacca. pille alkekēgi⁊ḋ rauedsceni.
Epatisegritudiesfridaspurgat hierapiɔfe.electuarū albarif
Epatis grossitiei ɔfert ēplastrū oribasij aliud.
Epis calefactōi ɔfe.ɔfectio ḋ psillio ⁊ ipiꝰ duritiei valēt ysopi cerotū ḋscriptiōe Sal.⁊ aliud ēplm dyaqlō cōe ēplꝫ andromachi ēplꝫ relatū ad aristarchū ⁊ emplm de melliloto.
Episegritudiespurgatɔfe.alkekēgi:pil.ḋ fbith.pil.sebellie.
Epatisḋbilitati ex cā frigida vꝫ ēplꝫ ḋ gallia ēplꝫ de fermēto.
Epis ḋbilitati ex cā calavꝫ aliḋ ēplꝫ ḋ gallia ⁊ ēplꝫ diasinicō.
Epatis opilatiōes apiūt sirupꝰ acetosꝰcū radicibꝰsirupꝰ ḋ fumoterre mior secaniabi de radicibꝰḋcoctio ḋeupato.tro.ḋ reubarba.⁊ tro.ḋ absynthio.
Epatis frigiditatiɔfert sirupꝰḋ thimo secaniabi ḋ cala.⁊ mellicratum conditum.
Epar calefac.emplꝫ stoma.⁊ cor confortans.
Epar opilatū ab hu.adustꝫ aperit confec.fumiterre.
Epatis apationi cōfe.tro.ḋ reubarbaro.tro.ḋ eupatorio emplastrum relatum.
Epilepsieɔfe.ɔfectio ḋ musco.tyriacadiates.ɔfectio alfescera. siru.ḋsticados.acetū sqlliticū oriel. sqlliticū ɔpositū.vngm̄

de bdellio.oleū ꝺ cucūere asi
nino.oleū ꝺ pipib⁹ oleū ꝺ la=
pide agathis. oleū ꝓhorum.
Ethicis ꝛ ꝯsūptꝫ ꝯfe. ꝯfectio testi
culoꝝ vulpis.loch sanū.tro.ꝺ
cāphora.oleū amig. dulcium
Eructationi acetose vꝫ cōfec.de
galāga diaciminū oximel sq̄l
liticum simplex.
Eructationi fumose cōfe.confe=
ctio de acetosis.
Egritudinib⁹ fridis mēbroꝝ nu
tritionis malā digōnē facien=
tib⁹ vꝫ dyacalamentū descri=
ptione Galeni cōi etiam facit
penetrare cibum ad epar.
Egritudib⁹ oib⁹ fridis ꝯueniūt
oleū nardinū:ꝛ oleū bn̄dictū.
Egritudles ex calida mā ꝛ cole
rica purgat electuariū rosꝫ.
Egritudinib⁹ melancolicis con
fert decoctio epithimi.
Ebrietatem remouēt ꝯfectio de
acetosis:sirup⁹ acetositatis ci
tri.sirup⁹ acetosus de prunis.
Emoroidas sanant trifera sar
ra. magna: trifera muscata.
trifera Ga. trifera minor ꝛ cō
fectio.allielengi.
Emoroydarum dolores sedant
oleū de grisomillis oleum de
nucleis persicorum.
Emoroydaꝝ fluxum stringunt
cōfectio electuariꝫ ex inuētiōe
nostra. pillule de bdellio ma
iores ꝛ minores.
Emoroidas soluūt pill'e aggre
gatiue maiores ꝛ eaꝝ vlceri=
bus valent pillule de bdellio
maiores ꝛ minores.
Emoroydaꝝ tumores soluunt
oleū ꝺ grosomillis ꝛ ꝺ nucleis
Emigraneam purgat hiera her
metis.
Emigrane dolori cōfe.tro.de ci=
tro.oleū laurinū. oleū nardi=
nū.oleū de cucumere asinino.
oleum de euforbio.
Emigranee confe. ozimel squili
ticum ꝯpositum infusio de hie
ra ꝛ emplastrum sinapis.
Emigraneā difficilem purgant
pilllule alhandatur.
Epilepsiā purgat hiera hermetꝫ
Elephantiam purgat confectio
aliqua hamech.
Excoriatiōi ꝯfert vngm̄ sericinū.

¶De littera.F.

Fastidiū ꝛ abhōinationē tol
lit confectio de aromatib⁹
Frigidis natura valet diambra
Flegma viscosū attenuat ꝛ sub=
tiliat oleum de keruа.
Febricitātibus calid.confert cō
fectio de acetosis ꝛ sirup⁹ cu=
curbite ꝛ acutis fe.cerotūvio.
Febriū ardorē ꝛ īflatiōnē extigūt
ꝯfectio ꝺ prunis ꝛ iulep. viol'.
Febrib⁹ antiq̄s ꝛ periodis ꝛ q̄r
tane ꝯfe.ꝯfectio ꝺ assa.diasul=
fur.ꝯfectio. ꝺ dactilis. sirup⁹
de eupatorio. secaniabi de ra
dicib⁹.secaniabi de calamen=
to.īfusio de hyera.tro.diaro=
don.tro. de rosꝫ. ꝛ eupatorio.
tro.de absynthio.tro.de ani=
so ꝛ de lacca.
Febres acutas purgāt alxistotē
ꝛ trifera psiccā ꝛ pill'e q̄ confe.
ad fe.colericas.
Febres ꝯpositas purgāt ꝯfectio
ꝺ dactilis sirup⁹ acetos⁹ ꝺ suc
cis herbaꝝ ꝛ deco. eupatoriꝫ.
Febres difficiles ꝛ vēiētes ad so
dā purgat cōfectio de psilio.
Febriū īflāmatōib⁹ ꝯf.iulep vio.
sirupus de prunis. sirupus de
granatis. sirupus acetosita=
tis citri.sirupus acetosus. si=
rup⁹ de portulaca.tro.ꝺ cam=
phora.tro. de berberis.ꝛ tro.
sandalorum.

Febribus colericis cõfert sirup⁹ de succo acetose ꝛ de agresta.
Febri pestilentiali conueniũt sirupus de succo acetose: ꝛ sirupus de acetositate citri.
Febrib⁹ opilationũ colericis et flegmaticis q̃ꝝ ẽ difficilis eradicatio cõfe. sirup⁹ ꝺ bisãtijs.
Febriũ itesionẽ sedat sirup⁹ acetosus cum succo fructuum.
Febrib⁹ colericꝫ m̃lti accñtꝫ ꝛ ꝑ pte q̃ accidũt iuuenib⁹ i estate cõfe. sirup⁹ acetos⁹ de põis descriptiõe nr̃a. tro. ꝺ rosẽ. tro. de spodio ꝛ aliꝗ tro. de spodio cum se. acetose.
Febrib⁹ sincopizãtib⁹ caliꝺ. ꝯfe. sirup⁹ acetos⁹ de tereniabin.
Febrib⁹ cõpositis vꝫ sirup⁹ diacodiõ. tro. ꝺ rosẽ. ꝛ eupatorio.
Febrib⁹ quartanis ꝛ eaꝝ rigoribus vꝫ sirupus de thimo.
Febrib⁹ flegmaticis cõfe. decoctio ꝺ sticados ꝛ tro. diarodõ.
Febribus in q̃bus forma corrũpit confe. tro. diarodon.
Febribus colericis antiq̃s cõfe. tro. de eupatorio.
Febriũ rigoribus valẽt tro. ꝺ eupatorio. oleũ anetinũ. oleum de enula.
Febres antiq̃s purgant pillule aggregatiue maio. et mino. pilľe de reubarbaro. pillule alkekengi alie ad illud.
Febres q̃rtanas soluũt pilľe ide
Forme corruptiõi ꝛ defedationi fert trifera minor. ꝯfectio ranedsceni ꝯfectiõi alkekẽgi. sirad⁹ dyacodiõ. sirup⁹ ꝺ eupatorio. mellicratũ de buglossa tro. ꝺ rosẽ. tro de reubarbaro.
Faciei feditatẽ remouet diacurcuma maior ꝛ diamurosion.
Flegma purgant hieralogodiõ ruffi ꝛ secãiabi sublie ip̃ꝫ educẽte decoctio albasce. ꝺcoctio mirabolanoꝝ pillule de euforbio. pillule de turbith.
Flegmatis vtriusqꝫ suꝑfluitates purgãt pilľe stomatice. pilľe de sarcocolla pilľe ꝺ serapino
Flegma grossum ꝛ difficile incidũt ꝛ abstergũt sirup⁹ acetosus cũ radicibus ꝛ secaniabin de lẽisim.
Flegma salsuꝫ curat sirupus de fumoterre maior.
Flegmaticꝫ ꝯfert ꝺcoctio albasce
Flegmaticas egritudies purgãt pilľe de sarcocolla ꝛ pillule ꝺ colloquintida.
Fistulas purgat hieralogodion Ruffi. ꝛ ip̃as curat vngtm̃ diasenicꝭ descriptione arabica: emplr̃m arabũ. vngtm̃ de lino: vngtm̃ alphezericõ ꝛ oleũ de ouis: ꝛ ipsis confe. sirupus de epithimo.
Fistulas antiq̃s q̃ indigẽt mũdificatiõe abstergit ꝛ mũdificat a carne mortua ꝛ putrefatiõe vngtm̃ egyptiacũ magnum.
Fluxum colericum sistũt tro. ramich. oleũ rosẽ. si propter medicinam accidat.

¶ De litera. G.

Gaudium generat confectio de xiloaloes.
Gigiue laxe ꝛ putride cõfert acetum squilliticum.
Genuum dolores purgãt pilľe aggregate maiores ꝛ pilľe ꝺ opponaco.
Genuũ doloribus cõfert emplastrum andromachi.
Gutturis asperitatẽ leniũt oleũ amigdalaꝝ dulciũ ꝛ oleuꝫ de granis sisami.

¶ De littera. h.

Humiditates grossas et viscosas subtiliat et resoluit dia

lacca descriptione Gal.
Humorum lubricitatem remouet cōfectio de seminibus.
Humores crudos purgat confectio de dactilis.
Hūores adustos purgat ꝯfectio alia hamech ⁊ acetū sqliticū
Humorū grossitiē purgat ⁊ subtiliat vt facilius educi possit acetum squiliticum.
Hūores grossos et viscosos purgant pilľe aggregate maiores pillule fetide maiores et minores ⁊ infusio alia hiere.
Hūores grossos descēdētes ad neruos purgant pilľe de euforbio: ⁊ ipsos resoluit emplastrum de alleis.
Herpeti ꝯferūt tro. de arsenico.
Herisipile cōferunt vnguentū rosꝫ. vngm̄ violꝫ. ⁊ vngm̄ ceruse

De litera. J.

Idropisi ꝯfe. diacurcū a magna ⁊ minor: ⁊ diamorusiō. dialacca maior ⁊ minor. diacostū diasulphur. sirupꝰ d̄ eupatorio. tro. de ligno aloes. tro. de rosꝫ. de reubar. emplm̄ andromachi. ēplm̄ de alleis. ēplm̄ relatū ad aristarchū. oleum alme zereon.
Idropisim qn̄ est in initio purgat ꝯfectio de eupatorio ⁊ pillule de reubarbaro.
Idropisiꝫ purgāt ꝯfe. de alkelēgi. pilľe de alchē. pilľe rauedi scenī. pilľe sebellie. pilľe alme zereō. vngm̄ arthāita magnū
Ictericis ꝯfert ꝯfectio rauedicenī. trifera persica cōfectio de psilio. tro. d̄ rosꝫ. ⁊ eupatorio. tro. d̄ reubar. tro. d̄ cāphora. oleū de carthamo.
Icteritiā citrinā purgāt ꝯfectio electuariū rosꝫ. ꝯfectio de eupatorio ⁊ eidē ꝯfe. sirupꝰ de fumoterꝛ̄ mior. ⁊ ꝯfectio fūiterꝛ̄
Ictericiā spleneticā soluunt pillule inde.
Intellectū acuit illis q̄ scire dēsiderāt cōfectio anacardina.
Iūcturaꝝ egritudies frigidas purgat hierapigra. hiera hermetis electuariū idū maiꝰ ⁊ minꝰ. ꝯfectio alkelengi. pilľe alādhal. pilľe hermodactilorū: pillule de opponaco.
Iūcturaꝝ egritudies calīas purgat ꝯfec. electuariū succi rosꝫ.
Iūcturaꝝ dolorē purgāt electuariū alstof. pilľe stōatice pilľe aggregate maiorē pillule fetide maiores ⁊ miores: pilľe d̄ serapio: pilľe colloq̄ntide.
Iūcturaꝝ frigiditati confe. cerotum andromachi.
Iuncturas laxas ꝯfortat oleū de stincho.
Iūcturaꝝ egritudibꝰ ꝯfe. aqua mellis ꝫmo i secaniabi. oleū masticinum: oleū de storace: ⁊ oleum de euforbio.
Iūcturaꝝ egritudinibꝰ ⁊ doloribus ꝯfe. acetū squilliticū. ysopi cerotū descriptiōe. Galeni. ēplastrū ādromachi. oleū de been: oleū lauri. oleū d̄ keyri oleū d̄ curumere asinino oleū de granis citrangulorū: oleū
J de piperibus.
ūcturarūno dositates leniūt cerotū diapēte ⁊ ēplꝫ filij zacharie.
Iūcturaꝝ durities lenit oleū de se. lini.
In iuuentute cōseruāt cōfectio electuariū alharif. confe. alia alharif. kebuli conditi: acetū squilliticum.
Impetiginez purgāt ꝯfectiōes hamech ⁊ ēt sirupꝰ de fūo terre maior. vngm̄ alfesaricum: oleū de serpentibus oleū de

onis oleum de frumento.
Ipocūdrioꝝ doloribus confe. si rupus de eupatorio.
Ipocūdrioꝝ vētositatibus ꝯfe. mellicratū ꝯditū ꝛ decoctio al
Inflāmatōes extiguunt (hasce. rob de prūis. rob de fructib⁹. aneti vngm̄ rosꝫ. vngm̄ violꝫ. et oleū mandragore.
Impiguat corp⁹ sufuf bonū ꝛ ī piguat oleū amigdalaꝝ dulciū oleū ꝺ nuce idica: oleū ꝺ granꝫ sisami: oleū ꝺ granꝫ papauerꝫ
Intestiorū lubricitati vꝫ sufuf de granis myrthi.
Igni psico vꝫ vnguentum rosꝫ.
Inflationes oēs maturat ēplm dyaquilon magnum.
Ileō dolori ꝯfe. oleū de herua ꝛ oleum asse.

De litera. L.

Lateꝝ dolori ꝯf. ꝯfectio philonij pma itērōe loch ꝺ sqlla loch de alsescera. sirup⁹ de ysopo. oleū ruthe.
Lateꝝ dolorē purgat electua.
Laterꝫ tuori ꝯfert ēplꝫ (alestof. ādromachi: ꝛ eoꝝ rētiōi ꝯfert eplm relatū ad aristarchum:
Lapidē frāgunt dyasulfur pille aggre. maiores oleū de piperib⁹ et oleū de scorpionibus.
Lapidem non permittūt generari in vijs vrie aq̄ mellis ꝛ sirupus de radicibus.
Leprā purgant hyeralogodiō Ruffi ꝛ ꝯfectiōes hamech decoctio epithimi pillule inde: pille fetide maiores ꝛ miores
Lepram curāt sirupus de fumo terre: ꝛ eis qui parati sunt ad eā sirupus epithimi.
Lepre confert oleum de iunipero vnguentum alphezericō.
Lentiginibus cutis confert vnguentum aliuda ragii oleuꝫ de been oleū de nucleis cerasorū et de granis citrāguloꝝ.
Lingue ipedimētū soluit oleuꝫ de grisomillis.
Lacertos calefaciunt oleum de storace ꝛ oleū costinum.
Letificat dyambra.

De litera. M.

Matricē frigidā calefaciunt electuariū de gēmis oleū ruthe et olꝫ ꝺ pipib⁹ olꝫ liliꝫ.
Matricꝫ ꝓfocatōi ꝯf. aromaticū muscatū. ꝛ olꝫū ꝺ lapiꝺ agatis
Matricis egritudinib⁹ ꝯueniūt dyambra et oleū nardinum.
Matricis vētositates remouēt trifera Salie. ꝛ musea enea.
Matricis dolꝫ. sedāt ꝯfectio philonij inuētione prima. musea enea. ysopi cerotū descriptione Philagrij ꝛ Pauli. ēplm. de granis lauri: et oleū lauri. oleū ruthe et de croco et philosophorum oleum.
Matricis egritudines frigidas purgat hyerapigra Salꝫ.
Matricis dolꝫ. purgāt hyereher metꝫ ꝛ pille ꝺ serapino expte.
Matricis egritudinibus frigidis cōfe. oleū de enula.
Matricis duritiei cōfe. ysopi ce rotum Democriti.
Melancolicis egritudinibus ꝛ eis q̄ tristantur sine cā confe. confectio de musco.
Melācolie solutionē educit secaniabin.
Melācolicas egritudines purgāt pille iō. pille lucis maiores ꝛ minores. pillule de lapide lazulli. pillule sel belie.
Mēbra inutritōis oia ꝯfortant aromaticū rosꝫ. mai⁹ dyābra. acetū sqlliticū. trocis. gallie elepāgine: ꝛ oleū de citonijs
Mēbra nutritia calefaciūt aro.

gariofil.dyābra ꝛ dyaciminū.
Membrorum lassitudinē tollit trifera sarra.magna.
Mēbrorum fridas hūiditates et putrefactiōes i eis gn̄atas educūt hyerapigra Gal.ꝯfe.electuarij indi maior ꝛ minor.
Mēbrū cauterizat:excoriat ꝛ vesiccari facit vngm̄ d alhariel.
Mēbra nutritiōis purgat ꝯfectio alkelēgi ꝛ dyacitonitē:ꝛ ipsam cōfortāt cerotū Alexādri:ꝛ empl'm dyasinicon. descriptione Alexandri.
Mēbrorum nutritionis dolorib' confe.tro.de spodio.
Mēbrorum duritiē:ꝛ eorum nodositatē curāt ysopi cerotū descriptiōe Alexā.ꝛ cerotū Alexā.
Mēbra neruosa ꝯfortāt oleū d sticho.oleū camo.ꝛ oleū melliloti:costinū et de alkāna.
Mēstrua ꝓuocāt dyacalamētū descriptiōe Gal.pillule de serapino experte.
Mēstruorum fluxū pill'e d bdellio maiores ꝛ miores ꝛ ad eorum exuberationē vꝫ trifera minor.
Malo mortuo tibiarum confe.vnguētū alfezericū:oleū d iunipero:ꝛ oleū de fraxino.
Mollificatiōi ꝛ lubricitati pp indigestionē factis ꝯfert ꝯfectio electuarij ex inētiōe nr̄a:ꝛ eā purgāt pill'e de serapio ꝛ d euforbio:ꝛ eidē ꝯfert vngm̄ ad illud ꝛ oleū de piperib'.
Morsib' venenosis cōfe.ꝯfectio de assa ꝛ dyasulfar.
Memoriā ꝛ sensum tēperat cōfectio anacardina.
Maculis cutis confe.vngm̄ de alhariel.
Medicinā nō valētib' sumere est ꝓpinandū vnguētū arthanite magnum.
Maniā ꝛ melā purgāt hyeralogodiū rufsi.ꝛ ꝯfectio secūda hamech.
Morbos ex adustiōe ꝓhibent fieri trifera ꝑsica:pill'e inde:pil.feride maio.ꝛ minores.
Morpheā difficilis eradicationis purgāt pillule colloqntide:ꝛ ei ꝯferūt vnguētū de alhariel ꝛ oleum de been.
Materias calidas vel ꝛ fridas subtiles grossas ꝛ viscosas se adurētes digerit siru.acetos' simplex ꝛ fac alias medicinas i ptes rēotas penetrare.
Materias lōgi tpis diuidit et eas maturat secaniabin vt pꝫ in sermone facto de eo.
Māꝫ grossas ꝛ putridas icidit ꝛ abstergit secāiabi ꝛ calamēto
Materierum cursūꝫ ne fluant ad aliquē locū ꝓhibēt oleum camomille et mellilotí.
Materias difficilis eradicationis subtiliat ꝛ rsoluit oleū de Mās calefacit sbtiliat (enula. ꝛ resoluit oleū de enula.
Mirach iflāmatiōeꝫ soluūt pillule aggregatiue maiores.

De litera N.

Nausēā sedāt arōaticū rosatū:arōaticū gariofilatū et sirupus de menta.
Neruorum educit suꝑfluita.grossorum hūorum ꝛ viscosorum hye.her.
Neruis ꝯfe.cōfectio de alphescera et baucie cōdite.
Neruorum egritudib' fridꝫ ꝯfe.sirup'.de sticados:aq̄ mellis:vngm̄.d bdelio:oleū nardinū oleū d croco:oleū d pipib':oleū d euforbio ꝛ eorum friditati ꝛ dolori ꝯfe.dcoc.d sticados:cerotū ādrōa:ꝛ oleū d storace oleū d been:ꝛ oleū d enula.
Neruorum dbilitati ꝯfe.tro.gal-

lie elephangine.
Neruorum egritudies purgāt pillule alhandal: et pillule de opoponaco.
Neruorum doloribus valet ysopi cerotū Gal. oleū amigdalarū amararum: oleum auellanarum: oleū de nuce idica: oleū lauri: oleū cāomille: oleū sābuci oleū de keiri oleū de melilo. oleū mastice et de eufordio eorum liniēdo.
Neruorum cōctiōi et eorum frigidis passiōibus cōferūt cerotū aliud Alexādri: et oleū nucum.
Neruorum durities leniūt oleum amigdalarum amararum: oleū de semine lini: et oleū de croco.
Neruorum tūoribus et eorum pūcture cōfert oleū nucū: et ipsis lesis a friditate valet oleū lauri.
Neruos cōfortat oleū cāomille oleū sābacinū: oleū de melilo. oleū maluinū: et oleū de croco.
Neruis quibus accidit laxitas cōfert oleum citoniorum.
Neruos calefaciūt oleū costinū oleū de sansuco.
Naturā stringūt sirupus de piris sirupus de citoniis sirupus acetosus de citoniis.
Nodositates q̄ sūt i mēbris et iūcturis mollificat ysopi cerotū.
Nariū fetori vz oleū de cucūere asinino et earum oppilatōes aperit oleū philosophorum.

De litera O.

ORis odorē faciūt bonū electuariū de arōatibus electuariū de gēmis cōfectio de xiloaloes. cōfectio electuarii de citro. aromaticū muscatū. aromaticum nardinū: trifera sarra. magna. citra cōdita. sirupus de corticibus citri mellicratū cōditū. et mellicratū de citro. tro. gallie muscate. sufuf de ligno aloes. sufuf aromatie. et pillule dyarodon.
Oris fetorē amputat electuariū de psicis psica cōdita. sirupus de psicis. tro. ad fetorē oris. tro. de ligno aloes.
Odorē facit bonū oleū costinū
Oleum phorum vz eis q̄ sumpserūt p os opiū aut cartamū.
Opilatiōes apiūt dyaciminū. cōfe. de seminibus. sirupus acetosus de succis herbarum cū aromatibus. sirupus de fūoterre maior. secaniabi de radicibus. tro. de aniso. pille aggregate minores. oleū amigdalarum amararū. oleū psicorum. oleū de been. oleū costinū. oleū de piperibus.
Oculorum dolores et eorum supfluitates purgāt cōfectio electuarii ros. pille lucis maiores et miores et i oculis i quibus dscēdit aqua valet oleū phorum.
Obliuionē purgat cōfectio hamech.
Obliuioni cōfert emplastrum sinapis oleū sinapis et phorum.
Ossibus denudatis confe. vnguentum dyasinicō ēplm arabū descriptione arabica: et eorum sigillationē faciunt facilē.
Ossiū doloribus ex frida causa confert emplm sinapis.
Ossa corpi ifixa q̄uis pfunda sint extrahit ēplm de fermēto.

De litera P.

PAralysi psūt cōfe. de musco tyriaca dyatesserō cōfe. alphescera sirupus de stica. vnguentum de bdelio cerotū alexādri. aliud oleū de piperibus. oleū de lapide de agathis. oleū phorum.
Paralysim purgāt hyera hermetis hyeralogodiōruffi pille de serapino pillule de eufor bio et de oppoponaco.

Pulmoni

Pulmoni iuuāt: his i qb⁹ materia grossa difficilis eradicatiōis exuberat in mēbus anhelit⁹ reddēs eum facilē ad screādū loch de squilla ēpl'z filij zacharie ꝛ oleū phoꝛuȝ.
Pulmonis egritudinib⁹ cōfert cōfectio de musco.
Pulmonē ꝯfoꝛtat sirup⁹ de granis myꝛti.
Pulmonē mūdificat sirup⁹ de liq̄ritia: ꝛ oleū de cartamo.
Pulmoni frigido cōfert sirup⁹ de thimo.
Pulmonis canne cōfert acetuȝ squilliticum
Pulmonis asperitatem leniūt oleū amigdalaꝝ dulciū oleū viol'. ꝛ de nuce indica.
Ptisicis ꝯfert ꝯfectio testiculorū vulpis sirup⁹ papaueris troci. de camphoꝛa.
Pect⁹ mūdificat athanasia magna: loch bonū: aqua mellis sirupus de liq̄ri. tro. aneti.
Pectoꝛis doloꝛib⁹ cōferūt loch de papauere: loch d̄ squilla: loch alphescera: sirupus de ysopo: sufuf. ad tussiȝ ātiquā oleū de keiri: ꝛ oleū de lilio.
Pectoꝛis aspitati ꝯfe. loch. ad caliditatē: loch aliđ nr̄m: iulep vio. iulep iuiubaꝝ: sirup⁹ cucurbite: sirup⁹ d̄ pꝛunꝭ papauer: sirup⁹ d̄ ḡnat: oleū d̄ granis papaueris: oleū vio.
Pectoꝛꝭ saniē expellit loch sanū
Pectoꝛꝭ pulmōis vehemēti siccitati ꝯfe. loch de amigđ.
Pulmōis istatiōi ꝯfe. iulep ros.
Pectoꝛꝭ egritudinib⁹ frigidis cōfe. sirup⁹ de pꝛassio ꝛ sirupus de thimo: ꝛ ipsi ꝯfert sirupus de kermes.
Pectoꝛꝭ oppilationib⁹ ꝛ hūoꝛib⁹ grossis ꝯfe. oximel sq̄liticū cōpositū: et oleuȝ de carthamo.
Pectus mūdificāt ab hūoꝛib⁹ grossis ꝛ putridis pillule de agarico.
Potui veneni ꝯfert dyasulfur.
Pestilētie estatꝭ ꝛ autūni ꝯfert trifera persica.
Passiōes oēsq̄ fiūt a colera ꝛ flāte salso purgat ꝯfe. hamech.
Pleuresi ꝯfe. loch d̄ papauere iulep vio. iulep iuiubaꝝ sirupus cucurbite: sirup⁹ d̄ pꝛūis sirup⁹ d̄ ḡnatꝭ: sirup⁹ d̄ cānꝭ: sirup⁹ ꝯferēs catarꝭ. sirup⁹ d̄ iuiubis sirup⁹ vio. oleū vio.
Pānū d̄let ꝛ vestigia nigra oleū de cucumere asinino.
Pꝛegnātiū flatatōē abscidit sirup⁹ ace. d̄ succꝭ ꝛ aq̄s fructuū
Podagrā ex flāte purgāt pillule aggregate maioꝛes.
Podagrā frigidā purgāt pill'e d̄ hermodactilꝭ maioꝛes ꝛ ei ꝯfe. ēpl'm sinapis oleū vulpinum et philosophoꝛum.
Podagrā doꝛsi et genuū purgāt pilinle fetide maioꝛes ꝛ mioꝛes ꝛ pillule d̄ serapino.
Podagrā calidā purgāt pill'e hermodactiloꝝ mioꝛes ꝛ ei ꝯfert oleū d̄ ranis ꝛ oleū ro.
Pꝛuritū purgāt pillule aggregatiue minoꝛes.
Pulsationi ꝯfert cerotū vltimū
Plagas curat ꝛ cōsolidat vnguentum aureum.

¶ De litera. R.

Renes calefaciunt electuariū de aromatib⁹ trifera Sale. fecacul ꝯditū ꝯfectio d̄ ȝiȝi. oleū d̄ lilio: oleū ruthe: ꝛ ipos ꝯfoꝛtat arōaticū ro.
Renū doł. ꝯfe. dyacurcuma maioꝛ ꝛ minoꝛ dyamoꝛusiō ꝯfectio philonū pꝛia inētōe: em

plm ꝺ ꝗnis lauri:oleū lauri:
oleū ꝺ keyri:oleū ruthe:oleū
de asse:oleū ꝺ piperibꝰ: oleū
vlpinū oleūphoꝝ ꝛ nardinū
Renū lapidē frāgunt dialacea
maioꝛ ꝛ minoꝛ:ꝛ oleū ꝺ nucleꝭ
cerasoꝝ:oleū ꝺ ꝗnis citrāgu
loꝝ:oleū de scorpionibus.
Renū egritud. fridas purgat
hierapiꝗ.gal. hiera herme=
tꝭ electuariū idi maiꝰ ꝛ minꝰ
Renū opilatōes apit sirupꝰ ace
tosus cū radicibꝰ ꝛ eos mū=
dificat electuariū alescos.
Renū vlceribꝰ ꝯfe.tro. alkekē=
gi ꝛ eoꝝ duritiei ꝯfert ysopi
cerotum Democriti.
Ructꝰ acidos curāt electuariū
ꝺ aromatibꝰ ꝛ dyatriōpipe=
reō descriptione Gal.
Rigori febriū confert dyacala
mentū descriptione Gal.
Raucedini ꝯfert iulep iuiubinū
¶ De litera S.
STomachi egritudibꝰ fa=
ctꝭ ex flāte viscoso pͦsūt
electuariū de arōatibꝰ:ele=
ctuariū ꝺ gēmꝭ ꝯfectio ꝺ xilo
aloes oximel squiliticū sim=
plex:ꝛ oleū nardinum.
Stomachi iflationē remouēt ꝛ
morbos ex ea fctōs curāt ele
ctuariū ꝺ arōatibꝰ ꝛ alxico=
stū tro.ꝺ spo.cū semie aceto=
seungm ro.ꝛcerotū sādalinū
Stomachū ꝺbilē ꝯfortāt dige=
stionēq bonā faciūt electua
riū ꝺ aromatibꝰ ꝯfectio ꝺ xi=
loaloes ꝯfectio alkakēgi ele
ctuariūꝛ citro aromaticū ro
satū aromaticum gario.aro
maticū nardinū electuariū
ꝺ granꝭ mirti:ꝯfectio ꝺ cito
niis:electuariū de psicis:ele=
ctuariū ꝺ sorbis trifera Ga.
electuariū ex iuētiōe nr̄a:hie
ralogodiō Ruffi.lkebuli ꝯdi
ti:emblici ꝯditi:citōia ꝯdita
pira:persica:citra oia ꝯdita:
zucchaꝝ rosatū:siru.de pirꝭ:
sirupꝰ ꝺ citoniis:sirupꝰ ꝺ cor
ticibꝰ citri:sirupꝰ de granis
mirti.sirupꝰ ꝺ albela:sirupꝰ
acetosus de citoniis: sirupꝰ
acetosus de pomis:sirupꝰ de
absinthio sirupꝰ de fumoter
re maioꝛ:mellicratū ꝺ citro:
mellicratū ꝺ buglossa:melli
cratū ꝺ piris:rob ꝺ citoniis:
rob de pomis:rob de ꝗnatis
rob de fructibꝰ:rob ꝺ aggre=
sta:decoctio alhasce. tro.de
gallia sebellie:tro.ꝺ ro.tro.
ꝺ gallia magna:tro. ramich
tro.de absinthio:sufuf de li=
gno aloes:sufuf dyarodō:su
fuf aromaticū.pille elephā=
gine:pille aggregatiue mio
res pille stomatice:pille dya
rodō:cerotū Alex.emplꝫ sto
maticū:emplastꝝ dyafinico.
ēplꝫ ꝺ gallia:ēplꝫ de fermē=
to:oleū de sticho:oleū ꝺ cito
niis:oleū maluinū:oleū mir=
tiloꝝ:oleū masticinū:oleum
costinū:oleū de sansucco.
Stōachi vētositates grossas ex
pellūt ꝯfectio electuariū ꝺ ci
tro:ꝯfectio de galāga:dyaci
minū:trifera muscata : dya=
curcuma maioꝛ ꝛ mioꝛ:dya=
murisō:ꝯfectio phylonii iuē=
tiōe pͥma:secacul ꝯditū:ꝛ ꝯfe
ctio ꝺ zinzibere. Et ipiꝰ mali
cie digōnis ꝓsunt ꝯfectio de
galāga tyriaca dyatessarō.
Stomachi dolori ꝛ eiꝰ pūcture
a caliditate ꝛ acuitate hūo=
rū ꝓsunt ꝯfectio dyarodō de
scriptiōe Gal.acetū sqlliticū
ifusio ꝺ hyeratro:dyarodō:
pille elephangine.

Stomachi hũiditatẽ et mollitiẽ ⁊ ipsi⁹ ɔ̃fectũ i q̃ est putrefactio corrũpunt et corrigũt aromaticũ rosatũ mai⁹ aromaticũ gariofilatũ: cõfectio de cynamomo: trifera sarracenica magna dyacurcũa maior ⁊ minor: dyamorusiõ ɔ̃fe. electuarij idi maior ⁊ mior: ẽblici cõditi. tro. dyarodon.

Stomachũ calefaciũt dyacimi nũ; dyatritompipereõ descriptõe Gal. cerotũ stomatichũ

Stomachi duritiei cõfe. ysopi cerotũ ɔ̃scriptiõe Philagrij ⁊ Pauli ⁊ dyaq̃lõ cõe ẽpl'z r̃latũ ad aristarchũ ⁊ ɔ̃ mellilo.

Stomachi ardorẽ mitigãt electuariũ ɔ̃ psicis ɔ̃fectio ɔ̃ acetosa ɔ̃fectio ɔ̃ prunis trifera psicca iuleb rosatũ: sirup⁹ de psic3: sirup⁹ ɔ̃ portulaca tro. de cãphora: tro. de sandalis: sufuf dyarodõ.

Stomachi idigestiões ⁊ dolorẽ tollit trifera sarracenica magna ⁊ si fuerit abũdãtia magna flegmat3 crudi v3 dyanisu3. sufuf dyarodõ: ⁊ ẽpl'z relatum ad aristarchum.

Stomachi dolorib⁹ a friditate cõfe. cõfectio anacardina ɔ̃fectiõ philonij iuctiõe pma: musea enea: athanasia magna. pill'e elephãgie ysopi cerotũ ɔ̃scriptõe philagrij ⁊ pauli: oleũ ɔ̃ lerua. oleũ ɔ̃ carthão

Stomachi egritudies purgat hyerapigra. Gal. hyera hermet3: pill'e elephãgie ɔ̃fectio electuarij alharif: ɔ̃fectio inda maior ⁊ mior pill'e aggregatiue: pill'e fetide maiores et minores: pill'e sebellie.

Stomachi iflãmationi ɔ̃fert sirup⁹ de succo acetose: sirup⁹ ɔ̃ aggresta: sirup⁹ acetosus ɔ̃ succo fructuũ: sirup⁹ acetos⁹ ɔ̃ pomis descriptõe nr̃a: sirup⁹ acetosus tereniabin.

Stõachũ calidũ ɔ̃fortãt sirup⁹ de succo acetose: sirup⁹ acetosus de succis ⁊ aq̃s fructuum rob. de berberis: ⁊ de sumach ⁊ de moris et de sceni.

Stomachũ frigidũ ɔ̃fortãt; sirupus de mẽtha sirup⁹ de thio secaniabin de calamẽto mellicratũ conditum.

Stõachi oppilatiões apiũt sirupus de eupatorio secaniabi ɔ̃ radicib⁹ tro. de absinthio.

Stõachi putrefactionẽ abstergunt acetũ squilliticũ tro. de ros̃. ⁊ tro. ad fetorẽ oris.

Stomachũ mũdificãt infusio ɔ̃ hiera pill'e stõatice ⁊ pillule aggregate miores ⁊ ɔ̃ rbith.

Stõachi iflatões ɔ̃soluũt pill'e aggregate maiores; ⁊ dolori colerico i eo fcõ ɔ̃fert oleũ lauri

Stomachi lubricitati cõfert sufuf de granis mirt::.

Sincopi cõfer electuariũ ɔ̃ gũmis: confectio de alkermes: ɔ̃fectio xiloaloes; aromaticũ muscatũ; cõfectio de acetosa: poma cõdita: sirupus de pomis: sirup⁹ acetosus de prunis: tro. de ligno aloes: rob ɔ̃ citronijs ⁊ de piris.

Sperma multiplicant cõfectio testiculorũ vulpis: oleũ amigdalarum dulcium: oleũ ɔ̃ nuce indica: oleũ de granis sisami oleum de semine lini.

Sudoris multitudinem prohibet oleum de citonijs.

Sudoris odorem bonum facit aromaticum nardinum.

Sudorẽ puocat oleũ anetinũ.

Senibus et frigidis natura

conueniunt dyambra sirup⁹ de prassio sirupus calamēti et decoctio alhasce.
Singultui vehemēti frigido vł acetoso: vel ventoso: cui diffi cilis est resolutio: ꝯfe. dyaca lamētū decriptiōe Gal. cōfe ctio Philoniū inuentione pri ma. Si ῦo fuerit singult⁹ suf focatiu⁹ a repletiōe fact⁹ aut vētositate ꝯfe. dyaciminū si rupus calamii ꝛ mēthe.
Siti sedātvł strigūt electuariū ꝺ psicis ꝯfe. ꝺ acetosis alrico stū trifera psica ꝛ psica ꝯdita zuccaꝝ vio. iulep. rosē. sirup⁹ de psicis sirup⁹ acetosus cuꝫ succo fructuū: sirup⁹ ꝺ aceto sitate citri: sirupus acetosus de pomis: sirup⁹ acetosus de citonijs: de prunis: sirup⁹ de cānis: sirup⁹ ꝺ portulaca aq̄ mellꝫ rob ꝺ ribes: rob ꝺ agre sta rob ꝺ berberꝫ rob ꝺ sumach rob ꝺ morꝫ ꝺ sceni: rob ꝺ gra natis: tro. de cāphora: tro. de spodio. se. acetose tro. ꝺ ber berꝫ. tro. ꝺ sādalꝫ ꝛ vngm̄ ros. solutōem forte sedāt electua riū ꝺ forbꝫ ꝛ ꝯfe. rob. ꝺ ribes.
Solutōi colerice ꝯfe. siru. agre ste rob ꝺ sumach: rob de mo ris ꝺ sceni: rob ꝺ ḡnatꝫ. ātiq ῦo ꝯfer sirup⁹ de ḡnis mirti.
Siti vehementi laboriose ꝛ e stuose ꝯfe. sirup⁹ ꝺ agresta: si rup⁹ acetos⁹ de pomis siru pus acetosus de tereniabin.
Scrophulas resoluunt vngtm̄ arthāita pau: ēpłꝫ dyaqlon cōe ēpłꝫ oribasij: oleū ꝺ been oleū de cucumere asinino.
Scorpiōis morsui cōfe. tyriaca dyatesserō ꝛ oleū philosopoꝝ
Splenis egritudies eradicāt dyacurcūa magna oleū nar dinū ꝛ oleū de euforbio.
Splenis dolorib⁹ ꝛ ei⁹ oppila tiōib⁹ ꝯfert athanasia: sirup⁹ dyacodion secaniabin de ra dicib⁹: secaniabi ꝺ keisiꝫ: ace tū sq̄lliticū: tro. de eupatorio ysopi cerotū descriptōe Gal. ysopi cerotū descriptiōe Phi lagrij ꝛ pauli: ꝛ oleū lauri.
Splenis duritiē r̄soluūt dijasul fur: secaniabin de calamēto: troci. de capparis: ysopi cero tū descriptiōe Gał. et Phila grij ꝛ Pauli ꝛ democriti: dya quilō cōe: emplastruꝫ andro machi: emplastrū de mellilo to: ꝛ oleum philosophorum.
Splenꝫ oppillatōes apiūt siru p⁹ acetos⁹ ꝺ radicib⁹ ꝺ coctio. ꝛ trocisci ꝺ eupatorio trocisci ꝺ lacca: ꝛ ip̄as purgāt: pillłe de rauedīcēi: pillłe sebellie: pillłe ide. cōfectio alkelengi.
Spleneticis cōfert sirup⁹ de ca lamēto: ꝛ splenis apatib⁹ cō ferūt tro. de eupatorio.
Splenꝫ grossitiei ꝯferūt ēpłꝫ de fermē. ēpła oribasij ꝛ ipi⁹ vē tosita. r̄soluūt tro. ꝺ capparꝫ.
Sanguinē mūdificant ꝛ clarifi cāt ꝯfectio anacardina: deco ctio capilli vēerꝫ aq̄ fructuū: et decoctio fumiterre: et pur gāt ipꝫ pillłe ad fe. colericas.
Sāguis sputo ꝯfe. athāasia ma gna: ꝛ tro. de terra sigillata.
Sāguis furorē reprimūt ꝛ eius ebullitionē sedāt aq̄ fructuū alricostū. tro. de cāphora.
Sāguis fluxū de narib⁹ ꝛ alioꝝ restringunt ꝛ abscidūt tro. ra mich. ꝛ tro. ꝺ terra sigillata. et tro. de karabe.
Sāguinis egestioni ꝯferūt tro. de terra sigillata q̄etiā restri gūt fluxū supfluū mēstruoꝝ.

Sanguinē dissoluit oleum phi losophorum.
Sēsum cogitationē et rōnē sub tiliāt et vigorāt cōfectio secū da alharif. et kebuli conditi. sēsuū instrumētū mūdificāt pille elephāgie: pille stomatice pille aggregatiue: pille lucis maiores et minores.
Supfluitates a toto corpe educit electuariū alestof.
Scabiei ɔfert oleū nucū: et illa q̄ fit ex salso flegmate et colera purgāt ɔfectio hamech. sirup⁹ d̄ fumoterre maior et minor: et sirup⁹ de epithimo.
Scabiei sicce ɔfert vnguētū alfescericū: vnguētū ceruse. vnguentū alfescericū aliud.
Sodā calidam purgat ɔfectio electuarij rosati: et ei ɔfe. cerotum vltimum.
Sodam antiquā purgāt pillule alhandah. et frigide sode confe. oleum de euforbio.
Serpignē curāt sirup⁹ de fumo terre maior. oleū de oliuis. oleum de iunipero: oleū de fraxino.
Spasmo cōfe. sirupus d̄ sticad. pillule de serapino. vnguentū de bdelio vnguētū ad illd̄ cerotū dyapēthe: oleū de beē oleū de se. lini oleū de croco: oleū de piperib⁹: et oleū de lade agathis.
Somnū prouocāt oleū anetinū oleū de papauere: oleū mandragore: oleum ex ranis.
Surditati ɔfe. oleū amigdalaꝝ amararū. oleū de been: oleū de cucumere asinino.
Spinas corpi infixas q̄uis in pfundo sint extrahit emplastrum de fermento.
Sciatico dol. ɔfe. emplastrū andromachi emplastrum sinapis oleum de piperibus: oleū philosophorum.
Sciaticā purgāt pillule aggregatiue maiores: pillule de serapino ex parte.

De litera. T.

Tristitie et solicitudini ɔ̄sunt electuariū de gēmis confectio de alkesmes.
Torture oris ɔ̄sunt cōfectio de musco. tyriaca dyatesserō. sirup⁹ de sticados: cerotū alid̄ Alexādri: oleū de piperibus et oleum philosophorum.
Torture educunt supfluitates grossorum humorum et viscosorum hiera hermetis et hyeralogodion Rufi.
Tussi diuturne cōfe. dyanisum et athanasia magna.
Tussi antique et eis q̄ hn̄t pect⁹ saniosum ɔfe. dyasulfur. loch depio sirup⁹ de ḡnis myrthi: sirup⁹ de liq̄ritia. sirupus de prassio sirup⁹ calamēti. loch sanū et expertū sirup⁹ de prunis: sirup⁹ de ḡnatis: sirupus de iuiubis: sirupus de ysopo
Tussi calide ɔfert loch d̄ papauere: loch ad caliditatē: loch alid̄ nr̄ iulep viol. sirup⁹ ɔferēs catarris: sirup⁹ violace⁹.
Tussim antiquā remouēt et subtiliāt humores grossos loch ad asma sufuf ad illud.
Tussi q̄ nō sinit dormire patientes ɔfe. sirup⁹ de papauere.
Tussi sicce ɔfert sirup⁹ acetos⁹ de tereniabin: sirup⁹ de papauere. et eā leniūt loch bonū: et loch de amigdalis.
Tussi hūide ɔfert aqua mellis
Tussim ātiquā purgāt pillule de agarico.
Tussi catarralli ɔfe. pillule q̄ ad

oēs morbos catarri.
Tremori cōfert sirup⁹ de stica dos: oleū de piperib⁹: oleū ꝺ lapide agathis ⁊ phorū.
Treōrē purgat hyera hermetꝭ.
Tumores ꝓfundos aufert cero tū andromachi.
Tūores a calitate fcōs resoluit ⁊ maturat ēpl'ꝫ dyaqllō puū.
Tethano cōfert oleum de lapi de agathis.

De litera. U.

Vertigini ꝯfert cōfectio de musco: ꝯfectio alfescera. sirup⁹ acetositatꝭ citri. sirup⁹ acetosus de prunis acetū sqllticū oximel squilliticū simpler cōpositū.
Uertiginē purgāt hyera herme tis. hyera logodiū Rudi ⁊ ꝯfectio hamec: illā ꝟo q̄ fit a fumis colericis purgat ꝯfectio ꝺ psilio. ꝯfectio electuariꝫ ro.
Uirge erectionē facit ꝯfectio te sticulorum vulpis.
Uiscerū humiditatē desiccat aromaticum rosatū.
Uiscera ꝯfortāt aromaticū nardinū. ꝯfectio electuariꝫ exiuē tiōe nr̄a. zuccarū rosatū: dyacostū. sirup⁹ de ḡnis myrti: ⁊ mellicratum de citoniꝫs.
Uiscerꝫ lubricitati ⁊ eorꝫ solutioni pp malitiā digōis ꝯfe. electuariū. ꝺ ḡnꝭ myrti dyalacca maior ⁊ mior tro. ramich.
Uiscerꝫ dolorē ex vētositatib⁹ factū sedāt ꝯfectio de seminib⁹ dyacostū exinuctione pma: ⁊ oleū lauri ⁊ earꝫ putrefactōeꝫ rēouet trifera sarra. magna.
Uiscerꝫ dolorem purgat hyera hermetis ⁊ eā mūdificat electua. alestof.
Uiscerꝫ mollificatōi ꝯfert sirup⁹ de absinthio zuccarū rosꝫ.
Uiscera frida hn̄tib⁹ ꝯfert sirup⁹ calamēti. oleū ruthe. ēplꝫ relatūad Aristarchū.
Uiscera lauat ⁊ abstergit aq̄ mellis.
Uiscerū duritiei ꝯfe. fecāiabi ꝺ calamēto. emplꝫ ꝺ melilo to.
Uiscerū egritudinibus ꝯfe. oximel squilliticū.
Uiscerū ventositates dissoluūt dyaciminiū. dyanisum. decoctio alhasce. Et eorū debilitati a cā frigida cōfe. emplꝫ ꝺ gallia pmū. A cā ꝟo cala emplastrū de gallia aliud.
Uiscerū inflāmationibus cōfe. empl'm de frumēto.
Uomitū sedāt aromaticū rosꝫ. aromaticū gariofilatū. sirupus acetosus de citoniꝫs ⁊ de prunis. sirup⁹ de mēta. mellicratū de citoniꝫs tro. ramich. emplastrū diafinicoñ. descriptione Alexandri.
Uomitū colericū ⁊ flegmaticū retinent cōfectio de citoniꝫs e citonia condita. ⁊ sirupus de calamento.
Uomitui ex flāte ⁊ malitie digōnis ꝯfe. ꝯfectio alkalengi. vomitui ꝯfe. sirupus de agresta ⁊ de albella.
Uomitum sanat vnguentū arthanite magnum.
Uomitū colericū sedāt rob ꝺ ribes. rob de agresta ⁊ ꝺ berberis. rob de sumach. rob ꝺ moris. de sceni. ⁊ rob de granꝭ.
Uētositates a toto corpe expellit electuariū aloes.
Uentositates attenuāt ⁊ dissoluūt aromaticū gariofil'. dyaciminum oleum nardinum. emplastrum relatum ab Aristote. aromaticum nardinꝫ dyanisum. trifera sarra. ma

gna.z triferamuscata.alhale gi.trifera Gal.ꝯfectio electua rij ex inuẽtione nr̃a.cõfectio hieralogodiõ Ruffi.ꝯfec.ele ctuarij indi maior z minor.su suf.aromaticũ rof.emplz de alleis.oleũ amigdalaꝝ ama rarũ:oleũ nucũ:oleum de he rua:oleũ de enula.

Urinã ꝓuocãt dyacalamẽtũ de scriptiõe Gal.dyacurcũa ma ior z mior:dyamoruſion:dya sulfur.secaniabin ꝺ radicib⁹. secaniabin ꝺ heisim.tro.ꝺ lac ca pillule aggregatiue maio res oleũ phoꝝ.Urie difficul tati ꝯfe.ꝯfectio philõꝰ iuẽtio nepma musa enea oleũ aselr.

Ubi est dolor quãdo mingit co ctio alhelengi.

Uẽtris dolorẽ ex hũiditate flãti ca multa cruda remouẽt z eã mũdificãt dyatritõ piperion descriptiõe Gal.dyaciminũ. ꝯfectio anacardia z ipsis ꝯfe. emplm de granis lauri.

Uẽtris fluxũ retinẽt ꝯfectio ꝺ ci tonijs:citonia ꝯdita:sirup⁹ ꝺ albelach:sirupus de mẽta.

Uẽtrꝫ solonẽ a fluxu colerico iu uãt z strigũt elec.ꝺ fructib⁹:z sirup⁹ acetos⁹ ꝺ succꝫ z aq̃s fru ctũ.tro.ꝺ spodio cũ se.aceto se epatico fluxui confe.z em plastrũ diafinicoñ.

Uẽtrꝫ fluxũ assiduũ cũ sigñatiõi bus frigiditatis etiã q̃ fit pp eruberãtiã catarri abscindit cõfectio electuarij ex iuẽtiõe nr̃a z emplm de gallia,ipsiꝫ ꝟo sigatiõib⁹ calitatꝫ:z q̃n vẽ ter soluit supflue ab ꝯpatiõe catartici strigit elec.ꝯfortati uum sto.emplm de gallia.ꝗ.

Uẽtris fluxui antiq̃ z dissinterie confe.athanasia magna.

Uẽtris fluxũ supabũdãtẽ z cro nicũ flãtis z thenasmõ factũ ex fridítate cõfe.confectio de storace.

Uẽtris solutionẽ sedãt mellicra tum de citonijs:z miua cito nioꝝ simplex z rob de fructi bus tro.de berberis.

Uentrẽ leniũt tro.aneti z ipsiꝫ lubricãt zuccarũ viol.ipsum mũdificat a fecib⁹ aq̃ mellis.

Ueneno resistũt sirup⁹ de agre sta z tyriaca diatesseron.

Uenenis frigidis vꝫ oleũ philo phorum.

Uesice doloib⁹ confe.dyacurcu ma maior z minor.dyemoru ſion emplm ex granis lauri. oleũ de heirl:oleũ nardinũ: oleũ asse.oleũ de piperib⁹.et oleũ philosophorum.

Uesice lapidẽ frangũt dyalacca maior:z mior.oleũ ꝺ nucleis cerasoꝝ.oleũ de granis citrã guloꝝ.oleũ de scorpionib⁹.z oleum philosophoꝝ.

Uesice vlceratiõi confe.oximel squilliticũ simplex.ipsius ꝟo vlcerationi valent tro.alhe hengi.

Uesice duriciei ꝯfe.ysopi cerotũ democriti.z ipsi⁹ ardori oleũ amigdalarũ dulcium.

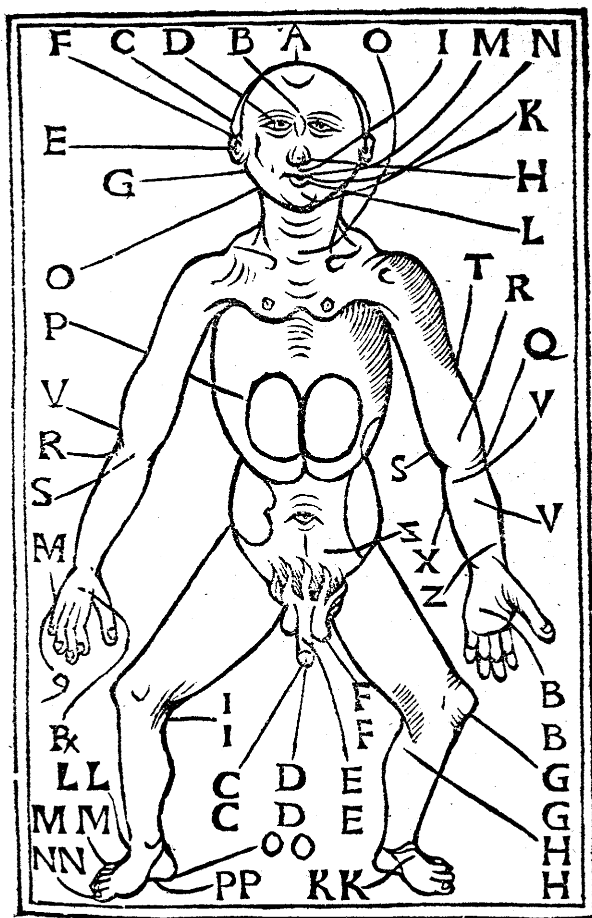
Uesicam calefaciũt oleũ de lilio et de enula.

Ulcerib⁹ malis cõfe.hieralogo diõ Ruffi.z pillule aggrega. minores.

Ulcerib⁹ putridis ꝯfe.vngm no bile z relatũ ad Nicodemũ z vnguẽtũ ceraseos:z in eis ge nerãt carnẽ ea sigillãdo z ꝓse seruãt a putrefactiõe vlcera curãt vnguẽtum dyafinicoñ. descrip.arabica.emplm ara bicum.z oleũ de ouis.

Ulcerib⁹ fraudulētis ꝯfe. oleuz almezeron. oleum de iunipero ꝛ de fraxino.
Ulcera scoriata que fiūt a colera adusta ꝛ flegmate salso cōfe. vnguentum ceruse.
Ulcerum vestigiis confe. oleum de been.
Uisus obscuritatē purgant pillule de hyera.
Uisum a fumis colericis deperditū recuperat trifera ꝑsica.
Uocis raucedini que est ꝓpter frigiditatē ꝛ flā grossū quod continet in pectore ꝛ pulmone ꝯfert loch sanū ꝛ expertū: sirupus de iniubis.
Uocis lacertos corroborat acetum squilliticum.
Uocē clarificādo similiter oleū de carthamo. oleū de nuce indica. oleū de granis sisami.
Uulnera fraudulēta expellūt sirupus de epithimo ꝛ vnguētum de lino.
Uulnerib⁹ difficilis ꝯsolidationis ꝛ incarnationis ea mūdificādo confe. vnguentū dyafiniconis descriptione arabica. emplm arabicū: vnguentum de lino.
Uulnera antiqua ꝛ rēcētia mūdificat et incarnat vnguentum dyacerasos.
Uulnerib⁹ neruosis in quib⁹ est calefactio mūdificat ꝛ incarnat vnguētū basiliconis magnum.
Uulnerū tumorē soluit oleū de grisomillis.
Uulnera putrida curat vnguētum cericinum.
Uulnerib⁹ antiquis ꝯfe. vnguētum egyptiacū magnum.
Uulnera: incarnat ꝛ cōsolidat vnguentum triafarmacū.
Uulnerib⁹ in quibus sūt ꝯtēta superflua: si aūt siccare opus est confe. emplm de fermeto.
Uulnera que tarde curant ꝑfecte curat oleum phorum.
Ulcerat ꝛ cauterizat vbi opꝫ emplastrū Andromachi aliud.
Uulue dolori ꝯfe. oleū amigdalarum dulcium.
Uermes occidūt qui sunt in auribus: oleū de nucleis ꝑsicoꝝ et oleum benedictū.
Uenarum orificia aperit oleuz philosophorum.

FINIS.

F
C
D
B
A
O
I
M
N
E
K
G
H
L
O
T
R
P
Q
V
V
R
S
S
V
M
X
Z
9
B
B
R
I
I
F
F
LL
G
MM
C
C
D
D
E
E
G
NN
OO
H
PP
KK
H

Enarum que flobothomantur quedā sunt vene tantum: z quedam sūt arterie. Uene tantumque in capite sunt flobothomande melius est vt transuerse flobothomentur excepta guidem cu⁹ flebothomia fiat in latitudine z non in longitudine.

a ¶Uena que est in puppi capitis valet stupori mentis et emigranee ac antiquo dolori capitis eius.

b ¶Uena que est in medio frōtis valet dolori capitis antiquo z ppriе illi qui est in posteriori parte eius. apostematib⁹ oculoꝝ z passionib⁹ que in facie accidunt vt in morphea: z valet etiā alienatiōi et frenem z cōtra nouam lepram.

c ¶Uene timpoꝝ que flexuose incedūt valent cōtra dolorem auriū z nimiā effusionez lachrymarū z contra emigraneam: z fm Auicē. non debēt minui in quib⁹ requirit potētia generādi: quia p istas venas euacuant spiritus qui a natura missi sunt ad generandum.

d ¶Uene due in angulis oculorū valent ad visum z ad dolorez capitis: ad egritudines oculorum: scȝ ad lachrymam pannū: z ad scabiē palpebrarum: z etiam valent obtalmie antique: z istis venis non est flobothomus profundādus propter tumorē fistularū.

e ¶Uena in cōcauitate auriuȝ ex vtraqȝ parte valet contra tremorē capitis z cōtra tinnitum auriū: etiam valet contra nouellam surditatem.

f ¶Tres vene retro aures q̄rum locus est post illum vbi extremitas auris inde peruenit ad capillos sunt ex venis tantū que in capite solent flobothomari. z vna harū triuȝ est magis manifesta de qua pprie fit flobothomia. z valent obtalmie oculorum z in principio aque z cum caput a stomacho recipit fumum: et propter hoc conferūt vlceribus auriū z colli z posterioribus partibus capitis.

g ¶Auicē. xx. primi dicit: z Galenus quidem negat qd̄ due sunt vene que sunt post aures retro flobothomantur vt qui filios gignunt: ipsos non cōtinent: idest steriles fiunt post autoritate hyppocratis.

h ¶Uena in sūmitate nasi valet contra grauedinē capitis et nimium fluxum oculorum si timor in eis existit.

i ¶Uena iuxta nares purgat caput z iuuat auditum.

k ¶Due vene in faucibus oris quelibet valet contra pustulas faciei z contra scabiē capitis z contra dolorē dētium et mandibularū: z etiam valent contra grauedinem capitis gutturis z oris.

l ¶Due vene sub lingua valēt ambe cōtra dolores dentiū z gingiuarū z cōtra reuma capitis z cōtra apata gutturis z contra squinantiam z cōtra omnia vicia oris.

m ¶Uene interiores labiorum

quatuor superiorum et inferiorum valent apostematibus oris et gingiuarum et doloribus earum et reumati et vlceribus et fistulis que fiunt in eis.

n ¶ Uena sub mento valet contra dolorem maxillarum et contra pruritum et fetorem narium et dolores faciei et contra dolores et pustulas faciei.

o ¶ Uene due que sunt in collo vocate guidegi quando flobothomantur valent in principio lepre: et forti squinantie: et coangustationi anhelitus: et asmati acuto: et raucedini vocis: et habenti apostemata in pulmone: et valent egritudinibus splenis et laterum.

¶ Nota quod omnes vene capitis post comestionem sunt minuende excepta vena sub mento.

¶ Notandum est vlterius quod semper in istis venis. s. a capite vsque ad collum quia sunt tanquam vene particulares si oportet quod flobothomentur semper prius cepha. vena brachij flobothometur antequam iste particulares flobothomentur.

o ¶ Uena autem furcule que est in inferiori storace. s. in fundo colli valet secundum Auicen. in passionibus stomachi.

¶ Due sunt arterie retro aures que flobothomate secundum Aui. valent obtalmie lachrymis pannno noctilope et antiquis doloribus capitis: sed timor existit in arterijs et specialiter predictarum: sed cum pilis leporis et thure et albumine oui. s. cum emplastro Ga. est sanguis restringendus si nimis flueret et cum aloe.

¶ Item dicit Aui. quod arteria temporum quandoque flobothomatur: et quandoque extrahitur: et quandoque aduritur: et hoc fit propterea vt acuti reumatismi et subtiles constringantur qui ad oculos descendunt: et propter dilatationem superfluam foraminis vuee tunice.

p ¶ Uena sub vtraque parte ascelle incisa facit hominem mori ridendo et talis vena balsetes appellatur.

q ¶ Uena que est supra cubitum a parte siluestri et proprie inuenitur in brachio sinistro que a quibusdam vocatur vena circularis .i. splenis: valet in cardiaca passione et asmati et contra ptisim et est prima et emopthoicam passionem: et valet dolori pectoris et pulmonis et dolori diafragmatis et difficultati anhelitus: et quandoque inciditur solet inflari: et valet etiam dissurie: et quia ignota est ideo non vtimur ea vel raro.

q ¶ Uena cephalica seu capitalis valet passionibus que in collo et capite sunt: et ideo valet dolori capitis et aurium et dolori oculorum et squinantie. Et nota quod nullius est timoris: quia neruum musculum vel arteriam non habet sub ea.

r ¶ Uena pasilica seu epatica valet passionibus que in toto corpore et ventre fiunt. et ideo fit epi plmoni cordi pleuresi spleni dolori spatularum et ad sanguinem de naribus restringendum. Et inter ceteras venas brachij est maioris timoris in flobothomia: quia sub ea est arteria et neruus et musculus secundum Auicen.

s ¶ Basilica sinistra est flobothomanda in mala complexione cordis

calida et in mala cōplexiōe calida stomachi: vt dicit Cōstātinus lib. iij. sue practice. et idē dicit Auicē. iij. cañ. fen. ij. circa principiū capituli sexti. q basilica sinistra incidēda est in amplitudine cordis.

s ¶ Mediana valet dolorib⁹ et passionib⁹ equaliter superiorib⁹ et inferioribus: et ideo cōfert vniuersali repletioni corporis vel qñ non pōt inueniri basilicā aut cephalica. Et sub ea est neruus solum.

t ¶ Uena que funis brachij dicitur q̄ supra cephalicam existit: et est ram⁹ cephalice tendens supra partē siluestrē: et valet ad ea q̄ valet cephalica

u ¶ Uena cardaica seu cordialis hoc est vena mediana icidit̄ p passionibus spirituum et plenius in manu sinistra valore eius declaratur.

v ¶ Uena purpurea cōtra passiones interiorum minuitur.

x ¶ Uena aūt que dicitur ascellaris posita est sub basilica. s. parꝫ et ē ram⁹ basilice: et vꝫ sicut basilica et cuꝫ fit ligatura brachij appet: et vocat̄: ascellaris q: venit ab ascella: et valet passiōibus pectoris et pulmonis.

y ¶ Uena in ambob⁹ lateribus corporis dꝫ incidi contra pustulas antiquas et contra infirmitatē frigidā et lienteriā: et qñ homo non potest habere digestionem.

z ¶ Uena iliaca et titillar̄ aperitur pro passiōib⁹ inferiorū.

ꝛ ¶ Notandum est secundum Auic. fen. iiij. primi. sic dicentem. Et in venis que in corpore flobothomantur sunt due vene supra ventrē posite: quarum vna super epar consistit et altera super splenem est posita: illa desuper epar vꝫ hydropisi: et sinistra in egritudinibus splenis.

ꝯ ¶ Uena inter auricularem et anularem q̄ dicitur sicle sine saluatella valet dextra flobothomata in passionibus epatis: et sinistra in passionibus splenis: et debet poni manus in aqua calida ne sanguis cito restringatur.

ꝫ ¶ Uena inter pollicem et indicem valet capiti et passionibus eius et valet passionib⁹ oculorum.

aa ¶ Uena ivtraqꝫ manu supra minimum digitum valet contra icterictiam et contra omnia vitia splenis et contra frenesim et quācunqꝫ febrem.

bb ¶ Uena veniēs ad pollicem incisa valet hydropicis et inflatis et etiam contra ventositatem.

cc ¶ Uene antē in circuitu ani sunt. s. emorroyde quando inciduntur p se temperate aut cū flobothomo: valēt omnibus egritudinib⁹ melācolie aduste et corrupte sicut mauir melācolie lep̄ et inferioribus cutis et etiā quartane et passionibus splenis et hydropisi.

dd ¶ Uena sub p̄putio valet cōtra hydropisim et contra omnes corporis tumores.

ee ¶ Due vene inferiores iuxta preputium valent tumorib⁹ testiculorꝫ et dolori renum.

ff ¶ Uene que dicuntur salsores cauende sunt tribus digitis supra geniculos: quas qui inciderit in tibia morietur

subito.

gg ¶ Vena sub vtroq3 genu valet contra apostema et dolores renum ꝛ lumborum coxarum ꝛ vesice: ꝛ arteticas passiones mirabiliter curat.

hh ¶ Due vene de coxis ꝛ due de tibijs valent contra dolorem coxarum ꝛ tibiarum et crurium vtriusq3 pedis.

ii ¶ Vena autem poplitis scilicet curuature valet vt euacuetur sanguis a ptibus superioribus ad inferiora sicut ab epate renibus matrice vesica ꝛ tantum valet sicut ꝛ saphena ꝛ magis in prouocando menstruam in doloribus ani ꝛ emorroydibus. Sed dicit Auic. quod ppinquior est matrici q̄ȝ saphena ꝛ sciatica: valet etiā doloribus dorsi vt dicit Aui. iij. canon̄.

kk ¶ Vene autem que saphene dicuntur habent esse sub canilla aut supra ipsam: ꝛ he a parte domestica sicut sciatice a parte siluestri: ista āt vena valet tantū sicut vena poplitis curuature eo modo q̄ dictum est supra. s. ꝙ per eam euacuatur sanguis qui est in epate ꝛ in membris circūuicinis: ꝛ vt sanguis a partib⁹ superiorib⁹ ad inferiores trahatur: quare valet in pleuresi epatis ꝛ capitis passionib⁹ maxime in repletis ad diuertendum materiam ad oppositum ꝛ passionibus renum ꝛ vesice ꝛ matricis menstrua prouocat fortiter: ꝛ orificia emorroydarum aperite passionibus virge ꝛ testiculorū.

ll ¶ Vena autē sciatica est sub canilla immediate apud calcaneum a parte siluestri: ꝛ valet dolori scie ꝛ articulorum ꝛ rer ꝛ mēbror q̄ sunt situata in parte siluestri melius q̄ȝ saphena: ꝛ saphena melius attrahit a membris positis: versus partem domesticam ꝛ quare hoc fit nescitur s3 experimento probatur.

mm ¶ Vena autē que est inter duos articulos paruos ē ramus sciatice ꝛ inueni ꝙ valet obtalmie oculoru3 pustulis crurium ꝛ passionibus renum ꝛ vesice: ꝛ credo ꝙ valet ad ea que sciatica.

nn ¶ Vena q̄ declinat ad pollicē pedis est ram⁹ saphene: ꝛ operatur quantū ꝛ saphena secundum ꝙ dicit Auic.

oo ¶ Vena i vtroq3 pede supra pedicam maiorem valet contra obtalmiam ꝛ faciei pustulas ꝛ menstruorum retentiones ꝛ contra conceptionem ꝛ contra pustulas crurium.

pp ¶ Due vene exteriores subtalis in vtroq3 pede valēt cōtra dolores ancharum ꝛ contra inflationes et apostemata testiculorum.

¶ Due etiā vene iteriores subtalis in vtroq3 pede: valēt cōtra harenam ꝛ calculū: ꝛ valent mulieribus post partu3 non bene purgatis: valent ēt illis que nō sunt bene disposite ad concipiendum ꝛ etiā mulieribus que ius suum nō habent.

¶ Nota ꝙ omnes vene cruriu3 ac pedum post comestionem sūt minuende. Itē dicit Aui. ꝙ flobothomia harum venarum scilicet crurum ꝛ pedu3 plus debilitāt virtutem quā

flebothomia venarũ manuũ.
¶ Norandum est in generali q̈ quinq; sunt ppꝛie consideráda flobothomie.scʒ tẽpus:etas cõplexio:humoꝛ:ꝛ virtus:ꝛ pꝛe ceteris rebus virt⁹:vt pꝫ p Aui. qñ dicit q̈ aliqñ possum⁹ facere flobothomiã vsq; ad sincopiʒ sicut in febꝛib⁹ sincochis:ꝛ in pn cipio apoplexie ꝛ i squinãtia.ꝛ in magnis apãtib⁹ pnitiosis:ꝛ foꝛtib⁹ doloꝛib⁹: hoc tñ facere debem⁹ si virtus sit foꝛtis. Alia aũt lex necessaria ad bonã euacuationẽ addit pꝛedictis Aui. fen.iiij.c.iiij.ꝛ qualiter ꝛ qñ.

¶ Longioꝛem vitam ꝛ sanitatem ministrat.
Sanguinem alienum eijcit.
Pꝛopꝛium sanguinem nutrit.
Tristitiam aufert.
Memoꝛiam pꝛebet.
Vesicam purgat.
Cerebꝛum temperat.
Stimulum libidinis fugat.
Auditum aperit.
Lachꝛymas stringit.
Stomachum purgat.
Digestionem inuitat.
Lenioꝛem pꝛoducit vocem.
Visum acuit.
Ventrem coercet.
Somnum minuit.
Anxietatem tollit.
Ingenium acuit.
Meaullas calefacit.
¶ Item flobothomia non tantum est vtilis:sed necessaria.
¶ Descriptio põdeꝝ ꝛ mẽsurarũ ex bꝛeuiario.Aiseir.i. vigil.

Aquit. ¶ Chist oꝛdei est vnc.xviij.¶ Chist vini est libꝛas . lxx. ¶ Chist mellis est li. cviij.¶ Cho⁹ vini ẽ lib.ix.Cho⁹ mellis est lib.xxxiij.ꝛ.5.¶ Coꝛboni olei ẽ.ʒ.ix.¶ Coꝛboni vini ʒ.x.¶ Coꝛboi mellis.ʒ. xiij.ꝛ.5. ¶ Mesistrum magnum olei est vnc.3.¶ Mesistrum magnum vini est vnc.iij.goꝛmie.viij.¶ Mesistrum mellis vnc.iiij.5. ¶ Acsunef olei darlꝛimet.xvj.¶ Acsunef vini.vnc.ij.ꝛ quarta darlꝛimet.i. ¶ Acsunef mellis vnc. iij.ꝛ quarta.ꝛ.viij. ¶ Hoatus olei darlꝛimet. xij. ¶ hoatus vini vnc.i. ꝛ medietas darlꝛimet ꝛ tertia . ¶ Choatus mellis pon.vnc.ij.ꝛ quarta.¶ Mesitiron olei est darlꝛimet.vj. ¶ Mesitirõ vini est goꝛmie.xx. ¶ Mesitirou mellis darlꝛimet. vij.¶ Descriptio mensurarum ꝛ ponderum ex bꝛeuiario filij Serapionis inquit.

Xceptuꝫ ẽ ab hoc ca. in hoc aggregato: qm̃ nõ dixi oẽm mensurã quã in ipo attuli nisi que cognita ẽ apõ eos q̃ lingua vtũtur arabica in capitulis suis.¶ Vex quidã coegerunt me ad transferẽdũ querẽtes me transflationem eius vt iuuamentũ fiat p illud i alijs ab isto libꝛo.¶ Chist apõ gẽtes que lingua greca loquũtur cognitũ est: super mensurã vero non conueniũt omnes: et istud est:quoniam quidaꝫ eoꝛũ vtunť alia q̈vtanť alij.¶ Chist enim apud romanos capit. lib i.5.ꝛ sextam: quare est vnc. xx. ¶ Et chist italicum lib.i.5.¶ Et lib.ẽ.ʒ.xij. ¶ Et mina romana ẽ.ʒ.xx.¶ Et mina italica ꝛ egyptiaca est.ʒ.xvj. ¶ Et mina est sextaria.xl.¶ Et lib. ẽ sextaria xx.¶ Sextariũ ẽ.3.vj.ꝛ dauich

duo aut aur. quatuor. ¶ Et darkimet est aur. i. ¶ Et dorach italicũ est iohei octo. Et iohei est acsat romana sex. ¶ Et cotula. i. ℥. ix. Mestrõ magnũ est. ℥. iii. Et paruũ est darkimet sex. ¶ Acsunesiz est darlumet. xviij ¶ Choatos est. ℥. i. s. ¶ Hormia est q̃rt 3. vsq; ad duos dauich. ¶ Aur 7 andanikis est. ℥. i. vnaqu eorũ est aurei septẽ. ¶ Ada i. ¶ Cuib mellis lib. ii. s. ¶ olei mina. i. s. ¶ Al dorach ¶ Chist mellis li. ij. s. ¶ Alhem sextaria. v. 7. 3. xxx. 7 aurulij quatuor. ¶ Semimet mine. x. 7. s. ¶ Faba egyptiaca semimet q̃tuor. ¶ Obulus est dauich. i. s. sicut inuenit Alexãdrin⁹ q̃tulij tres. ¶ Auellana. i. est darkimet. i. ¶ Nuxẽ. xiiij. semimet. ¶ Alsacraiati p̃ua est semimet. vij. ¶ Alsacraiati magna est semimet. xiiij. ¶ Faba greca est duo semimet aut duo oboli. ¶ Alsacraiati est sextaria sex 7 quarta. ¶ Cochliarum mellis est aur. iiij. ¶ Cochliariũ medicinarũ est aur. i. 7. ℥. i. ¶ Alsatil. i. est sextaria duo. ¶ Darkimet ẽ oboli. vj. ¶ Et ois obolus est chirat. iij. ¶ Et ois chirat est. iiij. grana ordei. ¶ Et oboli. iiij. sunt chirat. ix. ¶ Alcautus est ℥. i. s. ¶ Choati duo sunt. ℥. iij. ¶ Oboli. viij. sũt chirat. xxiiij.

¶ FINIS.

¶ Impressum Lugduni per Joannẽ Moylin al's de Cambray Impẽsis vero honesti viri Jacobi. q. Francisci de Giuncta Florentini. Anno domini. M. ccccc. xxxiiij.

¶ Regestum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z 7 ꝯ ꝶ A B C D E F G H J K L M N O P Q R S T U. Omnes sunt quaterniones.

